

༩༩༩

བྱུང་ཆ་བ་རྗེའི་གསུང་འབྲས།

བྱུང་ཆ་བ་དང་མ་རིན་ཆེན།

ཨེང་ཕྱིན་པུ་ག་ཨ་ཕྱོད་ཆེན་ཨ་ཕྱི་ཕྱོད་ཨ་ཕྱི་ག་ཁད།

༼ག༽

༄༄། རྒྱལ་ཚབ་དང་མ་དེན་ཆེན་གྱི་གསུང་
འབྲུག་བཞུགས་སོ།

མཛད་པ་སོ། རྒྱལ་ཚབ་དང་མ་དེན་ཆེན།

༡༩༥༩---༡༩༩༩

མེར་བྱེས་རིག་མཛོད་དེབ་ཆེན་པོ་ཡང་།

SJRB-0370

བཀ་ཤིས་རྒྱན་པོའི་ཤིང་དཔར་གཞིར་བཟུང་ནས་བསྐྱེད་པ།
མེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་ཚོམ་སྒྲིག་ཁང་གིས་འཕུལ་དེབ་ཏུ་བསྐྱེད་པ།
མེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོས་འགྲེམ་སྤྲོད་བྱས།
༡༩༩༩ ཟླ་དང་པོར་གསར་ཏུ་བསྐྱེད་པ།

མེར་བྱེས་རིག་མཛོད་བྱ་བྱང་།

www.serajeyrigzodchenmo.org

ཡིག་འབྲེལ་བྱ་བྱང་།

serajeyrigzodchenmo@gmail.com

པར་རྒྱན་གྱི་བདག་དབང་མེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོར་ཡོད།

དཀར་ཆག

མངོན་པ་པོ་རྩོད་མདོར་བསྟུན།	vi
ཁྱེ་སྤྱིག་པའི་གསལ་བཤད།	ix

༡༡། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་ལྔ་མའི་རྒྱུ་བཞུགས་སོ། །

སྐབས་དང་པོ།	༡
མཆན་དོན་སོགས་བཤད་པ།	༡
ཡན་ལག་རྒྱས་པར་བཤད་པ།	༥༣
སྐབས་གསུམ་རྒྱས་པར་བཤད་པ།	༥༩
ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱུན་རྣམ་པར་བཞག་པ།	༡༣༠
སོ་སའི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ།	༡༩༤
སྐབ་བྱེད་རྒྱས་པར་བཤད་པ།	༡༥༠
འབྲས་བྱ་དང་ལས་ཀྱི་དོན་བཤད་པ།	༡༦༦
ལྷན་པའི་དོན་བཤད་པ།	༡༧༧
འཇུག་པའི་རབ་དབྱེ་བཤད་པ།	༢༠༩
ཁམས་སྒོ་བྱར་ཀྱི་ཁྱི་མས་བསྐྱབས་པ་དཔེ་དགུས་བསྟུན་པ།	༢༦༠
སེམས་ཅན་ལ་ཁམས་ཡོད་པར་བཤད་པའི་དགོས་པ་བསྟན་པ།	༣༡༥

སྐབས་གཉིས་པ།	༡༣༠
འབྲས་བུའི་དོན་བཤད་པ།	༡༣༦
ལྷན་པའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ།	༡༤༤
འབྲུག་པའི་རབ་དབྱེ།	༡༤༧
རྟག་པའི་བྱད་པར་བཤད་པ།	༡༤༨
བསམ་བྱིས་མི་བྱུང་པའི་བྱད་པར་བཤད་པ།	༡༤༩
 སྐབས་གསུམ་པ།	༡༥༣
བྱང་ཆུབ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ།	༡༥༣
དཔེས་བསྟན་པའི་དོན་བསྟུ་བ།	༡༥༥
 སྐབས་བཞི་པ།	༡༥༧
ཡོན་ཏན་ལ་བརྟེན་པའི་འཕྲིན་ལས་བཤད་པ།	༡༥༧
འཕྲིན་ལས་ཚུ་ལ་དེ་ལྟར་འབྲུག་པ་དཔེས་བསྟུ་བ།	༡༧༤
དཔེ་དོན་རྒྱས་པར་དབྱེ་བ།	༡༧༤
འཕྲིན་ལས་གསུམ་མཚོན་ཏེ་བསྟན་པ།	༡༧༤
 སྐབས་ལྔ་པ།	༡༧༧
མོས་པའི་ཕན་ཡོན་བཤད་པ།	༡༧༧
བཤད་པ་མཐར་ཐྱིན་པར་བསྟན་པ།	༡༨༠

སྐབས་བྲལ་བ།	༤༩༧
འགྲེལ་བ་མཛད་པའི་བསྟོན་བ་བཤད་བ།	༤༩༧
བསྟན་བཅོས་གང་གིས་མཛད་པ་བསྟན་བ།	༤༩༧
བསྟན་བཅོས་གང་གིས་བསྐྱར་བ་བཤད་བ།	༤༩༠

༢༡། །ལེགས་པར་བཤད་པ་ཚོས་མངོན་ཏུ་མཆོད་སྦྱང་པོ་
བཞུགས་པའི་དབུའི་ཕྱོགས་ལགས།

ལེབ་དང་པོ།	༤༩༤
ལུས་རྣམ་པར་བཞག་བ།	༤༩༥
ཡན་ལག་རྒྱས་པར་བཤད་བ།	༤༩༩
ཟག་བཅས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཚོས་བཤད་བ།	༥༠༣
དབྱེ་བ་སོ་སོའི་མཆོད་ཉིད་བཤད་བ།	༥༠༤
སེམས་སེམས་བྱུང་གི་བྱུང་པར་གཞན་གྱིས་བཞག་པ་འཐད་མི་འཐད་དབྱེད་བ།	༥༠༧
མཆོད་གཞི་སོ་སོའི་རྣམ་གཞག་བཤད་བ།	༥༡༥
ཁམས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་བ།	༥༡༩
ཚོས་གསུམ་གྱི་རྣམ་པའི་རབ་དབྱེ་བཤད་བ།	༥༢༩
དེ་ཉིད་ངེས་པར་བྱ་བའི་རྣམ་པ་བཤད་བ།	༥༥༥
བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ལྷག་མཐོང་ཐབས་མཚུངས་ལྟན་བཤད་བ།	༥༦༠

མི་རྟག་ཉོག་ས་པའི་ལྷག་མཐོང་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་ལྷན་བ་བཤད་པ།	༤༤༥
ལེ་བྱ་གཉིས་པ།	༤༥༠
འཕགས་པའི་བདེན་བ་བཞི་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པའི་སྒྲོ་འདོགས།	༤༥༡
གང་སྐྱེ་བ་བརྟན་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་སྐྱག་བསྐྱུས་འགྲོ་བ་རིགས་ལྷ་བཤད་པ།	༤༥༣
ཀུན་འབྱུང་བདེན་བ་མདོར་བསྟན་པ།	༤༧༩
ཀུན་འབྱུང་བདེན་བ་རྒྱས་པར་བཤད་པ།	༥༠༠
ལས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ངི་ལྟར་གནས་པ་བཤད་པ།	༥༣༧
ལས་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའི་སྒྲོ་ནས་བཤད་པ།	༥༣༩
ལས་ཀྱི་མཆན་ཉིད།	༥༥༠
སྤྱི་འཇུག་མཆན་ཉིད་བཤད་པ།	༥༥༤
འགོག་པའི་བདེན་བ་བཤད་པ།	༥༥༦
ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་བྱུག་དང་སྤང་པོ་ལྷ་འགོག་པར་གསུངས་པ།	༥༥༨
འགོག་པའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་བཤད་པ།	༥༦༡
འགོག་པ་སྤྱི་འཇུག་མཆན་ཉིད་བཤད་པ།	༥༦༦
ལས་བདེན་སྤྱི་འཇུག་མཆན་ཉིད་བཤད་པ།	༥༠༣
ལེ་བྱ་གསུམ་པ།	༥༠༥
ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་སྤྱེ་སྒྲོང་དང་དེའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་བྱ་བྱ་སྤྱེ་སྤྱེ་བཤད་པ།	༥༣༣

ལེའུ་བཞི་བ།	༡༣༣
ཐོན་བྱེད་གྱི་གང་ཟག་བཤད་བ།	༡༣༣
རྒྱན་དུ་ཞུགས་པའི་གང་ཟག་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་བ།	༡༥༣
ཐོབ་བྱའི་ཆོས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་རྣམ་པར་བཞག་བ།	༡༥༩
དེ་དང་འབྲེལ་བའི་ཆོས་གྱི་ཁྱད་པར་བཤད་བ།	༡༦༡
ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རྒྱད་ལ་བསྐྱེད་པར་བྱ་བའི་ཆོས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་བ།	༡༧༡
ལེའུ་ལྔ་བ།	༡༧༦
གཏན་ལ་འབེབས་པའི་རྩལ་སྦྱར་བཤད་བ།	༡༧༧
གཏན་ལ་འབེབས་བྱེད་གྱི་དབང་དུ་བྱས་བ།	༡༩༣
པར་བྱང་སྟོན་ཆོག་	༢༠༣

མཛད་པ་པོ་ངོ་སྟོན་མདོར་བསྟུན།

དགའ་ལྷན་ཁྱིམ་གཉིས་པ་རྒྱལ་ཆབ་དར་མ་རིན་ཆེན་མཆོག་ནི་རབ་བྱུང་བྱུག་པའི་ཤིང་འབྲུག་
(ལྷ་ལོ་ ༡༣༤༩)ལོར་གཙང་ཉང་སྟོང་གི་ཡུལ་དུ་ཡབ་སྟོན་པོ་ཟླ་ཡི་རིགས་རྒྱུད་ཏུ་དཔོན་པ་དང་།
ཡུམ་རྫོང་མོ་ཤེས་རབ་མ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་འབྱུངས།

དགའ་ལོ་བཅུ་པར་གནས་སྟེང་དུ་མཁན་པོ་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་
མཆོན་ལ་དར་མ་རིན་ཆེན་གསལ། གངས་ཅན་པ་ཀུན་དགའ་དཔལ་གྱི་བྱང་ནས་ཡི་གེ་འབྲི་སྟོན་
སོགས་བསྐྱབས། བཀའ་བཞི་པ་རིན་ཆེན་རྫོང་དང་། རྩེ་བཅུན་རེད་མདའ་བ་གཞོན་ལུ་སྟོ་བློས་
དང་། ཉ་དཔོན་པ་སོགས་ལས་བྱམས་ཆོས་དང་རིགས་ཆོགས། མདོན་པ་གོང་འོག །ཆད་མ་སྟེ་
བདུན། འདུལ་བ་སོགས་མདོ་བློགས་ཀྱི་གཞུང་དང་། གསང་བ་འདུས་པ་སོགས་གསང་སྟགས་
ཀྱི་གཞུང་མང་པོར་ཡང་མཁས་པར་སྦྱངས། དགའ་ལོ་ཉིར་ལྷ་པར་ཉ་དཔོན་ཀུན་དགའ་དཔལ་
བཟང་པོས་མཁན་པོ་དང་། རེད་འདའ་བ་གཞོན་ལུ་སྟོ་བློས་ཀྱིས་ལས་སྟོན། གངས་ཅན་པ་ཀུན་
དགའ་དཔལ་གྱིས་གསང་སྟོན་མཛད་དེ་མཁན་སྟོན་དགེ་འདུན་གྲངས་ཆང་གི་དབུས་སུ་བསྟེན་
པར་རྫོགས། ས་སྦྱ་དང་། གསང་བླ། ཅིད་ཐང་སོགས་སུ་དཀའ་བཅུའི་བླ་སྟོར་མཛད་དེ་མཁས་
པའི་གྲགས་པ་རྒྱས་ཤིང་དཀའ་བཅུ་པ་ཞེས་པའི་མཆོན་ཡང་ཐོགས། ལོ་རྒྱུས་ཐོག་དཀའ་བཅུའི་
བླ་སྟོར་མཛད་པའི་སྟོལ་ཡང་ཐོག་མར་འདི་ནས་བྱུང་བར་གྲགས།

འཇམ་མགོན་ལྷ་མ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་སྟོན་པའི་གྲགས་པ་རྒྱུད་རིང་པོ་ནས་གསན་ཅིང་
དབུས་བློགས་སུ་བླ་སྟོར་དུ་ཕེབས་པ་ན་ཙོང་པ་དང་དོགས་པ་གཙོད་པ་སོགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་རྩེ་
ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས་གཉལ་སྟོད་ར་གྲོང་དུ་སྟོབ་མའི་ཆོགས་བརྒྱ་ལྟ་དུ་མ་ལ་བཀའ་ཆོས་གསུང་
བཞིན་པ་དང་དངོས་སུ་མཇལ་ཏེ་མདོ་སྟགས་ཀྱི་དཀའ་གནས་ལས་བཅུམས་པའི་འི་བ་དུ་མ་
ལུལ་བ་ལ་རྩེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་དཀའ་གནས་དོགས་སེལ་གྱི་ལན་ཐོགས་མེད་དུ་གནང་བ་

དང་། རྗེ་སྤྲེའུ་མའི་མཁས་བཙུན་བཟང་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་དཔགས་པར་དགའ་བས་ཡིད་དབང་
མེད་དུ་འགྲོག་སྟེ་ཞབས་ལ་གཏུགས་ཤིང་བྱག་བྲས། རྗེས་སུ་འཛིན་པར་གསོལ་བ་བཏབ་སྟེ་སྟོབ་
མའི་གཙོ་བོར་གྱུར།

དེ་ནས་བརྩམས་ཏེ་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་ལས་མདོ་སྡགས་གྱི་བཀའ་ཆོས་མཐའ་ཡས་པ་གསན་ཅིང་
མདོ་སྡགས་གསུང་རབ་མཐའ་དག་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པའི་མཁས་པའི་དབང་བོར་གྱུར། རྗེའི་སྟོབ་
མ་མང་པོ་འདི་བའི་སྟོབ་མར་ཡང་གྱུར་ཅིང་བྱ་སྟོབ་རྣམས་ལ་དབུ་ཆད་སོགས་གྱི་བཀའ་ཁྲིད་ཀྱང་
མང་དུ་གནང་།

རྗེ་སྤྲེའུ་མའི་འགྲོག་རི་པོ་ཆེ་དགའ་ལྡན་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་སྤིང་བྲག་འདེབས་མཛད་དུས་
ལས་ཁུར་མཐའ་དག་གི་བྲགས་འགན་བཞེས་ཤིང་ལེགས་པར་བྱུང་བར་མཛད།

རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཞིང་གཞན་དུ་གཤེགས་ཁར་བྱ་སྟོབ་གཙོ་བོ་ཐམས་ཅད་གདན་འདྲེམས་པའི་
དབུས་སུ་རྗེ་འདི་ལ་དབུ་ལྷ་དང་སྤྱུ་བེར་གནང་སྟེ་རྒྱལ་ཆབ་ཏུ་བཞུགས་དགོས་པར་དོན་གྱིས་
གོ་བར་མཛད་ཅིང་། རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་དགའ་ལྡན་དུ་གཤེགས་རྗེས་བྱ་སྟོབ་རྣམས་གྱིས་ཀྱང་མགྱོན་
གཅིག་ཏུ་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དགྲུང་ལོ་ར་བྲག་པ་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ས་མག་(བྱི་
ལོ་༡༧༩༩)ལོར་དགའ་ལྡན་ཁྲིར་ཐེབས་ཏེ་གདན་ས་བསྐྱངས།

ཁྲི་ལ་ལོ་བཅུ་གསུམ་བཞུགས་པའི་རིང་གཞི་གསུམ་གྱི་བྲག་ལེན་རྣམ་པར་དག་པ་
དང་འཆད་ཚིད་ཚོམ་གསུམ་གྱི་བྲ་བ་རྒྱ་ཆེར་སྟེལ། མདོ་ཕྱོགས་གཞུང་ཆེན་མོའི་འཆད་ཉན་དང་།
སྡགས་ཕྱོགས་སྤྱི་དང་བྱུང་བར་དུ་གསང་བདེ་འཛིགས་གསུམ་དབྱེས་རྫོང་དུས་འཁོར་རྣམས་གྱི་
ཅ་བཤད། རིམ་གཉིས་གྱི་ཁྲིད་སོགས་རྗེ་སྤྲེའུ་མའི་ལེགས་པར་བཤད་པ་མཐའ་དག་ལུང་རིགས་ཀྱི་
མ་མེད་པའི་སྟོན་པ་འཆད་པར་མཛད་པས་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་དང་བྱུང་བར་མེད་པ་ལྷ་བྱུང་གྱུར་ཏེ་རྗེའི་
སྟོབ་མ་ཡོངས་གྱིས་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་དང་འབྲུ་བར་སྤྱི་བོའི་གཙུག་ཏུ་བཀུར་བར་མཛད།

མེ་ར་དང་འབྲས་སྐྱངས། གསང་ལྷ། འོལ་ཁ། གནས་སྤྱིང་སོགས་སུ་འང་ཐེབས་ཏེ་གཏུག་
མར་གནས་པ་དང་ཕྱོགས་ནས་ཐེབས་པའི་དགེ་འདུན་སྟེ་སྟོན་འཛིན་པ་སྟོང་ཕྲག་བརྒལ་བ་ལ་
ཆད་མ་རྣམ་འབྲེལ། དབུ་མ་ཅ་འཇུག །ཤང་རེས་རྣམ་འབྱེད་སོགས་མདོ་ཕྱོགས་གཞུང་ཆེན་

མོ་རྣམས་ཀྱི་དཀའ་གནས་ཀྱི་བཤད་པ་དང་དོགས་གཅོད་མཛད། ཡི་དམ་གསང་བདེ་འཛིགས་
གསུམ་གྱི་བཤད་ཁྱིད་དང་། དབང་ལུང་མན་ངག་རྩེས་གནང་སྟོལ་བར་མཛད་པ་སོགས་འཇམ་
མགོན་ལྷ་མའི་བསྟན་པ་བཤད་སྒྲུབ་འཆད་ཉན་གྱི་སློན་ས་ཉིན་མོ་ལྟར་གསལ་བར་མཛད།

དགྲུང་ལོ་རེ་བརྒྱད་པར་དཔལ་གསང་བའི་བདག་པོས་ལུང་བསྟན་པ་བཞེན་མཁས་གྲུབ་
ཆོས་རྩེ་དགའ་ལྡན་གསེར་ཁྱིའི་བསྟོ་བཞག་གནང་ཞིང་རང་ཉིད་ལུང་བཞུགས་ཀྱིས་ཟབ་ལམ་རིམ་
པ་གཉིས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་སོགས་སྒྲུབ་པ་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་གཞོལ་བར་མཛད།

དགྲུང་ལོ་རེ་དགུ་ལ་ཐེབས་པ་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཚུ་གྱི་(ཕྱི་ལོ་༡༩༣༩)ལོའི་ལྷ་ལྷ་པར་ཅེ་
པོ་ཏྲ་ལར་དགོངས་པ་ཞི་དབྱིངས་སུ་གཤེགས་པའི་ཚུལ་བསྟན།

སྟོན་མ་ཡང་མཁས་གྲུབ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་སོགས་རྩེའི་དངོས་སྟོན་པལ་ཆེ་བ་འདི་
བའི་སྟོན་མར་ཡང་གྲུང་ཅིང་། མཁས་པ་རིན་ཆེན་བགྱིས། བཤ་ཆེན་བྱམས་པ་གྲིང་བ། རིན་ཆེན་
དཔལ། འདུལ་དཀར་བ་གྲགས་པ་དཔལ་ལྡན་སོགས་མཁས་པའི་དབང་པོ་མང་དུ་བྱུང་།

གསུང་རྩིས་ལ་ཆད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད། ཆད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་རྣམ་བཤད་ཐར་ལམ་
གསལ་བྱེད། ཆད་མ་རྣམ་དེས་ཀྱི་ལྷོ་ཆེན་དགོངས་པ་རབ་གསལ། ཆད་མ་རིགས་ཐེགས་ཀྱི་
ལྷོ་ཆེན་པོ་ཆའི་གཏེར་མཛོད། ཆད་མ་རིགས་གཏེར་གྱི་འགྲེལ་བ། མདོན་བ་ཀུན་བདུས་ཀྱི་རྣམ་
བཤད། མདོན་རྟོགས་རྒྱུ་གྱི་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་བའི་རྣམ་བཤད་སྟོང་པོ་རྒྱ། དབུ་མ་རིན་
ཆེན་ཐང་བའི་རྣམ་བཤད། དབུ་མ་བཞི་བརྒྱ་བའི་རྣམ་བཤད། དབུ་མ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་བཤད།
སྟོང་འཇུག་ཆེན་མའི་རྣམ་བཤད། རྒྱུད་ལྷ་མའི་ལྷོ་ཆེན་པོ་སོགས་པ་གཞུང་ཆེན་མང་པོའི་འགྲེལ་པ་
དང་། མདོན་རྟོགས་རྒྱུ་གྱི་བསྟན་དོན། ཆད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་དོན། དབུ་མ་ལ་འཇུག་
པའི་བསྟན་དོན། རྩེའི་གསུང་ཐེན་གྱིས་སུ་མཛད་པ་སྣ་ཆོགས་པ་བཅས་ཁྱོད་བསྟོན་གསུང་
རྩིས་པོད་ཆེན་པོ་བརྒྱད་བཞུགས་སོ། །

སེར་གྲེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩིས་སྒྲིག་པས་བདུས་བསྒྲིགས་བྱས།

༢༠༢༡༠༧༡༢ ལ།

ཞུ་སྤྲིག་པའི་གསལ་བཤད།

བོད་གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་སུ་སྔོན་བྱོན་མཁས་པའི་དབང་པོ་དག་གི་བཀའ་འདྲིན་ལས། བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ཤེས་རིག་གི་ཉིང་བཅུད་དང་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་ནོར་དུ་གྱུར་པའི་གསུང་རབ་ཀྱི་སྒྲེགས་བཅའ་ཁྲི་ཐུག་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་སྟེ་ནའང་། རྒྱ་རབས་ཀྱི་འཕེལ་འགྱུར་དང་འགྲོགས་པའི་མིའི་ཉེས་སྤོད་ཀྱི་དབང་གིས་རྩ་ཆེའི་གསུང་རབ་མང་པོ་ཞིག་རྩ་བརྒྱལ་དུ་བྱིན་ཟེན་བ་དང་། ལྷག་འཕྲོས་གང་མང་ཞིག་རྩ་བརྒྱལ་དུ་འགྲོ་ཉིང་ཡོད་པར་བརྟེན་རྒྱ་རབས་འདིའི་བོད་མི་ཞིག་ལ་མཆོན་ན་རྩ་ཆེ་བའི་གསུང་རབ་དེ་དག་གཅེས་ཉར་བྱེད་རྒྱ་རབ་བཙོན་དགོས་པ་ནི་རྒྱ་ལ་བབ་པའི་ལས་འགན་བརྒྱལ་དུ་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་ངེས། དེ་བས་འདི་ག་སེར་བྲེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྤྲིག་ཁང་ནས་ཀྱང་རྩ་ཆེའི་གསུང་རབ་དེ་དག་ཉར་ཆགས་དང་སྤྲང་སྟོབ་ཀྱི་ཆེད་དུ་རྩོམ་སྤྲིག་གི་ལས་ཀ་འདི་གཉེར་བཞིན་ཡོད།

དེང་རབས་ཀྱི་འབྲུལ་ལས་སྐབས་བདེ་དུ་བྱིན་པ་དང་བསྐྱབ་ནས་གསར་དུ་རྩོམ་སྤྲིག་བྲས་པའི་དེབ་དང་འབྲུལ་དེབ་གང་མང་ཞིག་བྲུབ་བཅུལ་དུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་པ་ནི་དགའ་འོས་པ་ལྟ་བུར་སྤང་མོད། སྤྱིར་གསུང་རབ་དབར་བསྐྱབ་དང་ཞུ་སྤྲིག་གི་སྤྲི་སྐབས་ཡིག་འབྲུ་གཅིག་བཅོས་ནོར་ཤོར་ནའང་ཆབས་ཆེ་བའི་སྟོན་ཆ་འབྱུང་སྲིད་པས་བསྐྱེད་དང་བཟོ་བཅོས་མེད་པར་སོར་འཛོག་གིས་བདག་ཉར་བྱ་རྒྱ་ཆུ་ཅི་ནས་ཀྱང་གལ་ཆེ་ཞིང་། གལ་ཏེ་ནོར་བར་ངེས་པའི་ཡིག་འབྲུ་གཅིག་བཅོས་དགོས་བྱུང་ནའང་ཁ་གསལ་གྱི་མཆན་ཡིག་འགོད་རྒྱ་ཏ་ཅང་གལ་ཆེ་བ་ཡིན།

འདི་ག་རྩོམ་སྤྲིག་ཁང་ལ་མཆོན་ན། པར་གཞི་ཆད་ལྷན་ཞིག་མ་བྱིར་བཟུང་ནས་དེའི་ཡིག་འགྲོས་སོར་བཞག་གིས་རྩོམ་སྤྲིག་གི་རྒྱ་ཆ་དོན་དུ་འཛིན་བཞིན་ཡོད་ལ། དེའི་པར་གཞི་མི་འདྲ་བ་གཞན་ཡང་ལག་སོན་བྱུང་ན་པར་གཞི་གཞན་དག་ལའང་གང་རུས་ཤིག་སྤུར་བཞིན་ཡོད།

མ་བྱིར་ཡིག་ནོར་མཛོན་གསལ་ཅན་བྱུང་ན་བཅོས་ཏེ་མཆན་བྲིས་གསལ་བཤད་བྲས་ཡོད་ལ། མ་བྱི་དང་པར་གཞི་སོ་སོར་ལྷག་ཆད་བྱུང་བ་དང་། ཡི་གེ་མི་འདྲ་བ་བྱུང་བ་སོགས་ལ་མཐའ་

མཆན་བཀོད་དེ་གསལ་བཤད་བྱས་ཡོད།

ལས་གཞི་འདིའི་ཐོག་མའི་དུས་སུ་ལས་གེལ་ཏུ་ཅང་ཆེ་བའི་དབང་གིས་ཞིབ་སྒྲུར་གྱི་
སྐབས་མཆན་འདེབས་པ་ཙམ་ལས་མ་བྱི་དང་དཔེ་གཞི་གཞན་གྱི་ཤོག་གངས་དང་མདུན་རྒྱ་བ་
ཡིག་ཐེང་སོགས་གསལ་ཁ་འདོན་མ་བྱུང་བ་རེ་བྱུང་བྱུང་ཡོད་ནའང་གིས་སུ་དཔེ་བསྐྱར་ཞུས་པ་
རྣམས་ལ་གསལ་ཁ་བཏོན་ཡོད།

ཙམ་སྒྲིག་ཁང་འདི་ནས་ཙམ་སྒྲིག་བྱས་པའི་དེ་བ་ཚོགས་སྐབས་ངེས་དགོས་པ་འགའ་ཞིག་ངོ་
སློང་ཅུང་ཙམ་ཞུ་ན། གཞུང་གི་དཔྱད་སྒྲུས་སུ་རྟགས་[]འདིའི་ནང་དུ་བཅུག་པ་ནི་མ་བྱིའི་ནང་གི་འོག་
མཆན་དང་དཔྱད་སྒྲུས་མཆན་ཡིན། ཡང་གཞུང་དཔྱད་སྒྲུས་སུ་རྟགས་“”འདི་བཀོད་ཡོད་ན་དེ་ནི་དོ་སྣང་བྱ་
དགོས་སའི་ཡི་གེ་འཕམ་ཆོག་ཅིག་གི་མདུན་དུ་བཀོད་ཡོད་ལ། དེའི་རྗེས་སུ་མཆན་གངས་ཀྱི་ཨང་
ཡིག་བཀོད་ཡོད་པས་མཆན་གངས་དེ་དང་མཐུན་པའི་མཐའི་མཆན་ཡིག་ཏུ་གསལ་བཤད་ཅིག་
བྱས་ཡོད་པ་ཡིན། ཡང་བརྟེན་སློང་གི་བཞེད་ལུགས་མི་འདྲ་བ་སོགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཐ་སྐྱད་དང་
ཐད་སྒྱུར་སྐྱད་སྒྲུས་སོགས་མི་འདྲ་བ་ཡང་ཡང་བྱུང་ན་མཆན་གྱིས་གསལ་བཤད་ཐེངས་གཅིག་བྱས་
པས་ཆོག་པར་བྱས་ཏེ་རྗེས་མ་རྣམས་ལ་མདུན་དུ་རྟགས་“”འདི་བཀོད་པ་ཙམ་ལས་རེ་རེ་བཞིན་
མཆན་གྲིས་མེད།

མཐའ་མཆན་ཚོགས་སྐབས་དེ་བ་དེ་དཔེ་བསྐྱར་བྱས་ཡོད་ཆེ་དེའི་མ་བྱིར་བཟུང་བའི་པར་
གཞི་ལ་མ་བྱི་ཞེས་དང་། པར་གཞི་གཞན་དག་ལ་སྡེ་དགེ་པར་མ་དང་། བཀྲ་ཤིས་ལྷན་པོ། ཞོལ།
སྐུ་འབྱུང་། ལྷ་བྱང་པར་མ་རྣམས། སྡེ། བཀྲ། ཞོལ། སྐུ། ལྷ། སོགས་ཀྱིས་མཆོན་པར་བྱས་ཡོད།
མཐའ་མཆན་གྱི་ཁོད་དུ་རྟགས་ཙན་ *བསྐྱབས ལྷ་བྱང་བྱང་ན་མ་བྱིའི་ཡིག་འོར་ཞིག་ཞུ་སྒྲིག་པས་
བསྐྱབས་སུ་བསྐྱར་བའི་དོན་དུ་གོ་དགོས་ལ། ཡང་རྟགས་ * འདིས་ཞུ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད་ཀྱི་
ཆོག་མཆོན་པའི་སྐབས་ཀྱང་ཡོད། ཡང་རྟགས་ཙན་ -བསྐྱབས ལྷ་བྱང་ཆེ་བསྐྱབས་ཆད་པ་
དང་། +བསྐྱབས ལྷ་བྱང་བྱང་ན་བསྐྱབས་སྐྱག་མ་བྱང་བའི་དོན་དུ་གོ་དགོས།

དཔེར་ན། མཐའ་མཆན་དུ། མ་བྱི། ༥༩ན་ན། བསྐྱབ *བསྐྱབས སྐུ། ༡༠༣ན་ན།
ལྷ། ༡༡༠བ་ན། བསྐྱབས ཞེས་པ་ལྷ་བྱང་ཆེ་དེ་དག་གི་དོན་ནི། མ་བྱིའི་ཤོག་གངས་

༤༥མདུན་ངོས། ཡིག་ཐེང་༤པ་ན། བསྐྱབ་ཅེས་གྲིས་ཡོད་པ་མཆོན་ཞིང་། *བསྐྱབས་ བྱི་མ་གྱི་འི་
ཡིག་ཞོར་བསྐྱབ་དེ་ཉིད་ཞུ་སྒྲིག་པས་བསྐྱབས་སུ་བཅོས་ཡོད་པ་མཆོན་གྱིད་དུ་གོ་དགོས། ཡང་
གཞུང་དེའི་ཐད་ཀྱི་སྐྱེ་འབྱུང་པར་མའི་ཐྱེབ་གངས་༡༠༣མདུན་ངོས། ཡིག་ཐེང་༤པ་ན། རྒྱ་བྱང་
པར་མའི་ཐྱེབ་གངས་༡༡༠རྒྱ་བྱང་ངོས། ཡིག་ཐེང་༣པ་ན། བསྐྱབས་ཞེས་བཀོད་འདུག་ཅེས་གོ་
དགོས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན།

ཞུ་སྒྲིག་པའི་ཤེས་ཚད་དང་དོ་སྣང་གིས་མ་འདང་བར་འབྲུལ་དེ་བ་ཏུ་ཞོར་འཁྲུལ་ཤོར་བ་
སོགས་གཟིགས་ཆེ་ཀུན་པན་གྱི་ལས་གཞི་འདིར་རྒྱ་བསྐྱོར་དང་ལམ་སྟོན་གྱི་ཆེད་དུ་མཐེན་ཐུག་
རྣམས་ནས་འདི་གའི་ཚུམ་སྒྲིག་ཁང་དུ་ཁ་གསལ་གྱི་དོ་སྣོད་དང་ལམ་སྟོན་གནང་བའི་དེ་བསྐྱུལ་ཞུ་
རྒྱ་དང་། འདི་ནས་ཀྱང་གང་མགྱོགས་ངང་པར་གཞིར་བསྐྱར་ཞིབ་དང་ལེགས་སྒྲིག་ཞུས་ཏེ་སྤྲུས་
ཀ་ཐེ་ལེགས་སུ་གཏོང་ངེས་ཡིན།

སེར་གྲེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་ཚུམ་སྒྲིག་ཁང་ནས།

བྱི་ལོ་༢༠༢༠ལྷ་མོ་ཆེས་༡༥ལ།

༢༡། །ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་ལྔ་མའི་རྒྱུ་བཞུགས་སོ། །

༢༡། །ཐུབ་པའི་གསུང་རབ་རིན་ཆེན་སྟོན། །བསྐྱེད་པ་བཅད་བདར་བའི་གསེར་
བཞིན་དུ། །དྲི་མེད་རིགས་པས་གསལ་མཛད་པ། །རྩེ་བཙུན་ལྷ་མ་ནམས་ལ་
འདུད། །གསུང་རབ་དགོངས་པ་འགྲེལ་བའི་སྒྲིམ་བུ་མཆོག། །སྟོ་སྟོས་སྟོབས་གྱིས་
ཉེས་ཀྱན་བྱངས་ཕྱུང་ནས། །བཟང་པོའི་སྤངས་རྟོགས་ཡོན་ཏན་རབ་རྩོགས་
ཤིང་། །གྲགས་པའི་འོད་ཟེར་ས་གསུམ་ལྷན་མེར་གསལ། །ཐུགས་རྩེའི་དབལ་གྱིས་
འཕྲོ་ཀྱན་བུ་བཞིན་གཟིགས། །བཤེས་གཉེན་བཟང་པོའི་ཞབས་ལ་སྦྱི་པོས་
འདུད། །ལྷ་མའི་འཛེན་མཆོག་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ཡི། །རྒྱལ་ཁྲོལ་དབང་བསྐྱར་རྒྱལ་
སྤྲུལ་མེ་པམ་དང་། །རྒྱལ་བ་ཀྱན་གྱི་མཁུན་རབ་གཅིག་བསྐྱུས་པ། །རྒྱལ་སྤྲུལ་
འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་བྱག་འཆལ་ལོ། །དང་བ་དང་ནི་ངེས་པའི་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་
ཡི། །དགོངས་པ་རྩོགས་པར་འགྲེལ་བར་རྒྱལ་བས་ལུང་བསྟན་པ། །ཐོགས་མེད་
ཅེས་ནི་ས་གསུམ་འདི་ན་རབ་གྲགས་པས། །གཞུང་མཆོག་ཆོག་དོན་ཤིན་ཏུ་གསལ་
བར་ནམ་གྱི་ཡང་། །རང་གཞན་གྲུབ་མཐའ་འབྲེད་པའི་མཐུ་མེད་པར། །གཟུ་ལུས་
རང་དགར་འཇུག་པའི་སྦྱི་རྟོལ་གྱིས། །གཞན་སྡེའི་ལུགས་ལ་ཐུབ་པའི་དགོངས་པ་
ཞེས། །ཤིང་རྟ་ཆེན་པོའི་ལུགས་འདི་ཉམས་པར་བྱས། །གསུང་རབ་དགོངས་པ་ཤིན་
ཏུ་རྟོགས་པར་དཀའ། །དམ་ཆོས་ལོག་པར་འཆད་པའི་ཉེས་པ་སྦྱི། །བཤེས་གཉེན་

བཟང་པོ་འདྲ་ཆེད་པར་རབ་དཀའ་ན། །དཔྱིད་ལྷན་རྣམས་ཀྱིས་ཉག་ཏུ་བག་ཡོད་
བྱོས། །ལུལ་དུ་བྱུང་བའི་དམ་ཚེས་བདུད་ཅིའི་རོ། །གང་ཞིག་མུངས་པས་འཆི་མེད་
གནས་སྟེར་བ། །འཁོར་ལོ་བར་མཐའི་གསུང་གི་གཅེས་པའི་དོན། །རྩི་བཙུན་སྤྲ་མའི་
གསུང་བཞིན་བཤད་པར་བྱ། །

དེ་ལ་འདིར་འོ་སྒྲོལ་གྱིས་ཤིན་ཏུ་ཆེད་པར་དཀའ་བ་དང་། ཆེད་ན་དོན་ཤིན་ཏུ་
ཆེ་བའི་དལ་འབྱོར་ཐོབ་པའི་དུས་འདིར་འདིག་རྟེན་པའི་ཀློན་པོ་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་
ལས་ཁུད་ཞུགས་པའི་འདིག་རྟེན་གྱི་མ་པན་ཆད་ཀྱི་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་
གི་སྐྱེས་བུའི་མངོན་པར་འདོད་པའི་དོན་གྱི་གཞི་ལེགས་པར་མ་ཚུགས་པར་ཆེ་འདི་
ཙམ་གྱི་ཆེད་པ་དང་བཀྲར་སྟེ་སོགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་འབད་པ་ནི་འབྲས་བུ་མེད་པའི་སྤྱན་
པ་འཕྱར་བ་དང་འབྲ་ཞིང་། དུད་འགྲོའི་ཀླན་སྒྲོད་ལས་མ་འདས་པར་ཤེས་པར་བྱས་
ལ་དལ་འབྱོར་ལ་སྟོང་པོ་ལེགས་པར་ལེན་པ་ལ་འབད་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་དུས་གསུམ་
གྱི་འཕགས་པ་རྣམས་གཤེགས་ཤིང་རྩིས་སུ་གཤེགས་པར་འགྱུར་བའི་ལམ་འབྲས་
བུ་དང་བཅས་པ་ཆད་མར་གྱུར་བའི་སྐྱེས་བུ་རྣམས་ཀྱིས་ལུང་དང་རིགས་པའི་
ཆོགས་རྒྱ་ཆེན་པོས་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་ལུགས་ཀྱི་རྩིས་སུ་ཞུགས་ནས་དེ་དག་གི་
དོན་ཁོང་དུ་ཚུད་པར་བྱས་ཏེ། བསྐྱབ་པ་རིན་པོ་ཆེ་རྣམས་པ་གསུམ་གྱི་སྟོན་སྟུང་ལ་
བཞིན་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལས་རྒྱལ་བ་དགེས་པའི་ཐབས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་བ་གཞན་
མེད་པར་ཤེས་པར་བྱས་ནས། དེ་ཡང་སྟོབ་དཔོན་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཅེས་བུ་
བ་སྟོན་རྒྱལ་བ་དུ་མ་ལ་ལྟག་པར་བྱ་བ་བྱས་ཤིང་། དགེ་བའི་ཙ་བ་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་
པ། ད་ལྟར་ཡང་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མགོན་གྱིས་ཡོངས་སུ་

བཟུང་བ་སྒྲོ་གྲོས་ཀྱི་མཐུ་གཞན་ལས་ཁྱད་ཞུགས་པ། ཐུབ་པ་སངས་རྒྱས་བཙུང་མ་
ལྟ་འདས་ཀྱི་བསྟན་པའི་ཁྱད་བཞེས་པའི་སྒྲོན་ལམ་ལེགས་པར་གྲུབ་ཅིང་། དང་
ངེས་ཀྱི་མདོ་སྤེའི་དགོངས་པ་རྫོགས་པར་འགྲེལ་པར་ཁྱད་བསྟན་པ་དེས། སྤྱི་རབས་
ཀྱི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྤེ་སྒྲོན་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུ་བལྟ་བ་ལ་མགོན་
པོ་སྤྱུགས་བསྟན་པ་བཞེན་དུ་གྱུར་ཏེ། ཆོག་ལྷ་སྤེའི་འགྲེལ་ཡང་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་
དཀའ་ན་དོན་མཚོག་ཏུ་ཟབ་པ་ལྟ་ཅི་སྒྲོས་པར་གཟིགས་ཤིང་། རང་ཉིད་ཀྱང་དེ་
བཞེན་གཤེགས་པའི་གསང་བའི་གནས་ཐམས་ཅད་ལ་གློག་ཏུ་གྱུར་བར་མཁྱེན་ནས་
ཐུབ་པའི་གསུང་གིས་གསང་བ་ཐམས་ཅད་ལ་གློག་ཏུ་མ་གྱུར་བའི་སྤྱན་མངའ་བ་
རྒྱལ་ཆོབ་དམ་པ་དེ་མཉེས་པར་བྱས་ན་ཅི་འདོད་པའི་དོན་འགྲུབ་པོ་སྣམ་དུ་
དགོངས་ནས་བསྐྱབ་པ་ལ་ཞུགས་པས་ཞལ་མདོན་སྤུང་དུ་གཟིགས་ཏེ། བཙུང་ལྟ་
འདས་ཀྱི་རྒྱ་འཕྲུལ་ལ་བཞེན་ནས་དགའ་ལྟོ་དུ་བྱོན་ཏེ་ཆོས་གསན་པས་གསུང་རབ་
མཐའ་དག་གི་དགོངས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་རྫོགས་པར་གྱུར་ཏེ། འཛམ་བུ་གླིང་
པའི་སྤྱི་རབས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་རྣམས་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཆེད་དུ་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་
སྤྱིས་ཀྱང་གནང་སྟེ། དེ་ཡང་རྣམ་འབྲེད་རྣམ་པ་གཉིས་དང་། རྒྱན་རྣམ་པ་གཉིས་
དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་ལྷ་མའི་བསྟན་བཙུང་ཏེ་བསྟན་བཙུང་ཆེན་པོ་ལྷའོ། །དེ་ལ་
སྤྱི་རབས་ལྟ་འདས་ཀྱི་གསུང་རབ་ལས་དང་དོན་དང་ངེས་དོན་འབྲེད་པའི་ཚུལ་
གཉིས་གསུངས་ཏེ། འཕགས་པ་སྒྲོ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་མདོ་དང་། ཉིང་དེ་འཛིན་རྒྱལ་
པོའི་མདོ་ལས་གསུངས་པ་སོགས་དང་། དོན་ཟབ་དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་པའི་
མདོ་ལས་གསུངས་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་

བས་སྟོང་བར་སྟོན་བ་ངེས་པའི་དོན་དང་། གང་ཟག་དང་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་ཆིག་
 དང་ཡི་གེ་སྣ་ཆོག་གས་ཀྱིས་སྟོན་བ་བྱང་བའི་དོན་དུ་བསྟན་ལ་མདོ་སྡེ་ཕྱི་མས་ནི་ཀུན་
 བཏགས་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་དང་། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་རང་
 གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་བསྟན་ནས་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་མ་
 གྲུབ་པར་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་སྟོན་བ་དང་། ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་
 གྲུབ་པར་སྟོན་བ་བྱང་དོན་དང་། རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང་མ་གྲུབ་པའི་ས་
 ཆོག་གས་གསལ་བར་སྤེལ་ནས་སྟོན་བ་ངེས་པའི་དོན་དུ་གསུངས་སོ། །མདོ་སྡེ་མའི་
 རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་མགོན་པོ་ལྷ་སྦྱབ་ཀྱིས་བྱང་དོན་དང་ངེས་དོན་འབྲེད་པའི་ཤིང་
 ཉིད་སྟོལ་ལེགས་པར་སྤེལ་བས་མདོ་གཉིས་པ་བྱང་བའི་དོན་དུ་འབད་བ་མེད་པར་གྲུབ་
 པར་མཛད་དོ། །དེ་ལ་སྟོབ་དཔོན་འབགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ནི། རྣམ་འབྲེད་རྣམ་
 པ་གཉིས་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མདོ་སྡེའི་རྒྱན་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་མདོ་སྡེ་ཕྱི་མའི་
 བྱང་ངེས་འབྲེད་པའི་ལུགས་ལ་བརྟེན་ཏོ། །གཙོ་བོར་རྣམ་པར་རིག་^༡ པ་ཅ་མ་གྱི་
 ཤིང་ཉིད་སྟོལ་ལེགས་པར་སྤེལ་ཞིང་། ཐེག་པ་ཆུང་དུའི་སྡེ་སྟོན་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་
 ཡང་འབྲེལ་པར་མཛད་དོ། །དེ་ལ་ཆོས་དང་ཆོས་ཉིད་རྣམ་པར་འབྲེད་པ་ལས་གཟུང་
 འཛིན་གཉིས་སུ་སྣང་བའི་གཞན་དབང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་འཁོར་བ་འབྲུབ་པའི་གཞི་
 ཆོས་དང་། གང་ལ་དམིགས་ནས་གོམས་པས་ཐར་པ་ཐོབ་པའི་རྟེན་གཟུང་འཛིན་
 རྣམས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཆོས་ཉིད་དུ་བསྟན་ལ། དབུས་དང་མཐའ་རྣམས་པར་འབྲེད་པ་
 ལས་ནི་གཉིས་སྣང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་གཞིར་བྱས་ནས་མཆན་ཉིད་གསུམ་དུ་སྤེལ།

^༡ [མ་ཕྱི་ ༡བ༡ན། +པར་རིག་]

ཐེག་པ་ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གཞི་དང་ལམ་དང་འབྲས་བུ་རྣམས་པར་
 བཞག་པར་མཛད་དོ། །ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས་ནི། གཉིས་སྒྲུང་བདེན་
 པར་གྲུབ་པ་མ་བཞག་པར་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་སད་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་ནས་
 བཟུང་སྟེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རང་ཉིད་རྟོགས་པ་གོང་ནས་གོང་དུ་ཁྱད་པར་དུ་
 འགྲོ་བའི་ཚུལ་དང་། གཤུལ་བྱ་གཞན་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཐབས་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་
 འབེབས་ཤིང་། གཞུང་གསུམ་པོ་དེ་དག་གིས་ནི་གཤུལ་བྱའི་བསམ་པ་ལ་སྟོན་པའི་
 རོན་དམ་པ་ཅམ་ཞིག་བསྟན་གྱི། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་
 པའི་རོན་དམ་པ་གསལ་བར་མ་མཛད་དོ། །བསྟན་བཅོས་གསུམ་པོ་དེ་དག་གི་རྗེས་
 སུ་འབྲངས་ནས་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་དུ་བྱང་ངེས་འབྱེད་པའི་ཚུལ་དང་མཐུན་
 པར་སྟོན་དཔོན་གྱིས་ས་སྟེ་ལྷ་སྟོན་རྣམས་པ་གཉིས་ལ་སོགས་པར་རྣམས་པར་རིག་པ་
 ཅམ་གྱི་ཤིང་རྟའི་སྟོལ་ལེགས་པར་བྱེ་ཞིང་། ཐེག་པ་དམན་པའི་སྟེ་སྟོང་ཁ་ཅིག་ཏུ་
 བསེ་དུ་ལྷ་བྱའི་རང་སངས་རྒྱས་དང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཅན་ཆོགས་ལམ་དུ་
 བསྐླལ་བ་བརྒྱ་དང་། བསྐླལ་བ་གྲངས་མེད་གསུམ་དུ་ཆོགས་བསགས་ནས་སྟོར་
 ལམ་བྱོད་ཡན་ཆད་སྟན་ཅིག་ལ་བསྟོད་པའི་ཚུལ་གསུངས་པ་ཡང་ཉན་ཐོས་གྱི་སར་
 གསུངས་སོ། །མདོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་དུ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་བ་མཐར་ཐུག་པ་
 ཡང་དང་ཡང་དུ་གསུང་མོད་གྱི། གཏན་ལ་དབབ་བྱའི་གཙོ་བོ་ནི། རིགས་ཅན་
 གསུམ་གྱི་མདོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་བཤོ་བོ་ངེས་པ་དང་། གྲངས་ངེས་པ་དང་། བོ་
 རིམ་ངེས་པ་མདོ་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱུས་གསུམ་གྱི་སྤྱུལ་དོན་ཁོང་ན་གནས་པ་གསལ་
 པར་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་ལྔ་མའི་བསྟན་བཅོས་ལས་ནི་རྣམས་པར་

རིག་པ་ཙམ་གྱི་ཚུལ་ལ་གོམས་པས་རྒྱུད་སླིན་པར་བྱས་པ་རྣམས་ལ་ཡང་དུས་
ཕྱིས་བསྟན་པར་བྱ་ཞིང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཙན་དབང་པོ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་བ་
རྣམས་ལ་དང་པོ་ཉིད་ནས་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཉན་ཐོས་གྱི་བྱང་ཚུབ་དང་། རང་སངས་
རྒྱས་གྱི་བྱང་ཚུབ་ཐོབ་པ་ལ་ཡང་ངེས་པར་རྟོགས་དགོས་པའི་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་
ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པས་སྟོང་པ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་སྟོས་པ་ཐམས་ཅད་དང་
བཤམ་པ་མདོ་རྒྱས་འབྲིང་བསྟུས་གསུམ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོའི་
མདོས་ཁྱད་པར་མེད་པར་གསལ་བར་སྟོན་ལ། དེ་ཉིད་བསྟན་བཅོས་འདིར་བརྗོད་
བྱའི་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་སྟོབ་དཔོན་གྱིས་དགོངས་པ་རི་ལྷ་བ་བཞིན་དུ་གསལ་བར་
མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །ཤར་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་ལམ་ཤེས་གྱི་སྐབས་སུ། གང་ཡང་དག་པའི་
སྟོན་མེད་པ་ལ་ཁྱུགས་པ་དེ་དག་ལ་ནི་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་བྱང་
ཚུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་མ་ཐུ་མེད་དེ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། དེ་དག་གིས་འཁོར་བའི་
རྒྱུད་གྱི་མཆོམས་བཅད་པའི་ཕྱིར་ལོ། ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་འཆད་པ་ན་རྒྱལ་བའི་
སྤྲུལ་པོ་སེཌ་བཟང་པོས་འགྲེལ་ཆེན་དུ། སྟོབ་དཔོན་འཕགས་པ་རྩ་སྟུབ་དང་། སྟོབ་
དཔོན་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ལ་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་སྟོབ་པ་དང་། ཐེག་པ་སྟོ་ཆོགས་སུ་
སྟོབ་ཞེས་དེ་གཉིས་གྱི་འཆད་ཚུལ་སོ་སོར་མཛད་པའི་དགོངས་པ་ཡང་རྣམ་པར་
རིག་པ་ཙམ་དུ་སྟོབ་པའི་རིགས་ཙན་རྗེས་སུ་བརྩུང་བའི་ཆེད་དུ་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་
གསུམ་དུ་སྟོན་པའི་ཤིང་རྟའི་སྟོལ་ཕྱེ་བར་བཞེད་པ་ཡིན་གྱི། སྟོབ་དཔོན་རང་ཉིད་
རྣམ་རིག་པར་སྟོན་པར་མི་བསམ་སྟེ། བསྟན་བཅོས་འདིའི་འགྲེལ་པར་མཐར་ཐུག་
ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་བསྟུབས་ཤིང་། སྟོང་ཉིད་སྤྲོ་མོ་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཤབ་པ་དང་ཤིན་

ཏུ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཡང་དེ་ལ་སྟོན་པའི་ཤིང་རྟའི་སྟོལ་འབྲེད་མགོན་པོ་
སྤྱུ་སྤྱུ་བ་ལས་ལོགས་སུ་བསམ་བར་མི་བྱ་སྟེ། དེ་ཉིད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་ཕྱིར་
རོ། །

༼སྐྱབས་དང་པོ༽

ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་མཐོང་པའི་བསྟན་བཅོས་འབྲེལ་བ་དང་བཅས་པ་འཆད་བ་ལ་
དོན་བཞི་སྟེ། མཆོན་གྱི་དོན་དང་། འབྱུང་གྱི་ཕྱག་དང་། གཞུང་གི་དོན་དང་། མཐུག་
གི་དོན་ནོ། །

༼མཆོན་དོན་སོགས་བཤད་པ༽

དང་པོ་ལ་གཉིས། མཆོན་བསྐྱར་བ་དང་། མཆོན་བཤད་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི།
བསྟན་བཅོས་འདིའི་མཆོན་རྒྱ་གར་སྐད་དུ། མཐུ་ཞེས་པ་ནི་བོད་སྐད་དུ་ཆེན་པོ་ཞེས་
བ་དང་། ཡ་ན་ནི་ཐེག་པ་དང་། ཨ་རུད་ཏ་རའམ་ལྷན་ར་ནི་མ་མ་དང་ཏུ་ཐུ་ནི་རྒྱུད་དང་
ཤུ་སྟེ་ནི་བསྟན་བཅོས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཐེག་པ་འདིས་བཟོད་པར་བྱེད་པ་རྒྱའི་ཐེག་པ་དང་། འདིར་བཟོད་
པར་བྱ་བ་འབྲས་བུའི་ཐེག་པ་ལོ། །དེ་ཉིད་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་སྡེ་སྡོད་ལ་དམིགས་པས་
དམིགས་པ་ཆེ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆེན་པོ་བདུན་དང་ལྔ་བས་ཆེན་པོ་ལོ། །རྒྱུད་ནི་
རྒྱུན་ཆགས་པས་ཏེ། རྗེ་མ་དང་བཅས་པའི་སེམས་སྤྱོད་བྱེད་སྟོན་པའི་གཙུག་ལག་
སྟེ། མ་མ་ནི་བྱི་མའི་དོན་ཡིན་པས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གཙུག་ལག་བྱི་མ་ཡིན་ལ། དེའི་

དགོངས་པ་འགྲེལ་པར་བྱེད་པའི་བསྟན་བཅས་ནི། ལྷ་སྤྱོད་ཞེས་པ་ལ་ལྷ་ས་འཆོས་པ་
ལ་འཇུག་ཅིང་ཏ་ཡ་སྐྱོབ་པ་ལ་འཇུག་པ་ནི་ཡི་གེ་བསྟན་པའི་ངེས་ཆོག་གི་བཤད་པ་
ཡིན་ལ། དོན་བསྟུས་ན། ཉོན་མོངས་པའི་དབྱ་འཆོས་ཤིང་ངན་སོང་དང་སྲིད་པ་ཅམ་
གྱི་འཇིགས་པ་ལས་སྐྱོབ་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱག་འཆའ་ལོ། ཞེས་པ་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་
འདོད་དོན་དུ་མ་འབྱུང་པའི་ཆེད་དུ་ལོ་རྒྱུ་བས་བཀོད་པའོ། །ལམ་གྱི་རིམ་པ་སྟོན་
པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། སྐབས་འགོ་སྟོན་པ་ཡིན་པས་འཆད་པ་སོགས་ཀྱང་གྱི་ཆེ་
དོན་དེ་ཉིད་ཐོབ་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། བཤད་པ་ཉེ་བར་དགོད་པ་དང་། བཤད་པ་མཐར་ཐིན་
པའི་ཡན་ལག་གོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ལུས་རྣམས་པར་བཞག་པ་དང་། ཡན་ལག་རྒྱས་
པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ལུས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་། བདོ་ལས་རྩི་ལྟར་
བསྟན་པ་དང་། གོ་རིམ་ངེས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྤྱིའི་དོན་དང་། ཡན་ལག་གི་
དོན་ཏོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། རྩི་རྩི་ལྟ་བུའི་གནས་བདུན་གྱི་རོ་བོ་ངོས་བཟུང་བ་དང་།
གངས་ངེས་པ་དང་། དོགས་པ་བཅད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། འདི་དག་ཀྱང་དོན་དམ་དང་ཀྱན་རྫོབ་པ་གཉིས་གཉིས་ཀྱིས་རིག་
པར་བྱ་སྟེ། དོན་དམ་པའི་སངས་རྒྱས་ནི། སངས་པ་དང་ཡེ་ཤེས་ཐུན་ཐུན་ཆོགས་
པའི་རང་བཞིན་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་དང་། ཀྱན་རྫོབ་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་
སྐྱེའོ། །དོན་དམ་པའི་ཆོས་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་པ་དང་། ལམ་གྱི་
བདེན་པ་གཉིས་དང་། ཀྱན་རྫོབ་པ་ནི་གསུང་རབ་ཀྱི་ཆོགས་སོ། །དོན་དམ་པའི་དགོ་

འདུན་ནི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་རིག་པ་དང་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་དང་། ཀུན་
 རྫོང་བ་པ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་འཕགས་པའི་ཆོག་པ་སོ། །དོན་དམ་པའི་ཁམས་ནི་
 སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སེམས་རང་བཞིན་གྱི་བྱུང་བས་སྟོང་བ་དེ་མ་དང་བཅས་པའི་
 དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། ཀུན་རྫོང་བ་པ་ནི། སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱི་སྟོང་ན་ཡོད་པའི་
 འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་སྐྱེ་རུང་གི་རྣམས་པའི་ཆའོ། །དོན་དམ་པའི་བྱང་
 རྒྱུ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་དང་ཀུན་རྫོང་བ་པ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་སྟེ། བདག་ཉིད་ཀྱི་ནི་འབྱོར་པའི་
 གནས། །དམ་པའི་དོན་གྱི་སྐྱེ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་སོགས་འཆད་པར་འབྱུང་རོ། །དོན་
 སངས་རྒྱས་དང་ཁྱད་པར་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། གཉིས་ཀ་སངས་རྒྱས་དགོན་མཆོག་དང་
 མཚུངས་མོད་ཀྱི། རང་རྒྱུད་ལ་འབྱུང་འབྱུང་དང་གཞན་རྒྱུད་ལ་བྱུང་བའི་རྣམས་
 གཞག་ཐ་དང་བ་ཅམ་སོ། །ཡོན་ཏན་དོན་དམ་པ་ནི། སྟོབས་སོགས་བྲལ་བའི་ཡོན་
 ཏན་སྲུང་ཅུ་ཅ་གཉིས་དང་། ཀུན་རྫོང་བ་པ་ནི་རྣམ་སྤྲིན་གྱི་ཡོན་ཏན་སྲུང་ཅུ་ཅ་གཉིས་
 སོ། །འཕྲིན་ལས་དོན་དམ་པ་ནི། བྱ་བ་སྐྱབ་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། ཀུན་རྫོང་བ་པ་ནི་
 གསུང་རབ་ཀྱི་ཆོག་པ་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། བདུན་པོ་ལས་གངས་མང་བ་མི་དགོས་པ་དང་། དེ་ལས་ཉུང་
 བས་མི་འདུ་སྟེ། འདིར་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་འདི་ཅམ་གྱིས་རྫོགས་པའི་བྱིར་
 རོ། །འདིར་ཐུག་མ་ལོ་རྩེ་བ་ཆེན་པོས། མི་གནས་པའི་སྤྱང་ན་ལས་འདས་པའི་འཁོར་
 ལོའི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། དགོན་མཆོག་གི་འཁོར་ལོའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་བཤད་
 པའི་ཚུལ་རྣམས་པ་གཉིས་མཛད་པའི་སྤྲ་མ་ནི། འོག་ནས་གོ་རིམ་སྟོན་པའི་ཆོག་གི་
 སྐྱེས་ཐེན་ལ་བཞེན་ནས་བཤད་པ་མཛད་པ་ཡིན་ཡང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་གྱི་གཙོ་

བོ་ནི། འཆད་ཚུལ་གྱི་མ་ལྟར་འཐད་པར་སེམས་སོ། །དེ་ལ་དགོན་མཆོག་གསུམ་
མཐར་ཐུག་པ་ནི། རང་གི་ཐོབ་བྱའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ལ། རོན་གཉིས་ཕྱན་སྦྲུམ་ཆོག་གས་
པ་ལ་དེ་ཙམ་དུ་ངེས་པའི་བྱར་རོ། །རྒྱ་མཚན་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །འབྲས་བུ་
དགོན་མཆོག་གསུམ་པོ་དེ་སྦྱབ་པའི་རྒྱ་ཡང་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་ངེས་ཏེ། ཉེ་བར་ལེན་
པ་དང་ལྷན་ཅིག་བྱེད་པའི་རྒྱུན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཁམས་ཏེ་དེ་ལ་ངི་མ་དང་བཅས་པའི་
དེ་བཞིན་ཉིད་ནི། ཁམས་རང་བཞིན་གྱི་རྣམ་པར་དག་པར་མ་གྱུར་ན། མྱོ་བྱར་གྱི་ངི་
མས་རྣམ་པར་དག་པ་མི་འཐད་པས་བྱང་ཚུབ་གྱི་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་ལ་
ཉེར་ལེན་དུ་བཏགས་པར་ཟད་ཀྱི། བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །བསྐྱེད་པ་ལས་
གྱུར་བའི་རིགས་ནི། བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་ཡང་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལྷན་ཅིག་བྱེད་པའི་རྒྱུན་ནི། གཞན་རྒྱུད་ལ་ཐུབ་ཐེན་པའི་བྱང་ཚུབ་
དང་ཡོན་ཏན་དང་འཕྲིན་ལས་ཏེ། གང་ཟག་གཞན་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་
རྒྱས་ནས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ལེགས་པར་བསྐྱོར་བ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ངི་མ་
ཟད་པར་སྦྱོང་རྒྱས་པས་བྱའི་རྒྱུན་དེ་ཙམ་དུ་ཟད་པའི་བྱར་རོ། །དེ་ཡང་ངི་མ་དང་
བཅས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་གཏན་ལ་དབབ་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་དེ་སྦྱོང་བྱེད་ཀྱི་
རྒྱ་འབྲས་རགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་རྒྱ་འབྲས་དེ་ཙམ་ཞིག་བསྟན་པར་ཟད་ཀྱི།
གསལ་བའི་དབྱེ་བ་དེ་ཙམ་དུ་ཟད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་རྒྱུན་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་
བྱེད་པ་སོགས་ནི། ཁམས་སྦྱོང་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བསྟན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་པར་
འགྱུར་བས་དེ་ནི་ཁམས་ཀྱི་ནང་དུ་འདུས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཡང་རང་རྒྱུད་ལ་
མཐར་ཐུག་པའི་དགོན་མཆོག་གསུམ་འབྱུང་བ་ནི། ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་བསྐྱོམ་པ་

ལས་ཡིན་ལ། ལྷ་བ་ཡང་རྒྱ་གཉིས་དང་རྒྱ་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་སྟེ། རྒྱ་
གཉིས་ནི་རང་གི་ཁམས་དང་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པའོ། །རྒྱ་གཉིས་ནི། དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་སྤྲུལ་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་དང་། གཞན་གྱི་
སྤྱོད། །གཞན་གྱི་སྤྲུལ་པ་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་ནང་དུ་འདུས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཐོབ་བྱའི་འབྲས་བྱ་སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་འབའ་ཞིག་བསྟན་
པས་ཆོག་མོད། དཀོན་མཆོག་གསུམ་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་སྟུང་ན། སྟོན་
མེད་དེ། རིགས་ཅན་གསུམ་གཞུས་སུ་བཟུང་བའི་ཆེད་དུ་དེ་གསུམ་ལ་སྟོན་པའི་
འབྲས་བྱའི་སྐབས་ཀྱི་མིང་ཐ་དད་པས་བསྟན་ཏེ། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་
རྒྱས་འབྲས་བྱའི་སྐབས་འགྲོའི་ཡུལ་དུ་དོན་དུ་གཉེར་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་
ཅན་དང་། ཉན་འབྲེལ་རྟོགས་པས་འཁོར་བའི་སྤྱད་བསྐལ་ཟད་པ་འབྲས་བྱའི་སྐབས་
འགྲོའི་ཡུལ་དུ་དོན་དུ་གཉེར་བ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཅན་དང་། མིང་པ་ཐ་མ་
པའི་ཆེ་གཞན་གྱི་སྤྲུལ་པ་བརྟེན་ནས་སྤྱད་བསྐལ་ཟད་པ་ཐོབ་པའི་སྟོན་པ་འབྲས་བྱའི་
སྐབས་འགྲོའི་ཡུལ་དུ་དོན་དུ་གཉེར་བ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་ཞུས་སུ་བཟུང་བའི་
ཆེད་དུ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་འབྲས་བྱའི་སྐབས་སུ་ནམ་པར་བཞག་གོ། །རིགས་ཅན་
གསུམ་གྱི་འབྲས་བྱ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་འདིར་བཞད་ན། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཐུན་མོང་
མ་ཡིན་པའི་བསྟན་བཅོས་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
བྱང་ཆུབ་ཀྱང་ཉིང་དགོས་སུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེ་ན། སྟོན་མེད་དེ། འདིར་བསྟན་
པའི་དཀོན་མཆོག་གསུམ་མཐར་ཐུག་པ་ནི་དོན་དམ་པའི་སྐབས་སངས་རྒྱས་ཉག་
གཅིག་གིས་བསྟུས་པ་དེ་ཡིན་ལ་དེ་ཐོབ་པའི་ཉེ་རྒྱུའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་དཀོན་

མཆོག་གསུམ་ནི། ས་བརྒྱད་པར་སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་བཏགས་པ་བ་དང་། ས་
དབྱ་པར་ཆོས་དཀོན་མཆོག་དང་། ས་བཙུ་པར་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་བསྟན་ལ།
རིང་བའི་རྒྱ་ནི་ས་བདུན་པ་མན་ཆད་ཀྱི་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་སོགས་སོ། །རྒྱའི་
སྐབས་འགྲོའི་ཡུལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་འདིར་བསྟན་པའི་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ཐེག་
པ་དམན་པའི་སྐབས་ཡིན་ཡང་འབྲས་བུའི་སྐབས་འགྲོའི་ཡུལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་
ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཚུབ་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཚུབ་ནི་འདིར་དངོས་སུ་མ་བསྟན་
པས་སྒྲོན་མེད་ལ། ཆོས་དང་དགེ་འདུན་མིང་མཐུན་པ་ཅམ་བསྟན་པའི་སྒྲོན་པས་ཐེག་
པ་ཆེན་པོ་ལ་རིམ་གྱིས་བཀྱི་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །དོན་བསྟན་ན་འདིར་དངོས་སུ་
བསྟན་པའི་དཀོན་མཆོག་ནི་ས་དང་པོ་ཡན་ཆད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཤིང་། ས་དང་པོ་
ནས་བཙུ་པའི་བར་གྱི་དཀོན་མཆོག་ནི་མཐར་ཐུག་པའི་དཀོན་མཆོག་གསུམ་སྐབ་
པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པས་ཐེག་པ་ཐུན་མོང་བར་ཐལ་བའི་སྒྲོན་མེད་དེ། འོག་ཏུ་
འཆད་པར་འགྲུང་རོ། །

ཕྱི་གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཅ་བ་དང་། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ལ། རོ་བོ་ངོས་བཟུང་བ་
དང་། གངས་བདུན་དུ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱ་གསུམ་གྱིས་བསྟུས་པའི་སངས་རྒྱས་
དང་འཕོག་པ་དང་ལམ་གྱིས་བསྟུས་པའི་ཆོས་དཀོན་མཆོག་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་
འཕགས་པའི་ཆོགས་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱིས་ནི་གནས་སྐབས་དང་
མཐར་ཐུག་གི་ཐོབ་བྱའི་འབྲས་བུ་བསྟན་ལ། བྱི་མ་དང་བཅས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་།
སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱི་སྣང་ན་ཡོད་པའི་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡོན་ཏན་སྒྲི་
བྱང་གི་བྱས་པས་བསྟུས་པའི་ཁམས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྣང་པོ་དང་གནས་གྲུང་

མཐར་ཕྱིན་པའི་སྤངས་པ་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་བྱང་ཆུབ་དང་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་
བྲལ་བ་དང་རྣམ་པར་སྦྱོན་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་འཕྲིན་ལས་དོན་བདུན་གྱི་ཐ་མ་སྟེ་བཞི་པོ་ནི་རྒྱ་དང་རྒྱེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་
པའོ། །ཡང་དགོན་མཆོག་གསུམ་གཞན་རྒྱད་ལ་བྱུབ་ཐིག་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་ལ་སོགས་
པ་གསུམ་རང་རྒྱད་ལ་འབྱུང་འབྱུར་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཡང་འོག་ནས་གོ་རིམ་གྱི་ཆ་
བཤད་པ་ལ་བརྟེན་ན་ཅུང་ཟད་སྦྱར་དུ་རུང་བ་ཙམ་མོ། །

གཉི་ག་ལྟར་ཡང་ཁམས་རྒྱའི་གནས་སྐབས་འབའ་ཞིག་གི་དབང་དུ་བྱས་པ་
ཡིན་གྱི། མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བྱར་བྱེད་པ་ནི་བསྟན་བཅོས་སུ་རྩི་ལྟར་བཤད་པའི་
ཚུལ་མ་ཤེས་པའི་བབ་ཅོལ་ཡིན་ཏེ་འཆད་པར་འབྱུར་རོ། །སྟེ་ལྷག་མ་དང་བཅས་པ་
སྟེ་གངས་བདུན་དུ་འདུས་པ་འདྲེན་པར་བྱེད་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། བསྟན་བཅོས་
འདིའི་བརྗོད་བྱ་འོག་ནས་འཆད་པ་ཀུན་གྱི་ལུས་ནི་མདོར་བསྐྱུས་ན་རྟོགས་པའི་དོན་
རྣམ་པ་བདུན་དུ་འདུས་ལ་རྫོད་བྱེད་བསྟན་བཅོས་ཀུན་གྱི་ལུས་ནི་མདོར་བསྐྱུས་ན་
རྟོགས་པའི་དོན་དོ་རྩི་ལྟ་བུ་ཡི་ནི་གནས་བདུན་པོ་འདི་དག་ཏུ་འདུས་པར་རིག་པར་
བྱ་བ་དག་གོ། །ཡང་ན་གཟུངས་ཀྱི་དབང་ལྷག་རྒྱལ་པོས་ཁྱེས་པའི་མདོ་ལ་སོགས་པ་
འདིར་གནས་བདུན་ལུང་དང་སྦྱར་བའི་ལུང་དེ་དག་གི་དོན་བསྐྱུས་ན་བདུན་པོ་དེ་
དག་ཏུ་འདུས་པའི་དོན་ཏོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་
གསུམ། དེ་རྩི་ལྟ་བུ་དང་དེའི་གནས་ཀྱི་སྦྱ་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། སྦྱ་འབྲུག་པའི་
གཞི་ངོས་བཟུང་བ་དང་། རྟོགས་པར་དཀའ་བ་ལུང་དང་སྦྱར་བའོ། །དང་པོ་ལ་

གསུམ། བསྟན་པ་དང་། བཤད་པ་དང་། རོན་བསྟུ་བཤོ། །དང་པོ་ནི། འཕགས་པ་
རྣམས་ཀྱི་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རྟོགས་པའི་རོན་རྣམས་པ་བདུན་ནི་
དོ་རྩེ་ལྷ་བྱ་དང་། དེ་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་ཡི་གེའི་ཚོགས་ནི་དེའི་གནས་ཏེ་གོ་བར་བྱེད་
པ་དང་གསལ་བར་བྱེད་པ་དང་། སྟོན་པར་བྱེད་པའི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དོ་རྩེའི་
གནས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་རོན་རྣམས་པ་བདུན་ནི་དོ་རྩེ་ལྷ་བྱར་རིག་པར་
བྱ་སྟེ་སྤྱོད་ཀྱིས་རྟོགས་ཚུལ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་བརྟོན་དུ་མེད་པའི་
རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པར་བྱ་བའི་
ཕྱིར། རོན་དམ་པའི་བདེན་པ་རྒྱང་པ་མ་ཡིན་གྱི་དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་
དང་བཅས་པའོ། །དོ་རྩེ་ལྷ་བྱའི་རོན་བདུན་ག་དོན་དམ་པའི་བདེན་པས་བྱུང་པར་དུ་བྱས་
ནས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་བརྟོན་དུ་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ། །སོ་སོ་རང་
གི་རིག་པ་ནི་འཕགས་པའི་རོན་དམ་འང་ལ་བའི་མཉམ་གཞག་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་གྱི་
རྩིས་ཐོབ་གྱི་ཡེ་ཤེས་གཞན་ཡང་སོ་སོ་རང་གི་རིག་པར་བྱ་བའོ། །

རང་མཚན་སྒྲིའི་བརྟོན་བྱ་མ་ཡིན་པ་དང་དོན་དམ་བདེན་པ་སྤྱི་བརྟོན་དུ་མེད་
པ་གཉིས་མི་འདྲ་སྟེ། སྒྲིའི་བརྟོན་བྱ་རང་མཚན་གྱི་རང་བཞིན་ལ་མ་ཞུགས་ཀྱང་
གཉིས་སུ་སྒྲུང་བའི་ཚུལ་གྱིས་དེའི་རྟོགས་ཚུལ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་ལ། ཚོས་ཉིད་སྤྱོད་
རྟོག་གིས་རྩེ་ལྷར་བརྟོན་ཅིང་ཡིད་ལ་བྱས་ཀྱང་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གིས་
རྟོགས་པ་ལྟར་མི་བྱས་པའི་རོན་ཡིན་གྱི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་སྤྱོད་དམ་པར་རྟོག་
པའི་ཡུལ་དུ་རྩེད་ཟུང་བྱ་མི་བྱས་པའི་རོན་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་དོན་དམ་བདེན་པ་

ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པར་འདོད་པ་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ལ་སྐྱུར་བ་འདེབས་པ་ཚངས་
 པར་སྐྱོད་པ་ཁས་ཁྲུངས་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ལུགས་ངན་པ་ཡིན་པས་དོར་
 བར་བྱའོ། །གཏན་ཆོགས་སྔ་མ་བསྐྱབ་པ་ནི། དེར་ཐལ། ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་ལས་
 བྱུང་བའི་ཤེས་པས་རྟོགས་ཚུལ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཐིགས་པར་
 དཀའ་བའི་ཕྱིར། འཇིག་རྟེན་པའི་སྒྲོམ་བྱུང་གིས་ཐིགས་པར་དཀའ་བ་གོ་བྱས་པར་
 དགོངས་ནས་དངོས་སུ་མ་སྒྲོམ་སོ། །

ཤེས་རབ་དེ་གསུམ་གྱིས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་ཆེ་
 གཉིས་སྣང་དང་བཅས་པ་ལས་མ་འདས་ལ་རྟོགས་ཚུལ་རྟོགས་པ་ན་ཚུལ་ཚུ་བཞག་
 པའི་ཚུལ་དུ་རྟོགས་པའོ། །དོན་ཅན་པ་བདུན་པོ་དེ་བརྟུན་པའི་ཡི་གེ་གང་ཡིན་པ་དེ་
 དག་ནི་ཆོས་ཅན། རྟོ་རྟེན་ལྟ་བུའི་གནས་ཞེས་བརྟུན་དེ། དོན་དེ་དག་ཐོག་མར་ཐོས་
 པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྟོགས་པ་དང་། དོན་དེ་ཐོབ་ཅིང་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་གཞི་ཡིན་
 པས་དོན་དེའི་རྟེན་དུ་གྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེར་ཐལ། དོན་ཅན་པ་བདུན་པོ་དངོས་སུ་
 རྟོགས་པའི་གོ་འཕང་དེ་ཐོབ་པ་དང་རྟེན་སུ་མ་སྐྱབ་པའི་ལས་བརྟུན་བྱུང་སྟོན་པར་
 བྱེད་པ་ནི་ཕྱིར། སྔ་མ་ཁ་ཅིག་གིས་འདིར་དོན་དེ་དག་བརྟུན་པར་བཞག་པ་དང་།
 གོང་དུ་བརྟུན་དུ་མེད་པར་བཞག་པའི་འགལ་སྔོང་དུ་བྱས་ནས་དོན་དམ་པའི་བདེན་
 པ་སྒྲུས་བརྟུན་དུ་མེད་ཀྱང་དེ་མངོན་སུ་མ་དུ་རྟོགས་པའི་ལས་བརྟུན་བྱུང་བྱེད་པ་ལ་
 འཆད་པ་ནི་མི་འཆམ་སྟེ། དོན་དམ་བདེན་པ་དང་དེ་མངོན་སུ་མ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་
 ཤེས་གཉིས་སྒྲུས་བརྟུན་བྱས་མི་བྱས་ཀྱི་བྱུང་པར་ཅུན་ཅན་གྱི་རྟེན་པའི་ཕྱིར་
 རོ། །དེས་ན་དོན་ཅན་པ་བདུན་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་དོན་ཅན་པ་བདུན་གྱི་རྟེན་དུ་

འགྱུར་བའི་དོན་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་མར་དོན་དེ་དག་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱར་
བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོས་བསམ་ཀྱི་ཤེས་རབ་སྐྱེ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འཇིག་རྟེན་ལས་
འདས་པའི་ལམ་སྐྱེ་ཞིང་ལམ་དེ་དག་བརྗོད་བྱར་ཡང་བྱེད་པའི་དོན་ཏོ། །གསུམ་པ་
ནི། དོན་རྣམས་པ་བདུན་དང་དེ་སྟོན་པའི་ཡི་གེ་དག་རིམ་པ་བཞིན་དུ་རྩོམ་མཁེ་ལྟ་བུ་དང་
དེའི་གནས་ཉིད་དུ་རྟོགས་པར་བྱ་སྟེ། སྤར་གོང་དུ་བཤད་པའི་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཐོས་
བསམ་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྟོགས་ཚུལ་རྟོགས་པའི་ཚུལ་ཀྱིས་ཕྱི་གསུམ་པར་དཀའ་
བའི་དོན་ཡིན་པའི་བྱིར་དང་། དོན་དེ་དག་བརྗོད་བྱར་བྱས་ནས་གསལ་བར་བྱེད་
པའི་རྟེན་ཀྱི་དོན་ཀྱིས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རི་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་དོན་ནི་གང་ཡིན་ཡི་
གེ་ནི་གང་ཡིན་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི། སྤར་བཤད་པའི་རྟོགས་པའི་དོན་རྣམས་པ་བདུན་ནི་
དོན་ཞེས་བརྗོད་དེ་ཞེས་པ་ནས་འདི་ནི་དོན་ཅེས་བྱའོ་ཞེས་པའོ། །མིང་ཆིག་བསྟུས་
པའི་ཡི་གེ་གང་དག་གིས་རྟོགས་པའི་དོན་རྣམས་པར་བདུན་པོ་འདི་དག་བརྗོད་བྱར་
སྟོན་པར་བྱེད་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་དེ་ནི་འདིར་
ཡི་གེ་ཞེས་བྱའོ། །མིང་ཆིག་ཡི་གེ་གསུམ་དུ་བྱེ་བའི་ཡ་གྲུལ་ཀྱི་ཡི་གེ་འབའ་ཞེག་མ་
ཡིན་ཀྱི་དོན་རྣམས་པ་བདུན་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ལ་འདིར་ཡི་གེ་ཞེས་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། མཆོམས་སྐྱར་བ་དང་། ལུང་དང་སྐྱར་བ་དངོས་སོ། །དང་
པོ་ནི། རྩོམ་འགན་བསྟན་པ་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དཀོན་མཆོག་གསུམ་
ལུང་དང་སྐྱར་བ་དང་། ལྷག་མ་བཞེ་ལུང་དང་སྐྱར་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཀྱན་དག་འཕོ་དོན་
དམ་པའི་དེ་བཞེན་གསེགས་པ་རང་བཞེན་ཀྱིས་བྱབ་པས་སྟོང་པ་སྟོང་བྱུང་ཀྱི་བྱི་མ་

མཐའ་དག་དང་བུལ་བ་ནི་མིག་གི་ཤེས་པ་སོགས་ལ་བསྟན་དུ་མེད་པ་སྟེ་དེ་ནི་མིག་གིས་བཟླ་བར་མི་བྱས་སོ། །དེ་ཡང་ཐ་སྟོན་པའི་ཤེས་པ་སྟོན་པར་མི་བྱས་པའོ། །

ཀུན་དགའ་བོ་དོན་དམ་པའི་ཆོས་ནི་སྤྲོད་ཀྱིས་སྟོན་པ་ཆུ་ལ་རྫོགས་པའི་ཆུ་ལ་གྱིས་བརྗོད་དུ་མེད་པ་སྟེ་དེའི་ཕྱིར། དེ་ནི་རྣ་བས་མཉན་པར་མི་བྱས་སོ། །ཀུན་དགའ་བོ་དོན་དམ་པའི་དགོ་འདུན་ནི་འདུས་མ་བྱས་པ་རང་བཞིན་གྱི་སྟོང་པ་སྟེ་དོན་དམ་པ་སྟེ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་དེ་ནི་ལུས་ཀྱིས་དངོས་སུ་བྱལ་འཆའ་བ་དང་སེམས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་སྟོན་པའི་ཆུ་ལ་གྱིས་བསྟོད་པ་བྱེད་པའི་བསྟེན་བཀྲར་བྱ་བར་མི་བྱས་སོ། །ཞེས་དོ་རྗེའི་ཞེས་སོ། །འཛིག་རྟེན་ན་སངས་རྒྱུ་བཟླ་བར་བྱ་བ་དང་། ཆོས་མཉན་པར་བྱ་བ་དང་། དགོ་འདུན་བསྟེན་བཀྲར་བའི་ཞིང་དུ་གྲགས་ཤིང་། དེ་ལྟར་བདེན་པར་འཛིན་པའི་གཅད་བྱ་སྟོ་འདོགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སོ་སོར་བཞད་ཀྱི་གསུམ་ག་ཡང་དོན་དམ་པར་བཟླ་བྱ་སོགས་སུ་མ་བྱུང་བར་འབྲལ། །དགོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་དོན་དམ་པའི་གནས་ལུགས་བསྟན་པའི་སྟོན་ནས་ཀུན་རྫོབ་པ་ཡང་འཕེན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས། འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ནི་འདུས་མ་བྱས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་འཕགས་པའི་གང་ཟག་རྣམས་འདུས་མ་བྱས་པ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་སྟོན་པས་བཞག་སྟེ། དེ་ཐབས་རྒྱ་ཆེ་ཆུང་གིས་ཟིན་པའི་དབང་གིས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་དགོན་མཆོག་གསུམ་དང་། ཐེག་པ་དམན་པའི་དགོ་འདུན་དང་ཆོས་དགོན་མཆོག་གྲང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ངས་པར་བཞག་དགོས་པས་སོ། །འགྲེལ་བ་འདིར་ཉན་རང་ལ་བདག་མེད་པ་མི་སྟོན་པ་ཡོད་པར་བསྟན་པ་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་པོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཁམས་ལུང་དང་སྐྱར་བ་དང་། བྱང་ཆུབ་སོགས་གསུམ་
ལུང་དང་སྐྱར་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཏྲུ་ཏུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉག་གཅིག་གི་
ཡུལ་དུ་བསྟན་པ་དང་། དེ་ལས་གཞན་གྱི་གཏན་དུ་བའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་དང་། རོན་
དམ་པའི་རང་བཞིན་ངོས་གཟུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ལྷ་རིའི་བྱ་བྱི་མ་དང་བཅས་པའི་
དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་དོན་འདི་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡུལ་ཏེ་བདེན་པའི་སྒྲོས་པ་
ཡོད་ན་དམིགས་སུ་རུང་བ་ལས། བདེན་པའི་སྒྲོས་པ་འགའ་ཡང་མ་མཐོང་ཞིང་
གཉིས་སྒྲུང་གི་སྒྲོས་པ་ཡང་རྒྱབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཏྲུ་མཉམ་པར་བཞག་པའོ། །དེ་
ཉིད་གསལ་བར་འཆད་པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲོད་ཡུལ་ལོ། ཞེས་བྱ་བའོ། །

གཉིས་པ་ནི། ལྷ་རིའི་བྱ་དོན་འདི་ནི་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱབ་པས་
བྱིས་རང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའོ། །རང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་མི་
རྟོགས་ཀྱང་། དད་པས་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ལ་ལྟོས་པའོ། །མི་རྟོགས་པའི་གང་ཐག་
གཉིས་ཀྱི་རིམ་པ་ལ་ལྟོས་ནས་རེ་ཤིག་ཅེས་སོ། །ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་
ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀྱང་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བ་ལྟར་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པར་སྒྲོམ་
པའི་རྒྱས་པ་དང་བྲལ་བས་ན་རང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་སྒྲོར་དངོས་མཐུག་གསུམ་
མཁ། ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་ཀྱི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཡང་དག་པར་ཤེས་པའོ། །བལྟ་
བའོ། །བཏག་པར་མི་རྒྱས་ན། བྱིས་པ་སོ་སོའི་སྤྱོ་བོ་དག་གིས་ལྟ་ཅི་སྒྲོས་ཏེ་ཞེས་
སོ། །ཁ་ཅིག་སྒྲོར་མཐོང་སྒྲོམ་གསུམ་ལ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་སྒྲོར་བ་མི་འཐད་དེ། སོ་
སོ་སྤྱོ་བོས་བལྟ་མི་རྒྱས་ན་སོ་སོ་སྤྱོ་བོས་ལྟ་ཅི་སྒྲོས་ཞེས་པར་འགྱུར་བའི་བྱིར་
རོ། །ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཐོས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་འཆད་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། དེ་ལུང་ལ་

བཞེན་པའི་ཤེས་རབ་ཡིན་པས་རང་གི་ཤེས་རབ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་པ་ནི་
 རང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱི་དོན་མ་རྟོགས་པར་གསལ་ལོ། །དེས་ན་ཉན་ཐོས་དང་རང་
 སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་
 གཟིགས་མེད་ཀྱི། དབུ་མ་ཙ་བ་ཤེས་རབ་ནས་བསྟན་པ་ལྟར་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་
 ལ་སྒྲོས་པ་གཙོད་པའི་རིགས་པའི་ཆོགས་མཐའ་ཡས་པའི་སྒྲོན་མེ་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པར་
 མི་བྱེད་ཅིང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གང་ཟག་དབང་པོ་རྣོན་པོ་ལྟར་དོན་དམ་པའི་བདེན་
 པ་ལ་རང་སྟོབས་ཀྱི་ཤེས་རབ་གོང་ནས་གོང་དུ་རྒྱས་པར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་གྱིས་
 རྟོགས་མི་རུས་པས་རང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བལྟ་བ་སོགས་མི་རུས་པའི་དོན་རྟོ། །

འོན་ཏེ་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་རྟོགས་
 མི་རུས་སམ་སྟུམ་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་དད་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་སྒྲོན་མེ་
 ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྟོགས་པ་ནི་མ་གཏོགས་སོ། །ཤུ་རིའི་བྱ་དོན་དམ་པ་ནི་ཉན་ཐོས་
 དང་རང་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དད་པས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་
 རོ། །ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་ཀྱང་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བ་ལ་སྟོས་ན་དབང་པོ་རྒྱལ་བའི་
 དོན་ཡིན་གྱི། ཉན་རང་གིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མ་རྟོགས་པ་དང་། དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པ་ལ་ཆད་མའི་སྒྲིམ་བྱར་ཡིད་ཆེས་པ་ཅམ་ལ་རྟོགས་པར་འདོད་པ་དབྱང་
 མི་བཟོད་དེ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཆད་མས་མ་རྟོགས་ན་དད་པས་རྟོགས་པར་
 འགལ་ལ། ཆད་མས་རྟོགས་ན་ནི། སྤྱིར་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་དད་པ་ཅམ་གྱི་དོན་དུ་བཤད་
 མི་དགོས་སོ། །བསྟན་བཅོས་འདི་ཙ་འགྲེལ་དུ་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་དང་། ཉན་
 རང་འཕགས་པ་ལ་ཡང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་བསྐྱབ་པར་ཤེས་

པར་བྱལོ། །གསུམ་པ་ནི། །ལྷ་རིའི་བྱ་དོན་དམ་པ་ནི་མ་དང་བཅས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་
 ཅེས་བྱ་བ་འདི་ནི་ནི་མས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་དག་པའི་གནས་སྐབས་ན་སེམས་ཅན་གྱི་
 །ཁམས་ཀྱི་ཆོག་ལྷ་དྲགས་སོ། །ལྷ་རིའི་བྱ་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་
 ནི་མ་ཅི་རིགས་པ་སྤངས་ཤིང་། ཅུང་ཟད་དང་བཅས་པའི་གནས་སྐབས་ན་དེ་བཞིན་
 །གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པོའི་ཆོག་ལྷ་དྲགས་སོ། །ལྷ་རིའི་བྱ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་
 །སྤྱིང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་ནི་མ་མཐའ་དག་གིས་དབེན་པ་ན་ཆོས་ཀྱི་སྤྱིའི་ཆོག་ལྷ་
 །དྲགས་སོ། །ཞེས་དོ་རྗེའི་ཞེས་སོ། །དེ་བཞིན་ཉིད་གཅིག་བྱ་ནི་མ་དང་བཅས་པའི་
 །གནས་སྐབས་ན་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་དང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པོ་ཞེས་
 །བསྟན་ལ། ནི་མ་མཐའ་དག་གིས་དབེན་པ་ན་ཆོས་ཀྱི་སྤྱིའོ། །

དེ་བཞིན་ཉིད་ཆོས་ཅན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པོར་ཐལ། ནི་མ་དང་
 །བཅས་པའི་གནས་སྐབས་ན་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱི་
 །ཡིན་པར་ཐལ། ནི་མས་དབེན་པ་ན་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཅེས་སྤྱོད་པ་ནི་རིགས་པ་མི་
 །ཤེས་པའི་རྣམ་འགྲུར་རོ། །ཆོག་ལྷ་དྲགས་ནི། སྤྱི་རྣམ་གངས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། དོན་
 །རྣམ་གངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གྲང་པོ་ལ་ལག་ལྟན་གྱི་སྤྱི་ཡོད་ཀྱང་། ལག་ལྟན་ལ་གྲང་
 །པོས་མ་བྱུང་བ་བཞིན་རོ། །དོན་སྤྱི་མ་གཉིས་པན་ཚུན་དུ་བྱུང་ཀྱང་བྱི་མ་ལ་སྤྱི་མ་
 །གཉིས་ཀྱིས་མ་བྱུང་སྟེ། སྤྱི་མ་གཉིས་ནི་རྒྱའི་གནས་སྐབས་དང་། སེམས་ཅན་འབང་
 །ཞིག་གི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པར་ཅ་འགྲེལ་ཀྱན་གྱིས་བསྟན་གྱི། ནི་མ་མཐའ་དག་གིས་
 །དབེན་པའི་བྱང་ཆུབ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པོར་སྟོན་པའི་ཆོག་ཅུང་ཟད་ཀྱང་
 །མེད་པའི་བྱིར་རོ། །མདོའི་ཆོག་གསུམ་པོ་འདི་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པོ་

ཉིད་ཅི་མ་མཐའ་དག་གིས་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེའི་མིང་ཐོབ་པར་བརྟན་པ་
 བློ། མ་དག་མ་དག་དག་པ་དང་། ཞེས་སོགས་ལས་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ། །སེམས་ཅན་
 ཀྱི་ཆུད་ལ་གདོད་མ་ནས་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱུ་ཡོད་པར་འདོད་པ་
 བློ། ལུ་སྟོགས་དབང་ལྷན་པ་རྟག་པ་རང་བྱུང་གི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཁས་ལེན་པ་
 དང་མིང་མི་མཐུན་པ་ཅམ་དུ་ཟད་དོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་སྟོད་ཐམས་ཅད་གཞལ་ལས་
 ཁང་དང་། བཅུད་ཐམས་ཅད་རྗེ་རྗེ་འཆང་དུ་གདོད་མ་ནས་རྫོགས་ཟིན་པའི་དམ་པའི་
 ཆོས་རྫོགས་པ་ཆེན་པོའོ། ཞེས་འདོད་པ་ཡང་དབང་ལྷན་པར་བྱུང་གི་ཐམས་ཅད་
 མཁྱེན་པ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་རིགས་འབྲས་ལས་སྐྱེས་པའི་མི་རྟག་པར་འདོད་པ་
 དང་མིང་མི་མཐུན་པ་ཅམ་དུ་ཤེས་པར་བྱས་ལ་དཔྱོད་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་དོན་གྱི་རྗེས་
 ལུ་འབྲང་བར་བྱ་ཡི། ཆོག་ལ་འཆེལ་བར་མི་བྱའོ། །

གཉིས་པ་བློ། བཅོམ་ལྡན་འདས་སྐྱེན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་
 ལུ་བ་ཅེས་བགྱི་བ་འདི་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་དག་པ་ལ་སྟོན་བྱུང་གི་དེ་མ་མཐའ་དག་
 །ཀྱང་ཟད་པ་ལྷ་དན་ལས་འདས་པའི་དབྱིངས་ཀྱི་ཆོག་སྐྱེད་ལྷགས་སོ། །སྟོན་བྱུང་དེ་བྲལ་
 ཀྱི་བྱང་འདས་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱུ་ལ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན།
 བཅོམ་ལྡན་འདས་དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་ལྷ་དན་ལས་འདས་པའི་དབྱིངས་ཞེས་བགྱི་
 བ་འདི་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེའི་ཆོག་སྐྱེད་ལྷགས་སོ་ཞེས་རྗེ་རྗེའི་ཞེས་
 སོ། །ཡོན་ཏན་ལུང་དང་སྦྱར་བ་ནི་ཤུ་རིའི་བྱ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བརྟན་པའི་
 ཆོས་ཀྱི་སྐྱེའི་ཡོན་ཏན་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། གཏུག་ལྷང་གི་བྲེ་མ་ལས་འདས་
 པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཆོས་སྟོབས་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དག་དང་ནོར་བུའི་

འོད་དང་མདོག་ལྟར་རིགས་སོ་སོར་དབྱེར་མེད་པ་དང་ངོ་བོས་བྱས་པའི་མི་འབྲ་
བའི་སྒོ་ནས་ནམ་པར་དབྱེར་མེད་པའི་ཚོས་དང་ལྷན་པ་བྲལ་བ་དང་ནམ་སྟོན་གྱི་
ཡོན་ཏན་ནོ། །དེ་ཉིད་བཤད་པ་ནི། ཡོན་ཏན་དེ་དག་གཅིག་ཡོད་པར་ཅིག་ཤོས་ཀྱང་
མ་བྲལ་བའི་ཡེ་ཤེས་གྱི་ཡོན་ཏན་ཅན་ནོ་ཞེས་དོ་རྗེའི་ཞེས་སོ། །འཕྲིན་ལས་ལུང་
དང་སྦྱར་བ་ནི། འཇམ་དཔལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནི་འབད་ཚོལ་ཐམས་ཅད་ཉེ་
བར་ཞི་བས་གཞན་དོན་མཛད་པའི་ལས་བྱ་བ་བྱེད་པ་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ལ་འདིའོ་
ཞེས་རྟོགས་པར་མི་མཛད།

བྱད་པར་ཞིབ་ཏུ་བྲེ་ནས་འདིའོ་ཞེས་ནམ་པར་རྟོག་པར་མི་མཛད་མོད་གྱི། དེ་
ལྟ་ན་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དེའི་གདུལ་བྱའི་དུས་ལས་མི་འདད་བར་སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་ཅིང་མ་ཆང་བ་མེད་པ་འདི་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་གྱི་མཛད་པ་
འདི་ནི་ངོ་བོ་ལ་མི་རྟོག་བྱད་པར་ལ་ནམ་པར་མི་རྟོག་བཞིན་དུ་རྒྱན་མི་འཆད་ཅིང་
ལྷན་གྱིས་བྱུབ་པར་འཇུག་གོ་ཞེས་དོ་རྗེའི་ཞེས་སོ། །གནས་གསུམ་སོ་འདི་དག་ནི་
འོག་ཏུ་རྒྱས་པར་འཆད་དོ། །

གཉིས་པ་དོན་བསྟུ་བ་ནི། སྒར་གོང་དུ་བཤད་པའི་ཚུལ་དེ་ལྟར་མདོར་བསྟུས་
ནས་དོ་རྗེའི་གནས་བདུན་སོ་འདི་ནི་སྒར་བྲངས་པ་དང་འོག་ནས་འབྱུང་བའི་གསུང་
རབ་དང་། དེ་དག་གི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བའི་བསྟན་བཅོས་འདིའི་རྒྱས་བཤད་མཐའ་
དག་གི་ལུས་སུ་རིགས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་མདོར་བསྟུས་པས་ལུས་སུ་འབྱུང་བ་
ཡིན་ཞེ་ན། བསྟན་པ་གསུང་རབ་དང་དེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་འདི་ཡིན་
ལ། དེའི་སྒོ་ནི་བསྟན་བཅོས་ཚུལ་པ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱི་སྒོ་ཡིན་ལ། དེ་དོན་

ནམ་པ་བདུན་དུ་བསྐྱུས་པའི་དོན་གྱིས་ན་སྟེ་དེར་བསྐྱུས་པའི་རང་བཞིན་གྱིས་ན་
ལུས་སོ། །ལུས་རྣམས་པར་བཞག་པ་དངོས་ནི། ཆོག་གས་བཅད་གཅིག་པོ་དེ་ཉིད་ཡིན་
ཡང་ལུང་དང་སྦྱར་བ་དང་གོ་རིམ་ངེས་པ་གཉིས་ཀྱང་དེར་བསྐྱུས་པ་ལ་འགལ་བ་
མེད་པར་སེམས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཅ་བ་དང་། འགྲེལ་བ་དང་། དོན་བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཅི་
དོན་ཆོན་བདུན་དུ་བསྐྱུས་པའི་བསྟན་བཅོས་འདི་རང་དགར་རམ། འོན་ཏེ་གཞན་གྱི་
རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ཡིན་སྟེ་དུ་དོགས་པ་ལ། རང་བཅོམ་ཉེས་པ་སྤང་བ་ནི། དོ་རྗེ་ལྟ་
བུའི་དོན་བདུན་པོ་འདི་དག་འཕགས་པ་གཟུངས་ཀྱི་དབང་ལྷག་ཀྱང་པོས་ཞུས་པའི་
མདོར་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་གསུངས་ན། སངས་རྒྱུ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རང་
རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རང་བཞིན་སྟོན་པས་རང་གི་མཆོད་ཉིད་ཀྱིས་བསྟན་པ་
དང་གང་གི་སྤྲུལ་རྗེས་སུ་འགྲེལ་བ་པན་ཚུན་མ་བྲལ་བ་དང་ནམ་པར་མ་ཆད་པའི་གོ་
རིམ་དང་། དེ་ཡང་སྤར་ཅ་ཆོག་དུ་བསྐྱུས་པའི་གོ་རིམ་དེ་ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་བསྟན་
ཏོ། །མདོའི་ཆོག་གང་གིས་གནས་གང་བསྟན་ཞེ་ན། མྱེད་གཞིའི་ལེའུ་ལས་ནི་འབྲས་
བུ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་གནས་གསུམ་བསྟན་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། སྟེ་ནི་ལྷག་མ་
འདེན་པའོ། །ལྷག་མ་གནས་བཞི་ནི་སྟོ་ལྷན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཁམས་སྦྱོང་བྱེད་
ཀྱི་ཆོས་བྱུག་ཅུའི་དབྱེ་བ་བསྟན་པ་ལས་ཁམས་བསྟན་ལ་རྒྱལ་བ་ཡང་དག་པར་
རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་ཆོས་བརྒྱད་ཅུའི་དབྱེ་བ་བསྟན་པ་ལས་བྱང་ཆུབ་ལ་
སོགས་པ་ལྷག་མ་གསུམ་བསྟན་པར་རིག་པར་བྱ་འོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། འབྲས་བུ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་དེ་ལྟར་བསྟན་པ་དང་།

ལྷག་མ་བཞི་རིམ་ལྷ་འཇུག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཚིག་དོན་ཅམ་བཤད་པ་དང་།
ལུང་དང་སྦྱར་བའོ། །

དང་པོ་ནི། རྡོ་རྗེའི་གནས་བརྟན་པོ་འདི་དག་ལས་རང་རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་
པའི་རང་བཞིན་རང་གི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པ་དང་། མ་བྲལ་བ་དང་བར་མ་ཆད་པར་
རྗེས་སྤྱོད་ལ་བཞི་སྤྱར་བསྟན་པའི་གོ་རིམ་རིམ་ལྷ་བ་འཕགས་པ་གཟུངས་ཀྱི་དབང་
ལྷག་ཀླུ་ལ་པོས་ཁྱེས་པའི་མདོར་སློང་གཞིའི་ལེ་ལུ་ལས་གནས་དང་པོ་གསུམ་བསྟན་
པར་རིག་པར་བྱ་ལ། དེའི་འོག་ཏུ་གནས་ལྷག་མ་བཞི་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཚོས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བསྟན་པ་ལས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རང་གི་ངོ་བོ་བསྐྱབ་པའི་ཆུལ་ལུང་དང་སྦྱར་བ་དང་། ཡོན་
ཏན་ལུང་དང་སྦྱར་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། ཞར་ལ་རྒྱ་རྒྱུ་
ངོས་བཟུང་བ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། མདོ་དེ་ལས། རི་སྐད་དུ།
བཅོམ་ལྷན་འདས་དམིགས་པ་ཚོས་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་ནས་ནམ་པ་བདེན་པའི་
སྒོས་བྲལ་དུ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་མདོན་པར་ཏེ་མདོན་སུམ་དུ་རྫོགས་པར་ཏེ་མ་ལུས་
པར་སངས་རྒྱས་པ་སྟེ་སྒྲིབ་པ་མཐའ་དག་ཟད་པའི་ཆུལ་གྱིས་སྤྲུལ་སྤྱོད་པ་ལ་
བཏེན་ནས་གདུལ་བྱ་རིགས་ཅན་གང་དག་ལ་ཚོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ལེགས་པར་བསྐྱོར་
བ་དེའི་ཕྱིར་སྒོ་བའི་ཚོགས་ཤིན་ཏུ་དུལ་བ་མཐའ་ཡས་པ་མངའ་བ་ཞེས་མདོ་ལས་
གང་གསུངས་པ་སྟེ། ཅ་བའི་ཚིག་འདི་གསུམ་གྱིས་ནི་འབྲས་བུ་མཐར་སྤྲུལ་པའི་
དགོན་མཆོག་གསུམ་ཡང་བསྟན་ལ། དེ་འབྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ཉེ་བའི་རྒྱ་དག་པ་ས་
གསུམ་ལ་གོ་རིམ་རིམ་ལྷ་བ་བཞིན་དུ་ས་བརྒྱད་པའི་གནས་སྐབས་སུ་སངས་རྒྱས་

དགོན་མཆོག་ཏུ་བཏགས་པ་དང་། ས་དབྱ་བ་དང་བཅུ་པ་ལ་ཆོས་དགོན་མཆོག་དང་
དགེ་འདུན་དགོན་མཆོག་སྟེ། དགོན་མཆོག་གསུམ་རིམ་གྱིས་སྦྱེ་བ་འབྲུབ་པ་རྣམ་
པར་བཞག་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཅེ་ཆོག་གསུམ་པོ་འདིས་ཉེ་རྒྱ་འབའ་ཞིག་བསྟན་
པར་འཆད་པ་མི་རིགས་ཏེ། དགོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རང་
བཞིན་བསྟན་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་དགོན་མཆོག་རྒྱུ་
གནས་སྐབས་འབའ་ཞིག་ཏུ་བསྟན་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཁམས་ལ་སོགས་པའི་ལྷག་མ་གནས་བཞིས་ནི་འབྲས་བུ་དགོན་
མཆོག་གསུམ་འབྲུང་བ་དང་རྗེས་སུ་མ་ཐུན་པའི་ལྷན་ཅིག་གེད་རྒྱུན་དང་ཉེར་ལེན་
གྱི་རྒྱ་འབྲུབ་པ་བསྟན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །འདིར་ཞར་བྱུང་ཅན་དུ་རྣམ་པར་བཞག་
པ་ཡིན་གྱི་སྐབས་སུ་བབ་པ་འོག་ཏུ་སྟོན་ཏོ། །གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཉེ་རྒྱ་དག་པ་ས་
གསུམ་ལ་དགོན་མཆོག་གསུམ་རིམ་གྱིས་འབྲུབ་པའི་ཚུལ་དང་། དགེ་འདུན་དགོན་
མཆོག་བྱད་པར་དུ་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། དེ་ལ་རང་གི་ཐོབ་བྱ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྒྲིང་པོ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་བྱང་
མཆོག་ཏུ་གཤེགས་པ་དེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་
སངས་རྒྱས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། གང་གི་ཕྱིར་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་བརྒྱད་པ་ལ་
གནས་པ་ན་དབང་བཅུ་ཐོབ་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དབང་རྒྱུར་བ་ཐོབ་པར་གྱུར་བ་
དེའི་ཕྱིར་རང་གི་ཐོབ་བྱ་སངས་རྒྱས་དགོན་མཆོག་འབྲུང་བ་ལ་ས་བརྒྱད་པའི་
སྐབས་སུ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དབང་
རྒྱུར་བ་ཐོབ་པ་རྒྱ་མཚན་དུ་བཤོད་པའོ། །མ་འོངས་པ་ན་རང་ཉིད་མངོན་པར་རྫོགས་

བ་སངས་རྒྱས་བ་དེ་རང་གི་སྤྲུལ་འཕགས་བ་བཞིའི་བཞེད་དོན་སྤྲུབ་པའི་ཚེས་ཀྱི་
འཁོར་ལོ་ལེགས་པར་བསྐྱོར་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཚེས་དགོན་མཆོག་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ་
གང་གི་ཕྱིར་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་དགུ་བ་ལ་གནས་བ་ན་རང་ཉིད་སོ་སོ་
ཡང་དག་པར་རིག་བ་བཞི་ཐོབ་པས་སྒྲ་ན་མེད་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚེས་སྤྱི་བ་ཉིད་
དང་ལྷན་པས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རིགས་དང་མོས་བ་སྤྲུལ་ཆོགས་པའི་བསམ་
པའི་ཆུལ་ལེགས་པར་ཤེས་བ་དང་ས་དགུ་བ་ཐོབ་ན་དབང་པོ་ནོ་འབྱེད་རྒྱལ་གསུམ་
ཀྱི་བྱད་པར་མི་མངའ་བས་དད་པ་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་མཆོག་གི་བ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་
བ་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པའི་བག་ཆགས་ཤེས་སྤྱི་བ་ཀྱི་
རིགས་འདྲ་ལྡན་མས་ཕྱི་མ་མཆོམས་སྦྱོར་བ་འཛོམས་བ་ལ་མཁས་པར་གྱུར་བ་ཐོབ་
པར་འགྱུར་བ་དེའི་ཕྱིར་ཚེས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ལེགས་པར་བསྐྱོར་བ་དེ་རང་གིས་ཐོབ་པ་
ན་སློབ་པའི་ཆོགས་ཤིན་ཏུ་དུལ་བ་མཐའ་ཡས་བ་མངའ་བ་ཞེས་བྱ་བ་མཐར་ཐུག་བ་
ཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ་གང་གི་ཕྱིར་ན་རང་གིས་ས་བཅུ་བ་ཐོབ་པ་དེའི་ཆེ་ས་བཅུ་བ་ལ་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲ་ན་མེད་པའི་ཚེས་ཀྱི་ཀླུ་ཚབ་ཏུ་དབང་བསྐྱུར་བ་ཐོབ་མ་
ཐག་ཏུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་ཅིང་རྒྱན་མི་འཆད་པ་ཐོབ་པར་
འགྱུར་བ་དེའི་ཕྱིར་མཛད་པ་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་རྒྱན་མི་འཆད་པའི་དོན་འོག་ནས་
འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་བ་ནི། སློབ་པའི་ཆོགས་ཤིན་ཏུ་དུལ་བ་མཐའ་ཡས་བ་མངའ་བ་དེ་ཡང་
མདའི་ཆོག་དེའི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་དགེ་སློང་གི་དགེ་འདུན་ཆེན་པོ་དང་ཐབས་གཅིག་སྟེ་
ཞེས་བྱ་བ་ནས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཆོགས་གཞལ་དུ་མེད་པ་དང་ཐབས་གཅིག་གིས་

གོ་ཞེས་བྱ་བའི་བར་གྱི་མདོའི་གཞུང་འདིས་བསྟན་ཏེ་ཤིན་ཏུ་དུལ་བ་ཉིད་ཁྱད་བར་
 དུ་བཤད་པ་ནི་དགེ་སློང་གི་དགེ་འདུན་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་གོ་རིམ་ཇི་ལྟ་
 བར་ཉན་ཐོས་གྱི་བྱང་ཆུབ་དང་སངས་རྒྱས་གྱི་བྱང་ཆུབ་བསྐྱབ་པ་ལ་ལས་ཅུང་དུ་
 གྱུར་ཅིང་རྒྱས་པ་མཐུ་ཅན་ཐོབ་པས་ཤིན་ཏུ་དུལ་བའི་ཕྱིར་ན་དེ་ལྟ་བུའི་ཡོན་ཏན་
 དང་ལྡན་པ་དག་དང་ཐབས་ཅིག་ཏུ་བཞུགས་སོ། །འདིས་སློབ་མའི་ཆོགས་དུལ་བ་
 མཐའ་ཡས་པ་མངའ་བ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་ལ། མངའ་བ་ཞེས་གསུངས་པས་མཐར་
 ཐུག་པའི་འབྲས་བུ་ཡང་བསྟན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྒྱ་ཆེ་བའི་ཡོན་ཏན་ལུང་དང་སྦྱར་བ་དང་། ཟབ་པའི་ཡོན་
 ཏན་ལུང་དང་སྦྱར་བའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ནས་ཉན་ཐོས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་
 ཡོན་ཏན་བསྟན་པ་བསྟན་པའི་རྗེས་ཐོགས་ལ་སངས་རྒྱས་གྱི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ་
 ནི། མདོ་ལས་དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྟོན་པ་ལ་འཇུག་
 པས་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་སྤྱི་བ་པ་མེད་པའི་སྟོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོས་གྱི་རྣམ་གྲངས་རབ་
 ཏུ་སྟོན་ཏེ། དེའི་ཆེ་བཅོམ་ལྡན་འདས་མདོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས་ལོ་
 བཅུ་བྲག་བཞེས་ནས་ཆངས་པར་སྟོན་པ་རྒྱས་པར་མཐེན་ཅིང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་
 དཔའ་འདུས་པ་ཆེན་པོ་དེ་ཡང་གཟིགས་ཤིང་མཐེན་ཏེ། ཞེས་བྱ་བ་ནས། འདི་སྟུམ་
 དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྟོན་པ་ལ་འཇུག་པས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་སྤྱི་བ་པ་མེད་
 པའི་སྟོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོས་གྱི་རྣམ་གྲངས་བསྟན་པར་བྱའོ་སྟུམ་དུ་དགོངས་སོ། །དེ་
 ནས་དེའི་ཆེ་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ནི་སངས་རྒྱས་
 གྱི་སྟོན་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པར་འབྲུལ་བ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡང་དག་པར་སྟོན་པ་ཞེས་བྱ་

བ་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་སོ། །སྟོམས་པར་ཞུགས་མ་ཐག་ཏུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐུས་
འདོད་པའི་ཁམས་དང་གཟུག

ས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་བར་སྒྲང་ལ་འཁོར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་བྱམས། སངས་རྒྱས་
ཀྱི་གནས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བས་མངོན་པར་བྱུང་བ། བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའི་བསམ་བས་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ། རྟོགས་བཅུའི་འཛིག་ཏེན་གྱི་ཁམས་
སྒྲང་བར་བྱེད་བ། སེམས་ཅན་ཆད་མེད་པའི་བསམ་བ་ཆོམས་པར་བྱེད་བ། ལྷའི་
གཞལ་མེད་ཁང་མཐའ་དག་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པ་ཞེས་བྲ་བ་ནས། བཱཱེུ་དཀར་པོའི་
གཞི་ཅན། འཛེས་བྲུ་གསེར་གྱི་ཅིག་རོགས་དང་། རིན་པོ་ཆེ་སྣ་ཆོགས་ཀྱི་རྟ་བབས་
དང་སྒོ་ཁང་དང་ཁ་བྱེད་དང་སྟེགས་བྲུ་དང་ཁང་པ་བཅེགས་པ་དང་ལྷན་བ། ལུ་ཉིག་
གི་དོ་ཤལ་དབྱངས་ཤིང་གཏུགས་དང་བ་དན་དང་རྒྱལ་མཆོན་བསྐྱེད་བ། ལྷའི་དར་
གྱི་ལྷ་ལྷེ་དབྱངས་བ། དེ་ལ་སོགས་ཏེ་བསྐྱགས་པ་དཔག་ཏུ་མེད་ཅིང་ཐུག་པ་མེད་པ་
ཅན། སྦྱོང་གསུམ་གྱི་ཆད་དང་མཉམ་པ་ཞིག་བྱུང་ངོ་། །དེ་ཡང་ཅ་ཇུན་སྒྲུལ་གྱི་སྦྱིང་
པོས་བྱུགས་བ། དུས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྱངས་པའི་བྱི་དང་ལྷན་བ། ཨ་ཀ་རུ་དམ་པའི་སྦྱིང་
པོས་བདུགས་བ། ལྷའི་ལུ་ཉིག་དང་རིན་པོ་ཆེའི་ཏོག་གིས་སྐྱས་བ། མེ་ཏོག་སིལ་མ་
བཟམ་བ། རིན་པོ་ཆེའི་ཤིང་དང་མཁའ་ཏེན་གྱིས་མཛེས་པར་བྲས་ཏེ། འཁོར་གྱི་
བྱམས་དེ་ན་རྟོགས་བཅུའི་འཛིག་ཏེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱན་གྱི་བཞོད་པ་
མཛེས་པ་རྗེ་སྟེད་པ་ཐམས་ཅད་སྒྲུང་ངོ་། །དེར་སེལྟེའི་ཁྱི་བྱེ་བ་ཐག་ཁྱིག་བྱུང་བ་
དང་། ལྷིང་བཞི་པའི་འཛིག་ཏེན་གྱི་སའི་སྦྱིང་ན་འཁོར་གྱི་བྱམས་ལ་ཐུག་པའི་བར་
རིན་པོ་ཆེའི་ཐེམ་སྐྱས་རྒྱན་སྣ་ཆོགས་དང་ལྷན་པ་བཞི་སྦྱོང་བྱུང་ཞིང་། དེ་བཞིན་དུ་

སྤྱི་བཞེ་བ་ཐམས་ཅད་དུ་ཡང་བྱང་བར་གྱུར་ཏོ་ཞེས་བྱ་བའི་བར་བསྐྱུས་པ་ནི།
 བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཁྱུ་མཆོག་ལ་བརྟེན་ནས་རིན་
 བོ་ཆེ་བཞོན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཁམས་རྒྱ་ཆེན་པོ་གྲུབ་པའོ། །དེ་ནས་བཙུག་ལྷན་
 འདས་གྱིས་དམོངས་ཤིང་མཐུན་བཞིན་དུ་ཉིང་རེ་འཛིན་དེ་ལས་བཞེངས་པར་གྱུར་
 ཏེ་བཞེངས་མ་ཐག་དུ་འཛིན་ཏེན་གྱི་ཁམས་རྣམས་པ་བྱུག་དུ་གཡོས་ཤིང་སྤང་བ་ཆེན་
 བོ་ཡང་བྱང་བར་གྱུར་ཏོ། །དེ་ནས་བཙུག་ལྷན་འདས་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔས་བསྐྱོར་
 ཞིང་ཉན་ཐོས་གྱིས་མདུན་དུ་བདར་ཏེ། ལྷ་དང་སྤྱུ་ལ་སོགས་པས་མཛོན་པར་བསྟོད་
 ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ནས། བྱ་མོད་ཀྱི་ཕུང་པོའི་རི་ལ་མི་སྤང་བར་གྱུར་ཅིང་། འཁོར་གྱི་
 ཁམས་སུ་གཤེགས་པར་གྱུར་བ་དང་། འདོད་ལྷ་རིགས་བྱུག་གི་ལྷས་རིམ་པ་བཞིན་
 དུ་ལྷའི་མེ་ཏོག་དང་། སྒྲོས་དང་། ཉན་བཟའ་དང་། རིན་པོ་ཆེའི་སྤྱན་དང་། རྒྱན་དང་།
 ལྷ་ཏིག་གི་དོ་ཤལ་གྱི་ཆར་མཛོན་པར་པལ་ནས་ཆོགས་སུ་བཅད་པས་བསྟོད་དེ།
 ཞུས་འབྲིང་དུ་འབྲངས་པས་རིན་པོ་ཆེའི་ཁམས་སུ་བྱོན་ནས་གདན་ཅི་ལྟར་བཤམས་
 བ་ལ་བཞུགས་སོ། །

སྤྱི་བཞེ་བ་འདི་ཅི་ལྟར་སྤྱི་བཞེ་བ་ཐམས་ཅད་དུ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་
 བཞུགས་སོ། །དེ་ནས་ཡང་དེའི་ཆེ་བཙུག་ལྷན་འདས་དེའི་ཆེ་ཉིང་རེ་འཛིན་སྤྱི་བ་བ་
 མེད་པའི་རྣམས་པར་ཐར་བ་ལ་སངས་རྒྱས་རྣམས་པར་རོལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སྒྲོམས་
 པར་ཞུགས་སོ། །ཞུགས་མ་ཐག་དུ་བཙུག་ལྷན་འདས་ཀྱི་བ་སྤྱིའི་ཁྱུང་བྱ་ཐམས་ཅད་
 ནས། སྤྱིའི་ཁྱུང་བྱ་རེ་རེ་ནས་ཀྱང་འོད་ཟེར་གསལ་སྤྱིའི་སྤྱང་གི་བྱེ་མ་སྟེན་བྱང་སྟེ། ཤར་ལ་
 སོགས་པ་སྤྱོགས་བཅུར་སྤང་བར་བྱས་ནས། དན་སོང་གི་སྤྱུག་བསྐྱེད་ཆུན་བཅད་

དེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་ཡང་རབ་ཏུ་ཞིའོ། །པན་ཚུན་བྱམས་
 པའི་སེམས་ཐོབ་པོ། །འོད་དེ་ལས་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་བསྐྱལ་པའི་ཆོགས་སུ་
 བཅད་པ་མང་པོ་བྱང་ནས། ཞིང་ཐམས་ཅད་དུ་གོ་བར་བྱས་ཏེ། བྱང་ཚུབ་སེམས་
 དཔའ་བསྐྱལ་ཞིང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་པན་བཏགས། བདུན་ཐམས་ཅད་སྤ་
 བཀོངས་ནས་སྤར་ལོག་སྟེ་བཙམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་དབུའི་གཙུག་ཏྱིར་དུ་བྱུང་པར་བྱུང་
 ཏོ། །དེ་ནས་ཕྱོགས་བཅུ་ནས་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་བཅུ་རེ་རེ་ཡང་བྱང་ཚུབ་
 སེམས་དཔའི་འཁོར་དཔག་ཏུ་མེད་པས་བསྐྱོར་ཏེ་འོངས་ནས། ལྷ་ཇས་ཀྱི་རིན་པོ་ཆེ་
 སྤ་ཆོགས་ཀྱི་མཆོད་པའི་ཆར་ལ་སོགས་པ་པཔ་སྟེ། ལན་ཁྲི་ཁྲིར་བསྐྱོར་ནས་
 ཆོགས་སུ་བཅད་པས་མངོན་པར་བསྟོན་དེ། སོ་སོའི་སྟན་ལ་འཁོད་དོ། ཞེས་བྱ་བའི་
 བར་བསྐྱུས་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་འཁོར་བསྐྱུས་པ་དང་། ལྷ་ཇས་ཀྱི་མཆོད་པ་
 སྤ་ཆོགས་བསྐྱུས་པ་དང་། བསྟོན་པའི་སྤྲིན་གྱིས་ཆར་པཔ་པས། སངས་རྒྱུས་དཀོན་
 མཆོག་གི་ཡོན་ཏན་ནམ་པར་དབྱེ་བ་ནམ་པར་བཞག་པར་རིག་པར་བྱའོ། །

ཆོས་དཀོན་མཆོག་གི་ཡོན་ཏན་ནི། དེའི་ཇེས་ལ་དེ་ནས་བཙམ་ལྷན་འདས་
 ཀྱིས་འཁོར་འདུས་པ་ཆེན་པོ་དེ་མཁྱེན་ནས་སྤྲིན་མཆོམས་ཀྱི་མངོན་སྲུ་ནས་བྱང་
 ཚུབ་སེམས་དཔའི་སྟོབས་ཏེ་བར་སྟོན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་འོད་ཟེར་ལྷུང་སྟེ། ཐམས་ཅད་
 དང་ལྷན་པའི་འཁོར་ལ་ལན་བདུན་དུ་བསྐྱོར་བ་བྱས་ནས། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་
 ཆོགས་དེའི་སྤྱི་བོར་མི་སྤང་བར་བྱུང་ཏོ། །དེས་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་མེ་ཏྲིག་
 དཔལ་གྱི་སྟིང་པོ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དབང་བསྐྱུར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་རེག་མ་ཐག་ཏུ།
 དེ་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་རྒྱུན་བཀོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སྟོམས་པར་

ཞུགས་སོ། །ཞུགས་མ་ཐག་ཏུ་རིན་པོ་ཆེའི་བྱམས་ཀྱི་དབུས་སུ་བཅོས་ལྡན་འདས་
 ཀྱི་གདན་སེལ་འཛིན་པའི་འཕེལ་འགྲེལ་གྱི་བ་ཐག་ཁྲིག་བརྒྱ་སྟོང་ཙམ་དུ་མཐོ་བ།
 རིན་པོ་ཆེ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྦྱས་པ། རས་བཅོས་བྱ་སྤྱོད་ཆོག་པ་ཉིང་པ། མ་རེ་ཡིད་
 དུ་འོང་བ་བྲེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་མེ་ཉོག་དཔལ་གྱི་སྟོང་
 བོས་དེ་ལྟ་བུའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གདན་སེལ་འཛིན་པའི་བསྐྱེད་པ་བསྐྱེད་པ་
 མཐའ་ཡས་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྦྱུལ་ཏེ། ཉིང་དེ་འཛིན་པས་ལངས་ནས་ཐལ་མོ་སྦྱར་ཏེ།
 བཅོས་ལྡན་འདས་པ་ཆོག་པ་སུ་བཅད་པས་མངོན་པར་བསྟོན་ནས། སེལ་འཛིན་པ་
 བཞུགས་པའི་བར་བསྐྱེད་པ་ནི། ཆོས་ཀྱི་གདན་གྱི་བཀོད་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་འོད་
 བཟུང་བའོ། །དེ་ནས་བཅོས་ལྡན་འདས་སྐྱེ་བ་པ་མེད་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་བཞེས་ནས།
 བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྟོང་པ་ལ་ཞུགས་པས་དེས་པར་འབྱུང་བའི་སྐྱེ་བ་པ་མེད་
 པའི་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྐོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་ཞེས་བྱ་བས་ཆོས་ཀྱི་
 རྣམ་གྲངས་ཀྱི་མིང་བསྐྱེད་པ་སྟོན་དུ་བཏང་ནས། ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་བསྐྱེད་པ་
 བྱེད་པའི་ལྟ་སྟེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་བཀོད་པ་ལ་དམིགས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
 ཆོས་ཐལ་མོ་ཐམས་ཅད་དང་། སྟོབས་བརྩ་དང་། མི་འཛིགས་པ་བཞི་ཡོངས་སུ་
 བསྐྱེད་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་སུ་གྱུར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནས་བཅོས་ལྡན་འདས་
 སེལ་འཛིན་པའི་ལ་བཞུགས་སོ། །ཞེས་བྱ་བའི་བར་གྱིས་ཆོས་དཀོན་མཆོག་གི་ཡོན་
 ཏན་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་རྣམ་པར་བཞག་པར་རིག་པར་བྱའོ། །

དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་གི་ཡོན་ཏན་ནི། དེའི་རྗེས་ལ་དེ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
 མཐུས་བྱང་ཆུབ་དཔལ་རིན་ཆེན་སྟོག་ཤིང་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱན་བཀོད་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་

ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་པས་ཐམས་ཅད་དང་ལྡན་པའི་འཁོར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱན་
གྱིས་བརྒྱན་པར་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་དང་། ཞེས་བྱ་བ་ནས། བཙུག་ལྷན་འདས་
གྱིས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བར་གསོལ་བ་བཏབ་པའི་མཐུས་བདུད་ཀྱི་ལས་དང་
བལ་བར་ལུང་བསྟན་པའི་བར་གྱིས་ནི་པན་ཚུན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཉིང་རེ་
འཛིན་གྱི་སྟོན་ལུལ་གྱི་མཐུ་བསྟན་པ་དང་། དེ་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གཟུངས་
ཀྱི་དབང་ལྷག་རྒྱལ་པོ་ཞེས་བྱ་བ་འཁོར་དེར་འདུས་ཤིང་འཁོད་པ་དེས་བཙུག་
འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏེ། བཙུག་ལྷན་འདས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྟོན་ལུལ་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་དང་། བསྟན་པ་ནི་བསམ་གྱིས་མི་བྲལ་
པོ། ཞེས་བྱ་བ་ནས། བཙུག་ལྷན་འདས་རིགས་ཀྱི་བྱའམ་རིགས་ཀྱི་བྱ་མོ་གང་དག་
བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་ཁྲ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་། བསྐྱེད་
པར་འགྱུར་བ་དེ་དག་ནི། རིང་པོར་མི་ཐོགས་པར་ཆོས་འདི་ལྟ་བུ་དང་ལྡན་པར་
འགྱུར་རོ། ཞེས་བྱ་བའི་བར་གྱིས་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེའི་ཡོན་ཏན་གྱི་
བསྐྱེད་པ་སྤྲོ་ཆོགས་བསྟན་པས་དགེ་འདུན་དགོན་མཆོག་གི་ཡོན་ཏན་རྣམས་པར་
དབྱེ་བ་བསྟན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་སངས་རྒྱས་དགོན་མཆོག་གི་ཡོན་ཏན་ནི། དེའི་རྗེས་ལ་ཡང་དེ་
ནས་བཙུག་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་འདུས་པ་ཆེན་པོ་དེ་གཟིགས་
ཏེ། ཞེ་མའོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འདི་དག་ནི་ཆོས་དོན་དུ་གཉེར་བ་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་མཛོད་འཛིན་པའི་ཞེས་པར་མཁྱེན་ནས། བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་གཟུངས་ཀྱི་དབང་ལྷག་རྒྱལ་པོ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འོད་ཟེར་གྱི་དབང་བསྐྱུར་

བས་མྱ་ན་མེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་སྤྲུལ་གྱི་ཐུ་བོ་དེ་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་
གསང་པའི་གནས་ཐམས་ཅད་ལ་མི་འཛིགས་པ་དང་། རྟོགས་པ་མེད་པའི་སྟོབས་པ་
མཆོག་ཉི་ལྔ་བསྐྱུབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གཟུངས་ཀྱི་དབང་ལྷག་རྒྱལ་པོས་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་ཡང་དག་པའི་ཡོན་ཏན་དོན་དམ་པའི་བསྟོན་པ་བསྟན་པ་དང་བསྟོན་
པ་ནི། ཀུན་ཏུ་སྤྲོད་པ་ཀུན་ནས་འོད་ཟེར་ཅན། དོན་དམ་མ་ལུས་སྟོན་པ་ཀུན་ནས་
སྤྲོད། །རང་བྱུང་ཆོས་ཀྱི་རོ་བོ་ཉིད་ལ་མཁས། །བསམ་གྱིས་མི་ཁྲབ་ཡོན་ཏན་ཀུན་
དང་ལྷན། །སྤྲེས་བྲུ་ཁྲུ་མཆོག་གིས་ནི་འོད་ཟེར་བྱུང་། །ཞལ་ཡང་རྣམ་པར་སྦྱོར་ཞིང་
འོད་འཛིན་གྱི། །འབྲེན་པ་དེས་ནི་བདག་གི་ལུས་ལ་ཡང་། །ལན་བརྒྱ་བསྐྱོར་བ་བྲུས་
ནས་སྤྲི་བོར་ཞི། །མི་ཡི་འབྲེན་པའི་འོད་གྱིས་རེག་པས་ན། །གང་དག་བདག་གི་སྟོན་
ཐོབ་བྲན་པ་དང་། །སྟོ་སྟོས་སྟོབས་པ་སྤྲང་བ་དེ་བཞིན་གཟུངས། །རྣམ་པ་སྟོང་དུ་བྱང་
པར་འཕགས་པར་གྱུར། །གཞན་ཡང་སངས་རྒྱས་མཁྱེན་པ་མཐའ་ཡས་
དང་། །སྟོབས་པ་བདག་གི་ལུས་ལ་རབ་ཏུ་ཞུགས། །སངས་རྒྱས་མཐུ་ཆེན་བསྟེན་
པར་དཀའ་བ་ལ། །ཉམ་ཆུང་བདག་གིས་མཉེས་པར་བྱེད་མི་རུས། །སངས་རྒྱས་
གཞན་ཡང་འགྲོ་ཀུན་པན་སྤྲད་དུ། །སངས་རྒྱས་ལ་ནི་ཞུ་བ་ཞུ་བར་འཆོལ། །རྟོགས་
པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྟོན་ཡུལ་དང་། །འཛིག་རྟེན་རྣམ་འབྲེན་དག་གི་འབྱུང་
བ་དང་། །སྤྲང་དང་ངེས་འབྱུང་རྣམ་པར་འབྱུལ་བ་དང་། །དབང་བསྐྱར་ཡེ་ཤེས་སོ་
སོར་ཞུ་བར་འཆོལ། །ཞེས་བྲུ་བ་ནས། །རི་ལྟར་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་མཁྱེན་འཇུག་
དང་། །རི་ལྟར་ཡུན་རིང་ནས་ནི་བསྐྱབ་པ་དང་། །ཆོས་ཀྱི་དབང་ལྷག་རྒྱལ་པོར་རབ་
བསྐྱབས་པ། །འབྲེན་པ་རྣམས་ཀྱི་སྟོན་ཡུལ་བཤད་དུ་གསོལ། །ཞེས་བྲུ་བ་ལ་སོགས་

བས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་དོ། །ཆོས་དཀོན་མཆོག་གི་ཡོན་ཏན་ནི། དེ་
ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དབང་ག་ཟུངས་ཀྱི་དབང་ལྷག་རྒྱལ་པོས་འདི་སྐད་ཅེས་
གསལ་རྟོ། །བཙུག་ཕྱན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡུལ་ནི་བསམ་གྱིས་མི་ཐུབ་
ཅིང་། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་མཆོག་གི་གཏམ་གྱི་དངོས་པོ་ཉི་
བར་བཀོད་པའི་སྒྲོན་མཆོས་དཀོན་མཆོག་གི་ཡོན་ཏན་བསྟན་རྟོ། །

དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་གི་ཡོན་ཏན་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་མཆོག་དེ་
རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་རྟོགས་པ་པོ་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་གིས་ཐོབ་བྱའི་འབྲས་བུ་
ཆོས་ཀྱི་དབང་ལྷག་དམ་པ་ཐོབ་པ་བསྟན་པས་བསྟན་རྟོ། །ཆོས་ཀྱི་དབང་ལྷག་ནི།
ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དབང་ཐོབ་པའོ། །དེ་དག་ཀྱང་མདོ་ལས། དེ་ནས་བཙུག་ཕྱན་
འདས་ཅི་ལས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དབང་བདུད་དང་སྤྱིར་རྒྱལ་བ་བཙུག་ཞིང་ཐེ་
ཆོས་དང་བྲལ་ནས། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་རྟོ། །དེ་ལྟར་གོ་རིམ་རིམ་ལྔ་བར་དཀོན་
མཆོག་གསུམ་པོ་དེ་རྣམས་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་ན་མེད་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་རྣམ་
པར་བཞག་པ་སྐྱོང་གཞིའི་ལེའུ་ཡི་མཐའ་ཉིད་དུ་བསྟན་པར་བལྟ་བར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཁམས་མདོའི་ཆོག་གང་གིས་བསྟན་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་ལ་
སོགས་པ་གསུམ་མདོའི་ཆོག་གང་གིས་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཡོངས་
སྤྱོད་གི་ཆོས་ལྷག་ཅུས་ཁམས་བསྟན་པ་དང་། དེ་བསྟན་པ་དང་། ཡོངས་སྤྱོད་གི་
ཆོས་ངོས་བཟུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ་དེ་
ནས་ག་ཟུངས་ཀྱི་དབང་ལྷག་རྒྱལ་པོས་ཞུས་པའི་མདོའི་སྐྱོང་གཞིའི་རྗེས་སུ་བྱི་མ་
དང་བཅས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་ཡོངས་སུ་དག་པར་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམ་པ་ལྷག་

ཅུ་ཡང་ཡིན་ལ། ཁམས་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱང་ཡིན་པས་ཡོན་ཏན་རྣམ་པ་བྱག་ཅུའི་ཡོངས་
སྤྱོད་པ་བསྟན་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱང་རྫོབ་པས་བསྟུས་པ་དང་། རི་མ་
དང་བཅས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་གསལ་བར་བསྟན་པར་མཛད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དེ་བསྟུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་དང་། ལུང་དང་སྦྱར་
བའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ཡོན་ཏན་རྣམ་པ་བྱག་ཅུ་བསྟན་མོད། ཁམས་བསྟན་པར་རི་
ལྷར་འབྱུབ་སྟེ་ཡོན་ཏན་རྣམ་པ་བྱག་ཅུ་བསྟན་པ་ཡིན་ཡང་ཁམས་ཡོད་པར་སྦྱབ་
བྱེད་མ་ཡིན་པ་ལ་འགལ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ། །ཞེ་ན། ཁམས་སྤྱོད་བྱེད་བྱག་ཅུ་
བསྟན་པས་སྦྱང་བར་བྱ་བའི་ཁམས་ཡོད་པར་འབྱུབ་སྟེ། རི་མ་མཐའ་དག་གིས་
ཡོངས་སྤྱོད་པར་བྱ་བའི་དོན་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱད་ཀྱི་སེམས་དང་། རང་བཞིན་
གྱིས་སྦྱང་པ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་རི་མ་དང་བཅས་པའི་དེ་ཉིད་རི་མ་སྦྱང་རུང་དང་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྦྱེ་རུང་གི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་ན་སྦྱང་བྱ་དེ་ཡོངས་སྤྱོད་
བར་བྱེད་པའི་ཐབས་འཐད་ལ་སྦྱང་བྱ་མེད་ན་སྦྱང་བྱེད་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱད་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་སློ་བུར་གྱི་རི་མ་
མཐའ་དག་གིས་དབེན་པའི་དག་པ་གཉིས་ལྡན་གཤོད་མ་ནས་ཡོད་པར་ཁས་སྦྱངས་
ནས་ཡང་སྦྱོང་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཁས་ལེན་པ་ནི་སེམས་ཅན་གྱི་ཤེས་རྒྱད་སློ་བུར་
གྱི་རི་མ་དང་བྲལ་བ་ཡང་ཡིན་ལ་མ་བྲལ་བ་ཡང་ཡིན་པའི་ཕན་ཚུན་སྦྱངས་འགལ་ལ་
བརྟེན་པའི་དངོས་འགལ་ལ་གཞི་མ་བྱན་ཁས་ལེན་པའི་ཐུན་སྦྱུལ་གྱི་ཆིག་གོ། །ཡང་
སེམས་ཅན་གྱི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་རི་མ་མེད་ཀྱང་སློ་བུར་གྱི་རི་མ་དང་བཅས་པའོ།
ཞེས་སྦྱབ་པ་ཡང་རིགས་པ་མི་ཤེས་པའི་རྣམ་འབྱུང་དུ་གསལ་ཏེ། ཆགས་སོགས་ཉོན་

མོངས་དང་བདེན་འཛིན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པས་རི་ལྟར་ཞེན་པའི་འཛིན་སྐྱངས་དང་
མ་ཐུན་པར་སེམས་གྱི་གནས་ལུགས་ལ་མ་ཞུགས་པ་ལ་བྱེད་ན། དེ་ལྟར་རིགས་
མོད་གྱི། རོ་པོ་ལ་བྱི་མ་མེད་པའི་ཐ་སྟོན་སྟོན་དང་བཅས་པ་སྟེ། སེམས་ཅན་གྱི་
སེམས་གྱི་རོ་པོ་ཚོས་ཅན། ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་སུ་ཐལ། རང་
བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པའི་སེམས་གྱི་རང་བཞིན་གང་ཞིག །སྟོ་བྱར་གྱི་བྱི་མ་
མ་ཐུང་དག་དང་བྲལ་བའི་བྱིར། ཉགས་བྱི་མ་ཁས་སྦངས།

ཡང་ཁ་ཅིག །དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་རྟག་དངོས་སུ་ཁས་སྦངས་ནས། དེ་ཀྱང་
རྫོང་མཐའ་དག་གིས་སྟོང་པ་ནི་གཞན་སྟོང་ཟབ་མོའོ། ཞེས་སྒྲ་བ་ནི། ཐུན་སྒྲུལ་གྱི་
ཆོག་འབའ་ཞིག་སྟེ། གཞན་སྟོང་གི་དོན་དེ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཀྱང་རྫོང་གྱི་
བདེན་པ་ཡིན་པས་སྟོང་པའི་དོན་ཡིན་ནམ། འོན་ཏེ་ཀྱང་རྫོང་ཡོད་པས་སྟོང་པའི་
དོན་ཡིན། བྱི་མ་ལྟར་ན། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་བརྟན་གཡོ་མཐའ་དག་ལ་བྱུང་བར་
ཡོད་པར་ཁས་སྦངས་པ་དང་འགལ་ཏེ། དོན་དམ་བདེན་པ་ཤེས་བྱ་མཐའ་དག་ལ་
བྱུང་བྱེད་དུ་ཡོད་པ་དང་། དོན་དམ་བདེན་པ་ཀྱང་རྫོང་ཡོད་པས་སྟོང་པ་རི་ལྟར་མི་
འགལ་བ་སོམས་ཤིག །དང་པོ་ལྟར་ན། བྱོད་གྱིས་གཞན་སྟོང་ཟབ་མོ་བསྟན་རུང་གི་
གཞུལ་བྱ་དེ། དབང་པོ་ཡང་རབ་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་པ་ཉམས་ཏེ། དོན་དམ་པའི་
བདེན་པ་རྟག་དངོས་དེ་ཀྱང་རྫོང་གྱི་བདེན་པ་ཡིན་སྟེ་དུ་དོགས་ནས་དེའི་དོགས་
པ་བཅད་དགོས་ཀྱི་གཞུལ་བྱ་ཡིན་པའི་བྱིར། དོན་དམ་པའི་བདེན་པའི་གནས་
ལུགས་ལ་ཀྱང་རྫོང་མ་ཞུགས་པའི་དོན་ཡིན་ཞོ་ཞེ་ན། དེའི་དོན་བྱམ་པ་དང་སྟེ་སྟེ་
ལ་སོགས་པའི་ཀྱང་རྫོང་པ་རྟག་དངོས་སུ་མ་བྱུང་པའི་དོན་ཡིན་ནམ། འོན་ཏེ་དེ་དག་

བདེན་པར་མ་གྲུབ་པའི་དོན་ནམ། དེ་དག་དོན་དམ་བདེན་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་ཡིན།
དང་པོ་ལྟར་ན། ཉན་ཐོས་མདོ་སྡེ་བ་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་གཞན་སྟོང་ཟབ་མའི་དོན་ཁོང་
དུ་ཕྱད་པར་ཐལ། བུམ་སྒྲུམ་སོགས་མི་རྟག་པར་ཆད་མས་ལེགས་པར་རྟོགས་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཁོང་དུ་ཕྱད་པའི་གདུལ་བྱ་ཡིན་ན་དབྱེ་མ་བ་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་
ཉམས་སོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན། བུམ་སྒྲུམ་སོགས་ཀྱན་རྫོབ་པ་བདེན་པར་གྲུབ་པས་
སྟོང་བ་ཀྱན་རྫོབ་རང་སྟོང་གི་དོན་ཡིན་གྱི། དེ་ལ་གཞན་སྟོང་ཞེས་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་
གཞན་སྒྲུམ་བས་ཅི་ཞིག་གྱ། ཀྱན་རྫོབ་གང་དུ་ཡང་བཟུང་དུ་མི་རུང་ཞིང་། བུམ་པ་
བུམ་པས་སྟོང་བ་རང་སྟོང་གི་དོན་དུ་འདོད་པ་ནི། ཀྱན་རྫོབ་མཐའ་དག་ལ་སྐྱར་བ་
འདེབས་པ་ཆད་པའི་ལྟ་བ་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་སྐྱར་བ་བཏབ་པས་དོན་དམ་
པའི་བདེན་པ་ལ་ཡང་སྐྱར་བ་འདེབས་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ལྟར་ན། བུམ་སྒྲུམ་སོགས་ཀྱན་རྫོབ་པ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་མ་ཡིན་
པ་ནལ་འབྱོར་སྟོང་བ་ནམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པས། དེ་དག་ཀྱང་གནས་
ལུགས་ཀྱི་དོན་མཐར་ཐུག་པ་ཐུགས་སུ་ཕྱད་པའི་དབྱེ་མ་བ་ཆེན་པོར་ཐལ་བར་འགྱུར་
རོ། །དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ནི་བསྟོམས་པས་ཁོང་དུ་ཕྱད་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། རྟོག་གའི་
ཐོས་བསམ་གྱིས་བརྟག་དབྱང་ཅུང་ཟད་ཀྱང་བྱར་མེད་དོ། ཞེས་སྒྲུབ་ནི། དོན་དམ་པའི་
བདེན་པ་བསྟོམས་པས་མདོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་མོད་གྱི། ཕྱི་མ་ནི་ཁྱུ་ཐུག་
པའི་གཏམ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་དོན་དམ་བདེན་པ་བསྟན་དགོས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་ལ་འདི་ལྟ་
བུའི་ཞེས་ཀྱང་བསྟན་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་དག་རྫོངས་པའི་ལོག་རྟོག་ཡིན་པས་
དོགས་པའི་གནས་ཕྱིར་མོད་གྱི། ཆོགས་ཀྱི་བསམགས་བྱུང་བའི་ཏུ་ཕྱད་པ་དུ་མ་འདི་ལ་

འབྲུག་པར་སྤང་བས་བར་བར་དུ་དགག་པ་བཤད་པར་བྱཏོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ས་བརྩ་པའི་མདོ་ལས་གསུངས་པར་བསྟན་པ་དང་།
གཟུངས་ཀྱི་དབང་ཕྱག་ཀླུ་པའི་མདོ་དང་སྒྱར་བ་དང་། མདོ་གཞན་དང་སྒྱར་བར་
བྱཏོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་ཅན་གྱིས་སེམས་དང་དེའི་གནས་ལུགས་ཁྱི་མ་དང་བཅས་
པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་སྤང་བའི་མས་མ་དག་པ་གཉིན་པོ་སྒྲོམ་པའི་སྒྲོབས་ཀྱིས་ཁྱི་མ་རིམ་
གྱིས་སྒྲོང་བར་བྱེད་པའི་དོན་གྱིས་དབང་འདི་ཉི་བར་གཟུང་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་ས་བརྩ་པོ་དག་ལ་ཡང་མཐོང་སྤང་དང་སྒྲོམ་སྤང་རིམ་གྱིས་སྒྲོང་བའི་ཆུ་ལ་
གསེར་ས་ལེ་སྒྲུམ་གྱིས་ཡོངས་སུ་སྒྲོང་བ་དཔེར་བརྗོད་པ་མཛད་པཏོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མཚམས་སྒྱར་བ་དང་། དཔེ་བཤད་པ་དང་། དོན་ལ་སྒྱར་
བཏོ། །དང་པོ་ནི། འཕགས་པ་གཟུངས་ཀྱི་དབང་ཕྱག་ཀླུ་པའི་སྒྲུབ་པའི་མདོ་དེ་
ཉིད་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་འཕྲིན་ལས་བསྟན་པའི་རྗེས་ཐོགས་ཉིད་དུ་རྟོ་རྟེག་
སོགས་ཀྱིས་མ་དག་པའི་ཞོར་བུ་བེདྲུཅ་དཔེར་མཛད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། རིགས་ཀྱི་
བྱ་དཔེར་ན་འདི་ལྟ་སྟེ། ཞོར་བུ་མཁའ་མཁས་པ་ཞོར་བུ་སྒྲོང་བའི་ཆུ་ལ་ལེགས་པར་
ཤེས་པ་དེས་ཞོར་བུ་རིན་པོ་ཆེའི་རིགས་ནས་འཛིན་རྒྱལ་སོགས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་མ་
དག་པའི་ཞོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་སྤངས་ཏེ། དང་པོར་མ་དག་པ་རགས་པ་སེལ་བའི་ཆེད་
དུ་ལན་ལྟའི་ཆུ་ཞོན་པོ་ཆུ་ལྟའི་ཆུས་སྤངས་ནས་སྤྲེལ་སྤྲེལ་བྱས་པའི་རེ་བའི་ཡོངས་སུ་
སྒྲོང་བས་སྒྲོང་བར་བྱེད་དོ། །དེ་ཙམ་གྱིས་ཞོར་བུ་སྒྲོང་བའི་བཙོན་པ་འདོར་བ་ཡང་
མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་འོག་དུ་ཟས་ཀྱི་ཁུ་བ་ཞོན་པོ་ཉ་ཁུས་སྤངས་ནས་བལ་གྱི་ལྷ་བ་སྒྲུམ་
བུ་སྤབ་མའི་ཡོངས་སུ་སྒྲོང་བས་སྒྲོང་བར་བྱེད་དོ། །དེ་ཙམ་གྱིས་བཙོན་པ་འདོར་

བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་འོག་ཏུ་སྒྲན་ཆེན་པོའི་ཁྱ་བ་དངུལ་ཚུས་སྤངས་ནས་རས་
སྤངས་པོའི་ཡོངས་སུ་སྤྱོད་བས་སྤྱོད་བར་བྱེད་དོ། །ཡོངས་སུ་བྱང་སྟེ་དེ་མ་དང་བལ་
བ་ནི་བེ་རྒྱུ་འཛི་རིགས་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ནི། རིགས་ཀྱི་བྱ་དཔེ་ལ་ཡོངས་སུ་སྤྱོད་བའི་རིམ་པ་གསུམ་བྱང་བ་
དེ་བཞིན་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་བ་ཡང་དེ་མས་ཡོངས་སུ་མ་དག་པའི་སེམས་ཅན་
ཀྱི་ཁམས་མཁུན་ནས་གདུལ་བྱ་བའི་བའི་རིམ་པ་གསུམ་མཛད་དེ། ཐོག་མར་སྐྱེས་
བྱ་ཚུང་དུའི་བསམ་བ་ཆེ་འདྲིར་རིང་དུ་མི་གནས་པའི་འཆི་བ་མི་རྟག་བ་དང་རན་
འགྲོའི་ཉེས་དམིགས་བསམས་ནས་འཛིག་རྟེན་བྱི་མའི་མངོན་མཐོ་དོན་གཉེར་གྱི་
བསམ་བ་ལེགས་པར་སྐྱེས་བ་ལ། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དང་ཐེག་བ་ཆེན་
པོའི་རིགས་ཅན་གང་ཡིན་ཡང་དང་པོར་སྐྱབ་བསྐྱེད་ཀྱི་བདེན་པའི་བྱང་ཆོས་སྐྱད་
ཅིག་གིས་སྐྱེ་འགག་བྱེད་པའི་མི་རྟག་བ་དང་ལས་ཉོན་གྱིས་འདུས་བྱས་པའི་སྐྱབ་
བསྐྱེད་བ་དང་རང་རྒྱ་བྱབ་པའི་གང་ཟག་རྣམས་ཡོད་བཀག་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་
མེད་བ་དང་འཁོར་བ་མི་གཙང་བའི་དོར་དུ་ལྷུང་བའི་མི་གཙང་བ་བཞི་པོ་བསྐྱན་ནས་
འཁོར་བ་ལ་མའི་དོར་དུ་ཚུད་བ་ལྟ་བུར་ཡོད་འབྱུང་བའི་གཏམ་གྱིས་འཁོར་བ་ལ་
ཡོད་འོར་དུ་མཐོང་ནས་སྟེང་ཅིང་དགའ་བའི་སེམས་ཅན་འཁོར་བ་ལ་སྐྱེ་བ་སྐྱེད་པར་
མཛད་དེ། འཁོར་བའི་གཉེན་པོ་འཕགས་པའི་ཆོས་འདུལ་བ་གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་
བདག་མེད་སྤྱོད་པོ་ཁོར་དུ་ཚུད་བ་དང་མ་ཚུད་བ་ཀྱན་གྱི་སྐྱན་པོར་དུ་ཉམས་སུ་སྤང་
བར་བྱ་བའི་ལམ་བསྐྱབ་བ་རིན་པོ་ཆེ་རྣམས་པ་གསུམ་ཉམས་སུ་ལེན་བ་ལ་མཛད་
པར་མཛད་དོ། །

འདིར་བསྟན་པའི་བདག་མེད་ནི་རགས་པ་ཡིན་ལ་དེ་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ཐེག་པ་ཆེ་
 ཆུང་གི་གང་ཟག་འཕགས་པའི་ལམ་དུ་བསྐྱོད་པར་བྱེད་པའི་ཆུད་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་ལམ་
 ཡིན་གྱི། སྟོན་པའི་རྩ་བ་དངོས་སུ་གཙུག་པའི་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་གང་ཟག་དང་
 ཚོས་གྱི་བདག་མེད་སྤྱོད་ཅི། རིམ་པ་བྱི་མ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ་སྟོན་པར་འགྱུར་
 རོ། །བཞི་བརྒྱ་བར་ཡང་རིམ་པ་དང་པོ་འདི་ཆུད་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་ལམ་དུ་གསུངས་
 རོ། །བཞི་བརྒྱ་བར། བསོད་ནམས་མིན་པ་དང་པོར་བསྒྲིག་། བར་དུ་བདག་ནི་བསྒྲིག་
 པ་དང་། བྱི་གནས་ལྟ་ཞིག་ཀྱན་ཐོག་པ། གང་གིས་ཤེས་ཏེ་མཁས་པ་ཡིན། ཞེས་
 གསུངས་པ་ནི། དང་པོས་ངན་འགྲོ་སྒྲིག་བྱེད་ཀྱི་སྐྱེས་བུ་ཆུང་དུའི་ལམ་བསྟན་ལ་བྱི་
 མ་གཉིས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་འདིར་བསྟན་པའི་སྤྱོད་མ་གཉིས་དང་དོན་འབྲེལ།

དེ་ཅུམ་གྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བཙོན་པ་འདོར་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་
 འོག་དུ་རིགས་ཅན་གསུམ་ག་ལ་ལྟ་བ་དང་སྟོན་པ་དང་ཐོབ་བྱའི་ཡུལ་གསུམ་དང་།
 རོ་བོ་ཆུ་འབྲས་གསུམ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་པས་སྟོང་པའི་སྟོང་པ་
 ཉིད་དང་། མཚན་མ་མེད་པ་དང་། སྟོན་པ་མེད་པའི་གཏམ་གྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་
 པའི་ཚུལ་དེའི་གནས་ལུགས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་རྟོགས་པར་མཛད་དོ། །འདིས་
 བྱི་གང་ཟག་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་པས་སྟོང་པ་དང་། ཡུང་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་
 པས་སྟོང་པའི་བདག་མེད་སྤྱོད་ཅི་གཉིས་བསྟན་ཏེ། འདི་མ་རྟོགས་པར་ཉན་ཐོས་དང་
 རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་གྲོལ་བ་དག་བཙོན་པའི་འབྲས་བུ་མི་ཐོབ་པའི་
 བྱིར་རོ། །ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ལ་བདག་མེད་སྤྱོད་ཅི་གཉིས་རྟོགས་པ་ཡོད་
 པ་བསྟན་བཙོན་འདིས་བསྟན་པ་ནི་ད་དུང་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །དམན་པའི་དག་

བཅོམ་པ་ཐོབ་པ་ཚུན་ཆད་ལ་བགྱི་བའི་རིམ་པ་དང་པོ་གཉིས་སྟོན་གྱི། དེ་ནས་ནི་
 རིམ་པ་གསུམ་པ་ཡང་སྟོན་ཏེ། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱབ་པར་འགྱུར་བའི་
 ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག་ཉན་རང་འཕགས་པ་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་པ་
 འོས་མེད་ཀྱི་ལུགས་སུ་བྱས་ནས། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་མེད་ལ་ཚད་
 པ་སྐད་བྱེད་པ་ནི་མཐའ་མ་ཆོད་པ་ཡིན་ཏེ། གང་ཟག་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུབ་
 པས་སྟོང་པ་མ་རྟོགས་པར་དུ་གང་ཟག་གི་བདག་རྟོགས་པར་མི་ཁྲིགས་ལ་དེ་རྟོགས་
 པའི་གང་ཟག་དེས་ཕྱང་པོ་བདེན་མེད་དུ་མ་རྟོགས་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་ལྟར་
 བ། དགག་གཞི་གང་ཟག་དང་ཕྱང་པོ་ལ་རྩས་ཡོད་དང་བཏགས་ཡོད་ཀྱི་ཁྱད་པར་སྤ་
 རགས་དང་། དགག་བྱའི་ཆོས་རང་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུབ་པ་ལ་སྤ་རགས་ཀྱི་
 ཁྱད་པར་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གལ་ཏེ་བགྱི་ཚུལ་གྱི་རིམ་པ་འདི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བའི་གང་ཟག་གི་དབང་དུ་
 བྱས་པ་ཡིན་ན། བདག་མེད་གཉིས་བསྟན་པའི་རྗེས་ལ་བགྱི་ཚུལ་གྱི་རིམ་པ་གསུམ་
 པ་མི་འཐད་དེ། ཐབས་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པར་བསྟན་པའི་རྗེས་ལ་གནས་ལུགས་ཟབ་
 མོའི་དོན་སྟོན་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཕྱིར་དང་། རྒྱད་ལ་སྐྱེ་བའི་རིམ་པའི་དབང་དུ་
 བྱས་ན་ཡང་པར་བྱིན་དང་པོ་ལྷ་ཐོབ་པའི་རྗེས་སུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་
 འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། རིམ་པ་གསུམ་པའི་འཁོར་གསུམ་ཡོངས་སུ་དག་པའི་གཏམ་
 ཡང་། བདག་མེད་སྤ་མོ་སྟོན་པའི་གཏམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རིམ་པ་གཉིས་པ་
 དགག་བྱ་རགས་པ་བཀག་པའི་རྣམ་ཐར་སྟོ་གསུམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའོ་ཞེ་ན།
 དོགས་པ་དེ་ལྟར་སྐྱེ་བ་ཤིན་ཏུ་རིགས་མོད་ཀྱི། འདི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱས་ཏེ། སྟོབ་

དཔོན་ཞི་བ་འཆོས་དབུ་མ་རྒྱན་དུ་དབང་རྣོན་ལམ་ལ་འཇུག་པའི་རིམ་པ་དང་།
དབང་རྒྱལ་ལམ་ལ་འཇུག་པའི་རིམ་པ་གཉིས་གསུངས་པ་ལྟར། འདིར་ཡང་ཐེག་པ་
ཆེན་པོ་རྒྱད་ལྔ་མའི་བསྟན་བཅས་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱའི་གཙ་བོ་ཐེག་པ་
ཆེན་པོའི་རིགས་ཅན་དབང་པོ་རྣོན་པོའི་ལམ་ལ་འཇུག་པའི་རིམ་པ་དངོས་སུ་བསྟན་
ནས་ཅིག་ཤོས་དོན་གྱི་ཤུགས་ཀྱིས་གོ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེས་ཅི་ཞིག་བྱུང་བ་ཡིན་ཞེ་ན། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཅན་དབང་པོ་རྣོན་པོ་ནི།
ཐོག་མར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཐོབ་
དགོས་པ་དང་ཐོབ་རྒྱས་པ་གཉིས་ཆད་མས་ལེགས་པར་བྱུང་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱའོ་སྟེ་སྟེ་སྟེ་སྟེ་སྟེ་སྟེ་སྟེ་སྟེ་སྟེ་སྟེ་སྟེ་
བཅའ་འདོག་པ་ཡིན་གྱི། རྒྱ་མཚན་ཡང་དག་མ་མཐོང་བར་དམ་འཆའ་བ་དབང་པོ་རྒྱལ་
པོའི་ཤུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལྷག་བསམ་རྣམ་པར་དག་པ་
དང་བཅས་པའི་བསྐྱེད་ཚུལ་ལེགས་པར་ཁོང་དུ་རྒྱད་པ་ལས་ནི་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་
སངས་རྒྱས་ཐོབ་དགོས་པར་རྫོགས་ལ། སྟོང་ཉིད་འཁོར་དང་བཅས་པ་རྫོགས་པ་ལས་
ནི་སངས་རྒྱས་ཐོབ་རྒྱས་པར་རྫོགས་པ་ཡིན་ནོ། །

དོན་འདི་ལ་དཔགས་ནས་དབང་པོ་རྣོན་པོ་ཐར་པ་ཅམ་དོན་གཉིར་གྱི་སྟོ་སྟེ་བ་
ལ་ཡང་སྟོང་ཉིད་རྫོགས་པ་སྟོན་དུ་སོང་བ་དགོས་པ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དབང་པོ་རྒྱལ་
པོས་ནི་བྱང་རྒྱུ་གྱི་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་སྟོང་ཉིད་ཁོང་དུ་རྒྱད་
པར་བྱེད་པ་རིམ་པ་གསུམ་པས་བསྟན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །རིམ་པ་གསུམ་པར་
སྟོང་ཉིད་བསྟན་ཡང་ཐབས་ཀྱི་ཆས་བྱེད་པར་དུ་བྱས་ནས་སྟོན་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་

ཞེས་པར་བྱཏོ། །དེ་ཙམ་གྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གདུལ་བྱ་ཁྱིད་པའི་བཙོན་པ་
འདྲོང་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ལོག་ཏུ་སེམས་ཅན་གཞན་རྣམས་སྣོད་མེད་དུ་རྡོར་
ནས་ཐར་པ་རང་ཉིད་འབའ་ཞིག་གིས་དོན་དུ་གཉེར་བའི་རང་དོན་ཡིད་བྱེད་གི་
བསམ་པ་སྐྱེ་བའི་གོ་སྐབས་བཙོན་པ་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལས་བྱིར་མི་སྡོག་པའི་
ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་གཏམ་སོགས་ཐབས་ཀྱི་ཆ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པས་ཟེན་པའི་
ལས་བྱ་བྱེད་གི་འཁོར་གསུམ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྣོད་པ་ཡོངས་སུ་དག་པའི་
གཏམ་གྱིས་ཁམས་སྣ་ཆོག་པ་དང་རིགས་སྣ་ཆོག་པ་དང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་
ཆུབ་དང་། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་བྱང་ཆུབ་ལ་མོས་
པའི་མོས་པ་སྣ་ཆོག་པས་རང་བཞིན་སྣ་ཆོག་ཀྱི་རྒྱ་ཅན་གྱི་སེམས་ཅན་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡུལ་ཐབས་ཆ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པས་ཟེན་པའི་སྣོད་ཉིད་
རྫོགས་པ་ལ་འཇུག་པར་མཛད་དོ། །

ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཞུགས་པར་གྱུར་ཅིང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཆོས་ཉིད་
རྫོགས་ན་ནི་སྐྱ་ན་མེད་པའི་ཡོན་གནས་ཞེས་བརྗོད་དོ། །རང་བཞིན་སྣ་ཆོག་ཀྱི་རྒྱ་
ཅན་ཞེས་པས་རིགས་ཅན་གསུམ་ག་བསྟན་ཏེ། ཉན་རང་གི་རིགས་ཅན་རིམ་བ་དང་
པོ་གཉིས་ཀྱིས་རང་རང་གི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པའི་བར་དུ་ཁྱིད་ནས། དེ་ནས་རིམ་བ་
གསུམ་པས་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་འཁྱིད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །འདིར་བསྟན་པའི་རིམ་བ་
དང་། དོན་ཐབ་དགོངས་པ་ངེས་འགྲེལ་དུ་འཁོར་ལོ་རིམ་བ་གསུམ་དུ་གསུངས་པ་
དོན་གཅིག་ཏུ་འདྲོང་ཅིང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྣོད་པོའི་མདོ་དགོངས་འགྲེལ་དུ་
གསུངས་པའི་འཁོར་ལོ་གསུམ་པའི་མཆན་གཞིར་འདྲོང་པ་ནི་ཕྱོགས་ཙམ་ཡང་མ་

རྟོགས་པའི་སྤྱི་ཚབ་དུ་སྦྲེལ་བ་ཡིན་ཏེ། དེར་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དོན་དམ་ཡང་
དག་འཕགས་ཀྱིས་མཆན་ཉིད་གསུམ་གྱིས་བསྟུས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བཅོམ་
ལྷན་འདས་ཀྱི་ཁ་ཅིག་ཏུ་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུབ་པར་བྱུང་བར་མེད་པར་
གསུངས་ལ། མདོ་གཞན་དུ་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་མ་བྱུབ་པར་བྱུང་བར་མེད་པར་
གསུངས་པ་དེ་དག་ལས་བྱང་བའི་དོན་ནི་གང་། དེས་པའི་དོན་ནི་གང་ཡིན་ཞེས་ཞུས་
པའི་ལན་དུ། ཀུན་བརྟགས་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་མ་བྱུབ་པ་དང་། གཞན་དབང་
དང་ཡོངས་བྱུབ་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུབ་པར་སོ་སོར་བྱེ་ནས་སྟོན་པས་
གསུངས་པ་ན་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཀྱིས་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་དོན་ཞུས་པ་ནི། སྤ་
མ་གཉིས་ཀྱི་བྱང་བའི་དོན་དང་། ལེགས་པར་རྒྱས་པར་བྱེ་ནས་གསུངས་པ་འདི་ནི་
དེས་པའི་དོན་དུ་བདག་གིས་གོ་འོ།

ཞེས་སྟོན་པ་ལ་ཞུས་པ་ཡིན་པས། འདི་ནི་དེས་པའི་དོན་ཞེས་པའི་མཆན་
གཞིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྣང་པོའི་མདོ་ལ་སོགས་པ་ཁོང་བའི་དོན་མེད་དེ།
སྤར་བཤད་མ་ཐག་པའི་སྟོན་པས་ལན་བཀའ་སྦྱལ་བ་དེ་ཉིད་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་
ནོ། །མདོ་དགོངས་འགྲེལ་དུ་ཀུན་བརྟགས་བདེན་པས་སྟོང་པ་དང་། གཞན་དབང་
དང་ཡོངས་བྱུབ་བདེན་བྱུབ་ཏུ་གསུངས་པ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྣང་པོའི་
མདོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པས་སྟོང་པའི་རང་བཞིན་རྒྱས་དག་དང་། ཅི་མ་སྟོ་
བྱུར་བར་བསྟན་པའི་མདོ་སྤེ་གཉིས་དེས་པའི་དོན་དུ་བྱུང་བར་མེད་པར་འདོད་པ་
དང་། མདོ་དེར་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་བསྟན་ནས་སྣང་པོའི་མདོའི་དགོངས་
འགྲེལ་འདིར་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་སྦྲེལ་བའི་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་གཉིས་

དོན་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་དང་དེ་བཞིན་གཤམ་གསལ་པའི་སྤྱིང་པོའི་མདོ་དང་དགོངས་
འགྲེལ་དུ། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཏྲག་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་དེའི་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་
ལོག་པ་བསྟན་བཅོས་འདི་རྩ་འགྲེལ་གྱིས་འགྲེལ་བར་འདོད་ཅིང་། འགྲེལ་བ་འདིར་
ཆོས་དགོན་མཆོག་གིས་བསྟུས་པའི་མཐོང་སྒྲོམ་གྱི་ལམ་རྒྱུ་བར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་
ཤེས་ཤིང་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ལས་ཤེས་བར་བྱ་བར་གསུངས་པའི་ཤིང་ཕྱིན་གྱི་མདོས་
ཀུན་རྫོག་རང་སྟོང་ཅམ་ཞིག་བསྟན་གྱི། དོན་དམ་གཞན་སྟོང་མ་བསྟན་ཏོ། ཞེས་སྟུ་
བ་ནི་སེམས་རྣལ་དུ་མི་གནས་པའི་གཏམ་མོ། །འདིར་རིམ་བཤགས་པ་བསྟན་བ་ནི།
མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་སྦྱབ་པའི་ཆེད་དུ་གང་ཐག་གཅིག་ཀྱང་རིམ་གྱིས་བགྱི་
བའི་རིམ་བཤགས་སྟོན་བ་ཡིན་ལ། དགོངས་འགྲེལ་དུ་འཁོར་ལོ་རིམ་བཤགས་པ་གསུམ་གསུངས་
པའི་གདུལ་བྱ་སོ་སོ་ཐད་པའོ། །དེར་གསུངས་པའི་འཁོར་ལོ་གསུམ་པའི་མཆོག་
གཞིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མདོ་འཛིན་བར་འདོད་པ་ཡང་། མདོ་
དགོངས་འགྲེལ་ལས་ཇི་ལྟར་བསྟན་བ་དང་། ཤིང་ཕྱིན་གྱི་མདོས་ཇི་ལྟར་བསྟན་པའི་
ཚུལ་ཞིབ་ཏུ་མ་རྟོགས་བར་གསུང་རབ་ཀྱི་དགོངས་པ་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་སྐྱུར་བར་
ཤེས་བར་བྱའོ། །

གསུམ་བ་ནི། ཡོངས་སུ་དག་པའི་རིགས་དེ་བཞིན་གཤམ་གསལ་པའི་ཁམས་རང་
བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་རུང་སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་ལ་ཡོད་པ་འདི་ཉིད་ལ་དགོངས་ནས་མདོ་སྟེ་གཞན་ལས་ཇི་ལྟར་རྟོག་ཐུ་མ་ལ་
ནང་ན་གསེར་ས་ལེ་སྒྲིམ་ནི་ཡོད་ཀྱང་བསྐྱེད་པས་ནས་མི་མཐོང་བ་སྐྱེ་བའི་ཡོངས་
སུ་སྟོང་བས་དེ་མཐོང་བ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་གྱི་འཛིག་རྟེན་ལ་ནི་དེ་བཞིན་

གཤེགས་པའི་ཚོས་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་ཡོད་ཀྱང་བདེན་འཛིན་གྱི་
རྣམ་པར་རྟོག་པས་བསྐྱེབས་ནས་མངོན་སུམ་དུ་མི་མཐོང་ཞིང་། བདེན་འཛིན་ཀྱང་
བཏགས་གྱི་ས་ལོན་སྤངས་པའི་ཚེ། མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ལ། རི་མ་མཐའ་དག་ཟད་པ་
ན་རི་མ་མཐའ་དག་ཟད་པའི་བྲལ་བ་དེ་ཉིད་ལ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེལ་གསུངས་སོ། །

ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚོས་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་
དག་པ་སེམས་ཅན་ལ་བྱད་པར་མེད་པར་ཡོད་པ་ལ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་
སངས་རྒྱས་ཡོད་པ་ཞེས་བཏགས་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི། དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་
ཚོས་སྐྱེས་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པའི་དོན་དུ་འཆད་པ་ནི་མདོ་འདིའི་དཔེ་དོན་
སྤྱར་བ་ལ་མིག་བཅུ་མ་པར་གསལ་ཏེ། སློ་བྱར་གྱི་རི་མ་མཐའ་དག་སྤངས་པའི་བྲལ་
བ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱད་ལ་ཡོད་ན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཁམས་
རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་མངོན་སུམ་དུ་མི་མཐོང་བའི་འགལ་རྒྱུན་ཅུང་ཟད་
ཀྱང་མེད་པས་དཔེ་དོན་དེ་ལྟར་འགྲིགས་པ་སོམས་ཤིག །སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱད་ལ་
དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་ཚོས་སྐྱེས་ཡོད་ཀྱང་སེམས་ཅན་རང་གི་སློ་བྱར་གྱི་རི་མས་
བསྐྱེབས་ནས་མ་མཐོང་བའོ་ཞེ་ན། འོ་ན་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པའི་སློ་བྱར་
རྣམ་དག་དེ་གང་ཟག་སྤྱི་ཞིག་གི་རི་མ་རྣམ་པར་དག་པའི་བྲལ་བ་ཡིན། རང་རྒྱུད་ཀྱི་
ཡིན་པ་མི་འཐད་དེ། རི་མ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་སྤངས་པའི་དུས་འཁོར་བ་ཐོག་མ་མེད་པ་
ནས་བྲལ་བ་དེ་རང་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གང་ཟག་གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་རི་མ་རང་
རྒྱུད་ལ་མེད་པའི་དོན་ཡིན་ཅོ་ཞེ་ན། འགོག་བདེན་ཐོབ་པ་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་

མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར། བུམ་པས་དབེན་པའི་གཞིར་བུམ་པ་མེད་
པ་བཞིན་དུ་འདོད་པ་ནི་བཞད་གང་གི་གནས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། དེ་ལ་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་ཁམས་ཡོངས་སུ་དག་པར་བྱེད་པའི་ཡོན་
ཏན་ཡོངས་སུ་སྒྲིང་བ་ནམ་པ་བྱུག་ཅུ་པོ་དེ་དག་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའི་སྒྲིད་པ་སྒྲིད་པ་ན་མངེས་པར་བྱེད་པ། ཆུ་ལ་ཁྲིམས་དང་། ཉིང་རེ་
འཛིན་དང་། ཤེས་རབ་གི་བསྐྱབ་པ་གསུམ་དང་། གཟུངས་ཉེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་རྒྱན་ནམ་པ་བཞི་དང་དམ་པའི་ཆོས་གི་སྤང་བ་ཐོང་ཅིང་། གཉི་སྤྱུག་གི་སྤྱན་པ་
དང་བྲལ་བས་ཆོས་གི་སྟོ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་བྱེད་པ། བྱན་པ་དང་། རྫོང་གོས་དང་།
རྟོགས་པ་དང་། ཆོས་དང་། ཤེས་པ་དང་། བདེན་པ་དང་། མངོན་པར་ཤེས་པ་དང་།
སྒྲིབ་པའི་སྤང་བ་སྟེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤང་བ་ནམ་པ་བརྒྱད་དང་། ལྟ་བ་སྤྱ་
ཆོགས་པ་དང་། ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞི་དང་། ང་དང་ང་ཡིར་འཛིན་པ་དང་། སྒྲིབ་པ་ལྟ་
དང་། སྟེ་མཆེད་བྱུག་གི་ཡུལ་ལ་ཆགས་པ་དང་། ང་རྒྱལ་བདུན་དང་། འཕགས་པའི་
ལམ་ལས་ཉམས་པ་དང་། རང་དབང་མེད་པ་དང་། ཁོང་ཁྱོད་དང་སྤྲིག་པའི་ལས་
དང་། འཕགས་པའི་ཤེས་རབ་མེད་པ་དང་། ཉེན་འབྲེལ་ཟབ་མོ་མ་རྟོགས་པ་དང་། ལྟ་
བའི་བག་ཆགས་མ་སྤངས་པ་དང་། སྤྱུག་བསྐྱལ་གི་ཁྱེད་དང་མ་བྲལ་བ་དང་། གཡོ་
དང་ང་རྒྱལ་སྒྲིད་པ་དང་། མཐོ་རིས་དང་ཐར་པ་ལས་ཉམས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་
དམིགས་ནས་སྤྱུག་བསྐྱལ་དང་བྲལ་བར་འདོད་པའི་ནམ་པ་ཅན་གི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་སྤྱིང་རྩེ་ཆེན་པོ་ནམ་པ་བརྒྱབ་དང་། གཉི་སྤྱུག་གི་གཉིད་སད་པར་བྱེད་པ་
དང་། མོས་པ་དམན་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་སྒྲུར་བ་དང་། ཆོས་མ་ཡིན་པ་འདོད་པ་ཆོས་

འདོད་པ་ལ་སྒྱུར་བ་དང་། འཆོ་བ་མ་དག་པ་དེ་དག་པ་ལ་འགོད་པ་དང་། ལྷ་བ་རན་པ་
ཡང་དག་པའི་ལྷ་བ་ལ་འགོད་པ་དང་། ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཚུལ་
བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་འགོད་པ་དང་། ལོག་པའི་ཆོས་ལ་གནས་པ་ཡང་དག་པའི་
ཆོས་ལ་འགོད་པ་དང་། བ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་བྱག་གི་མི་མ་བྱན་པའི་སྒྲིགས་དང་ལྷན་པ་
དེ་བྱག་ལ་སྒྱུར་བ་རྣམས་པ་བྱག་དང་། ཐབས་མི་མཁས་པ་ཐབས་མཁས་པ་ལ་སྒྱུར་བ་
དང་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་ལ་སྒྱུར་བ་དང་། དམིགས་པ་ཅན་
དམིགས་པ་མེད་པ་ལ་སྒྱུར་བ་དང་། མ་དུལ་བ་དུལ་བ་ལ་སྒྱུར་བ་དང་། བྲས་པ་མི་
གཙོ་བ་བྲས་པ་གཙོ་བ་ལ་སྒྱུར་བ་དང་། ཚུ་པོ་བཞིར་ལྟར་བ་དེ་ལས་ཐར་པ་ལ་སྒྱུར་
བ་དང་། བཀའ་སློ་མི་བདེ་བ་བཀའ་སློ་བདེ་བ་ལ་སྒྱུར་བ་དང་། ཞེན་པ་མངའ་བ་ཞེན་
པ་མེད་པ་ལ་སྒྱུར་བ་དང་། འཕགས་པའི་ནོར་མེད་པ་ནོར་ལ་སྒྱུར་བ་དང་། ཉད་པ་
ཉད་མེད་པ་ལ་སྒྱུར་བ་དང་། ཤེས་པའི་སྤང་བ་དང་བྲལ་བ་སྤང་བ་ལ་སྒྱུར་བ་དང་།
ཁམས་གསུམ་མི་ཤེས་པ་ཤེས་པ་ལ་སྒྱུར་བ་དང་། གཡོན་སྒྲིགས་གྱི་ལམ་ལ་
ཞུགས་པ་ལམ་གཡམ་པ་ལ་སྒྱུར་བ་དང་། ལུས་དང་སློག་ལ་ཆགས་པ་དེ་ལ་མ་
ཆགས་པ་ལ་སྒྱུར་བ་དང་། དཀོན་མཆོག་དང་བྲལ་བ་དཀོན་མཆོག་གི་རིགས་མི་
གཅོད་པ་ལ་སྒྱུར་བ་དང་། ཆོས་ལས་ཉམས་པ་ཆོས་འཛིན་པ་ལ་སྒྱུར་བ་དང་། རྗེས་
སྤྲོད་པ་བྱག་དང་བྲལ་བ་དེ་བྱག་ལ་སྒྱུར་བ་དང་། ཉོན་མོངས་པས་སྤྱིབས་པ་ཉོན་
མོངས་པ་མེད་པ་ལ་སྒྱུར་བ་དང་། མི་དགེ་བའི་ཆོས་དང་ལྷན་པ་དགེ་བའི་ཆོས་ལ་
སྒྱུར་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལས་རྣམས་པ་སྤུམ་ཅུ་ཅ་གཉིས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་བྱང་ཆུབ་གང་གིས་བསྟན་པ་ནི། ཡོངས་སྒྱུར་གྱི་

ཆོས་བྱུག་ཅུ་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་ཁམས་དེ་བསྟན་པའི་ཐུང་སྒོགས་སུ་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་སྒོ་བྱར་གྱི་དེ་མ་མཐའ་དག་སྤངས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་གསལ་བར་མཛད་དོ། །

གང་གིས་ནི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་སྤྱགས་ཐུང་རྣམས་པ་བཅུ་བྱུག་བསྟན་པས་སོ། །སྤྱགས་ཐུང་རྣམས་པ་བཅུ་བྱུག་གང་ཞེ་ན། ཅུ་བ་མེད་པ་དང་གནས་མེད་པ་དང་། ཞི་བ་དང་ཉེ་བར་ཞི་བ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་བ་དང་། སྒྲང་བ་དང་དོར་བ་མེད་པ་དང་། མཚན་མ་མེད་པ་དང་། དམིགས་པ་མེད་པ་དང་། དུས་གསུམ་མཉམ་པ་ཉིད་དང་། ལུས་མེད་པ་དང་འདུས་མ་བྱས་པ་དང་། དབྱེར་མེད་པ་དང་གནས་མེད་པ་དང་། ལུས་དང་སེམས་ཀྱི་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་དང་། གཟུང་དུ་མེད་པ་དང་གཞི་མེད་པ་དང་། སྒྲོང་བ་ཉིད་དང་། རྣམ་མཁའ་དང་མཉམ་པ་དང་། རི་ལྟ་བ་བཞིན་གྱི་གནས་དང་། རྣམ་པ་ལ་འཇུག་པས་རྣམ་པ་མེད་པ་ལ་འཇུག་པ་དང་། ཟག་པ་མེད་པ་དང་ཉེ་བར་ལེན་པ་མེད་པ་དང་། དག་པ་དང་དེ་མ་མེད་པ་དང་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་ཆོས་རྣམས་པ་བཅུ་བྱུག་ཐོབ་ནས་དེ་མ་ཐོབ་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་མ་ཉོགས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་ནས། རྒྱལ་བའི་སྤྱགས་ཐུང་ཆེན་པོ་བཅུ་བྱུག་ལ་འཇུག་པའོ། །

གཉིས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གང་གིས་བསྟན་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་དེ་བསྟན་པའི་ཐུང་སྒོགས་སུ་འོག་ནས་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་སྟོབས་བཅུ་དང་མི་འཛིགས་པ་བཞི་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་བསྟན་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གསལ་བར་མཛད་དོ། །གསུམ་པ་འཕྲིན་ལས་གང་གིས་བསྟན་པ་

ནི། སངས་རྒྱུ་གི་ཡོན་ཏན་དེ་བསྟན་པའི་རྗེས་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་འཕྲིན་ལས་སྒྲན་མེད་པ་སྟོབས་ལ་སོགས་པ་རང་རང་གི་རྗེས་ལ་སྟོབས་བརྩའི་འཕྲིན་ལས་སྟོབས་བརྩ་སྟེ་བ་དང་རྗེས་སུ་མ་ཐུན་པར་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བསྟན་པ་རྣམ་པ་བརྩ་དང་། མི་འཛིགས་པ་བཞིའི་འཕྲིན་ལས་བག་ཚབ་མེད་པར་བསྟན་པ་རྣམ་པ་བཞི་དང་། མ་འབྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་གི་འཕྲིན་ལས་འབྲས་བྱ་དང་ཐུན་པར་བསྟན་པ་རྣམ་པ་བཅོ་བརྒྱད་བསྟན་པས་སངས་རྒྱུ་གི་འཕྲིན་ལས་རྣམ་པ་སུམ་ཅུ་ཙུག་གིས་གསལ་བར་མཛད་དོ། །

གསུམ་པ་དོན་བསྟུ་བ་ནི། སྤར་བ་ཤད་པ་དེ་ལྟར་དོ་རྗེའི་གནས་བདུན་ལོ་འདི་དག་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རང་བཞིན་བསྟན་པའི་སྟོན་སྒྲུ་རྒྱུ་པར་ནི་འཕགས་པ་གཟུངས་ཀྱི་དབང་ལྷག་ཀྱི་ལ་པོས་ཁྱུས་པའི་མདོ་རྗེ་ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་གོ་རིམ་ངེས་པ་ལ་བྱི་བ་ནི། རྟོགས་པར་བྱ་བའི་དོན་རྣམ་པ་བདུན་ལོ་འདི་དག་གི་འབྲེལ་པ་གཅིག་གི་རྗེས་སུ་གཉིས་པ་ངེས་པའི་རང་བཞིན་གི་གོ་རིམ་ངེས་པ་གང་ཞེ་ན། ལན་ནི། ཚོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མཛོན་པར་རྟོགས་པར་སངས་རྒྱུ་གི་ལས་འཕགས་པའི་གང་ཟག་རྣམས་ལ་ཚོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ལེགས་པར་བསྐྱོར་བ་འབྱུང་ལ་ཚོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ལེགས་པར་བསྐྱོར་བ་ལས་འཕགས་པའི་རྟོགས་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་དང་། འཕགས་པའི་རྟོགས་མཐའ་ཡས་པ་གདུལ་བྱར་མངའ་བ་འབྱུང་ངོ། །རང་ཉིད་མཛོན་པར་རྟོགས་པར་སངས་རྒྱུ་ནས་ཚོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ལེགས་པར་བསྐྱོར་བ་རྒྱུ་སྒྲ་མའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་དམིགས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འཕགས་པའི་རྟོགས་

མཐའ་ཡས་པ་འབྱུང་བའི་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །འཕགས་པའི་
 ཆོགས་ལས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྣང་པོ་འབྱུང་སྟེ།

དེའི་དོན་ནི། མཐར་ཐུག་པའི་དགོན་མཆོག་གསུམ་དང་། ཉེ་རྒྱུའི་དགོན་
 མཆོག་གསུམ་རང་རྒྱད་ལ་ཐོབ་བྱ་དང་། རང་ཉིད་སངས་རྒྱས་ནས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་
 ལོ་བསྐྱོར་བའི་འབྲས་བུ་འཕགས་པའི་ཆོགས་དོན་དུ་གཉེར་བྱར་བྱས་པ་ན་རང་
 རྒྱད་ཀྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྣང་པོའི་ངི་མ་སྦྱོར་འདོད་འབྱུང་ལ། དེ་ལ་བརྟེན་
 ནས་ངི་མ་ཅི་རིགས་པས་དག་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྣང་པོ་འབྱུང་བའི་དོན་
 ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྣང་པོ་ངི་སྲིད་ཀྱི་བར་དུ་འབྱུང་ཞེན། ངི་མ་མཐའ་
 དག་ཟད་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཁམས་ཐོབ་པའི་མཐར་ཐོབ་བར་བྱ་བ་དེ་མ་
 ཐོབ་ཚུན་ཆད་ངི་མ་དང་བཅས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། སེམས་ཅན་ཀྱི་རྒྱད་ཀྱི་
 སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་འཇུག་རུང་དང་། རིགས་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་
 སྣང་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་ནས་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྣང་པོ་ཞེས་མི་
 བྱའོ། །འདིས་ནི་ཤེས་པ་རྒྱུད་དུ་གང་དག་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྣང་པོའི་མདོས་
 བསྟན་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྣང་པོ་ཞེས་པའི་དོན་དེ་འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་
 པའི་གནས་སྐབས་ན་ཡང་ཡོད་པར་འདོད་པ་ཟུར་ཕྱིན་པར་བཀག་པར་ཤེས་བྱའོ། །

སྒར་བཤད་པའི་བཤད་ཚུལ་གཉིས་པ་ལྟར་ན། རྒྱུའི་སྐྱབས་འགྲོའི་ཡུལ་དུ་
 ལྷུང་བའི་དགོན་མཆོག་གསུམ་འཛིན་ཉེན་དུ་བྱུང་བ་ལས་རང་གི་ཁམས་སྦྱོར་བ་
 འབྱུང་ལ་དེ་སྦྱངས་པ་ལས་བྱང་རྒྱུ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་ཐོབ་པར་འབྱུར་བ་ཡང་
 གོ་རིམ་སྟོན་པའི་ཆོགས་བཅད་འདི་ལ་རྩང་ཟད་འགྲིག་ཀྱང་གཏན་ལ་དབབ་བྱའི་

གཙོ་བོ་ནི་བྱང་ཆུབ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་རྒྱུན་དུ་བྱེད་པ་ཆེས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བ་
ཡིན་ནོ། །ཁམས་ཀྱི་དྲི་མ་སྤྱོད་བར་བྱེད་པའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུན་བཤད་པ་ནི་ཁམས་
ཀྱི་དྲི་མ་མཐའ་དག་སྤངས་པ་ལས་དྲི་མ་མཐའ་དག་ཟད་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་
ཤེས་དེ་ཐོབ་པ་ནི་ཐོབ་བྱའི་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཅེས་བཤད། །བྱང་ཆུབ་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་
སྟོབས་དང་མི་འདྲིགས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་སོགས་ཀྱི་ཆོས་
རྣམས་དང་ལྷན་པ་སྟེ་ཡོན་ཏན་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་དུ་བསྟན་ནོ། །ཡོན་ཏན་དེ་
མངའ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ཅན་ཀྱང་ཀྱི་དོན་ལྷན་གྱིས་བྱུབ་པ་དང་རྒྱུན་མི་ཆད་
པ་གཉིས་ཀྱིས་བྱེད་པ་ནི་འཕྲིན་ལས་ཏེ་ཡོན་ཏན་གྱི་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་སུ་བསྟན་
ནོ། །བསྟན་བཅོས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་སྐབས་ཉེ་བར་
དགོད་པ་དང་བཅས་པ་བཤད་ཟིན་ནོ། །འདི་དྲི་བའི་སྐབས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་དང་དོན་མི་
གཅིག་སྟེ། དེ་ནི་གོ་རིམ་དྲིས་པ་ཡིན་ལ། འདི་ནི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་གསུམ་གའི་
མཇུག་སྟུང་བ་ཡིན་ནོ། །

༩༥ན་ལག་རྒྱས་པར་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ཡན་ལག་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས། རྟོགས་པར་བྱ་བའི་དོན་
རྣམས་པ་བདུན་གཏན་ལ་དབབ་པ་དང་། དེ་ལ་མོས་པའི་པན་ཡོན་བཤད་པའོ། །དང་
པོ་ལ་གཉིས། འབྲས་བུ་དགོན་མཆོག་གསུམ་བཤད་པ་དང་། དེ་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་
རྒྱུན་རྣམས་པར་བཞག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། སྐབས་ཀྱི་དོན་
བཤད་པ་དང་། དགོན་མཆོག་གི་མིང་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ལྷིའི་

མཆམས་སྐྱར་བ་དང་། སོ་སོའི་དོན་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། དེ་ནི་ལུས་རྒྱུ་ལ་བར་བཞག་པའི་ཆོག་གས་སུ་བཅད་པ་རྒྱུ་ལ་གྱི་དོན་
ཡན་ལག་གི་སྒྲོ་ནས་རྒྱུ་ལ་བར་བཞེད་པར་བྱ་སྟེ་དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་དགོན་མཆོག་གས་
གསུམ་བཤད་པར་བྱའོ། །སེམས་ཅན་གང་དག་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཆོ་འཕྲུལ་
རྒྱུ་ལ་གསུམ་གྱིས་འདུན་པར་བྱས་པས་རྒྱུ་ལ་བཞེད་པར་དེ་དག་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་
སྐྱབས་སུ་འགྲོ་འོ། །སངས་རྒྱུ་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་བ་དེའི་སྐྱབས་གྱིས་ཆོས་དང་
དགེ་འདུན་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་སྟེ། དགོན་མཆོག་གཞན་གཉིས་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་
ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྟེ་སངས་རྒྱུ་ལ་གྱི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ལ་དང་བའི་དད་པའི་རྒྱ་མཐུན་པའི་
འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་བྱེད་འོ། །

༼སྐྱབས་གསུམ་རྒྱུ་ལ་བར་བཤད་པ༽

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། སངས་རྒྱུ་ལ་དགོན་མཆོག་དང་། ཆོས་དགོན་མཆོག་
དང་། དགེ་འདུན་དགོན་མཆོག་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། མཆམས་སྐྱར་བ་དང་།
བསྟན་པ་དང་། བཤད་པ་དང་། བསྟན་བཤད་སྐྱར་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱ་མཆོན་དེས་
ན་སངས་རྒྱུ་ལ་དགོན་མཆོག་དེ་སྐྱབས་སུ་འགྱུར་བའི་རིམ་པ་ལ་ལྟོས་ནས་དང་པོ་
ཉིད་ཡིན་པས་ན་སངས་རྒྱུ་ལ་དགོན་མཆོག་གི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཆོག་གས་སུ་བཅད་
པ་ནི། གཉིས་པ་ནི། རང་གི་དོན་དང་གཞན་གྱི་དོན་གཉིས་ཡོན་ཏན་བརྒྱུད་དུ་བྱེ་
བའི་གངས་འཛིན་པ་ཡིན་ཡང་། དེ་ཉིད་ལ་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་། འདུས་
བྱས་པའི་ཡོན་ཏན་གཉིས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་ལ། དང་པོ་ལ། རང་བཞིན་རྒྱུ་ལ་དག་དང་།

སློབ་རྒྱུ་དག་གི་ཆ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནས་རིམ་བཞིན་སྟོན་པར་བྱེད་
དོ། །སངས་རྒྱས་གང་ཞིག་ས་གསུམ་ན་ཆུ་མེད་པའི་གཅིག་ཕྱ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་
འདུད་དོ། །ཡོན་ཏན་གྱི་ཁྱད་པར་རི་ལྟ་བུ་དང་ལྗན་ན། རང་བཞིན་རྒྱུ་དག་ནི་ཐོག་
མ་དང་དབྱུས་དང་མཐའ་གསུམ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུམ་པ་མེད་ཅིང་སློབ་པའི་མཐའ་
ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་དང་། སློབ་རྒྱུ་དག་ནི། གཉེན་
པོས་སློབ་ཀྱི་བྱི་མ་མཐའ་དག་ཞི་བ་སྟེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འཕྲིན་ལས་འཇུག་པ་ལ་
ཚུལ་བ་ཉེ་བར་ཞི་བ་ཐོབ་པའོ། །

འདུས་བྱས་གྱིས་བསྐྱས་པའི་ཡོན་ཏན་རི་ལྟ་བུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི། སངས་
རྒྱས་ཉིད་རང་རྒྱུ་པར་སངས་རྒྱས་པ་བདེན་པའི་སློབ་པ་ཡོད་ན་དཔེགས་སུ་རུང་
བ་ལས་བདེན་པའི་སློབ་པ་འགའ་ཡང་མ་མཐོང་ཞིང་། དོན་དམ་བདེན་པ་ལ་སྟོས་
ནས་གཉིས་སུ་སྒྲིབ་བ་བྱུམ་པའི་ཚུ་ལ་ཚུ་བཞག་གི་ཚུ་ལ་དུ་བྱགས་སུ་ཆུད་པའོ། །རི་
སྟེད་པ་མཐུན་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི། དེ་ལྟར་རྒྱུ་པ་གསུམ་པོ་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་
པའི་ཚུ་ལ་གྱིས་སངས་རྒྱས་པའོ། །སངས་རྒྱས་ནས་ནི་ཅི་ཞིག་བྱེད་ཅེ་ན། བཅེ་བའི་
བྱགས་རྗེ་ནི། ཤེས་བྱ་རི་ལྟ་བུ་དང་རི་སྟེད་པ་མ་རྟོགས་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་
གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་ལམ་སྟོན་པར་མཛད་པའོ། །

ལམ་གྱི་ཁྱད་པར་ནི། འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དོན་གྱིས་ན་འཛིགས་པ་མེད་པ་
དང་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པས་རྟག་པའི་ལམ་སྟོན་པའོ། །སྤར་མི་ལྟོག་པ་རྟག་པའི་དོན་ཡིན་གྱི།
རྟག་དངོས་སུ་འདོད་པ་བབ་ཅོལ་ལོ། །བྱས་པའི་ཁྱད་པར་ནི། མཐུན་བཅའི་རལ་གྱི་
མཆོག་བསྐྱམས་པས་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་མིང་ག་བྱགས་གྱིས་བསྐྱས་

པའི་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཀྱི་སྤྲུག་གཙོན་པར་མཛད་པ་དང་། མཐུན་བཅའི་དོན་མཆོག་
བསྐྱེད་པ་པས་སྤྲུག་ཆོག་པའི་ལྷ་བའི་ནགས་འཐེབས་པོས་བསྐྱོར་བའི་ཉོན་མོངས་ཅན་
ཀྱི་ཐེ་ཆོམ་ཀྱི་ཅིག་པ་འདིག་པར་མཛད་པའི་རྒྱས་པ་མངའ་བའོ། ཐེ་ཆོམ་ཉོན་མོངས་
ཅན་ནི་ཀྱན་བཏགས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པ་འབའ་ཞིག་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། རི་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཆོག་པས་སྤྲུག་བཅད་པ་
འདིས་ཅི་བསྐྱེད་ཅེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཅ་བ་དང་འབྲེལ་བའོ། །དང་པོ་ནི།
སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་གི་ཡོན་ཏན་གཉིས་སྤྲུག་འདུས་ཏེ། རང་དོན་ཆོས་ཀྱི་སྤྲུ་
དང་། གཞན་དོན་གཟུགས་ཀྱི་སྤྲུའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དབྱིངས་དང་། རིག་
པའོ། །དང་པོ་ལ། རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་འདུས་མ་བྱས་པ་དོན་དམ་པའི་
བདེན་པ་དང་། མྱོ་བྱར་རྣམ་དག་འབད་ཚེ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ལྷན་གྱིས་བྱུང་པ་དང་།
རིག་པ། རི་ལྷ་བ་མཐུན་པའི་ཡེ་ཤེས་གཞན་གྱི་རྒྱུན་གྱིས་རྟོགས་པ་མིན་པ་སོ་སོ་
རང་གིས་རིག་པར་བྱ་བའོ། །གཉིས་པ། གཞན་དོན་གཟུགས་ཀྱི་སྤྲུ་ལ། རི་སྤྲུ་བ་
མཐུན་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་བཅེ་བ་དང་མཐུན་བཅེ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱས་པར་ལྷན་པ་དོན་
གཉིས་ལྷན་པའི་སྤྲུ་ནི་སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་ཉིད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི་ཅ་ཆོག་འདིས་ནི་མདོར་བསྐྱེད་ན་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་དང་ལྷན་པའི་
སངས་རྒྱས་ཉིད་བཛྲོད་དོ། །ཡོན་ཏན་བརྒྱད་གང་ཞེ་ན་ཆོས་ཀྱི་སྤྲུས་བསྐྱེད་པ་
འདུས་མ་བྱས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་ཉིད་དང་འབད་ཚེ་ཉེ་བར་ཞི་
བས་གཞན་དོན་ལྷན་གྱིས་བྱུང་པ་དང་མྱོ་བྱར་རྣམ་དག་འཆད་པའི་སྐྱབས་སྤྲུ་
གྱིས་བྱུང་པ་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། གཞན་དོན་འབད་མེད་ལྷན་བྱུང་ཏུ་འཇུག་

པའི་འགལ་རྒྱུན་པ་ཞི། ཤེས་སྤྱི་བ་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་
གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཟག་པ་མེད་པའི་ལས་ཞེས་པ། ལུས་རྒྱལ་གི་ལས་མངོན་པར་
འདུ་བྱེད་པའི་ཀྱན་སྦྱང་གི་རྩིས་བ་པ་མོ་དེ་ཡིན་ལ། དེ་ཉི་ལམ་ཞི་བ་ན། སྤངས་པ་
མཐར་ཐུག་ཅིང་། གཞན་དོན་འབད་མེད་སྤྱན་གྲུབ་ཏུ་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ། །རི་ལྟ་བ་
རྟོགས་པ་གཞན་གྱི་སྤྱི་བ་ཀྱིས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། གཟུགས་
ཀྱི་སྤྱི་བ་བསྐྱུས་པ་དེ་གསུམ་རྟོགས་པ་རི་སྟེན་པ་མཐའུན་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་ཐུགས་རྩེ་
ཆེན་པོ་དང་མཐའུན་བརྩེ་གཉིས་ཀྱི་རྣམས་པ་དང་སྤྱི་བ་གཉིས་བཟངས་པ་རང་གི་དོན་
ལུན་སུམ་ཆོགས་པ་དང་། གཞན་གྱི་དོན་ལུན་སུམ་ཆོགས་པའོ། །དེ་ནི་གངས་ཀྱི་
དབྱེ་བ་ཅན་བསྐྱུས་པ་ཡིན་གྱི། རྒྱས་པར་འོག་ཏུ་འཆད་དོ། །

བཞི་པ་ལ་གཉིས། ཅ་བ་དང་། འབྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་
ཀྱི་སྤྱི་བ་བཞིན་ནམ་དག་གི་ཆ་ནི། སྤྱི་གནས་འཛིག་གསུམ་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཐོག་
མ་དང་དབུས་དང་མཐའ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འདུས་མ་བྱས་པ་ཞེས་
བརྗོད་ལ། འབད་རྩིས་ཐམས་ཅད་ཉི་ལམ་ཞི་བ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱི་བ་རབ་ཏུ་བྱེ་བ་ཅན་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གཞན་དོན་སྤྱན་གྱིས་གྲུབ་ཅེས་བྱ་བར་བརྗོད་དོ། །མཉམ་གཞག་སོ་སོ་
རང་གིས་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྤྱི་བ་རྣམས་པར་རྟོགས་པ་གཞན་གྱི་རྒྱུན་གྱིས་
རྟོགས་མིན་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལྟར་རང་བཞིན་ནམ་དག་དང་། སྤྱི་བ་རྣམས་དང་།
རི་ལྟ་བ་མཐའུན་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམས་པ་གསུམ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རི་སྟེན་པ་མཐའུན་པའི་
ཡེ་ཤེས་སོ། །དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་མཐའུན་པས་རི་ལྟ་བ་མཐའུན་པར་མི་འགྱུར་རམ་
ཞེ་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རི་སྟེན་པ་མཐའུན་པའི་ཡེ་ཤེས་དེས། རི་ལྟ་བ་ཡང་མཐའུན་མེད་

ཀྱི། འདིར་ནི་རི་ལྷ་བ་མཁུན་བ་འབའ་ཞིག་གི་ལྷོག་བ་ནས་མ་བཞག་སྟེ། ཤེས་བྱ་རི་
 ལྷ་བ་དོན་དམ་པའི་བདེན་བ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་རྗེས་སུ་ཞུགས་པར་
 གཟེགས་པའི་ཆོན་མ་རྒྱུ་བར་བཞག་གོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་
 བདེན་ཡང་དོན་དམ་པའི་བདེན་བ་ཡིན་མོད་ཀྱི། དེ་ཡང་ཤེས་བྱ་རི་སྟེང་བ་མཁུན་
 པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་བསྟན་པས། རི་སྟེང་བ་མཁུན་བ་ཞེས་བྱའོ། །བསམ་
 གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་ཡུལ་དེ་དག་མ་རྟོགས་པ་རྒྱུས་ལ་དེ་རྟོགས་པའི་ལམ་སྟོན་པར་
 མཛད་པའི་ཕྱིར་ན་ཐུགས་བརྟེན་བ་མངའ་བ་དང་རྒྱས་པ་སྤུན་སྤུམ་ཆོགས་པ་ཡེ་
 ཤེས་དང་ཐུགས་རྗེ་ཡིས་གཞན་གྱི་འབྲས་བུ་སྤྱད་པས་དང་ཉོན་མོངས་སྤོང་བར་
 མཛད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དང་པོ་གསུམ་གྱིས་རང་དོན་སྤུན་སྤུམ་ཆོགས་པ་བསྟན་ཏེ།
 ཕྱི་མ་གསུམ་གྱིས་གཞན་དོན་སྤུན་སྤུམ་ཆོགས་པ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སོ་སོར་བཤད་བ་དང་། བསྟན་ཏེ་བསྟན་བའོ། །དང་པོ་ལ་
 གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། ཤེས་བྱེད་ལུང་དང་སྤྱར་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རང་
 དོན་ཆོས་སྤྱོད་བཤད་བ་དང་། གཞན་དོན་གཟུགས་སྤྱོད་བཤད་བའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི།
 རང་བཞིན་རྒྱུ་དག་དང་། སྟོ་བྱར་རྒྱུ་དག་དང་། རི་ལྷ་བ་རིགས་པ་དང་། འབད་
 ཚུལ་མེད་ཀྱང་འཕྲིན་ལས་འཇུག་པ་མི་འགལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། འདུས་མ་བྱས་ནི་
 འདུས་བྱས་ལས་ལྷོག་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་འདུས་བྱས་ནི་གང་ལ་ཐོག་མར་
 སྟེ་བ་ཡང་རབ་རྩ་ཤེས་ཤིང་བར་དུ་གནས་པ་དང་མཐར་འཇིག་པར་ཡང་རབ་རྩ་
 ཤེས་པ་ནི་འདུས་བྱས་ཞེས་རབ་རྩ་བཞིན་ལ། སྟེ་འཇིག་གནས་གསུམ་དེ་མེད་པའི་
 ཕྱིར། དོན་དམ་བདེན་པས་བསྟན་པའི་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཐོག་མ་དང་དབྱུས་དང་

མཐའ་མེད་པ་འདུས་མ་བྱས་པ་ཚོས་གྱི་སྐྱུ་ཡང་དག་པའི་མཐས་རབ་ཏུ་བྱེ་བར་བལྟ་
བར་བཤེད། །ཚོས་གྱི་སྐྱུས་ཞེས་པ། ཅ་བའི་འབྱུར་ལྟར་ན། སྤངས་པའི་བྱད་ཚོས་སུ་
ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། འབད་ཚོལ་ཉེ་བར་ཞི་ནས་ཚོས་གྱི་སྐྱུ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མཛོན་
དུ་བྱས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བས་གཞན་དོན་ལྷན་བྱུབ་ཏུ་འཇུག་པའོ། །

འགེལ་པའི་འབྱུར་ལྟར་ན། འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ནི་འདུས་མ་
བྱས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་
ནི་འདུས་མ་བྱས་མཛོན་སུ་དུ་རྟོགས་པས་གོ་སྐབས་རྟེན་ཅིང་། སངས་རྒྱས་ཀྱང་
དེ་ལ་རྟག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་སྟོན་པར་ཏུ་བྱེ་བ་ཡིན་པས། མཛོན་སུ་དུ་
བྱ་རྒྱ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་བསྟན་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། འབད་ཚོལ་དང་གཟུང་
འཛིན་གྱི་སྟོས་པ་དང་བདེན་འཛིན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་
ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཕྱིར་གཞན་དོན་ལྷན་གྱིས་བྱུབ་པའོ། །ལྷན་བྱུབ་གཞན་
དོན་གྱི་སྐྱུས་བསྐྱས་མོད་གྱི། དེ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་སྤངས་པ་ཕུན་ཚོགས་འདིར་
བཞད་བུའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། རང་འབྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་གྱིས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གཉིས་སྤང་
བྱུབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྤྲ་དང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཞན་གྱི་རྒྱུ་
གྱིས་རྟོགས་ཚུལ་རྟོགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའོ། །ཨོ་ཏ་ཡ་ནི་
མཛོན་པར་རྟོགས་པ་དང་། སྟེ་བ་གཉིས་ལ་འཇུག་ཀྱང་འདིར་མཛོན་པར་རྟོགས་པ་
ལ་འཇུག་པར་འདོད་ཀྱི་སྟེ་བ་ལ་ནི་འཇུག་པ་མ་ཡིན་པས། གཞན་གྱི་རྒྱུ་གྱིས་
རྟོགས་མིན་པ། ཞེས་བཤེད། གཞན་གྱི་རྒྱུ་གྱིས་སྟེ་མིན་པ། ཞེས་མི་འདོན་ནོ། །

བཞི་པ་ནི། ཆོས་སྟོན་པའི་འབད་ཚེ་ལ་མེད་ན་འཕྲིན་ལས་མཐའ་ཡས་པ་འཇུག་
 པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་ཏྲག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཚུལ་དུ་
 གཤེགས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་འདུས་མ་བྱས་ཤིང་ཆོས་སྟོན་པའི་ཀྱན་སྦྲང་གི་
 འབད་པ་ཅུང་ཟད་ཅམ་ཡང་འཇུག་པ་མེད་པའི་མཆོན་ཉིད་ལས་ཀྱང་སྟོན་གྱི་སྟོན་
 ལས་དང་ཐུགས་རྗེ་མཐར་ཕྱིན་པའི་རྒྱ་ལས་ལྷན་གྱིས་བྱལ་པར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
 མཇེད་པ་ཐམས་ཅད་འཁོར་བ་ཇི་སྟེན་གྱི་མཐར་ཐུག་པར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་
 འཇུག་ཅིང་སྦྲར་སྟོག་པ་མེད་པས་ཐོགས་པ་མེད་ཅིང་དུས་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་རབ་
 ཏུ་འཇུག་གོ། །གཟུགས་སྐྱེ་གཏུལ་བྱའི་གཞན་སྤང་འབའ་ཞིག་གིས་བསྐྱས་པར་
 འདོད་པ་ནི། ལུང་དང་རིགས་པའི་ཆོགས་དུ་མ་དང་འགལ་ཞིང་། དེ་ལྟ་ན། སངས་
 རྒྱས་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་ཆོས་སྐྱེ་ཡང་ཅུང་ཟད་ཅམ་ཡང་བཞག་ཏུ་མི་རུང་
 བས་ཆོགས་གསོག་པའི་བཙོན་པ་བྱས་པ་ཐམས་ཅད་དོན་མེད་པ་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་
 འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཇི་སྟེན་པ་མཐུན་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། ཐུགས་རྗེ་དང་།
 མཐུན་བཅེ་གཉིས་ཀྱི་རུས་པ་བཞད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྲ་མ་གསུམ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
 ཡུལ་དུ་སྟོན་པ་ན། དང་པོ་གཉིས་ཡུལ་དུ་འཆད་པ་ནི། དེ་ལྟར་ངོ་མཆར་གྱི་ཆོས་
 ཤིན་ཏུ་མད་དུ་བྱུང་ཞིང་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་ཐབ་མོ་བསམ་དུ་མེད་པའི་ཡུལ་སངས་རྒྱས་
 ཉིད་དེ་སྟེན་པ་ཐ་མ་པའི་ཆེ་སྟོབ་དཔོན་གཞན་ལས་མ་ཐོས་པར་རང་ཉིད་སྟོབ་དཔོན་
 མེད་པར་རང་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་ཇི་ལྟ་བུ་མཐུན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་དོན་དམ་པའི་
 བདེན་པ་སྐྱས་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་རང་བཞིན་དུ་མཛོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་

ཉེ་ཆོས་གསུམ་པོ་མངོན་སུམ་དུ་མ་བྱེན་པའི་ཕྱིར་སྒྲོན་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་ལྷན་
བ་ཉིད་དུ་རིག་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཆོས་གསུམ་པོ་དེ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་རྗེས་སུ་རྟོགས་པ་ལ་
རྟོགས་པ་དང་མི་ལྷན་པ་དཔུས་ལོང་དུ་གྱུར་བ་གཏུལ་བྱ་གཞན་དག་གྱུར་རྟོགས་
པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་ཆོས་གསུམ་པོ་དེ་རྗེས་སུ་རྟོགས་པའི་ལམ་སྟོན་པར་མཛད་པའི་
ཕྱིར་སྤྲུགས་རྗེ་དང་ལྷན་པ་ཉིད་དུ་རིག་པར་བྱའོ། །བསྟན་པར་བྱ་བ་ལམ་གྱི་ཁྱད་
པར་ནི། འཛིགས་པ་མེད་པའི་ལམ་ནི་ས་ཐོབ་གྱུར་མ་ཐག་དུ་འཛིགས་པ་ལྷ་དང་
བྲལ། ཞེས་བཤད་པ་ལྟར། ས་དང་པོ་ཡན་ཆད་འཛིག་རྟོན་ལས་འདས་པའི་ལམ་སྟོན་
པའི་ཕྱིར་ལས་དང་པོ་ཡན་ཆད་འཛིག་རྟོན་ལས་འདས་པ་ཡང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་
མི་ཉམས་ཤིང་། བདེན་འཛིན་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་ས་པོན་ཟད་པས་ཕྱིར་མི་སྟོག་པའི་
ཕྱིར་རོ། །སྟོན་སྤྲུགས་བྱེད་ཀྱི་ལྟ་བུ་ལ་གོམས་པ་ཁ་ཅིག །བསྟན་བཅོས་འདི་ཙ་
འགྲེལ་དུ། རྟག་པ་ཞེས་པའི་ཆོག་གྱུར་བའི་དོན་ཐམས་ཅད་རྟག་དངོས་ལ་འཆད་པ་
ནི། རྟག་པའི་ལམ་སྟོན་པ། ཞེས་པའི་འགྲེལ་པར་དེ་ལྟར་བཤད་ལྟོས་ཤིག །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། རྒྱས་པའི་དཔེ་བསྟན་པ་དང་། སྤང་བྱ་ངོས་བཟུང་བ་དང་།
དཔེ་དོན་ཆོས་མ་སྤུང་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རལ་གྱི་དང་དོ་རྗེའི་དཔེས་ནི་གོ་རིམ་
དེ་ལྟ་བུར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་སྤྲུགས་རྗེ་འདི་གཉིས་ཉིད་གཞན་གྱི་
སྤྲུག་བསྐལ་དང་ཉོན་མོངས་པའི་ཙ་བ་འཛོམས་པའི་རྒྱས་པར་བསྟན་ཏོ། །འདིར་
ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་རྒྱ་འབྲས་ཙམ་འཛོམས་པའི་རྒྱས་པ་དང་ལྷན་པར་བསྟན་པ་ནི།
རེ་ཤིག་ཉོན་སྤྱིབ་ཟད་པར་སྤངས་པ་ཙམ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་

དག་ཀྱང་རྗེས་སུ་བཟུང་བར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ཏེ། ཉན་ཐོས་རིགས་ངེས་པ་ཉོན་
སྒྲིབ་ཟད་པར་སྤངས་པའི་སངས་རྒྱས་རང་གི་ཅ་བའི་སྟོན་པ་དང་། རྒྱའི་སྐྱབས་
འགྲོའི་ཡུལ་དུ་ཁས་ལེན་པར་བྱེད་ཀྱི། ཤེས་སྒྲིབ་ཟད་པར་སྤངས་པའི་སྟོན་པའི་ཁྱད་
པར་རེ་ཞིག་སྐྱབས་གནས་སུ་དོན་དུ་མི་གཉེར་བའི་ཕྱིར་རོ། །

འབྲས་བུའི་སྐྱབས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྤང་བུ་དེ་ཙམ་ཞིག་འཛོམས་པའི་
རྒྱས་པ་དང་ལྷན་པར་རིགས་ཅན་གསུམ་ག་ལ་བསྟན་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་པ་
ཆེན་པོར་རིགས་ངེས་པ་ནི། ཤེས་སྒྲིབ་ཟད་པར་སྤངས་པ་རང་རྒྱད་ལ་ཐོབ་བྱ་དོན་
དུ་གཉེར་བའི་ཕྱིར་དང་། ཉན་རང་གནས་སྐྱབས་རིགས་ངེས་པ་རེ་ཤིག་སངས་རྒྱས་
རང་རྒྱད་ལ་ཐོབ་བྱར་དོན་དུ་མི་གཉེར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་རྒྱའི་སྐྱབས་གནས་སུ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་དེ་ཙམ་དང་ལྷན་
པར་བསྟན་ཀྱི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཅན་ལ་ལྟོས་ནས་ནི། བོད་དུ་བསྟན་པའི་
སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་ནོ། །མཁུན་པ་དང་བཅེ་བས་བདག་པོའི་རྒྱུ་བྱས་ནས་ཆོས་
བསྟན་པས་གདུལ་བུའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱག་ཀུན་འཛོམས་རྒྱས་པ་ཡིན་ཀྱི། དངོས་ཀྱི་
གཉེན་པོར་ནི་མི་བཟུང་རོ། །

གཉེས་པ་ནི། དེ་ལ་སྤྱག་བསྐྱུལ་ཀྱི་ཅ་བ་ནི་མདོར་ན་གང་ཅི་ཡང་རུང་སྲིད་པ་
གསུམ་པོ་རྣམས་སུ་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱུ་བྱིས་མིང་དང་གཟུགས་ཞེས་འབྲུང་
བས་དང་པོ་མིང་དང་གཟུགས་མདོན་པར་བྱུབ་པའོ། །གཟུགས་མེད་དུ་ཉིང་
མཆོམས་སྟོར་བ་ན་གཟུགས་ཀྱི་ས་བོན་ཙམ་མོ། །བཤེས་སྤྱིང་དུ། རྒྱེ་འདི་སྤྱག་
བསྐྱུལ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཡང་སྲིད་ཕྱི་མར་ཉིང་མཆོམས་སྟོར་བའི་རྒྱེ་བ་རྒྱེ་

མཆེད་དྲུག་ནས་ཤི་འདི་བར་ཀུན་གྱི་རྩ་བར་གྱུར་བ་དེ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཉོན་
མོངས་པའི་རྩ་བ་ནི་གང་ཅི་ཡང་རྒྱང་བ་དང་ང་ཡི་བ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་བྱལ་
བར་ཞེན་པའི་འདིག་ཆོག་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་གྱི་མཐོང་སྤང་
གིས་བསྟུས་པའི་མཐར་འཛིན་གྱི་ལྟ་བ་དང་། ལྟ་བ་མཆོག་འཛིན་པ་དང་། ཐུལ་
ཁྲིམས་དང་བརྟུལ་ཞུགས་མཆོག་འཛིན་གྱི་ལྟ་བ་དང་། ལོག་པར་ལྟ་བ་དང་ཐེ་ཆོམ་
མོ། །སྐྱབས་གནས་ལ་སྐྱབས་གནས་ཡང་དག་ཡིན་མིན་གྱི་ཐེ་ཆོམ་མཐོང་ལམ་ཐོབ་
མ་ཐག་ཟད་པར་སྤངས་པས་རང་གི་སྐྱབས་གནས་དང་མི་བྱེད་ཅིང་། ཉོན་པའི་
བསྟན་པ་ལས་གཞན་གྱིས་བཀྱི་བར་མི་རུས་པས་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་མཐོང་
ལམ་ཐོབ་པ་ནས་འཛིག་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

བདེན་བཞི་དང་དཀོན་མཆོག་སོགས་ལ་དམིགས་པའི་ཐེ་ཆོམ་ཉོན་མོངས་
ཅན་ཡང་མཐོང་སྤང་ཡིན་པས་བྱལ་བར་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་པར་བྱའོ། །འདིག་ལྟ་
དང་མཐར་ལྟ་ལ་རིགས་ཅན་གསུམ་གའི་ལམ་གྱི་སྟོམ་སྤང་ཀྱང་ཡོད་མོད་ཀྱི། འདིར་
མཐོང་སྤང་ཙམ་བསྟན་པ་ནི་ཐར་པ་ལ་འཇུག་པའི་གོགས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཀུན་སྟོར་
གསུམ་འཛོམས་པའི་རུས་པ་དང་ལྷན་པར་བསྟན་པས་སྟོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་
འཛོམས་པའི་རུས་པ་དང་ལྷན་པར་ཡང་ཤུགས་ཀྱིས་གོ་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ནི། དེ་ལ་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱུན་ཅན་མིང་དང་གཟུགས་ཀྱིས་
བསྟུས་པའི་སྟུག་བསྟུལ་ནི་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་ལ་འཕྲེན་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་
འབྲས་དང་འབྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་འབྲས་གཉིས་ཀྱིས་འཕངས་པའི་འབྲས་བྱ་དང་། འདི་
ཐོག་མར་བྱལ་ནས་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་ནས་ཤི་འདི་བར་རིམ་གྱིས་མངོན་པར་འབྲུབ་

པའི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་ན་དེ་དག་གི་ཕྱ་གྲུ་ལྟ་བུར་ཤེས་པར་བྱ་ལ། དེ་གཙོད་པར་བྱེད་
 པའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་ཐུགས་རྗེ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱས་པ་རལ་
 གྱིའི་དཔེས་བསྟན་ཏོ། །ལྟ་བ་དང་ཐེ་ཆོས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་མཐོང་བས་སྤང་བར་བྱ་
 པའི་ཉོན་མོངས་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པས་དེ་དག་གི་མཆན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་
 རྟོགས་པར་དཀའ་བ་དང་འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པས་རྒྱས་པ་གཞོམ་པར་དཀའ་བས་
 ཐེགས་པར་དཀའ་བའི་ཕྱིར་ན་ནགས་འཐིབས་པོས་བསྐྱོར་བའི་ཅིག་པ་དང་འབྲེལ་
 སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་བསྟན་པ་གཏུལ་བྱས་ཉམས་སུ་བྲངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གཏུལ་
 བྱའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྤང་བྱ་དེ་འཇིག་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡེ་ཤེས་
 དང་ཐུགས་རྗེ་དག་གི་རྒྱས་པ་རྗེ་རྗེའི་དཔེ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་། སོ་སོར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་
 ལྟར་རི་རྒྱུད་བསྟན་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡོན་ཏན་རང་བཞིན་དང་། སྤངས་པ་
 དང་། རི་ལྟ་བ་རིག་པ་དང་། རི་སྟེང་བ་རིག་པ་དང་། བཅེ་བ་དང་། རྒྱས་པ་བྱུག་པོ་
 འདི་ནམས་གོ་རིམ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱས་པར་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རང་དོན་
 ཆོས་སྐྱའི་ཤེས་བྱེད་དང་། གཞན་དོན་གཟུགས་སྐྱའི་ཤེས་བྱེད་དོ། །དང་པོ་ལ་
 གསུམ། རང་བཞིན་ནམ་དག་དང་། མྱོ་བྱར་ནམ་དག་དང་། རི་ལྟ་བ་རིག་པའི་ཤེས་
 བྱེད་དོ། །

དང་པོ་ནི། བཤོ་དེ་ལས་རི་རྒྱུད་དུ་འཇུག་དཔལ་གྱིས། བཅོམ་ལྷན་འདས་སྐྱེ་བ་
 དང་འགག་པ་མ་མཆིས་པ་ཞེས་བཤྱི་ན་སྐྱེ་བ་དང་འགག་པ་མ་མཆིས་པ་ཞེས་བཤྱི་
 བ་དེ་ཆོས་གང་གི་ཆོག་སྒྲ་དྲགས་ལགས་ཞེས་རྒྱས་པ་དང་། དེའི་ལན་དུ་སྟོན་པས་

འཇམ་དཔལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཚོས་ཉིད་ཀྱི་སྐྱོདོན་དམ་པའི་བདེན་པས་
བསྐྱུས་པ་སྦྱེ་བ་མེད་ཅིང་འགག་བ་མེད་བ་བྱ་བ་འདི་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དག་
བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོག་ལྷ་དྲགས་སོ། ཞེས་
གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། འདིས་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱོད་པའི་ནང་ནས་རེ་ཞིག་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཚོས་ཉིད་ཀྱི་སྐྱོན་འདུས་མ་བྱས་པའི་མཚན་ཉིད་དོ་ཞེས་
བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། གང་ཡང་དེའི་རྗེས་ཐོགས་ཉིད་ལ་མདོད་ལས། བཱེ་རྒྱུའི་ས་གཞི་
དེ་ལ་བྲི་མ་མེད་པའི་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་སྤང་བ་དེ་གཡོ་བར་མི་བྱེད་
སེམས་པར་མི་བྱེད་པ་ནས་རྣམ་པར་རིག་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་བར་དུ་གསུངས་
པའི་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་གྱི་དཔེ་ཐོག་མར་བྱས་ཏེ་རི་སྤྱིད་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་
སྐབས་ནས་སྟོན་པར་འགྲུང་པའི་དཔེ་དགུས་འབད་ཚོལ་ཉེ་བར་ཞི་བས་གཞན་དོན་
ལྷན་གྱིས་བྱུང་བའི་དོན་འདི་ཉིད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གསུངས་པ། འཇམ་དཔལ་
བརྒྱ་བྱིན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་གྱི་དཔེ་དེ་བཞིན་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དག་བཅོམ་
པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱང་སྐྱོགས་ཀྱི་ཚོམ་པ་དང་བྲལ་བ་ནི།
འབད་ཚོལ་གྱིས་ཀུན་ནས་བསྐངས་ནས་སྐྱོགས་ཀྱི་གཡོ་བར་མི་མཛད། རྣམ་པར་རྟོག་པའི་
ཐུགས་ཀྱིས་ཡུལ་ལ་སེམས་པར་མི་མཛད། རྟོག་པས་ཀུན་ནས་བསྐངས་ནས་
གསུང་སྟོབ་པར་མི་མཛད། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་བྲལ་བ་ནི། ཡུལ་གྱི་ངོ་བོ་ལ་
རྟོག་པར་མི་མཛད། ཁྱད་པར་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པར་མི་མཛད་ཅིང་། དུས་གསུམ་གྱི་
ཡུལ་ལ་རྟོག་པ་འཇུག་པར་མི་མཛད་པ་ནི། འདས་པའི་ངོ་བོ་ལ་རྟོག་པ་མེད་པ་ཁྱད་

པར་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པ། ད་ལྟར་བ་ལ་རྟོག་པ་མཛོན་དུ་སྤྱོད་པ་ལ་ལྟེན་པ་
 གྱིས་སེམས་པ་མེད་པ་མ་འོངས་པའི་ཡུལ་ལ་འདུན་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་མེད་པ།
 སྤྱུག་ཀྱན་གྱི་རྒྱ་ལྟེན་པ་འཆད་པ་ནི། ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་གདུང་བ་ཞི་བས་
 བསེལ་བར་གྱུར་བ་སྤྱུག་བསུལ་ཐོག་མར་སྤྱོད་པ་མེད་པ་མཐར་འགག་པ་མེད་པ་ཐ་
 སྤྱད་པའི་ཤེས་པ་གཞན་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་དང་། དབང་ཤེས་ལྡན་
 རྟོགས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བཟུང་མེད་པ་ནས། དེ་ག་རྒྱ་མེད་
 པའི་བར་དོ། སོ་སོ་སྤྱོད་པ་དང་དགའ་བའི་རྟོགས་གྱིས་དཔག་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་ནི།
 མཚན་མ་མེད་པ། མཚན་ཉིད་བདེན་པ་བ་དང་བྲལ་བ་ནི། ཤེས་པའི་རོ་བོར་རང་
 བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་རྣམས་པར་རིག་པ་མེད་པ། ཤེས་བྱའི་རོ་བོར་རང་བཞིན་གྱིས་
 མ་གྲུབ་པ་རྣམས་པར་རིག་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ། ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལ་སོགས་པ་ནི་འབད་
 ཚུལ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཆོག་གིས་རབ་དུ་དབྱེ་བའོ། །འདིས་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
 རང་གི་མཛད་པ་དག་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་འབད་ཚུལ་གྱི་སྒྲོས་པ་ཐམས་ཅད་ཞི་
 པའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་འཕྲིན་ལས་སྤྱན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཉིད་བསྟན་ཏོ། །

གསུམ་པ་ནི། དེའི་འོག་རྒྱ་མཛོད་ཀྱི་ལྷན་པ་ལ་དཔེ་བསྟན་པས་ནི་རི་ལྟ་བུ་
 རིག་པ་བསྟན་ཏོ། །འགྱུར་འདི་ལྟར་ན་དེ་ལྟར་འཆད་དགོས་ཀྱི། ཅུ་ཆོག་འདི་ལ་སྤྱོད་
 བ། དཔེ་བསྟན་པའི་ལྷན་པའི་གཞུང་གིས་ཞེས་བཤད་དོ། །ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དེ་
 བཞིན་ཉིད་ལ་གཞན་གྱི་རྒྱུན་གྱིས་མཛོན་པར་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་པ་མཉམ་གཞག་སོ་
 སོ་རང་གིས་རིག་པ་ཉིད་བསྟན་ཏོ། །དེ་བཞིན་ཉིད་རི་ལྟ་བུ་ཞེས། མཛོན་པར་རྟོགས་
 པར་བྱང་རྒྱུ་པའི་སྒྲོ་གང་ལ་འཁོར་བ་རི་སྤྱི་མ་སྤྱོད་པར་དུ་མཉམ་པར་

བཞག་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པའི་གནས་སུ་གྱུར་བའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཇི་སྟེང་པ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། ཐུགས་ཇི་དང་།
རྒྱས་པའི་ཤེས་བྱེད་དོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ལུང་དགོང་པ་དང་། དེའི་དོན་བཤད་
བའོ། །དང་པོ་ནི། གང་ཡང་སྤར་བཤད་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བྱང་ཆུབ་རྣམ་
པ་བཙུ་བྱག་བསྟན་ནས་མཐར། ཇི་སྟེང་དུ། འཇམ་དབལ་དེ་ལ་དམིགས་པ་ཆོས་
ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པའི་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་
དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་ནས་ཇི་སྟེང་པ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་གྱིས་
སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཡང་བྱི་མས་མ་དག་པ་བྱི་མ་དང་མ་བྲལ་བ། སྟོན་དང་བཅས་
པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ་དེ་ཉིད་ཁྱད་པར་མེད་པར་
ཡོད་པར་གཟིགས་ནས་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་བྱི་མ་དེ་དག་སྟོང་བར་བཞེད་པ། རྣམ་
པར་བཙོན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཐུགས་ཇི་ཆེན་པོ་རབ་ཏུ་འཇུག་
གོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། འདི་ནི་ཐུགས་ཇི་ཆེན་པོའི་མིང་ཡིན་ལ་དཔེ་ཁ་ཅིག་ཏུ་རྣམ་
པར་བཙེ་བ་ཞེས་ཀྱང་འབྱུང་ངོ། །

གཉིས་པ་ནི། འདིས་ནི་ཞེས་སོ། །དེ་ལ་ཆོས་ཞེས་བྱ་བ་ནི། གོ་རིམ་ཇི་ལྟ་བ་
བཞིན་དུ་བསྟན་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་དངོས་པོ་མེད་
པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་འོ། །མངོན་པར་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྣམ་པར་
མི་རྟོག་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་གྱིས་མཁྱེན་ནས་སོ། །སེམས་ཅན་
རྣམས་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངེས་པ་རིགས་ཅན་གསུམ་དང་། འོག་མ་དང་གཉིས་ཀར་དུ་མ་
ངེས་པ་དང་གནས་སྐབས་རིགས་ཆད་པ་ལོག་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པའི་སྤང་པོར་གནས་པ་

ནམས་ལའོ། །སངས་རྒྱལ་མི་རུང་བ་གཏན་རིགས་ཆད་པ་མི་འདོད་པ་ནི། འོག་ཏུ་
འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སངས་རྒྱལ་རང་གི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་
རང་བཞིན་དང་ངི་མ་དང་བཅས་མ་བཅས་ཀྱི་བྱུང་པར་ཡོད་ཀྱང་། རང་བཞིན་གྱིས་
དག་པར་བྱུང་པར་མེད་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོའོ། །གཟིགས་ནས་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུང་པར་མེད་པར་ཡོད་པའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་སངས་
རྒྱལ་གྱི་སྒྲིན་ཇི་སྒྲིང་པ་མཐུན་པའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱིབ་པ་མེད་པས་གཟིགས་ནས་སོ། །ཞེས་
བྱ་བའི་དོན་ནོ། །དེ་མ་དང་བཅས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་འཆད་པ་སེམས་ཅན་གང་ལ་ངི་མ་
གང་གིས་མ་དག་པ་ནི། གྲིས་པ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱི་ནི་བདེན་འཛིན་དང་འདོད་
ཆགས་ལ་སོགས་པའི་ས་བོན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་སྤངས་ཤིང་། མངོན་གྱུར་དང་བཅས་
པས་ཉོན་མོངས་པའི་སྐྱིབ་པས་མ་དག་པའོ། །ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱི་
དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་ཉན་རང་དབྱ་བཅོམ་པས་ཀྱང་ཉོན་སྐྱིབ་ཟད་པར་སྤངས་ཀྱང་ཤེས་བྱའི་
སྐྱིབ་པའི་ངི་མ་དང་མ་བྲལ་བའོ། །

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་ནི་སྐྱིབ་པ་དེ་གཉི་གའི་གང་
ཡང་རུང་བའི་ལྷག་མས་སྐྱོན་དང་བཅས་པའོ། །ས་བརྒྱད་པ་མན་ཆད་དུ་སྐྱིབ་པ་
གཉིས་ཀའི་སྐྱོན་དང་བཅས་ལ། དེ་ཡན་ཆད་དུ་ཉོན་སྐྱིབ་ཟད་པར་སྤངས་ཀྱང་ཤེས་
སྐྱིབ་དང་བཅས་པའོ། །རྣམ་པར་བཅོན་པ་ནི་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྐྱིབ་པ་སྐྱོང་བའི་
ཐབས་ཀྱི་སྐྱོ་སྒྲ་ཆོགས་པ་བསྐྱབ་པ་ལ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་
རབ་ཏུ་འཇུག་པ་ནི། མཉམ་པ་ཉིད་དུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངི་མ་མཐའ་དག་
སྐྱོང་བར་མཛད་པ་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རང་གི་གོ་འཕང་བརྟེན་པའི་

རྒྱ་མཚན་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་རྒྱལ་པས་ན། སངས་རྒྱས་རང་གི་ཆོས་
ཉིད་རྫོགས་པ་ཐོབ་པར་དགོངས་པའི་ཕྱིར་དོ། །གཉིས་པ་ཐུགས་རྗེ་ནི། ཅ་འབྲེལ་དེ་
དག་གིས་སྤེལ་མར་བཤད་ལ། སོ་སོར་བྱེན་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཞེས་པ་ཅ་
འབྲེལ་གྱིས་ཐུགས་རྗེ་བསྟན་ཏོ། །

གསུམ་པ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་སྒྲན་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་ཐུགས་རྗེ་རབ་ཏུ་ཞུགས་
པ་ལས་མཚུངས་པ་མེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གདུལ་བྱའི་རྒྱད་ལ་རབ་ཏུ་འཇུག་
པ་མངོན་པར་སྒྲུབ་པའི་སྒྲོར་བ་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོན་པ་འཛིག་ཉེན་འདིར་
རྒྱན་མི་འཆད་པ་གང་ཡིན་པ་འདི་ནི་དེ་གཉིས་ཀྱིས་གཞན་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་རྣམས་
པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་མེད་ན་སྤང་འདས་ཐོབ་པའི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཞི་
བའི་དབྱིངས་སུ་སྒྲོམས་པར་ཞུགས་ནས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བར་མི་མཛད་
པའི་ཕྱིར་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དོན་དུག་ལ་དོན་གཉིས་ཀྱི་སྐྱར་དབྱེ་བ་དང་། བྱི་མ་
གསུམ་ལ་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། ཡང་ན་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་
ནི་སྤངས་རྫོགས་སྤང་ལྡོག་པ་མེད་པའི་མཆོག་ཏུ་ཉག་པ་དང་འབད་ཚུལ་ཉེ་བར་ཞི་
བའི་གནས་གཞན་དོན་གྱི་ལྡོག་པ་ནས་མ་བསྟན་པར་ཐོག་མར་རང་ཉིད་མངོན་པར་
རྫོགས་པར་བྱང་རྒྱལ་པའི་གནས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱིས་བསྟན་པས་ན་རང་གི་དོན་སྤུན་
སུམ་ཆོགས་པ་བསྟན་ལ། ཐུགས་རྗེ་དང་རྣམས་པ་དག་གིས་ནི་གདུལ་བྱ་རིགས་ཅན་
གསུམ་གྱི་རྒྱད་ལ་སྒྲན་མེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཆེན་པོ་རབ་ཏུ་འཇུག་པའི་ཡོན་
ཏན་གྱིས་བསྟན་པས་ན་གཞན་གྱི་དོན་སྤུན་སུམ་ཆོགས་པ་བསྟན་ཏོ། །དོན་གཉིས་

སོ་སོར་བྱེ་ནས། གདུལ་བྱ་ལ་དངོས་སུ་མི་སྤང་བའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་རྣམས་
 བྱི་རང་གི་དོན་དང་བ། གདུལ་བྱ་ལ་དངོས་སུ་སྤང་བའི་གཟུགས་སྤྱོད་རྣམ་པ་གཉིས་
 གཞན་དོན་དུ་བཞག་པ་ནི། གདུལ་བྱ་ལ་དངོས་སུ་སྤང་ནས་གཞན་དོན་སྤྱོད་པ་མི་སྤྱོད་
 གྱིས་བྱེ་བ་ཡིན་ལ། ཐུགས་རྗེ་དང་རྒྱས་པ་གཞན་དོན་དུ་བཞག་པ་ནི། གཟུགས་ཀྱི་
 སྤྱོད་གདུལ་བྱ་ལ་དངོས་སུ་སྤང་ནས་ཆོས་སྟོན་པ་དེ་གཉིས་ཀྱི་ལག་རྗེས་ཡིན་པའི་
 དབང་དུ་བྱས་ནས་རྣམ་པར་བཞག་པའོ། །རྗེ་སྟེང་པ་མཁུན་པའི་ཡེ་ཤེས་གཞན་དོན་
 དུ་བསྤྱོད་པ་ནི་ཐུགས་རྗེ་འཇུག་པའི་རྒྱུའི་དབང་དུ་བྱས་པ་སྟེ། བྱི་མས་མ་དག་པའི་
 དེ་བཞིན་ཉིད་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བྱད་པར་མེད་པར་གཟིགས་པའི་ལྷོག་པས་
 རྣམ་པར་བཞག་ལ། རྗེ་ལྟ་བུ་མཁུན་པ་ནི། གཉིས་སྤང་རྒྱུ་པའི་ལྷོག་པས་རྣམ་པར་
 བཞག་གི། རྗེ་སྟེང་པ་གཟིགས་པའི་ཆ་ནས་རྣམ་པར་མ་བཞག་པས་སོ། །

གཉིས་པ་ཆོས་དཀོན་མཆོག་ལ་གཉིས། མཆོམས་སྤྱར་བ་དང་། དོན་བཤད་
 པའོ། །དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་ཅེས་ཏེ། ཐོབ་བྱ་མཐར་ཐུག་པའི་དབང་
 དུ་བྱས་ན། སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་བརྟེན་པ་དེ་ལས་འགོག་ལམ་མཐར་ཐུག་
 པའི་ཆོས་དཀོན་མཆོག་འབྱུང་བའི་དོན་ཡིན་གྱི། དུས་ཀྱི་རིམ་པ་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
 ཁ་གདངས་ནས་ཉལ་ཞེས་པ་བཞིན་ནོ། །གནས་སྤྱོད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། སངས་
 རྒྱས་ནས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བས་གདུལ་བྱའི་རྒྱུ་ལ་འགོག་ལམ་འབྱུང་སྟེ།
 འདིར་ནི་གཉིས་ཀ་སྟོན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བསྟན་པ་དང་། བཤད་པ་དང་། བསྟན་བཤད་སྤྱར་
 པའོ། །དང་པོ་ནི། གང་ཞིག་འཕགས་པ་དམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསྟན་པར་བྱ་བས་ན་

དམ་པའི་ཆོས་གི་ཉི་མ་དེ་ལ་འདུད་དོ། ཉི་མ་ལམ་བདེན་འབའ་ཞིག་གི་ཁྱད་པར་དུ་
བཤད་ཀྱང་ཉེས་པ་མེད་དོ། ཡོན་ཏན་གི་ཁྱད་པར་རི་ལྟ་བུ་དང་ལྡན་ཞེ་ན། འགོག་པ་
དང་ལམ་གི་བདེན་པ་གཉིས་གིས་བསྐྱུས་པ་སྟེ།

འགོག་པའི་བདེན་པ་ལ།རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཆ་བཤད་པ་དང་། གྲོ་བུར་རྣམ་
དག་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་སྣང་དང་བཅས་པའི་ཤེས་པས་རང་གིས་རྟོགས་
བྱ་མ་ཡིན་པ་དང་། གཞན་གིས་རྟོགས་བྱ་མ་ཡིན་པ་དང་། གཉིས་སྣང་རྒྱབ་པའི་
ཚུལ་གིས་རྟོགས་པར་བྱའོ། །དང་པོ་ནི། ཆོས་གང་ཡང་མེད་པ་དང་ཡོད་པ་དང་ཡོད་
མེད་གཉི་ག་དང་དེ་ལས་གཞན་དུའང་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་རང་བཞིན་
གིས་བྱུབ་པར་རྟག་པར་མི་རུས་པས་སྒྲོས་པའི་མཐའ་བཞི་དང་བྲལ་བའོ། །འགྲེལ་
པའི་འགྲུར་ལྟར་བཤད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་བཤད་གི། ཅ་ཆིག་ཏུ་དགག་སྒྲ་
དང་པོ་གསུམ་དངོས་སུ་སྒྲུར་ནས་བསྒྲུར་བ་ནི་འགྲེལ་པའི་འགྲུར་ལས་མི་
བདེའོ། །ཅ་བའི་འགྲུར་ལྟར་བཤད་ན། མེད་པ་རང་བཞིན་གིས་བྱུབ་པ་མིན་པ་དང་།
ཡོད་པ་རང་བཞིན་གིས་བྱུབ་པ་མིན་པ་དང་། ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་རང་བཞིན་གིས་
བྱུབ་པ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་བཤད་གི། རྟོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན། རྟོན་དམ་པར་
མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན། ཞེས་སོགས་སྒྲོས་པའི་མཐའ་བཞི་དང་བྲལ་བར་འཆད་པ་ནི་
པན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་དངོས་འགལ་གི་གཞོད་པ་ལས་ལེགས་པར་
བརྒལ་ནས་སུ་ཅོར་སྒྲ་བ་ཡིན་ནོ། །

ཁོ་པོ་ཅག་རང་ལུགས་ལ་ཆོས་བདེན་པར་བྱུབ་པ་དང་། བདེན་པས་སྟོང་པ་
གཉིས་ལ། ཁས་མི་ལེན་པས་སྒྲིན་མེད་དོ། །ཞེ་ན། རོན་གཉིས་ཀ་ཁས་ལེན་པ་རི་

ལྷན་དགག། རྒྱུ་མཐུན་སྤྱོད་ཡོངས་སུ་བཅད་ན་བདེན་གྱུ་རྣམ་བཅད་ལ་ཁེགས་
 བས་གཉིས་ཀའི་གཞི་མཐུན་ཁས་ལེན་པ་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། རྒྱུ་མཐུན་གྱུ་རྣམ་
 བཅད་ལ་ཁེགས་པས་བདེན་སྤྱོད་ཡོངས་སུ་གཅོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། དངོས་འགལ་
 གྱི་ཡ་གྲུལ་གང་ཡང་ཁས་མི་ལེན་པ་ཡང་གིན་ཏུ་འགལ་ལོ། ཁོ་མོ་ཅག་ལ་ཁས་
 ལེན་ཅུང་ཟད་ཅམ་ཡང་མེད་པས་དེ་དག་གིས་མི་གཞོད་དོ་ཞེ་ན། ལུ་ཁྱིམ་ས་ཀྱང་
 ཁས་མི་ལེན་པས་རྒྱུད་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་གྱི། མངོན་པར་མཐོང་བ་ནི་མ་ཡིན་
 བོ། །བསྟན་བཅོས་འདིའི་དོན་རྣམ་པར་རིག་པ་ཅམ་གྱི་ལུ་ཁྱིམ་ས་པར་མཐོང་བ་ནི་
 ཅ་འགྲེལ་གཉིས་ཀ་དང་མི་འགྲིག་སྟེ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། བརྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དང་། དུལ་མི་སོ་སོའི་སྒྲ་དང་། འདིའི་དོན་
 གྱིས་ན་འདི་ཞེས་པའི་ངེས་ཚིག་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་ཚུལ་རྟོགས་པའི་ལུ་ཁྱིམ་
 རྟོགས་པ་དང་བྲལ་བས་གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་བྱ་མ་ཡིན་པའོ། །གསུམ་པ་ནི།
 འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་མཉམ་གཞག་སོ་སོ་རང་གིས་གཉིས་སྤྱང་བྱུ་བ་པའི་ལུ་ཁྱིམ་
 རིག་པར་བྱའོ། །དེ་དག་གིས་ངོ་མོ་དང་དུལ་ཅན་གྱི་སྟོན་ནས་འགོག་བདེན་གྱི་རང་
 བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཆ་བསྟན་ཏོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཅ་བ་མེད་པ་དང་། གཞི་མེད་
 པའོ། །སྤྱུག་བསྐྱེད་ཀྱི་ཅ་བ་ལས་དང་། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་ཉན་མོངས་པ་
 དང་། སྤྱུག་བསྐྱེད་ཀྱི་གཞི་བདེན་པར་ཞེན་པ་ལུ་ཁྱིམ་བཞིན་མ་ཡིན་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་
 པ་ཀྱུན་བརྟགས་དང་ལྷན་སྦྲེས་ཀྱི་ས་ཐོན་ཅི་རིགས་པ་གཉེན་པོས་བཅོམ་པའི་སྟོ་
 རས་ཞི་བ་སྟོ་བྱུང་རྣམ་དག་གི་འགོག་པའོ། །

གཉིས་པ་ལམ་བདེན་ལ། དག་པ་དང་། གསལ་བ་དང་། གཉེན་པོའོ། །དང་པོ་ནི།

བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཉིད་སྤྲིབ་པའི་ས་བོན་ཅི་རིགས་
པའི་བྲི་མ་མེད་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་
ཀྱི་འོད་ཟེར་གྱི་སྤང་བ་དང་ལྗན་པའོ། །མཉམ་གཞག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་
ཀྱིས་ཟིན་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་ལམ་བདེན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་
ནི། གཞུགས་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་གྱི་དམིགས་པ་ཀུན་ལ་སྤྲུག་པར་སྒྲོ་བཏགས་ནས་
རང་གི་ངོ་བོའི་སྒྲོ་ནས་ཡིད་འོང་དུ་མཐོང་བའི་ཆགས་པ་དང་མི་སྤྲུག་པར་སྒྲོ་
བཏགས་ནས་རྒྱབ་ཀྱིས་ཕྱོགས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སྤང་བ་དང་སྒྲོངས་པའི་རབ་
རིབ་རྣམ་པར་འཛོམས་པར་མཇེད་པའི་དམ་ཆོས་ཉི་མ་དེ་ལ་འདུད་དོ། །འདིས་
དངོས་སུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་འགོག་ལམ་བསྟན་ལ། མིང་མཐུན་པ་ཅམ་གྱིས་རང་
སངས་རྒྱས་ཀྱིས་རང་རྒྱུད་ལ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་ཆོས་དགོན་མཆོག་ཀྱང་འདིར་
སྤེལ་བཅོད་བྱ་མ་ཡིན་ཡང་འདི་དག་ལ་བརྟེན་ནས་གོ་བར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དྲི་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཆོགས་བཅད་འདིས་ཅི་
བསྟན་ཅེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཅུ་བ་དང་། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། འགོག་པའི་
བདེན་པ་དེ་ཉིད་མཐའ་བཞི་པོ་གང་དུ་ཡང་བསམ་པ་མེད་པ་དང་། ཅུ་བ་ལས་དང་
ཉོན་མོངས་པ་གཉིས་ཅི་རིགས་པ་མེད་པ་དང་། གཞི་བདེན་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་མེད་པ་
དང་། དག་པ་དང་གསལ་བ་དང་། གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ཉིད་ཀྱིས་གང་ཞིག་ཆགས་པ་
དང་བྲལ་བའི་ངོ་བོ་འགོག་པའི་བདེན་པ་དང་། གང་གིས་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བར་
བྱེད་པའི་ལམ་གྱི་བདེན་པ་སྟེ། བདེན་བཞི་ལ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་དང་རྣམ་བྱང་གི་
བདེན་པ་གཉིས་ལས། རྣམ་བྱང་གི་བདེན་པ་ནི་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་

དེ་ཚོས་དགོན་མཆོག་གོ། །གཉིས་པ་ནི། འདིས་ནི་མདོར་བསྡུས་ན་སྤྱི་གཉིས་
བཟངས་པས་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་ཅེས་སོ། །དག་པ་ནི་ལམ་གྱི་ངོ་བོ་སྤྱི་བ་པ་དང་མ་
འདྲེས་པ་ལོ། །མདོན་པར་གསལ་བར་བྱེད་པ་རིམ་ལྔ་བ་དང་རིམ་ལྔ་དེ་སྟེན་པ་རིག་
པ་ལོ། །གཉིན་པོའི་ཕྱོགས་ཉིད་ནི་རྣམས་པ་ལོ། །སྤྱི་མ་གསུམ་ནི་གོ་བར་བཅད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྤྱིར་བཤད་པ་དང་། སོ་སོར་བཤད་པ་ལོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། ཅ་བ་དང་། འབྲེལ་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི། བྱ་བ་བྱེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཆགས་
བྲལ་ཉིད་ནི་འགོག་པ་དང་ལམ་གྱི་བདེན་པ་དག་གིས་བསྡུས་ལ་སྤྱིར་གསུམ་ཆོན་
གཉིས་བཤད་པའི་གོ་རིམ་རིམ་ལྔ་བ་བཞིན་དུ་དེ་དག་གྱུར་ཡོན་ཏན་གསུམ་དང་།
གསུམ་གྱིས་རིག་པར་བྱལོ། །གཉིས་པ་ནི། སྤྱིར་བཤད་པའི་གོ་རིམ་རིམ་ལྔ་བ་བཞིན་
དུ་ཡོན་ཏན་དུག་པོ་དེ་རྣམས་ཉིད་ལས་མཐའ་བཞིར་བསམ་དུ་མེད་པ་དང་ལས་ཉོན་
གཉིས་སུ་མེད་པ་དང་བདེན་འདྲིན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པ་སྟེ། ཡོན་ཏན་དང་པོ་
གསུམ་གྱིས་ནི་འགོག་པའི་བདེན་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་གང་
ཡིན་པ་བྱ་བའི་ངོ་བོར་སྒྱུར་བ་བསྡུས་པར་རིག་པར་བྱ་ལ་རྩེ་མས་དག་པ་དང་དེ་ཁོ་
ན་མདོན་པར་གསལ་བ་དང་མི་མ་སྤུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཉིན་པོའི་ཕྱོགས་ཉིད་དེ་ཡོན་
ཏན་ལྷག་མ་གསུམ་གྱིས་ནི་ལམ་གྱི་བདེན་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་གཉིན་པོ་གང་གིས་
འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱ་བསྡུས་པ་ལོ། །གང་ཞེས་པ་ནས། འདོད་
ཆགས་དང་བྲལ་བ་ནི་ཆོས་དགོན་མཆོག་ཡིན་ཞེས་བསྟན་ཏོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཅ་བ་དང་། འབྲེལ་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི། མཐའ་བཞིར་རྟག་
པར་བྱ་བ་མིན་པའི་ཕྱིར་དང་། སྤྱི་རྟོག་གི་རྟོགས་ཚུལ་རྟོགས་པར་བརྟེན་བྱ་མིན་

པའི་ཕྱིར་དང་། འཕགས་པས་མཉམ་གཞག་སོ་སོ་རང་གིས་མཐུན་པའི་ཕྱིར་བསམ་
མེད་ཉིད་ཅེས་བྲལོ། །ལས་ཉོན་གཉིས་ཞི་བ་ཉིད་གྱིས་གཉིས་སུ་མེད་པ་དང་བདེན་
འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་མེད་པ་དང་དག་པ་དང་གསལ་བ་དང་གཉེན་སོ་སོགས་གསུམ་ནི་
ཉི་མ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། འགོག་པའི་བདེན་པ་བཤད་པ་དང་། ལམ་གྱི་བདེན་པ་
བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཆ་བཤད་པ་དང་། གློ་བུར་
རྣམ་དག་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་། སོ་སོར་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། མདོར་བསྡུས་ན་འགོག་པའི་བདེན་པ་ནི་རྒྱ་མཚན་གསུམ་གྱིས་
བསམ་དུ་མེད་པ་ཉིད་དུ་རིག་པར་བྲལོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་རང་གིས་སྤྱ་
རྟོག་གིས་མངོན་སུམ་དུ་མི་རྟོགས་པ་ནི། གསུམ་སོ་གང་དག་གི་ཞེན། དངོས་སོར་
མེད་པ་སོགས་རྣམ་པ་བཞི་ག་ལྟར་ན་ཡང་རང་བཞིན་གྱི་བྱུང་པར་རྟོགས་མི་རུས་
པས་རྟོག་གའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། གཉིས་པ་གཞན་གྱི་སྤྱ་རྟོག་གི་རྒྱུན་ལ་
བཞེན་ནས་རྟོགས་བྱ་མ་ཡིན་པ་ནི། བརྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྤྱ་དང་། ཡུལ་མི་སོ་སོའི་སྐད་
དང་། ཡིད་ཀྱི་བརྗོད་པ་དང་། དག་གི་ཡུལ་དང་། སྤྱག་བསྐལ་འགགས་པས་ན་
འགོག་བདེན་ཞེས་ངེས་ཆོག་དང་དག་གི་བརྗོད་པ་མིང་གི་ཐ་སྙད་རྟོགས་པས་མངོན་
པར་བརྗོད་པ་དག་གིས་རྟོགས་ཚུལ་རྟོགས་པའི་ཚུལ་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་
དང་། གསུམ་པ་གཉིས་སྤང་རུབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ནི། འཕགས་པ་
རྣམས་ཀྱིས་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དགག་བྱ་གློ་བུར་གྱི་འི་མ་ངོས་བརྒྱུད་བ་དང་། འགོག་

བདེན་གྱི་རང་བཞིན་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རི་བ་དང་། ལན་
མོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་འགོག་པའི་བདེན་པ་ཞེས་པ་ནས་ཞེན་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་
གཉིས། ལུང་དང་སྦྱར་བ་དང་། ལུང་གི་དོན་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་རི་སྐད་དུ་གསུངས་པ་བཞིན་ཏེ། ལཱ་རིའི་བྱ་
སྒོ་བྱར་གྱི་རི་མ་མཐའ་དག་ཟད་པའི་འགོག་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྦྱ་སྟེ།
གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཆོས་ཅན་རྣམས་པར་མི་རྟོག་པའི་ཆོས་སོ་ཞེས། །གཉིས་པ་ནི། དེ་
ལ་གཉིས་ནི་ལས་དང་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ལ།
རྣམས་པར་རྟོག་པ་ནི་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པ་ཀུན་འབྱུང་བའི་རྒྱ་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་
པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་གང་ཟག་དང་ཕྱང་པོ་བདེན་པར་ཞེན་པ་ལ་བརྟེན་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རོ་བོ་ངོས་བཟུང་བ་དང་། ལུང་དང་སྦྱར་བའོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་རང་བཞིན་གྱིས་འགོག་པ་དང་སྒོ་བྱར་རི་མས་
དཔེན་པ་སྒོ་བྱར་རི་བྲལ་གྱི་འགོག་བདེན་དུ་བསྟན་པ་དང་། དངོས་པོའི་ཞིག་པ་
འགོག་བདེན་ཡིན་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལས་ཉོན་དང་རྣམ་རྟོག་དེ་རང་བཞིན་
གྱིས་འགགས་པར་ཏེ། རང་བཞིན་གྱིས་ཟད་པ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་
འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གིས་སོ་སོར་རིག་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རྣམས་པར་
རྟོག་པ་དང་ལས་ཉོན་གཉིས་ཀུན་དུ་སྟོད་པ་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྤྱད་བསྟུན་གཏན་
འབྱུང་བ་མེད་པ་ས་བོན་སྤངས་པའི་བྲལ་བ་གང་ཡིན་པ་འདི་ནི་འགོག་པའི་བདེན་པ་
ཞེས་བྱའོ། །ཉོན་མོངས་དང་རྣམ་རྟོག་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ནི་རང་བཞིན་གྱི་
འགོག་པ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཡིན་ལ་སྒོ་བྱར་རི་བྲལ་གྱི་འགོག་པ་ཐོབ་པ་ནི། དེ་

མདོན་སྤྲུལ་གྱིས་རྟོགས་པ་ལ་ལྟོས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྤར་སྐྱེས་པའི་སྤྲུག་ཀུན་གྱི་ཚོས་འགའ་ཞིག་ཞིག་པའི་ཕྱིར་དེའི་
ཞིག་པ་ནི་བཙུག་ལྷན་འདས་གྱིས་སྤྲུག་བསྐྱེད་འགོག་པའི་བདེན་པར་མ་བསྟན་ཏེ།
དེ་མི་གསུང་བའི་རྒྱ་མཚན་ནི། འདུས་བྱས་སྐྱེས་ནས་ཞིག་པར་འགྱུར་བ་རྟེན་
འབྲེལ་གྱི་ཚོས་ཉིད་ཡིན་པས་ལམ་བསྐྱོམ་པ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་ཕྱིར། སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་འབད་པ་མེད་པར་གྲོལ་བར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །སློབ་པ་དང་ལྷན་པ་
རྣམས་གྱིས་འགོག་བདེན་དང་དངོས་པོའི་ཞིག་པ་གཉིས་ཀྱི་བྱུང་པར་ལེགས་པར་
བྱེ་བར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྟོན་སྤྲུལ་ལུང་དང་སྤྲུར་ནས་འཁོར་བ་ལྟོག་པའི་
རིམ་པ་ངོས་བཟུང་བ་དང་། རྟོན་བྱི་མ་ལུང་དང་སྤྲུར་ནས་ངི་མ་དང་བཅས་པའི་དེ་
བཞིན་ཉིད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པོར་བསྟན་བའོ། །

དང་པོ་ནི། འཕགས་པ་དཔལ་འབྲེང་གི་མདོ་ལས། རི་སྐད་དུ། འཇམ་དཔལ་སྐྱེ་
བ་མེད་ཅིང་འགག་པ་མེད་པ་རྟོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལ་ནི་གཉིས་སྤྲུང་དང་བཅས་
པའི་སེམས་དང་ཡིད་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མི་འཇུག་གོ། །དགེ་མི་དགའི་བག་
ཆགས་དུ་མ་བསགས་པས་ན་སེམས་དང་། རྟེན་དུ་གྱུར་བས་ཡིད་དང་། བརྟེན་པར་
གྱུར་བས་རྣམ་པར་ཤེས་པའོ། །ཡང་ན་རྣམ་གྲངས་སུ་བཤད་དེ། ཚོགས་དྲུག་ལས་
ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཀུན་གཞི་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་དག་རྟོན་གཞན་དུ་འཆད་ཀྱང་།
འདིར་ནི་དེའི་རྣམ་བཞག་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་མཛད་དེ། འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །གང་ལ་
སེམས་དང་ཡིད་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མི་འཇུག་པ་དེ་ལ་ནི། བདེན་པར་ཞེན་པའི་
ཀུན་ཏུ་རྟོག་པ་གང་གིས་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པར་འགྱུར་བའི་ཀུན་ཏུ་

རྟོག་པ་འབྲུག་པའི་གནས་འགའ་ཡང་མེད་དོ། །གནས་ལྷགས་གཟིགས་པའི་རྡོར་
བདེན་འཛིན་ལྟ་ཞོག་གཉིས་སྤང་འབྲུག་པའི་གོ་སྐབས་ཀྱང་མེད་པའོ། །རང་བཞིན་
གྱིས་སྤྱོད་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་རབ་དུ་སྦྱོར་
བ་དེ་ནི་བདེན་པར་འཛིན་པའི་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་ཀུན་ནས་སྤྱོད་བར་མི་
བྱེད་དོ། །མ་རིག་པ་ཀུན་ནས་སྤང་བ་མེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། རྟོག་པའི་བར་གྱི་མིད་
པའི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀུན་ནས་སྤང་བར་མི་བྱེད་དོ། །དེ་ནི་ཡང་མིད་ཕྱི་མར་
ཉིང་མཆམས་སྦྱོར་བའི་ཚུལ་གྱིས་མི་སྦྱེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་རྒྱས་པར་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། རི་སྐད་དུ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཆོས་འཛིག་པ་ནི་སྤྲུག་བསྐལ་
འགོག་པ་མ་ལགས་སོ། །དེའི་རྒྱ་མཆན་ནི་སྤར་གོང་དུ་བཤའ་བ་ལྟར་རོ། །བཅོམ་
ལྷན་འདས་སྒོ་བྱང་གྱི་བྱི་མ་མཐའ་དག་ཟད་པའི་སྤྲུག་བསྐལ་འགོག་པ་ཞེས་བགྱི་བ་
ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱར་བསྟན་པ་སྟེ། ཆོས་ཀྱི་སྤྱིའི་བྱང་བར་ནི། དང་
པོ་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་མ་སྤོང་བས་ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ཅན་རྒྱུན་གཞན་
གྱིས་མ་བྱས་པ་རང་ཉིད་མ་སྦྱེས་པ་གཉིས་ཀ་ལ་བརྟེན་ནས་མ་བྱང་བ་གཞན་གྱིས་
ཟད་པ་མེད་པ་རང་ཉིད་ཟད་པ་དང་བྲལ་བ་སྦྱེ་བ་མེད་པས་རྟག་པ་རྟག་པ་མེད་པས་
བརྟན་པ་ན་བ་མེད་པས་ཞི་བ། འཆི་བ་མེད་པས་མི་འཛིག་པ་རང་བཞིན་གྱིས་
ཡོངས་སུ་དག་པ་གཉིན་པོ་བསྟོམ་པ་མཐར་ཕྱིན་པས་ཉོན་མོངས་པའི་སྤྲུག་བསྐལ་
ཅད་ལས་གྲོལ་བ། སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མི་འདྲ་བའི་རྣམ་པར་དབྱེར་
མེད་པ་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་གདམས་ལྟར་གྱི་བྱེ་མ་ལས་

འདས་པ་དང་ལྡན་པའི་ཡོན་ཏན་གཉིན་པོས་ཐོབ་པའོ། །བཙུག་ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་འདི་ཉིད་ཉོན་མོངས་པའི་སྐབས་ལས་མ་གྲོལ་བ་ནི། རི་མ་དང་བཅས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ་ཞེས་བགྲིལ། ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ཏེ་ཐམས་ཅད་ཅེས་སོ། །རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་མས་དག་པ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་དང་། རི་མ་དང་བཅས་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོར་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་མས་དག་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོར་སྟོན་པ་མདོ་འདི་དག་གི་དོན་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་ཉིད་ནི་མ་དང་བཅས་པ་སེམས་ཅན་ཁོ་ནའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་མ་མཐའ་དག་གིས་དག་པ་སངས་རྒྱས་ཁོ་ནའི་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་ལ་དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་མ་དང་བཅས་བྲལ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་དང་། སེམས་ཅན་ལ་ཡོད་པ་དེ་སངས་རྒྱས་ལ་ཡོད་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ལ་ཡོད་པ་དེ་སེམས་ཅན་ལ་ཡོད་པར་འདོད་པ་ནི། རང་ཉིད་ཤིན་ཏུ་ལྷན་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། ལུང་དང་སྒྲུབ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ལྷག་བཟུལ་འགོག་པའི་མིང་ཅན་ཞེས་སོ། །དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་ཆོས་སྐྱེ་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་ན་མཐོང་སྒྲོམ་གྱི་ལམ་དེ་ཐོབ་བྱེད་གྱི་རྒྱུར་བསྟན་པ་མི་རིགས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་མེད་ཏུ་བྱུང་བའི་བྱེད། གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཉི་མ་དང་ཆོས་མཐུན་སྒྲུབ་པ་དང་། སྤང་བྱ་ངོས་བཟུང་བ་དང་། དེ་འཛེམས་བྱེད་གཉིན་པོ་ངོས་བཟུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་མའི་དགྲིལ་འཁོར་ནམ་པར་དག་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པས་ནི་བདག་མེད་མཛོན་སུམ་དུ་

རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཉི་ལའི་ཉོན་མོངས་པའི་བྲི་མས་བསྐྱད་པ་དང་བུལ་བའི་ཕྱིར་
རྟོ། ཉི་མས་གཟུགས་གསལ་བར་བྱེད་པར་ཆོས་མཐུན་པས་ནི་ལམ་བདེན་གྱིས་
ཤེས་བྱ་རི་ལྟ་བ་དང་རི་སྟེང་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་
སྤང་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རྟོ། ཉི་མའི་འོད་ཟེར་གྱིས་སྤྲོན་པ་འཛོམས་པས་སྤྲོན་པའི་
གཉེན་པོར་ཆོས་མཐུན་པས་ནི་བདག་མེད་མཛོན་སྤྲུལ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་
གྱིས་དེ་ཁོ་ན་མཐོང་བའི་གོགས་སྐྱིབ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཉེན་པོར་
གྱུར་བའི་ཕྱིར་རྟོ། །ཁ་ཅིག་བདེན་འཛིན་ཤེས་སྐྱིབ་དུ་བྱེད་པ་ནི་སྐབས་འདིར་ཁས་
ལེན་པར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན། ཁམས་བསྟན་པའི་དགོངས་པ་སྟོན་པའི་
གཞུང་གི་ཚོད་ལན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་འགྲིག་པའི་ཕྱིར་རྟོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། འཁོར་བར་འཇུག་པའི་རིམ་པ་བསྟན་པ་དང་། འཁོར་བའི་
རྒྱུའི་གཙོ་བོ་ངོས་བཟུང་བའོ། །དང་པོ་ལ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་
དང་། དོན་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཐར་པ་ཐོབ་པའི་གོགས་ཀྱང་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་
དངོས་པོ་བདེན་འཛིན་གྱི་སྒོ་དམིགས་པ་གང་ལ་དམིགས་ནས་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱི་
ཡུལ་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་བ་བདེན་གྲུབ་དང་། གང་ལ་དམིགས་ནས་སྐྱེ་བའི་
གཞི་གང་ཟག་དང་སྤང་བོ་བདེན་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བག་ཆགས་འཛོག་བྱེད་དུ་སྡོན་
དུ་འགྲོ་བ་ཅན་བག་ལ་ཉལ་ས་བོན་དང་ཀུན་ནས་ལྡང་བ་མཛོན་གྱུར་དང་ལྡན་པ་ལས་
འདོད་ཆགས་སྐྱེ་བའོ། །དུག་གསུམ་གྱི་སྐྱེ་ཚུལ་ནི། བག་ལ་ཉལ་ལས་ནི་ཡང་དག་པ་མ་
ཡིན་པ་སྟུག་པ་སོགས་དེའི་རང་བཞིན་མ་ཡིན་པའི་དངོས་པོ་བྱིས་པ་རྣམས་ལ་འདོད་
ཆགས་བསྐྱེད་པས་ན་སྟུག་པའི་རྣམ་པར་རམ། ཞེ་སྤང་བསྐྱེད་པས་ཁོང་ཁྱོད་བའི་རྣམ་

པར་རམ། གཉི་མུག་བསྐྱེད་པས་མ་རིག་པའི་རྣམ་པས་སྒོ་འདོགས་པའི་ཚུལ་མེན་ཡིད་
བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་མཚན་དུ་བག་ལ་ཉལ་དེ་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། འདོད་ཆགས་སོགས་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པ་
བདེན་འཛིན་ས་ཐོན་དང་བཅས་པའམ། ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པ་སྐྱུག་པ་སོགས་སུ་སྒོ་
འདོགས་པ་དེ་ཡང་ཡུལ་ལ་དམིགས་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་གང་ཟག་
དང་ཕྱང་པོ་བདེན་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་སེམས་ཡོངས་སུ་ལེན་ཏོ། །སེམས་ཚུལ་
བཞིན་མ་ཡིན་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་པར་གནས་པ་དེ་དག་ལ། འདོད་ཆགས་སོགས་
ཀུན་ཏུ་སྒྲོད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་དག་གཞི་དེ་ལས་སྒོ་གསུམ་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་
བསོད་ནམས་དང་། བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པ་དང་། མི་གཡོ་བའི་ལས་ཀྱང་མངོན་
པར་འདུ་བྱེད་དོ། །ལས་ལས་ཀྱང་ཡང་སྤྱི་བྱི་མར་ཉིང་མཚམས་སྒྲུར་བའི་སྐྱེ་བ་
རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་ཁོ་ནར་འགྱུར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི་གོང་དུ་རི་སྐྱད་བཤད་པའི་ཚུལ་དེ་ལྟར་ན་བྱིས་པ་བདེན་འཛིན་གྱི་
བག་ལ་ཉལ་དང་ལྷན་པ་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་མཚན་མར་འཛིན་པ་ཅན། ཞེས་པ་
ནས། སྐྱེ་བ་ཀུན་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། གང་ཞིག་མ་སྤངས་
ན་འཁོར་བར་འཇུག་ཅིང་། གང་ཞིག་སྤངས་པ་ལས་ཐར་པ་ཐོབ་པའི་འཁོར་བའི་
རྒྱུའི་གཙོ་བོ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་དང་ལས་དང་སྐྱེ་བའི་
ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་གང་ཟག་དང་ཕྱང་པོ་རང་བཞིན་
གྱིས་སྒྲོང་བ་བྱི་མ་དང་བཅས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཁམས་གཅིག་ཡང་དག་པ་རི་ལྟ་བུ་
བཞིན་མ་ཤེས་པ་ལས་འཁོར་བར་རབ་ཏུ་འཇུག་གོ། །འདིས་ཅི་བསྟན་ན་རང་བཞིན་

གྲིས་སྟོང་པའི་ཁམས་དེ་མ་ཤེས་པ་ས་འཁོར་བར་འཁོར་བར་བསྟན་པ་ས་འཁོར་བ་
ལས་གྲོལ་བ་ལ་དེ་ཤེས་དགོས་པར་དོན་གྲིས་བསྟན་རྟོ། །

གང་ཟག་དང་ཕྱང་པོ་རང་བཞིན་གྲིས་སྟོང་བ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་དང་དེ་
བཞིན་ཉིད་དུ་གསལ་བར་བསྟན་ཅིང་། དེ་བྱི་མ་དང་བཅས་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་སྟོང་པོར་ཡང་བསྟན་ལ། དེ་ལ་མྱོངས་ཤིང་དེ་མ་ཤེས་པ་འཁོར་བའི་རྩ་བར་
བསྟན་པ་ན། བདེན་འཛིན་འཁོར་བའི་རྩ་བ་དང་། ཉན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པར་
བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བ་ལ་འཁོར་བའི་རྩ་བ་སྤང་མི་དགོས་སམ་
སྟམ་པའི་དོགས་པ་མེད་ལ། ཉན་རང་དག་བཅོམ་པ་འཁོར་བ་ལས་མ་གྲོལ་བའི་
དོགས་པ་ཡང་མེད་པས་འཁོར་བའི་རྩ་བ་སྟོང་བ་ཡང་ཆེར་མ་འདོན་པའི་ཚུལ་གྲིས་
སྟོང་བ་མ་ཡིན་གྱི། ཞེན་སྟངས་རིགས་པས་སུན་སྤྱང་བའི་སྟོན་སྟོང་བ་ཡིན་པས་
མིད་པ་ལས་གྲོལ་བ་ལ་བདེན་སྟོང་རྟོགས་དགོས་པ་དང་། ཉན་རང་འཕགས་པ་
རྣམས་གྲིས་ཀྱང་བདག་མེད་གཉིས་ཀ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་འགྲེལ་བ་འདིས་
ལེགས་པར་བསྐྱབ་པ་ཡིན་པ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ་ད་དུང་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །གང་
ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཡང་གང་ཟག་རང་རྒྱ་བུའི་ཐུང་ཡོད་དུ་འཛིན་པ་ཅུ་མ་
གྲིས་མཆོན་ཉིད་རྟོགས་པར་མི་བཞེད་གྱི། ཕྱང་པོ་བདེན་འཛིན་ཆོས་ཀྱི་བདག་
འཛིན་ཡིན་པ་ལྟར། གང་ཟག་བདེན་འཛིན་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དུ་བཞེད་དེ།
དགེ་འདུན་དགོན་མཆོག་གི་སྐུ་ལས་སུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། བདེན་སྟོང་སྟོན་བྲལ་དང་པོར་རྟོག་པའི་སྐུ་ལས་དང་།
བརྟགས་པ་ལས་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་བའི་དོན་དང་། བསལ་བཞག་མེད་པའི་གནས་

ལུགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་གཤགས་ཀྱི་གཉེན་པོར་བསྟན་པའོ། །

དང་པོ་ནི། དེ་ཡང་ཅི་ལྟར་གང་ཟག་དང་ཕྱང་པོ་བདེན་པར་བྱུང་མ་བྱུང་དོན་
དམ་དཔྱད་བྱེད་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བཅའ་བ་ན། གང་ལ་དམིགས་ནས་སྦྱེ་བ་བདེན་
འདྲིན་དེའི་རྒྱ་མཚན་ནམ་དམིགས་པ་གང་ཟག་དང་ཕྱང་པོ་བདེན་པར་བྱུང་པ་ཡོད་
ན་དམིགས་སུ་རུང་བ་ལས། བདེན་བྱུང་འགའ་ཡང་མི་མཐོང་བ་དེ་ལྟར་གཅིག་དང་
དུ་བྲལ་ལ་སོགས་པའི་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ལྟ་བར་བྱའོ། །གཉིས་
པ་ནི། གང་གི་ཆེ་བདེན་འདྲིན་གྱི་རྒྱ་མཚན་ནམ་དམིགས་པ་བདེན་བྱུང་ཡོད་ན་
དམིགས་སུ་རུང་བ་ལས་མ་དམིགས་པ་ཅམ་དུ་མ་ཟད། གཉིས་སྒྲུང་གི་སྒྲོས་པ་ཡང་
མི་མཐོང་བ་དེའི་ཆེ་ཡང་དག་པ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ཡིན་
འོ། །དེ་ལྟར་གང་ཟག་དང་ཕྱང་པོས་བསྟུས་པའི་ཆོས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱིས་མཉམ་པར་མངོན་པར་
རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། གང་ཞིག་དེ་ལྟར་བདེན་འདྲིན་གྱིས་གཟུང་བ་ལྟར་མེད་པའི་རྒྱ་
མཚན་གྱིས་དམིགས་པ་བདེན་བྱུང་ཤེས་བྱ་ལ་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་དང་། ཤེས་བྱ་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ལུགས་སུ་ཡོད་པ་ཡང་དག་པ་རིལ་བ་བཞིན་དུ་གྱུར་བ་དོན་
དམ་པའི་བདེན་པ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་དེ་གཉི་ག་བདེན་བྱུང་
སྒྲུང་ཡོད་གསར་དུ་བསལ་བ་མེད་པ་དང་། བདེན་སྟོང་སྒྲུང་མེད་གསར་དུ་བཞག་པ་
མེད་པར་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་མངོན་
པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད། །དེ་ལྟར་གཉེན་པོར་འགྱུར་ཞེ་ན།

གང་ཞིག་སྤྲོས་པས་ཅིག་ཤོས་སྤང་བྱ་གཏན་བལ་བ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་
མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་གྱུར་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི། དེ་ཁོ་ན་མཐོང་པའི་གོགས་ཀྱི་རྣམ་
པ་འདི་མཐའ་དག་གི་གཉེན་པོར་རིག་པར་བྱའོ། །འོག་ནས་བསལ་བཞག་མེད་པར་
བཤད་པའི་དོན་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཆོས་ཀྱི་སྐྱོབ་པའི་རྒྱ་ཞེས་སོ། །འདིར་བསལ་བཞག་མེད་པའི་
དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་དང་། ཆོས་སྐྱོབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་མངོན་
སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཐོང་སྟོན་གྱི་ལམ་རྒྱས་པར་ཤེར་བྱིན་གྱི་མདོའི་རྗེས་སུ་
འབྲངས་ནས་ཤེས་པར་བྱ་བར་གསུངས་པས། ཐུབ་པའི་གསུང་རབ་འཆད་པའི་
ཐོལ་གྱིས་སྤྲོས་སྤྲོགས་བྱེད་ཀྱི་བདག་ཏུ་སྤྲོ་བ་རྒྱས་པར་བྱེད་པ་ཁ་ཅིག་ན་ལ། ཤེས་
རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་མདོ་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱུས་གསུམ་ལས་ནི། ཀུན་རྫོབ་རང་
སྤྱོད་ཅེས་ཞིག་བསྟན་གྱི། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་མཐར་ཐུག་པ་མ་བསྟན་ལ། དོན་
དམ་པའི་བདེན་པ་མཐར་ཐུག་པ་ནི། འཁོར་ལོ་ཐ་མས་བསྟན་ཅིང་། དེའི་དགོངས་པ་
བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱད་སྒྲ་མ་ཙ་ཙ་འགྲེལ་གྱིས་འགྲེལ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ནི་འགྲེལ་པ་འདི་དག་བཏུ་བའི་སྐལ་བ་ཅེས་ཡང་མེད་པར་ཤེས་
པར་བྱའོ། །

གཞན་ཡང་ཁྱོད་མདོ་སྤེལ་དགོངས་འགྲེལ་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་མཐར་ཐུག་པར་
ཁས་སྤངས་ནས། དེའི་དགོངས་པ་བསྟན་བཅོས་འདི་ཙ་འགྲེལ་གྱིས་འགྲེལ་པར་
འདོད་པ་ནི། སེམས་ལྡན་དུ་མི་གནས་པ་སྟེ། མདོ་སྤེལ་དེར་ནི་ཞི་བ་བསྟོད་པ་གཅིག་
དུ་བའི་ཉན་ཐོས་འཆོང་རྒྱ་བ་མི་སྲིད་པ་སྐྱུས་ཐེན་ལ་བསྟན་ནས། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་

གསུམ་དུ་བསྟན་ལ། བསྟན་བཅོས་འདིར་ནི་དམ་ཚེས་བསྒྲ་དཀར་པོའི་མདོ་ཤེས་
བྱེད་དུ་མཛད་ནས་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་ཡང་དང་ཡང་དུ་སྒྲུབ་པའི་བྱིར་
རོ། །འདི་དག་ལ་བརྟེན་ནས་བསྟན་བཅོས་འདིས་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གྱི་ཚུལ་ཙམ་
བསྟན་པར་འཆད་པ་ཡང་། དགོངས་པ་ལས་བྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་དགེ་འདུན་དགོན་མཆོག་བཤད་པ་ལ་གསུམ། མཚམས་སྒྱུར་བ་
དང་། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་དགེ་འདུན་དགོན་མཆོག་འདིར་དངོས་སུ་མ་
སྟོས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཞེས་སོ། །ས་དང་པོ་ཐོབ་
ནས་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་འཁོར་བར་བྱིར་ལྡོག་པ་མི་སྲིད་པ་དང་། རང་ཉིད་
འབའ་ཞིག་གི་ཆེད་དུ་ཐར་པ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་སྟོ་མི་སྦྱེ་བས། སྦྱོར་བའི་སྟོ་ནས་ལྷ་
ཞོག། བསམ་པའི་སྟོ་ནས་ཀྱང་རྫོགས་པའི་བྱང་ཚུབ་ལས་བྱིར་མི་ལྡོག་པས་བྱིར་མི་
ལྡོག་པའི་ཆོགས་ཞེས་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བསྟན་པ་དང་། བཤད་པ་དང་། བསྟན་བཤད་སྒྱུར་ཏེ་
བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དོན་བརྒྱད་དེ་རི་ལྷ་བ་རིག་པ་དང་། རི་སྟེང་པ་རིག་པ་དང་
སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པ་དང་། ཆགས་པའི་སྦྱིབ་པ་ལས་གྲོལ་བ་དང་། ཐོགས་པའི་
སྦྱིབ་པ་ལས་གྲོལ་བ་དང་། དམན་པའི་སྦྱིབ་པ་ལས་གྲོལ་བ་དང་། སྦྱི་གཉིས་བསྐངས་
བས་རིག་པ་དང་། རྣམ་པར་གྲོལ་བའོ། །དང་པོ་ལ་རོ་བོ་དང་། རྒྱུའོ། །དང་པོ་ནི། གང་
དག་ཡོན་ཏན་འདི་དག་དང་ལྡན་པ་དེ་ལ་འདུད། ཅེས་སྦྱོར། ཡོན་ཏན་ནི་སྤྲད་ཅིག་
ཀྱང་མི་སྟོད་པར་འགོ་བས་ན་ཕྱང་པོ་དང་གང་ཟག་གི་འགོ་བ་ཀྱན་བདག་མེད་པའི་
མཐའ་རང་བཞིན་གྱིས་ཞི་བ་བདེན་སྟོང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཡང་དག་པ་རི་ལྷ་བ་

བཞིན་རྟོགས་པ་ལོ། རི་ལྷ་བ་གཟིགས་པའི་རྒྱ་ནི། སེམས་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་འོད་
གསལ་བས་ན་སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཉན་མོངས་
རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བའི་དོ་བོ་མེད་པར་གཟིགས་པས་སོ། །སྤྲ་མ་ཕྱི་མའི་རྒྱ་
མཚན་དུ་བྱེད་པ་ལྷར་སྤང་ཡང་སྤྱབ་བྱེད་སོ་སོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཕྱི་མ་བྱི་མ་
སྟོ་བྱར་བ་གཟིགས་པའི་དོན་རྟོ། །

གཉིས་པ་ནི། རི་ལྷ་བ་གཟིགས་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་རྫོགས་པའི་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བ་རྗེས་སུ་ཞུགས་པར་གཟིགས་པ་
རི་སྟེང་བ་མཁུན་པའི་ཡེ་ཤེས་སོ། །གསུམ་པ་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པ་ནི། དེ་གཉིས་
གྱིས་བསྟན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །དེའི་འོག་མ་གསུམ་ནི། ཆགས་ཐོགས་དང་དམན་
པའི་སྤྱིབ་པ་མེད་པའི་སྟོ་མངའ་བའོ། །དམན་པའི་སྤྱིབ་པ་ལས་གྲོལ་བ་འོག་མའི་དོན་
དུ་བཤད་ཀྱང་འགལ་བ་མེད་དོ། །སེམས་ཅན་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པའི་
ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་གྱིས་གཟིགས་པ་མངའ་བ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བ་མཐའ་
ཡས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་ཡོད་པར་གཟིགས་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་གྱིས་གཟིགས་
པ་མངའ་བ་དེ་ལ་འདུད་དོ། །

སྤངས་པའི་བྱེད་པར་གྱི་ཆོས་ཡེ་ཤེས་གཉིས་དང་ལྷན་པ་ལ་བྱག་འཁོལ་བས་
ཡོན་ཏན་དོན་དམ་པ་དང་ལྷན་པར་བསྟན་ལ། དེས་དམན་པའི་སྤྱིབ་པ་ལས་གྲོལ་
བར་བསྟན་རྟོ། །དེ་དག་ཀྱང་རིག་པ་དང་གྲོལ་བའི་ཡོན་ཏན་གཉིས་སུ་འདུས་
པའོ། །བསྟུས་ཏེ་བཤད་ན། རི་ལྷ་བ་དང་རི་སྟེང་བ་རིག་པ་གཉིས་ཡིན་ལ། སོ་སོ་
རང་གི་རིག་པ་དང་། ཆགས་ཐོགས་ཀྱི་སྤྱིབ་པ་ལས་གྲོལ་བ་དེའི་བྱེད་པར་དུ་བཤད་

བ་དེ་ཙམ་དུ་ཡང་འདུས་སོ། །

གཉིས་བ་ལ་གཉིས། རི་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཆོག་གས་སུ་བཅད་པ་
འདིས་ཅི་བསྟན་ཅེ་ན། གཉིས་བ་ལ་གཉིས། ཅ་བ་དང་། འབྲེལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། རི་
བཞིན་གཟིགས་བ་དང་། རི་སྟེང་གཟིགས་བ་ནང་གི་ནི་སྟེ་དེ་གཉིས་སོ་སོ་རང་གིས་
རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཟིགས་བ་དག་པའི་ཕྱིར་དེས་གྲོལ་བའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྷན་
བར་ཡང་བསྟན་བས་སྟོ་ལྷན་འཕགས་བ་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་ཆོག་གས་ནི་སྟེ་ན་མེད་པའི་
ཡོན་ཏན་དང་ལྷན་བ་ཉིད་དོ། །གཉིས་བ་ནི། འདིས་ནི་མདོར་བསྡུས་ན་རི་ལྟ་བ་
བཞིན་ཡོད་པ་དང་རི་སྟེང་ཡོད་པ་སྟེ་རྒྱ་མཚན་གཉིས་ཀྱིས་ཞེས་སོ། །ཡོན་ཏན་
གཞན་རྣམས་ཀྱང་དེ་གཉིས་ཀྱིས་འཕངས་པའི་རྒྱ་མཚན་བསྟན་པའོ། །

གསུམ་བ་ལ་གསུམ། རི་ལྟ་བ་དང་རི་སྟེང་བ་གཟིགས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། སོ་
སོ་རང་གི་རིག་པ་དང་ཆགས་ཐོགས་ཀྱི་སྤྱི་བ་བ་ལས་གྲོལ་བའི་ཡོན་ཏན་དང་།
དམན་པའི་སྤྱི་བ་བ་ལས་གྲོལ་བའི་ཡོན་ཏན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རི་ལྟ་བ་རིག་པ་
དང་། རི་སྟེང་བ་རིག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཅ་བ་དང་འབྲེལ་བའོ། །དང་པོ་ནི།
གང་ཟག་དང་སྤང་པོས་བསྡུས་པའི་འགྲོ་བ་རང་བཞིན་གྱིས་ཞི་བའི་ཆོས་ཉིད་དུ་སྟེ་
རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བར་མདོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རི་ལྟ་བ་ཉིད་གཟིགས་
པའོ། །རི་ལྟ་བ་གཟིགས་བ་དེ་ཡང་རྒྱ་གཉིས་ལས་སྦྱེས་ཏེ། མེས་རང་བཞིན་གྱིས་
ནི་ཡོངས་སུ་དག་པར་གཟིགས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཉན་མོངས་གདོད་ནས་ཟད་པ་སྟེ་
རང་བཞིན་གྱིས་ཟད་ཅིང་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་བ་ལ་གསུམ། རི་ལྟ་བ་རིག་པའི་ངོ་བོ་དང་། རྒྱ་དང་། སྤྱི་བ་ཕྱེད་དོ། །

དང་པོ་ནི། དེ་ལ་རྩི་ལྟ་བུ་བཞེན་ཡོད་པ་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པ་ཉིད་ནི་འགྲོ་
བཞེས་པའི་སྐྱེས་བཞུན་པའི་ཕྱང་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་དང་གང་ཟག་ཅེས་བྱ་བའི་
འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བའི་བདག་མེད་པའི་མཐའ་ཤེས་བྱ་
མཐར་ཐུག་པའི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ནི་རྩི་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། དེ་རྩི་བཞེན་མངོན་སུམ་
དུ་རྟོགས་པ་ལས་རྩི་ལྟ་བུ་རྟོགས་པར་རིག་པར་བྱའོ། །གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང་
ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཡང་དག་པའི་མཐའ་ཤེས་བྱ་རྩི་ལྟ་བུ་བཞུན་པ་ན། གང་ཟག་
གི་བདག་མེད་རྟོགས་པར་རྟོགས་པ་གང་ཟག་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པ་ལ་སྟོས་པར་
གསལ་བར་བཞུན་པས་མགོན་པོ་སྐུ་སྐྱུབ་ཀྱི་བཞེད་པ་སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་སྐྱེ་བ་
བྲགས་པས་བཟུལ་བ་ལྟར་འགྲེལ་བ་འདིས་བཞུན་པ་ཡང་ཆེས་གསལ་ལོ། །

གཉིས་པ་ནི། གཏན་དུ་“ཟད་ནས་ཞི་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གང་ཟག་དང་ཆོས་
སྒར་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱུབ་པར་སྐྱབས་སུ་དེས་དཔེན་པའི་འཛིག་པ་མེད་པའི་རྩྭ་ལ་
དུ་དང་པོ་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་ཐེག་ཆེན་འབགས་པས་མངོན་སུམ་དུ་
རྟོགས་པ་དེ་ཡང་མདོར་བསྟུན་རྒྱ་གཉིས་ལས་སྐྱེ་སྐྱེ། རྒྱ་གཉིས་པོ་གང་ཞེ་ན།
སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་བ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་དང་། དེའི་ཉེ་བའི་ཉོན་
མོངས་པ་གདོད་མ་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་ཟད་ཅིང་འགགས་པར་ཉེ་རང་བཞིན་གྱིས་
མ་བྱུང་པར་མཐོང་བའི་ཕྱིར་དོ། །སེམས་དོན་དམ་པར་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་མ་བསྐྱེད་
པ་རང་བཞིན་འོད་གསལ་གྱི་དོན་རྟོ། །དེ་ཡང་གང་ཟག་དང་ཕྱང་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་
བྱུང་པར་འཛིན་པའི་སྟོན་སུན་པ་དེའི་འཛིན་སྐྱདས་དང་མཐུན་པར་སེམས་ཀྱི་སྟེང་

༡ མ་ཕྱི། ༤༡བཤུ། བཟད་ *ཟད་སྐྱེ། ༤༦ན་ལྟ། གཞོད་

ན་མེད་པའི་དོན་ཏེ། དེ་ཡོད་ན་སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བས་དེ་མ་སྤང་དུ་མི་
 ཅུང་བའི་ཕྱིར་རོ། ཉོན་མོངས་དོན་དམ་པར་མ་བྱུང་བར་དེ་མ་སྤོ་བུར་བའི་དོན་ཏེ།
 འདིར་དེ་ལྟར་བཤད་ཅིང་། གང་ཟག་དང་ཆོས་ལ་བདག་མེད་པ་ཤེས་བྱ་རི་ལྟ་བུའི་
 དོན་དུ་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་ན་འདུས་བྱས་བདེན་པར་མེད་པ་ཆད་སྟོང་དང་། བེམ་
 སྟོང་དང་། ཉི་ཆེའི་སྟོང་པ་ཞེས་སྤྲད་པའི་གནས་སུ་བྱས་ནས་འདིར་བསྟན་པ་ནི་དེ་
 ལས་གཞན་པའི་རྣམ་ཀུན་མཆོག་ལྡན་གྱི་སྟོང་པ་བདེན་བྱུང་གི་དངོས་པོ་བསྟན་པར་
 འདོད་པ་ནི། ཅ་འབྲེལ་གྱི་དགོངས་པ་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་བའི་ལོག་ལྟ་ཆེན་པོ་ཡིན་
 པས། མཆིལ་མའི་ཐལ་བ་བཞིན་རྒྱང་རིང་དུ་དོར་བར་བྱའོ། རྣམ་ཀུན་མཆོག་ལྡན་
 གྱི་སྟོང་པའི་དོན་དེ་ལྟར་མིན་པ་ཡང་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཟག་པ་མེད་པའི་དབྱིངས་རྟོགས་དཀའ་བར་བསྟན་པ་དང་།
 ཤེས་བྱེད་ལུང་དང་སྤྱར་བའོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་བ་གང་
 ཡིན་པ་དང་། སེམས་དེའི་ཉི་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ཞེས་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་འདི་གཉིས་ནི།
 ཟག་པ་མེད་པའི་དབྱིངས་དོན་དམ་ལ་སྟོས་པ་མཆོག་ཏུ་སྟེ་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་པར་དཀའ་
 བ་ཡིན་ནོ། །དེའི་རྒྱ་མཆོན་ནི། དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བའི་སེམས་དག་ལས་སེམས་དགེ་
 བའི་ངོ་བོར་སྦྱེས་པ་དང་། སེམས་ཉོན་མོངས་པས་བསྐྲད་པ་ན། བསྐྲད་བྱའི་སེམས་ཕྱི་
 མ་འབྲས་བྱ་དང་། སྤོང་བྱེད་གྱི་ཉོན་མོངས་རྒྱ་ཡིན་པས། བསྐྲད་བྱ་སྤོང་བྱེད་གཉིས་
 རང་བཞིན་གྱིས་མ་བྱུང་ན། རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་བྱ་བྱེད་བཞག་པར་དཀའ་ལ། རང་བཞིན་
 གྱིས་བྱུང་ན་དེ་གཉིས་དུས་མཉམ་དུ་འགྱུར་དགོས་པས་གཅིག་རྒྱ་བས་དེའི་དུས་ན་
 གཉིས་པ་མཆོམས་སྤྱོར་བ་མེད་པའི་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་བྱ་བྱེད་མི་འཐད་པས་ཚུལ་གྱིས་

རྟོགས་པར་དགའོ། །དེའི་དོན་བསྐྱུས་ན། ཆད་པའི་ལྟ་བུར་འགྱུར་དོགས་ནས་རང་
 ལུགས་ལ་རྒྱ་འབྲས་ཁས་སྦྲངས་པ་ན། རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་འཛོལ་མི་ཤེས་ཤིང་།
 མཚན་འཛིན་གྱི་དམིགས་གཏད་མཐའ་དག་མི་ཁྲིམས་ལ། ཆོས་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་
 བར་འཛིན་པའི་མཚན་འཛིན་གྱི་དམིགས་གཏད་ཁྲིམས་པའི་ལུགས་སུ་བྱས་ནས་རང་
 བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་རང་ལུགས་ལ་ཁས་སྦྲངས་ན། རྒྱ་འབྲས་རང་ལུགས་ལ་བཞག་ས་
 མེད་པར་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཐགས་མཁན་གྱི་རྟེན་པ་བཞིན་དུ་འགྱུར་
 བས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་དང་། རྒྱ་འབྲས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་
 བདེན་པ་གཉིས་ཀ་རང་ལུགས་ལ་ཆད་པའི་ལམ་ནས་བྱངས་ནས་ལེགས་པར་འཛོལ་
 ཤེས་པ་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཀྱང་རྟོགས་པར་དགའ་བའི་མཐར་ཐུག་
 པ་ཡིན་ལ། འདི་མ་རྟོགས་པར་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་གེད་ས་སྐད་བྱས་ཀྱང་།
 མཛོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ནས་བཤད་པའི་ལོག་རྟོག་བཅུ་དྲུག་ལས་མ་འདས་པར་
 ཤེས་པར་བྱའོ། །

འོག་ནས་ཀྱང་བར་བར་དུ་འཆད་པར་འགྱུར་ཞིང་། རྒྱས་པར་ཤེས་པར་འདོད་
 བ། དུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཐམས་ཅད་གཅིག་ཏུ་
 བསྐྱུས་པའི་ངོ་བོ་ རྟེན་སྟོན་གསུམ་དང་རྒྱུད་རྟེན་བཞིའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་པ་ལ་འཁྲུལ་
 བ་དང་བྲལ་བ། ཐུགས་རྗེ་དང་སྟོན་ལམ་གྱི་དབང་གིས་ཐ་མལ་བའི་སྦྱུའི་བཀོད་པ་
 བཟུང་ནས་སྦྱབ་པའི་བསྟན་པ་རྒྱས་པར་མཛད་པ། རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་ཐམས་ཅད་མཁྲེན་
 པ་སྟོ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་བཟང་པོའི་ཞལ་སྐྱ་ནས་ཀྱི། དབུ་མ་ཅ་བ་ཤེས་རབ་
 དང་། དབུ་མ་འཇུག་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་ཆེན་མོ་མཛད་པ་དང་། བྱང་བ་དང་

ངེས་པའི་དོན་གྱི་མདོ་སྤེའི་བྱང་ངེས་སོ་སོར་འབྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཟུར་བ་མཛད་
པ་དང་། སྤྱིས་བྱ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་ལྷག་མཐོང་གཏན་ལ་འབབས་པའི་
བསྟན་བཅོས་ཆེ་ཆུང་མཛད་པ་སོགས་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེའི་ཕྱིར་ན་ལྷ་མོ་དཔལ་འབྱེད་གིས་ཁྱིམ་པའི་མདོ་ལས་བཅོས་
ལྷན་འདས་”དགེ་བའི་སེམས་ནི་སྐད་ཅིག་མ་སྟེ། ཉོན་མོངས་པ་དག་གིས་ཉོན་
མོངས་པར་མི་འགྱུར་རོ། །མི་དགེ་བའི་སེམས་ནི་སྐད་མ་སྟེ། སེམས་ནི་ཉོན་མོངས་
པ་དག་གི་ཉོན་མོངས་པ་མ་ལགས་པ་ཉིད་དོ། ཞེས་སོ། །དོན་ནི་”དགེ་བའི་སེམས་ནི་
ཆོས་ཅན། ཉོན་མོངས་པ་དག་གིས་རང་བཞིན་གྱིས་ཉེ་བར་ཉོན་མོངས་པར་མི་
འགྱུར་བ་སྟེ། ཉོན་མོངས་ཀྱིས་བསྐྱད་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དགག་བྱ་ལ་བྱད་པར་མ་སྐྱར་ན། སེམས་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་བསྐྱད་པ་མི་
སྲིད་པར་འགྱུར་བས། དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་བྱད་པར་སྐྱར་རོ། ཉོན་མོངས་ཀྱི་
བསྐྱད་པ་མི་སྲིད་ན། འོག་ནས་དམ་བཅའ་ལ་བསལ་བ་བསྟན་པ་དང་འགལ་ལོ། །དེ་
བཞིན་དུ་མི་དགེ་བའི་སེམས་ནི་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སེམས་དེ་ནི་ཉོན་
མོངས་པ་དག་གིས་རང་བཞིན་གྱིས་ཉོན་མོངས་པ་མ་ལགས་པ་ཉིད་དོ། ཞེས་
རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་ཡང་སྐྱར་རོ། །བྱབ་པ་ལ་ལྷོག་ན་གཞི་དཔ་ཅན་གྱི་ཆོད་མ་བསྟན་
པ་ནི། བསྐྱད་བྱ་སྟོན་བྱེད་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་ན་དེ་གཉིས་སྤང་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་

༡ མ་ཕྱི། ༤༥ན་ལ། འོལ། ༤༥བ་ན། -དགེ་བའི་སེམས་ནི་ཞེས་པ་ནས་དོན་ནི་ཞེས་པའི་བར་ཆད།
སྤྱི། ༤༥བ་ན། ལྷ། ༤༥ན་ན། དགེ་བའི་སེམས་ནི་སྐད་ཅིག་མ་སྟེ། ཉོན་མོངས་པ་དག་གིས་ཉོན་མོངས་པར་མི་འགྱུར་
རོ། །མི་དགེ་བའི་སེམས་ནི་སྐད་མ་སྟེ། སེམས་ནི་ཉོན་མོངས་པ་དག་གིས་ཉོན་མོངས་པ་མ་ལགས་པ་ཉིད་དོ། ཞེས་སོ། །དོན་
ནི་ * དགེ་བའི་སེམས་ནི་སྐད་ཅིག་མ་སྟེ། ཉོན་མོངས་པ་དག་གིས་ཉོན་མོངས་པར་མི་འགྱུར་རོ། །མི་དགེ་བའི་སེམས་
ནི་སྐད་མ་སྟེ། སེམས་ནི་ཉོན་མོངས་པ་དག་གིས་ཉོན་མོངས་པ་མ་ལགས་པ་ཉིད་དོ། ཞེས་སོ། །དོན་ནི་

དུས་མཉམ་དུ་འགྱུར་བས་མ་སྤང་བ་ནི། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཉོན་མོངས་བས་ནི་
 སེམས་ལ་མི་རེག་ལ། སེམས་ཉོན་མོངས་བ་ལ་རེག་བ་ཡང་མ་ལགས་ན། བཅོམ་
 ལྷན་འདས། འདི་ལ་ཅི་ལྟར་རེག་པའི་ཆོས་ཅན་མ་ལགས་པའི་སེམས་བདེན་འཛིན་
 གྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་བའི་ལྷན་བས་ཉོན་མོངས་བར་འགྱུར་ཏེ་མ་འགྱུར་རོ། །འདི་ནི་རྩ་ལེ་
 ཅན་བཤད་པའི་སྤང་བ་ཏྲག་པའི་རིགས་བ་དང་དོན་གཅིག་གོ། །སེམས་ཉོན་མོངས་
 བས་བསྐྱད་བ་མི་སྤྱིད་པར་འདོད་མི་རིགས་བ་ནི། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཉེ་བའི་ཉོན་
 མོངས་བ་ནི་མཆིས་ལ། ཉེ་བར་ཉོན་མོངས་བར་འགྱུར་བའི་སེམས་ནི་མཆིས་སོ།
 ཞེས་པའོ། །བཅོམ་ལྷན་འདས་བསྐྱད་བྱ་སྒོད་བྱེད་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་ཅིང་། ཐ་
 ལྷན་དུ་ཡོད་བ་དེ་ལྟ་ལགས་མོད་གྱི་འོན་ཀྱང་། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་དག་པའི་
 སེམས་ཀྱི་ཉེ་བར་ཉོན་མོངས་པའི་དོན་ནི་རྟོགས་པར་དགའོ། ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཇི་
 ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་ཞེས་སོ། །

གཉིས་བ་ལ་གཉིས། རྩ་བ་དང་། འགྲེལ་པའོ། །དང་བོ་ནི། ལེས་བྱ་མཐར་ཐུག་
 ཇི་ལྟ་བ་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒྲོས་ཐམས་ཅད་མཐེན་པའི་ཆོས་ཉིད་རང་བཞིན་
 གྱིས་སྒྲོང་བ་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་པ་མཛོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་བྱིར།
 ཇི་སྟེང་ཡོད་པ་གཟིགས་བ་ཉིད་དོ། །ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཇི་ལྟ་
 བ་གཟིགས་པས་ཇི་སྟེང་བ་གཟིགས་ཤིང་། ཇི་སྟེང་བ་གཟིགས་བ་དེས་ཇི་ལྟ་བ་
 གཟིགས་ཀྱང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་བ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་
 པས། མཉམ་གཞག་དུ་ཇི་ལྟ་བ་གཟིགས་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ཞེས་བཤད་དོ། །

གཉིས་བ་ནི། དེ་ལ་ཇི་སྟེང་ཡོད་པ་ཉིད་གཟིགས་བ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བཤད་

ཟིན་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་བྱའི་དངོས་པོ་མཐའ་
དག་གི་དེ་ཁོ་ན་མཐར་ཐུག་པར་མཉམ་གཞག་ཏུ་རྟོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འཇིག་རྟེན་
ལས་འདས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཐ་ན་དུད་འགྲོའི་སྐྱེ་
གནས་སུ་གྱུར་བ་རྣམས་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པོ་དྲི་མ་དང་བཅས་
པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡོད་པ་ཉིད་མཐོང་བ་ལས་རིག་པར་བྱཏོ། །

སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཀྱང་སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ངེས་པ་མེད་དེ། དཔེར་ན། སངས་རྒྱས་མ་
ཐོབ་པའི་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཐག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཆཅན་ཉིར་གཅིག་
མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟོགས་ཀྱང་། དེའི་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་བཞིན་
ནོ། །འདུལ་བ་ལྷུང་ལས་ཉན་ཐོས་འཕགས་པ་ཁ་ཅིག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱ་
མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ཟིན་གྱི། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱ་བཟླ་བའི་ཕྱིར་འགྲོ་བར་བྱཏོ། ཞེས་སྐྱ་
བར་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མཐོང་བ་དེ་ཡང་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའི་ས་དང་པོ་ཉིད་ལ་སྐྱེ་སྐྱེ། དེར་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་སྤར་མ་
རྟོགས་མངོན་སུམ་དུ་གསར་དུ་རྟོགས་པས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཤེས་བྱ་ཀྱན་ཏུ་འགྲོ་
བའི་དོན་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ས་དང་པོའི་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ཤེས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གིས་བསྐྱས་པ་
མཐོང་བའི་ལམ་ཡིན་ཡང་། ས་དང་པོ་ནི་བསྐྱལ་བ་དུ་མའི་ཡུན་གྱིས་རྫོགས་དགོས་
པས་སྒོམ་ལམ་གྱིས་བསྐྱས་པ་ཡང་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱཏོ། །ཆོས་དབྱིངས་ཀྱན་
ཏུ་འགྲོ་བའི་དོན་དུ་རྟོགས་པ་ནི་ས་དང་པོ་རྫོགས་པའི་བར་ལ་བཞག་གོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཅ་བ་དང་། འགྲེལ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པ་དང་། ཆགས་པ་དང་ཐོགས་པའི་སྐྱབ་པ་ལས་གྲོལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་ཤེས་བྱ་རིམ་ལྟར་དང་རིམ་ལྟར་ལས་གསལ་པ་རྣམས་ཀྱིས་མཛོན་སྤྲུལ་དུ་རྟོགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་མཛོང་བ་ཉིད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། རང་བཞིན་གྱིས་བྱི་མ་མེད་པའི་དབྱིངས་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཆགས་པ་མེད་པ་དང་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པའི་སྤྱིར་ཉེ། ཆགས་ཐོགས་ཀྱི་སྐྱབ་པ་དག་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པ་དང་། ཆགས་ཐོགས་ཀྱི་སྐྱབ་པ་ལས་གྲོལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་ཞེས་པ་ནས་དེ་ནི་འབགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཞན་དང་སྤྲོད་མོང་མ་ཡིན་པ་སོ་སོ་རང་གི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་མཛོང་བར་འདོད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་ཡང་མཛོད་བསྟུན་རྒྱ་གཉིས་ཀྱིས་ནི་ཅིག་ཤོས་སྟོང་ཉིད་མ་རྟོགས་པ་དང་། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་མི་འཇུག་པའི་ཉི་ཆེ་བའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཞེས་སོ། །དེ་ལ་རིམ་ལྟར་བཞིན་ཡོད་པ་གཞིགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྤྱིར་ནི་བདེན་འཛིན་གྱི་ཆགས་པ་མེད་པ་ཡིན་ལ་རིམ་ལྟར་ཡོད་པ་གཞིགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་བྱའི་དངོས་པོ་མཐའ་མེད་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྤྱིར་ན་ཐོགས་པ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཅ་བ་དང་། འགྲེལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། རིམ་ལྟར་དང་། རིམ་ལྟར་དང་། རང་གི་ཡེ་ཤེས་གཞིགས་པ་དག་པས་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྒྲ་ན་མེད་པའི་སྤྱིར་དེ་དང་ཉེ་བར་གྱུར་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འབགས་པ་སྤྱིར་མི་

ཐོག་པ་ནི་ལུས་ཅན་ཀུན་གྱི་སྐྱབས་ཡིན་པས་དམན་པའི་སྤྲིབ་པ་ལས་གྲོལ་
བཅོ། །ཡང་ན་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ས་བརྒྱད་པ་ཡན་ཆད་ལ་སྦྱར་ནས། ས་
བདུན་པ་མན་ཆད་ལས་ཕྱལ་དུ་བྱུང་བའི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པས་དམན་པའི་སྤྲིབ་པ་ལས་
གྲོལ་བཅོ། །འགྲེལ་བའི་འགྲུར་ལྟར་ན། དག་པ་ས་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་སྟེད་པ་མཐུན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཟིགས་པ་དག་པས་ན་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྒྲ་ན་མེད་པ་དང་ཉེ་བར་གྱུར་བའི་ཕྱིར་འཕགས་པ་ཕྱིར་མི་ཐོག་པ་
དག་པ་ས་ལ་གནས་པ་ནི་ལུས་ཅན་ཀུན་གྱི་སྐྱབས་ཡིན་ནོ། ཞེས་བཤད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ཕྱིར་མི་ཐོག་པའི་ས་བརྒྱད་པ་ཡན་ཆད་ལ་གནས་པའི་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཐོང་བ་དེ་ནི། སྒྲ་ན་མེད་པའི་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་སྟེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཟིགས་པ་རྣམས་པར་དག་
པའི་ཉེ་བའི་རྒྱ་ཡིན་པས་དེ་དང་ཉེ་བར་གནས་པར་གྱུར་བའི་ཕྱིར་རེ། སྦྱར་བཤད་
པའི་ཡེ་ཤེས་གང་དང་ལྡན་པས་ཕྱིར་མི་ཐོག་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་གྱུར་བ་ནི། དེ་ལས་གཞན་ཚུལ་གྲིམས་ལ་སོགས་པའི་
ཡོན་ཏན་རྣམས་ལས་བྱུང་བར་དུ་འཕགས་པ་དང་ས་བདུན་པ་མན་ཆད་པའི་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ལས་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཉིད་དུ་རིག་པར་བྱའོ། །

ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་ནས་ཉོན་སྤྲིབ་ཟད་པར་སྦངས་པས་ཉེས་པ་དང་བཅས་པའི་
རང་དོན་ཡིད་བྱེད་སྐྱེ་བའི་གོ་སྐབས་བཙུགས་པས་ཕྱིར་མི་ཐོག་པའི་ས་ཞེས་
བྱའོ། །བསྟན་བཙུགས་གཞན་དུ་སྤྲིབ་གཉིས་ཅིག་ཅར་སྟོང་བ་དང་། ཅིག་ཅར་དག་
བཙུགས་པ་དང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པར་འགྱུར་བར་བཤད་པ་དང་ལུགས་གཅིག་ཏུ་མི་

བཟུང་ངོ་། །ཡང་ན་རི་ལྷ་བ་དང་རི་སྟོད་བ་གཟིགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་
 བྱིན་པ་རྒྱལ་བའི་མཁས་ཀྱི་པར་བྱིན་སོགས་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་དོན་དུ་
 བཤད་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
 བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དགེ་འདུན་གྱི་རྗེས་སོགས་སུ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་དགེ་འདུན་དགོན་
 མཆོག་ནི་སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་མ་སྟོས་ཏེ། དེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རང་རྒྱད་
 ལ་ཐོབ་བྱང་བྱས་ནས་མཆོད་པར་འོས་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །དགག་སྒྲིལ་མེད་པ་
 ལྟར་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་བསྟེན་གོ། །དག་ཤུལ་ཅན་གྱིས་ཁྱེས་པའི་མདོ་
 ལས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཉན་ཐོས་ལ་བསྟེན་བཀུར་བྱ་བར་གསུངས་པ་དང་མི་
 འགལ་ཏེ། རང་རྒྱད་ལ་ཐོབ་བྱང་མི་བྱེད་ཀྱང་། སེམས་ཅན་ཀུན་ལ་གྲུས་པ་དང་
 བཅས་པར་རིགས་པའི་བྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཉན་ཐོས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དགེ་འདུན་གྱི་ཁྱད་
 པར་དང་། ཁྱད་པར་དེ་འཐད་པའི་རྒྱ་མཆོན་དང་། བྱང་དང་སྦྱར་བའོ། །དང་པོ་ནི།
 སངས་རྒྱས་ཐོབ་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་
 ཡོན་ཏན་གྱི་ཁྱད་པར་ཤེས་པ་ནི་ནམ་ཡང་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་
 ཀྱི་རྒྱ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྒྲིབ་ཆེས་པ་དོར་ནས་སྐར་མའི་གཟུགས་ལྟར་
 གནས་པའི་ཉན་ཐོས་ལ་ཡང་ཕྱག་བྱེད་པ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ་ཉན་ཐོས་ནི། གཞན་
 ལ་པན་པར་བྱེད་པའི་བསམ་པ་རྣམ་པར་མ་དག་པའི་བྱིར་རོ། །འདི་ལ་ཡང་དཔེ་ཁ་
 ཅིག་ཏུ་དགག་སྒྲིལ་མི་འབྱུང་བས། དེའི་ལྟར་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་སྦྱར་བར་

བུའོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བྱང་པར་ནི། ཉེན་གྱི་བྱང་པར་དང་། རོ་པོའི་བྱང་པར་
དང་། བྱེད་ལས་གྱི་བྱང་པར་དང་། འབྲས་བུའི་བྱང་པར་རོ། །དང་པོ་ནི། བྱང་ཆུབ་
ཆེན་པོའི་རྒྱ་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་
དང་། ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ལམ་གྱི་རིམ་པས་བསྐྱུས་པ་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་
གྱི་ཆོག་གས་རྒྱ་ཆེན་པོ་རྫོགས་པར་བྱེད་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། སྤྱང་བ་ཉིད་ཀྱི་དོན་
རྫོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྤྲུག་བསྐྱེད་དང་བྲལ་འདོད་ཀྱི་
སྤྱང་རྩེའི་དགྱིལ་འཁོར་ཅན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། གཞལ་དུ་མེད་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་མ་རིག་པའི་སྤྱན་པ་
དང་བྲལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་སྤྱང་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཉེ་བར་གནས་ལ། བཞི་པ་ནི། ལྷན་
མེད་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲ་བ་ཉ་བ་ཐོབ་པ་དང་རྗེས་སུ་མ་སྤྱན་པའི་ལམ་དུ་
ཞུགས་པའོ། །ཉན་ཐོས་སྐྱར་མ་དང་འབྲ་བ་ལ་སྤངས་རྫོགས་དམན་པ་ནི། སྤངས་པ་ཉི་
ཆེ་བ་དང་། ཉི་ཆེ་བའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཐར་ཐུག་ལ། བྱེད་ལས་དམན་པ་ནི། སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་སྤྲུག་བསྐྱེད་དང་བྲལ་འདོད་མེད་པར་རང་གི་རྒྱུད་སྤྲུག་ཀུན་ཉེ་བར་
ཞི་བ་ཙམ་གྱི་ཚུལ་དུ་སྤྱང་བར་ཉེ་བར་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལྷག་པའི་བསམ་པ་རྣམ་པར་དག་པ་རང་
རྒྱུད་ལ་ཡང་དག་པར་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྷན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཀུན་རྫོབ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
སེམས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཀྱང་ཉན་
ཐོས་འཕགས་པ་ཡང་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་ན། དེ་ལས་གཞན་པའི་ཡོན་ཏན་ཆེ་དང་།
སེམས་དང་། ཡོ་བྱད་དང་། ལས་དང་། སྤྱི་བ་དང་། རྩ་འབྲུལ་དང་། མོས་པ་དང་། སྒོན་

ལམ་དང་། ཚེས་དང་། ཡེ་ཤེས་ལ་དབང་བའི་དབང་བཅུ་ལ་སོགས་པས་ཟེལ་གྱིས་
གཞོན་པ་ལྟ་ཅི་སྟོན། ཡང་ན། རོན་དམ་བའི་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པའི་ས་དང་པོ་ལ་
གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཀྱང་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་ན། དེ་ལས་གཞན་པའི་ཡོན་
ཏན་དབང་བཅུ་ལ་སོགས་པ་ཐོབ་པས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པ་ལྟ་ཅི་སྟོན་ཞེས་བཤད་དོ། །

འོན་ཏེ་ཉན་ཐོས་འཕགས་པས་ཚེས་ཀྱི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་
འདོད་པ་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། སྟོན་མེད་དེ། ས་དང་པོ་བའི་ཆུད་ཀྱི་ཉན་རང་ཟེལ་གྱིས་
གཞོན་བྱེད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནི། ཀུན་རྫོབ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སོ། །ཟེལ་གྱིས་མནན་
བྱང་ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པ་ཡང་སྤྱད་པ་ནི། བྱ་གཅིག་པ་མི་གཅང་བའི་དོང་དུ་ལྷང་
བའི་མ་ལ་བརྩེ་བ་ཡོད་པ་ལྟར། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྤྱག་བསྐྱེད་དང་བྲལ་ན་སྤྱུ་
པ་ཡོད་ཀྱང་སྤྱག་བསྐྱེད་དང་བྲལ་བ་རང་གིས་ཁྱར་དུ་ཁྲངས་པའི་རྗེས་སུ་བརྩེ་བ་
མེད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་གཞན་རྒྱས་པར་བྱེད་པ་དང་མི་ལྟན་པའི་འཕགས་པ་ཉན་
ཐོས་ཉན་མོངས་པའི་ཟག་པ་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྤྲོས་པ་རྣམས་པར་དག་པའི་
མཐར་ཕྱིན་པར་བྱུང་བ་དག་བཅོམ་པ་ཡང་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། རང་དོན་ཅུང་ལྷུང་ལེན་པའི་ཉན་ཐོས་དམན་པར་བསྟན་པ་ནི། འོག་
ནས་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་གི་ཕྱིར་ན་ཉན་ཐོས་འཕགས་པ་གང་ཞིག་རང་རྒྱུད་ཀྱི་
སྤྱག་བསྐྱེད་ཉེ་བར་ཞི་བ་ཅུང་ཀྱི་ཆེད་དུ་ཚུལ་གྱིས་སྤྲོས་པས་བདག་དོན་བྱེད་པས་
རྣམས་རྒྱས་ཤིང་སྟེ། ཐོབ་བྱ་དམན་པའོ། །ཚུལ་གྱིས་སྤྲོས་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་
སྤར་བཤད་པ་ལྟ་བུའི་བརྩེ་བའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་དམན་པའོ། །རྒྱ་བ་གསུམ་པ་ནི་གོ་
བར་ཟད་དོ། །འཕགས་པ་དེ་ནི་རང་ཉིད་འབའ་ཞིག་གི་ཆེད་དུ་ཐར་པ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་

ཡིད་བྱེད་སྤོང་བའི་སེམས་པ་མེད་པས་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པ་མི་བཟོད་
དོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མཆོག་ཏུ་བསྟན་པ་ལ། གུན་སྤོང་གི་བྱང་པར་ནི། གང་ཞིག་
གཞན་ལ་མཆོག་ཏུ་སྤྱིང་རྗེ་བསྐྱེད་ནས་ནི། སྤྱོད་བའི་བྱང་པར་བདག་དོན་འབའ་ཞིག་
དོན་དུ་གཉེར་བའི་ཡིད་བྱེད་སྤོང་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡང་དག་སྤང་བ་བྱས་ཏེ། བྱེད་ལས་
ཀྱི་བྱང་པར་མེ་རླུང་དང་རླུང་དང་ས་བཞིན་གཞན་སེམས་ཅན་མཐའ་དག་ཉེ་བར་འཆོ་
བར་བྱེད་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་ནི་ཁྲིམས་ལྷན་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་གཞན་
ནི་དེའི་གཟུགས་བརྟན་ཡིན་ཞེས་བཤད་དོ། །

གཉིས་པ་སྐྱབས་ཀྱི་དོན་བཤད་པ་ལ་གཉིས། སྤྱིའི་དོན་དང་། ཡན་ལག་གི་
དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། གང་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བའི་ཡུལ་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང་། དེ་ལ་
སྐྱབས་སུ་སོང་བའི་ཚུལ་དང་། ཤེས་བྱེད་དགོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། འདིར་སྐྱབས་ཀྱི་
རྣམ་གཞག་མཛད་པ་ནི། སྤྱིར་གསུང་རབ་ལས་སྐྱབས་གསུམ་རྣམ་པར་བཞག་པའི་
དགོངས་པ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི། གོང་དུ་སྤོང་པའི་དགོན་
མཆོག་གསུམ་འབའ་ཞིག་གི་དབང་དུ་བྱས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་སྐྱབས་ནི་གཉིས་
ཏེ། འབྲས་བུ་སྐྱབས་སུ་བཞག་པ་དང་། རྒྱ་སྐྱབས་སུ་བཞག་པའོ། །

དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཅན་ལ་ནི། དགོན་
མཆོག་གསུམ་ག་རང་རྒྱད་ལ་ཐོབ་བྱུང་བྱེད་པས་གསུམ་ག་འབྲས་བུའི་སྐྱབས་སུ་
རྣམ་པར་བཞག་ལ། རང་སངས་རྒྱས་དང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་གཉིས་ལ་ལྟོས་
ནས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཆོས་དགོན་མཆོག་དང་དགེ་འདུན་དགོན་མཆོག་འབྲས་བུའི་
སྐྱབས་སུ་རྣམ་པར་བཞག་གོ། །ཉན་ཐོས་ཀྱིས་ཀྱང་རང་རྒྱད་ལ་ཆོས་དགོན་མཆོག་

ཐོབ་བྱུང་བྱེད་མོད་ཀྱིས། གསུམ་དུ་སོ་སོར་བྱེད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །གཉིས་པའི་
དབང་དུ་བྱས་ན། རིགས་ཅན་གསུམ་ག་ལ་དགོན་མཆོག་གསུམ་ག་སྐྱབས་སུ་ནམ་
པར་བཞག་སྟེ། གཞན་རྒྱུད་ལ་བྱུང་བའི་དགོན་མཆོག་གསུམ་ལ་ལམ་སྟོན་པའི་
སྟོན་པ་དང་། དེས་བསྟན་པའི་ལམ་ཐར་པར་བཟོད་བྱེད་ཀྱི་ལམ་དང་། ལམ་དེ་ཚུ་ལ་
བཞེན་དུ་སྐྱབས་པའི་འཕགས་པའི་དགེ་འདུན་གྲོགས་སུ་བཟུང་ནས་རང་རྒྱུད་ལ་
དགོན་མཆོག་དེ་དང་དེ་ཐོབ་བྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྤྱག་བསྐྱེད་དང་སྐྱབས་པའི་འཛིགས་པ་ཆེན་པོ་ལས་ཐར་པའི་རྟེན་
དང་དབྱང་གཉེན་དུ་ཡིད་ཀྱི་དམ་འཆའ་ཞིང་རག་གིས་ཀྱང་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་
པའོ། །དེ་ཡང་དགོན་མཆོག་དེ་དང་དེ་རང་རྒྱུད་ལ་ཐོབ་བྱེད་དབྱང་གཉེན་དུ་འཛིན་
པ་འབྲས་བུའི་སྐྱབས་འགོ་དང་། གཞན་རྒྱུད་ལ་བྱུང་བའི་འཛིགས་པ་ལས་སྐྱོལ་བའི་
དབྱང་གཉེན་དུ་འཛིན་པ་རྒྱུའི་སྐྱབས་འགོ་ལོ། །རྒྱུའི་སྐྱབས་འགོ་བྱེད་པ་དེས་གསུམ་
ག་ལ་འབྲས་བུའི་སྐྱབས་འགོ་བྱེད་པའི་དེས་པ་མེད་ཀྱང་། འབྲས་བུའི་སྐྱབས་འགོ་
བྱེད་པ་དེས་ནི་གསུམ་ག་ལ་རྒྱུའི་སྐྱབས་འགོ་བྱེད་པར་བཞད་ཟིན་ཏོ། །

དེས་ན་རིགས་ཅན་གསུམ་གསུམ་གསུམ་^༡ རྒྱུའི་སྐྱབས་འགོ་དང་འབྲས་བུའི་སྐྱབས་
འགོ་གཉིས་ཀྱི་བྱེད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་ནི། དེ་སྐད་དུ་ཡང་བྱིས་བདག་
བླ་མ་ལྟེན་གྱིས་ཁྱེད་པ་ལས། བྱིས་བདག་རི་ལྟར་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
སངས་རྒྱལ་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་བ་ཡིན་ཞེ་ན། བྱིས་བདག་འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་བྱིས་པ། སངས་རྒྱལ་གྱི་སྐྱེས་སྐྱེས་བྱེད་པའི་མཆོན་སུམ་ཅུ་ཅ་གཉིས་ཀྱིས་

^༡ མ་ཟྱེ། ༤༧བཟླ། གས་ *གིས་

བརྒྱན་པ། ཡོངས་སུ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། །སྙམ་དུ་སེམས་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་དེ།
དགེ་བའི་རྩ་བ་གང་གིས་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་མཆོན་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་ཡང་དག་པར་
བསྐྱབ་པར་འགྱུར་བའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་དེ་དག་ཡང་དག་པར་སྐྱབ་པའི་ཕྱིར་བཙོན་
འབྲུས་ཚེས་པ་དེ་ལྟ་བུ་ནི་ཁྱིམ་བདག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སངས་རྒྱུ་ལ་སྐྱབས་
སུ་སོང་བ་ཡིན་ནོ། །

ཁྱིམ་བདག་འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཁྱིམ་པ་ཆོས་ལ་གྲུས་པ་དང་བཅས་
ཤིང་རི་མོར་བྱེད་པ་དང་བཅས་པ། ཆོས་དོན་དུ་གཉེར་བ། ཆོས་འདོད་པ། ཆོས་ཀྱི་
ཀུན་དགའ་ལ་དགའ་ཞིང་མོས་པ། ཆོས་ལ་གཞིལ་བ། ཆོས་ལ་འབབ་པ། ཆོས་ལ་བབ་
པ། ཆོས་སྤང་བ། ཆོས་སྤེད་ཅིང་གནས་པ། ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་དང་ཆོས་ཀྱི་སྦྱོང་པ་ལ་
གནས་པ། ཆོས་ཀྱི་དབང་དུ་གྱུར་བ། ཆོས་ཀྱི་ཡོངས་སུ་ཆིམས་པ། ཆོས་ཀྱི་སྟོབས་
དང་ལྡན་པ། ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པའི་མཆོན་ཆ་དང་ལྡན་པ། ཆོས་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་པ་སྟེ། འདི་ལྟ་
བུའི་ཆོས་དང་ལྡན་པས་བདག་ལྷན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་མངོན་
པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱུ་ནས། ལྟ་དང་མི་དང་ལྟ་མ་ཡིན་དུ་བཅས་པའི་འདིག་ཏེན་
ལ་ཆོས་ཀྱི་བགོ་བཤའ་བྱའོ་སྙམ་དུ་བྲན་པ་རབ་རྒྱ་ཐོབ་སྟེ། ཁྱིམ་བདག་དེ་ལྟར་ན་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཁྱིམ་པ་ཆོས་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་བ་ཡིན་ནོ། །

ཁྱིམ་བདག་དེ་ལྟར་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཁྱིམ་པ་དགེ་འདུན་ལ་སྐྱབས་སུ་
སོང་བ་ཡིན་ཞེ་ན། ཁྱིམ་བདག་འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཁྱིམ་པ་དགེ་འདུན་ལ་
སྐྱབས་སུ་སོང་བ་ནི། གལ་ཏེ་དགེ་སྤྱོད་རྒྱན་དུ་ཞུགས་པའམ། ལན་ཅིག་ཕྱིར་འོང་
པའམ། ཕྱིར་མི་འོང་པའམ། དག་བཙུམ་པའམ། སོ་སོའི་སྤྱོད་པའམ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་

བ་བཤམ། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པ་བཤམ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བ་དག་མཐོང་ན། དེ་
ལ་གྲུས་པ་དང་བཅས་ཤིང་ཞེས་དང་བཅས་ལ་ལྟངས་བར་བཅོན་པའམ། བཀའ་སྒོ་
བདེ་ཞིང་མཐུན་པར་འཛིན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་དག་པར་སོང་བ་དང་། ཡང་དག་པར་
ཞུགས་པ་དེ་དག་ལ་བསྟེན་བཀུར་བྱས་པས། འདི་ལྟར་བདག་སྒྲོན་མེད་པ་ཡང་དག་
པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཆོས་བསྟན་ཏེ་སྟམས་དུ་བྲན་པར་རབ་ཏུ་འཐོབ་སྟེ།
དེ་དེ་དག་ལ་གྲུས་པ་དང་བཅས་ཤིང་ཞེས་དང་བཅས་པ་ཡིན་གྱི། དེ་དག་ལ་མི་
དགའ་བར་ནི་མི་བྱེད་དོ། །

དེ་ལྟར་ན་ཁྱིམ་བདག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཁྱིམ་པ་དགེ་འདུན་ལ་སྐྱབས་སུ་
སོང་བ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེ་ལྟར་ཉན་ཐོས་སོགས་ལ་གྲུས་པ་དང་བཅས་
པ་ནི་རང་ཉིད་མདོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས་གྲུས་པ་དང་བཅས་པར་
བསྐྱབས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་འབྲས་བུའི་སྐྱབས་ཡན་ལག་དང་བཅས་པའི་དབང་དུ་
བྱས་པའོ། །རྒྱའི་སྐྱབས་ལ་ལྟོས་ཏེ་ནི་གསུམ་ག་ཡང་མཚུངས་པར་སྐྱབས་ཡིན་ཏེ།
མདོ་འདི་ཉིད་ལས་འདི་སྐད་དུ། ཁྱིམ་བདག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཁྱིམ་པ་ཆོས་
བཞི་དང་ལྡན་ན། སངས་རྒྱས་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་བ་ཡིན་ནོ། །

བཞི་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མི་འདོར་བ་དང་། དམ་བཅས་
པ་མི་འཇིག་པ་དང་། སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་ཡོངས་སུ་མི་འདོར་བ་དང་། ཐེག་པ་གཞན་ལ་
མི་བརྟེན་པ་སྟེ། ཁྱིམ་བདག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཆོས་བཞི་དང་ལྡན་ན་སངས་
རྒྱས་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་བ་ཡིན་ནོ། །ཁྱིམ་བདག་གཞན་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་

ཆོས་བཞི་དང་ལྷན་ན་ཆོས་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་བ་ཡིན་ནོ། །བཞི་གང་ཞེ་ན། ཆོས་སྤྱི་
བའི་གང་ཟག་ལ་བསྟེན་བཀུར་བྱས་ཏེ་ཆོས་ཉན་པ་དང་། དེའི་དོན་ལ་ཚུལ་བཞིན་དུ་
སོ་སོར་རྟོག་པ་དང་། རི་ལྟར་ཐོས་ཤིང་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པ་གཞན་ལ་སྟོན་པ་དང་། ཆོས་
ཀྱི་སྦྱིན་པ་ལས་བྱུང་བའི་དགོ་བའི་རྩ་བ་སྒྲ་ན་མེད་པའི་བྱང་རྒྱལ་ཏུ་བསྡོམ་བ་སྟེ། ཞེས་
བྱ་བའི་དོན་གསུངས་པ་དང་། ཡང་དགོ་འདུན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས། བྱིས་བདག་
གཞན་ཡང་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔལ་བྱིས་པ་ཆོས་བཞི་དང་ལྷན་ན་དགོ་འདུན་ལ་
སྐྱབས་སུ་སོང་བ་ཡིན་ནོ། །

བཞི་གང་ཞེ་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྦྱོན་མེད་ལ་ཞུགས་པ་བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་ལ་
འགོད་པ་དང་། ཟང་ཟིང་གིས་སྤྱད་པ་ཆོས་ཀྱིས་སྤྱད་པ་ལ་སྦྱོར་བ་དང་བྱང་རྒྱལ་
སེམས་དཔལ་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་དགོ་འདུན་ལ་བརྟེན་གྱི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་དགོ་འདུན་ལ་
མ་ཡིན་པ་དང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཆོལ་གྱི་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་
བའི་དོན་གསུངས་པ་དང་། ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གཟུགས་མཐོང་ནས་
སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་བྲན་པ་དང་། ཆོས་ཐོས་ནས་ཆོས་རྗེས་སུ་བྲན་པ་ཐོབ་པ་དང་།
ཉན་ཐོས་ཀྱི་དགོ་འདུན་མཐོང་ནས་བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་བྲན་པར་ཞེས་བྱ་བ་དང་།
ཡང་སངས་རྒྱས་དང་འགྲོགས་པར་སྦྱོན་པས་སངས་རྒྱས་ལ་སྦྱིན་པ་སྦྱིན་པ་དང་།
ཆོས་བསྐྱུང་བའི་ཕྱིར་ཆོས་ལ་སྦྱིན་པ་སྦྱིན་པ་དང་། སྦྱིན་པ་དེ་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡང་
དག་པར་རྟོགས་པའི་བྱང་རྒྱལ་ཏུ་ཡོངས་སུ་བསྡོམ་བ་རྣམས་རིམ་བཤུགས་པ་བཞིན་དགོན་
མཆོག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་བར་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་ཕྱི་རོལ་པ་རྣམས་ནི།
འཁོར་བའི་བྱད་པར་འགལ་ཞིག་ལ་ཐར་པར་མིང་བཏགས་ནས་དེ་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་

བས། སྐབས་དང་སྐབས་འགྲོ་རྒྱུ་མ་མེད་ལ། རང་གི་ལུགས་ལ་ནི་བྱེད་པ་འདྲ་བྱེད་
 གི་སྐྱེད་བསྐྱེད་གིས་ཡིད་འབྱུང་བས་ཀུན་ནས་བསྐྱེད་ནས་ཐར་པ་དོན་དུ་གཉེར་
 བ་ནི། དེས་འབྱུང་གི་བསམ་བས་ཟེན་པ་ཡིན་ལ། དེས་ཀུན་ནས་བསྐྱེད་ནས་ཚུལ་
 བྱིས་པ་བསྐྱེད་པ་ཡང་། དེས་འབྱུང་གི་ཚུལ་བྱིས་པ་ཡིན་པས་དེ་དག་གྲང་ཆོས་འདི་
 ལས་ཕྱི་རོལ་དུ་གྱུར་བ་ལ་མེད་པར་ཤེས་པར་བྱས་ལ། བསྐྱེད་བཅོས་འདི་ལ་ཐོས་
 བསམ་བྱེད་པ་རྣམས་གིས་གྲང་ཐོག་མར་སྐབས་འགྲོ་ཡིད་འབྱུང་ལུས་པ་འདྲུག་མི་
 འདྲུག་བརྟག་པར་བྱ་ལ། སྐབས་འགྲོ་འདི་ལ་གོ་བ་ལེགས་པར་ཆགས་ན་གསུང་རབ་
 དགོངས་འབྲེལ་དང་བཅས་པ་མ་ལུས་པ་སྐབས་འགྲོ་ལུས་དང་བཅས་པའི་ཡན་
 ལག་དུ་ཤེས་པར་འབྱུང་རོ། །ཁ་ཅིག་ཉམས་ལེན་དེ་ཅུ་མི་བྱེད་པའི་ཁེངས་སྐྱེད་དུ་
 བྱས་ནས། སྐབས་འགྲོ་རེ་ཅུ་བྱེད་གི་ཡོད་ཅེས་ཟེར་བ་ནི། ཅི་ཡང་མི་ཤེས་པའི་
 ལྷན་པོ་འབའ་ཞིག་གི་གཏམ་མོ། །

གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་ལ་གཉིས། ཀུན་རྫོབ་པའི་སྐབས་རྣམས་པར་བཞག་
 པ་དང་། དོན་དམ་པའི་སྐབས་རྣམས་པར་བཞག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། བྲི་བ་དང་།
 ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་དགོངས་པའི་དོན་གང་གིས་གདུལ་བྱ་གང་གི་དབང་དུ་
 བྱས་ནས་བཅོམ་ལྷན་འདས་གིས་སྐབས་གསུམ་རྣམས་པར་བཞག་པ་མཛད་ཅེ་ན།
 གང་ཟག་བྱུག་གི་དབང་དུ་མཛད་ནས་སྐབས་གསུམ་རྣམས་པར་བཞག་པ་འདི་དོན་
 དམ་པའི་སྐབས་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་བྱས་པ་མ་ཡིན་གྱི། གདུལ་བྱ་ཐེག་པ་གསུམ་ལ་
 རིམ་གྱིས་གཞུག་པའི་ཆེད་དུ་གཏན་ལ་དབབ་བྱའི་གཙོ་བོ་ནི། ཀུན་རྫོབ་པའི་
 སྐབས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཅ་བ་དང་། འབྲེལ་བ་དང་། འོན་བསྐྱ་བཤོ། །དང་པོ་ནི། ཀླང་
བ་དང་པོས་དགོས་བ་དང་། ཀླང་བ་ཕྱི་མ་གསུམ་གྱིས་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་སྟོན་
ཏོ། །ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཅན་དགོན་མཆོག་གསུམ་ག་འབྲས་བུའི་སྐྱབས་སུ་འཛིན་
ཡང་། མཐར་ཐུག་པའི་ཆོས་དང་དགེ་འདུན་གྱི་ཆོགས་མངའ་བ་སངས་རྒྱས་དགོན་
མཆོག་ཏུ་བསྐྱས་ནས། དགོན་མཆོག་གསུམ་རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་འབྲས་བུའི་སྐྱབས་
སོ་སོར་བྱེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྟོན་བ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རང་
རྒྱད་ལ་ཐོབ་བྱང་བྱེད་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཅན་དང་བསྟན་བ་དམ་པའི་ཆོས་
དགོན་མཆོག་ཉིད་འབྲེལ་ཟབ་པོའི་དོན་ཉོགས་པས་འཁོར་བའི་སྐྱག་བསྐུལ་ཟད་བ་རང་
རྒྱད་ལ་ཐོབ་བྱའི་འབྲས་བུའི་སྐྱབས་སུ་དོན་དུ་གཉེར་བ་རང་སངས་རྒྱས་གྱི་རིགས་
ཅན་དང་། སྲིད་པ་ཐ་མ་པའི་ཆེ་གཞན་གྱི་སྤྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་དབྱ་བཅོམ་ཐོབ་བ་
སློབ་མ་དབྱ་བཅོམ་པའི་རྒྱད་གྱི་འབྲས་བུ་རང་རྒྱད་ལ་ཐོབ་བྱའི་འབྲས་བུའི་སྐྱབས་སུ་
དོན་དུ་གཉེར་བ་ཉན་ཐོས་གྱི་རིགས་ཅན་སོགས་གྱི་འབྲས་བུའི་སྐྱབས་སུ་ཉོགས་པར་
བྱ་བའི་ཆེད་གྱི་དོན་གྱིས་ཐེག་པ་གསུམ་གའི་གང་ཟག་རྣམས་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་
འབྲས་བུའི་སྐྱབས་གསུམ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་ནོ། །

སྟོན་བ་དང་། བསྟན་བ་དང་སློབ་མ་དབྱ་བཅོམ་བ་དང་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་
འཕགས་པས་བསྐྱས་པའི་བྱུང་བེན་གྱི་དགོན་མཆོག་གསུམ་ཐེག་པ་གསུམ་པའི་
ཆོགས་གྱི་རྒྱུའི་སྐྱབས་སུ་ཉོགས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་གྱི་དོན་གྱིས་དང་། ལམ་དུ་མ་
ཞུགས་ཀྱང་དགོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སོ་སོར་མཆོད་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བ་བྱེད་བ་
གསུམ་ལ་མོས་བ་རྣམས་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་རྒྱུའི་སྐྱབས་གསུམ་རྣམ་པར་བཞག་

བ་ཡིན་ནོ། །དོན་བསྐྱུས་ན། རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་རང་རྒྱུད་ལ་ཐོབ་བྱའི་དབང་དུ་
བྱས་ནས་འབྲས་བུའི་སྐྱབས་གསུམ་རྣམ་པར་བཞག་ལ། སྤྱབ་ཟེན་གྱི་དགོན་མཆོག་གསུམ་
རིགས་ཅན་གསུམ་ག་ལ་ལྟོས་ནས་རྒྱུའི་སྐྱབས་དང་། ལམ་དུ་མ་ཞུགས་ཀྱང་
དགོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སོ་སོར་བྱ་བ་བྱེད་བ་ལ་མོས་བ་ལ་ལྟོས་ནས་སྐྱབས་
གསུམ་སོ་སོར་རྒྱུའི་སྐྱབས་སུ་རྣམ་པར་བཞག་གོ།

གཉིས་བ་ནི། ལྟོན་པའི་ཡོན་ཏན་བསྐྱུས་ནས་རྟོགས་པའི་དོན་དུ་སངས་རྒྱུས་གྱི་
དངོས་པོ་ཉིད་རང་རྒྱུད་ལ་ཐོབ་བྱར་དོན་དུ་གཉིར་བར་ཞུགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་ཐེག་པ་བའི་གང་ཟག་དང་། རིགས་ཅན་གསུམ་གའི་གང་ཟག་སངས་རྒྱུས་ལ་
མཆོག་ཏུ་བྱ་བ་བྱེད་བ་དང་། ལམ་དུ་མ་ཞུགས་ཀྱང་སངས་རྒྱུས་ལ་སྤྱག་དང་མཆོད་
བ་ལ་སོགས་པ་མཆོག་ཏུ་བྱ་བ་བྱེད་པར་མོས་བ་རྣམས་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་
སངས་རྒྱུས་ནི་སྐྱབས་ཡིན་ཏེ། ཀྱང་གཉིས་རྣམས་གྱི་མཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་
སངས་རྒྱུས་དགོན་མཆོག་སྐྱབས་སུ་བསྐྱུས་ཅིང་རྣམ་པར་བཞག་གོ། །འདི་ནི་རིགས་
པས་འཐད་པ་འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྐྱབ་བྱེད་བཞོད་པ་ཡིན་
ཏེ། ཀྱང་གཉིས་གྱི་སྐྱེས་བུ་རྣམས་གྱི་ནང་ནས་མཆོག་མཐར་ཐུག་པ་སངས་རྒྱུས་
འབའ་ཞིག་དང་། སྐྱབས་གནས་སུ་གྲགས་པས་སོ། །

གཞན་དུ་ན་སངས་རྒྱུས་དགོན་མཆོག་སྐྱབས་སུ་སྐྱབ་པའི་སྐྱབ་བྱེད་གཞན་དུ་
མ་བཞོད་པས་ཆོག་པའི་ཕྱིར་དང་། རང་གི་ལྟོན་པ་གཞན་གྱི་ལྟོན་པ་ལས་མཆོག་ཏུ་
སྐྱབ་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལྟོན་པའི་བསྐྱུས་པ་དམ་པའི་ཆོས་དགོན་མཆོག་
གི་ཡོན་ཏན་བསྐྱུས་ནས་རྟོགས་པའི་དོན་དུ་གང་ཟག་རང་ཉིད་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་

ཟབ་མོ་འཁོར་བ་ལུགས་འབྱུང་ལུགས་སྒྲོག་དང་རྟེན་འབྲེལ་སྒྲོས་པའི་མཐའ་དང་
བྲལ་བ་རྗེས་སུ་རྟོགས་ནས་འཁོར་བའི་སྤྱག་བསྐལ་ཉེ་བར་ཞི་བ་རང་རྒྱད་ལ་ཐོབ་
པའི་ཕྱིར་ཞུགས་པ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པ་བའི་གང་ཟག་དང་། ལམ་དུ་ཞུགས་
པ་དང་མ་ཞུགས་ཀྱང་ཆོས་ལ་བཀྱར་སྟེ་དང་། རྒྱའི་སྐྱབས་ལ་སོགས་པ་མཆོག་ཏུ་
བྱ་བ་བྱེད་པར་མོས་པ་རྣམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཆོས་དཀོན་མཆོག་ནི་སྐྱབས་
ཡིན་ཏེ། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་རྟོགས་
པའི་དོན་དུ་ཆོས་དཀོན་མཆོག་སྐྱབས་སུ་བསྟན་ཅིང་རྣམ་པར་བཞག་གོ། །སྤང་བྱའི་
ས་པོན་དང་བྲལ་བ་སྤང་མི་ལྡོག་པའི་ཆོས་ཅན་ཀྱི་སྤངས་པ་སྐྱབས་སུ་རིགས་ཀྱི།
སྤང་ལྡོག་པའི་ཆོས་ཅན་འཇིག་རྟེན་པའི་ཆགས་བྲལ་ཆོས་དཀོན་མཆོག་ཏུ་མི་
འཆད་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །

སྟོན་པའི་བསྟན་པ་ལ་ཤེགས་པར་ཞུགས་པའི་སྒྲོབ་མ་དག་བཅོམ་པའི་ཡོན་
ཏན་བསྟན་ནས་རྟོགས་པའི་དོན་དུ་གཞན་ལས་ཐོས་པའི་སྤྱི་རྗེས་སུ་ཞུགས་ནས་
རང་རྒྱད་དག་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་བྱུང་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཞུགས་པའི་ཉན་ཐོས་
ཀྱི་ཐེག་པ་བའི་གང་ཟག་དང་། རིགས་ཅན་གསུམ་གས་བྱུབ་ཟིན་ཀྱི་དགེ་འདུན་
དཀོན་མཆོག་རྒྱའི་སྐྱབས་སུ་བྱེད་པ་དང་། ལམ་དུ་མ་ཞུགས་ཀྱང་འཕགས་པའི་
དགེ་འདུན་ལ་བསྟེན་བཀྱར་བ་དང་། ལམ་སྐྱབ་པའི་བྲོགས་སུ་འཛིན་པ་སོགས་
མཆོག་ཏུ་བྱ་བ་བྱེད་པར་མོས་པ་རྣམས་ཀྱི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཞིང་གི་དབང་དུ་བྱས་
ནས་འཕགས་པའི་དགེ་འདུན་ནི་སྐྱབས་ཡིན་ཏེ་ཆོགས་ཀྱི་མཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།
ཞེས་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་སྐྱབས་སུ་བསྟན་ཅིང་རྣམ་པར་བཞག་གོ། །འཕགས་

པའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པ་ན་སྐྱབས་གནས་ཡང་དག་ལ། ཡང་དག་ཡིན་མེན་གྱི་ཐེ་ཆོས་
 གྱི་ས་ཐོན་སྤངས་པས་སྐྱབས་གནས་དང་མི་ཕྱེད་པས་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར། དགེ་འདུན་
 དགོན་མཆོག་ཏུ་རྣམ་པར་བཞག་གི། །སོ་སོ་སྤྱི་ཐོ་ལ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཆེ་འཕོས་ནས་
 ལྷོན་པ་གཞན་གྱི་ཁ་ཕྱིར་འབྲང་བ་སྤྱིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གང་ཟག་དང་དགེ་འདུན་
 གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་དགེ་འདུན་ལ་བཞིའི་གངས་ཆད་དགོས་པས་ཆོག་པ་ཞེས་སྒྲོས་
 སོ། །སྐྱབས་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ཡིན་པས་ཐེག་པ་དཔལ་པའི་
 འཕགས་པའི་ཆོག་པ་ཀྱང་འདྲིར་བསྟན་ཏོ། །

ལོག་པའི་བཞེས་གཉེན་གྱིས་བསྐྱས་པ་ཁ་ཅིག་ །ཉན་ཐོས་འཕགས་པ་དང་ཉན་
 ཐོས་དབྱ་ཅོས་པས། འཕགས་པ་དང་དབྱ་བཅོས་པའི་གོ་མི་ཆོད་དོ་ཞེས་སྒྲོ་བ་ནི།
 ལྷོན་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱུ་གྱིས་དང་པོར་ཡུལ་ལྔ་ར་ཏ་སེར་ཉན་
 ཐོས་གྱི་ཐེག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་རྣམས་ལ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་
 བསྐྱོར་ཡང་གོལ་བ་མཆོན་ཉིད་པ་ལ་བཀོད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ། ཞེས་ལྷོན་པ་
 དང་བསྟན་པ་མཐའ་དག་ལ་སྐྱར་བ་འདེབས་པའི་ལོག་ལྟ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་ཐོ་
 སོག་ཆགས་ཁྲི་ཁྲག་དུ་མ་བསད་པ་ལས་ཀྱང་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཆེས་ཆེ་བས། བདག་
 ལེགས་སུ་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་གནས་འདི་ལ་གིན་ཏུ་གཟབ་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟར་འདིས་ནི་མདོར་བསྐྱས་ན་དགོས་པའི་དོན་རྣམས་པ་གསུམ་
 གྱིས་གདུལ་བྱ་གང་ཟག་བྱུག་གི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བཅོམ་ལྷན་འདས་གྱིས་སྐྱབས་
 གསུམ་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་རྣམས་པར་བཞག་པ་འདི་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཉིད་ཀྱི་ཉེན་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་པའི་
 སྐྱབས་རྣམས་པར་བཞག་པ་ལ་གནས་པས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཉན་ཐོས་གྱི་ཐེག་པ་ནས་

ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་བར་དུ་ཐེག་པ་ལ་རིམ་གྱིས་གཞུག་པའི་དོན་དུ་ཡིན་ནོ། །ཀྱན་རྫོབ་
པའི་སྐྱབས་དང་དོན་དམ་པའི་སྐྱབས་ཀྱི་དོན་ནི་འདི་ལྟར། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ངེས་པའི་གང་ཟག་ཐེག་པ་དམན་པའི་དགྲ་བཙུགས་པའི་འབྲས་བུ་ཙམ་
ཞིག་རང་རྒྱད་ལ་ཐོབ་བྱར་བྱེད་ཀྱི། དེ་ལས་གོང་དུ་བཟོད་མི་འདོད་ཅིང་བཟོད་མི་
དགོས་པར་འདོད་པ་གདུལ་བྱའི་བསམ་པའི་དོར་བཟོད་པ་མཐར་ཐུག་ཀྱང་དངོས་པོ་
ལ་བཟོད་པ་མཐར་ཐུག་པ་མ་ཡིན་པའི་སྐྱབས་ཀྱན་རྫོབ་པའི་སྐྱབས་ཀྱི་དོན་ཏེ། དངོས་
པོ་ལ་བདེན་པར་མ་བྱུང་ཀྱང་བསམ་དོར་བདེན་པར་བྱུང་པ་ལ་ཀྱན་རྫོབ་པའི་བདེན་པ་
ཞེས་སྐྱ་བཤད་པ་བཞིན་ནོ། །དངོས་པོ་ལ་བཟོད་པ་མཐར་ཐུག་པའི་སྐྱབས་ནི། དོན་
དམ་པའི་སྐྱབས་ཀྱི་དོན་ཏེ། ཀྱན་རྫོབ་པའི་སྐྱབས་རྣམས་པར་བཞག་པ་ནི། ཉན་རང་
རིགས་ངེས་པ་དགྲ་བཙུགས་པའི་འབྲས་བུའི་བར་དུ་ཁྱིད་ནས། མཐར་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་
གཞུག་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །འགྲེལ་པའི་སྐྱབས་འདི་དག་གིས་ཀྱང་། མཐར་ཐུག་ཐེག་
པ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱབ་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་པའི་སྐྱབས་དོན་དམ་པའི་སྐྱབས་མ་
ཡིན་པར་བསྐྱབ་པ་དང་། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཉག་ཅིག་དོན་དམ་
པའི་སྐྱབས་སུ་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཅ་བ་དང་། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི།
ཆོས་དང་དགེ་འདུན་གཉིས་ལས། ཆོས་ལ་ལུང་གི་ཆོས་དང་རྟོགས་པའི་ཆོས་
གཉིས་ཀྱི་ལུང་གི་ཆོས་མིང་ཆོག་ཡི་གེའི་ཆོགས་ཆོས་ཙན། རང་རྒྱད་ལ་ཐོབ་བྱ་
མཐར་ཐུག་པའི་གཏན་གྱི་སྐྱབས་མཆོག་མ་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་མཛོན་
སུམ་དུ་རྟོགས་ཤིང་མཐར་ཐུག་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པ་ན། གཟིངས་ལྟར་རང་ཉིད་ཀྱི་

འབྲས་བུ་ཐོབ་པའི་ཐབས་སུ་མི་དགོས་པས་སྤང་ཞིང་དོར་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། རང་
ཉིད་ཀྱི་འབྲས་བུའི་སྐྱབས་མ་ཡིན་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། སངས་རྒྱས་ཐོབ་ནས་གསུང་
གི་ཚོགས་དགོས་པ་མེད་པའི་དོན་མིན་ནོ། །

བྱང་རྩལ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པའི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་བདེན་སྟོང་སྒྲོས་བྲལ་
མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཚོས་ཅན། བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་སྤྲ་མ་ལ་རྟགས་ནི།
རང་ཉིད་ནི་མ་མཐའ་དག་གིས་དག་པ་མེད་ཀྱང་རང་གི་རོང་ནི་མ་མཐའ་དག་གིས་
དཔེན་པར་སྤང་བ་དང་། རང་ཉིད་ནི་མའི་བསྐྱད་པ་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བ་མེད་ཀྱང་།
རང་གི་རོ་བོ་ལ་ནི་མའི་བསྐྱད་པ་མེད་པར་སྤང་བའི་འདྲིད་པའི་ཚོས་ཅན་བསྐྱ་བའི་
ཚོས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིའི་དོན་ཁ་ཅིག་གིས། བདེན་སྟོང་རྩལ་བ་བསྐྱ་བའི་དོན་
དུ་བྱས་ནས་འདུས་བྱས་ཡིན་ན། དོན་དམ་པའི་སྐྱབས་མ་ཡིན་པས་ཁྲབ་པར་འདོད་
ཅིང་། རྒྱ་མཚན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་ལམ་བདེན་དོན་དམ་
པའི་སྐྱབས་མ་ཡིན་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་སྐྱ་གཉིས་ཀྱང་དོན་དམ་པའི་
སྐྱབས་མ་ཡིན་པ་དང་། ཁ་ཅིག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་སྐྱ་གཉིས་སངས་རྒྱས་
མཚན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་པར་འདོད་པ་ནི། ལུ་སྟེགས་སྟོང་པ་བས། ཐུབ་པ་ཚོས་ཅན།
སྟོན་ཟད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དག་སྐྱ་བའི་ཕྱིར་དང་། རྟོག་ལྡན་པ་དང་། ལག་པ་དང་ལྡན་
པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་སྐྱ་བའི་ཉིད་ཀྱི་གཞུང་བཙུགས་པར་ཟད་ལ། ཤིང་རྩ་ཆེན་པོ་
རྣམས་ཀྱིས་ནི། ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་མཚོག་གི་སྤྱལ་བའི་སྐྱ་ཉིས་
པ་ཀུན་ཟད་དང་། ཡོན་ཏན་ཀུན་ལྡན་གྱི་སངས་རྒྱས་སུ་སྐྱབ་པའི་ཆེད་དུ། རིགས་
པའི་ཚོགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་འབད་བ་དུ་མས་སྟོབར་མཛད་པ། ཁྱིད་ནི་དེ་སངས་རྒྱས་

ཡིན་པ་མ་ཁེགས་ནས་སྤངས་པས། ལ་སྤྱེས་ཀྱིས་པོར་བསྐྱོས་པ་ལྟར། སངས་རྒྱུས་
ཀྱི་བསྟན་པ་འཛིན་པའི་ཚུལ་དུ་བཅོས་ནས། དེ་ཉིད་འཛིག་པར་བྱེད་པའི་ཚོས་རྒྱན་
དུ་ཤེས་པར་བྱས་ལ། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་འབྲུག་པར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་
མཆིལ་མའི་ཐལ་བ་བཞིན་དུ་དོར་བར་བྱའོ། །

འདི་དག་གིས་ནི། གདུལ་བྱའི་གཞན་སྤང་ཙམ་ཡིན་ཀྱི་སངས་རྒྱུས་རང་རྒྱུད་
ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་གཟུགས་སྐྱ་མེད་པ་དང་། ཡང་སངས་རྒྱུས་རང་སྤང་ལ་ཡེ་ཤེས་
མེད་པར་འདོད་པ་སོགས་ཀྱང་བཀག་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་
འཕགས་པའི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་ལམ་བདེན་དོན་དམ་པའི་སྐྱབས་ཡིན་པ་བཀག་པ་ན།
བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་དང་། ཐེག་པ་དམན་པའི་ལམ་བདེན་སོགས་
ཀྱང་དོན་དམ་པའི་སྐྱབས་མ་ཡིན་པར་རྟོགས་པར་བྱའོ། །ཉན་ཐོས་དབྱེ་བཅོམ་པའི་
རྒྱུད་ཀྱི་ལྷག་མ་མེད་པའི་བྱང་འདས་སྤྱུག་ཀུན་ཉི་བར་ཞི་བ་དེ་ཚོས་ཅན། བསྐྱབ་
བྱའི་ཚོས་སྤྲ་མ་ལ་རྟགས་ནི། ཉན་མོངས་པ་དང་སྤྱུག་བསྐྱལ་ཙམ་མེད་པ་ཙམ་ཀྱིས་
རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་ཕྱིར་ཙམ་ནི་ལྷག་མ་འགོག་པ་སྟེ། ཤེས་སྤྱིབ་ཀྱི་འཛིགས་པ་མི་ཟད་པ་
དོན་ཀྱིས་འཕེན་པར་བལྟ་བར་བྱའོ། །

དེའི་དོན་རྒྱུས་པར་འགྲེལ་པར་འཆད་དེ། ཉན་རང་དབྱེ་བཅོམ་པ་ཚོས་ཅན།
བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་སྤྲ་མ་ལ་རྟགས་ནི། ཤེས་སྤྱིབ་ཀྱི་འཛིགས་པ་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར།
སྤྲ་མ་ལ་བརྟེན་ནས་འདི་བྱུང་མོད་ཀྱི། ཉན་རང་དབྱེ་བཅོམ་པ་ཤེས་སྤྱིབ་ཀྱིས་
འཛིགས་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་དེ་ཟད་པ་དོན་དུ་གཉེར་བ་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་
སྐྱབ་པའི་ཆེད་དུ་ལོགས་སུ་སྐྱོས་སོ། །དེ་ལྟར་བྱང་དང་རྟོགས་པའི་ཚོས་རྣམ་པ་

གཉིས་དང་སངས་རྒྱལ་ལས་གཞན་པའི་འཕགས་པའི་ཆོག་གས་གཏན་གྱི་སྐབས་
མཆོག་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་སོ། །ལུང་གི་ཆོས་དོན་དམ་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་དོགས་པ་
མེད་མོད་ཀྱི། མཐའ་དབྱེད་ནས་ཁྲབ་པ་སྐབས་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་སྒྲོས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ལུང་གི་ཆོས་དོན་དམ་པའི་སྐབས་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་
དང་། རྟོགས་པའི་ཆོས་དོན་དམ་པའི་སྐབས་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པའོ། །

དང་པོ་ནི། ཆོས་ནི་ཞེས་སོ། །སངས་རྒྱལ་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་གསུང་
གི་ཆོག་གས་དོན་དམ་པའི་སྐབས་ཡིན་མོད་ཀྱི། འདི་ནི་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱུས་
པའི་ཉན་ཤེས་དང་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པའི་རྣམ་རིག་ལ་སྣང་བའི་ལུང་གི་ཆོས་ཅམ་དང་།
གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྣང་བ་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ཀྱིས་ཁྲད་
པར་བྱ་བས་པ་དེ་དག་དོན་དམ་པའི་སྐབས་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་
ལམ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་མཐར་ཐུག་པའི་ཕྱིར་ཉ། ལམ་གྱི་དམིགས་པ་དོན་དམ་
པའི་བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་པ་ན་རང་ཉིད་འབྲས་བུ་ཐོབ་པའི་
ཆེད་དུ་ཆོག་གི་འཁར་བ་ལ་བརྟེན་མི་དགོས་པས། དོན་ཤེས་པས་ནི་ཆོས་རྣམས་
ཀྱུན། །གཟིངས་དང་འབྲ་བ་ཉིད་དུ་རིག་ །ཅེས་གཟིངས་ལྟ་བུ་ཞེས་བཤད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། རྟོགས་པའི་ཆོས་ནི། ཞེས་ཉ། གང་གིས་རྟོགས་པ་ལམ་གྱི་བདེན་
པ་དང་། གང་རྟོགས་པ་འགོག་པའི་བདེན་པ་ཞེས་བྱ་བས་སོ། །འགོག་བདེན་མངོན་
པར་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དུ་བསྟན་ཀྱི། ཡུལ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ངོ་ཐོར་སྟོན་པ་ནི་
མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པའི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་བདག་མེད་
མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ལམ་ནི་སྐྱེ་འཇིག་བྱེད་པའི་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་དུ་

རྟོགས་ལ་ཞེས་པས་སྤྱིར་བསྟན་ནས། བསྐྱ་བའི་དོན་དང་། མི་རྟོག་པའི་ཆུལ་འོག་
མས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བྱེ་ནས་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། འདུས་བྱས་ཙམ་ལ་དོན་དམ་པའི་སྐྱབས་མ་
ཡིན་པས་ཁྲབ་པ་དོགས་པའི་གནས་མེད་དོ། །

འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་བཤད་མ་ཐག་པའི་ལམ་གྱི་བདེན་པ་
གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་གནས་ཆུལ་དང་སྒྲུང་ཆུལ་མི་མཐུན་པས་རྩོན་པ་སྤར་རྩ་བར་
བཤད་པ་ལྟ་བུའི་བསྐྱ་བའི་ཆོས་ཅན། གང་རྩོན་པ་བསྐྱ་བའི་ཆོས་ཅན་གྱི་ཆུལ་དུ་
སྤར་བཤད་པ་དེ་ནི་བཟོད་པ་མཐར་ཐུག་པའི་སྐྱབས་སུ་མི་བདེན་པ། གང་བཟོད་པ་
མཐར་ཐུག་པའི་སྐྱབས་སུ་མི་བདེན་པ་དེ་ནི་སྤར་རྩུང་ལ་སྦྱེས་ཀྱང་བཟོད་པ་མཐར་
ཐུག་པའི་ཆེ་མེད་པར་འགྱུར་བའི་དངོས་པོ་ཡིན་པས་མི་རྟག་པ་གང་དེ་འདྲའི་ཆུལ་
གྱི་མི་རྟག་པ་དེ་ནི་དོན་དམ་པའི་སྐྱབས་མ་ཡིན་ནོ། །འདུས་བྱས་ཙམ་ལ་རྟག་པས་
ཁྲབ་པ་བསྟན་པར་འདོད་པ་ནི། འདི་དག་གིས་ཅི་བྱེད་པ་མ་ཤེས་པའི་དོན་ཏེ།
གཞུང་འོག་མ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ། །

ལམ་དེས་རྟོགས་པའི་འགོག་པ་ཐོབ་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་དེའི་ནང་ནས་ཉན་
ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པའི་ཆུལ་གྱིས་ཐོབ་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ལྷག་མེད་ཀྱི་མུང་འདས་
ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པའི་སྐྱབས་མ་ཡིན་ཏེ། ཉན་མོངས་པ་དང་སྤྱག་བསྐྱལ་ཙམ་
མེད་པ་ཙམ་གྱིས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་ཕྱིར། མར་མེ་རྒྱུ་ཆད་པ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་གྱི་
ཆོགས་ལ་དམིགས་པའི་སྤར་བ་རྣམས་བྱུང་ནས་ཞི་བའི་བདེ་བ་འབའ་ཞིག་ལ་
སྟོམས་པར་ཞུགས་པའོ། །ཁྲབ་པར་ཐལ། དེ་ལྟ་བུའི་སྤྱག་ཀུན་ཙམ་གཉན་པོས་
བཙོམ་པའི་སྟོན་མེད་པའི་བྲལ་བ་ནི་དོན་དམ་པའི་སྐྱབས་སམ། སྐྱབས་གཏན་མ་

ཡིན་པར་འགྲུར་བར་འོས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐྱབས་ཙམ་ཡིན་ཡང་། འོན་ཏེ་དམ་
པའི་སྐྱབས་མ་ཡིན་པའི་དོན་ཏོ། །ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་ཞེས་པ་ལ། ཁ་ཅིག་ན་རེ།
རང་ལུགས་ལ་སྐྱབ་བྱེད་གཞན་དེ་དག་གིས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལྷག་མེད་ཀྱི་མྱང་འདས་
དོན་དམ་པའི་སྐྱབས་མ་ཡིན་པར་གྲུབ་ཀྱང་། ཉན་ཐོས་པ་ཁ་ཅིག་དོན་དམ་པའི་
སྐྱབས་སུ་འདོད་པའི་ལོག་རྟོག་དགག་པའི་ཆེད་དུ། རང་ལུགས་ལ་མར་མེ་མི་བ་
བཞིན་སོང་བའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མྱང་འདས་མ་གྲུབ་ཀྱང་། ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་དག་གིས་
བརྟགས་པའི་ལུགས་ཁས་སྒྲངས་ནས། ལོག་རྟོག་བཀག་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་
པ་ནི། འདིའི་དོན་མ་ཡིན་གྱི། འདི་ནི་འགྲེལ་བ་དོན་གསལ་ལས། ཚུལ་གསུམ་རྣམ་
པར་བཞག་པ་དགོངས་པས་བསྐྱུས་ལ། ཞེས་བཤད་པ་ལྟར། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པའི་
ཚུལ་ཡིན་གྱི། དངོས་སོ་ལ་མི་གནས་པ་ཉན་ཐོས་པའི་གྲུབ་མཐས་བཞག་པའི་
ལུགས་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །

མར་མེ་མི་བའི་དཔེ། བེམ་རིག་ཀྱན་རྒྱན་ཆད་པ་ལ་འཆད་མི་དགོས་ཀྱི། སྤར་
ཉོན་མོངས་པས་བསྐྱེད་པའི་སྤྱག་བསྐྱེད་ཡོད་པ་མར་མེ་མི་བ་བཞིན་སོང་བ་དང་།
སེམས་ཅན་གྱི་ཆོག་ལ་གཟིགས་པའི་སྤང་བ་མར་མེ་མི་བ་བཞིན་དུ་རྒྱབ་ནས་
ཐག་པ་མེད་པའི་དབྱིངས་འབའ་ཞིག་ལ་མཉམ་བར་བཞག་པ་ལ་ངེས་པར་བཤད་
དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་འདི་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ལ་ཞུགས་ཀྱང་། རིགས་མ་
ངེས་པ་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ཡོངས་སུ་བསྐྱུར་བ་པའི་ཉན་ཐོས་དང་། སྤར་རིགས་ངེས་པ་
ཡིན་ཡང་ལྷག་མ་མེད་པའི་མྱང་འདས་ཐོབ་ནས། སྤར་འཁོར་བའི་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱིས་
ཡིད་སྤྱན་པ་དབྱགས་ལེགས་པར་སྤྱང་བ་དག་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་འོད་ཟེར་གྱིས་

བསྐྱལ་ནས་དེ་ལས་སད་དེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་བཀྱི་བའི་ཆེད་དུ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལྷག་
མེད་མུང་འདས་ཀྱན་རྫོབ་པའི་སྐྱབས་སུ་བསྐྱབ་པ་དང་། འོན་དམ་པའི་སྐྱབས་མ་
ཡིན་པར་བསྐྱབ་པ་ཡིན་ལ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཐོབ་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་
ལྷག་མེད་མུང་འདས་ཆད་མས་གྲུབ་པའི་རྣམ་གཞག་རང་ལུགས་ལ་ཡང་ཁས་ལེན་
པ་ཡིན་ནོ། །

འོག་ནས་སངས་རྒྱུ་མ་ཐོབ་པར་མུང་འདས་མི་ཐོབ་པར་བཤད་པ་ནི། ཉན་
སྒྲིབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བརྩུག་ཉིས་དང་། ཤེས་སྒྲིབ་
ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བརྩུག་ཉིས་ཀྱི་མུང་ན་མ་ལུས་པ་
དང་བྲལ་བའི་དོན་ཡིན་པས། ཉན་ཐོས་ལ་མུང་འདས་མཆོད་ཉིད་པ་མེད་པ་རྣམ་པ་
ཐམས་ཅད་དུ་བྱར་མི་རུང་ངོ། །མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པའི་
རྣལ་འབྱོར་སྦྱོད་པ་བ་ཁ་ཅིག་ཀྱང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལྷག་མེད་མུང་འདས་ཀྱི་གནས་
སྐབས་ན། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རིགས་འདྲ་མི་འཆད་པར་བཞེད་དོ། །

ཅ་འབྲེལ་འདི་དག་གི་དོན་མ་རྟོགས་པས་རང་ལུགས་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལྷག་མེད་
མུང་འདས་དོན་དམ་པའི་སྐྱབས་མ་ཡིན་པར་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་གི་སྟོན་ས་
སྐྱབ་པའི་རྣམ་གཞག་ལེགས་པར་མ་ཤེས་པར་མི་འདོད་པ་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་དུ་
བྱེད་པ་དང་། འབྲེལ་པའི་ཅ་མ་གྱི་སྐྱས་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་འཛིགས་པ་མ་ཟད་པ་འཕངས་
པ་མི་ཤེས་པར་བཅ་རིག་རྒྱུ་ཆད་ནས་མེད་པ་སོགས་རྟགས་སུ་བྱེད་པ་ནི་དོན་མ་
རྟོགས་པའི་རྣམ་འགྱུར་དུ་གསལ་ལོ། །འཕགས་པའི་ཆོགས་དོན་དམ་པའི་སྐྱབས་མ་
ཡིན་པར་བསྐྱབ་པ་ནི། །དགོ་འདུན་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་འདིར་ཐེག་པ་གསུམ་དང་ལྷན་

པའི་ཐོག་དམན་འཕགས་པ་དང་བྱང་མེས་འཕགས་པའི་ཆོག་གི་ཆོག་ལྟ་བུ་གས་
སོ། །དེ་ཡང་དོན་དམ་པའི་སྐྱབས་མ་ཡིན་ཏེ། ཏྲ་ཏུ་སྐྱབ་པའི་འཛིགས་པ་དང་
བཅས་པའི་ཕྱིར་དང་། ལྷན་ཐོག་དམ་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་བ།
སོང་ནས་འཛིགས་པ་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ཆོལ་བ་འཛིགས་པ་ཟད་པ་དེའི་
ཐབས་སྟོབ་པ་ལས་སྐྱབ་པའི་བྱ་བ་དང་བཅས་པས་སྐྱ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་
རྫོགས་པའི་བྱང་ལྷན་པ་ཞུགས་པ་ཡིན་ནོ། །

ལྷན་པར་བཤད་པ་ལ་བཞི། འཛིགས་པ་དང་བཅས་པ་དང་། སྐྱབས་སུ་སོང་བ་
དང་། ངེས་པར་འབྱུང་བ་ཆོལ་བ་དང་། སྟོབ་པའི་ཕྱིར་བྱང་ལྷན་པ་ཞུགས་པའོ། །དང་
པོ་ནི། རི་ལྷར་འཛིགས་པ་དང་བཅས་ཞེས། གང་གི་ཕྱིར་དག་བཅོམ་པ་ཡང་སྤྲོད་པ་
ཟད་པ་རྣམས་ཀྱང་ཉོན་མོངས་པའི་བག་ཆགས་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། ཏྲ་ཏུ་ལྷན་མི་
འཆད་པར་ཐག་པ་དང་བཅས་པའི་འདྲ་བྱེད་ཐབས་ཅད་ལ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་
ཡིན་པའི་སྤོངས་པ་མི་ཟད་པར་ཤེས་སྐྱབ་ཀྱིས་འཛིགས་པའི་འདྲ་ཤེས་ཉེ་བར་
གནས་པར་འབྱུང་ཏེ། དཔེར་ན་ཞེས་སོ། །དེས་ན་དག་བཅོམ་པ་ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། དོན་དམ་པའི་སྐྱབས་ནི་སྐྱབས་ཆོལ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །རི་ལྷར་
དཔུལ་བ་ན་གནས་པའི་མེས་ཅན་སྐྱབས་མེད་པ་འཛིགས་པ་དེ་དང་དེས་
འཛིགས་པ་དེ་དག །དེ་དང་དེ་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ཆོལ་བ་དེ་བཞིན་དུ། དག་
བཅོམ་པ་ལ་ཡང་འཛིགས་པ་དེ་ཡོད་དེ། གང་གི་ཕྱིར་དག་བཅོམ་པ་དེ་དག་ཤེས་
སྐྱབ་ཀྱི་འཛིགས་པས་འཛིགས་ཏེ་བྱུང་བེན་གྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་ལ་སྐྱབས་
སུ་འགྲོ་བ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི། གང་ཞེས་ཏེ་ལྷར་འཛིགས་པ་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར་

སྐྱབས་སུ་འགོ་བཙེ། རང་རྒྱུད་ལ་ཤེས་སྤྱིབ་ཀྱི་འདིགས་པ་ཟད་པའི་གོ་འཕང་ཐོབ་
པའི་ཆེད་དུ་གདོན་མི་ཟ་བར་འདིགས་པ་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ཚོལ་ལ། ངེས་པར་
འབྱུང་བ་ཚོལ་པའི་ཕྱིར་ན་འདིགས་པའི་གཞི་སྒོ་གསུམ་གྱི་གནས་ངན་ལེན་གྱི་བག་
ཆགས་སྒ་མོ་སྤངས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སློབ་པ་ལས་སྐྱབ་པའི་བྱ་བ་དང་བཅས་
པར་འགྱུར་རོ། །

བཞི་པ་ནི། སློབ་པའི་ཕྱིར་ནི་སྤྱིབ་གཉིས་ཀྱི་འདིགས་པ་མེད་པའི་བྱ་མཆོག་གི་
གནས་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཞུགས་པར་གྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ། ཟླ་ན་མེད་པ་
ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཚུབ་ཏུ་ལོ། །རང་ཉིད་ནལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ལུགས་
འཐད་པར་མཐོང་ནས། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་འདོད་ན་མ་གཏོགས་འགྲེལ་པ་
འདིས་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱབས་མ་བསྐྱབས་སུ་ཞིག་ཐེ་ཚོམ་ཟ། བྱང་
ཚུབ་ཏུ་ཡོངས་སུ་བསྐྱར་བ་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ན་
དམ་པའི་ཆོས་པར་དཀར་པོའི་མདོ་ལས་ཀྱང་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་བསྐྱར་
པར་ཁས་ལེན་དགོས་པས་ཐམས་ཅད་མི་འགྲིག་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་
བཤད་མ་ཐག་པའི་འཕགས་པའི་ཆོག་གས་དེ་ཡང་དོན་དམ་པའི་སྐྱབས་དེའི་རྒྱུའི་ཡན་
ལག་གི་སྐྱབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གཏན་གྱི་སྐྱབས་མ་ཡིན་ནོ། །སྤྱིའི་དོན་བསྐྱུ་བ་ནི། དེ་
ལྟར་སྐྱབས་གཉིས་པོ་འདི་དག་ནི་མཐར་ཐུག་པའི་དུས་ན་སྐྱབས་མ་ཡིན་པར་
བརྗོད་དོ། །མཐར་ཐུག་གི་ཆོས་སྐྱ་མ་ཡིན་པར་བསྐྱབ་པ་ནི། ཤེས་འདོད་མེད་པའི་མ་
བྱུབ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཅ་བ་དང་། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། འགོ་བ་ཡི་ཆོས་ཅན།

དམ་པའི་དོན་དུ་སྟེ་དོན་དམ་པའི་སྐྱབས་ནི་སངས་རྒྱུ་ཉག་ཅིག་ཡིན་ཏེ། ཐུབ་པ་
 སངས་རྒྱུ་པ་བཅོམ་ལྷན་འདས་འཛིགས་པ་ཐམས་ཅད་ཟད་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱབས་
 པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིས་ནི་འགྲེལ་བ་འགྲེལ་བ་ལ་བརྟེན་པ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པར་
 འཛིགས་པ་མེད་པའི་གོ་འཕང་བརྟེན་པས་དོན་དམ་པའི་སྐྱབས་སུ་རིགས་པའི་རྒྱ་
 མཚན་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ས་བཙུ་རྒྱུན་གྱི་ཐ་མ་མན་ཆད་ཐེག་པ་གསུམ་པོའི་
 འཕགས་པའི་ཆོགས་ཀྱང་ཆོས་སྐྱེདེའི་མཐར་ཐུག་པ་ཅན་དུ་འགྲོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 འདིས་ནི་ཐུབ་པ་སངས་རྒྱུ་པ་བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་དག་གི་རྒྱའི་སྐྱབས་དང་། དེ་ལྟ་
 བུའི་གོ་འཕང་འབྲས་བུའི་སྐྱབས་སུ་བྱེད་པར་བསྟན་པས། ཐུབ་པ་སངས་རྒྱུ་པ་
 བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་སྐྱབས་མཛད་པའི་རྒྱ་མཚན་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན།
 ཐུབ་པ་སངས་རྒྱུ་པ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ནི། རང་ཉིད་འཛིགས་པ་ཐམས་ཅད་ཟད་ཅིང་།
 འཛིགས་པ་ཐམས་ཅད་མ་ཟད་པ་རྣམས་ལ། ཉེ་རིང་མེད་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་
 མངའ་བ། བན་ལན་དང་། གྲགས་པ་སོགས་ལ་མི་ལྟ་བར་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱབས་
 མཛད་པས་ན་གཏན་གྱི་སྐྱབས་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། འདིས་ནི་སྤར་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་འགག་པ་
 མེད་པ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་ཐུབ་པ་ནི། རྣམ་པར་
 བྱང་བའི་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལས་གང་གིས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་
 དང་། གང་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱབས་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་།
 སྤར་བཤད་པའི་ཐེག་པ་གསུམ་པོའི་ཆོགས་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་སྐྱབས་པར་དག་པའི་
 མཐར་ཐུག་པ་ཐོབ་པས་མཐར་ཐུན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ན། སེམས་ཅན་སྐྱོབ་པ་

མེད་ཅིང་སྐྱབས་མེད་པའི་འཛིག་རྟེན་ན་འཁོར་བ་མ་སྟོངས་བར་དུ་སེམས་ཅན་གྱི་
 འོན་མཛད་པས། བྱི་མའི་མཐའི་སྤྲ་དང་མཉམ་པ་འཆི་བ་མེད་པས་མི་ཟད་པའི་
 སྐྱབས་རྒྱན་ཆད་པ་མི་སྲིད་པས་ཉག་པའི་སྐྱབས་ཀྱི་བ་མེད་པས་གཡུང་བྱང་གི་
 སྐྱབས་མི་སྐྱབས་དོན་དམ་པའི་སྐྱབས་ནི་གཅིག་ཉིད་དེ། འདི་ལྟ་སྟེ། ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་དགོན་མཆོག་གི་མིང་དོན་བཤད་པ་ལ་གཉིས། ཅ་བ་དང་། འབྲེལ་
 པའོ། །དང་པོ་ནི། རྩ་ཞེས་པ་རིན་པོ་ཆེ་དང་། ཡི་གེ་བསྐྱན་པའི་ངེས་ཆིག་གིས་
 དགོན་མཆོག་ལ་ཡང་འབྲུག་པས་ཆོས་མཐུན་ནམ་པ་བྱུག་གིས་ཆོས་མཐུན་ཉི།
 རིན་པོ་ཆེ་ལྟར་འབྱུང་བ་དགོན་པའི་ཕྱིར་དགོན་པ་དང་། རང་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་
 བྱི་མ་མེད་པའི་ཕྱིར་འདོད་དོན་མི་སྐྱབ་པའི་ཉེས་པ་མེད་པ་དང་། ལུས་མཐུ་དང་ལྡན་
 པའི་ཕྱིར་ཡོན་ཏན་ཆེ་བ་དང་། འཛིག་རྟེན་གྱི་རྒྱན་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་ལན་འདོགས་ཆེ་
 བ་དང་། ཡོན་ཏན་དེ་དག་དང་ལྡན་པ་ནམས་ཀྱི་ནང་ནས་མཆོག་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཐུན་
 མོང་མ་ཡིན་པ་དང་བསྟོད་སྦྲད་སོགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་མི་འབྱིན་པར་འགྱུར་བ་མེད་
 པའི་ཕྱིར་དགོན་མཆོག་ཉིད་ཅེས་བཤད། །

གཉིས་པ་ནི། མདོར་བསྟུན་ན་ཞེས་སོ། །འདི་ལྟ་སྟེ། རིན་པོ་ཆེ་དང་འབྱུང་བ་
 དགོན་པར་ཆོས་མཐུན་པས་ནི་དགོན་མཆོག་གསུམ་པོ་བསྐྱལ་བ་ཡོངས་སུ་གྱུར་བ་
 མང་པོར་ཡང་དགེ་བའི་ཅ་བ་མ་བསྐྱན་པ་ནམས་དང་ལྷན་པ་མི་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་
 རོ། །འདིས་ནི་འབྱུང་བ་དགོན་པ་ནམས་ཀྱི་ནང་ནས་མཆོག་དང་། ཤིན་ཏུ་རྟེན་པར་
 དཀའ་བས་རྟེན་པའི་དུས་སུ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་འབད་བ་ཆེན་པོས་མི་བཏང་བར་
 སྐྱབས་འགྲོ་བར་བསྐྱན་ཏོ། །ཡིད་བཞིན་གྱི་འོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་ལེགས་པར་ཡོངས་

བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡན་ཆད་
ཀྱིས་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་འབྲས་བྱ་དགོན་མཆོག་གསུམ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

།ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱུན་རྣམ་པར་བཞག་པ།།

༥ གཉིས་པ་དེ་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱུན་རྣམ་པར་བཞག་པ་ལ་གཉིས། སྤྱིའི་རྣམ་
པར་བཞག་པ་དང་། སོ་སོའི་རྣམ་པར་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། སྤྱིའི་མཆོམས་
སྤྱར་བ་དང་། བསམ་གྱིས་མི་བྲབ་པའི་དོན་དང་། རྒྱ་རྒྱུན་སོ་སོར་རྣམ་པར་བཞག་
པའོ། །དང་པོ་ནི། འབྲས་བྱ་དགོན་མཆོག་གསུམ་བསྟན་པའི་རྗེས་ཐོགས་ལ། གང་
ཡོད་ན་འདྲི་བ་རྟེན་པའི་ལེགས་ཆོགས་ཐམས་ཅད་དང་འདྲི་བ་རྟེན་ལས་འདས་པའི་
རྣམ་པར་དག་པ་སྤྱི་བའི་གནས་དགོན་མཆོག་གསུམ་ཡིན་ལ་དེ་སྤྱི་བར་འགྱུར་བའི་
རྒྱ་རྒྱུན་དེའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཆོགས་སུ་བཅད་པ།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བསྟན་པ་དང་། བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རི་མ་དང་བཅས་
པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཉེ་བར་ལེན་པའི་གནས་དང་། ལྷན་ཅིག་བྱེད་པའི་རྒྱུན་རི་མ་མེད་
པའི་བྱང་ཆུབ་དང་། རི་མ་མེད་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་། ཀླུ་པའི་མཛད་
པས་བསྐྱུས་པ་རྒྱ་རྒྱུན་གང་ལས་ཐོབ་བྱ་དགོན་མཆོག་དགེ་བ་གསུམ་འབྱུང་བ་
འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །དགེ་བ་ནི་བཟང་པོའོ། །དེ་གང་གི་ཡུལ་ཡིན་ན། མ་ལུས་པར་
ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ནི། དོན་དམ་གཞིགས་པ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ཡུལ་ཉིད་
རོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རི་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཆོགས་སུ་བཅད་པ་འདིས་
ཅི་ཞིག་གསལ་བར་བྱས་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བསམ་གྱིས་མི་བྲབ་ཅིང་

སངས་རྒྱལ་ཉག་ཅིག་གི་ཡུལ་དུ་བསྐྱེད་པ་དང་། བསམ་གྱིས་མི་ཁྲབ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་
དོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཅ་བ་དང་། འགྲེལ་པའོ། །

དང་པོ་ནི། འབྲས་བུ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་པོ་འདིའི་རིགས་རྒྱ་རྒྱེན་མ་ལུས་པ་
ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཐམས་ཅད་གཟིགས་པ་སངས་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་
ཡུལ་ཡིན་ལ་དེ་ཡང་རྣམ་པ་བཞི་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་འོག་ནས་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་
བཞི་ཡིས་ནི་གཞན་གྱིས་མངོན་སུམ་གྱིས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བསམ་གྱིས་མི་
ཁྲབ་པའི་བྱིར་སངས་རྒྱལ་ཉག་གཅིག་གི་མངོན་སུམ་གྱི་སྟོང་ཡུལ་ལོ། །ཆོགས་སུ་
བཅད་པ་སྒྲ་མས་རྒྱ་རྒྱེན་བཞི་ངོས་བཟུང་ནས་གང་གི་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བ་བསྐྱེད་ལ།
འདིས་དེའི་ཡུལ་དུ་འགྱུར་པའི་རྒྱ་མཚན་བསྐྱེད་ཏོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་བྲི་མ་དང་བཅས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་
སྒྲུབས་ལས་མ་གྲོལ་པའི་ཁམས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་དོན་དམ་པའི་
བདེན་པ་ལ་དེ་བཞིན་གསལ་གསལ་པའི་སྣང་པོ་ཞེས་བརྗོད་པ་གང་ཡིན་པའོ། །དག་པ་
གཉིས་ལྡན་ལ་དེ་བཞིན་གསལ་གསལ་པའི་སྣང་པོའི་མདོ་དང་དེའི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་
བསྐྱེད་བཅོས་འདི་ཅ་འགྲེལ་ལས། དེ་བཞིན་གསལ་གསལ་པའི་སྣང་པོའི་དངོས་མིང་
གིས་བསྐྱེད་པ་ཅུང་ཟད་ཅ་མ་ཡང་མེད་པས་མཐར་ཐུག་གི་ཆོས་སྐུ་དེ་བཞིན་
གསལ་གསལ་པའི་སྣང་པོར་བྱེད་པ་ནི། རང་དགར་རྣམ་གཞག་བྱེད་ན་མ་གཏོགས་
བསྐྱེད་བཅོས་འདི་ཅ་འགྲེལ་གྱི་ལུགས་སུ་མི་བྱའོ། །མདོ་གཞན་ལས་དེ་བཞིན་
གསལ་གསལ་པའི་སྣང་པོ་བྲི་མས་རྣམ་པར་དག་པ་ཆོས་ཀྱི་སྐུར་གསུངས་པ་ཤེས་བྱེད་
དུ་བྱེད་པ་ནི། རང་ཉིད་རིགས་པ་མི་ཤེས་པའི་རྣམ་འགྱུར་དུ་གོ་བར་བྱེད་པའོ། །དྲི་

མ་མཐའ་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་རིམ་དང་བཅས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་ཉིད་རིམ་མཐའ་
དག་ཟད་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་གནས་ཡོངས་སུ་གྱུར་བའི་མཆན་ཉིད་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེལ་བརྗོད་པ་གང་ཡིན་པའོ། །

དེ་ནི་ཤིན་ཏུ་འགལ་ཏེ། རིམ་དང་བཅས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་རིམ་མཐའ་པའི་དེ་
བཞིན་ཉིད་དུ་ཁས་སྒྲངས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེན། དེགས་པ་ཞེས་ཏུ་མ་རྟོགས་པའི་བབ་ཅེས་
ཡིན་ཏེ། རིམ་དང་བཅས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་གནས་མ་ལུས་པར་ཡོངས་སུ་གྱུར་བ་
ཆོས་ཀྱི་སྐྱེལ་མ་སྐྱས་སམ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན། སེམས་ཅན་སངས་རྒྱས་སུ་ཐལ།
སེམས་ཅན་རིམ་མཐའ་དག་ཟད་པ་སངས་རྒྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དེ་བཞིན་ཉིད་
རིམ་དང་བཅས་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་དང། དེ་བཞིན་ཉིད་རིམ་མཐའ་དག་
གིས་དབེན་པ་ཆོས་སྐྱར་ཁས་སྒྲངས་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་ཆོས་སྐྱར་
ཁས་སྒྲངས་མི་དགོས་པ་བཞིན་དུ། རིམ་དང་བཅས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་རིམ་མཐའ་དག་
ཟད་པ་ཆོས་སྐྱར་ཁས་སྒྲངས་པ་ལ་འགལ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ། །

རིམ་དང་བཅས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་རིམ་མཐའ་དག་གིས་དབེན་པར་འགྱུར་བ་
མི་སྲིད་ན། སེམས་ཅན་སངས་རྒྱས་པ་མི་སྲིད་པ་དང་། སྐྱམ་བུ་དཀར་པོ་དམར་
པོར་འགྱུར་བ་མི་སྲིད་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པས། འདི་ནི་ཆོགས་རྒྱུན་ལེགས་པར་
འཛོག་མི་ཤེས་ཤིང་། མཐར་ཏྲག་དངོས་ཁས་ལེན་པ་ལ་ཐུག་པར་འགྱུར་བའི་གཞན་
དེའི་ལུགས་སོ། །རིམ་མཐའ་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནི། རིམ་དང་བཅས་པའི་
སེམས་རིམ་མཐའ་པའི་སེམས་སུ་གནས་གྱུར་བའི་མཆན་ཉིད་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེད་ཉིད་ལ་བརྟེན་པའི་ཚུལ་དུ་ཡོད་པ་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་

སྟོབས་བཅུ་ལ་སོགས་པ་བྲལ་བའི་ཡོན་ཏན་དང་རྣམ་སྤྲིན་གྱི་ཡོན་ཏན་སངས་རྒྱུ་སྟོབས་གང་དག་ཡིན་པའོ། །རྒྱལ་བའི་མཛད་པ་ནི་སྟོབས་བཅུ་ལ་སོགས་པ་སངས་རྒྱུ་སྟོབས་དེ་དག་ཉིད་ཀྱི་སོ་སོ་རང་གི་རྒྱ་ན་མེད་པའི་འཕྲིན་ལས་སྟུམ་ཅུ་ཅ་གཉིས་ཏེ། འཕྲིན་ལས་གང་ཞིག་ལྷན་གྱུ་བ་ཏུ་གནས་པས་མེད་པར་མ་གྱུར་ཅིང་རྒྱན་བརྟན་པས་ཆད་པ་མེད་ལ་བར་མ་ཆད་ཏུ་འཕྲུག་པས་རྒྱན་མི་ཆད་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ལུང་བསྟན་པའི་གཏམ་རྒྱུན་མི་འཆད་པའོ། །དེ་ནི་མཆོན་པ་ཅན་སོ། །གནས་བཞི་པོ་འདི་དག་གྲང་ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྩི་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། བཞི་པོ་རྒྱ་མཆོན་གང་དག་གིས་བསམ་གྱིས་མི་བྲལ་ཅེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཅ་བ་དང་། འབྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་རྩི་མ་དང་བཅས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་དག་པ་དང་། ཉོན་མོངས་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར་དེ་གཉིས་གཞི་མ་ཐུན་ཏུ་འདུས་པ་བསམ་གྱིས་མི་བྲལ་ཅིང་རྟོགས་པར་དགའ་བ་དང་། རྩི་མ་མེད་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལྷུང་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་ལ། ལྷོ་བྱུང་རྩི་མས་དག་པའི་ཕྱིར་རྟོགས་པར་དགའ་བ་དང་། རྩི་མ་མེད་པའི་ཡོན་ཏན་ནི་རྩི་མ་མེད་པ་ཡང་ཡིན་ལ་གཅིག་ཏུ་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་སོ་སོ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུད་ལ་ཡང་ཆོས་ཉིད་ངོ་བོའི་སྟོན་སྣམ་པར་དབྱེ་བ་མེད་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རྟོགས་པར་དགའ་བ་དང་། རྒྱལ་བའི་མཛད་པ་ནི་ལྷན་གྱིས་གྱུ་བ་བ་དང་མཛད་པ་མཛད་པའི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཕྱིར་བསམ་གྱིས་མི་བྲལ་ཅིང་རྟོགས་པར་དགའོ། །

གཉིས་པ་ལ་བཞི་ཡོད་པའི་དང་པོ་རྩི་མ་དང་བཅས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་རྟོགས་

པར་དཀའ་བ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། ལུང་དང་སྦྱར་བའོ། །

དང་པོ་ནི། དེ་ལ་རིམ་དང་བཅས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་
རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བ་ནི། ཅིག་ཅར་དུས་གཅིག་དུ་རང་བཞིན་རྣམ་པར་དག་པ་
ཡང་ཡིན་ལ་སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པས་བསྐྱད་པ་ཡང་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་གནས་འདི་བསམ་གྱིས་མི་བྱལ་སྟེ་དོན་ནི་སེམས་ཉོན་མོངས་པས་བསྐྱད་
ན། བསྐྱད་བྱ་སྟོང་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་འབྲས་ཁས་ལེན་དགོས་ལ་དེ་ལྟ་ན། དེ་རང་བཞིན་
གྱིས་སྟོང་བ་ཤིན་ཏུ་བཞག་དཀའ་བས་ཚོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་
རྒྱལ་ཅམ་ཡང་མེད་པ་དང་། བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་འཐད་པས་གཞི་མ་ཐུན་དུ་ཁས་ལེན་
པའི་བདེན་གཉིས་རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་དོན་ཡིན་ནོ། །སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་རང་
བཞིན་གྱིས་སྟོང་བ་རྟོགས་དཀའ་བ་དང་། རིམ་ཅས་དེ་བཞིན་ཉིད་རྟོགས་དཀའ་བ་
དོན་འདྲའོ། །དེ་ཡང་སྟོང་ཉིད་སྟོས་བྲལ་ཐབ་མོའི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་ལ་མོས་པ་རང་
སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ཡང་སྟོང་ཡུལ་དུ་རང་སྟོབས་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྟོགས་པར་
མ་གྱུར་བའི་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལོ། །ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་རྟོགས་པའི་དོན་དུ་འདོད་པ་ནི་
ལུང་གི་དོན་དང་འགལ་ལོ། །

གཉིས་པ་ནི། དཔལ་འཕྲེང་གི་མདོ་ལས། གང་གི་ཕྱིར། ལྷ་མོ་ཆོས་འདི་གཉིས་
ནི་རྟོགས་པར་དཀའ་བ་སྟེ། གཉིས་པོ་གང་ཞེ་ན། སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་
དག་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་རྒྱལ་ཅམ་ཡང་མེད་པ་རང་གི་ཆད་མས་གྲུབ་
པ་རྟོགས་པར་དཀའ་བ་དང་། སེམས་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཉེ་བར་ཉོན་མོངས་པ་ཉིད་རྟོགས་

བར་དཀའ་བའོ། །“ཞེས་སོ། །”ཕྱི་མ་རྒྱུ་བ་རྟོགས་བར་དཀའ་བ་མ་ཡིན་གྱི། སྤྲུལ་
དང་གཉིས་ཚོགས་རྟོགས་བར་དཀའ་ལ། སྤྲུལ་ཚད་མས་བྱུང་བ་འདྲིལ་ཤེས་བ་
རྟོགས་བར་དཀའ་བ་ནི། གཉིས་ཚོགས་རྟོགས་བར་དཀའ་བ་དང་དོན་འབྲེལ། །རང་
བཞིན་གྱིས་སྟོང་བ་ཚད་མས་བྱུང་བའི་རྣམ་གཞག་ལེགས་བར་འདྲིལ་ཤེས་ན།
ཚད་མས་བྱུང་བའི་ཀླན་རྩོམ་ཁས་སྦྱངས་བར་བྱ་ས་མེད་ལ། དེ་མི་ཤེས་ན།
བདེན་བྱུང་ཁེགས་བར་སྒྲོམ་བ་ཅེས་དུ་ཟད་གྱི་བདེན་གཉིས་ལ་མཁས་པའི་བྱངས་
སྤྲུལ་འགྲོ་བས། མཚན་འདྲིན་གྱི་དམིགས་གཏད་རྒྱལ་ཅེས་ཡང་བྱ་ས་མེད་བ་དང་།
བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ཁས་མི་ལེན་ཀ་མེད་གྱི་གཉིས་ཚོགས་ལ་མཁས་བར་བྱའོ། །ལྷ་
མོ་ཆོས་འདི་གཉིས་ཞེས་སོ། །ལྷ་མོ་ལྷག་མ་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་
གྱི་ནི་བདེན་གཉིས་ཟུང་འབྲུག་ཁས་སྦྱངས་བས་ཚོགས་པའི་ཆོས་འདི་གཉིས་ནི་དེ་
བཞིན་གཤེགས་བ་ལ་དད་པས་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་སྒྲོ་ནས་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
བར་བྱ་བ་ཉིད་དོ། ཞེས་གསུངས་བ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་བ་བྱི་མ་མེད་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་རྟོགས་བར་དཀའ་བ་ལ་གཉིས། དངོས་གྱི་
དོན་དང་། ལུང་དང་སྒྱུར་བའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་བྱི་མ་མེད་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་སྤྲུལ་
བྱི་མས་ཀླན་ནས་ཉོན་མོངས་བར་མ་གྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་
མོངས་པས་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་དམིགས་བར་མི་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་
དམིགས་པའི་དོན་གཉེར་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སྒྲོ་ཡིན་ན་འོ་ཐོ་ཉིད་གྱི་དགེ་བར་འགྱུར་གྱི།
ཉོན་མོངས་སུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཉོན་མོངས་གཞན་དག་ལ་ཡང་རང་

༡ མ་ཕྱི། ༡༡བཅུ། -ཞེས་སོ། ། སྐྱུ། ༡༡ན་ཉན། +ཞེས་སོ། ། * ཞེས་སོ། །

རང་གི་འཛིན་སྐྱབས་ལ་དབྱེད་ནས་ཤེས་པར་བྱའོ། །སེམས་ཉོན་མོངས་པས་བསྐྱད་པ་
ནི། ཉོན་མོངས་ཀྱིས་སེམས་ལ་དམིགས་ཀྱས་ཤིང་། གཙོ་བོ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་
པའི་འཁོར་དུ་སེམས་བྱུང་ཉོན་མོངས་ཅན་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

ཉོན་མོངས་ཀྱིས་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་མ་དམིགས་ན་ནི་བཅས་སུ་འགལ་ལོ་ཞེ་ན།
སེམས་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་བསྐྱད་པ་ན་སེམས་རང་བཞིན་ཀྱིས་སྟོང་པ་དེ་ཉིད་སྐྱིབ་བྱེད་
མེད་ན་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བར་རིགས་པ་ལ། ནི་མ་དེའི་སྐྱོན་ཀྱིས་སྒོ་བསྐྱབས་ནས་
མ་མཐོང་བས། དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་མ་དང་བཅས་པ་ཞེས་བྱའོ། །འོན་ནི་མ་མེད་པའི་དེ་
བཞིན་ཉིད་ཀྱང་། ནི་བཅས་སུ་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། སྐྱིབ་བྱེད་ཀྱི་ནི་མ་མེད་ན་སོ་སོ་སྐྱེ་
བོ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་རིགས་པ་ལ། སོ་སོ་སྐྱེ་བའི་སྒོ་ལ་ཡོད་པའི་
ནི་མས་བསྐྱབས་ནས་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། །སོ་སོ་སྐྱེ་བོས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་
ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མ་མཐོང་བ། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་རང་རྒྱུད་ལ་སྐྱིབ་པ་ཡོད་པར་ཟད་ཀྱི།
དེས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནི་བཅས་སུ་འཕེན་མི་ཀུས་པའི་ཕྱིར་དང་། སེམས་ཅན་
ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་གནས་ལུགས་སེམས་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པ། སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་
དང་དེའི་གནས་ལུགས་གཉི་གའི་བོ་གཅིག་པའི་ནི་མས་བསྐྱབས་པས། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་
གནས་ལུགས་ཀྱང་ནི་བཅས་སུ་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཡང་ནི་མའི་འཛིན་སྐྱབས་སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ལ་ཅུང་ཟད་
ཀྱང་མ་ཞུགས་ཤིང་། ལོག་པར་ཞུགས་པས་སྤར་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་མ་གྱུར་
བ་ཞེས་བྱའོ། ནི་མ་མེད་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་དོན་དུ་
མི་བཟུང་ངོ་། །ཕྱིས་སྒོ་བྱུར་ཀྱི་ནི་མས་རྣམ་པར་དག་པར་གྱུར་བའི་ཕྱིར་གཉིས་

ཚོགས་ཀྱི་གནས་འདི་རྟོགས་པར་དཀའ་ཞིང་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བོ། །

གཉིས་པ་ནི། གང་གི་ཕྱིར་སེམས་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་བ་སྟེ། དེ་ནི་
དེ་ཁོ་ན་བཞིན་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་སོ། །དེ་གོམས་པར་
བྱས་པ་དེས་ན་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་དང་ལྷན་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡང་
དག་པར་རྟོགས་པའི་བྱང་ཚུབ་དུ་མངོན་པར་རྟོགས་པར་སངས་རྒྱས་སོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཕྱིད་ལྷ་མ་ལྷ་རྒྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་མ་གྱུར་བ་དང་།
ཕྱིད་ཕྱི་མ་ཕྱིས་སྟོ་བྱུང་གི་རི་མས་དག་པའི་ཤེས་བྱེད་དོ། །

གསུམ་པ་ནི་མ་མེད་པའི་ཡོན་ཏན་རྟོགས་པར་དཀའ་བ་ལ་གསུམ་ཀྱི་དམ་
བཅའ་དང་། བསྐྱབ་བྱེད་དང་། ལུང་དང་སྦྱར་བའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་རི་མ་མེད་པའི་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དག་ནི། རི་མ་མེད་པ་ཡང་ཡིན་ལ། གཅིག་དུ་རྒྱན་ནས་ཉོན་
མོངས་པ་སོ་སོ་སྟེ་བའི་ས་ལ་ཡང་། རང་གི་ངོ་བོའི་སྟོན་ས་རྣམས་པར་དབྱེར་མེད་
པའི་ཚོས་ཉིད་ལྷ་ཕྱི་བྱེད་པར་མེད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་གནས་འདི་བསམ་གྱིས་མི་
བྱུང་སྟེ། དེ་ནི་རི་མ་མཐའ་དག་གིས་དབེན་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད། རི་མ་མེད་པ་ཡང་
ཡིན་ལ། རི་མ་དང་བཅས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་ངོ་བོའི་སྟོན་ས་དབྱེར་མེད་པ་
རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་དོན་ཏེ། ལྷ་སེར་བཞིན་དུ་དབྱེར་མེད་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། ལྷ་མཚན་གང་གི་ཕྱིར་ན། གང་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡེ་
ཤེས་མཐའ་དག་སྟེ་རུང་དང་། མཐའ་དག་གི་ཚོས་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་རྗེས་
སུམ་ཞུགས་པའི་སེམས་ཅན་དེ་ནི་སེམས་ཅན་གྱི་རིས་ན་འགའ་ཡང་མེད་དོ། །འོན་
ཀྱང་སོ་སོ་སྟེ་བོ་རྣམས་གང་ཟག་དང་ཕྱང་པོ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་འདུ་ཤེས་ཀྱི་

འཛིན་པས་བཅེངས་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཚས་ཀྱི་སྐྱུ་རང་གི་རྒྱུད་
ལ་མི་མངོན་ནོ། །འདུ་ཤེས་ཀྱི་འཛིན་པ་དང་བྲལ་བ་ལས་ནི། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་
ཡེ་ཤེས་ཐོགས་པ་མེད་པར་རབ་ཏུ་འབྱུང་ངོ། །འདི་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་
མཐའ་དག་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་སྦྱེ་བྱུང་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བ་ཞེས་པ་ནི་
མ་མཐའ་དག་གིས་དག་པ་སངས་རྒྱས་དང་། ནི་མ་དང་བཅས་པ་སེམས་ཅན་གྱི་
ཚོས་ཉིད་དུ་བཞག་པ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུང་བར་མེད་པར་ཡོད་པ་ལ་
བདེན་འཛིན་གྱིས་བསྐྱེབས་ནས་མངོན་སུམ་དུ་མ་མཐོང་བ་དང་། དེ་མངོན་སུམ་དུ་
མཐོང་བ་ལས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་བ་རྟོགས་པར་དཀའ་བར་བསྟན་ཏེ།
འདི་དང་ཟུ་མ་ཡང་བདེན་གཉིས་རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་དོན་དུ་འབྲེལ།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དཔེ་དང་། དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ། སྐྱེ་བ་བྱའི་དཔེ་ནི། གྱི་
རྒྱལ་བའི་སྤྲས་ཞེས་པ་ནས། འདི་ལྟ་སྟེ། ཁོར་ཡུག་ཆེན་པོའི་ཆད་དང་། གསལ་གྱི་
ས་གཞིས་བསྐྱས་པའི་ས་ཆེན་པོའི་ཆད་དང་། སྟོང་གཉིས་དང་། སྟོང་དང་། སྦྱིང་བཞི་
པ་དང་། རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་དང་། འཛམ་བྱའི་སྦྱིང་དང་། ཤར་གྱི་ལུས་འཕགས་པོའི་
སྦྱིང་དང་། ལུབ་ཀྱི་བ་ལང་སྟོད་དང་། བྱང་གི་སྐྱ་མི་སྟན་དང་། རི་རབ་དང་། ས་ལ་
སྟོད་པའི་ལྗེའི་གཞལ་ཡས་ཁང་དང་། འདོད་པ་ན་སྟོད་པའི་ལྗེའི་གཞལ་ཡས་ཁང་
དང་། གཟུགས་ན་སྟོད་པའི་ལྗེའི་གཞལ་ཡས་ཁང་གི་ཆད་དུ་ནི། ཁོར་ཡུག་ཆེན་པོའི་
ཆད་ནས་གཟུགས་ན་སྟོད་པའི་ལྗེའི་གཞལ་ཡས་ཁང་གི་ཆད་དུ་བྲིས་སོ། །དར་
ཡུག་ཆེན་པོ་དེ་ཡང་ཞེས་སོ། །སྐྱེ་བ་བྱེད་ཀྱི་དཔེ་ནི། དར་ཡུག་ཆེན་པོ་དེ་ཡང་ཞེས་
སོ། །སྐྱེ་བ་བྱེད་སེལ་བའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་དཔེ་ནི། དེ་ནས་མཁས་པ་ཞེས་

སོ། མཁས་པ་སོགས་ལྷན་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ། ཇི་ལྟ་བུ་རིག་པ་དང་། ཇི་སྟེང་བུ་རིག་
པ་དང་། དབང་སོ་གསལ་བ་དང་། རྣམ་པ་དང་ལྷན་པའི་ཤེས་རབ་དང་། རྟོགས་
དཔྱད་དང་ལྷན་པའི་དཔེའོ། །གདུལ་བྱ་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་བསམ་པ་སྦྱེས་པའི་དཔེ་
ནི་འདི་སྟམ་དུ་སེམས་ཏེ། ཞེས་སོ། སྦྱོར་བ་ལ་ཞུགས་པའི་དཔེ་ནི། དེ་བཙུན་པ་
ཆེན་པོའི་ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་དོན་ལ་སྦྱར་བ་ལ། སྦྱོར་བྱ་ནི། གྲི་རྒྱལ་བའི་སྤྲུལ་དག་དེ་བཞིན་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་ཟབ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆད་མེད་པའི་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཡེ་ཤེས་སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་ཉི་བར་འཆོ་བའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་
རྒྱད་ལ་སྦྱེ་བྱུང་དང་། གང་ལ་དམིགས་ནས་བསྒྲོམས་ན་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་
སྦྱེས་པའི་དམིགས་པ་དང་། ཇི་མས་རྣམ་པར་དག་པ་སངས་རྒྱུ་སྤྲུལ་པའི་དེ་
བཞིན་ཉིད་མ་ཆང་བ་མེད་པར་རྗེས་སུ་ཞུགས་ཏེ། སེམས་ཅན་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་རྒྱན་
དེ་དག་ཀྱང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་འབྲས་བུ་ཆད་མེད་དོ། །དཔེ་དོན་
འདི་དག་གི་དོན་ཅུང་ཟད་བཤད་ན། སྟོང་གསུམ་དར་ཡུག་ཆེན་མོའི་བརྟག་པ་མཐའ་
བཟུང་གི་དཔེ་མཛད་པ་ནི། སྤྱི་རབས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་མི་ཤེས་པ་ཁ་ཅིག་སྤངས་རྟོགས་
ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱུ་གཤོད་མ་ནས་སེམས་
ཅན་ཀྱི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པར་འཛིན་པ་དག་གི་ལོག་རྟོག་དགག་པའི་ཆེད་དུ་མཛད་པ་
ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྤྲིད་པ་དཔེར་མཛད་པ་དགོས་པ་མེད་པའི་སྤྱིར་
རོ། །དེ་ལོག་པར་རྟོག་པ་ཡིན་པ་མ་གྲུབ་པོ་ཞེས། དག་པ་གཉིས་ལྷན་ཀྱི་ཆོས་སྦྱ་
སེམས་ཅན་ཀྱི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པའི་དོན་འདི་དབྱེད་པར་བྱ་སྟེ། སེམས་ཅན་ཀྱི་སེམས་

དེ་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམས་པར་དག་པ་ལ་སྒོ་བྱར་གྱི་བྱི་མ་མཐའ་དག་གིས་དབེན་
པའི་དོན་ནམ། འོན་ཏེ། དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་ཆོས་སྐྱ་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་རང་
གི་སེམས་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པའམ། དོན་གཞན་གྱི་ཚུལ་དུ་ཡོད་པའམ།
འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཚུལ་དུ་ཡོད་པ་ཡིན། དེ་ཡང་དངོས་པོར་ཁས་སྐྱེངས་པས་ཉག་
པའམ། འོན་ཏེ་མི་ཉག་པ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། སེམས་ཅན་དེ་ཉིད་སངས་རྒྱས་སུ་
ཐལ་བ་ལྟོག་ཏུ་མེད་དོ། །སངས་རྒྱས་ཡིན་པ་ལ་ཡིན་པར་ངོ་མ་ཤེས་པས་སྒྲིན་མེད་
དོ། །ཞེ་ན། སངས་རྒྱས་དང་སེམས་ཅན་སུ་ཡིན་ངོ་མི་ཤེས་པའི་སྒྲིངས་པ་མི་ཤེས་
པ། མི་གསལ་བའི་སྐྱེས་བྱ་དེ། སངས་རྒྱས་སོ་ཞེས་སྐྱ་བ་དེ་ལས་སངས་རྒྱས་ལ་
སྐྱར་བ་འདེབས་པའི་ཆོག་ཅི་ཞིག་ཡོད།

གཉིས་པ་ལྟར་ན། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་
ཆོས་སྐྱ་དེ། ཁྱད་པར་གྱི་གཞིར་གཟུང་ནས། དེ་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒོ་བྱར་གྱི་
བྱི་མ་དེས་བསྐྱབས་སམ་མ་བསྐྱབས། དང་པོ་ལྟར་ན། དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་ཆོས་
སྐྱར་འགལ་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན། སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་རྒྱུད་དག་པ་གཉིས་ལྡན་
དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་ཡོད་ལ། སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་རྒྱུད་བྱི་མས་ལེགས་པར་བསྐྱང་
པ་ཡང་ཡིན་པ་ཉམས་སོ། །གཞན་ཡང་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་དག་པ་གཉིས་ལྡན་
གྱི་ཆོས་སྐྱ་དེའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་ཚུལ་དུ་ཡོད་ན་ནི། བྱི་མ་དང་བཅས་པ་ཡང་ཡིན་
ལ། སྒོ་བྱར་གྱི་བྱི་མ་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བ་རང་གི་གནས་ལུགས་སུ་ཡོད་པ་ཡང་
ཡིན་པ་དེ་ལས་མི་རིགས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད། དེ་ལས་གཞན་པའི་ཚུལ་དུ་ཡོད་པ་ནི།
ཅུང་ཟད་ཀྱང་དབྱེད་མི་བཟོད་དོ། །གསུམ་པ་ལྟར་ན། དོན་གཞན་དུས་མཉམ་པ་རྒྱ་

འབྲས་སྤྱི་མི་རྒྱུ་བའི་ཕྱིར། སེམས་ཅན་དང་སངས་རྒྱས་ཚོགས་པ་གཅིག་ཏུ་ཁས་
ལེན་དགོས་ན་དེ་ཡང་མི་རིགས་པ་ཁོ་ནའོ། །

བཞི་པ་ལྟར་ན། དག་པ་གཉིས་ལྟན་གྱི་ཚོས་སྤྱི་སེམས་ཅན་དང་འབྲེལ་བ་མེད་
བཞིན་དུ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་དེའི་རྒྱུ་ལ་རང་ཆས་སྤྱི་གནས་པའོ། ཞེས་སྤྱི་བ་ནི་
རིགས་པ་མཐའ་དག་དང་འགལ་བའོ། །མི་རྟག་པ་ནི་དེ་ཞིག་བཞག་ལ། རྟག་པའི་
དངོས་པོ་ཡིན་ན་ཡུལ་དང་དུས་དང་རང་བཞིན་རེས་འགལ་བའི་དངོས་པོ་ཡིན་ན།
མི་རྟག་པར་ཐལ་བ་ལྟོག་ཏུ་མེད་ལ། ཡུལ་དུས་རེས་འགལ་བ་མ་ཡིན་ན་ལྟ་སྤྱི་གྱི་
རྒྱུ་ལ་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་ཡོད་པར་ཐལ་བ་བཞིན་
སེམས་ཅན་རེ་རེ་བའི་རྒྱུ་ལ་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་
ཡོད་པར་ཐལ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་ཡོད་པར་ཁས་སྒྲངས་ཤིང་། ཡུལ་
དུས་རེས་འགལ་བར་མི་རྒྱུ་བའི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཞན་ཡང་སྤྱི་དུས་ན་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་ཕྱི་དུས་ན་ཡོད་པ་དང་། ཕྱི་དུས་ན་ཡོད་པ་
དེ་ཉིད་སྤྱི་དུས་ན་ཡོད་པ་དང་། གཉིད་ལོག་པའི་དུས་ཀྱི་དེ་ཉིད་སངས་པའི་དུས་ཀྱི་དེ་ཉིད་
དུ་འགྱུར་བ་སོགས། ཉལ་བ་དང་མ་ཉལ་བའི་གནས་སྐབས་ཐ་དད་པ་ཡང་བཞག་ཏུ་
མེད་པར་འགྱུར་རོ། །དགག་བྱ་བཅད་པ་ལ་ལྟོས་ཤིང་རྟག་དངོས་སྡོ་སེར་མཐོང་བ་
ལྟར་དུ་མཐོང་བར་ཁས་ལེན་པ་ནི། ཚོས་འདི་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་བ་འབའ་ཞིག་གི་རྟག་
པ་ཁས་ལེན་པའི་ལུགས་ཡིན་ཏེ། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྤྱི་བས་དོན་བྱེད་ཅུས་པའི་རྟག་པ་ཁས་
ལེན་པ་ཡང་དགག་བྱ་བཅད་པ་ལ་ལྟོས་པ་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་གྱི། བསྐྱབ་པ་རང་དབང་
བའི་རྟག་པ་ཁས་ལེན་པའི་རང་སྤྱེ་མཁས་པ་སྤྱི་ཡང་མི་སྤིང་དོ། །དོན་དམ་པའི་བདེན་

བ་ཏྟག་དངོས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བཞིན་པའི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པའི་ཆ་དེ་དང་།
མཉམ་གཞག་ལས་ལངས་པའི་དུས་ཀྱི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་མ་མཐོང་
བའི་དུས་ཀྱི་ཆ་གཉིས་གཅིག་གམ་ཐ་དད། དང་པོ་ལྟར་ན་སྤར་མཉམ་པར་བཞག་དུས་
དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་། དེ་ལས་ལངས་པའི་ཆེ་མངོན་སུམ་དུ་མ་
མཐོང་བའི་དུས་ཀྱི་སྤྱིས་བྱ་ལྟ་སྤྱིན་ཆོས་ཅན། བྱོད་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་མངོན་སུམ་
དུ་མཐོང་བཞིན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱོད་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བཞིན་པའི་དོན་དམ་
བདེན་པ་དེ་དང་ད་ལྟར་བྱོད་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་མ་མཐོང་བའི་དོན་དམ་བདེན་པ་དེ་
གཉིས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལྟར་ན། ཡུལ་དུས་རེས་འགའ་བར་མི་རུང་བའི་དངོས་པོ་ཡིན་པ་
ཉམས་སོ། །སྤྱིབ་བྱེད་ནི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡེ་ཤེས་
མཐའ་དག་སྤྱིབ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་ཀྱི་དམིགས་པ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་
པ་དེ་ལྟ་མོད་ཀྱི། གང་ཟག་དང་སྤང་པོ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་འདུ་ཤེས་ཀྱི་འཛིན་པས་
བཅིངས་པའི་བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱིས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡེ་ཤེས་མི་ཤེས་པ་ནི་
སྤྱིར་བསྟན་བཤོ། །དཔེ་དང་ཏྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་རབ་ཏུ་མི་ཤེས་ཤིང་མངོན་སུམ་
ཆད་མས་ཉམས་སུ་མི་སྤྱོད་མངོན་དུ་མི་བྱེད་དོ། །སེམས་ཅན་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱིབ་པ་དེ་
སེལ་བྱེད་ནི། དེས་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཆགས་པ་མེད་པའི་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་སེམས་ཅན་
ཀྱི་གནས་ཐམས་ཅད་ལ་རྣམ་པར་གཟིགས་ནས་སེམས་ཅན་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་འི་མ་དང་
བཅས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་འི་མ་མཐའ་དག་བསལ་བའི་ཆེད་དུ་སྤོབ་དཔོན་ཀྱི་འདུ་

ཤེས་སུ་གྱུར་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་པ་གང་
ཞིག་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ནས་གོམས་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་ལས་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེ་བ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་པ་ལ། དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡོད་པར་བཏགས་པ་ཆོག་འདི་ཉིད་ཀྱིས་གསལ་བར་
བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །

དེ་ནས་ཀྱང་མ་མ་ལ་སེམས་ཅན་འདི་དག་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡེ་ཤེས་
ཡང་དག་པ་རིམ་བུ་བཞིན་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་མི་ཤེས་པ་དང་། དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་པ་རྗེས་སུ་ཞུགས་པ་དག་སྟེ་གང་ཡང་ངས་
སེམས་ཅན་འདི་དག་ལ་འཕགས་པའི་ལམ་ཉི་བར་བསྟན་པས་བདེན་འཛིན་གྱི་འདུ་
ཤེས་ཀྱིས་བྱས་པའི་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་འཆིང་བ་མཐའ་དག་བསལ་བར་
བྱ་སྟེ། རིམ་བུར་ཉིད་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྟོབས་གཉིས་སོ་བསྐྱེད་པས་འདུ་
ཤེས་ཀྱི་མདུད་པ་ཆེན་པོ་བདེན་འཛིན་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་བསལ་ནས་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡེ་ཤེས་སོ་སོར་མངོན་པར་ཤེས་ཤིང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་
པ་དང་མཉམ་པ་ཉིད་རྗེས་སུ་ཐོབ་པ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་དེ་དག་ལ་ཡང་ཞེས་པ་
ནས་ཉི་བར་འཆོ་བར་འགྱུར་རོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །སྤར་སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་ཉིར་
འཆོར་མ་གྱུར་བ་ལམ་བསྐྱོམ་པ་ལ་ལྟོས་ནས་སེམས་ཅན་མཐའ་དག་གི་ཉིར་འཆོར་
འགྱུར་བ་དང་། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་སངས་རྒྱས་ཡིན་པ་
འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །སེམས་ཅན་གྱིས་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པ་ལམ་བསྐྱོམ་པ་ལ་ལྟོས་པ་
ཡིན་གྱི། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་ཆོས་སྐྱོག་མ་མེད་པ་ནས་

སངས་རྒྱས་པའོ་ཞེ་ན། སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་སྒོ་བྱར་གྱི་དེ་མ་དང་བཅས་བཞིན་དུ་
སེམས་དེའི་གནས་ལུགས་སྒོ་བྱར་གྱི་དེ་མ་མཐའ་དག་གིས་དག་པའི་རྣམ་
གཞག །སྒྲིན་པོ་མིན་པ་གཞན་སྤྱོད་ཤིང་།

བཞི་པ་རྒྱལ་བའི་མཛད་པ་རྟོགས་པར་དཀའ་བ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་།
ལུང་དང་སྒྱུར་བའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་རྒྱལ་བའི་མཛད་པ་ནི། དུས་ཅིག་ཅར་གདུལ་
བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་འབད་ཚོལ་མེད་པར་ལྷན་གྱིས་བྱུང་བའི་སྒོ་
སྒྲིན་དུ་བཏང་པའི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པར་གནས་བཞིན་དུ་གདུལ་བྱའི་བསམ་པ་རིམ་
བ་དང་། དགེ་བའི་རྩ་བ་རིམ་ལྡར་བསགས་པའི་གདུལ་བྱ་རིམ་བཞིན་དུ་སེམས་
ཅན་རྣམས་ལ་མ་ཆང་བ་མེད་ཅིང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་འཕྲིན་ལས་འབྱུག་པའི་ཕྱིར་
གནས་འདི་བསམ་གྱིས་མི་བྲལ་སྟེ། ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། གང་གི་ཕྱིར་སེམས་ཅན་རྣམས་གཞུག་པའི་དོན་དུ་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆད་མེད་པ་ཡིན་ཡང་ཡོན་ཏན་སྤྱོད་ཅུ་རྩ་གཉིས་ལ་སོགས་
པ་མདོར་བསྡུས་པ་ཅེས་གྱི་སྟོན་སྒྲིན་ཆད་དང་ལྡན་པར་བསྟན་མོད་ཀྱི། དེགས་ཀྱི་བྱ་
འོན་ཀྱང་ཞེས་ཏེ་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བས་བསམ་གྱིས་མི་བྲལ་བ་ཆད་མེད་པ་འདིག་
རྟོག་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རང་གིས་མདོན་སྤྱོད་དུ་ཤིང་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་གཞན་གྱི་
སྒྲིལ་བརྟེན་ནས་མདོན་སྤྱོད་དུ་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་པས་ཡི་གེས་ཞེས་སོ། །སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཐམས་ཅད་དུ་གནས་པ་ནི་གནས་པ་རྒྱ་ཆེ་བའོ། །སངས་རྒྱས་ཞེས་པ་
འཕྲིན་ལས་ཐུན་མོང་དུ་འབྱུག་པ་ལྷན་གྱིས་བྱུང་བའི་ཀླར་སྒྲོང་གི་རྣམ་རྟོག་མེད་
པས་འབད་ཚོལ་དང་། ཞེས་སོ། །དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་གཉིས་སྒྲིལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་

རྟག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་དུ་འཕྱིན་ལས་འཇུག་པ་ནི། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་
 ཞེས་སོ། །མཇུག་བསྟུ་བ་ནི། རོར་བུ་བྱེད་ཞེས་སོ། །འཛིག་རྟེན་དུ་འཕྱིན་ལས་
 འཇུག་ཀྱང་འཛིག་རྟེན་པའི་སྒྲིན་གྱིས་མ་གོས་པ་ནི། ཐམས་ཅད་དུ་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་
 མེད་པ་རྒྱན་མི་འཆད་ཅིང་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལེགས་ཆོག་མས་ཐམས་ཅད་
 འབྱུང་བ་དུས་གསུམ་དང་ལས་སོ། །སྒྲིན་མ་མཁའི་རང་བཞིན་སོ་སོར་རྣམ་པར་
 དབྱེར་མེད་པ་ཡང་མི་འདོར་ལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཐམས་ཅད་དུ་ཡང་ཀུན་ཏུ་སྟོན་
 ཏོ། །གསུང་གཉིས་སུ་སྣང་བའི་སྒྲིན་ས་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱང་མི་འདོར་
 ལ། སྒྲ་ཞེས་སོ། །ཐུགས་ཀྱི་གསང་བ་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་གཉིས་སྣང་རུབ་པའི་ཚུལ་
 གྱིས་དུས་རྟག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་བསམ་བ་དང་
 སྟོད་པ་དེ་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་ནི་སེམས་དམིགས་པ་ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་རྒྱ་རྒྱུ་སོ་སོར་རྣམ་པར་བཞག་པ་ལ་གཉིས། ཅ་བ་དང་། འབྲེལ་
 པའོ། །དང་པོ་ནི། རྟོགས་བྱ་བྱི་མ་དང་བཅས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ནི། མངོན་སུམ་དུ་
 རྟོགས་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བར་འབྱུང་ལ། མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟོགས་
 བ་འཁོར་བ་ལས་ཀྱང་མི་གྲོལ་བ་གཏན་ལ་དབབ་པར་བྱ་བ་དང་། རྟོགས་པར་བྱ་བའི་
 ཤེས་བྱ་མཐར་ཐུག་པ་ཁམས་ཀྱི་གནས་གཅིག་པོ་དེ་ནི་མས་རྣམ་པར་དག་པའི་དག་
 རྒྱ་ཡིན་ནོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་མ་ཡིན་མོད་ཀྱི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་
 ཡེ་ཤེས་སྐྱེ་བའི་རྒྱའི་གཙོ་བོ་བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
 དམིགས་པ་ཡིན་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཆོན་ཡིན་
 པ་ལ་རྒྱར་བཏགས་པའོ། །དེ་བཞིན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་པ་བྱང་

ཚུབ་དང། བྱང་ཚུབ་དེའི་ནི་ཡན་ལག །སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང། ཡོན་ཏན་དེས་
གདུལ་བྱ་རིགས་ཅན་གསུམ་གྱིས་དེ་བཞིན་ཉིད་རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་འཕྲིན་ལས་
ཉེ་གོ་རིམ་ཇི་བཞིན་དུ་གནས་གསུམ་ནི་བློ་མ་དག་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུན་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་རྒྱུད་
ཟླ་མའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་ཉེ་བར་ལེན་པའི་གནས་
ཡིན་ལ་རྒྱའི་སྐྱབས་འགོའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་གཞན་རྒྱུད་ལ་གྲུབ་ཟིན་པའི་བྱང་ཚུབ་ལ་
སོགས་པ་གསུམ་ནི། རྒྱུན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྒྱ་རྒྱུན་ངོས་བཟུང་བ་དང། རྒྱ་རྒྱུན་དུ་འགྱུར་བའི་ཚུལ་
སོ། །དང་པོ་ནི། རོན་གྱི་གནས་བཞི་པོ་འདི་དག་ལས་ཀྱང་དེ་བཞིན་ཉིད་གྱིས་ཤེས་
བྱ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་པ་བསྐྱུས་པའི་ཕྱིར་དང་པོ་བློ་མ་དང་
བཅས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་གནས་སུ་བལྟ་བར་བྱའོ། །དེ་བཞིན་
ཉིད་དེ་རྗེས་སུ་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་པ་ནི་བློ་མ་མཐའ་དག་ཟད་པའི་རྟོགས་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་གཉིས་པ་བྱང་ཚུབ་ཀྱང་ཡིན་ལ་གནས་ཀྱང་ཡིན་པས་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་གནས་
སོ། །བྱང་ཚུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་དུ་གྱུར་བ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་གཞན་རོན་སྐྱབ་པའི་ཡན་ལག་གི་གནས་སོ། །བྱང་ཚུབ་ཀྱི་
ཡན་ལག་རྣམས་ཉིད་གྱིས་གདུལ་བྱ་གཞན་དག་གིས་དེ་བཞིན་ཉིད་རྟོགས་པར་བྱེད་
པའི་ཕྱིར་བཞི་བ་རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་གནས་སོ། །དེ་ལྟར་ཞེས་སོ། །གནས་ཕྱི་མ་
གསུམ་འབྲས་སུ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུན་ལ་རིགས་སུ་བཏགས་པ་
ཡིན་གྱི། འཆད་པར་འགྱུར་བའི་རིགས་གཉིས་པོ་ནི་གང་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་གནས་བཞི་པོ་འདི་དག་ལས་དང་པོ་ནི། འདི་དག་ལ་

དམིགས་ནས་བསྐྱོམས་པས་འདིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལེགས་ཚོགས་ཐམས་ཅད་
འབྱུང་བས་འདིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཚོས་ཀྱི་ས་བོན་དུ་བཏགས་ནས་བཞག་པ་
ཡིན་པའི་བྱེད། ས་བོན་དངོས་ནི་སོ་སོ་རང་ཉིད་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ས་མ་ཐོབ་པའི་
སྐབས་དང་། ས་ཐོབ་ནས་བྱང་ཚུབ་སེམས་དབའ་རྣམས་ཀྱི་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་
བྱེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ས་བོན་ཡིན་ལ། ས་བོན་དེའི་གནས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་དེ་
མས་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་ཐོབ་བྱ་མཐར་ཐུག་པ་དཀོན་མཆོག་གི་
གསུམ་འབྱུང་བའི་བྱིར་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ཀྱི་རྒྱད་རྟོགས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་
གནས་གཅིག་ནི་རྒྱ་ཡིན་ནོ། །

འདིས་ནི་དེ་མ་དང་བཅས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་རྒྱུར་བཞག་པའི་དོན་བསྟན་ནས་
སྟེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་མ་ཡིན་པར་རྟོགས་པའི་དོན་དུ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་གསུམ་རྟེན་ཡིན་
ཞེ་ན། བསྟན་བཅོས་འདིའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ལས་རྒྱུད་གཞན་པའི་གང་ཟག་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ། ལྷ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཚུབ་མངོན་པར་
རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས་སྟོབས་བཅུ་ལ་སོགས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚོས་རྣམས་
ཀྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་འཕྲིན་ལས་སུམ་ཅུ་ཅ་གཉིས་མཛད་པ་ནི་སྤར་སངས་
རྒྱས་ཟེན་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གདམས་ངག་བསྟན་པའི་
གཞན་ཀྱི་སྤྲེལ་བརྟེན་ནས་དེའི་དོན་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་
དེ་མས་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་ཐོབ་བྱ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་འབྱུང་
བས་ཐོབ་བྱ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་འབྱུང་བའི་རྟེན་དུ་རྟོགས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་བྱང་
ཚུབ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་པོ་འདི་ནི་རྟེན་ཡིན་ནོ། །བྱང་ཚུབ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ལ་

ཕྱིའི་རྒྱུན་གཞན་གྱི་སྤྲ་དང་། ལང་གི་རྒྱུན་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཡང་དགོས་
མོད་གྱི་དེ་དག་ཀྱང་རྒྱ་རྒྱུན་གྱི་གནས་བཞི་པོ་དེས། རོན་གྱིས་འཕངས་པར་རྟོགས་
པའི་ཆེད་དུ། རྒྱ་རྒྱུན་དུ་འགྱུར་བའི་ཚུལ་རྣམས་པར་བཞག་པར་མཛད་པ་ཡིན་
ནོ། །སྤྲ་གོང་དུ་བཤད་པ་འདི་དག་གིས་ནི་རྟོ་རྟེ་ལྟ་བུའི་རོན་བཞི་དོས་བརྒྱབ་བ་
དང་། དེ་གང་གི་ཡུལ་ཡིན་པ་དང་། རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་རྒྱ་མཚན་དང་། རྟོགས་ན་
ཟླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཚུབ་གྱི་རྒྱ་རྒྱུན་དུ་འགྱུར་བའི་ཚུལ་གཏན་ལ་ཤབ་པ་ཡིན་ནོ། །

༩༥༥ སོ་སོའི་རྣམས་པར་དབྱེ་བ།

༥༥ གཉིས་པ་སོ་སོར་རྣམས་པར་དབྱེ་བ་ལ་གཉིས། རྒྱུའི་གནས་སྐབས་ཁམས་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་སྣང་པོ་བཤད་པ་དང་། བྱང་ཚུབ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མཚམས་སྐྱར་བ་དང་། རོན་དངོས་དང་། ལེའུའི་མཚན་
བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཕྱིའི་མཚམས་སྐྱར་བ་དང་། བྱེ་བྲག་གི་མཚམས་
སྐྱར་བའོ། །དང་པོ་ནི། འདི་པན་ཆད་ནི་གཞུང་ལྷག་མས་གནས་བཞི་པོ་འདི་དག་
ཉིད་གྱིས་མཐར་གྱིས་རྣམས་པར་དབྱེ་བ་རྒྱས་པར་བསྟན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་རྩི་མ་དང་བཅས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་གྱི་དབང་དུ་མཛད་ནས་
མདོ་ལས། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྣང་པོ་ཅན་ནོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་རོན་གང་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་པ་དང་། དགོས་པའི་རོན་གང་
གིས་ཡིན་ཞེ་ན་ཞེས་བྱི་བས་མཚམས་སྐྱར་བའོ། །མཚམས་སྐྱར་འདིར་ཡང་
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྣང་པོ་ཅན་དུ་གསུངས་པའི་དེ་

བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱི་ལོ་རྒྱུ་ལྷན་གནས་སྐབས་འབའ་ཞིག་ལ་མཛད་པ་ཆེས་གསལ་བས། མཐར་ཐུག་གི་ཆོས་སྐྱེ་ལ་བྱེད་པ་ནི་ཅ་འགྲེལ་འདི་དག་གི་དོན་མ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །འོག་ནས་ཁམས་བསྟན་པའི་དགོས་པ་གང་ཡིན་ཟུར་དུ་བྱི་བའི་ཚུལ་ཡང་བཤད་མོད་ཀྱི། མཆོམས་སྦྱར་འདིས་ཀྱང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱི་ལོ་ཞེས་པའི་མིང་གི་དོན་གང་ཡིན་པ་དང་། དེ་སེམས་ཅན་ལ་ཡོད་པར་བཤད་པའི་དགོས་པ་ཡང་བྱིས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཁམས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱི་ལོ་དོན་གསུམ་གྱིས་མདོར་བསྟན་པ་དང་། སྦྱབ་བྱེད་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། སེམས་ཅན་ལ་ཁམས་ཡོད་པར་བཤད་པའི་དགོས་པ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྤྱི་ལོ་དོན་དང་། ཡན་ལག་གི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱི་ལོ་དོན་བཟུང་བ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱི་ལོ་མདོས་རྗེ་ལྟར་བསྟན་པའི་ཚུལ་དང་། མདོ་སྡེ་གཞན་གྱི་དགོས་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱི་ལོ་ནི། འབྲས་བུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་འབྲས་བུ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོན་མ་བཤད་པ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་སྒྲོན་མ་བཤད་པ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རྒྱུ་དོས་ནས་བཤད་པའོ། །འཆད་བྱེད་གསུམ་གྱི་སྒྲོན་མ་དེ་ལྟར་བཤད་པ་ཡིན་གྱི། དེ་བཞིན་ཉིད་ཅེས་དང་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་སྐྱེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱི་ལོ་མཆོམ་གཞིར་བྱེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། བསྟན་བཅས་འདི་ཅ་འགྲེལ་དུ་སེམས་ཅན་གྱི་གནས་སྐབས་དང་རྒྱུ་ལྷན་གནས་སྐབས་འབའ་ཞིག་ལ་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མཆོམ་གཞི་གསུམ་དོས་བཟུང་ན། ཁམས་རྣམ་པར་སྦྱོར་བྱེད་

གྱི་ལམ་བསྐོས་ལས་ཐོབ་པའི་འབྲས་བུ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
 ཚོས་ཀྱི་སྤྱིའི་འཕྲིན་ལས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་འཕྲོ་ཞིང་བྱུང་བ་སྟེ། སེམས་
 ཅན་གྱི་ཤེས་རྒྱུད་འབའཛིག་གི་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ཚོས་སུ་ལྡན་པའི་ཚོས་སྤྱིའི་འཕྲིན་
 ལས་འབྲུག་བྱུང་དེ་ཉིད་ཡོད་པས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་
 སྤྱིང་པོ་ཅན་དུ་བཤད་དེ། མངོན་པར་རྫོགས་པའི་རྒྱན་ལས། དེ་ལྟར་མཛད་པ་རྒྱ་
 ཚའི་ཕྱིར། །སངས་རྒྱས་བྱུང་བར་ངེས་པར་བཟོད། ཅེས་བཤད་པ་དང་དོན་འབྲེལ།

དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་མས་རང་བཞིན་གྱིས་དབེན་བ་ནི། སེམས་ཅན་དང་སངས་
 རྒྱས་གཉིས་གཤིང་རང་བཞིན་ཡིན་མོད་ཀྱི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པ་རྒྱ་
 མཚན་དུ་བྱས་ནས་དེ་ཉིད་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ནི་མ་དང་བཅས་པའི་ཆེ་དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པོ་ཡིན་ལ། ནི་མ་དང་བཅས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་
 སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ནི་མ་རང་བཞིན་གྱིས་དབེན་བ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་
 ཡོད་པ་ལ་དགོངས་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པོ་
 ཅན་དུ་གསུངས་པ་དང་། སྤྱི་གསུམ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་འགན་སྐྱབས་སངས་
 རྒྱས་ཀྱི་རིགས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་པ་ལ་དགོངས་ནས། སེམས་ཅན་
 ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པོ་ཅན་དུ་གསུངས་སོ། །རིགས་ལ་རང་
 བཞིན་དུ་གནས་པའི་རིགས་ཀྱང་ཡོད་མོད་ཀྱི། རིགས་ཡོད་པ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་
 བས་སྤྱིང་པོ་ཅན་དུ་འཆད་པའི་ཆེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རྒྱུ་འགན་ནས་བཤད་
 ལ། དེ་བཞིན་ཉིད་ཡོད་པ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱེད་པའི་ཆེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རང་
 བཞིན་གྱི་ངོས་ནས་བཤད་པར་བྱའོ། །དེས་ན་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཚོས་སྤྱིའི་

འཕྲིན་ལས་འཇུག་རུང་གི་རྒྱས་པ་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་ཆུང་གི་བྱི་མ་དང་བཅས་
 པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། སྐྱ་གསུམ་དུ་གནས་འགྱུར་རུང་སེམས་ཅན་གྱི་ཆུང་ལ་
 ཡོད་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་གསུམ་ག་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྣང་པོ་ཞེས་དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པའི་སྣང་པོའི་མདོ་ལ་སོགས་པ་དང་བསྟན་བཅོས་འདི་རྩ་འགྲེལ་
 གྱིས་ལེགས་པར་གཏན་ལ་པབ་པ་དེ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

དེ་ལྟར་གཏན་ལ་པབ་པའི་དགོས་པ་ལས་གྱི་རིམ་པར་ངེ་ལྟར་སྒྲིག་པའི་ཚུལ་ནི།
 བན་ཡོན་གྱི་སྐབས་སུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །འདི་དག་གི་དོན་མ་རྟོགས་པར་དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པའི་སྣང་པོ་ལ་འབྲས་བུའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྣང་པོ་དང་། རང་བཞིན་
 གྱི་དང་། ཆུའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྣང་པོ་གསུམ་དུ་བྱེ་ནས་མཐར་ཐུག་གི་ཆོས་
 སྐྱ་ཡང་འདིར་བཤད་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྣང་པོར་འདོད་པ་སྔོངས་པ་ངོ་
 མཆར་བསྐྱེད་པའི་རྣམ་གཞག་ཡིན་གྱི། བསྟན་བཅོས་འདི་རྩ་འགྲེལ་གྱི་དོན་མིན་པ་ནི།
 མིག་ལེགས་པར་བྱེ་ལ་ལྟོས་ཤིག །མདོན་མཐོས་བསྐྱུས་པའི་འཕྲིན་ལས་ནི། སེམས་
 ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཞུགས་ཟེན་པས་ལྟ་དང་མིའི་གོ་འཕང་ཐོབ་མ་སྟོང་བའི་སེམས་ཅན་
 རུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དེས་པར་ལེགས་པས་
 བསྐྱུས་པའི་འཕྲིན་ལས་འཇུག་རུང་གིས་ཁྲབ་པ་ཡིན་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྣང་པོའི་མདོ་ལས། རིགས་ཀྱི་བྱ་དག་
 ངེ་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་སྤྱལ་པས་བརྒྱ་ཁ་དྲོག་ངན་པའི་ནང་ན། དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པའི་སྐྱ་སྐྱེལ་མོ་ཀྱང་བཅས་ཤིང་འཁོད་དེ་འོད་ཟེར་འབྱུང་དག་འགྲེང་བ་
 དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་སྤྱལ་པ་དཔེར་མཛད་ནས། ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་གྱིས་

ཉོན་མོངས་པ་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་སེམས་ཅན་དེ་དག་གི་ནང་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་ཚོས་ཉིད་མི་གཡོ་ཞིང་། སྲིད་པའི་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མ་གོས་པ་དག་
མཐོང་ནས་དཔེ་དགུས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྣང་པོ་རྒྱས་པར་གསུངས་པ་ནི།
བསྟན་བཅོས་འདིར་སྲིབ་བྱའི་དཔེ་དགུ་དང་དོན་དགུ་དང་། སྲིབ་བྱེད་ཀྱི་དཔེ་དགུ་
དང་དོན་དགུས་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྣང་པོའི་
མདོའི་སྒྲས་ཟིན་ལ་གསལ་བོར་མེད་ཀྱང་། འཕགས་པ་དཔལ་འབྲེང་གི་མདོ་ལས་
རྒྱས་པར་གསུངས་པའི་རྣམ་གཞག་རྣམ་པ་བཅུའི་སྟོན་ནས་བསྟན་བཅོས་འདིར་རྒྱས་
པར་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་དོན་པོ་ནི་འདི་ཡིན་པར་བཟུང་ཞིག །ཤེས་རབ་ཀྱི་བ་རོལ་དུ་
ཕྱིན་པ་རྒྱས་འབྲིང་བསྟུས་གསུམ་ལས་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྲེན་གྱི་བར་གྱི་ཚོས་
ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་སྟོས་པའི་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་
བ་དེ་ཉིད་ཅལ་དུ་བཏོན་ནས་སྒྲས་ཟིན་ལ་རྒྱས་པར་གསུངས་ལ། དེ་དང་དོན་
མཚུངས་པར་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྣང་པོའི་མདོ་འདིར། སེམས་
ཅན་གྱི་སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པས་སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་
པར་དག་པ་དང་། དེ་ལ་སྲིབ་པའི་བྱི་མ་སྟོ་བྱུར་བར་ཅལ་དུ་བཏོན་ནས་གསུངས་
ཤིང་། དེའི་དགོངས་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་འགྲེལ་པའི་བསྟན་བཅོས་འདིར། བྱི་མ་སྟོ་
བྱུར་བར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ། ཉོན་མོངས་གདོད་ནས་ཟད་ཕྱིར་རོ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་
ཉོན་མོངས་དང་རྣམ་རྟོག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་དབེན་པའི་སྟོན་ནས་བཤད་ལ།
བྱི་མ་སྟོ་བྱུར་བར་བསྒྲུབ་པ་འདི་ཡང་ཤེས་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར།
སེམས་བདེན་སྟོང་དུ་སྒྲུབ་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། དེ་དང་དོན་མཚུངས་པར་འགྱུར་བ་

ཡིན་ནོ། །དེས་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྣང་པོའི་མདོ་ཡང་ཤེར་བྱིན་གྱི་མདོ་དང་
འབྲེལ་བར་དེས་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་མཐར་ཐུག་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

ཁ་ཅིག་ཡང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྣང་པོ་རྟག་
དངོས་སུ་གསུངས་པའི་མདོ་ཁ་ཅིག་བྲང་དོན་དུ་བསྟན་པའི་མདོའི་མཆན་གཞི་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་སྣང་པོའི་མདོར་བྱེད་པ་ནི། དགོངས་པ་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཤེས་
པར་བྱ་སྟེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྣང་པོའི་མདོ་སྐྱེ་ཁྲི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པའི་བྲང་
བའི་དོན་དུ་བྱེད་ན། འོག་ནས་ཁམས་བསྟན་པའི་དགོས་པ་སྟོན་པའི་ཚེད་ལན་འབྲེལ་
བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་བའི་བྱིར་དང་། རྣམ་གཞག་རྣམ་པ་བཅུས་གཏན་ལ་
ཕབ་པའི་དོན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་བྱིར་རོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་སྣང་པོའི་མདོས་རྟག་དངོས་བསྟན་ལ། དེ་ཉིད་དེས་དོན་དུ་བྱེད་
པ་ནི། གཞན་སྡེས་བཏགས་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་ལ་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྣང་
པོའི་མིང་བཏགས་པ་ཡིན་ལ། དེ་འབྲས་སྟོན་པའི་མདོ་ཡང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས་བྲང་
དོན་དུ་བསྐྱབ་པ་དང་ཡང་འགལ་པའི་བྱིར།

ཡང་ཁ་ཅིག་སྟོབ་དཔོན་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས། ཐེག་བསྟུས་སུ་རྒྱས་
པར་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་ཆོགས་དུག་ལས་ངོ་མོ་ཐ་དད་པའི་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་
ཤེས་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྣང་པོར་བྱས་ནས་དེ་སྣང་པོའི་མདོ་དང་། བསྟན་
བཅོས་འདི་རྩ་འབྲེལ་གྱི་དོན་དུ་བྱེད་པ་ནི་མ་བཏགས་པ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཏེ་དེ་འབྲེལ་
ཀུན་གཞི་བསྟན་བཅོས་འདི་རྩ་འབྲེལ་དུ་བཤད་པ་ཟུར་ཅམ་ཡང་མེད་པའི་བྱིར་དང་།
བསྟན་བཅོས་འདི་རང་ལུགས་ལ་ཀུན་གཞི་ཁས་མི་ལེན་ཅིང་བྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁས་

ལེན་པའི་ལུགས་ཡིན་ཏེ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །

དེ་རང་ལུགས་ལ་ཁས་ལེན་ན་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་ཏུ་ཡང་ཁས་ལེན་
དགོས་ན། སྤར་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱབ་པ་དང་། འོག་ནས། དམ་ཆོས་
བརྒྱ་དཀར་ལ་སོགས། ཆོས་ཀྱི་དེ་ཉིད་བརྟན་པ་ཡིས། ཞེས་སོགས་དང་ཤིན་ཏུ་
འགལ་པའི་ཕྱིར་རོ། རྒྱན་སྒྲུག་པོ་བཀོད་པ་ལས། །ས་རྣམས་སྣ་ཆོགས་ཀྱན་གཞི་
སྟེ། །བདེ་བ་ཞེགས་སྟིང་པོ་དགེ་བའང་དེ། །སྟིང་པོ་དེ་ལ་ཀྱན་གཞིའི་སྐྱས། །དེ་
བཞིན་གཤེགས་རྣམས་སྟོན་པར་མཛད། །སྟིང་པོ་ཀྱན་གཞིར་བསྐྱགས་པ་ཡང་། །ཁྲོ་
ཞན་རྣམས་ཀྱིས་མི་ཤེས་སོ། ཞེས་གསུངས་པའི་སྐྱས་ཟེན་ལ། །སྟིང་པོ་ཀྱན་གཞིའི་
དགོངས་གཞིར་སྟོན་པ་ལྟར་སྤང་ཡང་། །བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྟིང་པོ་རྟག་དངོས་
དང་། ཆོགས་ཏུག་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཀྱན་གཞི་བན་ཚུན་གཅིག་གཅིག་གི་
དགོངས་གཞིར་སྟོན་པ་ཡང་མ་ཡིན་ལ། དེ་གཉིས་མིང་གི་རྣམ་གངས་སུ་སྟོན་པ་
ཡང་མ་ཡིན་གྱི། འོ་ན་ཅི་ཞེན་དེ་འདྲའི་བདེ་གཤེགས་སྟིང་པོ་སྟོན་པའི་མདོ་སྟེ་སྐྱ་རི་
བཞིན་པ་མ་ཡིན་པའི་དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་ལ། དགོངས་གཞི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་།
མཆན་མ་མེད་པ་དང་། སྟོན་པ་མེད་པས་བསྐྱས་པའི་སྟོས་བྲལ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་
དགོངས་ནས་གསུངས་པར་ལང་གཤེགས་ལས་བཤད་ཅིང་། དེ་འདྲའི་བདེ་
གཤེགས་སྟིང་པོ་དོན་གང་ལ་དགོངས་ཏེ་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་
ལ་དགོངས་ནས་ཆོགས་ཏུག་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཀྱན་གཞི་ཡང་ཡོད་དེ་ཞེས་
དགོངས་ཏེ་གསུངས་པ་ལ། ཁྲོ་ཞན་པ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་མི་ཤེས་པར་དེ་འདྲའི་ཀྱན་
གཞི་དང་སྟིང་པོ་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་མདོ་སྟེ་སྐྱ་རི་བཞིན་པར་འཛིན་པར་འགྱུར་རོ།

ཞེས་དེ་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་གཞི་རྣམ་གྲངས་པར་གསུངས་པ་ཡིན་ལོ། །དེས་ན། མདོ་
ལས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱང་པོ་ཞེས་པ་དང་། ཀུན་གཞི་ཞེས་མིང་མཚུངས་པ་
ཅམ་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་པར་མི་བྱའོ། །དོན་དེ་དག་ལ་དགོངས་ནས་
ལང་གཤེགས་ལས། རྫོ་བློས་ཆེན་པོ། སྤྱང་བ་ཉིད་དང་། མི་སྤྱེ་བ་དང་། མི་གཉིས་པ་
དང་། རང་བཞིན་མེད་པའི་མཆོན་ཉིད་སངས་རྒྱུ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མདོ་སྤེའི་ནང་དུ་
ལུང་བ་འདི། ཞེས་གསུངས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱང་པོའི་མདོ་ནི་ངས་པའི་དོན་སྤྱི་རྒྱ་
བཞིན་པར་གསུངས་ན། ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་རང་
བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་བ་རྣམ་པར་དག་པས་ཐོག་མ་ནས་རྣམ་པར་དག་པ་ཉིད་
མཆོན་སྤྱུང་བ་ཅུ་ཅ་གཉིས་དང་ལྷན་པ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལྷས་ཀྱི་ནང་ན་
མཆིས་པར་བརྟེན་དེ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་རིན་པོ་ཆེ་རིན་ཐང་ཆེན་པོ་གོས་ཅི་
མ་ཅན་གྱིས་ཡོངས་སུ་དགྱིས་པ་ལྟར་སྤྱང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྤྱེ་མཆེད་ཀྱི་གོས་
གྱིས་ཡོངས་སུ་དགྱིས་པ། འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྤང་དང་གཉི་སྤྱུག་གིས་བེལ་གྱིས་
གཞོན་པ། ཡོངས་སུ་རྟོག་པའི་རྟོག་པས་ཅི་མ་ཅན་དུ་གྱུར་པ། རྟག་པ་བརྟེན་པ་ཐེར་
ལྷག་པར་ནི་བརྟེན་ན། བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱང་པོར་སྤྱི་བ་
འདི་ནི། ལྷ་སྤྲེགས་ཀྱི་བདག་ཏུ་སྤྱི་བ་དང་རི་ལྟར་འདྲ་བ་མ་ལགས། བཅོམ་ལྷན་
འདས་སུ་སྤྲེགས་བྱེད་རྣམས་ཀྱང་རྟག་པ་བྱེད་པ་པོ། །ཡོན་ཏན་མེད་པ། རྩབ་པ། མི་
འཛིག་པའོ། ཞེས་བདག་ཏུ་སྤྱི་བ་སྟོན་པར་བགྱིད་དོ། །བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་
སྤྱུལ་པ། རྫོ་བློས་ཆེན་པོ། རའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱང་པོ་བསྟན་པ་ནི། ལྷ་

སྟེགས་ཅན་གྱི་བདག་ཏུ་སྤྲོ་བ་དང་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གློ་བྲོས་ཆེན་པོ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དབྱ་བ་ཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི། སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཡང་དག་པའི་མཐའ་དང་། ཟུང་ན་ལས་འདས་པ་དང་། མ་སྐྱེས་པ་དང་། མཆན་མ་མེད་པ་དང་། སྟོན་པ་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོག་གི་དོན་རྣམས་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ་བསྟན་པ་བྱས་ནས་བྱིས་པ་རྣམས་བདག་མེད་པས་འཛིགས་པར་འགྱུར་བའི་གནས་རྣམས་པར་སྤང་བའི་དོན་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོའི་སྒོ་བསྟན་པས་རྣམས་པར་མི་རྟོག་པའི་གནས་སྤང་བ་མེད་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་སྟོན་ཏེ། གློ་བྲོས་ཆེན་པོ་མ་འོངས་པ་དང་། ད་ལྟར་བྱུང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དབའ་སེམས་དབའ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་བདག་ལ་མཛོན་པར་ཞེན་པར་མི་བྱའོ། །

གློ་བྲོས་ཆེན་པོ་དཔེར་ན་རྩ་མཐུན་ནི་འཛིན་པའི་རྒྱལ་གྱི་ཕུང་པོ་ཆེན་པོ་གཅིག་ལ། ལག་པ་དང་། བཟོ་དང་། ལག་བཟུངས་དང་། ཟུང་དང་། སྤང་བྱ་དང་། བཏུང་དང་ལྷན་པ་ལས་སྟོང་རྣམས་པ་སྤྲོ་ཆོགས་བྱེད་དེ། གློ་བྲོས་ཆེན་པོ་དེ་བཞིན་དུ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱང་ཆོས་ལ་བདག་མེད་པར་རྣམས་པར་རྟོག་པའི་བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་རྣམས་པར་ལོག་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཤེས་རབ་དང་ཐབས་ལ་མཐས་པ་དང་ལྷན་པ་རྣམས་པ་སྤྲོ་ཆོགས་ཀྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ་བསྟན་པའམ། བདག་མེད་པ་བསྟན་པས་ཀྱང་རུང་སྟེ། རྩ་མཐུན་བཞིན་དུ་ཆོག་དང་ཡི་གའི་རྣམས་ཀྱངས་རྣམས་པ་སྤྲོ་ཆོགས་ཀྱིས་སྟོན་ཏེ། །དེ་ལྟར་དེའི་བྱིར་གློ་བྲོས་ཆེན་པོ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ་བསྟན་པས། སྤྲོ་སྟེགས་བྱེད་ཀྱི་བདག་ཏུ་སྤྲོ་བ་བསྟན་པ་དང་མི་འདའོ། །གློ་བྲོས་ཆེན་པོ་དེ་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྲོ་སྟེགས་བྱེད་བདག་ཏུ་སྤྲོ་བ་ལ་མཛོན་པར་ཞེན་པ་

ནུས་པ་དང་བའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲོད་པོ་བསྟན་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲོད་པོ་སྟོན་ཏེ། ཡང་དག་པའི་བདག་ཏུ་ནུས་པར་རྟོག་པའི་ལྷ་བར་ལྷན་པའི་སེམས་ཅན་དག་ནུས་པར་ཐར་པ་གསུངས་ཀྱི་སྟོན་ཡུལ་ལ་གནས་པའི་བསམ་པ་དང་ལྷན་ཞིང་ལྷན་ཏུ་སྒྲིག་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མཛོན་པར་རྟོགས་པར་འཆང་བྱ་བར་རི་ལྷར་འགྱུར་ཞེས་གསུངས་པ་རི་ལྷར་བྱང་ཞེན། དེ་ནི་སྤར་བཤད་པ་ལྷར་སྤྲོད་པའི་མེན་པའི་བྱང་དོན་གྱི་མདོ་སྟེ་གཞན་འདིར་བྱང་དོན་ཏུ་བསྐྱབ་པ་ཡིན་ཏེ། སྟོན་པར་བཤིད་དོ།

ཞེས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་ཕྱི་རབས་ཀྱི་གདུལ་བྱའི་དོན་དུ་ཐེ་ཆོམ་ཡོད་པ་ལྷར་བཅོས་ནས། རྩེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྤྲོད་པོ་རྟོག་དངོས་ནོར་དུ་རིན་པོ་ཆེ་རིན་ཐང་མེད་པ་གོས་ཅི་མ་ཅན་གྱིས་གཏུམས་པ་ལྷར་མཆོན་སྤུལ་ཏུ་རྩ་བ་གཉིས་ཀྱིས་བརྒྱན་པ། ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ཕྱང་ཁམས་སྤྱི་མཆེད་ཀྱི་གོས་ཀྱིས་གཏུམས་པ། དུག་གསུམ་གྱི་ཟེལ་གྱིས་ནོན་པ། རྟོག་པའི་ཅི་མས་སྤྲགས་པ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་ནང་ན་ཡོད་པར་གསུངས་པ་དེ། སྤྲོད་པའི་བཞིན་ཡིན་ན། གང་ཟག་གི་བདག་ཁས་ལེན་པ་དང་ཁྱད་པར་མེད་པར་འགྱུར་ལ། དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་ན་དགོངས་གཞི་དང་དགོས་པ་དང་སྤྲོད་ཐེན་ལ་གཞི་དེ་བྱེད་ཅི་ལྷར་ལགས་ཞེས་ཞུས་པའོ། །བཅོམ་ལྷན་འདས་ཞེས་པ་མན་ཆད་ཀྱིས་བྱང་དོན་ཏུ་སྐྱབ་པའི་ལན་བཀའ་སྤྲུལ་ཏེ། དགོངས་གཞི་སྟོང་པ་ཉིད་སོགས་ལ་དགོངས་ལ། དགོས་པ་མདོ་དེ་ཉན་རུང་གི་གདུལ་བྱ་བདག་མེད་པས་འཇིགས་པའི་བྱིས་པ་རིམ་གྱིས་བྱང་བ་དང་། སྤྲོད་པའི་བྱང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་སྤྲོད་པ་ལ་ཞེན་པ་ནུས་པ་

དང་སྡོན་དེའི་ལྷ་བ་ལ་གོམས་པར་བྱས་པ་རྣམས་དེ་ཁོན་ཉིད་ལ་རིམ་གྱིས་བྱང་བའི་
ཕྱིར་ཏུ་དགོངས་ཏེ་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི། སྤྱི་རི་བཞིན་པ་ལྟར་ཁས་སྦྱངས་ན་སྤྱ་
སྤྱེགས་བྱེད་གྱི་བདག་ཁས་ལེན་པ་དང་ཁྱད་པར་མེད་པར་བསྟན་པས་གང་ཟག་གི་
བདག་ལ་རིགས་པའི་གཞོན་བྱེད་རི་ཅམ་ཡོད་པ་དེ་དེའི་ཡང་གཞོན་བྱེད་དུ་ཤེས་
པར་བྱའོ། །དཔལ་ལྷན་དུས་གྱི་འཁོར་ལོའི་འགྲེལ་ཆེན་བྱི་མེད་འོད་དུ་རྟག་དངོས་
འགོག་པའི་རིགས་པ་རྒྱས་པར་གསུངས་པས་དེ་དང་བསྟན་བཅོས་འདི་གཉིས་ཀའི་
དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་པ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་རྟག་དངོས་སུ་འདོད་པ་ཡང་ཕྱིན་
ཅི་ལོག་ཏུ་སྤྱ་བ་ཆེན་པོར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

རྣམ་འགྲེལ་དུ། ཚད་མ་རྟག་པ་ཉིད་ཡོད་མིན། ཞེས་བཤད་པས། ཐ་སྙད་པའི་
ཚད་མ་རྟག་པ་བཀག་པ་ཡིན་ཞེས་སྤྱ་བ་ཡང་ཟེར་རྒྱས་པོངས་པར་གསལ་ཏེ། སྤྱ་
སྤྱེགས་དབང་ཕྱག་པས་དབང་ཕྱག་རྟག་དངོས་གྱིས་ཚད་མར་ཁས་སྦྱངས་པའི་ཕྱིར་
རོ། །གཞན་ཡང་། སྤྱར་བཤད་པ་ལྟར་མདོ་སྤྱེ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་མཐར་ཐུག་ཐེག་
པ་གསུམ་དང་། ཚོགས་བྱག་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཀྱན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་།
གཞན་དབང་དང་ཡོངས་བྱུ་བ་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་བྱུ་བ་པར་གསུངས་པས།
བསྟན་བཅོས་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་དོན་དུ་ལེགས་པར་ཁོང་དུ་རྒྱད་པར་འགྱུར་
བས་མདོ་སྤྱེ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོའི་མདོ་ངེས་དོན་དུ་ཁྱད་པར་མེད་
པར་འདོད་པ་ཡང་སངས་རྒྱས་གྱི་གསུང་རབ་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་རི་ལྷ་བ་
བཞིན་དུ་རྒྱས་པར་བྱེད་པའི་གོགས་ཆེན་པོར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་ལ་གཉིས། ཅ་བ་དང་། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི།

ལུས་ཅན་ཏེ་སེམས་ཅན་ཀུན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྣང་པོའི་མདོ་ལས། ཉག་ཏུ་
 སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྣང་པོ་ཅན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་
 ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྣང་པོ་འཕྲིན་ལས་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་འཕྲོ་བའི་བྱིར་སེམས་ཅན་
 ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་འཕྲིན་ལས་འཇུག་རུང་དུ་གནས་པ་དང་། དེ་
 བཞིན་ཉིད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དང་སེམས་ཅན་གཉིས་གཤི་རང་བཞིན་དུ་དབྱེར་
 མེད་པའི་བྱིར་བྱི་མ་དང་བཅས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་པ་
 ལ་དགོངས་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྣང་པོ་ཅན་དང་།
 སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཆོས་སྐྱར་གནས་འགྱུར་རུང་གི་རང་བཞིན་དུ་གནས་
 པའི་རིགས་དང་གཟུགས་སྐྱར་གནས་འགྱུར་རུང་གི་ཡང་དག་པར་སྒྲངས་པ་ལས་
 རྒྱང་བའི་རིགས་སྣང་པོར་ཡོད་པའི་བྱིར་ན་དེ་ལ་དགོངས་ནས་ཀྱང་སེམས་ཅན་
 ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྣང་པོ་ཅན་དུ་གསུངས་སོ། །

དེས་ན་སྣང་པོ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་འཕྲིན་ལས་འཇུག་རུང་དང་། རང་
 བཞིན་དང་རྒྱུའི་གནས་སྐབས་གསུམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གསུངས་སོ། །རང་
 བཞིན་དུ་གནས་པའི་རིགས་དང་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པའི་བྱི་མ་དང་བཅས་
 པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་བྱུང་པར་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། དོན་བྱུང་པར་ཅུང་ཟད་མེད་ཀྱང་རྣམ་
 གཞག་ཐ་དད་པ་ཙམ་དུ་ཟད་དེ། ཆོས་སྐྱར་གནས་འགྱུར་རུང་རྒྱུའི་སྐབས་དང་། དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པའི་རང་བཞིན་དང་རང་བཞིན་བྱུང་པར་མེད་པར་སྣོན་པའི་ཆ་
 རས་སོ་སོར་བཤད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། མདོར་བསྟུན་དོན་གང་ཡོད་པ་དང་དགོས་པའི་དོན་རྣམས་པ་

གསུམ་གྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོའི་མདོ་ལས། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
ནི་དག་ཏུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་ཅན་ལོ། ཞེས་སོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་
ཆོས་ཀྱི་སྒྲིང་འཕྲིན་ལས་འཕྲོ་བའི་འཕྲིན་ལས་འབྲུག་རྒྱུད་གི་དོན་དང་། དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་ངོ་པོའི་སྒྲོན་ས་རྣམས་པར་དབྱེ་བ་མེད་པའི་བྲི་མ་དང་
བཅས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་དོན་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིགས་ཡོད་པའི་
དོན་གྱིས་སོ། །དོན་གྱི་གནས་གསུམ་པོ་འདི་དག་ཀྱང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་
པོའི་མདོའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ། འོག་ནས་རང་བཞིན་གསུམ་གྱིས་བསྐྱུས་ཕྱིར་
ཁམས། །སངས་རྒྱས་སོགས་དང་ཆོས་མཚུངས་སོ། ཞེས་སོགས་དཔེ་དགའི་
སྐབས་སུ་སྟོན་པར་འགྱུར་རོ། །རྣམ་གཞག་རྣམ་པ་བརྩས་ཁམས་གཏན་ལ་འབེབས་
པ་འདི་དག་ཀྱང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོའི་མདོའི་སྐྱུས་ཟེན་ལ་མེད་ཀྱང་
མཆོན་ཉིད་ལ་ལེགས་པར་དབྱུད་ན་དོན་ཐོབ་ལ་ཡོད་པ་མན་ངག་གིས་ལེགས་པར་
བཤད་པ་ཡིན་ལ། སྐྱུས་ཟེན་ལ་ནི་དཔེ་དགའ་བསྐྱུས་པ་ཉིད་གསལ་བར་བསྟན་ཏོ། །

༡༩༽ སྐྱུབ་བྱེད་རྒྱས་པར་བཤད་པ།

གཉིས་པ་སྐྱུབ་བྱེད་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་བཞེ། ཁམས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་
པར་དག་པ་རྣམ་གཞག་བརྩས་བསྐྱུབ་པ་དང་། མྱོ་བྱར་གྱི་བྲི་མས་བསྐྱེབས་པ་དཔེ་
དགའ་བསྐྱུབ་པ་དང་། ཁམས་རྟོགས་བྱེད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་དང་། ཁམས་ཀྱི་རང་བཞིན་
ངོས་བཟུང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། སྟོན་གྱིས་མདོར་བསྟན་པ་དང་། སོ་སོའི་དོན་
རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མཆོམས་སྐྱར་བ་དང་།

ཅ་བ་དང་། འོན་ཆོས་སོ་སོར་བཅད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། སྒོམ་དུ་བསྐྱུས་པ་ནི། གཉིས་པ་ནི། རོ་བོ་ནི་བཤད་མ་ཐག་པའི་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། གང་གི་སྒོ་ནས་གསུམ་དུ་བྲེ་བ་དང་
བཅས་པ་ཡང་རོ་བོའི་ཁོངས་སུ་བསྐྱུ་བར་བྱའོ། །རྒྱ་ནི་མོས་པ་ལ་སོགས་པ་སྟེ་དོན་
གསུམ་པོ་རྣམ་པར་དག་པར་བྲེད་པའི་རྒྱ་དང་། སྒྲིང་བར་བྲེད་པའི་རྒྱ་ཡིན་པས་
དོན་གསུམ་པོ་ལ་ལྟོས་པའི་རྒྱར་རྣམ་པར་གཞག་གི། དོན་གསུམ་པོ་བསྐྱེད་པར་
བྲེད་པའི་རྒྱར་ནི་མི་བཟུང་ངོ། །དེ་བཞིན་ཉིད་བྲི་མས་རྣམ་པར་དག་པར་བྲེད་པའི་
རྒྱ་དང་། རིགས་རྣམ་པར་སྒྲིང་བར་བྲེད་པའི་རྒྱ་སྟེ། དེ་དག་སྐྱེད་པ་ལས་ཆོས་སྐྱེ་
ཐོབ་པར་བྲེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

འབྲས་བུ་ནི་མོས་པ་ལ་སོགས་པས་ཁམས་རྣམ་པར་སྐྱེད་པས་འབྲས་བུ་
གཙང་བའི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཐོབ་པ་ལ་སོགས་པའོ། །ཁམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་སྟོན་པ་
སྐབས་སུ་བབ་པ་མ་ཡིན་ནམ། མོས་པ་ལ་སོགས་པའི་འབྲས་བུར་བཤད་པ་ཅི་ཡིན་
ཞེ་ན། མོས་པ་ལ་སོགས་པའི་འབྲས་བུ་བཞི་པོ་ཉིད་ཁམས་ཀྱི་ཡང་འབྲས་བུར་
འབྱུང་ཏེ། ཁམས་རྣམ་པར་དག་པ་ལས་འབྲས་བུ་བཞི་ཐོབ་པ་མོས་པ་ལ་སོགས་
པས་སྐྱེད་པ་ལ་ངེས་པར་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྲིད་པའི་སྒྲིན་མཐོང་ནས་ཡིད་
འབྱུང་བ་དང་། ལྷང་འདས་ཀྱི་མན་ཡོན་མཐོང་ནས་དོན་གཉེར་སྐྱེ་བ་སོགས་ཀྱང་
རིགས་ཡོད་པའི་ལས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ལྡན་པ་ནི་མོས་པ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱའི་
ཡོན་ཏན་བཞི་དང་ལྡན་པ་དང་། མཛོན་པར་ཤེས་པ་སོགས་འབྲས་བུའི་ཡོན་ཏན་
བདུན་དང་ལྡན་པའོ། །འཇུག་པའི་རབ་དབྱེ་ནི། མ་དག་པའི་གནས་སྐབས་ན་ཡོད་པ་

སོགས་ངོ་བོའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་གནས་སྐབས་དང་དེ་བཞིན་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བའི་དོན་
དང་ཉག་ཏུ་མི་འགྱུར་བ་དང་། ཡོན་ཏན་དབྱེར་མེད་ནི་འཇུག་པའི་རབ་དབྱེ་གཏན་ལ་
འབེབས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་ངོ་བོའི་སློན་ནས་ཐ་དད་མ་ཡིན་པར་གནས་
སྐབས་ཙམ་ཐ་དད་པ་དང་། དེའི་རྒྱ་མཚན་རང་བཞིན་གཅིག་ཉིད་གནས་སྐབས་
ཀུན་ཏུ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་། གནས་སྐབས་ཐ་དད་པ་གསུམ་དུ་བྱུབ་ན་གཅིག་ཉིད་
ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བ་འགལ་ལོ་སྟམ་ན། གནས་སྐབས་གསུམ་གར་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་
པའི་ཆ་འགྱུར་བ་མེད་པས་མི་འགལ་བ་དང་། ཤིན་ཏུ་རྣམ་དག་གི་གནས་སྐབས་ནི་
མི་འགྱུར་བའི་རྒྱ་མཚན། འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་པའི་དུས་ན་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་
རྣམ་གྲོལ་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་གསུམ་ངོ་བོའི་སློན་ནས་དབྱེ་བ་མེད་པའི་དོན་ནོ། །

དོན་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཉན་རང་གི་རྣམ་གྲོལ་
མཐར་ཐུག་པ་མེད་པའོ། །བཙུ་པོ་དེ་ནི། དོན་དམ་པའི་དབྱིངས་མདོ་ལས་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་སྤྲིང་པོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཁམས་ཀྱི་དགོངས་པའི་དོན་གཏན་ལ་
འབེབས་བྱེད་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཁམས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་
རྟོགས་པའོ། །

གསུམ་པ་ནི། མདོར་བསྟུན་དོན་རྣམ་པ་བཙུ་ལ་དགོངས་ནས་དེ་ཁོ་ནའི་ཡུལ་
ཅན་གྱི་ཡེ་ཤེས་དམ་པའི་མདོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་བའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་
ཁམས་རྣམ་པར་བཞག་པར་རིག་པར་བྱའོ། །དོན་རྣམ་པ་བཙུ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ་
ཞེས་སོ། །

༡༩༡༩་ལོ་དང་རྒྱུ་འཛིན་དོན་།

གཉིས་པ་ལ་བཞི། རོ་ཐོ་དང་རྒྱའི་དོན་བཤད་པ་དང་། འབྲས་བུ་དང་ལས་ཀྱི་
དོན་བཤད་པ་དང་། ལྷན་པའི་དོན་བཤད་པ་དང་། འཇུག་པའི་རབ་དབྱེ་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་
བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རོ་ཐོ་དོན་དང་།
རྒྱའི་དོན་རྟོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དཔེ་དང་དོན་རྟོ། །

དང་པོ་ནི། རང་གི་མཚན་ཉིད་ལས་བརྒྱུ་མ་ནས་གསུམ་པོ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་
ཡིད་བཞིན་གྱི་ཞོར་བུ་རིན་ཆེན་དང་། ཉམ་མཁའ་དང་། རྒྱ་དང་ཆོས་མཚུངས་པ་
དང་། སྤྱི་ལོ་མཚན་ཉིད་དེ་གསུམ་དག་པ་བཞིན་རྟོ། །དོན་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་
ཆོས་ཀྱི་སྤྱི་ཡིད་བཞིན་གྱི་ཞོར་བུ་དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་ཉམ་མཁའ་དང་། རིགས་རྒྱ་
རྣམས་པར་དག་པ་དང་ཆོས་མཚུངས་པའོ། །གང་གི་འཕྲིན་ལས་འཕྲོ་བའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱི་
བཤད་པ་ཉིད་ཀྱིས་དེའི་འཕྲིན་ལས་འཇུག་དུང་བདེ་ཐག་ཏུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བས་
ཆོས་ཀྱི་སྤྱི་ཡིད་བཞིན་གྱི་ཞོར་བུ་དང་ཆོས་མཚུངས་བཤད་པ་ཡིན་གྱི། ཆོས་ཀྱི་སྤྱི་
ཉིད་ཁམས་སུ་སྟོན་བཞེད་པ་ཡིན་ན། རྟོགས་སངས་སྤྱི་ནི་འཕྲོ་བྱེད་དང་། ཞེས་འཕྲོ་
བཞེས་སྟོས་པ་དགོས་པ་མེད་པའི་བྱེད་པོ། །སྤྱི་ལོ་མཚན་ཉིད་རྟོག་ཏུ་རང་བཞིན་
ཀྱིས་དག་པ་དང་། ཉོན་མོངས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། ས་ཐོན་དང་མ་དང་མངལ་དང་། མ་མ་དང་ཆོས་མཚུངས་ཐེག་པ་
ཆེན་པོའི་ཆོས་ལ་ལྷག་པར་མོས་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་
ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱེད་པའི་ཕྱོགས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་ལྷག་པའི་ཤེས་རབ་དང་།
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཉིང་དེ་འཛིན་སྟོ་མཐའ་ཡས་པ་དང་། སྤྱིང་ཐོ་ཆེན་པོ་ལས་དེ་

བཞིན་ཉིད་ནི་མ་མཐའ་དག་གིས་རྣམ་པར་དག་པ་དང་། རིགས་ཡོངས་སུ་སྤངས་
པས་གནས་གྲུང་བའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱུ་རྒྱུང་བའོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། རོ་བོའི་དོན་བཤད་པ་དང་། རྒྱུའི་དོན་བཤད་པའོ། །དང་
པོ་ལ་གཉིས། ནི་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས།
ཙ་བ་དང་། འབྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱུ་བསམ་པའི་
དོན་ཐམས་ཅད་བྱུབ་པའི་མ་སྤྱུ་བསམ་གྱིས་མི་བྱུབ་པ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ཆོས་སྤྱིའི་
འཕྲིན་ལས་འཇུག་རུང་གི་སེམས་ཅན་ཡང་དེ་ཐོབ་པའི་མ་སྤྱུ་དང་ལྡན་པ་དང་། དེ་
བཞིན་ཉིད་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ནི་མ་དང་བཅས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱང་རང་
བཞིན་གྱིས་སྟོང་པའི་རྣམ་པ་འཆར་བ་ལས་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། ཡང་
དག་པར་སྤངས་པ་ལས་སྤྱུང་བའི་རིགས་ས་བོན་འཛིག་པའི་ཆེ་སེམས་ཅན་ལ་སྟོང་
བཅེ་བས་བརྒྱན་པའི་རོ་བོའི་རང་བཞིན་གྱི་ཕྱིར་གསུམ་པོ་འདི་དག་རིམ་པ་བཞིན་
དུ་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་དང་ནམ་མཁའ་དང་རྒྱུའི་ཡོན་ཏན་དང་
ཆོས་མ་སྤྱན་པ་ཉིད་དང་སྤྱིའི་མཆན་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པར་ཆོས་
མ་སྤྱན་པ་ཉིད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། གསུམ་པོ་འདི་དག་ནི་འདིར་སྤར་རྫོགས་སངས་སྤྱི་ནི་ཞེས་པར་
བསྟན་ཐིན་པ་ཉིད་དེ་མདོར་བསྟན་པ་ནི། གསུམ་པོ་འདི་དག་ལ་ཞེས་སོ། །རྒྱས་པར་
བཤད་པ་ལ་རང་གི་མཆན་ཉིད་ནི། དེ་ལ་རེ་ཞིག་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱུ་
ལ་ནི། གང་བསམ་པའི་དོན་འཛིག་རྟེན་དང་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལེགས་
ཆོགས་ཐམས་ཅད་བྱུབ་པ་ལ་སོགས་པ་ཞེས་སོ། །དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་ནི་རྒྱ་རྒྱེན་གྱིས་

གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བ་ཡང་ཡིན་མོད་ཀྱི། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ཐོག་ས་པའི་
 རེག་བྱ་རྣམ་པར་བཅད་ཅམ་ལས་གཞན་དུ་བཞག་ཏུ་མེད་པ་ལྟར་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱང་
 བདེན་པའི་སྒྲོས་པ་རྣམ་པར་བཅད་ཅམ་ལས་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་
 ཞེས་སོ། །རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་ལོན་པའི་ཡང་དག་པར་
 གླངས་པ་ལས་བྱུང་བའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིགས་ལ་ནི་ཚུ་བརྒྱན་པའི་རོ་བོར་
 གནས་པ་དང་འབྲ་བར་སེམས་ཅན་ལ་སྤྱི་བཅེ་བས་བརྒྱན་པའི་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཞེས་
 སོ། །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སེམས་ཅན་རེ་རེ་ལ་དམིགས་ནས་སྤྲུག་བསྐྱེད་དང་
 བྲལ་བར་འདོད་པའི་བཅེ་བ་སྤྱི་མ་ཁྱོད་པའི་སེམས་ཅན་སྤྱི་ཡང་མེད་པས་བཅེ་བ་སྤྱི་
 བའི་ཡུལ་དུ་ཡང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྤྱི་ལོན་སོང་ཟིན་ལ་བཅེ་བ་སྤྱི་བ་པོར་
 ཡང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་གྲུར་ཟིན་པས་སེམས་ཅན་རེ་རེ་ནས་རང་གི་གཉེན་
 བྱས་པའི་དུས་སྤྱི་སྤྱི་སྤྱི་པའི་བཅེ་བ་དེ་འགལ་རྒྱུ་ཞེ་སྤྱི་སོགས་ཀྱིས་མ་བཅོམ་
 ཤིང་། མཐུན་རྒྱུན་གོམས་པ་དང་མ་བྲལ་ན་དུས་གཅིག་ཏུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
 ལ་དམིགས་ནས་སྤྲུག་བསྐྱེད་དང་བྲལ་འདོད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་ཀྱི་སྒྲོར་འགྱུར་པས་
 སྤྱི་རྗེ་ཆེན་པོར་འགྱུར་བ་ཡིན་ན་ཡང་མཐུན་རྒྱུན་མ་ཆོང་ཞིང་འགལ་རྒྱུ་ཀྱིས་
 བཅོམ་པས་བཅེ་བ་ཅམ་ཡིན་ཡང་། སྤྱི་རྗེ་ཆེན་པོ་ཞེས་ནི་མི་བྱའོ། །བཅེ་བ་དེས་
 ཀྱང་སྤྱི་རྗེ་ཆེན་པོའི་རྒྱ་ཅམ་ཞིག་བྱེད་དུ་རྒྱག་ཀྱང་འདིར་ནི་དམ་པའི་ཆོས་སྒོས་
 པའི་རྒྱུན་ཀྱིས་བཞག་པའི་ཟག་པ་མེད་པའི་ས་བོན་ལ་ཡང་དག་པར་གླངས་པ་ལས་
 བྱུང་བའི་རིགས་ཤེས་བྱ་ལ། དེ་ཅམ་དུ་ཟད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། བྱང་རྒྱལ་སེམས་
 དཔའི་སྤྱི་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་ཡང་དེར་ཤེས་པར་བྱའོ། །སྤྱི་ལོ་མཆོན་ཉིད་ནི་

འདིར་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྟག་ཏུ་རང་བཞིན་གྱིས་ཤིན་ཏུ་ཉེ་བར་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་
ཉོན་མོངས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་བྱུང་ཅིང་། དེའི་འཛིན་སྐྱངས་གནས་ལུགས་དང་
མཐུན་པར་མ་ཞུགས་པ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་དག་པའི་ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཇི་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་
ལ་གཉིས། སྦྱིར་བཤད་པ་དང་། སྦྱིབ་པའི་གཉེན་པོ་རྒྱའི་རང་བཞིན་གྱེ་བྲག་ཏུ་
བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རྩ་བ་དང་། འབྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྦྱིབ་
བཅས་ཀྱི་གང་ཟག་སྦྱིབ་པ་དང་བཅས་པ་བཤད་པ་དང་། གཉེན་པོའི་རྒྱའི་རང་
བཞིན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ལ་ཁོང་ཁྱོ་ཞིང་ཞེ་སྤང་བ་
འདོད་ཆེན་པ་དང་། གང་ཟག་གི་བདག་ལྟ་ཅན་སྤྲུལ་སྤྲེགས་པ་དང་། རང་ཉིད་གཅིག་
ལུང་ཆེད་དུ་འཁོར་བའི་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཀྱིས་འཛིགས་ནས་སེམས་ཅན་འདོར་འདོད་པ་
ཉན་ཐོས་དང་སེམས་ཅན་སྤྲུག་བསྐྱེད་དང་བྲལ་བ་བདག་གིས་བྱའོ། །

སྦྱུལ་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པ་ཉིད། རང་བྱུང་ནམས་ཀྱི་
ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཐོབ་པ་ལ་སྦྱིབ་པ་ནམས་པ་བཞིའོ། །ཉེན་གྱི་གང་ཟག་གི་སྒྲོན་ས་
སོ་སོར་བྱེ་བ་ཡིན་གྱི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་དུ་བསྐྱོད་པར་བྱེད་པ་ཀུན་གྱིས་འདི་
དག་སྤང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སྤིད་པའི་མཐར་ལྷུང་བ་དང་། ཞི་བའི་མཐར་ལྷུང་
བ་དང་། མཐའ་གཉི་ག་དང་བྲལ་བ་གསུམ་དུ་བྱེ་ནས་མི་གནས་པའི་སྤྱང་ན་ལས་
འདས་པ་སྦྱབ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་གཏན་ལ་འབེབས་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་
ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། ཁམས་ཀྱི་ཇི་མ་དག་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་
ལ་སྤྲུག་པར་མོས་པ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱའི་ཆོས་ནི་ནམས་པ་བཞི་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་

བྱའོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
མདོར་བསྟན་པ་སེམས་ཅན་གྱི་ཆོག་པ་ན། སེམས་ཅན་རྣམ་པ་འདི་གསུམ་ཡོད་དེ།
སྲིད་པ་འདོད་པ་སྲིད་པའི་མཐར་ལྷུང་ཞིང་ཐར་པ་མི་འདོད་པ་དང་སྲིད་པ་དང་བལ་
བ་འདོད་པ་ཞི་བའི་མཐར་ལྷུང་བ་དང་། དེ་གཉི་ག་མདོར་པར་མི་འདོད་པ་སྲིད་ཞི་
གཉི་གའི་མཐར་མ་ལྷུང་བའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྲིབ་པ་དང་ལྟན་པའི་གང་ཟག་བཤད་པ་དང་། དེ་ལ་ཡོད་
པའི་སྲིབ་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སོ་སོར་བཤད་པ་དང་། དེ་ཐམས་ཅད་
ལྷུང་པོ་གསུམ་དུ་བསྟར་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། སྲིད་པའི་མཐར་ལྷུང་བ་དང་། ཞི་
བའི་མཐར་ལྷུང་བ་དང་། སྲིད་ཞི་གཉི་གའི་མཐར་མ་ལྷུང་བའོ། །

དང་པོ་ནི། དེ་ལ་སྲིད་པ་འདོད་པ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་རིག་པར་བྱ་སྟེ། ཐར་པའི་
ལམ་དང་ཞེ་འགྲམ་པ་ཐར་པ་མེད་དོ། ཞེས་སྒྲུར་བ་འདེབས་པ་དང་། ཡོད་པར་ཤེས་
ཀྱང་རྒྱབ་གྱིས་ཕྱོགས་པ་ལོག་སྟེ་ཅན་ཡོངས་སུ་བྱ་ངན་ལས་མི་འདའ་བའི་རིགས་
གྱི་སེམས་ཅན་རིགས་ཆད་ཅེས་གྲགས་པ་འཁོར་བ་ཉིད་འདོད་ཀྱི་བྱ་ངན་ལས་འདས་
པ་ནི་དོན་དུ་གཉེར་བ་མ་ཡིན་པ་གང་དག་ཡིན་པ་དང་། །དེ་ནི་རེ་ཤིག་འཁོར་བ་མཐའ་
དག་གིས་ཡིད་འབྱུང་བ་དང་། ཐར་པ་དོན་གཉེར་བསྐྱེད་མི་རུས་པ་ཡིན་གྱི། རིགས་
གཏན་ཆད་དུ་བཤད་པ་དགོངས་པ་ཅན་དུ་འོག་ནས་བསྟུབ་པས་སོ། །དེར་ངེས་པར་
ལྷུང་བ་ཆོས་འདི་པ་ཉིད་དེ། དེ་དག་ལས་ཁ་ཅིག་ཚུ་ལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྟུབ་པའི་སྟོད་རུང་
ཅམ་ཡིན་ཡང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རགས་པ་ཅམ་ཡང་རེ་ཤིག་བསྟན་དུ་མི་རུང་
ཞིང་ཐེག་པ་དམན་པའི་སྟེ་སྟོད་ལ་ཞེན་ནས། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་སྟེ་བཀའ་མ་ཡིན་ནོ།

ཞེས་སྐྱུར་བ་འདེབས་བས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ལ་སྤང་བ་སྟེ། གང་གི་དབང་དུ་མངོན་
ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་འདི་སྐྱད་ཅེས་ངན་ཏེ་དག་གི་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ལ་དེ་དག་
ཀྱང་བའི་ཉན་ཐོས་མ་ཡིན་ནོ། །ཤུ་རིའི་བྱ་དེ་དག་ནི། མ་རིག་པའི་ཐུན་པ་མ་ཐུག་པོས་
བཀའ་བ་བས་ཐུན་པ་བས་ཀྱང་ཆེས་ཐུན་པ་འབྲས་བུ་སྤྱག་བསྡེལ་མི་ཟད་པས་བརྒྱད་
མར་མནར་བར་འགྱུར་བས་ཐུན་པ་ནས་ཐུན་པ་ཆེན་པོར་འགྲོ་བ་ཐུན་པ་ཆེན་པོ་དང་
ལྡན་པའོ་ཞེས་ང་སྤྱོད་ཞེས་གསུངས་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་། སོ་སོར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་
ལ་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཐབས་མ་ཡིན་པ་ལ་ཞུགས་པ་དང་། ཐབས་ལ་
ཞུགས་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་ཞེས་ཏེ་གང་ཟག་དང་པོ་ནི། ལྷ་བ་དང་སྦྱོད་པ་གཉིས་
གའི་སྟོན་མ་ཆོས་འདི་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་བ་ཙ་ར་ཀ་དང་། ཀུན་ཏུ་རྒྱ་དང་། གཅེར་
བུ་བ་ལ་སོགས་པ་ཁ་ཅིག་ཆེ་སྤྱིས་བསྐྱུས་པའི་མངོན་མཐོ་ལ་ཡང་སྐྱུར་བ་
འདེབས་པ་དང་། མངོན་མཐོ་ཁས་ལེན་ཀྱང་ཐར་པ་ལ་སྐྱུར་བ་འདེབས་པ་སྦྱོད་པ་ལ་
སོགས་པ་ཉག་ཆད་དུ་སྤྱི་བ་ནམ་པ་དུ་མའི་སྤྱུ་སྟེགས་པ་མང་པོ་དང་། གང་ཟག་
གཉིས་པ་ནི། ཕྱི་རོལ་བ་དེ་དང་མཐུན་པར་སྦྱོད་པ་ཆོས་འདི་བ་ཉིད་ལ་དད་པ་ཡོད་
ཀྱང་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་ཉེས་པར་གཟུང་བ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཛིན་པ་སྟེ་དེ་དག་
ཀྱང་གང་ཞེན་འདི་ལྟ་སྟེ་དོན་དམ་པ་ལ་མི་མོས་པ་གཞན་སྟེས་བཏགས་པ་ལྟར་སྤང་
པོའི་ཆོགས་པ་དང་རྒྱུག་གང་ལ་ཡང་བཏགས་པ་མ་ཡིན་པར་རྩས་སུ་ཡོད་པའི་གང་
ཟག་ཏུ་ལྷ་བ་གང་ཟག་གི་བདག་གྲུབ་མཐའ་ཁས་ལེན་པའི་གནས་མ་བུ་བའི་སྟེ་བ་ཁ་
ཅིག་ལྷ་བུ་སྟེ། སྤྱར་གོང་དུ་བཤད་པའི་ཆོས་འདི་བ་དང་གང་ཟག་གི་བདག་ཁས་

ལེན་པར་འདྲ་ཡང་སྤྲུམ་ཐར་པ་ལ་དོན་གཉེར་མེད་ཅིང་། རེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ལ་
སྤང་བ་ཡིན་ལ། བྱི་མ་འདི་ཐར་པ་ཅན་ལ་དོན་གཉེར་ཡོད་ཅིང་། རེག་པ་ཆེན་པོའི་
ཆོས་ལ་སྦྱར་བ་མི་འདེབས་པ་ཁ་ཅིག་གོ། །གནས་མ་བྱ་བའི་སྤྱེ་བ་ལ་ཡང་། རེག་པ་
ཆེན་པོའི་མདོ་སྤྱེ་ལ་སྦྱར་བ་འདེབས་པ་དང་མི་འདེབས་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་ལ། ཁ་ཆེ་
བྱེ་བྲག་ཏུ་སྦྱ་བ་སོགས་ལ་ཡང་གཉིས་སུ་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ལུང་དང་སྦྱར་
བ་ནི། གང་ལ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་སྟོང་བ་ཉིད་ལ་མོས་པ་མེད་པ་ནི་སྤྱི་སྤྱེགས་པ་
དག་དང་བྱད་མེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་སྟེ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རགས་པ་
ཅན་ཡང་རེ་ཤིག་རྒྱ་བར་མི་འོང་བར་བྱད་པར་མེད་པ་ལ་དགོངས་པའོ། །

ཁ་ཅིག་ ཆད་མ་སྤྱེ་བདུན་གྱི་དགོངས་པར་བྱས་ནས་ཡོད་པ་ཅན་ལ་མི་རྟག་
པས་བྱབ་པར་འདོད་པ་ནི། ལྟ་བུ་དན་པ་འདི་དག་གི་བག་ཆགས་འཛོག་པས་སྤང་
ཁོལ་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་པ་སྟེ། འདི་ལྟར། དེ་སྐད་སྦྱ་བ་དེ་ནི། མཁས་པ་ལ་གྲགས་པའི་
རྟག་པ་འཛིག་པ་རྣམས་པར་བཅད་པ་ཆད་མས་བྱབ་པའི་རྣམ་གཞག་ལེགས་པར་མི་
ཤེས་ཤིང་། དེ་ལ་མི་མོས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་ན། གང་ཟག་གི་བདག་དང་ཆོས་ཀྱི་
བདག་རྣམས་པར་བཅད་ཅན་གྱི་མེད་པར་དགག་པ་བདག་མེད་རྟགས་པའི་ཤེས་རབ་
ཀྱིས་རྟགས་བྱ་ཆད་མས་བྱབ་པའི་རྣམ་གཞག་ལ་ཡང་བདག་མེད་པའི་དོན་མ་ཡིན་
པའི་སྦྱར་བ་འདེབས་པར་འགྱུར་བས། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཀྱན་བརྟགས་ལ་
བག་ཆགས་མ་སྤྲུག་པོ་འཛོག་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །གང་ཟག་གསུམ་པ་ནི། གནས་
ལྷགས་ཀྱི་དོན་མཐར་སྤྲུག་པ་ཁོང་དུ་མ་རྒྱུད་བཞེན་དུ་ཁོང་དུ་རྒྱུད་དོ་སྦྱས་པའི་
མཛོན་པའི་ར་རྒྱལ་ཅན་སྟོང་བ་ཉིད་དུ་ལྟ་བུ་སྟོང་ཉིད་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པ་སྟེ། འདི་

ལ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་ལྟ་བ་གང་དག་དེའི་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྟོ་ལ་ཡང་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་ལྟ་
བར་འགྱུར་བའོ། །

རྣམ་པར་ཐར་པ་ཐུང་ན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་པའི་སྟོ་ལས་ཐབས་ནི། སྟོང་པ་ཉིད་
རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཡིན་ན། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ཡང་བདེན་པར་ཞེན་པ་རེ་ཤིག་གསོར་
མི་རུང་བའི་ལྟ་བ་ཅན་དུ་བཤད་པ་སྟེ། དེ་ནི་གཟུང་འཛིན་རྣམས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པ་
གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་མཐར་ཐུག་པ་དང་། དེ་ཡང་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་
བདེན་གྲུབ་དུ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་རྣམས་འབྱོར་སྟོང་པ་བ་ལ་མཛད་པར་མདོན་ཞིང་།
དེ་ལྟར་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་བཞེད་དོ། །གཞན་དུ་ན་འོག་ནས་སྤང་
པོ་གསུམ་དུ་བསྐྱས་པ་གང་གི་ཡང་ནང་དུ་མ་འདུས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་
རོ། །རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་ཆད་དུ་བྱས་ནས་དེ་ཆད་མས་
ཞེགས་པའི་རྣམ་གཞག་འཛོག་ཤེས་པ་ལ་ནི་བཀག་པ་བདེན་འཛིན་གྱི་ཉེས་པ་འདི་
ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྟོང་འདུག་ལས། བཅད་བྱ་རྣམ་པར་བཅད་བྱས་ན། རྣམ་དཔྱོད་
ལ་ནི་བརྟེན་ཡོད་མིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྟོང་ཉིད་སྤྲོ་མོ་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ལ་ནི་
སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་ཆོ། བཀག་པ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་
གྲུབ་པར་ཞེན་པའི་གཞི་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེས་ན་དགག་བྱ་རགས་པ་ཅ་མ་བཀག་པའི་སྟོང་ཉིད་ཁས་ལེན་པ་ལ་བཀག་པ་
བདེན་གྲུབ་ལ་གྲུབ་མཐའ་འཆའ་བའི་ཉེས་པ་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་སྟོང་ཉིད་
རགས་པ་ལ་བདེན་ཞེན་དག་པོ་ཡོད་པ་དེ་སྤིད་དུ་གསོར་མི་རུང་ཡིན་གྱི། གཞན་དུ་
ནི་རྣམས་འབྱོར་སྟོང་པ་བ་རྣམས་ཀྱི་ལྟ་བ་ནི་དབུ་མ་པའི་སྟོང་ཉིད་སྤྲོ་མོ་རྟོགས་པའི་

རྒྱུ་སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཐབས་མ་ཡིན་པ་ལ་ཞུགས་པའི་དོན་
 བློ་སྒྲིབ་པ་ཡོངས་སུ་རྒྱུགས་པར་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ཡོད་ཀྱང་སྒྲོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་
 མཐར་ཐུག་པའི་མི་མ་ཐུན་པའི་སྒྲིགས་སྒྲོང་པ་ཉིད་བདེན་པར་བྱུང་བ་ལ་ཞེན་ནས་
 བྱུང་མཐའ་འཆང་བའི་ཆ་ནས་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་གྱི། སེམས་ཅམ་པའི་ལྟ་བ་
 ཐར་བ་ཐོབ་པའི་གོགས་བྱེད་དུ་འདོད་པ་ནི་ས་དང་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལ་མི་མཁས་པའི་
 ལོག་ལྟ་ཆེན་པོར་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག་ལུང་དང་སྒྲུར་བ་ནི། གང་གི་དབང་དུ་མཇོང་
 བ་ལོད་སྒྲུང་གིས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས། འོད་སྒྲུང་གང་ཟག་དུ་ལྟ་བ་རི་རབ་ཅམ་ནི་
 རྒྱའི། མདོན་པའི་ང་རྒྱལ་ཅན་སྒྲོང་པ་ཉིད་དུ་ལྟ་བ་ནི་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་
 པའོ། །གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ལྟན་སྐྱེས་ཅམ་ཡོད་ཀྱང་དེ་ལྟ་བ་མཐར་ཐུག་དང་།
 གང་ཟག་གི་བདག་སྒྲོང་ཉིད་མཐར་ཐུག་དུ་ཁས་མི་ལེན་ལ་གཟུང་འཛིན་ཇས་ཐ་དང་
 གྱིས་སྒྲོང་པ་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་མཐར་ཐུག་དུ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པས་ལྟན་སྐྱེས་
 ཀྱི་སྒྲོང་དུ་ཀུན་བརྟགས་དང་བཅས་པས་སྤང་དཀའ་བའི་དོན་ཏོ། །

འགྲེལ་བ་འདི་རྣམ་པར་རིག་པ་ཅམ་གྱི་ལུགས་སྒྲོན་པར་འཆང་བ་ནི་འཐད་
 པར་མི་སེམས་ཏེ། ལུང་འདི་སྒྲོབ་དཔོན་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་སེམས་ཅམ་
 པའི་རིགས་ཅན་ཁ་ཅིག་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཆེད་དུ། རྣམ་པར་རིག་པ་ཅམ་གྱི་ཤིང་
 རྩའི་སྒོལ་བྱེ་ནས་རྒྱས་པར་སྒྲོན་པར་བྱེད་པ་བྱང་སར་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་
 པའི་ཆོས་རྒྱལ་ཅམ་ཡང་མེད་པར་ཞལ་གྱི་བཞེས་པ་རོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྒྲིབ་པ་ལ་
 གཞོད་བྱེད་དུ་བྲངས་ལ། འདིར་ནི་སྒྲོང་ཉིད་བདེན་བྱུང་དུ་འདོད་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་དུ་
 བྲངས་པའི་བྱིར་རོ། །འདིས་ནི་ཉན་ཐོས་སྒྲེབ་པ་ཡང་བསྐྱས་མོད་ཀྱི་དེ་འབའ་ཞིག་དུ་

ཟད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་འབྱོར་སྒྲིང་པ་བ་སྐབས་འདི་གང་དུ་ཡང་མ་བསྟན་པར་
ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་ཐབས་ལ་ཞུགས་པ་ལ་ཡང་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་
ཐེག་པ་དང་མ་ཐུན་པ་གང་ཟག་དང་ཆོས་ལ་བདག་མེད་པའི་སྒྲོང་ཉིད་སྤྱོད་ཆོས་འོ་ཁོང་དུ་
ཆུད་ཅིང་། མཐོང་ལས་ཐོབ་ནས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡང་དག་པ་ངེས་པ་ཉིད་
དུ་ཞུགས་པ་དང་། སྒྲོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཚུལ་དེ་དང་འབྲེལ་བར་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ཐེག་པ་དང་མ་ཐུན་པ་ལོ། །འདིས་ཀྱང་ཉན་རང་གཉི་ག་ལ་བདག་མེད་གཉིས་སྤྱོད་ཆོས་
འོ་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ཡོད་པར་བསྟན་ཏེ། གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་མ་རྟོགས་པར་དངོས་པོ་
བདེན་གྲུབ་དང་སྒྲོང་ཉིད་བདེན་གྲུབ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་ལྟ་བུའི་སྒྲོ་ནས་ཐབས་མ་
ཡིན་པ་ལ་ཞུགས་པར་གོང་དུ་བསྟན་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་དང་། ཐབས་དང་ཐབས་མ་ཡིན་
པ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པའི་ཐབས་སྒྲིང་པ་དང་སྒྲིང་པའི་ཉན་ཐེག་ཆེན་མེས་མ་བསྐྱེད་
གྱིས་འབྱེད་ན་ནི། ཉན་རང་གཉིས་ཀྱང་ཐབས་མ་ཡིན་པ་ལ་ཞུགས་པར་སྤྱད་རིགས་
པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་གང་ཐོབ་པར་བྱེད་ཀྱང་ལྟ་
བའི་སྒྲོ་ནས་ཐབས་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པ་ནི། སྒྲོང་ཉིད་སྤྱོད་ཆོས་འོ་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ལས་གཞན་
མེད་ལ། དེ་ཉན་རང་འབགས་པ་རྣམས་ལ་ཡོད་ཀྱང་ཉན་རང་གི་རིགས་ཅན་ཅམ་ལ་
ངེས་པ་མེད་པ་ནི། སྤར་བསྟན་ཅིང་འོག་དུ་ཡང་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་སྤྱིད་པར་སྐྱེ་བ་དང་། སྤྱིད་པར་སྐྱེ་བ་
ཅམ་ཆད་པ་ལས་ཐོབ་པའི་སྤྱང་འདས་དེ་གཉི་ག་ཡང་མངོན་པར་མི་འདོད་པ་ནི་ཐེག་
པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་གནས་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཕྱེ་སྒྲོད་ཀྱི་གདུལ་བྱ་ལ་གཙོ་

མོ་དང་པལ་བ་གཉིས་ལས་སྤྱི་མཐའི་རྣམ་འབྱོར་སྦྱོང་བ་བ་རྣམས་ཀྱང་འགྱུར་ལ།
 སྤྱི་མའི་མཆོག་ཏུ་དབང་པོ་རྣོན་པོའི་སེམས་ཅན་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལྟ་སྦྱོང་གཉི་ག་
 ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་ཉམས་སུ་ལེན་པ་སྟེ། གང་དག་འདོད་ཆེན་པ་བཞིན་དུ་ཞེས་
 ཏེ། འོན་ཀྱང་འཁོར་བ་དང་ལྷ་དང་ལས་འདས་པ་མཉམ་པ་ཉིད་ཐོབ་པའི་ལམ་དུ་
 བྱུགས་པ་སྟེ། དེ་དག་ནི་བསམ་པ་རྣམས་པར་དག་པ་མི་གནས་པའི་ལྷ་དང་ལས་
 འདས་པ་ལ་བརྟེན་པའི་བསམ་པ་ཅན་སྦྱོར་བ་ཡོངས་སུ་དག་པ་ཉི་བར་ཉོན་མོངས་
 བ་མེད་པའི་སྣང་རྩི་དང་སྟོན་ལམ་གྱི་དབང་གིས་སྦྱེ་བ་ལེན་པའི་འཁོར་བ་ལ་བརྟེན་
 པའི་སྦྱོར་བ་ཅན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྤྲུག་བསྐྱེད་དང་བྲལ་འདོད་ཀྱི་སྣང་རྩི་
 དང་སྤྲུག་བསྐྱེད་དང་བྲལ་བ་དེ་བདག་གིས་བྱའོ་སྟུང་པའི་ལྷག་པའི་བསམ་པ་བརྟན་
 པོས་རབ་ཏུ་གནས་པ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་སྦྱེ་བའི་གཞི་དང་། ཅ་བ་ཡོངས་སུ་
 དག་པར་གྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ནི་སྤྱི་དཔེ་མཐའ་དང་ཞི་བའི་མཐའ་གཉིས་ཀ་འགོ་ག་
 རྒྱུད་ཀྱི་ལམ་རྫོགས་པར་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་དབྱུང་མ་བ་ཆེན་པོ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་སེམས་ཅན་གང་དག་ཅེས་ཏེ། གོ་བར་ཐད་དོ། །གཉིས་པ་
 ལ་གསུམ། བསྟན་པ་དང་། བཤད་པ་དང་། རོན་བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་ཐེག་པ་
 ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་རབ་ཏུ་གནས་པའི་སེམས་ཅན་སྤྱི་བ་པ་རང་བཞིན་གྱིས་
 མེད་པར་རྫོགས་པ་དེ་མ་གཏོགས་པར་ཞེས་པ་ནས། དེ་བཞིན་གཤམ་གསལ་པའི་
 ཁམས་རང་བཞིན་གྱིས་སྦྱོང་བ་ཐབས་ཀྱི་ཆ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དང་བཅས་པའི་
 ཚུལ་གྱིས་མི་རྫོགས་པ་དང་རེ་ཞིག་མངོན་དུ་བྱེད་པར་མི་འགྱུར་བའི་སྤྱི་བ་པ་འདི་
 བཞི་ཡང་དག་པར་གནས་སོ། །འདིས་ཀྱང་ཉན་རང་ལ་སྦྱོང་ཉིད་རྫོགས་པ་མེད་པའི་

ཀུལ་སྤྱིར་བསྟན་པ་མ་ཡིན་པ་ནི་འོག་ནས་ནས་མཁའ་མཛོད་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་
བྱང་པར་དུ་བྱས་ནས་བསྟོམ་པ་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པས་ཤེས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། བཞི་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། གང་གི་གཉེན་པོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔལ་རྣམས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ལ་མོས་པ་བསྟོམ་པ་ནི། འདོད་ཆེན་པ་རྣམས་ཀྱི་
སྤྱིབ་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ལ་སྤང་བ་དེའི་གཉེན་པོ་ཡིན་ལ་གང་གི་གཉེན་པོར་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་རྣམས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་བསྟོམ་པ་ནི། གཞན་
ལྷ་སྟེགས་བྱེད་རྣམས་ཀྱི་སྤྱིབ་པ་ཆོས་རྣམས་ལ་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་དེའི་གཉེན་པོ་ཡིན་
ནོ། །གང་གི་གཉེན་པོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་རྣམས་ནས་མཁའ་མཛོད་ལ་སོགས་
པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་བསྟོམ་པ་ནི། འཁོར་བའི་སྤྱག་བསྔལ་གྱིས་འཛིགས་པ་ཉན་ཐོས་
ཀྱི་ཐེག་པ་བ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱིབ་པ་འཁོར་བ་ལ་སྤྱག་བསྔལ་བར་རབ་ཏུ་འདུ་ཤེས་ཤིང་
སེམས་ཅན་རྣམས་ལྟོས་མེད་དུ་འདོར་བ་དེའི་གཉེན་པོ་དང་། གང་གི་གཉེན་པོར་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་རྣམས་སྤྱིང་རྩེ་ཆེན་པོ་བསྟོམ་པ་ནི། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ཐེག་པ་བ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱིབ་པ་སེམས་ཅན་རྣམས་སྤྱག་བསྔལ་དང་བྲལ་བ་དེ་བདག་
གིས་བྱའོ། །སྙམ་པའི་ཁུར་མི་འཛིན་པས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་རྒྱབ་ཀྱིས་ཕྱོགས་
ཤིང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་མི་ལྟོས་པ་ཉིད་དོ། །སྤྱིབ་པ་རེ་དང་གཉེན་པོ་རེ་སྤྱར་ཏེ་
བཤད་པའོ། །

གསུམ་པ་ནི། གང་གི་གཉེན་པོར་ཞེས་སོ། དོན་བསྐྱུས་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་
ཆོས་རྒྱ་འབྲས་ལ་མོས་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྟོན་དུ་བཏང་ནས་དེའི་རྩེ་སུ་སྤྱིང་རྩེ་ཆེན་པོ་
བསྟོམས་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་དེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྤྱན་མོང་

མ་ཡིན་པའི་ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་བྱང་འབྲེལ་གྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་བསྐྱོམ་པ་ནི་གཉེན་པོའི་ལུས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའོ།

གཉེས་པ་སྤྱི་བ་པའི་གཉེན་པོ་རྒྱུ་འདི་རང་བཞིན་གྱི་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ་གཉེས། མཆོམས་སྦྱར་བ་དང་། ཅུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། གཙང་བ་ལ་སོགས་པའི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་རྣམས་པར་དག་པ་བཞི་འབྲུག་པའི་རྒྱ་བཞི་པོ་འདི་དག་དང་ལྷན་པ་ནི་ས་དང་པོ་ལ་སོགས་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིགས་སུ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་སྤྲས་སུ་འབྱུང་བོ། །རི་ལྷར་ཞེ་ན།

གཉེས་པ་ནི། ཐེག་པ་མཆོག་གི་རྒྱ་འབྲས་ལ་སོས་པ་ནི་འཁོར་ལོས་བསྐྱར་བའི་རྒྱལ་པོའི་སྤྲས་བསྐྱེད་པའི་ས་བོན་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། ཐབས་ཀྱི་ཆ་རྒྱ་ཆེན་པོས་བརྒྱན་པའི་སྤྲོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་བསྐྱེད་པའི་ས་དང་འབྲེལ་བ་དང་། མ་ནི་ཤེས་རབ་པ་ནི་ཐབས། །ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་སྤྲོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ནི་ཐེག་པ་གསུམ་གའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྤྱན་མོང་བའི་རྒྱ་ཡིན་པས་མ་ལྟ་བུ་དང་། ཐབས་ནི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་ཡིན་པས་པ་ལྟ་བུར་རྣམས་པར་བཞག་གོ། །ནམ་མཁའ་མཛོད་ལ་སོགས་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱིས་བསྐྱས་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་བདེ་བའི་མངལ་ན་གནས་པ་དང་། སྤྲོང་རྗེའི་མ་མ་ཅན་ཉེ་སོག་མཐའ་བར་གསུམ་ཏུ་གལ་ཆེ་བའི་སྤྲོང་རྗེ་ཆེན་པོས་ལེགས་པར་བསྐྱངས་པའི་སྤྲེས་བྲུ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་སྤྱབ་པའི་རྗེས་སུ་སྤྲེས་པའི་སྤྲས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །འདིར་བསྟན་པའི་སོས་པ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་རྒྱ་འབྲས་ལ་དང་བའི་དད་པ་དང་། འདོད་པའི་དད་པ་དང་། ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པ་ལས་བྱི་མ་ཡིན་ཏེ། དད་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཅུ་བར་ཤེས་

པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །དང་པ་འདུན་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ཡིན་པས་སྟིང་རྩེ་
ཆེན་པོས་རྒྱ་བྱས་པའི་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པ་འདེན་པར་
བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱ་ལ་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པ་
འདེན་པར་བྱེད་ཅིང་། དེ་ནས་རིམ་གྱིས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཞི་ལྷག་བྱང་འབྲེལ་གྱི་
ཉིང་རེ་འཛིན་ཉམས་སུ་བྲལ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤར་བ་ཤད་པའི་སྐྱིབ་པ་དེ་བཞི་
འཛོམས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

༡༨བསམ་བློ་དང་ལས་ཀྱི་དོན་བཤད་པ།༽

གཉིས་པ་འབྲས་བློ་དང་ལས་ཀྱི་དོན་བཤད་པ་ལ་གསུམ། །མཚམས་སྤར་བ་
དང་། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་ཞེས་
སོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། འབྲས་བློ་བསྟན་པ་དང་། བྱེད་ལས་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་
ནི། གཙང་བ་དང་། བདག་དམ་པ་དང་། བདེ་བ་དང་། རྟག་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་པ་
རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་མཐར་ཐུག་པ་ནི། འབྲས་བློ། །རྒྱས་པར་འོག་ཏུ་འཆད་དོ། །གཉིས་
པ་ནི། དེགས་དང་ལྡན་པའི་བྱེད་ལས་དང་ཆེ་བ་ནི། འཁོར་བའི་སྤྱག་བསྐལ་བཞག་
མི་བཟོད་པ་ཁོང་དུ་ཆུད་ནས་འཁོར་བའི་སྤྱག་བསྐལ་གྱི་ཡིད་འབྱུང་ཞིང་ཞི་བ་སུ་
ངན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་པར་འདུན་པ་དང་། ཐོབ་པར་གྱུར་ཅིག་སྟམ་དུ་སྟོན་པའི་
ལས་ཅན་ནོ། །དེ་འདྲའི་སྟོ་སྟེ་བ་ན་དེགས་ཡོད་པའི་བྱེད་ལས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ་
འོག་ཏུ་རྩིས་སུ་འཁོ་ལྟོག་གི་སྟོན་སྒྲུབ་པར་འགྱུར་རོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། འབྲས་བློའི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། ལས་ཀྱི་དོན་

ཆུས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། བྱི་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་
ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ། གཉེན་པོ་བཞིས་ཐོབ་པའི་འབྲས་བུའི་མཚན་ཉིད་
སྤྱིར་བཤད་པ་དང་། འབྲས་བུ་བཞིའི་མཚན་ཉིད་སོ་སོར་བཤད་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའི་ཆུད་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་སྟོང་རྗེ་ཆོས་སྐྱའི་ཅ་བར་
བསྟན་པའོ། །

དང་པོ་ལ་གཉིས། ཅ་བ་དང་། འབྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་
ལ་མོས་པ་ལ་སོགས་པ་འདི་དག་གི་འབྲས་བུ་ནི་མདོར་བསྟུན་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེལ་བྱིན་ཅི་ལོག་རྣམ་པ་བཞི་ལས་ལྷོག་པའི་གཉེན་པོ་བཞིས་བྱིན་ཅི་
ལོག་བཞི་སྤངས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བ་ཉིད་འབྲས་བུ་བཞིར་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་
ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་པ་དང་། ཆུས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། །མོས་པ་ལ་
སོགས་པ་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བྱིན་ཅི་ལོག་དང་དེ་གཉེན་པོས་སྤངས་
པའི་འབྲས་བུ་བཤད་པ་དང་། །ཆུ་འབྲས་སྐྱར་ཏེ་བཤད་པ་དང་། གང་ཟག་གསུམ་
གྱིས་ཆོས་སྐྱེ་ཐོབ་པའི་གོགས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་
དོན་དང་། ལུང་དང་སྐྱར་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཀུན་རྫོབ་པའི་སྟོང་ལུགས་ལ་
ལྟོས་པའི་བྱིན་ཅི་ལོག་དང་། དོན་དམ་པའི་སྟོང་ལུགས་ལ་ལྟོས་པའི་བྱིན་ཅི་ལོག་
དང་། དེ་སྤངས་པའི་འབྲས་བུའི་དབྱེ་བའོ། །

དང་པོ་ནི། དེ་ལ་གང་ཞིག་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་ཞེས་པ་ནས།
རྣམ་པ་བཞི་ཞེས་བརྗོད་ལ་ཞེས་སོ། །འདི་དག་ནི་བྱུང་མཐས་སྒོ་མ་བསྐྱར་བ་རྣམས་
ལ་ཡང་ཡོད་པའི་བྱིན་ཅི་ལོག་སྟེ། སྤུག་བསྐལ་གྱི་བདེན་པའི་ཀུན་རྫོབ་པའི་གནས་

ལུགས་ལ་ཡང་ལོག་པར་ཞུགས་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་རྣམ་པ་བཞིའོ། །

གཉིས་པ་ནི། འདི་ལས་ཐོག་པས་ནི་ཞེས་པ་ནས། འདི་ནི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་རྣམ་པ་
བཞི་ལས་ཐོག་པའོ། །དེ་ཡང་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་འདིར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འདོད་དོ། ཞེས་སོ། །ཕྱང་
པོ་མི་རྟག་སོགས་སུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ནི་ཕྱང་པོ་རྟག་པ་སོགས་སུ་འཛིན་པའི་
མོ་དང་དམིགས་ཡུལ་གཅིག་ལ་དམིགས་ནས་འཛིན་སྐྱངས་དངོས་སུ་འགལ་ཞིང་།
སྒྲ་མའི་འཛིན་སྐྱངས་ཕྱང་པོ་ཀུན་རྫོབ་པའི་གནས་ཆོད་དང་མ་ཐུན་པར་ཞུགས་པས་
རྟག་སོགས་སུ་འཛིན་པའི་དངོས་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཡིན་ལ། ཆོས་ཀྱི་སྐྱ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཕྱིན་
ཅི་ལོག་ཏུ་བཞག་པ་ནི་ཕྱང་པོ་མི་རྟག་པ་སོགས་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་
ལ་བཞེད་པ་ཡིན་གྱི། ཕྱང་པོ་མི་རྟག་པར་འཛིན་པ་སོགས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གཞན་ཡུལ་
ལ་འཁྲུལ་བའི་ལོག་ཤེས་སུ་འདོད་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ལ་སྐྱར་བ་འདེབས་པའི་ཆད་པར་
ལྟ་བུ་སྟེ། ཕྱང་པོ་མི་རྟག་པར་ཡང་གཟུང་དུ་མི་རུང་སྟེ་དེ་ལྟར་འཛིན་པ་ཐར་པའི་
གོགས་བྱེད་དུ་འདོད་པ་ནི། ཆོས་གང་ཡང་ཡོད་མེད་དང་ཡིན་མིན་གང་དུ་ཡང་
གཟུང་དུ་མི་རུང་བར་འདོད་པ་རྒྱ་ནག་གི་མཁན་པོ་ནུ་ཤང་གི་ལུགས་སུ་ཤེས་པར་
བྱའོ། །དེའི་ལྟར་ན། ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་དང་མ་ལོག་པའི་རྣམ་དབྱེ་གང་ཡང་བྱར་མེད་
པར་འགྱུར་རོ། །བདག་མེད་བདེན་པར་འཛིན་པ་ཡང་རགས་པའི་བདག་མེད་བདེན་
པར་འཛིན་པ་ཡིན་གྱི། སྤྱ་བའི་བདག་མེད་ཆད་མས་རྟོགས་ཟིན་མ་བཟེད་ན་དེ་
འདྲའི་བདག་བཀག་པའི་བཀག་པ་བདེན་གྲུབ་ལ་གྲུབ་མཐའ་འཆའ་བ་མི་སྲིད་པའི་
ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་དགག་བྱ་སྤྱ་མོ་བཀག་པའི་བདག་མེད་བདེན་པར་འཛིན་པའི་སྒྲ་

མངོན་ཆུང་དུ་སྐྱེན་ལྷན་སྐྱེས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། བདེན་པར་
ཞེན་པའི་གཞི་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་བས་སྟོང་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཐོག་མ་མེད་
པ་ནས་འཁོར་བར་མ་འདྲིས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། བདེན་པར་ཞེན་པའི་
གཞི་ཐོག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པ་འཁོར་བ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་
འདྲིས་པར་མ་བྱས་ཀྱང་། རིགས་པའི་དབྱུད་པ་ལ་མི་སྟོས་པར་དེ་ལ་དམིགས་ནས་
བདེན་ཞེན་སྐྱེ་བ་ལྷན་སྐྱེས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཞན་དུ་ན་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་
རྒྱན་ནས་གསུངས་པའི་ཐོག་པ་ཆེན་པོའི་སྟོན་སྲུང་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་
དུ་མ་གསུངས་པ་བཞག་ཏུ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། གང་གི་གཉེན་པོར་ཞེས་སོ། །འདི་དག་གི་དོན་ནི་འཆད་པར་
འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རྟག་སོགས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞི་ལུང་དང་སྐྱར་བ་
དང་། མི་རྟག་སོགས་བཞི་བདེན་པར་ཞེན་པ་ལུང་དང་སྐྱར་བ་དང་། གཉེན་པོ་ལུང་
དང་སྐྱར་བའོ། །དང་པོ་ནི། མཆོམས་སྐྱར་བ་ནི། གཞུང་འདི་ཡང་ཞེས་སོ། །བཅོམ་
ལྷན་འདས་ཞེས་ཏེ། སྟོང་པ་ཉིད་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ལ་སྟོས་མི་དགོས་པར་ཐ་སྙད་པའི་
ཆད་མས་ཀྱང་ཞེན་ལུལ་ལ་འཁྲལ་བར་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་རྣམ་པ་
བཞིའོ། །གཉིས་པ་ནི། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་
ཀྱང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་སྟོབས་ཀྱིས་སྒར་མ་མཐོང་བ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ལུལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱབས་པའི་སྟོན་པ་མཐའ་
དག་དང་བུལ་བ་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གྱུར་བའོ། །སྟོང་ཉིད་སྤྱོད་
ཁོང་དུ་མ་ཆུད་པའི་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཅན་མི་རྟག་པ་དང་

རགས་པའི་བདག་མེད་སོགས་རྟོགས་པ་དེ་དག་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པ་དང་། ཉན་
རང་འབགས་པ་སྟོང་ཉིད་ལྷ་མོ་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་ཀྱང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་
རིགས་ཅན་དབང་པོ་རྣོན་པོ་ལྟར་རང་སྟོབས་གྱིས་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། མི་རྟག་
པ་སོགས་བདེན་པར་འདྲིན་པ་ལྟན་སྐྱེས་མངོན་གྱུར་དང་བཅས་པས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱ་
ལས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གྱུར་བ་ཡིན་ལ། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པ་རྣམས་གྱིས་ཀྱང་ཤེས་
རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བསྟོམ་པ་མེད་པས། འབྲས་བུ་བདག་དམ་པའི་པ་རོལ་ཏུ་
ཕྱིན་པ་ཐོབ་པའི་གཉེན་པོ་མ་ཆང་བའོ། །

གསུམ་པ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་གང་དག་སྲིད་ཞི་
མཉམ་ཉིད་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཐོབ་པས་རྟག་པར་འདུ་ཤེས་པ། ཤེས་སྤྱིབ་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་
རྟོན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་སྤང་བྱར་འདུ་ཤེས་ཤིང་། དེའི་གཉེན་པོ་བསྟོམས་
པས་བདེ་བར་འདུ་ཤེས་པ། གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་གི་སྟོས་པ་རྣམ་པར་བཅད་
ཅ་མ་ཆོས་ཀྱི་གནས་ལུགས་དང་རང་བཞིན་མཐར་ཐུག་པར་ཁོང་དུ་རྒྱད་པས་བདག་
ཏུ་འདུ་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་སྟོ་གསུམ་གྱི་བག་ཆགས་སྤང་
བྱར་འདུ་ཤེས་པས་གཙང་བར་འདུ་ཤེས་པའི་སེམས་ཅན་ཞེས་སོ། །རྟག་པར་འདུ་
ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གོང་དུ་བཤད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཅིའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་
ཁོང་དུ་རྒྱད་པ་རྒྱལ་བའི་སྲས་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ནི་མིང་མཚུངས་ཀྱང་དོན་མི་མཚུངས་
པ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་སེམས་ཅན་དེ་དག་ནི་ཞེས་པ་ནས། ཐུགས་ཀྱི་སྲས་ལགས་
སོ་ཞེས་རྒྱས་པར་རྟོ་ཞེས་པའི་བར་རྟོ། །

གཉིས་པ་རྒྱུ་འབྲས་སྐྱར་ཏེ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། སོ་སོར་བཤད་པ་དང་།

བསྐྱུས་ཏེ་བསྐྱུས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མདོར་བསྐྱུས་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་
དང་། དོན་བསྐྱུས་པའོ། །དང་པོ་ནི། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྦྱེའི་ཡོན་ཏན་གྱི་
པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་འདི་བཞི་ནི་མོས་པ་དང་། ཤེས་རབ་དང་། ཉིང་རེ་འཇིན་དང་།
སྤྲེང་རྩེ་ཆེན་པོ་དང་བཅས་པའི་རྒྱ་བཞིའི་རིམ་གྱིས་བཤད་མ་ཐག་པའི་འབྲས་བྱའི་
གོ་རིམ་ལས་ལྷོག་སྟེ་རིག་པར་བྱའོ། །དེའི་དོན་ནི། བཤད་མ་ཐག་པའི་མདོ་ལས།
ཆོས་ཀྱི་སྦྱེ་རྒྱལ་པའི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ། བདེ་བའི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ། བདག་གི་པ་
རོལ་ཏུ་བྱིན་པ། གཙང་བའི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའོ་ཞེས་བཤད་པའི་གོ་རིམ་ལས་ལྷོག་
ནས་རྒྱུའི་གོ་རིམ་དང་མཐུན་པར་འོག་ནས་འཆད་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་བཞི། གཙང་བའི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ལ་
མོས་པའི་རྒྱ་དང་སྦྱར་ཏེ་བཤད་པ་དང་། བདག་དམ་པའི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཤེར་
བྱིན་སྒོམ་པའི་འབྲས་བྱར་བསྐྱུས་པ་དང་། བདེ་བ་དམ་པའི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་བསམ་
གཏན་གྱི་པར་བྱིན་སྒོམ་པའི་འབྲས་བྱར་བསྐྱུས་པ་དང་། རྒྱལ་པའི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་
སྤྲེང་རྩེ་ཆེན་པོ་སྒོམ་པའི་འབྲས་བྱར་བསྐྱུས་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་
ཆོས་ལ་སྤང་བ་འཁོར་བ་འབའ་ཞིག་འདོད་པའི་འདོད་ཆེན་པ་རྣམས་ཀྱི་མི་གཙང་
བའི་འཁོར་བ་ལ་མདོན་པར་དགའ་བ་ལས་ལྷོག་ནས་ཞེས་ཏེ། སྦྱིབ་པ་དང་། སྦྱིབ་
ལྡན་གྱི་གང་ཐག་དང་སྦྱིབ་པའི་གཉེན་པོ་དང་། དེ་སྒོམ་པའི་འབྲས་བྱ་བཞི་བཞིའི་སྒོ་
ནས་བཤད་པར་རིག་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། བདག་དམ་པའི་དོན་གྱི་ཐག་ཏུ་
བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉེ་བར་ལེན་པའི་སྤང་བོ་ལྷ་པོ་དག་ལ་གང་ཐག་དང་ཆོས་ཀྱི་

བདག་ཏུ་ལྟ་བ་གཞན་ཟུ་སྟེགས་པ་དག་གིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་བདག་ཏུ་འདྲིན་པ་
ལ་མངོན་པར་དགའ་བ་ལས་ལྟོག་ནས་གང་ཟག་དང་ཕྱང་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་
རྒྱལ་ཙམ་ཡང་མེད་པར་མངོན་སུམ་གྱིས་སྟེགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་
པ་བསྐྱོམ་པ་ལས་ནི་འབྲས་བུ་གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་གི་སྟོལ་པ་མཐའ་དག་
གིས་དབེན་པའི་དོན་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་བདག་དམ་པའི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཐོབ་
པར་ལྟོ། །

གཉིས་པ་ནི། འདི་ལྟར་ཟུ་སྟེགས་པ་གཞན་ཐམས་ཅད་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་
པ་བདེན་གྲུབ་དང་། གང་ཟག་བདེན་གྲུབ་དང་། རང་དབང་དུ་གྲུབ་པ་དེའི་རང་བཞིན་
མ་ཡིན་པའི་དངོས་པོ་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་བདག་ཏུ་ཁས་ལེན་པ་ལ་དེ་དག་གིས་རི་ལྟར་
བདག་ཏུ་གཟུང་བའི་དངོས་པོ་དེ་ཡང་རི་ལྟར་གཟུང་བ་ལྟར་བདག་གི་མཆོན་ཉིད་
གྱིས་བསྐྱུ་བ་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་
དོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ནི་ཡང་དག་པ་རི་ལྟར་བཞིན་གྱི་ཡེ་ཤེས་རི་ལྟར་
མཐེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པ་དམ་པའི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་
བརྟེན་ལ། རི་ལྟར་མཐེན་པའི་ཡེ་ཤེས་དེས་རི་ལྟར་གཟིགས་པའི་བདག་མེད་པ་དེ་
ཡང་གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཤེས་བྱ་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་མཆོན་ཉིད་གྱིས་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཉམ་གཞག་གིས་རི་ལྟར་གཟིགས་པ་ལྟར་དངོས་པོའི་གནས་
ལུགས་སུ་གྱུར་བ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དེར་གྲུབ་པས་མི་སྐྱུ་བ་དང་ལྷན་པའི་
ཕྱིར་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་དང་རང་བཞིན་དང་བདག་
ཉིད་དུ་འདོད་དོ། །གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པ་ཉིད་འདིར་བདག་ཏུ་བྱས་པ་

སྟེ་སྐྱབ་པ་རང་དབང་པའི་རྟག་དངོས་ཀྱི་བདག་ནི་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པར་ཤེས་པར་
བྱའོ། །རི་སྐད་དུ། མདོ་ལས་གནས་བུའི་ཆོས་བདེན་པར་བྱུང་བ་ཡོད་ན་དམིགས་
སྲུ་རུང་བ་ལས་བདེན་བྱུང་ལགའ་ལ་ཡང་མི་གནས་པའི་ཚུལ་གྱིས་བདེན་སྟོང་སྟོས་
བལ་ལ་གནས་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

འདིར་ནི་བདག་དམ་པའི་མཆན་གཞི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རི་ལྟ་བུ་མཁའུ་པའི་ཡེ་
ཤེས་ཀྱིས་གཟེགས་པའི་བདག་མེད་ལ་གསལ་བར་བཤད་བཞིན་དུ་བདག་དམ་
པའི་མཆན་གཞི་གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་རྣམ་པར་བཅད་ཅེས་དུ་ཟད་པ་མིན་
པའི་བསྐྱབ་པ་རང་དབང་པའི་རྟག་དངོས་ལ་འདོད་པ་ནི་རང་ཉིད་གཞན་སྟེའི་ལྟ་བུ་ལ་
གོམས་པ་འུགས་ཆེས་པས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་བདག་ལ་མདོན་པར་ཞེན་པ་ལ་གནས་
ལུགས་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པར་འདོད་པ་བསྟན་བཅོས་འདི་རྩ་འགྲེལ་གྱི་དགག་བྱ་གཙོ་
བོར་ཤེས་པར་བྱའོ། །རྩ་འགྲེལ་འདི་དག་ལྟ་བུའི་ཆེད་དུ་ར་ཟོས་པ་མིན་ན་ནི་མིག་
ཕྱེ་ལ་ལེགས་པར་ལྟོས་ཤིག །བསྐྱབ་པ་རང་དབང་པའི་རྟག་དངོས་ལ་བྱས་སམ།
བདག་གཉིས་མེད་པ་ལ་བཤད་པ་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་འགྱུར་རོ། །

གསུམ་པ་ ནི། འཁོར་བའི་ཞེས་པ་ནས་བལྟ་བར་བྱའོ་ཞེས་པའོ། །བདེ་བ་དམ་
པའི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ནི། མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་སའི་འབྲས་སུ་ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་
ཀྱི་ལུས་ཀྱང་ཟད་པར་སྤངས་པ་ཟག་པ་མེད་པའི་བདེ་བའོ། །འདི་ཡང་སྤར་བཤད་པ་
ལྟར་ཆོས་བཞི་ཡི་སྟོན་ས་བཤད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །བཞི་པ་ནི། །སེམས་ཅན་གྱི་
དོན་ལ་ཞེས་པ་ནས་ཐོབ་པར་བལྟ་བར་བྱའོ་ཞེས་པ་སྟེ་གོ་བར་ཟད་དོ། །གསུམ་པ་
དོན་བསྟུ་བ་ནི། དེ་ལྟར་ཞེས་པ་ནས་རྣམ་པ་བཞི་འགྲུབ་བོ་ཞེས་པའོ། །རྒྱ་བཞིས་པ་

རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བཞི་ཐོབ་པ་རིམ་པ་བཞིན་སྐྱར་ཏེ་བཤད་པའོ། །

གཉིས་པ་བསྐྱས་ཏེ་བསྐྱན་པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནི་རྒྱ་བཞི་པོ་འདི་དག་གི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པ་ནམ་མཁའི་ཁམས་ཀྱི་མཐས་གྲས་པར་བྱས་ཕྱི་མའི་ཐུར་ཐུག་པ་ཞེས་ཆོས་སྤྱི་འོ་པོའི་བྱང་པར་དང་བྱང་པའི་བྱང་པར་དང་བྱས་ཀྱི་བྱང་པར་གསུམ་མདོ་ལས་བཟོད་དོ། །ཡང་ན་འདི་དོན་ཆན་བཞིར་ཕྱེ་ནས་འོག་མ་བཞིས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་ལྟར་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་དམ་པ་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཆན་ཉི་ཤུ་ཅ་གཅིག་གི་རྟོགས་པའི་རིགས་རྒྱ་འབྲས་རྣམས་ལས་ལྷག་པར་མོས་པ་བསྐྱོམས་པས་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་སྤྱིབ་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྤྱིབ་པ་ཟད་པར་སྤངས་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཤིན་ཏུ་གཙང་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པ་བརྟེན་པའི་དག་པ་གཉིས་ལྡན་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པ་ཉིད་འབྲུག་པོ། །

ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བསྐྱོམས་པས་སེམས་ཅན་དང་སྟོད་ཀྱི་འཛིག་ཉོན་རང་བཞིན་ཀྱི་སྟོང་པ་སྟོས་པའི་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་བདག་མེད་པའི་མཐར་ཐུག་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་དང་ནམ་མཁའ་མཛོད་ལ་སོགས་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་བསྐྱོམས་པས་ཆོས་ཀྱི་དབང་ཐུག་དམ་པ་འཛིག་ཉོན་ཀྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་དུ་གདུལ་བྱ་ཀྱན་ལ་བྱུང་པ་ཀྱན་ཏུ་སྟོན་པའི་ཕྱིར་ནམ་མཁའི་ཁམས་ཀྱི་མཐས་གྲས་པའོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱུས་གདུལ་བྱ་འོས་སུ་གྱུར་བ་ཐམས་ཅད་ལ་དུས་ཅིག་ཅར་དུ་ཆོས་སྟོན་པའི་མཛད་པས་བྱུང་པ་ཡིན་ཡང་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་ལ་བྱུང་པའི་ཆ་དེས་རྒྱབ་ཕྱོགས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་ལ་བྱུང་པར་

འདྲོད་པ་ནི་ཕུ་སྟེགས་བྱེ་བྲག་པ་ལ་སོགས་པའི་ལུགས་སོ། །སྟོང་རྩེ་ཆེན་པོ་
བསྐྱོམས་པས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དུས་ཕྱི་མཐའ་མེད་པར་སྟོང་རྩེ་རྒྱུན་མི་
འཆད་པ་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར་ན་ཕྱི་མའི་མཐའི་ཕྱིར་ཐུག་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་གང་ཟག་གསུམ་གྱིས་ཆོས་སྐྱོབ་པའི་གོགས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཞད་པ་
ལ་གསུམ། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། ལུང་དང་སྦྱར་བ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་
ཆོས་སྐྱོབ་འབའ་ཞིག་པར་ཕྱིན་བཞི་ལྷན་དུ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཆོས་སྐྱོབ་
ཐོབ་པའི་གོགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང་། གོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་བཞད་པ་དང་། གང་ཟག་
གསུམ་གྱིས་འབྲས་བུ་ཐོབ་པ་ལ་གོགས་བྱེད་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། ཟག་པ་མེད་
པའི་དབྱིངས་དེ་བཞིན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་འཁོར་པའི་སྤྱག་
བསྐྱལ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཉེར་ཞི་ལ་གནས་པའི་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཙུན་པ་དང་རང་སངས་
རྒྱས་དགྲ་བཙུན་པ་རྣམས་དང་ཉོན་ཐྱིབ་ཟད་པར་སྤངས་ཤིང་དབང་བཅུ་ཐོབ་པའི་
དག་པ་ས་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱའི་ཡོན་ཏན་གྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྣམས་ལ་འདི་བཞི་ཐོབ་པའི་གོགས་
སུ་བྱུང་བ་ནི་འདི་བཞི་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱིས་བསྐྱུས་
པའི་སྟེད་ལེན་ལྟར་རྒྱུན་གྱི་མཆོན་ཉིད་དང་ལས་ལྟར་རྒྱུའི་མཆོན་ཉིད་མིང་དང་
གཟུགས་ལྟར་འབྱུང་བའི་མཆོན་ཉིད་དང་ཀ་ཤི་ལྟར་འཛིག་པའི་མཆོན་ཉིད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་བཞི་ཡོད་པའི་དང་པོ་ནི། དེ་ལ་རྒྱུན་གྱི་མཆོན་ཉིད་ནི་སྤར་འཁོར་
བ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་དུ་མ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་
གོ་སྐབས་ཉིད་པས་ན་ས་དང་། རང་གི་ངོ་བོ་ནི་ཤེས་སྐྱིབ་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཉོན་

མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མ་རིག་པ་རིགས་འབྲ་བར་མ་ཆད་དུ་འབྱུང་བ་དེ་ཉིད་མ་
རིག་པའི་བག་ཆགས་དེ་ཉིད་ཀྱི་ས་སྟེ་བསོད་ནམས་དང་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པ་
དང་མི་གཡོ་བའི་ལས་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་འདུ་བྱེད་ནམས་ཀྱི་རྒྱ་གང་ཟག་དང་ཕྱང་པོ་
བདེན་པར་འཛིན་པའི་ཉོན་མོངས་ཅན་ཀྱི་མ་རིག་པ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཀླུའི་མཆན་ཉིད་ནི་མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་སའི་རྒྱུན་ཅན་
ཉོན་མོངས་པའི་ཟག་པ་མེད་པའི་ལས་ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ལུས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་གྱི་
རྒྱ་མེམས་པས་བསྐྱས་པ་གང་ཟག་གསུམ་གྱི་ལུས་ངག་གི་རྣམ་རིག་བསྐྱེད་པའི་
ཀུན་སྟོང་གི་རྩིས་བ་སྤོ་མོ་ཉིད་སྤར་བཤད་པའི་འདུ་བྱེད་བཞིན་ནོ། །གསུམ་པ་འབྱུང་
བའི་མཆན་ཉིད་ནི་མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་སའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུན་དང་ལྷན་པ་
ཟག་པ་མེད་པའི་ལས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ་ཅན་གང་ལ་ཡང་ཐོགས་པ་མེད་པར་འཇུག་
ཅིང་། གང་ཟག་གསུམ་པོ་ལས་རྟོགས་པ་དམའ་བ་རྣམས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་གྱི་སྟོང་
ཡུལ་དུ་མ་གྱུར་བ་ཡིད་དང་འབྲ་བའི་རང་བཞིན་གྱིས་ལུས་བྱུབ་པས་ན་གང་ཟག་གི་
ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ལུས་རྣམ་པ་གསུམ་བྱུབ་པ་སྟེ། འདོད་པ་ཉེ་བར་ལེན་པ་དང་།
ལྷ་བ་དང་། རྩིས་ཀྱི་མེས་དང་བརྩལ་ཞུགས་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། བདག་ཏུ་སྦྱོར་བ་
ཉེ་བར་ལེན་པ་བཞིའི་རྒྱུན་དང་ལྷན་པ་ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ལས་ཀྱི་རྒྱ་ཅན་གྱི་
འདོད་པ་དང་གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་པའི་སས་བསྐྱས་པའི་སྲིད་པ་གསུམ་
མངོན་པར་བྱུབ་པ་བཞིན་ནོ། །

བཞི་པ་འཛིག་པའི་མཆན་ཉིད་ནི་ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ལུས་རྣམ་པ་གསུམ་
མངོན་པར་འབྱུབ་པའི་རྒྱུན་ཅན་བར་སྲིད་ཀྱི་ལུས་ཞག་བདུན་སྟེ་གཉིས་སུ་གནས་

པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་བདུན་པ་ག་དང་པོའི་མཐར་འཁོར་བ་བཞིན་དུ་བསམ་གྱིས་མེ་
བྱུང་བར་ཡོངས་སུ་བསྐྱར་བའི་འཆི་འཕོ་བ་སྟེ་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་བྱུང་བའི་སྐྱེ་
བའི་སྐྱེན་ཅན་གྱི་ཆ་ལི་བཞིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། དེ་ལ་དག་བཅོམ་པ་དང་རང་སངས་རྒྱས་དང་དབང་ཕྱོགས་པའི་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ནི། ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཉེན་དུ་གྱུར་
བ། མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་མ་སྤངས་པས་ན། ཉོན་མོངས་པའི་བྱི་མ་བྱི་ར་
བའི་བག་ཆགས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཤེས་སྤྱོད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་དེ་དང་ལྡན་པའི་བྱིར་
སྤྱོད་པ་མཐའ་དག་ཟད་པ་གཙང་བའི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་རབ་ཀྱི་མཐར་བྱིན་པ་དེའི་
ཆེ་མི་འཛོལ་བོ། །མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་དེ་ཉིད་ལ་བཞེན་ནས་མཚན་མའི་
སྤྱོས་པ་ནི་ཆོས་གང་ལ་ཡང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་བར་ཞེན་པ་མེད་ཀྱང་རང་
གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་བར་སྤང་བའི་ཀུན་དུ་སྤྱོད་པ་སྤོ་སྤྱོད་པ་བཤད་པའི་ཟག་པ་
མེད་པའི་ལས་དེ་དང་ལྡན་པའི་བྱིར་བདག་མེད་གཉིས་མངོན་སུམ་དུ་ཉོགས་པ་ཅུང་
དུ་མ་ཟད་བདེན་སྤང་མཐའ་དག་ཀྱང་ལོག་པའི་བདག་གི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཉོན་
མོངས་དང་ཤེས་སྤྱོད་གང་གིས་ཀྱང་ཤེན་པར་འདུས་མ་བྱས་པ་དེའི་ཆེ་མི་
འཛོལ་བོ། །

མ་རིག་པའི་ཞེས་པ་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་འབྲས་བུ་སྤྱུག་བསྐྱུལ་དང་ཡིད་ཀྱི་
རང་བཞིན་གྱི་ལུས་དེ་འགགས་པ་ཤིན་དུ་བདེ་བའི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་དེའི་ཆེ་མི་
འཛོལ་བོ། རི་སྤྱོད་དུ་ཞེས་པ་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཁམས་ཡང་དག་པའི་
མཐའ་ལ་རྟག་དུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཚུལ་གྱིས་མངོན་དུ་མ་བྱས་པ་དེ་སྤྱོད་དུ་

བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པར་ཡོངས་སུ་བསྐྱར་བ་དང་ལྡན་པའི་འཆི་འཕོ་བ་དང་ནི་མི་
འབྲལ་བའི་ཕྱིར་སྐྱེ་འཆིའི་སྒོ་ནས་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་མེད་པ་ཏྲག་པའི་པ་རོལ་དུ་
ཕྱིན་པ་མི་འཐོབ་པོ། ཏྲག་པའི་དོན་ཚུལ་དེ་ལྟར་བཤད་པ་ནི། གཞན་སྡེ་འདོད་པའི་
ཏྲག་དངོས་ལ་གོ་བར་འགྱུར་བ་དགག་པའི་ཆེད་དུ་མཛད་དོ། །

སྒོ་བ་པ་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་སྒྲོང་གསུམ་གྱི་སྒྲོང་ཆེན་པོའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་
ཁམས་རེ་རེ་ནས་བཟངས་པའི་བྱེ་བ་སྤག་བརྒྱུ་ལ་སོགས་པར་དུས་གཅིག་དུ་སྤྱུལ་
པའི་སྐྱའི་བཀོད་པ་བསྟན་ནས་རེ་རེའི་འཁོར་དུ་ཡང་སེམས་ཅན་མཐའ་ཡས་པ་དག་
བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ལ་བཀོད་པས་ཆོག་པའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་རྟག་སྤྱིན་པ་བཏོལ་
བ་ལྟར་རྒྱུད་ལེགས་པར་སྤྱིན་པ་ཅན་བྱེད་བྱས་ཀྱང་། ད་དུང་སྒོ་བ་པ་ལམ་གྱི་གནས་
སྐབས་སུ་ཆོས་སྟོན་པའི་ཀུན་སྒྲོང་གི་རྩལ་བ་སྤོང་དང་བཅས་པའི་དུས་གཅིག་དུ་
སྐྱའི་བཀོད་པ་དེ་སྟེང་སྟོན་ཅིང་དེའི་འཁོར་གྱི་སེམས་ཅན་དེ་སྟེང་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་
ཚུལ་སྤར་བཤད་པ་དེ་ནི། དེས་པར་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མདོན་དུ་བྱས་པ་ལ་རག་
ལས་པས་ཉོན་མོངས་གྱི་ཕྱོགས་གྱིས་བསྐྱས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་
གྱི་འཇུག་རིམ་འགགས་པ་ཅན་དུ་མ་ཟད། ཤེས་སྒྲིབ་གྱི་ཕྱོགས་གྱིས་བསྐྱས་པའི་
རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་གྱི་འཇུག་རིམ་ཡང་མ་ལྟས་པར་འགགས་པ་དེ་
བཞིན་ཉིད་ལ་འཁོར་བ་ཇི་སྟེང་མ་སྟོངས་གྱི་བར་དུ་སྤར་མི་བཞེངས་པའི་ཚུལ་དུ་
མཉམ་པར་བཞག་པ་དེའི་ཆེ་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་ཡོན་ཏན་བཞི་ཐོབ་པ་དང་། བྱད་
པར་དུ་ཏྲག་པའི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་གྱི། བསྐྱབ་པ་རང་དབང་བའི་
ཏྲག་དངོས་ཁས་ལེན་པ་ནི་ཆོས་འདི་ལས་ཕྱི་རོལ་དུ་གྱུར་བའི་ལུགས་སུ་ཤེས་པར་

བྱའོ། །སྤར་བཤད་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་གྲངས་དེ་ཅུ་ཞེག་སྤྱོད་ལ་ཏུ་བྱང་ཆུབ་
 སེམས་དཔལ་སྤྲོད་པར་མ་བྱས་ན་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མཛོན་ཏུ་བྱས་ཀྱང་ཆད་པའི་
 མཐའ་ལྟར་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །མདོ་སྤེ་རྒྱན་དང་མཛོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་
 འབྲེལ་བ་དོན་གསལ་ཏུ་བཤད་པའི་སེམས་ཅན་སྤྲོད་པའི་ཆད་ཀྱང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་
 ཤེས་པར་བྱའོ། །ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བརྩ་
 གཉིས་ཉོན་མོངས་པའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། ལས་ཀྱི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་
 པ་དང་། སྐྱེ་བའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་གསུམ་ཏུ་སྟུང་བ་དང་འབྲ་བར་འདི་ཡང་
 དོན་ཚན་གསུམ་ཏུ་སྟུང་བ་ནི། དེ་ལ་མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་ནི་ཞེས་པ་ནས་
 སྐྱེ་བའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། གཞུང་འདི་ཡང་རྒྱས་པར་དཔལ་འབྲེང་གི་མདོ་རི་ལྟ་བུ་བཞིན་
 རྟོགས་པར་བྱ་སྟེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དཔེར་ན་ལེན་པའི་རྒྱུན་གྱིས་ཟག་པ་དང་
 བཅས་པའི་ལས་ཀྱི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བའི་འདོད་པ་ལ་སོགས་པའི་སྲིད་པ་གསུམ་འབྱུང་
 བ་དེ་བཞིན་ཏུ་ཞེས་པ་ནས། ཞེས་རྒྱས་པར་འབྱུང་ངོ་ཞེས་སོ། །ས་གསུམ་ཉན་ཐོས་
 ཀྱི་ས་ལ་སོགས་པར་འཆད་པ་ནི་ཆོག་འོག་མ་ལྟར་ན་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མ་ཐོབ་ཚུངས་ཆད་
 ཏུ་ལུས་གསུམ་གྱི་གོ་སྐབས་རྟེན་པ་ནི། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་འབྲས་
 བུའི་སྐབས་སུ་འབྱུང་བ་ལ་བཤད་ཀྱང་རུང་བ་ཅུང་མོ། །

གསུམ་པ་ནི། གང་གི་ཕྱིར་དག་བཅོམ་པ་སོགས་ཀྱི་ལུས་འདི་གསུམ་ལ་སྤྱུག་
 ཀུན་སྤངས་ཀྱང་གཙང་བ་དང་བདག་དང་བདེ་བ་དང་རྟག་པའི་བ་རྟོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་
 མེད་པ་དེའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཁོན་ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་འབྲས་བུ་བཞིའི་མཚན་ཉིད་སོ་སོར་བཤད་པ་ལ་གཉིས། ཅ་བ་དང་།
 འབྲེལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཚོས་ཀྱི་སྦྱ་དེ་ནི་ཚོས་ཅན།
 གཙང་བའི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡིན་ཏེ། རང་བཞིན་གྱིས་དག་པའི་ཕྱིར་དང་ཉོན་མོངས་
 པའི་བག་ཆགས་ཟད་པར་སྤངས་པའི་ཕྱིར། དམ་པའི་བདག་གི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡིན་
 ཏེ། ལྷ་སྟེགས་པས་བཏགས་པའི་གང་ཟག་གིས་བདག་དང་བདག་མེད་བདེན་པར་
 གྲུབ་པའི་སྒྲོས་པ་དག་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཤིང་བདག་མེད་ལ་སྒྲོས་ཏེ་
 གཉིས་སྤང་གི་སྒྲོས་པ་ཡང་སྤང་མི་འབྱུང་བའི་ཚུལ་དུ་ཉེ་བར་ཞི་བས་བྲབ་པའི་ཕྱིར།
 བདེ་བ་ཉིད་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མ་རིག་པ་དང་།
 ལས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་སྤང་པོ་དང་། དེའི་རྒྱ་མ་རིག་པའི་བག་
 ཆགས་ཀྱི་ས་དང་། ལས་ཟད་པར་སྤངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ལོག་པའི་ཕྱིར། ཉག་པའི་པ་
 རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡིན་ཏེ། འཁོར་བ་དང་ནི་ཕྱ་ངན་ལས་འདས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་སྦྲང་
 པར་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པས་སྤིང་ཞིའི་མཐའ་དང་བྲལ་བ་མཐར་ཐུག་པའི་ཕྱིར་
 རོ། །གཉིས་པ་ནི། བདོར་བསྐྱུ་ན་རྒྱ་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་ན་ཞེས་ཏེ། སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་
 རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་དག་པ་དང་། བྱད་པར་གྱི་མཚན་ཉིད་གཉིན་པོས་བཙུག་
 པའི་བྱི་མ་མེད་པའི་ཡོངས་སུ་དག་པས་སོ། །རྒྱ་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཞེས་ཏེ། ལྷ་
 སྟེགས་ཀྱི་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་ཞེན་པས་འཁོར་བའི་མཐའ་དེར་སྦྱང་བ་དང་བྲལ་
 བས་བདག་གི་སྒྲོས་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་དང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་
 དུ་རྟོགས་ཀྱང་ཞི་བའི་མཐའ་དེར་སྦྱང་བ་སྤངས་པས་བདག་མེད་པའི་སྒྲོས་པ་དང་
 བྲལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ནི་འབྲས་བུའི་སྒྲོ་ནས་མཐའ་གཉིས་སུ་སྦྱང་བ་དང་བྲལ་བར་

བསྟན་པ་ཡིན་གྱི་དམིགས་པའི་སྐོན་ས་མཐའ་གཉིས་དང་བཤམ་བའི་ཚུལ་ནི། བདག་གི་སྐོན་པ་དང་བཤམ་བའི་བདག་གཉིས་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཡིན་ལ། བདག་མེད་པའི་སྐོན་པ་དང་བཤམ་བའི་བདག་མེད་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པའོ། །བདག་མེད་ལ་ལྟོས་ཏེ་གཉིས་སྤང་བ་ལ་ལྟོས་ཚུལ་གྱི་སྐོན་པ་དང་བཤམ་བའོ། །རྒྱ་རྒྱུ་པ་གཉིས་ཀྱི་བདེ་བའི་ཞེས་ཏེ་སྤྱི་བ་པ་གཉིས་ཀ་ལ་ལྟོས་པའི་སྤྱུག་བསྐྱལ་ཀྱན་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས་པས་མ་རིག་པ་རིགས་འབྲུ་ཕྱི་མ་མཆམས་སྦྱོར་བའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་མཆམས་སྦྱོར་བ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་དང་། སྤྱུག་བསྐྱལ་འགོག་པའི་རྒྱུ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་པས་ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ལུས་འགགས་པ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟག་པའི་བ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། ལུང་དང་སྦྱར་བ་དང་། མཐའ་གཉིས་ལས་གྲོལ་བ་ལྟར་འདས་སུ་ལུང་ལས་བཤའ་བའོ། །

དང་པོ་ནི། རྒྱ་གཉིས་ཀྱི་ཞེས་ཏེ། སྤྱི་ཞེས་མཐར་ལྷུང་བ་ལ་ཀྱན་རྩོབ་ལ་ལྟོས་པ་དང་། དོན་དམ་ལ་ལྟོས་པ་གཉིས་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་ཉིང་མཆམས་སྦྱོར་བ་འཁོར་བའི་མཐར་ལྷུང་བ་དང་། མཐའ་དེ་བཀག་པ་ཙམ་དུ་མ་ཐད་སྤྱིང་ཐེ་དང་སྐོན་ལས་གྱི་དབང་གིས་སྦྱེ་བ་ལེན་པ་ཡང་འགོག་པས་འཁོར་བར་སྦྱེ་བ་ཙམ་དགག་བྱར་ལྟ་བུ་འཁོར་བའི་མཐར་ལྷུང་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་ལྷུང་འདས་ཞི་བའི་མཐའ་དང་། དེ་དོན་དུ་གཉིར་བ་ཞི་བའི་མཐར་ལྷུང་བའོ། །འཁོར་འདས་གཉིས་སྤང་བྱ་དང་སྤང་བྱར་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་དོན་དམ་ལ་ལྟོས་པའི་སྤྱི་ཞེས་མཐར་ལྷུང་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་གཤམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྦྱུ་ནི། དོན་དམ་

ལ་ལྟོས་པའི་འཁོར་བ་མི་རྟག་པ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བ་གསུང་དུ་སྤང་བྱར་རྟོགས་
 པའི་ཚུལ་གྱིས་མི་འབྲིད་པས་ཆད་པའི་མཐར་མ་ལྟར་བའི་ཕྱིར་དང་། ལྷ་རན་ལས་
 འདས་པ་རྟག་པ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བ་གསུང་དུ་མི་སྟོན་པས་རྟག་པའི་མཐར་མ་
 ལྟར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཀུན་རྫོབ་ལ་ལྟོས་ནས་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་གནས་སྐབས་
 ལྷ་འཁོར་བ་མི་རྟག་པ་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་འགོག་གྲང་། སྤྱིར་རྗེ་
 དང་སྟོན་ལས་གྱི་དབང་གིས་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་མི་འབྲིད་པས་ཆོས་གྱི་སྐྱེ་ཆད་པའི་
 མཐར་མ་ལྟར་བའི་ཕྱིར་དང་། འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་ཅམ་ཆད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་
 ལྷ་རན་ལས་འདས་པ་རྟག་པ་རྟུན་ལ་ཐོབ་བྱར་བྱས་པའི་ཚུལ་གྱིས་མི་སྟོན་པས་
 ཆོས་སྐྱེ་རྟག་པའི་མཐར་མ་ལྟར་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། རི་སྐད་དུ་དཔལ་འབྲེང་གི་མདོ་ལས། བཅོམ་ལྷན་འདས་གལ་ཏེ་
 ཞེས་པ་ནས་ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། ཞེས་པའོ། །འཁོར་བའི་འདུ་བྱེད་སྤར་རང་
 བཞིན་གྱིས་བྱུང་བ་གསུང་དུ་མེད་པར་ལྟ་བ་ཆད་ལྟ་དང་། འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་ཅམ་
 དགག་བྱར་ལྟ་བ་འདིར་བསྟན་པའི་ཆད་ལྟ་ཡིན་གྱི། འདུ་བྱེད་མི་རྟག་པར་ལྟ་བ་ཆད་
 ལྟར་བྱེད་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ལ་སྐྱར་བ་འདེབས་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་
 བཞིན་དུ་སྤང་འདས་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བར་ལྟ་བ་རྟག་ལྟ་དང་། འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་
 ཅམ་ཆད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་སྤང་འདས་དོན་དུ་གཉེར་བྱ་མཐར་སྤྱག་པར་ལྟ་
 བ་འདིར་བསྟན་པའི་རྟག་ལྟ་ཡིན་གྱི་སྤང་འདས་རྟག་མི་རྟག་གང་དུ་ཡང་བཟུང་དུ་མི་
 རུང་བས་སྤང་འདས་རྟག་པར་ལྟ་བ་རྟག་ལྟར་འདོད་པ་ནི། སྤང་འདས་ལ་སྐྱར་བ་
 འདེབས་པའི་ལོག་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། སྤང་འདས་མདོན་སྤུང་དུ་

བྱེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ཚུལ་གྱི་སྒྲོམ་ཐབས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་སྤྱོད་ཞིའི་མཐའ་
གཉིས་དང་བྲལ་བར་བསྟན་པ་འདིས་ནི་དོན་དམ་པར་འཁོར་བ་ཉིད་དེ་འཁོར་བ་རང་
བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་རང་བཞིན་གྱི་མྱང་འདས་དང་། དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་
ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲོ་བྱུང་གྱི་རི་མ་མཐའ་དག་ཟད་པ་ན་མི་གནས་པའི་མྱ་ངན་ལས་
འདས་པར་བརྟེན་པ་ཡིན་ཏེ། སྤྱོད་ཞི་མཉམ་ཉིད་དུ་བརྟགས་པའི་ཡེ་ཤེས་གོམས་
པར་བྱས་པ་ལས་སྤྱོད་པ་དང་ཞི་བའི་མཐའ་གཉིས་ཀ་ལྟར་རྟོགས་པར་མི་རྟོག་པ་མི་
གནས་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་ཆུད་ཀྱི་སྒྲོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་
སྤྱོད་རྗེ་ཆེན་པོ་ཆོས་སྐྱའི་ཅ་བར་བསྟན་པ་ལ་གསུམ། །སྤྱོད་ཤེས་དང་། མཆོམས་
སྤྱོད་པ་དང་། ཅ་བས་བསྟན་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟ་མོད་ཀྱི་སྤྱོད་ཞིའི་མཐའ་འགོག་
བྱེད་ཀྱི་ཆུ་གཉིས་ཀྱི་བྱེད་པར་མེད་པར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཉེ་བ་དང་རིང་བ་
དང་བྲལ་བའི་མི་གནས་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་གནས་ཐོབ་པ་ཅམ་བསྟན་པ་
ཡིན་ནོ། །ཆུ་གཉིས་པོ་གང་དག་གིས་ཞེན། འདི་ལ་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་
པ་ནི་བྱེད་པར་མེད་པར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཉེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། མི་རྟག་པ་དང་
སྤྱོད་པ་སྤྱལ་སོགས་དང་སྒྲོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་སྤྱོད་
པའི་བག་ལ་ཉལ་མཐའ་དག་སྤངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འགྲེལ་བ་འདི་དག་སྤྱོད་པའི་འཕྲོས་
སྤྱོད་པ་ན་རུང་མོད་ཀྱི་ཆོགས་བཅད་འོག་མའི་དོན་བཤད་པ་ཉིད་དུ་སྤྱང་བས་སྤྱོད་
པའི་ཤེས་རབ་དུ་བཤད་དོ། །འཁོར་བའི་མཐའ་ལྟར་བ་འགོག་པ་ལ་དོན་དམ་ལ་ལྟོས་པའི་
མཐའ་ལྟར་སྤྱོད་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་འགོག་ཀྱང་། འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་ཅམ་

དགག་བྱར་ལྟ་བུའི་མཐར་ལྷུང་སྟོང་རྩེ་དང་སྟོན་ལམ་གྱི་དབང་གིས་འགོག་དགོས་
པའི་བྱར་རོ། །སེམས་ཅད་ཐམས་ཅད་ལ་རིང་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ་སྟོང་རྩེ་ཆེན་པོས་
སེམས་ཅན་དེ་དག་ཡོངས་སུ་མ་བཏང་བའི་བྱར་རོ། །

ཐབས་ཤེས་བྱུང་བར་ཅན་འདི་ནི་སྤྱིད་ཞིའི་མཐའ་ལ་མི་གནས་པའི་རང་བཞིན་
ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་རྩེས་སུ་ཐོབ་པའི་ཐབས་ཏེ། མི་རྟག་སོགས་དང་
སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་སྤྱིད་པའི་
བག་ལ་ཉལ་མཐའ་དག་སྤངས་པས་ན་བདག་ལ་པན་པའི་དོན་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་
བྱིར་སྤྱང་ན་ལས་འདས་པ་ལ་བརྟེན་པའི་བསམ་པ་ཅན་ཡིན་པས་བྱང་འདས་ཐོབ་
འདོད་ཀྱི་བསམ་པ་མེད་པ་ལོག་སྟེད་ཅན་རེ་ཤིག་ཡོངས་སུ་བྱང་ན་ལས་མི་འདའ་
བའི་རིགས་ཅན་བཞིན་དུ་འཁོར་བའི་མཐའ་ལ་མི་གནས་ལ་བག་ལ་ཉལ་མཐའ་དག་
སྟོང་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ་རྟེན་པའི་དོན་ཡིན་གྱི་ཅི་རིགས་སྤངས་ཀྱང་ཟད་པར་སྤངས་
པའི་དོན་མ་ཡིན་ནོ། །སྟོང་རྩེ་ཆེན་པོས་ཀྱན་ནས་བསྤངས་ནས་སྤྱིད་པར་སྐྱེ་བ་
ལྷངས་པའི་སྟོན་སྟུག་བསྟུལ་བའི་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་མ་བཏང་བས་ན་གཞན་
ལ་པན་པའི་བྱིར་འཁོར་བ་ལ་བརྟེན་པའི་སྦྱོར་བ་ཅན་ཡིན་པ་ཞི་བ་བཟོད་པ་གཅིག་
དུ་བའི་རིགས་ཅན་བཞིན་དུ་བྱང་ན་ལས་འདས་པའི་མཐའ་ལ་མི་གནས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་ཤེས་རབ་དང་སྟོང་རྩེའི་ཆོས་གཉིས་པོ་འདི་ནི་སྟོན་
མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཅ་བའི་གནས་སུ་བསྟན་པའོ། །གསུམ་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་འཕགས་པ་བདག་ལ་ཆགས་པའི་སྟེད་པ་མ་ལུས་པ་མི་རྟག་སོགས་དང་།
སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བཅད་དེ་འཁོར་བའི་མཐར་མི་གནས་ལ་

སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་ནས་སྤྱག་བསྐྱེད་དང་བཤེད་ཀྱིས་སྤེད་པའི་
ཕྱིར་བཅེ་ལྷན་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔལ་ཞི་མཐའ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་མིན་ནོ། །

དེ་ལྟར་ན་སྤར་བ་ཤད་པའི་སྒོ་དང་བཅེ་བས་བསྐྱེད་པ་ལྷན་མེད་པའི་བྱང་ཚུབ་
མཛོན་དུ་བྱེད་པའི་ཐབས་གོམས་པར་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔལ་
འཕགས་པ་འཁོར་བའམ་མུ་ངན་ལས་འདས་པའི་མཐའ་གཉིས་སུ་ལྷུང་བར་མི་
འགྱུར་རོ། །མཛོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་དུ། ཤེས་པས་སྤིང་ལ་མི་གནས་ཤིང་། སྤྱིང་
རྗེས་ཞི་ལ་མི་གནས་དང་། ཞེས་པའི་སྐྱབས་སུ་སྤྲོ་མ་ཁ་ཅིག་གིས་སྤིང་པའི་མཐའ་
འགོག་བྱེད་སྤྱིང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་འབའ་ཞིག་ལ་འཆད་པ་ནི། ལྷན་ཟད་མ་
རྟོགས་པའི་རྣམ་འགྱུར་དུ་གསལ་ཏེ། འཕགས་པ་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་སྤྱེ་དང་། སྒོབ་
དཔོན་སེལ་བཟང་པོ་གཉིས་ཀས་འཁོར་བའི་སྒྲོན་མཐོང་བའི་ཤེས་རབ་ལ་བཤད་
ལ། འཁོར་བའི་སྒྲོན་མ་སྤྱད་པའི་ཆད་མས་རྟོགས་པ་ཡིན་གྱི། འོན་དམ་འཇལ་བའི་
ཆད་མས་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤར་ཞི་བ་བསྟོད་པ་གཅིག་ཏུ་བའི་ཉན་ཐོས་
བཤད་པ་ཡང་གནས་སྐབས་རིགས་ངེས་པ་ཡིན་གྱི་རྣམ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བ་རྣམས་
ཀྱིས་མདོ་སྤྱེ་དགོངས་འགྲེལ་སྤྱི་ཇི་བཞེན་པར་འཆད་པ་ལྟར་མི་བཟུང་རོ། །

གཉིས་པ་ལས་ཀྱི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས། ཇི་བ་དང་། ལན་ནོ། འདར་
པོ་ནི། དེ་ལ་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྤྱབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་དང་།
རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྟག་གི་སྒོ་ནས་དེ་བསྐྱབ་པའོ། འདར་པོ་ལ་གཉིས། ཅུ་བ་དང་། འགྲེལ་
པའོ། འདར་པོ་ནི། གལ་ཏེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཁམས་རང་བཞེན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་
དང་ཟག་པ་མེད་པའི་ས་བོན་མེད་ན་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་ཉེས་དམིགས་མཐོང་བ་ལ་སྒྲོ་

བར་མི་འགྱུར་ཞིང་བདེ་བའི་ཕན་ཡོན་མཐོང་བའི་སྒོ་ནས་མུང་འདས་ལ་འདོད་པ་
དང་དོན་གཉེར་དང་སྒོན་པའང་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་འཕངས་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ནི།
སེམས་ཅན་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཡོད་དེ། འཁོར་བས་ཡིད་འགྱུར་བས་སྒོར་
འདོད་དང་། མུང་འདས་ཐོབ་འདོད་མཐོང་བའི་བྱིར། ཅེས་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཤེས་བྱེད་དགོད་པ་དང་། ཚིག་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་
ནི། རི་སྐད་དུ། དཔལ་འབྲེང་གི་མདོ་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་གཤེད་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པོ་མ་མཆིས་ན་ནི་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་མདོར་བསྡུས་
ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཁམས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པའི་རིགས་ནི་ལོག་པ་ཉིད་
དུ་ངེས་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཡང་ལས་རྣམ་པ་གཉིས་ཉི་བར་གནས་པར་བྱེད་
དེ་ཞེས་པ་ནས། དེ་ལ་འདུན་པ་ནི་མདོན་པར་འདོད་པའོ་ཞེས་པ་ནི་མུང་འདས་ལ་
ཐོབ་བྱ་ཡོན་ཏན་ཅན་དུ་འཛིན་པའོ། །འདོད་པ་ནི་མདོན་པར་འདོད་པའི་དོན་ཐོབ་པ་
ལ་སྤྱོགས་པའོ་ཞེས་པ་ནི་ཡོན་ཏན་ཅན་དེ་ཐོབ་པར་འདོད་པའོ། །དོན་དུ་གཉེར་བ་ནི་
མདོན་པར་འདོད་པའི་དོན་ཐོབ་པའི་ཐབས་ཚོལ་བའོ་དེ་ནི་གོ་བར་ཟད་དོ། །སྒོན་པ་
ནི་གང་མདོན་པར་འདོད་པའི་དོན་ལ་སེམས་མདོན་པར་འདུ་བྱེད་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
ཐབས་དེ་ལས་མུང་འདས་འགྱུབ་པར་མཐོང་ནས་མདོན་པར་དགའ་བའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཅ་བ་དང་། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱིང་པ་དང་མུང་ན་ལས་
འདས་པ་ལ་དེའི་སྤྱུག་བསྐྱེད་ཀྱི་སྒྲོན་དང་བདེ་བའི་ཡོན་ཏན་མཐོང་བ་འདི་རིགས་ཡོད་
པ་ལས་ཡིན་ཏེ། གང་གི་བྱིར་ན་སྤྱིང་ཞིའི་སྒྲོན་ཡོན་མཐོང་བ་དེ་རིགས་མེད་པ་དག་ལ་
མེད་པའི་བྱིར་རོ། །ཁྲ་མས་རྗེས་འགོ་དང་བྱི་མས་ལྷོག་པ་བསྟན་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རིགས་ཡོད་པར་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྷོ་གྲྀ་གི་སྒྲོ་ནས་བསྐྱབ་པ་
 དང་། དེའི་ཡང་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་དང་། ཐར་པ་ཐོབ་མི་སྲིད་པའི་གང་ཟག་མཛོད་
 ལས་བཤད་པ་དགོངས་པ་ཅན་དུ་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། དཀར་པོའི་ཆ་ཐར་པ་ཆ་
 མཐུན་དང་ལྷན་པའི་གང་ཟག་གིས་འཁོར་བ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གི་ཉེས་དམིགས་
 བསམ་པའི་སྒྲོ་ནས་འཁོར་བ་ལ་སྤྱག་བསྐྱལ་གྱི་ཉེས་པ་མཐོང་བ་དང་། ལྷ་དན་ལས་
 འདས་པ་ལ་བདེ་བའི་ཕན་ཡོན་མཐོང་བ་གང་ཡིན་པ་འདྲིར་ཡང་རྒྱད་ལ་ཐར་པའི་
 རིགས་ཡོད་པ་ལས་གྱུར་པ་ཡིན་གྱི་རྒྱ་མེད་རྒྱུན་མེད་པར་ནི་དེ་འབྱུང་བ་རིགས་པ་
 མ་ཡིན་ནོ། །འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་དང་ཐར་པའི་ཕན་ཡོན་ཐོས་པ་དང་། ལྷོང་པ་
 ཉིད་ཀྱི་སྒྲོ་ཐོས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ལུས་ཀྱི་བ་སྤྱུ་ལྷང་བ་སོགས་བྱུང་ན་རང་རྒྱད་ལ་
 ཐར་པ་ཆ་མཐུན་གྱི་དགོ་ཅ་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱ་ལ། །ལམ་ལྷར་བྱས་པའི་ཐར་པ་
 ཆ་མཐུན་དང་མི་གཅིག་སྟེ་འདི་ལ་ལམ་བསྒྲོམ་པ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བསམ་པ་
 འདི་མེད་པར་སོ་སོར་ཐར་པའི་སྒྲོམ་པ་རྣལ་མ་སྤྱེ་དཀའ་བས་འཁོར་བའི་ཉེས་པ་
 མཐོང་ནས་ཡིད་འབྱུང་བའི་བག་ཆགས་འཛོག་པ་ལ་འབད་བར་བྱའོ། །དགོ་བའི་
 བཤེས་གཉེན་གྱིས་བརྟེན་ལེགས་པར་སྤྱད་ནས་ལན་ཅིག་ཅུས་པའི་ཆེ་ཡང་ཐར་
 པ་ཆ་མཐུན་གྱི་དགོ་ཅ་དང་ལྷན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་འདྲའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྷོ་གྲྀ་ངས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅའི་ཕྱིར་ཅེ་ན།
 གལ་ཏེ་སྒྲོག་གཅོད་ལ་སོགས་པའི་སྤྲིག་ཏོ་སེལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་འབྱུང་བ་དེ་ལྟ་མ་
 ཡིན་པར་རྒྱ་མེད་རྒྱུན་མེད་པར་སྲིད་ཞེས་སྒྲོན་མཐོང་བ་དེར་འགྱུར་ན་ནི། ལོག་
 སྲིད་ཅན་ཡོངས་སུ་སྤྱད་ནས་ལས་མི་འདུང་བའི་རིགས་ཅན་རྣམས་ལ་ཡང་དེའི་ཆེ་

སྲིད་ཞིའི་སྦྱོན་ཡོན་མཐོང་བ་དེ་ཡོད་པར་འགྱུར་ན་སྦྱེ་ཡོད་པར་ཐལ་བའོ། ཐལ་བས་
འཕངས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ནི། རི་སྐད་དུ་སྒོ་བྱར་གྱི་རི་མ་རྣམས་པར་དག་པའི་
རིགས་དང་པོ་ནས་གནས་པ་སང་པའི་རྒྱུན་སྦྱེས་བྱ་དམ་པ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། སྦྱོན་
བསོད་ནམས་བསགས་པ་དང་། མཐུན་པའི་ཡུལ་ན་གནས་པ་དང་། བདག་ཉིད་
ལེགས་པར་སྦྱོན་ཞིང་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་བྱེད་གྱི་གནས་པ་ལ་སོགས་པ་ཐར་པ་ཐོབ་
པའི་རྒྱུན་འཁོར་ལོ་བཞི་ཡང་དག་པར་འབྱོར་བའི་ཚུལ་གྱིས་རིགས་སང་པར་བྱེད་
པ་ཡིན་ལ་རིགས་སང་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རིགས་ཡོད་པར་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་
འོ། །ཐལ་བའི་དམ་བཅའ་ལ་གཞོད་པ་བསྟན་པ་ནི། ཐེག་པ་གསུམ་ལས་གང་ཡང་
རུང་བའི་ཚོས་ལ་མོས་པ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་སྲིད་དུ་ནི་སྲིད་ཞི་ལ་སྦྱོན་
ཡོན་མཐོང་བའི་སྒོ་སྦྱེ་བར་འགྱུར་བ་ཡང་མ་ཡིན་འོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། བྱང་དང་སྦྱར་བ་དང་། དགོངས་པ་ཅན་དུ་སྦྱབ་པའི་ཚུལ་
ལོ། །དང་པོ་ནི། གནས་སྐབས་རིགས་ཆད་པའི་གང་ཟག་དེ་དག་ལ་ཡང་རིགས་ཡོད་
དེ། གང་གི་ཕྱིར་ན། ཡེ་ཤེས་སྤང་བ་རྒྱན་གྱི་མདོ་ལས། ཕྱིས་དེའི་འོག་ཏུ་ནི་དམ་
པའི་ཚོས་ཐོས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐ་ན་ལོག་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པའི་རྒྱུད་དུ་གྱུར་བའི་
སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ལུས་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འོད་ཟེར་ལྟག་པའི་བསམ་པ་དག་པའི་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་དང་། རང་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཅན་དང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་དང་། སེམས་ཅན་ལྟག་
པའི་བསམ་པ་དག་པ་དང་། མོས་པ་རི་ལྟ་བ་དང་ལྟན་པ་རྣམས་ཀྱི་ལུས་ལ་རིམ་
གྱིས་ཐོག་པས་དེ་དག་ལ་པན་ཐོགས་པར་འགྱུར་ཞིང་མ་འོངས་པའི་རྒྱ་ཐར་པའི་

ལམ་ཡང་དག་པར་བསྐྱེད་པས་ན་ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། དགོངས་ཏེ་གསུངས་པའི་དགོས་པ་དགོངས་གཞི་དང་
བཅས་པ་དང་། སྤྲུལ་ཐེག་གི་དོན་ལ་གཞོན་བྱེད་བསྟན་པ་དང་། གཞོན་བྱེད་ལུང་དང་
སྦྱར་བའོ། །དང་པོ་ནི། རི་སྐད་དུ། འཕགས་པ་ཡོངས་སུ་སྦྱང་ངན་ལས་འདས་པ་
སོགས་མདོ་སྡེ་དུ་མ་ལས། ལོག་སྡེད་ཅན་གཏན་ཡོངས་སུ་སྦྱང་ངན་ལས་མི་འདའ་
བའི་ཆོས་ཅན་ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་གསུངས་པ་གང་ཡིན་
པ་དེ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ལ་སྤང་བ་ཐར་པ་ལ་རྒྱབ་ཀྱིས་སྤོགས་པ་ནི་ལོག་པ་
འཁོར་བ་ལ་སྡེད་པ་སྟོབས་ཅན་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བ་ཅན་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ལ་སྤང་བ་བྱས་ན་ཐར་པ་ཐོབ་པར་མི་འགྱུར་རོ། ཞེས་
དགོས་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ལ་སྤང་བ་སྟོབས་པའི་དོན་དུ་ཡིན་ལ། དགོངས་གཞི་
ནི། །དུས་གཞན་ལུན་རིང་པོ་བསྐླལ་བ་གངས་ལས་འདས་པར་འཁོར་བར་འབྱམས་
དགོས་ཤིང་ཐར་པ་མི་ཐོབ་པ་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། སེམས་ཅན་འགའ་ཡང་སྒོ་བྱར་གྱི་རི་མས་གཏན་ནམ་པར་དག་པར་
མི་འགྱུར་བ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་མི་སྲིད་པ་ནི་ཡོད་པར་འོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ་སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་ནམ་པར་དག་པའི་རིགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡང་
དག་པར་སྦངས་པ་ལས་བྱུང་བའི་རིགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདི་དབྱེད་པར་བྱ་སྟེ། སེམས་
ཅད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པ་སྲིད་ན་སངས་རྒྱས་ཕྱི་མ་ལ་སེམས་ཅན་ཉུང་
ཤས་འབའ་ཞིག་གི་དོན་ཅུང་བྱེད་དགོས་པས་གཞན་དོན་ཉི་ཆེ་བར་འགྱུར་ཞིང་།
བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །སེམས་ཅན་ཐམས་

ཅད་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོ་ནི་སེམས་ཅན་གཅིག་གི་ཡང་དོན་མི་བྱེད་པས་གཞན་དོན་
རྒྱན་ཆད་པར་འགྱུར་ཞིང་ཞི་བའི་མཐར་ལྷུང་བར་འགྱུར་རོ།

སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པ་མི་སྲིད་ན་ཡང་དག་པར་རྫོགས་
པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་རང་ཉིད་ཀྱིས་བརྟེས་པའི་གོ་འཕང་དེ་ལ་སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་དགོད་པར་བཞེད་ནས་འཁོར་བ་མ་སྟོངས་བར་དུ་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་
ཀྱི་ཚུལ་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བ་འབྲས་བུ་མེད་པར་འགྱུར་བ་དང་། སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་འཁོར་བའི་སྤྲུག་བསྐྱལ་ཉེ་བར་ཞི་བ་ཙམ་དོན་དུ་གཉེར་བ་ཡང་ཐེག་
པ་ཆེན་པོའི་སྤྱིང་རྗེ་ཆེན་པོ་མཆོད་ཉིད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བཙུག་ལྷན་
འདས་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་ཀྱི་གོ་འཕང་དེ་ལ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་མི་འགོད་ན།
ཆོས་ལ་དབེ་མཐུད་ཡོད་པར་ཐལ་བ་ལ་སོགས་པའི་གཞོད་པ་ལྷ་གསུངས་པ་དང་
འགལ་ལ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་འཁོར་བའི་སྤྲུག་བསྐྱལ་ཉེ་བར་ཞི་བ་ཐོབ་
ལུས་ན། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་ལེགས་པར་གྲུབ་པས་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པ་
འབད་མེད་དུ་གྲུབ་ལ་ཐར་པ་ཙམ་ཡང་ཐོབ་མི་སྲིད་པའི་སེམས་ཅན་ཡོད་ན་དེ་སྤྱི་རྗེ་
བཞིན་པ་མིན་པའི་དགོངས་པ་ཅན་དུ་སྒྲོབ་དཔོན་འཕགས་པས་ལུང་དང་རིགས་
པས་བསྐྱབ་པ་དང་འགལ་བས་རྗེ་ལྷར་ཡིན་བརྗོད་དགོས་ཤིང་། །སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པ་སྲིད་ན་འཁོར་བ་ལ་མཐའ་མེད་པར་བཞུགས་པ་ཡང་མི་འཐད་
པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།

འདི་ལ་གཉིས། གཞན་ཀྱི་ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་གི་ལུགས་རྣམ་པར་
བཞག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་ལེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱ་བར་ངས་

བ་ལྟོག་གི། འཆང་རྒྱ་རུང་ཅམ་དུ་ཡང་སྐྱབ་མི་བྱས་ཏེ། འབྲས་བུ་སྐྱེ་རུང་བསྐྱབ་བ་
ལ་རྒྱའི་ཆོག་མཁན་པ་ཆང་བ་རྟགས་སུ་དགོང་དགོས་ལ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱ་ཆོག་མཁན་ཆང་ན་ཐར་ལམ་ལ་མ་ཞུགས་པའི་སེམས་ཅན་མི་སྤྱད་
བར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །

རྒྱ་མཆན་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་སེམས་ཅན་འདི་ཚུན་ཆད་དུ་སེམས་ཅན་འཁོར་བར་
འཁོར་བ་ཡོད་པ་འདི་པན་ཆད་དུ་མེད་དོ། ཞེས་པའི་འཁོར་བའི་ཟད་མཐའ་ཡང་མེད་
དོ། །མཐར་སྐྱབ་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་སྐྱབ་པའི་དོན་ཡང་ལམ་ཞུགས་ཀྱི་སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་འཆང་རྒྱ་བའི་དོན་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་། དམ་བཅའ་རིགས་
པས་བྱུང་བར་མི་མཛོད་ཏེ། རྒྱའི་ཆོག་མཁན་པ་ཆང་ན་འབྲས་བུ་སྐྱེ་རུང་གི་བྱུང་བ་དེས་
བ་རིགས་པ་སྤྱི་བའི་དགོངས་པ་ཡིན་གྱི། འབྲས་བུ་སྐྱེ་རུང་ཡིན་ན་རྒྱའི་ཆོག་མཁན་པ་
ཆང་བས་བྱུང་བ་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རིགས་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་
ནས་ཀྱི་ས་བོན་ལས་ནས་ཀྱི་སྤྱུ་གུ་སྐྱེ་རུང་ཡང་། ཆོག་མཁན་པ་ཆང་བར་མི་འགྲུབ་པའི་
ཕྱིར་དང་། གཞན་ཡང་ཉན་ཐོས་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཐོབ་ཏུ་རུང་
ངམ་མི་རུང་།

དང་པོ་ལྟར་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱའི་ཆོག་མཁན་པ་ཆང་བར་ཐལ་ལོ། འདོད་ན།
ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་ཞུགས་སུ་ཐལ་ཞིང་། ཐལ་བ་སྤྱི་བའི་གཉི་གའི་རྟགས་དང་བྱུང་
བ་ཁས་སྦྱངས་ཤིང་ཐལ་བ་ཕྱི་མའི་ཐལ་ཆོས་ཀྱང་ཁས་སྦྱངས་ཏེ། སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་ལམ་ཞུགས་ཅམ་མ་ཡིན་པ་ཉམས་སོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན། དངོས་སུ་
འགལ་ཞིང་། མཐར་སྐྱབ་ཐེག་པ་གཅིག་ཡིན་པ་དང་ཡང་འགལ་ལོ། །ཡང་སེམས་

ཅན་ཐམས་ཅད་འཁོར་རྒྱ་ན་སངས་རྒྱས་པ་སྲིད་པར་ཁས་ལེན་དགོས་སོ་ཞེས་པ་
ཡང་འདོད་པར་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ།

གཞན་དག་ན་རེ། འཁོར་བ་ལ་བྱི་མཐའ་མེད་པའི་ཚུལ་ནི་དེ་ལྟར་ཡིན་ལ།
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཁོར་རྒྱ་བ་ཡིན་ཡང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་
པ་མི་སྲིད་ལ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཁོར་རྒྱ་ན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་
རྒྱས་པ་སྲིད་པས་བྱུང་བར་འདོད་ན། དངོས་སོ་ཐམས་ཅད་ཞིག་པ་སྲིད་པར་ཐལ།
དངོས་སོ་ཐམས་ཅད་འཇིག་པའི་བྱིར། ཅེས་པའི་ཐལ་བ་ལ་ཆད་མ་དང་ཁས་སྦྱངས་
ཀྱི་གསལ་བ་གང་ཡང་སྟོན་རྒྱ་མེད་པའི་ཐལ་བ་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། དེ་ཡང་འདོད་ན་
ཉེས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད། དངོས་སོ་ཐམས་ཅད་ཞིག་པ་སྲིད་ན་དངོས་སོ་ཐམས་ཅད་མེད་
པ་སྲིད་པར་ཐལ་ལོ། ཞེས་ཟེར་ན། ཆེས་ཤིན་ཏུ་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། དངོས་སོ་ཐམས་
ཅད་མེད་པ་མི་སྲིད་ན་དངོས་སོ་མེད་པ་མི་སྲིད་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་
རོ། །འདི་ཚུན་ཆད་དུ་དངོས་སོ་ཡོད་ཀྱི། འདི་པན་ཆད་དུ་དངོས་སོ་མེད་པར་ཐལ།
དངོས་སོ་ཐམས་ཅད་ཞིག་པ་སྲིད་པའི་བྱིར། ཅེ་ན། དེའི་དོན་དེ་པན་ཆད་དངོས་སོ་
མི་སྲིད་པར་ཐལ་བའི་དོན་ཡིན་ན། འོ་ན་འདི་ཚུན་ཆད་དུ་སྟོན་སོ་ཡོད་ལ། འདི་པན་
ཆད་དུ་སྟོན་སོ་མེད་པ་སྐྱབ་ཀྱས་པར་ཐལ། སྟོན་སོ་ཞིག་པ་སྲིད་པའི་བྱིར། ཉག་མ་
བྱུང་ན། ཉག་དངོས་སུ་ཐལ། རང་རྒྱ་ལས་སྦྱིས་ནས་ཞིག་པ་མི་སྲིད་པའི་བྱིར།
དངོས་སོ་ཐམས་ཅད་ཞིག་པ་མི་སྲིད་པ་ལ་ཡང་ཐལ་བ་དེར་འགྱུར་རོ། །སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་པ་སྲིད་པར་ཐལ། འཁོར་རྒྱ་བའི་བྱིར། ཅེས་པ་ལ། ཁ་ཅིག་
ན་རེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཤི་ཟེན་པས་བྱུང་བར་ཐལ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་

འཆི་བས་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པའི་ཉེས་པ་བརྗོད་པ་ནི། ལྷོ་གྲོས་ཤིན་ཏུ་ཅིང་བར་གསལ་བར་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། ཐལ་བ་སྤྲ་མ་ལ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཟེན་པས་ཁྲབ་པར་ཐལ། ཞེས་པ་འདུག་གཤ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་པ་སྤྱིད་པར་ཐལ་ཞེས་པ་འདུག་ལེགས་པར་རྟོགས་ཤིག། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཆང་རྒྱ་བ་ཡིན་གྱི། འཆང་རྒྱ་བར་ངེས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་སྤྲ་བ་ནི་རིགས་པ་མི་ཤེས་པའི་རྣམ་འགྱུར་དུ་གསལ་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཆང་རྒྱལོ། །སྤྲ་བའི་ངེས་ཤེས་འདི་ཁྱོད་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་འོངས་སམ་མ་འོངས།

དང་པོ་ལྟར་ན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཆང་རྒྱ་ངེས་སུ་ཐལ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཆང་རྒྱ་བར་ཆད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཁྲབ་པ་མ་གྲུབ་སྟེ། ཆད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་ཀྱང་དོན་ལ་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། ཁྱོད་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཆང་རྒྱལོ། །སྤྲ་བའི་ངེས་ཤེས་འདི་ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྲལ་བའི་ལོག་ཤེས་སུ་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་ལྷོས་འཆང་རྒྱལོ་སྤྲ་བ་དེས་ལ། དོན་ཀྱི་གནས་ཆོད་ལ་འཆང་རྒྱ་བའི་ངེས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་འདུག་པའི་ཕྱིར། གཤམ་ཏེ། མེས་དུ་བ་བསྐྱེད་པར་ཆད་མས་གྲུབ་ཀྱང་བསྐྱེད་པར་ངེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན། འགལ་རྒྱུན་གྱི་གོགས་མི་སྤྱིད་པར་འགྱུར་ཏེ། རྣམ་འགྲུལ་ལས། མ་ངེས་པ་ནི་ཉིད་ཡིན་ཏེ། གོགས་ཀྱིས་བ་དག་སྤྱིད་ཕྱིར་རོ། ཞེས་བཤད་པས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་འཆང་རྒྱ་བར་ངེས་ན་འཆང་རྒྱ་བ་ལ་འགལ་རྒྱུན་གྱི་གོགས་མི་སྤྱིད་པར་འགྱུར་བས་སོ་ཞེ་ན། དཔེ་དོན་གཉིས་ཀ་མ་གྲུབ་སྟེ། དཔེ་དེ་ལ་མེས་དུ་བ་བསྐྱེད་པར་ཆད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་ན།

དུ་བ་བསྐྱེད་པར་མ་ངེས་པ་འགལ་ལ། ཚད་མས་མ་ངེས་ན་དམ་བཅའི་དོན་ཚད་
མས་མ་གྲུབ་བཞིན་དུ་དམ་འཆའ་བ་ཁོ་མོའི་དམ་བཅའ་གང་བཞག་ལ་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་
དག་ཅི་ཡང་མེད་དོ། ཞེས་རང་ཉིད་ཤིན་ཏུ་སྒྲུན་པར་སྟོན་པར་ཟད་དོ། །གཞན་ཡང་
ཉན་རང་འཕགས་པ་རྣམས་འཆང་རྒྱ་ངེས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འཆང་རྒྱ་བ་ལ་འགལ་
རྒྱན་གྱི་གོགས་སྤིང་པའི་ཕྱིར། བྱབ་པ་ཁས་སྦངས། འདོད་ན་མཐར་ཐུག་པའི་ཐེག་
པ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པར་རང་ཉིད་ཀྱང་འདོད་པ་དང་འགལ་ལོ། །རྣམ་འབྱེད་གྱི་གཞུང་
དེའི་དོན་ཡང་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པར་དེའི་རྣམ་བཤད་དུ་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །དེ་ལྟ་
མ་ཡིན་པར་བྱེད་འདོད་པ་ལྟར་ཡིན་ན། བྱམ་པ་ཡོད་ངེས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱམ་པ་
ཡོད་པ་ལ་འགལ་རྒྱན་གྱི་གོགས་སྤིང་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེས་ན་བསྐྱེད་པ་ལ་འགལ་རྒྱན་གྱི་གོགས་སྤིང་ཀྱང་དེ་མི་སྐྱེད་པར་བྱེད་མི་
རུས་པ་ལ་འགལ་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད། གཉིས་པ་ལྟར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཆང་
རྒྱའོ་སྟུང་པའི་བྱེད་གྱི་ངེས་པ་དེ་བྱེད་རང་གི་ཚད་མའི་སྟོབས་ལས་འོངས་པ་མ་
ཡིན་ན། བྱེད་གྱིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཆང་རྒྱའོ་ཞེས་དམ་འཆའ་བ་མི་རིགས་
པར་ཐལ་བ་དང་། འཆང་རྒྱའོ་སྟུང་པའི་བྱེད་གྱི་དབྱུང་ཤེས་དོན་མཐུན་མི་འཇུག་
པར་ཐལ། འཆང་རྒྱ་བ་དེ་བྱེད་གྱི་རྒྱུད་གྱི་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། བྱབ་པ་མེད་
ན། མི་སྦང་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆོག་ས་ཡང་དག་མེད་དོ་ཞེས་སྐྱར་བ་གདབ་
དགོས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་གཏན་ཆོག་ས་ཡང་དག་གཞན་ལ་ཡང་རིགས་
མཚུངས་པས་གློག་གྱུར་མཐའ་དག་ལ་སྐྱབ་བྱེད་ཅི་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་ཁས་ལེན་
དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་རྟོགས་ལྡན་མཁས་པ་དང་། རྟོངས་པའི་བྱེད་པར་ནི་

རང་གིས་ཁས་སྒྲུབ་པའི་དཔེ་བཅའི་དོན་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཚུལ་ལེགས་པར་
འཛིན་ཤེས་པ་དང་མི་ཤེས་པའི་བྱུང་བར་རྟོག་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཁོར་རྒྱ་བ་
ཚད་མས་གྲུབ་ནས་འཁོར་རྒྱ་བ་ཡོད་དེས་མ་ཡིན་ན། ཚད་མས་དམིགས་པ་ཡོད་
དེས་ཀྱི་འཛིན་བྱེད་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། འཁོར་རྒྱ་བར་ཡོད་དེས་ཡིན་ནས་འཁོར་
རྒྱ་བར་དེས་པ་མ་ཡིན་ཞེས་སྒྲིབ་པ་ལས་མི་རིགས་པ་གཞན་ཅི་ཞིག་ཡོད། སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ཚོད་ཀྱི་ངོས་ནས་འཁོར་རྒྱ་བ་དང་མི་རྒྱ་བར་ཐག་ཚད་
དཔེ་མི་ཚོད། ཕྱི་མ་ལྟར་ན་ཁས་སྒྲུབ་འགལ་ལ།

དང་པོ་ལྟར་ན། འཁོར་མི་རྒྱ་བར་ཐག་ཚད་ན་ཁས་སྒྲུབ་འགལ་ལ། རྒྱ་བར་
ཐག་ཚད་ན་འཁོར་རྒྱ་བར་མ་དེས་པ་འགལ་ལོ། སེམས་ཅན་ཀྱི་གནས་ཚོད་ཀྱི་
ངོས་ནས་གང་དུ་ཡང་ཐག་མ་ཚོད་དོ་ཞེ་ན། སེམས་ཅན་ཀྱི་གནས་ཚོད་ཀྱི་ངོས་ནས་
གང་དུ་ཡང་ཐག་མ་ཚོད་ན། འཁོར་རྒྱ་བར་བྱེད་ཀྱིས་ཐག་བཅད་པ་དེ་འབྲེལ་བ་མེད་
པར་འགྱུར་རོ། ཁྱི་མེད་རིགས་ལས་འབྱེད་པའི་མཐུ་མེད་ཅིང་། གཞུང་རབ་
གདམས་པར་འཁར་བའི་མན་ངག་མེད། རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་འབྲེལ་ལོ་ཞེས་སྒྲིབ་
བ། སངས་རྒྱུ་བསྟན་ལ་བཏང་སྟོངས་བྱས་ན་མཛེས། གཉིས་པ་ནི། ལྟར་བཤད་
པ་ལྟར་འཁོར་རྒྱ་བར་ཁས་སྒྲུབ་ནས་འཁོར་རྒྱ་བའི་སྒྲིབ་ཁས་མི་ལེན་པ་ནི་རིགས་
པ་དང་འགལ་བར་བཤད་ཟིན་ལ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཁོར་རྒྱ་བར་མི་འགྲུབ་
པོ་ཞེས་པ་དེ་ཡང་རིགས་པས་དབྱུང་མི་བཟོད་དེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་མ་ཡིན་ན་ཤེས་བྱ་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་
ཚོས་སྲིད་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པས་ཚོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་དུ་ཚད་མས་མི་

འབྲུག་པའི་ཕྱིར་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་བཞག་ཏུ་མེད་པར་འབྲུག་ལ། སེམས་རང་
བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་ཚད་མས་བྱུང་ན་བདེན་འཛིན་བག་ཆགས་དང་བཅས་
པའི་དྲི་མ་སེམས་ལ་འབྲལ་རུང་སྟོང་བར་རིགས་པ་དེ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲུག་
ལ། གཞན་དུ་ན་མུ་སྟེགས་སྟོང་པ་བ་ལྟར། དྲི་མ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་ཞུགས་
པར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འབྲུག་རོ། །

དྲི་མ་འབྲལ་རུང་དུ་ཚད་མས་བྱུང་ཀྱང་དྲི་མ་འཛོམས་པའི་གཉེན་པོ་རྒྱད་ལ་སྟེ་
རུང་དུ་མ་བྱུང་བོ་ཞེ་ན། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་རྒྱད་ཀྱི་དྲི་མ་དེ་འཛོམས་པར་བྱེད་པའི་
ཐབས་མེད་པའི་ཕྱིར་རམ། ཐབས་ཡོད་ཀྱང་ཤེས་པ་སུ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རམ། དེ་
ཡོད་ཀྱང་ཐབས་ལ་དོན་གཉེར་དུས་ནས་ཡང་སྟེ་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རམ། དེ་སྲིད་ཀྱང་
ཐབས་ཤེས་པའི་གང་ཟག་གིས་བརྟེ་བས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་ནས་ཐབས་དེ་སྟོན་པར་
བྱེད་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རམ། བསྟན་ཀྱང་ཐབས་དེ་ལ་ཞུགས་ནས་གོམས་པར་བྱེད་
པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཡིན་གྲང་། དང་པོ་མི་རིགས་ཏེ། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་
གོམས་པར་བྱས་པ་ལས་དྲི་མ་མཐའ་དག་ཟད་པར་བྱེད་ཀུས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་མི་རིགས་ཏེ། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་ཐབས་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་
ཤེས་རབ་གོམས་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་སྟོན་པ་རིགས་པས་ལེགས་པར་བྱུང་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། སངས་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱི་བསྐྱེལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་མཛོན་
མཐོ་ལ་དོན་གཉེར་མ་སྟེས་པའི་སེམས་ཅན་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་དང་། དེས་ལེགས་ལ་
དོན་གཉེར་རེ་ཤིག་མ་སྟེས་ཀྱང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱལ་གྱི་རིགས་གཉིས་
དང་ལྔ་པའི་ཕྱིར་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱལ་གྱི་གོ་འཕང་ལ་དགོད་

པར་བཞེད་པའི་སྤྱགས་རྗེ་ཉམས་པ་མི་མངའ་བས་རེ་ཤིག་གཅིག་ན་འཁོར་བའི་ཡིད་
འབྱུང་དང་། ལྷང་འདས་ལ་དོན་གཉེར་སྦྱེ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། འདི་དབྱེད་པ་གསུམ་
གྱིས་དག་པའི་ལུང་གི་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་ལ་བཞེན་ནས་ཀྱང་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །

བཞི་པ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། སེམས་ཅན་རང་གི་དོས་ནས་དོན་གཉེར་སྦྱེས་པའི་
ཆེ་སངས་རྒྱས་བཙུན་ལྡན་འདས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བྱ་གཅིག་པ་ལྟ་བུའི་
བརྟེན་བ་ཉམས་པ་མི་མངའ་བས་ཆོས་སྟོན་པའི་མཛད་པ་མི་འདོར་བའི་ཕྱིར། ལྷ་པ་
ཡང་མི་རིགས་ཏེ། རེ་ཤིག་གི་ཆེན་རིགས་སུ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུན་ཆང་ནས་རིགས་སུ་
པར་འགྱུར་བ་བསྟན་བཙུན་འདི་རྩ་འགྲེལ་ལ་སོགས་པས་ལེགས་པར་སྦྱབ་པའི་
ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་འཆང་རྒྱ་བ་མི་སྲིད་པའི་གང་ཟག་མི་སྲིད་པར་ཁས་སྦྱངས་ནས་
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཆང་རྒྱ་བ་མ་ཡིན་པ་དང་། འཆང་རྒྱ་ཡང་རྒྱ་དེས་མ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་ཁས་སྦྱང་བར་མི་བྱའོ། །འོ་ན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་པ་སྲིད་
པར་ཐལ། འཆང་རྒྱ་བའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། འདོད་པ་ཁོ་ནའོ། །སངས་རྒྱས་ཟིན་པར་ཐལ་བ་
འཕེན་པ་ནི་མི་རིགས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

འོ་ན་སེམས་ཅན་ནམ་ཡང་མེད་པ་སྲིད་པར་ཐལ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
སངས་རྒྱས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། རྩབ་པ་མེད་དེ། ཁྱོད་སངས་རྒྱས་པ་ཡོད་ན་
ཁྱོད་མེད་པར་འགྲེལ་ལོ། །སེམས་ཅན་མེད་པ་སྲིད་པར་ཐལ་བ་ཡང་འདོད་པ་ཁོ་ན་
སྟེ། དདོས་པོ་གཏན་མེད་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་དོན་བྱ་ལུལ་གྱི་
སེམས་ཅན་མེད་པ་སྲིད་པར་ཐལ་བ་ཡང་འདོད་པ་སྟེ། སྤར་ལྟར་རོ། །སངས་རྒྱས་
ཀྱི་དོན་བྱ་ལུལ་གྱི་སེམས་ཅན་རྒྱུན་ཆང་པ་སྲིད་པར་ཐལ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་

སངས་རྒྱས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་སེམས་ས་བརྒྱད་པ་བ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་
རྒྱན་ཆད་པ་སྲིད་པར་ཐལ། ཁྱོད་སངས་རྒྱས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཐུབ་པ་ཡང་སྟོབས་
མཚུངས་པས་གསུམ་ག་ཁས་སྒྲངས་སོ། །

ཁྱོད་ཀྱི་ཐུབ་པ་དེའི་སྐྱབ་བྱེད་སངས་རྒྱས་ཡིན་ན་སེམས་ཅན་མིན་པས་ཐུབ་
པ་ལ་བསམས་མ་བསམས་ལེགས་པར་རྟོགས་ཤིག །དེ་ཡང་ཞིབ་ཏུ་བརྟགས་ན་
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་པ་ཡོད་པ་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་
རྒྱས་པ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མ་བྱེད་པའོ། །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་པ་
ཡོད་ན་དེ་གང་ལ་ཡོད་ཅིང་དུས་ནམ་གྱི་ཆེ་ཡོད་ཅེ་ན། འོན་ཀྱང་ཀྱིས་སེམས་ཅན་
གྱི་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱའོ་སྟུང་པའི་ཐོབ་བྱ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་
སངས་རྒྱས་དེ་གང་གི་རྒྱད་ལ་ཡོད་ཅིང་དུས་ནམ་གྱི་ཆེ་ཡོད། རང་ཉིད་མངོན་པར་
རྟོགས་པར་སངས་རྒྱས་པའི་ཆེ་ཡོད་ཅིང་། དེའི་རྒྱད་ལ་ཡོད་ཀྱི་བྱང་ཚུབ་སེམས་
དཔའ་ཚོགས་ལམ་པའི་རྒྱད་ལ་དེའི་ཐོབ་བྱ་སངས་རྒྱས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཉེ། རྒྱ་
འབྲས་དུས་མི་མཉམ་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། ཅིག་ཤོས་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་སྒྲུས་པ་ལ་མི་
རིགས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད། འཁོར་བ་ལ་ཐོག་མ་ཡོད་ན་རྒྱ་མེད་དུ་འགྱུར་བས་ཐོག་མའི་
མཐའ་མེད་ལ་ཐ་མའི་མཐའ་ཡོད་དམ་མེད་ཅེ་ན། ཁ་ཅིག་ན་རེ། འཁོར་བ་སྤྱི་ཙམ་ལ་
ཕྱི་མཐའ་མེད་ལ། འཁོར་བ་བྱེ་བྲག་པ་ལ་ཕྱི་མཐའ་ཡོད་དོ།

ཞེས་སྒྲ་བ་ནི་འགལ་ཉེ། དངོས་པོ་ལ་མི་སྲིད་པའི་བྱམ་པ་ལ་ཡོད་པ་འགལ་
པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་འཁོར་བ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གང་ལ་ཡང་ཕྱི་མཐའ་ཡོད་ལ། ལྷང་
ཁ་ཅིག་ལས། འཁོར་བ་ལ་ཕྱི་མཐའ་མི་མངོན་པར་གསུངས་པ་ནི། སེམས་ཅན་ཁ་

ཅིག །དུས་འདི་ཙམ་ན་ཐར་པ་ཐོབ་ལ་དེ་པན་ཆད་དང་ཚུན་ཆད་དུ་མ་བྱུང་ངོ་ཞེས་
པའི་དུས་ཀྱི་ངེས་པ་བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསམ་པར་མི་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་གྱི། སྤར་
བཤའ་པ་ལྟར་ཐར་པ་ཐོབ་མི་སྲིད་པའི་སེམས་ཙན་མེད་པར་གཤམ་པར་བྱའོ། །ཁ་
ཅིག །འཁོར་བ་ལ་བྱི་མཐའ་མེད་ལ་སེམས་ཙན་ཐམས་ཅད་འཆང་རྒྱའོ། ཞེས་ཟེར་
བ་ནི་འགལ་བའི་ཁུར་འབའ་ཞིག་གོ། སྤྲོས་པས་ཆོག་གོ།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། མཆོམས་སྦྱར་བ་དང་། ལུང་དགོད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
སེམས་ཙན་སྒོ་བྱར་གྱི་ངི་མས་དག་པར་འགྱུར་བ་མི་སྲིད་པ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
གང་གི་བྱིར་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བྱུང་པར་མེད་པར་སེམས་ཙན་ཐམས་ཅད་
ལ་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་ཅིང་སྒོ་བྱར་གྱི་ངི་མས་རྣམ་པར་དག་པར་རུང་བ་
ཉིད་ཡོད་པ་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། སེམས་ཙན་གྱི་སེམས་
དང་དེའི་ངི་མ་ཐོག་མ་མེད་པར་གྱུར་ཡུང་སྒོ་བྱར་གྱི་ངི་མ་ཐ་མ་དང་ལྡན་པ་ནི་
སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་དག་པ་ལ་སྒོ་བྱར་གྱི་ངི་མ་མཐའ་དག་གིས་དག་ནས་འཁོར་
བ་མ་སྒྲོངས་བར་དུ་འཇུག་པའི་རྟག་པའི་ཆོས་ཙན་རང་བཞིན་གྱིས་དག་པ་དེ་བཞིན་
ཉིད་ནི་ཐོག་མེད་ནས་ངི་མའི་སྤྱབས་ཀྱིས་བྱི་བསྐྱབས་ནས་མངོན་སུམ་དུ་མི་མཐོང་
སྟེ། རི་ལྟར་གསེར་གྱི་གཟུགས་ནི་འདྲིམ་པ་སོགས་ཀྱིས་བསྐྱབས་པ་བཞིན། ཞེས་
མདོ་ལས་གསུངས་སོ། །

༼ལྡན་པའི་དོན་བཤའ་པ༽

གསུམ་པ་ལྡན་པའི་དོན་བཤའ་པ་ལ་གསུམ། མཆོམས་སྦྱར་བ་དང་། མདོར་

བསྟན་པ་དང་། རྒྱུ་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་
གཉིས། རྒྱའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་དང་། འབྲས་བུའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའོ། །དང་པོ་
ནི། རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་ལ་རིགས་ཡོད་པའི་ཆོན་ས་རྒྱའི་ཡོན་ཏན་
དཔག་ཏུ་མེད་པའི་ཡོན་ཏན་རིན་ཆེན་མི་ཟད་པའི་གནས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །རྒྱ་
མཚོ་ནི། རིན་པོ་ཆེ་ལ་སོགས་པའི་སྟོང་དང་རིན་པོ་ཆེ་དང་། ལྷ་རྣམས་ཚོགས་པ་
ཡིན་པ་ལྟར་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱ་དང་གྱི་ཁམས་ཀྱང་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ་ཡོན་ཏན་
བཞིའི་གནས་ཏེ། མོས་པ་ནི་སྟོང་ལྟ་བུ་དང་། ཤེས་རབ་དང་ཉིང་རེ་འཛིན་རིན་པོ་ཆེ་
ལྟ་བུ་དང་། སྤྱིང་རྩེ་ནི་ལྷ་ལྟ་བུའོ། །

གཉིས་པ་ནི། དབྱེར་མེད་པར་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་མར་མེ་
བཞིན་དུ་རྒྱ་འབྲུལ་དང་། ལྷའི་རྣ་བ་དང་། གཞན་གྱི་སེམས་དང་། སྟོན་གྱི་གནས་
དང་། འཆི་འཕོ་དང་སྐྱེ་བའི་མངོན་པར་ཤེས་པ་ལྡན་དང་། ཟག་པ་ཟད་པའི་ཡེ་ཤེས་
དང་། ཟག་པ་ཟད་པ་སྟེ་འབྲས་བུའི་ཡོན་ཏན་བདུན་དང་ལྡན་པའོ། །གཉིས་པ་ལ་
གཉིས། རྒྱའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་དང་། འབྲས་བུའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་གཉིས། ཁྱིེ་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་
གཉིས། ཁྱིེ་བ་དང་། འབྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་རྣམས་པར་དག་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་
ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ལ་མོས་པ་སྟོང་དང་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སྤུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཞི་
གནས་དང་ལྷག་མཐོང་རྒྱལ་བའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རིན་
ཆེན་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱིང་རྩེ་ཆེན་པོ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱགས་
རྩེ་འཇུག་པའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྒྱ་དང་ཆོས་མཚུངས་པས་ཡོན་ཏན་བཞིས་ཁམས་

ནི་རྒྱུ་ཡོན་ཏན་དང་ལྷན་པར་བསྐྱུས་པའི་ཕྱིར་དཔེ་གསུམ་པོ་ཡིས་འདི་རྒྱ་མཚོ་
དང་ནི་མཚུངས་པར་བསྐྱུས་ཏོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བསྐྱུས་པ་དང་། བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གོ་རིམ་རྩི་ལྟ་
བར་མོས་པ་དང་། ཉིང་རེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་གཉིས་དང་། སྤྱིང་རྩེ་ཆེན་པོའི་གནས་
གསུམ་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཡོན་ཏན་གྱི་དབྱེ་བ་དང་། སོ་
སོར་བཤད་པ་དང་། དཔེ་དོན་ཆོས་མཐུན་སྦྱར་བའོ། །དང་པོ་ནི། གནས་གསུམ་
གང་ཞེན། ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྦྱར་རྣམས་པར་དག་པའི་རྒྱ་ནི་ཞེས་
ཏེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ལ་མོས་པ་ནི་ཐོག་མའི་རྒྱ་སྟེ། དེ་ཅ་བར་མ་བྱས་པར་
ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཞེ་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་བསྐྱོམ་པ་དང་། སྤྱིང་རྩེ་ཆེན་པོ་
བསྐྱོམ་པ་མི་འབྱུང་བས་སོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་ཏེ། མི་གནས་པའི་ཟུང་
ངན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་པའི་ཐབས་སྤྱིད་ཞིའི་མཐའ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་ལམ་མོ། །དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་ཞེས་ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཁམས་སྦྱོང་བའི་ཆེད་དུ་
ཐུགས་རྩེ་ཆེན་པོ་འཇུག་པའི་རྒྱའོ། །

གསུམ་པ་ནི། དེ་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ལ་མོས་པ་བསྐྱོམ་པ་ནི་སྣོད་དང་
ཆོས་མཐུན་པ་སྟེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བསྐྱུས་པར་བྱེད་པས་ཡོན་ཏན་
དཔག་ཏུ་མེད་པ་རོ་བོའི་སྒྲོན་པ་འབྲས་བུ་འབྲིན་པའི་རྣམས་པ་ཟད་མི་ཤེས་པའི་ཤེས་
རབ་དང་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་རིན་པོ་ཆེ་དང་ཐུགས་རྩེའི་ཆུ་རྣམས་དེར་འདུ་བའི་ཕྱིར་
རོ། །ཤེས་རབ་དང་ཞེས་ཏེ། འབྲས་བུ་འདི་སྦྱིན་པར་བྱའོ། །སྤྱིང་པའི་རྣམས་པར་རྟོག་
པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། འབྲས་བུ་འབྲིན་པའི་མཐུ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་ཡོན་ཏན་

དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར་རོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྟིང་རྩེ་བསྐྱོམ་པ་ནི་ཆུ་དང་ཆོས་
མཐུན་པ་སྟེ། ཆུ་བརྒྱན་ཅིང་ག་ཤེར་བ་ལས་མ་འདས་པ་ལྟར། དེ་ནི་འགྲོ་བ་ཐམས་
ཅད་ལ་སྤྱག་བསྐྱེད་དང་བྲལ་འདོད་ཀྱི་དོན་གཉེར་གྱིས་མཆོག་ཏུ་བརྒྱན་པའི་རང་
བཞིན་གྱི་རོ་གཅིག་པ་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཆོས་སྤྱད་དང་། ཀླུ་བའི་ཡེ་ཤེས་དང་
ཐུགས་རྩེའི་ཆོས་གསུམ་པོ་འདི་དག་དག་བྱེད་ཀྱི་ཆུ་དང་། རོབ་བྱེད་ཀྱི་ཆུ་དང་།
ཐུགས་རྩེ་འབྲུག་པའི་ཆུ་གསུམ་པོ་འདིས་ཆུའི་ཡོན་ཏན་བཞི་པོ་དེ་དང་ཁམས་
འབྲེལ་ཁིང་ལྷན་པ་ནི་ལྷན་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཇི་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་
ལ་གཉིས། ཅུ་བ་དང་། འབྲེལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཇི་མ་མེད་པའི་གནས་ཁམས་ལ་
ཞེས་སམ། ཇི་མ་མེད་པ་ཟག་པ་མེད་པའི་དབྱིངས་ཀྱི་གནས་ལ་འབྲས་བུའི་ཡོན་
ཏན་མངོན་ཤེས་ལྟ་དང་ཟག་པ་ཟད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཇི་མེད་དང་ཇི་མ་མེད་པའི་སྤངས་
པ་དེ་ཉིད་དང་ངོ་ཐོའི་སྒྲོན་ས་ནམ་པར་དབྱེར་མེད་པའི་ཕྱིར་མར་མེ་ཡི་སྤང་བ་དང་
ངོ་བ་དང་མདོག་དང་ཆོས་མཚུངས་པ་ཅན་ནོ། །ཟག་པ་ཟད་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི། ཟག་པ་
ཟད་པའི་མངོན་པར་ཤེས་པ་སྟེ། ཇི་མ་ཟད་པའི་སྤངས་པ་དེ་ཉིད་མངོན་སུམ་ཏུ་ཤེས་
པའི་ཡེ་ཤེས་སོ། །དེ་ཉིད་ནི་ནམ་གྲོལ་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་པའི་སྤངས་པ་དེ་ཉིད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། ལྷང་དང་སྦྱར་བའོ། །དང་པོ་ལ་
གསུམ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། ཆུས་པར་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྐྱེད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
གོ་རིམ་རི་ལྟ་བར་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཡོན་ཏན་གྱི་དབྱེ་བ་དང་། དཔེ་
དོན་ཆོས་མཐུན་སྦྱར་བའོ། །དང་པོ་ནི། གནས་གསུམ་གང་ཞེན་ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་འབྲས་བུ་འོན་ཏེ་མངོན་པར་ཤེས་པ་ལྟ་ནི་མར་མེད་
སྤང་བ་དང་ཆོས་མཚུངས་པ་སྟེ། དེ་དག་ནི་དོན་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བའི་མི་མཐུན་པའི་
སྟོགས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་འཛོམས་པ་ཉིད་དུ་ཉེ་བར་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྤྱིར་རྟོག་
ཡང་སྟོན་པ་དང་། སྟོགས་དང་། གཤམ་བྱ་རྣམས་ལྷུང་གང་ན་གནས་པ་སོགས་
མངོན་སུམ་དུ་སྤང་བ་དང་། གཞན་གྱི་སེམས་ཆགས་པ་དང་བྲལ་མ་བྲལ་སོགས་
མངོན་སུམ་དུ་སྤང་བ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་ཆེ་རབས་སྤྲུལ་མ་མཐའ་ཡས་པ་མངོན་
སུམ་དུ་མཐོང་ནས་གཤམ་བྱ་གང་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་སྤང་
བས་སྤང་བ་དང་ཆོས་མཚུངས་པའོ། །ཟག་པ་ཟད་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་བློ་བ་དང་ཆོས་
མཐུན་པ་སྟེ་དེ་ནི་ཞེས་སོ། །གནས་ཡོངས་སུ་གྱུར་བའི་ཟག་པ་ཟད་པ་སྤངས་པ་ནི་
མར་མེད་མདོག་དང་ཆོས་མཐུན་པ་སྟེ། དེ་ནི་ཞེས་སོ། །དེ་བཤད་པ་ནི་དེ་ལ་བྱི་མ་
མེད་པ་ནི་གང་ཟག་དང་སྤང་བོ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་ཉོན་མོངས་པའི་སྤྱིབ་པ་
སྤངས་པའི་སྤྱིར་རྟོག་། རྣམ་པར་དག་པ་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་བག་ཆགས་བདེན་སྤང་
འཇུག་པའི་ཆ་དང་བཅས་པའི་ཤེས་བྱའི་སྤྱིབ་པ་སྤངས་པའི་སྤྱིར་རྟོག་། འོད་གསལ་
བ་ནི་སྤྱིབ་པ་དེ་གཉི་ག་སྟོ་བྱུར་བ་ཉིད་ཀྱིས་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་ཞུགས་པ་མ་
ཡིན་པའི་སྤྱིར་རྟོག་། །

གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟར་མངོན་པར་ཤེས་པ་ལྟ་དང་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་
སྤངས་པས་བསྐྱུས་པ་མི་སྟོབ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་བདུན་པོ་འདི་དག་བྱི་མ་མཐའ་དག་
གིས་དབེན་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་རྟག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཟག་པ་མེད་པའི་
དབྱིངས་ན་ངོ་བོའི་སྟོན་པ་མཚན་རྣམས་པར་དབྱེ་བ་མེད་པ་ཉིད་དུ་སོ་སོ་མ་ཡིན་

པའི་ཚོས་ཀྱི་དབྱིངས་མཉམ་པ་ཉིད་དང་ལྡན་པ་ནི་ལྡན་པ་ཞེས་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི།
ལྡན་པའི་དོན་ལས་ཞེས་ཏེ་མདོ་ལས། ལྷ་རིའི་བྱ་དཔེར་ན་ཞེས་སོ། །འབྲས་བུ་
མཐར་ཐུག་པའི་དུས་ན་ཡོན་ཏན་འདི་དག་དང་ལྡན་པ་མདོ་འདིས་བསྟན་གྱི། སོ་སོ་
སྐྱེ་བོའི་རྒྱུ་ལ་ཡོད་པར་མ་བསྟན་ཏོ། །

།འཇུག་པའི་རབ་དབྱེ་བཤད་པ།།

བཞི་པ་འཇུག་པའི་རབ་དབྱེ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། དེའི་ཡན་
ལག་གོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མཆོམས་སྦྱར་བ་དང་། བསྟན་པ་དང་། བཤད་པའོ། །དང་
པོ་ནི། དེ་ལ་ཞེས་སོ། །དེ་བཞིན་ཉིད་གཞི་གང་ལ་གནས་པ་དང་། དབྱེ་བ་དུས་གནས་
པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟེན་གྱི་འཇུག་པ་དང་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའི་འཇུག་པ་གཉིས་སོ། །གཉིས་པ་
ནི། སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་དང་འཕགས་པ་གཞན་དང་། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྟེན་དེ་
གསུམ་ལ་གནས་པ་རྟེན་གྱི་འཇུག་པ་དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་འི་མས་མ་དག་པ་དང་
ཚྭ་གས་གཅིག་དང་བྲལ་བ་དང་། སྤྱི་བ་བ་ཐམས་ཅད་ཟད་པའི་དབྱེ་བ་གསུམ་དུ་
གནས་པས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའི་འཇུག་པ་ལས་དེ་ཉིད་གཟིགས་པས་སེམས་ཅན་ལ་
རྒྱལ་བའི་སྣང་པོ་འི་མ་དང་བཅས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་འདི་བསྟན་ཏོ། །སེམས་ཅན་
གྱིས་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པའི་གཞི་སྣང་པོ་བསྟུས་པ་ནི་སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་རང་
བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་འདི་ཡིན་ཏེ། གང་ལ་དམིགས་ནས་བསྟོམས་ན་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཚོས་རྣམས་སྐྱེ་བའི་ཚོས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་དེ་ཉིད་དོ། །འི་མ་དང་བཅས་པའི་
དེ་བཞིན་ཉིད་རྒྱལ་བ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པའི་ཐབས་ཀྱི་སྣང་

མོ་བསྐྱུས་པ་ཡིན་པས་རྒྱལ་བའི་སྤྲོད་པོ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་དེ་བཞི། འདིས་ཅི་བསྟན་ཅེ་ན། ལན་ལ་གཉིས། ཅ་བ་དང་། འབྲེལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། སོ་སོའི་སྤྲོད་པོའི་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་སྤྲོད་པ་འདི་ས་བོན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་སྤངས་ཤིང་དེ་མའི་ས་བོན་དང་བཅས་པས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དང་བཅས་པ་དང་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱལ་མ་ཡིན་པའི་བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་ལས་ལྡོག་པ་སྟེ་དེ་མ་ཟད་པར་མ་སྤངས་ཤིང་དེ་མའི་ས་བོན་ཅི་རིགས་པ་སྤངས་པས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་རི་ལྟ་བ་བཞིན་གཟིགས་པ་མཐར་ཐུག་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་སྤྲོས་པ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་རབ་དུ་དབྱེ་བར་གནས་པའོ། །གཙོ་བོ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་རྣམས་ཡིན་མོད་ཀྱི། འཕགས་པ་གཞན་ཡང་རིམ་བཤུགས་གཉིས་པའི་ནང་དུ་བསྐྱུ་བར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཁམས་ལ་འབྱུག་པའི་དབྱེ་བ་རྣམ་པ་གསུམ་ཐ་དད་པར་བསྟན་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། གང་ལས་བསྟན་ན་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ལ་སོགས་པར་དེ་བཞིན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྫོགས་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒོ་ལ་གདམས་པ་ལས་བརྒྱམས་ཏེ་འོ། །དེ་བཞིན་དུ་དོན་དམ་པའི་དབྱེ་བ་ཤིང་ཕྱིན་ཀྱི་མདོ་ལས་གསུངས་པར་བསྒྲུབས་པས་ཤིང་ཕྱིན་ཀྱི་མདོ་ལས་ཀྱན་རྫོགས་རང་སྟོང་འབའ་ཞིག་བསྟན་ཀྱི། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གཞན་སྟོང་མ་བསྟན་ཏོ་ཞེས་ཤིང་ཕྱིན་ཀྱི་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་འདི་ཅ་འབྲེལ་སུན་དབྱང་བར་མི་བྱའོ། །གང་ལ་བསྟན་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལོ། །གཞི་

གང་ལ་ཚུལ་རི་ལྟར་བསྟན་པ་ནི། ཚེས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་རྣམ་པར་དག་པ་
 སྤྱིའི་མཆོན་ཉིད་བསྟན་པ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་ཞེས་པ་ནས།
 དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཞེས་སོ། །གསུམ་པོ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། ཞེས་
 སོ། །དེ་ཉིད་བཤད་པ་ནི། དེ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དང་བཅས་པ་ནི་བྱེས་པ་རྣམས་ཀྱི་དེ་
 བཞིན་ཉིད་དེ། བྱེས་པ་རྣམས་མི་རྟག་པ་སོགས་བཞི་ལ་རྟག་པ་སོགས་སུ་འདྲ་ཤེས་
 པ་དང་། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པས་ཀྱང་ནས་ཉོན་མོངས་པས་སེམས་དང་འདྲ་
 ཤེས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གིས་ཞེན་པའི་དོན་ལ་བཟོད་ཅིང་འདོད་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པས་
 ལྟ་བུ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པའི་བྱེས་རོ། །དེ་ལས་ལྟོག་པས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ནི་འཕགས་པ་
 རྣམས་ཀྱི་སྟེ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་སྟེ་ཅི་རིགས་པ་སྤངས་པའི་བྱེས་རོ། །ཡང་དག་པ་ཕྱིན་ཅི་
 མ་ལོག་པར་ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྤྱིའི་མཆོན་སྤྱར་བ་དང་། སོ་སོའི་དོན་བཤད་
 པའོ། །དང་པོ་ནི། འདི་པན་ཆད་ནི་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་བཞི། རོ་བོའི་སྒྲོན་ནས་ཐ་དང་
 པ་མ་ཡིན་པར་གནས་སྐབས་ཙམ་ཐ་དང་པའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་། རང་བཞིན་
 གཅིག་ཉིད་གནས་སྐབས་ཀྱང་ཏུ་འགོ་བས་དེ་ཉིད་བསྐྱབ་པ་དང་། རོ་བོའི་སྒྲོན་ནས་
 གཞན་ཏུ་མི་འགྱུར་བས་བསྐྱབ་པ་དང་། ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པའི་དུས་ན་རྣམ་གྲོལ་
 ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་དབྱེར་མེད་ཏུ་ལྷན་པར་བསྐྱབ་པའོ། །

དང་པོ་ལ་གསུམ། མཆོན་སྤྱར་བ་དང་། བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་
 པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། སྤྱི་བ་པའི་ས་བོན་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཡང་
 མ་དག་པ་དང་། སྤྱི་བ་པ་མཐའ་དག་མ་དག་ཅིང་ཀྱང་བརྟགས་ཀྱི་ས་བོན་སོགས་ཅི་

རིགས་པ་དག་པ་དང་། འིན་ཏུ་རྣམ་དག་གི་དེ་བཞིན་ཉིད་གསུམ་ལ་གོ་རིམ་བཞིན་
དུ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པའི་
ཆུད་གྱི་ཁམས་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །

དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་དབྱེ་བ་སྟོན་པ་ཡིན་པས་འིན་ཏུ་རྣམ་དག་གི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པར་བཞག་ཀྱང་འགལ་བ་མེད་ལ་དེ་བཞིན་ཉིད་སྤྲ་མ་གཉིས་སོ་སྐྱེ་
དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡིན་པར་བཞག་ཏུ་མི་རུང་སྟེ། རོན་དམ་པའི་བདེན་པ་
སྐྱེས་བྱུང་འདྲིལ་བ་གཞན་སྟེའི་ལུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །བརྗོད་དོ་ཞེས་པའི་སྐྱེ་
ལས་ནི་གང་ཟག་གསུམ་གྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་གང་ཟག་གསུམ་དུ་གདགས་པའི་གཞིར་
བྱ་སྟེ། དེ་ལྟ་ན། བྱང་པོའི་ཆོགས་པ་དང་ཆུན་ལ་བརྟེན་ནས་གང་ཟག་ཏུ་བཏགས་
ཀྱང་། བྱང་པོའི་ཆོགས་པ་དང་ཆུན་དང་དེའི་ཡ་གྲུལ་སོགས་གང་ཡང་གང་ཟག་གི་
མཆོན་གཞིར་བཞག་ཏུ་མི་རུང་བ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

ཞིབ་ཏུ་བཤད་ན། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་སྟོང་པོའི་མདོ་ལས། གཟུགས་
སྟོང་པའོ། །སྟོང་བ་ཉིད་གཟུགས་སོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཉེ། གཟུགས་ཀྱི་རང་གི་ངོ་
བོའི་སྟོང་ལུགས་ཇི་ལྟར་ཡོད་ལྟས་པའི་ཆེ། གཟུགས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་རྒྱལ་
ཅོམ་ཡང་མེད་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་ལ། དེའི་ཅི་མ་ཡལ་བའི་རང་ནས་གཟུགས་སུ་འདོགས་
པའི་གཞི་ཇི་ལྟར་ཡིན་ལྟས་པའི་ཆེ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པའི་ཆོས་ཞིག་ལ་གཟུགས་
སུ་ཐ་སྟོན་བྱེད་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་འགྱུར་བ་བཞིན་དུ། འདིར་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་
སྟོང་པའི་ཆོས་ཞིག་ལ་གང་ཟག་གསུམ་དུ་ཐ་སྟོན་བྱས་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་ནས་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་སྟོང་པོའི་དོན་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ལ་ངི་བ་ནི། འདིས་ཅི་བསྟན་ཅེན་ལན་ལ་གཉིས། ཅ་བ་དང་། འབྲེལ་
བཤོ། །དང་པོ་ནི། ཁམས་ངི་མ་དང་བཅས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་གནས་སྐབས་གསུམ་
དག་ཏུ་སྡེ་ཕྱི་རིམ་གྱིས་མིང་གསུམ་གྱིས་ནི་བཏགས་ནས་བསྟན་པ་ཉིད་ཏུ་ཤེས་པར་
བྱའོ། །མཚན་གཞིར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པ་སྤར་བ་ཤད་པ་ལྟར་རོ། །ཁམས་ངི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན།
སྤར་བ་ཤད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་དོན་འདི་དྲུག་གིས་ནི་བསྟན་པ་ཡི་སྟེ། དེ་
དག་གིས་གཏན་ལ་པལ་པའི་དོན་དེ་ཉིད་དེ་དེ་ཡང་མདོར་བསྟུས་ན། གནས་སྐབས་
གསུམ་དུ་མིང་གསུམ་གྱིས་བཏགས་ནས་བསྟན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚིག་དོན་དང་། ལུང་དང་སྦྲར་བཤོ། །དང་པོ་ནི། གནས་
སྐབས་ཅན་དབྱེ་བའི་གཞི་ནི་དེ་ལྟར་མིང་གང་ཅི་ཡང་རུང་སྟེ། བཅོམ་ལྷན་འདས་
གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་། འགག་པ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་ཟབ་མོའི་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་སྒོ་
ཏུ་མར་རྒྱས་པར་བསྟན་པའི་ཟག་པ་མེད་པའི་ཁམས་དེ་བཞིན་ཉིད་བསྟན་པ་ངོ་བོ་
ཉིད་ཅེས་སོ། །གནས་སྐབས་དང་པོ་ལ་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་ཞེས་སྦྱར་བསྟན་ཡང་
ངི་མའི་ས་བོན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་དག་པའི་གནས་སྐབས་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པས་
སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་འབའ་ཞིག་དང་རིམ་པ་གཉིས་པའི་སྐབས་སུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
ཞེས་སྦྱར་བ་ཤད་ཀྱང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་ཡིན་པར་ཤེས་བྱེད་གྱི་
མདོ་ལས་གསལ་ལ། དེ་ཡང་གཙོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། ཉན་རང་འཕགས་
པ་དག་ཀྱང་དེར་བསྟུས་ནས་བཞག་སྟེ། སོ་སོ་སྐྱེ་བོར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་དང་།
འབྲུག་པའི་རབ་དབྱེའི་སྐབས་སུ་དེ་ཡང་བསྟན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི།
ངི་སྟན་དུ། བཅོམ་ལྷན་འདས་གྱིས། ལྷ་རིའི་བྱ་ངི་མས་རྣམ་པར་དག་པ་ན་ཚས་གྱི་

སྤྱི་ཞེས་བསྟན་པའི་བྱི་མ་དང་བཅས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་ཉིད་ཉོན་མོངས་པའི་ཞེས་
དང་། ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་འཁོར་བའི་སོ་སོ་སྤྱི་བོའི་རྒྱུ་ལ་གནས་པས་འཁོར་
བའི་རྒྱུ་གྱིས་འབྲེལ་ལ་ཞེས་པ་ནས། སོ་སོ་སྤྱི་བོའི་རྒྱུ་གྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་
སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་ཞེས་བརྗོད་དོ། །

ཤུ་རིའི་བྱ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱི་དེ་ཉིད་འཁོར་བའི་རྒྱུ་གྱི་སྤྱུག་བསྐལ་ལ་སྤྱི་བར་བྱུར་
བ་ཞེས་པ་ནས། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྤྱད་པ་སྤྱོད་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ཞེས་བརྗོད་
དོ། །ཆོས་སྤྱི་འཁོར་བར་འཁོར་བ་སོགས་མི་རྩལ་བས་བྱི་མས་དག་པའི་ཆེ་ཆོས་
སྤྱིར་འབྱུར་བ་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་ཉིད་ཁྱད་ཆོས་དེ་དག་གིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ལ་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་བཏགས་པའི་དོན་ནོ། །དེ་དག་གིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་
འཕགས་པ་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་རིག་ནས་མི་མ་ཐུན་པར་འཛིན་པ་དང་།
སེམས་ཅན་གྱི་སྤྱོད་པ་བརྒྱུད་ཁྱི་བཞི་སྟོང་གི་གཉེན་པོར་ཆོས་སྤྱད་བརྒྱུད་ཁྱི་བཞི་
སྟོང་གི་དོན་རིག་ནས་པར་ཕྱིན་བཅུ་ལྔ་སྤྱོད་པ་ཉམས་སྲུ་ལེན་པ་བསྟན་ཏོ། །ཤུ་རིའི་
བྱ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱི་དེ་ཉིད་ཅེས་ཏེ། རིམ་བ་བཞིན་དུ་ཉོན་མོངས་མངོན་བྱུར་སྤངས་པ་
དང་། འབྲས་བུ་སྤྱུག་བདེན་སྤངས་པ་དང་། ཤེས་སྤྱི་བ་སྤངས་པ་དང་། རྒྱ་མཚན་དེ་
ཉིད་ཀྱིས་ན་དག་པ་ཞེས་པས་རང་དོན་སྤུན་ཆོག་གས་ཀྱི་སྤངས་པ་དང་། གཞན་དོན་
སྤུན་ཆོག་གས་ནི་སེམས་ཅན་ཞེས་སོ། །རིམ་བ་དང་རིམ་བུ་དཔེ་སྤྱོད་པ་རྟོགས་པ་གཉིས་ནི་
ཤེས་བྱའི་ཞེས་པ་གཉིས་དང་། རྒྱ་མཚན་དེས་ན་སྤྱི་བ་པ་མེད་པའི་ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མཚན་སྤྱད་པ་དང་། བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཞད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཞེས་ཏེ། རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་དེ་ཉིད་

གནས་སྐབས་གསུམ་དུ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བས་གནས་སྐབས་ཙམ་ཐ་དད་པ་ཡིན་གྱི།
རང་གི་ངོ་བོའི་སློན་ནས་མི་འདྲ་བ་སོ་སོ་ཐ་དད་པ་ཡིན་ན། གནས་སྐབས་གསུམ་དུ་
ཁྱད་པར་མེད་པར་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་འགལ་བའི་བྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། རི་ལྷར་སློང་སློང་བ་མཐའ་དག་ལ་ཁྲབ་པར་བྱའོ་སྐྱམ་པའི་རྟོག་པ་
མེད་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ནས་མཁའ་ཐོགས་པའི་རེག་བྱ་དང་བལ་བ་ཀུན་ཏུ་རྗེས་སུ་
སོང་བ་ལྷར་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི་མ་མེད་པའི་དབྱིངས་རང་བཞིན་གྱིས་སློང་བ་
དེ་ཉིད་དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་ཅན་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བ་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ནི་མ་མེད་པའི་
དབྱིངས་ནི་ནི་མ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་མ་ཁྲལས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། སློ་བུར་ནི་
བལ་འབའ་ཞིག་མིན་ནོ། །ཐོགས་པའི་རེག་བྱ་རྣམས་པར་བཅད་ཙམ་དེ་ཉིད་འདུས་མ་
བྱས་ཀྱི་ནས་མཁའ་ཡིན་གྱི། བསྐྱབ་པ་རང་དབང་བའི་རྣམས་པ་འཆར་རྒྱ་མེད་ལ་དེ་
སློང་ཐ་དད་པ་ཀུན་ལ་ཁྲབ་ཀྱང་ཆོས་ཅན་སོ་སོའི་སློན་ནས་ཐ་སྐད་མི་འདྲ་བར་བཞག་
པ་མ་གཏོགས་རང་གི་ངོ་བོའི་སློན་ནས་རྣམས་པ་མི་འདྲ་བ་འཆར་རྒྱ་མེད་པ་བཞིན་དུ།
རང་བཞིན་གྱིས་བྱབ་པ་རྣམས་པར་བཅད་ཙམ་གྱི་རང་བཞིན་རྣམས་དག་དེ་ཉིད་ཆོས་
ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་རྗེས་སུ་སོང་ཡང་སློ་བའི་བཞིན་དུ་རང་གི་ངོ་བོའི་སློན་ནས་རྣམས་པ་
མི་འདྲ་བར་འཆར་རྒྱ་མེད་པས་རང་བཞིན་གཅིག་ཉིད་གནས་སྐབས་ཀུན་ཏུ་རྗེས་
སུ་འགྲོ་བ་དང་། གནས་སྐབས་ཐ་དད་པ་ཙམ་ཞེས་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ལ་ནི་བ་ནི། འདིས་ཅི་བསྟན་ཅེ་ན། ལན་ལ་གཉིས། ཅ་བ་དང་། འགྲེལ་
པའོ། །དང་པོ་ནི། ཁམས་དེ་སྤྱིའི་མཆན་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་ཉིད་ཉེས་པ་མ་ལུས་པ་
དང་བཅས་པ་དང་། སྤང་བྱའི་ས་ཐོན་ཅི་རིགས་པ་སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་བཅས་

བ་དང་། ཡོན་ཏན་མཐར་ཐུག་པ་ཀུན་ལ་བྱེད་པ་སྟེ། གཞུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ས་དང་།
ཟངས་དང་། གསེར་གྱི་སྟོང་རིམ་པ་བཞིན་དུ་དམན་པ་དང་། བར་མ་དང་། མཆོག་
ལ་ནམ་མཁའ་བྱེད་པ་བཞིན་དུ་ཀུན་དུ་འགྲོ་བ་ཉིད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། །ཆོག་དོན་དང་། ལུང་དང་སྒྱུར་བཤོ། །དང་པོ་ནི། སོ་སའི་
སྒྱེ་བོ་དང་ཞེས་ཏེ། གོ་བར་ཟད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། ཅེས་པ་ནས། ལུ་
རིའི་བྱ་དེའི་ཕྱིར་ན་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་གཞན་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྒྱུ་ཡང་གཞན་པ་ནི་མ་
ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་ནི་མ་དང་བཅས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་མ་མཐའ་དག་
གིས་དག་པ་ཆོས་ཀྱི་སྒྱུ་ཡོ། །ཆོས་ཀྱི་སྒྱུ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་མ་དང་
བཅས་པའི་ཆེ་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་ཏེ། འདི་ནི་དོན་གྱིས་ཏེ་རང་གི་ངོ་བོའི་སྟོན་ནས་
རྣམ་པ་མི་འདྲ་བ་འཆར་བའི་གཉིས་སུ་མེད་དེ། ཡི་གེ་ཙམ་ཐ་དད་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་སོ། །སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་དང་ཆོས་ཀྱི་སྒྱུ་དོན་རྣམ་
གྲངས་བར་བྱེད་པ་རིགས་པ་དང་འགལ་བས་ནམ་མཁའ་ལ་བྱ་རོག་དང་བྱ་ཆོད་
འཕྱར་བའི་ལམ་མི་འདྲ་བ་སོ་སོར་འཆར་རྒྱ་མེད་པ་དང་། སྟོང་ཐ་དད་པའི་ནམ་
མཁའ་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བ་སོ་སོར་འཆར་རྒྱ་མེད་ཀྱང་། བརྗོད་པ་ཐ་དད་པ་ཙམ་ཡོད་
པ་ལྟར། རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་དེ་ཉིད་ནི་མ་དང་བཅས་པ་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་
ཞེས་པ་དང་། རི་མ་མཐའ་དག་ཟད་པ་ཆོས་ཀྱི་སྒྱུ་ཞེས་པ་ཙམ་མ་གཏོགས། རང་གི་
ངོ་བོའི་སྟོན་ནས་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བར་འཆར་བ་མེད་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། མཆོམས་སྒྱུར་བ་དང་། དོན་བཤད་པཤོ། །དང་པོ་ནི། དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་ཁམས་ཞེས་ཏེ། ཆོག་སུ་བཅད་པ་བཅུ་བཞི་ནི། ཅ་བ་ལྟ་བུའི་

ཆོགས་བཅད་ཡིན་ཏེ། མ་དག་པའི་གནས་སྐབས་ན་འགྱུར་བ་མེད་པ་སྟོན་པའི་རྩ་བ་
ལྟ་བུའི་ཆོགས་བཅད་བཅུ་གཉིས་དང་། མ་དག་པ་དང་དག་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་
འགྱུར་བ་མེད་པ་སྟོན་པའི་རྩ་བ་ལྟ་བུ་སྟེ་འཆི་ན་དང་ཞེས་པའི་ཆོགས་བཅད་གཅིག་
དང་། ཤིན་ཏུ་རྣམ་དག་ལས་བརྒྱུམས་པ་། །གཞན་འགྱུར་མིན་བདག་ཅེས་པའི་རྩ་བ་
ལྟ་བུའི་ཆོགས་བཅད་གཅིག་རྣམས་སོ། །གསུམ་གའི་མདོར་བསྟན་གྱི་ཆོགས་
བཅད་གཅིག་དང་། དང་པོ་ལ་རྩ་བ་ལྟ་བུ་བཅུ་གཉིས་དང་། གཉིས་པ་ལ་རྩ་བ་ལྟ་བུ་
གཅིག་དང་། བཤད་པ་ལྟ་བུ་བཅུ་གཉིས་དང་། གསུམ་པ་ལ་རྩ་བ་ལྟ་བུ་གཅིག་དང་།
བཤད་པ་ལྟ་བུ་བྲག་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་མི་འགྱུར་བའི་དོན་ལས་བརྒྱུམས་པའི་ཆོགས་
བཅད་ཤོ་ལོ་ཀ་སུམ་ཅུ་རྩ་ལྟོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་། སོ་སོར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། རྩ་བ་དང་། དོན་ཚད་སོ་སོར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཇི་ལྟར་སྤར་སོ་སོ་སྟེ་
ཐོའི་སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་བཞིན་དུ་བྱིས་ཉན་རང་འཕགས་པ་དང་བྱང་
རྒྱུ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པའི་གནས་སྐབས་དང་། ཤིན་ཏུ་རྣམ་དག་གི་གནས་
སྐབས་ན་ཡང་དེ་བཞིན་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་པ་རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་དེ་བཞིན་
དུ་གནས་པ་དང་། ཐ་མའི་གནས་སྐབས་བཞིན་དུ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ན་
ཡང་གནས་པས་འགྱུར་བ་མེད་པའི་ཚོས་ཉིད་དོ། །གནས་སྐབས་སྤུ་མ་གཉིས་ན་
ཉིས་པ་དང་བཅས་པ་དང་། གནས་སྐབས་ཐ་མ་ན་ཉིས་པ་མེད་ཅིང་ཡོན་ཏན་དང་
ལྷན་པས་སྤར་ཇི་ལྟར་བཞིན་དུ་བྱིས་ཀྱང་གནས་པ་མ་བྱུང་བོ་ཞེན། སྟོན་མེད་དེ།
ཉིས་པ་སེམས་ལ་འབྲལ་བྱུང་གི་སྟོ་བྱར་བ་དང་ལྷན་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་

ཏན་མཐའ་དག་སྐྱེ་རུང་དང་། ཡོན་ཏན་སྐྱེ་བའི་དམིགས་པ་རང་བཞིན་ཉིད་དུ་ལྡན་
བའི་ཕྱིར་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་རྣམ་པར་བཅད་ཅམ་དེ་ཉིད་ཉེས་པས་རྣམ་པ་
གཞན་དུ་བྱ་བར་མི་རྒྱས་ཤིང་། ཡོན་ཏན་གྱིས་ཀྱང་རྣམ་པ་གཞན་དུ་བྱ་བར་མི་རྒྱས་
ཏེ། ལུ་ཐམས་ཅད་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་པ་ལྟར། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་
སྦྱོང་བའི་རང་དུ་རོ་གཅིག་པའི་དོན་ནོ། །

དེས་ན་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་རྣམ་པར་བཅད་ཅམ་
ལས་རྣམ་པ་གཞན་དུ་བྱ་བར་མི་རྒྱས་ཤིང་། འཕགས་པ་སྤྱིའི་མཉམ་གཞག་གིས་
གཟིགས་པའི་ཆེན་ཡང་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བར་འཆར་རྒྱ་རུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་གནས་
པ་དེ་ཉིད་ལ་འགྱུར་བ་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ། །བསྐྱབ་པར་རང་དབང་པའི་རྟག་དངོས་ལ་
འདོད་པ་ནི་ཆོས་འདི་བ་རྣམས་ཀྱི་ལྷགས་མ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་
ནི། ཅ་བ་ལྟ་བུའི་ཆོག་སྤྱེ་བཅད་པ་བཅུ་བཞིའོ། །ཆོག་སྤྱེ་བཅད་པ་བཅུ་བཞི་
པས་ནི་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པའི་གནས་སྐབས་ན་འབྲལ་རུང་དང་ངོ་མོའི་སྒོ་ནས་
ཡོན་ཏན་མི་འདྲ་བར་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་མེད་ཅིང་། འབྲལ་མི་ཤེས་པ་ཞེས་སོ། །གཉིས་
པ་ལ་གསུམ། མ་དག་པའི་གནས་སྐབས་ན་མི་འགྱུར་བ་བཤད་པ་དང་། མ་དག་པ་
དང་དག་པའི་གནས་སྐབས་ན་མི་འགྱུར་བ་བཤད་པ་དང་། ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་གྲི་
གནས་སྐབས་ན་མི་འགྱུར་བའི་དོན་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ལ་གཉིས། ཇི་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་
གཉིས། སྤང་སོགས་སྐྱེད་བྱེད་ལས་ཉོན་སོགས་ཀྱིས་མི་འགྱུར་བ་དང་། མེ་དང་
ཆོས་མཚུངས་པའི་སྤང་སོགས་འཇིག་བྱེད་ཀྱི་བ་སོགས་ཀྱིས་མི་འགྱུར་བའོ། །

དང་པོ་ལ་གཉིས། ཅུ་བ་དང་། འབྲེལ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མདོར་བསྟན་བ་
དང་། རྒྱས་བར་བཤད་བ་དང་། རོན་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཀུན་ནས་ཉོན་
མོངས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱིས་མ་གོས་བ་དང་། དེའི་སྐྱེ་འཇིག་གིས་མ་གོས་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཇི་
ལྟར་ནམ་མཁའ་སྟོང་གི་འཇིག་རྟེན་ཀུན་ཏུ་ཁྲབ་བར་སོང་བ་ཡིན་ཡང་ཐོགས་པའི་རེག་
བྱ་རྒྱུ་བར་བཅད་ཅམ་ཡིན་པས་འདུས་མ་བྱས་ཤིང་དབང་པོའི་མདོན་སྟུམ་གྱི་གཟུང་
ཡུལ་དུ་མ་གྱུར་བས་སྤ་བའི་བྱིར། སྟོང་གི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཉེས་པས་རྩལ་སོགས་ཀྱིས་
ཉེ་བར་གོས་བ་མེད་བ་དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཁམས་རང་བཞིན་གྱིས་
རྒྱུ་བར་དག་པ་ཟག་པ་མེད་པའི་གནས་འདི་ཁྲབ་བར་ཡོད་ཀྱང་ལས་ཉོན་སོགས་ཀྱིས་
རྒྱུ་བ་བཞུགས་དུ་བསྐྱུར་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཉེ་བར་གོས་བ་མེད་བའོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཇི་ལྟར་སྟོང་གི་འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་དུ་ནམ་མཁའ་ལ་ནི་བརྟེན་ཏེ་
རྒྱུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ནས་བཅམས་ནས་སྐྱེ་ཞིང་དུས་མཐའི་མེ་སོགས་ཀྱིས་འཇིག་པ་
དེ་བཞིན་དུ་འདུས་མ་བྱས་བ་རང་བཞིན་རྒྱུ་བ་དག་གི་དབྱིངས་ལ་དབང་པོ་རྒྱུ་བ་ནི་སྐྱེ་
ཞིང་འཇིག་ཀྱང་སྐྱེ་འཇིག་གི་ཆོས་ཀྱིས་རྒྱུ་བ་བཞུགས་དུ་བསྐྱུར་བར་མི་ལུས་
བའོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། འཇིག་པའི་ཆོས་ཀྱིས་མ་གོས་བ་དང་། སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཀྱིས་
མ་གོས་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཇི་ལྟར་ནམ་མཁའ་མེ་རྒྱུ་བ་སྟོན་ཆད་ནམ་ཡང་ཆོག་
པ་མེད་བ་དེ་བཞིན་དུ་རྗེ་མ་དང་བཅས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་འདི་ནི་འཆི་བ་དང་ན་བ་དང་
གྲ་བའི་མེས་མི་ཆོག་ཅིང་ཞིག་པར་བྱར་མེད་དོ། །རྒྱུ་བ་ནི་མང་པོའི་ཆོག་སྟེ་མེ་
གསུམ་མོ། །འཇིག་པའི་ཆོས་ཀྱིས་མ་གོས་བ་བརྗོད་བྱ་ཅུང་བས་ཐོག་མར་བཤད་
བའོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ། དཔེ་དང་དོན་དང་། དཔེ་དོན་སོ་སོར་སྦྱར་བའོ། །དང་པོ་

ནི། སའི་དགྲིལ་ལའོར་ནི་རྩའི་དགྲིལ་ལའོར་ལ་གནས་ལ་རྩ་རྩུང་ལ་རྩུང་ནས་མཁའ་
ལ་རབ་ཏུ་གནས་ཀྱང་འདུས་མ་བྱས་སའི་ནས་མཁའ་ནི་རྩུང་དང་རྩ་དག་དང་སའི་
ཁམས་ལ་གནས་བ་མ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། དཔེ་དེ་བཞིན་ཏུ་ཟག་པ་དང་བཅས་སའི་རྣམ་སྟོན་གྱིས་བསྟུས་
སའི་ཕྱང་པོ་དང་། ཁམས་དང་མིག་གི་དབང་པོ་ལ་སོགས་སའི་སྦྱེ་མཆེད་རྣམས་རང་
རྩུ་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པ་དག་ལ་གནས་ཤིང་ལས་དང་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་
སའི་ཉོན་མོངས་པ་གང་ཟག་དང་ཕྱང་པོ་བདེན་པར་འཛིན་སའི་རྩུ་ལ་བཞིན་མིན་སའི་
ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་རྟག་ཏུ་གནས་ལ་རྩུ་ལ་བཞིན་མ་ཡིན་སའི་ཡིད་བྱེད་ནི་སེམས་ཀྱི་
གནས་ལུགས་རང་བཞིན་གྱིས་དག་པ་ལ་རབ་ཏུ་གནས་ཀྱང་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་
དོན་དམ་སའི་བདེན་པ་ནི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་སའི་རྩུ་ལ་གྱིས་ལས་ཉོན་ལ་
སོགས་སའི་ཆོས་རྣམས་ནི་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་གནས་བ་མེད་དོ། །

དེའི་དོན་ནི་ལས་ཉོན་སོགས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་མ་གྲུབ་བརྟགས་སའི་ཆེ་ན་
རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་རྩུ་ཙམ་ཡང་མེད་པས་མཐར་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་
ཁོང་ཏུ་རྩུད་པ་ལས་མ་འདས་ལ། རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་གནས་ལུགས་
ཇི་ལྟར་ཡོད་བརྟགས་པ་ན་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་དེ་ཉིད་ལས་མ་འདས་ཀྱི། དེ་
ལས་གཞན་ཉོན་མོངས་སོགས་སུ་མི་འགྱུར་བའི་དོན་ནོ། །དེས་ན་མ་དག་སའི་
གནས་སྐབས་ན་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ལས་ཉོན་གྱིས་རྣམ་པ་གཞན་ཏུ་
བསྐྱར་མི་རུས་པ་ཡིན་གྱི། རི་བཅས་རི་མེད་ཏུ་གཉེན་པོས་བྱེད་མི་རུས་པའི་དོན་མ་
ཡིན་ནོ། །འདི་དག་གིས་ནི་སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་དང་། རང་གི་

མཆན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་བ་དང་། བདེན་པར་བྱུང་བས་སྟོང་པའི་རང་བཞིན་རྣམ་དག་
 ཆོས་ཀྱི་གནས་ལུགས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་དེ་ཉིད་ཅུལ་བཏོན་དུ་བྱས་ནས། ཇི་མ་
 སྟོ་བྱར་བར་ཞར་ལ་བསྐྱབ་བ་ཡིན་ལ། འོག་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་མེད་
 མདོས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་དཔེ་དགུས་ཇི་མ་སྟོ་བྱར་བ་ཡིན་པ་ཅུལ་བཏོན་དུ་
 བཤད་ནས་སེམས་བདེན་སྟོང་སྟོས་བྲལ་ཞར་ལ་འཆད་བ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། དཔེ་དོན་ཆོས་མཐུན་ཀྱི་བྱང་པར་བཤད་
 པའོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་སྟོན་ཀྱིས་བསྐྱབ་པའི་ཕྱང་པོ་དང་སྟེ་མཆད་དང་ཁམས་
 རྣམས་སའི་དཀྱིལ་འཁོར་དང་འབྲ་བར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་
 འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་སས་གྲིང་བཞི་རི་རབ་སོགས་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པ་ལྟར་མ་
 འོངས་པ་ན་རྣམ་སྟོན་འབྲིན་པའི་ལས་ཉོན་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་ཕྱིར། སའི་རྟེན་བྱེད་པ་
 དང་། གཞི་མི་བརྟན་པ་རྒྱུད་ལ་གནས་པའི་རྒྱུ་ཁམས་དང་འབྲ་བར་ལུས་ཅན་ཀྱི་ལས་
 དང་ཉོན་མོངས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཕྱང་པོའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་
 གཞི་མི་བརྟན་པ་རྒྱུ་ལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། ཇི་ལྟར་ཞེན་པ་ལྟར་མ་བྱུང་
 ཅིང་། ཇི་ལྟར་ཞེན་པས་སྟོང་པ་ལ་དངོས་སུ་གནས་པའི་རྒྱལ་བཞིན་མ་ཡིན་པའི་
 ཡིད་བྱེད་ནི་རྒྱའི་རྟེན་བྱེད་ཅིང་ནམ་མཁའ་ལ་དངོས་སུ་གནས་པ་རྒྱུད་གི་ཁམས་
 དང་འབྲ་བར་ལྟོ། །སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ནམ་མཁའི་ཁམས་
 བཞིན་དུ་དེ་རྒྱལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་དང་མཐུན་པའི་གཞི་ཅན་མིན་ཞིང་
 རྒྱལ་མིན་ཡིད་བྱེད་སོགས་ལ་གནས་པ་མེད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རྒྱལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་བྱང་པར་དང་། ལས་ཉོན་ཀྱི་བྱང་

པར་དང་། དེ་དག་གི་ཉེན་གྱི་ཁྱད་པར་རོ། །དང་པོ་ནི། ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པའི་ཡིད་
 བྱེད་ནི་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་བདེན་སྟོང་སྟོས་བྲལ་ལ་རབ་ཏུ་གནས་ལ་ཚུལ་བཞིན་
 མ་ཡིན་པའི་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་ལས་དང་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བའི་གོ་སྐྱབས་རབ་ཏུ་བྱེ་བས་
 བྱེད་སྒྲ་མས་བདེན་སྟོང་ལ་གནས་པ་དང་། བྱེད་བྱི་མས་ལས་ཉོན་གྱི་ཉེན་བྱེད་པར་
 བསྟན་ཏོ། །འདི་དག་གིས་ཀྱང་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པ་གཞི་མེད་ཅ་བྲལ་ཏུ་བསྐྱབས་པ་
 ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། ལས་དང་ཉོན་མོངས་ཚུའི་དགྱིལ་འཁོར་ལྟ་བུ་ལས་ནི་ཉེར་
 ལེན་དང་ལྟན་ཅིག་བྱེད་ཀྱིན་བྱས་ནས་སྤྲིན་གྱི་ཕུང་པོ་དང་སྐྱེ་མཆེད་དང་ཁམས་
 རྣམས་འབྱུང་ལ། ཚུའི་དགྱིལ་འཁོར་དེ་འཛིག་པ་དང་ཆགས་པ་ལྟར་རྣམ་སྤྲིན་གྱི་ཕུང་
 པོ་སོགས་ཀྱང་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་སྐྱེ་བ་དང་འཛིག་པར་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། རྣམ་མཁའ་སྐྱེ་འཛིག་དང་བྲལ་བ་ལྟར་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དོན་
 དམ་པའི་བདེན་པ་ཡང་རྣམ་མཁའི་ཁམས་ལྟར་སྐྱེད་པའི་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ་མེད་ཅིང་
 ལྟན་ཅིག་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མེད་དེ་དེ་སྐྱེད་པའི་རྒྱ་རྒྱུ་ཆོགས་པ་མེད་ཅིང་སྐྱེ་བ་དང་
 མཐར་འཛིག་པ་དང་། རྒྱུའི་དབང་གིས་གནས་པ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའོ། །ཀྱན་
 རྣམ་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱིས་གཞན་ཏུ་མི་འབྱུང་བ་མདོར་བསྟན་དང་དོན་བསྟུར་
 བྱང་ཡང་རྒྱས་བཤད་ཏུ་མ་བྱུང་བ་ནི་དེ་གཉིས་ཀྱིས་གོ་བར་དགོངས་པ་དང་། སྐྱེ་
 འཛིག་གིས་གཞན་ཏུ་འབྱུང་བར་བྱེད་མི་རུས་ན་ལས་ཉོན་གྱིས་གཞན་ཏུ་བསྐྱར་
 བར་མི་རུས་པ་གོ་སྐྱབས་བར་དགོངས་སོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ལས་ཉོན་གྱིས་གཞན་ཏུ་མི་འབྱུང་བ་དང་། སྐྱེ་འཛིག་
 གིས་གཞན་ཏུ་མི་འབྱུང་བ་མཆོམས་སྦྱར་བ་དང་བཅས་པའོ། །

དང་པོ་ནི། སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གང་ཡིན་
 བ་དེ་ནི་སྒོར་གྱི་བྲེ་བྲག་གིས་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བའི་ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་ཉོན་
 མོངས་ཀྱིས་ངོ་བོ་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་མེད་དེ། ཡང་དག་པ་མིན་པའི་རྟོག་པ་བདེན་
 འཛིན་ལས་བྱུང་བའི་འདོད་ཆགས་སོགས་སྒོ་བྱར་གྱི་བྲི་མས་དེ་ཉོན་མོངས་པར་མི་
 འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་སེམས་ཀྱང་ཆགས་སོགས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པར་མི་
 འགྱུར་བར་ཐལ། རང་བཞིན་གྱིས་སྒོར་བའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། དེ་ནི་རང་ལྷོག་དང་གཞི་ལྷོག་
 མ་བྱེད་པའི་རྩོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་ཀྱིས་སེམས་དམིགས་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་
 དུ་བྱས་པའི་སྒྲོ་ནས་གནས་ཐ་དད་ཅིང་སེམས་ཀྱི་གནས་ཆོད་ཡུལ་འཛིན་པ་ཡིན་
 ལ། ཡུལ་གྱི་མཐར་ཐུག་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡིན་ཡང་། རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་རང་
 རྒྱུད་ཀྱི་སེམས་ཚུལ་དེ་ལྟར་བསྟན་པས་ཡུལ་གྱི་མཐར་ཐུག་མཐོང་བའི་གོགས་
 བྱེད་ལ། ཉོན་མོངས་སྒོར་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སྒྲོ་ནས་
 གནས་མི་རུས་ཤིང་། དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་དམིགས་མི་རུས་པས། ཉོན་
 མོངས་ཀྱིས་བསྟན་པར་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བྱར་མེད་དོ། །

འོ་ན་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པར་ཡང་བྱར་མེད་པར་འགྱུར་
 རོ་ཞེ་ན། རང་རྒྱུད་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་མཐོང་བ་དང་རྟོགས་
 བ་ལ་བར་ཆད་བྱས་པས་བྲི་མ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ལ་དེ་ལ་བསྐྱེད་པས་བ་ན་དེ་དང་
 མཚན་ཉིད་མཚུངས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་མཐོང་བ་ལ་
 བསྐྱེད་པས་ཀྱང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་བཅས་སུ་མི་འགྱུར་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་
 ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་སྐྱེ་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། སྐྱེ་བྱེད་རང་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་བཞིན་

ཉིད་ཀྱང་རང་ཆུད་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེར་ན་མིག་མི་གསལ་བས་ཐག་རིང་
པོའི་གཟུགས་གསལ་བར་མ་མཐོང་བའི་ཆེ། མིག་སྒྲོན་ཅན་དང་ལྷན་པའི་གང་ཟག་
དེའི་བྱང་ཆོས་ཡིན་གྱི། གཟུགས་དེའི་བྱང་ཆོས་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་དེའི་བྱང་ན་
གནས་པའི་མིག་གསལ་བས་ཀྱང་གཟུགས་དེ་གསལ་བར་མི་མཐོང་བར་ཐལ་བའི་
ཕྱིར་རོ། །འདི་ལ་བརྟེན་ནས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་དུ། འབྲས་བུ་དག་པ་
གཟུགས་ལ་སོགས། ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ཡང་ཤེས་པར་བྱཏོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མཆོམས་སྦྱར་བ་དང་། ཅ་བཏོ། །དང་པོ་ནི། ཇི་ལྟར་སྟོན་
སྟེ་འཇིག་བྱེད་ཀྱང་ནས་མཁའ་སྟེ་འཇིག་གིས་མ་གོས་པ་ནས་མཁའི་དཔེ་འདིས་
ཞེས་སོ། །དེ་བཞིན་ཉིད་རྟག་པ་འདུས་མ་བྱས་ཡིན་པས་རང་གི་ངོ་སོ་ཡང་འགྱུར་
མེད་ཡིན་མོད་གྱི། འདིར་ནི་མི་འགྱུར་བའི་ཚུལ་སྤར་བ་ཤད་པ་ལྟར་ཏེ། དེ་ལྟར་
བ་ཤད་པའི་དགོས་པ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་པ་རང་
བཞིན་གྱིས་སྟོང་བ་ཉིད་ལས་མ་འདས་ཤིང་དེ་སྟུག་གིས་ཀྱང་རྣམ་པ་གཞན་དུ་བྱ་
བར་མི་རྒྱས་པས་ཉོན་མོངས་སྟོང་བར་འདོད་པ་དང་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་མཐོང་
བར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་ཡིན་ནོ། །ཐར་བ་ཐུ་
ངན་ལས་འདས་པ་ཡང་རྟག་པ་ཡིན་མོད་གྱི། མཁས་པ་ལ་གྲགས་པའི་རྟག་པའི་རྣམ་
གཞག་མི་ཤེས་པར་བསྐྱབ་པ་རང་དབང་བའི་རྟག་དངོས་ཁས་ལེན་པ་གཞན་སྟེའི་
ལུགས་ལ་འཆོལ་བར་མི་བྱཏོ། །

གཉིས་པ་ནི། ལས་དང་ཉོན་མོངས་པ་ཚུའི་དཀྱིལ་འཁོར་དང་འབྲུ་བ་སོགས་ཀྱི་
ཆོགས་ཀྱིས་ངི་མ་དང་བཅས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་འདི་ནི་མངོན་པར་འགྱུབ་པ་མིན་ཏེ་

སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཀྱིས་མ་གོས་པའི་བྱེད་རྒྱུ། །འཆི་བ་དང་། ཉན་བ་དང་། བླ་བའི་མེ་སྒྲུག་
བསྐྱེད་པའི་ཐོབ་སྐྱེད་པའི་མི་ཟད་པས་ཀྱང་འཆིག་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། འཇིག་པའི་
ཆོས་ཀྱིས་མ་གོས་པའི་བྱེད་རྒྱུ། །བྱེད་བྱེད་ཀྱིས་སྐྱེ་འཇིག་དང་བྲལ་བར་བསྐྱེད་
ཏོ། །འདི་བཤད་པ་ལྟ་བུའི་ཆོག་པས་བཅད་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ཡིན་ཡང་དོན་བསྐྱུར་བྱས་
པ་ལ་འགལ་བ་མེད་པར་སེམས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཆོག་དོན་བསྐྱེད་ཏེ་བསྐྱེད་པ་དང་། ལུང་དང་སྒྲུར་བ་དང་།
བཤད་ཟིན་བྲན་པར་བྱེད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། སྐྱེ་བས་མ་གོས་པ་དང་། འཇིག་
པས་མ་གོས་པ་དང་། དོན་བསྐྱེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཇི་ལྟར་ཞེས་ཏེ། རྒྱུད་གི་དཀྱིལ་འཁོར་
དང་འབྲུ་བའི་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ལས་རྣམས་སྤྲིན་གྱི་ལུང་པོ་བསྐྱེད་ཀྱང་། སེམས་ཀྱི་རང་
བཞིན་ནམས་མཁའ་དང་འབྲུ་བ་བསྐྱེད་ཅིང་། ཆགས་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པའོ། །གཉིས་
པ་ནི། ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་སོགས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་རྣམས་སྤྲིན་འཆི་བ་དང་ན་བ་དང་ཁྱ་
བའི་ཆོག་པས་བསྐྱེད་པས་འཇིག་ཀྱང་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དེ་མི་འཇིག་པར་རིག་པར་
བྱའོ། །གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟར་མ་དག་པའི་གནས་སྐྱབས་ན་ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། རང་བཞིན་གྱིས་རྣམས་པར་དག་པའི་སྐྱོའི་ཆོས་སྤང་བ་ནི་ཆོས་སྤང་
བའི་སྐོ་གཞན་ལས་བྱུང་པར་དུ་གྱུར་བ་སྟེ། ཆོས་ནི་འདིར་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམས་པར་
དག་པ་ཡིན་ལ། སྐོ་ནི་དེ་མཛོན་དུ་བྱེད་པའི་བབས་སོ། །དེ་ལས་བརྒྱུ་མས་ནས་ནམ་
མཁའ་དཔེ་འདི་རྒྱས་པར་ནི། རྣམས་མཁའ་མཛོད་ཀྱི་མཛོད་ཇི་ལྟར་བཞིན་རྟོགས་པར་བྱ་
སྟེ། དེ་ལ་གཉིས། ཉོན་མོངས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱིས་མ་གོས་པ་དང་། སྐྱེ་འཇིག་གིས་མ་གོས་
པའོ། །དང་པོ་ནི། འགྱུར་ཁ་ཅིག་ལས། བློ་གསལ་པོ་དག་ཉོན་མོངས་པ་ཞེས་འབྱུང་ལ།

འདིའི་ལྷར་ན། འཁོར་རྣམས་ཀྱིས་སྟོན་པ་ལ་ཞུས་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་སྤྱི་ཆེན་པོ་ཉོན་
མོངས་པ་ནི་དེ་ཁོན་ཉིད་མཐོང་བ་ལ་བསྐྱེད་པས་པས་ཐུན་པ། རྣམ་པར་དག་པ་ནི་མཐོང་
ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྒྲུང་བར་བྱེད་པས་སྒྲུང་བའོ། །ཉོན་མོངས་པ་ནི་གཉེན་པོ་བྱུང་ན་
ཐེན་མི་ཚུགས་པས་སྟོབས་རྒྱུང་བ། ལྷག་མཐོང་ནི་སྟོབས་དང་ལྡན་པའོ། །ཉོན་མོངས་
པ་ནི་སློབ་ཕྲུང་བ། རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བའོ། །ཉོན་
མོངས་པ་ནི་ཞེན་པ་ལྷར་མེད་བཞིན་དུ་ཀུན་ཏུ་བཏགས་པ། རང་བཞིན་ནི་ཆོས་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཡིན་པས་ཀུན་ཏུ་མ་བཏགས་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། རོན་བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་
གསུམ། དཔེ་དང་། རོན་དང་། དཔེ་རོན་སྐྱུར་བའོ། །དང་པོ་ནི། དང་སྤྱི་ཆེན་པོ་འདི་
ལྷ་སྟེ་ཞེས་ཏེ། དེ་བཞིན་དུ་ཁམས་བཞི་པོ་འདི་རྣམས་ལས་གསུམ་ནི་སྐྱེ་འཇིག་དང་
ལྡན་པ་དང་། ལུན་རིང་དུ་མི་གནས་པ་དང་། རྣམ་པར་འགྱུར་བར་མཐོང་གི། རྣམ་
མཁའ་ཁམས་ནི་དེ་ལས་ལྔ་བའོ། །

གཉིས་པ་ནི། དཔེ་དེ་བཞིན་དུ་སྤྱང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་དང་ལས་ཉོན་དང་ཚུལ་
མིན་ཡིད་བྱེད་དང་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་རྣམས་སྤྲ་སྤྲ་མ་བྱི་མ་བྱི་མ་ལ་གནས་
ཀྱང་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི་འོད་གསལ་བ་སྟེ། སློབ་ཕྲུང་གི་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པས་
ཉོན་མོངས་པའོ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །དང་པོ་གསུམ་ནི་རྒྱ་རྒྱུན་ལས་སྐྱེ་ཞིང་དེ་འགགས་
ན་འགག་པར་འགྱུར་གྱི། སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རྒྱ་རྒྱུན་སོ་སོར་
མེད་པར་རྒྱ་མེད་པ་རྒྱུན་མེད་པ་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཆོགས་པ་མེད་པའམ། ཡང་ན་རང་གི་
ངོ་བོ་ཆོགས་པ་མེད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་སྐྱེ་བ་མེད་པ་འགག་པ་མེད་པའོ། །

གསུམ་པ་ནི། དེ་ལ་ནམ་མཁའ་ཁམས་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། དེས་ན་ཆོས་
 ཐམས་ཅད་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་རྩ་བ་ཡོངས་སུ་ཆད་པ་སྟེ། དོན་དམ་དཔྱིད་
 གྱེད་གྱི་རིགས་པས་བཟགས་ན་བཟག་བཟོད་པའི་སྒྲིང་པོ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས་
 སྒྲིང་པོ་མེད་པའི་རྩ་བ་ཅན། དེ་ལྟར་གནས་པའི་དུས་ན་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་མི་
 གནས་པའི་རྩ་བ་ཅན་དུས་གསུམ་གར་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་དག་པའི་རྩ་བ་ཅན་རྒྱ་
 མཚན་དེས་ན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་རྩ་བ་མེད་པའི་རྩ་བ་ཅན་ནོ། །ཞེས་བརྗོད་
 ཏོ། །ཞེའོ། ཞེས་སོ། །དང་པོས་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པའི་རྩ་བ་མེད་པ་དང་། ལྷག་མ་
 བཞིས་ཐ་སྙད་དུ་རྩ་བ་ཡོད་པར་བསྟན་ཏོ། །གསུམ་པ་ནི། མ་དག་པའི་གནས་སྐབས་
 ན་ཞེས་ཏེ། རང་བཞིན་ནམ་མཁའ་དང་ཆོས་མཚུངས་པ་ནི། སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་
 ནམ་མཁའ་ཡི། ཞེས་དང་། ཚུལ་མིན་ཡིད་གྱེད་རྒྱུད་གི་ཁམས་དང་ཆོས་མཚུངས་པ་
 ནི། ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་ཡིད་གྱེད་ནི། ཞེས་དང་། ལས་ཉོན་ཚུའི་ཁམས་དང་ཆོས་
 མཚུངས་པ་ནི། ལས་དང་ཉོན་མོངས་ཚུ་ལས་ནི། ཞེས་དང་། ལས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲིན་སའི་
 ཁམས་དང་ཆོས་མཚུངས་པ་ནི། དེ་འདྲིག་པ་དང་ཆགས་པ་ལྟར། ཞེས་སོགས་སུ་
 བཤད་ཟིན་ཏོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། རྩ་བ་དང་། འགྲེལ་བའོ། །དང་པོ་
 ནི། ལས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲིན་དེ་འདྲིག་པའི་རྒྱ་འཆི་བ་དང་ན་བ་དང་ག་བའི་མེ་འཁོར་བར་
 གནས་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་འགོ་བའི་ནད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལས་བརྩམས་ཏེ།
 མེའི་ཁམས་དང་ཆོས་མཚུངས་པ་ནི་མ་བཤད་པས་ན་དེ་བརྗོད་པ་བཤད་ཟིན་པར་
 བར་གྱེད་པ་འདྲིའི་མཚམས་སྦྱར་གྱི་ནད་དུ་བསྐྱས་ཀྱང་འགལ་བ་མེད་དོ། །གཉིས་

པ་ནི། འཆི་བ་དང་ན་བ་དང་ཆ་བའི་མེ་གསུམ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་སྒོར་གྱི་འཛིག་ཏེན་
མཐའ་དག་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པ་དང་། དཔྱུལ་བ་པའི་ལུས་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པ་དང་།
བྱད་ཤིང་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་དུས་མཐའི་མེ་དང་། དཔྱུལ་བའི་མེ་དང་། ཐ་མལ་གྱི་
མེ་གསུམ་པོ་དེ་དང་འབྲེལ་བར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ལུས་གཏན་འཛོམས་པ་དང་། ཉན་
མེད་པ་འཛོམས་པ་དང་། དར་ལ་བབས་པ་འཛོམས་པ་ལོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དཔེ་གསུམ་དང་འབྲེལ་བའི་རྒྱ་མཚན་དང་། ལུང་དང་སྦྱར་
བའོ། །དང་པོ་ནི། འཆི་བ་དང་ན་བ་དང་ཆ་བ་རྣམས་ནི་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་རྒྱ་མཚན་
གསུམ་དང་འབྲེལ་བར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། སྦྱེ་མཆེད་དུག་བདག་གི་བ་གཏན་མེད་པར་
བྱེད་པ་དང་། སྦྱུག་བསྐྱེད་སྦྱ་ཆོག་པ་ལྟོང་བར་བྱེད་པ་དང་། ལས་ཉོན་གྱི་འབྲས་བུ་
འདུ་བྱེད་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་དག་གིས་ནི་འཁོར་བའི་ཉེས་
དམིགས་བསམས་ཏེ་ཡིད་འབྱུང་བར་བྱས་ནས་ཐར་པ་ལ་དོན་གཉེར་གྱི་ཆོ་བསྐྱེད་
པའི་ཐབས་བསྟན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། འཆི་བ་དང་ཞེས་ཏེ། དཔལ་འབྲེང་གི་མདོ་ལས། འདི་སྐད་ཅེས།
བཙུག་པོ་ལྟ་བུར་འཆི་བ་ཞེས་བགྱི་བ་དང་། སྦྱེ་བ་ཞེས་བགྱི་བ་འདི་ནི། འཛིག་ཏེན་
གྱི་ཐ་སྙད་དོ། །བཙུག་པོ་ལྟ་བུར་འཆི་བ་ཞེས་བགྱི་བ་འདི་ནི་ལས་ཉོན་གྱིས་
འཕངས་པའི་དབང་པོའི་རྒྱན་འགོག་པའོ། །བཙུག་པོ་ལྟ་བུར་སྦྱེ་བ་ཞེས་བགྱི་བ་
འདི་ནི་རིགས་མ་ཐུན་གཞན་གྱི་དབང་པོ་གསར་བ་རྣམས་ཐོབ་པའོ། །བཙུག་པོ་
ལྟ་བུར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྦྱིང་པོ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ནི་སྦྱེ་བའམ་ཞེས་
དང་། དེ་ཅེའི་སྐད་དུ་ཞེ་ན། བཙུག་པོ་ལྟ་བུར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྦྱིང་པོ་ནི་

ཞེས་ཏེ། ཉལ་པ་སོགས་ནི་སྤར་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མཆམས་སྤར་བ་དང་། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་ཞེས་ཏེ། མ་དག་པ་དང་དག་པ་ས་མཆམས་སོ་སོར་གཙོད་པའི་དོན་མ་ཡིན་གྱི། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔལ་འབགས་པའི་གནས་སྐབས་ཉིད་ཆ་སོ་སོར་ལ་ལྟོས་ནས་མ་དག་པ་དང་དག་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་སྐྱེ་བ་སོགས་ཀྱིས་དག་པ་དང་། སྤྱང་ཇིའི་དབང་གིས་སྐྱེ་བ་སོགས་སྟོན་པས་མ་དག་པ་འཕ། ལས་ཉོན་གྱིས་སྐྱེ་བ་ཟད་པའི་ཆ་དེ་ཉིད་ཀྱང་སོ་སྐྱེ་ལ་བལྟས་ནས་དག་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ལ་བལྟས་ནས་མ་དག་པའི་དོན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། སློ་ལྟན་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔལ་འབགས་པ་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་སྐྱེ་བ་དང་འཆི་བ་དང་ན་བ་དང་ཀླ་བ་ལས་གྲོལ་བ་ཡིན་ཏེ། སྤྱོད་པ་རྒྱ་ཆེན་པོས་བྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་ཁམས་འདིའི་རང་བཞིན་རི་ལྟ་བ་བཞིན་ཉིད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་སྐྱེ་སོགས་སྤངས་པ་དང་བྲལ་ཡང་འགོ་བ་ལ་དམིགས་ནས་སྤྱང་ཇི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་དུ་འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་བསྟེན་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། ཁམས་ཀྱི་རང་བཞིན་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་དེའི་རྒྱས་དང་སྤྱང་ཇི་ཆེན་པོའི་རྒྱས་སོ། །ཡང་ན། རང་ཉིད་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་མེད་ཀྱང་། སེམས་ཅན་གཞན་སྐྱེ་བའི་སྤྱག་བསྐྱལ་མཐོང་བ་དེའི་རྒྱས་སློ་ལྟན་འགོ་ལ་སྤྱང་ཇི་སྐྱེ་ལ་དེའི་ཕྱིར་འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་བསྟེན་པར་བྱེད་དོ། །དེས་ན་རྟེན་པ་དང་པོ་བྱེད་དང་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་བྱད་པར་སྟོན་ལ་བྱི་མ་བྱེད་དང་གཉིས་ཀྱིས་མ་དག་པའི་བྱད་པར་སྟོན་ནོ། །གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཇི་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི།

འདིས་ཅི་བསྟན་ཅེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྐྱེ་བའི་བྱང་པར་ལ་བསྟོས་ནས་བཤད་
པའི་མ་དག་པ་དང་དག་པའི་གནས་སྐབས་ན་འགྱུར་བ་མེད་པ་དང་། སངས་རྒྱས་དང་
སོ་སྐྱེ་ལ་བསྟོས་ནས་བཤད་པའི་མ་དག་པ་དང་དག་པའི་གནས་སྐབས་ན་འགྱུར་བ་
མེད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དག་པའི་བྱང་པར་བཤད་པ་དང་། མ་དག་པའི་རང་
བཞིན་དག་མ་དག་གི་རྒྱས་བྱང་པར་དུ་བྱས་ནས་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ལ་གཉིས། ཅུ་བ་དང་། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
འཕགས་པས་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་འཆི་བ་དང་ན་བ་དང་ཁྱ་བའི་སྤྲུག་བསྐྱེད་
ཅད་ནས་སྤངས་ནས་དེ་ལ་འཁོར་བའི་སྤྲུག་བསྐྱེད་མེད་དེ། ལས་དང་ཉོན་མོངས་
པའི་དབང་གིས་སྐྱེ་བ་དེ་མེད་པའི་བྱིར། ཐེག་པ་དམན་པའི་འཕགས་པ་སྟོབ་པ་
རྣམས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཀྱང་། ཐབས་བྱང་པར་ཅན་གྱིས་མ་
ཟེན་པས་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་ཡོད་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
འཕགས་པ་རྣམས་ནི་དེ་ལྟར་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ལོ། །

འོ་ན། འོག་ནས་བསམས་བཞིན་དུ་སྲིད་པར་སྐྱེ་བ་ལེན་པར་བཤད་པ་དང་།
མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པར། མ་རིག་པ་དང་ལྟ་བས་བསྐྱེད་པའི་བག་
ལ་ཉལ་སྟོང་གི། འདོད་པ་དང་སྲིད་པའི་ཐག་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། བསམས་བཞིན་དུ་
སྲིད་པར་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་བྱིར་རོ། ཞེས་འདོད་པ་དང་སྲིད་པའི་ཐག་པ་སྐྱེ་བ་ལེན་
པའི་རྒྱར་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དེའི་དོན་ནི་འདི་ལྟར་ཡིན་ཏེ། །ཉོན་མོངས་
ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་དང་འཛིག་ལྟ་དང་། མཐར་ལྟ་སོགས་རང་དོན་དང་གཞན་དོན་
སྤྱབ་པའི་ཡན་ལག་གང་དུ་ཡང་ཉེ་བར་མཁོ་བ་མེད་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་

ཀྱང་ཆེད་དུ་གཏད་ནས་སྤང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། འདོད་པ་དང་སྲིད་པའི་ཟག་བ་སྦྱེ་བ་
ལེན་པའི་རྒྱར་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྙིང་རྩེ་དང་སློན་ལམ་གྱི་དབང་གིས་སྦྱེ་བའི་
ཕྱིར་དང་འཆི་འཕོ་བའི་ཆེ། བདག་ཆད་ཀྱིས་དོགས་པས་འཛིགས་ནས་ཟག་བ་དང་
བཅས་པའི་ཕྱང་ལོ་ལ་སྲིད་པ་སོགས་བྱང་རྩལ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་རྣམས་ལ་
མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

སྙིང་རྩེ་དང་སློན་ལམ་གྱི་དབང་གིས་འཁོར་ལོས་བསྐྱར་ཀླུ་མ་སོགས་སུ་སྦྱེ་བ་
སྤངས་ཐེན་པའི་རྩེས་སུ་རིགས་ཀྱི་སྤྲས་བསྐྱུན་པ་སོགས་ཀྱི་ཆེ་འདོད་པའི་ཟག་བ་
དང་ཡང་གཟུགས་ཁམས་སོགས་སུ་སློན་ལམ་གྱི་དབང་གིས་སྦྱེ་བ་སྤངས་ཐེན་པའི་
ཆེ། སྲིད་པའི་ཟག་བ་མངོན་གྱིང་ཡོད་ཀྱང་སྤྲགས་དང་སྤྲན་གྱིས་བསད་པའི་དུག་
ལྷར་ཉོན་མོངས་པའི་ཉེས་པ་མི་སྦྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཉོན་མོངས་པའི་མཆན་ཉིད་ནི་
སེམས་ཀྱི་རྒྱད་རབ་ཏུ་མ་ཞི་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སེམས་ཀྱི་རྒྱད་རབ་ཏུ་ཞི་
བ་ནི། ལྷ་ལས་འདས་པ་ལ་བརྗོད་ལ། དེའི་ཕྱོག་ཕྱོགས་མ་ཞི་བ་ནི་སྤྲག་བསྐྱལ་
གྱི་བདེན་པ་དང་། དེ་བྱེད་པ་ནི་ཉོན་མོངས་ཡིན་ཡང་། བྱང་རྩལ་སེམས་དཔའ་
འཕགས་པའི་སྤྲགས་རྒྱད་ལ་ཡོད་པའི་ཉོན་མོངས་ལ་ཉོན་མོངས་ཀྱི་སྤྱ་འཇུག་པ་
ཡོད་ཀྱང་། བཤད་པ་ལྷར་གྱི་སྤྱ་བཤད་དུ་མེད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྤང་ག་བ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱ་འཆད་པ་ནི་མ་དག་པའི་གནས་
སྤྲལས་ཀྱི་ཆོས་གསུམ་གྱི་ཉེ་བར་ལེན་པ་ནི་བདེན་པར་ཞེན་པ་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་
པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་ལས་དང་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་སྤྲོན་
དུ་འགོ་བ་ཅན་གྱི་ཉིང་མཆམས་སྤྱོར་བ་མིང་གཟུགས་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་སྦྱེ་བ་ཡིན་

ཏེ་རྒྱ་དེ་མེད་པས་ཀྱ་བ་སོགས་མེད་པར་སྟོན་པ་ནི། མ་དག་པ་དང་ཞེས་ཏེ། གང་
 ཞིག་གིན་ཏུ་སྤང་བ་མེད་པར་གྱུར་བ་ཐབས་རྒྱ་ཆེན་པོས་བྱང་པར་དུ་བྱས་ནས་སྟོང་
 པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པས་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་ཉིང་མཆམས་
 སྦྱོར་བའི་སྦྱེ་བ་སྤང་བ་མེད་པས་ཅིག་ཤོས་འབྲས་བུ་སྤྲུག་བསྐྱལ་གྱི་མེ་གསུམ་
 གཏན་འབར་བ་མེད་པར་རྟོགས་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཅ་བ་དང་། དེ་དག་གི་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཐབས་
 རྒྱ་ཆེན་པོས་བྱང་པར་དུ་བྱས་ནས་ཁམས་རི་ལྟ་བུ་བཞེན་ཡང་དག་པར་མངོན་སུམ་
 དུ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་སྦྱེ་སོགས་རྣམས་ལས་འདས་པར་གྱུར་
 གྱུར་སྟོན་ལམ་དང་སྟིང་རྗེའི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་སྦྱེ་བ་དང་། འཆི་བ་དང་། ཀྱ་བ་དང་། ན་
 བར་སྟོན་པར་མཛད་དོ། །ཕྱིད་དང་པོས་མ་དག་པ་དང་དག་པ་དང་འབྲེལ་བའི་རྒྱ་དང་།
 ཕྱིད་ཕྱི་མས་མ་དག་པའི་རང་བཞིན་བསྟན་ཏོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཆོག་དོན་མདོར་བསྟན་པ་དང་། དེ་དག་གི་དོན་རྒྱས་པར་
 བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དབའ་རྣམས་ནི་དགེ་བའི་ཅ་བ་སྟིང་རྗེ་
 དང་སྟོན་ལམ་གྱི་དབང་གིས་ཁམས་གསུམ་དུ་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་ཅན་ཏེ། བསམས་
 བཞིན་དུ་ཞེས་སོ། །དེས་ནི་མ་དག་པའི་རང་བཞིན་བསྟན་ལ། དེ་དག་དང་འབྲེལ་
 བའི་རྒྱ་ནི། དེ་དག་ལ་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་སྦྱེ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་འདི་དག་
 གྱུར་མེད་དེ། དོན་དམ་པའི་བདེན་པས་བསྐྱུས་པའི་ཁམས་དེ་ཉིད་ཅེས་སོ། །གཉིས་
 པ་ལ་གཉིས། སྟིང་རྗེ་དང་སྟོན་ལམ་གྱི་དབང་གིས་སྦྱེ་བ་ལེན་པའི་ཚུལ་རྒྱས་པར་
 བཤད་པ་དང་། ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་དབང་གིས་མི་སྦྱེ་བའི་རྒྱ་མཆོན་རྒྱས་

པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ལུང་དང་སྒྲུང་བ་དང་། ལུང་གི་དོན་བསྟུས་ཏེ་
བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་རྒྱ་ལོས་བཟུང་བ་དང་།
དེ་ཉོན་མོངས་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་པ་དགག་པའོ། །

དང་པོ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་པའི་ཞེས་པ་ནས། འདི་ལྟ་སྟེ། ཞེས་པ་དང་། འདི་
ལ་དོན་ཚན་བརྒྱད་བཤད་པའི་དང་པོ་ནི། ཚོགས་རྫོགས་པའི་དོན་ཏུ་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་
དང་། གཉིས་པ་ནི། སེམས་ཅན་གཞན་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཆེད་དང་། གསུམ་པ་ནི་
རྒྱལ་བ་ལ་དད་པས་ཀྱན་ནས་བསྐྱངས་ནས་ལུས་གཞན་གྱིས་སངས་རྒྱས་དང་
མཇུག་པ་དང་། བཞི་པས་གདུལ་བྱ་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་སྟོང་པས་མི་སྟོང་བའི་ཆེད་
དང་། ལྷ་བ་དང་དུག་པས་རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱི་དམ་པའི་ཚོས་འཛིན་པ་དང་། སེམས་
ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་ལ་བཙོན་འབྲས་བསྐྱེད་པ་དང་། བདུན་པ་སྟོང་པ་དང་སྟོང་པའི་
ཉོན་སེམས་བསྐྱེད་དོན་གཉེར་གྱི་བསམ་པ་དང་། བརྒྱད་པ་ནི་བསམ་པ་དེས་ཀྱན་
ནས་བསྐྱང་བའི་པར་བྱིན་གྱི་སྟོང་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་སྟེ་དེ་དག་ནི་པལ་ཆེར་སྐྱེ་བ་
ལེན་པའི་རྒྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཉོན་མོངས་པར་འདོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། ཉོན་
མོངས་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་པ་དགག་པ་དང་། ཁམས་གསུམ་ཏུ་སྐྱེ་བ་སོགས་བསྟན་
པའི་དགོས་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཡང་གསུངས་པ་ཞེས་པ་ནས། ཉོན་མོངས་པ་ལས་
བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། ཞེས་པའོ། །ཉོན་མོངས་པས་བྱིས་པ་རྣམས་ཁམས་གསུམ་ཏུ་སྟོར་
བ་དང་འབྲ་བར་དགེ་བའི་རྩ་བ་འདི་དག་གིས་ཀྱང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་འཕགས་
པ་རྣམས་ཁམས་གསུམ་ཏུ་སྐྱེ་བ་ལ་སྟོར་བར་བྱེད་པས་བྱེད་ལས་འབྲ་བ་ཅོམ་ལ་

བཏགས་པའོ། །ཁ་ཅིག །མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་དུ་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་
 རྟོན་པ་ན། ལམ་ཤེས་ཀྱིས་མི་སྤྱོད་རྒྱུའི་ཉོན་མོངས་ངོས་འཛིན་པ་ལ། རྫོགས་རྒྱ་
 མཆོས་ཞུས་པའི་མདོ་བྲངས་ནས་དེ་དང་དོན་གཅིག་པར་བྱེད་པ་ནི་ལེགས་པ་
 བཤད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྫོགས་རྒྱ་མཆོས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས་བསྟན་པ་ནི། ལྷིང་རྩེ་
 དང་སྟོན་ལམ་དང་མཚུངས་ལྡན་ཀྱི་དགེ་རྩ་ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཐབས་ཀྱི་ཆ་ནས་བཤད་
 པ་ཡིན་པས། དེ་ལམ་ཤེས་ཀྱིས་སྤྱོད་མི་སྤྱོད་གི་དོགས་པ་མེད་པའི་བྱིར་དང་། ཉན་
 རོས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་སྤང་བའི་གཙོ་བོར་བྱེད་པ་ལས་རང་བཞིན་ཁྲད་པར་དུ་
 འཕགས་པ་རྟོན་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་བྱིར་གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་
 དཔའའི་ཞེས་པ་ནས། སེམས་ཉེ་བར་ཉོན་མོངས་པས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་དོན་ནི།
 རི་ལྷར་འདོད་པར་ལུས་ལེན་པ་ལ་མངའ་བསྐྱར་བ་ཡིན་གྱི། མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཉོན་
 མོངས་པའི་དབང་གིས་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་མ་ཡིན་པས་དེའི་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་རྒྱ་ཉོན་
 མོངས་ག་ལ་ཡིན་ཞེས་པའོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དཔེ་དང་། དོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། རྫོགས་རྒྱ་མཆོ། དཔེར་
 བ་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། རྫོགས་རྒྱ་མཆོ་དེ་ལྷར་ན། ཞེས་པ་ནས། བྱང་ཆུབ་
 སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཆོག་ལྷ་དྲགས་སོ། ཞེས་པའོ། །བྱ་གཅིག་པ་མི་གཙང་བའི་
 དོང་དུ་ལྷུང་བ་ལ་མ་ལ་བཅེ་བ་ཇི་ཅམ་ཡོད་པ་ལྟར། ཉན་རོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་
 འཕགས་པ་རྣམས་ལ་ཡང་འཁོར་བའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྐྱག་བསྐྱལ་དང་བྲལ་
 བ་སྟམ་པའི་ལྷིང་རྩེ་ཆེན་པོ་ཡང་དང་ཡང་། དུ་འབྱུང་ཡང་སྐྱག་བསྐྱལ་དང་བྲལ་བ་དེ་
 བདག་གིས་བྱའོ། །སྟམ་པའི་ཁྲད་དུ་སྤངས་པ་དེ་མེད་པས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལས་

དམན་པའོ། །སེམས་ཅན་གྱི་དོན་སྦྱབ་པའི་བྱེད་ལས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡང་སྙིང་རྩེ་ཆེན་
པོ་ལས་ཡིན་པར་སྟོན་པ་ནི། རྫོགས་ཀྱི་མཆོ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ལས་ཉོན་གྱི་
དབང་གིས་ཉིང་མཆོམས་སྦྱོར་བ་ཐམས་ཅད་ལས་ཤིན་ཏུ་གྲོལ་ཡང་། སྙིང་པར་སྦྱེ་
བ་ལེན་པ་གང་ཡིན་པ་འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་རྣམས་ཀྱི་སྙིང་རྩེ་ཆེན་པོ་སྦྱེ་
ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། དེས་ན་མདོའི་དུམ་བུ་འདིས་ནི་གཞན་ལ་པན་པར་བྱ་བའི་
དོན་དུ་དབང་དང་ལྡན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་རྣམས་ཀྱི་དགེ་བའི་ཙ་བ་དང་
སྙིང་རྩེ་གཉིས་ཀྱི་སྦྱོབས་ཀྱིས་བསམས་བཞིན་དུ་སྦྱེ་བ་ལ་སྦྱོར་བའི་བྱིར་མ་དག་པ་
དང་། ཐབས་དང་ཤེས་རབ་གཉིས་ཀྱི་སྦྱོབས་ཀྱིས། དེ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་
པའི་བྱིར་དག་པའི་གནས་སྐབས་བསྟན་ཏོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མཆོམས་སྦྱོར་བ་དང་། བྱང་དང་སྦྱར་བའོ། །དང་པོ་ནི།
དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཁམས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་
པར་དག་པ་འདི་མ་སྦྱེས་པ་དང་། མ་བྱུང་བ་ཡང་དག་པ་འི་ལྟ་བ་བཞིན་མངོན་སུམ་
དུ་མཐོང་བ་ཐོབ་ནས་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་སྦྱེ་བ་མི་ལེན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔལ་ཆོས་ཉིད་འདི་རྩེས་སུ་ཐོབ་པ་དེ་ལྟར་རྒྱས་པར་ནི་མདོ་འི་ལྟ་བ་བཞིན་ཉོགས་
པར་བྱ་སྟེ།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བྱང་བྱང་བ་དང་། བྱང་གི་དོན་བཤད་པ་དང་། ཟག་པ་ཟད་
པའི་ཤེས་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་བའི་
ཚུལ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་ཡང་སྦྱེ་བ་ལེན་པའི་རྒྱ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་ཉིད་བསྐྱབ་
པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་སྐད་དུ། རྫོགས་ཀྱི་མཆོ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱིས་བྱབ་

པའི་སྤྱི་ལོ་མེད་པ་ཉིད་དང་ཞེས་པས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྟན་ཏོ། །རྣམ་སྤྱོད་བྱེད་
པ་ལོ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་པ་མེད་པ་ཉིད་དང་ཞེས་པ་མན་ཆད་གྱིས་གང་ཟག་གི་
བདག་མེད་བསྟན་ཏོ། །བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ན་དམིགས་པ་ལ་དབང་
བསྐྱར་བའི་འདི་ལྟར་གང་ལ་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་དེ་ལྟར་འབྱུང་བར་འབྱུར་ལ་ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་ལ་གསུམ། དཔེ་དང་། རོན་དང་། དག་
མ་དག་གཉིས་ཀའི་རྒྱུ་འདི་དོན་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། སློ་གྲོས་རྒྱ་མཚོ་དཔེར་ན་ཞེས་ཏེ།
སྤྱངས་ཤིང་བྱེད་ཅོད་བྱས་པ་སོགས་ནི་སྤྱར་བཤད་པ་ལྟར་དོ། །གཉིས་པ་ནི། སློ་གྲོས་
རྒྱ་མཚོ་དེ་བཞིན་དུ་ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དག་པའི་དོན་བསྐྱབ་པ་དང་མ་དག་
པའི་དོན་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉོན་མོངས་ལ་སོ་སོར་རྟོགས་པའི་བྱད་བར་ནི་དེ་ལ་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔེའ་འདི་སྟུང་དུ་སེམས་ཏེ་ཞེས་ཏེ། སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་རང་
བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་དང་། ཉོན་མོངས་སློ་བྱར་བར་ཐུགས་སུ་རྟུན་ནས་སེམས་
ཅན་གྱི་ཉོན་མོངས་གཞོན་པར་བཞེད་པ་སྦྱེ་ལ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་ཉོན་
མོངས་གཞོན་པའི་སྦྱར་བ་ལ་བརྩོན་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ཡང་རང་ཉིད་ཉོན་མོངས་པའི་
དབང་དུ་གྱུར་ན་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་རྟོགས་པར་བྱེད་མི་རུས་པས་རང་ཉིད་ཉོན་མོངས་
པའི་དབང་དུ་ཡང་མ་གྱུར་ལ། སེམས་ཅན་གྱི་ཉོན་མོངས་གཞོན་པའི་ཆེད་དུ་སེམས་
ཅན་རྣམས་ལ་ཆོས་སྟོན་པར་མཛད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། འཁོར་བར་འབྱེལ་བར་བྱེད་པའི་ཞེས་སོ། །ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་
གྱི་ལུས་འབྱུང་པའི་རྒྱ་ནི། སྤྱར་བཤད་པ་ལྟར་མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་དང་། ཟག་
པ་མེད་པའི་ལས་ཡིན་ལ། ལུས་དེ་དག་གྱུར་སྟོང་ཇི་དང་སྟོན་ལམ་གྱི་དབང་ཡིན་

མོད་ཀྱི། འདིར་དེ་དག་གི་དབང་གིས་ལེན་པར་བྱེད་པའི་ལུས་ནི་ཐ་མལ་བ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་མངོན་སུམ་ཆད་མས་མཐོང་དུ་བྱུང་བའི་འཁོར་ལོས་བསྐྱར་བའི་ཀླུ་ལ་ཐོའི་ལུས་དང་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་ལུས་ལ་སོགས་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། ལུང་དང་སྦྱར་བའོ། །དང་པོ་ནི། འཁོར་བ་ནི་འདི་ལྟར་ཟག་པ་མེད་པའི་དབྱིངས་ན། །ཁམས་གསུམ་པའི་གཟུགས་བརྟན་ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ལུས་གསུམ་པོ་ཡིན་པར་འདོད་དོ། །དེ་ནི་ཟག་པ་མེད་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བས་མངོན་པར་འདུས་བྱས་པའི་ཕྱིར་འཁོར་བ་ཡིན་ལ། ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པས་མངོན་པར་འདུས་བྱས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷ་ལས་འདས་པ་ཡང་དེ་ཉིད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། གང་གི་དབང་དུ་བྱས་ནས། བཙུག་ལྷན་འདས་དེའི་སྐད་དུ། འདུས་བྱས་པ་དང་འདུས་མ་བྱས་པའི་འཁོར་བ་ཡང་མཆིས་ལ། འདུས་བྱས་པ་དང་འདུས་མ་བྱས་པའི་ལྷ་ལས་འདས་པ་ཡང་མཆིས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ལས་ཉོན་གྱི་ལྷ་ལས་འདས་པ་ཡིན་ལ། ཞེས་སྒྲིབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱིས་བསྐྱར་བའི་དབང་གིས་འཁོར་བར་འཁོར་བའོ། །ལུང་གི་དོན་བཤད་པ་ནི། དེ་ལ་ཞེས་ཏེ། མཆོན་མའི་སྒྲོས་པ་སྤྱོད་ཀྱི་སྒྲོད་པ་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར། འདི་དག་པ་དང་མ་དག་པའི་གནས་སྐབས་ཞེས་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། སྦྱིར་བསྐྱན་པ་དང་། ལུང་དང་སྦྱར་བའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ཡང་ཐོགས་པ་མེད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་བསྐྱོས་པ་དང་སྦྱང་རྩེ་ཆེན་པོ་བསྐྱོམས་པས་ཉོན་མོངས་སྤངས་པ་ནི་སྤངས་པ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པའི་ཟག་པ་ཟད་པའི་མངོན་པར་ཤེས་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་

ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་བསྐྱབ་པའི་དོན་དུ་དེ་མངོན་དུ་མི་བྱེད་པའི་བྱིར་རོ། །ཤེས་
རབ་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཟག་པ་ཟད་པ་ཐོབ་ཀྱང་སྟོང་ཇི་ཆེན་པོས་དེ་མངོན་དུ་མི་བྱེད་
པའི་བྱིར་རོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་མངོན་དུ་གྱུར་བ་ལ་གཙོ་བོར་རྣམ་པར་
བཞག་པ་ཡིན་ནོ། །ཤེས་རབ་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་འཁོར་བར་
འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བ་ས་དང་པོ་ནས་ཐོབ་ཀྱང་དེ་མངོན་དུ་མི་བྱེད་པའི་དོན། ས་
དུག་པ་ནས་གཙོ་བོར་ཐོབ་པར་རྣམ་པར་བཞག་པ་ནི་ས་ལྷ་པར་བསམ་གཏན་གྱི་
པར་བྱིན་རྫོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་རྫོགས་པའི་དོན་
ཏེ། ས་དུག་པ་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་
ཀྱི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་རྫོགས་ཀྱང་སྟོང་ཇི་ཆེན་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་དེ་མངོན་དུ་མི་བྱེད་
པའི་བསམ་པ་ས་འདི་ནས་གཙོ་བོར་ཐོབ་པའི་དོན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཟག་པ་ཟད་པའི་ཤེས་པ་ལས་བརྒྱུམས་ཏེ། མིའི་དཔེར་བརྗོད་པ་
མདོ་ལས་ཇི་སྐད་གསུངས་པ་བཞིན་ཏེ། མདོ་ལས། དཔེར་ན། དཔག་ཆད་སྟོང་ཐུག་བྱེ་
བ་བསྟོད་དགོས་པས་གྲོང་བྱེད་ཆེན་པོ་ལམ་བསྟོད་དཀའ་ཞིང་ཐག་རིང་ལ། འཇིགས་
པ་དང་བཅས་པ་ལམ་ན་ཟས་ལ་སོགས་པ་ཡང་མེད་པ་ཞིག་ཡོད་ལ། དེར་བྱིན་ན་དེའི་
སྤྱག་བསྐྱེད་ཐམས་ཅད་རྒྱན་ཆད་པར་འགྱུར་བ་ཞིག་གོ། །དེ་ནས་སྐྱེས་སུ་ཞིག་གིས་
གྲོང་བྱེད་དེའི་ཡོན་ཏན་ཐོས་ནས་སུ་གཅིག་པ་མཐོང་ན་དགའ་བ། སྤྱག་པ། ཡིད་དུ་འོང་
བ་ཞིག་ཡོད་པ་བོར་ཏེ། ལམ་དུ་ཞུགས་ནས་སྟོབས་ཀྱི་བྲགས་དང་། བཙོན་འགྲུས་
ཀྱིས་སྤྱག་བསྐྱེད་ཐམས་ཅད་བྱེད་དུ་བསད་དེ། ལམ་རིང་པོ་དེ་འདས་ནས་རྒྱང་པ་ཡ་
གཅིག་སྐྱོ་ཐེམ་ལ་བཞག་ཡ་གཅིག་བྱི་རོལ་ན་འདུག་པ་ན། སུ་གཅིག་པ་བྲན་ནས་འདི་

སྤྲུལ་དུ་མ་ལ་གྱེ་མ་བདག་གི་བྱ་གཅིག་པ་འདིར་ཁྱིད་དེ་མ་འོངས་པ་ལྟ་ཞིག་སྤྲུལ་ནས།
ཐོང་ཁྱེར་དེར་མ་ཞུགས་པར། ཕྱིར་ཕྱོགས་ནས་བྱ་གཞན་འདུག་པ་སྤར་ལོག་པའི་མེའི་
དཔེར་བརྗོད་གསུངས་ནས་རིགས་ཀྱི་བྱ་དེ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བསམ་
གཏན་དང་ཤེར་ཕྱིན་སྦྱབ་པའི་འབད་པ་ཆེན་པོ་དང་། བཙོན་པ་ཆེན་པོ་དང་། ལྷག་པའི་
བསམ་པ་བརྟན་པར་བསྐྱབས་པས་མངོན་པར་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་དོ། །

བསམ་གཏན་དང་མངོན་པར་ཤེས་པ་ལ་སེམས་ཡོངས་སུ་སྦྱང་བར་བྱས་པ་དེ།
ཟག་པ་ཟད་པ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པར་འབྱུང་རོ། ཞེས་པ་ནས། གཞན་དག་ཀྱང་ཡང་དག་
པར་རྟོགས་པ་འདི་ཉིད་ལ་བཞག་པར་བྱའོ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་སྟེ། དེ་དག་གི་
དོན་ནི། ཟག་པ་ཟད་པ་ནི་ཡང་དག་པའི་མཐའ་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་རང་དབང་དུ་ཡུན་རིང་
པོའི་བར་དུ་མངོན་སུམ་དུ་མཉམ་པར་འཛོག་འདོད་ན་ཡང་མཉམ་པར་བཞག་ཀྱས་པ་
འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་ཐོབ་པའི་དོན་ཏེ། དང་པོ་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་རིགས་ངེས་
པ་ཡིན་ན་བསམ་གཏན་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་རྫོགས་པ་ས་བྱག་པ་མ་
ཐོབ་བར་དུ་འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་མི་ཐོབ་ལ། དེ་ཐོབ་ནས་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་སྐབས་སུ་
བདེན་འཛིན་ཡང་སྐབས་རེར་ཅུང་ཟད་རེ་ཙམ་མ་གཏོགས་མངོན་གྱུར་ཤིང་ཤེས་ཆར་མི་
འབྱུང་ལ། རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཤེས་བྱ་རི་སྟེང་པའི་རྣམ་པ་འཆར་བ་ལམ་ཆེར་ཡང་
མེ་ལོང་གི་ནང་གི་བྱང་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་ལྟར་འཆར་བ་ཡིན་ནོ། །

ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་སྟེ་སྤྱིད་ཞེ་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཐོབ་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་བདེན་
འཛིན་ཟད་པར་སྤངས་པས་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཤེས་བྱ་རི་སྟེང་པའི་རྣམ་པ་
ཤར་ཕྱིན་ཆད་མེ་ལོང་ནང་གི་བྱང་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་ལྟར་འཆར་བས་བྱུང་གི།

བདག་ཅག་རྣམས་ལ་འཆར་བ་ལྟར་བདེན་སྒྲིབ་ཤར་ཡང་བདེན་སྒྲིབ་དང་ཆོག་པ་ལ་
མི་འཆར་བ་དེ་ལྟ་བུའི་ཚུལ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་འཆར་རོ། །

ལུང་གི་དོན་བཤད་བཞི་ས་བྱུག་པ་དེ་སྒྲིབ་རྗེ་ཆེན་པོས་བདག་འཛིན་གཉིས་ཀྱི་
དབང་གིས་འཁོར་བར་གཞོལ་བ་ལོག་པར་ཞུགས་པའི་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་བསྐྱབ་
པར་འདོད་པ་བྱུག་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྐྱུག་བསྐྱེད་ཉེ་བར་ཞི་བ་ཐོབ་ཀྱང་ཉེ་བར་ཞི་བའི་བདེ་
བའི་རོ་མི་བྱུང་བ་དེའི་ཐབས་ལ་བྱང་བར་བྱས་པ་འཁོར་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་
སེམས་ཅན་ལ་བཏོས་ཏེ། བྱང་ན་ལས་འདས་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་སྒྲ་ན་མེད་པའི་
བྱང་ཚུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་འགོག་པའི་སྒྲོམས་འཇུག་
ཐོབ་པའི་བསམ་གཏན་ཀྱི་གནས་ནས་སྒྲར་འདོད་པའི་ཁམས་སུ་བསམས་བཞིན་དུ་སྐྱེ་
བ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པས་རི་སྤྱོད་སྒྲར་དུ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱ་བར་འདོད་པ་དུད་
འགྲོའི་སྐྱེ་གནས་སུ་གཏོགས་པ་རྣམས་དུ་མར་སྐྱེ་བའི་བྱེ་བྲག་གིས་སོ་སོའི་སྐྱེ་བའི་
ལུས་ཀྱན་དུ་སྒྲོན་པ་ལ་དབང་འབྱོར་བ་ནི། མ་དག་པའི་གནས་སྐྱབས་བསྐྱན་པ་ཡིན་
ནོ། །ཁམས་གསུམ་གྱི་སོ་སོ་སྐྱེ་བའི་ཉེས་པས་མ་གོས་པའི་ཆ་ནས་བསྐྱན་པ་དེ་ཉིད་
སངས་རྒྱས་ལ་བཏོས་ནས་མ་དག་པ་དང་། འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་ཆ་ནས་མ་དག་
པ་དེ་སོ་སྐྱེ་ལ་བཏོས་ནས་དག་པའོ། །

གཉིས་པ་སངས་རྒྱས་དང་སོ་སྐྱེ་ལ་བཏོས་ནས་བཤད་པའི་མ་དག་པ་དང་
དག་པའི་གནས་སྐྱབས་ན་འཇུག་བ་མེད་པ་ལ་གསུམ། མཆོམས་སྐྱར་བ་དང་། ཅ་བ་
དང་། འབྲེལ་བའོ། །དང་སོ་ནི། སྒྲར་བཤད་པའི་ཅ་བ་ལྟ་བུའི་ཆོག་པ་སུ་བཅད་པའི་
དོན་གཞན་ནི། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔལ་བཞིའི་དག་པ་དང་མ་

དག་པའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ་དང་། སྤྱིད་པ་ཐ་མ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དག་པ་
དང་མ་དག་པའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པའོ། །ཆོག་མ་བཅད་དང་པོ་དགུ་མ་དག་པའི་ཡོན་
ཏན་བཤད་པ་དང་། ཆོག་མ་བཅད་བཅུ་པ་སངས་རྒྱུ་ལ་བཟོས་ཏེ་མ་དག་པའི་
ཡོན་ཏན་བཤད་པ་དང་དོན་གཅིག་གོ། །

དང་པོ་ལ་བཞི། དོན་དམ་པའི་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་དང་། སྤྱོད་པ་ལ་ཞུགས་
པ་དང་། བྱིར་མི་ལྡོག་པ་དང་། སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རང་དོན་གྱི་ཡོན་ཏན་དང་། གཞན་
དོན་གྱི་ཡོན་ཏན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཀླུ་ལ་སྤྱི་ལོ་ལྟེན་ལས་འདས་པའི་སེམས་དང་
པོ་བསྐྱེད་པ་ས་དང་པོ་བ་དེ་འགྲུར་བ་མེད་པའི་ཆོས་ཉིད་འདི་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
ནས་འཁོར་བའི་རྒྱུད་པ་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་སྐྱེ་འཆི་ལས་གྲོལ་ཡང་ཉོན་མོངས་
ཅན་གྱི་མ་རིག་པས་ལྡོངས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་ལྟར་སྤྱིང་ཇེ་དང་སྟོན་ལམ་གྱི་
དབང་གིས་སྐྱེ་བ་དང་ཤྱ་བ་དང་ན་བ་དང་འཆི་བ་ལ་སོགས་པ་དག་ཏུ་ནི་མ་རིག་
པས་ལྡོངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་མཛད་དོ་སྟེ་
མཆར་ཞིང་མཛད་དུ་བྱུང་བའོ། །ཡང་ན་ཆོག་མ་བཅད་འདི་སྤྱིང་ཇེ་ཆེན་པོའི་ཡོན་ཏན་
གྱི་བྱུང་པར་སྟོན་ཅིང་། སངས་རྒྱུ་ལ་བཟོས་ནས་མ་དག་པའི་ཆ་བཤད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། འཕགས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་སྐྱེ་འཆི་ལ་སོགས་པའི་སྤྱུག་བསྐྱེད་ཅད་
ནས་སྤངས་པ་ཐོབ་པས་ས་དང་པོ་བ་གང་ཡིན་པ་དེས་སྤྱིང་ཇེས་ཀྱང་ནས་བསྐྱངས་
ནས་བྱིས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་སོགས་སྟོན་པར་མཛད་པ་སྟེ་དེ་ཉིད་གྱི་
བྱིར་ན་འགྲོ་བ་ཡི་གཉིན་གྱི་ཐབས་དང་སྤྱིང་ཇེ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་བ་མངའ་བ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། འཛིག་རྟེན་ན་གནས་ཀྱང་དེའི་བྲི་མས་མ་གོས་པ་དང་།
དཔེ་དོན་སྦྱར་ཏེ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ས་གཉིས་པ་ནས་བདུན་པའི་བར་གྱི་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔལ་དེ་ནི་སོ་སོ་སྦྱེ་བོ་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་
ཐམས་ཅད་ལས་འདས་ཀྱང་འཛིག་རྟེན་པའི་སྦྱེ་བ་ལེན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཚུལ་ལས་
མ་གཏོས་པར་གནས་ལ་དེ་ལྟར་གནས་ཀྱང་འཛིག་རྟེན་པའི་དོན་དུ་འཛིག་རྟེན་ན་
ཉན་མོངས་པའི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་བ་དང་སྤྱག་ཀྱང་གྱི་རྒྱད་པས་ཐེལ་གྱིས་ནོན་
ནས་གཞན་དོན་སྦྱབ་མི་རུས་པ་སོགས་འཛིག་རྟེན་པའི་བྲི་མས་མ་གོས་པར་སྦྱོད་
ཅིང་གནས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་བསྐྱར་ཆུན་དུ་སྦྱེས་པ་ཚུ་ཡིས་གོས་པ་མེད་
པ་དེ་བཞིན་དུ་སྦྱོད་པ་ལ་ཞུགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་འདི་ནི་འཛིག་རྟེན་དུ་
སྦྱེས་ཀྱང་འཛིག་རྟེན་པའི་ཆོས་ཀྱིས་མི་གོས་ཏེ་ལས་ཉན་གྱི་སྦྱེ་འཆི་ལས་གོལ་ཞིང་
སྦྱེ་བ་ལེན་པའི་བཞེད་པ་ལ་མངའ་བསྦྱར་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པ་ས་བརྒྱད་པ་ལ་གནས་པའི་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་བྱ་བ་བསྐྱབ་པ་ལ་ཉག་ཏུ་སྒྲོ་མེ་བཞིན་དུ་
ནི་འབར་བ་དང་ཞེས་པས་གཞན་གྱི་དོན་སྤུན་སུམ་ཆོགས་པ་དང་། ཉན་མོངས་ཟད་
པར་སྤངས་པས་སྤྱག་བསྐྱལ་དང་འབད་ཚོལ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་བསམ་གཏན་དང་།
སྟོམས་འཇུག་ལ་ཉག་ཏུ་སྟོམས་པར་ཞུགས་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་
ཤེས་ལ་དབང་བསྦྱར་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁྲབ་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱལ་ཉེ་བར་ཞི་
བའི་སྤང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་རུས་ཀྱང་། རང་དོན་འབང་ཞིག་ཏུ་ཐར་པ་དོན་དུ་
གཉེར་བའི་བསམ་པ་སྦྱེ་བའི་གོ་སྐབས་ལེགས་པར་བཅོམ་པས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་

དུ་ཕྱིར་མི་ཕྲོག་པའི་ས་ཐོབ་པ་ཡིན་ལ། སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་ཐོབ་པས་
རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་ཤེས་བྱ་རི་ལྷོད་པའི་འཆར་ཚུལ་ནི་སྲར་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །ཞི་བའི་
བསམ་གཏན་ལ་ཉག་དུ་སྟོམས་པར་ཞུགས་པ་ནི། མཉམ་གཞག་རིགས་འདྲ་བར་མ་
ཆད་དུ་འབྱུང་བའི་དོན་མིན་ཏེ། དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་མངོན་སུམ་དུ་མཉམ་པར་བཞག་
བཞིན་དུ་ཤེས་བྱ་རི་ལྷོད་པ་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་ཤིང་། སེམས་ཅན་ལ་ཆོས་སྟོན་
བ་སངས་རྒྱས་ལས་གཞན་གྱིས་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་རྩོལ་བ་རགས་བ་ཉེ་
བར་ཞི་བས་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་འདོག་པའི་འབད་རྩོལ་ཆེན་པོ་མེད་པ་དང་།
རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་བྱ་བ་ཀུན་ལ་དེ་བཞིན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་
ཅིས་མ་ཟིན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ས་དགུ་བ་དང་། ས་བཅུ་བ་ཐོབ་མ་ཐག་པ་
སོགས་ཡོན་ཏན་དེ་དག་དང་ལྡན་པར་དོན་གྱིས་གོ་བར་དགོངས་སོ། །

བཞི་བ་ལ་གཉིས། འཕྲིན་ལས་ལུན་ཆོགས་ཀྱི་རྒྱ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འཕྲིན་
ལས་འབད་མེད་དུ་འཇུག་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། འཕྲིན་ལས་རྩོལ་བ་
མི་མངའ་བར་འཇུག་པའི་རྒྱ་དང་། གདུལ་བྱ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་འཕྲིན་ལས་སྣ་
ཆོགས་མཁྱེན་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་དེ་འབད་མེད་ལྷན་གྲུབ་དུ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པར་གྱུར་ཅིག །སྣམ་དུ་
སྟོན་པའི་སྟོན་དུ་འཕེན་པའི་དབང་དང་ནི་འབད་རྩོལ་རགས་བ་དང་། དངོས་པོ་ལ་
བདེན་པར་ཞེན་པའི་རྣམ་རྟོག་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། དེ་ནི་ལུས་ཅན་སྟོན་བ་
ཡི་དོན་དུ་ཆོས་སྟོན་བ་ལ་སོགས་པའི་ཀུན་སྟོང་གི་འབད་བ་ཆེན་པོ་བྱེད་དགོས་པ་
མ་ཡིན་པར་ལྷན་གྲུབ་དུ་འཇུག་པའོ། །དངོས་པོ་བདེན་འདྲིན་ཉོན་སྐྱིབ་ཡིན་པས་ས་

བརྒྱད་པ་ནས་ཟད་པར་སྤངས་མོད་ཀྱི། འདིར་ནི་ཆོས་སྟོན་པའི་ཀུན་སྐོང་གི་ཚུལ་པ་
རགས་པ་ཡང་ཉེ་བར་ཞི་ནས་ངམ་ངམ་ཤུགས་ཀྱིས་གཞན་དོན་ལ་འབད་མེད་ཏུ་
འཇུག་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཆོས་སྟོན་པའི་གསུང་གི་བརྗོད་པས་བསྟུས་པ་གདུལ་བྱ་དང་རི་
ལྟར་འཆོམས་པ་བསྟན་པ་དང་། གདུལ་བྱ་དང་འཆོམས་པར་གཟུགས་སྦྱ་མི་འབྲ་བ་
དུ་མ་སྟོན་པ་དག་དང་ནི་ཆགས་ཅན་འདུལ་བའི་དོན་དུ་འདོད་ཆགས་ལ་སྟོད་པའི་
ཚུལ་སྟོན་པ་སོགས་སྟོད་པ་དང་། སྟོད་ལམ་གྱིས་འདུལ་བ་ལ་འགོ་འོང་སོགས་
སྟོད་ལམ་གྱིས་ཀྱང་རུང་། གདུལ་བྱ་གང་ཞིག་རྣམ་པ་རི་ལྟར་ཐབས་གང་གིས་
འདུལ་བའི་ཐབས་སོགས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེས་ཐབས་དེ་རི་ལྟར་འཆོམ་པ་དེ་
ལྟར་ཉིད་དུ་ཤེས་ནས་གཞན་དོན་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི་ཚུལ་དེ་ལྟར་
རྒྱ་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ནམ་མཁའ་མཐས་མྲས་ཀྱི་འགོ་བར་དུས་རྟག་ཏུ་འབད་
ཚུལ་ཆེན་པོ་མི་དགོས་པར་ལྷན་གྱིས་བྱུང་བར་འགལ་རྒྱུ་གྱིས་གོགས་བྱེད་མི་
རུས་པས་ཐོགས་མེད་དུ་སྒོ་ལྡན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེའི་ནི་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་
ནི་ཡང་དག་པར་འཇུག་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དག་པའི་བྱད་པར་དང་། མ་དག་པའི་བྱད་པར་རོ། །དང་
པོ་ནི། སྤྱད་པ་ཐ་མ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་ཚུལ་
འདི་ནི་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ཆོས་སྟོན་པ་ལ་སོགས་པའི་མཛད་པ་མཛད་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པ་རྣམས་དང་སེམས་ཅན་ཡང་དག་པ་ལྷན་ཅི་མ་ལོག་པ་ཚུལ་བཞིན་དུ་སྒོལ་བ་ལ་
འཇིག་རྟེན་ནི་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །རྗེས་ཐོབ་ཅེས་སྟོན་པས་རྗེས་ཐོབ་

དུ་གང་ལ་ཆོས་བསྟན་པར་བྱ་བའི་སེམས་ཅན་གྱི་གངས་ལ་སོགས་པ་དང་འཕྲིན་ལས་
 ཅམ་ཞིག་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བྱེད་རྒྱས་པ་སོགས་མཉམ་པའི་དོན་ཡིན་གྱི།
 སྟོགས་ཐམས་ཅད་ནས་མཉམ་པ་མ་ཡིན་ཏེ་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་མངོན་སུམ་དུ་མཉམ་
 པར་བཞག་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་ལ་ཆོས་སྟོན་པ་སོགས་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་
 སངས་རྒྱས་ལས་གཞན་གྱིས་མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་ཤེས་བྱ་ཇི་ལྟ་བུ་མངོན་
 སུམ་དུ་གཟིགས་པའི་སྟོན་ཉིད་གྱིས་ཤེས་བྱ་ཇི་སྟེང་པ་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པ་ལ་
 བདེན་གཉིས་ངོ་མོ་ཐ་དད་དུ་འཛིན་པའི་རྗེ་མ་ཐད་པར་སྤང་དགོས་ལ། དེ་ཡང་དག་
 པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་མ་གཏོགས་གཞན་ལ་མེད་པས་དེ་མན་ཆད་དུ་མཉམ་
 གཞག་དང་རྗེས་སོབ་ངོ་མོ་ཐ་དད་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཆོས་སྟོན་པའི་གདུལ་བྱའི་གངས་ལ་སོགས་པ་མཉམ་པ་དེ་ལྟ་
 མོད་གྱི། རྣམ་པ་ནས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མཉམ་པ་མ་ཡིན་ཏེ་ས་ཆེན་སོ་དང་རྒྱལ་
 སུན་དང་། རྒྱ་མཚོ་དང་བ་ལང་གི་ཕྱིག་རྗེས་ཀྱི་ཚུའི་བྱང་པར་གང་ཡིན་པ་དེ་དང་
 འབྲ་བར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་དང་མཐར་ཕྱིན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བྱང་
 པར་དེ་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེས་ན་ཆོགས་བཅད་སྤྲ་མས་རྗེས་སོབ་དུ་སེམས་
 ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་གངས་ལ་སོགས་པ་མཉམ་པ་བསྟན་ལ། ཆོགས་བཅད་ཕྱི་
 མས་མཛད་པ་མཛད་པའི་ཚུ་ལ་ལ་སོགས་པ་སྤྱིའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་བྱང་པར་
 བསྟན་ཏེ། རྒྱ་མཚན་ནི། སྟོགས་སུམ་གྱི་ཀླན་སྟོང་གི་ཚོལ་བ་མཐའ་དག་ཉེ་བར་ཞི་བ་
 དང་མ་ཞི་བའི་བྱང་པར་དང་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་དུ་ཆོས་སྟོན་
 པ་ལ་སོགས་པའི་མཛད་པ་མཛད་རྒྱས་པ་དང་མི་རྒྱས་པའི་བྱང་པར་རོ། །སོ་སོ་སྤྱི་

པོ་ལོ་ལྷན་ཐོག་མཐོང་ལྟོགས་པ་དང་། ལས་གསལ་པར་གྱུར་པའི་དོན་བྱེད་པ་
མི་མཉམ་པའི་བྱེད་པར་ནི་མི་རུང་སྟེ། སོ་སོ་སྟེ་བོ་ཐར་པ་བྱུང་ན་ལས་འདས་པ་ལ་
འགོད་པ་ལ་རྒྱ་མཚོ་དང་བ་ལང་གི་མིག་རྩིས་ཀྱི་བྱེད་པར་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་། སོ་སོར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
ཆོག་གསུ་བཅད་པ་བཅུ་པོ་ཞེས་པ་ནས། སྤྱི་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པའོ། ཞེས་
པའོ། །ས་རབ་དགའི་འོག་ཏུ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་སོ་སོ་སྟེ་བོ་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྤྱིན་
ཀྱི་སྟེང་དུ་མཚོག་ཏུ་ནས་པར་དག་པ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཏེ། དེ་གཉིས་ལ་
བསྟོས་ནས་དག་པ་དང་མ་དག་པའོ། །གཉིས་པ་ལ་ལྷ་ཡོད་པའི་དང་པོ་དོན་དམ་པའི་
སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་ནི། དེ་ལ་ཆོག་གསུ་བཅད་པ་དང་པོ་དང་གཉིས་
པས་ནི་ཞེས་སོ། །ས་དང་པོར་ཆོས་དབྱིངས་ཀྱང་ཏུ་འགྲོ་བའི་དོན་དུ་རྫོགས་པས་
དག་པའི་ཡོན་ཏན་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་མ་དག་པའི་ཆ་དོན་གྱིས་འཕེན་པ་ཡིན་
ནོ། །གཉིས་པ་སྟོད་པ་ལ་ཞུགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཡོན་ཏན་ནི་ཆོག་གསུ་
བཅད་པ་གསུམ་པ་དང་ཞེས་སོ། །ས་གཉིས་པ་ནས་བདུན་པའི་བར་སེར་སྣའི་ཀུན་
དགྱིས་དང་ཚུལ་འཆལ་སོགས་སྟོད་པ་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དུག་གི་མི་མཐུན་པའི་
ཞུགས་རིམ་གྱིས་ཐད་པར་བྱེད་པའི་སྟོབས་ཐོབ་པའི་བྱིད།

གསུམ་པ་བྱིར་མི་ལྟོག་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཡོན་ཏན་ནི། ཆོག་གསུ་
བཅད་པ་ལྷ་པས་ནི་ཞེས་སོ། །བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པའི་སྟོར་བ་ནི། ཆོས་སྐུའི་རྒྱ་
སྤེད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་སྟོར་བའོ། །བཞི་བ་སྤྱི་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ནི།
ཆོག་གསུ་བཅད་པ་དུག་པ་དང་ཞེས་སོ། །དོན་གཉིས་མཐར་བྱིན་པའི་ཐབས་

སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྤྲོན་པའི་མཐུ་ལེགས་པར་ཐོབ་པའོ། །ལྷ་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཡོན་ཏན་ནི། ཆོགས་སུ་བཅད་པ་དགྲུ་པ་དང་བཅུ་པས་ནི་
ཞེས་སོ། །དེའི་དོན་ནི་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

གསུམ་པ་ཤིན་ཏུ་རྣམ་དག་གི་གནས་སྐབས་ན་འགྱུར་བ་མེད་པའི་དོན་བཤད་
པ་ལ་གཉིས། མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་ཞེས་
སོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བསྟན་པ་དང་། བཤད་པ་དང་། བསྟན་བཤད་སྦྱར་
བའོ། །དང་པོ་ནི། འདི་ནི་སྤར་བཤད་པའི་རྩ་བ་ལྟ་བུའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་ཡིན་
འོ། །ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པའི་གནས་སྐབས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་
ཀྱི་སྦྱ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། རྟག་པ་ཡིན་ཏེ། མ་དེག་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་དང་། ཟག་པ་མེད་
པའི་ལས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཀྱི་ལུས་སྤྲ་མ་དོར་ནས་ཕྱི་མ་ཐོབ་
པའི་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་མིན་པའི་བདག་ཉིད་མཐར་ཐུག་པ་ཐོབ་པའི་གནས་སྐབས་
འདུས་མ་བྱས་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡིན་ཏེ། རང་བཞིན་ཀྱིས་མི་ཟད་པའི་ཡོན་
ཏན་ཀྱི་ཆོས་མཐར་ཐུག་པ་དང་ལྷན་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྦྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འགྲོ་བ་རྣམས་
ཀྱི་མི་སྦྱ་བའི་སྦྱབས་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་ཏེ། རང་བཞིན་ཀྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་སློ་
བྱར་གྱི་འི་མ་མ་ལུས་པས་དག་པ་ཕྱི་མའི་མཐའ་མེད་པར་སྦྱར་ཐུག་པར་གནས་
པའི་སྦྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་་་བསྟན་པའི་དོན་བསྟན་ཏོ། །སྤར་སློ་བྱར་གྱི་འི་མས་
རྣམ་པར་དག་པ་ཕྱིས་གཞན་དུ་གྱུར་ན་དོན་དམ་པའི་སྦྱབས་སུ་མི་བྱང་བའི་ཕྱིར།
རྟག་ཏུ་སློ་འདོགས་དང་སྦྱར་འདེབས་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་རང་བཞིན་དུ་

གནས་ཏེ། འབྲུལ་བ་མཐའ་དག་ཟད་པས་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་མི་རྟོག་བཞིན་དུ་གནས་
 བའི་སྐྱེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་ཞི་བ་ལ་སློབ་བྱེད་ཀྱི་ཏི་མ་མ་ལུས་
 བས་ཀྱང་ཞི་བའི་དོན་བསྟན་ཏོ། །ཟག་བཅས་དང་ཟག་མེད་གྱིས་འདུས་མ་བྱས་པས་
 འཇིག་པ་མེད་པའི་ཆོས་ཀྱང་ཡིན་ཏེ། ལས་གྱིས་འདུས་མ་བྱས་པའི་རང་བཞིན་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིས་གཡུང་བྱེད་གི་དོན་བསྟན་ཏོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཏི་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། འདིས་ཅི་བསྟན་ཅེ་ན།
 གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཅ་བ་དང་། འབྲེལ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། རྒྱལ་ལ་བསྟན་པའི་
 རྣམ་བཅད་ཀྱི་དོན་དང་། ཡོངས་གཙོ་དེ་དོན་དང་། རྣམ་བཅད་ཀྱི་དོན་རྒྱས་པར་
 བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉོན་མོངས་པའི་དབང་གིས་ཉིང་མཆོམས་མི་སྦྱོར་བར་མ་ཟད།
 ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ལུས་སྦྲངས་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་ཅིང་། ཉོན་མོངས་པའི་འཆི་བ་མེད་
 པར་མ་ཟད། བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པར་བསྐྱར་བའི་འཆི་བ་མེད་ལ། ལས་དང་ཉོན་
 མོངས་པའི་དབང་གིས་གཞོད་པ་མེད་པར་མ་ཟད། ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མ་རིག་
 པའི་བག་ཆགས་གྱིས་གཞོད་པ་མེད་ཅིང་། ཉོན་མོངས་པ་དང་བཅས་པའི་ཟག་བཅས་
 ཀྱི་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་ཀྱ་བ་མེད་པར་མ་ཟད། ཟག་བཅས་པའི་ལས་ཀྱིས་གཞན་དུ་
 བསྐྱར་བའི་ཀྱ་བ་མེད་པ་སྟེ་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བ་སོགས་གྱིས་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་
 རྣམ་པར་བཅད་པའི་རྣམ་བཅད་ཀྱི་གནས་ཉི་བར་བཟུང་བའོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེས་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་དེ་ནི་རྟག་པ་
 དང་བརྟན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཞི་བའི་ཕྱིར་དང་། གཡུང་བྱེད་གི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་དེ་ནི་ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་

ལུས་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། རྟག་པའི་ཕྱིར། འདིར་རྟག་པའི་གཙང་བྱ་སྐྱེ་བ་ནི་ཡིད་ཀྱི་
རང་བཞིན་གྱི་ལུས་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ལ། རྟག་པའི་རྣམ་བཙད་ནི་སྐྱེ་བ་དེ་དང་བལ་
བཤོ། །བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པར་བསྐྱར་བ་ཡི་འཆི་འཕོ་བས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་དེ་མི་འཆི་སྟེ་
བརྟན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ལ་མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་སྤྱོད་ནས་རྣམས་ཀྱིས་
གཞོད་པ་མེད་དེ། ཞི་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་ཀྱང་བརྟན་པ་དང་ཞི་བའི་གཙང་བྱ་
ངོས་བཟུང་ནས་དེ་དང་བལ་བ་བརྟན་པ་དང་ཞི་བའི་དོན་དུ་བཤད་པའོ། །ཟག་པ་
མེད་པའི་ལས་ཀྱི་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་ཀྱིས་འདུ་བྱེད་པ་མེད་པས་ཀྱ་བ་མེད་དེ།
ལས་ཀྱིས་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བས་གཡུང་བྱུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟག་བརྟན་སོགས་ཀྱི་
དོན་དེ་ལྟར་བཤད་ཀྱི། བསྐྱབ་པ་རང་དབང་བའི་རྟག་དངོས་སུ་བཤད་པ་མེད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། མིན་དུ་ངི་མ་མེད་ཅིང་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ། འོད་
གསལ་བ། རང་གི་རང་བཞིན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་རྣམ་པར་དག་པ། དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་ཁམས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་སློ་བུར་གྱི་ངི་མ་མཐའ་དག་
གིས་དག་པ་དེ་ནི་འདི་ཚུན་ཆད་ནས་སྐྱེས་སོ་ཞེས་སྟོན་གྱི་མཐའ་ཉེ་བར་བཟུང་ནས།
ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ལུས་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། རྟག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དུས་འདི་ཙམ་ན་
རྒྱན་ལག་གཤེགས་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པར་ཡོངས་སུ་བསྐྱར་བའི་འཆི་འཕོས་གསར་
དུ་འཆི་བ་མ་ཡིན་ཏེ་བརྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རིགས་འདྲ་ལྟ་བུ་མར་བརྒྱད་པའི་སྟོན་དང་
ཕྱི་མའི་མཐའ་ཉེ་བར་བཟུང་ནས། མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་འཛིན་པས་
ལུས་སེམས་ལ་གཞོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། ཞི་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཉོན་སྤྱོད་ཀྱི་སྟོགས་

༡ མ་ཕྱི། ༡༧༧ན་ན། དག སྐྱ། ༡༧༧ན་ན། གནས

དང་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་སྤྱི་འཆི་དོན་མེད་པས་མ་སོག་པ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་གཞུང་བྱུང་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། ཟག་པ་མེད་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བྱུང་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པས་གྲོ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཏྲག་སོགས་བཞིའི་དོན་མདོ་ལས་ཤེས་པར་བྱ་བ་དང་། བསྐྱུས་བཤད་སྒྱུར་བཤོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཙ་བ་དང་། འབྲེལ་བཤོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་འདུས་མ་བྱས་པའི་དབྱིངས་ལ་ནི། ཏྲག་པའི་དོན་དང་། བརྟན་པ་དང་། ཞི་བ་དང་། གཞུང་བྱུང་ལ་སོགས་པའི་དོན་མདོ་ནས་འབྱུང་བ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །རི་ལྟར་ན། ཏྲག་པའི་དོན་གྱི་ཆོག་གཉིས་ནི་བསྐྱུས་པའི་ཆོག་དང་། བཤད་པའི་ཆོག་།གཞན་འགྱུར་མིན་པ་དག་དང་། མི་ཟད་ཆོས་ལྡན་དང་། དེ་བཞིན་དུ་བརྟན་པའི་དོན་བཤད་པའི་བསྐྱུས་བཤད་གཉིས་ནི། འགྲོ་སྐྱབས་དང་། ཕྱི་མའི་མཐའ་སྤྱར་སྤྱག་པ་དང་། ཞི་བའི་དོན་སྟོན་པའི་བསྐྱུས་བཤད་ཀྱི་ཆོག་གཉིས་ནི། ཏྲག་ཏུ་གཉིས་མེད་དང་། མི་རྟོག་པ་དང་། གཞུང་བྱུང་གི་དོན་བཤད་པའི་བསྐྱུས་བཤད་ཀྱི་ཆོག་འཛིག་མེད་ཆོས་དང་། མ་བྱས་པའི་རང་བཞིན་གཉིས་ཀྱིས་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་ཏྲག་པ་ལ་སོགས་པ་འོག་ནས་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་མདོ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཙ་བ་དང་། མདོ་དང་སྒྱུར་བཤོ། །དང་པོ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་དེ་ནི་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མཐའ་ལས་པས་བསྐྱུས་པ་མི་ཟད་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། གཞན་དུ་འགྱུར་བ་མིན་པའི་བདག་ཡིན་པས་སྤྲ་མ་བཤད་པའི་ཆོག་དང་། ཕྱི་མ་བསྐྱུས་པའི་ཆོག་

གཉིས་ཀྱིས་རྟག་པའི་དོན་བསྟན་རྟོ། །སྤྱི་མའི་མཐའ་ལྷ་དང་མཚུངས་པར་གནས་
པའི་སྤྱིར་དུས་ནམ་ཡང་བསྐྱབ་པ་མེད་པའི་སྐྱབས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་བཤད་
པ་དང་བསྟན་པའི་ཆོག་གཉིས་ཀྱིས་བརྟན་པའི་དོན་བསྟན་རྟོ། །རྣམ་པར་མི་རྟོག་
པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་སྤྱིར་མཐའ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཆོས་ཉིད་སྟོ་བྱར་གྱི་བྱི་མ་
མཐའ་དག་དང་བྲལ་བ་བཤད་པ་དང་བསྟན་པའི་ཆོག་གཉིས་ཀྱིས་ཞི་བའི་དོན་
བསྟན་རྟོ། །ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ལས་དང་ཟག་པ་མེད་པའི་ལས་ཀྱིས་མ་བཅོས་
པའི་ཡོན་ཏན་ཉིད་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ན་འཆི་འཕོས་འདྲིག་པ་མེད་པའི་ཆོས་ཡིན་པས་
བཤད་པ་དང་བསྟན་པའི་ཆོག་གཉིས་ཀྱིས་གཡུང་བྱང་ཉིད་ཀྱི་དོན་ནི་བསྟན་པར་
ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། མདོ་ལས། རི་རྒྱད་དུ། ལྷ་རིའི་བྱ་ཞེས་སོ། །ཉོན་སྤྱིབ་ཀྱིས་བསྐྱས་
པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་དང་བྲལ་བར་མ་ཟད་ཤེས་སྤྱིབ་ཀྱི་སྤྱོད་ཀྱིས་
བསྐྱས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་དོན་བསྐྱས་པ་ནི་ཡིད་ཀྱི་
རང་བཞིན་གྱི་ལུས་ཀྱི་ངོ་བོར་སྤྱོ་བ་མེད་པས་རྟག་པ་དང་། བསམ་གྱིས་མི་ཁྲབ་པར་
བསྐྱར་བའི་འཆི་འཕོ་དང་བྲལ་བས་བརྟན་པ་དང་། མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱིས་ཟད་པར་
སྤངས་པས་ཞི་བ་དང་། ཟག་པ་མེད་པའི་ལས་ཀྱིས་མ་བཅོས་པས་འདྲིག་པ་མེད་པའི་
ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་འདི་ནི་གཡུང་བྱང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །

བཞི་པ་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པའི་དུས་ན་རྣམ་གྲོལ་གྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་དབྱེར་
མེད་དུ་ལྷན་པར་བསྐྱབ་པ་ལ་གཉིས། མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་
ནི། ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པའི་མཐའ་ཕྱིན་པའི་དེ་བཞིན་གཤམ་པའི་སྤྱིར་པའི་སྟོ་

བྱུང་གི་བྱི་མ་མ་ལུས་པས་རྣམ་པར་དག་པའི་གནས་སྐབས་འདི་ཉིད་ལ་ཡེ་ཤེས་དང་
སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་དབྱེ་བ་མེད་པའི་དོན་ལས་བརྒྱུ་མཉམས་པའི་ཆོག་གསུ་བཅད་པ་ནི།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་དེ་ནི་ཆོས་ཅན་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་
རྒྱས་དང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཤེས་རབ་དང་། ཡེ་ཤེས་དང་། རྣམ་གྲོལ་གྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་
རིགས་མཐའ་དག་དབྱེར་མེད་པའི་ཚུལ་དུ་ལྷན་པ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ན་དེ་ཉིད་
གདོད་མ་ནས་རྣམ་པར་དག་པ་མཐར་ཐུག་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་
བཞིན་ཉིད་མདོན་སུ་རྫོགས་པ་མཐར་ཐུག་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྷན་པས་དེ་ནི་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་སྒྲོ་
བྱུང་གི་བྱི་མ་མཐའ་དག་ཟད་པའི་སྤངས་པ་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་པས་དེ་ནི་འཕགས་
པའི་འགོག་པའི་བདེན་པ་དོན་དམ་བདེན་པས་བསྐྱུས་པ་མཐར་ཐུག་པའི་ཕྱིར་དང་།
མི་གནས་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཉི་མའི་དཀྱིལ་
འཁོར་དང་དེ་ལས་འོད་ཟེར་འཕྲོ་བ་ཐ་དད་མེད་པ་བཞིན་ནོ། །

དེས་གྲུབ་པའི་དོན་ནི་ཡོན་ཏན་དབྱེར་མེད་པས་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་
སངས་རྒྱས་ཉིད་ལས་མ་གཏོགས་མི་གནས་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་མེད་པར་
ཤེས་པར་བྱའོ། །ཡོན་ཏན་བཞིས་ནི། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེའི་རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཆ་དང་།
དེ་མདོན་སུ་རྫོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། སྒྲོ་བྱུང་གི་བྱི་མ་མཐའ་དག་ཟད་པའི་
སྤངས་པ་དང་། དེ་གཉིན་པོས་ཐོབ་པ་རྣམས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ལ་དབྱེར་མེད་དུ་ལྷན་པར་
བསྟན་ཏོ། །འདིས་ཉན་རང་ལ་མྱ་ངན་འཆན་ཉིད་པ་མེད་པར་སྟོན་པ་ནི་མ་ཡིན་

གྱི། རྣམ་གྲོལ་དང་ཡེ་ཤེས་དང་ཤེས་རབ་རྣམས་བསྐྱོད་པ་མཐར་ཐུག་ནས་གོང་དུ་
བསྐྱོད་མི་དགོས་པ་སངས་རྒྱས་མ་གཏོགས་གཞན་ལ་མེད་པས་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་
གཅིག་ཏུ་སྦྱབ་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མཐར་ཐུག་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་དབྱེར་མེད་པའི་གཏན་
ཆོགས་གྱི་དོན་བཤད་པ་དང་། དེས་བྱུབ་པའི་དོན་དང་། ཡོན་ཏན་དབྱེར་མེད་གྱི་
རང་བཞིན་དང་། དཔེ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཇི་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་
ནི། དེ་ལ་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཅ་བ་དང་། འབྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། མདོར་ན་ཟག་པ་མེད་
པའི་དབྱིངས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་སྒྲོ་བྱུང་གྱི་ཇི་མ་མཐའ་དག་དང་
བྲལ་བ་ལ་ནི་འོག་ནས་འཆད་པར་འབྱུང་བའི་དོན་གྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་བཞིས་ཡོན་
ཏན་མཐར་ཐིན་པ་དང་། མཐར་མ་ཐིན་པའི་དབྱེ་བ་སོ་སོར་མེད་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་སྒྲུ་
དང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་སོགས་པའི་མིང་གིས་རྣམ་གྲངས་བཞིར་ནི་རིག་པར་
བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། མདོར་བསྟན་ན་ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཇི་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། སྤར་མིང་བཞིས་བསྟན་
པའི་དོན་བཞི་གང་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཅ་བ་དང་། འབྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི།
ཁམས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་
རྒྱད་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་འབྱུང་རུང་དུ་དབྱེར་མེད་པར་གནས་པའི་
ཕྱིར་དག་པ་མཐར་ཐུག་པ་དེ་ཉིད་ཆོས་ཀྱི་སྒྲུ་དང་། དེའི་རིགས་དེ་བཞིན་ཉིད་མངོན་
སུམ་གྱིས་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་པ་ཐོབ་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དང་། རྩལ་པ་

མེད་ཅིང་བསྐྱེད་བ་མེད་པའི་ཆོས་ཉིད་ནི་མ་མཐའ་དག་ཟད་པས་འཕགས་པའི་བདེན་
པ་དོན་དམ་པ་དང་། གདོད་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་ཞི་བ་ཉིད་གཉེན་སོས་ཐོབ་པའི་
སྤངས་པ་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་པས་མི་གནས་པའི་ཐུང་ལས་འདས་པ་ཞེས་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ལུང་དང་སོ་སོར་སྐྱར་བ་དང་། བསྐྱེད་བ་འདྲ་བྱེད་ཆེ་བ་
སྐྱར་བའོ། །དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱུ་གི་ཆོས་ཞེས་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་
སོ་གཉེན་སོའི་ཕྱོགས་མཐའ་དག་སྐྱེ་རུང་དང་། སྐྱོ་བྱར་གྱི་ནི་མའི་རིགས་མཐའ་དག་
འབྲལ་རུང་དང་དབྱེར་མེད་དུ་གདོད་ནས་གནས་པའི་དོན་ཏོ། །སྐྱེ་མཆེད་དུག་གི་
ཁྱད་པར་ནི། མིག་སོགས་ནང་སྐྱེ་མཆེད་དུག་བདེན་པས་སྤྱིང་པའི་ཆའོ། །གཉིས་པ་
ནི། དོན་བཞི་སོ་འདི་དག་ལ་ནི་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་མིང་གི་ནམ་གངས་འདི་བཞིར་
འབྱུང་ཏེ་ཞེས་སོ། །ལུང་དང་སྐྱར་བ་ནི། གང་གི་ཕྱིར། འདི་སྐྱད་ཅེས་ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ནི་བ་དང་། ལན་ནོ། དང་པོ་ནི། དེ་ལ་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་
ལ་གཉིས། ཅ་བ་དང་། འབྲེལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་
ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཉིད་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནམ་པ་ཀུན་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་
པའི་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། ནི་མ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་སྤངས་པའི་ཡོན་
ཏན་དབྱེར་མེད་དུ་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱུ་དང་མི་
གནས་པའི་ཐུང་ལས་འདས་པ་དག་དམ་པའི་དོན་དུ་གཉིས་སུ་མེད་བ་ཉིད་དུ་
ཤེས་པར་བྱའོ། །ཡང་ན་སོ་སོར་བཤད་དེ། རྣམ་ཀུན་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་སངས་
རྒྱུ་དང་། ནི་མ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་སྤངས་པ་དང་ཐུང་ལས་འདས་པ་དག་
དམ་པའི་དོན་དུ་གཉིས་མེད་ཉིད་ཅེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། གང་གི་ཕྱིར། ཟག་པ་མེད་

པའི་དབྱིངས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་མིང་འདི་དག་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཁམས་ཀྱི་དོན་གཅིག་ལ་ཡང་དག་པར་འདུ་བ་དེའི་ཕྱིར་འདི་དག་ཅེས་སོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཡོན་ཏན་དབྱེ་བ་མེད་པའི་རང་བཞིན་བཤད་པ་དང་། དབྱེ་བ་མེད་པའི་དཔེ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། ཡོན་ཏན་མ་ཆང་བ་མེད་པ་རི་མོ་མཁའ་ཀྱི་དཔེས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཅུ་བ་དང་། འབྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་ཡོན་ཏན་ནི། ཡོན་ཏན་གྱི་རིགས་ཐམས་ཅད་མ་ཆང་བ་མེད་པ་དང་གྲངས་མེད་པ་གསལ་བའི་བྱེ་བྲག་མཐའ་ཡས་པ་སྟེ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་། བསམ་དུ་མེད་པ་ནི་གྲངས་དང་རྒྱས་མ་སྟེ་ལ་སོགས་པ་རྟོགས་པར་དགའ་བས་ཟབ་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། ཇི་མེད་ནི་ཇི་མ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་སྤངས་པས་སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། བཞི་པོ་དབྱེར་མེད་དུ་ལྡན་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་གྲོལ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་མཐར་ཐུག་པའི་ཐར་པ་སྟེ་དེ་འདྲའི་ཐར་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཡིན་པས་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དབྱེ་བཅོམ་པའི་རྒྱ་དུ་ཀྱི་རྣམ་གྲོལ་མཐར་ཐུག་ཏུ་བཤད་པ་ནི་དགོངས་པ་ཅན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མཐར་ཐུག་པའི་རྣམ་གྲོལ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་བཤད་པ་དགོངས་པ་ཅན་དུ་བསྟན་པ་དང་། ཡོན་ཏན་བཞི་དབྱེར་མེད་པའི་ཐར་པ་སངས་རྒྱས་ཉག་གཅིག་ཏུ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི། ཇི་སྐད་དུ་ཞེས་ཏེ། འདིས་ནི་རྒྱ་མཚོར་འགྲོ་བའི་ལམ་རིང་པོས་དུབ་པ་རྣམས་དེད་དཔོན་ཐབས་ལ་མཁས་པས་འགྲོག་དགོན་པའི་དབུས་སུ་གྲོང་ཁྱིམ་སྟེ་སྟེ་བཞིན་དུ་གནས་སྐབས་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་སུ་རིགས་ངེས་པའི་གདུལ་བྱ་ཁ་ཅིག་ལ་འཁོར་བའི་

སྤྱུག་བསྐྱེད་ཉེ་བར་ཞི་བ་ཙམ་མཐར་སྤྱུག་གི་ཐོབ་ཀྱིང་བསྐྱེད་པ་འདི་ནི་ཆོས་ཀྱི་
དབང་སྤྱུག་དམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ཉན་རང་གི་
རིགས་ཅན་རྣམས་མཐར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལས་ཕྱིར་མི་ལྷོག་པའི་ཐབས་ཡིན་
ནོ་ཞེས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། ལུང་དང་སྤྱར་བ་ནི་བཙུག་པའི་ལྷན་འདས་ཞེས་སོ། །འདིས་ནི་ཡོན་
ཏན་རྣམས་པ་བཞི་གྲུབ་པ་དང་དབྱེར་མེད་པའི་མཆོད་ཉིད་ལྷན་ལས་འདས་པ་ཞེས་
ཏེ། འདིས་ནི་སྤངས་འདས་མཐར་སྤྱུག་པ་ཡོན་ཏན་བཞི་དང་དབྱེར་མེད་དུ་གྲུབ་པ་
གཅིག་དགོས་པར་བསྐྱེད་པས་ཉན་རང་གི་རྒྱུད་ལ་སྤངས་འདས་མཐར་སྤྱུག་མེད་པར་
བསྐྱེད་ཀྱི། སྤངས་འདས་ཙམ་མེད་པར་བསྐྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཉན་རང་ལ་མཐར་སྤྱུག་
གི་སྤངས་འདས་ཡོད་མེད་དོགས་པ་བཅད་མི་དགོས་སོ་ཞེ་ན། མཐར་སྤྱུག་ཐེག་པ་
གཅིག་ཏུ་ངེས་ཟིན་པ་ལ་བསྐྱེད་པ་མི་དགོས་ཀྱང་། ཉན་རང་གི་རིགས་མ་ངེས་པ་ཁ་
ཅིག་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་གཞུག་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དང་། ཉན་རང་དབྱེར་བཙུག་པ་ཞི་བའི་
དབྱེར་ས་སུ་སྦྱོམས་པར་ཞུགས་པ་དག །སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་འོད་ཟེར་གྱིས་
བསྐྱེད་ནས། ཐེག་པ་ཆེན་པོར་འཁྲིད་པར་བྱེད་པས་གང་ཟག་དེ་དག་ལ་བསྐྱེད་ནས་
ཉན་རང་གི་སྤངས་འདས་མཐར་སྤྱུག་མ་ཡིན་པར་བསྐྱེད་པ་ཡིན་གྱི། ཐེག་པ་ཆེན་པོར་
རིགས་ངེས་པ་དག་ལ་བསྐྱེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། མཐར་སྤྱུག་ཐེག་པ་གཅིག་
ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་ཆོག་ཙམ་ཐོས་པ་དག་ལ་ནི་གང་དུ་འཇུག་བ་ངེས་པ་མེད་པར་
ཤེས་པར་བྱལོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མཆོམས་སྤྱར་བ་དང་། ཅ་བ་དང་། འགྲེལ་བའོ། །དང་པོ་

ནི། དེ་ལ་ཟག་པ་མེད་པའི་དབྱིངས་ལ་ཞེས་སོ། །འདིས་ནི་སྤངས་པ་དང་རྟོགས་པའི་
 རིགས་མ་ལུས་པ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པའི་སྤྱོད་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཉིད་དང་།
 དེའི་ཚོས་ཉིད་ནི་མ་མཐའ་དག་གིས་དག་པ་རྣམས་ཀྱང་མཆོག་ལྷན་གྱི་སྤྱོད་པར་སྟོན་
 པ་ཡིན་གྱི། ཀྱང་རྟོགས་མཐའ་དག་གིས་སྤྱོད་པའི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་དེར་སྟོན་པ་
 མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ནི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དཔེ་དང་། དོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་
 རྣམས་པ་བཞི་འབྲུག་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་ནི་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་མ་ཆང་
 པ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་སྤྱོད་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་སྒོལ་ལམ་གྱིས་བསྐྱུས་པ་དེ་
 ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་པ་ལས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་
 རྣམས་འབྲུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །རི་ལྟར་ཏེ་དཔེར་ན། རི་མོ་འབྲི་བར་བྱེད་པའི་རི་མོ་
 མཁན་མགོ་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཡན་ལག་གཞན་དང་གཞན་ལ་སོ་སོར་མཁས་པ་
 དག་གང་ཞིག་མགོ་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཡན་ལག་གང་ཤེས་པ་དེས་ལག་པ་ལ་
 སོགས་པའི་ཡན་ལག་གཞན་དེས་བར་ཟེན་ཅིང་ཤེས་པ་མེད་པར་གྱུར་བའི་རི་མོ་
 མཁན་དུ་མ་ཡོད་ལ། དེ་ནས་རས་ལྷག་འདི་ལ་བྱེད་ཀྱང་གྱིས་ངའི་གཟུགས་ནི་
 ཡོངས་སུ་རྟོགས་པ་གཅིག་གྱིས་ཤིག་ཅེས་མངའ་བདག་རྒྱལ་པོས་དེ་དག་ལ་
 བཀའ་ཡིས་རས་ནི་བྱིན་པ་དང་། དེ་ནས་རི་མོ་མཁན་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ནི་སྒོས་བར་
 གྱུར་ཏེ་རང་རང་གིས་གང་ཤེས་པའི་རི་མོའི་ལས་ལ་རབ་ཏུ་སྦྱོར་རོ། །ལས་དེ་ལ་
 མངོན་པར་སྦྱོར་བ་རྣམས་ལས་རི་མོ་མཁན་གཅིག་ལྷག་གཞན་དུ་སོང་བར་གྱུར་
 བས་དེ་ནི་ལྷན་གཞན་དུ་སོང་བས་མེད་ན་མགོ་ལྟ་བུ་ཤེས་པའི་རི་མོ་མཁན་དེ་མ་

ཆང་བའི་ཕྱིར་རིམ་དེ་ཡན་ལག་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་མི་འགྱུར་བ་
བཞིན། ཞེས་དཔེར་བྱས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། རྣམ་ཀུན་མཆོག་ལྡན་གྱི་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་
ཤེས་གྱི་ཆོགས་གོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྟོང་པ་ཉིད་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་
རྒྱུ་གྱི་ཆོས་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཐུགས་ཐུག་དང་བྲལ་བ་དེ་ཉིད་དང་སྦྱིན་པ་ལ་
སོགས་པའི་ཐབས་གྱི་ཆ་མ་ཆང་བ་མེད་པས་བརྒྱན་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་རྟག་ཏུ་
མཉམ་པར་བཞག་པའི་སངས་རྒྱུ་གྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། ལམ་དུས་སུ་རྣམ་
ཀུན་མཆོག་ལྡན་གྱི་སྟོང་པ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་མཛོན་སུམ་དུ་རྫོགས་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་
འབྲེལ་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཐབས་གྱི་ཆ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པས་
བརྒྱན་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །

བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་གྱི་ཆོགས་དེ་རྣམས་རིམ་འབྲི་བར་བྱེད་པ་གང་དག་
ཡིན་པ་དེ་དག་གིས་མཆོན་པར་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་གང་ཡིན་ཞེ་ན། སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་ལུས་དང་ཡོངས་སྟོང་དང་དགེ་ཅ་གཏོང་བའི་སེམས་པས་
བསྐྱུས་པའི་སྦྱིན་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སུ་སྦྱོར་མོང་བ་སྦྱོར་བ་དང་།
སྦྱོར་མོང་མ་ཡིན་པ་རང་ཉིད་འབའ་ཞིག་གི་ཆེད་དུ་ཐར་པ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་ཡིད་བྱེད་
སྟོང་བའི་སེམས་པས་བསྐྱུས་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། ཆོས་ལ་སོ་སོར་ངེས་པར་རྟོག་ཅིང་
སྦྱག་བསུལ་དང་དུ་ཡེན་པ་དང་། ཁོང་ཁྱོད་ལ་སོགས་པའི་སྐབས་མི་འབྲེད་པའི་བཟོད་པ་
དང་། དེ་བཞིན་དུ་བཙོན་འགྲུས་དང་བསམ་གཏན་དང་ཤེས་རབ་ལ་སོགས་པ་ཀུན་
རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་

པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ལས་སྐྱབ་པའི་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱུགས་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་ཐམས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཀུན་གྱི་མཆོག་དང་ལྷན་པ་
སྟོང་པ་ཉིད་རྫོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་རྒྱལ་པོའི་གཟུགས་བརྟན་གྱིས་མཆོན་པར་བྱ་བའི་
དོན་དུ་གྱུར་བའི་གཟུགས་སུ་མདོ་ལས་བརྗོད་དོ།

དེ་ཡང་མདོ་ལས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་དང་ལྷན་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་གང་
ཞེན། སྦྱིན་པ་མ་ཆང་བ་མེད་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་མ་ཆང་བ་མེད་པ་དང་ཞེས་སོགས་
གསུངས་སོ། །དེས་ན་རྣམ་པ་ཀུན་མཆོག་ལྷན་གྱི་སྟོང་པ་སྟོབས་སོགས་ཡོན་ཏན་
མཐའ་དག་གིས་བརྒྱན་པའི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པར་འདོད་པ་ནི་སྤྱི་སྤྱེགས་དབང་སྤྱུག་པ་རྟག་པ་རང་
བྱུང་གི་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་འདོད་པ་དང་བྱུང་པར་བྱུང་བཤད་ཀྱང་མེད་ལ། ཁ་
ཅིག་། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་རྟག་དངོས་ཁས་སྐྱེས་ནས་ཀུན་རྫོབ་རྣམས་དེའི་རྣམ་
འགྱུར་དུ་འདོད་པ་ནི་གངས་ཅན་དང་བྱུང་པར་བྱུང་བཤད་ཀྱང་མེད་དེ། གངས་ཅན་པ་
ཡང་གཙོ་བོ་རྟག་དངོས་རྣམ་འགྱུར་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་དོན་དམ་པ་མཐར་
བྱུག་པར་འདོད་ལ་གཟུགས་སྐྱ་སོགས་དེའི་རྣམ་འགྱུར་དུ་འདོད་དོ། །མེད་བཞིན་དུ་
ཐིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྒྲོ་བརྟགས་པའི་དོན་དེ་དག་བཙུག་ལྷན་འདས་ཀྱི་གསུང་རབ་མཐར་
བྱུག་པ་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ལ་སོགས་པའི་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ།

ཞེས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ནི་མ་མེད་པ་ལ་མ་བཏོད་པར་མི་བྱུལ། །འགྲེལ་
ཆེན་ནི་མེད་འོད་དུ། ལུས་པ་དང་ནམ་མཁའི་དཔེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་
གྱིས་བྱུབ་པ་རྒྱལ་ཚམ་ཡང་མེད་པ་ལ་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་འཐད་པའི་བདེན་པ་

གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མགོན་པོ་སྐུ་སྤྲུབ་ཀྱིས་རི་ལྷོ་ར་བཟུལ་བ་དང་མཐུན་པར་
འབྱུང་སྟེ། གཞན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ་དང་། དེ་དག་
འབྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་དང་། ཉན་རང་ལ་ཡོན་ཏན་དེ་དག་མེད་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་
ལ་གཉིས། རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་གོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱ་ཆེ་
བའི་ཡོན་ཏན་དེ་ལ་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་པར་བྱིན་དུག་པོ་འདི་དག་ཉིད་ལས་རེ་རེ་
ཡང་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་མཐའ་ཡས་པར་རྣམ་པའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ཐ་དད་པའི་
བྱིར་རྣམ་ཀུན་མཆོག་ལུན་ཀྱི་སྟོང་པ་མཐར་ཐུག་པ་ལ་ཡོན་ཏན་འདི་ཅེས་དུ་ཟད་ལ།
འདི་པན་ཆད་དུ་མེད་དོ་ཞེས་པའི་ཆད་མེད་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཟབ་པའི་ཡོན་ཏན་
ནི་གངས་དང་རྒྱས་མཐུ་དག་གིས་ནི་བསམ་ཀྱིས་མི་བྲབ་ཅིང་རྟོགས་པར་དཀའ་བ་
ཉིད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། སེར་སྒྲ་ལ་སོགས་པ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་བག་ཆགས་
མ་ལུས་པ་བསམ་པའི་བྱིར་ནི་དེ་མས་རྣམ་པར་དག་པའི་མཆོག་ཉིད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དག་པ་ས་གསུམ་དུ་ཡོན་ཏན་རི་ལྷོ་ར་བཟུལ་པའི་ཚུལ་དང་།
དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མཐར་ཐུག་གི་ཡོན་ཏན་བྱུབ་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ས་
བརྒྱད་པར་ལམ་ཤེས་རང་གི་རང་གིས་འབྱུང་བའི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པ་དང་། ས་དབྱེ་
པར་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་དམ་པའི་ཆོས་མ་ལུས་པ་འདྲིན་པའི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པ་དང་། ས་
བརྒྱ་པར་གསང་བའི་གནས་ཤུ་མོ་མ་ལུས་པར་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པའོ། །དང་
པོ་ནི། དེ་ལ་ས་བདུན་པ་མན་ཆད་དུ་ཡང་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཐབས་ཀྱི་ཆ་མཐའ་
ཡས་པས་བརྒྱན་པའི་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པ་ཐམས་

ཅད་ཀྱི་མཆོག་དང་ལྷན་པའི་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཀྱི་སྒོ་བསྒོམས་པས་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཉིད་ལ་བཟོད་བ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་མི་གཡོ་བ་ལ་བདེན་འཛིན་མཐའ་དག་ཟད་པས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་བ་ཉོན་མོངས་པའི་དྲི་མའི་སྒྲོན་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་རྒྱན་མི་འཆད་པར་རང་གི་རང་གིས་འཇུག་པའི་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ལམ་གསུམ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་བ་ལ་བརྟན་པས་ན་ཟག་བ་མེད་པའི་དབྱིངས་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་བ་ཉིད་ཡང་དག་པར་འབྱུང་བོ། །འདིར་སྤྲོད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཐོབ་པས་ཆོས་སྤྱིའི་རྗེས་མཐུན་ཀྱི་རང་རྒྱ་རང་གི་རང་གིས་འཇུག་བ་ཐོབ་བ་ཡིན་ནོ། །

འདི་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲ་མ་ལོ་རྩེ་བ་ཆེན་པོ་སྒོ་ལྷན་ཤེས་རབ་ཀྱི་གསུངས་ནས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་གསུགས་བརྟན་ཀྱི་ཚུལ་དུ་བསྐྱེད་པའི་ལམ་ཤེས་ས་བརྟན་བ་ནས་མངོན་དུ་བྱེད་ཀྱི་དེ་མན་ཆད་དུ་མ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་རྒྱན་དུ་བྱུགས་བ་ནས་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བར་ཀྱི་ཤེས་བ་དང་སྟོང་བ་གང་ཡིན་བ་དེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་བ་ཐོབ་པའི་བཟོད་བ་ཡིན་ལ། ཉི་ལྔ་དུ། བཟོད་བ་དེ་ཡང་སྤྲུག་བསྐྱེད་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པར་བཤད་བ་དེ་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ནི་ཤེས་བྱ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་བཟོད་བ་ཡིན་གྱི། ཤེས་བྱེད་ལམ་ཤེས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་བ་མིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ཀྱི་ལམ་གྱི་རིམ་བ་དེས་བར་བྱེད་པའི་སྐྱབས་སུ་བཤད་པར་བྱའོ། །

གཉིས་བ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་ལེགས་པའི་སྒོ་གྲོས་ལ་ནམ་མཁའ་མཛོད་ཀྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་སོགས་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་དང་གསང་སྤགས་ཀྱི་གསུངས་ལ་

སོགས་པའི་གཞུང་སྐྱོད་ཀྱི་སྐྱོད་ཀྱི་མཆོག་གཞུང་མེད་པ་དག་གིས་ཆད་མེད་པའི་སངས་
རྒྱུ་ཀྱི་ཆོས་མ་ལུས་པ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་ལ་བརྟེན་པས་ན་ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་ཆོས་ཀྱི་སྤྲིན་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གསང་བའི་གནས་སྤོ་མོ་སྒྲོག་ཏུ་མ་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་ལ་བརྟེན་པས་
ན་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། དེའི་རྗེས་སོགས་སུ་ཞེས་ཏེ། སྤྲིན་པ་གཉིས་བག་ཆགས་
དང་བཅས་པ་ཟད་པར་སྤངས་པས་ནས་ཀྱུན་མཆོག་ལྷན་ཀྱི་སྤྱོད་པ་མཐར་ཐུག་པ་
ཡོངས་སུ་རྒྱུགས་པ་ཐོབ་པའོ། །གསུམ་པ་ནི། ཉན་ཐོས་དག་བཙུགས་པ་དང་རང་
སངས་རྒྱུ་རྣམས་དེ་དག་ནི་ཡོན་ཏན་བཞི་འབྱུང་པ་དང་དབྱེར་མེད་པའི་མཆོན་
ཉིད་མུ་ངན་ལས་འདས་པའི་དབྱིངས་ལས་རིང་དུ་གྱུར་བ་ཡིན་ནོ། ཞེས་བྱའོ། །གང་
གི་ཕྱིར་ན། དག་པ་སའི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་ཡོན་ཏན་བཞིའི་རྟེན་ཡིན་པས་ན་སའི་ཡེ་ཤེས་
ཀྱི་རྟེན་བཞི་པོ་འདི་དག་ལ་ཉན་རང་རྣམས་མཐོང་བ་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར་ཉན་རང་
རྣམས་ཀྱིས་མཐར་ཐུག་པའི་མུང་འདས་མ་ཐོབ་པར་བསྐྱུན་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ཡོན་ཏན་དབྱེ་བ་མེད་པའི་དཔེ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། དཔེ་དོན་ཆོས་
མ་ཐུན་བཤད་པ་དང་། ཉན་རང་ལ་ཐེག་པ་དང་མུང་འདས་མཐར་ཐུག་མེད་པར་གྲུབ་
པའི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཅུ་བ་དང་། འབྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཇི་ལྟ་
བ་མངོན་སུམ་དུ་རྒྱུགས་པ་མཐར་ཐུག་པའི་ཤེས་རབ་དང་ཤེས་བྱ་ཇི་སྟེད་པ་མ་
ལུས་པ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་ཇི་མ་མཐའ་དག་ཟད་པའི་སྤངས་པས་
བསྐྱུས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྣམས་རིམ་བཞིན་དུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གསལ་བ་དང་། ཤེས་བྱ་ཇི་
སྟེད་པ་མ་ལུས་པ་ལ་འཕྲོ་བ་དང་ཇི་མ་མ་ལུས་པས་དག་པའི་ཕྱིར་དང་། གསུམ་པོ་

ཡང་ངོ་མོ་ཐ་དད་མེད་པའི་ཕྱིར་ཉི་མའི་དགྲིལ་འཁོར་འོད་གསལ་བ་དང་འོད་ཟེར་
འཕྲོ་བ་དང་དགྲིལ་འཁོར་རྣམ་པར་དག་པ་དང་དེ་གསུམ་ངོ་མོ་ཐ་དད་མེད་པ་རྣམས་
དང་མཚུངས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཆོས་མཐུན་སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་། སོ་སོར་བཤད་པ་དང་།
བསྟུས་ཏེ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཤེས་རབ་གང་དང་ཡེ་ཤེས་གང་དང་རྣམ་པར་གྲོལ་
བ་གང་གིས་ཞེས་ཏེ། གསལ་བ་དང་། འཕྲོ་བ་དང་། དག་པ་གསུམ་དང་དེ་གསུམ་ངོ་མོ་
ཐ་དད་མེད་པ་རྣམ་པ་གཅིག་གིས་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུད་
ལ་ཞེས་སོ། །ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱགས་རྒྱུད་ལ་མཉམ་གཞག་
དང་རྗེས་ཐོབ་ངོ་མོ་ཐ་དད་པ་མེད་ཀྱི། ཇི་ལྟ་བ་གཟིགས་པ་དེས་ཇི་སྟེད་པ་གཟིགས་པ་
དང་། ཇི་སྟེད་པ་གཟིགས་པ་དེས་ཇི་ལྟ་བ་གཟིགས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་ནི།
གསུམ་ག་ཡང་ཆོས་ཀྱི་དབྱེད་ས་དང་དབྱེར་མེད་པའི་རང་བཞིན་གྱིས་ཉི་མའི་དགྲིལ་
འཁོར་གྱི་བྲད་ཆོས་གསུམ་པོ་དེ་ངོ་མོ་སོ་སོར་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་མེད་པ་དང་ཆོས་
མཚུངས་སོ། །ཡོན་ཏན་བཞི་དང་ངོ་མོ་ཐ་དད་མེད་པའི་སྤང་འདས་མཚོན་པར་བྱེད་
པའི་ཤེས་རབ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་ཉི་མ་དང་ཆོས་མཐུན་བརྗོད་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཅུ་བ་དང་། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། མཐར་སྤྱག་པའི་སྤང་
འདས་ལ་ཡོན་ཏན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པ་དང་། ཡོན་ཏན་གྲངས་མེད་པ་དང་། བསམ་
གྱིས་མི་བྲུབ་པ་དང་། ཇི་མ་མཐའ་དག་གིས་དག་པ་བཞི་ཆོགས་དགོས་པ་དེས་ན་
ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་མ་ཐོབ་པར་བྱ་བ་ལས་འདས་པ་མཐར་
སྤྱག་པ་མི་ཐོབ་སྟེ། ཉི་མའི་འོད་དང་འོད་ཟེར་སྤངས་ནས་ནི་ཉི་མའི་དགྲིལ་འཁོར་

བལྟ་བར་མི་རྒྱས་པ་བཞིན་ནོ། །འདི་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ཉན་རང་ལ་ཐུང་འདས་
མཆན་ཉིད་པ་མེད་པར་འདོད་པ་ནི་ཡོན་ཏན་དབྱེར་མེད་སྒྲུབ་པའི་རྒྱས་པ་འདད་ཀྱི་
སྐབས་འདི་དག་གིས་ཅི་ཞིག་བྱེད་པ་མ་ཤེས་པའི་སྒྲིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཆིག་དོན་དང་། ཐུང་དང་སྒྲུབ་བའོ། །དང་པོ་ནི། གང་གི་ཕྱིར་
ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཉེ་བར་གནས་པའི་རང་བཞིན་རྣམ་པར་དག་པ་དགེ་བའི་ཆོས་
འབྱུང་རུང་དང་ལྡན་པའི་ཁམས་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མཐའ་
དག་འབྱུང་རུང་དུ་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་མེད་པའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་ཅེས་ཏེ། ཡོན་
ཏན་ཐམས་ཅད་དང་པོ་ནས་དབྱེར་མེད་དུ་ལྡན་ན་ཆིག་འོག་མ་དང་འགལ་བར་འབྱུང་
ཏེ། ཆགས་ཐོགས་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཟིགས་པ་མངའ་བའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
མ་ཐོབ་པར་སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས་པའི་ཐུང་འདས་མི་ཐོབ་པར་བཤད་པའི་
ཕྱིར་གཉིས་པ་ནི། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་བཅོམ་ལྡན་འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་ཙམ་དགག་བྱུང་
བལྟས་ནས་འཁོར་བ་དམན་པ་དང་འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་ཆད་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཐུང་འདས་
གྲུ་ལོ་མ་པའི་ཆོས་རང་རྒྱུད་ལ་ཐོབ་བྱུང་འདྲིན་པ་ལ་ནི་ཐུང་ངན་ལས་འདས་པ་མཐར་
སྒྲུབ་པ་རྟོགས་ཤིང་ཐོབ་པ་མ་མཆིས་སོ་ཞེས་སོ། །ཐུང་ངན་ལས་འདས་པ་མཐར་སྒྲུབ་
པ་ལ་ནི་ཡོན་ཏན་བཞི་དབྱེར་མེད་དུ་ཆོགས་དགོས་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་དོན་བསྐྱུ་བ་ལ་གཉིས། ཅ་བ་དང་། འགྲེལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། གོང་དུ་
ངེ་སྐྱད་བཤད་པའི་ཚུལ་དེ་ལྟར་རྒྱལ་བའི་སྤྱིང་པོའི་རྣམ་གཞག་ངོ་བོའི་དོན་ལ་
སོགས་པ་རྣམ་པ་བརྩ་ཞེས་བརྗོད་པ་དེ་དག་གིས་ནི་ཁམས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་
པར་དག་པ་ཅུལ་བཏོན་དུ་བཤད་ནས། ངེ་མ་སྒོ་བྱུང་བ་དེའི་ཞར་ལ་བཤད་ཅིང་འོག་

མས་དེ་ལས་ཐོག་སྟེ་བཤད་དོ། །འདི་ལོག་མའི་མཆོམས་སྐྱར་དུ་ཡང་བཤད་དུ་རུང་
མོད་ཀྱི། བོད་གི་དོན་བསྐྱར་བྱས་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་པར་སེམས་སོ། །

༼ཁམས་སྟོ་བྱར་གྱི་རི་མས་བསྐྱབས་པ་དཔེ་དགུས་བསྐྱབ་པ༽

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ཁམས་སྟོ་བྱར་གྱི་རི་མས་བསྐྱབས་པ་
དཔེ་དགུས་བསྐྱབ་པ་ལ་གཉིས། མཆོམས་སྐྱར་བ་དང་། དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་ཡིན་ཡང་ཉོན་མོངས་པའི་
སྐྱབས་ན་གནས་པ་རི་མ་སྟོ་བྱར་བ་ཡིན་པ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་མ་ཞུགས་པ་དེ་
དཔེ་དགུ་དག་གིས་ནི་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཡང་ན་མདོར་བསྟན་དུ་བྱས་ཀྱང་འགལ་བ་མེད་
དོ། །གཉིས་པ་ནི། ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ནས་ཉེ་བར་གནས་པ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་
ལ་མ་ཞུགས་པས་མ་འབྲེལ་བའི་རང་བཞིན་གྱི་ཉོན་མོངས་པའི་སྐྱབས་ཉིད་དང་སེམས་
ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་ཞུགས་པས་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཉེ་བར་གནས་པ་འབྲེལ་བའི་རང་
བཞིན་དག་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྤྱི་དོན་དང་། ཡན་ལག་གི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ།
དཔེ་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་གངས་ངེས་པ་དང་། དཔེ་དོན་ཆོས་མཐུན་བཤད་པ་དང་།
དོགས་པ་བཅད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ཕྱོགས་དང་རྣམ་བྱང་གི་
ཕྱོགས་མཆོན་པར་བྱེད་པའི་དཔེ་དགུ་དགུར་ངེས་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན།
སྤྱི་བ་བྱེད་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་དཔེ་དགུར་ངེས་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། དོན་སྤྱི་བ་
པ་དགུར་ངེས་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་དུག་གསུམ་གྱི་ས་པོན་གསུམ་དང་། དེ་གསུམ་གྱི་

མངོན་གྱུར་དག་པོ་གཅིག་ཏུ་བྱས་པ་དང་། ཡང་ན་མངོན་གྱུར་དུ་མཚུངས་ཀྱང་།
ཁམས་གོང་མ་འགྲུབ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་དང་འདོད་ཁམས་འགྲུབ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱའི་
ཉོན་མོངས་ཀྱི་སྒྲོན་པ་དབྱེད། །

མ་དེག་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་དང་། མཐོང་སྤང་དང་། སྒྲོམ་སྤང་དང་། མ་དག་པའི་
ས་ལ་བརྟེན་པའི་སྤྲིབ་པ་དང་། དག་པའི་ས་ལ་བརྟེན་པའི་སྤྲིབ་པ་ དགྲུང་ངེས་པའི་
ཕྱིར་རོ། །རྣམ་བུར་གི་ཕྱོགས་མཆོན་པར་བྱེད་པའི་དཔེ་དགྲུང་ངེས་པའི་རྒྱ་མཚན་
ཡང་། འོན་དགྲུང་ངེས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཆོས་ཀྱི་སྒྱུ་དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་དང་།
རིགས་གསུམ་ལས་དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། རྟོགས་པའི་ཆོས་དང་། བསྟན་པའི་ཆོས་
ལ་ཡང་འོན་དམ་བཤེན་པ་སྟོན་པའི་གསུང་རབ་དང་། ཀུན་རྫོབ་བཤེན་པ་སྟོན་པའི་
གསུང་རབ་པོ། །དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་ནི་དབྱེ་བ་མེད་ལ། རིགས་ལ་ངོ་བོ་དང་རྒྱས་པ་
གཉིས་ལས་དང་པོ་ལ་རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་རིགས་དང་། ཡང་དག་པར་ཆངས་
པ་ལས་བྱུང་བའི་རིགས་སོ།

།གཉིས་པ་ལ་ཡང་དང་པོའི་རྒྱས་པ་ཆོས་སྒྱུར་གནས་འགྱུར་རུང་དང་། ཕྱི་མའི་
རྒྱས་པ་གཟུགས་སྒྱུ་གཉིས་སུ་གནས་འགྱུར་རུང་གཉིས་སོ་སོར་བགྲངས་པས་
དགྲུང་ངེས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་མཆོན་བྱའི་འོན་བཙུན་ཡོད་པས་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་
དཔེ་བཙུན་ཡོད་དེས་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། འདོད་ཆགས་དང་བསྐྱེད་མཛོན་
དུ་གྱུར་མ་ཐག་ཏུ་དགའ་བ་དང་ཕྱི་ནས་མི་དགའ་བའི་རྒྱ་ཡིན་པས་ཆོས་མཚུངས་
སོ། །བསྐྱེད་མཛོན་པར་བྱ་བའི་འོན་འདོད་ཆགས་བག་ལ་ཉལ་མ་ཡིན་ནམ། མངོན་
དུ་གྱུར་ན་དགའ་བ་དང་ཆོས་མཚུངས་སུ་སྟོན་པ་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། སྟོན་མེད་དེ། མངོན་

དུ་གྱུར་ན་དགའ་བ་བསྐྱེད་པར་འདོད་ཆགས་བག་ལ་ཉལ་ལ་ཡང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་
དང་། སྤྱིར་ཆོས་མཚུངས་བཤད་པ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེ་སྒྲུང་དང་
སྟོག་ཆགས་སྤྱང་མ་བདེ་བ་ལ་རེག་པར་མི་གནས་པ་འདྲ་བ་དང་། གཉི་མུག་དང་
སྤྱན་པ་སྤྱིར་པོ་མཐོང་བའི་སྤྱིབ་བྱེད་ཡིན་པར་འདྲ་བས་སོ། །རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་
བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་ཡོད་པས་སོ་སོར་བཞག་པ་ཡིན་ནོ། །

ཀྱན་ནས་ལྷང་བ་དང་མི་གཙང་བ་ནི་བསྟེན་པར་མི་བཟོད་པས་མཚུངས་པ་
ཡིན་ཏེ། མངོན་གྱུར་བྲག་པོས་ཉེས་སྤྱོད་ཀྱན་ནས་སྤོང་བར་བྱེད་ལ། ཉེས་སྤྱོད་ཀྱང་
རབ་རྒྱ་ཉམ་ང་བས་མི་གཙང་བ་ལྷང་བསྟེན་མི་བཟོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཉེས་སྤྱོད་བསྐྱེད་
རྒྱས་སུ་མི་འདྲ་བ་མེད་པས་མངོན་འགྱུར་གསུམ་ག་སྤྱིབ་པ་ཆོན་གཅིག་རྒྱ་བཞག་
གོ། །མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་དང་ས་ནི། སས་གཉེར་ལ་སྤྱིབ་པ་ལྷང་མ་རིག་པས་
རང་བྱུང་ཐོབ་པ་ལ་སྤྱིབ་པས་སོ། །མཐོང་སྤང་དང་འབྲས་བུ་ནི་འབྲས་བུ་ལ་ལྷ་གྲུ་
སྤྱིས་མ་ཐག་འབྲས་བུ་འཛིག་པ་ལྷང་མཐོང་ལམ་སྤྱིས་མ་ཐག་མཐོང་སྤང་འཛིག་པར་
མཚུངས་པ་དང་། སྤོམ་སྤང་དང་གོས་རྩལ་ནི་སྤྱིར་པོ་ཟད་ཟེན་པར་འདྲ་བ་དང་། མ་
དག་པའི་ས་ལ་བརྟེན་པའི་སྤྱིབ་པ་དང་བྱུད་མེད་ནི་རང་གིས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་བ་
ལ་སྤྱིབ་པར་འདྲ་བ་དང་། དག་པའི་ས་ལ་བརྟེན་པའི་སྤྱིབ་པ་དང་ས་འདམ་ཅུང་ཟད་
གོས་པ་ནི། སྤབ་པས་ཅུང་ཟད་སྤྱིབ་པར་ཆོས་མཚུངས་པ་སྟེ། སྤྱིབ་བྱེད་ཀྱི་དཔེ་དོན་
ཆོས་མཐུན་ནོ། །བསྤྱིབ་བྱེད་དཔེ་དོན་ཆོས་མཐུན་ནི། ཆོས་ཀྱི་སྤྱི་ནི་སངས་རྒྱས་
དང་འདྲ་སྟེ་འཛིག་རྟེན་ན་དཔེ་མེད་པར་འདྲ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་
སྟོན་པའི་གསུང་རབ་ནི་སྤྱང་ཅི་དང་འདྲ་སྟེ། དོན་སྤངས་པའི་རོ་གཅིག་པའི་བདེ་བ་

སྒྲིབ་པ་ལྟ་བུའི་ཕྱིར་རོ། །ཀྱུན་རྫོང་ལྷོན་པའི་གསུང་རབ་ནི་འབྲུའི་སྒྲིབ་པོ་དང་འབྲུ་
སྒྲིབ། དོན་མི་འབྲུ་བ་སྣ་ཆོག་པ་ལས་སྣ་ཆོག་པ་ལ་ཁྲུབ་པར་འབྲུ་བའི་ཕྱིར་དང་། དེ་
བཞིན་ཉིད་ནི་གསེར་དང་འབྲུ་སྒྲིབ། རོ་བོ་དན་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། རང་
བཞིན་དུ་གནས་པའི་རིགས་ནི་གཏེར་དང་འབྲུ་སྒྲིབ། འབད་པས་མ་བསྐྱབས་པར་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། ཡང་དག་པར་སྒྲུབ་པ་ལས་བྱུང་བའི་རིགས་ནི་སྐྱེ་ཤིང་དང་འབྲུ་སྒྲིབ།
འབད་པས་བསྐྱབས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ནི་རིན་པོ་ཆེའི་སྐྱེ་རང་བྱུང་དང་འབྲུ་
སྒྲིབ། སྐྱེས་བྱ་གཞན་གྱིས་སྒྲོལ་བས་གསར་དུ་བཅོས་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། ཡོན་ཏྲན་
ལུན་སུམ་ཆོག་པ་ལའི་རྟེན་དུ་འབྲུ་བའི་ཕྱིར། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐྱེ་ནི་འཁོར་
ལོས་བསྐྱུར་བ་དང་འབྲུ་སྒྲིབ། ཆོས་ཆེན་པོའི་རྒྱལ་སྤྱིད་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར།
སྐྱེལ་པ་ནི་གསེར་ལས་བྱས་པའི་གཟུགས་བརྟན་དང་འབྲུ་སྒྲིབ། གཟུགས་བརྟན་ཅས་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། གཤམ་ཏེ་འདོད་ཆགས་བག་ལ་ཉལ་བསྟན་པའི་ཆོས་དང་རིགས་
གཉིས་ལ་ཡང་སྐྱིབ་བྱེད་ཡིན་པས་རྟོགས་པའི་ཆོས་ཁོ་ནའི་སྐྱིབ་བྱེད་དུ་བཞག་པར་
མི་འཐད་ལ། དེ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པའི་ཆོས་ལ་ཡང་སྐྱིབ་པ་ལྷག་མ་བརྒྱུད་གྱིས་ཀྱང་
བསྐྱིབ་པས་འདོད་ཆགས་བག་ལ་ཉལ་ཁོ་ན་སྐྱིབ་བྱེད་དུ་འཛོག་པ་མི་འཐད་ལ།
བསྐྱིབ་བྱ་ལྷག་མ་བརྒྱུད་ལ་ཡང་འདོད་ཆགས་བག་ལ་ཉལ་གྱིས་བསྐྱིབ་པས་བསྐྱེད་ལ་
སོགས་པའི་དཔེས་བསྟན་པའི་སྐྱིབ་བྱེད་དགྲུ་དང་། སངས་རྒྱུས་ལ་སོགས་པའི་
དཔེས་བསྟན་པའི་བསྐྱིབ་བྱ་དགྲུ་དཔེ་དོན་སོ་སོར་མ་དེས་བཏོ་ཞེ་ན། དཔེ་ལ་བསྐྱིབ་
བྱ་སྐྱིབ་བྱེད་སོ་སོར་དེས་པ་ལྷན་དོན་ལ་བསྐྱིབ་བྱ་སྐྱིབ་བྱེད་སོ་སོར་དེས་པ་ཡོད་

བར་མི་འདོད་བས་འགལ་བ་མེད་ལ། སྐྱིབ་བྱེད་དགུ་ལ་དཔེ་དགུ་བསྟན་པ་དང་།
བསྐྱིབ་བྱ་དགུ་ལ་དཔེ་དགུ་བསྟན་པ་ནི། སོ་སོའི་ཆོས་མཐུན་ཡོད་བས་བསྟན་པ་
ཡིན་ནོ། །གང་ཟག་བཞི་ལ་ཡོད་པའི་སྐྱིབ་པ་དགུ་ཡང་མཆོན་ཉིད་མི་འདྲ་བས་བྱེ་བ་
ཡིན་གྱི། རྣམ་མི་འདྲ་བ་དགུར་དབྱེ་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བསྐྱིབ་པ་དགུ་བསལ་ན་སྟོང་པོ་མདོན་དུ་འགྱུར་བ་
དཔེས་མཆོན་ཉེ་བསྟན་པ་དང་། དཔེས་མཆོན་པར་བྱ་བའི་དོན་སོ་སོར་བཤད་
བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྟུ་
བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། བསྐྱིབ་བྱ་སྐྱིབ་བྱེད་ལྟན་པའི་དཔེ་དང་། བསྐྱིབ་བྱ་སྐྱིབ་བྱེད་
སོ་སོའི་དཔེ་མདོར་བསྟན་པའོ། །

དང་པོ་ལ། དྲི་བ་ནི། དཔེ་དགུ་གང་ཞེ་ན། ལན་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་བརྒྱ་དན་
པའི་ནང་ན་ཡོད་པ་དང་། སྤང་ཅི་སྤང་མ་ལ་ཡོད་པ་དང་། འབྲས་བུའི་སྐུན་པ་ལ་
དབུས་ན་སྟོང་པོ་ཡོད་པ་དང་། མི་གཙང་བའི་ནང་ན་གསེར་ཡོད་པ་དང་། དབུ་
བོའི་ཁྲིམ་གྱི་ས་ལ་རིན་པོ་ཆེའི་གཉེར་དང་། ལྷོན་གྱི་གི་སྐུ་གྱུ་སོགས་དེ་དག་གི་
ས་བོན་དུ་གྱུར་བའི་འབྲས་བུ་ཆུང་དུ་ལ་ཡོད་པ་དང་། གོས་རྩལ་ནང་ན་རྒྱལ་བའི་སྐུ་
དང་ནི། བུད་མེད་དན་པའི་ལྟོ་ན་མི་བདག་འཁོར་ལོས་བསྐྱུར་བ་ཡོད་པ་དང་། སའི་
ཁོང་ལ་རིན་ཆེན་གསེར་ལས་བྱས་པའི་གཟུགས་ཡོད་པ་དེ་ལྟ་བར་སློབ་བྱུང་གི་ཉོན་
མོངས་པའི་དྲི་མས་བསྐྱིབས་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་དཔེ་དེ་བཞིན་དུ་ཁམས་
རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་འདི་གནས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །འདིས་བརྒྱ་ལ་
སངས་རྒྱས་ཡོད་པ་ལ་སོགས་པ་དཔེར་བྱས་ནས་སློབ་བྱུང་གི་དྲི་མས་བསྐྱིབས་པ་

ལ་ཁམས་ཡོད་པ་ཙམ་དུ་བསྟན་རྟོ། །

གཉིས་པ་ནི། རི་མ་ནི་མཚུངས་ཞེས་སྤྱད་རྟོག་དང་མཚུངས་ཤེས་པ་སྤྲོ་
དང་། སྟོག་ཆགས་དང་། སྟུན་པ་དང་། མི་གཙང་བ་དང་། ས་དང་། འབྲས་བུ་དང་།
གོས་རྩལ་དང་། སྤྱག་བསྐྱལ་འབར་བས་མངོན་པར་གཏུངས་པའི་བྱད་མེད་དང་།
སའི་ཁམས་དང་མཚུངས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །རང་བཞིན་གྱིས་རི་མ་མེད་པའི་
ཁམས་མཚོག་མཚུངས་པ་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །གང་དང་མཚུངས་ཤེས་པ་སངས་
རྒྱུ་གྱི་སྤྱད་དང་། སྤྱང་ཅི་དང་། སྤྱིང་པོ་དང་། གསེར་དང་། གཏེར་དང་། ལྷ་མོ་དང་།
རིན་ཆེན་སྤྱད་དང་། སྤྱིང་བདག་མཚོག་དང་། རིན་ཆེན་གཟུགས་དང་ཆོས་མཚུངས་
པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་བཞི། འདོད་ཆགས་བག་ལ་ཉལ་སོགས་རི་མ་བཞི་སྟོ་བྱར་བར་
དཔེས་བསྟུན་པ་དང་། མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་སྟོ་བྱར་བར་དཔེས་བསྟུན་པ་དང་།
མཐོང་སྤང་དང་། སྟོས་སྤང་སྟོ་བྱར་བར་དཔེས་བསྟུན་པ་དང་། མ་དག་པ་དང་དག་
པའི་ས་ལ་བཞེན་པའི་རི་མ་སྟོ་བྱར་བར་དཔེས་བསྟུན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དུག་
གསུམ་གྱི་བག་ལ་ཉལ་སྟོ་བྱར་བར་དཔེས་བསྟུན་པ་དང་། མངོན་གྱུར་སྟོ་བྱར་བར་
དཔེས་བསྟུན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་འདོད་ཆགས་བག་ལ་ཉལ་སྟོ་བྱར་
བར་དཔེས་བསྟུན་པ་ལ་གཉིས། མཚམས་སྤྱར་བ་དང་། ཅ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཉོན་
མོངས་པ་ནི་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མཛོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱུ་པར་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། དཔེ་དང་། རོན་དང་། ཁམས་ཀྱི་རི་མ་སྤྱོད་བྱེད་དོ། །དང་
པོ་ནི། རི་ལྟར་ཉེ་དཔེར་ན་རི་མི་ཞེས་ཞིང་མདོག་ངན་པའི་སྤྲོ་འདབ་མ་ཁ་ལུས་པའི་

ཁོང་ན་གནས་པ་མཚན་བཟང་པོ་སྟོང་གིས་འབར་ཁེང་བརྒྱན་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱེ་ནི་ཅི་མེད་ལྷའི་མིག་དང་ལྷན་པའི་མིས་མཐོང་ནས་ཚུ་སྐྱེས་འདབ་མའི་སྐབས་ནས་སྐྱེ་དེ་འབྲིན་པར་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ།

གཉིས་པ་ནི། བདེ་གཤེགས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུན་གྱིས་མནར་མེད་ན་གནས་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཡང་རང་གི་ཚོས་ཉིད་ཡོད་པར་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་ཏེ། ཉེ་ནི་ལྷག་མ་འདྲན་པའོ། །གསུམ་པ་ནི། སྒྲིབ་པ་དེ་སུ་ཞིག་གིས་སེལ་བར་བྱེད་ཅེ་ན། ཅི་མ་བཟང་བར་སྤངས་པས་སྒྲིབ་པ་མེད་པ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་བྱི་མའི་སྤར་སྤྲུག་པར་གནས་པའི་སྤྱིང་ཇིའི་བདག་ཉིད་ཅན་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་རྣམས་ཀྱིས་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་བག་ལ་ཉལ་གྱི་སྒྲིབ་པ་ལས་ནི་གྲོལ་བར་བྱེད་ལ། ཡང་ན་ཅི་མ་མཐའ་དག་འཛོམས་པ་ལ་སྦྱར་ཡང་འགལ་བ་མེད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། ཇི་ལྟར་མི་སྤྲུག་པས་ཁྲུ་ཁ་རྩམས་པ་ལ་བདེ་བར་གཤེགས་པ་ནི་དེའི་ཁོང་ན་གནས་པ་ལྷའི་མིག་དང་ལྷན་པས་མཐོང་ནས་དེ་དབྱུང་བའི་ཆེད་དུ་འདབ་མ་གཙོད་པར་བྱེད་པ་ལྟར་ཆགས་སྤང་སོགས་ཀྱི་ཅི་མའི་སྐབས་ཀྱིས་བསྒྲིབས་པའི་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱིང་པའི་རང་བཞིན་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་པར་གཟིགས་ཏེ་སྤྲུགས་ཇེས་སྤྲུབ་པ་དཔེས་བཤད་པ་དེ་བཞིན་དུ་སྒྲིབ་པ་དེ་ནི་འཛོམས་པར་མཛད་དོ། །

གཉིས་པ་ཞེ་སྤང་བག་ལ་ཉལ་གྲོ་བར་བར་དཔེས་བསྐྱབ་པ་ལ་གཉིས། མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། ཅ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཉོན་མོངས་པ་ནི་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བསྟན་པ་དང་། བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། དཔེ་དང་། དོན་དང་། ཅི་མ་སྦྱོང་བྱེད་དོ། །དང་པོ་ནི། ཇི་ལྟར་སོག་ཆགས་སྤང་བའི་ཚོགས་ཀྱིས་བསྐྱོར་བའི་

སྤྱི་ཚུལ་གྱི་སྤྱི་ཚུལ་ལྟར་སྤྱི་ཚུལ་དེ་དོན་དུ་གཉེར་བ་ཡིས་མཐོང་ནས་ཐབས་གྱིས་
 སྤྱི་ཚུལ་དེ་དང་སྤྱི་ཚུལ་ལྟར་སྤྱི་ཚུལ་གྱི་ནུས་པ་ལྟར་བར་རབ་དུ་བྱེད་པ་
 བཞིན་དུ་གཉེས་པ་ནི། དང་སྤྱི་ཚུལ་ལྟར་སྤྱི་ཚུལ་གྱི་ནུས་པ་ལྟར་བར་རབ་དུ་བྱེད་པ་
 རིག་པའི་ཚོས་ཉིད་ཡིན་པས་རིག་པ་ལྟར་སྤྱི་ཚུལ་དེ་དང་འདྲ་བར་གཅིག་དུ་མངར་
 བར་རོ་གཅིག་པ་འདི་གཅིག་ནས་དེ་འདྲེས་པར་མཛད་པའོ། །

གསུམ་པ་ནི། སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་རང་བཞིན་ནས་དག་དེ་སྤྱི་བ་པ་སྤྱི་མ་
 དང་འདྲ་བ་ཚོས་གྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བ་ལ་བཞེན་ནས་གཏན་ནས་མི་སྤྱི་བའི་ཚོས་
 ཅན་དུ་རབ་དུ་སྤྱི་བར་མཛད་པ་ཡིན་འོ། །གཉིས་པ་ནི། རི་ལྟར་སྤྱི་ཚུལ་གྱི་སྤྱི་ཚུལ་
 སྤྱི་མ་གྱི་བ་སྤྱི་ཚུལ་གྱི་སྤྱི་བས་སྤྱི་ཚུལ་དེ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་མིས་སྤྱི་མ་
 དེ་དག་བསལ་ཏེ་རི་ལྟར་འདྲོད་པ་བཞིན་དུ་ཁ་ཐས་སོགས་སྤྱི་ཚུལ་གྱི་བྱ་བ་བྱེད་པ་དེ་
 བཞིན་དུ་ལུས་ཅན་ནས་གྱི་ཐག་པ་མེད་པའི་ཤེས་པའི་ཚོས་ཉིད་སྤྱི་མའི་ཚུལ་དང་
 འདྲ་བ་དེ་ལ་བསྤྱི་བ་བར་བྱེད་པའི་ཉོན་མོངས་སྤྱི་མ་དང་འདྲ་བ་དེ་འདྲེས་པ་ལ་
 མཁས་པའི་རྒྱལ་བ་ཡང་དག་པར་རྒྱུ་གས་པའི་སངས་རྒྱུས་ནི་སྤྱི་མ་སེལ་བ་ལ་
 མཁས་པའི་སྤྱི་ཚུལ་གྱི་བཞིན་འོ། །

གསུམ་པ་གཉི་ལྟ་བུ་གྱི་ལ་ཉལ་སྤྱི་བར་དཔེ་སྤྱི་བ་ལ་གཉིས།
 མཚམས་སྤྱི་བ་དང་། ཅ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཉོན་མོངས་པ་ནི་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་
 གཉིས། བསྐྱོར་བ་དང་། བཞེད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། དཔེ་དང་། དོན་དང་། སྤྱི་བ་
 པ་དེ་སེལ་བྱེད་དོ། །དང་པོ་ནི། རི་ལྟར་སྤྱི་ཚུལ་གྱི་སྤྱི་བ་དང་ལྟར་པའི་འབྲས་བུའི་
 སྤྱི་བ་པོ་དེ་མ་བསལ་བར་མི་ནས་གྱི་ནི་འོངས་སྤྱི་བ་བཟའ་བ་ཞེས་པོར་མི་

འགྱུར་བས་ཟས་སོགས་དོན་དུ་གཉེར་བ་གང་ཡིན་པའི་སྐྱེས་བུ་དེ་དག་གིས་ནི་སྤྱོད་
ནས་དེ་འབྱིན་པ་ལྟར།

གཉེས་པ་ནི། དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཁམས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་
པར་དག་པ་ཉོན་མོངས་ཀྱི་བྱི་མ་དང་འབྲེས་ནས་གནས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། ཀྱལ་
བའི་སྤྱིང་པོ་ཇི་སྤྱིང་དུ་ཉོན་མོངས་པའི་བྱི་མ་དང་འབྲེས་པ་ལས་མ་གྲོལ་བ་དེ་སྤྱིང་དུ་
ཀྱལ་བའི་མཛད་པ་སྤྱིང་པ་གསུམ་དུ་མི་བྱེད་པས་སངས་རྒྱས་བཙུགས་ལྟར་འདས་
རྣམས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པའི་ཆེད་དུ་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་བྱི་
མ་སེལ་བར་མཛད་དོ། །འདིས་བྱི་མས་བསྐྱེད་པས་པའི་ཉེས་དམིགས་དངོས་སུ་བསྐྱེད་
ནས་བྱི་མ་སེལ་བྱེད་དོན་གྱིས་འཕངས་སོ། །

གཉེས་པ་ནི། ཇི་ལྟར་ས་ལུ་དང་བྲ་པོ་དང་། ནས་ལ་སོགས་པ་འབྲས་བུའི་སྤྱིང་
པོ་སྤྱོད་ལས་མ་བྱུང་བའི་གྲ་མ་ཅན་སྤྱོད་པ་སེལ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་ལེགས་པར་མ་
བསྐྱབས་ན་མི་རྣམས་ཀྱི་ནི་ལོངས་སྤྱད་བྱ་བ་ཟུང་བ་ཞིམ་པོར་མི་འགྱུར་བ་དེ་བཞིན་
དུ་སེམས་ཅན་ལ་ཡོད་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབང་ལྷན་འབྱུང་འབྱུང་རུང་ལ་བཏགས་པ་ཆོས་ཀྱི་
དབང་ལྷན་བྱི་མ་དང་བཅས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཉོན་མོངས་པའི་སྤྱབས་ལས་མ་གྲོལ་
བའི་ལུས་ཉེ་དོ་བོ་ཉོན་མོངས་བྱ་བས་ཉེ་བཤེས་པས་ཉོན་པའི་འགྲོ་བ་ལ་ཆོས་ཀྱི་
དགའ་བའི་རོ་སྟོར་བར་འགྱུར་བ་མིན་པས་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་གྱི་
ཉོན་མོངས་པ་དེ་དག་བསལ་ནས་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་རོ་ཉམས་སུ་སྤྱོང་བར་མཛད་
དོ། །སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་སྟོན་པའི་བདག་པོ་མཛད་པ་ཡིན་གྱི་བྱི་མ་དངོས་
སུ་སེལ་བྱེད་ནི་གཏུལ་བྱ་རང་ཉིད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མཆམས་སྤྱར་བ་དང་། ཅ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཉོན་མོངས་
 བ་ནི་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བསྟན་བ་དང་། བཤད་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ།
 དཔེ་དང་། དོན་དང་། སྤྱི་བ་པ་མེད་ཀྱི་དོ། །དང་པོ་ནི། རི་ལྷར་མི་ཞིག་ལས་དྲུ་རབ་
 ཏུ་རྒྱ་བའི་ཆེ་མི་དེའི་གསེར་ལྷན་ལྷན་རུལ་བའི་གནས་སུ་སྤྱང་བར་གྱུར་ལ་གསེར་
 རང་གི་ངོ་པོ་རྒྱ་བའི་མི་འགྱུར་བས་མི་འཛིག་པའི་ཆོས་ཅན་དེ་ནི་སྤར་རི་ལྷར་ཡོད་
 བ་དེ་བཞིན་དྲུ་མི་གཙང་བའི་གནས་དེར་ལོ་བརྒྱ་ལྷག་མང་པོ་དག་ཏུ་གནས་བ་ན་
 ལྷའི་མིག་དག་དང་ལྷན་བ་ལྷ་ཡིས་དེར་དེ་ནི་ཡོད་པ་མཐོང་ནས་མི་ལ་འདི་ན་ཡོད་
 པའི་གསེར་རིན་ཆེན་གྱི་མཆོག་འདི་སྤྱངས་ཏེ་རིན་ཆེན་གྱིས་སྤྱབ་པར་བྱ་བ་དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་གྱིས་ཞེས་སྤྱ་བ་ལྷར་དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པས་ཆོས་བསྟན་ནས་བྱི་མ་སེལ་བར་མཛད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་བཞིན་
 དྲུ་བྱབ་པས་མི་གཙང་བ་དང་འབྲུ་བའི་ཉོན་མོངས་པའི་གནས་སུ་བྱིང་བའི་སེམས་
 ཅན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཁམས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་ནི་སེམས་ཅན་ལ་ཡོད་
 པར་གཟིགས་ནས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཉོན་མོངས་པའི་འདས་དེ་དག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། སྤྱེད་གྲུ་རྣམས་
 ལ་ཁམས་དང་བསམ་པ་དང་འཆམ་པའི་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་ཆར་འབེབས་པར་
 མཛད་ཅིང་སྤྱི་བ་པ་མེད་བར་མཛད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། རི་ལྷར་ལྷན་ལྷན་རུལ་བའི་
 གནས་སུ་སྤྱང་བའི་གསེར་ནི་ལྷ་ཡིས་མཐོང་གྱུར་ནས་ཀྱན་ཏུ་དག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་
 མཆོག་ཏུ་མཛེས་པ་གསེར་དེ་མི་ལ་ནན་གྱིས་སྟོན་བ་ལྷར་དེ་བཞིན་དྲུ་རུལ་བའི་
 ཁམས་ལ་རྒྱལ་བར་བཏགས་པ་རྒྱལ་བ་ཉོན་མོངས་མི་གཙང་ཆེན་པོར་ལྷང་བར་

གྱུར་བ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱིང་པོ་རིན་པོ་ཆེ་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་
གཞིགས་ནས་དེ་དག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ལུས་ཅན་རྣམས་ལ་ཀླུ་བས་ཆོས་སྟོན་རྟོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མཆམས་སྤར་བ་དང་། ཅ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཉོན་མོངས་
པ་ནི་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བསྟན་བ་དང་། བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས།
དཔེ་དང་། རོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། རི་ལྟར་མི་དབྱུང་བོའི་བྱིས་ནང་གི་ས་འོག་ན་མོངས་
སྤྱད་པས་མི་ཟད་པའི་གཏེར་ནི་ཡོད་པར་གྱུར་ཏེ་མི་དེས་དེ་ཡོད་པར་མ་ཤེས་ཤིང་
གཏེར་དེ་ཡང་ནི་དེ་ལ་ང་འདིར་ཡོད་ཅེས་མི་སྤྲོ་བ་ལྟར་གཉིས་པ་ནི་དེ་བཞིན་དུ་
སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཡིད་ཀྱི་ནང་དུ་ཚུད་པ་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་འབྱུང་
རུང་གི་རིན་ཆེན་གཏེར་རང་བཞིན་གྱིས་ངེ་མ་མེད་པ་བདག་མེད་གཉིས་གསར་དུ་
བཞག་ཏུ་མེད་པ་དང་བདག་གཉིས་གསར་དུ་བསལ་དུ་མེད་པ་ངེ་མ་དང་བཅས་པའི་
ཆོས་ཉིད་ཀྱང་རང་རྒྱད་ལ་ཡོད་པ་མ་རྟོགས་པས་ན་ཐར་པའི་བདེ་བས་དབྱུང་བའི་
སྤྱག་བསལ་ནི་རྣམ་པ་མང་པོ་རྒྱན་དུ་སྦྱེ་དགུ་འདིས་སྤྱོད་ངོ། །སྤྱག་བསལ་དེ་དག་
བསལ་བའི་ཕྱིར་དུ་སངས་རྒྱས་འདི་གཉེན་དུ་འབྱུང་བར་འགྱུར་ངོ། །

གཉིས་པ་ནི། རི་ལྟར་མི་དབྱུང་བོའི་བྱིས་ཀྱི་ནང་དུ་ནི་རིན་ཆེན་གཏེར་ཚུད་པར་
གྱུར་བའི་མི་ལ་ནི་རིན་ཆེན་གཏེར་དེ་བདག་འདི་ན་ཡོད་ཅེས་བརྗོད་པར་མི་བྱེད་ལ་དེ་
ནི་མི་ཡིས་ཤེས་པ་མིན་པ་ལྟར་དེ་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་འབྱུང་
རུང་གི་ཆོས་གཏེར་ཡིད་ཀྱི་བྱིས་ཀྱི་ནང་ན་གནས་ཀྱང་དེ་ཡོད་པར་མ་ཤེས་པས་
སེམས་ཅན་དག་ནི་དབྱུང་བོ་ལྟ་བུ་སྦྱེ་སེམས་ཅན་དེ་དག་རྣམས་ཀྱིས་དག་པ་གཉིས་
ལྟན་གྱི་ཆོས་སྤྱི་དེ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་འདི་གཉེན་དུ་ནི་བྱང་སྤོང་ཡང་དག་བལྟམས་

ནས་རིགས་ཅན་གསུམ་ལ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བར་མཛད་དོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། མཐོང་སྤང་སློབ་བྱུང་བར་དཔེས་བསྐྱབ་པ་དང་། སློམ་སྤང་སློབ་བྱུང་བར་དཔེས་བསྐྱབ་པ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མཆཆས་སྦྱར་བ་དང་། རོན་བཤད་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི། ཉོན་མོངས་པ་ནི་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བསྟན་པ་དང་། བཤད་པ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དཔེ་དང་། རོན་ཏོ། །དང་པོ་ནི། ཇི་ལྟར་ཨ་མ་དང་མ་དུ་ལུ་ཀ་ལ་སོགས་པའི་ཤིང་གི་འབྲས་བུ་ལ་ཡོད་པའི་ས་བོན་སྤུ་བྱ་སྟེད་པའི་རྒྱས་པ་གཏན་མེད་དུ་འཛིག་པ་མེད་པའི་ཆོས་ཅན་དེ་ལྟན་ཅིག་བྱེད་ཀྱིན་ས་ཆོས་པ་དང་ཆུ་དང་ལུད་ལ་སོགས་པ་ལྟན་པར་བཏབ་པ་ལས་ལྟོན་ཤིང་གི་རྒྱལ་པོའི་དངོས་པོ་རིམ་གྱིས་འབྲུབ་པ་ལྟར། གཉིས་པ་ནི། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་མ་རིག་པ་སོགས་ཉོན་མོངས་པའི་འབྲས་བུ་ལས། ཤིང་གི་འབྲས་བུ་དང་འབྲས་པའི་མ་རིག་པ་སོགས་ཀྱི་བགས་པའི་སྤྱབས་ཀྱི་ནང་དུ་ཆུད་པའི་ཆོས་ཁམས་དགེ་བ་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་རིགས་སད་བྱེད་ཀྱི་ཀྱིན་ནས་བཟུང་སྟེ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལས་དུ་བཀྱི་བའི་དགེ་བ་དེ་དང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རིམ་གྱིས་སྤྱབ་པའི་རྒྱལ་པོའི་དངོས་པོར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཆུ་དང་ཉི་མའི་འོད་དང་ཆུང་དང་ས་དང་དུས་དང་གོ་སྐབས་འབྱེད་པར་བྱེད་པའི་ནམ་མཁའི་ཀྱིན་རྣམས་ཀྱིས་ཏ་ལ་དང་ནི་ཨ་མའི་འབྲས་བུའི་སྤྱབས་ཀྱི་གསེབ་ན་གནས་པའི་ས་བོན་ལས་ཤིང་སྟེས་པ་ཇི་ལྟར་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་འབྲས་བུ་དང་འབྲས་པའི་བགས་པའི་ནང་དུ་ཆུད་པའི་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་བོན་སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་དེ་ལས་

སངས་རྒྱུ་གྱུ་ཡང་དཔེ་དེ་བཞིན་དུ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་དགེ་བའི་
རྒྱུ་དེ་དང་དེ་ཡིས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་དང་པོར་འཛོན་ཞིང་སྐྱེ་བ་དང་དེ་ནས་
གོང་ནས་གོང་དུ་རྒྱུ་ཤིང་འཕེལ་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་ལ་དེ་ནས་སངས་རྒྱུ་ཐོབ་
པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མཆམས་སྦྱར་བ་དང་། རོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉོན་
མོངས་པ་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བསྟན་པ་དང་། བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་
གསུམ། དཔེ་དང་། རོན་དང་། སྒྲིབ་པ་སེལ་བྱེད་དོ། །དང་པོ་ནི། ཇི་ལྟར་གསེར་
སོགས་རིན་ཆེན་ལས་བྱས་པའི་རྒྱལ་བའི་གཟུགས་གོས་རུལ་བྱི་རན་གྱིས་ནི་
གཏུམས་པར་གྱུར་བ་འགྲོག་དགོན་པའི་ལམ་ན་གནས་པ་མི་རྣམས་ཀྱིས་འགོམས་
ཤིང་འགྲོ་བ་ཡོད་པ་དེ་ན་ཡོད་པའི་ལྷ་ཡིས་མཐོང་ནས་སྒྲིབ་བྱེད་དང་འགོམས་པ་དེ་
ལས་གྲོལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ལམ་ན་གནས་པའི་དོན་དེ་དེ་ན་ཡོད་པའི་མི་དེ་ལ་སྦྲས་
པ་ལྟར། གཉིས་པ་ནི། དེ་བཞིན་དུ་ཐོག་མ་མེད་པས་རྣམ་པ་སྤྲ་ཆོགས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་
ཀྱིས་གཏུམས་པའི་བདེ་གསལ་གསུམ་གྱི་དངོས་པོ་སྦྱེ་དེ་དང་རང་བཞིན་ཁྲད་པར་མེད་
པ་བྱི་མ་དང་བཅས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་དྲུག་འགྲོ་ལ་ཡང་གཟིགས་ནས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། དཔེ་དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་དེ་ཐར་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་སངས་
རྒྱུ་རྣམས་ཀྱིས་རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཐབས་སྟོན་པར་
མཛད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། ཇི་ལྟར་རིན་ཆེན་རང་བཞིན་གྱི་དེ་བཞིན་གསལ་གསུམ་པའི་སྦྱ་
བྱི་རན་པ་ཅན་གྱི་གོས་ཀྱིས་གཏུམས་པ་མི་འགྲོ་བའི་ལམ་ན་གནས་པ་ལྷའི་མིག་
གིས་མཐོང་ནས་སྒྲིབ་བྱེད་ལས་ཐར་པའི་ཕྱིར་མི་ལ་སྟོན་པ་ལྟར་དེ་བཞིན་དུ་ཉོན་

མོངས་པའི་གོས་རུལ་གྱིས་གཏུམས་ནས་འཁོར་བའི་ལམ་ན་གནས་པའི་ཁམས་
རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་དུད་འགྲོ་ལ་ཡང་ཡོད་པར་སངས་རྒྱས་རྣམས་
གྱིས་གཞིགས་ནས་སེམས་ཅན་དེ་ཡང་འཁོར་བ་ལས་ཐར་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རྒྱལ་
བས་ཆོས་སྟོན་ཏོ། །

བཞི་པ་ལ་གཉིས། མ་དག་པའི་ས་ལ་བརྟེན་པའི་རི་མ་སྒོ་བྱར་བར་དཔེས་
བསྐྱབ་པ་དང་། དག་པའི་ས་ལ་བརྟེན་པའི་རི་མ་སྒོ་བྱར་བར་དཔེས་བསྐྱབ་པའོ། །དང་
པོ་ལ་གཉིས། མཆོམས་སྐྱར་བ་དང་། རོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉོན་མོངས་པ་ནི་
ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བསྐྱབ་པ་དང་། བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དཔེ་
དང་། རོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། རི་ལྟར་མི་མོ་གཟུགས་ངན་ཅིང་དབྱལ་ལ། མགོན་མེད་པའི་
ཁྲིམ་གྱི་འདུག་གནས་སུ་ནི་འདུག་པར་གྱུར་ལ་མངལ་གྱིས་འཁོར་ལོས་བསྐྱར་བའི་
རྒྱལ་པོའི་དབལ་ནི་འཛིན་པར་བྱེད་པས་རང་གི་སྟོན་ཡོད་པའི་མི་བདག་མི་ཤེས་པ་
ལྟར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། ཁམས་གསུམ་གྱི་སྤྱིད་པར་སྐྱེ་བ་མགོན་མེད་པའི་ཁྲིམ་ན་
གནས་པའི་སེམས་ཅན་བཞིན་ཏེ་སྒོ་བྱར་གྱི་རི་མས་མ་དག་པའི་སེམས་ཅན་མངལ་
ན་འཁོར་བསྐྱར་དང་ལྟན་པའི་བྱད་མེད་བཞིན་ནོ། །དེ་ལ་གང་ཞིག་ཡོད་པས་མཐར་
རིམ་གྱིས་མགོན་དང་བཅས་པར་འགྱུར་བ་རང་བཞིན་གྱིས་རི་མེད་ཁམས་ནི་དེའི་
མངལ་ན་གནས་པ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། རི་ལྟར་བྱད་མེད་ལུས་ལ་རི་བཅས་གོས་གྲོན་མི་སྤྲུག་གཟུགས་
ལྟན་པས་བདག་མངལ་གྱི་ནང་དུ་གནས་ཀྱང་དེ་མི་ཤེས་པར་མགོན་མེད་ཁང་པར་
སྤྲུག་བསྐྱལ་མཆོག་སྤྱོད་བ་ལྟར་དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་བདག་རང་གི་ནང་ན་

གནས་པའི་མགོན་ཡོད་པར་གྱུར་ཀྱང་མགོན་མེད་པའི་སྒོ་དང་ལྡན་པ་འགྲོ་བ་ཉོན་
མོངས་པའི་དབང་གིས་ཡིད་ཀྱི་རྒྱད་པ་མཐའ་དག་མ་ཞི་བ་འཁོར་པའི་སྤྱག་བསྐལ་
ཀྱི་གཞི་ལ་གནས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་ཞི་བའི་ཆེད་དུ་སངས་རྒྱས་རྣམས་
ཀྱིས་ཆོས་སྟོན་པར་མཛད་དོ། །སྤྱི་བ་པ་སེལ་བྱེད་དངོས་སུ་མ་སྒྲོལ་ཀྱང་གོང་འོག་
ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མཆམས་སྦྱར་བ་དང་། རོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉོན་
མོངས་པ་ནི་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བསྟན་པ་དང་། བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་
གསུམ། དཔེ་དང་། རོན་དང་། སྤྱི་བ་པ་སེལ་བྱེད་དོ། །དང་པོ་ནི། ཇི་ལྟར་འཛིན་པའི་
ནང་གི་གསེར་ཁྱུན་མ་ལས་བྱས་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གཟུགས་ཡན་ལག་
ཐམས་ཅད་རྫོགས་པས་རྒྱས་པ། གསེར་གྱི་སྟོན་ཞི་བ་བྱི་རོལ་སའི་རང་བཞིན་ཅན་
འཛིན་པས་གཏོགས་པ་མཐོང་ནས་དེ་ཤེས་པ་དག་གིས་ནི་ནང་གི་གསེར་སྦྱང་བའི་
བྱིར་བྱི་རོལ་གྱི་སྤྱི་བ་པ་སེལ་བར་བྱེད་པ་ལྟར་དོ། །གཉིས་པ་ནི། སེམས་ཀྱི་རང་
བཞིན་འོད་གསལ་སྤྱི་བ་བྱེད་ཀྱི་ངི་མ་རྣམས་ཀྱང་ནི་སྒོ་བྱར་བར་ནི་རྣམ་པར་
གཟིགས་པར་གྱུར་ནས།

གསུམ་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མཐའ་ཡས་པ་སྦྱེ་བུར་གྱི་གནས་སུ་གྱུར་
པས་རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས་ལྟ་བུའི་འགྲོ་བ་རྣམས་སྤྱི་བ་པ་དག་ལས་སྦྱོར་བར་
མཛད་ཅིང་། བྱང་ཆུབ་མཆོག་དག་པ་གཉིས་ལྡན་དེ་ཐོབ་པར་མཛད་དོ། །ཡང་ན་
གང་གིས་སྤྱི་བ་པ་སྦྱོར་བར་མཛད་ཅེ་ན། བྱང་ཆུབ་མཆོག་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སོ།
ཞེས་བཤད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་བྱེད་པ་ལས་ལས་བྱས་པ་སའི་ནང་དུ་ཆུང་བར་
 ལྷན་བའི་གཟུགས་མཛེས་ཤིང་ཞི་བ་དེ་རིན་པོ་ཆེའི་བརྟུག་དབྱུང་གི་རང་བཞིན་ལ་
 མཁས་པས་རིག་ནས་ས་དག་སེལ་བར་བྱེད་པ་ལྟར་དཔེ་དེ་བཞིན་དུ་ཀུན་མཁའ་
 གྱིས་དག་པའི་གསེར་དང་འབྲ་བ་ཞི་བའི་ཡིད་རང་བཞིན་རྣམ་དག་ནི་མཁའ་
 ལྷན་ནས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཡོད་པའི་འདམ་གཞོང་ལ་སོགས་པའི་དེག་སྤྱད་གྱིས་སེལ་
 བ་ལྟར། ལྷོ་བྱུང་གི་བྱི་མ་སྤྱོད་བྱེད་ཐེག་གསུམ་གྱི་ལམ་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པ་སྟོན་
 བར་བྱེད་པའི་ཆོས་འཆད་པའི་ཚུལ་གྱི་ཐབས་གྱི་དེག་སྤྱད་བསྐྱབས་པས་སྐྱིབ་པ་
 དག་ནི་སེལ་བར་མཛད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །འདི་ཡན་ཆད་དུ་བསྐྱིབ་བྱ་སྐྱིབ་བྱེད་
 གྱི་དཔེ་རྒྱས་པར་བཤད་པས་བྱི་མ་སྤྱོད་རུང་གི་ལྷོ་བྱུང་བ་དང་། དེ་སྤྱོད་བྱེད་དང་།
 སྐྱིབ་པ་དེ་ལྟར་སེལ་བའི་ཚུལ་ལ་སོགས་པ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་དོན་བསྐྱུ་བ་ལ་གསུམ། མཚམས་སྐྱར་བ་དང་། ཅ་བ་དང་། འབྲེལ་
 པའོ། །དང་པོ་ནི། དཔེ་རྣམས་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་དོན་ནི་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་
 གསུམ། སྐྱིབ་བྱེད་གྱི་དཔེ་དང་། བསྐྱིབ་བྱའི་དཔེ་དང་། སེམས་རང་བཞིན་རྣམ་དག་
 ལ་བྱི་མ་ལྷོ་བྱུང་བར་བྱུབ་པའི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། བསྐྱའི་སྐྱབས་ན་ཞེས་པའི་བར་
 རོ། །གཉིས་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཞེས་སོ། །དེ་གཉིས་སྐྱར་ནས་བསྐྱའི་སྐྱབས་ན་
 སངས་རྒྱས་བཞིན་ཞེས་པ་ནས་སའི་སྐྱབས་ན་གསེར་གཟུགས་བཞིན་ཞེས་སྐྱར་
 ནས་བཤད་དོ། །གསུམ་པ་ནི། སེམས་ཅན་ཁམས་གྱི་ཉོན་མོངས་པའི་སྐྱབས་རང་
 བཞིན་གྱིས་མ་བྱུབ་ཅིང་སེམས་གྱི་རང་བཞིན་ལ་མ་ཞུགས་པས་མ་འབྲེལ་བ་དུས་
 ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཡོད་པ་སེམས་གྱི་རང་བཞིན་བདེན་པས་སྟོང་བ་བྱི་མ་རང་

བཞིན་གྱིས་མེད་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་ནི་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཡོད་པ་
ཡིན་པར་བརྟུན་དེ། སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་གདོད་ནས་མ་བྱུང་པའི་བྱིར་རོ།

གསུམ་པ་ནི། མདོར་བསྡུས་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོའི་མདོ་དཔེར་
བརྟུན་པ་བསྟན་པ་འདིས་ནི་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་མ་ལུས་པའི་ཐོག་མ་མེད་པའི་
སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་པས་སྒྲིང་པས་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་ཆོས་སྒྲོ་བར་
བ་ཉིད་དང་ཐོག་མ་མེད་པའི་སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲིང་པས་རྣམ་པར་བྱང་བའི་
ཆོས་ལྟན་ཅིག་སྐྱེས་པ་ཞེས་སོ།

གཉིས་པ་དཔེས་མཆོན་པར་བྱ་བའི་དོན་སོ་སོར་བཤད་པ་ལ་བཞི། ཁམས་
སྐྱིབ་བྱེད་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང་། གང་ཟག་གང་ལ་སྐྱིབ་པ་དང་། ཁམས་སྐྱིབ་བྱེད་ཀྱི་དཔེ་
དོན་ཆོས་མཐུན་བཤད་པ་དང་། བསྐྱིབ་བྱ་ཁམས་ཀྱི་དཔེ་དོན་ཆོས་མཐུན་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མཆོམས་སྦྱར་བ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། དོན་
བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་གང་གི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་
གཉིས། ཅ་བ་དང་། འབྲེལ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། སྐྱིབ་བྱེད་མཆོན་ཉིད་དགྲར་
དབྱེ་བ་དང་། དེ་དཔེས་བསྟན་པ་དང་། གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མཐའ་ཡས་པའོ། །དང་པོ་
ནི། བྱིས་པ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་
འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་གཞོམ་པར་བྱ་བ། ཁམས་གོང་མ་གཉིས་
འཕེན་པར་བྱེད་པའི་ལས་ཀྱན་ནས་སྒྲོང་བར་བྱེད་པ་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྤང་དང་
མོངས་པ་གཉི་ལྷག་བག་ལ་ཉལ་དང་དུག་གསུམ་སོ་དེའི་ཀྱན་ལྡང་བྲག་སོ་བསོད་
ནམས་ཀྱི་ལས་དང་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་ལས་ཀྱན་ནས་སྒྲོང་བར་བྱེད་པ་

འདོད་ཁམས་འབའ་ཞིག་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་དང་། དག་བཅོམ་པའི་ཆུད་ལ་ཡོད་པ་
 ཟག་པ་མེད་པའི་ལས་འབྲུབ་བྱེད་མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་དང་སོ་སོ་སྤྱེ་བའི་ཆུད་
 ལ་ཡོད་པ་དང་། འཕགས་པ་སློབ་པའི་ཆུད་ལ་ཡོད་པ་མཐོང་ལམ་དང་སློམ་ལམ་གྱི་
 སྤང་བྱ་དང་མ་དག་པ་དང་དག་པའི་ས་ལ་བརྟེན་པའི་དྲི་མ་རྣམ་པ་དགུ་ནི་ངོ་བོ་ཐ་
 དད་པའི་སློན་པ་བྱེ་བ་མ་ཡིན་གྱི། མཚན་ཉིད་མི་འདྲ་བ་སོ་སོ་ཐ་དད་པའི་སློན་པ་
 དབྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །དུག་གསུམ་གྱི་བག་ལ་ཉལ་ནི་ས་བོན་འབའ་ཞིག་གི་དབང་དུ་བྱས་
 པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁམས་གོང་མ་འབྲུབ་བྱེད་གྱི་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་ཡང་དེར་འདུས་
 པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁམས་གོང་མ་འབྲུབ་བྱེད་གྱི་ཞེ་སྤང་ནི་མངོན་གྱུར་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེ་
 སྤང་མངོན་གྱུར་ཁམས་གོང་མ་འཕེན་བྱེད་དང་འབྲུབ་བྱེད་གྱི་ཉོན་མོངས་གང་དུ་
 ཡང་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཁམས་སྤྱི་བ་བྱེད་གྱི་དྲི་མ་དགུ་བརྒྱའི་སྐབས་ལ་སོགས་པའི་
 དཔེས་ནི་རབ་ཏུ་བསྟན་ཏེ་དྲི་མ་སློ་བྱར་བར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་
 ནོ། །གསུམ་པ་ནི། རྒྱས་པར་དབྱེ་ན་ཉི་ལའི་ཉོན་མོངས་སྐབས་ཀྱི་ནི་གསལ་བའི་
 དབྱེ་བས་བྱེ་ན་བྱེ་བ་མཐའ་ལས་འདས་པ་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དྲི་མ་སློ་བྱར་བར་ཡོད་པ་མངོན་བསྟན་པ་དང་། སོ་སའི་
 རང་བཞིན་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། མངོན་བསྟན་ཉོན་མོངས་པ་དགུ་པོ་
 འདི་དག་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཁམས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་ལས་
 སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་བརྒྱའི་སྐབས་ལ་སོགས་པ་ལྟར་སེམས་
 གྱི་རང་བཞིན་ལ་མ་ཞུགས་པའི་འབྲུལ་རུང་སློ་བྱར་བཞིན་དུ་ཡོད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མིང་གི་དབྱེ་བ་དང་། སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་དོ། །དང་པོ་ནི།
དབྱ་གང་ཞེ་ན། ཞེས་པ་ནས། དག་པའི་ས་ལ་བརྟེན་པའོ། ཞེས་པའོ། །དག་སོ་ཞེས་
སྟོས་པ་ནི་དན་འགོ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་སྟོག་གཙོད་སོགས་ཀྱང་ནས་སྟོང་བའི་ཉོན་མོངས་
ཀྱང་བསྐྱས་པའོ། །གཉིས་པ་ལ་བཞི། རྟུག་གསུམ་གྱི་བག་ལ་ཉལ་དང་མངོན་གྱར་
བཤད་པ་དང་། མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་བཤད་པ་དང་། མཐོང་སྤང་དང་སྟོམ་སྤང་
བཤད་པ་དང་། མ་དག་པ་དང་དག་པའི་ས་ལ་བརྟེན་པའི་རྩི་མ་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། སྤང་བྱ་གཞན་རྣམས་ཀྱང་མཐོང་སྤང་དང་སྟོམ་སྤང་སྤུ་འདུས་མོད་
ཀྱི། མངོན་གྱར་དང་ས་བོན་རིམ་གྱིས་སྟོང་བ་དང་། ཐེག་པ་དམན་པའི་དབྱ་བཙུམ་
བ་ཐོབ་པའི་ཆེ་སྤང་བྱ་ལྷག་མ་རྩི་ཅམ་ཞིག་ལུས་པ་སོགས་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་དབྱེ་བ་
ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་འཛིག་རྟེན་པའི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་ཉོན་
མོངས་པས་གང་དུ་འཕངས་པའི་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲིན་ས་གཞན་དུ་མི་གཡོ་བས་མི་
གཡོ་བའི་འདུ་བྱེད་ལ་སོགས་པའི་རྒྱ་ཞེས་སོ། །ཅི་ཡང་མེད་པ་མན་ཆད་ཀྱི་ཉོན་
མོངས་མངོན་གྱར་ཞི་རགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་འཛིག་རྟེན་པའི་ལས་ཀྱིས་སྟོང་རྒྱས་
ཀྱང་སྲིད་ཅེའི་སས་བསྐྱས་སྟོང་མི་རྒྱས་པས་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་
ཀྱིས་གཞོམ་པར་བྱ་བ་ཞེས་བཤད་ལ། དེ་དག་གི་ས་བོན་ནི་འདས་ལམ་འབའ་ཞིག་
གིས་སྤང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་ལ་སྟོད་པའི་སེམས་ཅན་
ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་འདོད་པའི་ལྷ་མི་འཕེན་པར་བྱེད་པ་དང་། དན་འགོ་འཕེན་པར་
བྱེད་པའི་བསོད་ནམས་དང་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་ལ་སོགས་པའི་རྒྱ་
ཞེས་སོ། །མི་སྤྱད་པ་སྟོམ་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱིས་འདོད་ཆགས་མངོན་གྱར་ཐེལ་

གྲིས་གཞོན་པ་མཚོན་པ་ཅམ་སྟེ། བྱམས་པ་བསྐྱོམས་པས་ཞེ་སྒང་མངོན་གྱུར་ཟེལ་
 གྲིས་གཞོན་པ་སོགས་སྟོང་པ་རྣམ་སྟོང་གི་རྣལ་འབྱོར་ཉམས་སུ་ལེན་པ་རྣམས་
 ཤེས་པར་བྱའོ། །ཚོགས་བྱུག་ལས་ངོ་པོ་ཐ་དད་པའི་ཀུན་གཞི་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པའི་
 ལུགས་ལྟར་ན། ཉེན་འདོད་ཁམས་པས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་སོགས་
 ཐོབ་ཀྱང་འདོད་པའི་སེམས་བསྐྱུས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཡིད་མངོན་གྱུར་སྟོང་མི་
 ལུས་ཏེ། ལུས་ཅུ་བ་ལས་གང་དུ་སྐྱེས་པ་དེ་ཡིདོ། ཞེས་གསུངས་ཀྱང་འདིར་ནི་དེ་
 ལྟར་མི་བསམ་མོ། །

གཉིས་པ་ནི། དབང་ཐོབ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དབའ་དང་ཉན་ཐོས་དང་རང་
 སངས་རྒྱས་དབང་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་སྟོགས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་སྟོང་བར་
 གྱེད་པའི་ཀུན་སྟོང་གི་རྩོལ་བ་སྤྲོ་མོ་ཟག་པ་མེད་པའི་ལས་འཇུག་པའི་རྒྱ་ཉོན་མོངས་
 པའི་བྱི་མ་མེད་པའི་ཡིད་ཀྱི་ལུས་གསུམ་སྐྱབ་པར་གྱེད་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་
 བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་གཞོམ་པར་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ནི་མ་རིག་པའི་བག་
 ཆགས་ཀྱི་སེམས་བསྐྱུས་པ་ཞེས་བྱའོ། །མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་དང་ཟག་པ་མེད་
 པའི་ལས་ཀྱིས་སྐྱབ་པའི་ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ལུས་སྒྲངས་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་
 དོན་གྱེད་པ་ལ་ལྟོས་མི་དགོས་པར་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་འབད་མེད་ལྟན་གྲུབ་ཏུ་
 བསྐྱབ་ལུས་པ་ནི། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་འབའ་ཞིག་གི་བྱང་ཆོས་
 ཡིན་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་གཞོམ་བྱ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ།
 རྣམ་མཁྱེན་སྐྱད་ཅིག་དང་པོ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དུ་བྱས་ནས་མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་
 ས་དངོས་སུ་སྟོང་བར་གྱེད་པའི་དོན་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲང་བྱ་སྟོང་

བཞིན་པའི་བྱ་བ་དང་བཅས་པས་སྤངས་པ་མཐར་ཐུག་པ་མ་ཐོབ་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་
 རོ། །ས་བཙུ་རྒྱན་གྱི་ཐ་མའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་དུས་ན་ཡང་ངེ་མ་རྒྱལ་ཅམ་ཡང་
 མེད་ན་རྣམ་མཁེན་སྐད་ཅིག་དང་པོ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དུ་མི་འགྱུར་བ་ལྟ་ཅི་སྟོས།
 འོན་དག་པ་ས་གསུམ་ལ་བརྟེན་པའི་ངེ་མ་རྟོ་རྟུ་བུའི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱིས་གཞོམ་
 བྱར་འོག་ཏུ་བཤད་ནས། འདི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡེ་ཤེས་གྱིས་གཞོམ་བྱར་
 བཤད་པ་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། སྤང་བཤད་ཟིན་མོད། མ་རིག་བག་ཆགས་གྱི་ས་སྤང་བ་
 མཐར་ཐུག་པ་ས་བཙུ་རྒྱན་གྱི་ཐ་མའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་དངོས་སུ་སྟོང་བ་
 ཡིན་ཡང་། ས་བཙུ་རྒྱན་ཐ་བས་ཀྱང་ཡིད་གྱི་རང་བཞིན་གྱི་ལུས་ལ་སོགས་པ་
 སྤངས་ནས་སེམས་ཅན་ལ་ཆོས་སྟོན་པ་སོགས་བྱེད་ན། ཀུན་སྟོང་གི་ཚོལ་བ་སྤང་མོ་
 དང་བཅས་བཞིན་དུ་ཆོས་སྟོན་པར་བྱེད་དགོས་པས། དེ་འབྲའི་ལས་དང་ལུས་ཟད་
 པར་སྤངས་ནས་སེམས་ཅན་ལ་ཆོས་སྟོན་པ་ནི། ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་
 པ་མ་ཐུར་ཐུག་པ་འབའ་ཞིག་གི་ཁྱད་ཆོས་སུ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་ཏུ་དེ་ལྟར་སྟོས་
 སོ། །འོན་ཀྱང་རྒྱན་གྱི་ཐ་མའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་པའི་
 དུས་ན། ཤེས་བྱ་ངེ་སྟེད་པ་ཡང་མངོན་སུམ་དུ་མི་གཟིགས་ན་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་
 དངོས་སུ་ཆོས་སྟོན་པ་སོགས་པ་བྱེད་པ་ལྟ་ཅི་སྟོས། འདི་དག་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མང་
 ཟེ། དེ་ཞིག་བཞག་གོ།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། སྤྱིའི་དོན་དང་། ཡན་ལག་གི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་ལྷ། སྤྱི་བ་
 པ་གཉིས་གྱི་མཆན་ཉིད་དང་། མཆན་གཞི་ངོས་བཟུང་བ་དང་། མཐོང་སྤང་དང་སྟོམ་
 སྤང་གི་ཁྱད་པར་དང་། ས་བོན་སྟོང་ཚུལ་གྱི་ཕྱོགས་ཅམ་བཤད་པ་དང་། མཐོང་ལམ་

ཤེས་བཞོན་གྱི་ཐག་ཏུ་བཞག་པའོ།

དང་པོ་ནི། ཉོན་མོངས་པའི་སྐྱིབ་པའི་མཚན་ཉིད་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
 བ་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་ཐར་པ་ཐོབ་པ་ལ་སྐྱིབ་པར་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པ་དང་།
 ཤེས་བྱའི་སྐྱིབ་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། དེ་ལྟར་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་ནང་ནས་ཐམས་ཅད་
 མཁྱེན་པ་ཐོབ་པ་ལ་སྐྱིབ་པར་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའོ། །དེ་ཡང་ཤེས་བྱ་རྩི་
 ལྟ་བུ་ལས་འཁོར་བ་མ་སྟོངས་པར་དུ་ཏྲག་ཏུ་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ཐོབ་པ་ལ་ཡང་
 གོགས་བྱེད་ལ། ཤེས་བྱ་རྩི་སྟེད་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པ་ཐོབ་པ་ལ་
 ཡང་གོགས་བྱེད་པས། ཤེས་བྱ་ལ་སྐྱིབ་པའམ་ཤེས་བྱའི་སྐྱིབ་པ་ཞེས་བྱའོ། ཉོན་
 མོངས་པའི་སྐྱིབ་པ་ལ་སེམས་ཀྱི་རྒྱ་དང་ཏུ་མ་ཞི་བ་ཞེས་བཞག་པའི་དོན་ནི། ལྷོག་
 ལྷོགས་སེམས་ཀྱི་རྒྱ་དང་ཏུ་མ་ཞི་བ་ནི་འཁོར་བའི་སྤྲུག་བསྐྱེད་པར་ཞི་བའི་ཐར་
 བ་སྤྲུང་ན་ལས་འདས་པ་ཙམ་ཡིན་ལ། སེམས་ཀྱི་རྒྱ་དང་ཏུ་མ་ཞི་བ་ནི་འཁོར་བའི་
 སྤྲུག་བསྐྱེད་པའོ། །དེ་བྱེད་པ་པོ་ལ་ཉོན་མོངས་པའམ། ཉོན་མོངས་པའི་སྐྱིབ་པ་ཞེས་
 བྱ་ལ། སྤྲུང་ན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་བྱེད་ནི་ལས་ཀྱི་བདེན་པ་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཉོན་མོངས་པའི་སྐྱིབ་པ་ནི་གང་ཐག་དང་སྤང་པོ་བདེན་པར་
 འཛིན་པའི་ཆོ་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་དང་དེས་སྐྱེད་པའི་འདོད་ཆགས་ལ་
 སོགས་པ་མངོན་གྱུར་ས་བོན་དང་བཅས་པའོ། །ཤེས་བྱའི་སྐྱིབ་པ་ནི། དུལ་བདེན་
 པར་སྤང་བའི་བདེན་སྤང་འབྱུང་བའི་ཆ་དང་། དེ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཉོན་མོངས་པའི་
 བག་ཆགས་སོ། །དེ་ལ་ཉོན་སྐྱིབ་ཟད་པར་སྤངས་པའི་ནམ་གྲོ་ལ་ནི་ཉན་རང་དག་
 བཅོམ་པ་དང་། ས་བརྒྱད་པ་ཡན་ཆད་ནས་ཐོབ་ལ། ཤེས་སྐྱིབ་ཟད་པར་སྤངས་པའི་

ནམ་གྲོལ་ནི། སངས་རྒྱལ་འབའ་ཞིག་གོ།

གསུམ་པ་ནི། གང་ཟག་དང་ཕྱང་པོ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་འཐད་སྟམ་པ་ས་བོན་
དང་བཅས་པ་དང་། བདེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་དབྱེད་པ་ཞུགས་པའི་དབང་གིས་བྱངས་
པའི་བདེན་པར་གྲུབ་སྟམ་པ་ས་བོན་དང་བཅས་པ་ནི། མཐོང་ལམ་གྱིས་གཞོམ་པར་
བྱ་བ་ཉོན་སྦྱིབ་ཀྱན་བརྟགས་སོ། །དེ་དག་གི་སྟོབས་ཀྱིས་བྱངས་པའི་འདོད་ཆགས་
ལ་སོགས་པ་ཡང་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་འདྲའི་དབྱེད་པ་ལ་མི་སྟོམ་པར་རང་
གི་རང་གིས་འཇུག་པའི་བདེན་འཛིན་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་ས་བོན་དང་བཅས་
པ་ནི། སྟོམ་ལམ་གྱིས་གཞོམ་པར་བྱ་བ་ཉོན་སྦྱིབ་ལྷན་སྦྱེས་སུ་ཤེས་པར་
བྱའོ། །ཤེས་སྦྱིབ་ལྷན་སྦྱེས་ནི་གོ་བར་ཟད་ལ་ཀྱན་བརྟགས་ནི། གཟུགས་འཛིན་པའི་
དབང་ཤེས་སོགས་ལ་ཡུལ་བདེན་པར་སྤང་བ་སྤང་བ་ལ་མ་འཇུག་པར་
འཛིན་པའི་སྟོམ་ས་བོན་དང་བཅས་པའོ། །

བཞི་པ་ནི། མཐོང་ལམ་གྱིས་མཐོང་སྤང་ལ་གཞོད་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ལ་དཔེར་
བརྗོད་ན། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མཐོང་ལམ་སྤྱུག་བསྡུལ་ཆོས་བཟོད་བར་ཆད་མེད་ལམ་
སྦྱེས་པའི་དུས་ན་དངོས་ཀྱི་གཞོད་བྱ་མཐོང་སྤང་གི་ས་བོན་དེ་འགགས་ཤིང་། སྦྱེ་བ་ལ་
མངོན་དུ་སྟོགས་པ་དང་། དེ་འགག་པ་ལ་མངོན་དུ་སྟོགས་པ་གཉིས་དུས་མཉམ་ལ་སྤར་
རིགས་འབྲུ་བར་མ་ཆད་དུ་འབྱུང་བ་དེ་ཉིད་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཕྱིན་
ཆད་སྦྱར་མི་རུང་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། གཉིན་པོའི་ལག་རྗེས་ཀྱིས་སྦྱར་མི་
རུང་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་འགོག་བདེན་ཐོབ་པའི་ལམ་གྱི་ཐོག་མ་དེ་ལ་ནམ་གྲོལ་
ལམ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་

དུས་ན། རོ་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱར་མེད་ཅིང་སྤྱིར་མི་རུང་བའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་ཡང་། རྒྱེན་མ་
ཆང་བས་ཡིན་གྱི། སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་ཐོབ་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །

འདི་ལ་དབགས་ནས་ས་བཙུ་རྒྱན་གྱི་ཐ་མའི་བར་ཆད་མེད་ལས་གྱི་དུས་ན་
གནས་ངན་ལེན་གྱི་དྲི་མ་སྤྲོ་རྒྱལ་ཅམ་ཡང་མེད་ཀྱང་ཟད་པར་སྤངས་པ་ཞེས་མི་
བྱ་སྟེ། དངོས་གཉེན་གྱིས་ལག་རྩེས་བཞག་པའི་ཆ་ནས་སྤྱིར་མི་རུང་བའི་ཆོས་ཅན་
དུ་སོང་བའི་ལས་མ་ཐོབ་བའི་ཕྱིར། རྟགས་མ་བྱུང་ན། རྒྱ་འབྲས་དུས་མཉམ་པར་
ཐལ་བས་སོ། །ཁ་ཅིག་མཐོང་ལས་བར་ཆད་མེད་ལས་གྱི་དུས་ན་དངོས་གྱི་གནོད་བྱ་
མེད་པར་ཁས་སྤངས་ནས། རྒྱན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལས་གྱི་དུས་ན་གནས་ངན་
ལེན་གྱི་དྲི་མ་སྤྲོ་ཡོད་པར་འདོད་པ་ནི་སྤྱི་འགྱུར་གྱིས་སྤོང་བ་དང་འགག་འགྱུར་
གྱིས་སྤོང་བའི་བྱུང་མཐའ་སྤྱོད་ཀྱིས་གཅིག་ཏུ་སྤྱད་པ་ཡིན་ལ། རྣམ་མཁུར་སྤྱད་ཅིག་
དང་པོ་དེའི་དངོས་གྱི་གནོད་བྱེད་དུ་འདོད་པ་ཡང་སྤང་གཉེན་གྱི་ཚུལ་ལ་མི་མཁས་
པར་ཤེས་པར་བྱ་ལ། ཡང་ཁ་ཅིག་མངོན་པ་ཀུན་ལས་བརྟུས་ལས། འདས་པ་
འགགས་པའི་ཕྱིར་མ་ཡིན། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་དོན་མཐའ་མ་ཆོད་པར་
མངོན་གྱུར་ལ་སྤོང་ཚུལ་གསུམ་པོ་མི་འཐད་ཀྱང་། སྤང་བྱའི་ས་པོན་དང་དེའི་དངོས་
གཉེན་བར་ཆད་མེད་ལས་དུས་མཉམ་དུ་འདོད་པ་ཡང་མཐའ་མ་ཆོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་
ལྟ་ན་དངོས་གྱི་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་ཀྱི་སྤང་རྒྱན་ཡང་དུས་མཉམ་དུ་ཁས་ལེན་
དགོས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ཉིད་དེའི་དབང་མཛད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་བར་ཆད་མེད་
ལས་དེས་དངོས་གྱི་གནོད་བྱ་སྤང་བྱའི་ས་པོན་དེ་རང་དུས་ན་འདས་པ་བྱམ་པ་ཐོ་
བས་བཅོམ་པ་ལྟར་སྤོང་བ་ཡང་མ་ཡིན་ལ། རང་དུས་ན་མ་སྤྱིས་པ་མདུན་ནས་

འབུལ་བ་ལྟར་སྤོང་བ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །མཛོ་སྤེལ་གཡང་ལ་སྤྱར་བ་ལྟར་རང་དུས་ན་
ཡོད་པ་དུས་མཉམ་དུ་འགག་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྤོང་བ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །འོན་ཅི་ཞེ་ན།
སྤར་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་གོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གཉེན་པོ་དེ་སྤྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་
ཕྱོགས་པ་དང་སྤར་བའི་ས་བོན་གྱི་རིགས་འབྲ་ཐ་མ་འགག་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་
དུས་མཉམ་ཞིང་། གཉེན་པོ་སྤྱེས་པ་དང་དེ་འགགས་པ་དུས་མཉམ་པའི་སྤོན་ནས་སྤར་
བྱ་སྤྱེ་མི་དུང་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བ་གཞོད་པ་བྱས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །

ལྷ་པ་ནི། བདེན་བཞིའི་ཆོས་ཉིད་སྤར་མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟོགས་པ་ཚུ་ལ་ཚུ་
བཞག་པའི་ཚུལ་གྱིས་གསར་དུ་རྟོགས་པ་ན། སྤར་འཁོར་བར་འདིས་མ་སྤོང་བའི་
ཐབ་མའི་ཆོས་དེ་ལ་སྒྲག་རིགས་པ་ལ་མི་སྒྲག་པས་ན་ཆོས་ཀྱི་བཟོད་པ་ཞེས་བྱ་ལ།
དེས་ན་བདེན་པ་བཞིའི་ཆོས་ཉིད་འཇལ་བའི་ལྷོག་པ་ནས་བཟོད་པ་བཞིའོ། །དེའི་
རྗེས་ནས་ཆོས་ཉིད་ལ་ཚུ་ལ་ཚུ་བཞག་དུ་སོང་བའི་སྤོན་དེ་ལ་སྒྲག་རིགས་པ་ལས་མི་
སྒྲག་པར་རྟོགས་པས་རྗེས་ཀྱི་བཟོད་པ་ཞེས་བྱ་ལ། །དེ་ཡང་བདེན་བཞིའི་ཆོས་ཉིད་
ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ལྷོག་པས་བྱེ་བ་བཞི་རྟོགས་པའི་ཆ་ནས་རྗེས་བཟོད་བཞི་སྟེ། བཟོད་པ་
བརྒྱད་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྷོག་པ་ཐ་དད་པའི་ཚུལ་དུ་ཡོད་ལ། དེའི་དུས་ན་སྤོ་བྱར་བྱི་
བལ་གྱི་འགོག་བདེན་མ་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །བདེན་བཞིའི་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པ་ལ་ལྷོས་
ནས་དེའི་ཡུལ་ཅན་རྟོགས་པར་འཛོག་པ་ཡིན་གྱི། རང་རིག་མངོན་སུམ་ཁས་ལེན་པ་
ནི་མ་ཡིན་ནོ། །མཉམ་བཞག་དེ་ཉིད་ལས་མ་ལངས་པར་སྤོ་བྱར་བྱི་བལ་གྱི་འགོག་
བདེན་ཐོབ་པ་ནས་བྱོལ་ལམ་སྤྱེས་པ་ན། བདེན་བཞིའི་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཆོས་
ཤེས་ལྷོག་པས་བྱེ་བ་བཞི་དང་། ཡུལ་ཅན་དེ་ཉིད་རྟོགས་པའི་རྗེས་ཤེས་བཞི་དང་།

ཤེས་པ་བརྒྱད་དོ་ཐོ་གཅིག་ལ་ཐོག་པ་ཐ་དད་པའི་ཚུལ་དུ་ཡོད་པས་མཉམ་གཞག་
 ཐུན་གཅིག་གི་བདེན་པ་མངོན་པར་ཉོགས་པ་སྐྱད་ཅིག་མ་གཅིག་ཤེས་བཟོད་སྐྱད་
 ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གི་བདག་ཉིད་དུ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །ཆོས་བཟོད་སྐྱེས་པའི་རྗེས་སུ་
 རྗེས་བཟོད་སྐྱེ་བ་སོགས་ནི་སྐབས་འདིར་ཁས་མི་བྲལ་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྒོ་བ་པ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ་ལམ་ལ་ཞུགས་པའི་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་
 དང་འཕགས་པའོ། །དེ་ལ་ཞེས་སོ། །བཞི་པ་ནི། ས་བདུན་པ་མན་ཆད་མཐར་ཐུག་
 པར་མ་གྱུར་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་ཡེ་ཤེས་གྱིས་རྣམ་པ་
 བདུན་གྱི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་བརྒྱད་པ་ལ་སོགས་པ་དག་པ་ས་གསུམ་སྒོམ་པའི་
 ཤེས་པས་གཞོམ་པར་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ནི་མ་དག་པའི་ས་ལ་བརྟེན་པ་ཞེས་
 བྱའོ། །དེ་དག་ནི་སྤང་བའི་རྟེན་དང་དོ་ཐོ་དང་གཉེན་སོ་གསུམ་གསུམ་གྱིས་བཤད་
 དོ། །ས་བདུན་གྱི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཞེས་པ་ནི་དེ་དག་གི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་ས་
 བརྒྱད་པ་མན་ཆད་ཐོབ་པའི་གོགས་སུ་གྱུར་བ་ཡིན་གྱི། དེ་དག་གི་རིགས་རྒྱུན་ནི་
 དག་པ་སའི་ཡེ་ཤེས་གྱིས་སྤང་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཉོན་མོངས་ཟད་པའི་མཐར་
 ཐུག་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་ཞེས་པ་མ་ལུས་པར་ཟད་པར་རྟོ་
 རྗེས་སུ་འདི་ཉིད་འཛིན་གྱི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་སྤང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་དོན་བསྐྱེད་པ་ལ་གཉིས། ཅུ་བ་དང་། གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མཐའ་ཡས་
 པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། འདོད་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་སྤར་བཤད་པའི་དགྲ་
 ཐོ་འདི་མཛོར་བསྐྱེད་ནས་ནི་སྤར་བཤད་པའི་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་བསྐྱེད་སྐབས་ལ་
 སོགས་པའི་དཔེ་དགྲ་ཐོ་དེ་དག་གིས་ཡང་དག་པར་བསྟན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །སྤར་

མ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། འདི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་རྩ་བའི་ཚུལ་དུ་བྲིས་པ་ནི་མི་ལེགས་ཏེ།
སྤར་བ་ཤད་པའི་རྩ་ཚིག་བསྒྲུ་ཡི། །སྤྱབས་སོགས་དཔེས་ནི་རབ་བསྟན་ཏེ། ཞེས་པའི་
འགྲེལ་པ་ཡིན་པས་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་ཉོན་མོངས་པ་མདོར་བསྟུས་པ་འདི་
ནམས་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་བསྒྲའི་སྤྱབས་ལ་སོགས་པའི་དཔེ་དགུས་གསལ་བར་
བསྟན་པ་ཡིན་ཞོ་ཞེས་གསུངས་ཡང་། འོ་རྩ་བ་ཆེན་པོའི་འགྱུར་ད་ལྟར་ཡོད་པའི་
དཔེ་ནམས་ཀྱི་ལྟར་ན། དོན་བསྟུའི་རྩ་ཚིག་ཏུ་བྱ་དགོས་པར་སེམས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། གང་གིས་ན་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་གང་ཟག་གང་ལ་སྐྱིབ་པ་ལ་
གཉིས། རྩ་བ་དང་། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྲི་མ་འདི་དག་གིས་རིམ་བ་བཞིན་དུ་
བྲིས་པ་ནམས་དུག་གསུམ་གྱི་བག་ལ་ཉལ་གསུམ་དང་དེ་གསུམ་གྱིས་ཀྱན་ལྡང་
བག་པོ་གཅིག་ཏུ་བྲས་པ་བཞི་དང་དམན་པའི་དག་བཅོམ་གཅིག་མ་རིག་བག་
ཆགས་ཀྱི་ས་དང་ནི་ལམ་ལ་ཞུགས་པའི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་དང་། དམན་པའི་འཕགས་པ་
སློབ་པ་ནམས་མཐོང་སྤང་དང་སློམ་སྤང་གཉིས་དང་སློབ་ལྟན་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་
འཕགས་པ་ནམས་མ་དག་པའི་ས་ལ་བརྟེན་པ་དང་དག་པའི་ས་ལ་བརྟེན་པའི་བྲི་མ་
གཉིས་ཀྱིས་མ་དག་པ་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། བཅོམ་ལྟན་འདས་ཀྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྣང་པོའི་མདོ་
ལས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྣང་པོ་ཅན་ནོ་ཞེས་བཀའ་
སྤྱལ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་ཞེས་ཏེ། ཟག་པ་མེད་པའི་དབྱིངས་སུ་ཉག་ཏུ་མཉམ་པར་
འཛོག་མི་རུས་པའི་གོགས་དེ་དག་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ཁམས་སྐྱིབ་བྱེད་ཀྱི་དཔེ་དོན་ཚོས་མཐུན་བཤད་པ་ལ་གཉིས། སྤྱིའི་

མཆེན་པོ་སྐུ་འཕྲུལ་དང་། ཅུ་བཤོ། །དང་པོ་ནི། ཡང་ནི་ལྷ་ལྷ་ལྷ་སྐུ་བྱེད་འདོད་
ཆགས་ལ་སོགས་པ་ཉོན་མོངས་པ་དགུ་པོ་འདི་དག་སངས་རྒྱུ་གི་སྐུ་ལ་སོགས་
པའི་སྐུ་བྱེད་པ་རྣམས་སྐུ་ལ་སོགས་པ་དང་དཔེ་དོན་ཆོས་མཐུན་ཅི་ཞིག་ཡོད་
ནས་འདྲ་བར་རིག་པར་བྱ་ལ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ལྷ་སྐུ་སངས་རྒྱུ་གི་
གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡོད་པས་ཆོས་མཐུན་
པར་ཡང་རིག་པར་བྱ་ཞེན་ཞེས་ལྷ་སྐུ་གི་ཆོས་མཐུན་ཡང་བྱིས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྒྱུ་པར་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྐྱེད་པོ། །དང་པོ་ལ་བཞི་
ཡོད་པའི་དང་པོ་དྲུག་གསུམ་གྱི་བག་ལ་ཉལ་དང་ཀུན་ལྡན་བྲག་པོའི་ཆོས་མཐུན་ནི། རི་
ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་སྐུ་པ་དེ་མཐུན་དྲུག་ཡིད་དགའ་བ་དང་། ཕྱི་ནས་ཉིངས་པ་
ན་དགའ་བ་མེད་པར་འགྱུར་བ་ལྷ། འདོད་ཆགས་དགའ་བ་དཔེ་དེ་བཞིན་ནོ། །རི་ལྷ་
སོག་ཆགས་སྤང་མ་ནི་ཤིན་ཏུ་འཁྲུགས་ཏེ་མཐུན་བརྟེན་ཅིང་བདེ་བ་ལ་རིག་པར་མི་
གནས་པ་ལྷ་དེ་བཞིན་དུ་ཞེ་སྤང་སྐྱེ་བ་ན་སྤྱིང་ལ་སྐྱུག་བསྐྱུག་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པས་
བདེ་བ་ལ་རིག་པར་མི་གནས་པར་ཆོས་མཚུངས་པས་སོ། །རི་ལྷ་ལྷ་སྐུ་ལ་སོགས་
པའི་སྤྱིང་པོ་ནི་ཕྱི་རོལ་ནས་སྐྱུན་པས་བསྐྱེད་པས་ལྷ་དེ་བཞིན་དུ་སྤྱིང་པོའི་དོན་མཛོན་
སུམ་དུ་མཛོང་བ་ལ་མ་རིག་པའི་སྤྱོད་པས་སྐུ་ལ་སྐྱེད་པས་སྐུ་བྱེད་དུ་ཆོས་
མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རི་ལྷ་མི་གཙང་བ་བསྐྱེན་པར་མི་བཟོད་ཅིང་ཡིད་དང་མི་
མཐུན་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཆགས་པ་དང་བཅས་པ་རྣམས་ཀྱི་འདོད་པ་བརྟེན་པའི་རྒྱ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཀུན་ནས་ལྡན་བ་བྲག་པོ་ནི་ཉེས་སྤྱོད་ཀུན་ནས་སྤོང་བས་རབ་ཏུ་ཉམ་ང་བས་
མི་གཙང་བ་དང་འདྲ་བས་བསྐྱེན་པར་མི་བཟོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་མ་རིག་བག་

ཆགས་ཀྱི་སའི་ཆོས་མཐུན་ནི། རི་ལྟར་ལོར་ཀྱི་གཏེར་ནི་སས་བསྐྱེབས་བསམ་ན་མི་
ཤེས་ཤིང་གཏེར་མི་ཐོབ་པ་ལྟར་དེ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་བོ་ལ་རང་བྱུང་ཉིད་དེ་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པོ་བྲི་མ་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བ་ཐོབ་པ་ལ་མ་རིག་བག་ཆགས་ས་
ཡིས་བསྐྱེབས་བསམ་མི་མཐོང་བར་ཆོས་མཐུན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་མཐོང་སྤང་དང་སྒོམ་སྤང་གི་ཆོས་མཐུན་ནི། རི་ལྟར་སྐྱ་གུ་སོགས་
རིམ་གྱིས་སྐྱེས་པས་ས་བོན་གྱི་ཤུན་པ་གཙོན་ཅིང་ཉམས་པར་བྱེད་པ་ལྟར་དེ་
བཞིན་དུ་དེ་ཉིད་མངོན་སུམ་གྱིས་གསུང་དུ་མཐོང་བ་ཡིས་མཐོང་སྤང་རྣམས་ནི་དེ་
མ་ཐག་སྐྱར་དུ་ལྷོག་པར་འགྱུར་བར་ཆོས་མཚུངས་པས་སོ། །འཕགས་པའི་ལམ་
དང་འབྲེལ་བ་ཡང་དང་ཡང་དུ་གོམས་པར་བྱས་པ་ལས་འཇིག་ཆོགས་ལ་ལྟ་བའི་
སྤྱིང་པོ་བཅོམ་པ་རྣམས་ཀྱི་རགས་པ་ཟད་པའི་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱི་སྒོམ་སྤང་སྒོམ་ལམ་
ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤང་བྱ་རྣམས་སྤྱིང་པོ་ཟད་པའི་གོས་རྩལ་དག་དང་མཚུངས་པར་
བསྟན་ཏེ་སྤྱིང་པོ་རགས་པ་ཟད་པར་ཆོས་མཚུངས་པས་སོ། །

བཞི་པ་མ་དག་པ་དང་དག་པའི་ས་ལ་བརྟེན་པའི་སྤྱིབ་པའི་ཆོས་མཐུན་ནི། ས་
བདུན་ལ་བརྟེན་པའི་བྲི་མ་ནི་མངལ་སྐབས་ཀྱི་བྲི་མ་དག་དང་ཆོས་མཚུངས་ཏེ། རང་
གིས་ཁོང་དུ་ཚུད་པར་བྱ་བ་ལ་བསྐྱེབ་པར་ཆོས་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །མངལ་སྐབས་
དང་བྲལ་བ་འདྲ་བའི་ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་པའི་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་སྤྱོན་གྱི་ལས་ལས་
ཚོལ་མེད་དུ་བྱུང་བའི་རྣམ་པར་སྤྱོན་པ་བཞིན་དུ་འབད་ཚོལ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་དག་པ་ས་
གསུམ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་བྲི་མ་རྣམས་ས་འདས་རྩུང་ཟད་གོས་པ་བཞིན་དུ་ཤེས་
པར་བྱ་སྟེ་བྲི་མ་དེ་ནི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་རྟོག་ཏེ་འཇིག་གིས་ནི་གཞོམ་པར་

བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། སྤར་བ་ཤད་པ་དེ་ལྟར་ཆགས་སོགས་ཅི་མ་དགུ་པར་ལ་
སོགས་པ་དག་དང་ཆོས་མཚུངས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །འདི་འོག་མའི་མཆོམས་སྦྱར་
དུ་ཡང་རུང་མོད་ཀྱི་སྤར་མའི་དོན་བསྟར་བ་ཤད་དོ། །

བཞི་པ་བསྐྱེད་བྱ་ཁམས་ཀྱི་དཔེ་དོན་ཆོས་མཐུན་བཤད་པ་ལ་གཉིས། སྦྱིར་
བསྟན་པ་དང་། སོ་སོར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཅུ་བ་དང་། འགྲེལ་པའོ། །དང་
པོ་ནི། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་སྦྱེ་འཕྲོ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཁམས་རང་བཞིན་
གསུམ་གྱིས་བསྟར་པའི་ཕྱིར་ཁམས་སངས་རྒྱུས་སོགས་དང་ཆོས་མཚུངས་
སོ། །གཉིས་པ་ནི། སེམས་ཀྱི་རྣམ་པར་བྱང་བའི་ཁམས་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་
གཉིས། དཔེ་དོན་སྦྱིར་སྦྱར་བ་དང་། ཆོས་མཐུན་རྒྱུས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། ཅི་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་སྤྲང་པོ་ཅན་དུ་གསུངས་པའི་ཁམས་ཀྱི་རང་བཞིན་རྣམ་པ་གསུམ་གང་ཞེ་ན།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཅུ་བ་དང་། འགྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཁམས་འདིའི་རང་
བཞིན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བྱབ་པར་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཆོས་སྦྱེ་དང་དེ་
བཞིན་ཉིད་དང་རིགས་ཀྱང་སྟེ་གསུམ་པོ་དེ་ནི་རིམ་བཤུ་དུ་དཔེ་གསུམ་དང་
གཅིག་དང་ནི་ལྟ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་
གཟུགས་ཀྱི་སྦྱེ་དང་སྤྲང་ཅི་དང་འབྲུའི་སྦྱིར་པོའི་དཔེ་གསུམ་གྱིས་ནི་ཁམས་ཆོས་ཀྱི་
སྦྱུའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་བྱབ་པས་ཆོས་ཀྱི་སྦྱུའི་འཕྲིན་ལས་འཇུག་རུང་གི་རང་བཞིན་
དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །གསལ་བྱེད་ཀྱི་དཔེ་གཅིག་གིས་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲང་པོ་
དེ་ཆོས་ཀྱི་སྦྱུའི་རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཆ་དང་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བའི་བྱང་པར་མེད་

པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཏེར་དང་། རྩོན་ཤིང་དང་།
རིན་པོ་ཆེའི་སྐྱེད་དང་། འཁོར་ལོས་བསྐྱར་བ་དང་། གསེར་གྱི་གཟུགས་ཀྱི་དཔེ་ལྷས་
ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་དེ་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་སྐྱེད་གསུམ་བསྐྱེད་པའི་རིགས་
ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེའི་ཆོས་མ་ཐུན་བཤད་པ་དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་
ཀྱི་ཆོས་མ་ཐུན་བཤད་པ་དང་། རིགས་ཀྱི་ཆོས་མ་ཐུན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། དབྱེ་བ་དང་། ཆོས་མ་ཐུན་བཤད་པ་དངོས་སོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། བྱི་བ་
དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་གང་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཅ་བ་
དང་འབྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་
ཁམས་ཀྱིས་བྱབ་པར་གསུངས་པའི་རྒྱ་མཚན། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་རྣམས་པ་གཉིས་སུ་ཤེས་
པར་བྱ་སྟེ། ཆོས་དབྱིངས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམས་པར་དག་པ་ལ་སློབ་བྱར་གྱི་བྱི་མ་
མཐའ་དག་གིས་དག་པས་ཤིན་ཏུ་བྱི་མ་མེད་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་རྟོགས་པ་
ཡི་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་དང་། བསྟན་པ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ནི་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་
ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་དེའི་རྒྱ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་གསུང་རབ་སྟེ། ཟབ་
པ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་སྟོན་པའི་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་སྟེ་དང་གང་ཟག་དང་ལྷང་པོ་ལ་
སོགས་པའི་ཀུན་རྫོབ་སྣ་ཆོགས་པའི་ཚུལ་ནི་ཆོག་དང་ཡི་གེ་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཆོགས་
པའི་ཚུལ་གྱིས་སྟོན་པ་བྱང་དོན་གྱི་མདོ་སྟེ། །

གཉིས་པ་ནི། སངས་རྒྱུས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ནི་བསྟན་པ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་དང་
རྟོགས་པ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་རྣམས་པ་གཉིས་སུ་རྟོགས་པར་བྱའོ། །ཤིན་ཏུ་རྣམས་པར་དག་པའི་

ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ནི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་ལུལ་གྱི་
ལུལ་ལོ། །སྤྱོད་ལུལ་དང་ལུལ་གཉིས་སྒྲོས་པ་ནི་རྟག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་བྱང་
པར་སྟོན་པའོ། །དེ་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་མཉམ་གཞག་སོ་སོ་རང་
གིས་རིག་པར་བྱ་བའི་ཆོས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ་དེ་རྟོགས་
པའི་རྟོགས་པ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད། །འདིས་སྡུ་མ་བཤད་པའོ། །

སངས་རྒྱུས་ཀྱི་གསུང་རབ་ལ་དམིགས་ནས་དེའི་དོན་གོམས་པར་བྱས་པས་
ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་ཐོབ་པར་འགྱུར་བས་ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་ཐོབ་པའི་རྒྱ་གསུང་རབ་ནི་ཤིན་ཏུ་
རྣམ་པར་དག་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རྟོགས་པ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་མཐུན་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་
ལ། དེ་ནི་གདུལ་བྱ་རིགས་ཅན་གསུམ་དང་གནས་སྐབས་རིགས་མ་ངེས་པའི་སོ་སོ་
སྤྱོད་པའི་བསམ་པ་རི་ལྟ་བུར་སེམས་ཅན་གཞན་ལ་གསུང་གི་རྣམ་པར་རིག་པ་འགྱུར་
བའོ། །དེ་ཡང་བསྟན་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པར་རིག་པར་བྱའོ། །བསྟན་པ་ཡང་
རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། སྤྱོད་པ་དང་། རྒྱ་ཆེན་པོའི་ཞེས་སོ། །གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་
གཉིས་ཏེ། མདོ་ཁ་ཅིག་ལས་གསུང་རབ་ཡན་ལག་དགུང་གསུངས་པ་ནི། དབྱེ་བཅུ་
ཅེས་ཡིན་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཅུ་བ་དང་། འབྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྟོགས་པ་ཡེ་ཤེས་
ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་འཛིག་རྟོག་ལས་འདས་པ་མཐར་ཐུག་པའི་ཕྱིར་འཛིག་རྟོག་འདི་ལ་
འདྲ་བའི་དཔེ་ནི་མི་དམིགས་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གཟུགས་ཀྱི་སྤྱོད་དང་
ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་རོ་བོ་ཁམས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་སྒྲོ་བྱར་གྱི་བྱི་མ་
མཐའ་དག་གིས་དཔེན་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུང་བ་དང་འདྲ་

བ་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །སྤྱོད་ཐབས་མེད་ཆུལ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་བསྟན་པའི་
ངེས་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་ནི་དེའི་དོན་སྤངས་ན། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རོག་ཅིག་པའི་རང་
བཞིན་ཉམས་སུ་སྤྱོད་ཞིང་བདེ་བ་མཐའ་དག་སྟེར་བས་སྤང་ཅི་མངར་བར་རོག་ཅིག་
བ་བཞིན་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་རྣམས་སྤྲོ་ཆོག་པའི་ཆུལ་བསྟན་པ་བྱང་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་ནི་
ལུགས་སྤྲོ་ཆོག་པའི་སྤྱབས་ན་སྟེང་པོ་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

བྱང་དོན་དང་ངེས་དོན་གྱི་གསུང་རབ་འདི་གཉིས་དཔེ་དང་སྦྱར་ཏེ་བཤད་པ་ནི།
རྫོགས་སངས་སྐུ་ནི་འཕྲོ་ཕྱིར་དང་། ཞེས་བཤད་པའི་འཕྲོ་བའི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་
པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་འཕྲོ་བའི་དོན་ནི་ཁྲབ་པའི་དོན་ཡིན་ལ་དེ་ཡང་འཕྲིན་ལས་
ཀྱིས་ཁྲབ་པ་སྟེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསུང་གིས་གདུལ་བྱ་སྤྲོ་ཆོག་པ་ལ་ཆོས་
བསྟན་པའི་སློན་ས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་འཕྲིན་ལས་འབྱུག་ཅིང་། འཕྲིན་ལས་
འབྱུག་རུང་དུ་རུས་ནམ་ཡང་གནས་པས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱས་ཁྲབ་པ་ཞེས་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དཔེ་གསུམ་གྱིས་བསྟན་པའི་ཆོག་དོན་བཤད་པ་དང་།
ཆོས་སྐྱས་ཁྲབ་པ་ལུང་དང་སྦྱར་བའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་ཞེས་ཏེ་སེམས་ཅན་འདི་
དག་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟེང་པོ་ཅན་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་ཏོ། །གང་ཞིག་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཐོབ་རུང་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་བའི་སེམས་ཅན་དེ་དག་ནི་
འགའ་ཡང་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་ན་མེད་དེ་ནམ་མཁའི་ཁམས་ལས་བྱམ་པའི་ནང་
ལ་སོགས་པའི་གཟུགས་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་སྐད་དུ་མདོ་སྡེ་རྒྱུ་ལས། ཇི་
ལྟར་ཐོགས་པའི་རེག་བྱ་དང་བྲལ་བའི་ནམ་མཁའ་ཉག་ཏུ་སྟོན་ཀུན་ཏུ་སོང་བར་
འདོད་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམས་པར་དག་པ་སེམས་ཅན་ཀུན་

གྱི་རང་བཞིན་གྱི་རྗེས་སྤྱོད་བར་འདོད་དེ་རི་ལྷོ་ནམ་མཁའ་གཟུགས་རྣམས་
 ཀྱན་སྦྱོར་བ་དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པའི་ཆ་འདི་ཡང་
 སེམས་ཅན་གྱི་ཆོག་ཀྱན་ཀྱན་ཏུ་སྦྱོར་བར་འདོད་དོ། །ཐུང་སྤྱོད་མ་མདོ་རྒྱན་གྱི་དོན་
 བསྐྱུས་པ་དང་། ཐུང་སྤྱོད་མ་ཆོག་བྲངས་པ་ཡིན་ཡང་། ཐུགས་མཐུན་གྱི་ལུང་བྲངས་
 པ་ཡིན་གྱི། རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཆ་ལ་སྤྱོད་རགས་ཁྱད་པར་ཤིན་ཏུ་ཆེད། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཅུ་བ་དང་། འགྲེལ་བཤོ། །དང་པོ་ནི། རང་གི་རང་བཞིན་
 སྤྱོད་བཟང་པོ་ཕྱིས་དན་པར་འགྱུར་བ་མེད་པ་དང་། འདོད་པའི་འབྲས་བུ་སྤྱོད་སྤྱོད་
 ཆོག་པ་འབྱིན་པ་དང་། ལ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པས་དགེ་ཞིང་བཟང་བ་དང་བྱི་མ་རང་
 བཞིན་ལ་མ་ཞུགས་པས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པའི་ཕྱིར་སེམས་རང་
 བཞིན་གྱིས་སྦྱོར་བ་དེ་བཞིན་ཉིད་འདི་མི་གཙང་བའི་ནང་ན་གནས་པའི་གསེར་གྱི་ནི་
 གཟུགས་དང་མཚུངས་པར་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །འདིས་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་
 རང་བཞིན་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་རང་བཞིན་གྱིས་སྦྱོར་བ་དེ་ཉིད་དང་རྣམ་པ་འཆར་
 ཚུལ་ལ་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཚུལ་དུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སེམས་
 ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་ཞུགས་པ་ལ་དགོངས་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པའི་སྤྱོད་པོ་ཅན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཆོག་དོན་དང་། ལུང་དང་སྤྱོད་བཤོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་
 ཅན་གྱི་སེམས་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་དང་སྤྱུག་བསྐྱེད་མཐའ་ཡས་པ་དང་
 རྗེས་སྤྱོད་འགྲེལ་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་བ་ཉིད་གྱིས་རང་བཞིན་གྱིས་སྦྱོར་
 པ་ལས་གཞན་དུ་རྣམ་པར་འགྱུར་བ་ལ་མི་བརྟེན་པ་དེའི་ཕྱིར་གསེར་བཟང་པོ་བཞིན་

དུ་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བའི་དོན་གྱིས་དེ་བཞིན་ཉིད་ཅེས་བརྗོད་དོ། །དེ་ཡང་ཐུང་ན་
ལས་མི་འདའ་བའི་ཚོས་ཅན་ཞེས་བཤད་པ་ལོག་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པའི་རྒྱ་ཅན་གྱི་
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་རང་བཞིན་ཁྱད་པར་མེད་དུ་ཟིན་ཡང་། མྱོ་བྱར་གྱི་
ཉོན་མོངས་དང་། ཤེས་བྱའི་སྤྱི་བ་པ་མཐའ་དག་རྣམ་པར་དག་པ་ལས་གྱུར་བའི་ཆེ་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རྣམ་གྲངས་སུ་འགྲོ་སྟེ་འདིས་སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པར་བསྟན་ནམ། འོན་ཏེ་དེ་ཉིད་བྱི་མ་མཐའ་
དག་གིས་དག་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པར་བསྟན་བསམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །

དེས་ན་འདིར་གསལ་བྱི་དཔེ་གཅིག་གིས་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་རང་གི་ངོ་བོས་
བྱས་པའི་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བ་དབྱེར་མེད་པའི་དོན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་སེམས་ཅན་དེ་དག་གི་སྣང་པོ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་པ་
ཡིན་ནོ། །འདིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྣང་པོ་ཅན་ནོ།
ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་གསུམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་གཉིས་པའི་དོན་ལེགས་པར་
བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མཆོན་ཉིད་པ་དེའི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་
རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཆ་དེ་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་
ཆ་གཉིས་ལ་སྡོ་སེར་བཞིན་དུ་དབྱེར་མེད་པར་ཡོད་པ་ལ་དགོངས་ནས་སེམས་ཅན་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྣང་པོ་ཅན་ནོ། ཞེས་གསལ་བར་བཤད་པས་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པར་འདོད་པ་ནི་ཏ་ཅང་རྣམ་པར་མ་
བརྟགས་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མདོའི་ལུང་དང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུང་ངོ་། །དང་པོ་ནི།

སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་རྣམ་པར་དག་པ་ཞེས་ཏེ། ཡེ་ཤེས་སྤང་བ་རྒྱན་གྱི་མདོ་ལས།
འཇམ་དཔལ་དེ་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནི་བདག་གི་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕྱང་པོ་དེ་
བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་བདག་འཛིན་ཡིན་ལ། དེའི་གཞི་རྩ་དམིགས་པ་དག་དེ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་
མེད་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་མདོན་སྲུང་དུ་ཡོངས་སུ་མཁྱེན་པ་མཛད་ནས་
སེམས་ཅན་གྱི་བདག་འཛིན་བསྐྱང་བ་མཛད་དེ། བདག་རྣམ་པར་དག་པས་སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པར་རྟོགས་སོ། །བདག་རྣམ་པར་
དག་པ་གང་ཡིན་པ་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་
གང་ཡིན་པ་འདི་ནི་གཉིས་སུ་མེད་དེ་གཉིས་སུ་བྱར་མེད་དོ། ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་སྐད་དུ། མདོ་སྤེ་རྒྱན་ལས། རང་བཞིན་རྣམ་དག་སངས་རྒྱས་
དང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ནི་བྱད་པར་མེད་པར་ཡོད་ཀྱང་དེ་བཞིན་ཉིད་ཟི་མ་
མཐའ་དག་གིས་དག་པ་ལས་བྱུར་བ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་བྱད་པར་མེད་པར་སེམས་ཅན་ལ་ཡོད་པ་ལ་
དགོངས་ནས་འགྲོ་ཀུན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དེའི་སྤྱིང་པོ་ཅན། ཞེས་གསུངས་སོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། རྩ་བ་དང་། འགྲེལ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རིགས་ཀྱི་ངོ་
ཐོའི་དཔེ་དོན་ཆོས་མཐུན་དང་། རིགས་ཀྱི་རྒྱས་པའི་དཔེ་དོན་ཆོས་མཐུན་ནོ། །དང་
པོ་ནི། གཏེར་དང་པོ་ནས་གནས་པ་དང་། འབད་པས་སྐྱབ་པའི་འབྲས་བུའི་ཤིང་
བཞིན་དུ་རིགས་དེ་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རོག་མ་མེད་པ་ནས་སེམས་
ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་རང་བཞིན་གནས་རིགས་དང་ཐོས་བསམ་གྱིས་རྒྱུན་
གྱིས་གསར་དུ་ཡང་དག་པར་སྤངས་པ་ལས་བྱུང་བའི་རིགས་ཏེ། ཕྱི་མ་རྒྱས་པ་བྱད་

པར་ཅན་གྱར་པས་མཆོག་ཉིད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ལུས་པའི་དབྱེ་བ་དང་། དཔེ་དོན་ཆོས་མཐུན་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་རིགས་དང་ཡང་དག་པར་སྒྲངས་པ་ལས་
བྱུང་བའི་རིགས་འདི་གཉིས་ལས་ཐོག་མར་རིགས་སད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུན་ལས་རིགས་
སད་པར་བྱེད་དེ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྦྱོང་བ་ལ་བསྐྱབས་
པས་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་སྐྱེ་གསུམ་ཐོབ་པར་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་རིགས་དང་པོས་
སྐྱེ་ནི་དང་པོ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཐོབ་སྟེ། རིགས་གཉིས་པ་ཡིས་ནི་བྱི་མ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་
གཉིས་ཐོབ་པར་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོག་ས་གོམས་པའི་ལག་རྩེས་ལ་དེ་
བཞིན་ཉིད་དེ་ངི་མས་དག་པའི་དག་པ་གཉིས་ལྡན་ཀྱི་ཆོས་སྐྱེ་དང་། ཇི་ལྟ་བ་མཐུན་
པའི་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་ལ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོག་ས་གོམས་པའི་ལག་རྩེས་ལ་གཟུགས་
ཀྱི་སྐྱེ་ནས་བ་གཉིས་དང་། ཇི་སྟེད་བ་མཐུན་པའི་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་ངོ་། །སངས་རྒྱུ་
ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་མཆོན་དང་དཔེ་བྱད་ཀྱིས་སྤྱོད་པའི་གཟུགས་ཀྱི་
སྐྱར་སྒྲང་བ་ཡིན་གྱི། རྒྱལ་ཕྱ་རབ་བསགས་པ་ལ་སོགས་པའི་བེམ་པོའི་ལུས་ཅུང་
ཟད་ཀྱང་མེད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

སངས་རྒྱུ་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་གདུལ་བྱའི་གཞན་སྒྲང་ཅ་མ་འབའ་ཞིག་ཡིན་
གྱི། སངས་རྒྱུ་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་འདོད་པ་ནི། ལུ་
སྟེགས་སྦྱོང་བ་བ་ངི་མ་ཟད་པའི་སྐྱེས་བྱ་མི་སྟོན་པར་འདོད་པ་དང་ཁྱད་པར་ཅུང་
ཟད་ཀྱང་མེད་ལ། དེ་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱུ་རང་སྒྲང་ལ་ཤེས་བྱ་ཇི་སྟེད་པའི་
གཟུགས་པ་མེད་པར་འདོད་པ་སོགས་ཀྱང་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉེས་པ་ནི། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་ཚེས་མ་ཐུན་ནི། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་མཛུས་པ་ནི་
 རིན་ཆེན་གྱི་སྤྱི་འབྲེལ་པ་ལ་བར་བྱ་སྟེ། ལྷན་ཐོག་གཞན་གྱི་རང་བཞིན་གྱིས་ནི་
 བྱས་པ་མིན་པ་དང་། སྟོབས་དང་མི་འདྲིགས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་རིན་ཆེན་
 གྱི་གཏེར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལོངས་སྤྱི་ཚེས་མ་ཐུན་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཀྱི་
 རྒྱལ་སྤྱི་དུང་ལྗོན་གསུམ་པར་ལོངས་སྤྱོད་པས་ཆོས་ཆེན་པོའི་རྒྱལ་སྤྱི་དུང་ཆེན་པོ་དང་
 ལྷན་པའི་ཕྱིར་ལྗོན་གསུམ་པར་ལོངས་སྤྱོད་པའི་སྤྱི་ནི་འཁོར་ལོས་བསྐྱར་བ་བཞིན་
 བོ། །ལོངས་སྤྱོད་ལྗོན་གསུམ་པའི་སྤྱི་མཆོན་དཔེ་ལ་ལྟོས་ཏེ། གཟུགས་བརྟན་གྱི་ནི་རང་
 བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྤྱུལ་པའི་སྤྱི་ནི་གསེར་གྱི་གཟུགས་བརྟན་བྱས་པ་ལྟ་བུའོ། །

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་རིགས་ཡོད་པས་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་སྣང་པོ་
 ཅན་ཏུ་བཤད་པ་དང་། ཤེས་བྱེད་ལུང་དང་སྤྱར་བའོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་ཅན་ཐམས་
 ཅད་ལ་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་རིགས་ཡོད་པ་རྒྱ་མཚན་ཏུ་བྱས་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་
 ཅད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྣང་པོ་ཅན་ཏུ་བསྟན་པ་དེའི་ཕྱིར་ཞེས་ཏེ། སངས་རྒྱུས་
 ཀྱི་སྤྱི་རྣམ་པ་གསུམ་བསྐྱེད་པའི་རིགས་ཡོད་པའི་དབང་ཏུ་བྱས་ཏེ་རྩེ་ཏུའི་སྤྱི་རྒྱ་དང་།
 དབྱིངས་དང་ཁམས་སོགས་ལ་འབྲུག་པས་དེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཁམས་རྒྱུའི་
 རོན་ཏུ་བྱས་ནས་སེམས་ཅན་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྣང་པོ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏོ། །དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་ནི་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་སྤྱི་རྣམ་པ་གསུམ་གྱིས་རབ་ཏུ་བྱེ་བ་ཡིན་
 ཏེ། དེས་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཁམས་རིགས་རྣམ་པ་གཉེས་ནི་སྤྱི་གསུམ་པོ་དེ་
 ཐོབ་པའི་རྒྱ་ཡིན་པས་འདིར་ཁམས་ཀྱི་རོན་ནི་རྒྱུའི་རོན་ཏོ། །

གཉེས་པ་ལ་གསུམ། མཆོམས་སྤྱར་བ་དང་། ལུང་བྲང་བ་དང་། དེའི་རོན་མཛོ་

གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རིགས་གཉིས་སྤྱོད་གསུམ་ཐོབ་པའི་རྒྱ་
ཡིན་པ་གང་གི་ཕྱིར་ན་དེ་ལ་ཡང་སེམས་ཅན་དང་སེམས་ཅན་ནི་སེམས་ཅན་སོ་སོ་
ཀུན་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཁམས་རང་རྒྱུད་ལ་གྲུབ་པ་སྙིང་པོར་གྱུར་བ་ཡོད་
མོད་ཀྱི་སེམས་ཅན་དེ་དག་གིས་ཤེས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །རྟོགས་ན་
པན་ཡོན་ཆེ་བར་འོག་ནས་འབྱུང་ངོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་སྐད་དུ་ཆོས་མངོན་པའི་མདོ་ལས། ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ཅན་
ཀྱི་ཁམས་འཁོར་འདས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀུན་ཀྱི་གནས་དང་རྟེན་དང་གཞི་ཡིན་ཏེ་
རིགས་དེ་ཡོད་པས་ནི་འགྲོ་ཀུན་འཁོར་བར་འཁོར་བ་དང་མུ་དན་ལས་འདས་པའང་
ཐོབ་པ་འཐད་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །སེམས་རང་བཞིན་རྣམ་དག་མེད་ན་ངེ་
མ་སྤྱང་དུ་མི་རུང་ལ། ཡོན་ཏན་སྟེ་རུང་མེད་ན་ཡོན་ཏན་ཀྱི་ཆོགས་སྟེ་བ་མི་འཐད་
པའི་ཕྱིར་དང་། རིགས་མེད་ན་འཁོར་བར་འཁོར་བ་དང་མུ་དན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་
པ་ཡང་མི་འཐད་པས་དེ་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་རིགས་རྟེན་དུ་ཡོད་པ་
ལས་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །འགྲེལ་བ་འདིར་ཆོགས་དུག་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཀུན་གཞི་
རྣམ་པར་ཤེས་པ་བཞེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྒོ་བ་དཔོན་འཕགས་
པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་རྣམ་འབྱོར་སྟོན་པ་བའི་ཤིང་རྟེན་སྟོལ་བྱེ་བའི་གཞུང་གཞན་དུ་
མདོ་འདི་ཤེས་བྱེད་དུ་བྱངས་ནས་ཆོགས་དུག་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཀུན་གཞི་ཡོད་
པར་བསྐྱབས་ལ། འདིས་རིགས་གཉིས་ཡོད་པ་བསྟན་ཅིང་། རིགས་ཡོད་པའི་ཕྱང་
གི་སྤྱོད་བྱེད་དུ་འགྱུར་ན་ཁྱེད་ཀྱི་དེས་ཀུན་གཞི་མི་འགྲུབ་སྟེ་ཕྱང་འདི་ནི་རིགས་
ཡོད་པར་སྤྱོད་པའི་དོན་དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་པའོ། ཞེས་བཤད་ན་

གཞི་དུ་བཞུགས་པའི་ཕྱི་རྒྱུ་ལོ།

གསུམ་པ་ལ་ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ཅན་དང་། ཁམས་དང་། ཆོས་ཀྱི་གྲི་
གནས་དང་། འཁོར་བ་དང་། ལྷ་ལྷན་ལས་འདས་པ་འཐད་པའི་དོན་བཤད་པའོ། དང་
སོ་ནི། སྤྱི་བའི་དེ་ལ་ཞེས་སོ། ལན་ནི་དཔལ་འཕྲུང་གི་མདོ་ལས། དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་ཞེས་ཏེ། དུས་འདི་ཙམ་ནས་འབྱུང་ལ་དེ་ཡན་ཆད་དུ་མེད་དོ་ཞེས་
བཞག་ཏུ་མི་རུང་བས་སོ། གཉིས་པ་ནི། ཁམས་ཞེས་བྲུ་བ་ནི། རི་སྐད་དུ་མདོ་དེ་
ལས་བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པོ་གང་ལགས་པ་འདི་ནི་གང་
ལ་དམིགས་ནས་བསྐྱོམས་ན་འདི་གཞི་ལས་འདས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་འབྱུང་
བའི་སྤྱིང་པོར་གྱུར་བས་འདི་གཞི་ལས་འདས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱིང་པོ་དང་རང་བཞིན་
རྣམ་དག་གི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་པས་རང་བཞིན་གྱིས་
ཡོངས་སུ་དག་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱིང་པོའོ། ཞེས་གསུངས་པའོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཆོས་རྣམས་ཞེས་ཏེ། མདོ་དེ་ལས། བཅོམ་ལྷན་འདས་དེའི་སྐད་དུ་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པོ་ནི་དེ་མ་མཐའ་དག་འབྲལ་རུང་དུ་འབྲེལ་བ་གཉིན་པོའི་
ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་སྤྱི་རུང་དུ་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་མེད་པ་རྒྱ་མཚན་དེས་ན་ཡོན་ཏན་
འབྲལ་མི་ཤེས་པ། འདུས་མ་བྱས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་དང་། གཞི་དང་། རྟེན་
ལགས་ལ། བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པོ་ནི་རང་བཞིན་ལ་མ་
ཞུགས་པས་མ་འབྲེལ་བ་འབྲལ་དུ་རུང་བས་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་དང་བཅས་པའི་ཆོས་བྲལ་
བ་ཤེས་པ་ཞེས་སོ། བཞི་པ་ནི། དེ་ཡོད་ན་ནི་ཞེས་ཏེ། རིགས་ཡོད་ན་འཁོར་བར་
འཁོར་བ་འཐད་ལ། དེ་མེད་ན་མི་འཐད་པའི་ཕྱི་རྒྱུ་ལོ། །ལྷ་པ་ནི། ལྷ་ལྷན་ལས་འདས་པ་

ཞེས་ཏེ། མདོ་དེ་ལས། བཙུག་ལྷན་འདས་ཞེས་སོ། །རིགས་མེད་ན་འཁོར་བའི་ཡིད་
འབྱུང་དང་། ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་སྒོ་མི་འབྱུང་ལ། དེ་རྣམས་འབྱུང་བ་རིགས་ཀྱི་བྱེད་
ལས་སུ་སྤར་བ་འདད་པ་ལྟར་རོ། །སྤར་བ་འདད་པ་དེ་རྣམས་ཀྱི་དོན་བསྐྱུས་ན་དེ་
བཞིན་ཉིད་གཅིག་བྱ་ཡང་འཆད་བྱེད་གྱི་སྒོ་ནས་གསུམ་དུ་འགྱུར་ཏེ། རྣམ་པར་དག་
པའི་དམིགས་པ་རྒྱུའི་གནས་སྐྱབས་ཀྱི་ཆ་ནས་རིགས་དང་། ཁྲབ་བྱེད་དང་རང་བཞིན་
གྱི་ཆ་ནས་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། འབྲས་བུའི་ཆ་ནས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་འཕྲོ་བཤོ། །

གསུམ་པ་ཁམས་རྟོགས་བྱེད་གྱི་ཡུལ་ཅན་བ་འདད་པ་ལ་གཉིས། ཉན་ཐོས་དང་
རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཁམས་དད་པས་རྟོགས་པར་བྱ་བར་བསྟན་པ་
དང་། གང་ཟག་བཞི་པོས་རྟོགས་ཚུལ་དེ་ལས་གཞན་དུ་མི་རྟོགས་པར་བསྟན་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྤྱེ་འབྲེལ་དང་། ཅ་བཤོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པོ་ཅན་དུ་བསྟན་པ་དང་། ལྷང་དང་སྦྲར་བ་
དང་། དོན་བའདད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པོ་དེའང་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆེ་སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་ལ་བྱད་པར་མེད་པའི་ཚུལ་དུ་ཡོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཟླ་བར་བྱ་སྟེ་གང་
ཆད་མར་བྱས་ནས་ཞེ་ན། འདི་ནི་འདི་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་ཡིན་གྱི་གཞན་དུ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།
ཞེས་ཆོས་ཉིད་ཆད་མར་བྱས་ནས་སོ། །སྤྱིང་པོ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་ལ་བྱབ་པས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ལྟར་རྒྱ་ཆེ་བ། རྫོགས་སངས་སྐྱེ་ནི་འཕྲོ་བྱིར་དང་།
ཞེས་པས་བསྟན་པ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རང་བཞིན་དང་། རོ་བོའི་སྒོ་ནས་
དབྱེར་མེད་པའི་མཆན་ཉིད། དེ་བཞིན་ཉིད་དབྱེར་མེད་བྱིར་དང་། ཞེས་པས་བསྟན་

བ་དང་། གདོན་མི་ཟ་བར་གནས་པས་ངེས་པའི་རིགས་ཀྱི་རང་བཞིན། རིགས་ཡོད་
ཕྱིར་ན་ལུས་ཅན་ཀུན། ཞེས་པས་བསྟན་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། རི་སྐད་དུ། རིགས་ཀྱི་བྱ་འདི་ནི་ཞེས་ཏེ། སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་
རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསར་དུ་བསྐྱབ་པ་དང་། །དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་མ་ཐོན་པས་ཐོག་པ་མ་ཡིན་གྱི། དུས་རྟག་ཏུ་གནས་
པའོ། །གསུམ་པ་ནི། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་འདིར་རྒྱ་མཚན་གང་
གིས་སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བ་དེ་དེ་ལྟ་བུ་ཁོ་ནར་འགྱུར་གྱི་དེ་
ལས་གཞན་དུ་ནི་མི་འགྱུར་རོ། ཞེས་བྱ་བར་རྟོགས་པའི་ཆད་མ་ནི་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་
རིགས་པ་དང་། སྟོར་བ་དང་། ཐབས་ཡིན་ཏེ་དེའི་དོན་བསྐྱས་པ་ནི་ཐམས་ཅད་དུ་
སེམས་ངེས་པར་རྟོགས་པ་གནས་ལུགས་གཏན་ལ་འབབས་ཤིང་ཆོལ་བའི་རིགས་
པ་དང་། སེམས་ཡང་དག་པར་ཤེས་པ་དེ་ལྟར་གཏན་ལ་ཐབས་པ་ལ་ནི་ཆོས་ཉིད་
ཉིད་བསྟེན་པ་དང་། ཆོས་ཉིད་རིགས་པ་ཡིན་ནོ། དེ་ནི་རྟོག་གེ་ལ་བརྟེན་པ་ཙམ་གྱིས་
རྟོགས་ཚུལ་རྟོགས་པའི་ཚུལ་དུ་རང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བསམ་པར་མི་བྱ། གཞན་
ཀྱི་སྤྱོད་ལ་བརྟེན་ནས་རྣམ་པར་བརྟག་པར་མི་བྱའོ། །ལྷག་པར་མོས་པར་བྱ་བ་འབའ་
ཞིག་ཏུ་ཟད་དོ། །

རྟག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཚུལ་གྱིས་ནི། སངས་རྒྱས་ཉག་གཅིག་གི་སྟོང་
ཡུལ་ཡིན་ནོ། །འདིར་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཆོས་ཉིད་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ནི་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་ལུང་འབའ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། ཞེས་ཟེར་བ་
ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པའི་རྣམ་གཞག་ལེགས་པར་ཁོང་དུ་མ་རྟུང་ཅིང་། གཞལ་

བྱའི་གནས་སྒོག་གྱུར་དང་ཡིན་ཏུ་སྒོག་གྱུར་གྱི་རྟོགས་ཚུལ་གྱི་རིམ་པ་སོགས་
རིགས་པ་མི་ཤེས་པའི་རྣམ་འགྱུར་དུ་ཟད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། སྲིད་པ་ཐ་མ་པའི་ཆེ་
སྒོལ་དཔོན་གཞན་ལ་མ་བརྟེན་པར་རང་ཉིད་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པ་
རང་འབྱུང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་དོན་དམ་པ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་དེ་ཉན་ཐོས་
དང་རང་སངས་རྒྱས་དང་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཁ་ཅིག་དང་། ཐེག་པ་ལ་གསར་དུ་ཞུགས་པའི་
གང་ཟག་ཁ་ཅིག་གིས་དད་པ་ཉིད་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་
འབྲང་བའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཅ་བ་དང་། འབྲེལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་མའི་དགྱིལ་འཁོར་
འོད་འབར་བ་ཡིན་ཡང་མིག་མེད་པས་ནི་མཐོང་བ་མེད་པ་ལྟར། གང་ཟག་བཞི་པོས་
མིག་ཕྱེ་བ་ཙམ་གྱིས་གཟུགས་མཐོང་བ་ལྟར། རང་དབང་དུ་རྟོགས་པར་བྱར་མེད་
པའི་དོན་ཡིན་གྱི། ཁ་ཅིག་གིས། ཆོགས་སུ་བཅད་པ་བྱེད་སྒྲ་མ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་
རིགས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལུང་ཙམ་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་
ནས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་དང་། བྱེད་ཕྱི་མས་གང་ཟག་བཞི་པོས་གཏན་ནས་མི་རྟོགས་
པའི་དོན་དུ་འཆད་པ་ནི་མི་འཐད་པ་འོག་ཏུ་བཤད་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། ཆོག་དོན་དང་། ལུང་དང་སྦྱར་བའོ། །དང་པོ་ནི། མདོར་བསྟན་ན་ཞེས་
སོ། །གཉིས་པ་ནི། རི་སྐད་དུ། དཔལ་འབྲེང་གི་མདོ་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཞེས་
སོ། །དེ་དག་གི་དོན་ནི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ནི་བདག་དང་བདག་གིར་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྟོང་
པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་སྤྲོ་མོ་ཁོང་དུ་མ་ཆུད་པར་མ་ཟད། རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་ལམ་ལ་ཡང་

དངོས་སུ་མ་ཞུགས་པ་རྣམས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱང་
མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་རྣམས་པ་ཅམ་ཞིག་ཁོང་དུ་རྒྱུད་ཀྱི། སྤྱི་བའི་བདག་མེད་མ་
རྟགས་པ་རྣམས་དང་། ཐེག་པ་ལ་གསལ་དུ་ཞུགས་པའི་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔལ་ཡང་
སྟོང་པ་ཉིད་སྤྱི་མོའི་དོན་ཁོང་དུ་མ་རྒྱུད་པར་ཆེས་ཤིན་ཏུ་གསལ་ཏེ་འོག་ཏུ་འཆད་
པར་འགྱུར་རོ། །

དེ་ལྟ་བུའི་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཅན་ནི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཡིན་ལ།
སོ་སོ་སྐྱེ་བོས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ་མ་མཐོང་བར་བསྟན་ཟིན་པའི་ཕྱིར་
ཉན་རང་འཕགས་པས་ཀྱང་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟགས་པར་བསྟན་པ་ཡིན་
ནོ། །ཞེ་ན། འོ་ན་ཐེག་པ་ལ་གསལ་དུ་ཞུགས་པའི་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔལ་ཡང་མ་
རྟགས་པར་འོགས་སུ་སྟོས་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ། དེ་ཡང་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ་སྟོས་བྲལ་དེ་བཞིན་ཉིད་གང་ཟག་བཞི་པོ་
འདིས་མ་རྟགས་པར་སྦྱར་སྟོན་ཅིང་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་མཐའ་དག་གིས་མ་རྟགས་པར་སྟོན་
པ་ཡིན་ན་མི་འཐད་དེ། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཁ་ཅིག་གིས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལེགས་པར་
རྟགས་པའི་ཕྱིར། མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟགས་པ་བསྟན་བཞེད་ནས་འདི་ལྟར་སྟོས་པ་
ཡིན་ན་ནི། ཐེག་པ་ལ་གསལ་དུ་ཞུགས་པ་ཞེས་པའི་བྱང་པར་དོན་མེད་དེ། ཐེག་པ་
ཆེན་པོའི་ལམ་དུ་ཞུགས་ནས་བསྐལ་པ་ཆེན་པོ་དུ་མར་གོམས་པར་བྱས་པའི་སྟོང་
ལམ་བཟོད་པ་དང་ཆོས་མཆོག་ལ་གནས་པའི་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔལ་སོ་སོ་སྐྱེ་
བོས་ཀྱང་། སྟོང་པ་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟགས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ་བྲི་མ་དང་བཅས་པའི་དེ་ཉིད་མ་རྟགས་པའི་གང་ཟག་དུ་ཡོད་

ཅེ་ན། རིགས་ཅན་གསུམ་གྱིས་གང་ཟག་ཁྱད་པར་བ་གསུམ་དང་། དེ་ལས་གཞན་
པའི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཁ་ཅིག་གོ། ཞེས་པའི་དོན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཉན་རང་འཕགས་པ་
རྣམས་ཚོས་ཉིད་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་རྟོགས་པར་སྟོན་ན། དད་པས་རྟོགས་པར་བཤད་པ་
དང་འགལ་ལོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། འཛིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བར་ལྟུང་བས་མ་རྟོགས་པར་བསྟན་
པ་དང་། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་མངོན་པར་དགའ་བས་མ་རྟོགས་པར་བསྟན་པ་དང་། སྟོང་
བ་ཉིད་ལ་སེམས་གཡེངས་པས་མ་རྟོགས་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་འཛིག་
ཚོགས་ལ་ཞེས་ཏེ། གཏན་དུ་ཞེས་པ་ནི། བདག་མེད་པ་ཁོང་དུ་མ་ཆུད་པའི་དོན་ཡིན་
ནོ། །བདག་མེད་ཁོང་དུ་མ་ཆུད་ཅིང་བདག་དང་བདག་གི་བ་ལ་བདེན་པར་མངོན་
པར་ཞེན་པས་འཛིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་རང་བཞིན་གྱིས་འགགས་པ་ཟག་པ་མེད་པའི་
དབྱིངས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལ་ལྟག་པར་མི་རུས་པ་དག་སྟེ། ཞེས་སོ། །དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་སྟིང་པོ་ལ་རྟག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ནི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་འབའ་
ཞིག་གི་ཁྱད་ཚོས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞུགས་པའི་དོན་བཤད་པ་དང་། དེས་ན་
དེ་བཞིན་ཉིད་རྟོགས་པ་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་བ་དང་། དོན་དེ་ཉིད་བསྐྱབ་པའོ། །དང་
པོ་ནི། དེ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་མངོན་པར་དགའ་བ་ནི་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་རེ་ཞིག་མི་
མོས་ཤིང་ཁོང་དུ་མ་ཆུད་པ་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཅན་དག་ལ་
བརྟེན་དེ། ཅིའི་ཕྱིར་ཅེ་ན་འདི་ལྟར་ཞེས་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟིང་པོ་སྟོས་
བལ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཁྱད་པར་གྱི་གཞིར་ཁོང་དུ་ཆུད་ནས་དེ་རྟག་པར་བསྟོམ་པ་ལྟོག་

ནས་མི་ཉག་པར་བསྐྱོམ་པ་དང་། བདེན་པ་དང་། བདག་དང་། གཙང་བར་བསྐྱོམ་པ་
ལས་ཐོག་ནས་སྤྱག་བསྐྱེད་དང་། བདག་མེད་པ་དང་། མི་གཙང་བར་བསྐྱོམ་པའི་དོན་
མ་ཡིན་གྱི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱང་པོ་ནི་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་
རྣམས་ཀྱི་ཡང་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་པའི་དོན་ཡིན་ལ། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཕུང་པོ་
ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་པ་མི་ཉག་པ་དང་། སྤྱག་
བསྐྱེད་པ་དང་། རགས་པའི་བདག་མེད་པ་དང་། མི་གཙང་བར་བསྐྱོམ་པ་ལ་དགའ་
བར་བྱེད་གྱི། ཉག་པ་དང་། བདེ་བ་དང་། གཙང་བར་འདྲུ་མི་ཤེས་ཤིང་བསྐྱོམ་པར་
མི་བྱེད་ལ། དེ་ལ་མ་མོས་པས་འཁོར་འདས་མཉམ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་ནས་
སྤང་ཉམས་པ་མེད་པའི་ཉག་པའི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དང་། ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་
ལུས་དང་། དེའི་རྒྱ་ཟག་པ་མེད་པའི་ལས་ཀྱང་སྤངས་པའི་བདེ་བའི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་
པ་དང་། བདག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། བདག་མེད་བདེན་པར་འཛིན་པའི་སྤྲོས་པ་མཐའ་
དག་ཉེ་བར་ཞི་བའི་བདག་གི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དང་། མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་
ཟད་པར་སྤངས་པའི་གཙང་བའི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དོན་དུ་མི་གཉེར་ཞིང་། དེ་དག་
ཐོབ་པའི་ཐབས་བསྐྱོམ་པ་ལ་མངོན་པར་མི་དགའ་བའོ། །ཁ་ཅིག་ཆིག་དོན་གྱི་བཤའ་
པ་ཞིབ་ཏུ་བྱས་པ་ཡང་མི་འདོད་པའི་སྤྲ་རི་བཞིན་པ་ལ་འཆེལ་བ་ལྟར་ན། དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་སྤྱང་པོ་མི་ཉག་པ་དང་། སྤྱག་བསྐྱེད་པ་དང་། མི་གཙང་བར་བསྐྱོམ་པའི་
ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་སུ་ཞིག་ཡིན་པ་བསམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་རྣམས་གངས་འདིས་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱོ་ཐོབ་པ་དང་འགལ་བའི་
ལམ་མི་ཉག་པ་བདེན་པར་བྱ་བ་པར་འཛིན་པ་སོགས་སོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། མཚམས་སྐྱར་བ་དང་། ལུང་བྲང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཇི་
ལྟར་དེ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དཔེ་དང་། འོན་ནོ། །དང་པོ་
ནི། འདི་ལྟ་སྟེ། དག་སྒྲོང་དག་དཔེར་ན་སོས་ཀའི་དུས་ལ་བབ་པ་ན་ཞེས་སོ། །རྒྱན་
བཞག་ནས་ནོར་བུ་འཆོལ་བ་ལ་ཞུགས་པ་ནི། འདིག་རྟེན་གྱི་འདུ་འཇིགས་ལོག་
ནས། གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་འཆོལ་བ་ལ་ཞུགས་པའི་དཔེའོ། །རྒྱ་ནང་གི་གསེག་མ་
དང་གྲོ་མོ་ལ་ནོར་བུའོ་སྟེ་ལྟར་དུ་འཇིག་པ་ནི་མི་རྟག་པ་དང་། རགས་པའི་གང་ཟག་གི་
བདག་བཀག་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ལུགས་སུ་གོ་བའི་དཔེ་དང་། ཡིད་
གཞུངས་པ། གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་མཐར་ཐུག་པར་འཇིག་པའི་དཔེ་ཡིན་ལ། རྒྱ་
འབྲམ་དུ་བལྟས་པ་ན་ནོར་བུ་མ་ཡིན་ནོ་སྟེ་ལྟར་དུ་ཕྱིས་སྒྲོང་བ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཁོང་དུ་
རྒྱད་པ་ན་སྐར་གྱི་དེ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གོ་བའི་དཔེའོ། །རྒྱུ་ལྷེ་རྒྱ་དེ་ཡང་ནོར་བུའི་
འོད་དང་འབྲ་བར་སྤང་བ་ནི། རགས་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་བཀག་པ་ཆོས་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་གནས་ལུགས་སུ་གོ་བའི་དཔེ་དང་། ཡིད་གཞུངས་པས་ནོར་བུ་རྟེན་པ་ནི།
སྒྲོང་བ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཁོང་དུ་རྒྱད་པའི་གང་ཟག་གི་དཔེར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། དག་སྒྲོང་དག་དེ་བཞིན་དུ་ཞེས་ཏེ། གཞན་ནམས་གོ་བར་ཟད་ལ་
མི་རྟག་པ་སོགས་བསྒྲོམས་ཤིང་བསྒྲོམས་ལ་མང་དུ་བྱས་ཤིང་། མང་དུ་བྱས་པ་དེ་
དང་དེ་ཉིད་ལ་རྟག་པ་དང་། བདེ་བ་དང་། གཙང་བ་དང་། བདག་ཉིད་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ།
ཞེས་རྒྱས་པར་ཞེས་གསུངས་ཏེ། འདིས་ནི་མི་རྟག་པ་སོགས་བརྩུ་བྱག་རྟོགས་པའི་
ལམ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་རྒྱལ་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་རྒྱལ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་
རྒྱད་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་ལམ་དུ་རྣམ་འབྱོར་སྦྱོད་པ་བཞི་བརྒྱ་བ་དང་། རིགས་པ་བྱུག་ཅུ་

བའི་འགྲེལ་བ་རྣམས་སུ་གསུངས་པ་དེ་དང་དོན་འབྲ་ལ། འདིར་ནི་མཐར་ཐུག་ཐེག་
བ་གཅིག་ཏུ་སྐྱབ་པའི་ཆེད་དུ་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་བཞི་ཐོབ་པའི་ཆུད་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་ལམ་
དུ་གསལ་བར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་། སོ་སོར་བཤད་པའོ། །

དང་སོ་ནི། དེ་ལ་སྟོང་བ་ཉིད་ལ་སེམས་རྣམ་པར་གཡེངས་པ་ནི་ཞེས་ཏེ། དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་སོ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བ་ཉིད་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ལས་
ཉམས་པ་དག་ལ་བརྟེན་དོ། །གཉིས་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་
ཡིན་ཡང་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཁོང་དུ་མ་ཆུད་ནས་ཉན་ཐོས་མདོ་སྡེ་བ་ཁ་ཅིག་གི་འདོད་
བ་ལྟར་ཐེག་པ་ཆེན་སོ་བ་གང་དག་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་ཉན་ཐོངས་པ་བདེན་
པར་ཡོད་པའི་ཆོས་ཉིད་གཉིད་སོ་སྟོམ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་དུས་རྒྱུན་ཆད་ཅིང་ཞིག་པ་
ཡོངས་སུ་བྱ་ངན་ལས་འདས་པའོ། ཞེས་དངོས་སོ་བདེན་བྱུང་སྤར་ཡོད་གསར་དུ་
ཞིག་པའི་ཕྱིར་གང་ཟག་གི་བདག་རགས་པས་སྟོང་པའི་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཁོང་དུ་
ཆུད་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྟོ་འདོད་བའམ་ཞེས་ཏེ། འདིས་ནི་མཛོད་རྩ་འགྲེལ་དང་།
ཆོད་མ་སྡེ་བདུན་ནས་བཤད་པའི་ཉན་ཐོས་མདོ་སྡེ་བའི་ལྟ་བ་དེ་ཙམ་ལས་ཁོང་དུ་མ་
ཆུད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཁ་ཅིག་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །

ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་སོ་རྣམ་འབྱོར་སྟོད་པ་བ་སེམས་
ཙམ་པ་གང་དག་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་གང་ཞིག་མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་
ཀྱི་རྟོགས་པར་བྱ་བ་དང་། བསྟོམ་པར་བྱ་བ་སྟོང་བ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་
གྱིས་བསྐྱུས་པའི་གཞུགས་ལ་སོགས་པ་ལས་ཐ་དད་པ་སྟེ་དེ་བཞག་པའི་གཞུང་འཛིན་

ཇུས་ཐ་དང་གྱིས་སྟོང་པའི་དངོས་པོ་སྟེ་ངོ་བོ་བདེན་པར་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་སྟོང་པ་
ཉིད་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཉིད་དུ་དམིགས་པས་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་བརྟེན་པའོ། །འདིས་ནི་
ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱད་ལྔ་མའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་རྣམས་པར་རིག་པ་ཅན་ལས་མ་འདས་
པ་ལེགས་པར་བཀག་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཁ་ཅིག་སྤྱི་མ་ཆད་ལྟ་ཁས་ལེན་པ་དང་།
སྤྱི་མ་རྟག་ལྟ་ཁས་ལེན་པ་ལ་འདོད་པ་ནི། སྤྱི་སྤྱི་གཉི་ག་རྟག་ཆད་གཉིས་ཀའི་མཐར་
ལྷུང་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

བཞི་པ་ཁམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ངོས་བཟུང་བ་ལ་གཉིས། བྱི་བ་དང་། ལན་
ནོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་བརྗོད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སེམས་
གཡེངས་པའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ་གང་ཞེན། གཉིས་པ་
ལ་གཉིས། ཅུ་བ་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་ངོས་བཟུང་ནས་སེམས་རྣམས་པར་གཡེངས་པའི་
ཡུལ་མ་ཡིན་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དོན་དངོས་དང་། སྤྱི་བྱེད་དགོད་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་དང་། དེ་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་
དང་། ལྟ་བ་གོམས་པའི་འབྲས་བྱའོ། །

དང་པོ་ནི། ཁམས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམས་པར་དག་པ་འདི་ལ་སྤར་ཡོད་གསུང་དུ་
བསལ་བར་བྱ་བ་གང་ཐག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་ཞེན་ཡུལ་དང་ཉོན་མོངས་
རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཅི་ཡང་མེད་དེ། བདག་འཛིན་གཉིས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་དང་ཉོན་
མོངས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་པོ་ནས་ཡོད་མ་སྟོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདིས་ནི་ཆོས་
གང་ལ་བདེན་པར་ཞེན་ཡང་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ལས་གོ་ལ་བའི་སྤྱོད་འདོགས་དང་དེའི་
ཞེན་ཡུལ་དང་པོ་ནས་མ་གྲུབ་པར་བསྟན་ཏོ། །ཉོན་མོངས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་

འཛིན་པ་ཡང་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཡིན་མོད་ཀྱི། དེ་ཉིད་ཟུར་དུ་བཤད་པ་ནི་དགོས་པ་
 དང་བཅས་པའོ། །ཁམས་འདི་ལ་སྤར་མེད་གསར་དུ་བདག་མེད་པ་གཉིས་བཞག་པར་
 བྱ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དེ། གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་གིས་དཔེན་པ་འདིའི་རང་
 བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིས་ནི་བདག་མེད་པ་གཉིས་མེད་དོ་ཞེས་པ་གནས་ལུགས་ཀྱི་
 དོན་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པའི་སྐར་འདེབས་དང་། དེའི་ཞེན་ལུལ་བཀག་པ་གསར་དུ་
 བཞག་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པར་བསྟན་ནོ། །དེ་མ་བསལ་དུ་མེད་པ་དང་གཉེན་པོ་སྐྱེད་དུ་
 མེད་པ་དགག་བྱ་ལ་བྱད་པར་མ་སྤར་བར་སྤྱིར་འཆད་པ་ནི་སྤར་གཉེན་ལ་སྤར་བ་
 འདེབས་པའོ། །ཡང་ཀླང་པ་གཉིས་པ་དང་པོས་བཤད་པ་དེ་ཉིད་བྱུང་པའི་དོན་དུ་སྤར་
 ཏེ། ཉོན་མོངས་བདེན་བྱུང་སྤར་ཡོད་གསར་དུ་མེད་པ་བྱུང་པ་ན་ཉོན་མོངས་བདེན་སྤར་
 སྤར་མེད་གསར་དུ་བཞག་ཏུ་མེད་པར་འབྱུང་པའོ། །

དེ་ནི་རང་སྤྱོད་དངོས་བསྟན་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་བཤད་པ་ཡིན་ཀྱི། མཆོན་གཞི་
 དང་བཅས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་གང་ཟག་དང་སྤར་པོ་འདི་ལ། བདེན་བྱུང་སྤར་ཡོད་
 གསར་དུ་བསལ་བར་བྱ་བ་ཅི་ཡང་མེད་པས་བདེན་སྤར་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་བྱུང་པ་
 ན་བདེན་སྤར་རྩོད་པ་སྤྱི་མ་ལུ་བྱ་སྤར་མེད་གསར་དུ་བཞག་པར་བྱ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་
 མེད་པར་བྱུང་པས་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་པས་སྤར་པའི་དོན་ལ་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་
 འཐད་པའི་ཀྱན་རྩོད་ཀྱི་བདེན་པ་བྱུང་པ་ཡིན་ནོ། །དོན་བསྐྱུས་ན་བདེན་འཛིན་གྱི་
 དམིགས་གཏད་བྱ་ས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་བདེན་སྤར་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་དང་།
 བྱ་བྱེད་ཀྱི་ནམ་བཞག་ཐམས་ཅད་རང་ལུགས་ལ་ཁས་ལྷངས་པས་ཆོག་པའི་བདེན་
 གཉིས་ཟུང་དུ་འབྱུག་པ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། ཡང་དག་པ་གང་ཟག་དང་

ཕུང་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་པས་སྟོང་བ་ཉིད་ལ་དེ་ལྟར་ཡང་དག་པར་ལྟ་བུའི་རང་
བཞིན་མེད་རྟོགས་ཀྱི་ཤེས་རབ་ནི། གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་ལྟ་བུ་ཡིན་
ནོ། །གསུམ་པ་ནི། སྟོང་ཕྱོགས་ཐབས་ཀྱི་ཆ་རྒྱ་ཆེན་པོས་ཟེན་པར་བྱས་ཏེ། ཡང་དག་
པའི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ནས་ཡང་དང་ཡང་དུ་གོམས་པར་བྱས་ན་རྣམ་པར་གྲོལ་
བ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཁམས་འདི་ལ་ཉོན་མོངས་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་པ་སྤར་ཡོད་
བསལ་བར་བྱ་བ་ཅི་ཡང་མེད་དེ། གཉིན་པོ་གོམས་པ་ལས་འབྲལ་དུ་རུང་ཞིང་རྣམ་
པར་དབྱེར་ཡོད་པ་དང་བཅས་པའི་མཆོན་ཉིད་ཅན་སྟོང་བྱུང་གི་རི་མ་རང་བཞིན་
གྱིས་བྱུབ་པ་དག་གིས་ཁམས་སྟོང་གི་སྟེ་དང་པོ་ནས་སྟོང་པའི་ཕྱིར། འདིས་གཉིན་
པོ་གོམས་པས་ཉོན་མོངས་འབྲལ་དུ་རུང་བ་དང་། ཉོན་མོངས་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་
པ་དང་པོ་ནས་ཡོད་མ་སྟོང་པའི་བདེན་པ་གཉི་གའི་གནས་ལུགས་བསྟན་ཏོ། །

ཉོན་མོངས་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་པས་སྟོང་བ་སྤར་མེད་གསར་དུ་བཞག་པར་
བྱ་བ་ཅི་ཡང་མེད་དེ། རྣམ་པར་དབྱེར་མེད་པའི་མཆོན་ཉིད་ཅན་སྟོང་མེད་པའི་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་སྟོབས་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་སྟེ་རུང་གི་དམིགས་པ་ཉོན་མོངས་
རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་པས་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་བ་མིན་པར་དང་པོ་ནས་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། འདིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་སྟོབས་སོགས་སྟེ་བའི་རྒྱ་བདག་མེད་མངོན་སུམ་
དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་དམིགས་པ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་དང་པོ་ནས་ཡོད་
པར་བསྟན་ཏོ། །དེ་དག་གིས་ནི་གཞི་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གཉིས་
དང་། ལམ་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་། འབྲས་བུ་ཡང་

དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱུ་ཐོབ་ཀྱིས་པ་སོགས་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། བྱམ་པ་
བྱམ་པས་སྟོང་པ་ལ་སོགས་པའི་ཀུན་རྫོབ་རང་སྟོང་དང་། རོན་དམ་པའི་བདེན་པ་
བདེན་པར་གྲུབ་པའི་རོན་དམ་གཞན་སྟོང་བསྟན་པར་འདོད་པ་ནི། བཞེད་པ་ལས་ཕྱི་
རོལ་ཏུ་གྱུར་བ་སྟོང་འདོགས་དང་སྒྱུར་འདེབས་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། གནས་ལུགས་ཀྱི་རོན་བཤད་པ་དང་། དེ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་
སེམས་གཡེངས་པ་དང་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་མངོན་པར་དགའ་བའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པར་
བསྟན་པ་དང་། ས་བཅུ་ལ་ཞུགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་སྟོན་ཡུལ་
ཏུ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། དངོས་ཀྱི་རོན་དང་། ལུང་དང་སྒྱར་བ་དང་། རོན་
བསྟན་བའོ། །དང་པོ་ནི། འདིས་ཅི་བསྟན་ཅི་ན། གང་གི་ཕྱིར་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་
སུ་དག་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཁམས་འདི་ལ་སྒར་ཡོད་གསར་ཏུ་བསལ་བར་བྱ་
བ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཏེ་
དམིགས་པ་བདག་གཉིས་འགའ་ཡང་མེད་དེ། སྟོང་བའི་བྲི་མ་རང་བཞིན་གྱིས་
གྲུབ་པ་དང་བྲལ་བ་ནི་ཁམས་འདིའི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལོ། །

འདིས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་དང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་
པས་སྟོང་པ་དང་། རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་རོན་དམ་པའི་བདེན་པར་
བསྟན་པ་ན། བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མགོན་པོ་སྟུ་སྟུབ་ཀྱི་བཞེད་པ་དང་རོན་
གཅིག་ཏུ་བསྟན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཁམས་འདི་ལ་རྣམ་པར་བྱང་བའི་རྒྱ་མཚན་
བདག་མེད་མངོན་སུམ་ཏུ་རྫོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་དམིགས་པ་བདག་མེད་གཉིས་
སྒར་མེད་གསར་ཏུ་བཞག་པར་བྱ་བ་རྩལ་ཟད་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཉིན་པོ་

སོགས་སུ་གང་གིས་ཀྱང་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་མེད་པའི་ཚོས་དག་པའི་ཚོས་ཉིད་རང་
བཞིན་གྱིས་སྟོང་བ་ཉིད་ནི་ཁམས་འདིའི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་བྱེད་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཤེས་བྱེད་ཀྱི་དོན་ལུང་དང་སྦྱར་བ་དང་། ལམ་བཤེན་གྱི་
རྟོགས་ཚུལ་ལུང་དང་སྦྱར་བའོ། །དང་པོ་ནི་དེས་ན་མདོ་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་
སྟོང་པོ་ནི་གཉིན་པའི་སྟོབས་གྱིས་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་སེམས་གྱི་རང་བཞིན་ལས་
རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ཡོད་པ་འབྲལ་བར་ངེས་པས་འབྲལ་ཤེས་པ་ཉོན་མོངས་པའི་སྦྱབས་
ཐམས་ཅད་གྱིས་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་བ་ཡིན་ལ་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་མེད་པ་
དང་བྲལ་བ་མི་ཤེས་པ་བསམ་གྱིས་མི་བྲལ་བའི་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཚོས་གཏླའི་སྦྱང་གི་བྱེ་
མ་ལས་འདས་པའི་རང་བཞིན་གྱིས་ནི་མི་སྟོང་ངོ་། ཞེས་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཚོས་གང་ཞིག་གཞི་གང་ན་
མེད་པ་དེ་ནི་དེས་སྟོང་ངོ་ཞེས་བདག་མེད་མདོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གྱིས་
ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མཐོང་ལ། གང་ཞིག་དེ་ལ་ལྷག་མར་སྦྱར་བ་རང་བཞིན་གྱིས་
སྟོང་བ་དེ་ནི་དེ་ལ་རྟག་པར་ཡོད་ངོ་ཞེས། རྗེས་ཀྱི་སྒྲུབས་སུ་ཡང་དག་པ་རི་ལྟ་བ་
བཞིན་དུ་ཤེས་སོ། །ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ཞེས་ཏེ། བཤེན་པར་
སྟོ་འདོགས་པ་དང་ཀུན་རྗེ་བ་ལ་སྦྱར་བ་འདེབས་པའི་སྦྱར་འདེབས་གཉིས་ཀ་དང་
བྲལ་བའི་སྟོང་བ་ཉིད་བསྟན་ཏོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྟོང་བ་ཉིད་ལ་སེམས་གཤེདས་
པ་སོགས་ཀྱི་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་དང་། དེ་དག་གི་འཐད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་
ཀྱི་དོན་དང་། ལུང་དང་སྦྱར་བའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་གང་དག་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་འདི་
ལས་སྟོ་སྦྱར་གྱི་མཐར་ལྷུང་བས་སེམས་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྣམ་པར་གཤེདས་ཤིང་། དེ་

ཉིད་བཤད་པ་ནི་རྣམ་པར་འཛོལ་ཞེས་སོ། །དོན་དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་མེད་
པར་དབྱིངས་རྟོགས་མི་རྒྱས་པར་བསྟན་པས་ཀྱང་ཁམས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་
དག་པ་དོན་དམ་བདེན་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། འདི་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པ་ནི་ཞེས་ཏེ། འདིས་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པོའི་ཡེ་ཤེས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡེ་ཤེས་སུ་བསྟན་པ་ནི།
རྟག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ལ་དགོངས་སོ། །ཉན་རང་གི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་ནི།
སྤང་བཤད་པ་ལྟར་དང་། རང་སྟོབས་ཀྱིས་རྟོགས་མི་རྒྱས་པའོ། །གཉིས་པ་ལ་
གསུམ་གྱི་དང་པོ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པོ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱིང་པོར་བསྟན་
པས་འཛིག་ཆོག་པ་ལ་ལྟར་སྤྱང་བའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་ནི། དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་ཞེས་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་མཐར་འཛིན་གྱི་ལྟ་
བའི་གཉེན་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར་དོ། །

གཉིས་པ་འཛིག་རྟོག་ལས་འདས་པའི་སྤྱིང་པོར་བསྟན་པས་བྱིན་ཅི་ལོག་ལ་དགའ་
བའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་ནི། ཇི་ལྟར་ཆོས་ཀྱི་སྤྱི་ཞེས་ཏེ་དེ་ནི་མི་རྟག་པར་བདེན་
པར་ཞེན་པ་ལ་སོགས་པ་འཛིག་རྟོག་པའི་ཆོས་ཀྱི་གཉེན་པོར་བསྟན་པའི་བྱིར་
དོ། །གསུམ་པ་ཡོངས་སུ་དག་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱིང་པོར་བསྟན་པས་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སེམས་
གཡེངས་པའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་ནི། ཇི་ལྟར་ཡོངས་སུ་དག་པའི་ཞེས་ཏེ།
ཁམས་རང་བཞིན་རྣམ་དག་ནི། སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་མཐའ་དང་བྲལ་བའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་
བྱིར་དང་། ཡོན་ཏན་གྱི་ཆོས་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་མེད་པ་ནི་སྤྱོད་འདེབས་ཀྱི་དམིགས་པས་
སྟོང་པའོ། །སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་དེ་མས་སྟོང་པ་ནི་སྤྱོད་འདོགས་ཀྱི་དམིགས་པས་སྟོང་པའོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། ལུང་དང་སྤྱར་བཤོ། །དང་པོ་ནི་དེ་ལ་
ཚུལ་གཅིག་གིས་ཚོས་ཀྱི་དབྱིངས་དང་ཐ་མི་དད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲོ་ནི་ཚོས་ཀྱི་
དབྱིངས་ཡིན་ལ། དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་པ་ན་ཐེག་པ་གསུམ་ཀྱི་
ཚུལ་ལུགས་མི་འདྲ་བ་གསུམ་སོ་སོ་ཐ་དད་པར་མཐར་ཐུག་པ་མེད་པའོ། །འདིག་
རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་དག་པ་དོན་དམ་པའི་
བདེན་པ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་ལྔ་མའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གཏུལ་བྱ་
དེས་ཚོགས་སྦྱོར་གྱི་སྐབས་སུ་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་ནས། དེ་ལ་མངོན་སུམ་
དུ་ལྟ་བ་གང་ཡིན་པ་འདི་ནི་འདིར་གང་གིས་ས་བརྩལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་ས་
སེམས་དཔའ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པོ་རྟག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཚུལ་
གྱིས་མཐོང་བ་མ་ཡིན་པར་མཉམ་ཆེས་རེས་འཛོག་གྲེད་པའི་མཉམ་གཞག་ཏུ་དུས་
ཅུང་ཟད་མཐོང་ངོ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་དག་པ་རྗེ་ལྟ་བ་བཞིན་གྱི་ཡེ་ཤེས་གྱིས་
མཐོང་བར་འདོད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་སྐད་དུ་ནི། སྤྱིན་གྱི་མཐོང་གྲེད་པའི་ནམ་མཁའ་ལ་ཉི་མ་བཞིན་
འདིར་ཁྱོད་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་མཉམ་གཞག་ཅུང་དུ་མཐོང་བས་ཕྱོགས་གཅིག་
པའི་སྒྲོ་བློས་ཅན་ཡིན་གྱི་སྒྲོ་བློས་ཀྱི་མིག་ནམ་པར་དག་པ་དང་ལྡན་པའི་ས་ཆེན་པོ་
ལ་བཞུགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དུས་ཐམས་
ཅད་དུ་མཐོང་བ་མ་ལགས་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁྱོད་ཚོས་སྐྱེ་གང་དག་ལ་སྒྲོ་བློས་
མཐའ་ཡས་པར་འབྲུག་པ་ཤེས་བྱ་མཐའ་མེད་ནམ་མཁའ་མཐར་ཐུག་པའི་བར་གྱི་
དབྱིངས་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་རྟག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཚུལ་གྱིས་བྱབ་པ་དེ་དག་

གིས་དུས་ཀྱི་ཁྱེད་མཐོང་དོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་
རྣམས་ཀྱིས་མཉམ་རྗེས་རེས་འདྲིལ་ཏུ་མཐོང་བས་དུས་ཅུང་ཟད་མཐོང་བའི་དོན་
ཡིན་གྱི། ཆོས་ཉིད་མཐོན་སྤྱོད་ཀྱི་ཆུང་མ་མཐོང་བྱ་ཆེ་ཆུང་ལ་འདོད་པ་ནི། རྣམ་
གཞག་མ་ཆགས་པའི་གཏམ་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

།སེམས་ཅན་ལ་ཁམས་ཡོད་པར་བཤད་པའི་དགོས་པ་བསྟན་པ།།

གསུམ་པ་སེམས་ཅན་ལ་ཁམས་ཡོད་པར་བཤད་པའི་དགོས་པ་བསྟན་པ་ལ།
ཅོད་པའི་སྐབས་ཉེ་བར་དགོད་པ་དང་། དགོས་པ་མེད་པའི་ཅོད་སྤང་དང་བཅས་པར་
བསྐྱས་ནས་དང་པོ་ནི། དེ་ལ་ཆུང་མ་གཅིག་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་དང་ཞེས་སོགས་
ཤེས་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་སྤྱོད་པའི་ཅོད་དང་བཅས་པ་^༡ ལྟར་བཤད་ན་ཡང་ཤིན་ཏུ་རུང་མོད་ཀྱི།
སྤར་ལྟར་བཤད་པ་ལ་ཡང་འགལ་བ་མེད་པར་སེམས་སོ། །

འདི་ལ་གསུམ། ཅོད་པ་དང་བསྐྱས་དོན་གྱིས་མཆོམས་སྤྱར་བ་དང་། ཅོད་ལན་
མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཅོད་པ་དང་།
བསྐྱས་དོན་ནི། དང་པོ་ནི། རྒྱས་པ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ཆགས་པ་མེད་པའི་མཐར་ཕྱིན་
པའི་དག་པ་ས་ལ་གནས་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པའི་མཆོག་རྣམས་ཀྱི་
ཡང་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་ཡུལ་མ་ཡིན་ན། ཁམས་འདི་ལྟ་བུར་དཀའ་ཞིང་རྟོགས་པར་
དཀའ་བར་འགྱུར་ལ། ཤིན་ཏུ་རྟོགས་པར་དཀའ་བ་དེས་ན་བྱིས་པ་སོ་སོ་སྤྱོད་པ་ལས་
བཅུམས་ཏེ་བསྟན་པ་འདིས་ཅི་ཞིག་བྱ་སྟེ། བསྟན་ཀྱང་རྟོགས་མི་ལུས་པའི་བྱིར་

^༡ སྤྱོད་པའི་

དགོས་པ་མེད་དོ་ཞེ་ན། ཅ་བའི་དངོས་བསྟན་ལ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཚུད་པ་དང་
འགལ་བའི་ཚུད་པ་གཉི་ག་བྱང་ཡང་། འགལ་བར་ཚུད་པ་ཆེས་ཤིན་ཏུ་གསལ་ཞིང་།
དགོས་པ་མེད་པའི་ཚུད་པ་སྤྲོང་བའི་ལན་གསལ་བར་བྱང་ཡང་། ཚུད་པ་ཅུང་ཟད་མི་
གསལ་བར་འབྲེལ་བར་ཁ་བསྐྱངས་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཁམས་བསྟན་པའི་དགོས་པ་བསྟུས་པའི་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་
གཉིས། སྤྱིའི་དོན་དང་། ཡན་ལག་གི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མི་འཐད་པའི་
ཕྱོགས་སུན་དབྱེང་བ་དང་། འཐད་པའི་ཕྱོགས་ལེགས་པར་བཞག་པ་དང་། དེ་ལ་
ཚུད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཁམས་རྟག་དངོས་གསུངས་པའི་དགོས་པ་
སྟོན་པའི་གཞུང་དུ་འཆད་པ་རྣར་མི་འོང་བའི་ཆིག་ཡིན་པ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་སྤྲོང་པོའི་མདོ་བྲང་དོན་དུ་གསུངས་པའི་རྒྱ་མཚན་སྟོན་པར་འཆད་པ་འབྲེལ་བ་
མེད་པ་དང་། འཁོར་ལོ་བར་བ་བྲང་དོན་དུ་སྦྱབ་པའི་རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་སུ་འཆད་
པ་དགོངས་པ་མ་ཡིན་པའོ། །

དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། འཁོར་ལོ་བར་བར་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྤྲིན་དང་མི་ལམ་
དང་རྒྱ་མ་བཞིན་དུ་གསུངས་ནས་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་འདིར་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་
སྤྲོང་པོ་རྟག་དངོས་ཡོད་དེ། ཞེས་གསུངས་པ་སྤྲ་མ་དང་འགལ་ཞིང་། དེ་ལྟར་
གསུངས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡང་མེད་དོ། ཞེས་པ་ཚུད་པའི་དོན་དུ་བྱས་ནས། ལན་ནི།
ཤར་ཕྱིན་གྱི་མདོར་གསུངས་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་དོ་བོས་
སྤྲོང་བ་དང་། བཅས་སྤྲོང་དང་། ཆད་སྤྲོང་དང་། ཉི་ཆེའི་སྤྲོང་བ་ཡིན་ལ། རང་སྤྲོང་གི་
དོན་ཡང་བུམ་པ་བུམ་པས་སྤྲོང་བའོ། །

འཁོལ་ལོ་ཐ་མར་གསུངས་པ་ནི། སྟོབས་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་
བརྒྱན་པའི་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ་ཏྲག་དངོས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
རྒྱད་ལ་ཡོད་པ་དེ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་གཞན་སྟོང་ཟབ་མོ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཀུན་
རྫོགས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྟོང་པ་དེ་ཉིད་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་པར་
གསུངས་པའི་དགོས་པ་སྟོན་པ་དང་། ཡང་དག་མཐའ་ནི་འདུས་བྱས་ཀྱིས། ཞེས་
པས་འགལ་བའི་རྩོད་པ་སྤངས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་དོན་དམ་བདེན་པ་དེ་ཀུན་རྫོགས་
པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྟོང་པ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ནི་ཤིན་ཏུ་
འབྲེལ་བ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཏྲག་དངོས་རང་རྒྱད་ལ་ཡོད་པར་གོ་བས། སངས་རྒྱས་
ཐོབ་འདོད་སྟེ་བ་སོགས་ལ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་པན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཁྱེད་ལྟར་ན་དོན་
དམ་པའི་སེམས་ཅན་དེ་ནི་ཏྲག་དངོས་ཡིན་པས་སངས་རྒྱས་ཐོབ་འདོད་སྟེ་བ་མི་
སྲིད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་སངས་རྒྱས་ཟེན་པས་སྤང་ཡང་སངས་
རྒྱས་བསྐྱབ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཀུན་རྫོགས་པའི་སེམས་ཅན་དེ་ནི་ཁོ་རང་ཁོ་རང་གིས་སྟོང་པས་མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་
བཞིན་དུ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། སེམས་ཅན་སྟེ་ཞིག་སེམས་
ལུས་པ་དེ་སྟོང་པོ་ཏྲག་དངོས་ཡོད་པར་བསྟན་པས་སེམས་གཟངས་བསྟོད་པར་བྱེད།
ཏྲག་ཆད་ཀྱི་ལྟ་བའི་མཐར་ལྷུང་བ་འདི་ལས་པ་རོལ་དུ་ཆོས་འདི་ལས་ཕྱི་རོལ་དུ་ཁྱུར་
བ་སྟེ་ལ་ཡང་མེད་དོ། །གཞན་ཡང་ཁྱེད་ཉོན་ཅིག་ཡང་དག་པའི་མཐའ་ལས་དང་ཉོན་
མོངས་པ་དང་ནམ་སྟོན་གྱི་ཕུང་པོས་བསྐྱས་པའི་སྟུག་ཀུན་གྱིས་སྟོང་པར་བསྟན་གྱི།
ཀུན་རྫོགས་པའི་ལམ་བདེན་གྱིས་སྟོང་པར་བསྟན་འདུག་མི་འདུག་ ད་དུ་ར་ཟོས་པ་

མིན་ན་མིག་མེས་ལ་ལེགས་པར་ལྟོས་ཤིག་ལུགས་འདི་རྒྱས་པར་དགག་པར་བྱ་བ་
ཡིན་ན་ཡང་། ལོག་རྟོག་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་གནས་སུ་སྤང་བས་དེ་ཅུ་གིས་ཀྱང་
ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བས་མ་སྟོས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཁ་ཅིག་རང་སྟོང་གི་དོན་སྡུ་མ་དང་མ་ཐུན་པར་འཆད་པ་ནི། ཆོས་
གང་ལ་ཡང་འདི་ཡིན་འདི་མིན་གྱི་དོས་བརྒྱུད་བྱ་ས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས་འདི་ནི་
ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཡིན་ལ་འདི་ནི་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའོ་ཞེས་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་
མི་རྒྱས་པས་སྤང་དོར་གྱི་གནས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ་དང་བས་ཅི་ཞིག་བྱ། རྟེན་
འབྲེལ་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་ལུགས་ལ་ཆད་མས་གྲུབ་པས་རྣམ་གཞག་ཅུང་ཟད་
ཀྱང་བྱ་ས་མེད་པར་འཁྲུལ་བའི་ངོ་འབའ་ཞིག་ལ་ལྟོས་ནས་འགོག་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་
འགལ་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་རྣམས་གང་གི་དོར་བཞག་པའི་ལྟོས་ས་འཁྲུལ་བ་ཉིད་
ཀྱང་རང་ལུགས་ལ་ཆད་མས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཡོད་མིན་
མེད་མིན་དུ་འདོད་པ་ཡང་དོན་དམ་ལ་སྦྱར་བ་འདེབས་པ་ཡིན་པས། དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་སྟིང་པོའི་མདོ་བྱང་བའི་དོན་ཡིན་ལ། མདོ་གཞན་ངེས་པའི་དོན་ནོ།
ཞེས་པའི་ཁྲད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་དབྱེ་མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་སྟིང་པོའི་མདོའི་དོན་ལུགས་སྡུ་མས་འདོད་པ་ལྟར་ཁས་སྤངས་ནས་དེ་སྐྱེ་ངེ་
བཞིན་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱང་དོན་དུ་འཆད་པ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟིང་པོའི་
མདོས་ངེ་ལྟར་བསྟན་པ་དང་། བསྟན་བཅོས་འདིར་རྗེ་བཙུན་གྱིས་ངེ་ལྟར་བཀའ་
བའི་ཚུལ་ལེགས་པར་མ་རྟོགས་པའོ། །འོ་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟིང་པོའི་མདོ་
ལས། མི་དབུལ་པོ་ཁྱིམ་གྱི་བདག་པོ་དེ་ནི་དབུལ་བའི་སེམས་གྱིས་རྗེས་སུ་སེམས་

ཤིང་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིང་ན་ནམ་པར་རྒྱ་ཡང་། སའི་འོག་ན་གཏེར་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་དེ་མ་
 ཐོས་མི་ཤེས་མ་མཐོང་ངོ་། །རིགས་ཀྱི་བྱ་དག་དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
 ཀྱི་མངོན་པར་ཞེན་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བྱིས་པ་ལྟ་བུར་གྱུར་བའི་འོག་ན། དེ་བཞིན་
 ག་ཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་སྟོབས་དང་། མི་འདྲིགས་པ་དང་། མ་འདྲེས་པ་དང་། སངས་
 རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མངོན་ཀྱི་གཏེར་ཆེན་པོ་ཡོད་ཀྱང་སེམས་ཅན་དེ་དག་
 ག་ལུགས་དང་། སྤྱད་དང་བྱི་དང་རོ་དང་རེག་པ་ལ་ཆགས་པས་སྤྱག་བསྐྱལ་བས་འཁོར་
 བ་ན་འཁོར་ཉེ། ཆོས་ཀྱི་གཏེར་ཆེན་པོ་དེ་མ་ཐོས་པས་ཐོབ་པར་མ་གྱུར་ཅིང་ཡོངས་
 སུ་སྤྱང་བའི་ཕྱིར་བཙོན་པར་ཡང་མི་བྱེད་དོ།

ཞེས་གསུངས་པ་རི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། མདོ་དེའི་དོན་ནི། དག་པ་གཉིས་ལྡན་ཀྱི་
 སངས་རྒྱས་སེམས་ཅན་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པར་བསྟན་པ་མ་ཡིན་ཀྱི། སྤྱས་ཐེན་ཉིད་ལ་
 དེ་བཞིན་ག་ཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་སྟོབས་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་འབྱུང་བའི་གཏེར་དུ་
 གསུངས་ཀྱི། སྟོབས་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཉིད་དུ་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། མདོ་
 དེའི་གོང་དུ་སེམས་ཅན་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་དུ་གྱུར་བའི་
 བར་ན། དེ་བཞིན་ག་ཤེགས་པའི་ཆོས་ཉིད་མི་གཡོ་ཞིང་སྲིད་པའི་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་
 ཀྱིས་མ་གོས་པ་དག་མཐོང་ནས་དེ་བཞིན་ག་ཤེགས་པ་དེ་དག་ནི་ང་དང་འདྲའོ། ཞེས་
 སྤྲའོ། ཞེས་གསུངས་པས་དེ་བཞིན་ག་ཤེགས་པའི་ཆོས་ཉིད་དང་ཁྱད་པར་མེད་པར་
 གྱི་མ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་མ་ཁྱེགས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་སེམས་ཅན་ལ་ཡོད་པ་
 ལ་དགོངས་ནས་ང་དང་འདྲ་བར་གསུངས་སོ་ཞེས་བསྟན་བཙོན་འདིར་རི་ལྟར་
 བཀའ་བ་ལྟར་མདོ་དེ་ཉིད་དུ་གསུངས་ཀྱི། མདོ་དེ་ལས་སེམས་ཅན་ལ་སངས་རྒྱས་

ཡོད་པར་སྤྲི་འཁོར་པར་མ་བསྐྱབས་ཀྱི། དེའི་དགོངས་པ་བཤད་ནས་གསལ་བར་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཆིག་དོན་མདོ་ནས་གསུངས་པ་ལྟར་འཆད་མི་རིགས་ན།
མདོ་དེ་ཉིད་དུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྣང་པོར་མཐོང་ངོ་།
ཞེས་ཀྱང་གསུངས་པས། སེམས་ཅན་ཉིད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྣང་པོར་ཁས་
ལྷངས་པར་གྱིས་ཤིག །མདོ་དེ་ཉིད་དུ་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱད་ལ་སངས་རྒྱས་ཡོད་པར་
གསུངས་པ་དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་ཆོས་སྤྱོད་པ་ལ་གོ་དོགས་ནས། ཆོས་ཉིད་
ཡོད་པ་ལ་གསལ་བར་གསུངས་ཀྱི། དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་ཆོས་སྤྱོད་སེམས་ཅན་གྱི་
རྒྱད་ལ་ཡོད་པ་རང་ལུགས་ལྟར་བཅོས་ནས་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེས་ན་ནམ་དཔྱོད་དང་ལྡན་པ་ནམས་ཀྱིས་ཞིབ་ཏུ་དབྱད་པ་ལས་ཤེས་པར་
བྱའོ། །བདེན་འདྲིན་ཤེས་སྤྱིབ་ཏུ་བྱེད་པའི་དབུ་མ་པ་ཁ་ཅིག་གི་བཞེད་པ་ལྟར་
བཤད་ན་ཡང་། སྤྱིན་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ་གསུངས་པའི་དོན་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་
སྤྱུག་ཀྱན་ཙམ་གྱིས་སྣང་པར་གསུངས་པ་འགྲིག་པར་དགའོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་སྣང་པོའི་མདོ་བྱང་དོན་དུ་བསྐྱབས་པ་ཡང་བསྟན་བཅོས་འདིས་བཀྲལ་བ་དང་མི་
འགྲིག་པས་ངེས་པའི་དོན་དུ་ཁས་ལྷངས་པར་བྱའོ། །ཆིག་དོན་བཤད་པས་སྤྲི་
བཞིན་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱང་དོན་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་ན། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་
པའི་མདོ་ལས། གཟུགས་མེད། སྤྱི་མེད། ཅེས་སོགས་གསུངས་པ་ཡང་སྤྲི་འཁོར་
དུ་བཟུང་དུ་མི་རུང་བར་དགོངས་པ་ཅན་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་ཏེ་ཀྱན་
ནས་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། རྣམ་འཕྲོར་སྤྱོད་པ་བ་ནམས་ཀྱི་བཞེད་པ་རང་ལུགས་ལ་ཁས་

སྤངས་ནས་རྩོད་སྤང་འཆད་པ་ཡང་བསྟན་བཅས་འདིའི་དོན་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་འབྱོར་
སྤྱོད་པ་བརྒྱམས་ཀྱིས་ནི་དགོངས་གཞི་དང་། དགོས་པ་དང་། སྤྲུལ་ཐེན་ལ་གཞོན་གྱིང་།
བསྟན་པའི་སྒྲོ་ནས་ཤེར་བྱིན་གྱི་མདོ་བར་དོན་ཏུ་བསྐྱབས་ཤིང་། མདོ་སྤེ་དགོངས་
འགྲེལ་ངེས་དོན་ཏུ་མཛད་ལ། བསྟན་བཅས་འདིར་ནི་ཤེར་བྱིན་གྱི་མདོ་ངེས་པའི་དོན་
ཏུ་མཛད་པའི་བྱིར་དང་། ཤེར་བྱིན་གྱི་མདོ་ལས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྤྱོད་པར་གསུངས་
པའི་དོན་ནི་མས་སྤྱོད་པ་ལ་བྱེད་ན་སྤྱུག་ཀྱང་གྱིས་སྤྱོད་པར་བཤད་པ་ཙམ་གྱིས་མི་
ཆོག་གི། །གཟུང་འཛིན་ཇས་ཐ་དད་ཏུ་ཞེན་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཏུ་འདོད་པ་དེས།
སྤྱོད་པར་ཡང་བསྟན་དགོས་ན་དེ་ལྟར་ཡང་མ་བསྟན་པའི་བྱིར་ལོ། །

གཉིས་པ་ནི། བཀའ་བར་པ་ཤེར་བྱིན་གྱི་མདོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྤྱིན་དང་མི་
ལམ་དང་སྐྱུ་མ་བཞིན་ཏུ་སྒྲོ་བྱར་བར་གསུངས་པ་དང་། འཁོར་ལོ་ཐ་མ་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་སྤྱོད་པའི་མདོར་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འཕྱར་མེད་ཀྱི་རྟག་པ་ཡིན་
པར་གསུངས་པ་འགའ་ལོ། ཞེས་འགའ་བར་རྩོད་པ་དང་། ཁམས་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་
པར་དཀའ་བས་བྱིས་པ་སོ་སོའི་སྤྱོད་པ་ལ་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པའི་རྩོད་པ་
གཉིས་སྤྱོད་པ་ལ། དགོས་པ་ཡོད་པར་སྟོན་པ་ནི། ཉེས་པ་ལྡ་སྤང་བའི་ཆེད་ཏུ་
གསུངས་པ་དེ་ཡིན་ལ། འགའ་བར་རྩོད་པའི་ལན་ནི། ཉོན་མོངས་ཀྱིས་བསྐྱབས་པའི་
བདེན་འཛིན་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་མ་ཞུགས་པའི་སྒྲོ་བྱར་བར་བསྐྱབ་པ་ཉིད་
ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྤྱོད་སྤྱོས་བྲལ་ཏུ་འབད་པ་མེད་པར་བྱུང་པའི་བྱིར་
འཁོར་ལོ་བར་པ་ཤེར་བྱིན་གྱི་མདོ་དང་། འཁོར་ལོ་ཐ་མ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་
སྤྱོད་པའི་མདོ་གཉིས་ངེས་པའི་དོན་ཏུ་བྱུང་པར་མེད་པར་བསྐྱབ་པ་ཡིན་ཏེ་ཆོག་དོན་

གྲི་སྐབས་སུ་འཆད་པར་འབྱུང་རོ། །གསུམ་པ་ནི། བདེན་འཛིན་ཉིན་སྤྱི་བ་ཏུ་འདོད་ན་
འཁོར་གསུམ་དུ་བདེན་པར་རྟོག་པ་ཤེས་སྤྱི་བ་ཏུ་འོག་ནས་བཤད་པ་རི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་
ན་དེ་ནི་འཁོར་གསུམ་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བག་ཆགས་ལ་ཤེས་སྤྱི་བ་ཏུ་བྱས་པ་
ཡིན་གྱི། བདེན་འཛིན་ཉིད་ལ་བྱེད་པ་དོན་མིན་ནོ། །བདེན་འཛིན་དུ་བྱས་ཀྱང་འགལ་
བ་མེད་དེ། དེ་ཤིག་བདག་མེད་སྤྱོད་པ་སྤྲོད་དུ་མི་རུང་བའི་གདུལ་བྱ་ལ་བསྟོས་པའི་
སྤང་གཉེན་གྱི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པར་བཤད་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་དོ། །

གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་ལ་གཉིས། ཚོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཆོས་
གྱི་འཁོར་ལོ་བར་པ་ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་མདོ་སྡེ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ་བ་དང་
བརྒྱད་སྟོང་པ་ལ་སོགས་པ་མདོ་དེ་དང་དེར་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་སྤྲིན་དང་མི་ལམ་
དང་སྦྱུ་མ་བཞིན་དུ་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུ་བ་པས་སྟོང་པའོ་ཞེས་སྟོ་བྱར་
བ་ལྟར་གསུངས་ནས་ཡང་ཆོས་གྱི་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོང་པའི་
མདོ་དང་དབལ་འབྲེང་གི་མདོ་ལ་སོགས་པ་འདིར་རྒྱལ་བ་རྣམས་སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་ལ་སེམས་གྱི་རང་བཞིན་ལ་ཞུགས་པའི་སངས་རྒྱུས་གྱི་སྟོང་པོ་ཡོད་
ཅེས་ཅི་སྟེ་གསུངས་སྟེ་སྟོ་བྱར་བ་ཡིན་པ་དང་རང་བཞིན་ལ་ཞུགས་པ་གཉིས་འགལ་
པའི་བྱིར་ཞེས་འགལ་བར་ཚོད་པ་དང་། ཡང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སངས་རྒྱུས་
གྱི་སྟོང་པོ་ཡོད་ཅེས་ཅི་སྟེ་གསུངས་སྟེ་གསུངས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་དེ། གྲིས་པ་
རྣམས་ལ་གསུང་དགོས་ན་དེ་དག་ལ་བསྟན་ཡང་རྟོགས་མི་རུས་པའི་བྱིར་རོ། ཞེས་
འགལ་བར་ཚོད་པ་དང་། དགོས་པ་མེད་པའི་ཚོད་པ་གཉི་ག་ཞུགས་ཤིང་ལན་གྱི་
སྐབས་སུ་ཡང་གཉི་ག་འབྱུང་རོ། །མཆམས་སྦྱར་དུ་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་གཅིག་

གིས་ནི་བྱིས་ལ། གཉིས་པས་ནི་ལན་བསྟན་པའོ། ཞེས་གསུངས་པས་ཆོག་པ་བཅད་
གཉིས་པས་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ལན་གསུངས་ཀྱང་མི་འགལ་བའི་ལན་མ་གསུངས་
པས་སོ། །ཞེ་ན་སྒྲོན་མེད་དེ། ཁམས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་ཡོད་པར་
གསུངས་པའི་དགོས་པ་བཤད་པ་ཉིད་འགལ་བ་སྟོང་བའི་ལན་དུ་ཡང་འགྱུར་ཏེ།
འོག་ནས་འགལ་སྟོང་གི་ལན་གསལ་བར་གསུངས་པ་ཆོག་པ་བཅད་འདིའི་དོན་
བསྟུན་པར་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་འབྱུང་རུང་གི་གཞི་ཁམས་རང་
བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ལ་
དགོས་པ་ཡོད་དེ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་གོགས་བདག་ལ་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་རིགས་མེད་པས་ཁྲ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་མི་རུས་སྟུང་དུ་སེམས་ཁུ་
པའི་ཉེས་པ་སྤངས་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་དང་། བྱང་ཆུབ་
ཀྱི་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཁ་ཅིག་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
རིགས་ཡོད་པར་མཆོག་པ་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྟོད་པ་རྗེས་སུ་སྦྱབ་པའི་གོགས་
བདག་གིས་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་རུས་ལ་སེམས་ཅན་གཞན་གྱིས་མི་རུས་སོ་སྟུང་དུ་སེམས་
ཅན་དམན་པ་ལ་བརྟུན་པ་སྤངས་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་
དགོད་འདོད་ཀྱི་སྟོད་པ་རྗེས་སུ་སྦྱབ་པའི་ཆེད་དང་། གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པའི་
གོགས་ཡང་དག་པར་བྱུང་བ་མིན་པའི་ཉེས་པ་ཡང་དག་པར་བྱུང་བར་འཛིན་པའི་སྟོ་
འདོགས་དང་ཡང་དག་པའི་ཆོས་ཁམས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་འབྱུང་རུང་ཡོད་པ་ལ་མེད་དོ་ཞེས་སྐྱར་བ་འདེབས་པའི་སྟོན་

བསལ་ནས་བདེན་གཉིས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པའི་ཆེད་དང་། བྱང་རྩལ་གྱི་
མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་བདག་གཞན་བཟེ་བ་དང་བདག་གཞན་མཉམ་ཉིད་དུ་
རྟོགས་པའི་གོགས་བདག་གཅེས་འཛིན་གྱི་བདག་ལ་ཆགས་པ་ལྷག་པར་ཡོད་པའི་
སྟོན་ལྷ་སེམས་ཅན་གང་དག་ལ་ཡོད་པ་དེ་དག་ལ་ཉེས་པ་དེ་སྤངས་ནས་ཡོན་ཏན་དེ་
དག་བསྐྱེད་པའི་དོན་དུ་གསུངས་སོ། ཉེས་པ་ལྷ་པོ་དེ་སྤངས་ནས་བདག་གཞན་བཟེས་
ནས་བྱང་རྩལ་གྱི་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་དེ། སྟོན་པ་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་དུ་པར་ཕྱིན་ཐ་
མ་གཉིས་ལ་སྟོབ་པ་རྣམས་ནི་ཁམས་ཡོད་པར་བསྟན་ནས་རྟོགས་པའི་དགོས་
པའོ། །འཁོར་ལོ་ཐ་མར་བསྟན་པའི་ཁམས་རང་བཞིན་རྣམ་དག་དེ་ཉིད། འཁོར་ལོ་བར་
པར་བཤད་པའི་སྟོང་བ་དང་དོན་གཅིག་པར་རྟོགས་ནས་སྤྱི་མི་འགལ་བར་ཁོང་དུ་
རྒྱུད་པར་འགྱུར་ལོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མཆོམས་སྦྱར་བ་དང་། ཅ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཆོགས་སུ་
བཅད་པ་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྤྱི་ཕྱི་མི་འགལ་བའི་དོན་བཤད་པ་དང་།
ཁམས་ཡོད་པར་གསུངས་པའི་དགོས་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། འེར་ཕྱིན་གྱི་
མདོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བ་སྟོ་བྱུར་བ་ལྷར་གསུངས་པ་དང་།
འཁོར་ལོ་ཐ་མ་འདིར་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་ཞུགས་པའི་རང་བཞིན་ཡོད་པར་
གསུངས་པ་འགལ་བ་མེད་དེ། ཡང་དག་པའི་མཐའ་སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་རང་
བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་ནི་འདིར་གསུངས་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྣང་པོ་
ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་སྤྱུག་ཀུན་གྱིས་བསྟུས་པའི་འདུས་བྱས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་གྱིས་
དབེན་པ་སྟེ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་མ་ཞུགས་པའི་སྟོ་བྱུར་བ་ཡིན་པ་འེར་ཕྱིན་གྱི་

མདོའི་དོན་ཡིན་པའི་བྱིར། དོན་ནི་འདི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་
བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་སྟོན་པའི་སྐབས་སུ་སྤྱད་ཀྱང་གྱིས་སྟོང་པ་ཅམ་གསུངས་པ་ནི་
འདིར་བཤད་པའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཆོས་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་
ཡིན་ལ། དེ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་མ་ཞུགས་པའི་སྐྱོ་བྱར་བ་ཡིན་པའི་དོན་ནི།
དེས་རི་ལྟར་གཟུང་བ་ལྟར་སེམས་ཀྱི་སྟེང་ན་མ་བྱུང་བ་ཡིན་ལ། བདེན་འཛིན་གྱིས་
ཆོས་གང་དང་གང་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་ཡུལ་བཀག་པ་ལས་ཆོས་ཐམས་
ཅད་བདེན་སྟོང་དུ་བྱུང་པའི་ཐམས་གཞན་ཅི་ཡང་མེད་པའི་བྱིར་དོ། །

ཉོན་མོངས་སྐྱོ་བྱར་བར་བྱུང་བ་ན་དེས་བསྐྱེད་པའི་ལས་དང་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་
སླིན་པ་ཕྱང་པོ་ཡང་སྐྱོ་བྱར་བར་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །ཤེར་བྱིན་གྱི་མདོར་ལས་དང་ཉོན་
མོངས་པ་དང་དེས་བསྐྱེད་པའི་རྣམ་སླིན་སྐྱོ་བྱར་བར་གསུངས་པས་ཆོས་ཅན་
ཐམས་ཅད་བདེན་པས་སྟོང་པ་མདོའི་དོན་དུ་བྱུང་ལ་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སེམས་
འདེན་སྟོང་དེ་ཉིད་སྟོང་པོའི་མདོར་ཁམས་ཡོད་པར་གསུངས་པའི་དོན་ཡིན་པས་
འཁོར་ལོ་བར་མཐའི་སྟོན་ཚུལ་དེ་གཉིས་མི་འགལ་བ་ཅམ་དུ་མ་ཟད་དོན་གཅིག་ཏུ་
ལེགས་པར་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །བདེན་འཛིན་ཤེས་སྤྱོད་ཏུ་མཛད་པའི་དབྱུ་མ་པ་དག་
གི་ལུགས་ལྟར་བཤད་ན་ཡང་ལན་འདི་ཅུང་ཟད་མི་འགྲིག་པས་མགོན་པོ་ལྷ་སྐུ་བ་
ཀྱི་བཞེད་པ་སྟོབ་དཔོན་རྩེ་བ་གྲགས་པས་བཀའ་བ་དང་མཐུན་པར་རྩ་འགྲེལ་འདི་
དག་གི་དོན་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་བཤད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པ་ནི་མཐའ་གཞན་འགོག་པའི་
རིགས་པ་དུ་མས་བསམས་ཀྱང་དེ་ཉིད་ཆོག་དོན་ལ་ལེགས་པར་ཞུགས་པས། །

༥ རྩེ་རིན་པོ་ཆེ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་སྟོབ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་བཟང་པོའི་

ཞལ་སྤྱོད་ནས་རྩ་འབྲེལ་གྱི་དགོངས་པ་ལེགས་པར་བཤད་པ་འདི་ཉིད་རྩ་འབྲེལ་གྱི་
དགོངས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་ཤིང་ཆེས་ཕྱལ་དུ་བྱུང་བ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་
བྱའོ། ཉོན་མོངས་པ་སེམས་ལ་སློབ་བྱུང་དུ་བྱུང་བས་སློན་དང་འབྲེལ་བ་དང་། ལས་དང་
རྣམ་སློན་གྱི་དོན་མི་ལམ་དང་སྒྲུ་མ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ་བརྗོད་དོ། ཉོན་མོངས་
སློན་དང་འབྲེལ་སེམས་ལ་སློབ་བྱུང་དུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཉོན་མོངས་པས་ཀུན་ནས་
བསྐྱངས་ཞིང་མདོན་པར་འདུ་བྱ་བའི་ལས་ནི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གིས་བསྐྱེད་ཅིང་རྩི་ལྟར་
མོངས་སྤྱད་པ་ལྟར་མ་གྲུབ་པས་མི་ལམ་གྱི་མོངས་སྤྱོད་བཞིན་ནོ། །

ཉོན་མོངས་དང་དེས་ཀུན་ནས་བསྐྱང་བའི་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སློན་པ་ཟག་བཅས་
གྱི་ཕུང་པོ་ནི་བདེན་པར་སྤང་ཡང་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པས་སྒྲུ་མ་དང་སྒྲུལ་པ་བཞིན་
དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །སྤར་བཤད་པ་ལས་གཞན་དུ་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པར་སྟོན་
པའི་ཤེས་བྱེད་དུ། སྤྱག་ཀུན་གྱིས་སྟོང་པ་ཅམ་བསྟན་པ་འབྲེལ་བ་མེད་ལ། ཁ་ཅིག་
དོན་དམ་བདེན་པ་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་གྱིས་སྟོང་པར་འདོད་པ་ནི། ཉོག་
པ་ཤིན་ཏུ་ཅིང་བར་གསལ་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་པའི་ལམ་བདེན་གྱིས་སྟོང་པ་དངོས་
ཤུགས་གང་ལ་ཡང་བསྟན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་བཤད་དོ། །དང་པོ་ནི། སྤར་ནི་
དེ་ལྟར་འཁོར་ལོ་བར་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་རྣམ་པར་བཞག་
ནས་སྤར་ཡང་སྤྲ་མའི་རྒྱུད་དེ་རྒྱུད་ཕྱི་མ་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་འདིར་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཁམས་ཡོད་པ་ཉིད་ཅེས་བསྟན་པ་དགོས་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་
ཏེ། ཉིས་པ་ལྷ་སྤངས་ནས་ཡོད་ཏན་ལྷ་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སོ་སོར་བཤད་པ་དང་། ཉེས་པ་ལྡན་བྲལ་བའི་ཕན་ཡོན་
བསྐྱུས་ཏེ་བསྟན་པ་ལོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་
གོགས་དང་། སྦྱོང་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་གོགས་དང་། སྦྱོང་པའི་བྱང་པར་གནས་
ལུགས་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པའི་གོགས་དང་། སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་རྒྱ་བྱམས་སྟོང་རྩེ་སྟེ་བའི་
གོགས་སོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཡོད་པར་
རྟོགས་པའི་དགོས་པ་འདི་ལྟར་ཁམས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བུང་དེ་ནི་རང་ལ་ཡོད་པར་མ་ཐོས་པས་བདག་གིས་
སངས་རྒྱས་ཐོབ་མི་རུས་སོ། །སྟོམ་དུ་བདག་ལ་བརྟན་པའི་ཉེས་པ་ཡིས་སེམས་ནི་
ཞུས་པ་འགའ་ཞིག་ལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ནི་སྟེ་བར་མི་འགྱུར་བས་དེ་སྤངས་ནས་
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ལོ། །

གཉིས་པ་ནི། གདུལ་བྱ་གང་ལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པས་སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཡོད་པར་མ་རྟོགས་ན་བདག་ནི་སངས་རྒྱས་
ཐོབ་རུས་པས་མཆོག་གོ་ཞེས་ཆོམ་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མ་སྐྱེད་པ་ལ་དམན་
པའི་འདུ་ཤེས་རབ་ཏུ་འཇུག་པར་འགྱུར་བས་དེ་སྤངས་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
གྱིས་སངས་རྒྱས་ཐོབ་རུས་པར་མཐོང་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་སྦྱོང་པ་ཉམས་
སུ་ལེན་པར་བྱེད་དོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དེ་ལྟར་མ་རྟོགས་ན་ཉེས་པས་ཟེན་པར་འགྱུར་བ་དང་།
རྟོགས་པའི་ཐབས་སོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་སེམས་པ་དེ་ལ་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
གྱི་དོན་དུ་གནས་ལུགས་རྟོགས་པའི་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་མི་སྟེ་བ་དེས་ན་ཡང་དག་

བ་མིན་པ་ཉེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འདྲིན་ཅིང་ཡང་དག་པའི་དོན་ཉེས་པ་རང་
བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ནི་རིག་པར་མི་འགྱུར་བས་ནོངས་སོ། །གཉིས་པ་ནི།
སེམས་ཅན་གྱི་སྟོན་ཉེས་པ་ཆགས་སོགས་དེ་ཆོས་ཅན། ཡང་དག་པར་གྲུབ་པ་མིན་ཏེ།
རྟེན་གྱིས་གསུང་དུ་བཅོས་མ་སྟོང་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཏེ་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་
སྤྱིར་རོ། ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །ཡང་དག་པའི་ཡོན་ཏན་རང་བཞིན་གྱིས་དག་པ་ཡིན་ཏེ།
ཉེས་པ་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་བདག་མེད་པས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ལྷོག་པ་དང་། རྗེས་འགྲོའོ། །དང་པོ་ནི། ཡང་དག་པ་མིན་
པའི་ཉེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འདྲིན་ཅིང་ཡང་དག་པའི་ཡོན་ཏན་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་འབྱུང་དུང་གི་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ལ་སྦྱར་བ་འདེབས་པས་
སྟོང་ལྡན་བདག་དང་སེམས་ཅན་གཞན་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཡོད་པར་བྱད་པར་
མེད་པ་དང་སངས་རྒྱས་ཐོབ་ཀྱས་སུ་མཆུངས་པར་མཐོང་སྟེ། བདག་པས་གཞན་
གཅེས་པ་སྤྱངས་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བདེ་བ་དང་སྤྲད་འདོད་ཀྱི་བྱམས་པ་
དང་སྤྲུག་བསྐྱེད་དང་བྲལ་འདོད་ཀྱི་སྟོང་རྗེ་ཐོབ་པར་མི་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཡོད་པར་ཐོས་
པའི་གདུལ་བྱ་འདི་ལ་དེ་ནི་ཐོས་པ་ལས་སངས་རྒྱས་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་སྟོབ་དང་།
སེམས་ཅན་གཞན་ལ་སྟོན་པ་བཞིན་དུ་གྲུས་པ་དང་། ཉེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་
གྲུབ་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟེ་རུང་དུ་
རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་སྤྲ་བ་འདད་པའི་བྱམས་པ་ཆེན་པོ་སྟེ་བར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། གདུལ་བྱ་དེའི་རྒྱུད་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་རིམ་བས་བསྐྱུས་

པའི་ཆོས་ལྷ་སྐྱེས་པའི་བྱིར་རྒྱ་དེ་ལས་ནི་རང་ལ་བརྟུན་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་ཅིང་།
 རང་དང་སེམས་ཅན་གཞན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཐོབ་ཀྱིས་སྤྲུམ་མཚུངས་པར་ལྷ་བ་
 དང་། སྐྱོན་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བ་མེད་ཅིང་། ཡོན་ཏན་འབྱུང་བྱུང་དུ་ལྷན་པ་དང་།
 བདག་དང་སེམས་ཅན་སངས་རྒྱས་ཐོབ་ཀྱིས་སྤྲུམ་མཚུངས་པར་བྱས་ཏེ། ཐེག་པ་ཆེན་
 པོའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལ་རིམ་གྱིས་གོམས་པར་བྱས་ནས་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་
 སངས་རྒྱས་ཉིད་ནི་སྤྱར་དུ་འཐོབ་པར་འབྱུང་རོ། །གསུམ་པ་ལེ་འུའི་མཆོན་ནི། ཐེག་པ་
 ཆེན་པོ་རྒྱད་ཟླ་མའི་བསྟན་བཅོས་དཀོན་མཆོག་གི་རིགས་རྣམས་པར་དབྱེ་བ་ལས་དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱང་པོའི་སྐབས་ཏེ། རྫོགས་སངས་སྐྱ་ནི་འཕྲོ་བྱིར་དང་། ཞེས་པ་
 མདོར་བསྟན་གྱི་ཆོགས་སྤྱ་བཅད་པ་དང་པོའི་དོན་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པའི་སྤྱང་པོ་ལེགས་པར་བཤད་པ་རྫོགས་སོ། ། །

ཆོགས་བཅད་དང་པོ་ལུས་རྣམས་གཞག་ལ་ཡང་སྤྱར་དུ་བྱུང་བ་ཅུ་དྲུག་སྟེ།
 ལྷ་མ་ལྟར་འཐད་པར་སེམས་སོ། །དེ་མ་དང་བཅས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་བཤད་ཐེན་
 ཏོ། །དཔལ་འབྱེད་མདོ་དང་སྤྱང་པོའི་མདོ་སོགས་དོན། །རྗེ་བཙུན་ཟླ་མའི་གསུང་གི་
 མན་ངག་ལས། །རྒྱལ་སྤྱི་ཡུལ་སྤྱི་གཉིས་གྱིས་བཟུང་བ་བཞིན། །གོ་སྤྱིའི་ངག་
 གིས་ཆེས་ཆེར་གསལ་བར་བཤད། །ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་སྤྱིའི་དགོངས་
 པ་འགྲེལ་པར་བྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་རྣམས་པར་བཤད་པ་ལས། སྐབས་དང་པོའི་
 འགྲེལ་བའོ། །

།སྐབས་གཉིས་བ།།

།བྱང་ཆུབ་སོགས་བཤད་བ།།

༥ གཉིས་བ་བྱང་ཆུབ་སོགས་བཤད་བ་ལ་གསུམ། དག་བ་གཉིས་ལྟན་གྱི་བྱང་
ཆུབ་བཤད་བ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་བཤད་བ་དང་། ཡོན་ཏན་ལ་བརྟེན་
པའི་འཕྲིན་ལས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། རོན་བཤད་
བ་དང་། ལེའུའི་མཚན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ནི་བྱི་མ་མེད་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་
བརྗོད་པར་བྱའོ། །བཤད་ཟིན་གྱི་མཚམས་སྦྱར་འདི་དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་བཤད་ཀྱང་
འགལ་བ་མེད་ལ། འདི་ནི་འཆད་འགྱུར་གྱི་མཚམས་སྦྱར་རོ། །དེ་ལ་བྱི་མ་མེད་པའི་
དེ་བཞིན་ཉིད་གང་ཞེ་ན། སངས་རྒྱས་བཙུན་ལྟན་འདས་ནམས་གྱི་ཟག་བ་མེད་པའི་
དབྱིངས་རང་བཞིན་གྱིས་ནམ་པར་དག་པའི་ཚོས་ཉིད་ལ་སྒོ་བྱར་གྱི་བྱི་མའི་ནམ་བ་
ཐམས་ཅད་དང་བུལ་བའི་བྱིར་ཡིད་གྱི་ཤེས་བ་སྤར་བྱི་མ་དང་བཅས་བ་བྱི་མ་མཐའ་
དག་ཟད་པའི་གནས་སྐབས་སུ་སྐྱེས་པའི་སྒོ་ནས་གནས་ཡོངས་སུ་གྱུར་བའི་ནམ་
པར་བཞག་བ་གང་ཡིན་པའོ། །དེ་ཡང་མདོར་བསྟུན་ན་རོན་ནམ་བ་བརྒྱད་ཀྱི་དབང་ཏུ་
བྱསྟེ་རིག་པར་བྱའོ། །

གཉིས་བ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་བ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། རོན་བརྒྱད་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་དང་། དེ་ཉིད་སྒོ་ནས་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས།
བྱི་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། རོན་བརྒྱད་གང་ཞེ་ན། གཉིས་བ་ལ་གཉིས། ཅ་བ་དང་།
འབྲེལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། དག་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རོ་པོ་སྟེ། དག་བ་གཉིས་ཚོགས་པའི་
རང་བཞིན་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །དེ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཉམ་གཞག་དང་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་

ཡེ་ཤེས་ནི་བྱང་ཆུབ་དེ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་སོ། །ཐུང་གཉིས་གོམས་པར་བྱས་
 པ་ལས་ངེ་མ་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱང་ཡིན་ལ། འབྲས་བྱ་ཡང་ཡིན་པས་
 འབྲས་བྱའི་བྱང་པར་རོ། །ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་ཤིང་ངེ་མ་མཐའ་
 དག་དང་བྲལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་དང་གཞན་གྱི་དོན་ཕུན་ཚོགས་འབྱུང་པའི་བྱེད་
 ལས་དང་ལྡན་ལ། དོན་གཉིས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དེ་འབྱུང་པའི་རྟེན་ནི་གནས་འབྱུང་
 མཐའ་བྱིན་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ལ། ཡོན་ཏན་དེ་ཉིད་ཀྱི་འཇུག་པའི་རབ་དབྱེ་
 བོ། ཟབ་པ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེད་དང་། རྒྱ་ཆེ་བ་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐྱེད་དང་། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་
 རྣམས་ཀྱི་ཡང་མངོན་སུམ་དུ་གཞན་དོན་སྐྱབ་པའི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་སྐྱེལ་
 པའི་སྐྱེལ། །འཇུག་པའི་བྱང་པར་དེ་ཡང་ནི་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་མ་སྤོངས་ཀྱི་དུས་སུ་
 འཇུག་པས་རྟག་པའི་བྱང་པར་དང་། གདུལ་བྱའི་ཁམས་དང་བསམ་པ་དང་དུས་ལ་
 སོགས་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཉིད་དུ་འཇུག་པས་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་བྱང་པར་རོ། །འདིར་སྤར་
 ཁམས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་ལྟར་དུས་བྱིས་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་
 འབྲས་བྱའི་བྱང་པར་དང་། རང་ལ་བརྟེན་ནས་བྱིས་འབྱུང་བ་བྱེད་ལས་ཀྱི་བྱང་པར་དུ་
 རྣམ་པར་བཞག་པ་ནི་མེད་ཀྱི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་འབྲས་བྱ་དང་དེའི་ཆེ་དོན་གཉིས་
 བསྐྱབ་པ་ཅུ་མ་ལས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མིང་གི་དབྱེ་བ་དང་། དོན་སོ་སོར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་
 བོ། ཆོགས་སུ་བཅད་པ་འདིར་ནི་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་བྱང་
 ཆུབ་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན་པའི་ལུང་ནི། དེ་ལ་ཁམས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་གང་
 ཞིག་ཉོན་མོངས་པའི་སྐབས་ལས་མ་གྲོལ་བ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་བོ་ཞེས་

བརྗོད་པ་དེ་སྐོ་བུར་གྱི་དྲི་མས་རྣམ་པར་དག་པ་ནི་གནས་ཡོངས་སུ་གྱུར་བའི་ངོ་བོ་
ཉིད་དུ་རིག་པར་བྱ་སྟེ། གང་གི་ཕྱིར་བཅོམ་ལྡན་འདས་གང་ཞིག་ཉོན་མོངས་པའི་
སྐབས་ཕྱེ་བ་སྟེད་མཐའ་དག་གིས་གཡོགས་པ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟིང་པོ་ལ་
དོགས་པ་མ་མཆིས་པ། དེ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་མཐའ་དག་གི་སྐབས་ལས་གྲོལ་བ་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ལ་ཡང་དོགས་པ་མ་མཆིས་པ་ལགས་སོ་ཞེས་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །

བྱང་ཆུབ་དེ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་ཡེ་ཤེས་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། འཛིག་རྟེན་ལས་
འདས་པ་མཉམ་གཞག་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པ་དང་རྗེས་ལས་ཐོབ་པ་གཉིས་སྒྲུང་དང་
བཅས་པའི་ཆོས་འཛིག་རྟེན་པའོ། །འཛིག་རྟེན་པ་དང་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་
ཤེས་མཐོང་ལམ་སྒོམ་ལམ་གྱིས་བསྐྱུས་པ་གནས་ཡོངས་སུ་གྱུར་བ་ཐོབ་པར་བྱེད་
པའི་རྒྱ་ནི་འདྲིར་ཐོབ་པའི་སྐྱུས་བསྐྱར་ཏེ་འདིས་ཐོབ་པར་བྱེད་པས་ན་ཐོབ་པའོ། །ཡེ་
ཤེས་གཉིས་པོ་དེའི་འབྲས་བུ་ནི་ཞེས་སོ། །གོ་རིམ་བཞིན་དུ་ལག་རྗེས་སོ་སོར་བྱེ་ན་
འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རང་དོན་བསྐྱབ་པ་དང་། འཛིག་རྟེན་པའི་ཡེ་
ཤེས་ཀྱིས་གཞན་གྱི་དོན་བསྐྱབ་པ་ནི་ལས་སོ། །དོན་གཉིས་བསྐྱབ་པ་དེའི་རྟེན་ཡོན་
ཏན་དང་ལྡན་པ་ནི་ལྡན་པའོ། །ཟབ་པ་སོགས་སྐྱ་གསུམ་པོ་དག་གིས་འགྲོ་བ་རྗེ་སྲིད་
པར་བསམ་གྱིས་མི་ཁྲབ་པའི་རྣམ་པས་འཇུག་པ་ནི་འཇུག་པའི་རབ་དབྱེའོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྒོམ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་དང་།
རྒྱ་དེས་ཐོབ་པའི་འབྲས་བུ་དང་། དོན་གཉིས་སྐྱབ་པའི་ལས་དང་། དེ་སྐྱབ་པའི་རྟེན་
ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་དང་། སྐྱ་གསུམ་གྱི་འཇུག་པའི་རབ་དབྱེ་དང་འཇུག་པའི་ཁྲད་

པར་དེ་ཉག་པ་དང་། བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བ་ཉིད་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ནི། འོན་
བརྒྱད་པོ་དེའི་སྒྲོ་ནས་རྣམ་པར་གནས་ཤིང་གཏན་ལ་འབེབས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་ལྟ། རོ་ཐོ་དང་རྒྱའི་དོན་བཤད་པ་དང་།^༡ འབྲས་བུའི་དོན་བཤད་པ་
དང་། ལས་ཀྱི་དོན་བཤད་པ་དང་། ལྷན་པའི་དོན་བཤད་པ་དང་། འཇུག་པའི་རབ་དབྱེ་
བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མཆོམས་སྦྱར་བ་དང་། བསྟན་པ་དང་། བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་དག་པ་གཉིས་ལྷན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རོ་ཐོ་སངས་རྒྱས་ཉིད་དང་
དེ་ཐོབ་པའི་ཐབས་སུ་གྱུར་བ་ལ་རིམ་པ་བཞིན་དུ། རོ་ཐོའི་དོན་དང་རྒྱའི་དོན་ལས་
བརྒྱུས་ཏེ་ཆོག་གསུ་བྱ་བ་ཅན་པ།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རོ་ཐོ་དང་། དེ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱའོ། །དང་
པོ་ལ་གཉིས། རང་བཞིན་རྣམ་དག་བཤད་པ་དང་། མྱོ་བྱར་རྣམ་དག་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་བ་ཞེས་བརྗོད་པ་གང་ཡིན་པ་
སྤར་མྱོ་བྱར་གྱི་ཉོན་མོངས་པའི་སྤྲིབ་པ་དང་། ཤེས་བྱའི་སྤྲིབ་པའི་སྤྲིན་ཆོག་གསུ་གྱུ་
པའི་སྤྲིབ་པ་ཡིས་ནི་བསྤྲིབས་པར་གྱུར་བ་བྱིས་དག་པའི་སངས་རྒྱས་ཉིད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་ཡེ་ཤེས་དང་། སྤངས་པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་ལོ། །དང་
པོ་ནི། ཉེ་མ་འོད་གསལ་བ་བཞིན་དུ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
པའི་སངས་རྒྱས་ཉིད་དོ། །གཉིས་པ་ནི་ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་དག་པ་
ལ་བྱི་མ་མེད་པའི་སངས་རྒྱས་ཉིད་དོ། །གསུམ་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཀྱང་
དང་ལྷན་པའི་ཉག་པ་དང་། བརྟན་པ་དང་གཡུང་བྱང་ནི་ཆ་བ་མེད་པ་དང་ན་བ་མེད་པ་

^༡ སྒྲུ་ དག་

དང་འཆི་བ་མེད་པ་ལ་སྤར་བ་ཤད་པ་ལྟར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། བྱང་ཚུབ་ཀྱི་ངོ་བོ་དེ་ནི་
ཆོས་ལ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་
འབྱེད་པའི་ཡེ་ཤེས་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པར་བྱེད་དོ། །ཡང་ན་རང་བཞིན་འོད་
གསལ་ཞེས་བརྗོད་པ་གང་ཡིན་ཉི་བཞིན་ཤེས་བྱ་རིམ་བྱང་རིམ་སྟེང་པ་མངོན་སུམ་
དུ་རྟོགས་པས་རྟོགས་པ་ཕུན་ཚོགས་ཀྱི་སངས་རྒྱུ་ཉིད་བསྟན་ལ་ནམ་མཁའ་
བཞིན་སྟོ་བྱར་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཤེས་བྱའི་སྤྲིན་ཚོགས་སྟུག་པོའི་སྤྲིབ་བ་ཡིས་ནི་
བསྐྱེབས་གྱུར་པའི་བྱི་མ་དེ་དག་མེད་པའི་སངས་རྒྱུ་ཉིད་ཀྱིས་སྤངས་པ་ཕུན་སུམ་
ཚོགས་པ་བསྟན་རོ། །ཡོན་ཏན་ཀུན་ལྡན་ཏག་བརྟན་གཡུང་བྱང་སངས་རྒྱུ་ཉིད་
ཅེས་པས་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་རོ། །དེ་ནི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བྱང་ཚུབ་
ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་བསྟན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མཚམས་སྤར་བ་དང་། ཅ་བ་དང་། འགྲེལ་བའོ། །དང་པོ་
ནི། ཆོགས་སུ་བཅད་པ་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རོ་བོའི་དོན་དང་། དེ་ཐོབ་
བྱེད་ཀྱི་རྒྱའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་། སོ་སོར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་
ནི། དག་པ་གཉིས་དང་ལྡན་པའི་སངས་རྒྱུ་ཉིད་ཀྱི་བྱང་ཚུབ་ཉིད་ནི་སངས་རྒྱུ་ཉིད་ཀྱི་ཡོན་
ཏན་ཐམས་ཅད་རང་གི་ངོ་བོའི་སྟོན་སྟེང་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། རང་བཞིན་
ཀྱིས་དག་པ་དང་། སྟོ་བྱར་ཀྱི་བྱི་མས་དག་པའི་ཆོས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་བྱེ་བ་སྟེ་སྤངས་པ་
དང་རྟོགས་པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་ཀྱིས་ཁྲད་པར་དུ་བྱས་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་། སྤང་བྱ་ངོས་བཟུང་
བའོ། །དང་པོ་ཡེ་ཤེས་དང་སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་ནི། ཉི་མ་བཞིན་དུ་ཤེས་བྱ་རིམ་བྱང་

དང་རྩེ་སྟོན་པ་ལ་སྟོན་ཏེ་འོད་གསལ་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་སློ་བུར་
 གྱི་བྱི་མས་དག་པའི་སྤངས་པ་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་མཆོན་ཉིད་དོ། །དེ་ལ་བརྟེན་
 པའི་ཡོན་ཏན་ནི། རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་ཞིང་རྒྱ་རྒྱེན་གྱིས་གསར་དུ་བྱས་པ་
 མིན་ལ། རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཆོས་ཉིད་ལ་ངོ་མོའི་སྟོན་པ་དབྱེར་མེད་པར་འཇུག་
 པ་ཅན་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མཐའ་ཡས་པ་གསྐྱའི་སྤྱང་གི་རྩལ་གྱི་གངས་ལས་འདས་
 པའི་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱན་དང་ལྡན་པ་ཉིད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྤྱིན་ནམ་མཁའི་རང་བཞིན་ལ་མ་ཞུགས་པ་ལྟར་བྱི་མ་སེམས་ཀྱི་
 རང་བཞིན་ལ་མ་ཞུགས་པས་རང་བཞིན་གྱིས་ནི་མ་བྱུབ་པའི་བྱིར་དང་། སྤྱིན་ནམ་
 མཁའ་ལ་བྱུབ་པ་ལྟར་སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་རྒྱུད་ལ་བྱུབ་པ་དང་། སྤྱིན་སློ་བུར་དུ་
 འབྱུང་བ་ལྟར་བྱི་མ་སློ་བུར་བ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྤྱིབ་པ་
 དེར་སྤྱིན་དང་འབྲེལ་བར་བརྟེན་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། སྤྱིབ་པ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་
 བྱང་ཆུབ་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ནི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ཡིན་ཏེ། མཉམ་གཞིག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་
 པ་དང་དེའི་ནི་རྗེས་ལ་ཐོབ་པ་ཤེས་བྱ་རྩེ་སྟོན་པ་རྟོགས་པ་དེ་ནི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་སུ་
 འདོད་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། དག་པ་གཉིས་དང་ལྡན་པའི་རྣམ་པར་དག་པ་ནི་གནས་ཡོངས་
 སུ་གྱུར་བའི་ངོ་མོ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་ཞེས་ཏེ། རང་བཞིན་
 གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་ནི་གང་ཞེག་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་པ་ལས་ནི་རྣམ་པར་གྲོལ་
 ལ་སློ་བུར་གྱི་བྱི་མ་དང་བྲལ་བའི་ཆ་ནི་མ་ཡིན་པ་སྟེ་སེམས་ཀྱིས་རང་བཞིན་འོད་
 གསལ་བ་ཞེས་སོ། །འདི་འབྲས་བུའི་དོན་གྱི་མཆོམས་སྐྱར་དུ་ཡང་བྱང་མོད་ཀྱི། སྤྱི་

མའི་དོན་བསྐྱེས་ཏེ་བཤད་པར་སྦྱར་རོ།

༡༨བས་བྱའི་དོན་བཤད་པ།༽

གཉིས་པ་འབྲས་བྱའི་དོན་བཤད་པ་ལ་གསུམ། མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། བརྟན་བ་དང་། བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། གནས་ལུགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་གོམས་པའི་འབྲས་བྱ་ཉོན་སྒྲིབ་དང་བྲལ་བ་བཤད་པ་དང་། ཇེས་ཐོབ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་གོམས་པའི་འབྲས་བྱ་བྱུང་པར་གསུམ་དང་ལྡན་ཞིང་ཤེས་སྒྲིབ་སྤངས་པའི་གཟུགས་ཀྱི་སྦྱའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། དེ་མ་མེད་པའི་ཚུ་དང་ལྡན་ཞིང་རིམ་གྱིས་རྒྱས་པའི་སྒྲས་ཁེབས་པའི་མཚོ་བཞིན་དུ་འདོད་ཆགས་ཟད་པར་སྤངས་པས་དེ་མ་མེད་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་བྱིར་དང་། སྒྲ་གཅན་གྱི་ཁ་ནས་ཐར་པའི་ཆུ་བ་ཉ་བ་ལྟ་བུར་ཞེ་སྤང་བ་དང་སྤངས་ནས་དེ་མ་མེད་པའི་བྱམས་པ་དང་སྦྱིང་ཇེའི་འོད་ཟེར་དང་ལྡན་པའི་བྱིར་དང་། སྒྲིན་ཚོགས་དག་ལས་གྲོལ་བའི་ཉི་མ་ལྟ་བུར་ནི་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་གཉི་ལྷག་ཟད་པར་སྤངས་པས་དེ་མ་མེད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤང་བ་དང་ལྡན་པ་དེ་ཉིད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། སྤང་ཁམས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་ལྟར་བྱུང་བའི་བྱུ་མཚོག་དང་། སྤང་ཅི་དང་། འབྱའི་སྦྱིང་པོ་དང་། རིན་ཆེན་གསེར་དང་། ས་འོག་གི་གཉེར་དང་། །ལྡོན་པ་བཞིན་དང་། དེ་མ་མེད་པའི་རིན་ཆེན་ལས་བྱས་པའི་བདེ་གཤེགས་ཀྱི་སྦྱ་དང་ནི་ས་བདག་རྒྱལ་པོ་དང་གསེར་གྱི་གཟུགས་རྣམས་རང་རང་

གི་སྤྱི་བ་བྱེད་མཐའ་དག་ལས་གྲོལ་བ་དང་། འདྲ་བར་རྒྱལ་བ་ཉིད་ཤེས་སྤྱི་བ་མཐའ་
 དག་ཟད་པ་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །སྤྱི་ལོ་དང་གསེར་
 ཀྱི་དཔེས་སྒོ་བྱར་རྣམ་དག་དང་རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་སྤངས་པ་གཉིས་བསྟན་ལ།
 ཐུབ་པའི་དཔེས་འདྲིལ་ཏེན་ལས་འདས་པ་དང་། རིན་པོ་ཆེ་ལས་བྱས་པའི་སྦྱུ་དང་
 འཁོར་ལོས་བསྐྱར་བ་དང་། གསེར་ལས་བྱས་པའི་གཟུགས་བརྟན་ཀྱི་དཔེས་རིམ་
 བ་བཞིན་དུ་གཟུགས་ཀྱི་སྦྱུ་ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་དང་ལྡན་པ་དང་། ཉན་ཐོས་སོགས་
 ལས་བྱེད་པར་དུ་འཕགས་པ་དང་། གཟུགས་སྤྱན་སུམ་ཆོགས་པ་དང་ལྡན་པར་
 བསྟན་ཏོ། །སྤྱང་ཅི་དང་། གཏེར་དང་། ལྡོན་པའི་དཔེ་གསུམ་གྱིས་རིམ་བཞིན་དུ་
 ཆོས་ཀྱི་དགའ་བདེས་ཆོས་པར་བྱེད་པ་དང་། ཡོན་ཏན་གྱིས་དབྱལ་བ་སེལ་བར་
 བྱེད་པ་དང་། རྣམ་གྲོལ་གྱི་བདེ་བ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་མཛད་པ་བསྟན་ཏོ། །སོ་སོར་
 བྱེད་ཀའི་གཉིས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་སྦྱུ་དང་། བཞིས་གཟུགས་ཀྱི་སྦྱུ་དང་། གསུམ་གྱིས་མཛད་
 པ་མཆོན་པར་བྱེད་དོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། མཆོམས་སྦྱར་བ་དང་། ཅ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཆོགས་སུ་
 བཅད་པ་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཡེ་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་རྒྱས་པ་འཇུག་པའི་
 དུལ་སྦྱར་བསྟན་པ་དང་། མཉམ་གཞག་གི་འབྲས་བུའི་དཔེ་དོན་ཆོས་མཐུན་བཤད་
 པ་དང་། རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་འབྲས་བུའི་དཔེ་དོན་ཆོས་མཐུན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལྷ་
 གི་མ་མེད་པ་བསྐྱེད་དང་ལྡན་པའི་མཆོ་དང་། སྤྱ་གཅན་ལས་ཐར་པའི་རྩ་བ་དང་། སྤྱིན་
 ལས་གྲོལ་བའི་ཉི་མ་སོགས་བཞིན་དུ་འདོད་ཆགས་སོགས་དུག་གསུམ་གྱི་སྒོ་བྱར་
 བའི་ཉོན་མོངས་པས་དག་པ་ནི་མདོར་ན་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་རབ་

ཏུ་བརྗོད་དོ། །སྤྱིན་སོགས་ཆོགས་མ་ཚང་བ་མེད་པ་ལས་སྐྱབ་པའི་ནམ་པ་ཀུན་གྱི་
མཆོག་དང་ལྷན་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་མ་ཉི་རེས་བར་སྐོབ་པ་དེ་ནི་རྗེས་ལ་
སྐོབ་པ་ཡི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་བསྟན་ཏོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་
མཉམ་གཞག་དང་རྗེས་སྐོབ་རོ་སོ་ཐ་དད་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྐྱོད་དང་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱོར་
བོ་ཐ་དད་པ་མེད་མོད་ཀྱི་ལག་རྗེས་མི་འདྲ་བའི་སྒོ་ནས་སོ་སོར་བཤད་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། འདོད་ཆགས་ཟད་པར་སྤངས་པའི་ཆོས་མཐུན་ནི། འདོད་ཆགས་
ཀྱི་རྒྱལ་ནི་ཟད་པར་སྤངས་པའི་ཕྱིར་དང་། གཏུལ་བྱ་ཡི་ནི་བསྐྱེད་བསམ་གཏན་ལ་མ་
གཡོས་བཞིན་དུ་ཆོ་འབྲུལ་གསུམ་གྱིས་པན་འདོགས་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་ཚུན་ནི་
འབབ་པའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་དེ་བསྐྱེད་ཁེབས་པའི་ཚུད་གཤམ་ཆེད་དང་མཚུངས་པ་
ཡིན་ཏོ། །ཞེ་སྤང་སྤངས་པའི་ཆོས་མཐུན་ནི། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་ཞེ་སྤང་
སྐྱོ་གཅན་ལས་གྲོལ་བས་སྤྱིང་རྗེ་དང་བྱམས་པ་ཆེན་པོའི་འོད་ཟེར་གྱིས་འགྲོ་བ་
མཐའ་དག་ལ་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ན་སངས་རྒྱས་དེ་དྲི་མ་མེད་པའི་རྒྱ་བ་ཉ་བ་བཞིན་
ཏོ། །གཉི་ཐུག་སྤངས་པའི་ཆོས་མཐུན་ནི། གཉི་ཐུག་གི་སྤྱིན་ཆོགས་ལས་གྲོལ་བས་
འགྲོ་བར་ངེ་ལྟ་བ་དང་ངེ་སྟེད་པ་མཐུན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འོད་ཟེར་གྱིས་སྐྱན་པ་སེལ་
བའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ཉིད་དེ་ནི་དྲི་མ་མེད་པའི་ཉི་མ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ནི། གཞན་གང་དང་ཡང་མི་མཉམ་པ་སངས་རྒྱས་དང་མཉམ་པའི་
ཡོན་ཏན་གྱི་ཆོས་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར་དང་། དམ་ཆོས་ཀྱི་རོ་སྤུལ་དུ་བྱུང་བ་ནི་སྤྱིན་
པར་མཛད་པ་དང་སྤྱིབ་གཉིས་ཀྱི་ཤུན་པ་དང་ནི་བྲལ་བའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་དེ་བདེ་
གཤེགས་ཀྱི་སྐྱོད་དང་། སྤང་ཅི་དང་སྤྱིང་པོ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །རང་བཞིན་

གྲིས་དག་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡོན་ཏན་གྱི་རྩལ་གྱིས་ནི་དབུལ་བ་སེལ་བར་བྱེད་པའི་
ཕྱིར་དང་། རྣམ་གྲོལ་གྱི་འབྲས་བུ་སྒྲིན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་དེ་ནི་གསེར་
དང་གཏེར་དང་ལྗོན་པ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཡང་ན་འབྲས་བུ་སྒྲིན་བྱེད་ཅེས་
བཤད་དེ། རོན་འབྲའོ། །རིན་ཆེན་རྟོགས་པ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེའི་ཕྱིར་དང་། འོངས་
སྟོང་རྟོགས་པའི་སྐྱེ་ཁྲིལ་གཉིས་བདག་པོ་མཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། མཆོག་གི་
སྐུལ་པའི་སྐྱེ་རིན་ཆེན་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་དེ་ནི་རིན་ཆེན་ལས་
བྱས་པའི་སྐྱེ་དང་། འཁོར་ལོས་བསྐྱར་རྒྱལ་དང་། །གསེར་ལས་བྱས་པའི་གཟུགས་
བརྟན་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ལས་ཀྱི་དོན་བཤད་པ་ལ་གཉིས། ལས་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་དོན་གཉིས་སྟན་
ཆོགས་བཤད་པ་དང་། ལས་ཀྱི་ངོ་བོ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་
པ་ཞེས་ཏེ། ཡེ་ཤེས་གཉིས་ལ་བཟོས་ནས་དོན་གཉིས་སྟན་སུམ་ཆོགས་པ་ཉིད་ཡེ་
ཤེས་གཉིས་ཀྱི་བྱེད་ལས་ཡིན་ལ། གདུལ་བྱ་ལ་བཟོས་ནས་དོན་གཉིས་སྟན་སུམ་
ཆོགས་པ་ཉིད་ལས་ཀྱི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་རང་དང་གཞན་གྱི་དོན་སྟན་
སུམ་ཆོགས་པ་གང་ཞེན། ཞེས་ཏེ། སྐྱེ་སྟོན་པ་ནི་སྐྱེའི་བཀོད་པ་མི་འདྲ་བ་གདུལ་བྱ་དང་
འཆོས་པར་སྟོན་པ་དང་། བསྟན་པ་ལ་དབང་འབྱོར་བ་ནི། གསུང་གཅིག་གིས་ཀྱང་
གདུལ་བྱ་སོ་སོའི་སྐྱད་སོ་སོ་དང་མཐུན་པར་ཆོས་སྟོན་པར་མཛད་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མཆོས་སྐྱར་བ་དང་། བསྟན་པ་དང་། བཤད་པའོ། །དང་
པོ་ནི། རང་དང་གཞན་གྱི་དོན་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རང་དོན་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་
བཤད་པ་དང་། གཞན་དོན་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་སྐྱངས་པ་ནི།

སྤྱི་པ་གཉིས་ཀྱི་ཟག་པ་མེད་པ་དང་། རྟོགས་པ་ནི་ཤེས་བྱ་རིམ་བུ་དང་། རི་སྟེང་པ་
མཐའ་དག་ལ་མཁུན་པ་བྱུང་པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་བྱུང་པར་ཀྱི་ཆོས་ཡོན་ཏན་
ནི། འཇིག་མེད་ཆོས་ཅན་ཏེ། དེ་ཉིད་བཤད་པ་ནི། ཤེས་སྤྱི་པ་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་རྒྱ་
འབྲས་སྤར་བཤད་པ་བཞི་ཟད་པར་སྤངས་པས་བརྟན་པ་དང་། ཞི་བ་དང་། རྟག་པ་
དང་། འཕོ་བ་མེད་པའི་སྐྱེལ། །

གཉིས་པ་ནི། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བའི་གཞན་དོན་འབྱུང་པའི་གནས་ཡིན་ནོ། །དེ་ཉིད་
རྒྱས་པར་བཤད་པ་ནི། རི་ལྟར་ནམ་མཁའ་ཡི་གོ་སྐབས་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ཅན་
རྣམས་ཀྱི་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམས་པར་ཤེས་པ་དུག་གི་ཆོགས་ཀྱིས་རང་རང་གི་
ཡུལ་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བ་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་འཕྱིན་
ལས་སུན་སུམ་ཆོགས་པ་མངའ་བའི་གོ་སྐབས་རྟེན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐལ་བ་དང་
ཐུན་པའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱིས་
བསྐྱུས་པའི་དམ་པའི་དབང་པོ་དུག་གི་དོན་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བའི་རྒྱར་འབྱུང་བར་
ཤེས་པར་བྱལ། །

དེ་ཉིད་བཤད་པ་ལ། ཐ་སྙད་དུ་ཐ་མལ་བའི་དབང་པོ་དུག་གི་ཡུལ་ལས་འདས་
པའི་དོན་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བ་ནི། མིག་ཤེས་ཀྱིས་འབྱུང་བ་བཞི་ཆོགས་པ་ལས་སྐྱེས་
པ་མེད་པའི་རྒྱལ་བ་འོད་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་དོན་ལྟ་བུ་དང་།
ཉན་ཤེས་ཀྱིས་རིགས་ཅན་གསུམ་ཀྱི་ལམ་འབྲས་སུ་དང་བཅས་པ་ལ་སོགས་པ་
དམ་པའི་ཆོས་སྟོན་པའི་གཏམ་བཟང་པོ་ནི་ཉེས་སྟོན་དང་བྲལ་བའི་གཙང་མ་ཉན་པ་

བཤོ། །དང་པོ་ནི། མདོར་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མཐོང་སྒྲོམ་གྱི་ལས་གྱིས་བསྐྱས་པའི་
དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་མདོན་སྟུང་དུ་རྟོགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་དང་། ཤེས་
བྱ་རི་སྟེང་པ་རྟོགས་པའི་རྗེས་སྐྱོབ་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་པོའི་བསྐྱེད་པར་བྱ་བའི་ལས་
སྤྱི་ལོ་གཉིས་ནི་རིམ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱི་བ་པ་མཐའ་དག་
ལས་གྲོལ་བའི་སྐྱེ་ནི་རྟོགས་པ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་དང་གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་སྐྱོད་པ་
གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་། སོ་སོར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
རྣམ་གྲོལ་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་དག་ནི་སྤངས་པ་དང་། རྟོགས་པས་བསྐྱས་པའི་ཆོས་ཀྱི་
སྐྱེ་དང་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་རྣམ་པ་གཉིས་དང་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམ་པ་གཅིག་
གིས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དང་པོ་གཉིས་ནི། ཟག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། མཐུན་པས་
ཤེས་བྱ་མཐའ་དག་ལ་བྱུང་བའི་ཕྱིར་དང་། ཕྱི་མ་ནི་བརྟན་པ་ལ་སོགས་པའི་འདུས་
མ་བྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་གནས་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྤངས་པ་དང་རྟོགས་པ་བཤད་པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་
ཡོན་ཏན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉོན་མོངས་རྣམས་ནི་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་
འགགས་པའི་ཕྱིར་ཟག་པ་མེད་པ་དང་དེ་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་
ཆགས་པ་མེད་ཅིང་། ཤེས་བྱ་ཉི་ཆེ་བ་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པའི་ཐོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་
ཡེ་ཤེས་བྱུང་བ་ཉིད་དུ་འདོད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། གཏན་དུ་ལས་ཉོན་སོགས་ཀྱི་འཛིག་
པ་མེད་པ་ཡི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འདུས་མ་བྱས་པའོ། །འཛིག་མེད་ཉིད་ནི་
མདོར་བསྟན་པ་སྟེ། བརྟན་སོགས་བཞེ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་བཤད་དོ། །ཞེས་པ་ནི་

བསྟན་པ་ཤད་སྐྱར་བཤོ། །དགག་བྱ་རྣམ་བཅད་ཀྱི་གནས་ཉེ་བར་གཟུང་བ་ནི། འདིག་
བ་རྣམ་བཞིར་ཤེས་བྱ་སྟེ། བརྟན་སོགས་བཞི་པོ་དེ་དག་ལས་ཐོག་ཕྱིར་རོ། །དེ་གང་
ཞེ་ན། དར་ལ་བབ་བ་ལས་དམན་པའི་གནས་སྐབས་ཐོབ་པའི་རྒྱ་བ་ནི། ལྷགས་པ་
དང་། ར་བས་རྣམ་པར་འགྱུར་བ་དང་། སྟོན་གྱི་མཐའ་ཆད་པ་སྟེ་བ་དང་། བསམ་
གྱིས་མི་ཁྲབ་པར་བསྐྱར་བའི་འཆི་འཕོ་བ་སྟེ་བཞི་པོ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར་ན་བརྟན་པ་
དང་། ཞེ་བ་དང་། ཏྲག་པ་དང་། འཕོ་བ་མེད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བསྟན་པ་དང་། དེ་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱས་
ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་བྱི་མ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་རོར་གཟུགས་ཀྱི་
སྐྱར་རྣམ་པར་ཤར་ནས་དེ་རྣམས་ལ་ལེགས་ཆོགས་སྐྱབ་པའི་དཀར་པོའི་ཆོས་ཀྱི་
རྟེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་གནས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དཔེ་དང་།
དོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཇི་ལྟར་དབང་ཤེས་སོགས་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་མིན་པའི་ནམ་མཁའ་
ནི་གཟུགས་མཐོང་བ་དང་སྐྱ་དང་བྱི་དང་རོ་དང་རེག་དང་ཆོས་རྣམས་ནི་སྐྱ་ཐོས་པ་
ལ་སོགས་པའི་གོ་སྐབས་འབྱེད་པའི་རྒྱ་སྟེ་རྟེན་ཡིན་པ་ལྟར། གཉིས་པ་ནི། དེ་བཞིན་
དུ་སྐྱ་གཉིས་པོ་ནི། ཟག་པ་མེད་པའི་ཡོན་ཏན་དག་སྟེ་བ་ཡི་ནི་རྒྱ་ཡིན་ནོ། །གང་གི་
རྒྱུད་ལ་ཞེ་ན། བརྟན་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དབང་དོན་ལའོ། །ཚུལ་རྗེ་ལྟར་ཡོན་
ཏན་བསྐྱེད་ན། འབད་ཚུལ་ཉེ་བར་ཞི་བས་སྦྱིམ་པ་མེད་པའི་སྦྱོར་བས་སོ། །དཔེ་ཁ་
ཅིག་ལས། སྦྱིབ་མེད་པའི་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ན། གཞན་རྒྱུད་ལ་ཡོན་ཏན་སྟེ་བའི་
སྦྱིབ་བྱེད་བྱི་མ་མེད་པའི་དོན་ནོ། །

༡༩༡ རྒྱན་པའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ།

བཞི་པ་རྒྱན་པའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ་ལ་གཉིས། ཀྱན་རྫོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཁོ་ན་
དང་རྒྱན་པ་དགག་པ་དང་། རྫོགས་དམ་པའི་ཡོན་ཏན་དང་རྒྱན་པར་བསྐྱབ་པའོ། །

དང་པོ་ནི། རི་སྐད་དུ། ཡེ་ཤེས་སྣང་བ་རྒྱན་གྱི་མདོ་ལས། སངས་རྒྱས་ལྷ་ས་
མཁའ་མཆོན་ཉིད་དོ། །ནམ་མཁའ་ལ་ཡང་མཆོན་ཉིད་མེད། ཅེས་བཤད་པ་དེ་ནི་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་མ་འདྲེས་པའི་རྫོགས་དམ་པའི་མཆོན་ཉིད་ལ་དགོངས་
ནས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་མཆོན་གང་གི་ཕྱིར་ན། རྫོགས་དམ་པའི་ཡོན་ཏན་ཅུང་
ཟད་ཀྱང་མེད་པར་གཤེགས་སྐྱེས་བྱུ་ཆེན་པོའི་མཆོན་སྤུམ་ཅུ་ཙུ་གཉིས་ཀྱིས་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་བཏྲ་བར་འགྱུར་ན་ནི། འཁོར་ལོས་བསྐྱར་བའི་རྒྱལ་པོ་ཡང་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པར་འགྱུར་རོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མཆོམས་སྐྱར་བ་དང་། བསྐྱར་བ་དང་། བཤད་པའོ། །དང་
པོ་ནི། དེ་ལ་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། བསམ་དུ་མེད་པ་དང་། རྟག་པ་དང་། "བརྟན་^༡ པ་
དང་། ཞི་བ་དང་། གཡུང་བྱུང་ཉིད་དང་། རབ་ཏུ་ཞི་བ་དང་། ལྷུ་པ་དང་རྟོག་པ་དང་བྲལ་
བ་དང་། ལྷ་མཁའ་བཞིན་དུ་ཆགས་པ་མེད་པ་དང་། ཀྱན་ཏུ་ཐོགས་པ་མེད་པ་དང་།
རྩལ་རེག་སྤངས་པ་དང་། བཏྲ་མེད་པ་དང་། གཟུང་དུ་མེད་པ་དང་། དགེ་བ་དང་བྲི་མ་
མེད་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྫོགས་དམ་པའི་ཡོན་ཏན་བསྐྱར་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། མཆོམས་སྐྱར་བ་དང་། ཙུ་བའོ། །དང་པོ་ནི་ཆོགས་སུ་
བཅད་པ་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཡོན་ཏན་གྱི་རྟོན་ངོས་བཟུང་བ་དང་། ཡོན་

^༡ སྐྱུ་ བརྟན་

ཏན་ཉིད་བཤད་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི། རི་མ་མཐའ་དག་ལས་གྲོལ་བའི་རྣམ་གྲོལ་རང་རྒྱད་
 གྱི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེད་དང་། གཞན་རྒྱད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་པའི་སྐྱེ་བ་སྐྱོང་བའི་བྱེད་ལས་
 ཅན་གྱི་རང་རྒྱད་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེད་གཤིས་རང་དང་གཞན་གྱི་དོན་ཕུན་སུམ་
 ཆོག་ལས་བ་གཉིས་བསྟན་ཏེ་རང་གཞན་གྱི་དོན་སྐྱབ་པའི་རྟེན་དེ་ལ་ནི་བསམ་གྱིས་མི་
 ཁྲབ་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་བཙོ་ལྷ་དང་ལྷན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྤངས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་ཡོན་ཏན་དང་། རང་བཞིན་ཏུ་
 གནས་པའི་ཡོན་ཏན་ནོ། །དང་པོ་ལ་ལྷ། ཟབ་པའི་བྱེད་པར་དང་། ཉག་པའི་བྱེད་པར་
 དང་། བདེ་བའི་བྱེད་པར་དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྱེད་པར་དང་། སྤངས་པའི་བྱེད་པར་
 རོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དུས་ཐམས་ཅད་ཏུ་མངོན་སུམ་ཏུ་རྟོགས་པ་སངས་རྒྱས་
 འབང་ཞིག་གི་བྱེད་པར་ཏུ་བསྟན་པ་དང་། གཞན་གྱིས་དེ་ལྟར་རྟོགས་མི་ཏུས་
 པའོ། །དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེད་དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེ་ལ་སོགས་པ་
 དུས་རྟག་ཏུ་མངོན་སུམ་ཏུ་རྟོགས་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་ཡེ་ཤེས་འབང་ཞིག་གི་
 དུལ་ཡིན་གྱི་སངས་རྒྱས་མ་གཏོགས་པ་དེ་ལས་གཞན་པའི་ཐོས་བསམ་སྒོམ་
 གསུམ་གྱི་ཤེས་པ་གསུམ་གྱི་དུལ་རྟག་ཏུ་མིན་པའི་བྱིར། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ལུས་ཅན་
 སངས་རྒྱས་མིན་པའི་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་བསམ་གྱིས་མི་ཁྲབ་པར་རྟོགས་
 པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཤིན་ཏུ་སྤྲ་བའི་བྱིར་ཐོས་པའི་ཤེས་རབ་
 གྱིས་རྟོགས་ཚུལ་རྟོགས་པའི་ཚུལ་གྱི་དུལ་མ་ཡིན་ལ་དོན་དམ་ཡིན་པའི་བྱིར་
 བསམ་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཡང་ཚུལ་དེ་ལྟར་དུལ་མིན་ནོ། །ཆོས་ཉིད་ཟབ་པའི་བྱིར་

འདིག་ཉེན་པའི་སྒོམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་ལ་སོགས་པའི་ཡང་རྟོགས་ཚུལ་
རྟོགས་པའི་ཚུལ་གྱི་ཡུལ་མ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །གང་གི་གཟུགས་ལ་དཔྱད་
ཡོང་བཞིན་དུ་བྱིས་པས་ཆོས་ཉིད་དེ་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་མ་སྤྱོད་བས་བསམ་
གྱིས་མི་བྲབ་ལ་རང་ཉིད་བཅས་པའི་བྱིས་ན་གནས་པའི་བྱ་རྒྱུད་གིས་ཉི་མའི་
གཟུགས་ཡུད་ཅམ་མཐོང་བ་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་ལས་གཞན་པའི་འཕགས་པས་
ཀྱང་རེས་འགའ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་གི་དུས་རྟག་རྩ་མ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་དེ་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་སོགས་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་དང་བྲལ་
བའི་ཕྱིར་རྟག་པ་སྟེ། མཐར་འཁྲི་བའི་འགག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ན་བརྟན་པ་ཡིན་ལ།
ཕྱིར་རྟོན་དང་རྟོག་དཔྱད་གཉིས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞི་བ་སྟེ་ཡང་ན་སྐྱེ་འཁྲི་དང་བྲལ་བའི་
ཕྱིར་ན་དེ་ཉི་བར་ཞི་བའོ། །སྤྱན་རྒྱུ་གས་གཞན་དུ་འགྱུར་བའི་ཀ་བ་མེད་པས་གཡུང་
བྱུང་གི་ཆོས་ཉིད་དུ་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཉོན་སྐྱེ་བ་དང་ཤེས་སྐྱེ་བ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱིས་
བསྐྱུས་པའི་སྐྱེ་ཀ་ན་འཁྲི་དང་བྲལ་བས་རྟག་པའི་བྲད་པར་བསྟན་པ་ཡིན་
ནོ། །གསུམ་པ་ནི། སྤྱུག་བསྐྱེལ་མ་ལུས་པ་རབ་རྩ་ཞི་བ་འགོག་པའི་བདེན་པའི་
བདག་ཉིད་མཐར་སྐྱབ་པའི་ཕྱིར་ཟག་པ་མེད་པའི་བདེ་བའི་བྲད་པར་བསྟན་ཏོ། །བཞི་
པ་ལ་རི་སྟེང་པ་རྟོགས་པ་ནི། ཤེས་བྱ་རི་སྟེང་པ་ཐམས་ཅད་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་བྲབ་པ་
ཉིད་དང་། རི་སྟེང་པ་རྟོགས་པ་ནི་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཚུལ་གྱིས་གནས་པ་མེད་པའི་
ཕྱིར་རྟོག་པ་མེད་དོ། །

ལྔ་པ་ནི། ཉོན་མོངས་པ་ཟད་པར་སྤངས་པའི་ཕྱིར་བདེན་པར་ཆགས་པ་མེད་
པས་ཉོན་སྐྱེ་བ་སྤངས་པ་དང་། ཤེས་བྱ་རི་སྟེང་པ་ཀུན་དག་པའི་ཕྱིར་ཤེས་བྱ་ཐམས་

ཅད་དུ་ནི་ཐོགས་པ་མེད་པས་ཤིས་སྤྱི་བ་སྤངས་པ་དང་། སྟོམས་འཇུག་གི་སྤྱི་བ་པས་
བསྐྱུས་པའི་བྱིང་ཚོད་གཉིས་མེད་པས་ཉིང་རེ་འཛིན་བསྟོམ་པ་ལ་ལས་སུ་རྩུང་བའི་
བྱིང་ལུས་སེམས་ཤིན་ཏུ་སྤྱངས་པའི་བདེ་བ་སྦྱི་བའི་གོགས་སུ་སྤྱར་བ་བྱིང་ཚོད་
གྱིས་ལུས་སེམས་ལས་སུ་མི་རྩུང་བའི་རྩུབ་པའི་རེག་པ་དང་བྲལ་བ་ཡིན་
ནོ། །གཉིས་པ་ནི། ཆོས་ཉིད་དེ་གཟུགས་མེད་པའི་བྱིང་མིག་ལ་སོགས་པས་མངོན་
སུམ་དུ་བཟླར་མེད་པ་དེ་རྒྱ་མཚན་ཡང་དག་གི་མཚན་མ་མེད་པའི་བྱིང་། ཉགས་
ལས་ཉོགས་ཚུལ་རྫོགས་པའི་ཚུལ་དུ་གཟུང་དུ་མེད་པ་དང་། སྟོ་བྱར་ནམ་དག་གིས་
བྱང་པར་དུ་བྱས་པའི་རང་བཞིན་ནམ་དག་ཡིན་པས་དགེ་བ་ནི་རང་བཞིན་ནམ་དག་
ཡིན་པའི་བྱིང་དང་། སྟོ་བྱར་གྱི་ངི་མེད་ནི་ངི་མ་ཟད་པར་སྤངས་པའི་བྱིང་རོ། །

༼འཇུག་པའི་རབ་དབྱེ༽

ལྷ་པ་འཇུག་པའི་རབ་དབྱེ་ལ་གཉིས། སྤྱིའི་མཚན་སྤྱར་བ་དང་། རོན་སོ་
སོར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་བཞིན་གཤམས་པ་ཉིད་འདིའི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་
པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པས་ནམ་མཁའ་ལྟར་དང་། ཉག་པའི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པས་
འདུས་མ་བྱས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ནམ་པར་དབྱེར་མེད་པར་འཇུག་པ་ཡང་སྤྱིད་པ་རྩི་
སྤྱིད་ཀྱི་བར་དུ་བསམ་གྱིས་མི་བྲལ་བ་དགེ་བ་བསྐྱབ་པ་ལ་མཁས་པའི་ཐབས་ཆེན་
པོ་དང་། སྤྱིང་རྩི་དང་། ཤེས་བྲམ་ལུས་པ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་གྱིས་
ཡོངས་སུ་སྤྱོད་པའི་བྱང་པར་གྱིས་ཞེས་ཏེ། དུས་སྐད་ཅིག་ཀྱང་གཡོ་བ་མེད་ཅིང་
རྒྱན་བཟླས་པས་རྒྱན་མི་འཆད་པར་འབད་ཚེ་ཉེ་བར་ཞི་བས་ལྷན་གྱིས་བྱུང་པས་

འབྲུག་པར་ལྟ་བར་བྱ་སྟེ། ས་བཙུ་རྒྱུན་གྱི་ཐ་མ་མན་ཆད་དང་། མ་འབྲེས་པའི་ཆོས་
དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ། སྐྱ་གསུམ་གྱི་འབྲུག་པའི་རབ་དབྱེ་
དང་། བརྟག་པའི་བྱད་པར་དང་། བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པའི་བྱད་པར་རོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། མཆོམས་སྐྱར་བ་དང་། འོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་ཞེས་སོ། །གཉིས་
པ་ལ་གསུམ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། འོན་བསྐྱུ་བའོ། །དང་
པོ་ལ་གཉིས། སྤྱི་འོན་དང་། ཡན་ལག་གི་འོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། འབྲས་བུ་
འབྲུབ་པའི་དུས་མཆོམས་དང་། སྐྱ་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་བ་དང་། དེ་ལ་ལོག་
པར་རྟོག་པ་བསལ་བའོ། །

དང་པོ་ནི། ས་བཙུ་རྒྱུན་གྱི་ཐ་མའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེ་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་
རྒྱ་ལ་རྒྱ་བཞག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་པ་ན་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་དུས་དེའི་ཆེ་
མཉམ་གཞག་དེའི་གཞིགས་ངོ་ན་ཤེས་བྱ་རི་སྟེད་པའི་རྣམ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་འཆར་
ཏེ། བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་འཛིན་པའི་བྱི་མ་ཟད་པར་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། འོན་
ཀྱང་དེའི་ཆེ་ཐག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྟེ་ཆོན་ཉི་ཤུ་ཙ་གཅིག་པོའི་མདོན་པར་
རྟོགས་པའི་རིགས་མ་ལུས་པ་ཐོབ་པའི་བདག་ཉིད་དུ་གནས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ནས་
སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་སྐྱེས་པའི་ཆེ་ཤེས་བྱ་རི་ལྟ་བུ་ལ་གཉིས་སྤང་
བྱུང་ནས་རྒྱ་ལ་རྒྱ་བཞག་ཏུ་སོང་བ་དེའི་གཞིགས་པའི་ངོར་ཤེས་བྱ་རི་སྟེད་པ་
ཐམས་ཅད་ལག་མཐེལ་དུ་སྐྱུ་རུ་ར་བཞག་པ་ལྟར་མདོན་སུམ་དུ་གཞིགས་པ་དེའི་ཆེ་
ཤེས་སྤྱི་བ་ཟད་པར་སྤངས་པ་དང་། ཡང་དག་པའི་མཐའ་མདོན་དུ་བྱས་པ་དང་།
ཆོས་གྱི་སྐྱ་མདོན་དུ་བྱས་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མདོན་པར་

རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ཞེས་བྱའོ། །ས་བཙུ་རྒྱལ་མཐའ་ལ་གནས་པའི་ཆེ་མཆོན་
དཔེས་སྤྲུལ་པའི་སྐྱེ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རིགས་འདྲ་བྱི་མ་ཆོས་སྐྱོ་ཐོབ་པའི་ཆེ་མཆོན་ཉིད་ལྔ་
ལྔ་དང་ཡོན་ཏན་ལྔ་ལྔ་དང་། དེས་པ་ལྔ་ལྔ་ཀྱི་ཡོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐྱེ་འབྲུབ་
ལ། ཡོངས་སྐྱུས་བདག་རྒྱུན་བྱས་ནས་མཛད་པ་བཙུ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་གཏུལ་བྱ་
རྗེས་སྐྱེ་འཛིན་པའི་མཆོག་གི་སྤྱུལ་པའི་སྐྱེ་དེའི་ཆེ་ཆོགས་པ་གཅིག་ཏུ་མེད་ཀྱང་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱུལ་པའི་སྐྱེའི་བྱེ་བྲག་འགའ་ཞིག་ཡོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐྱེ་དང་
དངོས་རྒྱ་ཆོགས་པ་ཚར་གཅིག་ལ་རག་ལས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་བྲུབ་པའི་ཆུ་ལ་དུ་ཐོབ་
པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །པར་ཕྱིན་ཐེག་པའི་ལམ་གྱིས་བསྐྱེལ་བ་གྲངས་མེད་པ་གསུམ་
ཀྱི་བར་དུ་བགྲོད་ནས་དེའི་རྗེས་སྐྱེ་སྤྲུལ་ཀྱི་ལམ་གྱི་སྒྲོན་པ་བཏབ་ནས་གཟུགས་
སྐྱེ་འབྲུབ་པའི་ཆུ་ལ་ནི་གཞན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། གཟུགས་སྐྱེ་དང་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེའི་སྒྲོ་བྱར་ནམ་དག་གིས་
ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་རང་བཞིན་ནམ་དག་གི་ཆ་དང་། དེའི་སྤྱིང་གི་སྒྲོ་བྱར་ནམ་དག་
གི་ཆ་ནི་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་སྐྱེ་དང་། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་ཞེས་བྱ་ལ། སྒྲོ་བོ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་
སྤྱིང་པོས་བདེན་གཉིས་སྤྱེ། རིགས་པའི་རྗེས་འབྲངས་རོ་བོའི་བྱིར། ཞེས་མཐར་ཐུག་
དཔྱེད་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་རྟེན་པའི་དོན་དུ་གསུངས་པ་ནི། རང་བཞིན་ནམ་དག་
གི་ཆ་དེ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །དག་པ་གཉིས་ལྔ་ཀྱི་སྐྱེ་དེ་ཉིད་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་སེམས་
ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་མེད་པར་སངས་རྒྱས་པའི་དུས་འབའ་ཞིག་ཏུ་བྱང་ན་མི་རྟག་པར་
འབྱུར་དགོས་སོ་སྤྲུལ་པ་ནི། མཁས་མོངས་ལ་གྲགས་པའི་རྟག་པའི་ཁྱད་པར་དང་།
དངོས་པོ་རེས་འགའ་བ་དང་འདུས་མ་བྱས་རེས་འགའ་བའི་ཁྱད་པར་མ་བྱེད་པས་

འོངས་སོ། །དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན། སྤྱོད་ཁང་བ་ཞིག་བ་དེ་ཚོག་མ་མེད་བ་ནས་ཡོད་པར་
ཁས་ལེན་དགོས་ཤིང་། སྤྱོད་གསར་དུ་ཁང་བ་ཞིག་བ་དེ་སྤྱོད་དུ་ན་ཡང་ཡོད་
པར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །ཟག་བ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཚན་ཉི་ཤུ་ཙུ་
གཅིག་གིས་བསྐྱུས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཚས་ཀྱི་སྐྱུ་ནི། སྤྱགས་ཀྱི་ཕྱོགས་ནས་ཀྱང་སྐྱུ་བཞི་
པར་གསུངས་ལ། ཀླུ་པའི་སྤྱས་པོ་སེལ་བཅང་པོས་ཀྱང་སྐྱུ་བཞི་པར་མཛད་བ་ནི་
དབྱེ་བསྐྱུ་ཙམ་ཡིན་གྱི། སྐྱུ་གསུམ་དུ་མ་འདུས་པར་བཞེད་བ་ནི་མིན་ནོ། །ཅི་སྟེ་སྐྱུ་
གསུམ་དུ་བསྐྱུ་བར་མི་རུང་སྟེ། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱུ་ཡང་མ་ཡིན་ལ། སྐྱུ་གཞན་གཉིས་
ཀྱང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན།

འོན་སྐྱུ་བཞིར་ཡང་བསྐྱུ་བར་མི་རུང་བར་ཐལ། འོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐྱུའི་
སེན་མོ་ཐངས་ཀྱི་མདོག་ལྟ་བུ་དེ་ཁྱོད་འདོད་པའི་སྐྱུ་བཞི་པོ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་སྤྱས་ན་ལན་ཅི་ཡོད། མ་གྲུབ་སྟེ། འོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐྱུ་ཡིན་ནོ་ཞེ་
ན། འོན་ཅིག་ཤོས་ཀྱང་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱུར་ཁས་སྤངས་བ་ལ་འགལ་བ་ཅི་ཡོད་འོན་
འདུས་མ་བྱས་སུ་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། ཅིག་ཤོས་ལ་འང་མཚན་བཅང་པོ་སྤྱས་ཅུ་ཙུ་གཉིས་
དང་། དཔེ་བྱད་བཅང་པོ་བརྒྱད་ཅུ་རྫོགས་པར་ཚང་བ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། དེ་འདོད་ན་
ནི་ཅིག་ཤོས་ཀྱང་འདོད་པས་ནས་བ་ཀྱན་ཏུ་མཚུངས་སོ། །དེ་འོངས་སྤྱོད་རྫོགས་
པའི་སྐྱུའི་ཆ་གཅིག་ཡིན་གྱི། འོངས་སྐྱུ་དངོས་མ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་མཚན་དཔེ་མ་ལུས་
བ་ཚོགས་བ་ལ་འདོགས་པས་སོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱུའི་ཆ་ཤས་ཡིན་གྱི་
དངོས་མ་ཡིན་ཏེ། ཡེ་ཤེས་ཚས་སྐྱུའི་སྟེང་དུ་དག་བ་གཉིས་ལྟན་ཚོགས་བ་ལ་
འདོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེས་ན་ཡེ་ཤེས་ཚས་ཀྱི་སྐྱོད་གོས་པ་ལྷག་དང་བཅས་པར་གཟིགས་ནས་སྐྱོ་
ལོགས་པར་རྣམ་གཞག་མཛད་དོ། །ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐྱོ་ནི་བཤད་ཟིན་ལ།
མཚོག་གི་སྐྱལ་པའི་སྐྱོ་ནི། ཡེ་ཤེས་ཚས་ཀྱི་སྐྱོ་ཉིད་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཁ་ཅིག་ལ་ཡང་
མཚན་དཔེས་སྤྲས་པའི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱར་སྒྲང་བ་དགའ་ལྡན་གྱི་གནས་ནས་འཕོས་
བ་ལ་སོགས་པའི་རིམ་པས་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་ཤིང་བྱང་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཆང་
ཏུ་བའི་ཚུལ་བསྟན་བ་དེ་ཉིད་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱོ་སངས་རྒྱས་མཚན་ཉིད་པ་མ་
ཡིན་པར་འདོད་པ་ནི། སྤྲིག་པ་བས་ཀྱང་ཆེས་སྤྲིག་སྟེ། དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་སྐྱལ་
སྐྱར་བ་བཏབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་དེ་ཡོན་ཏན་ཅམ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡོན་ཏན་
མཐར་ཐུག་ཀྱང་མ་ཡིན་ལ། དེ་མིན་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཡང་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཏྲགས་ལྔ་མ་མ་གྲུབ་ན། སངས་རྒྱས་མིན་པ་ཉམས་ལ། འདོད་ན་སྤངས་
པ་མཐར་ཐུག་ཡོན་ཏན་མ་ཡིན་ན། ཏྲགས་པ་མཐར་ཐུག་ཀྱང་ཡོན་ཏན་མ་ཡིན་པར་
མཚུངས་སོ། །གཟུགས་སྐྱོ་གཉིས་གདུལ་བའི་གཞན་སྒྲང་ཅམ་ཡིན་གྱི། །སངས་
རྒྱས་རང་སྒྲང་ལ་མེད་པ་དང་། སངས་རྒྱས་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱས་པ་མེད་པའོ།
ཞེས་སྐྱོ་བ་ནི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་སྟེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱོ་གཏན་མེད་
དུ་ཐལ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་མངོན་སུམ་དུ་མ་གཟིགས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན།
རང་སྒྲང་ལ་མེད་པ་འགལ་ལོ། །

སངས་རྒྱས་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་ཏྲག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་ལ། དེའི་

གཟིགས་པའི་རོང་མ་"གྲུབ་^༡པའི་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་མི་འཐད་པར་སྒར་
བཞད་ཟིན་ཏོ། །གཟུགས་སྐྱ་གཉིས་གང་ཟག་སྤྱ་གང་གི་ཡང་རྒྱད་ཀྱིས་མ་བསྐྱས་
བཤམ། འོན་ཏེ། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱད་ཀྱིས་བསྐྱས་པར་འདོད། དང་པོ་ལྟར་ན། བྱང་
རྒྱལ་སེམས་དཔལ་འཕགས་པས་སྦྱིན་པ་གཏོང་བ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྐྱང་བ་
སོགས་རང་རྒྱད་ལ་གོམས་པར་བྱས་པ་ལ་འབྲས་བྱ་མཐར་ཐུག་པ་ཐོབ་པ་མི་སྲིད་
པར་ཐལ། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་གོམས་པའི་འབྲས་བྱ་མཐར་ཐུག་པ་གང་ཟག་
སྤྱ་གང་གི་ཡང་རྒྱད་ཀྱིས་བསྐྱས་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། འོན་ཏེ་ས་བཅུ་རྒྱན་གྱི་ཐ་མ་
བར་དུ་རང་རྒྱད་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་སྦྱིན་སོགས་ཀྱི་སྦྱོད་པ་གོམས་པར་བྱས་པ་ལ་
བརྟེན་ནས། སངས་རྒྱས་པའི་ཆོ། རིག་པ་རྒྱན་ཆད་ནས་དེ་བཞིན་ཉིད་ནས་པར་
དག་པའི་རང་བཞིན་འབའ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བའོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་རྒྱང་བན་གྱིས་འཆི་ཀ་
མ་རྒྱན་ཆད་རིག་པ་འབྱུང་གི་ཤིན་པ་གཏན་མེད་དུ་འགྱུར་བ་ལ་གཞོད་པ་ཅུང་ཟད་
ཀྱང་བསྐྱན་མི་རྒྱས་པས་རྒྱ་རོལ་མཛེས་པ་བའི་ལྷགས་དེ་ཉིད་ལ་ཐུབ་པའི་དགོངས་
པར་མ་སྦྱ་ཞིང་འདིས་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ན་སྒོ་མེད་པར་ཁས་ལེན་པ་ཡང་
བཀག་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

འོན་ཏེ་གཟུགས་སྐྱ་གཉིས་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱད་ཀྱིས་བསྐྱས་པ་ཅམ་མོ་ཞེ་ན།
འོ་ན་གང་ཟག་ལྟ་སྦྱ་སྦྱིན་གྱིས་གཏོང་བའི་སེམས་པ་དང་སྦྱོང་བའི་སེམས་པ་སོགས་
གོམས་པ་རབ་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པ་ན། དེ་ལས་རྒྱད་ཐ་དད་པའི་གང་ཟག་མཆོད་སྦྱིན་
གདུལ་བྱའི་སྤང་རོ་རྒྱན་ཆད་དུ་འགྱོངས་པའི་རྒྱལ་ཡང་མི་སྦྱོན་པའི་ཆོ་རིང་བའི་

^༡ སྐྱ། གྲུབ་

མཐར་ཐུག་པ་དང་། འོངས་སྤྱོད་ཆེ་བའི་མཐར་ཐུག་པ་སོགས་སུ་འདོད་པ་ནི་ལས་
བྱས་པ་ཆུད་ཐོས་པ་དང་མ་བྱས་པ་དང་ཐད་པར་ཁས་ལེན་པའི་ལས་འབྲས་ཕྱིན་ཅི་
ལོག་ཏུ་སྤྱོད་བའི་མཐར་ཐུག་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་། སངས་རྒྱས་རང་
ཆུད་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་སྤྱོད་བཞི། གློ་
ཟད་ཆོས་ཟད་དུ་འདོད་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གཞན་ཀྱི་ལུགས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་དག་
གིས་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་སྤྱོད་གཉིས་སངས་རྒྱས་མཆོན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་
པར་འདོད་པ་ཡང་བཀག་པར་ཤེས་པར་བྱ་ལ། ཁ་ཅིག་དེའི་ཤེས་བྱེད་དུ་བཅོམ་
ལྷན་འདས་ཉིད་ཀྱིས། གང་དག་ང་ལ་གཟུགས་སུ་མཐོང་། ཞེས་སོགས་གསུངས་
པས་སོ། ཞེས་ཤེས་བྱེད་དུ་བྱེད་པ་ནི། སེམས་ནལ་དུ་མི་གནས་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་སྤྱོད་བ་
པོ་དེ་ཁྱོད་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་པར་ཁས་ལྷངས་པ་མ་ཡིན་ནལ། དེས་ན་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་གདགས་པའི་གཞིར་བྱས་ནས་གཟུགས་ཀྱི་སྤྱོད་ནལ་པར་
བཞག་པ་ཡིན་གྱི། བཅ་པོས་བསྐྱས་པའི་རྒྱལ་སྤྱོད་རབ་བསགས་པའི་ལུས་ནི་ཅུང་
ཟད་ཀྱང་མེད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །འདི་དག་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱི་ནལ་གཞག་རྒྱས་
པར་རྟོགས་པར་བྱ་སྟེ། འདིར་ནི་ཆོགས་མངས་སུ་དོགས་ནས་དེ་ཅུམ་ལས་མ་སྤྱོས་
སོ། །འབྲེལ་བ་དོན་གསལ་དུ། ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྤྱང་བ། ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་གཟུགས་སྤྱོད་གཉིས་ཀྱང་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འཛིག་རྟེན་པའི་གློ་ལ་ལྟོས་ནས་
ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་ལ་གསུམ། ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་དང་། འོངས་སྤྱོད་རྟོགས་
པའི་སྤྱོད་དང་། སྤྱལ་པའི་སྤྱོད་། དང་པོ་ལ་གཉིས། མཆོན་ཉིད་ལྷ་ལྷན་དུ་བསྐྱན་པ་དང་།

ཡོན་ཏན་ལྷ་ལྷན་དུ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཐོག་མ་དང་། དབྱས་དང་། མཐའ་^༡སྐྱེ་བ་
དང་། གནས་པ་དང་འཇིག་པ་མེད་ཅིང་འདུས་མ་བྱས་པ་^༢དང་། ཆོས་དབྱིངས་ལས་
ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཚུལ་དུ་རྣམ་པར་དབྱེར་མེད་པས་ཐ་མི་དད་པ་དང་། སྒྲོ་འདོགས་
དང་སྐྱེ་འདེབས་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་སུ་ལྷུང་བ་མེད་པས་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་དང་། ཉོན་
མོངས་དང་ཤེས་བྱའི་སྐྱིབ་པ་དང་། སྒྲོམས་འཇུག་གི་སྐྱིབ་པ་གསུམ་དང་བྲལ་བས་
རྣམ་པར་དག་པའི་བྱད་པར་དང་། སྤི་མ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་དང་། རྣམ་པར་རྟོག་
པས་རྟོགས་ཚུལ་རྟོགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པ་མེད་པ་དང་། ཆོས་དབྱིངས་རང་
བཞིན་གང་ཡིན་པ་དེ་རྟོགས་པ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་རྣལ་འབྱོར་བ་ཡིས་སོ་སོ་
རང་གི་རིག་པའི་ཚུལ་གྱིས་མཐོང་བར་བྱ་བས་ནི་འོད་གསལ་བའི་བྱད་པར་བསྟན་
ཏོ། །རང་བཞིན་རྣམ་དག་དང་སྤངས་པའི་རྣམ་དག་གཉིས་ལུལ་ཅན་གྱི་བྱད་པར་དུ་
བྱས་ནས་བསྟན་ཏོ། །དེ་མེད་རྣམ་པར་རྟོག་མེད་མན་ཆད་ལྷ་པར་སྒྲོར།

གཉིས་པ་ནི། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤི་མ་མེད་པའི་དབྱིངས་དེ་
ནི་ཆད་འདི་ཙམ་དུ་ཟད་དོ། །ཞེས་གཞུལ་དུ་མེད་པས་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་། གཞུའི་སྤྱང་གི་བྲེ་
མ་ལས་འདས་པ་གངས་མཐའ་ཡས་པ་དང་། ལུ་བཞིར་རྟོག་གེས་བསམ་དུ་མེད་པ་
དང་། གཞན་དང་མཉམ་པ་མེད་པ་དང་། ཉོན་མོངས་པ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པའི་
ཉེས་པ་རྣམ་པར་སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་དང་ལྷན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་
ནི། ལྷ་ཆོགས་པའི་དམ་ཆོས་ཀྱི་གསུང་གི་འོད་ཟེར་མངའ་བའི་སྐྱེས་ཞེས་པས་སྐྱེ་ཉོན་
པ་དང་གསུང་བརྗོད་པ་གཉིས་བསྟན་ལ། ལུགས་ཀྱི་མཛད་པ་ནི། འགྲོ་བའི་རྣམ་གྲོལ་

^༡ སྐྱེ་སྐྱེས་དང་། གནས་པ་དང་འཇིག་པ་མེད་ཅིང་འདུས་མ་བྱས་

གྱི་དོན་བསྐྱབ་པ་ལ་བཙོན་པར་མངོན་ལ། དེའི་ཁྱད་པར་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་
བཞིན་དུ་ལྷན་གྱིས་བྱུང་བ་ཡིད་བཞིན་གྱི་ལོར་བུའི་རྒྱལ་པོ་བཞིན་ཏེ་དོ། །སྤྱི་སྤྱོད་གས་
པའི་དངོས་པོར་སྤང་བ་དང་། དེ་ལྟར་སྤང་ཡང་སྤང་བ་ལྟར་དེའི་རང་བཞིན་དུ་བྱུང་བ་
མིན་པ་ནི། སྤང་བ་ལྟར་རང་བཞིན་གྱིས་མ་བྱུང་བ་དང་། གཤུལ་བྱ་ཁ་ཅིག་ལ་རྩལ་སྤ་
རབ་བསགས་པའི་ལུས་ལྟར་སྤང་ཡང་དེ་ལྟར་མ་བྱུང་བ་ལོ། །

གསུམ་པ་ནི། མཆོག་གི་སྤྱལ་པའི་སྤྱོད་པར་འཛིན་ཏེན་ནི་བའི་ལམ་ལ་
འདུན་ཅིང་འཇུག་པ་དང་། དེ་ནས་རབ་ཏུ་སྒྲིན་པ་དང་། ཟག་པ་མེད་པའི་དབྱིངས་
ལས་བསྐྱང་སྟེ་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་ལུང་སྟོན་པའི་རྒྱུའི་གཟུགས་ཀྱི་སྤྱོད་གང་ཡིན་པ་དེ་
ཡང་འཛིན་ཏེན་འདིར་ནི་རྒྱན་མི་འཆད་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟག་པར་གནས་ཏེ། རྣམ་
མཁའི་ཁམས་སུ་གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་རྒྱན་མི་འཆད་པ་བཞིན་ནོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ཡེ་ཤེས་གཅིག་ཉིད་གཟུགས་ཀྱི་སྤྱོད་ཀྱི་བ་སྤྲུག་བརྒྱུ་ལ་སོགས་པ་མཐའ་ཡས་པ་ལ་
དུས་ཅིག་ཅར་དུ་བརྟེན་ནས་གནས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མཆོམས་སྤྱར་བ་དང་། ཅ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཆོགས་སུ་
བཅད་པ་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྤྱིའི་དབྱེ་བ་དང་། སོ་སོའི་རང་བཞིན་
རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། དབྱེ་གཞི་བཤད་པ་དང་། འབྱེད་པའི་རྒྱ་
མཆོན་དང་། དབྱེ་བའི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱིད་པ་ཐ་མ་པའི་ཆེ་སྒྲོབ་དཔོན་གཞན་
ལ་མི་ལྟོས་པར་རང་ཉིད་གྱིས་བྱང་ཆུབ་མཛོན་དུ་བྱས་ཤིང་། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་
མཛོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པས་རང་བྱུང་རྣམས་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དང་། སྤྱིབ་
པ་ཟད་པར་སྤངས་པས་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཅེས་གང་བརྗོད་པ་དང་། མཆོག་ཏུ་མཐར་

ཐུག་པའི་ཐུང་ལས་འདས་པ་བརྟེན་པ་དང་། རང་ལས་རྟོགས་པ་དམའ་བ་གཞན་
གིས་ངེ་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བསམ་དུ་མེད་ཅིང་། དག་བཅོམ་པ་སོ་སོར་རང་གིས་རིག་
པའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་བས་སྐྱ་གསུམ་དུ་དབྱེ་བའི་གཞི་བསྟན་ཏོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་
ལ་དབྱེ་ན་ཟབ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱ་དང་། རྒྱ་ཆེ་བ་^༡ལོངས་སྟོང་རྟོགས་པའི་སྐྱ་དང་།
བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་སྐུ་ལ་པའི་སྐྱ་བཤད་ཟེན་པ་དང་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་
ཡོན་ཏན་གྱི་ཆོས་ཀྱི་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་གསུམ་དུ་དབྱེ་ཏོ། །གསུམ་པ་ནི།
ཆོས་སྐུའི་རང་བཞིན་ལ་སོགས་པའི་སྐྱ་གསུམ་དག་གི་དབྱེ་བ་རབ་ཏུ་འབྱུག་གོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱ་དང་། ལོངས་སྟོང་རྟོགས་པའི་སྐྱ་དང་། སྐུ་
པའི་སྐྱ་ཏོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མཆན་ཉིད་དང་ཡོན་ཏན་གྱི་གངས་དང་། དེ་དག་སོ་སོར་
བཤད་པ་དང་། ཡོན་ཏན་ལྡར་འབྱེད་པའི་རྒྱ་མཆན་ནོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་སངས་རྒྱས་
རྣམས་ཀྱི་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱ་འདུས་མ་བྱས་པ་སོགས་མཆན་ཉིད་ལྟ་དང་། མདོར་ན་
གཞལ་དུ་མེད་པ་སོགས་ཡོན་ཏན་ལྟ་དང་ནི་ལྟ་བ་ཉིད་དུ་རིགས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མཆན་ཉིད་ལྟ་བཤད་པ་དང་། ཡོན་ཏན་ལྟ་བཤད་པའོ། །དང་
པོ་ནི། སྐྱེ་འཇིག་གནས་གསུམ་དང་བྲལ་བས་འདུས་མ་བྱས་ཤིང་ཡོན་ཏན་རང་བཞིན་
ཐ་དད་པའི་ཚུལ་དུ་རྣམ་པར་དབྱེར་མེད་པ་དང་། སྐྱེ་འདོགས་དང་སྐྱར་འདེབས་ཀྱི་
མཐའ་གཉིས་དག་ནི་རྣམ་པར་སྤངས་པ་དང་། ཉོན་མོངས་པའི་སྤྲིབ་པ་དང་། ཤེས་བྱའི་
སྤྲིབ་པ་དང་། ལྟོམས་འབྱུག་གི་སྤྲིབ་པ་གསུམ་ལས་ནི་ངེས་པར་གྲོལ་ཏེ། སྤངས་པའི་
བྱད་པར་སོགས་མཆན་ཉིད་ཀྱི་ཆ་དང་པོ་བཞིའོ། །ལྟ་བ་ནི་བྱི་མ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་

^༡ སྐྱ་ལ་

པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། རྣམ་འབྱོར་བ་རྣམས་ཀྱིས་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པའི་ཡུལ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་དང་། ཆོས་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་དག་པའི་
ཕྱིར་ན་རྒྱ་མཚན་བཞིས་འོད་གསལ་བ་བསྟན་ཏོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཆད་འདི་ཅམ་དུ་ཟད་ཀྱི་གཞན་དུ་མེད་དོ་ཞེས་གཞལ་དུ་མེད་པ་
དང་། ཡོན་ཏན་གྱི་གངས་མཐའ་མེད་པ་དང་། ལུ་བཞིར་རྟོག་གེས་བསམ་དུ་མེད་པ་
དང་། གཞན་དང་མཉམ་པ་མེད་པ་དང་། ཇི་མས་དག་པའི་མཐར་ཐུག་པའི་ཡོན་ཏན་ལྔ་
པོ་རྣམས་དང་ཡང་དག་པར་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲུ་ལྡན་ཏེ། དག་པ་གཉིས་མཐར་ཐུག་
པའོ། །གསུམ་པ་ནི། ཡོན་ཏན་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཕྱིར་དང་། གངས་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། རྟོག་
གའི་ཡུལ་ནི་མིན་པའི་ཕྱིར་དང་། སངས་རྒྱལ་འབའ་ཞིག་ལ་ཡོད་ཀྱི་གཞན་ལ་མེད་
པའི་ཕྱིར་དང་། ཉོན་མོངས་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། གཞལ་མེད་
ལ་སོགས་པ་ཡོན་ཏན་ལྔ་པའི་རྒྱ་མཚན་དུ་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སོ་སོར་བཤད་པ་དང་། བསྐྱུས་ཏེ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་
གསུམ། རྒྱ་མཚན་དཔེས་སྤྲས་པ་དང་གསུང་ཆོས་སྟོན་པའི་རིགས་འདྲ་རྒྱུན་མི་
འཆད་པ་དང་། མཛད་པ་རྒྱུན་མི་འཆད་ཅིང་དེ་གསུམ་ལྟན་གྱིས་བྱུང་བར་འཇུག་པ་
དང་། རྒྱ་ཆོགས་སུ་སྤང་ཡང་སྤང་བ་ལྟར་རང་བཞིན་གྱིས་མ་བྱུང་བའོ། །དང་པོ་ནི།
བརྗོད་བྱ་ཀྱང་རྗོད་པ་དང་དོན་དམ་པ་སྟོན་པའི་བྲང་དོན་དང་ངེས་དོན་གྱི་གསུང་སྒྲ་
ཆོགས་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ལ་རྗོགས་པར་འོངས་སྟོན་པ་པོ་རང་བཞིན་སྒྲ་
མཚན་དཔེས་སྤྲས་པ་འཁོར་བ་ངེ་སྟོན་མ་སྟོངས་ཀྱི་བར་དུ་རིགས་འདྲ་རྒྱུན་མི་
འཆད་པའི་གསུང་གི་ཆོས་ནི་དེ་དང་འདྲ་བར་སྤང་བའི་ཕྱིར་དང་། དེས་སྒྲ་སྟོན་པ་

གསུང་རྒྱན་མི་འཆད་པ་འོ་པོ་ངེས་པ་དང་ཡོངས་སྤྱོད་ངེས་པ་བསྟན་ཏོ། །

གཉིས་པ་ནི། བསྐྱལ་པ་གངས་མེད་གསུམ་དུ་སྦྱིང་རྗེ་ཆེན་པོ་གོམས་པ་མཐར་
ཐུག་པས་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དག་པའི་རྒྱ་མཐུན་པའི་འབྲས་བུ་དངོས་སུ་མཐར་ཐིམ་
པའི་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་རྣམས་དང་། བརྒྱད་ནས་རིགས་ཅན་གསུམ་གའི་འགྲོ་
བའི་དོན་རྒྱན་མི་འཆད་པའི་ཕྱིར་དང་། འདིས་མཛད་པ་རྒྱན་མི་འཆད་པ་བསྟན་
ཏོ། །དེ་གསུམ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་ཅིང་ལྷན་གྱིས་བྱུབ་པར་གཏུལ་བུའི་འདོད་
པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་སྒྲོང་བར་མཛད་པའི་ཕྱིར། འདིས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་
མེད་ཅིང་ལྷན་གྱིས་བྱུབ་པ་བསྟན་ཏོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུའི་མཐུའི་ངོ་པོ་དང་རུས་པ་སྣ་ཆོགས་སུ་
སྤང་ཡང་སྤང་བ་ལྟར་རང་བཞིན་གྱིས་མ་བྱུབ་བཞིན་དུ་རྩ་འབྲུལ་གྱིས་ཐེག་པ་ཆེན་
པོའི་ཆོས་ལ་རྫོགས་པར་ཡོངས་སྤྱོད་པར་རྣམ་པར་གནས་ནས་སྣ་ཆོགས་སུ་སྤང་
ཡང་སྤང་བ་ལྟར་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་བྱུབ་པའོ། །འདིས་ཡོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་
སྤྱིའི་རྒྱུན་ལས་མཆོག་གི་སྤྱལ་པའི་སྤྱུ་ལ་སོགས་པའི་སྤྱིའི་བཀོད་པ་རྒྱད་ཅ་དང་པ་
ལྟར་སྤང་བ་དུ་མ་སྟོན་ཡང་། དེ་ལྟར་མ་བྱུབ་པ་ཡོངས་སྤྱིའི་རུས་མཐུའི་བྱང་པར་
དང་། ཡོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྤྱི་ཉིད་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་པར་སྤང་ཡང་དེར་
མ་བྱུབ་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། སྣ་ཆོགས་སུ་སྤང་བ་དཔེས་བསྟན་
པའོ། །དང་པོ་ནི། གསུང་བརྗོད་པ་དང་། སྤྱི་སྟོན་པ་དང་། མཛད་པ་རྒྱན་མི་འཆད་པ་
གསུམ་དང་། གསུམ་འབད་ཚེལ་གྱིས་མཛོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་མེད་པ་དང་། རྒྱད་སོ་

སོ་ཐ་དད་པ་སྣ་ཚོ་གསུམ་མ་གྲུབ་ཀྱང་། དེའི་ངོ་བོ་པ་མིན་པར་སྟོན་པ་མཛད་ལ།
ཡངས་སྤྱོད་རྟོགས་པའི་སྤྱི་འདིར་ནི་སྣ་ཚོ་གསུམ་སྟོན་པར་མཛད་པ་དང་ཡོན་ཏན་ནམ་
པ་ལྟར་བརྟེན་དོ། །གཉིས་པ་ནི། ཞོར་བྱ་ཁ་དོག་སྣ་ཚོ་གསུམ་མ་གྲུབ་ཀྱང་། རི་ལྟར་
ཚོན་ནི་སྣ་ཚོ་གསུམ་གྱིས་ཞོར་བྱ་ཁ་དོག་སྣ་ཚོ་གསུམ་བསྐྱར་ནས་ཞོར་བྱ་རང་གི་ཁ་
དོག་གི་དངོས་པོ་མིན་པར་སྟངས་པ་ལྟར་དེ་བཞིན་དུ་རིགས་དང་བསམ་པ་སྣ་ཚོ་གསུམ་
པའི་འགྲོ་བའི་སྟེན་སྣ་ཚོ་གསུམ་པས་ཁྲུབ་པ་དག་དེ་རང་གི་དངོས་པོ་མིན་པར་སྟངས་པ་
ནི་སྟངས་བཞད་པ་ལྟར་དོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། མཆོག་གི་སྤྱལ་པའི་སྤྱིའི་རང་བཞིན་དང་། མཛད་པ་བརྟུ་
གཉིས་ཀྱིས་དོན་སྤྱབ་པའི་ཚུལ་དང་། གདུལ་བྱ་བའི་རིམ་པ་བསྟན་པའོ། །དང་
པོ་ནི། རྒྱ་ཐུགས་རྩེ་ཆེན་པོས་འདིག་རྟེན་རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་ཁམས་དང་བསམ་
པ་དང་བག་ལ་ཉལ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་མཐེན་པ་པོ་དེས། ཆེད་དུ་བྱ་བ་འདིག་རྟེན་
ཀྱན་ལ་གཟིགས་ནས་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱུ་ལས་མ་གཡོས་པར་ནམ་པར་སྤྱལ་པའི་རང་
བཞིན་ལྷ་ཆོགས་ཀྱིས་གདུལ་བྱ་དང་མཐུན་པར་དོན་མཛད་དེ། འདིས་ནི་ལོངས་
སྟོང་རྩོགས་པའི་སྤྱུས་སྤྱལ་བ་སྤྱལ་པར་མཛད་པ་བསྟན་ཏོ། །

གཉིས་པ་ནི། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པའི་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་སྟོན་པ་དཔེར་བྲུས་
ན་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་རྫོགས་པར་སྟོན་པའི་གནས་ནི་འདོད་པའི་ཁམས་ཡིན་ལ།
དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་འཛམ་གྲུའི་སྒྲིང་པ་ལས་ཀྱི་ས་བ་ཡིན་པས་སྐྱོ་བ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར།
མཛོད་པར་རྫོགས་པར་འཛོད་ཀྱང་པའི་ཚུལ་ནི་འཛམ་གྲུའི་སྒྲིང་དུ་སྟོན་པར་མཛད་པ་
ཡིན་ནོ། །འདོད་པའི་ཁམས་སུ་ཐོག་མར་སྐྱེ་པའི་ཚུལ་སྟོན་པ་དགའ་ལྟན་དུ་སྒྲུའི་བྱ་

དམ་པ་ཉོག་དཀར་པོ་ལྟ་བུར་མངོན་པར་སྐྱེ་བ་དང་། དེ་ནས་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་
དང་པོ་དགའ་ལྡན་གྱི་གནས་ནས་ནི་འཛམ་གླུའི་སྤིང་དུ་འཕོ་བ་དང་། གཉིས་པ་ལུས་
གྱི་ལྷུམས་སུ་འབྱུག་པ་དང་། གསུམ་པ་སྐྱེ་བ་ལྷུམས་པ་དང་། བཞི་པ་བཟོའི་གནས་
སོགས་སྐྱེ་ཅལ་དུ་ག་ཅུ་ཅུ་བཞི་ལ་མཁས་པ་དང་། ལེ་པ་བཅུན་མོའི་འཁོར་གྱིས་
དབྱེས་པར་རོལ་བ་དང་། དུག་པ་ཁབ་ནས་བྱུང་སྟེ་རང་བྱུང་གི་བསྟེན་ཇོགས་ཀྱིས་
ངེས་པར་འབྱུང་བ་དང་། བདུན་པ་རྩ་བོ་ནི་རྩ་བའི་འགྲམ་དུ་ལོ་དུག་དཀར་བ་སྟོང་
པ་དང་། བརྒྱད་པ་དོ་རྩེའི་གདན་དུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་བྱུང་དུ་གཤེགས་པ་བྱང་ཆུབ་
སྟིང་པོར་གཤེགས་པ་དང་། དགུ་པ་བདུད་ཀྱི་ཕྱེ་མ་ལུས་པ་འཛོམས་པར་མཛད་པ་
དང་། བཅུ་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་པར་ཇོགས་པར་ནི་བྱང་
ཆུབ་པ་དང་། བཅུ་གཅིག་པ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་དུ་བསྐྱོར་བར་མཛད་
པ་དང་། བཅུ་གཉིས་པ་ཐོང་ཁྲིར་རྩ་མཆོག་ཏུ་ཤིང་ས་ལ་བྱང་ཅིག་གི་བྱང་དུ་ཐུང་ན་
ལས་འདས་པར་གཤེགས་པའི་མཛད་པ་རྣམས་སྟོན་པར་མཛད་དོ། །དགའ་ལྡན་དུ་
སྐྱེ་བ་དང་པོར་བྱེད་ན། ལྷུམས་སུ་ཁྱེགས་པ་དང་བལྟམས་པ་གཅིག་ཏུ་བྱའོ། །མཛད་
པ་གང་དུ་སྟོན་ན། ཡོངས་སུ་མ་དག་པའི་ཞིང་རྣམས་སུ་འོ། །དུས་ནི། སྤིང་པ་རི་སྤིང་
གནས་པར་སྟོན་པར་མཛད་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པ་དང་། ཟག་པ་དང་བཅས་པ་
ཐམས་ཅད་སྤྲུག་བསྐལ་བ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པ་དང་། ཐུང་ན་ལས་
འདས་པ་ཞི་བའི་སྤྲ་ཡིས་འཁོར་བ་མཐའ་དག་གིས་ཡིད་འབྱུང་བ་དང་། ཐར་པ་ཐོབ་
པའི་ཐབས་མཁྱེན་པ་མཆོག་གི་སྤྲུལ་པའི་སྤྲུས་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་བསྟན་ནས་

སེམས་ཅན་རྣམས་སྲིད་པ་གསུམ་ལ་སྐྱོ་བ་བསྐྱེད་ནས་ཞི་བ་སྤྲོད་ལས་འདས་པ་ལ་
 རབ་ཏུ་འཇུག་པར་མཛད་དོ། །ལྟ་བ་བཀར་བཏགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་བཞིའི་སྒོ་ནས་ཐེག་པ་
 ཆེན་པོའི་རིགས་ཅན་རྣམས་ཀྱང་ཐོག་མར་འཁྲིད་པར་མཛད་པ་སྤྲོད་བཤད་པ་ལྟར་
 ཡིན་ལ། གནས་སྐབས་ཉན་རང་དུ་རིགས་ངེས་པ་ནི་དེ་བསྟན་ནས་ཐོག་མར་དམན་
 པའི་སྤང་འདས་སུ་འཁྲིད་པར་མཛད་དོ། །དེ་ནས་སྤྱག་ཀྱན་ཞི་བའི་ལམ་ལ་རབ་ཏུ་
 ཞུགས་པ་མཐར་ཐུག་པའི་སྤྲོད་ལས་འདས་པ་ཐོབ་སྟེ་པའི་འདུ་ཤེས་ཅན་དེ་དག་
 ཞི་བའི་དབྱིངས་ལས་བསྐྱེད་ནས་དམ་ཆོས་པར་དཀར་པོ་ལ་སོགས་ལས་ཆོས་ཀྱི་དེ་
 ཉིད་འཁོར་གསུམ་ཡོངས་སུ་དག་པའི་གཏམ་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་སྤྱབ་པའི་
 ཚུལ་བསྟན་པ་ཡིས་ཉན་རང་དེ་དག་སྤྲོད་པའི་འཁོར་བའི་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་བར་ཞི་བ་ལས་
 གོང་དུ་བཞོད་མི་དགོས་པར་འདྲིན་པ་ལས་ལྷོག་སྟེ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཐབས་དང་ཤེས་
 རབ་བསྟན་པས་ཡོངས་སུ་བཟུང་བས་ཐེག་པ་མཆོག་ལ་སྦྱོར་པར་མཛད་དེ་ཐུན་མེད་
 པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཚུབ་མཆོག་ཏུ་ལུང་བསྟན་ཏོ། །

འདི་དབྱེད་པར་བྱ་སྟེ། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དག་བཅོམ་པ་ཞི་བའི་
 དབྱིངས་ལས་བཞེངས་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་དུ་འཇུག་པ་ན། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་
 ཆོགས་ལམ་ནས་འཇུག་པའམ། འོན་ཏེ་མཐོང་ལམ་ཡན་ཆད་ནས་འཇུག་ཅེ་ན། འདི་
 ལ་གཞན་གྱི་འདོད་པ་སྤྲོད་དུང་བ་དང་། རང་གི་ལུགས་རྣམས་པར་བཞག་པའོ། །དང་
 པོ་ནི། གཞན་དག་ན་རེ། ཉན་ཐོས་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་འདོད་
 པ་ལྟར་ན་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་མན་ཆད་དུ་འཇུག་པ་མི་རིགས་ཏེ། ལྟོང་ཉིད་
 སྤྲོད་མ་རྟོགས་པ་མཛད་སྟེ་གསུམ་གསུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཆེད་དུ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་

མཐོང་ལམ་བསྐྱེད་དགོས་པ་ཡིན་ན། ལྷོང་ཉིད་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་ཟིན་གོམས་
བར་བྱས་པས་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། དེའི་ལྟར་ན་ས་བདུན་པ་ཡན་ཆད་ནས་
འབྲུག་ལ། ཉན་ཐོས་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་མེད་པའི་ལྟར་ན། ལྷོང་ཉིད་
མངོན་སུམ་གྱིས་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བསྐྱེད་དགོས་ཤིང་།
དེའི་རྒྱུར་སྒྲོམ་བྱུང་གིས་ལྷོང་ཉིད་དོན་སྤྱི་འཇུག་གྱིས་སྒྲོམ་པའི་སྒྱུར་ལམ་བསྐྱེད་
དགོས་ལ། དེ་ལ་ཡང་ལྷོང་པ་ཉིད་ཐོས་བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་འབབས་དགོས་པས་
ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོགས་ལམ་ནས་འབྲུག་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ནི་ཤིན་ཏུ་མི་
རིགས་ཏེ། ཉན་ཐོས་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་མེད་པར་འདོད་པ་ལྟར་ན་
ཡང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མཐོང་ལམ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེད་མི་དགོས་པར་ཐལ། བདག་མེད་
སྤར་མ་རྟོགས་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་ཆེད་དུ་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་
ལམ་བསྐྱེད་དགོས་པ་ཡིན་ལ། ཉན་ཐོས་དབྱ་བཅོམ་པས་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་
རྟོགས་ཟིན་གོམས་བར་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ།

ཞེས་སྒྲུས་ན་ལན་ཅི་ཡོད། །ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བདག་མེད་ཅེས་མངོན་
སུམ་གྱིས་གསར་དུ་རྟོགས་པས་རབ་ཏུ་སྤྱེ་བ་མ་ཡིན་གྱི། ལྷོང་ཉིད་སྤུ་མོ་མངོན་
སུམ་གྱིས་གསར་དུ་རྟོགས་པས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པས། དེ་གསར་དུ་བསྐྱེད་
དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། འོ་ན་ལུགས་སྤུ་མ་ལྟར་ན་ཡང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མཐོང་
ལམ་ངེས་པར་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་དགོས་པར་ཐལ། དེ་ནི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་རྒྱ་
ཆེན་པོ་དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་གཉིས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། །བསོད་
ནམས་ཀྱི་ཆོགས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་མཐོང་ལམ་དེ་རྒྱུད་ལ་གསར་དུ་བསྐྱེད་དགོས་

ཤིང་། དེའི་རྒྱུ་རྐྱེན་ཆོག་སྤྱོད་ཡང་རྒྱུ་ལ་བསྐྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། ལྷན་ཐོག་སྤྱོད་པ་ལྟར་ཆོག་སྤྱོད་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོག་སྤྱོད་པ་བདུན་པ་ཡན་ཆད་དུ་རྒྱུ་རྐྱེན་ཆོག་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་མེད་དོན་ཞིན། འོན་ཀྱང་དུ་མཐར་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་འདོད་པས་དང་པོར་ངེས་པར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་དུ་འཇུག་རིགས་པར་ཐལ། བཙུན་འབྲུག་འབར་བས་ཉན་ཐོས་དག་བཙུན་པའི་འབྲུག་བྱ་ཆོག་སྤྱོད་པ་ལ་ཐོབ་ཀྱས་ཤིང་། དེ་ནས་སྤྱོད་པ་མན་ཆད་རྒྱུ་ལ་སྤྱོད་མི་དགོས་པར་སྤྱོད་པ་ནས་ལྷན་ཐོག་ཆོག་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཐོག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོག་སྤྱོད་པ་ལ་ཡང་བསྐྱེད་པ་ཆེན་པོ་གྲངས་མེད་པ་གཅིག་གི་བར་ཆོག་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར་རོ། དེས་ན། འདི་ལ་བཙུན་པ་ཉན་ཐོས་དག་བཙུན་པས་ཐོག་ཆོག་སྤྱོད་པ་ལྟར་མན་ཆད་རྒྱུ་ལ་སྤྱོད་མི་དགོས་པ་དང་། སྤྱོད་པ་མ་མཐར་བྱས་ནས་དེ་ནས་འཇུག་པར་འདོད་པ་སོགས་ཀྱང་མི་འཐད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེས་ན་ཉན་རང་དག་བཙུན་པས་བདག་མེད་པ་སྤྱོད་པ་གཉིས་ཀ་མངོན་སུམ་དུ་རྒྱུ་རྐྱེན་ཆོག་སྤྱོད་པ་ལྟར་མེད་ཀྱི། དེ་ལྟར་ཡང་ཐོག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་དུ་འཇུག་པའི་ཆེ་ནི། ཆོག་སྤྱོད་པ་ལམ་ནས་ངེས་པར་འཇུག་སྟེ། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོག་སྤྱོད་པ་བསྐྱེད་པའི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མཐའ་ཡས་པ་ཐོག་མར་ཐོས་བསམ་གྱིས་ལེགས་པར་གཏན་ལ་ཐབ་ནས་དེ་ནས་འཇུག་ཆེན་པའི་སྤྱོད་པ་གྱིས་བསྐྱེད་པ་གྲངས་མེད་པའི་བར་དུ་གོ་མས་པར་བྱས་པ་ལས། དེའི་རྒྱུ་རྐྱེན་སྤྱོད་པ་ལྟར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། དེ་ལྟར་བྱའི་ཆོག་སྤྱོད་པ་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་ཆེ་སོ་སོ་སྤྱོད་པོར་འདོད་པ་ནི་འཕགས་པའི་གང་།

ཐག་ལ་སྐྱར་བ་འདེབས་ཤིང་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གྱི་སྤངས་པ་སྐྱར་
སྟོག་པ་ཐར་བ་ལ་ཡིད་བརྟན་མི་རུང་བར་འདོད་པའི་སོག་ལྟ་ཆེན་པོར་ཤེས་པར་
བྱའོ། །འོན་ཏྲུང་ཉིད་མངོན་སུམ་གྱིས་སྤར་མ་རྟོགས་པ་གསུང་དུ་རྟོགས་པར་བྱར་
མེད་པས་མཐོང་ལམ་ཆ་ཤས་ཀྱིས་བསྐྱེད་བ་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེན། དེ་ནི་
བྱེད་ཀྱི་ཉན་ཐོས་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་མེད་པར་འདོད་པའི་ལམ་གྱི་
འཇུག་ཚུལ་དེ་ལ་ཡང་ལན་རིམ་ལྡར་འདེབས་སོམས་ཤིག །འདིར་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་
རིགས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་རིགས་པ་མདོར་བསྐྱུས་པ་ཅམ་ལ་བརྟེན་ནས་སྟོང་བ་ཉིད་
ཀྱི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ནས་གོམས་པར་བྱས་པས་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་
འཐོབ་ལ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་དུ་ཞུགས་པའི་ཆེ་ནི། དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས་
གསུངས་པ་ལྟར་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་ཡང་རིགས་པའི་ཆོགས་མཐའ་ཡས་པའི་སྒོ་
ནས་ངེས་པ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པས་ཆོས་དབྱིངས་ཀྱང་ཏུ་འགོ་བའི་དོན་དུ་རྟོགས་པ་
ས་དང་པོར་བཞག་གི། ཉན་རང་འཕགས་པ་ལ་མ་བཞག་པའི་བྱིར་རོ། །

གཞན་ཡང་། ཆོས་དབྱིངས་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པ་ཅམ་དུ་བྱུང་པར་མེད་
ཀྱང་། མི་མཐུན་པའི་སྟོགས་འཛོམས་པ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱས་པ་དང་། མཐུ་ཆེ་ཆུང་
གི་བྱུང་པར་སོགས་ནི་རིམ་བུར་ཡུངས་འབྱུང་ཆད་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེས་ན་
ཉན་ཐོས་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་པའམ། མེད་པར་འདོད་ཀྱང་རུང་སྟེ།
ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོགས་ལམ་ནས་འཇུག་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །འདི་ལ་བརྟེན་ནས་
ཐེག་པ་ཆེན་པོར་རིགས་ངེས་པ་དང་། གནས་སྐྱབས་ཉན་ཐོས་སུ་རིགས་ངེས་པ་
དུས་མཉམ་དུ་ཆོགས་ལམ་ནས་འཇུག་པ་གཉིས་སྒྲ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་ལ་

ཐོག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཅན་དེ་ཉིད་ཆེས་ཤིན་ཏུ་སྤྱར་ཞིང་། ཅིག་ཤོས་ཆེས་ཤིན་ཏུ་བྱལ་བའི་ཁྱད་པར་ཡང་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དེའི་རྒྱ་མཚན་རིགས་པའི་ཆོག་གས་མཐའ་ཡས་པས་བརྗོད་པར་བྱས་མོད་ཀྱི། འདིར་ནི་ཆོག་མངས་སུ་དོགས་ནས་མ་གྲིས་སོ། །དམ་ཆོས་བསྐྱེད་ཀྱང་པོའི་མདོ་ལས། ཉན་ཐོས་ཐོག་ཆེན་གྱི་ལམ་དུ་འཇུག་པར་གསུངས་པ་ཤེས་བྱེད་དུ་མཛད་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་དུ་ཡོངས་སུ་བསྐྱར་བ་པའི་ཉན་ཐོས་ལ་དགོངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་། སྐབས་དང་ཤུགས་ལ་སོགས་རྒྱ་མཚན་ཡང་དག་གང་ཡང་མེད་པར་སྤྱིའི་སྤྱ་བྱེ་བྲག་ལ་འཇུག་གོ། །ཞེས་པ་ཡང་ཡིད་ཆེས་པའི་གནས་སུ་མི་རུང་བས། མཐར་ཐུག་ཐོག་པ་གཅིག་དུ་སྐྱབ་པའི་གཞུང་ལེགས་པར་བརྟགས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་དོན་བསྐྱེད་པ་ནི། སངས་རྒྱས་གྱི་ཆོས་ཉིད་དང་དེ་ལ་ཉག་དུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཆོས་གྱི་སྤྱོད་ཀྱི་གས་པར་དཀའ་བས་ཟབ་པ་དང་། ཡོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྤྱ་ནི་གདུལ་བྱ་གདུལ་བའི་མཐུ་ནི་སྤྱ་ཆོག་གས་དང་ལྡན་པས་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་། མཆོག་གི་སྤྱལ་པའི་སྤྱ་ནི་སོ་སོ་སྤྱ་བོ་ལ་ཡང་དངོས་སུ་སྤང་ནས་བྲིས་པའི་དོན་བསམ་པ་དང་མཐུན་པར་གདུལ་བྱ་རབ་དུ་འཕྲེན་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར་སྤྱ་གསུམ་པོ་འདི་དག་གངས་བཞིན་དུ་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་སྤྱ་དང་། བདག་ཉིད་ཆེན་པོར་ཤེས་པར་བྱའོ། །འདིར་ནི་དང་པོ་ཆོས་གྱི་སྤྱ་སྟེ་ཕྱི་མ་གཉིས་པོ་ནི་གཟུགས་གྱི་སྤྱའོ། །ནམ་མཁའ་ལ་ནི་གཟུགས་གྱི་སྐབས་ཆེད་ནས་གནས་པ་བཞིན་དུ་དང་པོ་ཆོས་གྱི་སྤྱ་གཉིས་གནས་ཏེ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཇི་མ་མཐའ་དག་གིས་རྣམ་པར་དག་པ་ན་གཟུགས་གྱི་སྤྱ་གཉིས་གྱི་གོ་སྐབས་ངས་པར་ཆེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

། ཉམ་པའི་བྱང་པར་བཤད་པ། ་༽

གཉིས་པ་རྟག་པའི་བྱང་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས། མཚམས་སྐྱར་བ་དང་། རོན་
བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། འགྲོ་བ་ལ་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བསྟན་པ་དང་།
བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ལ་གཉིས། གཟུགས་སྐྱ་བརྟག་པའི་རྒྱ་མཚན་བདུན་དང་། ཆོས་སྐྱ་
བརྟག་པའི་རྒྱ་མཚན་གསུམ་སོ། །དང་པོ་ནི། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱ་འཁོར་བ་རི་སྤྱིད་ཀྱི་
བར་དུ་གནས་པའི་ཟད་མི་ཤེས་པའི་ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་རྒྱ་མཐའ་ཡས་པ་སྟོན་དུ་
སོང་བའི་ཕྱིར་དང་ཆེད་དུ་བྱ་བ་སེམས་ཅན་ཀྱི་དོན་མཛད་པ་ལ་དོན་བྱ་ཡུལ་
སེམས་ཅན་ཟད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། འཁོར་བ་རི་སྤྱིད་པར་སེམས་ཅན་ཀྱི་དོན་
མཛད་པར་བཞེད་པའི་བརྟེན་བ་དང་རྒྱས་མཐུ་རྒྱ་འཕྲུལ་གཉིས་ཀ་ཉམས་པ་མེད་པའི་
ཕྱིར་དང་། ཤེས་བྱ་རི་སྟོན་པ་མཐའ་དག་མངོན་སུམ་དུ་གཟེགས་ཤིང་རི་སྟོན་བ་ལ་
དམིགས་པའི་མཐུན་པ་མངའ་བ་དང་སྐྱབ་བསྐྱུལ་གྱིས་མི་གཞོད་པའི་བསམ་གཏན་
ཀྱི་བདེ་བ་ཕྱན་ཆོགས་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཉེས་པ་གང་གི་ཡང་དབང་དུ་མི་འགྲོ་
བའི་ཆོས་ཀྱི་དབང་སྐྱབ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ལོ། །གཉིས་པ་ནི། འཆི་བའི་བདུད་ཟད་པར་
བཅོམ་པའི་ཕྱིར་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་རོ་པོ་མེད་པ་རང་བཞིན་དུ་གནས་
པའི་ཕྱིར་དང་། གདུལ་བྱ་བསྐྱབ་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་མགོན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
སྐྱ་གསུམ་པོ་རྟག་པའི་བྱང་པར་དང་ལྷན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མཚམས་སྐྱར་བ་དང་། ཅ་བའོ། །དང་པོ་ནི། །འདིའི་ཞེས་
སོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སོ་སོར་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས།

གཟུགས་སྐྱེ་བཏག་པའི་རྒྱ་མཚན་བདུན་དང་། ཆོས་སྐྱེ་བཏག་པའི་རྒྱ་མཚན་གསུམ་
མོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། འཛིག་རྟེན་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་རྒྱ་དང་། མི་འདོར་བའི་རྒྱ་ལོ། །

དང་པོ་ཟད་མི་ཤེས་པ་སྟོན་དུ་སོང་བ་ནི། སྟོན་བསྐྱེད་པ་བྱངས་མེད་གསུམ་
གྱི་བར་དུ་ལུས་དང་སྟོག་དང་ཡོངས་སྟོང་རྣམས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་སྦྱིན་པར་
བཏང་ནས་དམ་པའི་ཆོས་མ་ལུས་པ་འཛིན་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཆེད་དུ་བྱ་བ་
ཟད་པ་མེད་པ་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྒྲ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་འགོད་པར་
བཞེད་ནས་སེམས་ཅན་ཀྱང་ལ་པན་པའི་ཕྱིར་དང་པོར་དམ་བཅས་པ་མཐར་འབྲིན་
པར་མཛད་པའི་ཕྱིར་བཞེད་པ་མངའ་བ་སྦྱར་བ་སྤྲོད་སྤྲུམ་ཆོག་པ་དང་ལྡན་པ་ནི།
མངས་རྒྱས་ཉིད་ལ་ཉོན་སྤྱི་བ་ཟད་པས་གཙང་བ་དང་། ཤེས་སྤྱི་བ་ཀྱིས་དག་པའི་
ཐུགས་རྗེ་འཁོར་བ་ཇི་སྟེན་གྱི་བར་དུ་རབ་དུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། བཞེད་ན་ཇི་སྟེན་གྱི་
བར་དུ་བཞུགས་པའི་རྒྱས་པ་མངའ་བའི་རྒྱ་འཕྲུལ་ཀྱང་པ་སྟོན་པ་ནི། རྒྱ་འཕྲུལ་དེ་
བཞིས་ཏྲག་དུ་གནས་པར་སྟོང་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ལྷན་དོར་གྱི་གནས་ལ་ཉེ་རིང་དང་བྲལ་བས་ཏྲག་དུ་གནས་ཏེ།
མཐུན་པས་འཁོར་བ་དང་ཐུང་ན་ལས་འདས་པའི་མཐའ་གཉིས་སུ་འཛིན་པ་ལས་
གྲོལ་བའི་ཕྱིར། ཐུག་བསྐྱེད་ཀྱིས་མི་གཞོད་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་བདེ་བ་སྤྲོད་སྤྲུམ་
ཆོག་པ་དང་ལྡན་པས་ཏྲག་དུ་བསམ་ཡས་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བདེ་བ་སྤྲོད་སྤྲུམ་
ཆོག་པ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཉེས་པའི་གཞན་དབང་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། འཛིག་རྟེན་ན་
ནི་སྟོང་པ་ན་འཛིག་རྟེན་པའི་ཆོས་ཀྱིས་གོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། འཆི་བདག་གི་བདུན་ཟད་པར་བཅོམ་སྟེ། ཉོན་མོངས་དང་ཤེས་

སྤྲིབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་འཆི་བ་མེད་པ་ཞི་བའི་གནས་ཐོབ་པ་ལ་འཆི་
བདག་གི་བདུད་རླུང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་རང་བཞིན་དུ་གནས་
པ་ཡིན་ཏེ། འདུས་མ་བྱས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་རྟག་དུ་མཉམ་པར་
བཞག་པས་རབ་དུ་སྤྲེ་བའི་བྱབ་པ་གདོད་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་པས་སྟོང་ཞིང་
རབ་དུ་ཞི་བའི་ཕྱིར། རྟག་པར་འཇིག་རྟེན་གྱི་མགོན་པོ་མཛད་དེ། སྐྱབས་ཀྱི་དགོས་
ལུས་གཉིས་ཀ་ཆོག་པས་སྐྱབས་མེད་པ་རྣམས་ཀྱི་ནི་སྐྱབས་ལ་སོགས་པར་
འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། དང་པོ་ཡི་ནི་རླུང་མཆོན་བདུན་གྱིས་གཟུགས་ཀྱི་
སྤྱིའི་བརྟག་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་དེ་བཤད་ལ། རླུང་མཆོན་ཕྱི་མ་གསུམ་གྱིས་སྟོན་པ་ནི་
ཆོས་ཀྱི་སྤྱི་ཡི་བརྟག་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་བཤད་དེ། འདི་དག་གིས་འགྲོ་བའི་ཕན་བདེ་སྐྱབ་
པའི་རླུང་མི་ཟད་པ་ལ་བརྟག་པར་གསུངས་ཀྱི། བསྐྱབ་པ་རང་དབང་བའི་རྟག་དངོས་
ལ་མ་གསུངས་སོ། །

།བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པའི་བྱད་པར་བཤད་པ།༽

གསུམ་པ་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པའི་བྱད་པར་བཤད་པ་ལ་གསུམ། མཆོམས་
སྐྱར་བ་དང་། བསྟན་པ་དང་། བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་བཞིན་གཤམ་གས་པ་ཞེས་
སོ། །གཉིས་པ་ནི། སངས་རྒྱུ་ཀྱི་སྐྱབས་ལ་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པའི་རླུང་མཆོན་
དུག་འབྱུང་བའི་དང་པོ་ལྷ་ཆོས་སྐྱབས་པས་མི་བྱབ་པའི་རླུང་མཆོན་དང་། དུག་པ་
གཟུགས་སྐྱབས་པས་མི་བྱབ་པའི་རླུང་མཆོན་ནོ། །དེ་ལ་དོ་པོ་དང་། དཔྱེ་བ་དང་།
གངས་མ་ལུས་པ་རྒྱལ་བ་འབང་ཞིག་གི་མདོན་སུམ་གྱི་སྟོན་ལུམ་དུ་གྱུར་བའི་སྐྱབ་

གསུམ་པོ་དེ་ནི། མཐར་ཕྱིན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་
 གྲང་བསམ་གྱིས་མི་བྲབ་སྟེ། རྟོགས་ཚུལ་རྟོགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་དེ་དག་གི་ཡུལ་
 མིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱ་མཚན་དོན་དམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཉམ་གཞག་གི་
 དམིགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། །དེའི་རྒྱ་མཚན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་རྟོག་པའི་
 གནས་ཏེ་དམིགས་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་དཔེ་ལས་འདས་པའི་ཕྱིར་ཏེ་རྟགས་
 དང་དཔེ་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་པར་རྟོགས་མི་རུས་པའོ། །དེའི་རྒྱ་མཚན་འཛིག་
 རྟེན་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་ཤིང་གོང་ན་མེད་པ་སྐྱེས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་
 བསམ་གྱིས་མི་བྲབ་པའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། །འོ་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་
 རྣམས་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་པ་དང་། སོ་སོ་སྐྱེ་བོས་གྲང་
 མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་པར་གྲགས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་
 མོད་ཀྱི། དེ་ཡང་སྲིད་པའི་མཐའ་དང་། ཞི་བའི་མཐའ་མ་བསྡུས་ཤིང་། མི་གནས་
 པའི་བྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བསམ་གྱིས་མི་བྲབ་པོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། ཅ་བའོ། །དང་པོ་ནི། འདིའི་ཞེས་
 སོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བསམ་གྱིས་མི་བྲབ་པའི་དོན་སོ་སོར་བཞད་པ་དང་། དེ་
 སྐྱེ་གཉིས་ལ་བསྡུས་ཏེ་སྦྱར་བ་དང་། དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཡང་དག་པར་
 རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་པའི་གང་ཟག་རྣམས་ཀྱིས་མ་ལུས་པ་མངོན་སུམ་
 ཀྱིས་བསམ་དུ་མེད་དེ། རྟོགས་ཚུལ་རྟོགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྒྲས་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་
 ཕྱིར། དེ་ལྟར་བརྗོད་དུ་མེད་དེ། དོན་དམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དོན་དམ་ཡིན་ཏེ། མ་ལུས་
 པར་རྟོག་གས་བརྟག་པར་བྱ་བ་མིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་དེ་བརྟག་བྱ་མིན་ཏེ། རྟགས་

གྱིས་མ་ལུས་པར་རྗེས་སུ་དབག་བྱ་མིན་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་དབག་བྱ་མིན་ཏེ། སྐྱ་ན་མེད་པའི་བྱིར། སྐྱ་ན་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། སྲིད་ཞེས་མ་བསྐྱས་པའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པའི་བྱིར། སྲིད་ཞེས་མ་བསྐྱས་ཏེ། སྲིད་ཞེས་མཐའ་གང་ལ་ཡང་གནས་པ་མེད་པའི་བྱིར་ཏེ། ཞེ་བའི་ཡོན་ཏན་དང་། སྲིད་པའི་སྐྱོན་རྟོག་པ་མེད་པར་སྲིད་ཞེ་མཉམ་ཉིད་ཏེ། རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་པའི་བྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། བོང་དུ་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་ལྔ་པོ་དག་གིས་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་དགའ་ཞིང་སྤྲོ་བའི་བྱིར། ཚོས་ཀྱི་སྐྱ་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པ་སྟེ། དུག་པས་སྐྱ་གཅིག་ཉིད་རྒྱད་ཐ་དད་པ་དུ་མ་ལྟར་སྤང་ཡང་དེའི་དངོས་པོར་བྱབ་པ་མིན་པའི་བྱིར། གཟུགས་སྐྱ་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པའོ། །གསུམ་པ་ནི། རང་བྱུང་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ཐ་མའི་རྩ་བ་གནས་མ་ལུས་པར་གྱུར་བའི་སྐྱ་གསུམ་པོ་འདི་ནི་བྱང་སྤྱོད་ཆེན་པོ་དབང་ཐོབ་པ་དག་པ་ས་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་མ་ལུས་པ་མངོན་སུམ་དུ་རིག་པ་མིན་ཏེ། ཀླུ་བ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱ་གསུམ་མ་ལུས་པ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པ་དེས་ནའི་བྱིར་ཏེ། སྐྱ་ན་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་སོགས་མཁྱེན་པ་དང་བརྩེ་བའི་ཡོན་ཏན་གྱིས་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་པ་རོལ་མཐར་ཐུག་པར་བྱོན་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ལེ་ཤུའི་མཚན་བསྟན་པ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱད་ཁྲ་མའི་བསྟན་བཅོས་དཀོན་མཆོག་གི་རིགས་རྣམས་པར་དབྱེ་བ་ལས་དག་པ་གཉིས་དང་ལྔ་ན་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྐྱ་བས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་ལེ་ཤུ་གཉིས་པ་ལས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་

སྤེལ་དགོངས་པ་འབྲེལ་པར་བྱེད་པའི་བསྟན་འཛིན་གྱི་རྣམ་པར་བཤད་པ་སྐབས་
གཉིས་པའི་འབྲེལ་པར།

༼སྐབས་གསུམ་པ༽

རང་བཞིན་རྣམ་དག་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཁམས། ༼སྒྲིང་བྱེད་དུག་ཅུའི་
ཚོས་ཀྱིས་སྤངས་པ་ལས། ༼དག་པ་གཉིས་ལྡན་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཐོབ་པ། ༼རྩེ་བཙུན་
སྒྲིམ་མའི་གསུང་བཞིན་ལེགས་པར་བཤད། ༼

༼བྱང་ཆུབ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ༽

༺ གཉིས་པ་བྱང་ཆུབ་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་གསུམ། མཚམས་སྦྱར་བ་
དང་། འོན་པཤད་པ་དང་། ལེའུའི་མཚན་བསྟན་པའོ། ༼དང་པོ་ལ་གཉིས། བཤད་ཟིན་
གྱི་མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། འཆད་འགྲུར་གྱི་མཚམས་སྦྱར་རོ། ༼དང་པོ་ནི། ནི་མ་མེད་
པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་བཤད་ཟིན་ཏོ། ༼སྤར་བཤད་པ་ལྟར་སྤར་མའི་དོན་བསྟར་སྦྱར་ཡང་
འགལ་བ་མེད་དོ། ༼ཁམས་ལ་ངེ་མ་དང་བཅས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། བྱང་ཆུབ་ལ་ངེ་
མ་མེད་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཅེས་བཤད་པས། བྱང་ཆུབ་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་
པར་འདོད་པ་ནི། འགྲེལ་པའི་དོན་བསྟར་དང་མཚམས་སྦྱར་གང་ཡང་མ་མཐོང་བར་
ཟད་དོ། ༼གཉིས་པ་ནི། ར་ནི་གང་དག་བྱང་ཆུབ་དེ་ལ་བརྟེན་པ་གིན་ཏུ་ངེ་མ་མེད་པའི་
ཡོན་ཏན་དེ་དག་བཤད་པར་བྱ་སྟེ་ངེ་མ་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། ཁོར་བུའི་འོད་དང་
མདོག་དང་དབྱིབས་བཞིན་དུ་དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་བྱང་ཆུབ་དང་། དབྱེར་མེད་པའི་
རང་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ༼དེས་ན་ཞེས་སོ། ༼

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། དཔེའི་སྟོན་སྐྱེས་པར་བཤད་པ་

དང་། དཔེས་བསྟན་པའི་དོན་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཉེན་གྱི་སློན་ས་མདོར་
བསྟན་པ་དང་། བཞེན་པའི་སློན་ས་མདོར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། རང་དོན་ཆོས་ཀྱི་
སྐྱོད་དམ་པའི་སྐྱེད་དང་ནི། གཞན་དོན་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་ཆོས་སྐྱེ་དེ་ལ་བཞེན་པའི་ཀྱན་
རྩེ་བ་པའི་སྐྱེ་ཉིད་དེ། སྐྱེད་པོས་བྱེ་བ་བྲལ་བའི་ཡོན་ཏན་སྤྲུལ་ཅུ་ཅ་གཉིས་དང་། སྐྱེ་
གཉིས་པས་བྱེ་བ་རྣམ་པར་སྤྲིན་པའི་འབྲས་བྱ་མཆན་སྤྲུལ་ཅུ་ཅ་གཉིས་ནི་སྐྱེ་གཉིས་
ལ་བཞེན་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་དབྱེ་བ་བྲུག་ཅུ་ཅ་བཞི་པོ་འདི་དག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་དྲི་བ་ནི། འདིས་ཅི་བཤད་ཅེ་ན། ལན་ནི། རང་གི་དོན་སྤྲུལ་སྤྲུལ་
ཆོག་པ་མཐར་ཐུག་པས་བསྟུས་པ་བདག་ཉིད་ཀྱི་ནི་འབྱོར་བའི་གནས་ནི། འདུས་
མ་བྱས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེད་དང་། ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེས་བསྟུས་པ་དམ་པའི་དོན་གྱི་སྐྱེ་
ཡིན་ཏེ། དང་པོའི་སྐྱེ་རང་དོན་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ནི་སྟོབས་ལ་སོགས་པ་བྲལ་བའི་ཡོན་ཏན་
རྣམས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་དང་། རང་སྟོང་རྣམས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་ལ་ཀྱན་རྩེ་བ་བཟང་
ཅོམ་ཏུ་བསྟན་པའི་བཟང་སྐྱེ་ནི་གདུལ་བྱ་པ་རོལ་ལ་མདོན་པར་མཐོ་བ་དང་ངེས་པར་
ལེགས་པས་བསྟུས་པའི་སྤྲུལ་སྤྲུལ་ཆོག་པའི་གོ་འཕང་སྟེར་བའི་གནས་ཡིན་ཏེ།
སྐྱེ་གཉིས་པ་སྐྱེས་བྱ་ཆེན་པོའི་མཆན་སྤྲུལ་ཅུ་ཅ་གཉིས་རྣམ་སྤྲིན་གྱི་ཡོན་ཏན་དག་
དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མཆན་སྤྲུལ་བ་དང་། དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། འདི་
པན་ཆད་ཅེས་སོ། །དོན་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པའི་སློན་ས་རི་ལྟར་ཆོག་པར་བྱ་བ་ཞེས་
བསྟན་ཏོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དཔོན་དང་། ཤེས་བྱེད་ལུང་དང་སྐྱར་བའོ། །དང་པོ་
ལ་གཉིས། སྟོམ་གྱི་སློན་ས་སྐྱེར་བཤད་པ་དང་། སོ་སའི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་

བའོ། །དང་པོ་ནི། རྟོམ་དུ་སྤྱད་པ་ནི། རྟོབས་ཉིད་གདུལ་བུའི་རྒྱད་ཀྱི་མ་རིག་པས་
བསྐྱེབས་པ་སེལ་ཞིང་འཛོམས་པ་ལ་དོ་རྩེ་བཞིན་དང་། མི་འཇིགས་པ་བཞི་ཉིད་ནི་
འཁོར་གྱི་ནང་དུ་བག་ཚབ་མེད་པས་སེལ་བཞིན་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་མ་
འདྲེས་པ་བཙེ་བརྒྱད་ནི་གཞན་དང་སྤྱོད་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པས་ནམ་
མཁའ་བཞིན་ཏེ། བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ལ། འདིས་རྟོན་པའི་བྱེད་པ་དང་། འདི་ལ་
བསྟན་པར་བྱ་བ་ལས་སྤྱུ་གྱུར་བ་དང་འབྲེལ་བས་བྱེད་པའི་ངོ་བོར་གྱུར་བའི་སྤུབ་
པའི་བསྟན་པ་གཟུགས་སྤྱོད་ནས་པ་གཉིས་ནི་རྩ་རྒྱ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བཤེད། །འོངས་
སྤྱོད་རྩེགས་པའི་སྤྱོད་ནི། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་གཟུགས་བརྟན་
བཞིན་དུ་ཤར་བ་ཡིན་ལ། མཚོག་གི་སྤྱུལ་པའི་སྤྱོད་དེའི་ཡང་གཟུགས་བརྟན་བཞིན་
དུ་ཤར་བའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བྲལ་བའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ་དང་། རྟོམ་སྤྱོད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་
བཤད་པ་དང་། གངས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དོན་བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། རྟོབས་བརྩ་
བཤད་པ་དང་། མི་འཇིགས་པ་བཞི་བཤད་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚོས་མ་འདྲེས་
པ་བཙེ་བརྒྱད་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མཚོམས་སྤྱར་བ་དང་། ཅ་བའོ། །དང་
པོ་ནི། རྟོབས་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དབྱེ་བ་དང་། དཔེ་དང་ཚོས་མ་སྤྱོད་
བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དག་མི་དགའི་ལས་ལས་འབྲས་བུ་བདེ་སྤྱུག་སོ་སོར་འབྱུང་
བ་སོགས་འཁོར་བས་བསྐྱུས་པའི་རྒྱ་འབྲས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ནམ་བུར་རྒྱ་འབྲས་
ལ་སོགས་པ་རྒྱ་འདི་ལས་འབྲས་བུ་འདི་འབྱུང་ལ་སོགས་པ་མ་འདྲེས་པར་སོ་སོར་
མཛོན་སུམ་དུ་མཁྱེན་པ་གནས་དང་གནས་མིན་མཁྱེན་པའི་རྟོབས་ཏེ། ལས་འབྲས་

ཀྱི་འབྲེལ་བ་ངེས་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རྣམ་པ་གཉིས་འཁོར་དང་བཅས་པ་
ལ། ཡི་དམ་བརྟན་པས་འབྱུང་བའོ། །ལས་ངེས་པ་དང་། ལས་འབྲེལ་བ་དང་། ལས་
བྱས་པ་ཆུད་མི་ཟ་ཞིང་མ་བྱས་པ་དང་མི་འབྲུད་པ་མངོན་སུམ་དུ་མཐེན་པ་ལས་
རྣམས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲིན་མཐེན་པའི་སྟོབས་ནི་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལ་ཡིད་ཆེས་པ་
ལས་འབྱུང་བོ། །ཀྱུན་ནས་ཉོན་མོངས་དང་། དད་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་བྱང་གི་
དབང་པོ་མཆོག་དང་མཆོག་མ་ཡིན་པ་མཐེན་པའི་སྟོབས་ནི། སྟོན་དབང་པོ་དང་
འཆོམ་བར་ཆོས་བསྟན་པ་ལས་འབྱུང་བོ། །གཤུལ་བྱ་རྣམས་ཤེས་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོང་གི་
རིགས་མི་འབྲས་པ་དུ་མ་དང་ལྟན་པའི་ཁམས་རྣམས་སྣ་ཆོགས་མཐེན་པའི་སྟོབས་ནི་
སྟོན་ཁམས་དང་མཐུན་བར་ཆོས་བསྟན་པ་ལས་འབྱུང་བོ། ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་སྣ་
ཆོགས་ལ་མོས་པ་སྣ་ཆོགས་མཐེན་པའི་སྟོབས་ནི་སྟོན་མོས་པ་རི་ལྟ་བཞིན་དུ་ཆོས་
སྟོན་པ་ལ་ཞུགས་པས་འབྱུང་བོ། །འཁོར་བར་རིགས་སོ་སོར་འགྲོ་བའི་ལམ་དང་།
བྱང་ཆུབ་གསུམ་པོ་ཀྱུན་དུ་འགྲོ་བའི་ལམ་མཐེན་པའི་སྟོབས་ནི། སྟོན་ཐེག་པ་སྣ་
ཆོགས་དང་། ལམ་སྣ་ཆོགས་གོམས་པ་ལས་འབྱུང་བོ། །

བསམ་གཏན་དང་རྣམ་པར་ཐར་པ་དང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་། སྟོམས་པར་
འཇུག་པ་དང་། སོགས་པས་གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་ཀྱུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། དེའི་བྱི་མ་
མེད་པ་སོགས་མཐེན་པའི་སྟོབས་ནི་སྟོན་ཉིང་ངེ་འཛིན་གོམས་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་
ལས་འབྱུང་བོ། །སྟོན་གྱི་རང་གཞན་གྱི་ཆེ་རབས་སྣ་མ་མཐའ་དག་མངོན་སུམ་དུ་
མཐེན་པ་སྟོན་གྱི་གནས་ནི་རྗེས་སུ་དྲན་པ་མཐེན་པའི་སྟོབས་ནི། "སྟོབ་པ་^༡ ལམ་

^༡ སྟོབ་པ་

གི་གནས་སྐབས་སུ་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཚུད་མ་གསན་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་། ལྷའི་མིག་གི་མངོན་པར་ཤེས་པས་བསྐྱུས་པ་འཆི་འཕོ་དང་སྐྱེ་བ་མཆིན་པའི་སྟོབས་ནི། སྟོན་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་མར་མེད་སྤང་བ་བྱིན་པ་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་རིམ་ལྷ་བ་བཞིན་དུ་བསྐྱུས་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་། ཟག་པ་མ་ལུས་པ་ཞི་བ་དག་མཆིན་པའི་སྟོབས་ནི་སྟོན་ཟག་པ་ཟད་པའི་ཆེད་དུ་ཆོས་བསྐྱུས་པ་དང་། དེའི་དོན་རང་ཉིད་གྲིས་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་པ་ལས་འབྱུང་བ་སྟོབས་རྣམ་པ་བཅུའོ། །

གཉིས་པ་ལ། མཆོམས་སྐྱར་བ་ནི་དོ་རྩེ་བཞིན་ཞེས་བྲ་བ་ནི། དཔེ་དོན་སྐྱར་བ་དངོས་ལ། གནས་དང་གནས་མིན་མཆིན་པ་དང་ལས་གི་རྣམ་སྤྲིན་མཆིན་པ་དང་། ཁམས་སྣ་ཆོགས་མཆིན་པ་དང་། འགྲོ་བའི་མོས་པ་སྣ་ཆོགས་མཆིན་པ་དང་། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་དང་རྣམ་བྱུང་གི་དབང་པོའི་ཆོགས་མཆིན་པ་དང་། ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བའི་ལམ་མཆིན་པ་དུག་གིས་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མི་ཤེས་པའི་གོ་ཆ་ཤེས་སྤྱིབ་འཕེགས་པར་བྱེད་པ་ལ་དོ་རྩེ་ལྷ་བྱ་དང་། བསམ་གཏན་དང་། རྣམ་ཐར་སོགས་མཆིན་པ་དང་། སྟོན་གནས་རྩེས་སུ་བྲན་པ་མཆིན་པའི་སྟོབས་དང་། ལྷའི་མིག་གི་མངོན་པར་ཤེས་པས་བསྐྱུས་པ་འཆི་འཕོ་དང་སྐྱེ་བ་མཆིན་པའི་སྟོབས་གསུམ་གྲིས་སྟོམས་འཇུག་གི་སྤྱིབ་པའི་ཅིག་པ་བརྟན་པོ་བཤེག་པ་ལ་དོ་རྩེ་ལྷ་བྱ་དང་། ཟག་པ་ཟད་པའི་ཚུལ་མཆིན་པའི་སྟོབས་གང་ཡིན་པ་ཉོན་མོངས་པའི་སྤྱིབ་པའི་ཤིང་རྣམས་གཙོད་པའི་ཕྱིར་དོ་རྩེ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མཆོམས་སྐྱར་བ་དང་། དོན་དངོས་དང་། དཔེ་དོན་སྐྱར་བའོ། །དང་པོ་ནི། མི་འཇིགས་པ་བཞི་བརྟེན་པ་ཞེས་བྲ་བ་ནི། གཉིས་པ་ནི། དས་

ཆོས་ཀྱི་མཛོད་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པོ། ཞེས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་ལ་ཤེས་
བྱེད་མི་མཐུན་ལོ་ཞེས་ཆོས་དང་མཐུན་པའི་ཆོལ་བའི་མཆོད་མ་ཙམ་ཡང་མ་
མཐོང་བའི་མི་འཛིགས་པ་ནི། སྤྱོད་ཆོས་ལ་དཔེ་མཐུན་དང་བྲལ་བ་ལས་བྱུབ་པ་
དང་། བར་དུ་གཙོད་པའི་ཆོས་བསྟན་པ་ལས་མི་འཛིགས་པ་ནི། འདོད་ཆགས་ལ་
སོགས་པ་ཉོན་མོངས་པའི་སྤྲིབ་པ་དང་། ཤེས་བྱའི་སྤྲིབ་པ་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་
མཐུན་པའི་གོགས་ཡིན་པས་འགོག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། ཞེས་བསྟན་པ་ལ་འདོད་
ཆགས་སོགས་བསྟན་ཀྱང་ཐར་པའི་བར་ཆད་དུ་མི་འགྱུར་རོ། ཞེས་ཆོས་མཐུན་གྱི་
ཆོལ་བའི་མཆོད་མ་ཙམ་ཡང་མ་མཐོང་བ་སྤྱོད་རང་ཉིད་བར་དུ་གཙོད་པའི་ཆོས་ལ་
གཞོལ་བར་མ་བྱས་པ་ལས་བྱུབ་པ་དང་། དེས་པར་འབྱུང་བའི་ལམ་བསྟན་པ་ལ་མི་
འཛིགས་པ་ནི། ལམ་འདི་དག་ཐར་པ་ཐོབ་བྱེད་གྱི་ལམ་ཡིན་ནོ། ཞེས་སྤྱོད་པ་ལ་དེ་
ལྟར་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་ཆོས་མཐུན་གྱི་ཆོལ་བ་མེད་པ་སྤྱོད་རང་ཉིད་ཐར་པའི་ལམ་ལ་
གོམས་པར་བྱས་པ་ལས་བྱུབ་པ་དང་། ཐག་པ་ཐད་པར་དམ་བཅས་པ་ལ་མི་
འཛིགས་པ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་མ་ལྟས་པ་འགོག་པའི་
འགོག་པ་ཐོབ་པོ་ཞེས་སྤྱོད་ཞིང་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་ལ་ཆོས་མཐུན་གྱིས་ཆོལ་བའི་
མཆོད་མ་ཙམ་ཡང་མ་མཐོང་བ་ནི། སྤྱོད་རྒྱལ་སྤངས་པ་ལས་བྱུབ་པའི་མི་
འཛིགས་པ་ནི་རྣམ་པ་བཞིའོ། །

མི་འཛིགས་པ་ལས་བརྒྱུམས་པའི་ཆོས་བཤད་པའི་ཡུལ་དང་དགོས་པ་སྤྱོད་པ་
ནི། བདག་ཉིད་གྱིས་ཤེས་བྱའི་དངོས་པོ་རྣམ་པ་ཀྱན་ཤེས་པར་མཛད་པ་དང་ཤེས་
ནས་གཞན་གྱིས་ཤེས་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར། མི་འཛིགས་པ་དང་པོ་དང་། རང་རྒྱུད་

ཀྱི་སྤང་བྱའི་དངོས་པོ་སྤོང་བ་དང་། གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་སྤོང་བར་མཛད་པའི་ཕྱིར་མི་
འཛིགས་པ་གཉིས་པ་དང་། རང་རྒྱུད་ལ་ལམ་བསྟེན་བྱ་དང་། གཞན་གྱིས་བསྟེན་
པའི་ཕྱིར་མི་འཛིགས་པ་གསུམ་པ་དང་། རྩོམ་བྱ་འགོག་པ་སྒྲ་མེད་ཤིན་ཏུ་བྱི་མ་མེད་
པ་རང་རྒྱུད་ལ་རྩོམ་པ་དང་། གཞན་རྒྱུད་ལ་རྩོམ་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར། མི་འཛིགས་
པ་བཞི་པའི་གོ་འཕང་བརྟེན་པ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ། སྤྱག་བསྐུལ་ཉེས་དམིགས་ཀྱི་
སྒྲོན་པ་ཤེས་བྱ་དང་། ཀྱུན་འབྱུང་སྤང་བྱ་དང་། ལམ་རྒྱུད་ལ་བསྟེན་བྱ་དང་། འགོག་
པ་མདོན་དུ་བྱ་རྒྱུར་རང་ཉིད་ཀྱིས་གོམས་པར་མཛད་ཅིང་། གཞན་ལ་བསྟེན་པ་ལས་
རྩོམ་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་རང་དང་གཞན་ཀྱི་དོན་བདེན་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་
པ་འབགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་ལ་སོགས་པ་གསུང་བ་མཐར་ཕྱིན་པར་མཛད་པའི་
ཕྱིར་བྱང་སྤོང་ཆེན་པོ་ཤེས་བྱའི་གནས་གང་དུའང་འཛིགས་པ་དང་། རྩོགས་པ་མེད་
པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ནི། སེལྷེ་བཞིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཆོམས་སྦྱར་བའོ། །དཔེ་དོན་སྦྱར་བ་
ནི། རི་དྲགས་དབང་པོ་ཇི་ལྟར་ནགས་སྤྱག་པོའི་མཐར་ཉག་ཏུ་རི་དྲགས་གཞན་ཀྱི་
འཛིགས་པ་མེད་ཅིང་རི་དྲགས་རྣམས་ལ་སྤྱག་པ་མེད་པར་རྒྱ་བ་ལྟར། དེ་བཞིན་དུ་
འཁོར་གྱི་ཆོགས་ཀྱི་ནང་དུ། ཐུབ་པའི་དབང་པོ་མའི་སེལྷེ་ཡང་འཛིགས་པ་མེད་པར་
ལེགས་པར་གནས་ཤིང་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་བརྟན་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་དང་།
མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་འཛོམས་པའི་རྩལ་དང་ལྡན་པར་གནས་པའོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། མཆོམས་སྦྱར་བ་དང་། དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
སངས་རྒྱུ་ཀྱི་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བསྟེན་པ་དང་། བཤད་པ་དང་། དཔེ་

དང་སྐྱུར་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རོ་བོ་ངོས་བཟུང་བ་དང་། སངས་རྒྱས་ཁོ་ནའི་
 བྱང་ཆོས་སུ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་སྦྱོང་པས་བསྐྱུས་པ་དུག་ནི། ལམ་ལོག་པར་
 ག་ཤེགས་པ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱུ་ལ་འབྱུང་བ་དང་གསུང་གི་ཅ་ཙཱ་མི་མངའ་བ་སྟེ་གསུང་
 གི་འབྱུང་བ་མེད་པ་དང་། སྟོན་པ་ལ་ཐུགས་དྲན་པ་ཉམས་པ་མི་མངའ་བ་དང་། མཉམ་
 པར་མ་བཞག་པའི་ཐུགས་མི་མངའ་བ་དང་། འཁོར་འདས་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་སྒྲང་
 རོར་དུ་འཇོག་པའི་འདུ་ཤེས་སྣ་ཆོགས་ཀྱང་མི་མངའ་བ་དང་། སོ་སོར་མ་བརྟགས་
 པའི་བཏང་སྟོམས་མི་མངའ་བ་སྟེ་དུག་དང་། རྟོགས་པ་མ་འདྲེས་པ་དུག་ནི། འདུན་པ་
 དང་། བཙུན་འབྱུས་དང་། དྲན་པ་དང་། ཤེས་རབ་དང་། རྣམ་གྲོལ་ཉམས་པ་མི་མངའ་
 བ་དང་། རྣམ་གྲོལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་གཟིགས་པ་ཉམས་པ་མི་མངའ་བ་དུག་གོ། །བྱི་མ་གཉིས་
 བྱི། སྒྲངས་པ་ཉམས་པ་མི་མངའ་བ་དང་། སྒྲངས་པ་མཛོན་སུས་དུ་གཟིགས་པའི་རྟོགས་
 པ་ཉམས་པ་མི་མངའ་བའི་དོན་ཡིན་ནོ། །འཕྲིན་ལས་མ་འདྲེས་པ་ནི། སྐྱུ་གསུང་ཐུགས་
 གྱི་འཕྲིན་ལས་བྱུང་བའི་སྒོ་གསུམ་གྱི་ལས་རྣམས་ཡེ་ཤེས་སྟོན་དུ་འགྲོ་ཞིང་ཡེ་ཤེས་
 རྗེས་སུ་འབྲང་བ་དང་། ཡེ་ཤེས་མ་འདྲེས་པ་ནི། དུས་གསུམ་གྱི་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་
 ལ་ཆགས་ཐོགས་གྱི་སྐྱིབ་པ་མེད་པས་ཡེ་ཤེས་བསྐྱིབ་པ་མེད་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ཆོས་བཅོ་བརྒྱད་པོ་འདི་དག་གཞན་དང་མ་འདྲེས་པས་
 སྟོན་པའི་མ་འདྲེས་པའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། འབྱུང་བ་དང་། ཅ་ཙཱ་དང་
 ཐུགས་བསྟེལ་བ་དང་། མཉམ་བཞག་ལས་བཞེངས་པའི་ཐུགས་གཡོ་བ་དང་། འཁོར་
 འདས་ལ་ངོ་བོ་ཐ་དད་གྱི་ནི་འདུ་ཤེས་དང་། ངང་གིས་བཏང་སྟོམས་བྲང་སྟོང་ཆེན་པོ་
 ལ་མེད་པ་དང་། སེམས་ཅན་ལ་ཆོས་སྟོན་པའི་འདུན་པ་དང་ནི་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་

སྒྲོ་བའི་བརྩོན་འགྲུས་ཉམས་པ་མེད་པ་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་
 སོགས་པ་རྩི་ལྟ་བུ་བཞེན་དུ་གཟེགས་པའི་བྲན་པ་དང་། རྣམ་པར་དག་པ་རྩི་མ་མེད་
 པའི་ཤེས་རབ་དང་། ཏྲག་ཏུ་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་དང་། ཤེས་བྱའི་དོན་ཀྱན་ཏུ་གཟེགས་པ་
 གྲོལ་བའི་ཡེ་ཤེས་ལས་ནི་ཉམས་པ་མི་མངའ་བ་དང་། གང་གི་སྒྲོག་གསུམ་གྱི་ལས་
 གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ཡེ་ཤེས་སྒྲོན་དུ་འགྲོ་ཞིང་ཡེ་ཤེས་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་དང་། དུས་
 གསུམ་གྱི་ཤེས་བྱ་ལ་ཏྲག་ཏུ་ཐོགས་པ་མེད་ཅིང་། དེས་པར་མཐུན་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་
 འཇུག་པ་སྟེ། ཆོས་མ་འབྲས་པ་བཙེན་བརྒྱུད་ནི། རྒྱ་གང་ལས་འབྲུབ་པ་སོགས་ཆོག་
 མངས་སུ་དོགས་ནས་མ་བྲིས་སོ། །ཆོས་མ་འབྲས་པ་བཙེན་བརྒྱུད་གང་རྟོགས་ཤིང་
 ཐོབ་ན་རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་འགྲོ་བར་འཛིགས་པ་མེད་པའི་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་
 ལོ་ཆེན་པོ་རབ་ཏུ་བསྐྱོར་བར་མཇུག་པའི་མཐུན་པ་དང་། ལུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལུན་
 པའི་རྒྱལ་བ་ཉིད་འབའ་ཞིག་ཡིན་པས་དེ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་བརྟེན་པའོ། །ཡང་
 བ་མཐུན་པ་གོང་དུ་སྒྲོས་པས་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་བ་ལུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལུན་པའི་
 བྱུང་ཆོས་སུ་སྦྱོར།

གསུམ་པ་ནི། རྣམ་མཁའ་བཞེན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཚམས་སྦྱར་བའོ། །དཔེ་དོན་
 སྦྱར་བ་ནི། སྤྱ་བ་དང་། གཤེར་བ་དང་། རྩོ་བ་དང་། གཡོ་བ་ལ་སོགས་ལ་ཡོད་པའི་
 ཆོས་ཉིད་དེ་མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་པའི་ཆོས་ཉིད་དེ་ནི་རྣམ་མཁའ་མཚན་ཉིད་མིན་
 ལ། རྣམ་མཁའ་མཚན་ཉིད་ཐོགས་བརྟུགས་ཀྱི་སྤྱི་བ་པ་མེད་པ་དང་། གཟུགས་ཅན་
 གཞན་གྱི་གོ་འབྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་གཟུགས་ལ་མེད་
 ཀྱང་མཚུངས་ཆོས་དུ་མས་མཚུངས་པ་ནི་ས་ཚུ་མེ་རྒྱུད་རྣམ་མཁའ་ལྟ་བུ་བྱིས་པའི་

ཤེས་པའི་ཡུལ་ལ་སོགས་པར་མཚུངས་པས་འདིག་རྟེན་ན་ནི་སྤྱོད་མོང་སྟེ་མ་འདྲེས་
པ་བཙོ་བརྒྱད་ཉིད་ནི་རྩལ་ཐུན་ཅམ་ཡང་འདིག་རྟེན་དག་ན་སྤྱོད་མོང་བ་མེན་པས་མ་
འདྲེས་པ་ཞེས་བྱའོ།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། རོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
སྦྱེས་བྱ་ཆེན་པོའི་ཞེས་སོ། གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རྒྱས་པར་བཤད་བ་དང་། རོན་
བསྐྱ་བ་དང་། དཔེ་རོན་སྦྱར་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཞབས་ཀྱི་མཐེལ་རུས་སྤལ་ཀྱི་ལྟོ་བ་
ལྟར་ཀྱན་ནས་མཉམ་པར་ལེགས་པར་གནས་པ་སྟོན་ཡི་དམ་བཙན་པ་ལས་བྱུབ་པ་
དང་། སྟོན་མ་མ་རྣམས་ལ་སྦྱེལ་བ་དང་བསྐྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བྱས་པ་ལས་བྱུབ་པ་
ཕྱག་དང་ཞབས་ཀྱི་མཐེལ་འཁོར་ལོས་མཚན་པ་དང་། གཞན་བྱུང་བྱ་མ་བསད་པ་
ལས་བྱུབ་པ་ཞབས་ཀྱི་རྟིང་བ་ཡངས་ཤིང་ཞབས་ཀྱི་ལོང་བྱ་མི་མདོན་པ་དང་། སྟོན་
སེམས་ཅན་སྦྱབས་པས་ཕྱག་ཞབས་ཀྱི་སོར་མོ་རིང་བ་དང་། གཞན་ཀྱི་འཁོར་མ་བྱེ་
བས་ཕྱག་ཞབས་ཀྱི་སོར་མོ་ནི་བྱ་བ་ཡིས་ནི་འབྲེལ་བ་དང་། སྟོན་གོས་འཇམ་པ་
སྤྱན་སྤུམ་ཆོགས་པ་བྱིན་པས་པགས་པ་འཇམ་ཞིང་གཞོན་ཤི་ཅན་ལ་ལེགས་པར་
མཛེས་པ་ཉིད་དོ།

བཟའ་བ་དང་བཅའ་བ་སོགས་ལེགས་པར་བྱིན་པས་སྦྱ་ནི་ཕྱག་ཞབས་ཀྱི་བོལ་
བཞི་དང་། མགུལ་ཀྱི་སྤྱན་ཐལ་གོང་གཉིས་དང་། ལྟག་པ་སྟེ། བདུན་དག་མཐོ་བ་
དང་། བྱ་མོ་རིན་ཆེན་གྱིས་ཁྱས་པའི་མདོ་ལས་འབྱུང་བ་དང་། གཞན་ལས་འབྱུང་བ་
མི་འདྲ་བ་འགལ་བར་མི་བསམ་མོ། །སྟོན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་ལུས་པ་བཟུང་བ་
ལས་བྱིན་པ་རི་དྲགས་ཨེ་ན་ཡའི་འདྲ་བར་རྒྱུམ་ཞིང་བྱིན་གྱིས་སྤྲ་བ་དང་། གསང་

ཆོག་བསྐྱེད་པ་ཤིང་མི་ཚངས་སྤྱོད་སྤངས་པས་གསང་གནས་སྐྱང་པོ་ཆེ་བཞིན་དུ་
སྤྱབས་སུ་བྱུང་བ་དང་། དགེ་བའི་ལས་རྒྱ་ཆེན་པོ་རིམ་གྱིས་སྤྱད་པས་རྩོད་སེལ་
འབྲ་བར་རྒྱས་པ་དང་། སྤྱོད་དགེ་བའི་ཆོས་ཡང་དག་པར་སྤྱད་པ་ལས་ཐལ་གོང་
ཐག་སོ་བར་མ་ཁེངས་པ་མེད་པར་རྒྱས་པ་དང་། གཞན་ལ་མི་འདྲིགས་པ་བྱིན་ཞིང་
དབུགས་སྤྱང་བ་ལས། དབྱང་མགོ་ལེགས་རྒྱུ་ཉྱེ་ཐག་པའི་ལྷན་མཛེས་པར་བྱུང་བ་
དང་། གཞན་གྱི་ལས་སྤྱོད་བཞིན་དུ་བསྐྱབས་པས་ཕྱག་འཇམ་ལ་དབྱིབས་རྒྱུ་ཞིང་
མཐོ་དམན་མེད་པ་དང་། ཕྱག་རིང་བ་མ་བརྟུང་བར་ཕྱག་མཐེལ་གྱིས་དུས་མོ་ལ་
སླེབ་པ་དེ་དང་། དགེ་བ་བརྩེ་ལས་པ་མེད་པར་སྤྱད་པ་ལས་ངེ་མས་ཡོངས་སུ་དག་
པའི་སྤྱོད་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དང་ལྷན་པ་དང་། ཅད་པ་ལ་སྤྲོན་སྤྲོ་ཆོགས་པ་བྱིན་པས་
མགྱིན་པ་ངེ་མེད་དབྱིབས་དྲུང་དང་འབྲ་བ་དང་། མཆོན་འདི་གཉིས་ནི་གཞན་ལས་
མི་འབྱུང་ངོ་། །

གཞན་རྒྱུད་ལ་དགེ་བ་ཡོངས་སུ་རྩོགས་པར་བྱས་པས་འགམ་པ་རི་དྲགས་ཀྱི་
རྒྱལ་པོ་དང་འབྲ་བ་དང་། སེམས་ཅན་ལ་སེམས་མཉམ་པར་བྱས་པ་ལས་ཆེམས་ནི་
བཞི་བརྩེ་ཆེ་ལོག་ཉི་ཤུ་ཉི་ཤུར་མཉམ་པ་དང་། སེམས་ཅན་མི་མཐུན་པ་ལྟམས་པ་
ལས་བར་དང་ཆེམས་ཐགས་བཟང་བ་དང་། ཡིད་དུ་འོང་བའི་ཁོར་བུ་བྱིན་པས་ངེ་
མས་རྣམས་པར་དག་ཅིང་ཆེམས་རིང་བྱང་མཉམ་པ་ཉིད་དང་། ལུས་ལ་སོགས་པའི་
ལས་གསུམ་བསྐྱེད་པས་མཆེ་བ་རབ་མཆོག་དཀར་བ་ཉིད་དང་། བདེན་པའི་ཆོག་
བསྐྱེད་པས་ལྷགས་རིང་བ་དང་། བསོད་ནམས་ཆད་མེད་པ་བརྟན་ཅིང་ཡིད་དུ་
འོང་བ་རྩོ་བ་བྱིན་པས་མཐའ་མེད་པ་དང་། བསམ་དུ་མེད་པའི་རྩོ་བའི་མཆོག་

ཉིད་དང་། འཇམ་ཞིང་གཉེན་པའི་ཆོག་སྐྱེས་པས་འབད་ཚོལ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་རང་
 བྱང་ཀ་ལ་མིང་ཀ་ཡི་སྐྱ་དང་ཆངས་པའི་དབྱངས་ཉིད་དང་འདྲ་བར་སྒྲན་པ་དང་།
 བྱམས་པ་ཐམས་ཅད་བསྐྱངས་པས་སྐྱན་བཟང་པོ་ལྷན་པ་དང་འདྲ་བ་སྐྱན་མཐོན་
 མཐིང་དང་ལྷན་ཞིང་དཀར་ནག་འབྲེས་པ་དང་། གཡོ་སྐྱ་མེད་པར་གོམས་པ་ལས་རྗེ་
 མ་ཁྱུ་མཆོག་གི་རྗེ་མ་འདྲ་བར་སྐྱེས་ཞིང་མ་འདྲིངས་པ་དང་། བསྐྱགས་པར་འོས་པ་
 རྣམས་བསྐྱགས་པ་ལས་ཞལ་མཛེས་པའི་སྤྲིན་མཆོམས་ན་བྲི་མ་མེད་པའི་མཛོད་སྐྱ་
 དཀར་ཞིང་གཡས་སུ་འབྲིལ་བ་དུ་མ་ཡོད་པ་དང་ལྷན་པ་དང་། ལྷ་མ་ལ་གྲུས་པ་
 ལས་གཙུག་ཏྱིར་དབྱར་ལྷན་པ་དང་། ཆོས་འཆོལ་བ་ལ་སེམས་ལས་སུ་རུང་བ་དང་
 ཡིད་དུ་འོང་བའི་གོས་དང་མལ་སྒྲན་བྲིན་པ་ལས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བགས་པ་དག་
 ཅིང་སྐབ་པ་དང་། བགས་པ་གསེར་གྱི་མདོག་འདྲ་བའི་སེམས་ཅན་མཆོག་དང་།
 འདྲུ་འདྲི་སྤངས་ཤིང་དགོ་བའི་ཆོས་སྤངས་པ་འཕེལ་བར་བྱས་པ་དང་། མཁན་སློབ་
 སོགས་ཀྱི་གདམས་ངག་ལ་མཐུན་པར་བཟུང་བས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བ་སྐྱ་ལེགས་
 པར་སྤྲ་ལ་འཇམ་ཞིང་རེ་རེ་ནས་སྐྱེས་པ་དང་། སྐྱའི་བྲེན་དུ་དང་གཡས་སྤྱོགས་སུ་
 འབྲིལ་བ་དང་། སེམས་ཅན་ཀུན་ལ་བཅེ་ཞིང་མཆོན་ཆ་སོགས་སྤངས་པས་དབྱ་སྐྱ་
 བྲི་མ་མེད་ཅིང་རིན་ཆེན་མཐོན་མཐིང་གི་མདོག་བཞིན་དང་། བདག་གཞན་མཉམ་
 པར་ཉིང་རེ་འདྲིན་ལ་སྐྱར་བ་ལས་སྐྱ་ཐུ་གྲོ་རྗེགས་པའི་ལྷོན་ཤིང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་
 དང་འདྲ་བར་ཚུ་ཞིང་གཤམ་པ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱ་གཟུགས་བྱས་པ་དང་
 མཆོད་རྟེན་གཞིག་པ་སོགས་གསོས་པ་དང་། འདྲིགས་པ་ན་དབྱགས་སྐྱར་བ་

༡ སྐྱ་ བཞིག་པ་

དང་། མི་མཛའ་བ་ནམས་ལྷམས་པ་ལས་ཀྱན་ཏུ་བཟང་པོ་དཔེ་མེད་པའི་དྲང་སྲོང་
ཆེན་པོ་སྐྱུ་ཁྱ་བདུན་དུ་འཕགས་ཤིང་དྲང་བ་དང་། མེད་མེད་བྱའི་སྟོབས་མངའ་ཞིང་
མཁེགས་པའི་སྐྱུ་དང་ལྷན་པའི་མཆན་སྤུམ་ཅུ་ཅ་གཉིས་སོ། །

གཉིས་པ་དོན་བསྐྱུ་བ་ནི། རྫོང་མན་པ་གཞན་གྱིས་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པ་འོད་
འབར་པའི་མཆན་སྤུམ་ཅུ་ཅ་གཉིས་པོ་འདི་དག་སྟོན་པས་མི་དབང་གི་མཆན་དུ་བྱ་
མོ་རིན་ཆེན་གྱིས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས་གསུངས་སོ། །མདོ་སྡེ་ཁ་ཅིག་ནས་སྐྱུ་བདུན་
མཐོ་བ་མེད་པར་བགས་པ་དག་ཅིང་སྤྲུལ་བ་དང་། གསེར་གྱི་མདོག་འབྲ་བ་གཉིས་
སུ་ཕྱེ་ནས་སྤུམ་ཅུ་ཅ་གཉིས་སུ་བཤད་དོ། །གསུམ་པ་ལ་ཅུ་ཆུ་བཞིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
མཆམས་སྒྱར་བའོ། །དཔེ་དོན་སྒྱར་བ་ནི། དེ་ལྟར་དེ་བཞིན་གསུན་མེད་པའི་ནམ་
མཁའི་ཆུ་བའི་གཟུགས་སྟོན་ཀའི་ཅུ་སྟོན་པོ་དེ་མ་མེད་པའི་མཆོར་ནི་ཆུ་བའི་
གཟུགས་བརྟན་ཐ་མལ་བ་གཞན་གྱིས་མཐོང་བ་ལྟར་དེ་བཞིན་དུ་རྒྱས་སྤྲུལ་བྱང་
རྒྱབ་སེམས་དཔའི་ཆོགས་གྱིས་བྱབ་བདག་གི་གཟུགས་ལོངས་སྟོང་རྫོགས་པའི་སྐྱུ་
དང་དེའི་གཟུགས་བརྟན་མཆོག་གི་སྤུལ་བའི་སྐྱུ་ཉན་རང་འཕགས་པ་དང་སོ་སོ་སྐྱེ་
བོ་ཁ་ཅིག་གིས་ཀྱང་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་"འཁོར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་" གྱི་ནང་
དུ་མཐོང་བར་འགྱུར་པོ། །

གཉིས་པ་ཤེས་ཕྱིན་ལུང་དང་སྒྱར་བ་ལ་གསུམ། བཤད་ཟིན་གྱི་མཆམས་སྒྱར་
བ་དང་། ཅ་བ་དང་། འབྲེལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་དེ་བཞིན་གསུན་པའི་ཞེས་ཏེ།
སྤུམ་པའི་དོན་བསྐྱུར་བྱས་པ་དང་དོན་འབྲེལ། །གཉིས་པ་ནི། སྤུམ་བའི་ཡོན་ཏན་སྤུམ་

༡ སྐྱུ་ སངས་རྒྱས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་

ཅུ་ཅུ་གཉིས་དང་། རྒྱ་སྒྲིལ་གྱི་ཡོན་ཏན་སྐྱེས་ཅུ་ཅུ་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པ་ཡོན་ཏན་
བྱུང་ཅུ་ཅུ་བཞི་པོ་འདི་དག་སོ་སོ་རང་རང་གི་རོ་ཐོ་དང་གང་ལས་འབྱུང་བའི་རྒྱ་
བྱས་ཏེ་འདིར་བཤད་པའི་གོ་རིམ་རིམ་བཞིན་དུ་བྱ་མོ་རིན་ཆེན་གྱིས་ཞུས་པའི་མདོ་
ལས་གསུངས་པས་རྒྱ་སྐྱེས་བར་བྱ་མོ་རིན་ཆེན་གྱི་མདོའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་ཤེས་
པར་བྱའོ།

།དཔེ་སྐད་བསྐྱེད་པའི་དོན་བསྐྱེད་བཞུགས།

གསུམ་པ་ནི། རི་སྐད་བསྐྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་དཔེ་སྐད་བསྐྱེད་པའི་
དོན་བསྐྱེད་པ་ལ་གཉིས། མཆོམས་སྐྱེད་པ་དང་། ཅ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཡོན་ཏན་གྱི་
གནས་འདི་དག་ལ་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྐྱེད་པ་དང་། ཆོས་
མཐུན་སོ་སོར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱོབས་ནི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གང་གིས་ཀྱང་
མི་ཕྱེད་པ་རྗེ་རྗེ་དང་འབྲུག་པ་དང་། མི་འཛིགས་པ་ནི་"བརྟན་པའི་ཅ་བ་"^༡ མཐར་ཐུག་པ་
གང་ལས་ཀྱང་མི་ཞན་པ་སེལ་དང་འབྲུག་པ་དང་། སངས་རྒྱ་སྐྱེས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་
ཡོན་ཏན་གཞན་གང་དང་ཡང་མཆོངས་པ་མེད་པ་ནས་མཐའ་དག་པ་དང་འབྲུག་པ་
དང་། གཞུགས་ཀྱི་སྐྱེས་གཉིས་གང་གིས་ཀྱང་"གཞིག་པར་བྱར་མེད་ཅིང་"^༢ གཡོ་བ་
མེད་པའི་ཕྱིར་ཆུང་ཆུང་བའི་དཔེ་སྐད་བསྐྱེད་ཏོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བྱལ་བའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆོས་མཐུན་བཤད་པ་དང་། རྒྱ་སྐྱེས་

^༡ སྐྱེས་བརྟན་པའི་ཅ་བ་

^༢ སྐྱེས་བཞིག་པར་བྱར་མེད་ཅིང་

གི་ཡོན་ཏན་གི་ཚོས་མཐུན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་།
དོན་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། སྟོབས་གི་ཚོས་མཐུན་དང་། མི་འཇིགས་པའི་ཚོས་
མཐུན་དང་། མ་འདྲེས་པའི་ཚོས་མཐུན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྟོབས་གི་རྒྱས་པའི་
ཁྱད་པར་དང་། མི་བྱེད་པའི་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་
མཁྱེན་པའི་སྟོབས་སོགས་རྣམས་ལས་སྟོབས་དང་པོ་བྱུག་དང་། དེ་ནས་གསུམ་དང་།
ཐ་མ་གཅིག་གིས་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་ཤེས་བྱའི་སྐྱེ་བ་པ་གོ་ཆ་མཚོན་གྱིས་ཕྱགས་པ་དང་
འབྲ་བར་ཕྱག་པ་དང་། སྟོམས་པར་འཇུག་པ་སྐྱེ་བ་པ་ཅིག་པ་བརྟན་པོ་བཞིག་པ་དང་
འབྲ་བར་གཞིག་པ་^༡ དང་། བག་ཆགས་བཅས་པ་ཉོན་མོངས་པའི་སྐྱེ་བ་པ་ཀུན་བསལ་
པས་ཤིང་གཙོད་པ་བཞིན་དུ་བཅད་པའི་བྱིར་ལོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བསྟན་པ་དང་། བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། བརྒྱུང་བ་དང་།
སྟོང་པོ་དང་ལྗན་པ་དང་། བརྟན་པ་དང་མི་བྱེད་པས་བྲང་སྟོང་སྟོབས་ནི་དོ་རྩེ་དང་
འབྲའོ། །གཉིས་པ་ནི། རྒྱ་མཚན་གང་གི་བྱིར་ན་བརྒྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། ཚོས་རྣམས་གི་སྟོང་
པའི་མཐར་ཐུག་པའི་བྱིར། གང་གི་བྱིར་ན། སྟོང་པའི་མཐར་ཐུག་སྟེ། བརྟན་པའི་ཡོན་
ཏན་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་བྱིར། གང་གི་བྱིར་ན། བརྟན་པ་ཡིན་ཏེ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་
གིས་མི་བྱེད་པའི་མཐར་ཐུག་པའི་བྱིར། མི་བྱེད་པའི་བྱིར་ན་དོ་རྩེ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བསྟན་པ་དང་། བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། འཇིགས་པ་མེད་
པའི་བྱིར་དང་། གཞན་ལ་སྟོས་པ་མེད་པའི་བྱིར་དང་། བསམ་པ་བརྟན་པའི་བྱིར་
དང་། མི་མཐུན་ཕྱོགས་འཛོམས་པའི་རྩལ་ནི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པས་སྐབ་པ་མེད་

^༡ སྐྱུ་བཞིག་པ་

སེལ་ཤིང་ལྷ་གྲོགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་སེལ་ཤིང་བཞེན་དུ་འཁོར་གྱི་ཆོག་པ་སྤྱི་འདུག་པ་མི་མངའ་
བའི་མི་འདུག་པ་མི་ཡོན་ཏན་དང་ལྷན་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཀུན་མཛོན་
སྤྱི་འདུག་པ་མི་འདུག་པ་མི་ཡོན་ཏན་དང་ལྷན་པའོ། །ཕྱི་རྒྱལ་ལས་ཀྱང་འདུག་པ་
མེད་པར་ནི་རྣམ་པར་གནས་པའོ། །ཉོན་མོངས་པ་མ་ལུས་པས་དག་པའི་སེལ་པ་
ཅན་དང་ཡང་བདག་ཉིད་མི་མཉམ་ཞིང་ལྷན་པར་མཛོན་སྤྱི་འདུག་པ་མི་ཡོན་ཏན་
གཞན་ལ་ལྷོས་པ་མེད་པའོ། །ཐུགས་ནི་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ལ་མཛོན་སྤྱི་འདུག་
གཅིག་ཏུ་གནས་པའི་ཕྱིར་ན་བཟོན་པ་ཉིད་དོ། །མཆོག་ཏུ་སྤྱོད་པར་དུ་མ་རིག་པའི་
བག་ཆགས་ཀྱི་ས་ལས་ཟད་པར་བཞུགས་པའི་ཕྱིར་ཅལ་ལྷན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། འདུག་ཏེན་པ་དང་། ཉན་ཐོས་དང་མཐའ་གཅིག་ཏུ་རང་དོན་གྱི་སྤྱོད་
པ་ཅན་རང་སངས་རྒྱས་དང་སྤྱོད་པ་བྱེད་པ་སེལ་པ་དཔའ་དང་། རང་བྱུང་ཡང་དག་
པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་གོང་ནས་གོང་དུ་སྤྱོད་པ་ནི་སྤྱི་འདུག་པ་མི་ཡོན་
པའི་ཕྱིར་དཔེ་ནི་རྣམ་པ་ལྷན་པའོ། །དང་པོ་བཞིའི་ཆོས་རྣམས་ནི་འདུག་ཏེན་
ཀུན་གྱི་སྤྱོད་པ་དུ་ཉེར་འཛིན་གནས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ས་རྒྱ་མཚན་རྣམས་དང་
མཚུངས་སོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་ནི། འདུག་ཏེན་པ་དང་སངས་རྒྱས་
ལས་གཞན་པའི་འདུག་ཏེན་ལས་འདས་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་མཚན་ཉིད་ལས་འདས་པ་
ནས་མཐའ་བཞེན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ལྷན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དཔེར་ཡང་སྤྱི་འདུག་པ་
ཅམ་སོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ཡོན་ཏན་སྤྱི་འདུག་པ་མི་ཡོན་ཏན་པོ་འདི་ཆོས་སྤྱི་འདུག་
པའི་ཡོན་ཏན་ཉེ་གོར་སྤྱི་འདུག་པ་མི་ཡོན་ཏན་གྱི་འོད་གསལ་བ་དང་། མཛོན་དང་དབྱེས་པ་
ཐོར་སྤྱོད་པ་མེད་པའི་དབྱེས་པ་མེད་པ་བཞེན་དུ་ཡོན་ཏན་དེ་རྣམས་

ཚོས་ཀྱི་སྐྱུ་ལ་ངོ་པོ་ཐ་དད་པའི་དབྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཡོན་ཏན་རྟེན་དང་བཅས་པ་དང་། དཔེ་དོན་ཚོས་མཐུན་
བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་མཛོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་ན་ཡིད་ཚིམ་
པར་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་གང་ཡིན་པ་མཚན་བཟང་པོ་སུམ་ཅུ་ཙུ་གཉིས་ཞེས་བྱ་བ་
མཚོག་གི་སྐྱུ་ལ་པའི་སྐྱུ་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཚོས་ལ་རྫོགས་པར་ནི་ལོངས་སྤྱོད་
བ་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐྱུ་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱུ་གཉིས་ལ་
བརྟེན་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། གདུལ་བྱ་སངས་རྒྱས་མཐོང་བའི་སྤྱི་བ་བྱེད་ཀྱི་ལས་དག་པ་སོ་
སོ་སྐྱེ་བོ་དང་། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་སོགས་ཁམས་དག་པ་ལས་གདུལ་བྱ་
རིང་བ་རྣམས་ལ་འདིག་རྟེན་དུ་ཅུ་ནང་གི་ཆོ་བའི་གཟུགས་བརྟན་བཞིན་དུ་མཚོག་
གི་སྐྱུ་ལ་པའི་སྐྱུ་མཐོང་བ་དང་། ཁམས་དག་པ་ལས་གདུལ་བྱ་ཉེ་བ་མཐར་ཕྱིན་པའི་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་ཀླུ་ལ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་ནཱ་མཁར་གནས་པའི་
ཆོ་གཟུགས་བཞིན་དུ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱུ་དེ་མཐོང་བ་ནི་གཙོ་བོ་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་ཤེས་
པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ལེ་ལུའི་མཚན་བསྟན་པ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་ཆོ་མའི་བསྟན་
བཅོས་དཀོན་མཚོག་གི་རིགས་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ལས་དག་པ་གཉིས་ལྟན་གྱི་བྱང་
ཆུབ་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་སྐྱབས་ཉེ་ལེ་ལུ་གསུམ་པ་ལས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་
ངེས་དོན་གྱི་མཛད་སྤྱེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་པར་བྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་རྣམ་པར་
བཤད་པ་སྐྱབས་གསུམ་པའི་འགྲེལ་པའོ། །

༼སྐབས་བཞི་པ༽

ཟུམ་མོ་རྟོགས་པའི་བྲལ་འབྲས་སོ་གཉིས་དང་། རྒྱ་ཆེན་ལས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་
སྤུམ་ཅུ་གཉིས། རྗེ་བཙུན་སྒྲ་མའི་གསུང་གི་མན་ངག་ལས། ཡལ་སྤས་གཉིས་ཀྱི་
དགོངས་པ་རྗེ་བཞིན་བཤད། འཕྲིན་ལས་ཀྱི་སྐབས།

༼ཡོན་ཏན་ལ་བརྟེན་པའི་འཕྲིན་ལས་བཤད་པ༽

ཕྱགས་ལ་ཡོན་ཏན་ལ་བརྟེན་པའི་འཕྲིན་ལས་བཤད་པ་ལ་གསུམ། མཚམས་
 སྐྱར་བ་དང་། རོན་བཤད་བ་དང་། ལེའུའི་མཚན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས།
 བཤད་ཟིན་གྱི་མཚམས་སྐྱར་དང་། འཆད་འགྱུར་གྱི་མཚམས་སྐྱར་རོ། །དང་པོ་ནི།
 ཅི་མ་མེད་པའི་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་ནི་དེའི་ལས་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་
 གསུམ། མདོར་བསྟན་བ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་བ་དང་། འཕྲིན་ལས་ཚུལ་དེ་ལྟར་
 འབྲུག་པ་དཔེས་བསྟུན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ལྟན་གྱིས་གྲུབ་པའི་རོན་བསྟན་བ་
 དང་། ལྟན་མི་འཆད་པའི་རོན་བསྟན་པའོ། །

དང་པོ་ནི། མངོན་མཐོ་ཅམ་ལ་མོས་པ་བཞག་པ་དང་། བྱང་ཚུབ་ནམ་པ་གསུམ་
ལ་མོས་པ་བཞག་པའི་གདུལ་བྱའི་ཁམས་དང་རིགས་དང་མོས་པ་སྣ་ཚོ་གསལ་པ་
མངོན་སུམ་དུ་མཐེན་པ་དང་། གདུལ་བྱ་འདུལ་བའི་ཐབས་གཞུགས་ཀྱི་སྤྱོད་མ་པ་
གཉིས་དང་། །གཟིངས་དང་ཟམ་པར་སྦྱལ་པ་མོགས་དང་། ཞི་བ་དང་བྲག་པོས་
འདུལ་བ་ལ་མོགས་པའི་ཀྱན་སྦྱོང་དང་ཉི་གདུལ་བྱའི་ཁམས་ཀྱི་འདུལ་བྱའི་བྱ་བ་

འབྲས་བྱ་མངོན་མཐོངས་ལེགས་ལ་འགོད་པ་དང་། དེ་དག་སྐྱབ་པའི་ཐབས་སྟོན་པ་
སོགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་གདུལ་བྱ་དེ་གང་ན་ཡོད་པའི་ཡུལ་དུ་གཤེགས་པ་དང་། གང་གི་
ཆེ་འདུལ་བའི་དུས་སུ་གཤེགས་པ་ལ་བྱུང་བདག་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་
རྒྱུ་དུས་ཏྲག་ཏུ་འབད་ཚེ་ཉེ་བར་ནི་བས་སྐྱེན་གྱིས་བྱུང་བར་འདུག་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། བསྐྱུས་དོན་དང་། ཆོག་དོན་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དང་པོ་
ལ་གཉིས། རྒྱུ་པར་བཤད་པ་དང་། སྐབས་དོན་བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། དཔེ་
བྱུག་དང་། དོན་བྱུག་དང་། དཔེ་དོན་ཆོས་མཐུན་བྱུག་གོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱ་མཚོ་དང་། ཉི་
མ་དང་། བམ་མཁའ་དང་། གཏེར་དང་། སྤྲིན་དང་། རྒྱུང་དོ། །གཉིས་པ་ནི། དེས་པར་
འབྲིན་བྱེད་ས་བཅུ་དང་། དེའི་རྟེན་ཆོགས་གཉིས་དང་། འབྲས་བྱ་བྱང་རྩབ་ཆེན་པོ་དང་
བྱང་རྩབ་འབྲུབ་པའི་གནས་སེམས་ཅན་དང་། སེམས་ཅན་གྱིས་བྱང་རྩབ་ཐོབ་པའི་
སྤྲིབ་བྱེད་སྤྲིབ་པ་གཉིས་དང་། །དེ་འཛོམས་བྱེད་ཀླུ་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་འོ། །

གསུམ་པ་ནི། ས་བཅུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྩུས་རྒྱུས་པ་དང་། ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆའི་འབྲུང་
གནས་ཡིན་པས་རྒྱ་མཚོ་དང་འབྲ་བ་དང་། ཆོགས་གཉིས་སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་ཉིར་
འཆོར་གྲུང་པས་ཉི་མ་དང་འབྲ་བ་དང་། བྱང་རྩབ་ཆེན་པོ་ཐབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཡོན་
ཏན་མཐའ་ཡས་པ་ནམ་མཁའ་དང་འབྲ་བ་དང་། སེམས་ཅན་རྣམས་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་
ཆོས་རིན་པོ་ཆའི་འབྲུང་གནས་ཡིན་པས་གཏེར་དང་འབྲ་བ་དང་། སྤྲིབ་པ་ནི་སྤྲོ་བྱུང་བ་
ཉིད་ཀྱིས་རང་བཞིན་མ་ཡིན་པ་དང་། བསྤྲིབ་བྱ་ལ་བྱུང་བར་མེད་པས་སྤྲིན་པ་དང་འབྲ་
བ་དང་། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དེ་འཛོར་བར་བྱེད་པས་རྒྱུང་དང་འབྲ་བའོ། །

གཉིས་པ་ནི། འབྲིན་ལས་རྒྱུན་མི་འཆད་པའི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བ་དང་། རྒྱན་མི་

འཆད་པའི་རང་བཞིན་ཐོབ་པ་དང་། དེའི་སྒོ་ནས་གདུལ་བྱའི་དོན་བྱེད་པའོ། །དང་པོ་
 བློ་སྒྲུབ་ཆོག་པ་གཉིས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོར་ངེས་པར་འབྲིན་པར་བྱེད་པའི་
 བྱིན་དང་། དེའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་བྱིན་དང་། གཉིས་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་དང་སེམས་ཅན་
 གཉིས་ཀྱིས་བསྟན་ལ། གསུམ་པ་ནི། ཉོན་མོངས་དང་སྤྲུགས་ཆེ་གཉིས་ཀྱིས་བསྟན་
 ཏེ། དེ་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། སངས་རྒྱུ་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རིན་ཆེན་
 མཆོག་གི་ཆོག་པ་དང་ལྷན་པའི་འབྲུང་ཁུངས་ཡིན་པའི་བྱིན་དང་། ཆོག་པ་གཉིས་ཀྱི་
 ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་རྒྱས་པར་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱུའི་ཐེག་པ་དང་འབྲས་བྱའི་ཐེག་
 པ་མ་ལུས་པ་ངེས་པར་བསྐྱབས་པས་ས་བཅུ་རྒྱ་མཆོའི་དཔེས་བསྟན་ཏེ། ཐེག་པ་རྒྱ་
 འབའ་ཞིག་ལ་བཤད་མི་དགོས་སོ། །བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོག་པ་གཉིས་
 ཀྱི་ཉི་འོད་ཅན་ཀྱིས་ཐེག་པ་མ་ལུས་པ་ངེས་པར་བསྐྱབས་ཏེ། སེམས་ཅན་ཀྱན་ཀྱི་
 ཉེར་འཆོར་གྱུར་བས་ཆོག་པ་གཉིས་ཉི་མའི་དཔེས་བསྟན་ལ། མཐའ་དང་དབྱུས་མེད་
 པའི་ཐབ་པ་དང་། རྒྱ་ཆེན་པོའི་ཡོན་ཏན་མཐའ་ཡས་པ་ནམ་མཁའ་ལྗང་བྱའི་སྤྲུལ་པས་
 བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱུ་ཉིད་ནི་ནམ་མཁའི་དཔེས་བསྟན་ཏོ། །

སངས་རྒྱུ་ཀྱི་ཡོན་ཏན་འི་མ་མེད་པའི་གཏེར་སེམས་ཅན་ཀྱན་ལ་བྱེད་མེད་
 དུ་འབྲུང་བྱེད་དང་། སེམས་ཅན་ཀྱན་དེའི་འབྲུང་ཁུངས་སུ་རྣམ་པར་གཟིགས་པས།
 སེམས་ཅན་གཏེར་ཀྱི་དཔེས་བསྟན་ལ། རྣམ་ཞེས་པ་འོག་མ་འདྲེན་པའོ། །ཉོན་
 མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྤྲིབ་པའི་སྤྲིན་ཀྱི་བྱ་བ་སྤྲོ་བྱུང་བ་ཡིན་པ་སོགས་ཀྱིས་སྤྲིན་
 ཀྱི་དཔེས་བསྟན་ཏོ། །གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྲིབ་པ་དེ་སངས་རྒྱུ་རྣམས་ཀྱི་སྤྲུགས་
 རྩེའི་རྒྱུར་གྱིས་རྣམ་པར་གཏོར་བར་བྱེད་པས་སྤྲུགས་ཆེ་ཆེན་པོ་རྒྱུར་གྱི་དཔེས་

བསྟན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མཚམས་སྐྱར་བ་དང། འོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། འདི་
གཉིས་ཀྱི་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། འཕྲིན་ལས་ལྷན་གྱིས་བྲུབ་པ་བཤད་པ་
དང། རྒྱན་མི་འཆད་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྤྱིར་བཤད་པ་དང། སོ་
སོར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གདུལ་བྱའི་སེམས་ཅན་གང་གི་རྒྱུད་ལ་ཐབས་གང་
གིས་ཞི་བྱ་གསོགས་གདུལ་བྱ་འདུལ་བའི་བྱ་བ་གང་ཡུལ་གང་དུ་དུས་གང་གི་ཆེ་
འདུལ་དགོས་པའི་འཕྲིན་ལས་བསྐྱབ་པ་ལ་ཚུལ་འདི་ལྟར་བྱའོ་སྟེ་སྟེ་པ་ལ་སོགས་པ་
དེའི་ནམ་པར་རྟོག་པ་སྐྱེ་བ་མེད་པར་འཕྲིན་ལས་ངང་གིས་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཐུབ་པའི་
འཕྲིན་ལས་དུས་རྟག་ཏུ་ལྷན་གྱིས་བྲུབ་པར་འཇུག་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། དེགས་དང་
ས་པོན་ལ་སོགས་པ་གདུལ་བྱའི་ཁམས་ནི། གང་ཞིག་གི་རྒྱུད་ལ་འདུལ་བའི་ཐབས་
མང་པོ་སྤྱན་སོགས་པར་བྱིན་བྲུག་གི་ཆོས་སྟོན་པ་ལ་སོགས་པ་གང་དག་གིས་སྐྱེའི་
བཀོད་པ་མི་འདྲ་བ་དང། གསུང་གི་ནམ་པ་མི་འདྲ་བ་སོགས་གདུལ་བྱ་འདུལ་བའི་
བྱ་བ་གང་དགོས་པ་དང། ཡུལ་གང་དུ་ནི་དུས་གང་གི་ཆེ་འདུལ་དགོས་པའི་ཡུལ་
དང་དུས་"དེ་དག་ཏུ་ངེ་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་"འབད་ཚུལ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་སྟོན་སྟེ་ལྷན་གྱིས་
ཏུ་འཇུག་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བསྟན་པ་དང། བཤད་པ་དང། སྤྱིའི་དོན་བསྐྱབ་པའོ། །དང་
པོ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོར་ངེས་པར་འབྲིན་པ་དང་འབྲིན་བྱེད་དེའི་བརྟེན་པ་དང།
རྟེན་དེའི་འབྲས་བྱ་དང། འབྲས་བྱ་དེའི་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་དང། འབྲས་བྱ་དེ་ཐོབ་

༡ སྐྱེ། དེ་དག་ངེ་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་

པའི་སྤྱི་བ་པ་དང་། དེ་གཙོ་བོ་བྱེད་ཀྱིན་ལ་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པའི་སྤྱི་བ་
 རོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རོན་བྱུག་ངོས་བཟུང་བ་དང་། དཔེ་རོན་བྱུག་དགོད་པ་
 དང་། དཔེ་རོན་ཆོས་མཐུན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོར་ངེས་པར་
 འབྲིན་པ་ས་བཅུ་སྟེ་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོག་གས་གཉིས་དག་ནི་ས་དེའི་
 བསྐྱེད་པ་དང་འཕེལ་བ་དང་གནས་པའི་རྒྱ་དང་། ཆོག་གས་གཉིས་དེའི་འབྲས་བུ་བྱང་
 ཆུབ་མཆོག་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱ་དང་ལ་འབྱུང་བྱུང་དུ་ཡོངས་སུ་
 འཛིན་པའོ། །སེམས་ཅན་དེའི་སྤྱི་བ་པ་མཐའ་ཡས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་
 མོངས་དང་། ཤེས་སྤྱི་བ་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཉོན་མོངས་པའི་བག་ཆགས་སོ། །དུས་
 ཀྱན་ཏུ་ནི་སྤྱི་བ་པ་དེ་འཛོམས་པའི་རྒྱུན་ནི་རྒྱལ་བའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ཡིན་ནོ། །དོན་
 བསྐྱུས་ན། རྒྱལ་བའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱ་དང་ཀྱི་སྤྱི་བ་
 གཉིས་འཛོམས་ཤིང་། ཆོག་གས་གཉིས་བསགས་ཏེ་ས་བཅུ་རིམ་གྱིས་བཞུགས་
 འབྲས་བུ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པའི་འཕྲིན་ལས་རྒྱུན་མི་འཆད་དུ་མཛད་པའི་དོན་
 ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། འཕྲིན་ལས་རྒྱུན་མི་འཆད་དུ་འབྱུག་པའི་གནས་བྱུག་པོ་ནི་
 འདི་དག་རྣམས་གོ་རིམ་ཇི་བཞིན་དུ་རྒྱ་མཆོ་དང་ཉེ་མ་དང་ནི་ནམ་མཁའ་དང་གཉེར་
 དང་། སྤྱི་བ་དང་རྒྱུད་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུས་རྒྱས་པར་བྱེད་པ་དང་། ཡོན་ཏན་རིན་ཆེན་དང་
 རྣམ་པའི་སྤྱི་བ་ས་བཅུ་པོ་རྣམས་རྒྱ་མཆོ་བཞིན་ནོ། །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཉེར་
 འཆོའི་གནས་སུ་བྱུར་བའི་སྤྱི་བ་ཆོག་གས་གཉིས་དག་ནི་ཉེ་མ་བཞིན་ནོ། །ཡོན་ཏན་རྒྱ་
 ཆེན་པོ་མཐའ་དང་དབྱུས་མེད་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་སྤྱི་བ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ནམ་

མཁའ་ཁམས་བཞིན་ནོ། །ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱུ་གི་ཚས་ཉིད་རང་
བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བྱུང་དེ་ཉིད་གནས་པའི་
ཕྱིར་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་ནི་གཏེར་དང་འབྲུ་ལ། མྱོ་བྱུར་བ་དང་བསྐྱིབ་བྱ་ལ་ཁྲབ་
པ་དང་རང་བཞིན་དུ་མ་བྱུབ་པའི་ཕྱིར་སེམས་ཅན་དེའི་ཉོན་མོངས་སྤྲིན་ཚོགས་
བཞིན་ནོ། །སྤྱི་བ་པ་དེ་འཛོར་བར་ནི་ཉེ་བར་གནས་པའི་ཕྱིར་སྤྲུགས་རྩི་མི་བཟད་པ་
རྒྱུ་དང་འབྲུ་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཡང་ན་རྒྱུ་མི་བཟད་པ་ཞེས་སྦྱར་རོ། །གསུམ་པ་
ནི། ས་བཅུ་དང་ཚོགས་གཉིས་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་རྒྱུ་གཞན་གྱི་དབང་གིས་ངེས་པར་
འབྱུང་བ་ནི། གཞན་དོན་དུ་ངེས་པར་འབྱིན་པ་དང་། དེའི་རྟེན་དཔེ་གཉིས་གྱིས་བསྐྱུ་
པས་གཞན་དོན་རྒྱུ་མི་འཆད་པའི་རྒྱུ་ཁྲད་པར་བསྐྱུན་ཏོ། །བདག་དང་སེམས་ཅན་
མཚུངས་པར་ཚོས་ཉིད་རང་བཞིན་དུ་གནས་པར་གཟིགས་པས་བྱང་རྒྱུ་དང་སེམས་
ཅན་དཔེ་གཉིས་གྱིས་བསྐྱུ་པས་ནི་གཞན་དོན་རྒྱུ་མི་འཆད་པའི་ངོ་པོའི་ཁྲད་པར་
བརྫོང་དོ། །ཉོན་མོངས་དང་སྤྲུགས་རྩི་མཐའ་ཡས་པ་དཔེ་གཉིས་གྱིས་བསྐྱུ་པས་ནི་
མཇུག་པ་ཡོངས་སུ་མ་རྫོགས་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། གཞན་དོན་རྒྱུ་མི་འཆད་པར་
མཇུག་པའི་འབྲས་བྱའི་ཁྲད་པར་བསྐྱུན་ཏོ། །

༡༩ འཕྲིན་ལས་ཚུལ་དེ་ལྟར་འཇུག་པ་དཔེས་བསྐྱུ་བ་པ།

གསུམ་པ་འཕྲིན་ལས་ཚུལ་དེ་ལྟར་འཇུག་པ་དཔེས་"བསྐྱུ་བ་པ"^༡ ལ་གཉིས།
མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱིར་འདུས་མ་བྱས་པའི་ཡོན་

^༡ སྤྱི་བསྐྱུ་བ་པ་

ཏན་གྱི་སྐབས་སྟེ། འཇམ་དཔལ། སྐྱེ་བ་དང་འགག་བ་མེད་པས་རབ་ཏུ་སྐྱེ་བ་གང་
ཡིན་པ་དེ་ནི་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཅེས་བརྗོད་དོ། ཞེས་སོགས་གསུངས་ཏེ། ཐེ་ཚོམ་དང་
སོམ་ཉི་སྐྱེས་པ་ནི་གོང་དུ་རྩི་ལྟར་ན་ཞེས་ཏེ། སངས་རྒྱས་འདུས་མ་བྱས་པ་འདིག་
པ་མེད་པའི་མཆན་ཉིད་ཅན་རྣམས་པར་རྟོག་པ་མེད་བཞིན་དུ་གདུལ་བྱའི་བསམ་པ་
དང་ཡུལ་དང་དུས་ལ་སོགས་པ་རི་ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་མཛད་པ་སྟུན་གྱིས་བྱུང་ལ་རྒྱུ་
མི་འཆད་པ་རྩི་ལྟར་འབྲུག་སྟུན་དུ་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེས་པ་བསམ་ལ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡུལ་
བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བ་ལ་སོས་པ་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་དུ་དཔེས་མཆོན་ནས་རྒྱས་པར་
སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། །དཔེའི་
གོ་རིམ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཅ་བ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་འོག་མ་ལ་
ཁ་འཕངས་ཏེ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། དཔེ་དགུ་ཁོ་ནས་སྟོན་པ་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། བརྒ་
བྱིན་གྱི་གཟུགས་དང་། ལྷའི་རྩ་དང་། སྤྱིན་གྱི་དཔེ་གསུམ་གྱིས་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱེ་དང་གསུང་དང་སྤྱགས་ཀྱི་རོ་བོ་གསུམ་མཆོན་པར་བྱེད་
དོ། །ཆངས་པའི་སྤུལ་བས་ནི་སྐྱེ་དང་གསུང་གི་འཕྲིན་ལས་གཉིས་མཆོན་པར་བྱེད་
ལ་ཉི་མའི་དཔེས་ནི་སྤྱགས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་མཆོན་ནོ། །ནོར་བུ་རིན་ཆེན་བཞིན་དང་།
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་སྐྱ་བརྟན་བཞིན་དང་། ཉམ་མཁའ་དང་ནི་དཔེ་གསུམ་གྱིས་
རིམ་པ་བཞིན་དུ་དོན་དམ་པས་བསྐྱས་པ་སྤྱགས་ཀྱི་གསང་བ་དང་། གསུང་གི་
གསང་བ་དང་། སྐྱེ་གསང་བ་གསུམ་མཆོན་ནས་བསྟན་ཏོ། །སྐྱེ་གསུང་སྤྱགས་ཀྱི་

༡ སྐྱེ་པའི་འོག་མ་ལ་

ངོ་བོ་དང་། འཕྲིན་ལས་དང་། གསང་བ་རྣམས་ཀྱི་རྟེན། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོས་བསྐྱུས་
པའི་གནས་གྲུང་མཐར་ཕྱིན་པ་ནི། ས་བཞིན་གྱི་དཔེས་བསྟན་ཏོ། །གཉིས་པ་ནི།
མདོའི་གནས་ལྟ་བུའི་ཞེས་སོ། །

༡༧ དཔེ་དོན་རྒྱས་པར་དབྱེ་བ།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། དཔེ་དོན་རྒྱས་པར་དབྱེ་བ་དང་། དཔེ་རྣམས་ཀྱིས་
བསྐྱུས་པའི་དོན་གྱིས་དཔེའི་དགོས་པ་བཤད་པ་དང་། དཔེས་མཆོན་པར་བྱ་བའི་
དོན་བསྐྱུས་ཏེ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། སྐྱ་གསུང་ཐུགས་་་་ཀྱི་ངོ་བོ་གསུམ་
དཔེས་མཆོན་ཏེ་བསྟན་པ་དང་། འཕྲིན་ལས་གསུམ་དཔེས་མཆོན་ཏེ་བསྟན་པ་
དང་། གསང་བའི་གནས་གསུམ་དཔེས་མཆོན་ཏེ་བསྟན་པ་དང་། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
རྟེན་དཔེས་མཆོན་ཏེ་བསྟན་པའོ། །

དང་པོ་ལ་གསུམ། སྐྱ་བརྒྱ་ཕྱིན་གྱིས་གཟུགས་ཀྱི་དཔེས་བསྟན་པ་དང་།
གསུང་ལྟའི་རྗེའི་དཔེས་བསྟན་པ་དང་། ཐུགས་སློན་གྱི་དཔེས་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་
ལ་གཉིས། རྣམ་རྟོག་མེད་པ་དཔེས་བསྟན་པ་དང་། ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་སྐྱེ་འགག་མེད་
པ་དཔེས་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དཔེ་དང་། དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་སྤྱིའི་
མཆོམས་སྒྲུང་བ་ནི། བརྒྱ་ཕྱིན་དུ་སྤང་བ་བཞིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཞེས་སོ། །བརྒྱ་ཕྱིན་
གྱི་དཔེ་ལ་བཞི། ས་གཞི་དག་པ་ལ་གཟུགས་སྤང་བའི་ཚུལ་དང་། སྤང་བ་དེའི་རྒྱུ་

༡ སྐྱ་ ཀྱིས་ངོ་བོ་གསུམ་

གྲིས་མི་རྣམས་དགེ་བ་ལ་འདུག་པ་དང་། གནས་ཚུན་དེ་ལྟ་བུ་བཞུགས་མི་ཤེས་ཀྱང་
ལྷན་སྐྱེ་བ་དང་། ལྷན་བ་དེ་རྟོག་པ་མེད་ཀྱང་པན་པའི་རྒྱ་བྱེད་པ་མི་འགལ་བའོ། །

དང་པོ་ནི། རི་ལྷན་བེ་རྒྱུ་དག་པའི་རང་བཞིན་ཏུ་སྒྲོང་གསུམ་གྱི་སྒྲོང་ཆེན་པོའི་
འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སམ། འཛམ་བུའི་སྤྱིང་གི་ས་སྟེང་འདི་གྲུར་ཏེ། དེ་ལ་བརྒྱ་བྱེན་
འཁོར་བཅས་གྱི་གཞུགས་སྤང་བ་ནི། གཞུགས་བརྟན་འཆར་བའི་ས་གཞི་དག་པའི་
ཕྱིར་ལྷའི་དབང་པོ་གཞི་དེར་ལྷའི་བྱ་མོའི་ཆོགས་དང་བཅས་པ་དང་རྣམ་པར་རྒྱལ་
བའི་ཁང་བཟང་དང་དགའ་བའི་ཆལ་ལ་སོགས་པའི་ལྷ་གནས་དེ་ལས་གཞན་དག་
དང་། ལྷ་གཞན་དེའི་གཞལ་ཡས་སྤྱོད་ཆོགས་དང་གནས་ནི་ཡུལ་དང་གཞལ་ཡས་ནི་
ཁང་བྱིས་མོ། །ལྷ་རྣམས་གྲིས་ལོངས་སྤྱད་པར་བྱ་བ་བདེ་བའི་འཆོག་ཆས་ལྷ་རྩས་
རྣམས་མང་དེ་མཐོང་ངོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་ནས་སྐྱེས་པ་དང་བྱད་མེད་ཀྱི་ཆོགས་ས་ཡི་སྟེང་ན་གནས་པ་
རྣམས་གྲིས་སྤང་བ་དེ་ནི་མཐོང་བར་གྲུར་ཏེ། མཐོང་ནས་བསམ་པའི་བྱད་པར་
ནི། །དེད་ཀྱང་རིང་པོར་མི་ཐོགས་པར་ལྷའི་དབང་པོ་འདི་འདྲར་གྲུར་ཅིག་ཅས་དེ་
འདྲའི་སྟོན་ལམ་འདེབས་པར་བྱེད་ཅིང་། སྒྲོང་བའི་བྱད་པར་ལྷའི་དབང་པོའི་གོ་
འཕང་དེ་ཐོབ་པའི་དོན་ཏུ་བསྟན་གནས་ལ་སོགས་པའི་དགེ་བ་ནི་ཡང་དག་པར་
སྤངས་ཏེ་གནས་པར་འགྱུར་རོ། །གསུམ་པ་ནི། དེ་དག་དགེ་བའི་ལས་དེས་ན་སྤང་བ་
འདི་བརྒྱ་བྱེན་མ་ཡིན་གྱི་བརྒྱ་བྱེན་གྱི་གཞུགས་བརྟན་སྤང་བ་ཙམ་མོ་ཞེས་དེ་ལྟ་
བུར་ཤེས་པ་མེད་ཀྱང་ས་སྟེང་ནས་འཕོས་ནས་ལྷར་ནི་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །བཞི་པ་
ནི། བརྒྱ་བྱེན་གྱི་གཞུགས་བརྟན་སྤང་བ་དེ་ནི་ཤིན་ཏུ་ཡང་རྟོག་པ་མེད་ཅིང་ཀུན་སྒྲོང་

གི་གཡོ་བ་མེད་པ་དེ་ལྟ་མོད་ཀྱི་ས་^༡སྤྱང་ན་མི་རྣམས་ཀྱིས་སྤེའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པའི་
བྱ་བ་བྱེད་པའི་དོན་ཆེན་གྱིས་ནི་ཉེ་བར་གནས་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་བཞི། སེམས་དག་པའི་དབང་གིས་ཀླུ་བའི་སྐྱེས་པ་དང་། སྤང་
བ་དེས་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་དོན་བྱེད་པ་དང་། སྤང་བ་དེ་ལ་ཉོག་པ་མེད་
ཀྱང་དོན་བྱེད་པ་མི་འགལ་བ་དང་། གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་སྤང་བ་དེའི་གནས་ཆོད་
རི་ལྟ་བ་བཞིན་མ་ཤེས་ཀྱང་འབྲས་བུ་ཆེན་པོར་འགྱུར་བའོ། །དང་པོ་ནི། དཔེ་དེ་
བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་ལ་དད་པ་སོགས་ཀྱན་སྦྲོང་སྦྱོན་ཅན་གྱི་བྱི་མ་མེད་པ་ཅན་
བསྐྱོམས་པས་དད་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བསྐྱོམས་པ་ཡི་མ་ཐུས་རང་གི་སེམས་ལ་
སྤང་བའི་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ནི་མཆོད་དང་དཔེ་བྱ་དང་ལྡན་པ་དང་འཆག་པ་
དང་བཞེངས་པ་དང་བཞུགས་པ་དང་། གཟིམས་པ་དང་། བསོད་སྦྱོམས་ལ་གཤེགས་
པ་ལ་སོགས་པའི་སྦྱོད་ལམ་སྤྱོད་ཆོགས་མཛད་པ་ཅན་དང་། ཐུག་བསྐྱེད་ཉེ་བར་ཞི་
བའི་ཐབས་ཀྱི་ཆོས་ནི་གསུང་བ་དང་། མི་གསུང་བར་ནང་དུ་ཡང་དག་འདོག་ལ་
མཉམ་པར་བཞག་པར་གྱུར་བ་དང་། སྐྱེད་དང་གསུང་གི་ཆོ་འབྲུལ་རྣམས་པ་སྤྱོད་ཆོགས་
དག་མཛད་པ་གཟི་མདངས་ཆེན་པོ་ཅན་ལས་དག་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་
མཐོང་བར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་མཐོང་ནས་ཀྱང་བསམ་པའི་ཁྱད་པར་སངས་རྒྱས་དོན་གཉེར་
གྱི་འདོད་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། སྦྱོར་བའི་ཁྱད་པར་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་
སྦྱིན་སོགས་པར་ཕྱིན་གྱི་སྦྱོད་པ་ལ་རབ་ཏུ་སྦྱོར་ཏེ། སངས་རྒྱས་དེའི་རྒྱ་ཡང་དག་

^༡ སྐྱུ་ཉེངས་

པར་སྒྲུབ་ནས་ནི་འདོད་པའི་གོ་འཕང་སངས་རྒྱལ་ཐོབ་པར་བྱེད་དོ། །གསུམ་པ་ནི།
སངས་རྒྱལ་གྱི་གཟུགས་གྱི་སྐུ་སྒྲུབ་བ་དེ་ནི་ཡིན་ཏུ་ཡང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱའི་
སྐུ་པའི་ཡིད་གྱི་བརྗོད་པས་བསྐྱུས་པའི་རྟོག་པ་མེད་ཅིང་། ཚེས་གྱི་སྐུ་ལས་གཡོ་
བ་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་པ་དེ་ལྟ་ན་ཡང་འདིག་ཉེན་ན་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་
དོན་མཇུག་པའི་དོན་ཆེན་པོས་ནི་ཉེ་བར་གནས་སོ། །

བཞི་པ་ལ་གཉིས། ལྷན་ཐོག་པར་དང་། འབྲས་བུའི་ལྷན་པར་རོ། །དང་པོ་ནི།
སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་སངས་རྒྱལ་གྱི་གཟུགས་གྱི་སྐུ་རྩལ་སྤྲོ་རབ་བསལས་པའི་
ལུས་སྐུ་མཛོན་པར་ཞེན་ནས་སངས་རྒྱལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་གཟུགས་གྱི་སྐུར་ཤར་བ་
དང་། རང་ལ་དངོས་སྐུ་སྒྲུབ་བ་འདི་ནི་རང་གི་སེམས་ཀྱི་སྒྲུབ་བ་ཞེས་སོ་སོ་སྐྱེ་བོས་
མི་ཤེས་མོད། དེ་ལྟ་ན་ཡང་གཟུགས་གྱི་སྐུ་མཛོན་བ་དེ་གདུལ་བྱ་དེ་དག་ལ་ནི་དོན་
ཆེན་པོ་འབྱེན་པའི་རྒྱུ་ཡིད་པར་འགྱུར་རོ། །

འདི་ལ་བཞེན་ནས་ཁ་ཅིག་གཟུགས་སྐུ་གཉིས་གདུལ་བྱའི་སྒྲུབ་འོ་ཙམ་དུ་བྱེད་གྱི་
སངས་རྒྱལ་མཚན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་པར་འདོད་པ་ནི་སྤར་བཀག་བྱེད་ལ། གཟུགས་གྱི་
སྐུ་རྣམས་པ་གཉིས་ལོག་པའི་ཀྱན་རྩེ་བ་ཏུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །འདིས་ནི་གཟུགས་སྐུ་
གཉིས་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་སྒྲུབ་པ་ཙམ་དུ་སྟོན་པ་མ་ཡིན་གྱི། ཡང་དག་
པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱལ་ཡིན་ཡང་། གདུལ་བྱའི་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་
དངོས་སྐུ་སྒྲུབ་ལ། གདུལ་བྱའི་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་དངོས་སྐུ་སྒྲུབ་བ་དེ་ཉིད་
ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱལ་མ་ཡིན་པ་ཞེན་དུ་དེར་ཞེན་པས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་
ཤེས་པར་བྱ་བ་དང་། ཡང་སངས་རྒྱལ་གྱི་གཟུགས་གྱི་སྐུ་རྩལ་སྤྲོ་རབ་བསལས་པའི་

ལུས་མ་ཡིན་བཞིན་དུ་དེར་ཞེན་བ་ཡང་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

དེས་ན་སངས་རྒྱུ་གི་གཟུགས་གི་སྐྱེ་སྤང་བའི་མཆོན་གཞིར་སངས་རྒྱུ་གི་
གཟུགས་གི་སྐྱེ་ཡང་ཡོད་ལ། སེམས་ཅན་གི་ཤེས་བ་ཡང་ཡོད་དོ། །སེམས་ཅན་གི་
ཤེས་བ་ལ་སྤང་བ་དེ་སངས་རྒྱུ་གི་གཟུགས་བརྟན་ཡིན་གི་སངས་རྒྱུ་མ་ཡིན་
ལ། སངས་རྒྱུ་གི་གཟུགས་གི་སྐྱེ་གཉིས་སངས་རྒྱུ་གི་གཟུགས་བརྟན་ཡིན་གི་
སངས་རྒྱུ་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་རང་གི་སྟོན་བ་ལ་སྐྱེ་བ་གདབ་པར་མི་བྱའོ། །ཡང་སོ་
སོ་སྐྱེ་བོ་ལ་མངོན་སུམ་དུ་སྤང་བའི་མཆོག་གི་སྐྱེ་པའི་སྐྱེ་ནི་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་
པའི་སྐྱེ་གཟུགས་བརྟན་ཡིན་བ་ཡང་དཔེ་ས་མཆོན་པའི་དོན་དུ་ཤེས་པར་
བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་ནས་ཆོགས་གཉིས་རིམ་གིས་བསལ་ས་ཏེ་སྟོན་དུ་གཟུགས་
གི་སྐྱེ་དེ་མཐོང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་འདི་ལ་གནས་པ་རྣམས་གིས་རང་
རྒྱུད་གིས་བསྐྱེས་པའི་ནང་གི་དམ་པའི་ཆོས་སྐྱེ་ནི་ཡེ་ཤེས་གི་མིག་གིས་མངོན་
སུམ་དུ་མཐོང་བར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བརྟན་པ་དང་། བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དཔེ་དང་།
དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྤང་བ་ལྟར་མ་བྱུབ་ཀྱང་སྐྱེ་འགག་དང་ལྟན་པ་ལྟར་སྤང་
བ་དང་། སྤང་བ་དེ་ཉིད་འདོད་པའི་འབྲས་བྱའི་རྒྱུར་བརྟན་པའོ། །དང་པོ་ལས་གཞིའི་
ཁྱད་པར་ནི། རི་ལྟར་འཇམ་བུའི་གླིང་གི་ས་ཆེན་པོ་འདི་ཀུན་གཙང་རོང་དང་ངམ་
གྲོག་ལ་སོགས་པ་ཉམས་པའི་གནས་གཞན་དང་བལ་ནས་བྱི་མ་མེད་པའི་བྱེད་ཁ་
དོག་གསལ་བ་དང་། དབྱིབས་མཛེས་པ་དེར་རྒྱན་བཞོན་པའི་ཁྱད་པར་ནོར་བུའི་
ཡོན་ཏན་བྱི་མ་མེད་པ་སྤྲེལ་ས་གིས་མཛེས་པར་བྱས་པ་ནི་དཔལ་དང་ལྟན་པ་སྟེར་

ནི་ཤིན་ཏུ་མཉམ་པར་གྱུར་ཏེ། ལྷན་གྲུགས་བརྟན་སྡེ་བའི་ཁྲད་པར་ནི་གཞི་དེ་དག་
པའི་ཕྱིར་དེར་ནི་ལྷན་བདག་པོའི་གནས་ཀྱི་ཆོག་པས་དང་། ལྷ་དབང་དང་དེ་ལས་
གཞན་པའི་ལྷན་གྲུགས་ཤར་ཏེ། གྲུགས་བརྟན་ལག་པའི་ཁྲད་པར་ནི། རིམ་
གྱིས་སའི་ཡོན་ཏན་དག་ཅིང་གསལ་བ་དང་། བཤམ་བའི་ཕྱིར་དེར་ནི་སྤྲོད་ཡང་
གྲུགས་བརྟན་མི་སྤྲོད་པར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། བརྒྱ་ཕྱིན་དེའི་དངོས་པོ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་བསྐྱེད་གནས་དང་། གྲུག་
སྡོད་དུལ་བ་ལ་སོགས་པའི་བརྟན་ཞུགས་ངེས་པ་ལ་གནས་པས་སྡོད་སོགས་
བསྐྱེད་པ་ལ་ཕྱོགས་པ་བྱུང་མེད་དང་། སྡོད་པ་སོགས་ལྷན་དབང་པོའི་གོ་འཕང་ཐོབ་
པར་གྱུར་ཅིག་སྟུང་དུ་སྡོད་པའི་སེམས་ཀྱིས་དེའི་ཆེད་དུ་མེ་ཏོག་ལ་སོགས་པ་
འཐོར་བ་ལྟར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། གཞི་དག་པའི་བློ་རྒྱ་འབྲས་པར་གྲུལ་བྱ་རང་གི་སེམས་ལ་སྤྲང་
བའི་སྤྱབ་དབང་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་ལ་དད་ཅིང་རབ་ཏུ་དགའ་བའི་
སེམས་དང་ལྷན་པའི་རྒྱལ་བའི་སྤྲུལ་པོ་རྣམས་དེ་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་འདོད་
ཀྱི་སེམས་རབ་ཏུ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ནི་སྤྲང་བ་དེ་ལན་པའི་རྒྱར་བསྐྱེད་པའོ། །གཉིས་
པ་ལ་གཉིས། སྡོད་པར་སྤྲང་བའི་དཔེ་དོན་དང་། ལག་པ་པར་སྤྲང་བའི་དཔེ་དོན་
ནོ། །དང་པོ་ནི། རི་ལྷར་བློ་རྒྱ་སྤྲང་བའི་གཞི་གཙང་མ་ལ་ལྷན་དབང་པོའི་ལུས་ཀྱི་
གྲུགས་བརྟན་སྤྲང་བ་ལྷར་དེ་བཞིན་དུ་འགྲོ་བའི་སེམས་ཀྱིས་གཞི་གཙང་མ་ལ་
སྤྱབ་པའི་དབང་པོའི་སྡོད་གྲུགས་བརྟན་འཆར་བའོ། །

གཉིས་པ་ནི། འགྲོ་བའི་སེམས་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གྲུགས་བརྟན་འཆར་བ་ནི།

དང་སོགས་རྟོག་པ་མེད་པའི་དབང་གིས་རབ་ཏུ་འབྱུག་ལ་བྱབ་ནས་མི་སྣང་བ་ནི་
 རྟོག་པའི་རང་སེམས་ཀྱི་དབང་གིས་འབྱུག་པའོ། །བརྒྱ་བྱིན་གྱི་གཟུགས་ལ་ཡང་དེ་
 བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་འདིག་ཉེན་དག་ན་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་
 གྱེ་འགག་བྱེད་པར་སྣང་ཡང་དེའི་དབང་གིས་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་གཟུགས་གྱེ་འགག་ཅན་
 དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པ་ལྟར་དེ་བཞིན་དུ་གདུལ་བྱའི་སེམས་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
 གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་གྱེ་འདིག་བྱེད་པར་སྣང་ཡང་དེའི་དབང་གིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
 གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་གསར་དུ་ཡོད་པ་དང་"གཞིག་ཅེས་དེ་མི་ལྟ་ཞིང་གདུལ་བྱ་ཁ་ཅིག་
 གིས་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་མ་མཐོང་ཡང་དེས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་པ་རྒྱན་མི་
 འཆད་པའོ། །

གཉིས་པ་གསུང་ལྟའི་རྣམས་བརྟན་པ་ལ་གསུམ། གདུལ་བྱ་ལ་ཕན་
 འདོགས་པའི་བྱེད་པར་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་གི་བྱེད་པར་དུ་འཕགས་པའི་
 ཆོས་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་གདུལ་བྱས་ཅེས་འགག་མ་ཐོས་པ་གདུལ་བྱའི་
 ཉེས་པ་ཡིན་གྱི་གསུང་གི་སྐྱོན་མ་ཡིན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། བག་ཡོད་པའི་
 གནས་ལ་སྐྱོར་བ་དང་། ཉེ་བར་འཆེ་བ་ལས་སྐྱོབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོར་
 བརྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཞད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དཔེ་དང་། དོན་ནོ། །དང་
 པོ་མཆམས་སྐྱར་བ་ནི། ལྟའི་རྣམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཞེས་སོ། །དེ་ལྟར་སྐུ་ཙུ་ཙུ་
 གསུམ་པའི་ལྟའི་ནང་ན་ལྟ་རྟེན་གྱི་སྐྱོན་གྱི་ལས་དཀར་པོའི་མཐུ་ཡིས་ནི་བྱུང་བའི་
 རྣམས་ཆེ་ཞིག་རྣམས་པར་རྒྱལ་བའི་ཁང་བཟང་གི་སྟེང་གི་བར་སྣང་ལ་འདུག་སྟེ་རྣམས་དེ་

༡ སྐུ་ ཞིག་

ཀུན་སྒྲོང་གི་འབད་པ་དང་སྤྱི་འབྱུང་བའི་གནས་སྡེ་རྟེན་སོགས་དང་ངོ་སྤྲོད་པའི་
ཡིད་དང་། དབྱེ་བས་སྒྲུབ་པོ་ལ་སོགས་པའི་གཞུགས་དང་། སྤྱི་བྱུག་པར་བྱའོ་སྤྲོད་
པའི་རྣམས་པར་རྟེན་པ་མེད་བཞིན་དུ་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པ་དང་། ཟག་པ་
དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་སྤྱི་བསྐྱེད་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པ་དང་།
སྤྱི་རྟེན་འདས་པ་ཞི་བའི་སྤྱི་བསྐྱེད་པ་ཡིས་འདོད་ཡོན་ལ་ཆགས་ནས་བག་མེད་
པའི་སྤྱི་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཡང་དང་ཡང་དུ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱུ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་
ནས་ཐར་པ་ལ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ལྟར་གཉིས་པ་ནི། དཔེ་དེ་བཞིན་དུ་ཁྱབ་བདག་
ཡང་དག་པར་རྟེན་པའི་སངས་རྒྱུ་ཆོས་གསུང་བའི་ཀུན་སྒྲོང་གི་འབད་ཆོས་
སོགས་དང་བྲལ་ཡང་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ་རྣམས་ལ་མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་ལ་
འགྲོ་བའི་སངས་རྒྱུ་ཆོས་ཀྱི་གསུང་གིས་ཁྱབ་པར་མཛད་དེ། སྤྱི་བསྐྱེད་པོས་སྤྱི་བྱུང་
པ་རྣམས་ལ་ཆོས་སྟོན་རྟོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྤྱི་རྒྱུ་ཁྱབ་པར་བྱེད་པའི་དཔེ་དོན་དང་། འབྲས་བུའི་ཁྱབ་
པར་བྱེད་པའི་དོན་ནོ། དང་པོ་ནི། རི་ལྟར་ལྟའི་གནས་ན་ལྟ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་རང་གི་
སྟོན་ཀྱི་དགེ་བའི་ལས་ལས་བྱུང་བ་དེ་བཞིན་དུ་འཛིན་ཏེན་པ་རྣམས་ལ་སྤྱི་བའི་
ཆོས་གསུང་བ་ཡང་འཛིན་ཏེན་པ་རང་གི་སྟོན་ཀྱི་དགེ་བའི་ལས་ལས་བྱུང་
བའོ། །གཉིས་པ་ནི། ཀུན་སྒྲོང་གི་འབད་པ་དང་སྤྱི་འབྱུང་བའི་གནས་དང་དབྱེ་བས་
སྒྲུབ་པོ་ལ་སོགས་པའི་ལུས་དང་། སྤྱི་བྱུག་པར་བྱའོ་སྤྲོད་པའི་སེམས་དང་བྲལ་བའི་
རྒྱུ་རྒྱུ་དེ་རི་ལྟར་སྤྱི་བསྐྱེད་པ་ལྟར་དེ་བཞིན་དུ་ཁྱབ་ཆོས་དེ་བཞིན་དང་
བྲལ་བའི་སངས་རྒྱུ་ཆོས་ཀྱི་གསུང་གི་ཆོས་འདི་ཞི་བ་སྤྱི་རྟེན་ལས་འདས་པ་གདུལ་

བྱའི་རྒྱུད་ལ་སྦྱབ་པར་བྱེད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དཔེ་དང་། འོན་ཀྱི། །དང་པོ་ནི། རི་ལྷར་ལྷའི་གྲོང་ན་རྩ་སྤྱིའི་
རྒྱུས་བྱུང་བ་ལྷ་རྣམས་ལ་མི་འདིགས་པ་སྤྱིན་པ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་ལྷག་དོག་གི་ཀྱན་
ནས་བསྐང་བའི་ལྷ་མ་ཡིན་རྣམས་དང་འཐབ་པའི་གཡུལ་དུ་འབྱུག་པའི་ཆེ་ལྷ་མ་
ཡིན་གྱི་དབྱང་ལས་རྒྱལ་བར་བྱེད་ཅིང་ཆགས་པས་ཀྱན་ནས་བསྐང་བའི་བག་མེད་
པའི་ཅེད་མོ་སེལ་བ་བཞིན་དུ་ལོ། །ཡང་ན་ཉོན་མོངས་ལྷའི་བྲད་ཆོས་སུ་སྦྱོར་གཉིས་
པ་ནི། དཔེ་དེ་བཞིན་དུ་འདིག་ཉེན་དག་ན་བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་ལ་
སོགས་པ་སྦྱབ་པའི་ཆོས་བསྟན་པའི་རྒྱུས་བྱུང་བ་འདོད་པའི་ཉོན་མོངས་དང་ཆོར་བ་
སྤྱག་བསུལ་མངོན་གྱུར་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པ་དང་། ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཐུན་
པར་བཞོད་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་བསྟན་པས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་དང་
སྤྱག་བསུལ་ཅད་ནས་རབ་དུ་འཛོམས་གིང་ཐར་པ་ཅོམ་དང་། ཞི་བ་སྒྲ་ན་མེད་པ་མི་
གནས་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་བཞོད་པའི་ལམ་གྱི་ཚུལ་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་གསུང་
གིས་བརྗོད་པར་བྱེད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ལྷའི་སེལ་སྟན་གཞན་དཔེར་མི་རུང་བའི་རྒྱ་མཆན་དང་།
ལྷའི་རྩ་དཔེར་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཆན་དང་། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་དབྱངས་སེལ་སྟན་གཞན་ལས་
བྲད་པར་དུ་འཕགས་པའི་རྒྱ་མཆན་ཀོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རི་བ་དང་། ལན་ཀོ། །དང་
པོ་ནི། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་གསུང་གིས་པན་བདེ་སྦྱབ་པའི་དཔེར་རྒྱ་མཆན་ཅིའི་ཕྱིར་
འདིར་ཆོས་ཀྱི་རྩ་ཉིད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི་ལྷའི་སེལ་སྟན་གྱི་རྣམ་པ་དེ་ལས་གཞན་པ་
དག་ཀྱང་དཔེར་རིགས་པ་མ་ཡིན་དེ་དག་ཀྱང་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་སྟོན་བྱས་པའི་དགོ་

བའི་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་མདོ་ཁོ་ནར་ལྷའི་རྒྱ་བར་ཡིད་འཕྲོག་པའི་སྤྱི་ཐེས་སུ་འབྱུང་བར་འབྱུང་རོལ་ན། ཡིད་འཕྲོག་པའི་སྤྱི་ནི་ཆོས་ཀྱི་རྩ་སྤྱི་ཡིན་ལ་དེའི་ཐེས་སུ་སིལ་སྟན་གཞན་དག་གྱང་འབྱུང་བས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། སིལ་སྟན་གཞན་ཆོས་མི་མཐུན་པ་བཞིས་དཔེར་མི་རུང་བ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དབྱངས་དང་དེ་དག་ཆོས་མི་མཐུན་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམ་པ་བཞིའོ། །དེ་དག་གྱང་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ་དུས་ལས་མི་འདའ་བར་ཡང་དང་ཡང་དུ་མི་འབྱུང་བས་ཉི་ཆེ་བ་ཉིད་དང་། བག་མེད་པའི་གནས་ལ་སྦྱོར་བས་མན་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དང་། ལྷག་པར་ཡང་འདོད་ཡོན་ལ་སྟེན་པ་འཕེལ་བར་བྱེད་པས་བདེ་བ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དང་། འཁོར་བ་ལས་ངེས་པར་འབྱེན་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། ལྷའི་ཆོས་ཀྱི་རྩ་ནི་བག་མེད་པའི་ལྷའི་ཆོག་པས་མཐའ་དག་བག་མེད་པའི་གནས་ལས་ཡང་དང་ཡང་དུ་བསྐྱལ་བ་ཉིད་དང་། དེའི་དུས་ལས་མི་འདའ་བས་ནི་ཉི་ཆེ་བ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་བསྟན་ཏོ། །ལྷ་མ་ཡིན་ཞེས་དང་། དམ་པ་མ་ཡིན་པའི་འདོད་པའི་དགའ་བདེ་ལས་ཤེས་རྒྱུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ཉིད་དང་། ཆོས་ཀྱི་ཀུན་དགའི་དགའ་བདེ་ཉི་བར་སྐྱབ་པས་ན་བདེ་བ་ཉིད་དོ། །མི་རྟག་པ་ཞེས་སོགས་དང་། འཁོར་བའི་ཉི་བར་འཆེ་བའི་ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མཆོམས་སྐྱར་བ་དང་། ཅ་བའོ། །དང་པོ་ནི། མདོར་བསྟན་པ་རྒྱ་རྣམ་པ་བཞི་པོ་འདི་དག་ནས་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། ཐུབ་པའི་དབྱངས་ལྟ་རྩེས་ཀྱི་སིལ་སྟན་ལྷའི་རྩ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལས་གྱང་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ན།

གསུང་གིས་སྐྱེ་བོ་ཀུན་ལ་བྱབ་པ་ཉིད་དང་། སྤྱགས་སུ་པན་པ་དང་གནས་སྐབས་སུ་
བདེ་བ་དང་། འཆད་པར་འགྱུར་བའི་ཚོ་འབྲུལ་གསུམ་དང་ལྡན་པ་དེའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། ཅ་བ་དང་། འགྲེལ་བའོ། །དང་པོ་
ནི། རྣམ་པ་བཞི་པོ་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྣམ་པར་བཤད་པ་དང་། རོན་
བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ལྟར་ནི་རྩེ་སྐྱ་ཆེན་པོ་མིའི་འཛིག་རྟེན་ལ་སོགས་པའི་སར་
གནས་རྣམས་ཀྱི་རྣ་བར་མི་འགྲོ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་གི་རྩ་སྐྱ་འཁོར་བ་ཡི་ས་
བོན་དཔྱལ་བ་ལ་སོགས་པའི་ས་འོག་གི་འཛིག་རྟེན་དག་ཏུ་ཡང་འགྲོ་འོ། །ལྟར་ནི་
ལྟའི་སིལ་སྟན་གྱེ་བ་མང་པོ་འདོད་པའི་མེ་མཛོན་པར་འཕེལ་བའི་དོན་དུ་སྒྲོགས་ལ་
སྤྱགས་རྩེའི་བདག་ཉིད་རྣམས་ཀྱི་དབྱངས་གཅིག་ཀྱང་སྤྲུག་བསྐལ་གྱི་མེ་རབ་ཏུ་ཞི་
བའི་དོན་དུ་འཇུག་པས་བྱད་པར་འཕགས་སོ། །ལྟར་ནི་མཛེས་ཤིང་ཡིད་དུ་འོང་བའི་
སིལ་སྟན་གྱི་སྐྱ་ནི་སེམས་ཀྱི་ཀློང་པ་མཛོན་པར་འཕེལ་བར་འགྱུར་བའི་རྒྱ་ཡིན་ལ་
སྤྱགས་རྩེའི་བདག་ཉིད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསུང་ནི་བྱིང་ཀློང་ཞི་བར་བྱེད་པའི་
ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་སེམས་གཏོད་པར་བྱེད་པའི་བསམ་བ་སྦྱུལ་བྱེད་ཉིད་ཡིན་པས་བྱད་
པར་འཕགས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། མཛོར་ན་མ་ལུས་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྣམས་སུ་འང་ལྟ་དང་
སའི་སྟེང་ན་གནས་པའི་མི་དང་རྒྱ་འགྲོ་ལ་སོགས་པ་ན་བདེ་བ་ཅུང་ཟད་ཡོད་པའི་
བདེ་བའི་རྒྱ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རྒྱ་འབྲུལ་གྱིས་མ་ལུས་པའི་འཛིག་རྟེན་ན་བྱབ་པར་
སྒྲུང་བའི་སྒྲོ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དབྱངས་ཉིད་ལ་ནི་རབ་ཏུ་བརྟེན་པར་བརྟེན་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། སྤྲུག་བསྐལ་དང་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ཞི་བའི་བདེ་བ་

ནི་སངས་རྒྱུ་གི་གསུང་དབང་ས་ལ་རག་ལས་བས་གསུང་གི་དབང་ས་ཕྱིན་ཅི་
ལོག་དང་སྤྱག་བསྐྱུ་ལས་ངེས་བར་འབྱིན་བྱེད་དུ་བསྐྱུ་ལ། དེ་ཡང་ཆོ་འབྲུལ་
གསུམ་གྱིས་ངེས་བར་འབྱིན་བར་བྱེད་བ་ཡིན་པས་སངས་རྒྱུ་གི་སྤྱུ་ལུས་གི་ཆོ་
འབྲུལ་གྱིས་ཕྱོགས་བཅུ་འཛིན་གྱི་ཁམས་མ་ལུས་བ་སྤྱུ་འཛིན་བཞུགས་བ་གཅིག་
དང་དུ་མས་ཁྲབ་བཞི་རྩ་འབྲུལ་གྱི་ཆོ་འབྲུལ་ཞེས་བསྐྱུ་རྟོ། །སེམས་ཅན་རྣམས་གི་
སེམས་གི་རྣམ་གྲངས་མ་ལུས་བ་མངོན་སུམ་དུ་མཁྱེན་བས་དེར་གཏོགས་པའི་
སེམས་ཅན་གི་སེམས་གི་སྤྱོད་བ་ཟབ་མོ་མངོན་སུམ་དུ་སྤང་བ་ནི་སྤྱགས་ཀྱིན་
བརྗོད་པའི་ཆོ་འབྲུལ་ལོ། །དག་གི་དབང་ས་བརྗོད་པས་ཐར་བར་ངེས་བར་འབྱིན་
པའི་ལས་ལས་བརྩམས་ཏེ་མངོན་མཐོའི་ལས་དང་ཐར་པའི་ལས་དེ་འདོམས་བ་དང་
རྗེས་སུ་སྤྱོད་བ་ནི་རྗེས་སུ་བསྐྱུ་པའི་ཆོ་འབྲུལ་ལོ། །

གསུམ་བ་སངས་རྒྱུ་གི་གསུང་གདུལ་བྱས་ངེས་འགའ་མ་ཐོས་བ་གདུལ་བྱའི་
ཉེས་བ་ཡིན་གི་གསུང་གི་སྤྱོད་མ་ཡིན་བ་ལ་གཉིས། མཆོམས་སྤྱར་བ་དང་། ཅ་
བཤོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་ཡུལ་ཐམས་ཅད་དུ་ཐོགས་བ་མེད་པར་འགྲོ་བའི་སངས་རྒྱུ་
གི་དབང་ས་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ནམ་མཁའི་ཁམས་ལྟར་རྒྱུ་ན། ཡོངས་སུ་ཆད་པ་མེད་པར་
འབྲུག་ཀྱང་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་གདུལ་བྱ་དང་། གསུང་གི་ཆ་ཡོངས་སུ་རྗོགས་པའི་རྣམ་
བ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དམིགས་བར་མཛོགས་བ་གང་ཡིན་བ་དེར་ཞེས་སོ། །

གཉིས་བ་ནི། རི་ལྟར་མི་ན་བ་དང་བྲལ་བས་སྤྱེ་མའི་སྤྱེ་ནི་མི་སྤྱོད་ཡང་ལྟའི་ན་བ་
དང་ལྟན་པས་མེད་པར་མི་འགྱུར་བ་དེ་བཞིན་དང་སྤྱེ་སྤྱེ་རགས་ཐམས་ཅད་ལྟའི་ན་བར་
ཡང་ན་བའི་ལས་དུ་ནི་མི་འགྲོ་ཡང་སྤྱེ་མ་ན་བ་མེད་པ་དང་། ཕྱི་མ་རྒྱས་བ་ཞན་པས་ཡིན་

གྲི། མེད་པ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་དེ་བཞིན། སངས་རྒྱལ་གྱི་གསུང་གི་ཆོས་ལྷན་ཞེས་ཟེའེ་བ་
པ་མཆོག་ཏུ་ནི་སྟེ་ཤིན་ཏུ་ཞིབ་མོའི་ཡེ་ཤེས་གྱི་སྟོན་ཡུལ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་གདུལ་
བྱ་འགའ་ཞིག་གིས་རེས་འགའ་མ་ཐོས་པ་གསུང་གི་ཉེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་
མེད་པའི་ཡིད་ཅན་འགའ་ཞིག་གི་རྣ་བའི་ལམ་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ཞིང་། མཛོན་པར་མཐོ་
བ་དང་། དེས་པར་ལེགས་པ་འདོམས་པར་མཛད་པའི་བྱིར་རོ། །གསུམ་པ་སྤྱགས་སྤྲིན་
གྱི་དཔེས་བཤད་པ་ལ་གཉིས། མཆོམས་སྦྱར་བ་དང་། རོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
སྤྲིན་བཞིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་བཞི། གདུལ་བྱ་ཡོངས་སུ་སྤྲིན་པའི་
རྒྱར་འགྱུར་བ་སྤྲིན་གྱི་དཔེས་བཤད་པ་དང་། སྟོན་མི་འབྲ་བའི་དབྱེ་བས་རོ་ཐ་དང་
པར་འགྱུར་བ་སྤྲིན་གྱི་དཔེས་བཤད་པ་དང་། བན་གཞོད་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་
པར་འཇུག་པ་སྤྲིན་གྱི་དཔེས་བཤད་པ་དང་། སྤྱག་བསྐུལ་གྱི་མེ་ཞི་བར་བྱེད་པ་སྤྲིན་
གྱི་དཔེས་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ལ་གཉིས། བསྟན་པ་དང་། བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དཔེ་དང་།
རོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཇི་ལྟར་དབྱར་གྱི་དུས་ན་སྤྲིན་གྱིས་ཆར་བཟུང་ཞིང་དེ་ལ་བརྟེན་
ནས་བབ་པས་ལོ་ཉོག་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པའི་རྒྱར་འགྱུར་ཞིང་རྒྱའི་ཕྱང་པོ་འབད་པ་
མེད་པར་ས་ལ་རྒྱན་དུ་འབབས་པ་ལྟར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱལ་
གྱི་སྤྱགས་ཇེའི་སྤྲིན་ལས་ནི་རྒྱལ་བའི་དམ་པའི་ཆོས་གྱི་རྒྱའི་ཆར་འགོ་བའི་མཛོན་མཐོ་
དེས་ལེགས་གྱི་ལོ་ཉོག་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པའི་རྒྱ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པར་འབབས་
པས་སྤྲིན་དང་ཆོས་མཆུངས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། དཔེ་དང་། རོན་དང་། རོན་དེ་ཉིད་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།

དེ་ལྟར་འདི་གཉིས་སྟོན་གཙོ་བོ་སྤྱོད་པ་སོགས་དགེ་བའི་ལས་ལམ་ལ་འཇུག་པ་ན་
 རྒྱུ་ལས་སྦྱེས་པ་ཚུ་ཆར་སྤྱོད་གྱིས་འབེབས་པ་ལྟར་གཉིས་པ་ནི། དེ་བཞིན་དུ་བཅེ་
 བའི་རྒྱུ་ལས་འགྲོ་བའི་རྒྱུ་གྱི་དགེ་བ་མངོན་པར་སྦྱེས་པའི་ཕྱིར་ཏུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
 ཐུགས་རྗེའི་སྤྱོད་ལས་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཆར་པ་འབེབས་པར་མཛད་དོ། །གསུམ་པ་
 བློ། སྤྱིད་པར་གནས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་ཐུབ་པའི་དབང་པོའི་སྤྱོད་ནི་དགེ་བའི་ལོ་རྟོག་
 གི་རྒྱར་འགྱུར་རོ། །སྤྱོད་དེ་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དཔལ་བར་འགྲོ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཉིང་རེ་
 འཛིན་དང་། ཆོག་དོན་ལ་སོགས་པའི་གཟུངས་ཀྱི་རྩ་མེད་པའི་སྤྱོད་པོ་ཅན་
 འོ། །སྤྱོད་དེ་ཡང་མཐུན་པ་དང་བཅེ་བ་ཆེན་པོས་བསྐྱུས་པ་ཉེས་པས་མ་གོས་པའི་ནམ་
 མཁའི་དགྱིལ་ན་གནས་པའོ། །གང་གིས་མ་གོས་ན་འགྱུར་བ་སྤྱིད་པའི་མཐར་ལྷུང་བ་
 དང་། མི་འགྱུར་བ་ཞི་བའི་མཐར་ལྷུང་བས་མ་གོས་པའོ། །དེ་ཡང་མཐུན་པས་སྤྱིད་
 མཐས་མ་གོས་པ་དང་། བཅེ་བས་ཞི་མཐས་མ་གོས་པ་བསྟན་ཏོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མཆོམས་སྦྱར་བ་དང་། དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱོད་
 ལྷ་ཆོགས་པ་ཉིད་ལས་ནི་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དཔེ་དང་། དོན་ནོ། །དང་པོ་
 བློ། དེ་ལྟར་བསམ་པ་དང་། ཞེས་པ་དང་། འཇམ་པ་དང་། དང་བ་དང་། མགྱིན་པ་ལ་
 མི་གཞོད་པ་དང་། ལྟོ་བ་ལ་མི་གཞོད་པ་དང་། རི་མ་མེད་པ་དང་། ཡང་བའི་རྩ་ཡན་
 ལག་བརྒྱུད་ལྡན་ནི་སྤྱོད་དེ་ལས་འཛོན་པ་ཡིན་ཡང་ས་ལ་བ་ཚུ་ལ་སོགས་གནས་ཐ་
 དད་པ་དང་འབྲེལ་བས་བ་ཚུ་ཅན་ལ་སོགས་པ་གིན་ཏུ་མང་པོའི་རྩོད་ནི་འགྱུར་བ་
 བཞིན་དུའོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་བཞིན་དུ་བསྐྱུས་པ་གསུམ་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་འཕགས་
 པའི་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱུད་དང་ལྡན་པའི་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྩའི་ཆར་རབ་ཏུ་ཡངས་

ཤིང་རྒྱ་ཆེ་བའི་མཁུན་པ་དང་། བཙེ་བའི་སྤྲིན་གྱི་སྤྲིང་པོ་ལས་འཛོན་པ་དེ་ཉིད་ཐར་
བའི་ལམ་ལ་དངོས་སུ་མ་ཞུགས་པ་དང་། གདུལ་བྱ་རིགས་ཅན་གསུམ་གྱིས་བསྐྱུས་
བའི་འགྲོ་བའི་རྒྱུད་གྱི་གནས་གྱི་དབྱེ་བ་ལས་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་ལ་སོགས་པའི་ལམ་གྱི་
རྣམ་པ་མང་པོའི་རོ་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། ཅ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ལྷོས་པ་མེད་
པར་འབྱུག་པ་ལས་ནི་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ལྷོད་ཀྱི་དབྱེ་བ་དཔེ་དང་སྦྱར་
བ་དང་། ཆོས་མཐུན་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཐེག་པ་མཚོག་ལ་དང་བ་
དང་འདོད་པ་དང་སྤང་བ་གང་ཡང་མེད་པའི་བར་མ་དང་ནི་སྤང་བ་ཡི་ཤུང་པོ་གསུམ་
ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་དཔེར་ན་ཆར་གྱིས་ལོ་ཉོག་རྒྱས་པར་འདོད་པའི་མི་དག་དང་
ལུས་ལ་མན་གཞོད་དང་བྲལ་བའི་བཏང་སྟོམས་པ་མ་བྱ་དང་ནི་ལུས་ལ་མེ་འབར་བ་
ལྟར་གདུང་བར་བྱེད་པས་མི་འཕྲོད་པར་འཛིན་པ་ཡི་དྲགས་དང་འབྲའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྤང་འདོད་དཔེ་དང་སྦྱར་བ་དང་། བན་གཞོད་ཀྱི་རྣམ་ཉོག་
མེད་པ་དཔེ་དང་སྦྱར་བའོ། །དང་པོ་ནི། དབྱིད་ཀྱི་མཐར་དབྱར་གྱི་དུས་ནམ་མཁའ་
ལ་སྤྲིན་མེད་པ་ན་མི་མི་འདོད་པ་དང་། ནམ་མཁའ་ལ་མི་རྒྱ་བའི་མ་བྱ་དེ་དག་བཏང་
སྟོམས་སུ་གནས་ལ་ཡི་དྲགས་དགའ་བ་དང་། དབྱར་གྱི་ཆེ་ས་ལ་ཆར་བབ་པ་ནི་མི་
འདོད་པ་དང་། མ་བྱ་བཏང་སྟོམས་པ་དང་ཡི་དྲགས་རྣམས་ནི་སྤྲུག་པ་ལྟར་སྤྲིང་རྒྱུ་
སྤྲིན་ཚོགས་"དག་གིས་" དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་བྱང་བ་དང་མ་བྱང་བ་ལས་ཀྱང་རིམ་
པ་བཞིན་དུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་དམ་པའི་ཆོས་འདོད་པ་རྣམས་དགའ་བ་དང་། ཆོས་ལ་

༡ སྤྲུག་དག་གིས་

སྤང་བའི་གང་ཟག་རྣམས་མི་དགའ་བ་འདི་གཉིས་ན་ནི་སྤང་བ་ཤད་པའི་དཔེ་དེ་ཉིད་
གྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྤྱིན་གྱིས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པར་ཐེགས་པ་རགས་པ་ཆར་
ཆེན་པོ་འབེབས་པ་དང་། ཆ་ཆ་དོ་རྗེའི་པ་ལོང་རྣམས་འཕྲོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར།
དོ་ཆེན་དང་ནི་དོ་རྗེའི་མེ་ནི་འབེབས་པ་ན་གྲོག་སྤྱར་ལ་སོགས་པའི་སྲོག་ཆགས་སྤ་
མོ་དང་། ཡི་དྲགས་དང་རི་སྤུལ་སོང་བའི་སྲོག་ཆགས་དག་ལ་རི་ལྟར་སྤྱིན་དེ་དག་
ལ་པན་གཞོད་ཀྱི་བྱུང་པར་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་འབེབས་པ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པར་
དགའ་ཞིང་ཟབ་ལ་སྤ་བ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་དང་། ཐབས་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཐེགས་པ་སྤ་
རགས་སྤྱིན་གྱིས་འབེབས་པའི་ཐབས་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་མཁུ་
པ་དང་ནི་བཙེ་བའི་སྤྱིན་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་དོན་དུ་གཉེར་བ་རྣམས་ཀྱི་ཉོན་
མོངས་དག་པར་གྱུར་བ་དང་། ཤེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ལ་སྤང་བ་རྣམས་ཀྱི་བདག་
ལྟའི་བག་ལ་ཉལ་འཕེལ་བར་འགྱུར་བ་དག་ལ་རྣམ་པ་ཀུན་དུ་ལྟོས་པ་མེད་པར་ཆོས་
ཀྱི་ཆར་འབེབས་པར་མཛད་དོ། །

བཞི་པ་ལ་གཉིས། མཆོམས་སྤྱར་བ་དང་། དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱག་
བསྐལ་གྱི་མེ་རབ་དུ་འདྲིལ་བ་ལས་ནི་ཞེས་སོ། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྤྱིང་རྗེའི་
དམིགས་པ་སྤྱག་བསྐལ་གྱི་བྱུང་པར་དང་། དེ་ཞི་བའི་ཐབས་ཀྱི་བྱུང་པར་རོ། །དང་
པོ་ལ་གཉིས། གང་དུ་འཁོར་བའི་ཉེན་དང་། དེར་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་སོ། །དང་
པོ་ནི། ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་དབང་གིས་འཁོར་བར་སྤྱེ་འཆི་གཅིག་ནས་གཅིག་
དུ་བརྒྱུད་པ་ལ་ཐོག་མའི་མཐའ་ནས་ཡང་མེད་ཅིང་། འཁོར་བ་ལྡོག་པའི་ཆེད་དུ་མ་

འབད་ན་ཐ་མའི་མཐའ་ཡང་མེད་པས་ཐོག་མཐའ་མེད་པའི་འཁོར་བ་དེར་འགྲོ་བའི་
ལམ་ནི་རིགས་རྣམ་པ་ལྔའོ།

གཉིས་པ་ནི། མི་གཙང་བ་ལ་བྱི་ཞིམ་པ་མེད་པ་བཞིན་དུ་འཁོར་བའི་ལམ་ལྔ་
དག་ན་བདེ་བ་^༡་རང་མཚན་པ་མེད་ཅིང་^༡་སྤྱག་བསྐལ་ཕྱིར་བཅོས་ཀྱི་བདེ་བ་ཙམ་ལ་
བདེ་བ་རང་མཚན་པར་ཞེན་ནས་འཁོར་བ་དེ་ན་སྤྱག་བསྐལ་དུས་རྟག་ཏུ་མེ་དང་།
མཚོན་དང་། ཁ་བ་དང་མ་ལ་རྒྱ་ཚུ་ལ་སོགས་པ་རེག་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་སྤྱག་བསྐལ་
བཞིན་དུ་སྤྱག་བསྐལ་གྱི་རང་བཞིན་ལས་མ་འདས་པའོ།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། དམ་པའི་ཚོས་སྟོན་པར་མཛད་པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་
འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་དང་། ཐར་པ་ཐོབ་པའི་ཆད་དུ་བདེན་བཞིན་
གནས་ལུགས་གོམས་པར་བྱ་བར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཐུགས་ཟེའི་སྤྱིན་ལས་
དམ་པའི་ཚོས་ཀྱི་ཆར་ཆེན་པོ་འཁོར་བའི་སྤྱག་བསྐལ་དེ་རབ་ཏུ་ཞི་བར་བྱེད་པ་རབ་
ཏུ་འབབས་ཤིང་པལ་པས་འཁོར་བའི་སྤྱག་བསྐལ་འཛོམས་པར་བྱེད་དོ།

གཉིས་པ་ནི། ལྷ་ལ་འཆི་འཕོ་བའི་སྤྱག་བསྐལ་དང་། མི་ལ་ཡོངས་སྤྱོད་ཡོངས་
སུ་ཚོལ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྤྱག་བསྐལ་ལོ་ཞེས་བྱ་བར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཐར་པ་དོན་
གཉེར་གྱི་ཁྲོ་བཅོས་མ་མིན་པ་སྐྱེས་ཤིང་ཐར་པའི་ལམ་ཁོང་དུ་ཆུད་ཀྱས་པའི་ཤེས་
རབ་དང་ལྷན་པ་ལྟའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་དང་འཁོར་ལོས་བསྐྱར་བ་སོགས་ལྟ་དང་
མིའི་དབང་སྤྱག་མཚོག་ལའང་མངོན་པར་འདོད་པའི་སྤྱེད་པ་མེད་དེ་ནང་གི་རྒྱུན་
ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་དང་ཐར་པའི་པན་ཡོན་ཁོང་དུ་

^༡ སྤྱག་ དང་མཚན་པ་མེད་ཅིང་

ལྷན་ཁྲུས་པའི་ཤེས་རབ་དང་ནི་ཕྱི་ལོ་རྒྱུ་ལྷན་གཞན་གྱི་སྤྱི་བདག་ཉིད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསུང་རབ་ལ་ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་ཐག་པ་དང་བཅས་པའི་བྱང་པོ་འདི་ནི་སྤྱག་བསྐྱེད་དང་། ལས་དང་ཉོན་མོངས་པ་འདི་ནི་རྒྱ་ཀུན་འབྱུང་གི་བདེན་པ་དང་། སྤྱག་བསྐྱེད་འགགས་པ་འདི་ནི་འགོག་པའི་བདེན་པ་དང་། བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་ཉོགས་པའི་ཤེས་རབ་ནི་ལམ་གྱི་བདེན་པ་དག་གོ། ཞེས་ཤེས་པས་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། བད་གྱི་ཉེས་དམིགས་ལེགས་པར་ཁོང་དུ་མ་ལྷན་ན་ནད་གྱི་རྒྱ་སྤོང་འདོད་དང་། བད་ཞི་བའི་ཐབས་ལ་དོན་གཉེར་མི་འབྱུང་བས་ཐོག་མར་ནད་ནི་ཉེས་དམིགས་ཀྱི་སྒྲོན་པའི་ཤེས་རབ་བྱ་བ་དང་། དེ་ཡང་རྒྱ་མ་སྤངས་པར་སྤོང་མི་ལྷན་པར་མཐོང་ནས་ནད་གྱི་རྒྱ་ནི་སྤང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ལ་ནད་ཟད་པའི་བདེ་བར་གནས་པ་ཐོབ་པར་བྱ་བ་དང་། བད་གྱི་རྒྱ་འགོག་པའི་སྤྱན་ནི་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ལྟར། ཐོག་མར་མི་རྟག་པ་དང་སྤྱག་བསྐྱེད་ལ་སོགས་པ་རང་སྤྱི་ལོ་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོན་པ་སྤྱག་བསྐྱེད་ཉེས་དམིགས་ཀྱི་སྒྲོན་པའི་ཤེས་རབ་བྱ་ལ། སྤྱག་བསྐྱེད་ཆེར་མ་འདོན་པ་ལྟར་སྤོང་མི་ལྷན་ཤིང་། རྒྱ་བཀག་པའི་སྒྲོན་པ་སྤོང་དགོས་པར་མཐོང་ནས་རྒྱ་ཀུན་འབྱུང་གི་བདེན་པ་སྤང་བྱ་དང་། ཀུན་འབྱུང་སྤོང་ལྷན་སུ་མཐོང་བ་ན་སྤྱག་བསྐྱེད་འགགས་པའི་འགོག་པ་རྒྱ་དུ་ལ་རིག་པར་བྱ་ཞིང་མངོན་དུ་བྱ་ལྷན་སུ་མཐོང་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་དེ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཡང་ལམ་ཡང་དང་ཡང་དུ་རྒྱ་དུ་ལ་བཞེན་པར་བྱ་ཞིང་གོམས་པར་བྱ་བར་མཐོང་ནས་དེ་ལྟར་ཉམས་སུ་བྱངས་པས་ཐར་པ་སུ་ངན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་དོ། །

༡༽འཕྲིན་ལས་གསུམ་མཆོན་ཏེ་བསྟན་པ།༽

གཉིས་པ་འཕྲིན་ལས་གསུམ་དཔེས་མཆོན་ཏེ་བསྟན་པ་ལ་གཉིས། ཆངས་པའི་
སྒྲུལ་པས་སྒྲུ་དང་གསུང་གི་འཕྲིན་ལས་མཆོན་ཏེ་བསྟན་པ་དང་། ཉི་མའི་དཔེས་
བྲུགས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་མཆོན་ཏེ་བསྟན་པ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མཆོམས་སྒྲུར་བ་
དང་། རོན་བཤད་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི། ཆངས་པ་ཆེན་པོ་བཞེན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཞེས་
སོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྒྲུ་དང་གསུང་གི་འཕྲིན་ལས་འབད་པ་མེད་པར་འཇུག་
པའི་དཔེ་དོན་དང་། གཤུལ་བྱ་འགའ་ཞིག་གི་བསམ་པའི་རྩེ་རེ་ལེག་ཅུབ་པར་
འགྱུར་བའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། གཤུལ་བྱ་རྒྱུད་དག་པ་ལ་འཕྲིན་ལས་
འཇུག་པའི་དཔེ་དོན་དང་། དེ་ལས་ཞན་པ་ལ་སྒྲོར་བའི་དཔེ་དོན་དང་། འཕྲིན་ལས་
འཇུག་པའི་རྒྱལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དཔེ་དང་། དོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཇི་ལྟར་ཆངས་
པ་ཆེན་པོ་ཆངས་པ་ཡི་གནས་ནས་འཕོ་བ་མེད་པ་བཞེན་དུ་འདོད་པའི་ལྷའི་གནས་
ནི་ཐམས་ཅད་དུ་ཆགས་བྲལ་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་སྤང་བ་འབད་པ་མེད་པར་སྟོན་པ་ལྟར་
རོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་བཞེན་དུ་བྱུབ་པ་དེ་བཞེན་ཉིད་ལ་རྟག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་
བའི་ཆོས་ཀྱི་སྒྲུལ་ས་བསྐྱོད་པ་མེད་པར་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱན་ཏུ་གཤུལ་བྱ་
སྒྲུལ་ལྷན་རྣམས་ལ་འབད་པ་མེད་པར་སྒྲུལ་པ་དག་གིས་ཆོས་སྟོན་པར་མཛད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དཔེ་དང་། དོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཇི་ལྟར་ཆངས་པ་དུས་རྟག་
ཏུ་རང་གི་གཞལ་ཡས་ཁང་ལས་མི་གཡོ་བཞེན་དུ་རང་འབྲའི་གཟུགས་ལེག་སྒྲུལ་
ནས་འདོད་ཁམས་ཀྱི་ལྷའི་ནང་དུ་ཞུགས་པ་དེ་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་མཐོང་ཞིང་དེ་མཐོང་
བའི་ལྷ་རྣམས་ལ་འདོད་པའི་ཉིས་དམིགས་བཤད་པས་འདོད་པའི་ལྷ་དེའང་ཡུལ་ལ་

དགའ་བའི་མེད་པ་སྤོང་བར་བྱེད་པ་ལྟར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་བཞིན་དུ་བདེ་
གཤེགས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ལས་མི་འསྐྱོད་བཞིན་དུ་འཛིན་ཏེན་ཀྱན་ཏུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་དེ་སྐལ་ལྷན་གྱིས་མཐོང་ལ་དེ་མཐོང་བ་དེའང་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་དམ་ཆོས་བསྟན་པའི་དོན་ཉམས་སུ་སྒྲངས་པ། ཏྲག་ཏུ་བྱི་མ་ཀྱན་སེལ་བར་བྱེད་
ཅིང་ཐར་བ་དང་ཐམས་ཅད་མཐེན་པའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་བྱེད་དོ། །གསུམ་པ་ནི།
ཆངས་པས་སྟོན་གྱི་རང་ཉིད་ཀྱི་སྟོན་ལམ་དང་འདོད་པའི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་དགེ་བའི་
མཐུས་ཅི་ལྟར་ཆངས་པ་འབད་བ་མེད་པར་སྤང་ཞིང་ཆོས་སྟོན་པ་ལྟར་རང་འབྱུང་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱེ་ལས་སྐྱེ་གདུལ་བྱ་ལ་སྤང་ནས་ཆོས་སྟོན་པ་ཡང་སྟོན་གྱི་སྟོན་ལམ་
དང་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱད་དག་པའི་མཐུ་ལས་འབྱུང་བ་སྟེ། དེ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། མཆམས་སྤྱར་བ་རེས་འགའ་མི་སྤང་བ་ལས་ནི་ཞེས་སོ། །དོན་
བཤད་པ་ནི། དགའ་ལྷན་གྱི་གནས་ནས་འཕོ་བ་དང་། དུམ་གྱི་ལྷམས་སུ་འཇུག་པ་
དང་། །"ལུ་མྱེའི་ཆལ་དུ་^༡ སྐྱེ་བལྟམས་པ་དང་། སེར་སྐྱེའི་གནས་སུ་ཡབ་ཀྱི་ཁབ་ཏུ་
གཤེགས་པ་དང་། བཙུན་མའི་འཁོར་གྱིས་དགྲེས་པར་རོལ་བ་དང་། རབ་ཏུ་བྱུང་
ནས་དཔེན་པར་དཀའ་བ་སྤྱོད་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་བྱང་དུ་གཤེགས་ནས་
བདུད་བཙུན་པ་དང་། ཐོ་རངས་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་བརྟེན་པ་དང་། ཞི་བའི་གྲོང་ཁྱེར་
ཀྱི་ལམ་སྟོན་པ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བའི་མཛད་པ་དག་བསྟན་ནས་སྐབ་པ་རེ་
ཞིག་གདུལ་བྱ་སྐལ་བ་མེད་པའི་མིག་གི་ལམ་དུ་མི་འགྱུར་བར་སྤྱང་ནས་འདས་
པའི་ཆུལ་སྟོན་པར་མཛད་དོ། །དེས་ན་སྟོན་པའི་སྐྱེ་དང་གསུང་གི་འཕྲིན་ལས་ལ་ཟད་

^༡ སྐྱེ་ ལུ་མྱེའི་ཆལ་དུ

བ་མི་སྲིད་བས་རང་ཉིད་སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་བྲན་བ་ལ་སོགས་བ་སངས་རྒྱས་
མཐོང་བའི་རྒྱ་ལ་འབད་རིགས་བར་བསྟན་ཏོ། །

གཉིས་བ་ལ་གཉིས། མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། འོན་པ་འད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་
མ་བཞིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཞེས་སོ། །གཉིས་བ་ལ་གཉིས། བསྟན་བ་དང་། བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། རི་ལྟར་ཉི་མའི་འོད་ཀྱིས་གདུངས་པས་དུས་གཅིག་གི་ཆེ་ཉིད་ལ་
བསྐྱ་སོགས་རྒྱས་བ་དང་ཀྱ་ལྟ་ད་ནི་ཁ་རབ་ཏུ་ཟུམ་པར་བྱེད་བ་ཡིན་ཡང་ཚུ་སྦྱེས་
ཁ་བྱེ་བའི་ཡོན་ཏན་དང་། ཀྱ་ལྟ་ད་ཁ་ཟུམ་པའི་སྦྱོན་དག་ལ་ཉི་མ་དེ་ལྟར་བྱའོ་སྟུམ་
པའི་རྟོག་བ་མེད་བ་དེ་བཞིན་དུ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་མཛད་པའི་སྐབས་
འདིར་ནི་སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་གསུང་གི་ཉི་མའི་འོད་ཀྱང་གདུལ་བྱའི་པན་
གཞོད་ལ་ནམ་པར་རྟོག་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ་དཔེ་དེ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་བ་ལ་གཉིས། ཉི་མ་དང་དཔེ་དོན་སྦྱར་བ་དང་། ཉི་མ་ལས་ཆེས་ཁྲད་
པར་དུ་འཕགས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ནམ་པར་རྟོག་བ་མེད་པར་འཇུག་པའི་དཔེ་
དོན་དང་། ལུན་བ་སེལ་བའི་འོད་འབྱེད་པའི་རྩ་བ་བཤད་བ་དང་། ལྷོད་ལ་རིམ་གྱིས་
འབབ་པའི་དཔེ་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། ཅ་བའོ། །དང་པོ་
ནི། སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་ནི་ཞེས་སོ། །གཉིས་བ་ལ་གཉིས། དཔེ་དང་། དོན་
ནོ། །དང་པོ་ནི། རི་ལྟར་"ཉི་མ་རྟོག་བ་མེད་པར་^༡རང་གི་འོད་ཅིག་ཅར་སྦྱོས་བ་ཡིས་
བསྐྱ་རྒྱས་པར་བྱེད་བ་དང་ལོ་རྟོག་གཞན་དག་སྦྱིན་པར་བྱེད་བ་དང་། ཀྱ་ལྟ་ད་ཁ་
ཟུམ་པར་བྱེད་བ་ལྟར་རོ། །གཉིས་བ་ནི། དེ་བཞིན་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་བ་ཡི་

^༡ ཉི་མ་ནམ་པར་རྟོག་བ་མེད་པར་

གསུང་གི་ཉི་མ་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་འོད་ཟེར་དག་གཏུལ་བྱའི་སྤྱི་ཐོའི་བསྐྱེད་པ་ལ་འབད་
ཚོལ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པར་འབྱུག་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། སྣོད་ཀྱི་རྗེས་སྤྱི་བྱེད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་དག་ལུགས་ཀྱི་སྤྱོད་དག་གིས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་བྱང་བྱང་
ཆུབ་སྤྱིང་ཐོའི་ནམ་མཁར་ཤར་བ་ཀྱན་མཁུན་གསུང་གི་ཉི་མ་འགྲོ་བར་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
འོད་ཟེར་སྤྱོད་པར་མཛད་པས་གཏུལ་བྱའི་རྒྱུད་སྤྱིན་པ་དང་གྲོལ་བར་མཛད་དོ། །གཉིས་
པ་ནི། ལུ་ཐི་མ་མེད་པའི་སྣོད་དུ་ཆེ་བའི་གཟུགས་བརྟན་འཆར་བ་ལྟར་གང་གི་ཕྱིར་
གཏུལ་བྱ་རྒྱུད་དག་པ་ཡི་རྒྱུད་སྣོད་ནི་ཐམས་ཅད་ལ་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་ཉི་མའི་
གཟུགས་བརྟན་ནི་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཅིག་ཅར་འཆར་བའོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། མཆོམས་སྤྱར་བ་དང་། ཅ་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་ཞེས་
སོ། །མེས་ཅན་ཀྱི་ཆོགས་གསུམ་ནི། ཡང་དག་པར་ངེས་པ་དང་། མ་ངེས་པ་དང་།
ལོག་པར་ངེས་པའོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། དུས་ཀྱི་ཏུ་ཡུལ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུང་བ་ཆོས་དབྱིངས་ཀྱི་ནམ་
མཁའི་དཀྱིལ་དུ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཉི་མ་རྒྱུད་དག་མ་དག་གི་རིམ་པ་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་
ཡོད་པའི་གཏུལ་བྱའི་རིམ་རྗེ་ལྟར་འོས་པ་འབབ་པོ། །གཉིས་པ་ནི། རིམ་རྗེ་ཐག་རིང་
པོ་སྤང་བར་བྱེད་པས་རྒྱ་ཆེན་ཐོའི་འོད་ཟེར་སྣོད་དང་ལྷན་པའི་ཉི་མ་ཤར་བའི་སྐབས་
འདིར་འཛིག་ཏེན་ཀྱན་ཏུ་སྤང་བར་བྱས་ནས་རིམ་གྱིས་ནི་མཐོ་དམན་འབྲིང་གསུམ་
ཀྱི་མཆོག་དང་། བར་མ་དང་དམན་པའི་རིམ་འབབ་པ་དེ་བཞིན་དུ་རྒྱལ་བའི་ཉི་མ་
མེས་ཅན་ཀྱི་ཆོགས་ལ་ཡོན་ཏན་ཆེ་རྒྱུད་གི་བྱེ་བྲག་གིས་རིམ་གྱིས་འབབ་པོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མཚམས་སྐྱར་བ་དང་། ཅ་བའོ། །དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་
འོད་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཉི་མའི་^༡འོད་ལས་^༢ཁྱད་པར་དུ་གྱུར་བ་ནི་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི།
ནོར་བུ་དང་མར་མའི་འོད་ལ་སོགས་པ་ལ་སྟོས་ནས་ཉི་མ་ནི་ཡུལ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་བྱུང་བ་
དང་པན་འདོགས་པ་ཆེ་བས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་ལ། དེ་བས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འོད་
ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཀུན་ཏུ་བྱུང་བར་སྟོབ་
དང་། ཉམ་མཁའི་མཐིལ་མ་ལུས་པར་བྱུང་བར་སྟོབ་པའི་རྒྱས་པ་ཉི་མ་ལ་མེད་ལ་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྗེའི་འོད་ཟེར་ཞིང་ཀུན་དང་ཉམ་མཁའི་མཐར་ཐུག་པར་བྱུང་བའི་ཕྱིར།
ཉི་མ་ལ་མ་རིག་པའི་ཐུན་པ་སེལ་བའི་རྒྱས་པ་མེད་པས་མི་ཤེས་པའི་ཐུན་པས་བཀལ་
བ་ལ་རི་ལྟ་བ་དང་རི་སྟེང་པའི་ཤེས་བྱའི་དོན་སྟོན་པའི་རྒྱས་པ་ཡང་ཡོད་པ་མིན་ལ་
ཐུགས་རྗེའི་བདག་ཉིད་འཕྲིན་ལས་སྒྲ་ཆོགས་པའི་མདོག་བཞུགས་པའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་འོད་
ཀྱི་ཆོགས་ཀྱིས་གདུལ་བྱ་སྟོགས་ལ་བ་དག་ལ་འཕམ། ཞིང་ཀུན་གསལ་བ་དག་ལ་འགྲོ་བ་
ལ་རི་ལྟ་བ་དང་རི་སྟེང་པའི་ཤེས་བྱའི་དོན་སྟོན་པར་མཛད་ཅིང་། མ་རིག་པ་དང་ཐུག་
བསྐྱལ་མ་ལུས་པ་འཛོམས་པར་མཛད་དོ། །

སངས་རྒྱས་གྲོང་དུ་གཤེགས་པའི་ཆེ་མིག་དང་མི་ལྟན་པའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་མིག་
གིས་གཟུགས་མཐོང་ཞིང་དོན་མེད་པ་དན་འགྲོའི་ཐུག་བསྐྱལ་ཀྱི་ཆོགས་དང་བྲལ་
བར་བྱས་ནས་མདོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་ཀྱི་ཐབས་ཀྱི་དོན་^༡དེ་མཐོང་བ་ལས་ནི་
སྟོང་བ་དང་གཉི་ཐུག་གིས་མདོངས་ཤིང་སྲིད་པའི་རྒྱ་མཚོར་ལྷུང་བ་དང་། མཐར་
འཛིན་ཀྱི་ལྟ་བའི་ཐུན་པས་བསྐྱབས་པ་རྣམས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྗེའི་ཉི་མའི་

^༡ སྐྱུ་འོད་ཀྱིས་

^༢ སྐྱུ་འབུམ་༥ ངེས་ལེགས་ཀྱི་དོན་

འོད་གྲིས་སྒྲོ་གྲོས་སྒྲིང་བར་བྱས་ཏེ། རྩོན་མ་མཐོང་བའི་གནས་མངོན་མཐོ་བྱུང་བར་
 ཅན་དང་། ཐར་བ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གོ་འཕང་མཐོང་ཞིང་ཐོབ་པར་འགྱུར་
 བར་མཛད་དོ། །གསུམ་པ་གསང་བའི་གནས་གསུམ་དཔེས་མཆོན་ཏེ་བསྟན་བ་ལ་
 གསུམ། ཐུགས་ཀྱི་གསང་བ་ཡིད་བཞིན་གྱི་ཞོར་བུའི་དཔེས་བཤད་བ་དང་། གསུང་
 "གི་གསང་བ་"^༡སྒྲ་བརྟན་གྱི་དཔེས་བཤད་བ་དང་། སྒྲིའི་གསང་བ་ནམ་མཁའི་དཔེས་
 བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ལ་གཉིས། མཆོམས་སྒྱར་བ་དང་། རོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཡིད་
 བཞིན་གྱི་ཞོར་བུ་བཞིན་ཞེས་བྲ་བ་ནི་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྣམ་རྟོག་མེད་
 པར་དོན་ཐམས་ཅད་བསྐྱབ་བ་དང་། འབྱུང་བ་རྟེན་པར་དཀའ་བ་དཔེས་བཤད་
 པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། བསྟན་བ་དང་། བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དཔེ་དང་།
 རོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། རི་ལྟར་ཡིད་བཞིན་གྱི་ཞོར་བུ་ནི་རྟོག་པ་མེད་ཀྱང་དུས་ཅིག་ཅར་
 དུ་རྒྱལ་མཆོད་ཀྱི་ཅེར་བཞོད་ནས་མཆོད་ཅིང་གསོལ་བ་འདེབས་པ་སོགས་བྱེད་
 པའི་སྒྲིད་ལུལ་ན་གནས་པ་རྣམས་ཀྱི་ནི་ཟས་གོས་ལ་སོགས་པའི་བསམ་བ་ཀུན་སོ་
 སོར་རྟོགས་པར་བྱེད་བ་ལྟར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་
 རྩེ་ཡིད་བཞིན་གྱི་ཞོར་བུ་ལ་བརྟེན་ནས་གདུལ་བྲ་བསམ་བ་ཐ་དད་པ་རྣམས་མངོན་
 མཐོ་དང་དེས་ལེགས་སྐྱབ་པའི་ཐབས་འབྲས་བྱུང་དང་བཅས་པ་སྣ་ཆོགས་པའི་ཆོས་
 ནི་ཐོས་པར་མཛད་པར་འགྱུར་ཡང་སངས་རྒྱས་དེ་ནི་དེ་ལ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་ཅིང་
 འབད་ཚེལ་ཉེ་བར་ཞི་བས་འཇུག་པའོ། །

^༡ སྒྲ་གིས་གསང་བ་

གཉིས་པ་ནི། ཇི་ལྟར་ནོར་བུ་རིན་ཆེན་རྟོག་པ་མེད་པར་འདོད་པའི་ནོར་འབད་
པ་མེད་པར་སེམས་ཅན་^༡ ཞན་པ་དག་^༢ ལ་རབ་ཏུ་སྒྲེར་བ་ལྟར་དེ་བཞིན་དུ་སྐྱབ་པ་
འབད་པ་མེད་པར་ཇི་ལྟར་གདུལ་བྱའི་ཁམས་དང་བསམ་པ་ལ་སོགས་པ་དང་འཆོམ་
ཞིང་། འོས་པ་ནི་གཞན་གྱི་དོན་དུ་སྲིད་པ་ཇི་སྲིད་པར་དུས་རྟག་ཏུ་བཞུགས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མཆོམས་སྦྱར་བ་དང་། ཅ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་དེ་ལ་དོན་དུ་གཉེར་ཞིང་
འདོད་པས་ཇི་ལྟར་ནོར་བུ་བཟང་པོ་འགྲོ་བ་འདིར་རབ་ཏུ་རྟེན་པར་དགའ་སྟེ། གང་གི་
ཕྱིར་ན། རྒྱ་མཚོའི་ནང་སའི་འོག་ན་གནས་པའི་ཕྱིར་ལོ། །དེ་བཞིན་དུ་འགྲོ་བ་ཤིན་ཏུ་
སྐལ་བ་དན་ཞིང་སངས་རྒྱས་མཐོང་བ་ལ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་ཟེན་
པ་རྣམས་ཀྱིས་རང་གི་ཡིད་འདིར་བདེ་གཤེགས་མཐོང་བ་རྟེན་པར་དགའ་བར་ཤེས་
པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མཆོམས་སྦྱར་བ་དང་། ཅ་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱ་བརྟན་གྱི་
ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། ཇི་ལྟར་སྤྱ་བརྟན་གྱི་ནི་སྤྱ་བྲག་ཅའི་སྤྱ་ནི་སྤྱེས་བུ་གཞན་གྱི་
དགའ་གི་རྣམ་རིག་ཅུམ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ཡང་སྤྱ་དེ་ཀུན་སྨོང་གི་རྣམ་རྟོག་མེད་ཅིང་
བྱེད་པ་ལྟེ་རྟོག་སོགས་སྤྱད་པའི་བཟོ་མེད་པ་དང་། དུང་སྤྱ་ལྟར་བྱི་དང་རྣམ་རྟོག་ལྟར་
ནང་ན་མི་གནས་པ་^༣ ལྟར་དེ་བཞིན་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསུང་^༤ གདུལ་བུ་
གཞན་གྱི་དད་པས་ཀུན་ནས་བསྐྱང་བའི་བྲག་འཆོལ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་རིག་གི་
རྟེན་ཅུམ་ལས་བྱུང་བ་དང་། ཀུན་སྨོང་གི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་ལ་ལྟེ་རྟོག་སོགས་

^༡ སྤྱ། ཞན་པ་དག་

^༢ སྤྱ། ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསུང་

མདུན་པའི་བཟོ་མེད་ཅིང་། དུང་སྤྱོད་ལྟར་བྱི་དང་རྩལ་རྩོག་ལྟར་ནང་ན་གནས་པ་མ་ཡིན་
 བའོ། །གསུམ་པ་ལ་གཉིས། མཆོམས་སྤྱར་བ་དང་། ཅ་བའོ། །དང་པོ་ནི། རྩལ་མཁའ་
 བཞིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། རྩལ་མཁའ་གཟུགས་སུ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་
 མེད་ཅིང་དགག་བྱ་བ་ཅད་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་གསལ་བར་སྤྱང་བ་མེད་ལ། ཡོངས་
 གཙོད་དུ་དམིགས་པ་མེད་ཅིང་རྟེན་མེད་པའོ། །ཡང་ན་རིམ་པ་བཞིན་དུ་མཆོན་ཉིད་
 མེད་པ་དང་། དེ་མ་ཐག་རྟེན་དུ་མེད་པ་དང་། དམིགས་རྟེན་དུ་མེད་པ་དང་། བདག་
 རྟེན་དུ་མེད་པའོ། །མིག་གི་ལམ་ལས་རབ་དུ་འདས་པ་དང་། དེ་ཉིད་བཤད་པ་ནི།
 གཟུགས་མེད་པ་དང་འདིའོ་ཞེས་བསྟན་དུ་མེད་པ་ཡི་ནམ་མཁའ་ལ་རིམ་ལྔར་མཐོ་བ་
 དང་དམའ་བའི་རྩལ་དུ་མཐོང་ཡང་དེ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་བྱུང་བ་མིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་
 དགའ་ལྡན་གྱི་གནས་ནས་འཕྲོ་བ་དང་། ལྷ་པོ་ལས་འདས་པ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་
 ཅད་སངས་རྒྱུས་ལ་མཐོང་ཡང་དེ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་བྱུང་བ་མིན་ཏེ། སངས་རྒྱུས་
 གསལ་དུ་ལྷ་པོ་ལས་འདས་བ་ལྟར་སྤང་ཡང་དེ་ལྟར་མ་བྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་
 དུ་གཞན་རྣམས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱའོ། །

བཞི་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་དཔེས་མཆོན་ཏེ་བསྟན་པ་ལ་གཉིས། མཆོམས་
 སྤྱར་བ་དང་། ཅ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ས་བཞིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། རི་
 ལྟར་ས་ལས་སྤྱོད་བ་ལོ་རྟོག་ལ་སོགས་པ་ཀུན་བདག་ནི་སས་བསྐྱེད་པའོ་སྟུང་བ་དང་།
 ས་ཡང་འདི་དག་བདག་གིས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ་སྟུང་པའི་རྟོག་པ་མེད་ཀྱང་ས་ལ་
 བརྟེན་ནས་ནི་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བ་དང་། རྒྱན་བརྟན་པ་དང་ཡལ་ག་སོགས་
 ཡངས་ཤིང་རྒྱས་པར་འགྱུར་བ་ལྟར་དེ་བཞིན་དུ་རྩོགས་པའི་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཐུགས་

ཇིའི་ས་ཡང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱའོ་སྟེ་ས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པ་ལ་བརྟེན་
ནས་འགྲོ་བའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་ནི་མ་ལུས་པར་སྤར་མེད་གསུང་དུ་སྦྱིབ་དང་གོང་ནས་
གོང་དུ་འཕེལ་བར་འགྱུར་བ་དང་། འཕེལ་བ་མཐར་ཕྱིན་པར་འགྱུར་བར་མཛད་
དོ། །གཉིས་པ་དཔེ་རྣམས་ཀྱི་བསྐྱེད་པའི་དོན་གྱི་དཔེའི་དགོས་པ་བཤད་པ་ལ་
གཉིས། མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། དོན་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། དཔེ་རྣམས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་དོན་ནི་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས།
དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་དོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་འབད་
ཅོལ་མེད་པར་ལུས་ཀྱི་སྦྱུལ་བསྐྱོད་དང་ཆོས་སྟོན་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བ་འགའ་
བྱེད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མཐོང་བ་མེད་པ་དེ་བས་ན་སངས་རྒྱས་ལ་ཀྱང་སྤོང་གི་རྣམ་
པར་རྟོག་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ན་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་ཆོས་སྟོན་པ་ལ་སོགས་པ་ཇི་
ལྟར་འཐད་སྟེ་ས་པའི་གདུལ་བྱའི་ཐེ་ཆོས་བཅད་པའི་ཕྱིར་ཏུ་སྦྱོང་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་ངོ་
བོ་དང་འཕྲིན་ལས་དང་། གསང་བའི་གནས་མཆོན་པར་བྱེད་པའི་དཔེ་རྣམ་པ་དགུ་
ནི་མདོ་ལས་བསྟན་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བསྟན་པ་དང་། བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། མདོ་སྡེ་གང་དུ་
བརྒྱ་བྱིན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་ལ་སོགས་པའི་དཔེ་དགུ་པོ་འདི་དག་རྒྱས་པར་རབ་ཏུ་
བསྟན་པར་གྱུར་བ་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་ཡེ་ཤེས་སྤང་བ་
རྒྱན་གྱི་མདོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མདོ་སྡེ་ཡི་ནི་མིང་ཉིད་ཀྱིས་དཔེ་དགུ་སྟོས་པའི་མདོ་སྡེ་
དེ་ཡི་དགོས་པ་བསྟན་བཤིང་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། མདོ་སྡེའི་མིང་གིས་
ཇི་ལྟར་བསྟན་སྟེ་ས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དཔེ་དགུས་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་མདོ་

སྤྱི་འདི་ཐོས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་པ་ཡི་སྤངས་པར་སྐྱེ་ཆེན་པོ་འདིས་བརྒྱན་པའི་སྐྱོ་
ཐུན་བྱང་རྩལ་སེམས་དཔལ་འཛམ་མཐོང་སྤྱི་འདི་སྤྱོད་ཡུལ་ཐབས་པ་དང་སྐྱེ་
ཆེ་བ་ཀུན་ལ་ཡིད་ཆེས་ནས་འཇུག་པར་འགྱུར་རོ། །གསུམ་པ་དཔེས་མཆོན་པར་
བྱ་བའི་དོན་བསྟུན་ཏེ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། དཔེ་དོན་ཆོས་
མཐུན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། དངོས་བསྟན་ཀྱི་དོན་མདོར་བསྟན་པ་དང་།
ཡུགས་བསྟན་ཀྱི་དོན་བཤད་པ་དང་། དངོས་བསྟན་ཀྱི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། བསྟན་པ་དང་། བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་རྒྱན་མི་འཆད་པར་འཇུག་པར་རྟོགས་
པ་དེའི་དོན་བཞུགས་པ་གཞི་ལ་བརྒྱ་ཕྱིན་ཀྱི་གཟུགས་བརྟན་ཤར་བ་ལ་སོགས་པ་
དཔེ་དག་ནི་ནམ་པ་དགྲར་བརྗོད་པ་དེ་ལ་ནི་དཔེ་དགྲ་སྟོས་པ་ལ་དོན་དགྲ་ཡོད་པ་
དེའི་བསྟུན་དོན་འདི་ཡིན་པར་ངེས་པར་བཟུང་བ་སྟེ་བྱང་ཅིག་ཅེས་པའོ། །གཉིས་པ་
ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱོ་སྟོན་པ་དང་། གསུང་དབྱངས་དང་། ཤེས་བྱ་
ཐམས་ཅད་ལ་ཁུབ་པའི་སྤྱགས་དང་། སྐྱོ་དང་གསུང་གི་ཕྱིན་ལས་སྐྱུལ་པ་དང་།
སྤྱགས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྟོབས་སྤྱགས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་དང་། སྤྱགས་དང་། གསུང་དང་།
སྐྱེའི་གསང་བ་ཆེན་པོ་གསུམ་དང་། སྤྱགས་མཛེས་བདག་ཉིད་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་
གནས་གྱུར་མཐར་ཕྱིན་པ་ཐོབ་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ནམ་པ་དགྲ་དཔེ་དགྲ་ལ་བརྟེན་ནས་
ཁོང་དུ་རྒྱུད་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་འབད་པ་མེད་པར་རྒྱན་མི་འཆད་དུ་
རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བསྟན་པ་དང་། བཤད་པ་དང་། སྟོན་པ་སྐྱེ་འཆི་དང་བལ་

ཞིང་འཕྲིན་ལས་འབད་མེད་ཏུ་འབྲུག་པར་གྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། འཕྲིན་ལས་འབྲུག་
པའི་ཆེ་རྒྱུ་པར་རྟོག་པའི་དམིགས་པ་དང་བཅས་པས་ཡུལ་ལ་མོངས་སྒྲིང་པའི་
རྒྱལ་ཁབ་རབ་ཏུ་ཞི་བ་ཡིན་ཏེ། འཕྲིན་ལས་འབྲུག་པའི་ཆེ་རྒྱུ་པར་རྟོག་པ་མེད་པའི་
ཐུགས་མངའ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་དེ་མ་མེད་པའི་^༡བླུང་གི་ས་གཞི་གཙང་
མ་ལ་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་ཤར་བས་རྒྱུ་པར་རྟོག་པ་མེད་ཀྱང་འཛིན་ཏེན་
བ་རྒྱུས་གྱི་མངོན་མཐོང་རྒྱ་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། རྒྱུ་པར་རྟོག་པ་དང་བཅས་པའི་ཡུལ་ལ་མོངས་སྒྲིང་པའི་འབད་
ཅོལ་ཉེ་བར་ཞི་བ་དམ་བཅའ་སྟེ། རྒྱུ་པར་རྟོག་པ་མེད་པའི་ཐུགས་མངའ་བ་ནི་
གཏན་ཆིགས་སོ། །རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཆིགས་གྱི་དོན་ནི་གྲུབ་པའི་དོན་ཏུ་མ་ཐུན་
དཔེ་ནི་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་མཆོན་ནས་སྟོན་བ་སྟེ་
འཆི་དང་བྲལ་བའི་རང་བཞིན་གྱི་དོན་ནི་གྲུབ་པའི་དོན་ཏུ་དཔེ་ནི་བརྒྱ་བྱིན་གཟུགས་
སོགས་ཡིན་ཞེས་པའོ། །གསུམ་པ་ནི། དཔེ་དགུས་སངས་རྒྱུ་ལྟེ་འཕྲིན་ལས་
མཆོན་པར་བྱེད་པའི་སྐབས་འདིར་ནི་སྐབས་དོན་བསྐྱུས་ན་འདི་ཡིན་ཏེ། སྐྱ་སྟོན་བ་
ལ་སོགས་རྒྱུ་པར་དགུ་ནི་སྟོན་བ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱུས་ཉོན་མོངས་
པའི་དབང་གིས་སྟེ་འཆི་དང་། ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ལུས་དང་། བསམ་གྱིས་མི་
བྲལ་པར་བསྐྱར་བའི་སྟེ་འཆི་དང་བྲལ་བར་གྲུབ་པས་འཕྲིན་ལས་རྒྱུན་མི་འཆད་པ་
དང་། འབད་པ་མེད་པར་རབ་ཏུ་འབྲུག་པར་གྲུབ་པའོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། མཆོམས་སྐར་བ་དང་། ཅ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དོན་འདི་ཉིད་

^༡ སྐྱ་བླུང་འི་

ཀྱི་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་། དེ་ཉིད་བཤད་པའོ། །དང་པོ་
ནི། སངས་རྒྱལ་གྱི་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་། འཕྲིན་ལས་གསུམ་དང་། གསང་
བ་གསུམ་པོ་གང་ཞིག་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་དང་། ལྷའི་ར་སྤྲ་དང་། སྤྲིན་
བཞིན་དང་། ཆངས་པའི་སྤྲུལ་པ་དང་། ཉི་མ་དང་། རིན་ཆེན་ཡིད་བཞིན་གྱི་ཞོར་བྱའི་
རྒྱལ་པོ་བཞིན་དང་། སྤྲ་བརྟན་དང་། ཉམ་མཁའ་དང་། ས་བཞིན་དུ་འདོད་དགུ་
མཆོན་པར་བྱས་པས་འཁོར་བ་རྩི་སྤྱིད་པའི་བར་དུ་སངས་རྒྱལ་གྱི་འཕྲིན་ལས་
འབད་བ་མེད་པར་གཞན་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་ཚུལ་དེ་རྣལ་འབྱོར་བ་རྣམས་ཀྱི་ལུང་ལ་
བརྟན་པ་དང་། སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པར་འགྲུར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། རིན་ཆེན་བེ་རྒྱུ་འཕྲུལ་ས་གཞི་ལ་ལྷའི་དབང་པོའི་གཟུགས་བརྟན་
སྤྲ་བས་འཛིག་ཏེན་གྱི་མངོན་མཐོའི་དོན་བྱེད་པ་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱལ་གྱི་
གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་ཉོན་པ་དེ་དང་འབྲ་བ་དང་། སངས་རྒྱལ་གྱི་གསུང་ལེགས་པར་
འདོམས་པར་མཛད་པ་ལྷའི་ར་དང་འབྲ་བ་དང་ཁྲབ་བདག་སངས་རྒྱལ་གྱི་མཁྱེན་པ་
དང་བཅེ་བ་ཆེན་པོའི་སྤྲིན་གྱི་ཆོགས་ནི་མཐའ་ཡས་པའི་འགྲོ་བ་མནར་མེད་ནས་
སྤྱིད་ཅེའི་བར་དུ་ཁྲབ་ནས་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཆར་འབབས་པར་མཛད་པ་གསུམ་
ཀྱིས་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་གསུམ་གྱི་དཔེ་དོན་སྤྱར་བའོ། །ཆངས་པ་བཞིན་དུ་
ཐག་པ་མེད་པའི་གནས་ཆོས་སྐུ་ལས་མ་བསྐྱོད་པར་སྐུ་དང་གསུང་གི་སྤྲུལ་པ་རྣམས་
དུ་མ་རབ་དུ་ཉོན་པར་མཛད་པ་དང་། ཉི་མ་བཞིན་དུ་ཐུགས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྲ་བ་
རབ་དུ་སྤྱོད་པར་མཛད་པ་གང་ཡིན་པ་གསུམ་ཀྱིས་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་
གསུམ་དཔེ་དང་སྤྱར་བའོ། །རྣམ་པར་དག་པ་རིན་ཆེན་ཡིད་བཞིན་གྱི་ཞོར་བྱ་དང་

འདྲ་བའི་ཐུགས་ཀྱི་གསང་བ་དང་། ཀླུ་བ་རྣམས་ཀྱི་གསུང་དེ་ནི་བྲག་ཙ་བཞིན་དུ་
བརྗོད་འདོད་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསྐྱར་བའི་ཡི་གེ་མེད་པ་གསུང་གི་གསང་བ་དང་། སྐྱེ་ནི་
ནས་མཁའ་ལྷ་བྱུང་བྱུང་བ་དང་། རོགས་པ་དང་བཅས་པའི་གཟུགས་མེད་པ་དང་།
རྒྱན་མི་འཆད་པས་རྟག་པ་ཉིད་ཀྱི་གསང་བ་གསུམ་དཔེ་དང་སྦྱར་བའོ། །མི་ལ་
སོགས་པའི་རྟེན་ས་བཞིན་དུ་འགྲོ་བའི་མངོན་མཐོ་ངེས་ལེགས་ཐབས་དང་བཅས་
པའི་དཀར་པོའི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱོན་རྣམས་མ་ལུས་པའི་ཆ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་རྣམ་པ་
ཀུན་ཀྱི་གཞིར་གྱུར་བ་ནི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་རང་བཞིན་གནས་གྱུར་མཐར་ཕྱིན་
པའི་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ས་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བྲི་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཡང་རི་ལྷར་ན་དཔེར་
བརྗོད་པ་འདིས་སངས་རྒྱུས་བཙུང་ལྷན་འདས་རྣམས་རྟག་ཏུ་སྐྱེ་བ་མེད་ཅིང་འགག་
པ་མེད་པ་ཡིན་ཡང་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་དང་། འགག་པར་མཐོང་བ་དང་།
འདི་དག་གིས་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་དུ་སྐྱུན་ཀྱིས་གྲུབ་པར་
རྒྱན་མི་འཆད་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྐྱེ་འགག་མེད་པའི་
ཆོས་མཐུན་བཤད་པ་དང་། རྣམ་རྟོག་མེད་པའི་ཆོས་མཐུན་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་སངས་རྒྱུས་ལ་དམིགས་པའི་དད་སོགས་ཀྱིས་
བསྐྱུས་པའི་དག་པ་བྲི་བུ་ཅུའི་ས་གཞི་དང་འདྲ་བའི་སེམས་ལ་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་
གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་དངོས་སུ་མཐོང་བའི་རྒྱ་སྐྱིབ་བྱེད་དེ་དག་པ་ནི་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་སྐྱེ་
མཐོང་བ་མི་ལྟོག་པའི་དད་པའི་དབང་པོ་བརྟན་པ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་ལས་ཡིན་ལ། དེས་
འགའ་མ་མཐོང་བ་ནི་དད་སོགས་མ་སྐྱིན་པའི་རྒྱུས་ཡིན་པས་གདུལ་བྱའི་དད་

སོགས་ཀྱི་དགེ་བ་སྐྱེ་བ་དང་འདིག་པས་ན་གདུལ་བྱའི་སྒོ་རོང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
གཟུགས་ནི་སྐྱེ་བ་དང་འདིག་པ་རྒྱབ་པར་སྤང་བ་ཡིན་གྱི། བརྒྱ་བྱེན་གྱི་གཟུགས་
བརྟན་འཆར་བ་དང་རྒྱབ་པའི་དབང་གིས་བརྒྱ་བྱེན་གྱི་གཟུགས་འཆར་བ་དང་རྒྱབ་
པར་འབྱུར་བ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་ཐུབ་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེའི་དབང་གིས་སྐྱེ་འདིག་ཏུ་
འབྱུར་བ་མེད་དེ། དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ལས་ལྷང་བ་མི་སྲིད་པའི་
ཕྱིར་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐྱེ་ཡང་གདུལ་བྱའི་
སྤང་རོ་ཚུན་ཆད་དུ་སྤྱང་ན་ལས་འདས་པའི་ཚུལ་སྟོན་པ་སོགས་མི་སྲིད་པར་ཤེས་
པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། བརྒྱ་བྱེན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པར་རྟོག་
པ་མེད་པའི་དཔེ་དེ་བཞིན་དུ་ནི་འབད་བ་མེད་པར་སྤང་མེད་གསར་དུ་འཕེལ་བའི་
སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་། གསར་དུ་འགྲིབ་པའི་འགག་པ་མེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ལས་སྲིད་པ་
འི་སྲིད་གནས་ཀྱི་བར་དུ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་སྟོན་པ་ལ་སོགས་པའི་མཛད་པ་རྒྱན་མི་
འཆད་པ་འདུག་པའོ། །

གསུམ་པ་དཔེའི་གོ་རིམ་བཤད་པ་ལ་གསུམ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་
བཤད་པ་དང་། གནས་གྱུར་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡོན་ཏན་ཀྱང་གྱི་རྟེན་དུ་སྤྱོད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། དཔེ་དགུ་པོ་འདི་རྣམས་ཀྱི་བསྐྱེས་པ་ཡི་དོན་ནི་འོག་ནས་འཆད་པ་
འདི་ཡིན་ལ། དཔེ་དོན་གཉིས་ཀྱི་རིམ་པ་ཡང་ཐད་ཀར་འབྲུ་ཆོས་རེས་ཆོས་མཐུན་
པ་ཡིན་ལ། དཔེ་སྤྲ་མ་སྤྲ་མ་དོན་ལ་ཡོད་པའི་ཡོན་ཏན་ཕྱི་མ་ཕྱི་མས་ཆོས་མི་མཐུན་
པས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཆོས་མཐུན་པ་སྤངས་པའི་སྒོ་ནས་གོ་རིམ་རེས་པ་བརྗོད་
པ་ཡིན་ལོ། །གཉིས་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བརྒྱ་བྱེན་གྱི་གཟུགས་

བརྟན་ཏུ་བྱེད། རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པའི་ནད་ཀྱི་མིག་གིས་མཐོང་ནས་
 དག་པའི་རྒྱུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་དེ་དང་འབྲ་བ་མིན་ཏེ། བརྒྱ་བྱིན་
 གི་གཟུགས་བརྟན་ཆོས་སྟོན་པའི་དབྱངས་དང་མི་ལྡན་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་ཀྱི་
 གསུང་ལྟའི་རྩ་བའི་ནད་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་སྒྲོམ་བཞི་སྒྲོགས་པའི་ཕྱིར། ཐམས་ཅད་དུ་དེ་དང་
 འབྲ་བ་མིན་ཏེ། ལྟའི་རྩ་བའི་ཐམས་ཅད་དུ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར།
 སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྗེ་སྤྲིན་ཆེན་པོ་དང་མཚུངས་ཏེ། གདུལ་བྱའི་ལོ་ཉོག་སྤྲིན་
 པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་དེ་དང་འབྲ་བ་འད་མིན་ཏེ། སྤྲིན་གྱིས་ཆར་
 པལ་པས་ངན་འགྲོའི་སྤྲུག་བསྐྱེད་ལ་སོགས་ལ་དོན་མེད་པའི་ས་བོན་སྤོང་རྒྱས་པ་
 མིན་པའི་ཕྱིར། སྤྲུང་དང་གསུང་གི་འཕྲིན་ལས་ཆངས་པ་ཆེན་པོ་བཞིན་ཏེ། རང་གི་
 གནས་ལས་མ་གཡོས་བཞིན་དུ། སྤྲུལ་པས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཚན་པའི་ཕྱིར།
 རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་དེ་དང་འབྲ་བ་མིན་ཏེ། ཆངས་པ་ཆེན་པོས་དུས་རྟག་ཏུ་དང་
 མཐར་ཐུག་པའི་བདེ་བ་ལ་གཏན་དུ་ཁི་སྤྲིན་པར་བྱེད་རྒྱས་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། ཐུགས་
 ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཉི་མའི་གཟུགས་བཞིན་ཏེ། དུ་མ་ལ་བྱུང་བ་དང་། གཞན་དག་སྤྲིན་
 པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་དེ་དང་འབྲ་བ་མིན་ཏེ། དུས་དང་གཏན་དུ་
 ཁི་མི་ཤེས་པའི་སྤྲུན་པ་འཛོམས་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། ཐུགས་ཀྱི་གསང་བ་ཡིད་བཞིན་
 གི་ཞོར་བྱ་འབྲས་ལ། འབད་པ་མེད་པར་འདོད་དོན་སྤྲོད་པའི་ཕྱིར། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་
 དུ་དེ་དང་འབྲ་བ་མིན་ཏེ། ཞོར་བྱ་བསྐྱེད་པའི་བར་དུ་བསྐྱེད་མི་དགོས་པས་འབྱུང་བ་
 ཁི་རྟེན་པར་མི་དཀའ་བའི་ཕྱིར། གསུང་གི་གསང་བ་སྤྲུབ་བརྟན་བཞིན་ཏེ། ཕྱི་རོལ་ན་
 ཡོད་པའི་སྤྲིན་རྣམ་པར་སྤྲང་ཡང་དེར་མ་བྱུང་བའི་ཕྱིར། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་དེ་དང་

འདྲ་བའང་མིན་ཏེ། བྲག་ཅ་གཞན་གྱི་དག་བརྗོད་པའི་རྟེན་ལས་ནི་འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་
 གྱིར། ལྷའི་གསང་བ་ནམ་མཁའ་དང་འདྲ་སྟེ། ལས་ཉོན་གྱིས་འདུས་མ་བྱས་པར་
 ཐམས་ཅད་དུ་བྲབ་པའི་གྱིར། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་དེ་དང་འདྲ་བའང་མིན་ཏེ། །ནམ་
 མཁའ་དགོ་བ་ཡི་གཞི་རྟེན་མིན་པའི་གྱིར། གནས་གྱུར་མཐར་ཕྱིན་པའི་སངས་རྒྱས་
 གྱི་ཐུགས་མེ་ནི། སའི་དགྱིལ་འཁོར་དང་འདྲ་སྟེ། ཆོས་མཐའ་ཡས་པ་གནས་པའི་
 རྟེན་བྱེད་པའི་གྱིར། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་དེ་དང་འདྲ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། སས་ཡོན་ཏྲ་
 ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་མི་བྱེད་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་མེ་འཛིག་རྟེན་དང་། འཛིག་རྟེན་
 ལས་འདས་པས་བསྐྱུས་པ་འགྲོ་བའི་སྤྱན་ཆོགས་མ་ལུས་པ་དེ་གནས་པའི་རྟེན་ཡིན་
 པའི་གྱིར།

གསུམ་པ་ནི། རི་ལྗར་དེ་སྤྱན་སྐྱུ་ཆོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་ཡིན་ཞེ་ན།
 སྤྱན་སྐྱུ་ཆོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་ཡིན་ཏེ། གནས་གྱུར་མཐར་ཕྱིན་པ་སངས་
 རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ལ་བརྟེན་ནས་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་
 པའི་གྱིར་དང་། མངོན་མཐོང་གོ་འཕང་འགྲུབ་པར་བྱེད་པའི་དགོ་བའི་ལས་ལམ་
 བསམ་གཏན་བཞི་དང་། བྱམས་སོགས་ཆད་མེད་པ་བཞི་དང་། གཞུགས་མེད་པ་
 བཞི་འབྱུང་ཞིང་ལམ་དེ་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་བསྟོད་བྱ་མངོན་མཐོང་དང་ཐར་པའི་གྲོང་
 ཁྲིར་དུ་བསྟོད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་དཔེ་དགྲུ་ལ་བརྟེན་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྱིན་
 ལས་འཇུག་ཆུལ་སོགས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ལེ་འཁྲུང་མཆོན་བསྐྱར་པ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་མའི་བསྐྱར་
 བཅོས་དཀོན་མཆོག་གི་རིགས་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ལས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏྲ་ལ་

བརྟེན་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་པའི་སྐབས་ཏེ། ལེ་ལུ་བཞི་པ་
ལས། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ངས་དོན་གྱི་མདོ་སྡེའི་དགོངས་པ་འབྲེལ་བར་བྱེད་པའི་
བསྟན་བཅོས་ཀྱི་རྣམ་པར་བཤད་པ་སྐབས་བཞི་པའི་འབྲེལ་བའོ། །

༼སྐབས་ལྔ་བ༽

ཡོན་ཏན་བྱུག་ཅུ་ཙམ་བཞི་བརྟེན་པའི་མཐུས། །མཛེད་པ་སྦྱོན་བྱུག་རྒྱུ་མི་
འཆད་པའི་ཚུལ། ༼ཞེ་བཅུན་ལྷ་མའི་གསུང་གི་མན་ངག་ལས། ༼ཡབ་སྐུ་གཉིས་ཀྱི་
དགོངས་པ་ཇི་བཞིན་བཤད། ༼བསྟན་བཙུག་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་ཆོག་གས་སུ་བཅད་པའི་དོན་
ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་བཤད་པ་རྫོགས་སོ། །

༼མོས་པའི་པན་ཡོན་བཤད་པ༽

༺ གཉིས་པ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་དོན་རྣམ་པ་བདུན་ལ་མོས་པའི་པན་ཡོན་
བཤད་པ་ལ་གཉིས། ལེ་ལེ་དོན་བཤད་པ་དང་། ལེ་ལེ་མཆོན་བསྟན་པའོ། ༼དང་པོ་
ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། བཤད་པ་མཐར་ཐྱིན་པར་བསྟན་པའོ། ༼དང་པོ་ལ་
གསུམ། མཆོམས་སྦྱར་བ་དང་། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། ༼དང་
པོ་ནི། འདི་པན་ཆད་ནི་སྤར་གོང་དུ་ཇི་སྐད་བསྒྲགས་པའི་གནས་བཞི་པོ་འདི་དག་
ཉིད་ལ་ལྷག་པར་མོས་པའི་པན་ཡོན་ཀྱི་ཆོག་གས་སུ་བཅད་པ་བྱུག་གོ། ༼འདིར་རྟོགས་
པར་བྱ་བའི་དོན་རྣམ་པ་བཞི་ལས་དངོས་སུ་མ་སྟོས་ཀྱང་། འབྲས་བུ་དགོན་མཆོག་
གསུམ་ཀྱི་རྒྱ་གནས་བཞི་པོ་ལ་མོས་པའི་པན་ཡོན་དངོས་སུ་གསུངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་
འབྲས་བུ་དགོན་མཆོག་གསུམ་ལ་མོས་པ་དང་། མོས་པའི་པན་ཡོན་དོན་ཀྱིས་གོ་
བར་དགོངས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། གནས་བཞི་ལ་མོས་པའི་པན་ཡོན་སྦྱིར་བསྟན་པ་དང་། སོ་

སོར་བཤད་པ་དང་། གཞི་གསུམ་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་དགེ་བ་ལས་གནས་བཞི་ལ་མོས་
པ་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། གནས་བཞི་མ་ལུས་པ་
སངས་རྒྱས་ཉག་ཅིག་གི་སྦྱོད་ཡུལ་དུ་བསྟན་པ་དང་། དེ་ལ་མོས་པའི་ཕན་ཡོན་ལོ། །

དང་པོ་ནི། གནས་བཞི་ངོས་བརྒྱུད་པ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཁམས་ཟི་མ་དང་
བཅས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། དག་པ་གཉིས་དང་ལྡན་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་
ཆུབ་དང་། གལ་བའི་ཡོན་ཏན་དང་རྣམ་སྤྲིན་གྱི་ཡོན་ཏན་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆོས་དང་། ལྷན་གྱིས་བྱུབ་པ་དང་རྒྱན་མི་འཆད་པའི་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཏེ། རྣམ་པ་བཞི་ནི་གང་ལ་མོས་པའི་ཡུལ་ཏེ། འབྲས་བུ་དགོན་
མཆོག་གསུམ་ཡང་དོན་གྱིས་བསྟན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །གནས་བཞི་མ་ལུས་པ་
ས་ཆེན་པོ་ལ་བཞུགས་པའི་དག་པའི་སེམས་ཅན་གྱིས་ཀྱང་མངོན་སུམ་དུ་བསམ་
པར་བྱ་བ་མིན་ལ། འོན་ཀང་གི་སྦྱོད་ཡུལ་ཡིན་ཞེས། འདི་ནི་འདྲེན་པ་ཡང་དག་པར་
རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་སྦྱོད་ཡུལ་འབའ་ཞིག་ཡིན་པར་
ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། རྫོང་ལྡན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དབང་རྣམས་དང་པོར་སྤར་བཤད་པའི་
འབྲས་བུ་དགོན་མཆོག་གསུམ་ལ་མོས་པ་སྡོན་དུ་བཏང་ནས་དེ་ནས་དེའི་རྒྱ་དང་
རྒྱུན་གྱིས་བསྐྱུས་པ་རྒྱལ་བའི་ཡུལ་གནས་བཞི་པོ་འདི་ལ་མོས་པའི་དད་པ་དང་དོན་
གཉིད་ཀྱི་འདུན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བླག་ཅུ་ཙུ་བཞི་པོའི་
ཆོག་གསུམ་གྱི་སྦྱོད་དུ་འགྱུར་ཏེ། གཞན་གྱིས་བསམ་དུ་མེད་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆོག་ལ་
མངོན་པར་དགའ་བས་འདི་ལ་མི་མོས་པའི་སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་སྤྲིན་པ་ལས་བྱུང་བ་

དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་བྱུང་བ་དང་། བསྐྱོམས་བ་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་ཟེལ་
གྲིས་གཞོན་ཞིང་དེ་དག་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་སོ། །

གཉིས་བ་ལ་གསུམ། སྤྱིན་བ་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་ལས་ཁྱད་པར་དུ་
འཕགས་བ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་དང་། བསྐྱོམས་བ་ལས་
བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་གཞན་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའོ། །དང་པོ་ནི། འདི་ལ་
དེ་ཙམ་དུ་མོས་བ་མེད་པའི་གང་ཟག་གང་ཞིག་ཀུན་སྒོར་གི་ཁྱད་པར་སྒྲ་ན་མེད་བ་
ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དོན་དུ་གཉེར་བས་ཀུན་ནས་བསྐྱང་བ་ནི་ཐེག་
ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱིས་ཟིན་པའོ། །སྤྱིན་བ་བཏང་བར་བྱ་བའི་རྣམ་ལ་གསེར་ལས་
བྱས་པའི་ཞིང་ཁམས་ནོར་བུས་སྤྲས་བ་ནི་གངས་ཀྱི་ཁྱད་པར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་
གི་རྒྱལ་ཤར་བ་ཀྱི་གངས་དང་མཉམ་བ་དུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཉིན་རེ་ཞིང་ཡུལ་ཀྱི་ཁྱད་
པར་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་སངས་རྒྱས་བཙུན་ལྷན་འདས་ནམས་ལ་རྒྱན་མི་འཆད་པར་
རྟག་ཏུ་འབྱུང་བར་བྱེད་ལ་གང་ཟག་གཞན་གང་དག་དོ་རྩེ་ལྟ་བུའི་དོན་བཞི་སྟོན་པའི་
མདོ་དང་དགོངས་འགྲེལ་ཀྱི་བསྟན་བཙུན་འཛིན་ལས་ཆོག་ཙམ་ཐོས་ཤིང་ཐོས་ནས་
ཀྱང་ནི་མོས་ན་ཆོག་དོན་ལ་མོས་བ་འདི་སྤར་བཤད་པའི་སྤྱིན་བ་ལས་བྱུང་བའི་
དགེ་བ་དེ་ལས་བསོད་ནམས་ཆེས་མང་པོ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་བ་ནི། འདི་ལ་མོས་བ་དེ་ཙམ་མེད་པའི་སྒོ་ལྷན་གང་ཞིག་ཀུན་སྒོར་གི་
ཁྱད་པར་སྒྲ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད་པས་དུས་བསྐླལ་བ་དུ་མར་ཡང་ལུས་དག་
ཡིད་ཀྱིས་འབད་བ་མེད་པར་རང་གི་རང་གིས་འབྱུང་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་བཅས་རང་གི་
ཁ་ན་མ་ཐོ་བའི་བྱི་མ་མེད་བ་བསྐྱང་བར་བྱེད་ལ་གང་ཟག་གཞན་གང་དག་དོ་རྩེ་ལྟ་

བུའི་དོན་བདུན་སྟོན་པའི་མདོ་དང་དགོངས་འབྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་འདི་ལས་ཆིག་
ཅམ་ཐོས་ཤིང་ཐོས་ནས་ཀྱང་ནི་མོས་ན་མོས་པ་འདི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་བྱང་བའི་
དགེ་བ་དེ་ལས་བསོད་ནམས་ཆེས་མང་པོ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། འདི་ལ་མོས་པ་དང་མི་ལྡན་པའི་གང་ཟག་གང་ཞིག་འདིག་ཏེན་
འདི་ན་འདོད་པ་ལ་སོགས་པའི་སྲིད་པ་གསུམ་གྱི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་མེ་འདིལ་བ་ཉོན་
མོངས་མདོན་གྱུར་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པའི་བྱེད་ལས་དང་ལྡན་པའི་བསམ་གཏན་ནི་
ལྟའི་གནས་པ་བསམ་གཏན་བཞི་དང་། ཆངས་པའི་གནས་པ་ཆད་མེད་པ་བཞིའི་
མཐར་སོན་པ་ཀུན་སྒྲིང་གི་བྱེད་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འཕོ་འགྱུར་མེད་པ་ཐོབ་
པའི་ཐབས་སུ་བསྒྲིམ་ལ་གང་ཟག་གཞན་གང་དག་སྤར་བ་འདད་པའི་མདོ་དང་བསྟན་
བཅོས་འདི་ལས་ཆིག་ཅམ་ཐོས་ཤིང་ཐོས་ནས་ཀྱང་ནི་མོས་ན་མོས་པ་འདི་སྤར་
བ་འདད་པའི་བསམ་གཏན་ལས་བྱང་བའི་དགེ་བ་དེ་ལས་བསོད་ནམས་ཆེས་མང་པོ་
ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །རྫོ་རྗེའི་གནས་བདུན་ལ་མོས་པ་དང་མི་ལྡན་པའི་གང་ཟག་གི་
དབང་དུ་བྱས་ཀྱི། མི་མོས་པ་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སྦྱར་དུ་
མི་རུང་ངོ་། །འདིག་ཏེན་པའི་སྒྲིམ་བྱུང་སྟོན་པ་ཡིན་པས་འཕགས་པའི་གནས་པའི་
མཐར་སོན་པ་བྱེད་ཆོས་སུ་བའདད་པར་མི་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ནི། འདིར་བའདད་པའི་གཞི་གསུམ་གྱིས་བསྟན་པའི་བསོད་ནམས་
དེ་བས་རྫོ་རྗེ་ལྟ་བུ་དོན་བདུན་དང་། རྫོ་རྗེའི་གནས་བདུན་ལ་མོས་པའི་བསོད་ནམས་
བྱེད་པར་དུ་འཕགས་ཏེ། རྒྱ་མཚན་གང་གི་ཕྱིར་ན། འདིར་བའདད་པའི་སྦྱིན་པ་ལས་
ལོངས་སྟོང་དག་ཅམ་ཞིག་ནི་སྦྱབ་པར་བྱེད་ཅིང་འདིར་བའདད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་

གྲིས་མཐོ་རིས་ཅམ་ཞིག་དང་འདྲིས་བཞད་པའི་བསྐྱེམས་པས་ཉོན་མོངས་མངོན་
གྱུར་ཅམ་སྤོང་བར་བྱེད་ལ། འདི་ནི་ལག་རྒྱུས་སོ་སོའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །གནས་
བཞིའམ་བདུན་གྱི་ནང་ནས་ཀྱང་ངི་མ་དང་བཅས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་
རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གྲིས་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྤྱི་བ་པ་ས་བོན་དང་བཅས་
པ་ཀུན་སྤོང་རྒྱས་པ་དེའི་ཕྱིར། བྱུང་བ་ཡོད་དེ། སྤར་བཞད་པའི་བསོད་ནམས་
གསུམ་ལས་ཤེས་རབ་འདི་མཆོག་ཉིད་དེ་ཡིན་ལ། ཤེས་རབ་དེའི་རྒྱ་ནི་ཐོག་མར་
གནས་བཞི་པོ་འདི་ཐོས་པ་ཡིན་ལ། ཐོས་ནས་མོས་པ་ཐོག་མའི་རྒྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། མཆོམས་སྤར་བ་དང་། ཅ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཆོག་གསུ་
བཅད་པ་འདི་རྣམས་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ། གནས་བཞི་ཐོས་ཤིང་མོས་
པའི་བསྐྱེམས་པ་སྤྱིར་བསྐྱེན་པ་དང་། བྱེ་བྲག་དུ་བཞད་པ་དང་། ཐོས་ནས་མོས་པ་
མཆོག་དུ་བྱུང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མོས་པའི་ཡུལ་ངོས་བཟུང་བ་དང་། དེ་ལས་
མོས་པས་མཐར་ཐུག་པའི་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའོ། །དང་པོ་ནི།
སངས་རྒྱུ་གྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་སྦྱེ་བྱུང་དང་། ཡོངས་སྤོང་གི་ཆོས་བྱུག་ཅུས་
ཡོངས་སུ་སྤྱང་བར་བྱ་བའི་གནས་ངི་མ་དང་བཅས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། དེ་
བཞིན་ཉིད་དེ་ནི་ངི་མ་མཐའ་དག་གིས་དག་པའི་སྐྱོན་ནས་གནས་སྤར་བ་བྱང་ཆུབ་
དང་། བྱང་ཆུབ་དེའི་ཡོན་ཏན་བྱུག་ཅུ་ཅ་བཞི་དང་། ཡོན་ཏན་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་
ཅན་གྱི་དོན་བསྐྱེབ་པ་འཕྲིན་ལས་ཏེ། རྒྱལ་བ་ཡི་ནི་མངོན་སུམ་དུ་མཐུན་པའི་ཡུལ་
རྣམས་པ་བཞི་སྤར་གོང་དུ་ངི་སྐད་བརྗོད་པའི་གནས་བཞིའོ། །

གཉིས་པ་ནི། གནས་བཞི་པོ་འདི་ལ་སློ་ལྡན་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཅན་ཁ་
ཅིག གང་ལ་དམིགས་ནས་བསྐྱེམས་ན་སྟོབས་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་
འབྱུང་བའི་ཆོས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་སུ་གྱུར་བ་ནི་མ་མཐའ་དག་སྤང་རུང་གི་གཞི་རང་
བཞིན་གྱིས་བྱུང་བས་སྟོང་པ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་དེ་ཉིད་རང་ཉིད་ལ་ཡོད་པར་
ཡིད་ཆེས་བ་དང་། རི་མ་སྤངས་པ་ལས་དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་རྒྱས་
པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པའི་ཆེ་སྟོབས་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་
པར་མོས་པས་ནི་དེ་ལྟ་བུའི་མོས་པ་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་དེ་སྤྱར་དུ་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་གོ་འཕང་མཐར་ཐུག་པའི་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ཐོབ་པའི་སྐལ་བ་དང་
ལྡན་པར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བསམ་པ་སྤྱན་ཚོགས་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་རྒྱར་བསྐྱགས་
པ་དང་། སྦྱོར་བ་སྤྱན་ཚོགས་པར་ཕྱིན་གྱི་རྒྱར་བསྐྱགས་པ་དང་། ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་
ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། གང་ཟག་གཞན་གྱིས་མ་ལུས་པར་མངོན་སུམ་དུ་
བསམ་གྱིས་མི་བྲུབ་པའི་ཡུལ་འདི་ནི་བདག་ལ་ཐོབ་རུང་དུ་ཡོད་པ་དང་། བྱང་པར་
དུ་ཁམས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་རང་ལ་ཡོད་པ་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་
ལམ་ལ་སྤངས་པས་དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་བྱང་ཆུབ་དེ་བདག་འདྲ་བས་ཀྱང་ཐོབ་
པར་རྒྱས་པ་དང་། ཐོབ་པའི་ཆེ་སྟོབས་སོགས་འདི་འདྲའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་ཅོ་ཞེས་
དད་པས་མོས་པའི་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ནི་གང་ཟག་དེ་དག་ལ་མི་
ཉམས་པར་རྟག་ཏུ་ཉེ་བར་གནས་པར་འགྱུར་རོ། །བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ནི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན།
ཡོན་ཏན་གྱི་སྟོན་དུ་གྱུར་བའོ། །ཡོན་ཏན་གང་ཞིག་ན། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་

སངས་རྒྱལ་དང་། དེའི་རྒྱ་སྤྱོད་སོགས་པར་བྱིན་གྱི་སྤྱོད་པ་ལ་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་
པ་དང་། དེ་སྤྱོད་པར་སྤྱོད་པའི་བཅོམ་འགྲུལ་དང་། དེ་དག་གི་དམིགས་པ་རྣམས་མི་
བརྟེན་པའི་བྱ་བ་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སྤྱོད་པའི་མེད་པའི་ཞེ་གནས་དང་སྤྱོད་པ་
མཐོང་གིས་བསྐྱུས་པ་པར་བྱིན་ཐ་མ་གཉིས་སྤྱོད་པ་བསམ་གཏན་གྱི་པར་བྱིན་དང་།
ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་སོགས་པའོ། །སྤྱོད་པ་གསུམ་གྱིས་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་དང་།
བྱིན་པ་གཉིས་གྱིས་པར་བྱིན་ཐ་མ་གཉིས་ལ་སྤྱོད་པ་བསྐྱུས་ཏོ། །

མདོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ནས་གསུངས་པ་ལྟར་བྱམས་པ་དང་སྤྱོད་པ་རྟོག་པར་སྤྱོད་
པ་སྤྱོད་ཏུ་བཏང་ནས་བྱང་ཆུབ་གྱི་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་དེ་སྤྱོད་པ་^༡སྤྱོད་པ་^༢ལ་
སོགས་པའི་པར་བྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་རྣམས་སྤྱོད་པའོ། །བྱམས་པ་དང་
སྤྱོད་པ་རྟོག་པར་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་པ་རོལ་ཏུ་སྤྱོད་པ་བྱུང་བའི་གི་བསམ་པ་སྤྱོད་ཏུ་འགྲོ་དགོས་པ་ནི།
མདོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ཏུ་སྤྱོད་པ་གསུམ་པའི་བརྟེན་པར་བྱང་གཏན་ལ་ཐབ་ལ།
འདིར་སྤྱོད་པ་གསུངས་ཀྱི་དབང་སྤྱོད་པ་རྒྱལ་པོས་ཁྱེད་པའི་མདོན་པོར་སྤྱོད་པ་དེས་བྱི་
མ་^༣སྤྱོད་པའི་རིམ་པ་གསུམ་གསུངས་པའི་^༤རིམ་པ་དང་པོ་ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རྩ་
བའི་དགོངས་པར་མཛད་ནས་འགྲེལ་པ་མཛད་པས་རྒྱལ་པོར་གཏན་ལ་ཐབ་པ་ཡིན་
ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། གུག་རྫོབ་བྱང་ཆུབ་གྱི་སེམས་དེ་ནི་མི་ཉམས་པར་རྟོག་ཏུ་ཉེ་བར་
གནས་པས་རྒྱལ་པོས་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་སོགས་པར་བྱིན་གྱི་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་པ་
ཆོགས་ལ་བརྟེན་པ་ཐོབ་པས་བྱིན་པ་ལྟོག་པ་དང་། བསོད་ནམས་གྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་

^༡ སྤྱོད་པ་ལ་སོགས་

^༢ སྤྱོད་པའི་གསུམ་གསུངས་པའི་

བ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དང་། དེ་ཡོངས་སུ་དག་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་པར་
ཕྱིན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། པར་ཕྱིན་དང་པོ་ལྔ་གཞི་གསུམ་
ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་དག་པར་མ་འདུས་པའི་སྒྲིན་མེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། བསོད་ནམས་
ཀྱི་ཆོགས་ཀྱིས་བསྐྱས་པ་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལྔ་པོ་དེ་ལ་སྒྲིན་བྱ་སྒྲིན་བྱེད་སོགས་
ནམ་པ་གསུམ་དུ་བདེན་པར་རྟོག་པ་མེད་པས་པར་ཕྱིན་ལྔ་པོ་དེ་རྫོགས་པ་དང་།
ཡོངས་སུ་དག་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་ཀྱིས་བསྐྱས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་
པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། དེས་པར་ཕྱིན་དང་པོ་ལྔ་པོ་དེའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་
ཟད་པར་སྤངས་ནས་མཐར་ཐུག་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་ཀྱང་གནས་བཞི་པོ་འདི་
དག་ཐོས་ཤིང་མོས་པའི་"པན་ཡོན་ཡིན་ནོ།" །

གཉིས་པ་ནི། རྒྱུད་བསོད་ནམས་སྒྲིན་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་སྒོམ་བྱུང་གསུམ་ལ་
བཞད་པ་མ་ཡིན་ནམ། འདིར་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལྔ་ག་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་རྩི་
ལྟར་འགྱུར་ཞེན། ལྔ་ཕྱི་ལགལ་བ་མེད་དེ། སྒྲིན་པ་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་ཀྱིས་
སྒྲིན་པའི་པར་ཕྱིན་བསྐྱས་པ་སྟེ། ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་ཀྱིས་ཚུལ་
ཁྲིམས་ཀྱི་པར་ཕྱིན་བསྐྱས་པ་ཡིན་ལ། བཟོད་པ་དང་བསམ་གཏན་གྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་
པ་གཉིས་པོ་དག་ནི་སྒོམ་བྱུང་གི་བསོད་ནམས་ཀྱིས་བསྐྱས་སོ། །བཙུན་འགྲུས་ནི་
གསུམ་པོ་ཀྱང་ཏུ་འགྲོ་བས་གསུམ་གར་ཅི་རིགས་སུ་བསྐྱས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། སྒྲིབ་གཉིས་ངོས་བཟུང་བ་དང་། དེའི་གཉེན་པོ་འདེན་པའི་

ཅ་བ་ཡིན་པས་རྒྱུ་འཕྲུལ་གྱི་མཆོག་ཏུ་གྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལས་དང་། བྱ་བ་དང་། བྱེད་
པའི་འཁོར་གསུམ་བདེན་པར་རྒྱུ་པར་རྟོག་པའི་བག་ཆགས་གང་ཡིན་དེ་ནི་ཤེས་
བྱའི་སྒྲིབ་པར་འདོད་དོ། །མེར་སྐྱ་ལ་སོགས་བདེན་འཛིན་གྱི་རྒྱུ་པར་རྟོག་པས་
བྲངས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པར་འདོད་དོ། །འདིར་འཁོར་
གསུམ་དུ་བདེན་འཛིན་གྱི་རྒྱུ་པར་རྟོག་པ་ལ་ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་བྱེད་པའི་ལུགས་ལྟར་
འཆད་ན་ནི། མཛོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ལས་རིམ་པ་གཉིས་བཤད་པ་ལྟར་རེ་ཤིག་
བདག་མེད་སྤྱོད་པ་སྤྲོད་པར་མི་འོས་པའི་གདུལ་བྱ་ལ་ལྟོས་པའི་སྤངས་བྱའི་རྒྱུ་
གཞག་སྟོན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཡང་རུང་མོད་ཀྱི། བདེན་འཛིན་ཉོན་སྒྲིབ་དང་།
དེའི་བག་ཆགས་སྤྱོད་པ་ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་བྱེད་པའི་ལུགས་ལྟར་བཤད་པ་འཐད་པར་
སེམས་སོ། །སྒྲིབ་པ་གཉིས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་ལ་སོགས་པ་སྤངས་བཤད་ཟིན་པ་ལས་
ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་དོན་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལས་
གཞན་སྒྲིབ་པ་གཉིས་པོ་འདི་དག་ནི་སྟོང་བར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ལས་ཐབས་གཞན་མེད་པ་
དེའི་ཕྱིར། བ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ནང་ནས་ཀྱང་ཤེས་རབ་ཀྱི་བ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་མཆོག་
ཡིན་ལ། ཤེས་རབ་དེའི་གཞི་ནི་དེ་སྟོན་པའི་མདོ་དང་དགོངས་འབྱེད་ཀྱི་བསྟན་
བཅོས་ཐོག་མར་ཐོས་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་དེ་དག་ཐོས་པ་མན་ཡོན་མཆོག་དང་ལྡན་
པར་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །

ཤེས་ བཤད་ཟིན་པ་ཤེས་པར་བྱའོ།

༩༡༩ རྒྱ་བཤད་པ་མཐར་ཕྱིན་པར་བསྟན་པ།

གཉིས་པ་བཤད་པ་མཐར་ཕྱིན་པར་བསྟན་པ་ལ་གཉིས། ཀླུ་མ་པར་བཤད་པ་
དང་། རྟོན་བསྟུ་བཤོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། དམ་པའི་ཆོས་བརྗོད་པའི་ཚུལ་དང་། དམ་
པའི་ཆོས་སྤྱོད་པའི་སྤྱི་བ་པ་ལ་བག་བྱ་བར་གདམས་པ་དང་། བརྟམས་པའི་དགེ་བ་
བྱང་ཚུབ་ཏུ་བསྟོ་བཤོ། །

དང་པོ་ལ་གསུམ། གང་ལ་བརྟམ་ནས་དགོས་པ་གང་གི་ཕྱིར་མཛད་པ་དང་།
རང་བཞིན་ཅི་འདྲ་བ་ཞིག་བཤད་པ་དང་། ཀླུ་མ་ཕྱན་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་གྲུས་པར་
གདམས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། གང་ལ་བརྟམ་ནས་མཛད་པ་དང་། དགོས་པ་
"གང་གི་"ཕྱིར་མཛད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤར་གོང་དུ་རྩིས་ཀྱི་བཤད་པའི་ཚུལ་དེ་ལྟར་
འཕགས་པ་བ་གཟུངས་ཀྱི་དབང་སྟུག་ཀླུ་ལ་པོས་ཁྱུས་པའི་མདོ་དང་། འཕགས་པ་
དཔལ་འཕྲེང་གི་མདོ་ལ་སོགས་པ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པའི་མདོ་དང་།
སངས་རྒྱུ་མ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་ཡེ་ཤེས་སྤང་བ་རྒྱན་གྱི་མདོ་ལ་
སོགས་པ་དབྱེད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པ་ཡིད་ཆེས་པའི་ལུང་དང་། ལུང་དོན་གཏན་
ལ་འབེབས་པར་བྱེད་པ་ནི་མ་མེད་པའི་རིགས་པ་ལ་བརྟམ་ནས་མཛད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། བསྟན་བཅོས་མཛད་པ་པོ་བདག་ཉིད་འབའ་ཞིག་དངོས་སུ་
གནས་ངན་ལེན་གྱི་ནི་མ་སྤོ་མོ་དག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་། གཤུལ་བྱ་གང་དག་ཟབ་
མོའི་ཆོས་འདི་ལ་མོས་པ་དང་། དེ་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་དགེ་བ་སྟན་སྟུམ་
ཆོགས་པ་དང་ལྟན་པའི་སྟོ་ཅན་དེ་དག་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཕྱིར་ཏུ་འདི་བཤད་

༡ སྤྱི་གང་གིས་ཕྱིར་

དོ། །གདུལ་བྱ་ཐུན་མོང་བ་ལག་ལེན་གྱི་རྒྱུ་ལྟར་བཞུགས་པའི་ཆེད་དུ་དེ་ལྟར་
གསུངས་ཀྱི་ངེས་པའི་དོན་དུ་མ་ཡིན་ཏེ། བཅོམ་ལྷན་ལདས་བྱམས་པ་ཉིད་ཆོས་ཀྱི་
སྤྱང་མཛོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། འཆད་བྱེད་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཅི་ལང་བ་ཞིག་
བཤད་པ་དང་། བཤད་བྱ་གསུང་རབ་ཀྱི་རོ་བོ་ངོས་བཟུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། རི་ལྟར་
སྒྲོན་མེ་དང་། སྒྲོག་དང་། རྟོན་བྱ་དང་ཉི་མའི་འོད་ལ་བརྟེན་ནས་མིག་དང་ལྡན་པའི་
གང་ཟག་གཟུགས་ལ་བལྟ་བ་བཞིན། དེ་བཞིན་དུ་དོན་ཆེན་པོ་གནས་སྐབས་དང་
མཐར་ཐུག་གི་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་མཛོན་སྤྱང་དུ་གཟིགས་པའི་དོན་སོ་སོ་ཡང་
དག་པར་རིག་པ་དང་། ངེས་པའི་ཆོག་དང་ཆོས་དང་སྒྲོབས་པ་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་
རིག་པ་བཞི་དང་ལྡན་པའི་གསུང་རབ་ཀྱི་འོད་མཛད་པ་ཐུབ་པའི་གསུང་ལ་བརྟེན་
ནས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མིག་གིས་ཤེས་བྱ་རི་ལྟར་དང་རི་སྒྲིང་པ་མཛོན་སྤྱང་དུ་གཟིགས་
ཏེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་ལྷན་ཐོག་མཐོང་བསྟན་བཅོས་འདི་ནི་རབ་ཏུ་བཤད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། གསུང་གང་ཞིག་སྤྱི་བུའི་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་དོན་
མཛོན་པར་བརྫོད་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། རྫོད་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་གི་སྒྲོན་མཐའ་དག་དང་
བྲལ་བའི་ཆོས་དང་ཉི་བར་འབྲེལ་ཞིང་དོན་གང་ཞིག་ཉམས་སྤྱང་སྤྱང་ན་ཁམས་
གསུམ་ཀྱི་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་སྤོང་བར་བྱེད་པའི་ཐབས་སྒྲོན་པར་བྱེད་པའི་
གསུང་མཐར་ཐུག་པ་ཉོན་མོངས་དང་སྤྱུག་བསྐལ་མཐའ་དག་ཞི་བའི་མན་ཡོན་སྒྲོན་
པར་མཛད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་བྱང་སྤོང་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
གསུང་ཡིན་ཀྱི་དེ་ལས་ལྷོག་པ་མཛོན་མཐོང་ངེས་ལེགས་དང་དེའི་ཐབས་ཕྱིན་ཅི་མ་

ལོག་པ་གང་ཡང་མི་སྟོན་པའི་ཆོག་གཞན་ནི་སངས་རྒྱུ་གྱི་གསུང་མ་ཡིན་པར་
ཤེས་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་ནི། བསྟན་བཅོས་གང་ཞིག་རྒྱལ་བ་ཡང་དག་པར་
རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱུ་འབའ་ཞིག་ཆད་མར་གྱུར་པའི་སྟོན་པ་དང་དེ་འབའ་ཞིག་གི་
བསྟན་པ་ཆད་མར་བྱས་ནས་དེ་འཆད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཤིང་བྱེད་པ་པོའི་ཀྱན་སྟོང་
གི་ཁྱད་པར་རྟེན་པ་དང་། བཀུར་སྟེ་དང་། གྲགས་པ་ལ་བརྟ་བ་སོགས་འཁོར་བའི་
འདྲ་འཛིའི་རྣམ་གཡེང་མེད་པའི་ཡིད་ཅན་གྱིས་བཤད་པ་དང་། བརྫོད་བྱའི་ཁྱད་པར་
ཐར་པ་ཅམ་དང་མཐར་ཐུག་པའི་ཐར་པ་དང་ལམ་གང་ལ་ཞུགས་ན་ཐར་པ་དེ་དག་
ངེས་པར་ཐོབ་རྒྱས་པའི་ཐར་པ་དེ་དག་ཐོབ་པའི་ལམ་དང་རྗེས་སུ་མ་ཐུན་པ་སྟོན་
པར་བྱེད་པ་དེ་ཡང་ཐུབ་པའི་གསུང་གི་རྒྱ་མ་ཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་
ཡིན་པས་བྲང་སྟོང་གི་བཀའ་བཞིན་དུ་སྤྱི་པོས་མྱངས་ཏེ། ཐོས་པ་དང་དེའི་དོན་
སེམས་པ་དང་བསྟོམ་པ་ལ་འབད་པར་བྱ་བར་རིགས་སོ། །

གཞུང་ཁ་ཅིག་ཏུ་ཆོགས་བཅད་འདིའི་རྗེས་སུ་མ་རིག་ལྟོངས་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་
སྤྱིན་བྱའི་ཡིག་འབྲར་སུ་སྟེགས་བསྟན་བཅོས་སུའང་། དོན་ལྡན་ཆོས་ལྡན་པ་གསུམ་
ཉོན་མོངས་ཟད་བྱེད་བརྫོད་གྱུར་གང་ཡིན་དང་། །འཛིག་རྟེན་སོ་སོ་ལེགས་བཤད་དེ་
ཡང་ཆོ་ལྡན་བྲང་སྟོང་བཞིན་འཛིན་ན། །གསུང་གང་ཟག་མེད་ཆོ་མངའ་རྣམས་ཀྱི་
ཞལ་ནས་འབྱུང་བ་སྟོས་ཅི་དགོས། ཞེས་པ་དགུས་སུ་བྲིས་པ་ནི་མ་དག་པར་གསལ་
ཏེ། འོག་བསྐྱས་དོན་གྱི་སྐབས་ནས་འབྱུང་བ་དང་མི་འགྲིག་པའི་ཕྱིར་དང་། ཅ་བའི་
ཆོགས་བཅད་དང་རིགས་ཀྱང་རྣམ་པ་ཀྱན་ཏུ་མི་འབྲ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། དམ་པའི་ཆོས་མི་སྟོང་བའི་ཐབས་ལ་འབད་པར་གདམས་

པ་དང་། དཔལ་འདོན་ཆོས་སྤྱོད་པའི་རྒྱ་སྤྱང་བར་བྱ་བར་གདམས་པ་དང་། ཆོས་སྤྱངས་
པའི་ཉེས་དམིགས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཆོས་ལ་དབང་མི་ཟ་བར་གུས་
པར་བྱ་བ་དང་། ཆགས་སྤང་གི་ཕྱོགས་སུ་མ་ལྷུང་བར་གདམས་པའོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། དབང་ཟ་བར་མི་རིགས་པ་དང་། དབང་ཐོས་པའི་ཉེས་དམིགས་སོ། །

དང་པོ་ནི། དང་པོ་དང་ཉེས་ཀྱིས་བཞག་པའི་མདོ་སྤྱོད་གང་ཡིན་པ་དེ་དང་དོན་
ལ་ངེས་དོན་དང་། ངེས་དོན་ལ་དང་དོན་དུ་འཛིན་པ་དང་། ཁ་ཅིག་བཀའ་མ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་སྒྱུར་བ་འདེབས་པ་སོགས་ཀྱིས་མི་དགུགས་^༡ ཉེ། རྒྱ་མཚན་གང་གི་ཕྱིར་ན་
རྒྱལ་བ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱུ་ལས་ཆེས་མཁས་པ་འགའ་ཡང་
འཛིག་ཉེན་འདི་ན་ཡོད་པ་མིན་པས། དེའི་དགོངས་པ་གཟུ་བྱུངས་ཀྱིས་མི་རྟོགས་
པའི་ཕྱིར་དང་། རྒྱ་ཆེ་བ་ཤེས་བྱ་རི་སྟེང་པས་བསྐྱུས་པ་མ་ལུས་པ་དང་། ཟབ་མཐིང་
གནས་ཀྱི་དེ་ཉིད་མཚོག་ནི་ཚུལ་བཞིན་དུ་ཀུན་མཁྱེན་གྱིས་མཛོན་སུམ་དུ་མཁྱེན་
གྱི་གཞན་གྱིས་མིན་པས་རྟོགས་པར་དགའ་བ་དེའི་ཕྱིར་གཉིས་པ་ནི། དཔལ་འདོན་
ཆོས་ལ་དབང་ཐོས་ནས་སྤངས་པ་དེ་ཡང་དཔལ་འདོན་ཆོས་ལ་ནི་གཞོད་པ་བྱེད་པར་
འགྱུར་བས་ངེས་པར་ངན་འགྲོར་འགྲོ་བར་འགྱུར་ཉེ། ལྷན་ཁྲིམས་དཔལ་འདོན་ཆོས་ཀྱི་
ཚུལ་ལུགས་བཤེགས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཕྱོགས་སུ་ལྷུང་བའི་ཉེས་དམིགས་དང་། དེ་འགོག་པའི་
ཟབས་སོ། །དང་པོ་ནི། ལྷན་ཁྲིམས་ཀྱི་མཛོན་པར་མཛོན་པར་ཞེན་པ་ལྷན་པའི་རི་མ་ཅན་དེ་
ལ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་སྒྲོན་པ་སྒྲོ་མི་སྤྱར་ཉེ། ཉོན་མོངས་པ་མོངས་པ་མ་རིག་པས་

^༡ སྤྱོད་ཀྱི་ཁྲིམས་ཁྲིམས་

ཟེན་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་ཐེག་པ་དམན་པའི་འཕགས་པ་འཕགས་པ་མ་
ཡིན་ནོ། ཞེས་སྒྲ་བ་དང་། འཛིག་ཉེན་ན་དག་བཅོམ་པ་མེད་དོ་ཞེས་སྒྲ་བ་འཕགས་
པའི་གང་ཟག་ལ་སྒྱུར་བ་འདེབས་པ་དང་། འཕགས་པ་དེས་གསུངས་པའི་དམ་པའི་
ཆོས་ལ་བརྟམ་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཀུན་གྲུབ་མཐའ་ངན་པ་ལ་ཞེན་པའི་ལྟ་བས་བྱས་པ་
དེས་ནའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གྲུབ་མཐའ་ངན་པ་ལ་ཞེན་ན། དེ་ལས་དབྱེ་དཀའ་ཞིང་ཡང་དག་
པའི་ལྟ་བ་ལ་རེ་ལེག་སྒྱུར་དུ་མི་རུང་བའི་ཉེས་དམིགས་ཡོད་པས་དཔེར་ན། གོས་
དཀར་པོ་གཙང་བ་ཆོན་གྱིས་རྣམ་པར་བསྒྱུར་བྱས་ཀྱི། སྒྲུབ་གྱིས་གོས་པ་ཆོན་
གྱིས་ལེགས་པར་བསྒྱུར་བྱས་པ་མིན་པས། བདག་ལེགས་སུ་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་
གྲུབ་མཐའ་ངན་པ་ལ་མི་ཞེན་པ་ལ་ཆེད་ཆེར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་སྤྲས་དང་སློབ་མར་བཅས་པ་རྣམས་ཀྱིས་
གསུངས་པའི་དམ་པའི་ཆོས་སློང་བའི་རྒྱ་ནི་དོན་དང་དོན་མ་ཡིན་པ་རྣམ་པར་འབྲེད་
པའི་སློ་བྲོས་དམན་པའི་ཕྱིར་དང་། དཀར་པོའི་ཆོས་ལ་མོས་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་དང་།
མ་རྟོགས་པ་ལ་རྟོགས་སྒྲུབ་པ་དང་། མ་ཐོབ་པ་ལ་ཐོབ་སྒྲུབ་པའི་ལོག་པའི་ང་རྒྱལ་ལ་
བཞེན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཆེ་རབས་སྒྲ་མར་ཡང་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཐོངས་པའི་ལས་སྒྲིབ་
བསགས་པ་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཐོངས་པས་བསྒྲིབས་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དང་།
དགོངས་པ་ཅན་ལ་སྒྲ་ཇི་བཞེན་དུ་འཛིན་པས་བྱང་དོན་ལ་ངེས་དོན་དེ་ཉིད་དུ་འཛིན་
པའི་ཕྱིར་དང་། ཟང་ཟིང་ལ་ལྟག་པར་ཆགས་པའི་རྟེན་པ་ལ་བཞུགས་པ་དང་། རང་ལྟ་བ་
ངན་པ་ལ་ཞེན་པའི་ལྟ་བའི་དབང་དང་། དམ་པའི་ཆོས་སུན་འབྲེན་པ་བཤེས་གཉིན་དུ་

མེད་བཟགས་པའི་སྒྲིག་ཁྲོགས་བསྟེན་པའི་ཕྱིར་དང་། དམ་པའི་ཚོས་འཛིན་པའི་དགེ་
པའི་བཤེས་གཉེན་རྒྱུད་རིང་དུ་བསྐྱེད་ས་པ་དང་། ཆེ་པའི་ཉིད་འབའ་ཞིག་ལ་ཞེན་ནས་
བྱེ་མ་པན་ཆད་ཀྱི་གོ་འབའ་མཆོག་ལ་མོས་པ་དཔལ་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་དེ་དག་ལ་བརྟེན་
ནས་དགའ་བཙམ་པ་རྣམས་ཀྱི་ཚོས་སྟོང་པར་བྱེད་པས་བདག་ལེགས་སུ་འདོད་པ་
རྣམས་ཀྱིས་སྒྲིག་ཁྲོགས་སྤངས་ནས་ཡང་དག་པའི་དགེ་པའི་བཤེས་གཉེན་ལ་བསྟེན་
ནས་ལོག་པའི་ར་རྒྱལ་བཙམ་ཞེ། འཛིག་རྟེན་བྱེ་མ་པན་ཆད་ཀྱི་ཆེད་དུ་ཐར་པ་དང་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ལམ་བསྐྱབ་པ་ལ་བག་དང་སྟོན་པར་བྱའོ། །

གཤམ་པ་པ་གཉིས། དམ་པའི་ཆོས་སྤྱང་བས་རྒྱ་མཐོང་དུ་འགྲོ་བ་དང་། འཁོར་
བ་ལས་མི་ཐར་པའོ། །དང་པོ་ནི། རི་ལྟར་ཐབ་མའི་ཆོས་སྤྱངས་ནས་ཉམས་པ་པ་
འདིགས་པ་དེ་བཞིན་དུ་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མེ་དང་ནི་མི་བཟད་པའི་སྒྲུབ་གཏུག་
པ་དང་། རང་གསོད་པའི་གཤེད་མ་དང་ནི་ཐོག་ལའང་ཤིན་ཏུ་འདིགས་པར་མི་བྱ་སྟེ།
མེ་དང་སྒྲུབ་དང་དབྱ་དང་རྫོ་རྗེའི་མེས་ནི་ཆེ་འདིའི་སྟོག་དང་བལ་བ་ཙམ་ཤེད་ཀྱི་སྒྲུ་
དེ་ལས་མཁར་མེད་རྣམས་ཀྱི་འགྲོ་བ་ཤིན་ཏུ་འདིགས་པར་འགྲོ་བར་མི་འགྱུར་ཡ།
དམ་པའི་ཆོས་སྤྱངས་པས་ཆེ་འདིར་ཡང་ཉེས་དམིགས་དུ་མ་འབྱུང་བེད་ཕྱི་མར་
མཁར་མེད་དུ་སྟེ་བར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། གང་ཞིག་ཡང་དང་ཡང་དུ་སྤྲིག་ཞོགས་བསྟེན་བས་སངས་རྒྱས་
ལ་སྐྱུ་མཆོལ་འབྲེན་པའི་རན་སེམས་དང་ལྷན་པར་གྱུར་བ་དང་། རང་གི་པ་དང་མ་
གསོད་པ་དང་། དབྱ་བཙུམས་པ་གསོད་པའི་བྱ་བ་མེན་པ་མཆོལ་མེད་བྱེད་པ་དང་།
མཆོག་གི་ཆོགས་དགེ་འདུན་ལཁོར་ལོའི་དབྲེན་གྱིས་འབྲེད་པའི་མི་དེ་ཡང་ཆོས་

ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ངེས་པར་བསམས་པས་སྦྱར་དུ་
 སྤེལ་བ་དེ་ལས་ཐར་པར་འགྱུར་གྱི། གང་ཞིག་ཡིད་ནི་ཆོས་ལ་སྤང་བ་དེ་ལ་རེ་ཤིག་
 འཁོར་བ་ལས་ཐར་པའི་ཐར་པ་རྒྱད་ལ་སྦྱེ་བའི་གོ་སྐབས་ག་ལ་ཡོད་དེ་མེད་པས།
 བདག་ལེགས་སུ་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྦྱེས་བྱ་དམ་པ་ལ་སྦྱར་བ་འདེབས་པ་དང་།
 གྲུབ་མཐའ་ངན་པ་ལ་ཞེན་ནས་ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་སྦྱར་བ་སོགས་དམ་པའི་ཆོས་
 ཀྱིས་ཐོངས་པའི་ལས་ཀྱི་སྦྱིབ་པ་དང་མི་ལྡན་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ནི། འབྲས་བྱ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་
 བྱང་བའི་ཁམས་འི་མ་དང་བཅས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། སྒོ་བྱར་གྱི་འི་མ་མེད་པའི་
 དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་བྱང་ཚུབ་དང་། བྱང་ཚུབ་ལ་བརྟེན་པའི་སྟོབས་སོགས་ཀྱི་
 ཡོན་ཏན་དང་། ཡོན་ཏན་ལ་བརྟེན་པའི་འཕྲིན་ལས་ཏེ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་དོན་རྟོ་རྟེ་
 ལྟ་བུ་དང་། རྟོ་རྟེ་ལྟ་བུའི་གནས་རྣམས་པ་བདུན་ཚུལ་བཞིན་དུ་བཤད་པ་ལས་བྱམས་
 པ་མགོན་པོ་བདག་གིས་དགེ་བ་གང་ཐོབ་པ་དེས་ནི་ཁམས་གསུམ་གྱི་"འགྲོ་བ་འདི་
 'མཐའ་ཡས་པའི་འོད་མངའ་བའི་བྱང་སྟོང་རྒྱལ་བ་ཆེ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་མངོན་སུམ་
 དུ་མཐོང་ཞིང་། མཐོང་ནས་ཀྱང་ནི་ཆོས་རྣམས་ལ་ཆོས་ཀྱི་མིག་རྒྱལ་འི་མ་མེད་པ་
 མི་སྦྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་རྒྱད་ལ་སྦྱེས་ཏེ་སྒྲ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཚུབ་མཆོག་ཐོབ་
 པར་ཤོག་ཅིག་གོ། །འདི་ནི་ཕྱི་རབས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་དགེ་བ་ཅུང་ཟད་ཅིག་
 བསགས་པ་ཡང་ཚུལ་དེ་ལྟར་བསྟོ་བར་གདམས་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མཆོམས་སྦྱར་བ་དང་། ཅ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཆོགས་སུ་

༡ སྐ། འགྲོ་བ་འདི་

བཅད་པ་བརྩམས་པའི་སྐོར་གཉིས་པ་ནི། རྒྱ་གར་ལས་རྒྱ་མཚན་དང་དགོས་པ་གང་གི་ཕྱིར་དུ་མཛད་པ་ནི། དེ་ལྟར་ཡིད་ཆེས་ཞེས་པའི་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་དང་། གང་ལ་བཞུགས་ནས་བཤད་པའི་འཆད་བྱེད་བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་རང་བཞིན་དང་། བཤད་བྱ་གསུང་རབ་ཀྱི་རང་བཞིན་དེ་ལྟ་བུར་ནི་གང་བཟོད་པ་ནི། དེ་ལྟར་སློན་སློག་ཅེས་པའི་ཤོ་ལོ་ཀ་གཉིས་ཀྱིས་རིམ་བཤད་པ་བཞིན་དང་། གསུང་རབ་ཀྱི་རྒྱ་མཐུན་པ་དགོངས་འབྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་ནི་མ་མེད་པ་ནི་གང་ཡིན་པ་དེ་གང་ཞིག་རྒྱལ་བ་ཞེས་པའི་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་གིས་བསྟན་པས་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་བཞིས་བསྟན་ཏོ། །

གང་ཕྱིར་རྒྱལ་ལས་ཞེས་པའི་ཤོ་ལོ་ཀ་གཉིས་ཀྱིས་བདག་ཉིད་ཆོས་སྟོང་"གིས་"རྒྱ་དཀར་པའི་ཐབས་དང་། སློང་མན་ཕྱིར་དང་ཞེས་པའི་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་གིས་ཉམས་པའི་རྒྱ་བསྟན་ནས་མི་ཉམས་པར་གདམས་པ་དང་། དེ་ནས་དེ་ལྟར་ཐབ་མའི་ཞེས་པ་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཆོས་སྟངས་པའི་འབྲས་བུ་ཉེས་དམིགས་བསྟན་པ་ཡིན་པས་དེ་མི་འབྱུང་བ་ལ་འབད་པར་གདམས་པའོ། །སེམས་ཅན་ནམས་རྒྱལ་བ་འོད་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་འཁོར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་སྦྱེས་ནས་མི་སྦྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པར་བསྟོ་བ་དང་། ལྷ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་བསྟོས་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་རྩོད་མེད་པའི་གནས་བདུན་སྟོན་པའི་གསུང་རབ་དགོངས་འབྲེལ་དང་བཅས་པའི་དམ་པའི་ཆོས་བཟོད་པའི་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བུ་མདོར་ན་ནམ་པ་གཉིས་ནི་དགོན་མཆོག་ཅེས་པའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་ཐ་མ་ཡིས་ནི་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལེའུའི་མཆན་བསྟན་པ་ནི། ཟེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱད་ཟླ་མའི་བསྟན་
བཅོས་དགོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་རིགས་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ལས་དོན་རྣམ་པ་བདུན་ལ་
མོས་པའི་པན་ཡོན་གྱི་ལེའུ་ཞེས་བྱ་སྟེ་ལེའུ་ལྔ་པ་ལས། ཟེག་པ་ཆེན་པོའི་ངེས་དོན་
གྱི་མདོ་སྡེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་པར་བྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་རྣམ་པར་བཤད་པ་
སྐབས་ལྔ་པའི་འགྲེལ་པའོ། །

༼སྐྱབས་བྱུག་པ༽

དོན་གནས་རྣམ་བཤུན་ཚུལ་བཞིན་ཐོས་པ་ལས། ༼སྐྱེས་བུའི་འདོད་དོན་འབྱུང་
པའི་པན་ཡོན་མཆོག་༼རྩི་བཅུན་སྒྲ་མའི་གསུང་གི་མན་ངག་ལས། ༼ཡལ་སྤྲུལ་གཉིས་
ཀྱི་དགོངས་པ་རྩི་བཞིན་བཤད། ༼བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའི་
དོན་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་བཤད་པ་རྩི་བཤད་སོ། ༼

༼འབྲེལ་པ་མཛད་པའི་བསྟོན་པ་བཤད་པ༽

བཞི་པ་མཐུག་གི་དོན་ལ་གསུམ། འབྲེལ་པ་མཛད་པའི་བསྟོན་པ་དང་། བསྟན་
བཅོས་གང་གིས་མཛད་པ་དང་། གང་གིས་བསྐྱར་བའི་ཚུལ་ལོ། ༼དང་པོ་ནི། བྱང་བ་
དང་ངེས་པའི་དོན་གྱི་མདོ་སྒྲེ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཐེག་པ་མཆོག་གི་དམ་པའི་ཆོས་
རིན་ཆེན་ནི་མ་མེད་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་སྒྲ་མའི་བསྟན་བཅོས་བཤད་པ་འདི་ལས་
བསམ་ཡས་བསོད་ནམས་ཐོགས་མེད་པ་བདག་གིས་གང་ཐོབ་པ་དེས་ནི་འགྲོ་བ་
ཀུན་ཐེག་པ་མཆོག་གི་དམ་པའི་ཆོས་རིན་ཆེན་ནི་མ་མེད་པའི་དོན་ཉན་པ་དང་།
སེམས་པ་དང་། མདོན་དུ་འགྱུར་བའི་སྟོན་དུ་གྱུར་ཅིག ༼

༼བསྟན་བཅོས་གང་གིས་མཛད་པ་བསྟན་པ༽

གཉིས་པ་ནི། འཕགས་པ་མགོན་པོ་བྱམས་པས་མཛད་པ་བྱང་བ་དང་ངེས་པའི་
དོན་གྱི་མདོ་སྒྲེའི་དོན་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་སྒྲ་མའི་བསྟན་བཅོས་

ཀྱི་རྣམ་པར་བཤད་པ་སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་མཛད་པ་དང་བཅས་
པའི་བཤད་པ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་སྡེའི་དགོངས་པ་འབྲེལ་པར་བྱེད་
པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་རྣམ་པར་བཤད་པ་རྫོགས་སོ། །

༩༩༽ རྩམས་པའི་གང་གིས་བསྐྱར་བ་བཤད་པ།

གསུམ་པ་ནི། དཔལ་གྲོང་ཁྱེད་ཆེན་པོ་དཔེ་མེད་ཀྱི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་བླ་མ་ཟེ་
རིན་ཆེན་རྡོ་རྗེའི་དཔོན་པོ་བརྟམ་ཏེ་སྤྲོ་བ་དང་། བོད་ཀྱི་ཤིང་རྩ་ཆེན་པོ་ཀླུ་པའི་
རིང་ལུགས་པ་ལོ་རྒྱུ་བ་ཤུའི་དགེ་སློང་སློ་ལྷན་ཤེས་རབ་ཀྱིས་གྲོང་ཁྱེད་དཔེ་མེད་
དེ་ཉིད་དུ་བསྐྱར་ཅིང་ཁྱེད་ཉེ་འཆད་ཉན་གྱིས་གཏན་ལ་པལ་བཤོ། །

ཀླུ་པའི་གསུང་རབ་ཀྱན་གྱི་སྤྱིང་པོའི་དོན། རྟེན་འབྱུང་མཐའ་བྲལ་ཟབ་མོ་
དབུ་མའི་ལམ། །ངེས་པའི་དོན་གྱི་མདོ་སྡེའི་དགོངས་པ་བཞིན། །ཆེས་ཆེར་གསལ་
མཛད་ཀླུ་ཚབ་དམ་པའི་གསུང་། །མཁས་མང་ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་འཇུག་དོགས་
མཆོག་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་རྒྱ་འབྲས་བདུན་གྱི་གནས། །ཡིད་ཆེས་ལུང་དང་བྱི་མེད་རིགས་
པའི་བརྒྱན། །གོ་སྤྱི་དག་གིས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་བྱེ། །ཤང་ངེས་འབྲེད་པར་ཀླུ་
པས་ལུང་བསྟན་པ། །ཐོགས་མེད་ཅེས་ནི་ས་གསུམ་རབ་བྲགས་པས། །གཟུངས་ཀྱི་
དབང་ལྷག་ཀླུ་པོས་ཁྱེད་པ་དང་། །དཔལ་འབྲེང་མདོ་དང་སྤྱིང་པོའི་མདོ་སྡེ་
སོགས། །ངེས་དོན་ལུང་དང་སྐར་ནས་རྣམ་པའད་པ། །སེམས་དཔའ་མཆོག་དེའི་
བཞེད་པ་ཇི་བཞེན་བཤད། །ཀླུ་ཚབ་དམ་པའི་གསུང་ནི་ཤིན་ཏུ་བརྩིང་། །ཤིང་རྩ་
ཆེན་པོའི་བཞེད་པའང་རྟོགས་དཀའ་མོད། །རྗེ་བཙུན་སྤྱི་མའི་གསུང་གི་མན་དག་

ལས། །མ་ལོ་ར་མ་འདྲེས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་བྱེ། །རྟེན་འབྲུང་ཆོས་རྣམས་ཚུ་ནང་ཆ་
ག་ཟུགས་ལྟར། །རི་བཞིན་གཟིགས་ནས་བརྟེ་བས་འདོམས་མཛད་ཅིང་། །ཐུབ་
བསྟན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྲེལ་མཛད་པ། །སྤྲུལ་དེ་ལ་བདག་ནི་ཕྱག་འཆའ་
ལོ། །གཞུང་ལུགས་གདམས་པར་འཆར་བའི་མན་ངག་མེད། །ལུང་དོན་རིགས་པས་
དཔྱོད་པའི་མ་ཐུ་མེད་པར། །རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་རྒྱ་མཆོ་བལྟ་འདོད་ན། །དུས་
ལོང་ལག་ཏུ་མར་མེ་བཟུང་དང་མཚུངས། །ལུང་དོན་རིགས་པས་འབྲེད་པའི་རྣམ་
དཔྱོད་གིས། །འཕགས་པའི་བསྟན་བཅོས་དགོངས་པ་རྣམ་བྱེ་མོད། །གལ་ཏེ་འདི་ལ་
འོངས་པའི་ཆོགས་མཆིས་ན། །སྤྲུལ་ལྟར་བཅས་ཀྱན་གྱིས་བཟོད་པར་མཛོད། །དེ་
ལྟར་བསགས་པའི་དགེ་བ་ཅི་ཡོད་དེས། །ནམ་མཁའི་མཐས་གཏུགས་གྱུར་བའི་འགྲོ་
བ་ཀྱན། །ཐེག་མཆོག་ལམ་གྱི་བྱ་ཆེན་ནང་ཞུགས་ནས། །ཀྱན་མཐེན་རྒྱལ་བའི་རྒྱ་
མཆོར་བཟོད་བྱེད་ཤོག །བདག་ཀྱང་དེང་ནས་ཆེ་རབས་ཐམས་ཅད་དུ། །ལམ་བཟང་
འདི་དང་ནམ་ཡང་མི་འབྲལ་ཞིང་། །མི་པམ་བྱང་ཚུབ་སྒྲིང་པོར་གཤེགས་པའི་
ཆོ། །ཐེག་ཆེན་དམ་ཆོས་བདུད་ཅིས་ཆོས་བྱེད་ཤོག །ཐེག་བ་ཆེན་པོའི་ངེས་དོན་གྱི་
མདོ་སྤེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་པར་བྱེད་པ། །ཐེག་བ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་སྤྲུལ་མའི་བསྟན་བཅོས་
འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པ་རྒྱལ་བའི་རིང་ལུགས་པ་ཆེན་པོ། །རྩེ་
བཙུན་དམ་པ་རེད་མདའ་བ་ཀྱ་མ་ར་མ་ཉིའི་ཞལ་སྤུ་ལས་ཀྱང་ཐོས་ཤིང་། །དུས་ཕྱིས་
སའི་སྤྲོང་ན་འགྲན་པའི་སྤྲུལ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ། །རྩེ་རིན་པོ་ཆེ་ཐམས་ཅད་མཐེན་
པ་སློབ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་བཟང་པོའི་ཞལ་སྤུ་ནས་ལས་བཀའ་བྲིན་རྫོགས་པར་
མཛོས་ཤིང་། །རྩེ་བཙུན་དེ་ཉིད་གྱི་ཞབས་གྱི་རྒྱལ་ལ་ཡུན་རིང་དུ་རིག་པ་རིགས་པ་

སྤྱོད་པ་དང་མ་རིན་ཆེན་གྱིས། མདོ་སྤྲལ་སྤྱི་གཞུང་རྒྱ་མཚོ་ལྷ་བུའི་པ་རོལ་ཏུ་སོན་
པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་གྲུང་བུ་རྒྱལ་མཚན་བཟང་པོ་ལ་
སོགས་པ་སྡེ་སྣོད་འཛིན་པ་དུ་མས་བསྐྱལ་ཏེ། དཔལ་གནས་སྤྱིང་གི་ཆོས་གྲུ་ཆེན་
པོར་སྦྱར་བའི་ཡི་གེ་བཞི་མདོ་སྤྲལ་སྤྱི་གཞུང་དུ་མ་ལ་སྦྱངས་པའི་སྡེ་སྣོད་འཛིན་
པ་སྤྲལ་ཆལ་མཁར་ཁ་བ་དོན་གྲུབ་ཀྱན་དགའོ། །འདིས་ཀྱང་མདོ་སྤྲལ་སྤྱིས་
བསྐྱུས་པའི་བསྐྱན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཕྱོགས་ཀྱན་ཏུ་དར་ཞིང་རྒྱས་ལ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་
པར་གྱུར་ཅིག་སེའི་མཁྱེན་ལོ།

༡༡། །ལེགས་པར་བཤད་པ་ཚོས་མངོན་རྒྱ་མཚོའི་སྤྲིང་པོ་ བཞུགས་པའི་དབུའི་ཕྱོགས་ལགས།

༡༡། །རྩེ་བཙུན་དམ་པ་ཐུགས་རྩེ་ཆེན་པོ་དང་ལྷན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཞབས་ལ་
ཐུག་འཆའ་ལོ། །ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་པ་རོལ་སོན་གྱུར་ཅིང་། །ཉེས་པའི་བྱི་མ་ཀུན་
དང་བྲལ་བ་ཡིས། །འགྲོ་བའི་གཉེན་གྱུར་སྒྲ་མ་འཇམ་དབྱངས་དང་། །མི་པམ་རྒྱལ་
ཆ་བ་དམ་པའི་ཞབས་ལ་འདུད། །རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་གསུང་རབ་རིན་ཆེན་
སྟོན། །གང་གི་མཆོད་པའི་སྟོ་ཡིས་ཁ་ཕྱེ་ནས། །འགྲོ་བའི་དབུལ་བ་སེལ་བར་ལུང་
བསྟན་པ། །རྩེ་བཙུན་ཐོགས་མེད་གཙུག་ན་བཏུན་གྱུར་ཅིག །

རང་གཞན་ལེགས་བཤད་གོམས་པ་འཕེལ་བའི་ཕྱིར། །སྤྲིང་ཞིའི་རྒྱད་པ་སེལ་
བའི་ཐབས་ཀྱི་མཚོག། །གསུང་རབ་རྒྱ་མཚོར་འཇུག་པའི་སྟོ་གཅིག་ལ། །ཚོས་
མངོན་ཀུན་ལས་བརྟམ་པའི་རྣམ་བཤད་བྲ། །དེ་ལ་འདིར་འཇམ་དཔལ་རྩ་བའི་རྒྱད་
དུ། ཐོགས་མེད་ཅེས་བྱའི་དགོ་སྟོང་ནི། །བསྟན་བཅོས་དེ་ནི་དོན་ལ་མཁས། །མདོ་སྡེ་
ངེས་དོན་བྱང་བའི་དོན། །རྣམ་པ་མང་པོ་རབ་ཏུ་འབྱེད། །འཇིག་རྟེན་རིག་པ་སྟོན་
བདག་ཉིད། །གཞུང་བྱེད་དང་ཚུལ་ཅན་དུ་འགྱུར། །དེ་ཡི་རིག་པ་གྲུབ་པ་ནི། །ས་ལའི་
པོ་ཉ་མོ་ཞེས་བརྗོད། །དེ་ཡི་སྤྲུགས་ཀྱི་མ་ཐུ་ཡིས་ནི། །སྟོ་ནི་བཟང་པོ་སྟེ་བར་
འགྱུར། །བསྟན་པ་ཡུན་རིང་གནས་བྱའི་ཕྱིར། །མདོ་ཡི་དེ་ཉིད་དོན་བསྟུང་བྱེད། །ལོ་
ནི་བརྒྱ་དང་ལྷ་བཙུང་འཚོ། །དེ་ལུས་ཞིག་ནས་ལྷ་ཡུལ་འགྲོ། །འཁོར་བ་རྣམས་སུ་

འཁོར་བ་ན། །ཡུན་རིང་བདེ་བ་རྗེས་སྤྲོད་ནས། །བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་མཐར་གྱིས་
ཉེ། །བྲང་ཚུབ་དམ་པ་ཐོབ་པར་འགྲུབ། །

ཞེས་ལུང་བསྟན་པའི་སྒྲོབ་དཔོན་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ཀླུ་ཚབ་
བྱམས་པ་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་མངོན་པའི་མདོ་སྤྲོད་པུག་བརྒྱ་པ་སོགས། ཐེག་
པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་དུ་མ་དང་། ཐེག་པ་དམན་པའི་སྡེ་སྡོད་ཀྱང་མཐའ་
དག་པར་གསལ་ནས། སྤྱིར་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་དུ་
མ་མཛད་ཅིང་། བྲང་པར་དུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་མངོན་པའི་དགོངས་འགྲེལ་ཐེག་
པ་ཆེན་པོ་བརྟན་པ་དང་། ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དགོངས་འགྲེལ་སྡེ་ལྔ་
སོགས་མཛད་ཅིང་། རྩེ་བུག་ཏུ་དེ་དག་གི་དོན་བསྟན་ནས་རིགས་ཅན་གསུམ་གཤི་
ལས་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་བསྟན་བཅོས་མངོན་པ་ཀུན་ལས་
བརྟན་པ་མཛད་དོ། །

ཁྱེད་ཀྱི་དང་པོ།

བསྟན་བཅོས་འདི་ལ་དོན་བཞི་སྟེ། མཆན་གྱི་དོན་དང་། འགྲུར་གྱི་ཕྱག་
དང་། གཞུང་གི་དོན་དང་། མཐུག་གི་དོན་ཉི། །དང་པོ་ནི། ཀླུ་གར་གྱི་སྐད་དུ་“ཨ་”^༡ ཟླ་
ནི་དོན་དུ་མ་ལ་འཐུག་ཀྱང་། འདིར་བོད་ཀྱི་སྐད་དུ་མངོན་པར་དང་རྩྭ་ནི་ཡེ་གོ་བསྟན་
པའི་ངེས་ཆོག་གིས་བཤད་ན། དོན་དུ་མ་ལ་འཐུག་ཀྱང་འདིར་ཆོས་དང་ས་མུད་ཅ་ཡ་
ནི་ཀུན་ལས་བརྟན་པའོ། །དོན་དམ་པའི་ཆོས་མངོན་པ་ནི་^༢ ཐེག་པ་མེད་པའི་ཤེས་རབ་

༡ <<ཞོལ་>> མ།

༢ <<ཞོལ་>> པའི།

རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་ཡིན་ལ། དོན་དེ་བརྗོད་པའི་བསྟན་བཅོས་ལ་ཡང་ཆོས་མངོན་
པ་ཞེས་བྲལ། །འཆད་པར་འགྱུར་བའི་དོན་མཐའ་དག་མངོན་པ་ལས་བརྟུས་པ་
དང་། མངོན་པའི་ཆེད་དུ་བརྟུས་པས། མངོན་པ་ཀྱན་ལས་བརྟུས་པ་ཞེས་བྲལ། །ཤོ་ལོ་
ཀ་སྤུམ་བརྒྱུ་ལ་བཅ་པོར་བྱས་པའི་ལྷ་ཡོད་པའི་བཅ་པོ་དང་པོ་ཞེས་བཤེད། །གཉིས་པ་
ནི། གཙུ་བོ་མངོན་པའི་སྤེ་སྤོད་ཀྱི་དགོངས་འགྲེལ་དུ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་འཇམ་དཔལ་
གཞོན་རྒྱུར་གྱུར་པ་ལ་ཕྱག་འཆལ་ལོ་ཞེས་ལོ་རྒྱུ་བས་བཀོད་བཤེད། །

༼ལུས་རྣམ་པར་བཞག་པ༽

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། ལུས་རྣམ་པར་བཞག་པ་དང་། ཡན་ལག་རྒྱས་པར་
བཤད་པ་དང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་མཚན་དོན་བསྟུས་ཏེ་བསྟན་བཤེད། །དང་པོ་ལ་
བཞི། སྤང་བསྐྱང་བ་དང་། སྤྲོམ་གྱི་ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་བ་དང་། དེ་གང་གི་ཡིན་པའི་
དབང་དུ་བྱ་བའི་གཞི་དང་། སྤྲོམ་ངོས་བཟུང་བཤེད། །དང་པོ་ནི། ཆོས་མངོན་པའི་མངོ་
དང་དེའི་དགོངས་འགྲེལ་ས་སྤེ་ལྷ་ལ་སོགས་པའི་དོན་བསྟན་བཅོས་འདིས་འཆད་
པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། འདིའི་དོན་མདོར་བསྟུས་པའི་སྤྲོམ་ལུས་རྣམ་གཞག་ནི་འདི་
ཡིན་ཞེས་སྤང་བསྐྱང་བཤེད། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་དང་། ལྷ་བས་སྤྱི་བབས་པའི་དོན་བཤད་
བཤེད། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་སྤྱིར་མདོ་དང་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་འཆད་པ་
རྣམས་དོན་ལྡེའི་སྤྲོ་ནས་བཤད་དགོས་པར་སྤོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་མན་ངག་
ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རྣམ་བཤད་རིགས་པར། དགོས་པ་བསྟུས་པའི་

དོན་བཅས་དང་། ཚིག་དོན་བཅས་དང་མཆམས་སྦྲར་བཅས། བརྒྱལ་ལན་བཅས་
 ཉེ་བསྟུང་བར་བྱ། །ཞེས་འབྲུང་བ་ལྟར། དེ་ཡང་ཐོག་མར་ཉན་པ་དང་འཛིན་པ་ལ་
 གྲུས་པའི་ཆེད་དུ་^༡དགོངས་^༢པ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དགོས་པ་དེ་ཡོད་པར་
 ཆད་མས་རྟོགས་པ་ནི་བསྐྱུས་དོན་རྟོགས་པ་ལ་རག་ལས་ཤིང་། དེ་ཡང་ཚིག་དོན་
 རྟོགས་པ་ལ་རག་ལས་ལ། དེ་ཡང་གོ་རིམ་མི་འགལ་བ་ནི་མཆམས་སྦྲར་ལས་ཤེས་
 པར་བྱ་ལ། སྡེ་སྤྱི་དང་རིགས་པ་དང་མི་འགལ་བ་ནི་བརྒྱལ་ལན་གྱིས་གཏན་ལ་
 བབས་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དོན་ལྡན་བཤད་པ་དང་། ལུས་རྣམ་གཞག་གི་ཚིག་དོན་
 གྲེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་ལྡེ་ལས། དང་པོ་བསྟན་བཅོས་འདིའི་དགོས་པའི་
 དོན་ནི། དངོས་སུ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་འདིའི་བརྗོད་བྱ་རྟོགས་པ་ཡིན་ལ། རྒྱས་པར་ན་
 འདིའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཅན་རྣམས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་ལ་
 མཁས་པར་བྱ་བ་དང་། བལ་པའི་གདུལ་བྱ་ཉན་རང་གི་རིགས་ཅན་རྣམས་ཀྱང་འདི་
 ལ་^༣རྒྱབས་^༤པས་རང་གི་ལམ་ལ་མཁས་པར་བྱ་བ་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྡེ་སྤྱི་དང་
 ལ་མ་རྟོགས་པ་དང་ལོག་པར་^༥རྟོགས་^༦པ་དང་ཐེ་ཆོམ་ཐ་བས་མ་ཞུགས་པ་རྣམས་
 ལ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་སྤྱིའི་མཆན་ཉིད་མ་རྟོག་བར་བསྟན་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་
 ཞུགས་པ་དང་། ཞུགས་སུ་ཐེན་ཀྱང་དགོངས་པ་སྒྲ་ཆོགས་གྱིས་བསྟན་པའི་མདོ་
 རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱུས་པ་སོགས་ཐོས་ན་མགོ་ཚུངས་པར་འགྱུར་བ་རྣམས་ལ་པན་

༡ <<བླ་>><<སྐྱུ>> དགོས།
 ༢ <<བླ་>> བརྒྱབས།
 ༣ <<བླ་>><<སྐྱུ>> རྟོག

གདགས་པ་དང་། བར་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་ལ་སྦྱ་རི་བཞིན་དུ་འཛིན་པ་བཀག་ནས་སྟོང་པ་
 ཉིད་གྱི་ལྟ་བུས་སྦྱག་པ་སྤང་བ་དང་། མདོར་བསྡུས་པ་ལ་དགའ་བའི་ངོར། མདོ་ལས་
 དོན་དང་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་རྣམས་མདོར་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ་
 དང་། རྒྱས་པ་ལ་དགའ་བའི་ངོར། དོན་རེ་རེ་ཡང་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་མཐའ་ཡས་པའི་སྒོ་
 རས་ཤེས་པར་བྱ་བ་དང་། མདོ་སྡེ་ཉམས་པ་རྣམས་གསོ་བ་དང་། མ་ཉམས་པ་
 རྣམས་རྒྱས་པར་བྱ་བ་དང་། བྱད་པར་དུ་སྤང་ཁམས་སྦྱེ་མཆེད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་
 དབྱེ་བ་དང་གྲངས་སོགས་བསམ་པར་རིགས་པའི་གནས་རྣམས་ལ་མཁས་པར་
 བྱས་ནས་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཕན་ཡོན་རྣམས་བགཉིས་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་བསྟན་བཅོས་འདིའི་བསྡུས་པའི་དོན་ནི། མདོའི་དོན་ལྟར་བསྟན་
 བཅོས་འདིའི་དོན་ཀྱན་བརྟན་ན། ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་དངོས་པོ་
 དང་། ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་དོན་དང་། ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་རྒྱ་དང་། ཡོངས་
 སུ་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་དང་། ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་འབྲས་བུ་དང་། དེ་རབ་ཏུ་"རིག་
 'པ་དུག་གོ། །དེ་ལ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་ནི་ལམ་གྱི་དམིགས་པའི་ཡུལ་གཙོ་བོར་
 བསྟན་ལ། བར་མ་གཉིས་" ¹སྟོད་པ་ཉམས་ལེན་གྱི་ངོ་བོ་དང་། ཐ་མ་གཉིས་ཀྱིས་
 སྤངས་པ་དང་རྟོགས་པས་བསྡུས་པའི་འབྲས་བུ་བསྟན་ཏོ། །

དེ་ཡང་དང་པོ་ནི། མཚན་ཉིད་ཀྱན་ལས་བརྟན་པ་ལས་བསྟན་པ་སྤང་ཁམས་སྦྱེ་
 མཆེད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཚོས་སོ་ལྟེ། གཉིས་པ་ནི། བདེན་པ་རྣམ་ངེས་ལས་བསྟན་
 པའི་བདེན་བཞི་སོགས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། རྣམ་པར་ངེས་པ་ཀྱན་ལས་བརྟན་པར་

1 <<ཞལ་>> རིགས།
 2 <<སྒྲ་>><<སྦྱ་>> + ཀྱིས།

བསྟན་པའི་དབང་པོའི་སྒོ་སྒོམ་པ་དང་། ཟས་ཀྱི་ཆོད་རིག་པ་དང་། ལྷག་པའི་ཚུལ་
 བྱིས་སོགས་སོ། །བཞི་པ་ནི། བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་སོགས་སོ། །ལྔ་པ་ནི། འགོག་
 པའི་བདེན་པ་ལོ། །དྲུག་པ་ནི། ཟད་མི་སྦྱེ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཡེ་
 ཤེས་མཐོང་བའི་ཕྱང་པོ་སོགས་སོ། །ཐོབ་པ་རྣམ་པར་ངེས་པ་ནི། ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་གང་
 ཟག་དང་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་སུ་སྦྱར་ཏེ་བསྟན་ལ། ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་བྱང་པར་ཅན་དང་
 འབེལ་བའི་གཏམ་ནི་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་འབྲས་བྱའི་ནང་དུ་བསྟར་བར་བྱལོ། །

ཡང་"མཆོན་ཉིད་"^༡ ཀྱན་ལས་བརྒྱུས་པས་ཤེས་བྱ་དེ་སྟེད་པ་གཙོ་བོར་བསྟན་
 ལ། བདེན་པ་རྣམ་ངེས་ཀྱིས་དེ་ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་དང་། ཆོས་རྣམ་པར་ངེས་
 པས་དེ་ལྟ་བུ་དང་དེ་སྟེད་པ་རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་གསུང་རབ་ཡན་ལག་བརྒྱ་
 གཉིས་སྟེ་སྟོད་གསུམ་དུ་འདུས་པའི་རྒྱ་མཆོན་སོགས་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོས་
 བསམ་བསྟོམ་གསུམ་གྱི་ཤེས་རབ་དེ་ལྟར་འདུག་པའི་ཚུལ་དང་བཅས་པ་བསྟན་
 ལ། ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་སྟེ་ནི་དོན་ཆེ་ཞིང་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བྱེ་ནས་རྒྱས་
 པར་བསྟན་ཏོ། །ཐོབ་པ་རྣམ་ངེས་"ཀྱི་"^༢ ཤེས་བྱ་དེ་ལྟ་བུ་དང་དེ་སྟེད་པ་རྣམས་གསུང་
 རབ་"ཀྱི་" ^༣ བསྟན་ནས་རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་གི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་། དེ་
 ལ་མངོན་རྟོགས་དེ་ལྟར་སྦྱེ་བའི་རིམ་པ་རྣམས་བསྟན་ཅིང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གང་
 ཟག་དང་། དེས་བཟོད་པར་བྱ་བའི་ལམ་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བྱེ་ནས་བསྟན་
 ཏོ། །འབེལ་གཏམ་རྣམ་ངེས་ཀྱིས་གཞི་ལམ་འབྲས་བྱ་དེ་དག་དེ་ལྟར་གཏན་ལ་

༡ <<ཞོལ་>> ཆོད་མ།
 ༢ <<བྲ་>><<སྦྱ་>> ཀྱིས།
 ༣ <<བྲ་>><<སྦྱ་>> + ལ།

འབེབས་པའི་ཚུལ་བསྟན་རྟོ། །

ཡང་ཀུན་ལས་བདུས་པ་དང་པོ་བཞེས་རང་གིས་ཤེས་བྱ་རྩི་ལྟར་ངེས་པའི་ཐབས་ལམ་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པ་བསྟན་ལ། ཀུན་ལས་བདུས་པ་ལྔ་པས་རང་གིས་ངེས་ནས་གདུལ་བྱ་གཞན་རྩིས་སུ་འཛིན་པའི་ཐབས་བསྟན་རྟོ། །གསུམ་པ་ཆོག་དོན་འཆད་ཚུལ་ནི། ཆོག་གཅིག་དོན་དུ་མ་ལ་འཇུག་པ་བྱུང་པོ་ཞེས་པ་དབྱེད་པ་དང་ཕྲག་པ་དང་སྤོང་པོ་དང་ཆ་གཉིས་ལ་འཇུག་པ་ལྟ་བུ་དང་། མཐའི་སྒྲ་ཟད་པ་དང་ཉེ་བ་སོགས་ལ་འཇུག་པ་ལྟ་བུ་ལོ། །དོན་གཅིག་ཆོག་དུ་མས་སྟོན་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་དང་། མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད་དང་། གངས་དང་གསལ་བའི་དབྱེ་བས་སྟོན་པ་ལྟ་བུ་ལོ། །

བཞི་པ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། གཟུགས་སུ་ཡོད་པ་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་གཟུགས་སུ་ཡོད་པའི་མཚན་ཉིད་དེ་ཞེས་འབྱུང་བའི་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་མཚམས་སྦྱར་དང་། རེག་པས་གཟུགས་སུ་ཡོད་པ་དང་། དུལ་དབྱེད་པས་གཟུགས་སུ་ཡོད་པའི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དོན་དེ་ཉིད་འཆད་པ་རྣམ་པར་བཤད་པའི་མཚན་ཉིད་དང་། ལག་པའི་འདུས་ཉེ་རེག་པས་རེག་ན་གཟུགས་སུ་བྱུང་བ་དང་། ཞེས་པ་སྔ་མ་རྒྱས་པར་འཆད་པ་སྦྱབ་པའི་མཚམས་སྦྱར་བ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱས་ལ། ཡང་སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་གསུངས་པ་ལྟར། སྔ་ཕྱི་འབྲེལ་བའི་མཚམས་སྦྱར་དབྱེ་བའི་རྩིས་ལ་གངས་ངེས་བཤད་པ་ལྟ་བུ་དང་། སྔ་ཕྱི་གོ་རིམས་ངེས་པའི་མཚམས་སྦྱར་གོ་རིམས་ངེས་པའི་རྒྱ་མཚོན་བཤད་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཡང་སྦྱར་བར་བྱའོ། །

ལྔ་པ་བཀལ་ལན་གྱིས་བཤད་པ་ནི། དངོས་སུ་དམ་བཅའ་བ་ཡོད་པ་དང་། དེ་

མེད་ཀྱང་ཁོང་ན་གནས་པའི་དོགས་པ་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་མཚན་བཞོད་པས་ན། ཉན་པ་པོ་
དེ་ལ་ལན་རྗེ་ལྷར་འདེབས་སྟུང་དུ་ལྷག་པར་ཡང་དོན་གཉེར་ཆེ་བས། སྤེའི་སྤྱོན་སྤར་
བ་ཆིག་ལ་བཀལ་བ་དང་། ལྷར་དང་འགལ་བ་དང་། རིགས་པ་དང་འགལ་བ་
དང་། རང་ཆིག་འགལ་བར་ཚོད་པ་ལྟ་བུ་དོན་ལ་བཀལ་བ་ལྟ་བུའི་ཚོད་པ་མཐའ་ཚོད་
པར་བཞོད་ནས་ལན་འདེབས་པའོ། །བསྟན་བཅོས་འདིའི་བརྗོད་བྱ་དང་། འདི་ལ་
བརྟེན་ནས་དེ་རྟོགས་དགོས་པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མཐར་ཐུག་གི་དོན་ཐོབ་པ་
ཉིང་དགོས་པ་དང་། དེ་དག་སྤྲུལ་མ་མེད་ན་བྱི་མ་མི་འབྱུང་བའི་འགྲེལ་པ་སོགས་བཞི་
ནི། སྤར་བཤད་པ་དེ་དག་གིས་རྟོགས་པར་བྱས་སོ། །

གཉིས་པ་ལུས་རྣམ་གཞག་གི་ཆིག་དོན་གྱེ་བྲག་དུ་བཤད་པ་ནི། འགྲེལ་པ་
ལས། ཅིའི་བྱིར་བསྟན་བཅོས་འདི་བརྟེན་པས་ཤེ་ན། ལྷར་པོ་ལ་སོགས་པ་ལས་
བརྟེན་པ་ཉེ། དུ་དང་ཅིའི་བྱིར་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བསམ་པའི་གནས་རྣམས་ལ་
མཁས་པར་བྱ་བའི་བྱིར་བརྟེན་སོ། །འདི་ལྷར་མཁས་པ་"^༡ནི་པན་ཡོན་རྣམ་པ་
གཉིས་འཛོལ་སྟེ། ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་པན་ཡོན་དང་། འཕེལ་བའི་གཏམ་གཏན་ལ་
འཕེབས་པའི་པན་ཡོན་ནོ། །དེ་ལ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་པན་ཡོན་ནི། ཞི་གནས་ཀྱི་རྗེས་
སྤྲུལ་ཐུན་པ་དང་། ལྷག་མཐོང་འཕེལ་བའི་རྗེས་སྤྲུལ་ཐུན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞི་
གནས་ཀྱི་རྗེས་སྤྲུལ་ཐུན་པ་ནི། གནས་འདི་དག་ལ་མཁས་པར་བྱས་པས་ཐེ་ཆོམ་
མེད་པར་རྗེ་ལྷར་རང་གི་དམིགས་པ་ལ་ཅེ་གཅིག་པའི་ཚུལ་གྱིས་བདེ་བར་སེམས་
མཉམ་པར་འཛོག་པའི་བྱིར། ཞི་གནས་ཀྱི་རྗེས་སྤྲུལ་ཐུན་ནོ། །ལྷག་མཐོང་འཕེལ་

^༡ <<སྤྲུལ་>> + འདིས་ནི།

བའི་རྗེས་སུ་མ་སྐྱུན་པ་ནི། རྣམ་པ་མང་པོར་ཤེས་བྱ་ཡོངས་སུ་བརྟགས་པས་ཤེས་
རབ་བྱང་ཞུགས་པར་འགྲོ་བའི་ཕྱིར། ལྷག་མཐོང་གི་རྗེས་སུ་མ་སྐྱུན་ནོ། །

འབེལ་བའི་གཏམ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་པན་ཡོན་ནི། གནས་འདི་དག་^༡ མཁས་
པས་འདི་བ་ཐམས་ཅད་ལུང་སྟོན་པའི་མ་སྐྱུ་དང་ལྷན་པས་མི་འདིགས་པ་ཐོབ་པར་ལྟ་
བཤོ། །ཞེས་པའི་དོན་ནི་གཞི་གང་ལ་རྣམ་པ་རྗེས་སུ་མ་སྐྱུ་མཁས་པར་བྱ་ཞེས། གཞི་ནི་ཕུང་
པོ་ལྷ་ཁམས་བཙུང་བརྒྱུད་སྟེ་མཆོད་བཙུ་གཉིས་ཏེ་ཆོས་སོ་ལྷ་པོ་ཡིན་ལ། དེ་དག་ཀྱང་
དུ་དང་ཅིའི་ཕྱིར་ནས་ལྷན་པའི་བར་བཙུ་གཉིས་དང་། རྣམ་པར་ངེས་པ་དང་བཅས་པ་
བཙུ་གསུམ་མཁ། དེ་ལ་བཞིར་དབྱེ་བས་རྣམ་པ་བཙུ་དུག་སྟེ་བསམ་པར་བྱ་བའི་གནས་
ལ་མཁས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་མཁས་པར་བྱ་བའི་དགོས་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ལ་ཐེ་
ཆོས་^༢ མེད་པར་བྱས་པས་རང་གི་དམིགས་པ་ལ་སེམས་བདེ་སྒྲག་ཏུ་སེམས་མཉམ་
པར་འཛོག་རྒྱས་པས་ཞི་གནས་དང་ཞི་གནས་ཀྱི་རྗེས་སུ་མ་སྐྱུན་པ་ཐོབ་པ་དང་། དེ་
ལ་^༣བརྟེན་ནས་^༤རྗེས་སུ་བ་དང་རྗེས་སུ་ཤེས་བྱ་ལ་བརྟགས་པས་ལྷག་མཐོང་དང་ལྷག་
མཐོང་གི་རྗེས་སུ་མ་སྐྱུན་པའི་པན་ཡོན་ཐོབ་པོ། །བསམ་པར་བྱ་བའི་གནས་དེ་དག་ལ་
མཁས་པར་བྱས་ཤིང་། ཞི་ལྷག་དངོས་དང་རྗེས་སུ་མ་སྐྱུན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྟོབ་མ་ལ་
འཆད་པ་དང་གཞན་དང་ཆོད་པ་ན་མི་འདིགས་པ་ཐོབ་ནས་རྗེས་སུ་ཐམས་ཅད་ལུང་སྟོན་
རྒྱས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་མ་སྐྱུ་དང་ལྷན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ལོ། །ལུས་རྣམ་གཞག་གི་

༡ <<སྒྲ་>><<སྒྲུ>> + ལ།

༢ <<ཞོལ>> ཐམས་ཅད།

༣ <<ཞོལ>> རྟེན།

"དགོངས་"^༡པའི་དོན་ནི། འཆད་པ་པོས་བཤད་སྤྲོ་ཞིང་། ཉན་པ་པོས་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་
དོན་རྟོགས་སྤྲོ་བ་དང་། མགོ་སློམ་པས་གོ་བ་ཐེས་སུ་བརྩུང་བར་བྱ་བ་དང་། རང་གཞན་
མགོ་སློམ་པས་གོ་བའི་བག་ཆགས་བཞག་པ་དང་། མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད་ལ་
མཁས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །

བསྐྱས་དོན་བཤད་ཟིན་ལ། ཆོག་དོན་ལ་མཁས་པར་བྱ་བའི་གཞི་དང་། དེ་ཉིད་
ངེས་པར་བྱེད་པའི་རྣམ་པའོ། །དང་པོ་ལ་དོན་དགྲུ་ལས་དང་པོ་མཆན་གཞིའི་དབྱེ་བ་
ངོས་བརྩུང་བ་ནི། དུ་དང་ཞེས་སློམ་ཏེ་མཆན་གཞིའི་དབྱེ་བ་བཤད་པ་ལ་དགོས་པ་
ཡོད་དེ། ཐར་པ་དོན་དུ་གཉེར་བས་ཉོན་མོངས་སྤང་དགོས་ལ། དེ་ལ་ཉོན་མོངས་དང་
དེའི་གཉེན་པོའི་དམིགས་པ་མཐའ་ཆོད་པར་ཤེས་དགོས་པ་དེའི་ཕྱིར་ཏུ་སློམ་པའི་
ཕྱིར། དབྱེ་དང་ཞེས་མ་སློམ་པར་ངི་བའི་ཚུལ་གྱིས་སློམ་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་
དེ། མདོའི་དོན་ལ་ངི་བ་བཀོད་ནས་ལན་འདེབས་པར་རང་བཟོ་སྤང་བའི་ཆེད་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གངས་ངེས་པའི་རྒྱ་མཆན་ནི། ཅའི་ཕྱིར་ཅེས་ཏེ། གངས་ངེས་
པའི་རྒྱ་མཆན་ངིས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྤང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་མཆན་གཞི་
དེ་ཅམ་དུ་གངས་ངེས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ཐག་བཅས་བྱེ་
ཐག་ཏུ་བཤད་པ་ནི། ཉར་ལེན་དང་ཞེས་སློམ་ཏེ། ཉར་ལེན་གྱི་སྤང་པོ་བཤད་པ་ལ་
དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྤང་བྱ་སྤྲུག་ཀུན་རྟོགས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

བཞི་བ་དབྱེ་བ་སོ་སོའི་མཆན་ཉིད་ནི། "མཆན་ཉིད་ཅེས་"^༢པས་བསྟན་ཏེ། སྤང་
ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་སོ་སོའི་མཆན་ཉིད་ཤེས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྤང་གཉེན་གྱི་

༡ <<བླ་>><<སྒྲ་>> དགོས།

༢ <<ཞེལ་>> ཆད་མའི་ཞེས།

དམིགས་པ་ལ་མཁས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལྟ་བུ་པ་དེ་དག་གི་མཆན་གཞིའི་རྣམ་
གཞག་ནི། དེའི་རྣམ་གཞག་དང་ཞེས་པས་བསྟན་ཏེ། མཆན་གཞི་སོ་སོའི་རྣམ་
གཞག་སྟོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྤར་བཤད་པའི་མཆན་ཉིད་དེ་དག་མཆན་
གཞི་གང་ལ་གནས་པ་དང་། མཆན་གཞི་སོ་སོའི་མཆན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཆེད་དུ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་དུག་པ་གོ་རིམས་ནི། གོ་རིམས་ཞེས་ཏེ། གོ་རིམས་སྟོས་པ་ལ་
དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྤ་ཕྱིའི་རིམས་པ་མཐའ་ཆོད་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་བདུན་པ་མིང་དོན་ནི། དོན་དང་ཞེས་སྟོས་ཏེ། མིང་དོན་སྟོས་པ་ལ་དགོས་པ་
ཡོད་དེ། ཆོས་སོ་ལྟ་སྟེ་ཆོན་གསུམ་དུ་བྱས་པ་དེ་དག་གི་ངས་ཆོག་ཤེས་ནས་སོ་སོ་
ཡང་དག་པར་¹“རིགས་”ལ་མཁས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

བརྒྱད་པ་སྤར་སོ་ལྟ་འེད་པའི་ཞེས་ཏེ། སྤར་སོ་ལྟ་འེད་སྟོས་པ་ལ་དགོས་
པ་ཡོད་དེ། སྤར་བཤད་པའི་དོན་ཆོན་བདུན་ཤེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཟག་བཅས་ཀྱི་
སྤར་སོ་ལྟ་ལ་གཙང་བདེ་རྟག་བདག་དུ་འཛིན་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞི་སྤར་བའི་ཆེད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་དུག་པ་རྣམས་པའི་རབ་དབྱེ་ནི། དབྱེ་དང་ཞེས་སྟོས་ཏེ། རྣམ་པའི་རབ་
དབྱེ་སྟོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཆོས་གསུམ་ལ་རྒྱས་པར་དབྱེ་བ་དུག་ཅུ་ཅ་
གཅིག་དང་། བསྟན་པའི་དབྱེ་བ་བཅུ་གསུམ་ཤེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གང་ཟག་གི་
བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མཁས་པར་བྱ་བའི་གཞི་དེ་དག་ལ་རྣམ་པ་གཞན་གྱི་སྟོ་
ནས་མཁས་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་། རྣམ་པ་གཞན་གྱི་སྟོ་ནས་བྱེ་

¹ <<སྤ་>><<སྤྱ>> རིག་པ།

བག་ཏུ་ངེས་པར་བྱ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། གངས་དང་། གསལ་བའི་དབྱེ་
བའོ། །དང་པོ་ནི། བསྐྱུས་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་པ་བཞི་སྟོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་
དེ། ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་བསྐྱེད་པ་ལ་མཁས་པར་བྱས་ནས་སྐྱིབ་གཉིས་མཐའ་
དག་སྤང་བར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གཉིས་པ་ནི། བསྐྱུས་དང་ཞེས་བསྐྱུས་པ་
རྣམས་པ་བརྩུག་ཅིག་སྟོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། རྒྱ་ཆེ་བའི་ཆོས་རྣམས་གཅིག་གི་
ནང་དུ་གཅིག་བསྐྱུས་པ་ལ་སེམས་ཅེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པས་ཞི་གནས་སྐྱེ་
སྤྱོད་པའི་ཕྱིར། མཚུངས་ལྡན་རྣམས་པ་དུག་གི་སྟོན་ས་བསྐྱུས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་
དེ། ཞི་གནས་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་མེད་པའི་སེམས་ཅམ་ལ་ཆོར་བ་སོགས་འཐད་
པར་རྟོགས་ནས། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ལྷག་མཐོང་སྐྱེད་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། རང་རྒྱུད་དུ་གཏོགས་པའི་དགེ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱིས་འཕེལ་
འགྲིབ་ཀྱི་གནས་སྐབས་ལྡན་པ་དང་། ཞེས་སྟོས་ཏེ། འཕེལ་འགྲིབ་ཀྱི་གནས་སྐབས་
ཀྱི་ལྡན་པ་སྟོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ལྷག་མཐོང་གི་སྟོན་
དུ་འདུས་བྱས་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་ལྷག་མཐོང་སྐྱེད་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྣམས་
པར་ངེས་པ་ཞེས་སྟོས་ཏེ། ཆོས་གསུམ་པོ་དེ་ཉིད་རྣམས་པར་གཞན་ཀྱི་སྟོན་ས་ངེས་
པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་བསྐྱུས་པའོ། །

རྣམས་པར་ངེས་པ་དེ་ཉིད་བསྐྱུས་པ་སོགས་གསུམ་དང་ལྷག་ཅིག་ཏུ་བྱས་ནས་
བཞི་ཞེས་སྟོས་པའི་དགོས་པ་ནི། སྤང་བཤད་པའི་ཆོས་སོ་སྤང་པོ་དེ་ཉིད་བདེན་པ་ལ་
སོགས་བྱང་ཆོས་གཞན་ཀྱི་སྟོན་ས་བཤད་པ་ཅམ་དུ་སྤྱི་དེ་རྣམས་ལས་གཞན་ཞིག་
སྟོན་པ་མ་ཡིན་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་མཚན་ཉིད་ཀྱན་ལས་བདུས་

པའི་ནང་གི་བསྐྱུས་པ་སོགས་གསུམ་པོ་ཁོ་ན་དང་ལྷན་ཅིག་འཆད་པ་ཅི་ཡིན་ཞེ་
ན། དང་པོ་དགུ་ནི་མཁས་པར་བྱ་བའི་གཞི་ཡིན་ལ། བསྐྱུས་པ་སོགས་གསུམ་ནི། དེ་
ཉིད་ངེས་པར་བྱ་བའི་རྣམ་པ་ཁྱད་ཆོས་གཞན་སྟོན་པ་ཡིན་པས། བདེན་པ་རྣམ་ངེས་
སོགས་དང་འབྲ་བར་བསྟན་པའི་ཆེད་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་བསྐྱུས་པ་སོགས་གསུམ་པོ་རྣམ་
པར་ངེས་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་ནང་དུ་སྟོས་པར་རིགས་སོ་ཞེན་སྟོན་མེད་དེ། ཆོས་
སོ་ལྔ་པོའི་རྣམ་པས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ཡིན་པས། དེ་གསུམ་ནི་མཆོད་ཉིད་ཀུན་
ལས་བཏུས་པའི་ནང་དུ་སྟོས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བྱངས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང་། གསལ་བའི་དབྱེ་བ་དང་། རོན་
བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྤང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ཁྱད་ཆོས་གཞན་གྱི་སྟོན་ས་
ངེས་པར་བྱེད་པ་ལ་བཞིར་དབྱེ་སྟེ། བདེན་པ་རྣམ་ངེས་སོགས་སུ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་གཉིས་པ་ནི། སྐྱིབ་པ་གཉིས་རྣམ་པར་དག་པར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱི་ལམ་གྱི་
དམིགས་པ་ཤེས་བྱ་ངེ་ལྟ་བུ་ནི། བདེན་དང་ཞེས་ཏེ། འཕགས་པའི་བདེན་པ་
བཞིའོ། །ཆོས་སོ་ལྔ་ངེ་སྟེད་ཡོད་པ་དང་བདེན་པ་བཞི་ངེ་ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་
སྟེ། ཤེས་བྱ་དེ་ཉིད་རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་ནི་ཆོས་རྣམ་ངེས་ཏེ། གསུང་རབ་ཀྱི་
ཆོས་དང་ཐོས་བསམ་སྟོམ་གསུམ་གྱི་ཤེས་རབ་སྐྱེད་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།

ཐོབ་པ་རྣམ་པར་ངེས་པ་ནི། ཤེས་བྱ་གཉིས་པོ་དེ་ཐབས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་
པར་བྱེད་པའི་གང་ཟག་དང་། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྤང་བྱ་འབྲིབ་པ་དང་། མངོན་རྟོགས་འཕེལ་
བའི་འཕེལ་འབྲིབ་ཀྱི་གནས་སྐབས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །རང་གིས་ཡོན་ཏན་གྱི་
ཆོས་རྣམས་ཐོབ་ཅིང་རྟོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གཞན་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་ཆེ། ཇི་ལྟར་

གཏན་ལ་འབེབས་པ་ནི། འབེབས་གཏན་རྣམ་པར་ངེས་པ་ལོ། །གསུམ་པ་ནི། དེ་དག་ནི་
རྣམ་པར་ངེས་པ་འདི་དབྱེ་བ་སྟེ་ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། སྤང་གོང་དུ་བཤད་པ་འདི་སྟོན་དུ་
བསྐྱུས་པ་ལུས་རྣམ་པར་བཞག་པ་དེ་དག་ནི། གང་ཡང་རུང་པ་འདི་སྟོན་མ་ཡིན་གྱི་མངོན་
པ་ཀུན་ལས་བརྟུས་པ་འདི་སྟོན་ལུས་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་ནོ། །

བཞི་པ་ནི། སྟོན་ལ་སྤྱི་སྟོན་དང་བར་སྟོན་སོགས་དུ་མ་ཡོད་ཀྱང་འདི་ནི་སྤྱི་འདི་
སྟོན་ཡིན་ནོ། །

༩ ཡན་ལག་རྒྱས་པར་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ཡན་ལག་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས། མཚན་ཉིད་ཀུན་ལས་
བརྟུས་པ་དང་། རྣམ་པར་ངེས་པ་ཀུན་ལས་བརྟུས་པ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ལེ་ལུ་འདི་
གཞུང་བཤད་པ་དང་། ལེ་ལུ་འདི་མཚན་བསྟན་པ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མཁས་པར་བྱ་
བའི་གཞི་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། དེ་ཉིད་ངེས་པར་བྱ་བའི་རྣམ་པ་བཤད་
པ་ལོ། །དང་པོ་ལ་དོན་དགུ་སྟེ། སྤང་པོ་ལ་སོགས་པ་འདི་མཚན་གཞི་འདི་དབྱེ་བ་
དང་། དབྱེ་བ་དེར་གྲངས་ངེས་པ་འདི་རྒྱ་མཚན་དང་། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་
པ་འདི་ཆོས་དང་། དབྱེ་བ་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞི་འདི་རྣམ་གཞག་བཤད་
པ་དང་། གོ་རིམས་ངེས་པ་འདི་རྒྱ་མཚན་དང་། སྤང་པོ་ལ་སོགས་པ་འདི་སྤྱི་དོན་
དང་། སྤང་པོ་ལུ་འདི་དབེ་བཤད་པ་དང་། ཆོས་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་འདི་རབ་དབྱེ་བཤད་
པ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རི་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། སྤང་པོ་རྣམས་ནི་ཞེས་
པ་ལོ། །ཆོས་གསུམ་གྱི་གྲངས་འདི་པ་འདི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཆོས་མངོན་པ་འདི་མངོན་

ལས་ཕྱང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་མིང་ཙམ་ཞིག་སྒྲོམ་བ་ན་དེ་དག་གི་མཚན་གཞིའི་
དབྱེ་བ་ཅི་ཙམ་དུ་ངེས་སྟེན་དུ་དགོངས་ནས་ངེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཕྱང་པོའི་དབྱེ་བ་དང་། ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་དབྱེ་
བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། གངས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང་། གསལ་བའི་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི།
ཕྱང་པོ་རྣམས་ནི་ལྔ་སྟེ་ཞེས་པའི་ངེས་པར་བཟུང་བ་སྒྲོམ་བ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་
དེ། ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གངས་ལས་བྱེ་བྲག་ཏུ་མི་ལྟ་བར་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཕྱང་པོ་ལྔ་པོ་དེ། རེག་བ་དང་། དུལ་དབྱུད་པས་གཟུགས་སུ་
ཡོད་པའི་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་ཆོས་གཉིས་སམ་བཅོ་ལྔའི་བདག་ཉིད་ཞིག་ཅིང་
གཞོམ་དུ་རུང་བས་ན། གཟུགས་དེ་ཉིད་དུ་མ་སྦྱངས་པའི་ཕྱིར་ཕྱང་པོ་སྟེ། གཟུགས་
ཀྱི་ཕྱང་པོ་དང་དེ་བཞིན་དུ་ཕྱང་པོ་ལྟག་མ་བཞི་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། མཚན་གཞི་ངོས་བཟུང་བ་དང་། གངས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང་། གསལ་
བའི་དབྱེ་བས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཁམས་རྣམས་ནི་ཆོས་ཅན། བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་
དེ། མིག་གི་ཁམས་ནས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་ཀྱི་བར་བདག་རྒྱུན་ཀྱི་
ཁམས་དུག །དམིགས་པ་ཡུལ་ཀྱི་ཁམས་དུག །བརྟེན་པ་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་
དུག་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཉིའི་ངེས་བཟུང་ནི་འོག་མ་གཉིས་ལ་ཡང་སྔ་མ་ལྟར་
ཤེས་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་ནི། སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ནི་ཆོས་ཅན་བརྟུ་གཉིས་སུ་གནས་
ཏེ། མིག་གི་སྐྱེ་མཆེད་ནས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་བར་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཕྱང་པོ་ལྔ་པོ་ངེས་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་
དུ་ངེས་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། སྐྱེ་མཆེད་བརྟུ་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། །དང་

པོ་ལ་གཉིས། ཇི་བ་དང་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་ཅེས་ན། ཕྱང་པོ་ལྷ་ཞེས་
གངས་ངེས་པར་བཟུང་ན། ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ཕྱང་པོ་འཕ། ཟག་པ་མེད་པའི་
ཕྱང་པོ་འཕ། སྤྱིར་ཡིན་སྟེ་དེ་དོགས་^༡ པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བསྟན་པ་དང་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཕྱང་པོ་ལྷ་ངེས་
པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་བདག་ཏུ་འཁྲུལ་བ་སྤྱི་བའི་
བདག་གི་གཞི་རྣམ་པ་ལྷ་ཁོ་ནར་ངེས་ལ། དེ་བཞིན་ཅིང་ལེགས་པར་བསྟན་པས་ཕྱང་
པོ་ཆོགས་ཅན་ལ་བདག་ཏུ་འཁྲུལ་བར་ཤེས་ནས་བདག་འཛིན་བསྟོག་པའི་ཆེད་
ཡིན་པའི་བྱེད།

གཉིས་པ་ནི། ལྷ་པོ་རེ་རེ་ཡང་བདག་གི་གཞི་ཞེས་པའི་དོན་དང་། གཞི་དེ་གང་
ཡིན་པ་དང་། དེ་ལྟར་བཞིན་པ་གསུམ་གསུམ་གྱི་སྟོན་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང་། མཚན་
ཉིད་དང་། རྣམ་གཞག་གི་སྐབས་ནས་འབྱུང་བ་རྣམས་ཀྱང་བྲན་པར་བྱའོ། །གཟུགས་
གྱི་ཕྱང་པོ་བདག་ཏུ་འཁྲུལ་བ་སྤྱི་བའི་གཞི་དང་། དེ་འདི་ཉིད་^༢ བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་
ཡོད་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་འཁྲུལ་བ་སྤྱི་བའི་བདག་གི་གཞི་
ལུས་མིག་སོགས་དབང་པོ་དང་། ཡོངས་སུ་བཟུང་བ་ཡུལ་དུ་ག་དང་བཅས་པ་དབང་
པོས་ཡུལ་ལ་ཡོངས་སྟོན་པ་ན། གཟུགས་ལྟ་བུ་པོ་ལ་སོགས་པའི་བདག་ཡོད་པར་
འཁྲུལ་བ་སྤྱི་བས། དེ་ཕྱང་པོ་ཆོས་ཅན་དུ་བཞིན་པས་བདག་འཛིན་བསྟོག་པའི་ཆེད་
ཡིན་པའི་བྱེད།

ཡོངས་སྟོན་བཞིན་པ་ཆོར་བའི་ཕྱང་པོ་ཡང་གང་ཟག་གི་བདག་ཡོད་པར་འཁྲུལ་

༡ <<ཞོལ>> དགོས།

༢ <<ཐུ>><<སྤྱི>> འདིར།

བའི་བདག་གི་གཞི་ཡིན་ཏེ། ཆོར་གསུམ་སྟེང་པ་གསུམ་གྱིས་ལོངས་སྟོང་པ་ན་རྣམ་
སྟེན་སྟོང་པ་པོའི་བདག་ཡོད་པར་འབྱུང་བ་སྟེ་བས། ལོངས་སྟངས་བྱ་དང་སྟོང་བྱེད་ཕྱང་
པོ་ཆོས་ཅམ་དུ་ཤེས་ནས་བདག་འཛིན་བརྒྱུག་པའི་ཆེད་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཐ་སྟེང་
བརྟེན་པ་འདུ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་ཡང་བདག་ཏུ་འབྱུང་བའི་བདག་གི་གཞི་ཞེས་བརྟེན་
ཅིང་དེ་འདིར་བསྟན་"བས་" དགོས་པ་ཡོད་དེ། འདུ་ཤེས་ཀྱི་སྟོན་ནས་མཐོང་བ་དང་
ཐོས་པ་དང་བྱེ་བྲག་བྱེད་པ་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་དོན་ལ་ཐ་སྟེང་འདོགས་པ་ན། ཐ་
སྟེང་འདོགས་པ་པོའི་བདག་ཡོད་པར་འབྱུང་བ་སྟེ་བས་དེ་བརྒྱུག་པའི་ཆེད་དུ་བསྟན་
པའི་ཕྱིར་ཆོས་དང་ཆོས་མ་ཡིན་པ་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་བརྟེན་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕྱང་
པོ་ཡང་བདག་ཏུ་འབྱུང་བ་སྟེ་བའི་བདག་གི་གཞི་ཞེས་བརྟེན་དེ། སེམས་པས་ཀྱང་
ནས་སྦྲངས་ནས་དད་སོགས་ཆོས་དང་ཆགས་སོགས་ཆོས་མ་ཡིན་པ་འདུ་བྱེད་པ་ན་
ལས་གསོག་པ་པོའི་བདག་ཡོད་པར་འབྱུང་བ་སྟེ་བས་དེ་བརྒྱུག་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཕྱང་པོ་ཡང་བདག་ཏུ་འབྱུང་བ་སྟེ་བའི་བདག་གི་གཞི་
ཞེས་བརྟེན་དེ། དེ་དག་གི་གནས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཆོས་ཅམ་ལ་རྟག་པ་དང་གཅིག་
ཕྱ་དང་ཡུལ་ལ་རང་དབང་དུ་ལོངས་སྟོང་པ་པོའི་བདག་ཡོད་པར་འབྱུང་བ་སྟེ་བས་
དེ་ལོག་པའི་ཆེད་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཇི་བ་དང་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་ཅེས་ཏེ། བསྟན་
ཡུལ་དང་དབང་པོ་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་གསུམ་དུ་ཡང་འདུས་ལ། བྱེ་ན་
མིག་དང་ན་བ་སོགས་ལ་ཡང་གཉིས་གཉིས་ཡོད་པས་བཙེ་བརྒྱད་ལས་མང་བའི་

ཕྱིར། དེ་ཁོ་ན་རེས་ཤེ་ན།གཉིས་པ་ལ། སྐྱེད་བྱེད་དང་བསྐྱེད་བྱ་གཉིས་ཀྱིས་
གངས་རེས་པའི་དངོས་པོ་དགོད་པ་དང་། དེར་རེས་པའི་རྒྱ་མཚན་བསྐྱུས་ཏེ་བསྐྱེད་
པས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཁམས་བཙེ་བརྒྱད་དུ་གངས་རེས་ཏེ། ཡུལ་དུག་ལ་ཉེ་བར་
ལོངས་སྐྱོད་པའི་འདས་པ་དང་ད་ལྟར་གྱི་ཉེ་བར་སྐྱོད་པ་རྣམ་ཤེས་རྣམ་པ་དུག་ལུས་
དང་ཡོངས་སུ་བརྒྱབ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཏེ་གནས་ཀྱི་སློན་ནས་འཛིན་པ་ལ་མིག་སོགས་
དུག་ལས་མང་མི་དགོས། ཉུང་ན་མི་འདུ། དམིགས་པའི་སློན་ནས་འཛིན་པ་ལ་
གཟུགས་སོགས་དུག་ལས་མང་མི་དགོས། ཉུང་ན་མི་འདུ། ཉེར་སྐྱོད་རང་གི་མཚན་
ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་པ་ལ་རྣམ་ཤེས་དུག་ལས་མང་མི་དགོས། ཉུང་ན་མི་འདུ་བའི་ཕྱིར་
རོ། །འདས་པ་གཟུང་ཟེན་པ་དང་། ད་ལྟར་བ་འཛིན་བཞིན་པ་ཡིན་པས། འདས་ད་
ལྟར་ཞེས་སློས་ཀྱི། མ་ལོངས་པ་འཛིན་པའི་རེས་པ་མེད་པས་མ་སློས་སོ། །

ཉེར་སྐྱོད་གཙོ་བོ་ནི་ཆོར་བ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་སྤྲིན་དང་ཡུལ་གྱི་ལོངས་སྐྱོད་ཉེ་བར་
སྐྱོད་ཅིང་སྐྱོང་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རམ། སྐྱེད་པ་གསུམ་ཀྱིས་ཉེ་བར་སྐྱེད་བྱུང་བྱུར་
པས་ཉེ་བར་སྐྱོད་དེ། རོ་སྐོ་བའི་སྤྱིང་པོ་ཅུང་ཟད་ཡོད་པ་དང་འབྲ་བར་སྤྲང་
བ་ནི་ཆོར་བ་སྟེ། ཆོར་བ་གསལ་བ་གསུམ་ཀྱི་གནས་ཀྱི་སློན་ནས་ཡུལ་སྐྱོད་པས་རྣམ་
ཤེས་དུག་ལ་ཉེར་སྐྱོད་ཅེས་བཞག་ལ། ཀུན་གཞིའི་འཁོར་ན་ཆོར་བ་ཡོད་ཀྱང་ཉེར་
སྐྱོད་དུ་མི་བཞག་སྟེ། འཁོར་ན་ཆོར་བ་བཏང་སྟོ་མས་ལས་མེད་ཅིང་། དེ་ཡང་མི་
གསལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

འོ་ན་ཉོན་ཡིད་ཀྱི་འཁོར་དུ་^༡ཆོར་བ་གསལ་བ་ཡོད་པས་འདིར་ཉེར་སྐྱོད་དུ་

༡ <<ཞོལ་>> ན།

ཅིའི་ཕྱིར་མ་བཞག་ཅེ་ན། དེ་ནི་ལྷ་བ་གཙོ་བོར་གྱུར་བ་ཡིན་གྱི་ཆོར་བ་གཙོ་བོར་
གྱུར་བ་མ་ཡིན་པས་ཆོར་བའི་སྒྲོན་པ་ཡུལ་ལ་ཉེ་བར་སྒྲོད་པ་ཞེས་མ་བཞག་གོ། འོ་
ན་ཀྱུན་གཞི་དང་ཉོན་ཡིད་ཁམས་བཙོ་བརྒྱད་གང་དུ་ཡང་མ་འདུས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་
ན། སྒྲོན་མེད་དེ། ཀྱུན་གཞི་ས་བོན་གྱི་ཆ་ནི་ཁམས་བཙོ་བརྒྱད་པོ་ཐམས་ཅད་དུ་ངེ་
ལྷར་རིགས་པར་འདུས་ལ། རྣམ་སྤྲིན་གྱི་ཆའི་ཕྲོག་པ་ནས་དང་། ཉོན་ཡིད་ནི་ཡིད་གྱི་
ཁམས་སུ་བསྟུ་བར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཇི་བ་དང་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་ཅེས་ཏེ། ཕྱི་ནང་
གི་སྐྱེ་མཆེད་གཉིས་སུ་ཡང་འདུས་ལ། རྒྱས་པར་བྱེད་ན་བཅུ་གཉིས་ལས་ཡང་མང་
བར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྐྱེ་མཆེད་རྣམ་པ་བཅུ་གཉིས་ཁོ་ནར་ངེས་ཤིང་། གཉིས་པ་
ལ། གངས་ངེས་པར་བཟུང་བ་དང་། དེར་ངེས་པའི་རྒྱ་མཚན་གཉིས་ལས་ཕྱི་མ་ལ་
ཡང་བསྐྱེད་བྱ་དང་སྐྱེད་བྱེད་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་སུ་
གངས་ངེས་ཏེ། ལུས་ཡོངས་སུ་བཟུང་བ་གཉིས་ཏེ། དབང་པོ་དུག་དང་ཡུལ་དུག་པོ་
ཁོ་ནས་མ་འོངས་པའི་ཉེ་བར་སྒྲོད་པ་རྣམ་ཤེས་རྣམ་པ་དུག་མ་སྐྱེས་སྐྱེ་བའི་སྒྲོ་བྱེད་
པའི་ཕྱིར་རོ། ཉིད་ཅེས་པ་ངེས་བཟུང་སྟེ། རྣམ་ཤེས་དུག་བཅད་པའི་ཆེད་དུའོ། འོ་
ན་རྣམ་ཤེས་དེ་དག་སྐྱེ་མཆེད་དུ་མ་འདུས་པར་མི་འགྱུར་རམ་ཞེ་ན། མི་འགྱུར་
ཏེ། རྣམ་ཤེས་ཕྱི་མ་སྐྱེད་པའི་ཕྲོག་པ་ནས་ཡིད་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་དུ་འདུས་པའི་ཕྱིར་
རོ། །དེ་ནས་མིག་གི་དབང་པོ་ལྷ་བྱ་འདས་པ་དང་ད་ལྟར་གྱི་མིག་ཤེས་གནས་ཀྱི་སྒྲོ་
ནས་འཛིན་པའི་ཆ་ནས་ཁམས་སུ་བཞག་ལ། མིག་ཤེས་མ་འོངས་པ་སྐྱེ་བའི་སྒྲོ་བྱེད་
པའི་ཆ་ནས་སྐྱེ་མཆེད་དུ་བཞག་གོ། །

༡༩༡། རྒྱལ་བཅས་ཀྱི་སྤྱོད་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་བཤད་པ།

གསུམ་པ་རྒྱལ་བཅས་ཀྱི་སྤྱོད་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་ལ་གཉིས། སྤང་པོའི་ཆོས་
དང་། ཁམས་དང་སྤྱི་མཆེད་དེ་དང་འབྲེལ་བར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཇི་བ་
དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་ཅེས་སོ། །མདོ་ལས་རྒྱལ་བཅས་ཀྱི་སྤང་པོ་ལ་
ཉེར་ལེན་གྱི་སྤང་པོ་ཞེས་འབྲུང་བའི་རྒྱ་མཚན་དེས་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྒྱལ་བཅས་ཀྱི་སྤང་པོ་ལ་ཉེར་ལེན་གྱི་སྤང་པོར་འདོགས་
པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། ཉེར་ལེན་ཉིད་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱུག་བསྐལ་གྱི་སྤང་པོ་ལ་
ཉེ་བར་ལེན་པའི་སྤང་པོ་ཞེས་འདོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཉེ་བར་ལེན་པ་དང་ལྡན་
པས་དེ་ལྟར་བཏགས་པ་དེའི་ཕྱིར། ཉེར་ལེན་དང་ལྡན་ཚུལ་ནི། འཆི་ཁའི་སྤང་པོ་དོན་དུ་
གཉེར་བའི་འདུན་པ་དང་འདོད་ཆགས་ཀྱིས་གསོས་བཏབ་པ་ལས་སྤང་པོ་འབྲུང་བས་
ཉེར་ལེན་ལས་འབྲུང་བས་ཉེར་ལེན་གྱི་སྤང་པོ་སྟེ། ཅིའི་མེ་ཞེས་པ་བཞིན་ནོ། །ད་ལྟར་
སྤང་པོ་འདི་ལས་སྟེད་པ་རྣམས་རྒྱས་པར་འགྱུར་བས་ཉེ་བར་ལེན་པའི་སྤང་པོ་ཞེས་
ཏེ། འབྲས་བུའི་ཤིང་ལྗོན་པ་བཞིན་ནོ། །སྤྱུག་བསྐལ་གྱི་སྤང་པོ་སྟེད་པའི་དབང་དུ་སོང་
ཞིང་དེ་ལ་རག་ལས་པས་ཉེར་ལེན་གྱི་སྤང་པོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཀླུ་པོའི་འབངས་བཞིན་
ནོ། །དེས་ན་རྒྱ་འབྲས་བུ་ལ་ལྡན་པ་དང་། འབྲས་བུ་རྒྱ་ལ་ལྡན་པ་དང་། སྒོགས་སྒོགས་
ཅན་ལ་ལྡན་པའི་ཚུལ་གསུམ་སོ། །འདི་དག་ནི་སྤྱུག་བསྐལ་གྱི་ཉེས་དམིགས་བསམས་
ནས། ཀྱན་འབྲུང་ལ་སྤོང་འདོད་སྦྱེད་པའི་ཆེད་དུ་བཀོད་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རོ་བོ་ངོས་བཟུང་བ་དང་། མིང་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། ཇི་བ་དང་། ལན་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཉེ་བར་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། གཞན་

དུ་ཕྱང་པོ་ལ་ཉེར་ལེན་དུ་བཤད་པ་དང་། འདོད་པ་ཉེ་བར་ལེན་པ་^༡སོགས་བཞི་ལ་
ཉེར་ལེན་དུ་བཤད་པ་ཐམས་ཅད་འདིར་ཉེར་ལེན་དུ་བཟུང་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་
ཏེ། སྤྱག་བསྐྱལ་གྱི་ལྷན་ཅིག་གྲེན་རྒྱུན་སྟོན་པའི་སྐབས་འདིར་མ་འོངས་པའི་ཟག་
བཅས་གྱི་ཕྱང་པོ་ལ་འདུན་པ་དང་ད་ལྟར་བ་ལ་འདོད་ཆགས་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་
འདིར་ཉེར་ལེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཇི་བ་དང་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་ཅེས་པའོ། །གཉིས་
པ་ལ་ནི། དངོས་དང་སྒྲུབ་གྲེད་དགོས་^༢པ་གཉིས་གྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །མ་འོངས་
པའི་ཟག་བཅས་གྱི་ཕྱང་པོ་ལ་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པ་ལ་ཉེར་ལེན་ཅེས་བྱ་སྟེ། མ་
འོངས་པའི་སྤྱག་བསྐྱལ་གྱི་ཕྱང་པོ་མངོན་པར་འབྱུབ་ཅིང་དོན་དུ་གཉེར་བའི་
ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྤྱག་བསྐྱལ་གྱི་ཕྱང་པོ་མ་འོངས་པ་ལ་འདོད་པའི་ས་བོན་རང་རྒྱུད་
ལ་ཡོད་པའི་དེ་ཉིད་འཆི་ཁའི་ལུས་ཀྱི་བྲག་ཅན་ནལ། གྲེ་བྲག་མེད་པ་ལ་སྲེད་པའི་
སྲེད་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་འདུན་པས་གསོས་བཏབ་པས་སྤྱག་བསྐྱལ་གྱི་ཕྱང་པོ་
དེ་འབྱུབ་པའི་ཕྱིར། ད་ལྟར་གྱི་ཕྱང་པོ་ལ་ཆགས་པའི་སྲེད་པ་ལ་ཉེར་ལེན་ཅེས་བྱ་
སྟེ། དེས་ད་ལྟར་གྱི་ཕྱང་པོ་གྲུབ་ཟིན་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ད་
ལྟར་གྱི་ཕྱང་པོ་ལ་སྤྱག་པར་ཆགས་པའི་སྐྱོན་ས་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཇི་བ་དང་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་ཅེས་པའོ། །གཉིས་
པ་ནི། དེ་ལ་སྤྱག་བསྐྱལ་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ལ་ཡང་ཉེར་ལེན་གྱི་
ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ཅེས་བྱ་སྟེ། ཕྱང་པོ་བཞིན་དུ་བཤད་པ་བྱ་བ་ཡིན་པའི་

^༡ <<ཞོལ་>> ལེན།

^༢ <<སྒྲུབ་>> དགོད།

ཕྱིར། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་ཀྱང་ལུས་ཉེ་བར་ལེན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ན། དེ་
དང་ལྡན་པས་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་སོགས་སུ་མི་འཆད་པ་ཅི་ཞེ་ན། སྦྱོན་མེད་
དེ། འདིར་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པའི་གཙོ་བོ་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཀྱི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་ཀྱིན་སྟེང་པ་
སྟོང་འདོད་སྦྱེ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ཏེ། འཁོར་བར་འཁོར་བ་མི་འདོད་ན། མེད་པ་ཆེད་དུ་
གཏད་ནས་སྤང་བར་ཤེས་པའི་དོན་དུ་ཡིན་ནོ། །

༡༥. བྱེ་བ་སོ་སོའི་མཆན་ཉིད་བཤད་པ།

བཞི་བ་དབྱེ་བ་སོ་སོའི་མཆན་ཉིད་ལ་གསུམ། ཕུང་པོའི་མཆན་ཉིད་
དང་། ཁམས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་དང་། སྦྱེ་མཆེད་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཁམས་དང་འབྲ་བར་
བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་ལྷ། གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོའི་མཆན་ཉིད་དང་། ཆོར་བ་
དང་། འདུ་ཤེས་དང་། འདུ་བྱེད་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་མཆན་ཉིད་དོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། རྩི་བ་དང་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གཟུགས་ཀྱི་ཞེས་ཏེ། གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོའི་
མཆན་ཉིད་འདི་བར་མི་རིགས་ཏེ། ལན་དུ་གཟུགས་ཅན་གྱི་མཆན་ཉིད་ལས་མ་བྱུང་
བས་རྩིས་ལན་མ་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་དང་། ཆོར་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་
ཡང་། ཕུང་པོའི་སྦྱེ་མེད་པའི་ཕྱིར་རེ་ཞེ་ན། ཕུང་པོས་བསྐྱེད་པའི་གཟུགས་ཀྱི་མཆན་
ཉིད་རྩིས་པ་ལ་བཤད་ཀྱང་འགལ་བ་མེད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བཤད་བྱ་བཤད་བྱེད་གཉིས་ཀྱི་མདོར་བསྟན་པ་
དང་། རྩིས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཟུགས་སུ་རུང་བ་གཟུགས་ཀྱི་མཆན་
ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་གཟུགས་ཅན་ནང་པན་ཚུན་སྤང་བའི་སྟོན་སྲ་མའི་གནས་

སྐབས་ལས་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་སྐྱེད་དུ་ཡོད་པ་རེག་པས་གཟུགས་རུང་དང་། ཡིད་
ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་སྒྲོ་ནས་ངོས་ཀྱི་ཆ་གས་གཞན་དུ་ཡོད་པ་ཡུལ་དབྱེད་པས་
གཟུགས་སུ་རུང་བའོ། །གཟུགས་ལ་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། རེག་པས་གཟུགས་རུང་
དང་། ཡུལ་དབྱེད་པས་གཟུགས་རུང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་གང་ཁྲབ་ཆེ་ཞེ་
ན། ཕྱི་མ་ཁྲབ་ཆེ་སྟེ། གཟུགས་ན་སྒྲོད་པའི་ལྷའི་གཟུགས་ལ་འདུས་ཏེ། རེག་པས་
གཞོད་པར་མི་འགྱུར་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། བསམ་གཏན་གསུམ་པ་མན་
ཆད་ཀྱི་སྒྲོད་ཀྱི་འདིག་ཏེན་དང་། འདོད་པའི་ལྷའི་གཟུགས་ལ་ནི། གཟུགས་ཅན་ནང་
མན་ཚུན་སྤང་པས་སྤར་ལས་འགྱུར་བ་སྐྱེད་པའི་གཞོད་པ་ཡོད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རེག་པས་གཟུགས་སུ་ཡོད་པ་དང་། ཡུལ་དབྱེད་པས་
གཟུགས་སུ་ཡོད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཇི་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། རེག་
པས་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། གཟུགས་ཆོས་ཅན། བཅུ་གསུམ་དུ་དབྱེར་ཡོད་
དེ། ལག་པ་དང་མེ་ཏོག་གི་གཟུགས་སྤང་པས་སྤར་ལས་མི་འདྲ་བའི་གཞོད་པར་
བྱར་རུང་བ་ལག་པའི་འདུས་ཏེ་རེག་པས་རེག་ན་གཟུགས་སུ་རུང་བ་སོགས་ལུས་
དང་ལུས་འབྲེལ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་བཞི་དང་། དུས་དང་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་དབང་
དུ་བྱས་པ་གང་བ་སོགས་གཉིས་གཉིས་དང་། སེམས་ཅན་དང་སེམས་ཅན་མ་ཡིན་
པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ལྷ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཇི་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཡུལ་དབྱེད་པས་ཞེས་
སོ། །གཉིས་པ་ནི། གང་ཡུལ་ལ་ཞེས་ཏེ། མི་སྤྱུག་པ་སྒྲོམ་པ་དང་རྣམ་ཐར་ལ་སོགས་
པའི་མཉམ་པར་བཞག་པའམ། མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་ཡིད་ཞེན་ཡུལ་ལ་མ་

འཇུལ་བས་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འདི་དང་འདི་ལྟ་བུ་ཞེས་དབྱེད་དུ་རུང་
 བ་ཡུལ་དབྱེད་པས་གཟུགས་སུ་ཡོད་པའོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཟད་པར་ཀྱི་ཉིང་རེ་
 འཛིན་ལ་ས་གཞི་རྩུབ་ཁྱབ་པར་སྤང་བ་སོགས་སྤང་བ་ལྟར་དུ་བྱུང་བམ་མ་
 བྱུང་། དང་པོ་ལྟར་ན། གཞན་གྱིས་མཛོད་དུ་རུང་བར་འགྱུར་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་
 བ། སངས་རྒྱས་ལ་འཇུལ་བ་མངའ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། རྒྱུན་མེད་དེ། འཕགས་པའི་
 གང་ཟག་ལ་སོགས་པ་གསེར་དུ་བསྐྱར་བྱས་པ་དེ་དག་གིས་ནི་གསེར་གྱི་བྱ་བ་བྱེད་
 བྱས་ཤིང་། གསེར་ཡིན་པས་དོགས་པ་མེད་ལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་
 ཀེང་རུས་ཀྱི་གཟུགས་བརྟན་སྤང་བ་སོགས་ནི། ཀེང་རུས་ཀྱི་གཟུགས་བརྟན་
 གཟུགས་བརྟན་དུ་སྤང་བ་ཡིན་གྱི། ཀེང་རུས་སུ་མི་སྤང་བས་འཇུལ་བ་མངའ་བར་
 ག་ལ་འགྱུར། དེ་བཞིན་དུ་མེ་ལོང་གི་ནང་དུ་^༡ བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་ཤར་བ་
 སངས་རྒྱས་ལ་མི་སྤང་བ་བཞག་པར་དཀའ་ལ། བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་དེ་
 ཉིད། བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་དུ་སྤང་གི། །རང་ཅག་ནམས་ལ་སྤང་བ་ལྟར་བྱད་
 བཞིན་དུ་སྤང་བ་ག་ལ་སྤིད། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན། མ་རིག་པ་ཟད་པར་མ་སྤངས་པར་
 འགྱུར་བའི་ཕྱིར་བོད་སྤྲ་མ་ཁ་ཅིག །སངས་རྒྱས་ལ་དབྱེད་མི་བཟོད་པའི་རྩུབ་པ་
 སྤང་བའི་འཇུལ་བ་ཡོད་པར་འདོད་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཇི་སྟེད་པ་མཁྱེན་ཚུལ་ལ་
 མོངས་པར་ཟད་དོ། །འདི་ལ་བཞེན་ནས་མི་སྤྱུག་པ་བསྐྱོམ་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་སྤང་
 ཚུལ་ཡང་རྒྱས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཇི་བ་དང་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཆོར་བའི་ཞེས་སོ། །གཉིས་

^༡ <<ལྷ་>><<སྐྱུ>> + བྱད།

བ་ལ་གཉིས། བསྟན་བ་དང་། བཤད་བཤོ། །དང་པོ་ནི། ཟློང་བའི་ཞེས་ཏེ། ལས་ཀྱི་
རྣམ་སྤྲིན་དངོས་དང་བརྟགས་བ་ཅི་རིགས་བ་འདིས་ཟློང་བར་བྱེད་བའི་ཟློང་བྱེད་
བྱེད་བས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་རིག་བ་ནི་ཆོར་བའི་མཆོན་ཉིད་དོ། །

གཉིས་བ་ནི། ཟློང་བྱེད་དང་། ལས་སྲ་བྱ་བ་དང་། ཟློང་ཚུལ་གྱི་བྱེད་བ་གསུམ་
གྱིས་ཤེས་བར་བྱའོ། །ཆོར་བ་ཆོས་ཅན། གསུམ་དུ་ཡོད་དེ། རྣམ་སྤྲིན་སིམ་བ་དང་
གདུང་བ་དང་གཉིས་མིན་ཅི་རིགས་བ་སོ་སོར་མ་འབྲེས་བར་ཟློང་བྱེད་རྣམས་སྲ་
ཡོད་བའི་བྱིར་གསུམ་བ་ལ་གཉིས། བྱི་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། འདུ་ཤེས་ཀྱི་
ཞེས་སོ། །གཉིས་བ་ལ། བསྟན་བ་དང་བཤད་བཤོ། །དང་པོ་ནི། འདུས་ཏེ་ཞེས་བ་
སྟེ། ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་འདུས་ཏེ། ཡུལ་གྱི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་བའི་མཆོན་
མ་འཛིན་བས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་རིག་བ་ནི་འདུ་ཤེས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་དོ། །

གཉིས་བ་ནི། བྱེད་བ་པོ་དང་ལས་སྲ་བྱ་བ་དང་བྱེད་བ་གསུམ་གྱིས་ཤེས་བར་
བྱའོ། །འདུ་ཤེས་ཆོས་ཅན། གཉིས་སྲ་དབྱེར་ཡོད་དེ། རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་བ་ལ་སྣང་
བའི་ཚུལ་གྱིས་ཡུལ་གྱི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་བའི་མཆོན་མར་འཛིན་བ་མཆོན་མར་
འཛིན་བ་དང་། རྟོག་བས་ཞེན་བའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོག་བཅས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དང་མཆོངས་
བར་ལྡན་བའི་སྟོན་ས་ཡུལ་གྱི་སྤྱན་མོང་མིན་བའི་མཆོན་མ་འཛིན་བ་བཟ་བར་
འཛིན་བ་གཉིས་སྲ་ཡོད་ཅིང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་སྟོན་ས་མཐོང་ཐོས་བྱེ་བྲག་བྱེད་རྣམ་
བར་ཤེས་བའི་དོན་ལ་ཐ་སྙད་འདོགས་བྱེད་རྣམས་སྲ་ཡོད་བའི་བྱིར། ཐ་སྙད་བཞི་ནི་
ཆོད་མ་གསུམ་ལ་བརྟེན་བ་སྟེ། མཐོང་བ་དང་། རྣམ་བར་ཤེས་བའི་ཐ་སྙད་ནི་མཛོན་
སུམ་ཆོད་མ་ལ་བརྟེན་བ་དང་། ཐོས་བ་ནི་ལུང་ཆོད་མ་ལ་བརྟེན་བ་དང་། བྱེ་བྲག་

བྱེད་པ་ནི། རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ལ་བརྟེན་པའོ།

བཞི་པ་ལ་གཉིས། ཇི་བ་དང་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། འདུ་བྱེད་ཅེས་སོ། །གཉིས་པ་
ལ་བསྟན་པ་དང་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། མངོན་པར་ཞེས་ཏེ། འདིའི་དངོས་བསྟན་ནི་
མཚན་གཞིའི་གཙོ་བོར་སེམས་པའི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པར་གསལ་ཏེ། གཞན་དུ་
ན། མ་ཁྲབ་པ་དང་ཁྲབ་ཆེས་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་ཏེ། སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ནི། འདུ་བྱེད་
ཡུང་པོ་བཞི་ལས་གཞན་ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །འདིས་སེམས་ཡུལ་ལ་འདུ་བྱེད་པ་
སེམས་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། རང་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡུལ་ལ་
གཡོ་བར་བྱེད་པས་རབ་དུ་བྱེ་བའི་རིག་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། སེམས་གྱི་ཞེས་ཏེ། བྱེད་པ་པོ་དང་ལས་སུ་བྱ་བ་དང་བྱེད་པ་
གསུམ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །སེམས་ཡུལ་ལ་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པའི་སེམས་བྱུང་
སེམས་པ་ཆོས་ཅན། ལས་སུ་བྱ་བ་དུ་མ་ལ་སེམས་འཇུག་པར་བྱེད་དེ། དགོ་མི་
དགོ་^༡ ཡུང་མ་བསྟན་དང་། གནས་སྐབས་སྣ་ཆོགས་སུ་སེམས་འཇུག་པར་བྱེད་པའི་
ཕྱིར། སློབ་དཔོན་གྱིས་གནས་སྐབས་ཉིད་ལྟ་གསུངས་ཏེ། བདེ་བ་དང་། སྤྱག་བསྐྱེད་
དང་། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་གནས་སྐབས་དང་། རྒྱུ་འབྱེད་ཆེ་གསུམ་གྱི་གནས་
སྐབས་དང་། དགོ་མི་དགོ་ཡུང་མ་བསྟན་གྱི་གནས་སྐབས་དང་། ཐོས་བསམ་སློམ་
གསུམ་གྱི་གནས་སྐབས་དང་། བསྐྱབ་པ་གསུམ་གྱི་གནས་སྐབས་དང་། ཕྱི་ནང་དང་
གཟུང་འཛིན་དང་། སྤང་གཉེན་དང་། མངོན་དུ་གྱུར་མ་གྱུར་དང་། རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་
གནས་སྐབས་སོ། །གནས་སྐབས་དེ་དག་ལ་སེམས་གཡོ་བར་བྱེད་པ་ཡང་སེམས་

༡ <<ཞོལ་>> བའི་དེ་དག

པའི་ལས་སོ། །

ལྷ་པ་ལ་གཉིས། རི་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཞེས་
སོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བསྐྱུས་ཏེ་བསྐྱེད་པ་དང་། སེམས་སེམས་བྱུང་སྤྱིའི་རྣམ་
གཞག་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མཆོན་ཉིད་དང་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་
པར་ཞེས་ཏེ། ཡུལ་གྱི་རོ་བོ་ཅི་རིགས་པས་རབ་རྩ་བྱེ་བའི་རིག་པ་ནི་སེམས་གྱི་
མཆོན་ཉིད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། བྱེད་པ་པོ་དང་། ལས་སྤྱུ་བྱ་བ་དང་། བྱེད་པ་གསུམ་
གྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཙུག་པོ་རྣམ་ཤེས་ཆོས་ཅན། རྒྱལ་ཡོད་དེ། གཞུགས་རྣམ་
པར་ཤེས་པ་ནས། ཆོས་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་བར་རྣམས་སྤྱི་ཡོད་པའི་བྱིར།

།སེམས་སེམས་བྱུང་གི་བྱེད་པར་གཞན་གྱིས་བཞག་པ་འཐད་མི་
འཐད་དབྱུང་བ།།

གཉིས་པ་ལ། སེམས་སེམས་བྱུང་གི་བྱེད་པར་གཞན་གྱིས་བཞག་པ་འཐད་མི་
འཐད་དབྱུང་པ་དང་། འཐད་པའི་སྤྱོད་པ་རྣམ་པར་བཞག་པའོ། །དང་པོ་ནི། དབྱུས་
མཐར། དེ་ལ་དོན་མཐོང་རྣམ་པར་ཤེས། །དེ་ཡི་བྱེད་པར་སེམས་ལས་བྱུང་། །ཞེས་
པ་དང་། དེའི་འགྲེལ་བར། དོན་ཅམ་མཐོང་བ་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པའོ། །དེའི་བྱེད་པར་
འཛིན་པ་ནི་སེམས་ལས་བྱུང་བའོ། །ཞེས་དང་། འགྲེལ་བཤད་དུ། ཅམ་ཞེས་བྱ་བའི་
སྤྱུས་ནི། བྱེ་བྱག་སེལ་བའི་བྱིར་ཏེ། རོ་བོ་ཅམ་དམིགས་ཀྱི། བྱེད་པར་མ་དམིགས་
སོ། །ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ལ། ཁ་ཅིག་ན་རེ། གཞུགས་
འཛིན་དབང་ཤེས་གཙུག་པོ་འཁོར་གྱིས་གཞུགས་དམིགས་པ་དཔེར་བྱས་

ནས། གཞུགས་ཅམ་དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཡིན་ལ། གཞུགས་རིང་ཐུང་དང་། མཛེས་མི་
མཛེས་དང་། སྡོ་སེར་དཀར་དམར་སོགས་དོན་གྱི་བྱང་པར་རོ། །དེ་ལ་གཙོ་འཁོར་
གཉིས་ཀས་དོན་གྱི་ངོ་བོ་དང་བྱང་པར་གཉིས་ཀ་དམིགས་པར་བྱང་པར་མེད་ཀྱང་
མི་འབྲ་བའི་བྱང་པར་ནི། སེམས་ཀྱི་དོན་གྱི་ངོ་བོར་རང་སྟོབས་ཀྱིས་རིག་ཅིང་། དོན་
གྱི་བྱང་པར་གྲོགས་སེམས་བྱུང་གི་སྟོབས་ཀྱིས་རིག་ལ། སེམས་བྱུང་གིས་དེ་ལས་
བསྐྱོག་སྟེ་རིག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རྟོ། །

དོན་གྱི་ངོ་བོ་དང་བྱང་པར་དམིགས་མ་དམིགས་ཞེས་པའི་དོན་དེ་སྤང་མི་སྤང་
གི་བྱང་པར་ལ་དབྱེ་ན་ནི། དབང་ཤེས་གཙོ་འཁོར་གཉིས་ཀ་གཞུང་ཡུལ་ལ་སྐྱུབ་
འབྱུག་ཡིན་པས། གཉིས་ཀ་ལ་ངོ་བོ་དང་བྱང་པར་གཉིས་ཀ་སྤང་དགོས་ལ། སྐྱུབ་
འབྱུག་ཡིན་ཡང་གཅིག་ལ་སྤང་ལ་ཅིག་ཤོས་ལ་མི་སྤང་ན། གཞུགས་འཛིན་དང་སྤྱ་
འཛིན་སྤང་དམིགས་པ་མཚུངས་པ་ཉམས་པར་འགྱུར་རོ། །སྤང་མི་སྤང་གི་བྱང་པར་
མ་ཡིན་གྱི། དེས་མ་དེས་ཀྱི་བྱང་པར་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། རང་ཉིད་ཀྱིས་དེས་མ་དེས་ལ་
བྱེད་ན། རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་གཙོ་འཁོར་བཞག་ཏུ་མེད་པར་འགྱུར་ལ། དེས་
ཤེས་སྐྱེད་རྒྱས་པ་དང་མི་རྒྱས་པའི་བྱང་པར་ལ་བྱེད་ན། གཞུགས་འཛིན་དབང་
ཤེས་"གྱི་'གཞུགས་མཛེས་པ་མཐོང་བའི་ཆེ། གཞུགས་མཛེས་སོ་སྟམ་པའི་དེས་
ཤེས་དེ་དེའི་འཁོར་སེམས་བྱུང་དེས་སྐྱེད་ལ། གཙོ་བོ་དབང་ཤེས་དེས་མི་སྐྱེད་པ་
རྣམས་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བཞག་མི་རྒྱས་ཤིང་། དེ་བཞིན་དུ་གཞུགས་སོ་སྟམ་པའི་དེས་
ཤེས་འཁོར་སེམས་བྱུང་གིས་མི་སྐྱེད་པ་ཁས་སྤངས་མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ངེས་ཤེས་སྒྲིང་སྒྲིང་བྱས་མི་བྱས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཙམ་མ་ཡིན་གྱི་སྒྲུབ་དང་སྒྱུར་
བའི་བརྟུང་བས་ནད་ཞི་བ་སྒྲུབ་དང་འགྲོགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཡིན་གྱི། རང་སྟོབས་
ཀྱིས་མ་ཡིན་པ་ལྟར། སེམས་ཀྱིས་དོན་གྱི་ཁྱད་པར་ལ་ངེས་པ་སྒྲིང་བ་སེམས་བྱུང་
དང་འགྲོགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཡིན་ལ། སེམས་བྱུང་གིས་དོན་གྱི་ངོ་བོ་ལ་ངེས་པ་
སྒྲིང་བ་ཡང་སེམས་དང་འགྲོགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། སེམས་དང་
སེམས་བྱུང་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་ཁས་ཐུངས་ནས། རང་སྟོབས་"དང་"གཞན་སྟོབས་"ཀྱི་
སྟོན་པ་ཁྱད་པར་འབྱེད་པ་དེ་ལ་འདི་བྲི་བར་བྱ་སྟེ། དེ་གཉིས་པན་ཚུན་གཅིག་གིས་
ཅིག་ཤོས་ལ་པན་བཏགས་པ་འཕམ་མ་བཏགས། ཕྱི་མ་ལྟར་ན། དོན་གཞན་དེ་དང་
འགྲོགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་འབྲས་བུ་ངེས་ཤེས་དགོས་པ་འགལ་ལ། དང་པོ་
ལྟར་ན། དུས་མཉམ་མཁ་མི་མཉམ། མི་མཉམ་ན། དུས་མཚུངས་ཉམས་པར་འགྱུར་
རོ། །དུས་མཉམ་ན། དོན་གཞན་དུས་མཉམ་པན་ཚུན་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་ཁྱད་
པར་མི་འདྲ་བ་སྒྲིང་བ་ཉག་དངོས་ཁས་ལེན་པའི་ལུགས་ཡིན་པས། རིགས་པ་དང་
འགལ་བའི་ཕྱིར།

རང་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲིང་བ་མ་ཡིན་གྱི། འོན་ཏེ་ཆོག་པ་པ་སྒྲུབ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་དེ་
ལྟར་སྒྲིང་བ་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། འོན་མེད་ཤེས་མཛོན་གྱིས་སྒྲིང་བ་ཐག་གི་སྒྲིང་ཅིག་དང་
པོ་དེ་ལ་གཙོ་འཁོར་གྱི་ཁྱད་པར་བཞག་ཏུ་མེད་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་དངོས་སུ་སྒྲིང་
པའི་རང་གི་ཆོག་པ་པ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་རིག་མ་
རིག་ངེས་ཤེས་སྒྲིང་བ་དང་མི་སྒྲིང་བ་ལ་སྟོས་ན། སྒྲིང་ལ་མ་ངེས་པའི་སེམས་

༡ <<ཞོལ་>> ཀྱི།

༢ <<ཞོལ་>> ཀྱི།

སེམས་བྱུང་ལ་གཙོ་འཁོར་གྱི་བྱུང་པར་བཞག་མི་བྱས་པར་འགྱུར་རོ། །དཔེ་དག་པ་
ལས། དེ་ཡི་བྱུང་པར་སེམས་ལས་བྱུང་། །ཞེས་འབྱུང་གི་ །དོན་གྱི་བྱུང་པར་ཞེས་
འདོན་པ་དཔེ་མ་དག་པའོ། །སྤར་བ་ཤད་པའི་སེམས་སེམས་བྱུང་གི་བྱུང་པར་དེ་
དག་ནི། གཞུང་གིས་དངོས་བསྟན་ལ་ཞིབ་ཏུ་མ་བརྟགས་པ་ཡིན་པས་བཞག་པར་
དག་འོ། །དོ་ལོ་གཅིག་དང་ཐ་དད་གྱི་བྱུང་པར་ནི་དོག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེས་ན་སེམས་པ་གང་ཞེ་ན། སེམས་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་ཡིད་
གྱི་ལས་དེ་ཞེས་པ་དང་། སྤན་པ་གང་ཞེས་^༡ ན། འདིས་པའི་དངོས་ལོ་ལ་སེམས་གྱི་
བརྗེད་པ་མེད་པ་ཞེས་སོགས་གཙོ་བོ་གཟུང་འཛིན་དབང་ཤེས་ལྟ་བུ། ཡུལ་ལ་སོ་
སོར་རྣམ་རིག་པའོ། །ཞེས་པ་ལྟར། དེས་ཤེས་སྦྱེད་པ་ལ་སྦྱོས་པ་མ་ཡིན་
གྱི། གཟུགས་ལ་དམིགས་པ་ཅམ་གྱིས་རབ་ཏུ་བྱེ་བ་ཡིན་ལ། དེའི་འཁོར་སེམས་
བྱུང་རྣམས་ནི། གཟུགས་ལ་དམིགས་པ་གཞིར་བྱས་ནས། དེ་ལ་སེམས་གཡོ་བར་
བྱེད་པ་སོགས་བྱེད་ལས་དང་། སྤར་རྟོགས་ཟིན་གྱི་ཡུལ་མ་བརྗེད་པ་སོགས་བྱུང་
པར་མི་འདྲ་བ་རེ་རེའི་སྒོ་ནས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

དེས་ན། ཡུལ་དེ་ཉིད་ལ་དམིགས་པ་ཅམ་གྱིས་རབ་ཏུ་བྱེ་ཞིང་བྱུང་པར་གཞན་
གྱི་སྒོ་ནས་བཞག་དགོས་པ་མ་ཡིན་པའི་རིག་པ་གཙོ་བོ་སེམས་དང་། ཡུལ་དེ་ཉིད་
ལ་དམིགས་པ་གཞིར་བྱས་ནས། བྱེད་ལས་གྱི་ལག་རྗེས་སོགས་བྱུང་པར་ཆོས་
གཞན་གྱི་ལྟོག་པའི་སྒོ་ནས་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་རིག་པ་སེམས་བྱུང་ངོ་། །བྱུང་པར་
དེ་དག་གྱུང་སེམས་བྱུང་གི་དབྱེ་བ་འཆད་པའི་སྐབས་གྱི་གཞུང་རྣམས་ལ་ཞིབ་ཏུ་

^༡ <<སྤར་བ་ཤད་པའི་སེམས་བྱུང་པར་དེ་དག་ནི་དོ་ལོ་གཅིག་དང་ཐ་དད་གྱི་བྱུང་པར་ནི་དོག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ།>> ཞེ།

བལྟས་པས་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །འདི་དག་ལ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མང་སྟེ། དེ་ཙམ་
ལས་མ་སྟོས་སོ། །

གཉིས་པ་ཁམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལ་གསུམ། དབང་པོའི་ཁམས་ཏུག་གི་མཚན་
ཉིད་དང་། དུལ་གྱི་ཁམས་ཏུག་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་ཏུག་གི་མཚན་ཉིད་
དོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མིག་གི་ཁམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་། ལྷག་མ་རྣམས་དེ་ལ་
བརྟེན་ནས་ཤེས་པར་བྱ་བར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཅི་བ་དང་ལན་ནོ། །དང་
པོ་ནི། མིག་གི་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། མིག་གང་གིས་ཞེས་ཏེ། མིག་གི་རྣམ་པར་
ཤེས་པའི་ཉེར་སྟོད་བདག་རྒྱུན་གནས་ཀྱི་སྟོན་ནས་འཛིན་པའི་གཟུགས་ཅན་དྲུང་ས་
པས་བསྟུས་པ་ནི། མིག་གི་ཁམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དོ། །མིག་གི་ཁམས་ལ་བཞིར་ཡོད་
དེ། འདས་པའི་མིག་གིས་གཟུགས་མཐོང་བྱེད་པ་དང་། ད་ལྟར་བའི་མིག་གིས་
གཟུགས་ལ་བལྟ་བཞིན་པ་དང་། འདས་ད་ལྟར་གྱིས་བསྟུས་པའི་མངོན་གྱུར་གྱི་
མཚན་ཉིད་གཉིས་དང་། མིག་རང་གི་རིགས་འདྲ་སྟེད་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཐུན་གྱི་
ས་བོན་དང་། དེ་ཉིད་བདེ་འགྲོ་དང་རན་འགྲོའི་གནས་སྐབས་སུ་འབྱུང་བར་བྱེད་པའི་
རྣམ་སྟོན་གྱི་ས་བོན་ཏེ། ད་ལྟར་བ་དང་འདས་པའི་ས་བོན་གྱིས་བསྟུས་པ་གཉིས་སུ་
ཡོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། མིག་གི་ཁམས་ཀྱི་ཞེས་ཏེ། རྣ་བའི་ཁམས་ལ་སོགས་པ་ལྷག་མ་
རྣམས་ཀྱི་^༡མཚན་ཉིད་ཀྱང་སྔ་མ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཉན་ཤེས་བདག་
རྒྱུན་གནས་ཀྱི་སྟོན་ནས་འཛིན་པའི་ཞེས་སོགས་དང་། འདས་ད་ལྟར་གཉིས་མངོན་

༡ <<ཞོལ་>> གྱིས།

གྱུར་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་། ད་ལྟར་བ་དང་འདས་པའི་ས་བོན་གཉིས་ཀྱིས་ས་བོན་གྱི་
མཚན་ཉིད་ཤེས་པར་བྱ་བའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་
མཚན་ཉིད་དང་། ལྷག་མ་རྣམས་དེ་དང་འབྲ་བར་ཤེས་པར་བྱ་བའོ། །

དང་པོ་ལ་གཉིས། ཇི་བ་དང་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གཟུགས་ཀྱི་ཞེས་སོ། །གཉིས་
པ་ནི། མིག་གང་གིས་ཞེས་ཏེ། མིག་ཤེས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཉེར་སྤྱོད་དམིགས་པའི་
སློན་ནས་འཛིན་པའི་གཟུགས་ཅན་གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་ཡང་
གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། འདས་ད་ལྟར་གྱིས་བསྐྱུས་པ་ཡུལ་ཅན་གྱིས་སློན་ནས་མཚོན་པ་
དང་། དེ་ལ་དབང་བྱེད་པ་རྒྱུའི་སློན་ནས་མཚོན་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་
ནི། གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་ཞེས་ཏེ། ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱང་སྣ་མ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་
སྟེ། ཉན་ཤེས་དམིགས་པའི་སློན་ནས་འཛིན་པ་སོགས་དང་། ཡུལ་ཅན་གྱི་སློན་ནས་
མཚོན་པ་དང་། རྒྱུའི་སློན་ནས་མཚོན་པས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་
དང་། ལྷག་མ་རྣམས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་པར་བྱ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཇི་བ་
དང་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། མིག་གི་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། རྟེན་མིག་དང་ཞེས་
ཏེ། བདག་པོའི་རྟེན་མིག་དང་དམིགས་པ་གཟུགས་ལ་བརྟེན་ནས་གཟུགས་སུ་སྣང་
བའི་རྣམ་རིག་ །མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། མིག་གི་རྣམ་
ཤེས་ཀྱི་ཁམས་ལ་དུ་མར་དབྱེར་ཡོད་དེ། རྟེན་དང་དམིགས་པས་མཚོན་པའི་མངོན་
གྱུར་"གྱིས་" ^༡ བསྐྱུས་པ་དང་། ད་ལྟར་བ་དང་འདས་པའི་ས་བོན་གྱིས་བསྐྱུས་པ་

^༡ <<ཞོལ་>> གྱི།

རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། མིག་གི་ཞེས་ཏེ། བདག་རྒྱུན་རྒྱ་བ་དང་། དམིགས་རྒྱུན་ལ་
བརྟེན་ནས་སྒྲ་ཐོས་པའི་རྣམ་རིག་། རྒྱ་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་
སོགས་དང་། དེ་དེ་ལ་ཡང་མཛོད་གྱུར་དང་། ས་བོན་གྱིས་བསྐྱུས་པ་དུ་མ་ཡོད་པར་
ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དེ་བ་དང་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱ་
མཆེད་ཀྱི་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་ནི་ཞེས་ཏེ། རྣམ་ཤེས་མ་འོངས་པ་སྐྱེ་བའི་སྒྲ་
བྱེད་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བ་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་། དེ་ཡང་ཁམས་ལ་བརྟེན་
ནས། རི་ལྟར་མཐུན་མཐུན་དུ་སྦྱར་བར་བྱ་སྟེ། མ་འོངས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་
བདག་རྒྱུན་གྱི་སྒྲ་ནས་བརྟེན་པ་གྱུར་པ་ཞེས་སོགས་དང་། དུལ་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་
ལ། གཟུགས་གང་དག་མིག་གིས་མཐོང་བར་འགྱུར་བ་ཞེས་སོགས་དང་། དེ་ལ་
མིག་གི་སྐྱེ་མཆེད་དབང་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་ཞེས་སོགས་སྦྱར་བར་བྱ་བའི་
ཕྱིར། མདོར་ན་མིག་གི་དབང་པོ་དེ་ཉིད་མིག་ཤེས་འདས་པ་དང་ད་ལྟར་བའི་རྟེན་
བྱེད་པའི་ཆ་ནས་མིག་གི་ཁམས་དང་། དེ་ལ་མཛོད་གྱུར་དང་། ས་བོན་གྱིས་བསྐྱུས་
པ་གཉིས་དང་། མིག་ཤེས་མ་འོངས་པ་སྐྱེ་བའི་སྒྲ་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་སྐྱེ་མཆེད་དུ་
ཤེས་པར་བྱའོ། །

༼མཚན་གཞི་སོ་སོའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ༽

ལྷ་པ་མཚན་གཞི་སོ་སོའི་རྣམ་གཞག་ལ་གཉིས། དཔོན་དང་། ཞར་ལས་བྱུང་
བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། རོན་བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་

གསུམ། སྤང་པོའི་རྣམ་གཞག་དང་། ཁམས་དང་། སྤྱི་མཆེད་ཀྱི་རྣམ་པར་བཞག་
བའོ། །དང་པོ་ལ་ལྔ། གཟུགས་ཀྱི་སྤང་པོའི་རྣམ་གཞག་དང་། ཚོར་བ་དང་། འདུ་
ཤེས་དང་། འདུ་བྱེད་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་སྤང་པོའི་རྣམ་པར་བཞག་བའོ། །

དང་པོ་ལ་གཉིས། ཇི་བ་དང་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གཟུགས་ཀྱི་ཞེས་སོ། །གཉིས་
བ་ལ་གཉིས། བརྟན་པ་དང་བཤད་བའོ། །དང་པོ་ནི། གཟུགས་གང་ཡིན་པ་ཞེས་
ཏེ། གཟུགས་ཀྱི་སྤང་པོ་ཚོས་ཅན། དུ་མར་དབྱེར་ཡོད་དེ། རྒྱ་གཟུགས་འབྱུང་བ་
ཆེན་པོ་བཞི་དང་། འབྲས་གཟུགས་བཅུ་གཅིག་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་གཟུགས་
དང་འབྲས་གཟུགས་གཉིས་སུ་བྱེ་བ་ནི། བཅུན་པ་སངས་རྒྱུ་ལྷ་སོགས་གཟུགས་
བརྟན་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བ་ཙམ་དུ་འདུས་པ་དགག་པ་སོགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་འོ། །འདིར་
ཁ་ཅིག་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བ་རྣམས་ཀྱིས་གཟུགས་སྤང་གི་རྣམ་གཞག་མཛད་པ་
ནི། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཁ་ཅིག་དང་བའི་དོན་དུ་མངོ་ལས་
གསུངས་པའི་རྣམ་གཞག་འཆད་པ་ཡིན་གྱི། རང་ལུགས་ལ་གཟུགས་ཁས་ལེན་པ་
མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི། ཕྱིན་ཅི་ལོག་འབའ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། སྤང་པོ་ལྔ་རང་ལུགས་
ལ་ཁས་མི་ལེན་པའི་སེམས་ཙམ་པ་མཁས་པ་སུ་ཡང་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་འོ། །

ཡང་ཁ་ཅིག །སེམས་ཙམ་པས་ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་པ་ཡང་ལེགས་པར་བཤད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཟུང་འཛིན་རྣམས་ཐ་དད་བཀག་པའི་
སློན་སྤོན་དམ་པའི་བདེན་པ་བཞག་དགོས་ལ། དོན་དམ་འཇལ་བའི་ཆད་མས་ཐ་
སྙད་པའི་ཆད་མའི་གཞལ་བྱ་སུན་འབྱེན་པ་དང་། ཐ་སྙད་པའི་ཆད་མས་དོན་དམ་
པའི་ཆད་མའི་གཞལ་བྱ་སུན་འབྱེན་པར་འདོད་པ་དེ་འདྲ་ནི། གྲུབ་མཐའ་སྤྱོད་པ་བཞི་

སོ་སྲུ་གང་གིས་ཀྱང་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་།སེམས་ཅམ་པས་གཟུགས་ཁས་ལེན་ཡང་ཤེས་པར་ཁས་ལེན་ཏྲ་ཞེས་ཟེར་བ་ཡང་ངོ་མཚར་ཏེ། ཤེས་པ་ཡིན་པའི་དཔག་ཚད་དང་། རྒྱུ་གྲགས་སོགས་ཀྱི་ཡུལ་ཐག་ཉེ་རིང་ཡོད་པ་ནི་སྟོན་མེད་པ་ཞིག་གོ། །དེས་ན་གཟུགས་ཡོད་ཀྱང་ཤེས་པ་ལས་རྩམ་གཞན་དུ་མེད་པ་དང་། ཤེས་པར་ཁས་ལེན་མི་དགོས་པའི་རྣམ་གཞག་སོགས་ནི་གཞན་དུ་བཤད་ཟིན་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

འབྲས་གཟུགས་ལ་བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཚུལ་བཞིར་ངེས་པའི་ཕྱིར། འབྲུང་བ་བཞིར་ངེས་ལ། འབྲས་གཟུགས་སྣ་ཚོགས་འབྲུབ་པ་ན་སྤྱོད་པ་སོགས་དེ་དང་དེའི་རྣམ་པར་འབྲུང་བས་ན། འབྲུང་བ་དང་གནས་པ་ཐ་གྲུ་ཆེ་བ་དང་། ཡོད་པ་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་། བརྟེན་པ་གཏོས་ཆེ་བ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱའོ། །འབྲུང་འབྲུར་ལ་བྱ་བ་བྱེད་ཚུལ་ནི། བསྐྱེད་པ་དང་། བརྟེན་པ་དང་། གནས་པ་དང་། སྟོན་པ་དང་། འཕེལ་བར་བྱེད་པའོ། །རྣམ་གྲངས་གཞན་ཡང་། འབྲུང་བའི་རྒྱ་དང་། འདུག་པའི་རྒྱ་དང་། རྩམ་སྲུ་འབྲུར་བའི་རྒྱ་དང་། གནས་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་དང་། འཕེལ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྒྱ་གཟུགས་བཤད་པ་དང་། འབྲས་གཟུགས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རྩི་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། འབྲུང་བ་ཆེན་པོ་ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མཚོན་བྱའི་དབྱེ་བ་དང་། མཚན་ཉིད་དོ། །དང་པོ་ནི། སའི་ཞེས་དང་། གཉིས་པ་ནི། སའི་ཁམས་ཞེས་སོ། །རྩི་བ་དང་ལན་གཉིས་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །མཚན་ཉིད་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ། སྤྱི་ཞིང་འཐས་པ་དང་། བརྒྱན་ཞིང་།

གཤེར་བ་དང་། ཚ་ཁིང་བསྐྱེག་བ་དང་། ཡང་ཁིང་གཡོ་བ་སྟེ། རོ་བོ་དང་བྱེད་ལས་
གཉིས་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དབྱེ་བ་དང་སོ་སེའི་
མཚན་ཉིད་དོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རི་བ་དང་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱུ་བྱས་པའི་
ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། མིག་གི་དབང་པོ་ཞེས་སོགས་ཏེ། འབྲས་གཟུགས་ཆོས་
ཅན། བཅུ་གཅིག་ཡོད་དེ། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལྟ་དང་། དེའི་གཟུང་ལུལ་ལྟ་
དང་། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་པའི་གཟུགས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རེག་བྱའི་ཕྱོགས་
གཅིག་འབྱུང་བས་བསྐྱུས་པའི་རེག་བྱ་ལས་ལོགས་སུ་བཀར་བའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ལུལ་ཅན་དབང་པོ་ལྟ་དང་། ལུལ་ལྟ་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་
མཆེད་པའི་གཟུགས་སོ། །དང་པོ་ལ་ལྟ་ཡོད་པའི་དང་པོ་མིག་གི་དབང་པོ་བཤད་པ་
ལ་གཉིས། རི་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། མིག་གི་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། འབྱུང་
བ་ཞེས་ཏེ། མིག་གི་དབང་པོ་ཆོས་ཅན། རྒྱ་མེད་དང་མི་མཐུན་པའི་རྒྱ་ལས་སྐྱེ་བ་མ་
ཡིན་ཏེ། རང་རྒྱ་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞིའི་སྐྱལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་ལས་སྐྱེས་པའི་
ཕྱིར། བྱེད་ལས་ཁྲད་པར་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཉེན་བདག་
པོའི་རྒྱུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། རོ་བོ་ཁྲད་པར་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ། མེ་ལོང་དྲངས་པའི་ནང་དུ་
བཞེན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་སྣང་བ་བཞེན་དུ་ཁ་དོག་སོགས་ཀྱི་གཟུགས་བརྟན་འཆར་
དུ་དྲང་བའི་གཟུགས་"དང་བས"¹ བསྐྱུས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྟ་མ་གཟུགས་ཅན་
མཐའ་དག་འབྱུང་བར་འདོད་པའི་ལོག་ཏོག་སེལ་བའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དང་། ཕྱི་
མ་གཉིས་"ཀྱི་"² རེགས་མི་མཐུན་སེལ་ཏེ། རིམ་པ་བཞེན་དུ་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་

¹ <<ལྟ>> དྲངས་པས། <<སྐྱ>> དྲང་བས།

² <<ལྟ>><<སྐྱ>> ཀྱིས།

གཞན་དང་། ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའོ། །

གཉིས་པ་རྣ་བའི་དབང་པོ་ལ་གཉིས། ཇི་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། རྣ་བའི་
ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། འབྱུང་བ་ཞེས་ཏེ། རྣ་བའི་དབང་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱད་ཆོས་
གསུམ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རྣའི་ཁྱད་པར་དང་། ཡུལ་ཅན་གྱི་སྒྲོ་ནས་བྱེད་ལས་
ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་། རང་གི་ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་གསུམ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་
ཕྱིར། འོག་འོག་དང་རིགས་མི་མ་ཐུན་སེལ་ཚུལ་སྡུ་མ་ལྟར་འདི་དང་འོག་མ་རྣམས་
ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་སྣའི་དབང་པོ་ལ་གཉིས། ཇི་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། སྣའི་ཞེས་
སོ། །གཉིས་པ་ནི། འབྱུང་བ་ཞེས་ཏེ། སྣའི་དབང་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱད་ཆོས་གསུམ་གྱིས་
མཆོན་ཀྱས་ཏེ། རྣ་དང་ཡུལ་ཅན་དང་ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་གྱིས་མཆོན་ཀྱས་པའི་
ཕྱིར། བོང་འོག་རྣམས་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་སྐྱར་ཡང་ཆོག་གོ། །བཞི་པ་སྣའི་དབང་པོ་བཤད་
པ་ལ་གཉིས། ཇི་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། སྣའི་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། འབྱུང་བ་
ཞེས་ཏེ། སྐྱེས་བུ་སྣམ་གྱིན་གྱི་སྣའི་དབང་པོ་མཆོན་གཞི། སྣའི་དབང་པོར་མཆོན། རང་
རྣའི་འབྱུང་བ་བཞི་ལས་སྐྱེ་ཞིང་། སྣའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་བདག་རྒྱུན་བྱེད་པའི་གཟུགས་
དང་བའོ། །བོང་འོག་རྣམས་ལ་ཡང་དེ་ཅམ་གྱིས་མཆོན་ཀྱས་སོ། །

ལྔ་པ་ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། ཇི་བ་དང་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ལུས་
ཀྱི་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། འབྱུང་བ་ཞེས་ཏེ། ལུས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་བདག་རྒྱུན་
དུ་སྐྱར་པའི་གཟུགས་ཅན་དང་བཞི་ལུས་ཀྱི་དབང་པོའི་མཆོན་ཉིད་དོ། །མདོར་བསྡུས་
ན་སྡུ་མ་རྣམས་ལ་ཡང་དེ་ཅམ་གྱིས་མཆོན་ཀྱས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་ལྔ་ཡོད་པའི་དང་པོ་

ཡུལ་ལྗེ་ནང་ཚན་གྱི་གཟུགས་བཤད་པ་ལ་གཉིས། ཇི་བ་དང་ལན་ནོ། །དང་པོ།
གཟུགས་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། འབྱུང་
བ་ཆེན་པོ་ཞེས་ཏེ། སྟོན་པོ་ཆོས་ཅན། རོན་ལྗེ་ཡ་གྲུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་ཡིན་
ཏེ། རང་རྒྱ་འབྱུང་བ་བཞི་ལས་སྦྱེས་ཤིང་། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ལོག་རྟོག་དང་རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བ་སྔ་མ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་པར་
བྱའོ། །ཁྱད་ཆོས་གསུམ་གྱིས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རྒྱ་དང་ཡུལ་ཅན་དང་ངོ་བོའི་ཁྱད་
པར་གསུམ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། རོན་ལ་དབྱེ་ན། དགོས་པའི་རོན་དང་། བརྗོད་
བྱའི་རོན་དང་། རྩས་ཀྱི་རོན་སོགས་དུ་མ་ལ་འབྱུག་པ་ལས་ཁྱད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྟོད་
ཡུལ་གྱི་རོན་ཞེས་སྟོས་ཏེ། མིག་དབང་"ལས" གཟུགས་ཀྱི་གཟུགས་བརྟན་ཤང་བས་
མིག་གི་དབང་བོའི་སྟོད་ཡུལ་ཞེས་བྱའོ། །ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་གཟུང་ཡུལ་
དང་གཟུང་ཡུལ་ཅན་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྒྱས་པར་དབྱེ་བ་དང་། བསྐྱུས་ཏེ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི།
འདི་ལྟ་སྟེ་ཞེས་ཏེ། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་ཆོས་ཅན། ཉེར་
ལྟ་ཡོད་དེ། སྟོན་པོ་སོགས་ཁ་དོག་རང་གི་ངོ་བོའི་སྟོན་པ་བཞི། ཁ་དོག་གི་བཞོད་པ་
དང་རི་ལྟར་གནས་པའི་དབྱེ་བས་ཀྱི་ཁྱད་པར་རིང་པོ་དང་སྤང་དུ་སོགས་བཟུ། བན་
གཞོད་ཀྱི་སྟོན་པ་གི་མ་དང་ཉི་མ་སོགས་བརྒྱད། མིག་ཤེས་ཀྱི་པ་རིའི་གཟུགས་
མཐོང་བ་ལྟ་བུ་ལ་དགོས་པ་བྱེད་པའི་རྟེན་མངོན་པར་སྐྱབས་ཡོད་པའི་གཟུགས་
དང་། བྱེད་པའི་ངོ་བོ་ལུས་ཀྱི་དབྱེ་བས་ཁྱད་པར་ཅན་ནས་པར་རིག་བྱེད་དང་། "རྒྱན་

¹ གྱི་སྒོ་ནས་བཞག་པ་ནས་མཁའ་ཁ་དོག་གཅིག་པ་ནས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ལྗང་ཁུ་ཞེས་པ་ནི། སྡེ་སེར་འབྲེས་པའི་བྱང་བར་ཏེ། སེར་པོ་ཤས་ཆེན་ལྗང་
སེར་དང་། སྡེ་པོ་ཤས་ཆེན་། ལྗང་སྡེ་ནམ། ལྗང་ནག་གོ། འདིར་བཤད་པའི་
མངོན་པར་སྐབས་ཡོད་པའི་གཟུགས་ནི། རྣམ་འགྲེལ་ལས། ལྗང་ཡང་ཡིད་ལ་བྱེད་
པ་ལས། །ཞེས་བཤད་པ་ལྟར། མིག་ལ་སོགས་པའི་མིག་ཤེས་ཀྱིས་པར་རིའི་
གཟུགས་མཐོང་བ་ལ་ངེས་པར་དགོས་པའི་བར་གྱི་སྣང་བ་སྟེ། དེ་ཡང་མིག་ཤེས་ཀྱི་
བཟུང་ཡུལ་ཁ་དོག་གིས་བསྐྱུས་པའོ། །སྤྱོད་ཀྱིས་ཀྱང་ནས་མཉམ་པར་སྣང་བ་ལ་ལྟམ་
པ་དང་། སྟེང་འོག་སོགས་འཁོར་ཡུག་ཏུ་མཉམ་པ་ལ་ལྟམ་པའོ། །མཐོང་མན་མེད་
པར་སྣང་བ་ལ་² བྱ་ལེ་³ བ་དང་། མཐོང་མན་ཅན་དུ་སྣང་བ་ལ་⁴ བྱ་ལེ་⁵ བ་མ་ཡིན་པ་
ཞེས་ཏེ། དེ་དག་གི་ཆོག་དོན་ནི་གོ་སྤྲོད་ཞིང་། རྒྱས་པར་ཤེས་འདོད་ན། གཞན་ལས་
ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་ཡང་ཞེས་ཏེ། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་དུ་གྱུར་
པའི་གཟུགས་ཆོས་ཅན། བཞིར་འདུས་ཏེ། ཁ་དོག་བཟང་པོ་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་། ཁ་
དོག་ངན་པ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་དང་། དེ་གཉིས་ཀའི་བར་མར་གནས་པ། དེ་གཉིས་ཀ་
མ་ཡིན་པའི་ཁ་དོག་དང་རྒྱང་རིང་པོ་ནས་དཀར་པོ་དང་སྡེ་པོ་ཆེས་གསལ་བ་ལྟར་
སྣང་ཡང་། ཉེ་བར་གཏུགས་ན་དེ་ལྟར་མེད་པ་ཁ་དོག་དང་འབྲེས་པ་སྤྱིན་དང་དུ་བ་ལྟ་བུ་
འདུས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་སྐྱེལ་གཉིས། རི་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱི་གང་ཞེན་ཞེས་

¹ <<སྤྱི>><<སྤྱི>> རྒྱུ་ན།

² <<ཞོལ>> ཕྱག་འཆའ།

³ <<ཞོལ>> ཕྱག་འཆའ།

སོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བཤོ། །དང་པོ་ནི། འབྲུང་བ་ཞེས་
 ཉེ། རྩ་བའི་དབང་པོའི་ཡུལ་སྐྱེའུ་ཁྱེད་ཆོས་གསུམ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རྩ་དང་ཡུལ་
 ཅན་དང་འོ་པོའི་སྐོ་ནས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། འདིར་བཟུང་དོན་ཞེས་པ་སྤར་
 བཤད་པ་སྤར་བ་བྟགས་^༡ བ་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། སྐྱེ་ཆོས་ཅན། བཅུ་
 གཅིག་ཏུ་དབྱེར་ཡོད་དེ། བན་གཞོན་གྱི་སྐོ་ནས་ཡིད་དུ་འོང་བ་སོགས་གསུམ་
 དང་། རྩའི་སྐོ་ནས་ཟེན་པའི་འབྲུང་བ་ཆེན་པོའི་རྩུ་ལས་བྱུང་བ་སོགས་གསུམ་
 དང་། བཤད་ཅིང་བསྟན་པའི་སྐོ་ནས་འདིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པ་སོགས་གསུམ་
 དང་། ཐ་སྙད་གྱི་སྐོ་ནས་འཕགས་པས་ཐ་སྙད་བྟགས་པ་དང་འཕགས་པ་མ་ཡིན་
 "པའི་^༢ ཐ་སྙད་གཉིས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྤྲ་མ་གསུམ་ནི་གོ་བར་ཟད་ལ།

བཞི་པ་ནི། སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་སུ་གཏོགས་པའི་འབྲུང་བ་ལས་སྐྱེས་པ་ལག་
 པ་དང་དག་གི་སྐྱེ་སོགས་དང་། སྤྲ་པ་ནི། རྩ་སྐྱེ་སྐྱེ་སོགས་དང་། རྩལ་པ་
 ནི། ལག་པ་དང་རྩ་རྩ་སྤྲ་པའི་སྐྱེ་སོགས་དང་། བརྟན་པ་ནི། འདིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་
 གྱིས་བསྟུས་པ་དང་། བརྟན་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་དོ་ཞེས་སྟོན་པའི་སྐྱེ་
 དང་། དགུ་པ་ནི། བདག་ཡོད་པར་སྟོན་པ་སོགས་ཀྱི་སྐྱེ་དང་། བཅུ་པ་ནི། མཐོང་བ་ལ་
 མཐོང་ཞེས་པ་དང་། མ་མཐོང་བ་ལ་མ་མཐོང་ཞེས་པའི་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་དགག་
 སྐྱབ་གྱི་ཐ་སྙད་བརྟན་དང་། བཅུ་གཅིག་པ་ནི། ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་ཐ་སྙད་བརྟན་
 དོ། །བཤད་ཅིང་བསྟན་པ་གསུམ་དུ་ཡང་དབྱེ་སྟེ། འདིག་རྟེན་གྱི་བཤད་པ་
 དང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བཤད་པའོ། །ཕྱི་མ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མ་ལོག་གཉིས་སོ། །

^༡ <<སྐྱེ>> བྟགས།

^༢ <<སྐྱེ>> བསྟན།

གསུམ་པ་ནི་ལ་གཉིས། ཅི་བ་དང་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཅི་གང་ཞེན་ཞེས་
སོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མཆོན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བཅོ། །དང་པོ་ནི། འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་
ཞེས་ཏེ། ཅི་ཆོས་ཅན། རྒྱུད་ཆོས་གསུམ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རྒྱ་དང་ཡུལ་ཅན་
དང་རོ་བོ་གསུམ་གྱི་སྒྲོན་པ་མཆོན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། མཆོན་ཉིད་ནི། ལྷའི་ཤེས་པའི་
གཟུང་ཡུལ་དུ་གྱུར་བཅོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཅི་ལ་དབྱེ་ན། རྩལ་སྟེ། སན་གཞོད་ཀྱི་སྒྲོན་པ་དབང་བའི་འབྱུང་བ་
ཆེན་པོ་ལ་སན་པ་དང་གཞོད་པ་དང་སན་གཞོད་གང་ཡང་མི་བྱེད་པའི་ཅི་ཞིས་པ་
སོགས་གསུམ་དང་། འདིག་ཉེན་གྱི་སྒྲོན་པ་སྒྲོག་སྐྱའི་ཅི་ལྟ་བུ་སྟན་ཅིག་སྐྱེས་པ་
དང་། བདུག་སྒོས་སྐྱར་བའི་ཅི་ལྟ་བུ་སྐྱར་བ་ལས་བྱུང་བ་དང་། ཨ་སྐྱ་སྐྱེན་པའི་ཅི་ལྟ་
བྱར་གྱུར་པ་ལས་བྱུང་བ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་རོ་ལ་གཉིས། ཅི་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། རོ་གང་ཞེན་ཞེས་
སོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མཆོན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བཅོ། །དང་པོ་ནི། རོ་རྒྱུད་ཆོས་
གསུམ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རྒྱ་དང་ཡུལ་ཅན་དང་རང་གི་རོ་བོ་གསུམ་གྱིས་
མཆོན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། མཆོན་ཉིད་ནི། ལྷའི་ཤེས་པའི་གཟུང་ཡུལ་དུ་གྱུར་
བཅོ། །དབང་བའི་¹གཟུང་¹དོན་དུ་བཤད་པ་ནི། འདོགས་པའི་ཆོས་གསུམ་མ་ཆང་
བས་བཏགས་མིང་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་ཡང་ཁ་བ་ཞེས་ཏེ། རོ་ལ་
བརྩམས་སུ་ཡོད་དེ། རང་གི་རོ་བོའི་སྒྲོན་པ་རྩལ། སན་གཞོད་ཀྱི་སྒྲོན་པ་ཡིད་
དུ་²འོང་བ་²སོགས་གསུམ་དང་། ཉེན་གྱི་སྒྲོན་པ་སྟན་ཅིག་སྐྱེས་པ་སོགས་གསུམ་

¹ <<ཞོལ་>> གཟུགས།

² <<ཞོལ་>> འོངས་པ།

ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་བྱུག་ནི། རིམ་པ་བཞིན་དུ། ཉིག་ཉའི་རོ་དང་། སྐྱ་རུ་རའི་རོ་
དང་། ལྟ་བ་གསུམ་གྱི་རོ་དང་། ཨ་རུ་རའི་རོ་དང་། ལན་ལྟའི་རོ་དང་། བྱ་རམ་གྱི་རོ་
ལྟ་བུའོ། །པན་གནོད་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྟན་པ་གོ་བར་ཟད་དོ། །ཐ་མ་གསུམ་ཡང་རྟོགས་
པར་སྒྲ་བས་མ་བྲིས་སོ། །ལྟ་བ་རེག་བྱའི་ཕྱོགས་གཅིག་བཤད་པ་ལ་གཉིས། རི་བ་
དང་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། འབྱུང་བའི་རེག་བྱ་བཤད་ཟེན་པས་རེག་བྱའི་ཕྱོགས་
གཅིག་འབྱུང་འགྱུར་གྱི་རེག་བྱ་གང་ཞེན་ཞེས་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་
ཞེས་ཏེ། འབྱུང་འགྱུར་གྱི་རེག་བྱ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རྒྱ་དང་ཡུལ་
ཅན་དང་རང་གི་རོ་བོ་གསུམ་གྱིས་མཚན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ལོག་རྟོག་དང་རིགས་
མི་མ་སྟན་སེལ་བའི་མཚན་ཉིད་ནི། དབང་པོ་ལ་བཤད་པ་ལྟར་ཤེས་པར་
བྱའོ། །མཚན་ཉིད་ནི། "ལུས་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་གང་ཞིག །སྒྲ་བ་སོགས་བཞིའི་
སྒོ་ནས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། འབྱུང་འགྱུར་གྱི་རེག་བྱ་ཉེར་གཉིས་ཡོད་དེ། རྒྱངས་མ་དང་རྒྱངས་
མ་མ་ཡིན་པའི་གནས་སྐབས། དབང་པོ་དང་སྤྱད་བཅོད་པ་དང་སྤྱད་བཅོད་དཀའ་བ་
འཇམ་རྩབ་དང་། འདེགས་སྒྲ་བ་དང་དཀའ་བའི་སྒོ་ནས་ཡང་ལྟོ་དང་། སྤྱན་བལ་ལྟར་
ནེམ་ནེམ་པོར་སྤང་བ་མཉེན་པ་ཉིད་དང་། འདུས་འབྲེགས་དང་འདུས་འབྲེགས་མ་
ཡིན་པའི་གནས་སྐབས་བཅོལ་བ་ན་སྒྲ་བ་མ་ཡིན་པའི་བལ་གྱི་རེག་བྱ་ལྟ་བུ་དང་
བཅོལ་ན་ཞུས་པར་མི་འགྱུར་བ་ལྟགས་ཀྱི་རེག་བྱ་ལྟ་བུ་ལྟོད་པ་ཉིད་དང་། ལྟོད་པ་མ་

༡ <<ཞོལ་>> འདུ།

ཡིན་པ་ཉིད་དང་། རྩོ་བ་འདོད་པ་སྐྱེ་བའི་རེག་བྱའི་བྱུང་པར་གྲང་བ་དང་། ཟས་དང་
བུང་བ་དོན་གཉེར་སྐྱེད་པའི་རྒྱུ་ཁམས་དང་མེད་ཁམས་ཤིང་ཆེར་འཕེལ་བ་ལས་
བྱུང་བ་བཞེས་སྒྲོམ་དང་། འགྲངས་པར་ཐོས་ཤིང་ངོམས་པར་འཕྲངས་པ་ན་དེས་
ཆོམ་པའི་རེག་བྱ་ཆོམ་པ་དང་། ཁམས་མ་སྒྲོམས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱིས་ཆོམ་པ་
ཡང་ཡོད་དོ། །ལུས་ཀྱི་སྒྲོབས་རྒྱས་ཤིང་ཆོན་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རེག་བྱ་དང་
ལུས་རིད་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རེག་བྱ་ཉམ་ཡོད་པ་དང་ཉམ་རྒྱུང་བ་དང་། བསྐྱ་བ་
ལྷར་ན་ཉེས་པར་ཐོས་པས་འབྱུགས་པའི་གནས་སྐབས་དང་། འཛིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་
པ་ལྷར་ན། གནད་དུ་བསྐྱུན་པ་ལས་རེ་ཤིག་སེམས་སེམས་བྱུང་གི་འཇུག་པ་
འགགས་པའི་གནས་སྐབས་སྐྱེད་པའི་རེག་བྱ་བརྒྱལ་བ་དང་བརྒྱལ་བ་སྐྱེད་པའི་
རེག་བྱ་ལ་བརྒྱལ་བ་ཞེས་བཏགས་སོ། །

ཁྲག་ལ་གཞོད་པས་མི་བཟོད་པའི་སྐབས་ཀྱི་རེག་བྱ་གཡའ་བ་དང་། ལྷ་དང་ས་
འདུས་པ་ལས་བྱུང་བའི་རེག་བྱའི་བྱུང་པར་^༡འགྲོད་པ་དང་། ཉན་གསུམ་ཆ་མི་
མཉམ་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རེག་བྱ་དང་། ཉ་ཆོད་གཏུགས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་
རེག་བྱ་དང་། གནད་གཞོད་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རེག་བྱ་ན་བ་དང་ག་བ་དང་འཆི་བ་
དང་། བྱ་བ་ལ་རྩལ་གྲགས་པས་ལུས་ལས་སྐྱ་མི་རྒྱུང་བའི་སྐབས་ཀྱི་རེག་བྱ་
དང་། དེ་དང་བྲལ་བའི་ལུས་བརྟན་པའི་རེག་བྱ་ངལ་བ་དང་ངལ་བསོས་པ་
དང་། ལུས་སྒྲོབས་ཆེ་ཞིང་ལུས་ཀྱི་མདངས་བཟང་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རེག་བྱ་
སྐྱུངས་ཆེ་^༢བའོ། །^༡ མདོར་ན་འབྱུང་འབྱུང་གྱི་རེག་བྱ་ཉིད་གཉིས་ཡོད་དེ། རེག་བྱ་

^༡ <<བྲལ་>> འགྲོད་།

^༢ <<ཞོལ་>> བའི།

འཇམ་པ་ནས་སྤངས་ཆེ་བའི་བར་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཅེས་པའོ། །

གསུམ་པ་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་པའི་གཟུགས་བཤད་པ་ལ་གཉིས། ཇི་བ་
དང་། ལན་ནོ། དང་པོ་ནི། ཚོས་ཀྱི་ཞེས་སོ། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། གངས་ཀྱི་དབྱེ་བ་
དང་། གསལ་བའི་དབྱེ་བའོ། དང་པོ་ནི། དེ་ནི་ཞེས་ཏེ། ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་པའི་
གཟུགས་ལྔ་ཡོད་དེ། བསྐྱུས་པ་ལས་གྱུར་བ་སོགས་ལྔ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། རིགས་པའི་གཟུགས་ལ་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པས་ཆ་དང་ཆར་བྱེ་བས་
ཡིད་^༡ཤེས་^༢ཀྱི་ཡུལ་དུ་རྩལ་སྤྲ་རབ་སྤང་བ་ནི། བསྐྱུས་པ་ལས་གྱུར་བ་ཞེས་
བྱའོ། །འབྱུང་བ་ཡོད་ན་གཟུགས་སུ་གདགས་པ་ཡོད་ལ། དེ་ཡོད་ན་རྩལ་སྤྲ་རབ་ཏུ་
གདགས་པ་འབྱུང་བས། རྩལ་སྤྲ་བྱི་ཐ་སྙད་འདི་ནི་མཐར་འབྱུང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་
བྱུང་བས་འབྱུང་འབྱུར་ཞེས་བྱའོ། །ཁ་དོག་བཞིན་དུ་འབྱུང་བས་མན་གདགས་པ་ལ་
བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ནོ། །

མངོན་པར་སྐབས་ཡོད་པ་དང་། ཡང་དག་པར་སྤངས་པ་ལས་བྱུང་བ་གཉིས་
ལ་ཡང་། འབྱུང་འབྱུར་དུ་འཛོག་ཚུལ་དེ་དང་འབྲ་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །མངོན་པར་
སྐབས་ཡོད་པ་ནི་ཡིད་ཤེས་ཁོ་ན་^༣ བར་ཀྱི་སྤང་བ་སྐྱེ་མེད་མེད་ལྟ་བུར་སྤང་བ་
སོགས་སོ། །ཡང་དག་པར་སྤངས་པ་ལས་བྱུང་བ་ནི་སོ་སོར་ཐར་པའི་སྡོམ་པའི་
བསྐྱུས་པ་དང་། སྡོམ་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། བར་མས་བསྐྱུས་པའི་རྣམ་པར་རིག་གྱིད་
མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ཞེས་^༤སྙད་ བ་སྟེ། རང་ཀུན་ནས་སྦོང་བའི་ཀུན་སྦོང་གཞན་

༡ <<ཞེས་>> ཆེས།
༢ <<ཞེས་>> + ལ།
༣ <<སྤྲ་>><<སྐྱེ་>> བསྐྱུས།

གྱི་སྒྲོ་ཡུལ་དུ་རིག་པར་མི་བྱེད་པས་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་ལ། བྱེ་
བག་སྒྲུ་བ་ག་ཟུགས་ཅན་རྣམས་ཐུབ་ཏུ་འདོད་ཀྱང་། སྒྲོ་བ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་
ག་ཟུགས་ཅན་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བར་འདོད་པ་ནི། བྲུ་འི་སྤྲས་པོའི་ལུགས་ལས་
འདས་པའོ་ཞེས་བཤད་པ་ལྟར། འདིར་ཁས་སྒྲུངས་པར་བྱའོ། །སོ་ཐར་གྱི་སྒྲོ་མ་པ་ལྟ་
བུ་ནི། རང་རྒྱ་འབྱུང་བ་ལས་སྦྱེས་ཤིང་། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལས་བྱུང་བ་
བསམ་གཏན་གྱི་སྒྲོ་མ་པ་དང་། ཟག་མེད་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལས་བྱུང་བ་ཟག་མེད་ཀྱི་
སྒྲོ་མ་པ་ནི་འོག་ནས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

ཀྱན་བརྟགས་པ་ནི། མི་སྤྱུག་པ་སྒྲོ་མ་པའི་ཡིད་ལ་གསལ་བར་སྤྲང་བའི་ཀེང་
རུས་ཀྱི་ག་ཟུགས་བརྟན་སོགས་སོ། །དབང་འབྱོར་བ་ནི། ཟད་པར་ལ་སོགས་པའི་
ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་ཡུལ་དུ་གསལ་བར་སྤྲང་བའི་ས་ཚུ"ལ་སོགས་པའི་^༡ ག་ཟུགས་
བརྟན་ཏེ། འཁྱལ་བ་དང་བྲལ་བ་རྣམས་ལ་ག་ཟུགས་བརྟན་ག་ཟུགས་བརྟན་དུ་སྤྲང་བ་
སྤང་བཤད་པ་ལྟར་འོ། །འདི་དག་ཀྱང་། འབྱུང་བ་དམིགས་ཡུལ་བྱས་པ་ལས་དེ་ལྟར་
སྤང་བ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། འབྱུང་འགྱུར་ཞེས་བཏགས་སོ། །ཚོས་ཀྱི་སྦྱེ་མཆེད་པའི་
ག་ཟུགས་སྤང་ཡོད་དེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་ག་ཟུགས་ཐོགས་བཅས་ལ་ཞིག་པ་དང་། ཐོགས་
མེད་ལ་ཞིག་པ་དང་། ག་ཟུགས་སུ་བཏགས་པ་སྒྲུངས་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་། མི་སྤྱུག་
པ་སྒྲོ་མ་པ་དང་། རྣམ་ཐར་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་སྤྲང་བའི་ག་ཟུགས་གཉིས་རྣམས་སུ་
ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཚོར་བའི་ཕྱང་པོའི་རྣམ་གཞག་ལ་གཉིས། ཅི་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་

པོ་ནི། ཚོར་བའི་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཀྱས་པར་དབྱེ་བ་དང་། རྟེན་གྱི་སྒོ་
ནས་བསྐྱུས་ཏེ་བསྐྱུས་པ་དང་། སྤང་གཉེན་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གངས་ཀྱི་
དབྱེ་བ་བྱག་ཏུ་བསྐྱུས་པ་དང་། གསལ་བའི་དབྱེ་བས་སོ་བྱག་ཏུ་བསྐྱུས་པའོ། །དང་པོ་
ནི། ཚོར་བའི་ཞེས་ཏེ། ཚོར་བའི་ཕྱང་པོ་རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་བྱག་ཏུ་འདུས་ཏེ། མིག་གིས་
འདུས་ཏེ་རིག་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཚོར་ཕྱང་སོགས་བྱག་ཏུ་ངེས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། གནས་ཀྱས་པའི་སྒོ་ནས་བཙོ་བརྒྱད་དུ་དབྱེ་བ་དང་། དེ་ནི་ད་
ལུས་སེམས་ཀྱི་རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་བྱག་ཏུ་བསྐྱུས་པ་དང་། སྤང་གཉེན་གྱི་སྒོ་ནས་བཅུ་གཉིས་
སུ་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། མིག་གི་ཞེས་པ་ནས། རུང་སྟེ་ཞེས་པའི་བར་དོ། །གནས་
ཀྱས་"^༡པའི་སྒོ་ནས་ཚོར་བ་བཙོ་བརྒྱད་དུ་དབྱེར་རུང་སྟེ། མིག་ལ་བརྟེན་པའི་ཚོར་བ་
གསུམ་ནས་ཡིད་ལ་བརྟེན་པའི་ཚོར་བ་གསུམ་གྱི་བར་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། འདུས་པ་ནི། དུམ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་འདུས་པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རིག་
པའི་རྟེན་གྱི་ཚོར་བ་ཞེས་སོ། །རུང་སྟེ་མ་གསུམ་ནི། མིག་ལ་བརྟེན་པའི་ཚོར་བར་
མཚུངས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། བདེ་བ་ལུས་ཀྱི་ཞེས་པ་ནས། སེམས་ཀྱི་ཡང་རུང་ཞེས་པའི་བར་
ཏེ། རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་ཚོར་བ་བྱག་ཏུ་ཡང་འདུས་པའི་ཕྱིར། ལུས་ཚོར་གསུམ། སེམས་
ཚོར་གསུམ་དུ་ཡང་འདུས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། བདེ་བ་ཟང་ཟེང་དང་བཅས་པ་
ཞེས་པ་ནས། མཛོན་པར་འབྱུང་"^༢བ་^༡བརྟེན་པ་ཡང་རུང་ཞེས་པའི་བར་ཏེ། ཚོར་བ་དེ་
ལ་སྤང་གཉེན་གྱི་སྒོ་ནས་བཅུ་གཉིས་སུ་དབྱེར་རུང་སྟེ། འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་

^༡ <<སྒྲུ>> <<སྒྲུ>> + བར་བཤད།

^༢ <<ཞེས>> བའི།

སྤང་བྱ་དང་གཉེན་པོའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཚོར་བ་དུག །འཛིག་ཉེན་པའི་ལམ་གྱི་སྤང་བྱ་དང་གཉེན་པོའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཚོར་བ་དུག་ནམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། སྤང་གཉེན་གྱི་དོན་ནི་འཆད་པར་འགྱུར།"^༡

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ལུས་ཚོར་དང་། སེམས་ཀྱི་ཚོར་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཇི་བ་དང་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ལུས་ཀྱི་ཚོར་བ་གང་ཞེན་ཞེས་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། རྣམ་པར་ཞེས་ཏེ། མིག་ཤེས་འཁོར་གྱི་ཚོར་བ་ཚོས་ཅན། ལུས་ཀྱི་ཚོར་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། བདག་རྒྱུན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཚོར་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཇི་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་ཀྱི་ཚོར་བ་གང་ཞེན་ཞེས་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། ཡིད་ཀྱི་ཞེས་ཏེ། གཟུགས་ལ་དམིགས་པའི་ཡིད་ཤེས་འཁོར་གྱི་ཚོར་བ་ཚོས་ཅན། སེམས་ཀྱི་ཚོར་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། བདག་རྒྱུན་ཡིད་དབང་ལ་བརྟེན་པའི་ཤེས་པའི་འཁོར་དུ་བྱུང་ཞིང་། རྣམ་སྤྲིན་དངོས་"བརྟགས་"^༢ཅི་རིགས་པ་འདིས་ཐྱོང་བར་བྱེད་པའི་ཐྱོང་བྱེད་བྱེད་^༣ པས་རབ་རྩ་བའི་"རིག་པ་ལིན་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། འཛིག་ཉེན་ལས་འདས་པའི་སྤང་གཉེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། འཛིག་ཉེན་པའི་སྤང་གཉེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྤང་བྱ་དང་། གཉེན་པོའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཇི་བ་དང་། ལན་ནོ། །"དང་པོ་"ནི། ཟང་ཟིང་དང་བཅས་པའི་ཚོར་བ་གང་ཞེན་ཞེས་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། ལུས་ཉར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ལ་

༡ <<ཞོལ་>><<སྤང་>><<སྤྱུ་>> + རོ།

༢ <<སྤང་>><<སྤྱུ་>> བརྟགས།

༣ <<སྤང་>><<སྤྱུ་>> -

༤ <<ཞོལ་>> རིགས།

༥ <<ཞོལ་>> དོན།

སྲིད་པ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་ཚོར་བ་ཚོས་ཅན། ཟང་ཟིང་དང་བཅས་པའི་ཚོར་བ་
ཞེས་བྲ་སྟེ། འཁོར་བས་བསྐྱུས་པའི་མི་འདོད་པའི་ཟང་ཟིང་སྣ་ཚོགས་སྐྱེད་པར་བྱེད་
པའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་ཀྱིན་སྲིད་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཚོར་བ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཇི་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཟང་ཟིང་མེད་པ་ཞེས་
སོ། །གཉིས་པ་ནི། དེའི་ཞེས་ཏེ། བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡིད་གྱི་ཤེས་
པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཚོར་བ་ཚོས་ཅན། ཟང་ཟིང་མེད་པའི་ཚོར་བ་ཞེས་བྲ་
སྟེ། ཚོར་བ་གང་"ཞེས་^༡ །བདག་འཛིན་གྱི་ས་བོན་ལ་དངོས་སུ་གཞོད་པའི་རྣམ་
ཤེས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་བྱིར།གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྤང་བྲ་དང་། གཉན་
པོའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཇི་བ་དང་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཞེན་བ་བརྟེན་པའི་ཚོར་བ་
གང་ཞེན་ཞེས་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། འདོད་པའི་ཞེས་ཏེ། གཟུགས་སྤྲུག་པ་སོགས་ལ་
སྤྲུག་པར་ཆགས་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཚོར་བ་ཚོས་ཅན། ཞེན་བ་བརྟེན་པའི་ཚོར་
བ་ཡིན་ཏེ། ངན་འགྲོའི་སྤྲུག་བསྐྱུས་སོགས་སྐྱེད་པའི་འདོད་ཡོན་ལ་ཆགས་པ་དང་
མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཚོར་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཟུགས་སྤྲུག་པ་སོགས་སྐྱེས་བྲ་འདོད་པ་
ཅན་གྱིས་འདོད་པར་བྲ་བ་ཡིན་པས་ན་འདོད་པ་དངོས་སུ་ཡོན་ཏན་མ་ཡིན་ཡང་
འདོད་ལྡན་གྱིས་ཡང་དང་ཡང་དུ་བརྟེན་པར་བྱེད་པ་ཡོན་ཏན་དང་ཚོས་མཚུངས་
པས་ཡོན་ཏན་ཞེས་བྲའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཇི་བ་དང་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། མངོན་པར་འབྱུང་བ་བརྟེན་
པའི་ཚོར་བ་གང་ཞེན་ཞེས་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་དང་མི་ལྡན་"པའོ་^༢ ཞེས་

༡ <<ཞེས་>> ཞེན།

༢ <<ཞེས་>> པའོ།

ཏེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞིས་བསྐྱུས་པའི་ཡིད་ཤེས་དང་མཚུངས་ལྡན་
གྱི་ཆོར་བ་ཆོས་ཅན། མངོན་པར་འབྱུང་བ་བརྟེན་པའི་ཆོར་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཆོར་བ་
གང་། འདོད་པ་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བའི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིས་བསྐྱུས་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྗེས་མ་ཐུན་པ་ནི། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས་ཀྱིས་བསྐྱུས་
པའོ། །འདི་དག་ནི་ཆོར་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྲིད་པ་འབྲེན་པར་བྱེད་པས་དང་པོར་
འཛིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་ཆོར་བ་ལ་ཆགས་བྲལ་བསྟོམ་པ་དང་། དེ་ནས་འཛིག་རྟེན་
ལས་འདས་པའི་ལམ་གྱིས་ཆོར་བའི་རྒྱུན་གྱིས་བྱུང་བའི་སྲིད་པ་སྟོང་བའི་དོན་དུ་
བཤམ་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་འདུ་ཤེས་ཀྱི་སྤང་པོའི་རྣམ་གཞག་བཤམ་པ་ལ་གཉིས། ཅི་བ་
དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། འདུ་ཤེས་ཀྱི་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དབྱེ་བ་
དང་། དམིགས་པའི་སྟོན་ནས་བྱེ་བ་བྱུག་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་དོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། བྱུག་ཏུ་བསྐྱུ་བ་དང་། བཅུ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། འདུ་ཤེས་ཀྱི་
ཞེས་ཏེ། འདུ་ཤེས་ཀྱི་སྤང་པོ་བྱུག་ཏུ་ངེས་ཏེ། འཆད་འགྱུར་བྱུག་ཏུ་ངེས་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྟེན་གྱི་སྟོན་ནས་བྱུག་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་། དམིགས་པའི་སྟོ་
ནས་བྱུག་ཏུ་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། མིག་གི་ཞེས་པ་ནས་འདུ་ཤེས་ཏེ་ཞེས་པའི་བར་
རོ། །འདུ་ཤེས་ཀྱི་སྤང་པོ་ཆོས་ཅན། རྟེན་གྱི་སྟོན་ནས་བྱུག་ཏུ་ཡོད་དེ། མིག་གི་འདུས་
ཏེ་རེག་པ་ལས་བྱུང་བའི་འདུ་ཤེས་སོགས་བྱུག་ཏུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ལྷག་མ་དང་
བཅས་པའི་ཆོག་སྟོས་པ་ནི་དམིགས་པའི་སྟོན་ནས་དབྱེ་བ་རྣམས་ཀྱང་སྤྲ་མ་རྣམས་

གྱི་ནང་དུ་འདུས་པ་འུ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། གང་གིས་ཞེས་ཏེ། མཆན་མ་དང་བཅས་པ་དང་། མཆན་མ་མེད་
པའི་འདུ་ཤེས་དང་། རྒྱུ་དང་། རྒྱ་ཆེན་པོར་གྱུར་པའི་འདུ་ཤེས་དང་། ཆད་མེད་
པ་དང་། ཅི་ཡང་མེད་དོ་སྟེ་ཤེས་པའི་འདུ་ཤེས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་བྱུག་གི་དང་པོ་མཆན་མ་དང་བཅས་པའི་འདུ་ཤེས་ལ་གཉིས། ཇི་
བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། མཆན་མ་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། ཐ་སྙད་ལ་ཞེས་
ཏེ། མཆན་མ་དང་བཅས་པའི་འདུ་ཤེས་ལ་གསུམ་ཡོད་དེ། མིང་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་ལ་
མཁས་པའི་འདུ་ཤེས། འདུས་བྱས་མི་རྟག་པ་སོགས་ལ་དམིགས་པའི་འདུ་
ཤེས། དམིགས་རྣམས་གསལ་བའི་འདུ་ཤེས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་
མཆན་མ་མེད་པའི་འདུ་ཤེས་ལ་གཉིས། ཇི་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། མཆན་མ་
མེད་པའི་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། འདུ་ཤེས་ཞེས་ཏེ། མཆན་མ་མེད་པའི་འདུ་ཤེས་
ལ་གསུམ་ཡོད་དེ། སྤྲ་མ་གསུམ་ལས་ལོག་པ་སྒྲོ་བཏགས་མིང་གི་མཆན་མ་མེད་པ་
བརྟུ་ལ་མ་བྱུང་པའི་བྱིས་པའི་འདུ་ཤེས་ལྟ་བུ་དང་། འདུས་བྱས་དོན་གྱི་མཆན་མ་
མེད་པ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལ་མཛོན་སུམ་དུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་འདུ་ཤེས་
དང་། དམིགས་རྣམས་གསལ་བའི་མཆན་མ་མེད་པའི་སྲིད་ཅེ་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་
པའི་འདུ་ཤེས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་རྒྱུང་དུའི་འདུ་ཤེས་ལ་གཉིས། ཇི་བ་དང་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱུང་
དུའི་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། གང་གིས་ཞེས་ཏེ། བསམ་གཏན་གྱི་ཉིར་བསྟོགས་ཅན་

༡ <<ཞོལ་>> པའི།

ཡང་སྐྱེ་མ་སྤོང་བའི་འདོད་པའི་སོ་སྐྱེ་ཐ་མལ་བའི་བརྒྱུད་ཀྱི་འདུ་ཤེས་ནི། རྩུང་དུའི་
འདུ་ཤེས་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཁམས་གོང་མ་ལས་ཆེ་ཐུང་ཞིང་ཉོན་མོངས་མང་ལ་འབྱོར་བ་
དམན་ཞིང་སྤོང་ཀྱང་དམན་བའི་འདུ་ཤེས་ཡིན་པའི་བྱིར། ཡང་ན། འདོད་པ་ལ་
དམིགས་པའི་འདུ་ཤེས་ལ་རྩུང་དུའི་འདུ་ཤེས་ཞེས་བྱའོ། །

བཞི་པ་རྒྱ་ཆེན་པོའི་འདུ་ཤེས་ལ། ཇི་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱ་ཆེན་
པོར་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། གང་གིས་ཞེས་ཏེ། གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་ཤེས་པའི་འདུ་
ཤེས་ནི། རྒྱ་ཆེན་པོར་གྱུར་པའི་འདུ་ཤེས་ཞེས་བྱ་སྟེ། གཟུགས་ཁམས་འདོད་པ་
ལས་ཉོན་མོངས་ཉུང་ཞིང་ཡོན་ཏན་ཆེས་རྒྱ་ཆེ་བས་དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་
བྱིར། གཟུགས་ཁམས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འདུ་ཤེས་ལ་ཡང་སྤྱར་དུ་རུང་ངོ་། །ལྔ་པ་ཚད་
མེད་པའི་འདུ་ཤེས་ལ་གཉིས། ཇི་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཚད་མེད་པའི་ཞེས་
སོ། །གཉིས་པ་ནི། གང་གིས་ཞེས་ཏེ། རྣམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སྐྱེ་མཆེད་དང་། རྣམ་
ཤེས་མཐའ་ཡས་སྐྱེ་མཆེད་ལ་དམིགས་པའི་འདུ་ཤེས་ནི། ཚད་མེད་པའི་འདུ་ཤེས་
ཞེས་བྱ་སྟེ། རྣམ་མཁའ་ལྟར་མཐའ་ཡས་སོ་སྣམ་པ་དང་། དེ་ལྟར་སེམས་པའི་རྣམ་
ཤེས་དེ་ཉིད་ཀྱང་མཐའ་ཡས་སོ་སྣམ་པ་ལ་དམིགས་པའི་འདུ་ཤེས་ཡིན་པའི་
བྱིར། དམིགས་པ་དེ་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་འདུ་ཤེས་ཀྱང་ཚད་མེད་པའི་འདུ་ཤེས་
ཞེས་བྱའོ། །དམིགས་པ་བྱིར་འགྲོ་བར་མཐུན་པ་དང་། མཐའ་ཡས་སོ་སྣམ་པའི་
འཛིན་སྟངས་མཐུན་པས་གཅིག་ཏུ་བསྟན་སོ། །

དུག་པ་ཅི་ཡང་མེད་པའི་འདུ་ཤེས་ལ་གཉིས། ཇི་བ་དང་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཅི་
ཡང་མེད་ཅེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། གང་གིས་ཞེས་ཏེ། དེའི་འོག་ཏུ་རྣམ་མཁའ་དང་།

ནམ་ཤེས་ཙམ་དུ་ཡང་གཟུང་དུ་མེད་པས་བཟུང་བྱ་ཅི་ཡང་མེད་དོ་སྙམ་པའི་འདུ་
ཤེས་དང་། དེ་ལ་དམིགས་པའི་འདུ་ཤེས་ཀྱང་ཅི་ཡང་མེད་པའི་འདུ་ཤེས་ཞེས་བྱ་
སྟེ། བཟུང་བྱ་ཅི་ཡང་མེད་དོ་སྙམ་པ་དང་། དེ་ལྟར་འདུ་ཤེས་པ་ལ་དམིགས་པའི་འདུ་
ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བཞི་པ་འདུ་^༡བྱེད་^༢ཀྱི་ཕུང་པོའི་ནམ་གཞག་ལ་གཉིས། ཟླ་བ་
དང་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན། ཀྱིས་བཤད་དོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མཚན་
གཞིའི་གཙོ་བོ་བསྟན་པ་དང་། མཚན་གཞི་མ་ལུས་པར་བསྟུན་ཏེ་བསྟན་པའོ། །དང་
པོ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། གཙོ་བོར་བསྟུན་པའོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་པའི་ཚོགས་
ཞེས་ཏེ། དག་མི་དག་སོགས་ཀྱི་ལས་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པའི་སེམས་བྱང་སེམས་
པ་ཚོས་ཅན། རྒྱལ་ཏུ་དབྱེད་ཡོད་དེ། མིག་གི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་ལས་བྱང་པའི་
སེམས་པ་སོགས་རྒྱལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སེམས་བྱང་གཞན་
ནམས་ཀྱི་སྟོན་དུ་འགྲོ་བའི་ཚུལ་དང་། ལྟན་མིན་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྟོན་དུ་འགྲོ་བའི་ཚུལ་
ལོ། །དང་པོ་ནི། གང་གིས་ཞེས་ཏེ། སེམས་བྱང་ནམས་ལུལ་ལ་འཇུག་པ་ལ་
སེམས་པ་ལ་^༡གཙོ་བོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དད་སོགས་དག་པ་དང་། ཆགས་སོགས་ཉོན་
མོངས་ནམས་ལུལ་ལ་འཇུག་པ་ན། སེམས་པས་མངོན་པར་འདུས་བྱས་པའི་དབང་
གིས་རབ་ཏུ་བྱེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གནས་སྐབས་ཀྱི་ཞེས་ཏེ། ལྟན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱང་
སེམས་པས་མངོན་པར་འདུས་བྱས་པ་ལ་རག་ལས་ཏེ། གཟུགས་དང་སེམས་

༡ <<སྟེ་>><<ཞེས་>> ཞེས།

༢ <<ཞེས་>> དབའ།

སེམས་བྱུང་གི་གནས་སྐབས་ལ་བཏགས་པའི་ཐུན་མིན་འདུ་བྱེད་ལ། འདུ་བྱེད་གི་
ཕུང་པོ་ཞེས་བ་ཡང་། སེམས་བསལ་འདུས་བྱས་པའི་དབང་གིས་ཐ་སྙད་དེ་ལྟར་ཐོབ་
པའི་བྱིར། གཉིས་བ་ནི། དེ་ལྟར་ན་ཞེས་ཏེ། འདུ་བྱེད་གི་ཕུང་པོ་ལ་དུ་མར་དབྱེར་
རུང་སྟེ། སེམས་བ་དང་ཆོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་མ་གཏོགས་པའི་སེམས་བྱུང་རྣམས་
དང་ཐུན་མིན་འདུ་བྱེད་རྣམས་སྤྲོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་བ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས། མཚུངས་ཐུན་གི་འདུ་བྱེད་བཤད་པ་
དང་། ཐུན་མིན་འདུ་བྱེད་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། དབྱེ་བ་དང་། སོ་སའི་
མཚན་ཉིད་དང་། སྤང་བྱ་དང་གཉིན་པོའི་བྱེད་ལས་སོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཅི་བ་
དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། དེ་དག་ཀྱང་གང་ཞེན་ཞེས་པའོ། །གཉིས་བ་ནི། སེམས་
བྱུང་ར་གཅིག་ཡོད་དེ། ཆོར་བ་དང་། འདུ་ཤེས་དང་། སེམས་བ་སོགས་ཀྱན་ནས་
འཁྲོ་བ་ལ། འདུན་བ་སོགས་ལུལ་སོ་སོར་ངེས་བ་ལ། དད་བ་སོགས་དག་བ་བཅུ་
གཅིག་ །འདོད་ཆགས་སོགས་རྩ་བའི་ཉོན་མོངས་ཟུག་ །ཁྲོ་བ་སོགས་ཉེ་བའི་ཉོན་
མོངས་ཉི་ཤུ། གཉིད་ལ་སོགས་པའི་གཞན་གྱུར་བཞི་རྣམས་ཡོད་པའི་བྱིར།

དེ་ལ་སྦྱར་སེམས་ནི་ཁམས་གསུམ་གི་དག་བའི་སེམས་གསུམ་དང་། འདོད་
པའི་མི་དག་བ་དང་། ཁམས་གསུམ་གི་ཉོན་མོངས་ཅན་གསུམ། ལུང་མ་བསྟན་
གསུམ་དང་། ཟག་མེད་གཉིས་ཏེ་བཅུ་གཉིས་སོ། །ཡང་ན་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་
ཆོགས་བརྒྱད་དོ། །དེ་ལ་ཀྱན་འཁྲོ་ལྟ་བུ་གང་རུང་ཞིག་འཁོར་དུ་མ་ཆང་ན། ལུལ་གི་
མོངས་སྦྱོར་མི་རྣམས་པས། སེམས་ཀྱན་ལ་རྗེས་སུ་འཁྲོ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་མདོ་

ལས། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་སེམས་པས་མངོན་པར་མ་"སྒྲུབས་"^༡ཤིང་། མངོན་པར་
འདུས་མ་བྱས་པར་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རི་ལྟར་འབྱུང་བར་འབྱུང་ཞེས་གསུངས་
པས། སེམས་པ་མེད་ན་ཡུལ་ལ་བྱོགས་པ་མེད་ལ། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་མེད་ན་དམིགས་
པ་བྱེ་བྲག་པ་ལ་"གཏོད་པ་"^༢མི་འཐད་པས། དེ་གཉིས་སེམས་"^༣ཐམས་ཅད་ཀྱི་འཁོར་
དུ་འགྲོ་བ་ཡིན་ནོ། །ཆོར་བ་མེད་ན། མྱོང་བ་མེད་ལ། འདུ་ཤེས་མེད་ན་ཡུལ་གྱི་སྤྱན་
མོང་མ་ཡིན་པའི་མཆན་མ་འཛིན་པ་མེད་ཅིང་། དེ་གཉིས་མེད་ན། རྣམ་ཤེས་དོན་
མེད་པར་འབྱུང་བས་ཀྱན་ཏུ་འགྲོ་བ་ཡིན་ནོ། །རེག་པ་མེད་ན། རྟེན་མེད་པས། ཆོར་
བ་དང་། འདུ་ཤེས་དང་། སེམས་པ་ཡང་མི་འབྱུང་བས་ཀྱན་ཏུ་འགྲོ་བ་ཞེས་བྱའོ། །

འདུན་པ་སོགས་ལྟ་ནི། ཡུལ་བྱེ་བྲག་ཅན་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པས་ཡུལ་སོ་སོར་
ངེས་པ་དང་། དད་པ་སོགས་བརྩ་གཅིག་ནི། མ་དད་པ་སོགས་ཀྱི་གཉེན་སོ་དང་། མ་
ཆགས་པ་སོགས་དང་མཚུངས་པར་ལྟན་པས་དགེ་བའོ། །འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་
པ་བྱུག་ནི། སེམས་ཉོན་མོངས་པར་བྱེད་པའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་ཅུ་བའི་ཉོན་མོངས་
ཞེས་བྱ་ལ། སྤང་བྱ་ཉོན་མོངས་ལ་ལྟག་པར་མཁས་པར་བྱ་བའི་བྱིད། འདིར་ལྟ་བུ་
བྱེ་ནས་བརྩར་བསྟན་ནོ། །ཁྲོ་བ་སོགས་ཉི་ཤུ་ནི། ཅུ་བའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ཆར་
གཏོགས་ཡིན་པ་དང་། སེམས་ཉོན་མོངས་པར་བྱེད་པ་དང་། ཅུ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་
སྟོབས་ཆེན་འཕེལ་ཞིང་སྐྱེ་བ་དང་"ཉེ་བས་"ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ཞེས་བྱའོ། །

^༡ <<སྒྲུ>><<སྒྲུ>> བསྒྲུབས།

^༢ <<ཞོལ>> གཏོད་བ།

^༣ <<ཞོལ>> + ཅན།

^༤ <<ཞོལ>> -

གཉིད་ལ་སོགས་པ་བཞི་ནི། གུན་སྒོར་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་དབང་གིས་དགེ་
མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་གང་དུ་ཡང་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་གཞན་འགྱུར་ཞེས་བྱའོ། །སྒོ་བ་
དཔོན་སྒོ་བརྟན་གྱིས་སེམས་སེམས་བྱུང་འདི་དག་གནས་དང་། དམིགས་པ་
དང་། དུས་དང་། རྗེས་མཚུངས་པ་ཉིད་གྱིས་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ཡིན་གྱི། རྣམ་པར་
ཤེས་པ་དང་བྱུང་མེད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རྣམ་པ་མཚུངས་པས་ནི་མ་ཡིན་
ནོ་ཞེས་བཤད་པ་ནི། གཟུགས་འཛིན་དབང་ཤེས་གཙོ་འཁོར་ལྟ་བུ། གཟུགས་གྱི་
རྣམ་པར་ཤར་ཞིང་དེ་དམིགས་པ་ཙམ་གྱིས་གཙོ་བོའི་མཚན་ཉིད་རྫོགས་པའི་དོན་
གྱི་གཟུགས་རྣམས་^༡ འཆར་ཚུལ་མི་འདྲ་བར་ཁས་སྒྲངས་ན། ཉེས་པ་དུ་མར་འགྱུར་
བའི་ཕྱིར། གཞན་རྣམས་གོ་བར་སྒྲ་ལ། རྗེས་མཚུངས་པའི་དོན་ནི། གཙོ་བོ་སེམས་
གཅིག་གི་འཁོར་དུ་ཚོར་བ་ལྟ་བུ་ཡང་གཅིག་ཁོ་ན་བྱུང་གི། རིགས་མཐུན་གཉིས་མི་
འབྱུང་བའི་དོན་ཏོ། །

གཉིས་པ་ལ་རྒྱག་ །གུན་འགྲོ་བཤད་པ་དང་། ཡུལ་སོ་སོར་ངེས་པ་ལྡ་བཤད་པ་
དང་། དགེ་བ་བརྩ་གཅིག་བཤད་པ་དང་། ཅ་བའི་ཉོན་མོངས་རྒྱག་བཤད་པ་དང་། ཉེ་
བའི་ཉོན་མོངས་ཉི་ཤུ་བཤད་པ་དང་། གཞན་འགྱུར་བཞི་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་
གསུམ། སེམས་པ་དང་། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། རེག་པའོ། །ཚོར་བ་དང་། འདུ་ཤེས་
ནི་སྒར་བཤད་པས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

དང་པོ་ལ། ཇི་བ་དང་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་པ་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་
མཚན་ཉིད་དང་བྱེད་ལས་སོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་ཞེས་ཏེ། རང་དང་མཚུངས་ལྡན་

༡ <<སྒྲ་>><<སྒྱུ>> གཟུང་ནམ།

གྱི་སེམས་ཡུལ་ལ་གཡོ་བར་བྱེད་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་རིག་པ་ལོ། །མངོན་པར་འདུ་
བྱེད་པ་ནི་རྫོགས་ལེན་ལ་ཀུན་སྒྲིབ་མེད་ཀྱང་རེག་^༡ པ་ཙམ་གྱིས་ལྷགས་གཡོ་བར་
བྱེད་པ་ལྟར་འདི་ཡང་ཡོད་ཙམ་གྱིས་སེམས་སྒྲིན་ཡོན་ཙན་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་ལ་
ཀུན་ཏུ་གཡོ་བར་བྱེད་པའི་དོན་ཏོ། །རི་སྐད་དུ། སྐད་ཅིག་གཞན་དུ་མི་གནས་
ཤིང་། །བྱེད་མེད་ཡིད་ཀྱང་གང་གིས་ནི། །བྱེད་དང་ལྟར་^༢ བཅས་སྤང་བྱེད་
པ། །སེམས་པ་དེ་ནི་ཡིད་གྱི་ལས། །ཞེས་བྱེད་བཤད་^༣ དུ་བྲངས་པ་ལྟར་རོ། །

སེམས་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པའི་ཞེས་སྒྲོས་པས་ཚོག་མོད། ཡིད་གྱི་ལས་ཞེས་
སྒྲོས་ཅི་དགོས་ཤིན། །ཁ་ཅིག་རྒྱུད་གི་ཁམས་ལ་ཡང་ཐལ་བར་འགྱུར་བས་དེ་ལས་
ཁྱད་པར་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྒྲོས་པར་འདོད་ལ། སྒྲོབ་དཔོན་སྒྲོ་བརྟན་སེམས་པར་འདུ་
བྱེད་པ་ཙམ་སེམས་བྱུང་གཞན་ལ་ཡང་ཡོད་པས་དེ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་བྱ་བའི་
ཕྱིར། དེ་དང་ཡིད་གྱི་ལས་དོན་གཅིག་ཀྱང་། མཁས་པའི་མཁས་པ་ཞེས་པ་ལྟར་བྱེ་
བྲག་ཏུ་བྱེ་ནས་སྒྲོས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། དགོ་བ་དང་ཞེས་ཏེ། གང་ལ་འཇུག་པ་
དང་། གང་འཇུག་པ་དང་། རི་ལྟར་འཇུག་པ་གསུམ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ། རི་བ་དང་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཡིད་ལ་^༤ ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་
ལ། མཚན་ཉིད་དང་བྱེད་ལས་སོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་ཀྱི་ཞེས་ཏེ། རང་དང་མཚུངས་
ལྡན་གྱི་སེམས་དམིགས་པ་བྱེ་བྲག་པ་ལ་གཏོད་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་^༥ རིག་

^༡ <<ཞོལ་>> རིག་

^༢ <<སྒྲོ་>><<སྒྲོ་>> ལྟར།

^༣ <<སྒྲོ་>> ཤེས་བྱེད། <<སྒྲོ་>> བྱེ་བཤད།

^༤ <<ཞོལ་>> + ལ།

^੧ 'བཏོ། །སེམས་བ"དང་ཡིད་བྱེད་^੧ གཉིས་ཀྱི་བྱེད་བར་ནི་སེམས་བས་སེམས་སྒྲིང་
ཡུལ་ལ་གཡོ་བར་བྱེད་བ་ཡིན་ལ། ཡིད་ལ་བྱེད་བས་དམིགས་བ་བྱེ་བྲག་བ་ལ་ཡང་
དང་ཡང་དུ་གཏོད་བ་ཡིན་ནོ། །བསམ་གཏན་གྱི་ཉེར་བསྟོགས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་
ཡིད་ལ་བྱེད་བ་ནི། དམིགས་བ་ལ་རྒྱུན་ལྡན་དུ་གཏོད་བར་བྱེད་བ་ཡིན་ནོ། །བྱེད་
ལས་ནི། དམིགས་བ་ལ་ཞེས་ཏེ། དམིགས་བ་གཞན་ལ་གཡོ་མེད་དུ་འཛིན་བཏོ། །

གསུམ་བ་ལ། ཇི་བ་ནི། རེག་བ་ཞེས་སོ། །ལན་ལ། མཚན་ཉིད་དང་བྱེད་ལས་
སོ། །དང་བོ་ནི། གསུམ་ཞེས་ཏེ། ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་འདུས་ནས་དབང་བོ་
འགྲུར་བ་དང་འབྲ་བའི་བདེ་སོགས་སྤོང་གྲུར་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཡུལ་གཅོད་པས་
རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་^੨ "རེག་^੩ 'བཏོ། །དབང་བོའི་འགྲུར་བ་ནི། དབང་བོ་ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་བ་
སོགས་དང་ཕྱད་པས་ཚོར་བ་བདེ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱར་འགྲུར་བ་ལྟར། "རེག་^੪ 'བ་
ཡང་ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་བ་སོགས་བཅད་པས་ཚོར་བ་གསུམ་གྱི་རྒྱར་འགྲུར་བས་
ན། དབང་བོའི་འགྲུར་བ་དང་འབྲ་བས་དབང་བོའི་འགྲུར་བ་ཞེས་བྱའོ། །གཉིས་བ་ནི།
ཚོར་བའི་ཞེས་སོ། །ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་བ་སོགས་བཅད་པས་ནང་དུ་ཕན་གཞོད་ཉམས་
སུ་སྤོང་བར་འགྲུར་བའོ། །རྒྱ་འབྲས་ཡིན་ན། སེམས་གཅིག་གི་འཁོར་དུ་དུས་མཉམ་
དུ་འབྱུང་བ་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རེག་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ཚོར་བ་བྱི་མ་
སྒྲི་བས་འགལ་བ་མེད་དོ། །

੧ <<ཞོལ>> རིགས།

੨ <<ཞོལ>> -

੩ <<ཞོལ>> རིགས།

੪ <<ཞོལ>> དེ་དག

གཉིས་པ་ཡུལ་སོ་སོར་ངེས་པ་ལ་ལྟ་ཡོད་པའི་དང་སོ་འདུན་པ་ལ། སྤེ་བ་དང་
ལན་ནོ། །དང་སོ་ནི། འདུན་པ་ཞེས་ཏེ། གཉིས་པ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་བྱེད་ལས་
སོ། །དང་སོ་ནི། འདོད་པའི་ཞེས་ཏེ། བསམ་པའི་དངོས་སོ་ལ་དམིགས་ནས། རོན་དུ་
གཉེར་བས་རབ་ཏུ་སྤྲེ་བའི་རིག་པའོ། །དབྱེ་ན་སྤང་བར་འདོད་པ་དང་། མི་འབྲལ་བར་
འདོད་པ་དང་། རོན་དུ་གཉེར་བའི་འདུན་པའོ། །མ་བསམས་པ་ལ་འདུན་པ་མེད་པས་
ཡུལ་སོ་སོར་ངེས་པ་བསྟན་ཏོ། །ལྟ་བར་རོན་དུ་གཉེར་བ་སོགས་དུ་མ་ཡོད་པས། དེ་
དང་དེ་ཞེས་སྒྲོས་པའི་ཆོག་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། བཙུན་འབྲུས་ཞེས་
ཏེ། འདུན་པ་ཆོས་ཅན། བྱེད་ལས་བྱུང་བར་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ། བཙུན་འབྲུས་ཚོམ་པའི་
རྟེན་བྱེད་པའི་ཕྱིར། འོག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་དེ་དང་འདྲ་བར་སྦྱར་བར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་མོས་པ་ལ་སྤེ་བ་ནི། མོས་པ་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལན་ལ། མཚན་ཉིད་
དང་བྱེད་ལས་སོ། །དང་སོ་ནི། ངེས་པའི་ཞེས་ཏེ། ཚད་མས་ངེས་ཟིན་པའི་ཡུལ་ལ་
འདི་ཁོ་ན་ལྟར་ཡིན་གྱི་གཞན་དུ་མ་ཡིན་ནོ་སྟེ་འདི་ན་པས་རབ་ཏུ་སྤྲེ་བའི་རིག་
པའོ། །བྱེད་ལས་ནི། མི་འབྲེལ་གས་པ་ཞེས་ཏེ། མོས་པ་གཅེས་སུ་བྱེད་པས་པ་རོལ་གྱི་
ཚོལ་བས་རང་གི་བྱུང་མཐའ་ལས་སྦྱར་བར་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་ལོ། །གསུམ་པ་བྲན་པ་
ལ་སྤེ་བ་ནི། བྲན་པ་ཞེས་སོ། །ལན་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། འདིས་པའི་ཞེས་ཏེ་སྤྲར་འདིས་
པའི་དངོས་སོ་ལ་དམིགས་ནས། རྣམ་པ་སེམས་ཀྱི་དམིགས་པ་བརྗེད་པ་མེད་པར་
བྱེད་པས་སྤྲེ་བའི་རིག་པའོ། །བྱེད་ལས་ནི། རྣམ་པར་ཞེས་ཏེ། དམིགས་པ་ལ་སེམས་
མི་གཡེང་བའི་ལས་ཅན་ནོ། །དབང་ཤེས་ཀྱི་འཁོར་དུ་བྱུང་དུ་མི་རུང་བར་འགྱུར་
ཏེ། ད་ལྟར་བ་ལ་དམིགས་པས་སྤྲར་འདིས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེན། ཡང་དང་ཡང་དུ་

ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་ཡུལ་གང་ཡང་རྒྱུན་ལ་འདྲིས་པའི་དངོས་པོར་བཏགས་
པས་སྒྲིན་མེད་དོ། །

ཁ་ཅིག་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པའི་ཆེ། ཚུལ་ཉིད་སྤར་མཛོད་སྤུས་དུ་རྟོགས་པ་མེད་
པས་བྲན་པ་མེད་པར་འདོད་པ་ནི། རྣམ་གཞག་མ་ཆགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཚུལ་མཆོག་
མན་ཆད་དུ། ཚུལ་ཉིད་ཅམ་རྟོགས་ཟེན་མ་བཟེད་པར་ཡོད་པའི་བྱིར་རོ། །གཞན་དུ་
ན། བྱང་ཚུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་བདུན་མ་ཆང་བར་འགྱུར་རོ། །

བཞི་པ་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་བྲི་བ་ནི། ཉིང་ངེ་འཛིན་ཅེས་སོ། །ལན་ལ་མཚན་ཉིད་ནི།
བརྟགས་པའི་ཞེས་ཏེ། བརྟགས་ཟེན་པའི་དངོས་པོ་ལ་དམིགས་ནས་རྒྱན་ལྡན་དུ་འཛིག་
པའི་སེམས་ཅེ་གཅིག་པར་བྱེད་པས་རབ་རྩ་བྱེ་བའི་རིག་པའོ། །བྱེད་ལས་ནི། ཤེས་
པའི་ཞེས་ཏེ། སེམས་མཉམ་པར་བཞག་པ་ལས། ཇི་ལྟ་བཤམ། ཇི་སྟེད་པ་ཤེས་པའི་
ཤེས་རབ་སྦྱེད་པར་བྱེད་པས་སོ། །ལྟ་བ་ཤེས་རབ་ལ་བྲི་བ་ནི། ཤེས་རབ་ཅེས་ཏེ། ལན་
ལ་མཚན་ཉིད་ནི། བརྟགས་པ་ཞེས་ཏེ། བརྟགས་བྱའི་དངོས་པོ་སྒྲིན་དང་ལྡན་
པའམ། ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་སོགས་རབ་རྩ་རྣམ་པར་འབྱེད་པས་བྱེ་བའི་རིག་
པའོ། །བྱེད་ལས་ནི། མཐའ་གཅིག་རྩ་ངེས་པར་བྱེད་པས་སོམ་ཉི་ལྟོག་པའི་ལས་ཅན་
རོ། །གསུམ་པ་དག་བ་བཅུ་གཅིག་ལ་དོན་བྱུག་རྩ་བལྟ་སྟེ། ཡིད་ཆེས་པའི་དུས་སུ་
འབྱུང་བའི་དད་པ་དང་། སྤྲིག་པ་ལས་བརྒྱུག་པའི་དུས་སུ་འབྱུང་བའི་ངོ་ཚ་ཁྲེལ་ཡོད་
དང་། དག་བ་ལ་འཇུག་པའི་དུས་སུ་འབྱུང་བའི་མ་ཆགས་པ་སོགས་བཞི་
དང་། འཛིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་ཆགས་བྲལ་བསྟོམ་པའི་དུས་སུ་འབྱུང་བ་ཤིན་རྩ་

སྤངས་པ་དང་། འདིག་ཉེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་^༡ ། གྲི་ཆགས་བྲལ་སྒོམ་པའི་དུས་སུ་
འབྱུང་བ་བག་ཡོད་དང་བཏང་སྒོམས་དང་། སེམས་ཅན་ལ་པན་འདོགས་པའི་དུས་སུ་
འབྱུང་བའི་རྣམ་པར་མི་འཆེ་བའོ། །

དང་པོ་ལ་གཉིས། ཇི་བ་དང་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། དད་པ་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་
མཚན་ཉིད་དང་བྱེད་ལས་སོ། །དང་པོ་ནི། ཡོད་པ་ཉིད་ཅེས་ཏེ། ལས་འབྲས་སོགས་
ཇི་ལྟར་གནས་པ་དེ་ལྟར་ཡོད་སྟུང་དུ་ཡིད་ཆེས་བ་དང་དང་བ་དང་འདོད་པ་གང་རུང་
གི་རྣམ་པ་ཅན་གང་ཞིག །མ་དད་པའི་དངོས་ཀྱི་གཉེན་པོ་བྱེད་པའི་རིག་པའོ། །དག་
མི་དགའི་ལས་འབྲས་དང་། སྤྱག་ཀུན་ཆུ་འབྲས་སོགས་སྤྱོད་པ་མེད་པར་ཡོད་པས་ན་
ཡོད་པ་ཉིད་དང་། དེ་ལ་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་གནས་སྟུང་དུ་ཡིད་ཆེས་པ། མཛོན་པར་ཡིད་
ཆེས་པའི་དད་པ་དང་། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཅན་གྱི་ཡོན་
ཏན་མཐོང་ནས་སེམས་དང་བར་བྱེད་པ་དང་བའི་དད་པ་དང་ནོར་བུ་ཆུ་རྒྱངས་བྱེད་
ཀྱིས་ཚུའི་རྣལ་པ་སེལ་བར་བྱེད་པ་བཞིན་ནོ། །འགོག་པ་དང་ལམ་གྱི་བདེན་པ་
སོགས་འབད་ན་ཐོབ་རུས་པ་ལ་ཐོབ་པར་བྱའོ་སྟུང་པ་འདོད་པའི་དད་པ་སྟེ་དད་པ་
གསུམ་སོ། །གཉིས་པ། ^༢ འདུན་པའི་ཞེས་ཏེ། དད་པས་ཡོད་པ་ལ་སོགས་པར་ཡིད་
ཆེས་ནས་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པ་འཐེན་པར་བྱེད་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རོ་ཆ་ཤེས་པ་དང་། ཁྲེལ་ཡོད་པའོ། །དང་པོ་ལ་བྲི་བ་ནི།
རོ་ཆ་ཞེས་སོ། །ལན་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། བདག་ཉིད་ལ་ཞེས་ཏེ། རང་རྒྱུ་མཚན་དུ་
བྱས་ནས་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ལ་འཛེམ་པས་རབ་དུ་བྱེ་བའི་རིག་པའོ། །བྱེད་ལས་ནི། ཉེས་

༡ <<ཐ་>><<སྤྱ>> གྲིག

༢ <<ཐ་>><<སྤྱ>> + ཉི།

པར་ཞེས་ཏེ། སྒོ་གསུམ་གྱི་ཉེས་སྡོད་སྒོམ་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །གཉིས་པ་ཁྲེལ་ཡོད་ལ་ངི་བ་ནི། ཁྲེལ་ཡོད་པ་ཞེས་སོ། །ལན་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། གཞན་ལ་ཞེས་ཏེ། གང་ཞིག་གཞན་ནས་ཆོས་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ནས། ཉེས་སྡོད་ལ་འདྲེས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་རིག་པའོ། །བྱེད་ལས་ནི། དེའི་ཞེས་ཏེ། སྤྲ་མ་ལྟར་རོ། །

གསུམ་པ་ལ་བཞི། མ་ཆགས་པ་དང་། ཞེ་སྤང་མེད་པ་དང་། གཉི་ཟུག་མེད་པ་དང་། བཙུན་འགྲུས་སོ། །དང་པོ་ལ་ངི་བ་ནི། མ་ཆགས་པ་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་¹ལན་ལ་དམིགས་པ་དང་ཆུས་པ་གཉིས་ཀྱིས་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་ནི། སྤིང་པ་དང་ཞེས་ཏེ། སྤིང་པའི་ཡོ་བྱད་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ལ་ཆགས་པའི་དངོས་ཀྱི་གཉེན་སོ་བྱེད་ཅིང་། དེ་ལ་ཡིད་འབྱུང་ནས་མ་ཆགས་ཤིང་། མི་ལེན་པའི་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་སེམས་བྱུང་རོ། །བྱེད་ལས་ནི། ཉེས་པར་ཞེས་ཏེ། འོག་མ་གཉིས་དང་བཅས་པ་གོ་སྤྱོད། །གཉིས་པ་ལ་ངི་བ་ནི། ཞེ་སྤང་མེད་པ་ཞེས་སོ། །ལན་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། སེམས་ཅན་ཞེས་ཏེ། ཆོས་གསུམ་གང་རུང་ལ་དམིགས་ནས་ཞེ་སྤང་དངོས་སུ་འདྲེས་ཤིང་གཞོད་པ་བྱ་བར་འདོད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཀྱན་ནས་མནར་སེམས་མེད་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་རིག་པའོ། །

གསུམ་པ་ལ་ངི་བ་ནི། གཉི་ཟུག་མེད་པ་ཞེས་སོ། །ལན་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། ཆུས་པར་ཞེས་ཏེ། སྤྱིས་ཐོབ་དང་། ཐོས་པ་དང་། བསམ་པ་དང་། བསྒོམས་བྱུང་གང་རུང་གི་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས། གཉི་ཟུག་གི་གཉེན་སོ་བྱེད་ཅིང་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་བརྟེན་པ་དང་བཅས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་རིག་པའོ། །བརྟེན་པ་ནི་ཤེས་རབ་

དང་། བཙུན་འབྲུས་དང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་ཏོ། །ཤེས་རབ་ཀྱི་རྣམས་གཉིས་མཚུངས་པར་
ལྷན་པ་མི་སྲིད་པས། འདིར་ནི་བཙུན་འབྲུས་སམ། ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་མཚུངས་པར་
ལྷན་པའི་ཤེས་རབ་ལ་བརྟན་པ་དང་བཅས་པ་ཞེས་བྱའོ། །

བཞི་པ་ལ་བྲི་བ་ནི། བཙུན་འབྲུས་ཞེས་སོ། །ལན་ལ་དབྱེ་བའི་སྒྲོ་ནས་མཚན་
ཉིད་བཤད་པ་ནི། གོ་ཆད་ཞེས་ཏེ། དགེ་བ་ལ་སེམས་མངོན་པར་སྒྲོ་བར་བྱེད་པས་
རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་རིག་པའོ། །དང་པོར་བསམ་པའི་སྒྲོ་ནས་མངོན་པར་སྒྲོ་བ་དང་། དེའི་
འོག་ཏུ་སྒྲོར་བས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ན་སྒྲོ་བ་དང་། དགེ་བ་སྦྱེས་པ་ན་སེམས་མི་ལྷུ་
པའི་དབང་ཏུ་བྱས་ནས། མི་^༡འགོང་^༢བ་སྟེ། བདག་དཔལ་པར་བཟུང་ནས་སེམས་
ལྷུ་པ་མེད་པའི་སྒྲོ་བའོ། །གཞན་ལ་སོགས་པའི་འགལ་རྒྱུན་^༣ཀྱི་^༤མི་ལྷོག་པར་
སེམས་སྒྲོ་བ་དང་། མ་ཉམས་པ་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱེད་པའི་དབང་ཏུ་བྱས་ནས། དགེ་
བ་ཅུད་ཟད་ཅོམ་གྱིས་ཚོག་པར་མི་འཛིན་པ་ལ་སེམས་མངོན་པར་སྒྲོ་བའོ། །བྱེད་
ལས་ནི། དགེ་བའི་ཞེས་ཏེ། དགེ་བ་མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་དང་། ཐོབ་པ་མཐར་
ཕྱིན་པའི་ལས་ཅན་འོ། །

བཞི་པ་ལ་བྲི་བ་ནི། ཤིན་ཏུ་ཞེས་སོ། །ལན་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། ལུས་དང་ཞེས་
ཏེ། སེམས་དགེ་བའི་དམིགས་པ་ལ་རི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་ཏུ་བགོལ་ཏུ་རུང་བའི་
ལག་རྒྱུས་འཛོག་པར་བྱེད་ཅིང་། ལུས་དང་སེམས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་རྒྱུན་གཙོད་
པར་བྱེད་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །ལུས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་ལུས་ལས་
སུ་མི་རུང་བ་བཀག་ནས་ཤིང་བལ་གྱི་འདབ་མ་སྒྲོད་པ་ལྟར། དགེ་བ་ལ་བགོལ་རུང་

༡ <<ཞོལ་>> འགོ< <ལྷ་>> > འགོད།

༢ <<ལྷ་>><<སྒྲོ་>> ཀྱིས།

དུ་བྱེད་པའོ། །སེམས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་ཉོན་མོངས་པ་སོགས་ཀྱི་དབང་གིས་དགེ་
བ་སྐྱབ་པ་ལ་ལས་རུང་དུ་མ་གྱུར་པ་སྟེ། དེ་བཀག་ནས་རི་ལྟར་འདོད་འདོད་དུ་དགེ་
བ་ལ་ལས་རུང་དུ་བྱེད་པའོ། །ལུས་སེམས་ལས་སྤུ་རུང་བར་བྱེད་པའི་སེམས་རྒྱང་
ལ་ལུས་སེམས་ཤིན་ཏུ་སྤྱངས་པ་ཞེས་བྱའི། ལུས་སེམས་དངོས་ནི་མ་ཡིན་
འོ། །རྒྱས་པར་སྒྲ་མ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་མཛད་པའི་པར་བྱིན་ལམ་རིམ་གྱི་ཞི་
གནས་སྐྱབ་པའི་སྐྱབས་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །བྱེད་ལས་ནི། སྐྱབ་པ་ཞེས་ཏེ། ཤིན་
སྤྱངས་ལ་གནས་པའི་དབང་གིས་གནས་ངན་ལེན་ལས་གནས་གྱུར་པ་ཐོབ་པར་
འགྱུར་བའི་བྱེད་པའོ། །

ལྷ་པ་ལ་གཉིས། བག་ཡོད་དང་། བཏང་སྟོམས་སོ། །དང་པོ་ལ་རི་བ་ནི། བག་
ཡོད་པ་ཞེས་སོ། །ལན་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། མ་ཆགས་པ་དང་ཞེས་ཏེ། དུག་གསུམ་
མེད་པ་བཙོན་འགྲུས་དང་བཅས་པ་ལ་བཏགས་པའི་བཏགས་ཆོས་གང་ཞིག །དགེ་
བའི་ཆོས་བསྟོམས་ཤིང་། ཟག་བཅས་ལས་སེམས་བསྐྱང་བས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་རིག་
པའོ། །དགེ་བའི་ཆོས་ནི་ཟག་བཅས་དང་ཟག་མེད་དོ། །སེམས་བསྐྱང་བ་ནི། ཟག་པ་
མངོན་གྱུར་སེལ་བ་དང་། ས་བོན་འཛིག་ཏེན་པའི་ལམ་གྱིས་ཉམས་སྦྱང་པར་
བྱེད། འཛིག་ཏེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གྱིས་བྱངས་འབྱེན་པའོ། །འཇུག་པའི་
དམིགས་རྣམ་ལོག་པའི་དམིགས་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །བྱེད་ལས་ནི།
འཛིག་ཏེན་པ་ཞེས་ཏེ། བསྐྱབ་བྱ་བྱུན་ཆོགས་ཐམས་ཅད་མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་
དང་། ཐོབ་པ་མི་ཉམས་པར་བྱེད་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་རི་བ་ནི། བཏང་སྟོམས་ཞེས་སོ། །ལན་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། མ་

ཆགས་པ་དང་། ཞེས་ཏེ། དུག་གསུམ་མེད་པ་བརྩོན་འགྲུས་དང་བཅས་པ་ལ་
བཏགས་པའི་བཏགས་ཆོས་གང་ཞིག །བྱིང་ཚྲོད་འགོག་པའི་རྩལ་བ་ཆེན་པོས་
བསྐྱིམ་མི་དགོས་པར་སེམས་བྱིང་ཚྲོད་ཀྱིས་མི་ཉམས་པར་བྱེད་པས་རབ་རྩ་བྱེ་
བའི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །སེམས་དགེ་བའི་དམིགས་པ་ལ་བཞག་པའི་ཆེ། བྱིང་ཚྲོད་
ཅུང་ཟད་བྱུང་དུ་དོགས་ཀྱང་བསྐྱིམ་པ་དང་བཅས་པས་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཆེ་མི་
འབྱུང་བ་སེམས་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་དུས་དང་། བྱིང་ཚྲོད་ཀྱི་གཉེན་པོ་བརྟེན་པའི་
བསྐྱིམ་པ་མི་དགོས་པར་དུ་སེམས་པ་རྣམས་ཀྱི་དུས་དང་། ཐ་མར་ཉིང་རེ་
འཛིན་ལ་མཉམ་པར་བཞག་ཕྱིན་ཆད་རྩལ་བ་མ་བྱས་ཀྱང་བྱིང་ཚྲོད་མི་འབྱུང་བར་
ཐག་ཆོད་པ་སེམས་ལྟན་ཀྱིས་གྲུབ་པར་གནས་པའོ། །བྱེད་ལས་ནི། ཀུན་ནས་ཞེས་
ཏེ། བྱིང་ཚྲོད་སོགས་ཀྱི་སྐབས་མི་འབྱེད་པའོ། །

དུག་པ་ལ་བྱི་བ་ནི། རྣམ་པར་ཞེས་སོ། །ལན་ལ་མཆན་ཉིད་ནི། ཞེ་སྤང་མེད་
ཅེས་ཏེ། ཀུན་ནས་མནར་སེམས་མེད་པའི་ཆ་ཤས་གང་ཞིག །སེམས་སྤྱག་བསྐྱལ་
ཅན་ལ་དེ་དང་བྲལ་ན་སྦྱུང་དུ་མི་བཟོད་པས་རབ་རྩ་བྱེ་བའི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །བྱེད་
ལས་ནི། སེམས་ཅན་ལ་གསོད་པ་དང་། བརྟེན་པ་སོགས། རྩོམ་མི་འཆམ་པའི་ལས་
ཅན་ནོ། །བཞི་པ་རྩ་བའི་ཉོན་མོངས་བཤད་པ་ལ་དུག་གི་དང་པོ་འདོད་ཆགས་ལ་བྱི་བ་
ནི། འདོད་ཆགས་ཞེས་སོ། །ལན་ལ་མཆན་ཉིད་ནི། ཁམས་གསུམ་པའི་ཞེས་ཏེ། རྟེན་
དང་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཟག་བཅས་ཀྱི་དངོས་པོ་ལ་རང་གི་ངོ་བོའི་སྒོ་
ནས་ཡིད་འོང་དུ་མཐོང་ནས་དོན་དུ་གཉེར་བས་རབ་རྩ་བྱེ་བའི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །བྱེད་

ལས་ནི། ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་གི་སྒོ་ནས་སྤྱག་བསྐུལ་བསྐྱེད་པའི་ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ཁོང་ཁོ་ལ་ངེ་བ་ནི། ཁོང་ཁོ་བ་ཞེས་སོ། །ལན་ལ་མཆན་ཉིད་ནི།
སེམས་ཅན་ཞེས་ཏེ། དམིགས་ལྷན་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཆོས་གསུམ་གང་
རུང་ལ་དམིགས་ནས་མི་བཟོད་ཅིང་གཞོད་པ་བྱ་བར་འདོད་པ་ཀྱན་ནས་མནར་
སེམས་བས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །བྱེད་ལས་ནི། རིག་པར་ཞེས་ཏེ།^༡ མི་
འདོད་པ་ལ་དངོས་སུ་སྦྱོར་བ་དང་། མི་འདོད་པའི་རྒྱ་ལ་སྦྱོར་བའོ། །

གསུམ་པ་ང་རྒྱལ་ལ་ངེ་བ་ནི། ང་རྒྱལ་ཞེས་སོ། །ལན་ལ་མཆན་ཉིད་ནི། འཛིག་
ཆོག་པ་ཞེས་ཏེ། ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་དང་ལྷན་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །འཛིག་
ལྷ་ལ་བརྟེན་ཅིང་སེམས་ཁེངས་པའི་གཞི་གང་རུང་ལ་སེམས་དམིགས་ནས་སེམས་
ཁེངས་པའི་ལྷན་པ་ཅན་གྱི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །བྱེད་ལས་ནི། མི་གྲུས་པ་ཞེས་
ཏེ། དངོས་དང་"རྒྱུད་^༢ བས་མི་འདོད་པ་ལ་སྦྱོར་བའོ། །བཞི་པ་མ་རིག་པ་ལ་ངེ་བ་ནི།
མ་རིག་པ་ཞེས་སོ། །ལན་ལ་མཆན་ཉིད་ནི། ཁམས་གསུམ་པའི་ཞེས་ཏེ། རྟེན་དང་
ལྷན་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །སྲིད་པའི་སས་བསྐྱུས་པའི་མི་ཤེས་པ་གང་
ཞིག །བདག་མེད་པའི་དོན་རིག་པའི་འགལ་བ་མི་མ་སྤྱན་ཕྱོགས་སོ། །བྱེད་ལས་ནི།
ཆོས་ལྷན་པ་ལ་ཞེས་ཏེ། ལོག་རྟོག་དང་། ཐེ་ཆོམ་དང་། ཉོན་མོངས་དང་ལས་དང་
ཆོའི་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་གསུམ་སྐྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །

ལྷ་པ་ཐེ་ཆོམ་ལ་ངེ་བ་ནི། ཐེ་ཆོམ་ཞེས་སོ། །ལན་ལ་མཆན་ཉིད་ནི། བདེན་པ་
ཞེས་ཏེ། དམིགས་པ་དང་ལྷན་པས་ཤེས་པར་བྱའོ། །འཕགས་པའི་བདེན་པ་དང་

^༡ <<ཞོལ་>> ཞིག་སྟེ།

^༢ <<སྤྱ་>><<སྦྱ་>> བརྒྱད།

ལས་འབྲས་སོགས་གང་རུང་ལ་དམིགས་ནས་མཐའ་གཉིས་སུ་དོགས་པའི་རབ་ཏུ་
བྱེ་བའི་སེམས་བྱུང་གང་ཞིག་། དག་པོ་ལ་བར་དུ་གཙོད་བྱེད་དོ། །བྱེད་ལས་ནི། དག་
པོའི་ཞེས་ཏེ། དག་པོ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཐོས་ནས་མི་འཇུག་པར་བྱེད་པའོ། །དུག་པ་ཉོན་
མོངས་ཅན་གྱི་ལྟ་བུ་ལ་གསུམ། སོ་སོའི་མཆན་ཉིད་དང་། ལྷན་གྲངས་ངེས་པའི་རྒྱ་
མཆན་དང་། འཛིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བུ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཞད་པའོ། །དང་པོ་ལ་ལྟ་ཡོད་པའི་
དང་པོ་འཛིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བུ་ལ་བྱི་བ་དང་ལན་ནོ། །"བྱི་བ་ནི།"འཛིག་ཚོགས་ལ་
ཞེས་སོ། །ལན་ལ་མཆན་ཉིད་ནི། ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཞེས་ཏེ། དམིགས་པ་དང་རྣམ་པ་
དང་། རྣམ་པའི་རྣམ་གྲངས་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

ཉེར་ལེན་གྱི་སྤང་པོ་ལ་དམིགས་ནས་རང་དབང་བའི་ངོ་སྤྲོད་པའོ། །ང་ཡི་འོ་
སྤྲོད་པའི་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་ནོ། །སྤང་པོའི་ཚོགས་རྒྱུན་གང་ལ་ཡང་
བཏགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ང་དང་ང་ཡིར་ཞེན་པའི་འཛིག་ལྟ་སྤྲོད་ལ་ཡོད་ཀྱི། དེ་
འབྲའི་གང་ཟག་ཇི་པོ་དང་། སྤང་པོ་དེའི་དབང་སྤྲུང་བྱུང་འཛིན་པ་ནི། ཀུན་བཏགས་
མ་གཏོགས་ལྟ་སྤྲོད་ལ་མེད་དོ། །བདག་དང་བདག་གི་ཞེས་པ་ནི། མཐར་འཛིན་གྱི་
རྣམ་པ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་བྱེད་པའོ། །ཡང་དག་པར་ཞེས་པ་ནི། བསམ་བསམ་བདེན་པ་
ཡང་དག་པར་ལྟ་བུ་དང་། ཇེས་སུ་ལྟ་བུ་ནི་དེ་ལྟར་ཉོན་པར་བྱེད་པའོ། །རྣམ་གྲངས་
རྣམས་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ། དེ་ལ་མི་སྒྲིག་པ་དང་། དོན་དུ་གཉེར་བ་དང་། རབ་ཏུ་
འབྱེད་པ་དང་། མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་། དམིགས་པར་བྱེད་པའི་དོན་ཏོ། །འོག་མ་
གཉིས་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །བྱེད་ལས་ནི། ལྟ་བུ་གཞན་ཐམས་ཅད་

༡ <<ཞོལ་>> -

༢ <<ཞོལ་>> བྱ།

ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པའོ། །

གཉིས་པ་མཐར་འཛིན་གྱི་ལྟ་བ་ལ་ངི་བ་ནི། མཐར་འཛིན་ཅེས་སོ། །ལན་ལ་
མཚན་ཉིད་ནི། ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཞེས་ཏེ། འདིག་ལྟས་བརྒྱུང་བའི་བདག་དང་བདག་
གི་བ་ལ་རྟག་^༡་བའམ། ཆད་པར་ལྟ་བའི་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་ནོ། །བྱེད་ལས་
ནི། དབྱ་མའི་ཞེས་ཏེ། མཐའ་བྲལ་རྟོགས་པའི་དབྱ་མའི་ལམ་ལ་བར་དུ་གཙོད་པའི་
ལས་ཅན་ནོ། །གསུམ་པ་ལྟ་བ་མཚོག་འཛིན་ལ་ངི་བ་ནི། ལྟ་བ་ཞེས་སོ། །ལན་ལ་
མཚན་ཉིད་ནི། ལྟ་བཞུག་གཞན་ནམས་དང་དེ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་གནས་
ཡུང་པོ་ལ་མཚོག་སོགས་སུ་ལྟ་བའི་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་ནོ། །ཡུལ་དུ་བྱུང་
བས་མཚོག་དང་འདི་ལས་ལྟག་པར་གཞན་མེད་པས། གཙོ་བོ་གཞན་ལས་ཁྱད་
ཞུགས་པས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་དང་འདི་དང་སྟམ་པ་གཞན་མེད་པས་དམ་པར་
ལྟ་བའོ། །བྱེད་ལས་ནི། ལྟ་བཞུག་ལ་ཞེན་པའི་རྟེན་བྱེད་པའོ། །

བཞི་པ་ཚུལ་བྱིས་དང་བརྟུལ་ཞུགས་མཚོག་འཛིན་ལ་ངི་བ་ནི། ཚུལ་བྱིས་
དང་ཞེས་སོ། །ལན་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། ཚུལ་བྱིས་དང་ཞེས་ཏེ། ལྟ་བཞུག་གིས་ཀྱང་
ནས་སྦྱང་བའི་ཚུལ་བྱིས་དང་། ཐ་མལ་པའི་སྤྱོད་པ་སྦྱངས་ནས་གཡང་གཞི་འཆང་
བ་སོགས་ལུས་དག་གི་འཇུག་པ་ངེས་པར་བྱེད་པའི་བརྟུལ་ཞུགས་དང་། དེ་གང་ལ་
བརྟེན་པའི་གནས་ཡུང་པོ་ལ་དམིགས་ནས་དག་^༢་གྲོལ་^༡་སོགས་སུ་ལྟ་བའི་ཤེས་རབ་
ཉོན་མོངས་ཅན་ནོ། །སྤྲིག་པ་འདག་པ་དང་ཉོན་མོངས་ཀྱི་འཆིང་བ་ལས་གྲོལ་བ་དང་
འཁོར་བ་ལས་ངེས་པར་འབྱེན་པ་ལྟ་བའོ། །བྱེད་ལས་ནི། འདོད་པའི་འབྲས་^༢་བྱས་

^༡ <<ཞོལ་>> པའི།

^༢ <<ཞོལ་>> གྲོལ།

^༡ ཐར་བ་སོགས་མི་ཐོབ་ཅིང་མི་འདོད་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པས། ངལ་བ་འབྲས་བུ་
མེད་པའི་ཉེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ལོ། །

ལྷ་པ་ལོག་ལྷ་ལ་ངེ་བཞི། ལོག་པར་ཞེས་སོ། །ལན་ལ་མཆོན་ཉིད་ནི། ཀླུ་ལས་
ཞེས་ཏེ། དགེ་མི་དགེ་བའི་ཀླུ་འབྲས་དང་། ལྷ་མ་ནས་འདིར་འོང་བ་དང་། འདི་ནས་
བྱི་མར་འགྲོ་བ་སོགས་ཀྱི་བྱེད་པ་དང་དགྲ་བཅོམ་པ་སོགས་ཡོད་པའི་དངོས་པོ་གང་
རུང་ལ་དམིགས་ནས་མེད་ཅེས་སྒྲུར་བ་འདེབས་པའམ། སྒྲུབ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་
ལོག་པར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་ལོ། །བྱེད་ལས་ནི། གླང་བྱ་དང་དོར་བྱ་
སྐྱེས་ཐེན་པ་ལ་ལོག་པར་བསྒྲུབ་པ་དང་། དོར་བྱ་དང་གླང་བྱ་འབྲུང་འགྲུར་ལ་བྱིན་ཅི་
ལོག་འཕྲེན་པར་བྱེད་པའོ། །

གཉིས་པ་གངས་ངེས་པའི་ཀླུ་མཆོན་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། ཅོད་སྤང་
ངོ། །དང་པོ་ལ་ངེ་བཞི། ལྷ་བ་ལྷ་པོ་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། བཞི་ནི་ཞེས་ཏེ། ལྷ་བ་ངན་པ་
ལྷར་གངས་ངེས་ཏེ། མེད་པར་ཡོད་པར་སྒྲོ་འདོགས་པའི་ལྷ་བ་བཞི། བལ་ཆེར་ལ་
སྒྲུར་བ་འདེབས་པའི་ལྷ་བ་དང་ལྷར་ངེས་པའི་བྱིར། སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་ལྷ་བ་བཞི་ཡོད་
དེ། ཡུལ་ལ་གང་ཞིག་བདག་མེད་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་ངོ་བོ་ཉིད། ^༢ དེ་རྟག་ཆད་དུ་
འཛིན་པ་བྱུང་བར་དུ་སྒྲོ་འདོགས་པ་དང་། ལྷ་ངན་ལ་མཆོག་དང་། ལྷ་ངན་དང་འབྲེལ་
བའི་སྒྲོད་ངན་ལ་དག་^༣ གྲོལ་ རུ་སྒྲོ་འདོགས་པ་བཞིར་ཡོད་པའི་བྱིར། ལོག་ལྷ་

^༡ <<བྲ>><<སྒྲ>> བྲ།

^༢ <<བྲ>> + དང་།

^༣ <<ཞེལ>> གྲོལ།

ནི། སལ་ཆེར་སྐྱར་འདེབས་དང་། དབང་ལྷག་འགྲོ་བའི་རྒྱར་འཛིན་^༡་སལ་^༢་སོགས་
སྐྱོ་འདོགས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡང་ཡོད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། “ལྟ་ངན་^༣་རྒྱག་ཅུ་ཅ་གཉིས་ལ་དོགས་པ་སྤང་བ་
དང་། ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྟ་བ་བཅུ་བཞི་ལ་དོགས་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་བྲི་བ་ནི།
སྟོན་གྱི་མཐར་ཞེས་ཏེ། ལྟ་ངན་ལྡར་ངེས་ན་མདོ་སྟེ་ཆངས་པའི་བྲ་བ་ལས་གསུངས་
པའི་ལྟ་བ་རྒྱག་ཅུ་ཅ་གཉིས་དེར་ངེ་ལྟར་འདུས་སྟུམ་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་ལན་ནི། གཉིས་སམ་ཞེས་ཏེ། དེ་ལ་འདིར་སྟོན་གྱི་མཐར་རྟོགས་
པའི་ལྟ་བ་ནི་བཅོ་བརྒྱད་དེ། འདི་ལྟར་རྟག་པར་སྤྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་བཞི་དང་། ཁ་ཅིག་
རྟག་པར་སྤྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་བཞི་དང་། རྒྱ་མེད་པར་སྤྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་གཉིས་དང་། མཐའ་
དང་ལྷན་མི་ལྷན་དུ་སྤྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་བཞི་དང་། ལྟ་མི་སྤོང་བར་སྤྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་བཞི་
ཡིན་ལོ། །དེ་ལ་རྟག་པར་སྤྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་བཞི་ནི། བྱི་རོལ་པའི་བསམ་གཏན་པ་འགའ་
ཞིག་གི་སྟོན་གྱི་གནས་རྗེས་སུ་བྲན་པའི་མངོན་ཤེས་ཀྱིས་བར་གྱི་བསྐྱལ་བ་ཉི་ཤུ་
དང་། བཞི་བཅུ་དང་། བརྒྱད་ཅུ་བྲན་པ་དང་། ལྟའི་མིག་གི་མངོན་ཤེས་ཀྱིས་སེམས་
ཅན་ཁ་དོག་བཟང་པོ་དང་ངན་པ་ཤི་བ་རྣམས་དེ་དང་དེ་ཉིད་དུ་སྦྱེ་བར་མཐོང་ནས་
བདག་དང་འཛིག་ཉེན་མཐོང་བ་ལྟར་རྟག་གོ་ཞེས་སྤྲོ་བའོ། །

ཁ་ཅིག་རྟག་པར་སྤྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་བཞི་ནི། ཆངས་ཆེན་གྱི་འཁོར་འགའ་ཞིག་ཤི་
ནས་མིར་སྦྱེས་ནས་དབེན་པར་བསམ་གཏན་བསྐྱབས་ཏེ་མངོན་ཤེས་སྦྱེས་ཏེ་བལྟས་
པས་ཆངས་པ་ཆེན་པོ་མ་ཤི་བར་མཐོང་ནས། ཆངས་པ་ཆེན་པོ་རྟག་ལ་ལྟ་གཞན་

༡ <<ཞོལ>><<སྤྲོ>><<སྤྲོ>>པ།

༢ <<ཞོལ>>ལྟ་བ།

ནམས་མི་ཏྲག་ཅེས་པ་དང་། ཚངས་པ་ཆེན་པོས་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་ནམས་མི་ཏྲག་ཅེས་
 སེམས་མི་འགག་པར་མཐོང་ནས། འབྱུང་བ་ནམས་མི་ཏྲག་ལ་སེམས་ཏྲག་ཅེས་པ་
 དང་། འདོད་ལྷ་ཅེ་བས་རབ་ཏུ་བསྐྱུས་པ་ཞིག་ཅིང་མོས་བྲན་ཤེས་བཞིན་ཉམས་ཏེ། ཤི་
 བ་ན་མིར་སྐྱེས་ཏེ་མངོན་ཤེས་སྐྱེད་དེ་བལྟས་པས་རང་གི་སྤར་གྱི་ཁྲ་བོ་ནམས་མ་ཤི་
 བར་མཐོང་ནས་ལྷ་ཅེ་བས་བསྐྱུས་པ་ནམས་མི་ཏྲག་ལ་གཞན་ནམས་ཏྲག་ཅེས་པ་
 དང་། ལྷ་གྲོགས་ལ་ཡིད་འབྱུགས་པ་ཁ་ཅིག་དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཤི་སྟེ་མིར་སྐྱེས་
 བས། སྤ་མ་ལྟར་མངོན་ཤེས་སྐྱེད་དེ་བལྟས་པས། གཞན་ནམས་མ་ཤི་བར་མཐོང་ནས་
 ལྷ་ཡིད་འབྱུགས་པ་དག་ནི་མི་ཏྲག་ལ་གཞན་ནམས་ཏྲག་གོ་ཞེས་ལྟ་བུ་ལོ། །

རྒྱ་མེད་པར་སྐྱ་བ་ལ་གཉིས་ཀྱི་བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱ་མེད་པར་སྐྱ་བ་
 བོ། གཟུགས་མེད་ནས་ཤི་འཕོས་པའི་སེམས་ཅན་འགའ་ཞིག་འདོད་གཟུགས་སུ་སྐྱེས་
 བ་ན། མངོན་ཤེས་དང་ལྡན་པའི་བྱང་སྟོང་འགའ་ཞིག་གིས་དེའི་རྒྱ་སྤ་མ་གང་ཡིན་
 "ལྟས་" ^༡ མ་མཐོང་ནས་ལྟས་དང་སེམས་སོགས་སྟོ་བྱར་དུ་འབྱུང་བར་བལྟ་བ་དང་། ཏྲག་
 གོ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱ་མེད་པར་སྐྱ་བ་ནི། ཆར་པ་དང་རྒྱང་སོགས་སྟོ་བྱར་དུ་འབྱུང་ཞིང་
 ཤིང་ནམས་ལ་ཡང་རེ་འགའ་མེ་ཏྲོག་དང་འབྲས་སུ་སྟོ་བྱར་དུ་འབྱུང་ཞིང་། རེས་འགའ་
 མི་འབྱུང་བར་མཐོང་ནས་བདག་དང་འདིག་རྟེན་རྒྱ་མེད་པར་སྐྱ་བུ་ལོ། །

མཐའ་དང་ལྡན་མི་ལྡན་དུ་སྐྱ་བ་ནམས་ཀྱི་"བཞི་" ^༢ བོ། ཤི་རོལ་པའི་བྱང་སྟོང་
 མངོན་པར་ཤེས་པ་དང་ལྡན་པ་འགའ་ཞིག་འདིག་རྟེན་གྱི་མཐའ་མ་ཆད་པར་གྱུར་

༡ <<ཞོལ་>> ཏེ།
 ༢ <<བྲ་>><<སྐྱ་>> བལྟས་པས། <<ཞོལ་>> ལྟས།
 ༣ <<ཞོལ་>> གཞི།

ཏམ་ལོན་ཏེ་ཆད་པར་གྱུར་སྟམ་དུ་ཡང་དག་པར་ཆོལ་བར་འདོད་པ་ན། གང་གི་ཆེ་
འཇིག་པའི་བསྐྱལ་བ་དྲན་པ་དེའི་ཆེ་ནི་མཐའ་ཡོད་པའི་འདུ་ཤེས་འབྱུང་ངོ་། གང་གི་
ཆེ་འཆགས་པའི་བསྐྱལ་བ་དྲན་པའི་ཆེ་མཐའ་མེད་པའི་འདུ་ཤེས་འབྱུང་ངོ་། ཡང་དེ་
དག་ལུལ་རྒྱ་ཆེ་བའི་མཐའ་ཡང་དག་པར་ཆོལ་བར་འདོད་པ་ན་གང་གི་ཆེ་ལོག་ཏུ་
མནར་མེད་པ་ཡན་ཆད་ལས་མ་མཐོང་ཞིང་། སྟོང་དུ་བསམ་གཏན་བཞི་བ་མན་ཆད་
ལས་མ་མཐོང་ལ། ཐད་ཀར་ཐམས་ཅད་པ་རོལ་ཐད་པའི་མཐའ་ལ་རྟོགས་པ་ཡིན་
ནོ། །ཕྱི་མ་དེ་དང་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱང་ཡི་གེའི་བྲད་པར་ལ་མངོན་པར་ཞེན་
ལ། རོན་གྱི་བྲད་པར་ལ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། མཐའ་ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན། མེད་པ་ཡང་མ་
ཡིན་པའི་འདུ་ཤེས་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །

ལྷ་མི་སྟོང་བར་སྐྱབ་བ་རྣམས་ཀྱི་བཞི་ནི། རྫོ་མ་བྱང་བ་དང་། རྟོགས་པ་མངོན་
པའི་ང་རྒྱལ་ཅན་དང་། རྫོ་བྱང་བ་རྣམ་པར་མ་ངེས་པ་དང་། ཤེས་པ་ཞན་ཅིང་ཀུན་ཏུ་
མོངས་པ་བཞི་ལས། མངོན་པར་མཐོ་བའི་ལམ་དགེ་བ་དང་། མི་དགེ་བ་དང་ངེས་
པར་ལེགས་པའི་ལམ་སྟུག་བསྐྱལ་དང་། ཀུན་འབྱུང་དང་། འགོག་པ་དང་། ལམ་
རྣམས་ལ་བརྩམས་ཏེ། ཇི་བ་ཇིས་པ་ན། བདག་ནི་ལྷ་མི་སྟོང་བ་ཡིན་ནོ་སྟམ་དུ་དམ་
བཅས་ནས། གང་དུ་འཆི་བ་མེད་པ་རྣམ་པར་དག་པའི་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་གོ་འཕང་ཐོབ་
པའི་རྒྱ་ལས་བརྩམས་ཏེ། ཇི་བ་ཇིས་པ་སྤང་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་དེར། ཇི་བ་ཇིས་པ་
རྣམས་ལ་ཆོག་གཞན་དང་གཞན་དུ་རྒྱུང་ལ་བསྐྱར་བ་དང་། ཕྱིར་གོལ་དང་མཐུན་
པའི་ཚུལ་གྱིས་སྟོང་བར་བྱེད་དོ། །

དེ་ལ་ཀློལ་བ་དང་པོ་ནི། རྩོམ་སྤྱོད་བ་དང་མི་ཤེས་ཡོད་པར་འདིགས་ཤིང་འདྲེས་
 པའི་ཕྱིར་མི་ཤེས་སོ། །ཞེས་གསལ་པོར་ལམ་འདེབས་པར་མི་བྱེད་དོ། །གཉིས་པ་
 བྱི་རང་གི་རྟོག་པ་ལ་འདིགས་པ་ཡོད་དེ། བཀལ་ཞིང་བརྟག་^༡པའི་འདིགས་པ་
 དང་། རྩོམ་སྤྱོད་བ་དང་ལོག་པར་ལྟ་བུ་བས་ཀྱང་འདིགས་ཤིང་འདྲེས་པའི་
 ཕྱིར། བདག་ནི་རྟོགས་པ་མངོན་པའི་རྒྱལ་ཅན་ནོ་ཞེས་ལན་འདེབས་པར་མི་བྱེད་
 དོ། །གསུམ་པ་ནི་བཀལ་ཞིང་བརྟག་པ་དང་། རྩོམ་སྤྱོད་བ་དང་ལོག་པར་ལྟ་བུ་བས་
 འདིགས་ཤིང་འདྲེས་པའི་ཕྱིར་བདག་ནི་སེམས་པ་མིན་ནོ་ཞེས་གསལ་པོར་ལན་
 འདེབས་པར་མི་བྱེད་དོ། །དེ་དག་གིས་ནི་ཆོག་གཞན་དང་གཞན་དུ་རྒྱུང་ལ་བསྐྱར་
 བས་སྤོང་བར་བྱེད་དོ། །

བཞི་པ་ནི་བཀལ་ཞིང་བརྟག་པ་དང་འདིགས་ཤིང་འདྲེས་པ་ཁོ་ན་སྟེ། མངོན་
 མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་ཀྱི་ལམ་^༢ཀྱིས་ཡི་གེ་ཅུ་ཡང་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར། "བདག་
 བྱི་^༣མོངས་པའོ་ཞེས་གསལ་པོར་མི་བྱེད་པར་གཞན་ཁོ་ན་ལ་ཀུན་བྱིས་ནས་དེ་དང་
 མཐུན་པར་བྱེད་པས་ཆོག་གིས་སྤོང་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་འདི་སྟུང་དུ་ཕྱིར་
 ཀློལ་བ་རྣམས་འོང་ན་དེར་གཡོས་སྤྱོད་པར་བྱའོ་སྟུང་དུ་ངེས་པ་འདི་ནི་འདི་ལྟ་བར་
 གྱུར་པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །དེ་དག་ནི་ཅི་རིགས་པར་འདས་པ་དང་ད་ལྟར་གྱི་
 དུལ་ལ་^༤རྟོག་པའི་ཕྱིར། སྟོན་གྱི་མཐའ་ལ་^༥རྟོག་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། འདས་པ་དང་ད་

༡ <<བླ་>><<སྤྱོད་>> པས།
 ༢ <<བླ་>> ཀྱི།
 ༣ <<བླ་>><<སྤྱོད་>> + བྱིན་ཏུ།
 ༤ <<ཞོལ་>> རྟོགས།
 ༥ <<ཞོལ་>> རྟོགས།

ལྷ་ར་བ་དག་ནི་བྱང་ཟེན་པའི་ཕྱིར་སྡོན་གྱི་མཐའ་ཡིན་པས་སོ། །དེ་དག་མདོར་
བསྡུས་པའི་སྡོམ་ནི། ཉག་དང་ཁ་ཅིག་རྒྱ་མེད་དང་། །མཐའ་ལྡན་དེ་བཞིན་ལྷ་མི་
སྡོང་། །ཞེས་པའོ། །

ཕྱི་མའི་མཐའ་ལ་རྟོགས་པའི་ལྷ་བ་ནི་བཞི་བཅུ་ཙ་བཞི་སྟེ། འདི་ལྷ་ར་འདུ་
ཤེས། ཡོད་པར་སྦྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་བཅུ་དྲུག་དང་། མེད་པར་སྦྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་བརྒྱད་
དང་། གཉིས་མིན་དུ་སྦྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་བརྒྱད་དང་། ཆད་པར་སྦྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་བདུན་
དང་། ཆེ་འདི་ཉིད་ལ་གྲོལ་བར་སྦྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་ལྔ་ཡིན་ནོ། །

དེ་ལ་འདུ་ཤེས་ཡོད་པར་སྦྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་ལྷ་བ་བཅུ་དྲུག་ནི། བདག་གཟུགས་
དང་ལྡན་འདུ་ཤེས་ཅན། མི་ལྡན་འདུ་ཤེས། གཉིས་ཡིན་འདུ་ཤེས། གཉིས་ཀ་མིན་
འདུ་ཤེས་ཅན་བཞི་དང་། བདག་མཐའ་དང་ལྡན་པ་དང་། མི་ལྡན་པ་དང་། གཉིས་ཀ་
ཡིན་པ་དང་། གཉིས་ཀ་མིན་པ་འདུ་ཤེས་ཅན་ཉེ་བཞི་དང་། བདག་བདེ་བ་ཡིན་པ་
དང་། སྤྱུག་བསྐྱལ་བ་ཡིན་པ་དང་། གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་དང་། གཉིས་ཀ་མིན་པའི་འདུ་
ཤེས་ཅན་བཞི་དང་། བདག་གཅིག་སུ་ཡིན་པ་དང་། ཐ་དད་པ་དང་། རྒྱུད་དུ་ཡིན་པ་
དང་། ཆད་མེད་པ་ཡིན་པའི་འདུ་ཤེས་ཅན་དུ་ལྷ་བ་རྣམས་ཡིན་ནོ། །འདུ་ཤེས་མེད་
པར་སྦྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་ལྷ་བ་བརྒྱད་ནི། བདག་གཟུགས་ཅན་ཡིན་འདུ་ཤེས་མེད་ཅེས་
པ་ནས། བདག་མཐའ་དང་ལྡན་མི་ལྡན་གཉིས་ཀ་མིན་འདུ་ཤེས་ཞེས་པའི་བར་
བརྒྱད་རྣམས་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་ཀ་མིན་པར་སྦྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་བརྒྱད་ནི། སྤ་མ་བརྒྱད་པོ་དེ་ཉིད་ལ་འདུ་

ཤེས་ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན། མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཞེས་སྒྲུབ་བ་བརྒྱད་རྣམས་ཡིན་
ལོ། །ཆད་པར་སྤྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་བདུན་ནི། འདོད་པའི་མི་དང་ལྷ་དང་གཟུགས་ཁམས་
པ་གཟུགས་མེད་སྤྱེ་མཆེད་རིས་བཞི་སྟེ། བདུན་རྣམས་མ་གཤིབ་དུ་ནད་དང་བཅས་
འབྲས་དང་རྒྱག་རྒྱ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ལ་གཤིབ་པ་ཡེ་མེད་དུ་སྤྲོ་བའོ། །ཆེ་འདི་ཉིད་ལ་
གྲོལ་བར་སྤྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་ལྔ་ནི། འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་འཛེམ་མེད་དུ་སྤྱོད་པས་
གྲོལ་བ་དང་། བསམ་གཏན་བཞི་ཐོབ་པས་གྲོལ་བར་ལྷ་བ་རྣམས་ཡིན་ལོ། །འདི་དག་
ནི་པལ་ཆེར་མ་འོངས་པའི་ཆ་ལ་རྟོག་པས་དེའི་ཕྱིར་ཕྱི་མའི་མཐར་རྟོག་པའི་ལྷ་བ་
ཡིན་ལོ། །དེ་དག་མདོར་བསྡུས་པའི་བསྟོམས་ནི། འདུ་ཤེས་ཡོད་སྤྱིའི་བཅུ་དྲུག་
དང་། །མེད་དང་གཉིས་མིན་བརྒྱད་བརྒྱད་དང་། །ཆད་པར་སྤྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་
བདུན། །ཆེ་འདི་ཉིད་ལ་གྲོལ་ལྟའི་ལྔ། །ཞེས་སོ། །

ལྷ་བ་དྲུག་ཅུ་ཅ་གཉིས་པོ་འདི་དག་དོན་དྲུག་གིས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རྒྱ་དང་། སྟོན་
དུ་འགྲོ་བ་དང་། རྟེན་དང་། དུས་དང་། ལྷ་བ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། སྤྱེ་བའི་གནས་སོ། །རྒྱ་
ནི་འཛིག་ཆོག་ལ་ལྷ་བ་ལས་སྤྱེས་པ་དང་། དམ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་ལོག་ཐོས་པ་
སྟོན་དུ་^༡ བ་དང་། བསམ་གཏན་ནམ་རྟོག་གེ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། འདས་པ་དང་ད་ལྟར་ཀྱི་
དུས་ལ་དམིགས་ནས་སྟོན་གྱི་མཐར་^༢རྟོག་^༣ བ་དང་། མ་འོངས་པའི་དུས་ལ་དམིགས་
ནས་ཕྱི་མའི་མཐར་^༤རྟོག་^༥ པའོ། །ལྷ་བ་ལ་བརྟེན་པ་ནི། རྟག་ཆད་ཀྱི་ལྷ་བ་དང་། ལྷ་བ་
ལས་འདས་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ལྷ་བའོ། །གཞི་བསྡུ་བ་ལས། རྟག་ལྷ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆེ་འདི་

༡ <<ཞོལ>> འགྲོ་<<ལྷ>><<སྤྱེ>> མོང་།

༢ <<ཞོལ>> རྟོགས།

༣ <<ཞོལ>> རྟོགས།

ལ་བདག་གཟུགས་ཅན་དུ་^༡རྟོག་ལ་ཕྱི་མ་པན་ཆད་གཟུགས་ཅན། འདུ་ཤེས་ཡོད་མེད་
དང་། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པར་རྟོག་གོ། ཆད་ལྟ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོ་འདི་ཕྱི་གཉིས་ཀར་
གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པར་^༢རྟོག་པ་དང་། ལྟ་བ་གསུམ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གྲོལ་བའི་
བདག་གཟུགས་ཅན་དང་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པར་ལྟ་བ་སོགས་སོ། །སྤྱི་བའི་གནས་
ནི། བསམ་གཏན་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱི་བར་བཤད་དོ། །ལྟ་བཞུག་ཅུ་ཙུག་གཉིས་
སྤར་བཤད་པའི་ལྟ་བ་ལྟ་བོར་མ་འདུས་པའི་སྤྱོན་མེད་པར་ཐལ། རོ་བོ་དབང་བཅན་པར་
བྱས་ན། མཐར་འཛིན་གྱི་ལྟ་བ་དང་། ལོག་ལྟ་གཉིས་སམ་རོ་བོ་རྒྱ་འབྲས་མ་ལུས་པའི་
དབང་དུ་བྱས་ན་ཐམས་ཅད་ལས་ཉེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་དུ་ཅི་རིགས་སུ་འདུས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་སུ་འདུས་ཚུལ་ནི། སྤྱོན་གྱི་མཐར་རྟོག་པའི་ནང་ནས་བཅུ་དང་། ཕྱི་མའི་
མཐར་རྟོག་པའི་ནང་ནས་ལྔ་སྟེ། བཙེ་ལྔ་ནི་ལོག་ལྟ་ས་བསྐྱས་ལ། ལྟ་བ་མ་ཐམས་ཅད་
མཐར་འཛིན་གྱི་ལྟ་བས་བསྐྱས་ཏེ། ཆད་ལྟ་བཟུན་དང་། ལྟ་བ་མ་རྣམས་རྟག་
ལྟོ། །འཁོར་དང་བཅས་པ་ནི། ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རྒྱ་འབྲས་སོགས་ཅི་རིགས་སུ་འདུས་
སོ། །དེ་དག་གྲང་རྟོག་དཔྱོད་ཀྱི་ས་དང་། གཞི་བསྐྱབ་སོགས་ལས་བཤད་དོ། །གཉིས་
པ་ལ་རྩོད་པ་ནི། ལྟ་དུ་མ་བསྐྱན་པའི་ཞེས་སོ། །འབྲི་བ་པོའི་བསམ་པ་ནི། ལྟ་མ་
བསྐྱན་གྱི་ལྟ་བ་བཅུ་བཞི་ལྟ་བ་ལྟ་བོར་མ་འདུས་ན། ལྟ་བ་གྲངས་དེས་པ་ཉམས་
ལ། འདུས་ན་ངེ་ལྟ་བ་འདུས་སྐྱམ་དུ་དོགས་པའོ། །

ལན་ནི། གཉིས་སམ་ཞེས་ཏེ། ལྟ་དུ་མ་བསྐྱན་པའི་ལྟ་བ་བཅུ་བཞི་སྤར་བཤད་
པའི་ལྟ་བ་ལྟ་བོར་མ་འདུས་པའི་སྤྱོན་མེད་པར་ཐལ། རོ་བོ་དབང་བཅན་པར་བྱས་

༡ <<ཞོལ་>> རྟོགས།

༢ <<ཞོལ་>> རྟོགས།

ནས། མཐར་འཛིན་གྱི་ལྟ་བ་དང་། འོག་ལྟ་གཉིས་སུ་འདུས་ལ། འཁོར་དང་བཅས་
 པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། ལྟ་པོ་ཐམས་ཅད་ལས་ལྷུང་སྟེ། ལྟ་པོ་ཀུན་གྱིས་བསྐྱས་པའི་
 ཕྱིར། ལྷུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་ལྟ་བ་བཅུ་བཞི་ལ་སྟོན་གྱི་མཐའ་ལ་བརྟེན་པ་བཞི་
 བོ། བདག་དང་འཛིག་རྟེན་རྟག་མི་རྟག་གཉིས་ཀ་ཡིན། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པར་ལྟ་བ་
 རྣམས་སོ། །ཕྱི་མའི་མཐའ་ལ་བརྟེན་པ་བོ། བདག་དང་འཛིག་རྟེན་མཐའ་དང་ལྟན་པ་
 དང་། མི་ལྟན་པ་དང་། གཉིས་ཀ་དང་། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པར་ལྟ་བ་པོ། །ཕྱི་དང་ལས་
 འདས་པའི་ལྟ་བ་ལ་བརྟེན་པའི་ལྟ་བ་བཞི་བོ། གྲོལ་བའི་བདག་ལ་བསམ་ནས། དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པ་གྲོང་པན་ཆད་འབྱུང་བ་དང་མི་འབྱུང་བ་དང་གཉིས་ཀ་ཡིན་པར་
 དང་། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པར་ལྟ་བ་རྣམས་སོ། །ལུས་སྟོག་རྩལ་གཅིག་དང་། རྩལ་ཐ་
 དད་དུ་ལྟ་བ་ལུས་སྟོག་ལ་བརྟེན་པའི་ལྟ་བ་གཉིས་རྣམས་སོ། །

དེ་དག་གང་གི་འདོད་པ་ཡིན་པ་ནི། གངས་ཅན་པ་དང་། རྒྱང་པན་པ་
 དང་། གཅེར་བྱ་པ་དང་། གནས་མ་བྱ་བ་རྣམས་ཀྱི་འདོད་པ་སྟེ། གཞན་དུ་བཤད་པ་
 ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ལྷུང་དུ་མ་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་ཞེན། རིན་ཆེན་སྤངས་པ་
 ལས། འཛིག་རྟེན་མཐའ་དང་ལྟན་ནམ་ཞེས། །ཞུས་ན་རྒྱལ་བ་མི་གསུང་
 བཞུགས། །གང་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ཟབ་པའི་ཆོས། །སྟོད་མིན་འགྲོ་ལ་མི་གསུང་བ། །དེ་ཡི་
 ཕྱིར་ན་མཁས་རྣམས་ཀྱིས། །ཀུན་མཁྱེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་ཤེས། །ཞེས་
 གསུངས་པ་ལྟར་འདི་བ་པོས་གང་ཟག་གི་བདག་ལ་^༡ བརྩམས་ནས་འདི་བ་ཡིན་
 ལ། བདག་མེད་བསྟན་པའི་སྟོད་དུ་རེ་ཤིག་མི་རུང་བར་དགོངས་ནས། བདག་མེད་

༡ <<སྤྲོ་བ་ལྟོ་བ་>> ལས།

པར་མ་བསྟན་ཞིང་། བྱད་གཞི་མེད་པའི་བྱད་ཚོས་མི་རུང་བར་དགོངས་ནས། ཅི་བ་
དེའི་ལན་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་ཞེས་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། བདག་འཛིན་གྱི་དམིགས་པ་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་དང་
བདག་གི་བར་གྲུབ་པ་དགག་པ་དང་། རྣམ་པའི་འཛིན་སྐྱངས་ལ་བདག་དང་བདག་
གིར་འཛིན་པ་གཉིས་སུ་བསྟུ་བ་དང་། དམིགས་པ་ལ་དེ་ལྟར་མེད་ཀྱང་སྒྲོས་དེ་ལྟར་
འཛིན་པའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཅི་བ་དང་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། བཅོམ་
ལྷན་འདས་ཀྱིས་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། འཛིག་ཚོགས་ལ་ཞེས་ཏེ། འཛིག་ལྷས་ཟེན་
པའི་ཉེས་པ་ནི། གང་ཟག་གི་བདག་ཉག་པ་གཅིག་སུ་རང་དབང་ཅན་དུ་ཁས་སྐྱངས་
པ་དེ་ལ། རིགས་པ་དང་འགལ་བའི་གནོད་པ་ལྔ་ཡོད་པའོ། །འདི་ལྟར་གང་ཞིག་གི་
བདག་དེ་ཡོན་ཏན་སྤང་སྤོང་བཅས་པའི་ཚུལ་དུ་ཡོད་དམ། སྤང་སྤོང་གཏན་མེད་དུ་
ཡོད། དང་པོ་ལྟར་ན། སྤང་སྤོང་དང་ངོ་སྤོང་གཅིག་ཏུ་ཡོད་དམ། ཟ་དད་དུ་ཡོད། དང་པོ་
མི་འཐད་དེ། གང་ཞིག་བདག་དང་སྤང་སྤོང་ངོ་སྤོང་གཅིག་ཏུ་མི་རུང་བར་ཐལ། གང་
ཞིག་བདག་ཉག་པ་གཅིག་སུ་རང་དབང་ཅན་དུ་ཁས་སྐྱངས་ལ། སྤང་སྤོང་མི་ཉག་དུ་
མ་གཞན་དབང་ཅན་ཡིན་པས། མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་ཉེས་པ་ཉག་དངོས་དང་མི་
ཉག་པ་ངོ་སྤོང་གཅིག་པ་མི་རུང་བའི་བྱིད།

གཉིས་པ་ལྟར་ན། སྤང་སྤོང་ལ་བདག་དོན་གཞན་བརྟེན་པའི་ཚུལ་དུ་ཡོད་
དམ། སྤང་སྤོང་བདག་གི་དབང་བསྐྱར་^༡ སྤང་སྤོང་དམ། སྤང་སྤོང་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་ཟ་
དད་དུ་ཡོད། དང་པོ་ལྟར་ན། གང་ཟག་གི་བདག་མི་ཉག་པར་ཐལ། མི་ཉག་པས་

^༡ <<སྤང་>> བསྐྱར།

བསྐྱུས་པའི་ཕུང་པོ་ལ་འཁར་གཞོང་ལ་རྒྱ་ཕྱག་ལྟར་དོན་གཞན་གྱི་ཚུལ་དུ་བརྟེན་
 པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན། ཕུང་པོ་ལ་བདག་རང་དབང་ཅན་དུ་མི་འཐད་པར་
 ཐལ། བདག་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཡང་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་ཟག་བཅས་གྱི་ཕུང་པོ་
 གཞན་ནས་གཞན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལྟར་ན། བདག་གི་རོ་བོ་གཏན་མེད་
 དུ་ཐལ། ཕུང་པོ་ལས་རོ་བོ་ཐ་དད་པའི་གང་ཟག་གིས་^༡ བདག་དམིགས་རྩང་མ་
 དམིགས་པས་ཁེགས་པའི་ཕྱིར། ཕུང་པོ་གཏན་མེད་དུ་ཡོད་ན་ཡང་། ལས་སྒྲོམ་པ་
 ལ་སོགས་པའི་འབད་པས་^༢ བསྐྱིམ་^༣ མི་དགོས་པར་ཐར་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བར་
 ཐལ། གང་ཟག་གཏོད་ནས་ཕུང་པོའི་འཆིང་བྱེད་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་
 གཉིས། འདིག་ལྟ་ཉི་ཤུ་ལ་བྱི་བ་དགོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གང་ཉི་བར་
 ལེན་པའི་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལན་ལ། བདག་དང་བདག་གིར་ལྟ་བ་གཉིས་སུ་རེས་
 པ་སྦྱར་བསྟན་པ་དང་། བཙུ་ལྟ་བདག་གིར་ལྟ་བར་བཞག་པའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་
 ནི། ལྟ་བུ་ཞེས་ཏེ། འདིག་ལྟ་ཉི་ཤུ་ནམ་པའི་འདིན་སྟངས་ལ་ལྟོས་ཏེ། གཉིས་སུ་
 འདུས་ཏེ། ལྟ་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་དང་། ལྟ་མ་བཙུ་ལྟ་བདག་གིར་ལྟ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། བྱི་བ་དང་ལན་ནོ། །བྱི་བ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་ཅེས་སོ། །ལན་ནི། འབྲེལ་
 པས་ཞེས་ཏེ། ཕུང་པོ་ལྟ་བདག་ཡིན་པར་ལྟ་བ་ཡིན། གཟུགས་འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་
 འགྱུར་གྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་བདག་གྲང་དེའི་རང་བཞིན་དུ་ལྟ་
 བའོ། །བདག་ཕུང་པོ་ལྟ་དང་ལྟན་པར་ལྟ་བ་ནི། ཕུང་པོ་ལྟ་བདག་དེའི་བྱེད་
 པའམ། ལས་སུ་བྱ་བར་ལྟ་བའོ། །ཕུང་པོ་ལྟ་བདག་གི་བ་ཡིན་པར་ལྟ་བ་ནི། ཕུང་པོ་

༡ <<ཐོ་>><<སྒྱུ་>> གི

༢ <<ཞེལ་>> བསྐྱིམ།

ལྷ་འདྲོར་བ་དང་ལེན་པ་ལ་བདག་དེས་དབང་བསྐྱར་བར་ལྟ་བུའོ། །ཕྱང་པོ་ལྷ་ལ་
བདག་གནས་པར་ལྟ་བུའི། བདག་དེ་ཕྱང་པོ་ལྷ་ལ་རྗེས་སུ་ཞུགས་ནས་ཐ་དད་མེད་
པར་ལྟ་བུའོ། །ལྷན་པར་ལྟ་བ་རྣམས་པ་ལྷ་བདག་གི་བར་ལྟ་བ་ཡིན་ཏེ། ཕྱང་པོ་ལྷ་པོ་དེ་
དག་བདག་དང་འབྲེལ་བས་བདག་གིར་འགྱུར་བར་ལྟ་བུའི་ཕྱིར། ཕྱང་པོ་ལྷ་བདག་
གི་ཡིན་པར་ལྟ་བ་ལྷ་ལྟོ། བདག་གིར་ལྟ་བ་ཡིན་ཏེ། ཕྱང་པོ་ལྷ་པོ་དེ་ལ་བདག་དབང་
བསྐྱར་བས་བདག་གི་བར་འགྱུར་བར་ལྟ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱང་པོ་ལྷ་ལ་བདག་
གནས་པར་ལྟ་བ་རྣམས་པ་ལྷ་བདག་གི་བར་ལྟ་བ་ཡིན་ཏེ། ཕྱང་པོ་ལྷ་བདག་དང་ཐ་དད་
དུ་མི་འཇུག་པས་བདག་གིར་འགྱུར་བར་ལྟ་བུའི་ཕྱིར་ལོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། བེ་བ་དང་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། འཛིག་ཚོགས་ལ་ཞེས་
ཏེ། བདག་དང་བདག་གི་བ་མེད་ན། རྫོང་གོས་དེ་ལྟར་འཛིན་པ་མི་རིགས་སོ་སྣམ་ནས་
བེ་བའོ། །གཉིས་པ་ལ་ལན་ནི། མ་དབྱེད་པའི་ཞེས་ཏེ། གང་ཞིག་བདག་དང་བདག་གི་བ་
མེད་ན་ཡང་། འཛིག་ལྟ་ལྟན་སྐྱེས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་འཛིན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། གང་
ཞིག་བདག་ཡོད་མེད་རིགས་པའི་དབྱེད་པ་བྱས་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་ཐོག་མ་མེད་པ་
ནས་དེ་ལྟར་འཛིན་པའི་རྫོང་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། མ་དབྱེད་པར་སྐྱེ་བ་ཐག་པ་ལ་སྐྱུལ་འཛིན་
ཀྱི་རྫོང་བཞིན་ནོ། །འཛིག་ལྟ་ལྟན་སྐྱེས་སྤངས་བྱའི་གཙོ་བོར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་དེ་ལྟར་
སྤངས་ཀྱི་ཀྱན་བརྟགས་ཀྱི་བདག་འཛིན་རིག་པའི་དབྱེད་པ་ལ་ལྟོས་ཀྱང་སྤངས་པས་
སྤངས་སྤངས་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་པར་བསྟན་ཏོ། །

ལྷ་པ་ཉི་བའི་ཉོན་མོངས་བཤད་པ་ལ་གསུམ། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་སེམས་སོ་སོ་
དང་མཚུངས་པར་ལྷན་པ་བརྒྱ་དང་། མི་དགེ་བའི་སེམས་ཐམས་ཅད་དང་མཚུངས་

ལྷན་གཉིས་དང་། ཉོན་མོངས་པའི་སེམས་ཐམས་ཅད་དང་མཚུངས་པར་ལྷན་པ་
བརྒྱད་དོ། །དང་པོ་ལ་བྲུག་། །ལྷན་ཅིག་འགྲོགས་པའི་གནས་ཁོ་བ་དང་འཁོན་འཛིན་
དང་། སན་ཚུན་སྦྱང་བའི་གནས་འཆབ་པ་དང་འཆིག་པ་དང་། རྟེན་བཀྱར་ལ་ཆགས་
པའི་གནས་སྤག་དོག་དང་སེར་སྣ་དང་། འཆོ་བ་ཉམས་པའི་གནས་རྒྱ་དང་གཡོ་
དང་། གཞན་ལ་མི་འདུད་པའི་གནས་རྒྱགས་པ་དང་། མི་བཟོད་པའི་གནས་རྣམ་པར་
འཆོ་བའོ། །གཉིད་དང་འགྲོད་པས་སེམས་ཉེ་བར་ཉོན་མོངས་པར་བྱེད་ལ། རྟོག་
དཔྱོད་ཀྱིས་ཡང་དང་ཡང་དུ་རྟོག་ཅིང་དཔྱད་པས་བརྗེད་ངས་པ་དང་ལུས་ངལ་བ་
དང་། སེམས་ཉམས་པ་ལ་སོགས་པར་འགྱུར་བས་བཞི་པོ་ཡང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་
པར་བསྐྱས་ཏེ། གཞི་སྤྲོད་ཆེགས་ལས་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ཉི་ཤུ་ཙུ་བཞིར་ཡང་
བཞུགས་དོ། །རྟོག་དཔྱོད་ཀྱི་སའི་བསྐྱེད་པ་ལས། འོག་པར་འདུན་པ་དང་། འོག་པར་
མོས་པ་གཉིས་བསྐྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་སེམས་ཐ་དད་དང་མཚུངས་ལྷན་བཅུར་
བཞུགས་ལ། འདིར་ནི་བརྒྱད་དུ་མཛད་དོ། །ཉོན་མོངས་པའི་སེམས་སོ་སོ་བ་དང་
མཚུངས་ལྷན་བཅུ་པལ་ཆེར་འདོད་པའི་སས་བསྐྱས་ཁོ་ན་དང་། ལྷོས་སྤངས་ཀྱི་
རིགས་དང་། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དང་མཚུངས་ལྷན་ནོ། །

དང་པོ་ལ་གཉིས། ཁོ་བ་དང་། འཁོན་འཛིན་ཏོ། །དང་པོ་ལ་བྲི་བ་ནི། ཁོ་བ་གང་
ཞེན་ཞེས་པའོ། །ལན་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། གཞོད་པར་ཞེས་ཏེ། དམིགས་པ་དང་ངོ་མོ་
དང་། རྣམ་པ་གསུམ་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ལྷས་བྲིན་ལ་དམིགས་པའི་ཁོ་བ་ཆོས་
ཅན། ཁོ་བ་ཡིན་ཏེ། ཁོང་ཁོ་བའི་ཆར་གཏོགས་གང་ཞིག །གཞོད་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་
ཀུན་ནས་མནར་སེམས་ཀྱི་གཞི་དགྲ་གང་རུང་ཉེ་བར་གནས་ན་གཞོད་པར་བྱ་བར་

འདོད་པའི་ཀྱན་ནས་མཉམ་སེམས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་རིག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། འོག་
མ་རྒྱལ་ལ་ཡང་མཆོད་གཞི་དང་། “མཆོན་བྱ”^༡ དེ་ལ་“དཔགས་”^༢ ཉན་ཤེས་པར་
བྱའོ། བྱེད་ལས་ནི། “མཆོན་ཆ”^༣ ཞེས་ཏེ། དངོས་སུ་གནོད་པར་བྱེད་པ་དང་། གནོད་
པའི་ཐབས་ལ་སྦྱོད་པ་སོགས་ཀྱི་ལས་ཅན་ནོ། །གཉིས་པ་ཁོན་འཛིན་ལ་བྱི་བ་ནི།
འཁོན་དུ་ཞེས་ཏེ། ལན་ལ་མཆོད་ཉིད་ནི། དེའི་ཞེས་ཏེ། དུས་སམ་དམིགས་པ་
དང་། རོ་བོ་དང་རྒྱལ་པས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཁོང་ཁྱོ་བའི་ཆར་གཏོགས་གང་
ཞིག་ཀྱེད་ལན་བྱེད་འདོད་པ་མི་གཏོང་བས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་རིག་པའོ། བྱེད་ལས་
ནི། མི་བཟོད་པའི་ཞེས་ཏེ། གོ་བར་ཟད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། འཆབ་པ་དང་། འཆིག་པའོ། གང་ལོ་ལ་བྱི་བ་ནི། འཆབ་
པ་གང་ཞེ་ན་ཞེས་སོ། །ལན་ལ་མཆོད་ཉིད་ནི། ལེགས་པར་ཞེས་ཏེ། བདག་རྒྱུན་དང་
རོ་བོ་དང་། དམིགས་པ་དང་རྒྱལ་པས་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉི་སྟག་གི་ཆར་གཏོགས་
གང་ཞིག་ཀྱེད་ལན་བྱེད་འདོད་པའི་བསམ་“པ”^༤ འགྲོ་བ་བཞི་ལོ་གང་རུང་གི་
སྒོ་ནས་མ་ཡིན་པར་“ཉེས་”^༥ བ་སྐྱེད་སུ་ན། ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་འཁྱུད་པར་འདོད་པས་
རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་རིག་པའོ། བྱེད་ལས་ནི། དངོས་སུ་འགྱོད་པ་དང་བརྒྱད་ནས་ལུས་
སེམས་བདེ་བ་ལ་རིག་པར་མི་གཏན་ཞེས་སོ། །འཆིག་པ་ལ་བྱི་བ་ནི། འཆིག་པ་
གང་ཞེ་ན་ཞེས་སོ། །ལན་ལ་མཆོད་ཉིད་ནི། ཁོང་ཁྱོ་བའི་ཞེས་ཏེ། བདག་ལོ་དང་

༡ <<ཞེལ་>> མཆོད་སྒྲིང་།

༢ <<ཞེལ་>> དཔག

༣ <<སྒྲ་>><<སྒྲུ་>> མཆོན་བྱ།

༤ <<སྒྲ་>><<སྒྲུ་>> བསྟག

༥ <<ཞེལ་>> ཉེན།

དམིགས་པ་དང་རྣམ་པས་ཤེས་པར་བྱཏོ། །ཁོང་ཁྱོད་ཆར་གཏོགས་གང་ཞིག ། ཁོ་
བ་དང་ཁོན་འདྲིན་སྡོན་དུ་སོང་བས་གཞན་གྱི་ཉེས་པ་སྦྱངས་པ་ན་ཞེ་འབྲས་པ་རྒྱན་
དུ་བྱས་ནས། ཆོག་རྒྱབ་ཀྱན་ནས་སྦྱོང་བའི་རབ་དུ་སྤྱེ་བའི་རིག་པའོ། །བྱེད་ལས་ནི།
ཆོག་རྒྱབ་དང་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པ་གསོག་པ་སོགས་དངོས་དང་"རྒྱད་"པས་
མི་འདོད་བའི་རྒྱ་ལ་སྦྱོར་བ་དང་། མི་འདོད་པ་དངོས་ལ་སྦྱོར་བའི་ལས་ཅན་ནོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། སྒྲག་དོག་དང་སེར་སྣའོ། །དང་པོ་ལ་བྲི་བ་ནི། སྒྲག་དོག་
གང་ཞེ་ན། ཞེས་སོ། །ལན་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། རྟེན་པ་དང་ཞེས་ཏེ། བདག་རྒྱུན་
དང་། དམིགས་རྣམ་དང་ངོ་བོ་བཞིས་ཤེས་པར་བྱཏོ། །ཞེ་སྤང་གི་ཆར་གཏོགས་གང་
ཞིག །རྟེན་བཀྱར་ལ་ཆགས་ནས་གཞན་གྱི་སྤྱན་ཆོགས་ལ་མི་བཟོད་པར་སེམས་
ཁོང་ནས་འབྲུགས་པས་རབ་དུ་སྤྱེ་བའི་རིག་པའོ། །བྱེད་ལས་ནི། ཡིད་མི་བདེ་བ་
ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་སེར་སྣ་ལ་བྲི་བ་ནི། སེར་སྣ་གང་ཞེ་ན་ཞེས་སོ། །ལན་ལ་མཚན་
ཉིད་ནི། རྟེན་པ་དང་ཞེས་ཏེ། སྤྲ་མ་ལྟར་བྱང་ཆོས་བཞིས་ཤེས་པར་བྱཏོ། །འདོད་
ཆགས་ཀྱི་ཆར་གཏོགས་གང་ཞིག །རྟེན་བཀྱར་ལ་ཆགས་ནས་ཡོ་བྱང་གཏོང་མི་
འདོད་པར་འདྲིན་འདོད་པས་རབ་དུ་སྤྱེ་བའི་རིག་པའོ། །བྱེད་ལས་ནི། ཡོ་བྱང་ཅེས་
སོ། །སེར་སྣ་ཆོས་ཅན། བྱེད་ལས་མི་འབྲ་བས་བྱང་པར་དུ་བྱས་ཏེ། ཡོ་བྱང་མི་
སྦྱངས་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ལ་གཉིས། རྒྱ་དང་གཡོའོ། །དང་པོ་ལ་བྲི་བ་ནི། རྒྱ་གང་ཞེ་ན་ཞེས་
པའོ། །ལན་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། བདག་རྒྱུན་དང་ངོ་བོ་དང་དམིགས་རྣམ་གྱིས་ཤེས་

པར་བྱ་བ། རྟེན་པ་དང་ཞེས་ཏེ། འདོད་ཆགས་དང་གཉི་མུག་གི་ཆར་གཏོགས་གང་
ཞིག རྟེན་བཀྱར་ལ་ཆགས་ནས་གཞན་བསྐྱུ་བའི་བསམ་པས་རང་ལ་མེད་པའི་ཡོན་
ཏན་སྟོན་འདོད་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་རིག་པའོ། །བྱེད་ལས་ནི། འོག་པས་ཞེས་
ཏེ། འོག་འཆོ་ལྷས་འཆོ་བར་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་འོ། །གཉིས་པ་གཡོ་ལ་བྲི་བ་ནི།
གཡོ་གང་ཞེ་ན་ཞེས་སོ། །ལན་ལ་མཆོན་ཉིད་ནི། རྟེན་པ་དང་ཞེས་ཏེ། བདག་རྒྱུན་
དང་རོ་བོ་དང་དམིགས་པ་དང་རྣམ་པས་རིག་པར་བྱའོ། །འདོད་ཆགས་དང་གཉི་
མུག་གི་ཆར་གཏོགས་གང་ཞིག རྟེན་བཀྱར་ལ་ཆགས་པའི་དབང་གིས་གཞན་མགོ་
མོངས་པར་བྱེད་འདོད་ཅིང་། རང་གི་ཉེས་པ་གཞན་གྱིས་མི་ཤེས་པར་བྱེད་འདོད་
པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་རིག་པའོ། །བྱེད་ལས་ནི། ཡང་དག་པའི་ཞེས་ཏེ། བྲིས་པའི་ལན་
གསལ་པོར་མི་འདེབས་པས་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་གདམས་ངག་རྟེན་པའི་
བར་དུ་གཙོད་པའི་ལས་ཅན་འོ། །

ལྷ་པ་ རྒྱགས་པ་བཤད་པ་ལ་བྲི་བ་ནི། རྒྱགས་པ་གང་ཞེ་ན་ཞེས་སོ། །ལན་ལ་
མཆོན་ཉིད་ནི། རྟེན་མེད་པ་ཞེས་ཏེ། བདག་རྒྱུན་དང་དམིགས་པ་དང་རོ་བོ་དང་རྣམ་
པ་བཞིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཆར་གཏོགས་གང་ཞིག རྟེན་མེད་པ་
སོགས་ལ་བརྟེན་ཅིང་སྤུན་ཚོགས་ཀྱི་མཆོན་མ་གང་རུང་མཐོང་ནས་དགའ་ཞིང་ཡིད་
བདེ་བས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་རིག་པའོ། །བྱེད་ལས་ནི། ཉོན་མོངས་པ་ཞེས་ཏེ། ཉོན་
མོངས་དང་ཉེ་ཉོན་མཐའ་དག་སྐྱེ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་རྒྱ་བྱེད་པའི་བྱིར་རོ། །

དུག་པ་རྣམ་འཆེ་བཤད་པ་ལ་བྲི་བ་ནི། རྣམ་པར་འཆེ་བ་གང་ཞེ་ན་ཞེས་

སོ། །ལན་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། ཁོང་ཁྱོད་པའི་ཞེས་ཏེ། རོ་བོ་དང་རྣམ་པས་ཤེས་པར་
བྱའོ། །ཁོང་ཁྱོད་པའི་ཆར་གཏོགས་གང་ཞིག་ གཞན་ལ་སྤྲོད་བཅུ་^༡ སོགས་མེད་ཅིང་
མཐོ་འཆམ་པར་འདོད་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་རིག་པའོ། །རང་གིས་མཐོ་འཆམ་འདོད་
པས་སྤྲོད་བཅུ་བ་མེད་པ་དང་། གཞན་བྱེད་ཏུ་འཇུག་འདོད་པས་སྤྲོད་ཇེ་བ་མེད་པ་
དང་། གཞན་གྱིས་བྱེད་པ་མཐོང་ངམ་ ཐོས་ན་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་བཅུ་བ་མེད་
པའོ། །བྱེད་ལས་ནི། རྣམ་པར་ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རོ་ཆ་མེད་པ་དང་། ཁྱེད་མེད་པའོ། །དང་བོ་ལ་བྲི་བ་ནི། རོ་
ཆ་མེད་པ་གང་ཞེ་ན་ཞེས་སོ། །ལན་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། འདོད་ཆགས་ཞེས་ཏེ། རོ་བོ་
དང་། དམིགས་པ་དང་རྣམ་པས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དུག་གསུམ་གང་རུང་གི་ཆར་
གཏོགས་གང་ཞིག་ །བདག་གམ་ཆོས་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ལ་མི་
འཛེམ་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་རིག་པའོ། །བྱེད་ལས་ནི། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཞེས་
སོ། །གཉིས་པ་ཁྱེད་མེད་པ་ལ་བྲི་བ་ནི། ཁྱེད་མེད་པ་གང་ཞེ་ན་ཞེས་སོ། །ལན་ལ་
མཚན་ཉིད་ནི། འདོད་ཆགས་དང་ཞེས་ཏེ། དུག་གསུམ་གང་རུང་གི་ཆར་གཏོགས་
གང་ཞིག་ །ཁ་ན་མ་ཐོ་བས་གཞན་ལ་མི་འཛེམ་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་རིག་པའོ། །བྱེད་
ལས་ནི། སྤྲ་མ་ལྟར་རོ། །

གསུམ་པ་ཉོན་མོངས་པའི་སེམས་^༢ ཐམས་ཅད་^༣ དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ལ་
གསུམ། ཞེ་གནས་གྱི་མཚན་མ་ཉམས་པའི་གནས་སྒྲགས་པ་དང་། རབ་ཏུ་འཛིན་
པའི་མཚན་མ་ཉམས་པའི་གནས་ཤོད་པ་དང་། བཏང་སྤྲོམས་གྱི་མཚན་མ་ཉམས་

^༡ <<བྲ་>><<སྤྲོ>> + བ།

^༢ <<ཞེལ་>> ཐ་དད།

པའི་གནས་བཤད་པའོ། གང་པོ་ལ་ངེ་བ་ནི། ཟུགས་པ་ཞེས་སོ། ལན་ལ་མཚན་ཉིད་
ནི། གཏི་ཟུག་གི་ཞེས་ཏེ། རོ་བོ་དང་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། གཏི་ཟུག་
གི་ཆར་གཏོགས་གང་ཞིག གང་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་ན་སེམས་དེ་"མྱོང་མྱོང་"
པོར་གྱུར་ནས་དམིགས་པ་ངེ་ལྟ་བུ་བཞེན་དུ་མི་རྟོགས་པར་བྱེད་པས་རབ་རྩ་བྱེ་
བའི་རིག་པའོ། བྱེད་ལས་ནི། དེ་ཡོད་ན་ཉོན་མོངས་ཀྱི་འཕེལ་བར་འགྱུར་བས་
ཉོན་མོངས་པ་དང་ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་ངེ་བ་ནི། རྟོན་པ་གང་ཞེན་ཞེས་སོ། ལན་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། ཟུག་
པའི་ཞེས་ཏེ། དམིགས་པ་དང་རོ་བོ་དང་རྣམ་པ་གསུམ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། འདོད་
ཆགས་ཀྱི་ཆར་གཏོགས་གང་ཞིག རྟོན་རྟོན་རྟོན་པ་དང་། "བཅེ་བཅེ" ^༡ བ་ལ་
སོགས་པའི་ཡུལ་བྲན་པའི་སྒྲོན་ནས་དེ་ལ་སེམས་རྣམ་པར་འཕྲོ་བར་བྱེད་པས་རབ་རྩ་
བྱེ་བའི་རིག་པའོ། བྱེད་ལས་ནི། བྱེད་རྟོན་དང་བྲལ་བའི་ཞི་གནས་སྐྱེ་བ་ལ་བར་
ཆད་བྱེད་པས་ཞི་གནས་ཀྱི་ཞེས་སོ། གསུམ་པ་ལ་བྱུག གང་པའི་དབང་པོ་ཉམས་
པར་བྱེད་པའི་གནས་མ་དད་པ་དང་། བརྩོན་འགྱུས་ཉམས་པའི་གནས་ལེ་ལོ་
དང་། དབང་པོ་ལྷ་གའི་མི་མཐུན་སྟོགས་བག་མེད་དང་། དུན་པའི་དབང་པོ་ཉམས་
བྱེད་བརྟེན་ངས་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་དབང་པོ་ཉམས་བྱེད་ཤེས་བཞེན་མ་ཡིན་པ་
དང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་ཀྱི་དབང་པོ་ཉམས་བྱེད་རྣམ་གཡེང་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ལ་ངེ་བ་ནི། མ་དད་པ་གང་ཞེན་ཞེས་ཏེ། ལན་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། གཏི་
ཟུག་གི་ཞེས་ཏེ། རོ་བོ་དང་དམིགས་པ་དང་རྣམ་པས་ཤེས་པར་བྱའོ། གཏི་ཟུག་གི་

^༡ <<ཞོལ་>> མྱོང་མྱོང་།

^༢ <<ཞོལ་>> རྩ་ཅེ།

ཆར་གཏོགས་གང་ཞིག་དགེ་བའི་ཆོས་ལ་ཡིད་མི་ཆེས་པ་དང་། མ་དང་པ་དང་། མི་
འདྲོད་པར་བྱེད་པས་རབ་རྩ་བྱེ་བའི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །བྱེད་ལས་ནི། གོ་བར་ཟད་
ངོ། །གཉིས་པ་ལ་བྱི་བ་ནི། ལེ་ལོ་གང་ཞེན་ཞེས་སོ། །ལན་ལ་མཆོན་ཉིད་ནི། བདག་
ཀྱན་དང་ངོ་བོ་དང་རྣམ་པས་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉི་ཟུག་གི་ཆར་གཏོགས་གང་
ཞིག་ཉལ་བ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་དགེ་བ་ལ་སེམས་མི་དགེ་བར་བྱེད་པས་རབ་རྩ་
བྱེ་བའི་རིག་པའོ། །བྱེད་ལས་ནི། དེ་ཡོད་ན་དགེ་བ་གང་ཡང་བྱེད་མི་འདྲོད་པས་
དགེ་བའི་ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་ལ་བྱི་བ་ནི། བག་མེད་པ་གང་ཞེན་ཞེས་སོ། །ལན་ལ་མཆོན་ཉིད་ནི།
ཆགས་པ་དང་ཞེས་ཏེ། ངོ་བོ་དང་ལྷོག་པ་དང་འཇུག་པའི་དམིགས་པ་དང་རྣམ་པས་
རིག་པར་བྱའོ། །དུག་གསུམ་གང་རུང་ལེ་ལོ་དང་བཅས་པ་ལ་གནས་ནས་དགེ་བ་མི་
བསྐྱོམ་ཞིང་། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཆོས་ལ་སེམས་མི་བསྐྱུང་བར་བག་ཡངས་སུ་གཏོང་
བས་རབ་རྩ་བྱེ་བའི་རིག་པའོ། །བྱེད་ལས་ནི། དེ་ཡོད་ན་མི་དགེ་བ་ཞེས་སོ། །བཞི་པ་
ལ་བྱི་བ་ནི། བརྟེན་ངས་པ་གང་ཞེན་ཞེས་སོ། །ལན་ལ་མཆོན་ཉིད་ནི། ཉོན་མོངས་པ་
ཞེས་ཏེ། དམིགས་པ་དང་རྣམ་པས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཉོན་མོངས་ཀྱི་རྣམ་དམིགས་
པའི་སྒོ་ནས་དགེ་བ་ལ་སེམས་མི་གསལ་བར་བྱེད་པས་རབ་རྩ་བྱེ་བའི་རིག་
པའོ། །བྱེད་ལས་ནི། དགེ་བའི་མི་མ་སྐྱེན་ཕྱོགས་ལ་སེམས་གཡེང་བའི་ཞེས་སོ། །

ལྷ་པ་ལ་བྱི་བ་ནི། ཤེས་བཞེན་མ་ཡིན་པ་གང་ཞེན་ཞེས་སོ། །ལན་ལ་མཆོན་
ཉིད་ནི། ཉོན་མོངས་ཞེས་ཏེ། ངོ་བོ་དང་དམིགས་པ་དང་རྣམ་པས་ཤེས་པར་
བྱའོ། །ཉོན་མོངས་པའི་ཆར་གཏོགས་པའི་ཤེས་རབ་གང་ཞིག་སྐྱོ་གསུམ་ཀྱི་སྒྲིབ་

བ་གང་རྒྱུང་ལ་མི་ཤེས་བཞིན་དུ་འཇུག་པར་བྱེད་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་རིག་
བཤོ། །བཟོད་བྱ་དང་བཟོད་བྱ་མ་ཡིན་པ་དང་། སྤྲ་བྱ་དང་སྤྲ་བྱ་མ་ཡིན་པ་
དང་། བསམ་བྱ་དང་བསམ་བྱ་མ་ཡིན་པའི་གནས་སྐབས་མི་ཤེས་བཞིན་དུ་འཇུག་
པར་བྱེད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆར་གཏོགས་སོ། །བྱེད་ལས་ནི། དེ་ཡོད་ན་^༡་ངང་^༢་ངས་
ཤུགས་ཀྱིས་ཉེས་པ་འབེལ་བར་འགྱུར་བ་^༣་ལྟར་བའི་^༤་ཞེས་སོ། །

དུག་པ་ལ་བྱི་བ་ནི། རྣམ་པར་གཤེད་བ་གང་ཞེ་ན་ཞེས་སོ། །ལན་ལ་
གསུམ། མཆོན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་དང་། བྱེད་ལས་སོ། །དང་པོ་ནི། འདོད་ཆགས་ཞེས་
ཏེ། རོ་བོ་དང་རྣམ་པས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དུག་གསུམ་གང་རྒྱུང་གི་ཆར་གཏོགས་གང་
ཞིག་། དམིགས་པ་ལ་སེམས་འཕྲོ་བར་བྱེད་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་རིག་བཤོ། །གཉིས་པ་
ལ་གྲངས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང་། སོ་སོའི་མཆོན་ཉིད་དོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ཡང་ཞེས་ཏེ། རྣམ་
གཤེད་ལ་དུ་མར་དབྱེར་ཡོད་དེ། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གཤེད་བ་^༥་སོགས་^༦་དུག་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། འདི་དག་ནི་སྤྱིར་རྣམ་གཤེད་གི་དབྱེ་བ་བཤད་པ་ཅུ་མ་ཡིན་གྱི། སྐབས་སུ་
བབ་པ་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ངེས་པ་མེད་དེ། དང་པོ་ལ་ལུང་མ་བསྟན་དང་། ཐ་མ་ལ་
དགོ་བས་བསྟུས་པ་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་རང་གི་ངང་གིས་སེམས་མི་གནས་པ་དང་། གནས་ཀྱང་སྒྲོན་
ཆགས་བཤོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། དམིགས་པ་ལ་གཏོད་པའི་དུས་ན་རང་གི་ངང་གིས་
སེམས་མི་གནས་པ་དང་། སེམས་གནས་པའི་དུས་ན་བྱིན་ཅི་ལོག་ལ་གཤེད་བ་

༡ <<ཞོལ་>>སྒྲུ་>> དཔལ།

༢ <<ཞོལ་>> ལྟ་བུ།

༣ <<ཞོལ་>>སྒྲུ་>> མོ།

དང་། གནས་པ་ལས་མི་ཉམས་པར་བྱེད་པའི་དུས་ན་མི་གནས་ཀྱང་གནས་པ་ལྟར་
སྟོན་པའི་རྣམ་གཤམ་རྟོག་། །དང་པོ་ནི། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཞེས་ངེས་ལན་གཉིས་"ཀྱིས་
'ཤེས་པར་བྱའོ། །དབང་ཤེས་ལྡེ་ལ་རྣམ་གཤམ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་མཉམ་
པར་བཞག་པ་ན། དབང་ཤེས་གང་རུང་གཅིག་བྱུང་ན་ཉིང་དེ་འཛིན་དངོས་གཞི་
ལས་ལངས་པ་ཡིན་ལ། ཕྱི་རོལ་ཏུ་གཤམ་པའི་རོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གཤམ་པ་ནི། ཕྱི་རོལ་ཏུ་ཞེས་པ་ངེས་ལན་གཉིས་ཀྱིས་
ཤེས་པར་བྱ་བ། མོས་པ་སོགས་དགེ་བ་ལ་ཞུགས་པའི་སེམས་འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་
སོགས་ལ་རྣམ་པར་འཛོལ་བའི་སེམས་ནི་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གཤམ་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དགེ་བའི་
དམིགས་པ་ལ་གཏད་པ་དེ་ལས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་དམིགས་པ་ལ་ཕྱི་རོལ་ཏུ་འཛོལ་བར་
བྱེད་པའི་རིག་པ་ཡིན་ནོ། །ནང་གི་གཤམ་པ་ནི། ནང་གི་ཞེས་པ་ངེས་ལན་གཉིས་
ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཆེ་བྱུང་བའི་བྱིང་གློད་
དང་ཉིང་དེ་འཛིན་སྐྱེས་པའི་ཆེ་སྟེང་པས་རོ་བྱུང་བར་བྱེད་པའི་སྟེང་པ་སོགས་ནི་
ནང་གི་རྣམ་གཤམ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཞི་ལྷག་དངོས་སམ་རྗེས་མཐུན་པ་ལས་གཞན་དུ་
གཤམ་པར་བྱེད་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། མཚན་མའི་ཞེས་ངེས་ལན་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །རང་ལ་
གཞན་ཀྱིས་འདི་ནི་བསམ་གཏན་པའོ་སྟུང་དུ་ཡིད་ཆེས་ན་ཅི་མ་རུང་སྟུང་དུ་དགེ་བ་
ལ་སྒྲུབ་པ་ནི་མཚན་མའི་གཤམ་པའོ། །གཉིས་པ་གནས་ཀྱང་སྒྲོན་ཆགས་པ་
ལ། ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་སྒྲོན་དང་། དམིགས་པའི་སྒྲོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གནས་ངན་ལེན་

བྱེད་པ་སོགས་གང་རུང་གི་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་དབང་ཤེས་ལུལ་ལ་འབྲུག་པ་རང་
དབང་མེད་པར་བསྐྱད་པར་བྱེད་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །དབྱེན་ཀྱན་
སྒོང་སོགས་ཀྱི་དབང་གིས་བདུན་ནོ། །དུས་ནི་ནམ་གྱི་ཐུན་བར་པ་དང་། དུས་མ་
ཡིན་པ་ནི་དགོས་པ་མེད་པར་དེ་ལས་གཞན་པའི་དུས་སོ། །རིགས་པ་ནི། ལུས་ཀྱི་
འབྱུང་བ་རྒྱས་ནས་དགེ་བ་ལ་འབད་འདོད་པ་དང་། མི་རིགས་པ་ནི་དུས་སུ་ཡིན་
ཡང་མ་གཞན་ཞིང་བཀག་པའི་གཉིད་དོ། །ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་གཉིད་ཀྱི་བྱེད་ལས་
ནི། དགེ་བའི་བྱ་བ་ཞེས་"ཉེ།"

གཉིས་པ་ལ་རི་བ་ནི། འགྲོད་པ་ཞེས་སོ། །ལན་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། བསམ་པ་
ཞེས་ཉེ། རྟེན་དང་དམིགས་པ་དང་རྣམ་པ་དང་ངོ་བོ་དང་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་རྣམས་ཀྱིས་
ཤེས་པར་བྱའོ། །བྱ་བ་དང་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་གང་རུང་རང་གིས་བསམས་
པའམ། གཞན་གྱིས་ནན་གྱིས་བྱེད་དུ་བཅུག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་འདོད་བཞིན་དུ་
ཡིད་ལ་གཅགས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་སེམས་བྱུང་གང་ཞིག །གཏི་ཐུག་གི་ཆར་
གཏོགས་སོ། །ཡིད་ལ་གཅགས་པའི་དོན་ནི། བྱ་བ་དེ་བདག་གིས་མ་བྱས་ཀྱང་ཅི་མ་
རུང་སྐྱམ་པའོ། །མི་དགེ་བ་བྱས་པ་ལ་འགྲོད་པ་དགེ་བ་དང་། དེ་ལས་ལོག་པ་མི་
དགེ་བ་དང་བཟོ་ལ་སོགས་པ་འགའ་ཞིག་བྱས་པ་དང་མ་བྱས་པ་ལ་འགྲོད་པ་ལྷུང་དུ་
མ་བསྐྱན་པ་དང་། བཙུན་སུ་ཡོད་པའི་དུས་དང་། མེད་པའི་དུས་སུ་འགྲོད་པ་རིགས་
པ་དང་མི་རིགས་པའོ། །བྱེད་ལས་ནི། དེ་ཡོད་ན་ཡིད་བདེ་བ་ལ་རིག་པར་མི་གནས་
པས་སེམས་ཞེས་སོ། །

༡ གླ་>>འབྲུག་སོ།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། རྟོག་པ་དང་དཔྱོད་པ་ལོ། །དང་པོ་ལ་ངི་བ་ནི། རྟོག་པ་གང་
ཞེན་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། སེམས་སམ་ཞེས་ཏེ། རོ་བོ་དང་རྣམ་པ་དང་དོན་བསྐྱབས་
ཤེས་པར་བྱལོ། །འོག་མ་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱལོ། །སེམས་པའམ་ཤེས་རབ་
ལ་བརྟེན་ནས་མིང་དང་བཅས་པའི་དོན་གང་རྩང་རགས་པའི་རྣམ་པ་ཅམ་འཚོལ་
བས་རབ་ཏུ་སྤྱེ་བའི་སེམས་བྱུང་ངོ། །

གཉིས་པ་ལ་ངི་བ་ནི། དཔྱོད་པ་གང་ཞེན་ཞེས་པ་ལོ། །ལན་ནི། སེམས་སམ་
ཞེས་ཏེ། སེམས་པའམ་ཤེས་རབ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡུལ་ཞིབ་ཏུ་སྤྱེ་ནས་དཔྱོད་པས་
རབ་ཏུ་སྤྱེ་བའི་སེམས་བྱུང་ངོ། །བསམ་གཏན་དང་པོར་རྟོག་པ་མེད་ཅིང་དཔྱོད་པ་
ཅམ་དང་རྟོག་དཔྱོད་གཉིས་ཀ་མེད་པ་དང་། གཉིས་པ་ཡན་ཆད་རྟོག་དཔྱོད་ཀྱི་ས་
ལས་འདས་པར་བཤད་པ་ནི། བསམ་གཏན་དང་པོ་ནས། རགས་པ་ཅམ་དབྱེད་པས་
ཡིད་ལ་གདུང་བ་མི་སྐྱེད་ལ་ཉིང་རེ་འཛིན་ཉམས་ཚུང་བས་ཞིབ་ཏུ་སྤྱེ་ནས་དབྱེད་ན་
ཡིད་ལ་གདུང་བ་བསྐྱེད་པས་དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཅམ་ན་རྟོག་པ་མེད་ལ། དཔྱོད་པ་
ཅམ་དང་། ཞིབ་ཏུ་སྤྱེ་ནས་དབྱེད་ཀྱང་ཡིད་ཅུང་ཟད་ལས་སྐྱེ་མི་རུང་བའི་ཡིད་ཀྱི་
གདུང་བ་མེད་པས་རྟོག་དཔྱོད་གཉིས་ཀ་མེད་པ་ཞེས་བྱའི། བསམ་གཏན་དང་པོ་
ཡན་ཆད་བཞི་ལ་སྒྲ་དོན་འབྲེར་རུང་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཡོད་མེད་དོགས་པའི་གནས་
ཅམ་ཡང་མེད་དོ། །བྱེད་ལས་ནི། རེག་པར་ཞེས་ཏེ། རྟོག་པ་དང་དཔྱོད་པ་ལེགས་
ཉེས་ཀྱི་དབང་གིས་འདི་དང་སྤྱི་མར་འདོད་པ་དང་མི་འདོད་པ་སྐྱེད་པ་ལོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ལྷང་བྱའི་ལས་དང་། དོར་བྱའི་ལས་སོ། །དང་པོ་ནི།

"ཡང་^༡ཞེས་ཏེ། ཚས་དགེ་བ་ཚས་ཅན། བྱེད་ལས་བྱེད་པར་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ། ཉོན་
མོངས་སོགས་སྤོང་བར་བྱེད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཉོན་མོངས་པ་ཞེས་ཏེ། ཉོན་
མོངས་དང་ཉེ་ཉོན་ཚས་ཅན། བྱེད་ལས་བྱིན་ཅི་ལོག་དང་ལྡན་ཏེ། དགེ་བའི་ཚས་སྤྱི་
བ་ལ་བར་ཆད་བྱེད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་བཤད་པ་ལ་གཉིས། ཇི་བ་དང་ལན་
ནོ། །དང་པོ་ནི། "སེམས་དང་^༢ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དབྱེ་བ་དང་། སོ་སའི་
མཚན་ཉིད་དོ། །དང་པོ་ནི། ཐོབ་པ་དང་ཞེས་ཏེ། ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཚས་ཅན། ཉེ་
གསུམ་ཡོད་དེ། ཚས་གསུམ་གང་རུང་འཕེལ་འགྲིབ་ཀྱི་གནས་སྐབས་ལ་བཏགས་
པའི་ཐོབ་པ་དང་། འཇུག་ཤེས་བྱ་ག་དང་ཉོན་ཡིད་དང་བཅས་པའི་བདུན་
དང་། འཇུག་ཤེས་བྱ་ག་མངོན་འགྱུར་འགགས་པའི་ཀུན་གཞིའི་གནས་སྐབས་ལ་
བཏགས་པའི་སྟོན་འཇུག་གཉིས་དང་སྟོན་འཇུག་གི་འབྲས་བླ་གཅིག་དང་། སྟོན་གྱི་
ལས་གྱིས་འཕངས་པའི་ཆེ་གནས་པ་དང་། ལུས་འདྲ་བའི་གནས་སྐབས་ལ་བཏགས་
པ་གཉིས་དང་། མཚན་ཉིད་ཀྱི་གནས་སྐབས་བཞི་དང་། ཐ་སྙད་ཀྱི་གནས་སྐབས་
བཞི་དང་། ཐ་སྙད་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཉེན་དང་བཅས་པ་གསུམ་དང་། འཕགས་པའི་
ཚས་མ་ཐོབ་པའི་གནས་སྐབས་ལ་བཏགས་པ་གཅིག་དང་། རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་གནས་
སྐབས་ལ་བཏགས་པ་དགུ་རྒྱུ་ཡོད་པའི་བྱིར། བྱི་མ་དགུ་ནི་རིམ་བཞིན་དུ་རྒྱ་
དང་འབྲས་བླ་རྒྱན་དུ་འབྱུང་བའི་གནས་སྐབས་དང་། ཚོགས་པ་པན་ཚུན་ཐ་དད་
པའི་གནས་སྐབས་དང་། རྗེས་སུ་མ་ཐུན་པར་འབྱུང་བ་དང་། རྒྱར་དུ་འབྱུང་བ་

༡ <<ཞེས་>> -

༢ <<ཞེས་>> - <<སྤྱི་>> <<སྤྱི་>> གསུམ་དང་།

དང་། རིམ་གྱིས་འབྱུང་བ་དང་། དུས་ཐ་དད་ཏུ་རྒྱན་ཏུ་འབྱུང་བ་དང་། ལུལ་ཏུ་མ་ལ་
ཁྲབ་པར་འབྱུང་བ་དང་། གངས་ཀྱི་སྒྲོན་མཆོན་པར་བྱ་བའི་སོ་སོ་ཐ་དད་ཏུ་འབྱུང་
བ་དང་། རྒྱ་རྒྱུན་ཆོག་པ་འདི་གནས་སྐབས་ལ་བཏགས་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་བདུན། འཕེལ་འཁྲིལ་གྱི་གནས་སྐབས་ཐོབ་པ་བཤད་པ་
དང་། སེམས་སེམས་བྱུང་མངོན་གྱུར་འགགས་པའི་གནས་སྐབས་གསུམ་བཤད་པ་
དང་། ཆོ་གནས་པ་དང་ལུས་འདྲ་བའི་གནས་སྐབས་གཉིས་བཤད་པ་དང་། མཆོན་
ཉིད་ཀྱི་གནས་སྐབས་བཞི་བཤད་པ་དང་། ཐ་སྙད་ཀྱི་གནས་སྐབས་གསུམ་བཤད་པ་
དང་། འཕགས་པའི་ཆོས་མ་ཐོབ་པའི་གནས་སྐབས་སོ་སྤྱེ་དང་། རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་གནས་
སྐབས་དགུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་བྲི་བ་ནི། ཐོབ་པ་གང་ཞེ་ན་ཞེས་སོ། །ལན་ནི།
དགེ་བ་དང་ཞེས་ཏེ། འདི་དག་པལ་ཆེར་གནས་དང་ངོ་ཐོ་^༡ དང་བཏགས་ཡོད་ཏུ་
བསྟན་པ་གསུམ་གསུམ་གྱིས་རིག་པར་བྱའོ། །ཆོས་གསུམ་གང་རུང་གི་འཕེལ་
འཁྲིལ་གྱི་གནས་སྐབས་ལ་བཏགས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་འདུ་བྱེད་དོ། །དང་བ་གོང་
ཏུ་འཕེལ་ན་དད་པ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་ཞེས་པ་དང་། འཁྲིལ་ན་ཆུང་ཏུ་དང་ལྡན་ཞེས་པ་
ལྟ་བུའོ། །ཐོབ་པ་ནི་སྤྱི་མིང་ཡིན་ལ་དེ་ཉིད་པ་དང་ལྡན་པ་གཉིས་ཀ་ལ་འབྲུག་
སྟེ། ཟག་མེད་ཀྱི་ཆོས་སྤར་མེད་གསར་ཏུ་ཐོབ་པ་ལ་ཉིད་པ་དང་རྒྱན་ཏུ་ཡོད་པ་ལ་
ལྡན་པ་ཞེས་གདགས་སོ། །མངོན་ལས། དུས་གསུམ་པ་ཡི་ནམ་པ་གསུམ། ཞེས་
ཐོབ་བྱའི་ཆོས་དུས་གསུམ་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་རྣམ་ཡོད་རེ་རེའི་ཐོབ་པ་ཡང་དུས་
གསུམ་གྱིས་བསྐྱུས་པ་འདིར་ཁས་བླངས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། འདས་མ་འོངས་

༡ <<ཞོལ>> + བ།

རྒྱལ་ཁབ་ཁེ་ལེན་པའི་ཕྱིར་རྟོགས་པའི་སྒྲིག་པ་གཞན་ནི་ལོག་ཏུ་འཆད་པར་
འགྱུར་རྟོགས་།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྒྲིམ་འཇུག་དང་། འགོག་པའི་སྒྲིམ་
འཇུག་དང་། འདུ་ཤེས་མེད་པ་བཤད་པའོ། དང་པོ་ལ་བྲི་བ་ནི། འདུ་ཤེས་ཞེས་
སོ། །ལན་ནི། དགོ་རྒྱས་ཀྱི་ཞེས་ཏེ། སྒྲིམ་བྱ་སྒྲིམ་བྱིན་ཀྱི་འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྒྲིམ་
འཇུག་ཆོས་ཅན། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྒྲིམ་འཇུག་ཡིན་ཏེ། འཇུག་ཤེས་བྱུག་
འགགས་པའི་གནས་སྐབས་ལ་ཐར་པར་འདུ་ཤེས་ནས་འཁོར་བས་ཡིད་འབྱུང་བའི་
ཡིད་འབྱུང་གིས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་ཏེ། བསམ་གཏན་གསུམ་པ་ལས་འདོད་ཆགས་
དང་བྲལ་ལ་བཞི་པ་ལས་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བའི་ཅེ་གཅིག་པ་གང་
"གིས།" འཇུག་ཤེས་ཆོགས་བྱུག་འཁོར་བཅས་མཛོན་གྱུར་འགགས་པ་ཅམ་གྱིས་
རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་ཀུན་གཞིའི་གནས་སྐབས་ལ་བཏགས་པའི་འདུ་བྱེད་དོ། །ལས་འབྲས་
ལ་སྐྱར་བ་མི་འདེབས་ཤིང་། སངས་རྒྱས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་བསྐྱུས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཅུང་ཟད་
ཀྱང་མེད་པ་ལ་ཐར་པར་འདུ་ཤེས་ཤིང་། སྒྲུབ་མཐའ་འཆའ་བ་དག་ཀྱང་དེ་མ་དོར་
བར་དུ་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཅི་ཅམ་བསྐྱོམས་ཀྱང་འདུ་ཤེས་མེད་པ་
པར་སྒྲིབ་ཅམ་དུ་བྱེད་དོ། །

ཆོག་ཆོགས་བསྐྱུང་བའི་ཆེད་དུ་དེ་ལྟར་སྒྲིམ་གྱི། དོན་ལྟོག་ཁྱད་པར་བ་མཚན་
གཞིར་བཟུང་བར་བྱ་སྟེ། གཞན་དུ་ན་ཤེས་འདོད་མེད་པའི་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་བས་
སོ། །ཀུན་གཞིའི་གནས་སྐབས་ལ་བཏགས་པ་ཡིན་ན། དགོ་བར་མི་འཐད་

ལ། ཆོག་ས་ཐུག་རེ་ཡིག་འགགས་པས་དགེ་བ་ཡིན་ན། འདྲ་ཤེས་མེད་པ་ཡང་དགེ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེ་ན། སྒྲིན་མེད་དེ། དེའི་རྒྱ་ཡིད་བྱེད་དགེ་བས་ཀྱན་ནས་བསྐྱང་བའི་སྒྲིབ་ས་ཀྱིས་དགེ་བར་བཞག་པ་ཡིན་གྱི། ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་འདོད་པ་ལྟར་རྣམས་སྲུ་ཡོད་པའི་དགེ་བར་འདོད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་བྲི་བ་ནི། འགོག་པའི་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། ཅི་ཡང་ཞེས་ཏེ། ཆོར་འདྲ་རགས་པ་^༡་མི་གསོད་པ་ཞི་བ་ལ་གནས་པར་བྱའོ་སྐྱམ་པའི་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་ཀྱན་ནས་བསྐྱངས་ཏེ། ཅི་ཡང་མེད་པ་མན་ཆད་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ཞིང་། སྲིད་པའི་ཅེ་མོ་ལས་བྱེན་དུ་བསྐྱོད་པ་གང་ཞིག །འདྲུག་ཤེས་ཆོག་ས་ཐུག་འཁོར་བཅས་དང་། ཉན་ཡིད་མངོན་གྱུར་འགགས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་ཀྱན་གཞིའི་གནས་སྐབས་ལ་རབ་ཏུ་བཏགས་པའི་འདྲ་བྱེད་དོ། །ཁྱད་ཆོས་ལྷ་མ་གཉིས་ཀྱིས་སའི་སྒྲོ་ནས་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་མཆོན་ཏེ་བསྐྱར་ནོ། །འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཞེས་པས་སྲིད་ཅེའི་སེམས་ཐོབ་པར་བསྐྱར་ལ། སྲིད་ཅེ་ལས་བྱེན་དུ་བསྐྱོད་ཅེས་པས་འཕགས་ལམ་ཐོབ་པར་བསྐྱར་ཏེ། འདས་ལམ་མ་^༢་རྟོགས་^༣་པས་སྲིད་ཅེའི་ཉན་མོངས་^༤་སྤང་^༥་མི་རུས་པའི་བྱིར་རོ། །ཆོག་ལྷ་མ་སྒྲོས་པས་ཆོག་མོད། སྲིད་ཅེ་ལས་བྱེན་དུ་བསྐྱོད་ཅེས་སྒྲོས་ཅི་དགོས་ཤེ་ན། སྲིད་ཅེ་ལས་བྱེན་དུ་མ་བསྐྱོད་ཀྱང་ཅི་ཡང་མེད་པ་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་སོ་སྒྲེ་ཡོད་པས། དེས་འགོག་སྒྲོམས་ཐོབ་པར་ཐལ་བ་

༡ <<བྲ>><<སྐྱ>> སོ།

༢ <<བྲ>><<སྐྱ>> གཏོགས།

༣ <<བྲ>><<སྐྱ>> ཐོང་།

"བཅད་^༡ བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །འཕགས་པ་རྣམས་ནི་མཐོང་ལམ་ཐོབ་མ་ཐག། སྲིད་
 ཅེའི་མཐོང་སྤངས་ཟད་པར་སྤོང་བས་སྲིད་ཅེ་ལས་གྲུན་དུ་བསྐྱོད་པ་ཞེས་བུའོ། །འོ་
 བ་ཆིག་ཕྱི་མ་སྟོས་པས་ཆོག་མོད། སྤྲ་མ་སྟོས་ཅི་དགོས་སྟུང་ན། སྲིད་ཅེ་ལས་གྲུན་
 དུ་བསྐྱོད་ཀྱང་ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ལས་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བའི་རྒྱན་
 ལྷགས་ལྷགས་འབྲས་ཀྱིས་ཀྱང་འགོག་པ་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་བྱས་པ་སྤང་བའི་
 ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །

གོང་མའི་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བ་ཞེས་མ་སྟོས་པ་ནི། སྲིད་ཅེ་ལས་ཆགས་
 པ་དང་བྲལ་བའི་དགྲ་བཅོམ་པས་ཀྱང་སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་ཕྱིར་དོ། །ཐེག་པ་
 དམན་པའི་གང་ཟག་ནི་ཕྱིར་མི་འོང་ལུས་མངོན་བྱེད་དང་། དགྲ་བཅོམ་པ་གཉིས་
 ཀའི་ཆ་ལས་རྣམས་གོལ་གྱིས་སྟོམས་པར་འཇུག་ལ། དམན་པའི་ལམ་སྟོན་དུ་མ་སོང་
 བའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བས་ནི། ས་བྱག་པ་ནས་སྟོམས་པར་འཇུག་གོ། །ལྷག་མ་རྣམས་
 བྱི་གཞན་དུ་བཤད་པ་ལས་ཤེས་པར་བུའོ། །བྱུང་ཆེན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་
 དང་། དཔལ་ལྷན་ལྷ་བ་བྲགས་པ་སོགས་ནི་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་
 འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་བྱུང་པར་བ་གཅིག་ལ་འགོག་སྟོམས་སུ་བཞེད་དོ། །ཐེག་
 པ་དམན་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་སྟོམས་ངོས་འཛིན་པ་ན་དགག་གཞི་གཞུགས་སུང་གི་
 སྟེང་དུ་ཞེས་པ་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བའི་དགག་གཞི་ཀུན་གཞིའི་སྟེང་དུ་ཞེས་འཆད་
 པ་ནི། དངོས་པོའི་གནས་ཆོད་དང་། བྱུང་མཐའི་འདོད་ཚུལ་གྱི་བྱུང་པར་མ་བྱེད་པའི་
 རྒྱན་པོའི་རྟགས་སུ་ཤེས་པར་བུའོ། །ས་བྱག་པ་ནས། འགོག་སྟོམས་ཐོབ་པ་ནི་མངོན་

^༡ <<ཞོལ་>> བཅས།

སྒྲེ་ས་བརྩ་བ་ལས་བཤད་དོ། །

གསུམ་བ་ལ་བྲི་བ་ནི། འདྲ་ཤེས་མེད་བ་^༡གང་ཞེན་ཞེས་སོ། །ལན་ནི།
སེམས་ཅན་ཞེས་ཏེ། འདྲ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་འཇུག་གི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་
བསམ་གཏན་བཞི་པའི་གནས་གཞན་འབྲས་བྱ་ཆེ་བའི་ནང་ཆོན་དུ་གྱུར་པའི་འཇུག་
ཤེས་ཆོགས་དུག་འཁོར་བཅས་མཛོན་གྱུར་འགགས་པའི་ཀྱན་གཞིའི་གནས་སྐབས་
ལ་བཏགས་པའི་འདྲ་བྱེད་དོ། །

གསུམ་བ་ལ་གཉིས། འོག་གི་དབང་པོ། རིགས་མཐུན་བ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་
ལ་བྲི་བ་ནི། འོག་གི་དབང་པོ་གང་ཞེན་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། རིགས་མཐུན་པར་ཞེས་
ཏེ། རྫོན་གྱི་ལས་ཀྱིས་འཕངས་པའི་རིགས་མཐུན་པར་གནས་^༢པའི་ཆེའི་དུས་
ངེས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་འདྲ་བྱེད་དོ། །གཉིས་བ་ལ་བྲི་བ་ནི། རིགས་མཐུན་བ་གང་
ཞེན་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། སེམས་ཅན་གྱི་ཞེས་ཏེ། རྫོན་གྱི་ལས་ཀྱིས་འཕངས་པའི་
སྟོབས་ཀྱིས་རང་བཞིན་འབྲ་བ་དང་སྐྱེ་གནས་འབྲ་བ་སོགས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་
འདྲ་བྱེད་དོ། །སྤྲ་མ་ལ་ཆེ་ངེས་བ་དང་། མ་ངེས་བ་དང་། འདོད་བ་དང་། མི་འདོད་བ་
དང་། ལོ་དང་བསྐྱལ་པའི་གངས་སོགས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ་ལ། འདི་ནི་ལྷས་འབྲ་བ་
དང་། རང་བཞིན་དང་། སྐྱེ་གནས་འབྲ་བ་དང་། བཞོ་དང་ལས་ཀྱིས་འཆོ་བ་འབྲ་བ་
སོགས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །སེམས་ཅན་གྱི་རིགས་ནི། ལྷ་དང་མི་ལ་སོགས་པའི་
འགྲོ་བར་གཏོགས་པའོ། །

བཞི་བ་ལ་བཞི་ཡོད་པའི་སྐྱེ་བ་ལ་བྲི་བ་ནི། སྐྱེ་བ་གང་ཞེན་ཞེས་སོ། །ལན་ནི།

༡ <<བྲི>> <<སྐྱེ>> + བ།

༢ <<ཞེས>> གཞན།

རིགས་མ་ཐུན་པར་ཞེས་ཏེ། སེམས་ཅན་གྱི་སྐྱེ་བ་གདགས་གཞི་ལ་སྟོས་མེད་ཀྱི་
ཇུས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རིགས་མ་ཐུན་པར་སྐྱེ་གནས་ཀྱི་དང་པོར་སྤར་མ་བྱུང་བ་
གསར་དུ་བྱུང་བ་ལ་སྐྱེ་བ་ཞེས་གདགས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་འོག་མ་གསུམ་ལ་
ཡང་ངེ་ལྟར་རིག་པར་སྤྱར་རོ། །གཉིས་པ་ཁྱ་བ་ནི། ཁྱ་བ་གང་ཞེན་ཞེས་ངེས་ལན་
གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །རིགས་མ་ཐུན་པར་སེམས་ཅན་གྱི་འདུ་བྱེད་ཡང་ཆོ་
ཡོལ་ནས་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་ལ་ཁྱ་བ་ཞེས་གདགས་སོ། །

གསུམ་པ་གནས་པ་ནི། གནས་པ་གང་ཞེན་ཞེས་ངེས་ལན་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་
བྱའོ། །སེམས་ཅན་གྱི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུན་སྐྱེད་ཅིག་གཉིས་པར་མི་འཆད་པར་འབྱུང་བ་
ལ། གནས་པ་ཞེས་གདགས་སོ། །བཞི་པ་མི་རྟག་པ་ནི། མི་རྟག་པ་ཉིད་གང་ཞེན་ཞེས་
ངེས་ལན་གཉིས་ཀྱིས་རིག་པར་བྱ་སྟེ། སེམས་ཅན་གྱི་མི་རྟག་པ་ཇུས་ཡོད་མ་ཡིན་
ཏེ། སེམས་ཅན་གྱི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུན་དུས་གཉིས་པར་མི་སྟོད་པ་ལ། མི་རྟག་པ་ཉིད་
ཅེས་གདགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། སྟོད་པ་ལ་སྐྱོ་བ་སྐྱེད་པའི་ཆེད་དུ་འདིར་སེམས་ཅན་
ལ་སྤྱར་ཏེ་བཤད་ཀྱི། རུམ་པ་ལྟ་བུའི་ཡང་རང་བྱུང་པའི་དུས་ལས་དུས་གཉིས་པར་མི་
སྟོད་པའི་ཆ་ལྟན་མིན་འདུ་བྱེད་ཡིན་ཀྱི། མི་རྟག་པ་ཡིན་ན། ལྟན་མིན་འདུ་བྱེད་ཀྱིས་
བྱུང་བམ་སྟུམ་པ་དོགས་པའི་གནས་མེད་ལ། རང་ལྟོག་དང་གཞི་ལྟོག་མ་བྱེད་པ་འདིས་
རིག་པ་སྤྱོད་དུ་མ་ལ་འབྱུང་བ་སྐྱེད་སྤང་བས་ལེགས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

ལྟ་བུ་ལ་གསུམ། མིང་གི་ཆོག་གས་དང་། ཆོག་གི་ཆོག་གས་དང་ཡི་གེའི་ཆོག་གས་
སོ། །དང་པོ་ནི། མིང་གི་ཞེས་ངེས་ལན་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཟུགས་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ་ཡང་ཇུས་ཡོད་མ་ཡིན་ཏེ། དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཅམ་སྟོན་པས་རབ་དུ་བྱེ་བེད་ཆ་དུ་མ་ལ་

བཏགས་པའི་རྫོད་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མིང་ཡིན་ན་ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་ཡིན་པས་ཁྱབ་
པར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བ་^༡ ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཉན་ཤེས་ཀྱི་བཟུང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་སྐྱེ་རང་
མཆོན་པ་དེ་ཡི་གེ་ཡང་ཡིན་ལ་མིང་ཡང་ཡིན་ཞིང་། སྤང་པོ་ལྗེའི་ནང་ནས་གཟུགས་ཀྱི་
སྤང་པོར་གཏོགས་པ་ཡིན་ཀྱི། འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྤང་པོ་མ་ཡིན་ནོ། །འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྤང་པོར་
བཞག་པ་ནི། སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་དུ་མའི་རྒྱུན་མིང་གི་ཆོགས་ལ་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཆོག་གི་ཞེས་ཏེ། ཇིས་ལན་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་
བྱའོ། །གཟུགས་མི་ཉག་ཅེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ་ཡང་རྫས་ཡོད་མ་ཡིན་ནོ། །དོན་ཀྱི་ཁྱད་
པར་སྟོན་པས་རབ་རྩ་བྱེ་ཞིང་ཡི་གེ་སྔ་ཕྱི་དུ་མའི་རྒྱུན་ལ་བཏགས་པའི་རྫོད་བྱེད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་དག་སྔ་མ་ཁ་ཅིག་གིས་སྐྱ་སྐྱི་འབའ་ཞིག་ལ་འཛོག་པ་མི་འཐད་
དེ། དེ་ནི་དོན་བྱེད་ལུས་སྟོང་ཡིན་པས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྤང་པོར་མི་རྩང་བའི་ཕྱིར་
རོ། །ཆོག་དངོས་མེད་དུ་འདོད་པ་སྡེ་བདུན་མཁན་སོའི་བཞེད་པ་མ་ཡིན་པ་ཡང་
གཞན་དུ་རྒྱས་པར་བཤད་ཐེན་ཏོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཡི་གེའི་ཞེས་ཏེ། ཇིས་ལན་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །མིང་
ཆོག་གཉིས་ཀའི་གནས་གདགས་གཞི་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱིའི་ཆ་དུ་མ་ཅན་གྱི་ཡི་གེ་ཡང་
གདགས་པའི་གཞི་ལ་ལྟོས་མེད་ཀྱི་རྫས་ཡོད་མ་ཡིན་ཏེ། ཆ་དུ་མ་ལ་བཏགས་པའི་
ཆ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤང་བཤད་པའི་ཡི་གེ་དེ་ཉིད་ལ་ཡི་གེའི་ཆོགས་བྱ་སྟེ། མིང་
གི་ཆོག་གི་ཉན་བྱས་པའི་སྟོན་ས་མིང་དང་ཆོག་གིས་བརྗོད་བྱ་གསལ་བར་བྱེད་
ཅིང་། མིང་ཆོག་གཉིས་ཀྱང་གསལ་བར་བྱེད་པའི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དོན་བརྗོད་

༡ <<ལྔ>><<སྐྱ>> + ཡང་།

བ་ཡང་ཡི་གེ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བྱེད་ཅེས་བྱ་སྟེ། ཡི་གེ་ཆ་མེད་ཀྱིས་དོན་སྟོན་མི་བྱས་
ཀྱང་། མིང་དང་ཚིག་གིས་ཉེན་བྱས་པའི་སློན་ནས་དོན་གྱི་དོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་བརྗོད་
པའི་བྱིད། དབྱངས་གསལ་གྱིས་བསྟུས་པའི་ཡི་གེ་རྣམས་དངོས་མིང་གང་ཡང་རུང་
བས་གོ་བྱས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་གདངས་མ་གཏོགས་མིང་གི་རྣམ་གངས་སུ་
གཏོགས་པ་གཞན་གྱིས་དངོས་སུ་འོང་བར་མི་འགྱུར་བའི་བྱིད། དཔེར་ན་ཨ་ཡང་ཨ་
ཞེས་པའི་གདངས་མ་གཏོགས་པ་ཞེས་པའི་གདངས་ཀྱིས་སྤུན་མོང་མ་ཡིན་པར་མི་
གོ་བ་བཞིན་ནོ། །ཨ་ར་ཧྲ་ཞེས་པ་གདངས་ཀྱི་རྣམ་པ་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བ་ལ་མ་གོ་
བར། དོ་བོ་མི་འགྱུར་བ་ཡིན་པར་བཟུང་ནས། བྱི་དོལ་བ་རྣམས་སྤྱ་ཉག་པར་སློ་
འདོགས་པ་འོ། །མིང་དང་ཡི་གེ་གཞི་མ་སྤུན་པར་ཡང་རུང་ལ། ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་
ཀྱིས་བསྟུས་པའི་ཡི་གེའི་ཚོགས་ནི། ཆ་སྡེ་བྱི་དུ་མ་འདུས་པའི་རྒྱན་ལ་བྱའོ། །

དུག་པ་ནི། སོ་སོའི་ཞེས་ངེས་ལན་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ལས་དང་ཉོན་
མོངས་པའི་དབང་གིས་སྐྱེ་གནས་སོ་སོར་འགྲོ་ཞིང་ཟག་པ་མེད་པའི་ལམ་མ་ཐོབ་
པའམ་གནས་སྐབས་ལ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་ཞེས་གདགས་པར་བྱ་བའི་བྱིད། རྩས་སུ་
ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་འོ། །སྒར་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་གྱི། དོན་བྱེད་བྱས་པའི་རྩས་ཀྱིས་
སྟོང་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །བདུན་པ་ལ། འཇུག་པ་གང་ཞེན་ཞེས་སོ། །དོན་དབྱུང་ངེས་
ལན་གཉིས་གཉིས་ཀྱིས་གོ་བར་བྱ་སྟེ། དེ་རྣམས་ཀྱན་ལ་ཆ་དུ་མ་འདུས་པ་ལ་ལྟོས་
པ་མེད་པའི་རྩས་ཡོད་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་སྒྲུར་བར་བྱ་ལ། ཉགས་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་
རྒྱས་བསྟུས་པའི་སྐད་ཅིག་སྡེ་མ་ལ་བཞེན་ནས་འབྲས་བུས་བསྟུས་པའི་སྐད་ཅིག་བྱི་
མ་རྒྱན་མ་ཆད་པར་འབྱུང་བ་ལ་འཇུག་པ་ཞེས་གདགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིད་

དང་། མེ་དུ་དང་ས་ལྷག་ལྷ་བུ་རྒྱ་ལྷས་ཐ་དད་པ་ལ་སོ་སོར་ངེས་པ་ཞེས་གདགས་
 པའི་ཕྱིར་དང་། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་སམ་རྣམ་བྱང་གི་རྒྱ་ལྷས་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་
 ལ་འབྱོར་འབྲེལ་བ་ཞེས་བཏགས་པའི་ཕྱིར་དང་། རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་ལྷར་བར་འབྱུང་
 བ་ལ་མགྲོགས་པ་ཞེས་བཏགས་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་དེ་ནས་རིམས་ཀྱིས་འབྱུང་བ་ལ་
 གོ་རིམས་ཞེས་བཏགས་པའི་ཕྱིར་དང་། དུས་སྐད་ཅིག་ལྷ་ཕྱི་དུ་མར་འབྱུང་བ་ལ་
 དུས་ཞེས་གདགས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཕྱོགས་དུ་མ་ལ་ཁུབ་པའི་རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་ལ་
 དུལ་ཞེས་གདགས་པའི་ཕྱིར་དང་། གཉིས་དང་གསུམ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱ་ལྷས་སོ་
 སོ་ཐ་དད་པ་ལ་གྲངས་ཞེས་གདགས་པའི་ཕྱིར་དང་། རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་རྒྱུ་དུ་མ་
 འདུས་པའི་ཆ་ལ་ཆོགས་པ་ཞེས་བཏགས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཉན་ཐོས་སྒྲེ་བ་ཁ་ཅིག་གི་ལོག་
 རྒྱུ་དགག་པའི་ཆེད་དུ་ངོ་སོ་དང་གྲངས་སྤར་ལྟར་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །

ལྷ་པ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་ལ་གཉིས། དེ་བ་དང་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་པར་
 ཤེས་པའི་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྣམ་གྲངས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་བསྐྱན་པ་དང་། དེའི་
 རོན་སྒྲོན་པའི་སྒྲོ་ནས་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་དང་ཞེས་ཏེ། རྒྱ་
 བཤད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། འདུག་ཤེས་བྱུག་ལ་ཡང་གསུམ་གའི་རྒྱ་བཤད་དུ་ཡོད་
 དེ། ཐོག་པས་ན་སེམས་དང་རྣམ་ཤེས་ཕྱི་མའི་རྒྱུ་དུ་སྤར་པས་ཡིད་གང་ཡིན་པ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་དུས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཆོགས་བྱུག་མ་འོངས་པ་ནི་
 སེམས། འདས་པ་ནི་ཡིད། ད་ལྟར་བྱུང་བ་ནི་རྣམ་ཤེས། བྱེད་པའི་དབང་དུ་བྱས་
 བ། རིང་དུ་འགོ་བས་"ནས་"¹ སེམས། རྒྱུ་དུ་འགོ་བས་"² ཡིད། ཉིང་མཆོམས་སྤྱོར་

¹ <<ལྷ་>><<སྤྱོད་>> བ།

² <<ལྷ་>><<སྤྱོད་>> + བ།

བའི་བྱེ་བྲག་གིས་རྣམ་པར་ཤེས་པའོ། །བསྟན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཁམས་བསྟན་
པར་སེམས་དང་། སྐྱེ་མཆེད་བསྟན་པར་ཡིད་དང་། སྤང་བོ་བསྟན་པར་རྣམ་པར་
ཤེས་པའོ། །འདི་དག་ནི་ཀུན་གཞི་མ་བཞག་པ་དང་། གཞན་དང་སྤྱོད་མོང་བའི་དབང་
དུ་བྱས་ནས་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་པས་བཤད་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ། སེམས་ཀྱི་གཙོ་བོ་བཤད་པ་དང་། ཡིད་རྣམ་པ་གཉིས་བཤད་པ་
དང་། རྣམ་ཤེས་བྱུག་བཤད་པའོ། །དང་བོ་ལ་བྱི་བ་ནི། སེམས་གང་ཞེ་ན་ཞེས་
སོ། །ལན་ལ་གསུམ། སེམས་སུ་བཞག་པའི་མཚན་ཉིད་དང་། རྣམ་གྲངས་
དང་། སེམས་ཀྱི་སྐྱོད་ན་ཏོ། །དང་བོ་ལ་གཉིས། བྱེད་པར་བྱེད་ཆོས་དང་། དེས་བྱེད་
པར་དུ་བྱ་བའོ། །དང་བོ་ལ་གཉིས། སྐྱོ་བྱེད་ལ་མ་ལྟོས་པའི་ལོག་ཏོག་དགག་པ་
དང་། བྱེད་པར་བྱེད་ཆོས་དངོས་སོ། །དང་བོ་ནི། ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་དེ་ཆོས་
ཅན། གྲངས་ཀྱི་གཙོ་བོ་བཞིན་དུ་རྒྱུན་ལ་མ་ལྟོས་པར་ས་བོན་ཐམས་ཅད་དང་ལྡན་
པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་སྤང་བོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད། དག་མི་
དག་ལྷང་མ་བསྟན་དུ་གྱུར་པ་རྣམས་ཀྱི་རང་དང་རྗེས་སུ་མ་སྤྱོད་པའི་འབྲས་བྱས་
བསྐྱེད་པའི་རྣམ་པའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་ཡང་དང་ཡང་དུ་ཡོངས་སུ་
སྐྱོས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། རྒྱ་མཚན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ན། ས་བོན་ཐམས་ཅད་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་
པ་ཨེས་^༡ བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། སེམས་
གང་། ས་བོན་ཐམས་ཅད་བསྐྱོ་བའི་གཞིར་གྱུར་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཀུན་གཞི་དེ་

༡ <<སྤྱོད་པ་སྐྱེ་བའི་ལོག་ཏོག་དགག་པ་>> ཞེས།

ཉིད་ལ་རྣམ་པར་སྤྲིན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། སྡོན་བསགས་པའི་ལས་ཀྱི་
བག་ཆགས་ཡོངས་སུ་སྤྲིན་པའི་ངོ་བོར་གྱུར་ཅིང་རྒྱན་མ་ཆད་པར་མ་སྤྲིབས་ལ་
ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ངོ་བོར་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལེན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡང་དེ་
ཡིན་ཏེ། བར་དོའི་སྤྲིན་པ་ནས་སྤྲིན་དུ་ཉིང་མཆམས་སྡོར་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
དང་། སྤྲིས་ནས་མ་ཤི་བར་དུ་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་རྣམས་ཀྱན་གཞིས་བཟུང་བའི་
མ་ཟུས་མ་ཞིག་པར་འཇུག་ཅིང་ལེན་པའི་ཕྱིར། མདོ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་
གྲང་། ལེན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཟབ་ཅིང་སྤྲ། །ས་བོན་ཐམས་ཅད་ཚུ་བོའི་རྒྱན་
བཞིན་འབབ། །བདག་ཏུ་རྟོགས་པར་གྱུར་ན་མི་རུང་ཞེས། །འདི་ནི་བྲིས་པ་རྣམས་ལ་
ངས་མ་བསྟན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། “ཅི་ཏྲ་གསོག་”^༡ པ་ལའོ། ཞེས་འབྲུང་བས་ཀྱན་གཞི་དེ་ཉིད་སེམས་
ཞེས་བྱ་སྟེ། དགེ་མི་དགེ་དེ་དག་གི་བག་ཆགས་བསགས་པའི་གཞིར་གྱུར་པའི་ཕྱིར་
རོ། །འདིར་རྣམ་པར་བཞག་པ་འདི་དག་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྡེ་སྡོད་ཀྱི་གདུལ་བྱ་
འགའ་ཞིག་བླངས་པའི་ཆེད་དུ། མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་བླང་དོན་དང་ངེས་དོན་
འབྱེད་པའི་ཚུ་ལ་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ཡིན་ལ། འཕགས་
པ་སྒྲོ་བློས་མི་ཟད་པས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས་གསུངས་པའི་བླང་ངེས་འབྱེད་ཚུ་ལ་
ནི། གཙོ་བོའི་གདུལ་བྱའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དེ་ལས་གཞན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །འདི་
ནི་མདོར་བསྟུས་པ་ཅམ་ཞིག་བཤད་པར་འདོད་པ་ཡིན་གྱི། ཀྱན་གཞིའི་རྣམ་གཞག་
རྒྱས་པར་ཤེས་འདོད་ན། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བསྟུས་པ་དང་། ཀྱན་ལས་བརྟུས་ཀྱི་རྣམ་

^༡ <<ཞེལ>> ཅི་ཏྲ་ཤོག

བཤད་ལེགས་པར་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚོ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ལ་ངི་བ་ནི།
ཡིད་གང་ཞེན་ཞེས་སོ། །ལན་ལ་དོན་དམ་པའི་ཡིད་དང་། གནས་སྐབས་པའི་ཡིད་
དོ། །དང་པོ་ལ་སྐྱོདོན་དང་། དམིགས་པ་དང་། གྲོགས་དང་། རྫོག་པ་དང་འཇུག་པའི་
དུས་ངོས་བཟུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་པར་ཤེས་པ་གང་འཇུག་ཤེས་བྱ་ག་དེ་དག་
མི་དག་ལུང་མ་བསྟན་བྱ་སྟེད་པའི་དུས་ཏྲག་ཏུ། ངར་རྫོམ་སེམས་པའི་བདག་ཉིད་
ཡིན་པས་ན་ཡིད་དོ། །མཚན་ཉིད་ནི། རྣམ་ཤེས་གང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་མ་གཏོགས་
པའི་དུས་ཏྲག་ཏུ་ངར་རྫོམ་སེམས་པའོ། །སྐྱ་བཤད་འཇུག་འདི་རྣམ་ཤེས་གཞན་ལ་
མེད་པས་དོན་དམ་པའི་ཡིད་མ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། གུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་
ལ་དམིགས་པ་སྟེ། དེ་ལ་དམིགས་ནས་ངོ་སྟོན་བྱ་ཞེན་པའི་ཕྱིར་དོ། །གུན་གཞི་
ཁས་ལེན་པའི་ཆེ། གུན་གཞིའི་རྒྱ་དེ་ཉིད་གང་ཟག་ཏུ་འདོགས་པའི་གཞི་ཡིན་
གྱི། གང་ཟག་ཡིན་ན་གུན་གཞི་ཡིན་པས་ཁྲབ་པ་སོགས་ཁས་སྦངས་པར་མི་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཉོན་མོངས་པ་ཞེས་ཏེ། ཉོན་ཡིད་ཆོས་ཅན། གྲོགས་བཞི་དང་
མཚུངས་པར་ལྡན་ཏེ། གུན་གཞི་ལ་བདག་ཏུ་ལྟ་བར་བྱེད་པའི་འཇིག་ལྟ་དང་། བདག་
དང་མི་འབྲལ་བའི་སྟེད་པས་བསྐྱུས་པ་བདག་ལ་ཆགས་པ་དང་། བདག་དེས་སེམས་
ཁེངས་པའི་ངོ་སྟོན་པའི་ང་རྒྱལ་དང་། བདག་ཏུ་མོངས་པར་བྱེད་པའི་མ་རིག་པ་
དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་ཕྱིར། མ་ན་བྱང་དུ་ཡིད་དང་། ལྷ་ན་རིང་པོ་ང་རྒྱལ་ལ་
འཇུག་པས་ང་རྒྱལ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཡིད་"སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །སྤར་བཤད་པའི་
གུན་འགྲོ་ལྟ་དང་བཅས་པའི་འཁོར་སེམས་བྱང་དགའའོ། །

བཞི་བ་ནི། ཉོན་ཡིད་དེ་ཡང་གནས་གྲུང་མཐར་ཕྱིན་པ་མ་ཐོབ་པའི་བར་ཐམས་
ཅད་དུ་མངོན་གྲུང་དུ་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བདག་མེད་ལ་མངོན་སུམ་དུ་
མཉམ་པར་བཞག་པའི་ལམ་མངོན་དུ་གྲུང་བ་དང་། འགོག་པའི་སྟོམས་པར་འཇུག་
པ་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་པའི་དུས་ན་གནས་སྐབས་ཐོག་བ་དང་། མི་སྟོབ་པའི་ས་
ཐོབ་པ་ན་ཟད་པར་སྤངས་པས་དེ་གསུམ་མ་གཏོགས་པར་སེམས་དགེ་བ་དང་མི་
དགེ་བ་དང་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་དུ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཕྱིར་རོ། །སུམ་ཅུ་
པར། གང་དུ་སྐྱེས་པ་དེ་ཡིདོ། །ཞེས་བཤད་པས། གང་ཟག་འདོད་ཁམས་པ་ཡིན་
ན། བསམ་གཏན་བཞི་བ་ཐོབ་ཀྱང་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཉོན་ཡིད་འདོད་པའི་སས་བསྐྱེས་པ་
ཡིན་པས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས་ཀྱིས་འདོད་པའི་ཉོན་མོངས་མངོན་
གྲུང་སྒོང་ཚུལ་ལ་མཁས་པར་བྱཏོ། །

གཉིས་བ་ནི། གང་ཡང་འཇུག་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྒྱག་པོ་འགག་མ་ཐག་
པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་འགག། ཁམས་དེ་ཉིད་དུས་གཞན་གྱིས་བར་དུ་མ་ཆོད་པའི་
རྣམ་ཤེས་ཕྱི་མ་དེ་ཉིད་སྐྱེ་བའི་གོ་ཕྱེ་བའི་སྒྲོན་མ་བདག་རྒྱུན་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཡིད་
ཅེས་བྱཏོ། །དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་ཡིན་ཡང་ཕྱི་མ་སྐྱེ་བའི་གོ་འབྱེད་པའི་བྱེད་ལས་དང་ལྡན་
པས་བདག་རྒྱུན་དུ་བཞག་ལ། འགག་མ་ཐག་པའི་རང་ལྟོག་རྣམ་ཤེས་སུ་ཁས་ལེན་
པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་བ་ལ་གཉིས། རྩི་བ་དང་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་པར་ཞེས་སོ། །ལན་
ལ། དབྱེ་བ་དང་། སོ་སའི་མཚན་ཉིད་དོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་པར་ཞེས་ཏེ། འཇུག་ཤེས་
ཚོས་ཅན། དུ་མ་ཡོད་དེ། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སོགས་རྒྱག་ཡོད་པའི་

ཕྱིར་གཉིས་པ་ལ་དྲུག་ཡོད་པའི་དང་པོ་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་ལ་ངེ་བ་ནི། མིག་གི་ཞེས་
སོ། །བདག་རྒྱུན་མིག་ལ་བརྟེན་ཅིང་ཡུལ་གཟུགས་ལ་དམིགས་ནས་གཟུགས་ཀྱི་ངོ་
བོ་ཅམ་སོ་སོར་རྣམ་པར་རིག་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་ཤེས་པ་ལོ། །གཉིས་པ་མན་ཆད་
ཀྱང་ངེ་བ་དང་ལན་གཉིས་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རྟོགས་པར་སྒྲུའོ། །དྲུག་པ་
ནི། ཚོར་བ་ལ་དམིགས་པའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཚོས་ཅན། ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་
སྟེ། རང་གི་བདག་རྒྱུན་ཡིད་དབང་ལ་བརྟེན་ཅིང་ཡུལ་ཚོས་ལ་དམིགས་ནས་སོ་
སོར་རྣམ་པར་རིག་པས་བྱེ་བའི་རིག་པ་ལོ། །སྤྲ་མ་རྣམས་ལ་ཡང་མཚན་གཞི་དེ་ལ་
དཔགས་ནས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

༡༢ཁམས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།༽

གཉིས་པ་ཁམས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལ་གཉིས། ངེ་བ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི།
ཁམས་ཀྱི་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལན་ལ་གཉིས། སྤང་པོ་གང་ལ་ཁམས་གང་དུ་བཞག་
བསྟན་པའི་སློན་ནས་སོ་སོའི་ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་བ་དང་། ཚོས་ཀྱི་ཁམས་བྱེ་བྲག་ཏུ་
བཤད་པ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། གཟུགས་ཀྱི་སྤང་པོ་ལས་གསུམ་བཞག་པ་
དང་། སྤང་པོ་བར་མ་གསུམ་ལས་ཁམས་གང་དུ་བཞག་པ་དང་། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྤང་
པོ་ལས་ཁམས་གང་དུ་བཞག་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི། གཟུགས་ཀྱི་སྤང་པོ་གང་ཡིན་པ་དེ་
ལས་ནི་ཁམས་བཅུ་རྣམ་པར་བཞག་པར་བྱ་སྟེ་མིག་གི་ཁམས་ནས་ཚོས་ཀྱི་ཁམས་
ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ཚོས་ཀྱི་སྟེ་མཆེད་པའི་གཟུགས་རྣམ་པ་ལྟས་བསྟུས་པའི་བར་
རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྤང་པོ་བར་མ་གསུམ་ཁམས་སྤྱི་མ་འདུས་པའི་སྒྲིན་མེད་
དེ། ཆོས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་གིས་བསྐྱུས་པའི་ཕྱིར་གསུམ་པ་ནི། རྣམ་པར་
ཤེས་པའི་སྤང་པོ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལས་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་སྤྱི་རྣམ་པར་
བཞག་སྟེ། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་ནས་ཡིད་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་བར་རྣམས་
ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། འདུས་མ་བྱས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་
མཐུག་བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། འདུས་མ་བྱས་སྤང་པོས་མ་བསྐྱུས་པར་བསྐྱུ་
བ་དང་། འདུས་མ་བྱས་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་བྲི་བ་ནི། ཁམས་རྣམས་ཀྱི་
ཞེས་སོ། །ལན་ནི། ཆོས་ཀྱང་ཞེས་ཏེ། ཁམས་མཐའ་དག་སྤང་པོས་ཡིན་ཚུལ་གྱིས་
བསྐྱུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཁམས་ལ་ཡོད་པའི་འདུས་མ་བྱས་དེ་ལྟར་བསྐྱུས་མི་
རུང་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྒྱ་རྒྱུན་གྱིས་འདུས་མ་བྱས་པས་སྤང་པོའི་དོན་དང་མི་
ལྡན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དབྱེ་བ་དང་། སོ་སའི་མཆོན་ཉིད་དོ། །དང་པོ་
ནི། དེ་ཡང་ཞེས་ཏེ། འདུས་མ་བྱས་བརྒྱུད་ཡོད་དེ། ཆོས་གསུམ་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་
གསུམ་དང་། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་དང་། བརྟགས་མིན་དང་། བརྟགས་
འགོག་གཉིས་དང་། མི་གཡོ་བའི་འགོག་བ་དང་། འདུ་ཤེས་དང་ཆོར་བ་འགོག་བ་
རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་བཞེ། དགག་བྱའི་ཆོས་བདག་དང་བྲལ་བ་དེ་བཞིན་ཉིད་
དང་། ཐོགས་པའི་རེག་བྱ་དང་བྲལ་བ་ནམ་མཁའ་དང་། འདུས་བྱས་ཅམ་བཞག་བ་
བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་བ་དང་། ཟག་བཅས་དང་འབྲེལ་བ་བཞག་བ་བརྟགས་འགོག་

གོ། འད་པོ་ལ་གཉིས། ཚེས་དགེ་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་བཤད་པ་དང་། གཞན་གཉིས་ཀྱི་
དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་དང་འབྲ་བར་བསྟན་ཏོ། འད་པོ་ལ་གཉིས། དང་པོ་བྲི་བ་ནི། ཚེས་
དགེ་བ་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལན་ལ་གསུམ། རོ་བོ་དང་། རྣམ་གྲངས་དང་། རྣམ་
གྲངས་ཀྱི་དོན་བཤད་པའོ། འད་པོ་ནི། ཡུང་པོའི་ཚོགས་རྒྱུན་གང་ལ་ཡང་བཏགས་
བ་མ་ཡིན་པའི་གང་ཟག་གིས་སྟོང་པ་དང་། གཟུང་འཛིན་རྣམས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པའི་
བདག་མེད་རྣམས་པ་གཉིས་སོ། །དེ་བཞིན་ཉིད་གཙོ་བོ་ནི་ཕྱི་མར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྟོང་པ་ཉིད་དང་ཞེས་ཏེ། རྣམ་གྲངས་དུ་མར་ཡོད་དེ། སྟོང་པ་ཉིད་
སོགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་གསུམ་པ་ལ་ངོ་བོའི་དོན་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་ཅེས་པ་བྲིས་ལན་གྱིས་
ཤེས་པར་བྱའོ། དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་དེ་བཞིན་ཞེས་^༡ བྱ་ཞེན་གནས་སྐབས་ཀྱུན་ཏུ་བདག་
གཉིས་རྣམས་པར་བཅད་ཅམ་དེ་བཞིན་དུ་གནས་ཀྱི་དེ་ལས་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བ་ཉིད་ཀྱི་
ཕྱིར་རོ། །རྣམ་གྲངས་ཀྱི་དོན་བཤད་པ་ལ་ཉོན་སྤྱིབ་ཀྱི་དམིགས་པ་བཀག་པའི་སྒོ་ནས་
བཞག་པ་ནི། སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་སྟེ་མཉམ་གཞག་གི་གཟིགས་པའི་ངོར་དེ་ལ་དམིགས་
"བས་ཀྱུན་^༢ རྣམ་ཉོན་མོངས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་རྒྱ་ཞིང་། འཛིག་ལྟ་ལ་སོགས་པའི་
ཡུལ་དང་བྲལ་བ་ལ་མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཤེས་སྤྱིབ་ཀྱི་དམིགས་པ་
བཀག་པའི་སྒོ་ནས་བཞག་པ་ནི་མཚན་མ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། གཟུང་འཛིན་རྣམས་ཐ་དད་
དུ་འཛིན་པའི་ཞེན་ཡུལ་གྱི་མཚན་མ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཕྱིར་དང་། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་
མཉམ་གཞག་གིས་དེ་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པའི་ཕྱིར། ཡུལ་ཅན་མཐར་ཐུག་པའི་སྒོ་
ནས་བཞག་པ་ནི། ཡང་དག་པའི་མཐའ་ཞེས་བྱ་སྟེ་མཉམ་གཞག་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མེད་པའི་

༡ <<བྲུ་>> <<སྟེ་>> ཉིད་ཅེས།

༢ <<ཞེས་>> -

དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཅིང་དེ་ལ་གོང་དུ་འགྲོར་མེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །མི་རྟོག་ཡེ་
ཤེས་ཙམ་གྱི་སྒྲོན་པ་བཞག་པ་ནི། རྟོན་དམ་པ་ཞེས་བྱ་"སྟེ།¹ ཤེས་བྱ་དམ་པ་བདག་
མེད་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པའི་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དམ་པའི་སྟོང་ཡུལ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ད་བྱེ་བའི་སྒྲོན་པ་བཞག་པ་ནི། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཞེས་བྱ་"སྟེ།² དེ་ལ་དམིགས་
ན་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་
འཕེལ་བའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་དམིགས་པས་ཡོན་ཏན་སྐྱེ་བ་ལ་རྒྱ་ཞེས་
བཏགས་པ་ཡིན་གྱི། དེ་ཉིད་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱར་གྱུར་པ་"མ་"³ཡིན་ནོ། །ཉན་ཐོས་ཀྱི་དེ་
བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་སྟོགས་གཅིག་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ལ་དམིགས་པར་སྟོན་གྱི་ཉན་
ཐོས་ཀྱི་བྱང་རྩལ་ཐོབ་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ལ་ལྟོས་དགོས་པར་སྟོན་པ་མ་
ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཆོས་དགེ་བ་ཞེས་ཏེ། སྤྲ་མ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་གཞན་གཉིས་ཀྱི་
དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། གཞི་ཆོས་ཅན་གྱི་བྱང་པར་མ་གཏོགས་བདག་
ཉིད་སྟོས་པ་རྣམ་པར་བཅད་པའི་ཆ་ལ་བྱང་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར་གཉིས་
པ་ལ་བྱེ་བ་ནི། རྣམ་མཁའ་གང་ཞེ་ན་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། གཟུགས་མེད་ཅེས་
ཏེ། ཐོགས་བཅས་ཀྱི་གཟུགས་བཀག་ཙམ་གྱིས་རབ་དུ་བྱེ་ཞིང་གཟུགས་ཅན་གཞན་
ཀྱི་གོ་འབྱེད་པའོ། །གོ་མ་བཀག་པ་ལ་བྱེ་བར་བཏགས་པ་ཡིན་གྱི། གོ་འབྱེད་པའི་བྱ་
བ་དང་ལྡན་པར་འདོད་པ་ནི། ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ཁ་ཅིག་གི་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་

1 <<ཞོལ་>> -

2 <<ཞོལ་>> -

3 <<ཞོལ་>> -

ལ་ངི་བ་ནི། སོ་སོར་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། གང་ཞེས་ཏེ། ཤེས་རབ་ཀྱིས་སོ་སོར་
བཏགས་པའི་སྒོ་ནས་དགག་བྱ་དང་བྲལ་བ་མ་ཡིན་པར་སྐྱེ་བའི་རྒྱན་མ་ཚང་བ་ཅམ་
ཀྱིས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་འགོག་པའོ། །

བཞི་བ་ལ་གཉིས། ཉོན་མོངས་བཀག་པའི་འགོག་པ་དང་། ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བའི་
གནས་བཀག་པའི་འགོག་པའོ། །དང་པོ་ལ་ངི་བ་ནི། སོ་སོར་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། གང་
ཞེས་ཏེ། སོ་སོར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བཏགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱིབ་པ་དང་
བྲལ་བས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་བྲལ་བའོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། འབྱུང་བ་བསྐྱེད་པའི་ཚེར་
བ་བཀག་པའི་འགོག་པ་དང་། ཚེར་བ་བཏང་སྟོམས་བཀག་པའི་འགོག་པའོ། །དང་
པོ་ལ་ངི་བ་ནི། མི་གཡོ་བ་གང་ཞེ་ན་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། དགེ་རྒྱས་ཀྱི་ཞེས་ཏེ། བསམ་
གཏན་བཞི་པའི་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་བསམ་གཏན་གྱི་སྒྲིན་བརྒྱད་དང་བྲལ་བའི་
འགོག་པ་གང་། ཚེར་བ་བདེ་སྤྱག་གཉིས་ཀ་དང་བྲལ་བས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའོ། །འདི་དང་
འོག་མ་གཉིས་ཀྱང་དགག་བྱ་བཀག་པའི་མེད་དགག་འདུས་མ་བྱས་སུ་སྒྲིན་པ་མིན་
ནོ། །གཉིས་པ་ལ་ངི་བ་ནི། འདུ་ཤེས་པ་དང་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། ཅི་ཡང་མེད་ཅེས་
ཏེ། ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ཞིང་། སྤྱི་ཅི་ལས་ཀྱེན་
དུ་བསྐྱེད་པའི་ཞི་བར་གནས་པའི་འདུ་ཤེས་སྟོན་དུ་བཏང་བའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་
འཇུག་ཤེས་ཚོགས་བྱུག་འཁོར་བཅས་དང་། ཉོན་ཡིད་འཁོར་བཅས་བཀག་པས་
རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་འགོག་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་མཇུག་བསྐྱེ་བ་ནི། གཟུགས་ཞེས་ཏེ། ཚོས་ཀྱི་ཁམས་བཅུ་བྱུག་ཏུ་
འདུས་ཏེ། ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་པའི་གཟུགས་ལྟ་དང་། བྱང་པོ་བར་མ་གསུམ་

དང་། འདུས་མ་བྱས་པ་བརྒྱད་ཀྱི་མཆོད་སྒྲིབ་པ་ལྟར་འདུས་པའི་ཕྱིར་གསུམ་པ་སྦྱེ་མཆོད་ཀྱི་
 རྒྱུ་ལྟར་ལ། རྒྱེ་བ་དང་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། སྦྱེ་མཆོད་ཀྱི་ཞེས་སོ། །ལན་ནི།
 གཟུགས་ཅན་གྱི་ཞེས་ཏེ། སྦྱེ་མཆོད་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཁམས་ལ་མཁས་པར་བྱས་པའི་
 སློན་མཁས་མཁས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་ཅན་གྱི་ཁམས་བཅུ་པོ་དེ་ཉིད་གཟུགས་
 ཅན་གྱི་སྦྱེ་མཆོད་བཅུ་དང་། རྒྱུ་ལྟར་གྱི་ཁམས་བདུན་པོ་དེ་ཉིད་ཡིད་ཀྱི་སྦྱེ་མཆོད་
 དང་། ཆོས་ཀྱི་ཁམས་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ཆོས་ཀྱི་སྦྱེ་མཆོད་དུ་ཟད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་དོན་བསྟུན་ནི། སྤང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྦྱེ་མཆོད་རྒྱུ་ལྟར་ནི་ཆོས་
 ཅན། ཆོས་གསུམ་དུ་འདུས་པར་འགྱུར་ཏེ། གཟུགས་ཀྱི་སྤང་པོ་དང་། ཆོས་ཀྱི་
 ཁམས་དང་། ཡིད་ཀྱི་སྦྱེ་མཆོད་རྒྱུ་ལྟར་འདུས་པར་གོང་དུ་སྦྱབས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་
 ཕྱིར། རྒྱུ་ལྟར་ཐ་དང་པ་གསུམ་ནི་མེད་ཀྱི། རྒྱུ་མཆོད་དང་དགོས་པ་མི་འདྲ་བའི་སློན་མཁས་
 སྤང་པོ་ལྟ་དང་། ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་དང་། སྦྱེ་མཆོད་བཅུ་གཉིས་སུ་སྤེ་བར་ཟད་
 ཏོ། །དོན་བསྟུན་པའི་དགོས་པ་ནི། དོན་མངས་པོས་འཛིགས་པ་སྤང་བ་དང་། བསྟུན་
 རྒྱུ་ལ་མཁས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ཞར་བྱུང་ལ་གཉིས། ས་བོན་གྱི་དོན་ལ་བརྟེན་ནས་སྤེ་བཞི་དབྱེད་པ་
 དང་། ཉེན་དང་དབང་པོ་དང་ཡུལ་ལ་ས་མཚུངས་པ་དང་མི་མཚུངས་པའི་ཁྱད་པར་
 བཅི་བ་རྒྱུ་ལྟར་བཞུགས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལ་སྤེ་བཞི་
 སྤང་བ་དང་། ཡིད་ལ་སྤེ་བཞི་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་བྲི་བ་ནི། སྤང་པོ་རྒྱུ་ལྟར་གསུམ་
 ཏུ། མིག་ཅས་ཀྱང་བྱ། ཁམས་རྒྱུ་ལྟར་གསུམ་ཏུ། མིག་གི་ཁམས་ཞེས་ཀྱང་བྱ་ན་དེ་

གཉིས་པན་ཚུན་དུ་བྱམ་བ་ཡིན་པ་ནས་^༡ཞེན་ཞེས་བ་སྟེ། འདི་ནི་ཁམས་རྣམ་གཞག་གི་ཞར་བྱང་ངོ་། །ལན་ནི། མིག་ཡིན་ལ་ཞེས་ཏེ། སྡ་མ་ཡིན་ལ་བྱི་མ་མེན་བ་ཡོད་དེ། སྤང་པོ་ལྷག་མེད་དུ་འབྱུག་ཁ་མའི་དག་བཙུག་མ་མའི་མིག་མིག་ཡིན་ཡང་། མིག་བྱི་མ་མི་བསྐྱེད་^༢པས་མིག་གི་ཁམས་མིན་པའི་བྱིར་རོ། །བྱི་མ་ཡིན་ལ་སྡ་མ་མེན་བ་ཡང་ཡོད་དེ། སྐྱོང་འེན་ན་ན་འདུག་པ་མིག་མ་དོད་པ་དང་། དེའི་འོག་མ་བཞི་རིམས་བ་བཞིན་དུ་མའི་མངལ་ནས་བ་མའི་ཁྱ་ཁྱག་འདྲེས་བ་བདུན་ཕྲག་དང་པོ་དང་གཉིས་བ་དང་གསུམ་བ་དང་འབྲུར་པོ་ལྔ་དོད་ཅེས་བདུན་ཕྲག་བཞིའི་གནས་སྐབས་མིག་དབང་མ་དོད་པའི་སྐབས་ཡོད་པའི་བྱིར། མིག་ཞར་བ་ནི་མིག་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་དུ་མི་རུང་བར་ཉམས་པའོ། །

ཁམས་འོག་མ་གཉིས་སུ་སྐྱེ་བར་འབྱུར་བའི་གཟུགས་མེད་པར་སྐྱེས་པའི་སོ་སོ་སྐྱེ་བའི་མིག་གི་རྒྱའོ། །གཉིས་ཀ་ཡིན་བ་ཡང་ཡོད་དེ། མིག་ཐོབ་ལ་མ་ཉམས་བ་ཡོད་པའི་བྱིར། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་བ་ཡོད་དེ། སྤང་པོ་ལྷག་མེད་དུ་ཞུགས་བ་དང་། གཟུགས་མེད་པར་སྐྱེས་པའི་འཕགས་བ་ཡང་སྤར་འདོད་གཟུགས་སུ་སྐྱེ་བ་ཡང་མི་སྲིད་པས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱང་སྤར་བཞི་ཅི་རིགས་སུ་སྤར་བར་བྱས་ལ། མིག་ཞར་བ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ། རྣ་བ་ཉམས་བ་ཞེས་སྤར་བར་བྱ་བ་དང་། ལུས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་སྤར་གཉིས་པའི་ཐད་དུ། གཟུགས་མེད་དུ་སྐྱེས་པའི་སྐྱེ་བའི་ལུས་ཀྱི་རྒྱ་ཉིད་སྤར་བར་བྱ་བ་ཡིན་ཀྱི། སྐྱོང་འེན་ན་ན་འདུག་པ་སོགས་སྤར་བར་མི་བྱ་སྟེ། དེའི་དུས་ན་ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་དང་ལྷན་པའི་བྱིར་རོ། །

༡ <<ཞོལ་>> ལྷག

༢ <<ཞོལ་>> བསྐྱེད།

གཉིས་པ་ལ་ངི་བ་ནི། ཡིད་གང་ཡིན་པ་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། ཡིད་ཅེས་ཏེ། སྡེ་མ་
ཡིན་ལ་བྱི་མ་མ་ཡིན་པ་ཡོད་དེ། དག་བཙུག་པ་མ་མའི་ཡིད་ལྟ་དེ་ཉིད་ཡིན་པའི་
བྱིར། བྱི་མ་ཡིན་ལ་སྡེ་མ་མ་ཡིན་པ་འདྲ་ཡོད་དེ། འགོག་པ་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་
པའི་ཡིད་ཀྱི་ཁམས་ལྟ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདྲ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་འཇུག་ལ་
ཞུགས་པ་ནི་མི་བཟུང་སྟེ། དེའི་ཆེ་ཉོན་ཡིད་མཛོད་གྱུར་དུ་ཡོད་པའི་བྱིར། གཉིས་ཀ་
ཡིན་པ་ཡང་ཡོད་དེ། ཡིད་མཛོད་གྱུར་བར་མ་ཆད་དུ་འཇུག་པའི་སྐབས་ཡོད་པའི་
བྱིར། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་ཡོད་དེ། སྤང་བོ་ལྷག་མེད་དུ་ཞུགས་པའི་ཆེ་གཉིས་ཀ་
མེད་པའི་བྱིར། འདིར་ནི་མཐར་ཐུག་པའི་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་འདོད་པ་དང་། སྤང་བོ་
ལྷག་མེད་ཀྱི་ཆེ་རིག་པ་རྒྱན་ཆད་པའི་རྣམ་གཞག་ཡིན་གྱི། རྣམ་འབྱོར་དཔྱོད་པ་བ་
ཀུན་གྱིས་དེ་ལྟར་འདོད་པའི་ངེས་པ་མི་སྤང་ངོ་། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལ་བརྟེན་ནས་བཙུག་བ་དང་། ཡིད་
ལ་བརྟེན་ནས་བཙུག་བའོ། །དང་པོ་ལ། མིག་དང་རྣ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བཙུག་བ་དང་། ལྷག་
མ་གསུམ་ལ་བརྟེན་ནས་བཙུག་བའོ། །དང་པོ་ལ། འདོད་པའི་རྟེན་ཅན་ལ་བཙུག་བ་
དང་། གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་དེ་དང་འབྲ་བར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ། མིག་ལ་བརྟེན་
པ་དང་། རྣ་བ་ཡང་དེ་དང་འབྲ་བར་བསྟན་པའོ། །

དང་པོ་ལ་ངི་བ་ནི། གང་དུ་ཞེས་སོ། །ཡུལ་རྟེན་དབང་པོ་གསུམ་པོ་ས་མཚུངས་
སམ་མི་མཚུངས་ཞེས་ཏེ། སྤྱི་ས་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་མ་སྤྱའི་བྱ་དང་པར་རྟོགས་པའི་ཆེད་དུ་
ངེས་པ་སྟེ། ཞར་བྱུང་འདི་གཉིས་ནི། རྣམ་ཤེས་བྱ་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་རྣམ་པར་
བཞག་པའི་ཞར་བྱུང་ངོ་། །ལན་ལ་བསྟན་པ་དང་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེའི་ཞེས་

ཏེ། མིག་གིས་གཟུགས་ལ་བལྟ་བའི་ཆེ། ས་མཚུངས་པ་དང་མི་མཚུངས་པ་ཅི་
 རིགས་སུ་ཡོད་དེ། འདོད་ཁམས་པས་རང་སའི་མིག་གིས་རང་སའི་གཟུགས་ལ་
 བལྟ་བ་ལྟ་བུ་གསུམ་ག་ས་མཚུངས་པ་ཡང་ཡོད་ལ། བོང་མའི་མིག་གིས་འོག་མའི་
 གཟུགས་ལ་བལྟ་བ་ལྟ་བུ་ཡུལ་དབང་པོ་མི་མཚུངས་པ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རོན་ནི་
 འདི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རྟེན་འོག་མའི་མིག་དང་། རྣ་བས་བོང་མའི་གཟུགས་མི་
 མཐོང་ཞིང་། སྐྱ་མི་ཐོས་ཏེ། འོག་མའི་དབང་པོ་རགས་ཤིང་དམན་པའི་ཕྱིར་
 དང་། བོང་མའི་མིག་དང་རྣ་བས་འོག་མའི་གཟུགས་མཐོང་ཞིང་སྐྱ་ཐོས་ཏེ་རྒྱ་མཚན་
 དེ་ལས་འོག་པའི་ཕྱིར་རོ། རྟེན་འདོད་ཁམས་""པའི་'གཟུགས་ཁམས་པའི་མིག་
 དགོས་པའི་དབང་གིས་བསྐྱེད་པ་ཡོད་ལ། གཟུགས་ཁམས་པས་འོག་མའི་མིག་པ་
 སྐྱེད་དེ། དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་འདོད་པའི་རྟེན་ཅན་ལ་སུ་བཞི་ཡོད་པ་
 ཤེས་པར་བྱའོ། །སྣ་ལྟེ་ལུས་གསུམ་ནི། ཡུལ་དང་ལྷན་ནས་འཛིན་པས་ཐམས་ཅད་དུ་
 ས་མཚུངས་ཤིང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མངོན་ཤེས་བསྐྱེད་དུ་མི་རུང་བའོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཇི་ལྟ་ཞེན་ཞེས་ཏེ། སྤྲ་མས་རྟོགས་པར་རུས་སོ། །གཉིས་པ་ནི།
 མིག་ཅེས་ཏེ། རྣ་བས་སྐྱ་ཐོས་པ་ལ་ཡང་སྤྲ་མ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། སུ་བཞི་ཅི་
 རིགས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་འདོད་པ་བས་རང་སའི་རྣ་བས་རང་གི་སྐྱ་འཛིན་པ་
 གསུམ་ག་ས་མཚུངས་པ་དང་། བོང་མའི་རྣ་བ་སྐྱེད་ནས་རང་སའི་སྐྱ་འཛིན་པ་ཡུལ་
 རྟེན་མཚུངས་ཤིང་། དབང་པོ་དང་མི་མཚུངས་པ་དང་། བོང་མའི་སྐྱ་འཛིན་ན། ཡུལ་
 དབང་པོ་མཚུངས་ཤིང་། ལུས་དང་མི་མཚུངས་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། འདོད་པའི་ཞེས་

ཏེ། རྟེན་གཟུགས་ཁམས་པའི་དབང་པོ་གཉིས་དང་། དུལ་གཉིས་དང་། ལུས་བརྟེན་ས་མཚུངས་བ་དང་མི་མཚུངས་བ་ཅི་རིགས་སུ་ཡོད་དེ། སྤར་འདོད་པའི་རྟེན་ཅན་ལ་བཞད་པ་དེ་དང་འབྲ་བར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། འདོད་པའི་རྟེན་ཅན་ལ་བརྟེན་བ་དང་། གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་ལ་བརྟེན་བའོ། །དང་པོ་ནི། འདོད་པའི་ཞེས་ཏེ། འདོད་པ་བས་འདོད་པའི་དབང་པོ་གསུམ་གྱིས་དུལ་གསུམ་ལ་འོངས་སྟོང་པ་ན། ལུས་དང་དབང་དུལ་གསུམ་གས་མཚུངས་བ་ཡིན་ཏེ། དབང་པོས་དུལ་དང་དབང་རྟེན་ཕྲད་ནས་འཛིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ལུས་དབང་ལ་བརྟེན་བ་དང་། ལྷག་མ་གཉིས་ལ་བརྟེན་བ་མི་འབྲད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཟུགས་ཀྱི་ཞེས་ཏེ། རྟེན་གཟུགས་ཁམས་པས་རང་སའི་རེག་བྱ་ལ་རེག་པ་ན། གསུམ་གས་མཚུངས་ཏེ། དུལ་དང་དབང་རྟེན་ཕྲད་ནས་འཛིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་ན་ཞེས་ཏེ། ཁམས་གོང་མ་ན་ནི་རོ་མེད་དེ། ཁམས་ཟས་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དག་སྦྱེས་པས་ནི་རོ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ "དང་།" དུལ་མེད་པས་དུལ་ཅན་རྣམས་ཤེས་གཉིས་ཀྱང་མེད་ལ། ལུས་ཡོད་ཀྱང་སྤྱི་ལྟའི་དབང་པོ་མེད་ན་རོ་ལྟར་ལུས་མི་མཛེས་པར་འགྱུར་ལ། ལུས་ལ་ཆགས་པ་དང་མ་བྲལ་བ་ནི། ལུས་མཛེས་པ་ལ་ལྷག་པར་ཡང་ཆགས་པས་སྟོན་དེའི་ལས་བསགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྤྱི་ལྟའི་ཁམས་གཉིས་ནི་དེ་ན་ཡོད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཁམས་གསུམ་པའི་ཡིད་ཀྱིས་ཤེས་བྱ་ཇི་ལྟར་ཤེས་པ་དང་། ཟག་པ་མེད་པའི་ཡིད་ཀྱིས་ཤེས་བྱ་ཇི་ལྟར་ཤེས་པའོ། །དང་པོ་ལ་

གསུམ། འདོད་པའི་ཉེན་ཅན་གྱི་འདོད་པའི་ཡིད་ལ་ས་མཚུངས་བརྩི་བ་
 དང་། “གཟུགས་ཀྱི་ཉེན་ཅན་གྱི་ཡིད་དེ་དང་འབྲ་བར་བསྟན་པ་དང་།”^༡ གཟུགས་
 མེད་ཀྱི་ཉེན་ཅན་གྱི་ཡིད་ལ་བརྩི་བའོ། །དང་པོ་ནི། འདོད་པའི་ཞེས་ཏེ། ཉེན་འདོད་
 ཁམས་པའི་ཡིདལུལ་དང་བཅས་པ་ས་མཚུངས་པ་དང་མི་མཚུངས་པ་དང་སྲིད་པའི་
 སས་བསྐྱས་པ་ཡང་ཡོད་དེ། འདོད་པ་པའི་ཡིད་ལ་དགོ་སོགས་ཆོས་གསུམ་ཡོད་
 ལ། དགོ་བ་ལ་སྦྱེས་ཐོབ་དང་སྦྱོར་བྱུང་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། སྦྱོར་བྱུང་ཐོས་པ་ལས་
 བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་སོགས་ཀྱིས་ཁམས་གསུམ་ན་སྦྱོད་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་
 དང་། ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱང་ཤེས་པའི་བྱིར། སྦྱེས་ཐོབ་ཀྱི་ཤེས་རབ་ནི་
 ཁམས་གསུམ་ག་ན་ཡོད་ལ། ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ནི། འདོད་གཟུགས་ཁོ་ན་
 དང་། བསམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ནི། འདོད་པའི་སས་བསྐྱས་པ་ཤས་ཆེའོ། །

གཉིས་པ་ནི། འདོད་པའི་ཞེས་ཏེ། གཟུགས་ཀྱི་ཉེན་ཅན་གྱི་ཡིད་ཀྱིས་ཤེས་བྱ་
 རི་ལྟར་ཤེས་པ་ཡང་སྤྲ་མ་དང་འབྲ་བར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། གཟུགས་ན་སྦྱོད་པའི་ཐོས་
 བྱུང་གིས་ཁམས་གསུམ་ན་སྦྱོད་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དང་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་
 ཀྱང་ཤེས་པའི་བྱིར་རོ། །ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་སེམས་ལ་ཀུན་འགྲོ་དང་ཀུན་འགྲོ་མ་
 ཡིན་པ་ཡོད་དེ། སྤང་བྱ་རིགས་ལྷ་ག་ལ་དམིགས་པ་སོགས་ཡོད་པར་ཤེས་པར་
 བྱའོ། །དེ་ཡང་ཀུན་འགྲོ་“བསྐྱལ་”^༢ བ་མཉམ་པས་ནི་རང་གི་རིགས་ལྷ་ཆར་ལ་
 དམིགས་ལ། “བསྐྱལ་”^༣ བ་མི་མཉམ་པས་ནི་ས་དབྱ་གའི་རིགས་ལྷ་ག་ལ་དམིགས་

༡ <<ཞོལ>><<སྦྱ>> -

༢ <<བྱ>><<སྦྱ>> སྐལ།

༣ <<བྱ>><<སྦྱ>> སྐལ།

སོ། །ཕྱང་མ་བསྟན་ལ་རྣམ་སྤྲིན་སྤྲེས་དང་། ར་མལ་བར་འདུག་པ་དང་། མངོན་བར་
འདུ་བྱེད་པ་ལས་བྱུང་བའི་སྤྱོད་ལམ་པ་དང་གཞོ་གནས་པ་གཉིས་དང་། སྤྱལ་སེམས་
ཏེ། དེ་དག་དགེ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་བསུམ་ཅི་རིགས་སུ་ཡོད་པར་ཤེས་བར་
བྱའོ། །གསུམ་པ་ནི། གཟུགས་མེད་པའི་ཞེས་ཏེ། གཟུགས་མེད་པའི་ཡིད་ཡུལ་དང་
བཅས་པ་མཚུངས་པ་དང་མི་མཚུངས་པ་གཉིས་ཀ་ཡོད་དེ། དེའི་ཡིད་ཀྱིས་རང་སའི་
ཆོས་དང་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་ཀྱང་ཤེས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཟག་པ་མེད་པའི་
ཞེས་ཏེ། ཟག་པ་མེད་པའི་ཡིད་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཁམས་
གསུམ་ན་སྤྱོད་པ་རྣམས་དང་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱང་ཤེས་པའི་ཕྱིར།

དུག་པ་ཆོས་གསུམ་གྱི་གོ་རིམས་ངེས་པའི་རྒྱ་མཚན་ལ་གསུམ། ཕྱང་པོའི་གོ་
རིམས་ངེས་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། ཁམས་ཀྱི་གོ་རིམས་ངེས་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། སྤྱི་
མཆེད་ཀྱི་གོ་རིམས་དེ་དང་འབྲ་བར་བསྟན་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཇི་བ་དང་ལན་
ནོ། །དང་པོ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་ཅེས་སོ། །མདོ་ལས་ཕྱང་པོ་ལྔ་གོ་རིམས་དེ་ལྟར་སྟོན་པའི་
རྒྱ་མཚན་ཅི་སྟུང་དུ་"དོགས་"པ་སྤྱེད་པ་སྟེ། འོག་མ་གཉིས་ལ་ཡང་ཤེས་བར་
བྱའོ། །

ལན་ལ་གསུམ། གནས་དང་གནས་པའི་རིམ་པ་དང་། རྟེན་བརྟེན་པའི་རིམ་པ་
དང་། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་དང་རྣམ་བྱང་གི་རྟེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་བའོ། །དང་པོ་ནི།
རྣམ་པར་ཞེས་ཏེ། གསུམ་ག་མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད་གཉིས་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་བར་
བྱའོ། །ཕྱང་པོ་ལྔ་གོ་རིམས་དེ་ལྟར་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཕྱང་པོ་བཞི་རྣམ་ཤེས་

ཀྱི་གནས་ཡིན་པས་དང་པོར་བསྟན། རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་ལ་གནས་པ་ཡིན་པས་ཕྱིས་
བསྟན་པའི་ཕྱིར་དང་། སྤང་པོ་བཞི་པོ་ཁམས་ཀྱི་གོ་རིམས་ཀྱིས་བསྟན་ཏེ། རྣམ་པར་
ཤེས་པ་གཟུགས་ལ་ཉེ་བར་འགྲོ་བ་འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་གཟུགས་མི་འདྲ་བས་རབ་
རྩ་འབྱེད་པས་དེ་འབྱེད་པའི་གཟུགས་སྤང་དང་པོར་བསྟན། ཆོར་བ་ལ་ཉེ་བར་འགྲོ་བ་
གཟུགས་ཁམས་ཏེ། བསམ་གཏན་བཞི་ཆོར་བ་མི་འདྲ་བས་རབ་རྩ་བྱེ་བས་ཆོར་སྤང་
དེའི་རྗེས་དང་། གཟུགས་མེད་དང་པོ་གསུམ། འདུ་ཤེས་མི་འདྲ་བས་བྱེ་བས་དེའི་རྗེས་
སྤང་འདུ་ཤེས་དང་། སྤྱི་ཅེའི་འདུ་ཤེས་^༡ ཅམ་གྱིས་རབ་རྩ་བྱེ་བས་འདུ་ཤེས་^༢ ཀྱི་
སྤང་པོ་དེའི་རྗེས་སྤང་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ལོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཡང་སྤང་པ་ནི་ཞེས་ཏེ། རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་
རིམ་པ་བཞིན་དུ་བསྟན་ཏེ། དབང་པོ་དང་ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་བ་སྤང་བ་ལས་ཆོར་བ་
བདེ་བ་དང་། ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་སྤང་བ་ལས་ཆོར་བ་སྤྲུག་བསྐྲུལ་སྤྱེ་ཞིང་། རི་ལྟར་
ཆོར་བ་བཞིན་དུ་འདུ་ཤེས་ཀྱིས་ཐ་སྟོང་འདོགས་པར་བྱེད། འདུ་ཤེས་ཀྱི་མཆོན་
མར་བརྩུང་བ་དེའི་རྗེས་སྤང་སེམས་པས་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་དང་རྣམ་བྱང་གི་ལས་
མངོན་པར་འདུ་བྱེད། སེམས་པས་འདུ་བྱེད་པ་བཞིན་དུ་རྣམ་པར་ཤེས་པས་ཡུལ་
ཀྱི་བྱང་པར་ལ་སེམས་པར་བྱེད་པས་གོ་རིམས་དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཡང་ཀྱན་ནས་ཞེས་ཏེ། ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་དང་རྣམ་བྱང་གི་
དབང་དུ་བྱས་ནས་ཀྱང་རིམ་པ་དེ་ལྟར་དེས་ཏེ། གཟུགས་སྤང་དང་པོ་སོར་སྟོན་པའི་
རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། དབང་པོ་རྟེན་བཅས་ཀྱི་གཟུགས་ལ་བརྟེན་ནས་མཆོམས་མེད་

༡ «ཐ» ཕྱི།
༢ «ཐ» ཕྱི།

པར་དགེ་ཅ་གཙོད་པ་སོགས་འབྱུང་ཞིང་། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ཆགས་བྲལ་བསྐྱོམས་པ་
 སོགས་འབྱུང་བས་གང་དུ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། རྣམ་པར་བྱང་བའི་དབང་དུ་
 བྱས་ནས་གཟུགས་ཕྱང་དང་པོར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྗེས་སུ་ཕྱང་པོ་བར་མ་
 གསུམ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཟང་ཟིང་དང་བཅས་པ་དང་
 ཞེན་པ་བརྟེན་པའི་ཚོར་བ་སྦྱེས་པ་ན། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པར་
 མཚན་མར་འཛིན་པ་དང་། ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པར་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་གང་
 གིས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་བྱེད་པ་དང་། རིམ་པ་བཞིན་དུ་དེ་ལས་ལོག་སྟེ་གང་
 གིས་རྣམ་པར་བྱང་བར་བྱེད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཕྱང་པོ་བར་མ་གསུམ་རིམ་པ་
 བཞིན་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྗེས་སུ་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཕྱང་པོ་བསྟན་ཏེ། དེ་དག་
 ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་གནས་ངན་ལེན་དང་བཅས་པ་དང་གནས་ངན་ལེན་མེད་པར་
 འབྱུང་བས། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་བྱང་གི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཐ་མར་
 བསྟན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་ངི་བ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་ཅེས་སོ། །ལན་ལ་བསྟན་པ་ནི། ཁམས་ཀྱི་གོ་
 རིམས་དེ་ལྟར་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྟན་དང་མཐུན་པར་
 བསྟན་པའི་ཕྱིར། བཤད་པ་ལ་ངི་བ་ནི། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཞེས་སོ། །ལན་ལ་དབང་པོའི་
 གོ་རིམས་དང་། “ལུལ་གྱི་གོ་རིམས་དང་།”^༡ རྣམ་པར་ཤེས་པའི་གོ་རིམས་སོ། །དང་
 པོ་ནི། དེ་ལ་ཞེས་ཏེ། དབང་པོའི་ཁམས་ཀྱི་གོ་རིམས་དེ་ལྟར་ངེས་པའི་རྒྱ་མཚན་
 ཡོད་དེ། འཛིག་རྟེན་པ་རྣམས་ཐོག་མ་ཁོ་ནར་མིག་གི་གཟུགས་ལ་བལྟ་བར་བྱེད་

བས། མིག་གི་ཁམས་དང་པོར་བསྟན། དེའི་རྗེས་སུ་ཀུན་ཏུ་སྤྲོ་བར་བྱེད་ཅིང་། དེ་
ཉན་པ་ལ་རྣ་བའི་དབང་པོ་འབྲུག་པས་དེ་རྗེས་རྣ་བའི་ཁམས་བསྟན། དེའི་འོག་ཏུ་
ཁྱེས་ལ་སོགས་པས་བྱི་བཟང་པོ་ལ་འོངས་སྟོན་པས་སྤྲོའི་དབང་པོ་བསྟན། དེའི་རྗེས་
སུ་རོ་སྟོང་བར་བྱེད་པས་ལྷེའི་ཁམས་བསྟན། དེའི་རྗེས་སུ་རེག་བྱ་ལ་འོངས་སྟོན་
པས་ལྷུས་ཀྱི་ཁམས་བསྟན། ཐམས་ཅད་དུ་ཡིད་ཀྱི་ཉོག་པ་རྗེས་སུ་འགྲོ་དགོས་པས་
ཡིད་ཀྱི་ཁམས་དེའི་རྗེས་སུ་བསྟན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། བར་གི་ཞེས་ཏེ། ལུལ་གྱི་ཁམས་བྱུག་དེ་ལྟར་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་
ཡོད་དེ། དབང་པོའི་ཁམས་བྱུག་རིམ་པ་དེ་ལྟར་ངེས་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་བསྟན་པའི་
བྱིར་གསུམ་པ་ནི། "དེའི་ཞེས་ཏེ། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་བྱུག་རིམ་ཅན་དུ་སྟོན་པའི་
རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དབང་པོ་དང་ལུལ་གྱི་ཁམས་རིམ་པ་དེ་ལྟར་ངེས་པ་དང་མཐུན་
པར་བསྟན་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཁམས་ཞེས་ཏེ། མདོ་ལས་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་
གཉིས་རིམ་པ་དེ་ལྟར་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁམས་ཀྱི་རིམ་པ་དང་རྗེས་སུ་
མཐུན་པར་བསྟན་པའི་བྱིར།

བདུན་པ་སྤང་པོ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱ་དོན་བཤད་པ་ལ་གསུམ། སྤང་པོའི་སྐྱ་དོན་
དང་། ཁམས་ཀྱི་སྐྱ་དོན་དང་། སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་སྐྱ་དོན་ཏོ། །དང་པོ་བྱི་བ་ནི། སྤང་པོའི་
དོན་གང་ཞེ་ན་ཞེས་སོ། །ལན་ལ། "ཀྱང་ཞེས་པའི་སྤྲིའི་དོན་"གཞི་ལ་འབྲུག་
སྟེ། སྤང་པོ་ཞེས་བྱ་སྤངས་པ་དང་། །སྤྲུག་པ་སྤྲོང་པོ་ཆ་ཉིད་ལའོ། །ཞེས་པའི་ཚུལ་

༡ <<ཞེས་>> ཁམས།
༢ <<སྤྲི་>><<སྤྲི་>> ཀྱང་།
༣ <<སྤྲི་>><<སྤྲི་>> བཞི།

གྱིས་སོ། །དེ་ལ་སྤངས་པའི་དོན་ཅན་དུ་བཤད་པ་ནི། གཟུགས་གང་ཡིན་པ་ཞེས་
 ཉེ། དོན་དང་དཔེ་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །འདས་པ་སོགས་བཅུ་གཅིག་
 ནི། སྲིད་པ་བཅུ་གཅིག་དམིགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དེ་སྤང་བའི་ཆེད་དུ་ཤེས་
 པར་བྱའོ། །དེ་ལ་འདས་པ་ལ་ལྟ་བའི་སྲིད་པ་དང་། མ་འོངས་པ་ལ་མངོན་པར་དགའ་
 བའི་སྲིད་པ་དང་། ད་ལྟར་བ་ལ་ལྟག་པར་ཆགས་པའི་སྲིད་པ་དང་། རང་དང་བྱི་ལ་
 ཆགས་པ་དང་། རགས་པ་དང་སྤ་བ་ལ་ཆགས་པ་དང་། ངན་འགྲོ་དང་བདེ་འགྲོ་
 དང་། ཐག་ཉེ་རིང་ལ་དམིགས་པའི་སྲིད་པའི་དམིགས་པ་གཟུགས་དེ་ཐམས་ཅད་
 བསྐྱུས་ཉེ་སྤངས་པས་ན་གཟུགས་ཀྱི་སྤང་འོ་ཞེས་བྱའོ། །བཅུ་གཅིག་ཏུ་བྱེ་བ་ལ་
 དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྲིད་པ་བཅུ་གཅིག་གི་དམིགས་པ་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། སྤང་པོ་ལྟག་མ་ནམས་ཀྱི་མིང་དོན་ཡང་དེ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཆ་དུ་མ་
 འདུས་པར་ཤེས་པས་གཅིག་སྤེལ་བའི་ཆེད་ཡིན་ཏུ་འཛིན་པ་ལྟོག་པའི་ཆེད་ཡིན་ནོ། །དཔེར་
 བ། རོར་གྱི་སྤང་པོ་བཞིན་སྤོང་"པོ་དོན་ཅན་དུ་བསྐྱེད་"ནོ། །¹

དོན་དང་ཤེས་བྱེད་དགོད་པ་དང་། དཔེ་གསུམ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བ་ནི། ཡང་
 ཞེས་ཉེ། ཉེར་ལེན་གྱི་སྤང་པོ་ལྟ་པོ་འདི་གྲུབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱེ་བ་ལ་སོགས་པའི་
 རྒྱུག་བསྐྱེད་མ་ཐའ་དག་རྒྱས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། རྒྱུག་བསྐྱེད་ཀྱི་སྤོང་པོ་ཤེས་བྱ་
 རྟེ། རི་སྐད་དུ། མདོ་ལས། རྒྱུག་བསྐྱེད་ཞེས་ཉེ། དཔེར་ན་ཤིང་གི་སྤོང་པོ་ལ་ཤིང་གི་
 སྤང་པོ་ཞེས་པ་བཞིན། ཐག་པའི་དོན་ཅན་དུ་བཤད་པ་ནི། ཡང་ཞེས་ཉེ། "དོན་¹ དང་

1 <<སྤང་>> <<སྤྱེད་>> པོའི།
 2 <<སྤང་>> པ་ནི།
 3 <<ཞེས་>> + དོན།

དཔེ་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱལོ། །འདི་གཞིན་ན་ལུས་ཀྱི་ཕྱོགས་གང་གིས་ཁྱུང་ཁྱེར་
བ་དེ་ལ་ཐུག་པའམ་དབྱང་བ་ཞེས་གྲགས་པ་བཞིན་དུ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་གསུམ་
ཀྱི་ཁྱུང་ཁྱེར་བས་ཕྱང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་^༡སྟེ། དཔེར་ན། ཐུག་ཁྱུང་ཁྱེར་བར་^༢བ་
བཞིན།

གཉིས་བ་ལ་^༣དྲི་བ་དང་ལན་ནོ། ། །ཁམས་ཀྱི་དོན་གང་ཞེན་ཞེས་སོ། །ལན་
ནི། སྟོབ་དཔོན་གྱིས། དེགས་ཀྱི་དོན་དང་། ས་བོན་གྱི་དོན་དང་། རྒྱའི་དོན་
དང་། རང་བཞིན་གྱི་དོན་དང་། ཆ་སྤྱོད་དོན་དང་། གཞིའི་དོན་དུ་ཁམས་ཀྱི་སྤྱོད་
གསུངས་སོ། །འདིར་རྒྱའི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། མཆོན་ཉིད་འདྲིན་པའི་དབང་དུ་
བྱས་པ་དང་། གཞིའི་དོན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཅེས་
ཏེ། ཁམས་བཙུན་བརྒྱད་པོ་ལ་ཁམས་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཁམས་བཙུན་པོ་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་ས་བོན་ཀུན་གཞི་ལ་གནས་པ་ནི། ས་བོན་གྱི་དོན་གྱིས་ཁམས་ཞེས་བྱ་བའི་
ཕྱིར་ཡང་རང་རང་གི་མཆོན་ཉིད་འདྲིན་པའི་དོན་གྱིས་ན་ཁམས་སོ། །ཁམས་བཙུན་
བརྒྱད་ལ་རྣམ་ཤེས་བྱུག་འབྲས་བྱའི་ངོ་བོ་འདྲིན་པ་དང་། ཡུལ་བྱུག་དང་དབང་པོ་
བྱུག་རྒྱའི་དངོས་པོ་འདྲིན་པའི་དོན་གྱིས་ན་ཁམས་སོ། །ཆོས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་
བསྐྱུས་ནས་འདྲིན་པ་ཁམས་ཀྱི་མིང་མ་བཏགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བཙུན་པོ་
འདིས་བསྐྱུས་ནས་འདྲིན་པས་ཁམས་ཀྱི་དོན་ཏོ། །

གསུམ་བ་ལ་དྲི་བ་ནི། སྟེ་མཆེད་ཀྱི་དོན་གང་ཞེན་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། རྣམ་པར་

༡ <<སྟོ>><<སྟེ>> -

༢ <<སྟོ>><<སྟེ>> རྒྱུ་

༣ <<སྟོ>><<སྟེ>> དྲི་བ་ནི།

ཞེས་ཏེ། མིག་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པ་སྤར་མ་སྦྱེས་པ་སྦྱེས་ཤིང་མཆེད་པར་
བྱེད། རྒྱས་པར་བྱེད་པས་སྦྱེ་མཆེད་ཅེས་བྱའོ། །ཕྱི་མ་གཉིས་ནི། རྒྱའི་བདག་དང་ལྟ་
བ་པོ་ལ་སོགས་པའི་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་དགག་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །མིང་དོན་བཤད་པ་
འདི་དག་གི་དགོས་པ་ནི། དེས་པའི་ཆོག་སོ་སོར་ཡང་དག་པར་རིག་པ་སྦྱེད་པའི་
ཕྱིར་ཡིན་ནོ། །

བརྒྱད་པ་ཕྱང་པོ་ལྔའི་དཔེ་བཤད་པ་ལ། བྱི་བ་དང་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི།
གཟུགས་ནི་ཞེས་སོ། །སྤར་གོང་དུ་བཤད་པའི་དབྱེ་བ་དང་། མཚན་ཉིད་སོགས་
ཤེས་པའི་དགོས་པ་ནི། ཐར་པའི་ལམ་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ལ། དེ་སྦྱེ་བའི་གོགས་
ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞི་སྤར་བའི་ཆེད་དུ་དོན་ལྡན་དང་། དཔེ་ལྡན་དང་། དཔེ་དོན་ཆོས་
མཚུངས་དང་། གངས་ངེས་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། གོ་རིམས་ངེས་པ་ལྡན་ཤེས་པར་
བྱ་བར་དགོངས་ནས། མདོད་ལས། གཟུགས་ནི་དབྱ་བ་བརྗོད་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ན། རྒྱ་ཅིའི་ཕྱིར་རམ། ཆོས་མཚུངས་པ་གང་གིས་གཟུགས་དབྱ་བ་
བརྗོད་པ་ལྟ་བུ་ཞེས་བྱ་ཞེས་འདྲི་བའོ། །དེའི་ལན་ནི། གཙང་བ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་
རོ་ཞེས་ཏེ། ལྷག་མ་བཞི་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་རེ་རེ་ནས་སྤར་བར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་ལན་ནི། བདག་མེད་པ་ཞེས་ཏེ། རྣམ་ཤེས་དང་སྦྱ་མའི་ཆོས་
མཚུངས་དང་པོར་བསྟན་ནས། འདུ་ཤེས་དང་འདུ་བྱེད་གཉིས་དང་། དེའི་དཔེའི་
ཆོས་མཚུངས་བསྟོམས་ནས་བསྟན་པའི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞིའི་
གཉེན་པོ་སྟོན་པ་གོ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གངས་ངེས་པ་ནི་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རྟོགས་
ལ། གོ་རིམས་ནི་དོན་ལྡན་རིམ་བས་སོ། །དཔེ་དོན་ཆོས་མཚུངས་རྟོགས་པར་

དཀའ་བས་དེ་བཤད་ན། གཟུགས་དབུ་བ་བརྗོད་པ་དང་ཚོས་མཚུངས་ཏེ། གཙང་བ་
མེད་པ་ཉིད་དུ་ཚོས་མཐུན་པའི་ཕྱིར། དབུ་བ་བརྗོད་པ་ནི། མི་གཙང་བ་མང་པོ་
བསགས་པ་ཡིན་པ་དང་། འཛིག་པ་སྐྱར་བ་དང་། ཚུ་ལས་སྐྱར་བ་དཔེ་དེ་བཞིན་
དུ། ཟག་བཅས་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཡང་མི་གཙང་བའི་རྩམ་སོ་དུག་སོགས་
བསགས་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པ་དང་། སྐྱར་དུ་འཛིག་པ་དང་། རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ཚུ་
ལས་སྐྱར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ཚོར་བ་^༡ཚུའི་ཚུ་བྱར་དང་^༢ཚོས་མཚུངས་ཏེ། རོ་བོ་བ་
ཚུང་བ་ཉིད་དང་དུས་^༣ཚོས་མཐུན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་ཚུའི་ཚུ་བྱར་གཞི་བརྟན་པ་
དང་། སྤང་གི་སྤྲིན་དང་། ཚུ་ལ་སྤང་གི་སྤྲིན་ལས་བྱུང་བའི་ཆར་གྱིས་བསྐྱོད་པ་ལས་
བྱུང་བའི་^༤དང་། སྐྱར་དུ་འགག་ཅིང་མི་^༥གནས་པ་དཔེ་དེ་བཞིན་ཟག་པ་དང་
བཅས་པའི་ཚོར་བ་ཡང་གཞི་བརྟན་པ་ལྟ་བུའི་དབང་པོ་དང་། སྤྲིན་ལྟ་བུའི་ཡུལ་
དང་། ཚུ་ལ་ཆར་སྤྲིན་གྱིས་བསྐྱོད་པ་ལྟ་བུར་རྣམ་ཤེས་ལ་ཡུལ་གཙོད་པའི་རེག་
པས་བསྐྱོད་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་། སྐྱར་དུ་འགག་ཅིང་མི་གནས་པས་བདེ་བའི་རོ་བོ་
བ་བྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །སྤྲ་མ་མི་གཙང་བ་ལ་གཙང་བར་འཛིན་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་སྤང་
བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ལ། འདི་ནི་སྤྲ་ག་བསྐྱེད་པ་ལ་བདེ་བར་འཛིན་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་སྤང་

༡ <<ཞེལ་>> -

༢ <<ཐཱ་>><<སྐྱུ་>> དུ།

༣ <<ཐཱ་>><<སྐྱུ་>> བ།

༤ <<ཞེལ་>> -

བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །འདུ་ཤེས་དང་"མིག་^༡་རྒྱ་ཆོས་མཚུངས་ཏེ། མི་^༢་བརྟན་^༣་པ་
 ཉིད་དུ་ཆོས་མཐུན་པའི་ཕྱིར་རོ། །"མིག་^༡་རྒྱ་ནི། ཤིན་ཏུ་གཡོ་བ་དང་། ཤེས་པ་
 དམིགས་པ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བྱེད་པ་དང་། སྤྱེས་བྱས་ལྟལ་དུ་ཡོངས་སུ་གཙོད་
 བར་བྱེད་པ་བཞིན་དུ་འདུ་ཤེས་ལ་ཡང་ཆོས་བཞི་ཡོད་པས་མི་བརྟན་པའི་ཕྱིར་
 རོ། །འདུ་བྱེད་དང་རྒྱ་ཤིང་གི་ཕྱང་པོ་ཆོས་མཚུངས་ཏེ། སྤྱིང་པོ་མེད་པར་ཆོས་
 མཐུན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱ་ཤིང་སྤྱིང་པོ་མེད་པ་ལྟར་འདུ་བྱེད་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་
 བ་ཡང་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དབྱེད་པའི་ཆེ། དབྱེད་བཟོད་པའི་
 སྤྱིང་པོ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་གཉིས་ནི་རྟག་འཛིན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་སྤང་
 བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །

རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྒྱ་མ་དང་ཆོས་མཚུངས་ཏེ། བདག་མེད་པ་ཉིད་དུ་ཆོས་
 མཐུན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱ་མ་སྤྱལ་བ་པོས་བྱས་པ་དང་། ལམ་གྱི་བཞི་མདོན་འདུག་པ་
 དང་། སྤང་བ་ལྟར་བྱུབ་པ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡང་། རྒྱ་མ་བྱེད་
 མཁན་དང་འབྲུག་པའི་རང་རྒྱ་འདུ་བྱེད་གསུམ་གྱིས་བྱས་པ་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་
 གནས་ལ་བརྟེན་པ་དང་། རིགས་པས་དབྱེད་པའི་ཆེ། སྤང་བ་ལྟར་བྱུབ་པ་མེད་པར་
 ཆོས་མཐུན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ནི་བདག་མེད་པ་ལ་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་
 སྤང་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །ཚོམ་པ་འདི་ཐམས་ཅད་ནི་སྤྱི་བ་གཉིས་སྤང་བའི་ཆེད་དུ་
 གཞི་དང་ལམ་དང་འབྲས་བུ་རྒྱ་ས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པར་

^༡ <<ལྷ་>> ལྷིག

^༢ <<ཞོལ་>> བརྟན།

^༣ <<ལྷ་>> ལྷིག

ཤེས་པར་བྱའོ།

།ཆོས་གསུམ་གྱི་རྣམ་པའི་རབ་དབྱེ་བ་ཤད་པ།།

དགུ་པ་ཆོས་གསུམ་གྱི་རྣམ་པའི་རབ་དབྱེ་བ་ཤད་པ་ལ་གཉིས། ཇི་བ་
དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། བྱང་པོ་དང་ཞེས་^༡ །

གཉིས་པ་ལན་ལ་གཉིས། རྣམ་པའི་རབ་དབྱེ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། བསྐྱུས་
པའི་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་
དང་། དེས་མཆོན་ནས་དབྱེ་བ་མཐའ་ཡས་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། སྒྲིང་
སྒྲིང་བ་དང་། རྣམ་པའི་དབྱེ་བ་བསྐྱུས་ཏེ་བསྟན་པ་དང་། ཇི་བའི་ཆོག་བསྐྱུས་ཏེ་
བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཆོས་གསུམ་གྱི་ངོ་བོའི་དབྱེ་བ་ཤེས་ན། རྣམ་པའི་བྱེ་བྲག་
ཀྱང་ཉོགས་སྒྲ་བས་ཐོག་མར་དེའི་བསྟོམ་དུ་ནི། འདི་ཡོད་ཅེས་པའོ། །སྟོམ་ལ། ཆོག་
གི་བསྟོམ་དང་། རོན་གྱི་བསྟོམ་ཡོད་ལ། དང་པོ་ལ་ཡང་། སྤྱིའི་བསྟོམ་དང་། བར་
བསྟོམ་སོགས་དུ་མ་ཡོད་ཅིང་། གཉིས་པ་ལ་ཡང་། ཀྱངས་གྱི་བསྟོམ་དང་། མཆོན་
ཉིད་གྱི་བསྟོམ་སོགས་དུ་མ་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། རྣམ་ཡོད་ཅེས་ཏེ། རྣམ་པའི་རབ་དབྱེ་རྣམས་སྟེ་ཆོན་བདུན་དུ་
འདུས་ཏེ། རྣམ་ཡོད་སོགས་བཞིའི་སྟེ་ཆོན་ནས། རྒྱུན་སོགས་བཅུ་གཅིག་གི་སྟེ་
ཆོན་གྱི་^༢ "བར་" རྣམས་སུ་འདུས་པའི་བྱིར་གསུམ་པ་ནི། ཇི་ལྟར་ཞེས་ཏེ། དང་པོ་

^༡ <<ཐོ་>><<སྒྱུ་>> ཐོ།

^༢ <<ཞེལ་>> + བར།

གཉིས་"གྱི་^༡ མཆོན་ཉིད་དང་མཆོན་གཞིའི་དབྱེ་བ་ངེས་ཤིང་། དེའི་ལན་བསྟན་བས་
དེ་གཉིས་ལ་སྒོངས་པ་སེལ་བར་བྱེད་དོ། །གསུམ་བས་དགོས་པ་ངེས་ཤིང་། དེའི་
ལན་བསྟན་བས་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་སྒོངས་པ་སེལ་བར་བྱེད་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ། རྩས་ཡོད་སོགས་བཞི་དང་། ཤེས་བྱ་སོགས་གསུམ་
དང་། གཟུགས་ཅན་སོགས་བྱུག་དང་། ཟག་བཅས་སོགས་བཅུ་གཉིས་དང་། བྱུང་
སོགས་བརྒྱད་དང་། འདས་སོགས་བཅུ་བྱུག་དང་། རྒྱུན་སོགས་བཅུ་གཅིག་ཏུ་དབྱེ་
བའོ། །སྤྱི་ཆོན་དང་པོ་ལ་བཞི་ཡོད་པའི། རྩས་ཡོད་ལ་ངེ་བ་དང་། ལན་ནོ། །^༢ བྱུང་པོ་
དང་ཞེས་ཏེ། ཆོས་བསུམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་ངེས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། མཆོན་ཉིད་
དང་། མཆོན་གཞི་དང་། དགོས་པ་ཤེས་པར་འདོད་པས་ངེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་ནི། བརྗོད་བ་དང་ཞེས་ཏེ། ཁ་དོག་སྒྲོན་པོ་དང་། ཆོར་བ་བདེ་སྤྱུག་
རྣམས་ཆོས་ཅན། རྩས་སྤྱི་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དེམ་བ་བཞིན་དུ་དབང་པོའི་
ཤེས་པ་དང་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྤྱི་
དང་། རིགས་མི་མ་སྟན་གཞན་གཟུང་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བ་ལ་མི་ལྟོས་པར། དེ་དག་གི་
གཟུང་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། རིགས་སམ་རྣམས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་
རྩས་སྤྱི་ཡོད་པའོ། །དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། མཆོན་ཉིད་དེ་དང་ལྟན་
པའི་དངོས་པོ་དེ་ཉིད་བདག་ཡིན་ནོ་སྟུམ་དུ་ཞེན་པ་སྤངས་ནས་གང་ཟག་གི་བདག་
མེད་རྟོགས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་བཏགས་ཡོད་ལ་ངེ་བ་ནི། རི་ལྟར་ན་ཞེས་སོ། །སྤྱི་མ་ལྟར་འོག་མ་

^༡ <<ཐཱ་>><<སྤྱི་>> གྱི་གས།

^༢ <<ཐཱ་>><<སྤྱི་>> + དང་པོ་ནི།

ནམས་ལ་ཡང་སྐྱར་བར་བྱའོ། །ལན་ནི། བཛྲོད་པ་དང་ཞེས་ཏེ། རང་ཉིད་སྒོ་ཡུལ་དུ་
འཆར་བ་སྒྲིམ་སྒྲིམ་དང་དོན་སྒྲིམ་སྒོ་ཡུལ་ལ་ཤར་བ་ལ་ལྟོས་དགོས་པ་དང་། རང་མ་ཡིན་
དུ་མ་སྒོ་ཡུལ་དུ་ཤར་བ་ལ་ལྟོས་པ་བྱམ་པའི་མིང་དང་དོན་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཉོག་
པའི་གཟུང་ཡུལ་དང་བྱམ་པ་ཆོས་ཅན། བཏགས་ཡོད་དུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རྒྱ་མཚན་
བཤད་པ་དེའི་ཕྱིར་རོ། །རིགས་སམ་རྣམ་པ་ལ་ལྟོས་ནས་བྱང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱང་
གྲིས་བསྐྱས་པའི་རྣམ་གྲངས་ལ་ལྟོས་པའི་བཏགས་ཡོད་ཡོད་པར་ཤེས་པར་
བྱའོ། །བཏགས་ཡོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་ཆོས་གསུམ་གྲིས་བསྐྱས་པར་ཤེས་
པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཆོས་གསུམ་གྲིས་མ་གཏོགས་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་
བཏགས་པ་ཅམ་ཡོད་པར་ཞེན་པ་སྤང་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ལ་བྱི་བ་ནི། ཇི་ལྟར་ན་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། ཀུན་
ནས་ཞེས་ཏེ། གཟུགས་སྐྱག་པ་ཆོས་ཅན། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དམིགས་
པའི་སྒོ་ནས་ཤེས་པར་བྱ་བ་གང་ཞིག །ཁྲོད་ལ་ལྷག་པར་དམིགས་ན་འདོད་ཆགས་
ལ་སོགས་པའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་འཕེལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། འཁྲུལ་བའི་ཤེས་
པ་ཡུལ་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་རྣམ་གྲངས་གྲིས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའོ། །ཀུན་ནས་
ཉོན་མོངས་འཕེལ་བར་འགྱུར་བའི་དམིགས་པ་ཆོས་ཅམ་དུ་བསྐྱན་པ་ལ་དགོས་པ་
ཡོད་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་འཁོར་བར་འཆིང་པའི་རྒྱུར་ཞེན་པ་སྤང་བའི་ཆེད་ཡིན་
པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པ་ལ་བྱི་བ་ནི། ཇི་ལྟར་ན་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། རྣམ་པར་
ཞེས་ཏེ། དེ་བཞིན་ཉིད་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཁྲོད་ལ་དམིགས་

ནས་བསྐྱོམས་བས། སྤེལ་བ་རྣམ་པར་དག་པར་འགྱུར་བའི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་
ཡིན་པའི་བྱིར། ཐམས་ཅད་ཀྱང་དོན་དམ་པར་ཡོད་པའི་རང་བཞིན་ལས་གཞན་མ་ཡིན་
པའོ། །དེ་བཞིན་ཉིད་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གང་ཟག་
གི་བདག་སྲིད་པ་ལས་གྲོལ་བའི་གཞིར་ཞེན་པ་སྤང་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར།

སྤེ་ཆོན་གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཤེས་པར་བྱ་བ་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པར་བྱ་བ་
དང་། མངོན་པར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མཆོན་ཉིད་དང་
མཆོན་གཞི་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བཤད་པ་དང་། དགོས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཤེས་
བྱའི་དབྱེ་བ་དང་། དུལ་ཅན་གྱི་སྒྲོན་མཚོན་ཏེ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་བྲི་བ་ནི། ཇི་
ལྟར་ན་ཞེས་ཏེ།⁹

ལན་ལ་གསུམ། དབྱེ་བ་དང་། ལྡར་གངས་ངེས་པའི་རྒྱ་མཚོན་དང་། སོ་སའི་ངོ་
སོ་ངོས་བརྩུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཤེས་པར་བྱ་བ་ནི། ཞེས་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྣམ་
པ་ལྡར་གངས་ངེས་ཏེ། གཞི་གཟུགས་ནས་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་བར་རྣམས་སུ་ངེས་པའི་
བྱིར་གཉིས་པ་ནི། གང་དུ་ཞེས་ཏེ། གཟུགས་ཤེས་པར་བྱ་བར་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་
ཡོད་དེ། གང་དུ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་དང་། རྣམ་བྱང་གི་གཞི་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་
བྱིར། སེམས་སེམས་བྱང་ཤེས་བྱར་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གང་ཀུན་ནས་ཉོན་
མོངས་པ་དང་། རྣམ་པར་བྱང་བ་དང་། ཆགས་སོགས་དང་དད་སོགས་གང་གིས་ཀུན་
ནས་ཉོན་མོངས་དང་། རྣམ་པར་བྱང་བར་བྱེད་པ་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར། ལྟར་
མིན་འདུ་བྱེད་ཤེས་བྱར་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། འཕེལ་འབྲིབ་ལ་སོགས་པ་དེ་

⁹ <<བླ་>>«རྒྱ» སྟོ།

གཉིས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར། འདུས་མ་བྱས་ཤེས་བྱར་
 བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་རྣམས་པར་དག་པའི་རྣམ་བྱང་ཤེས་
 པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར། ཆོས་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱ་བ་དག་
 གོ། །གསུམ་པ་ནི། དེ་ལ་ཞེས་ཏེ། གཟུགས་ནི་གཟུགས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་སྟེ། དེ་ལ་དུ་མར་
 དབྱེར་ཡོད་དེ། གཟུགས་ཅན་གྱི་ཁམས་བཅུ་དང་། སྟེ་མཆེད་བཅུ་དང་། ཆོས་ཁམས་
 དང་ཆོས་ཀྱི་སྟེ་མཆེད་ཀྱིས་བསྟུས་པའི་གཟུགས་རྣམས་ཡོད་པའི་བྱིར། སེམས་ཅན་
 བྱི་རྣམས་པར་ཤེས་པའི་ཕྱང་པོ་སྟེ། དེ་ལ་དུ་མ་ཡོད་དེ། རྣམས་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་བདུན་
 དང་ཡིད་ཀྱི་སྟེ་མཆེད་རྣམས་ཡོད་པའི་བྱིར། སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་ལ་དུ་མ་ཡོད་
 དེ། ཕྱང་པོ་བར་མ་གཉིས། མཚུངས་ལྡན་གྱི་འདུ་བྱེད་དང་། ཆོས་ཁམས་དང་ཆོས་ཀྱི་
 སྟེ་མཆེད་ཀྱིས་བསྟུས་པའི་སེམས་བྱུང་རྣམས་ཡོད་པའི་བྱིར། ལྡན་པ་མིན་པའི་འདུ་
 བྱེད་ལ་དུ་མ་ཡོད་དེ། ཕྱང་པོའི་ནང་ནས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕྱང་པོས་བསྟུས་པ་རྣམས་
 དང་། ཆོས་ཁམས་དང་ཆོས་ཀྱི་སྟེ་མཆེད་ཀྱིས་བསྟུས་པ་ཡང་ཡོད་པའི་བྱིར། འདུས་
 མ་བྱས་ལའང་དུ་མ་ཡོད་དེ། ཆོས་ཁམས་དང་ཆོས་ཀྱི་སྟེ་མཆེད་ཀྱིས་བསྟུས་པའི་
 བརྒྱད་སོགས་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ། བསྟུས་ན་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། ཐེག་པ་སྟན་མོང་གི་དབང་དུ་བྱས་
 པ་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་དབང་དུ་བྱས་པ་རང་གཞན་གྱི་དོན་ཆེན་པོ་ཤེས་པའི་
 སྟོན་ཡུལ་ཅན་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། དང་པོ་ལ་ཡང་གཉིས་སུ་འདུས་ཏེ། སྟོབ་
 མི་སྟོབ་སྟན་མོང་གི་ཤེས་པ་དང་། མི་སྟོབ་པའི་ཤེས་པ་ཟད་མི་སྟེ་ཤེས་པ་སོགས་
 ཀྱིས་བསྟུས་པ་མཐར་སྟག་པ་ཤེས་པའི་སྟོན་ཡུལ་ཅན་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་

ཕྱིར། དང་པོ་ལ་ཡང་སོ་སོ་སྤྱི་བོ་དང་སྤྱན་མོང་གི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཐོས་བྱུང་དང་
བསམ་བྱུང་དང་། འཛིག་ཏེན་པའི་བསྒྲོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་རིམ་
བཞིན་དུ་དང་པོ་གསུམ་དང་། འབགས་པ་སྒྲོམ་པ་དང་སྤྱན་མོང་པའི་དབང་དུ་བྱས་
ཏེ། དོན་དམ་ཤེས་པ་དང་གཞན་གྱི་སེམས་ཤེས་བསྐྱུས་པ་བཞི་པ་དང་ལྔ་པ་
དང་། ཆོས་ཤེས་དང་རྗེས་ཤེས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་བྱུག་པ་དང་བདུན་པ་དང་། བདེན་
བཞི་ཤེས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་རྣམ་པ་སྤྱན་འབྱེན་པ་ཤེས་པ་
སོགས་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར་གཉིས་པ་ནི། བདག་ལ་ཞེས་ཏེ། ཤེས་བྱ་དང་ཤེས་བྱེད་
ཡུང་པོ་ཆོས་ཙམ་དུ་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་ཤེས་པ་པོ་
དང་མཐོང་བ་པོར་ཞེན་པ་སྤང་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་ངི་བ་ནི། རི་ལྟར་ན་ཞེས་སོ། །ལན་ལ། ཡུལ་ཅན་གྱི་སྒྲོ་ནས་དུ་
མར་ཡོད་དེ། རྣམ་ཤེས་བརྒྱུད་ཀྱི་འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྒྲོ་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ནས་དང་པོ་བཞི་
དང་། དེ་ཉིད་ཀྱི་བྱང་ཆོས་བཞུགས་པའི་སྒྲོ་ནས་ལྷག་མ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྣམ་
པར་མི་རྟོག་པ་ནི་དབང་ཤེས་ལྔ་སྟེ། དེ་ཡུལ་ལྔ་རྟོག་མེད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཤེས་པར་བྱ་
བས་ན་ཡུལ་ལྔ་ཤེས་པར་བྱ་བར་བསྟན་ཏོ། །ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་ཤེས་པར་བྱ་
བ་ཡིན་ཏེ། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་
ཕྱིར། རྒྱ་ནི་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཏེ། དེས་དོན་དང་དབང་པོ་སོགས་རྣམ་པར་རིག་
པའི་ཕྱིར། འཇུག་པ་ནི་ཉོན་ཡིད་དེ། དེས་ཀུན་གཞི་ལ་རར་འཛིན་པས་ཀུན་གཞི་
ཡང་རྣམ་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

རྒྱ་མཚོན་དང་རྒྱ་མཚོན་ལས་བྱུང་བ་ནི་རྒྱའི་ཆོས་བཅུ་གཉིས་དང་འབྲས་བུ་རྣམ་

ཤེས་བྱུགསྟེ། དེ་དག་ཀྱང་རྣམ་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་སོགས་མི་
མ་ཐུན་པ་དང་གཉེན་པོས་བསྐྱས་པ་རྣམས་ཀྱང་རྣམ་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །མ་དེག་སྒྲ་
ཆོགས་ལྟན་ཅིག་འབྱུང་། །གཉེན་པོ་བག་ཆགས་མཚམས་སྦྱོར་གྲོལ། །ཞེས་བཤད་པ་
ལྟར་སྟོང་གི་རྣམ་པར་རིག་པ་ནི་མ་དེག་པའི་རྣམ་པར་རིག་པ་སྟེ། དེ་ཀུན་གཞི་ལ་རྣམ་
པ་ཡོངས་སུ་མ་ཆད་པར་འབྱུང་བ་རྟོགས་པར་དཀའ་བས་སྤྲ་བ་སྟེ། དེ་ལ་སོགས་པ་སྤྲ་
བའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་བདུན་གྱིས་ཀྱང་རྣམ་པར་ཤེས་པར་བྱ་བར་བལྟའོ། །རྣམ་ཤེས་
བརྒྱད་གྱིས་ཅི་རིགས་པར་བཟུང་བུ་ཡིན་པས་སྤང་ཁམས་སྦྱེ་མཆེད་ཐམས་ཅད་ཀྱང་
ཞེས་སོ། །ཤེས་བྱ་རྣམས་ཤེས་པར་བྱེད་པ། རྣམ་ཤེས་ཆོགས་བརྒྱད་ཏུ་བསྟན་པ་ལ་
དགོས་པ་ཡོད་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་ལ་ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་ལ་ངི་བ་ནི། ཇི་ལྟར་ན་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། ཀུན་ཏུ་ཞེས་ཏེ། སྤང་བྱའི་
ཆོས་རྣམས་མངོན་ཤེས་བྱུག་གི་སྟོན་པ་ཤེས་པར་བྱ་བས་མངོན་པར་ཤེས་པར་བྱ་
བར་བསྟན་ཏེ། ལུས་ཀྱི་ལས་དང་། དག་གི་ལས་དང་། ཡིད་ཀྱི་ལས་ཏེ། དག་པ་
གསུམ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་དང་པོ་གསུམ་དང་། ཏྲག་པ་དང་། ཆད་པར་
ལྟ་བ་སྤང་བ་དང་། དབུ་མའི་ལམ་ལ་དགོད་པ་གསུམ་གྱི་དབང་ཏུ་བྱས་ནས་སྟོ་
གསུམ་གྱི་བྱ་བ་བྱེད་པ་ཕྱི་མ་གསུམ་གསུམ་གྱི་སྟོན་པ་མངོན་པར་ཤེས་པར་བྱ་
བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ནམ་མཁའ་སོགས་ཀུན་ཏུ་འགོ་བ་ཤེས་པ་རྩ་འབྲུལ་
གྱི་མངོན་ཤེས་དང་། འགོ་བ་སྒྲ་ཆོགས་ཀྱི་སྤྲ་རགས་རྗེས་སུ་ཐོས་པ་ལྟའི་ན་བའི་
མངོན་པར་ཤེས་པ་དང་། གཞན་གྱི་ཆགས་བཅས་དང་ཆགས་བྲལ་གྱི་སེམས་ཀྱི་
སྟོད་པ་ལ་འཇུག་པ་ཤེས་པ་གཞན་གྱི་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་དང་། རང་

གཞན་གྱི་འདས་པའི་ཆེ་རབས་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་རྒྱུད་དེ་འོང་བ་ཤེས་པ་སྟོན་གནས་རྗེས་བྲན་དང་། རང་གཞན་གྱི་མ་འོངས་པའི་སྐྱེ་བར་འགྲོ་བར་ཤེས་པ་འཆི་འཕོ་དང་སྐྱེ་བ་ཤེས་པ་པའི་^༡སྒྲིང་མིག་གིས་མངོན་བར་ཤེས་པ་དང་། སྲིད་པ་ལས་ངེས་བར་འབྱུང་བའི་ཐབས་འབྲས་བྱ་རྣམས་གྲོལ་དང་བཅས་པ་མངོན་སྲུང་དུ་ཤེས་པ་ཐག་པ་ཐད་པའི་མངོན་བར་ཤེས་པ་འོ། །མངོན་ཤེས་བྱུག་གིས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཡང་མངོན་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེས་ན་ཆོས་གསུམ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཞེས་སོ། །མངོན་ཤེས་ལྷུང་དང་བཅས་པ་ཆོས་ཅམ་དུ་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གང་ཐག་གི་བདག་ལ་ཞེས་^༢ཏེ།

སྡེ་ཆོན་གསུམ་པ་ལ་གསུམ། གཟུགས་ཅན་ཡིན་མིན་དང་། བསྟན་ཡོད་བསྟན་མེད་དང་། རྟོགས་བཅས་རྟོགས་མེད་^༣བཅད་པ་འོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལ་རྗེ་བ་གསུམ་ནི། རྗེ་ལྟར་ན་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། གཟུགས་དེ་ཡི་ཞེས་ཏེ། གཟུགས་ཅན་ལ་ཉི་ཤུར་འབྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། མཚན་ཉིད་སྟོན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་པོ་བཅུ་བཞི། དབྱེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་སྟེ་མ་བྱུག་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བཅུ་བཞི་ལ་ཡང་མཚན་ཉིད་པ་དང་བརྟགས་པ་བ་ཅི་རིགས་སུ་ཡོད་དེ། གཟུགས་ལ་^༤ཞེས་ཏེ་དགའ་བའི་ཀྱན་འབྱུང་བ་དང་འབྲེལ་བ་ནས་གོ་བར་བྱེད་པའི་བར་ལྷ་སྟེ། རྒྱག་བརྟགས་པ་བ་དང་། ལྷག་མ་བརྒྱད་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་པའི་

^༡ <<ཞོལ་>> སའམ།

^༢ <<ཐ་>><<སྐྱེ་>> ལོ། །

^༣ <<ཐ་>><<སྐྱེ་>> བཤད། <<ཞོལ་>> གྱི་དབྱེ།

^༤ <<ཐ་>><<སྐྱེ་>> -

ཕྱིར། བརྒྱད་ལ་ཡང་གཉིས་སུ་འདུས་ཏེ། འབྲུང་བའི་རྟེན་ཏུ་གྱུར་པ་གཟུགས་གཞན་
དང་ལྷན་པས་གཟུགས་ཅན་དང་། ལྷག་མ་བདུན་གཟུགས་ཀྱི་རོ་བོ་ཡིན་པས་
གཟུགས་ཅན་ཏུ་བཞག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཡང་གཉིས་སུ་འདུས་ཏེ། གཟུགས་
དེའི་བདག་ཉིད་མདོར་བསྟན་དང་ལྷག་མ་བྲུག་གིས་དེ་བཞད་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། བཞད་པ་ལ་ཡང་རེག་པས་གཟུགས་སུ་ཡོད་པ་གཙོ་བོར་བཞད་པ་གསུམ་
ཡོད་དེ། ཐོགས་དང་བཅས་པ་དང་། དུལ་ལ་བྱབ་པ་དང་། བསགས་པ་རྣམ་པར་
བཞག་པ་སོགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དུལ་དབྱེད་པས་གཟུགས་སུ་ཡོད་པ་གཙོ་བོར་
བཞད་པ་གསུམ་ཡོད་དེ། དུལ་ཉེ་བར་བསྟན་ཏུ་རུང་བ་སོགས་གསུམ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། བརྟགས་པ་བ་བྲུག་ལ་ཡང་དང་བོ་གསུམ་ནི་འབྲེལ་བ་རྒྱ་མཚན་ཏུ་བྱས་པ་
ལྟེ། དེ་ཡང་འབྲས་བུའི་མིང་གིས་རྒྱ་ལ་བཏགས་པ་དགའ་བའི་ཀུན་འབྲུང་བ་
དང་། རྒྱའི་མིང་འབྲས་བུ་ལ་བཏགས་པ་འབྲེལ་བ་སོགས་ཏེ། འབྲེལ་བ་ནི་མདོན་
གྱུར་དང་འབྲེལ་བ། རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་ནི། ས་བོན་དང་འབྲེལ་བ་དང་། གཟུགས་
དམིགས་པར་བྱས་ནས་རྟོག་པ་དང་། ལྷ་རན་སོགས་ཀྱིས་གཞོད་པར་བྱ་བ་
དང་། དག་ནི་གཟུགས་ཅན་སོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གོ་བར་བྱེད་པས་གཟུགས་ཅན་ཏུ་
ལྟོ། །ཕྱི་མ་བྲུག་ནི། ཕྱི་རོལ་ཏུ་འདོད་པ་ལ་སྟེན་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་། ལུས་ལ་སྟེན་
པ་ལས་བྱུང་བ་དང་། སོ་སོ་སྦྱི་བའི་ལུས་དང་། འཕགས་པ་སྟོབ་པའི་ལུས་དང་། མི་
སྟོབ་པའི་ལུས་རྣམས་རིམ་པ་བཞེན་ཏུ་དང་བོ་ལྟ་དང་། བྲུག་པ་ནི་སངས་རྒྱས་དང་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྟོན་པ་ཙམ་སོ། །དངོས་
བརྟགས་མ་བྱེ་ན། བྱང་ཁམས་སྦྱི་མཆེད་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཞེས་སོ། །ཡང་ན་དངོས་

བརྟགས་ཕྱེན་ས་ཅི་རིགས་སུ་སྦྱར་རོ། །གཟུགས་ཅན་ཆོས་ཅམ་དུ་བསྟན་པ་ལ་
དགོས་པ་ཡོད་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་ལ་ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་ངི་བ་ནི། ཇི་ལྟར་ན་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། གཟུགས་ཅན་ཞེས་ཏེ། གོ་
བར་ཟད་ལ་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱང་སོགས་ཆོས་ཅམ་དུ་བསྟན་པ་ལ་དགོས་
པ་ཡོད་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་ལ་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་ཡོད་དུ་མངོན་པར་
ཞེན་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་བསྟན་ཡོད་ལ་ངི་བ་ནི། ཇི་ལྟར་ན་ཞེས་སོ། །ལན་
ནི། མིག་གི་ཡུལ་གྱི་ནི་ཞེས་སོ། སྡོན་པོ་སོགས་མིག་གི་ཡུལ་ན་"རྟེན" ཉིད་པ་
ཡིན་ཏེ། འདི་ནི་འདི་ལྟར་རོ་ཞེས་ཡུལ་གོ་ས་ནོན་པར་བསྟན་དུ་རུང་བའི་ཕྱིར། ལྷག་
མའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ནི་གཟུགས་ཅན་བཞིན་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། གཟུགས་དེའི་བདག་
ཉིད་ཅེས་པ་ལ་བསྟན་ཡོད་དེའི་བདག་ཉིད་ཅེས་སོགས་ཉི་ཤུ་ཇི་ལྟར་རིགས་པར་
སྦྱར་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། བསྟན་ཡོད་དངོས་དང་ཉེར་གཅིག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་
ཡང་དང་པོ་བཙུ་མ་མཆོན་ཉིད་དང་། ཕྱི་མ་རྒྱག་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ལ་ཡང་
དངོས་བརྟགས་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་དང་། ཕྱི་མ་བསྟན་ཡོད་དང་བཅས་པ་མཆོན་ཉིད་
པའོ། །ནམ་གངས་ཀྱིས་ཆོས་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཞེས་སོ། །དངོས་བརྟགས་
ཕྱེ་ན། ཅི་རིགས་སུ་སྦྱར་ཏེ། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཁོ་ན་ལ་བསྟན་ཡོད་ཤེས་པར་
བྱ་བའི་ཕྱིར། བསྟན་ཡོད་ཆོས་ཅམ་དུ་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གང་ཟག་གི་
བདག་ལ་ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་བསྟན་མེད་ལ་ངི་བ་ནི། ཇི་ལྟར་ན་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། བསྟན་དུ་ཡོད་
པ་ཞེས་ཏེ། བསྟན་ཡོད་ལས་ལོག་པའི་སྒྲོན་ས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་མཆན་ཉིད་
དང་མཆན་གཞི་^༡ དགོས་པ་གསུམ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་བྱིར། དེ་ཡང་བསྟན་
མེད་སྟན་པའི་ཆིག་ཉི་ཤུ་ཅ་གཅིག་ལས། རོན་དང་ཆིག་ལོག་པ་ཅི་རིགས་སུ་ཤེས་
པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་ཁམས་བརྩ་བདུན་ནི་བསྟན་མེད་དངོས་ཡིན་ལ། གཞུགས་ཀྱི་སྦྱི་
མཆེད་ལ་འདྲ་བ་དང་འབྲེལ་བའི་སྒྲོན་ས་ཅི་རིགས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ་གོ་བར་ཟད་
དོ། །བསྟན་མེད་ཀྱི་ཡུལ་ཆོས་ཙམ་དུ་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གང་ཟག་གི་
བདག་ལ་ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ཐོགས་བཅས་ལ་ངི་བ་ནི། ཇི་ལྟར་ན་ཞེས་
སོ། །ལན་ལ་མཆན་ཉིད་དང་། དགོས་པའོ། །དང་པོ་ལ་སྲིད་པའི་མཆན་ཉིད་
"དང་། ^༡ དེས་པའི་མཆན་ཉིད་དང་། བཏགས་པའི་མཆན་ཉིད་དོ། །དང་པོ་ནི། བསྟན་
ཡོད་དུ་ཞེས་ཏེ། མིག་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་འདི་ནི་འདི་ནའོ་པ་གི་ནའོ་ཞེས་བསྟན་དུ་རུང་
བའི་གཞུགས་ཅན་དེ་ཐོགས་བཅས་ཡིན་ཏེ། ཐོགས་མེད་ལ་དེ་ལྟར་མི་རུང་བའི་
བྱིར་གཉིས་པ་ནི། ཡང་ཞེས་ཏེ། རང་བཞིན་ཆ་སྤྱོད་དང་བར་སྲིད་ཀྱི་གཞུགས་
སོགས་དང་། བྲི་བ་ཆ་སྤྱོད་པ་རྒྱལ་སྟན་དང་། སེམས་དབང་བསྐྱར་བ་ཆ་སྤྱོད་པ་གཞུགས་
ཁམས་པའི་ལུས་ཏེ། ཆ་སྤྱོད་པ་གསུམ་ལས་ལོག་པ་ཅིག་པ་དང་འོད་ལ་སོགས་པའི་
སྦྱིབ་བྱ་སྦྱིབ་བྱེད་དང་། གཞུགས་རགས་པ་དང་ཅིག་པ་སོགས་ལ་ཐོགས་"གཏུགས་

^༡ <<སྒྲོན་ས་>> + དང་།

^༢ <<ཞེས་>> ནི།

⁹ ངང་བཅས་པའི་སྐྱེས་བུའི་ལུས་ཏེ། རིགས་ཀྱིས་ཐོགས་པ་དང་བཅས་པ་སོགས་གསུམ་ཡོད་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཡང་ཞེས་ཏེ། ཞེ་སྤང་བདེ་བའི་དམིགས་པ་ལ་ཐོགས་བཅས་སུ་བཏགས་ཏེ། ཞེ་སྤང་ཐོགས་པས་ན་ཐོགས་བཅས་སུ་བཏགས་པའི་བྱིར། རིགས་ལ་བསམས་ནས་ཆོས་གསུམ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཞེ་སྤང་ཐོགས་པའི་དམིགས་པ་ཡིན་པས། ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཞེས་སོ། །དངོས་བརྟགས་སྤྱེ་ན། ཅི་རིགས་སུ་སྦྱར་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་པའི་གཟུགས་མ་གཏོགས་པའི་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཁམས་དང་། སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ཁོ་ན་ཐོགས་བཅས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་བྱིར། ཐོགས་བཅས་ཆོས་ཅམ་དུ་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་ཐམས་ཅད་དུ་སོང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐོགས་ཀྱིགས་ཅན་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤང་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ཐོགས་མེད་ལ་ངེ་བ་ནི། ཇི་ལྟར་ན་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། ཐོགས་པ་དང་ཞེས་ཏེ། ཐོགས་བཅས་ལས་ལོག་སྟེ་ཐོགས་མེད་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། བསྟན་ཡོད་ཐོགས་བཅས་སུ་བྱེད་པ་དེའི་ཆོ། བསྟན་མེད་ཐོགས་མེད་དང་། ཆ་སྤྱི་བ་གསུམ་རིགས་ཀྱིས་ཐོགས་མེད་སོགས་དང་། ཞེ་སྤང་སྐྱེ་བའི་དམིགས་པར་མི་རུང་བ་བཏགས་པའི་ཐོགས་མེད་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་བྱིར། དངོས་བརྟགས་མ་སྤྱེ་ན། ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཐོགས་མེད་དང་། སྤྱེ་ན། ཅི་རིགས་སུ་སྦྱར་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་པའི་གཟུགས་དང་། མིང་བཞིའི་སྤང་པོ་དང་། འདུས་མ་བྱས་རྣམས་ཐོགས་མེད་དོ། །ཐོགས་མེད་ཀྱི་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅམ་དུ་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གང་

⁹ <<ཞོལ>> ཀྱུགས།

ཟག་གི་བདག་ལ་ཞེས་སོ། །

བཞི་པ་ཟག་བཅས་སོགས་ཀྱི་སྡེ་ཚན་ལ་དྲུག །ཟག་བཅས་ཟག་མེད་
དང་། “ཐབས་བཅས་ཐབས་”མེད་དང་། ཟང་ཟིང་དང་བཅས་པ་དང་ཟང་ཟིང་མེད་པ་
དང་། ཞེན་པ་བརྟེན་པ་དང་མངོན་འབྱུང་བརྟེན་པ་དང་། འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་
བྱས་དང་། འཛིག་རྟེན་པ་དང་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་བཤད་པ་དོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ཟག་བཅས་ལ་དྲི་བ་ནི། རི་ལྟར་ན་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། ཟག་པ་ཞེས་
ཏེ། རྩ་བ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ཟག་བཅས་ཡིན་ཏེ། ཟག་པ་དེའི་བདག་
ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་དང་མཚུངས་ལྡན་ཀྱི་སེམས་སེམས་བྱུང་རྣམས་དང་
དབང་པོ་དྲུག་ཟག་བཅས་ཡིན་ཏེ། དེས་པ་བཞིན་དུ་མཚུངས་ལྡན་དང་བདག་རྒྱུན་
ཀྱི་སྒོ་ནས་ཟག་པ་དང་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། ཡང་སྲིད་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་དགོ་བ་ཆོས་
ཅན། ཟག་བཅས་ཡིན་ཏེ། སྲིད་པའི་དབང་གིས་ཡང་སྲིད་འཕེན་པས་ཟག་པས་
བཅིངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ས་གོང་མའི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཆོས་ཅན། ཟག་བཅས་ཡིན་
ཏེ། ས་འོག་མའི་ཟག་པའི་ས་བོན་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བས་དེར་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། གང་ལ་
དམིགས་ནས་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བའི་དམིགས་པ་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཟག་བཅས་ཞེས་བྱ་
སྟེ། ཟག་པའི་ཆོས་འབྲེལ་བ་དང་རྗེས་སུ་མ་ཐུན་པ་ཡི་ཕྱིར། དབྱ་བཅོམ་པའི་རྣམ་
སྟོན་ཀྱི་ཕྱང་པོ་ཆོས་ཅན། ཟག་བཅས་ཡིན་ཏེ། སྲིད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཟག་པའི་རྒྱ་
ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར།

བསམ་བྱུང་གི་སའི་བསྐྱེ་བ་ལས་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ལྡས་ཤེས་པར་བྱ་

བར་བཤད་དེ། གཞི་དང་། བག་ལ་ཉལ་དང་། མཚུངས་ལྡན་དང་། དམིགས་པ་
དང་། མངོན་པར་སྐྱེ་བའོ། །གཞི་ནི། གཟུགས་དང་སེམས་སེམས་བྱུང་གི་ཆོས་ཉོན་
མོངས་ཅན་ཡིན་མིན་དང་། དག་མི་དག་ལུང་མ་བསྟན་སོགས་སོ། །བག་ལ་ཉལ་
སོགས་ནི་རྟོགས་པར་སྐྱེའོ། །མཚན་གཞི་ནི། ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་རྣམས་
དང་། ཁམས་བཅོ་ལྔ་དང་། སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་དང་། ཁམས་གསུམ་དང་། སྐྱེ་མཆེད་
གཉིས་ཀྱི་ཕྱོགས་ལམ་གྱི་བདེན་པ་འཁོར་བཅས་དང་། འདུས་མ་བྱས་མ་གཏོགས་
པ་རྣམས་ཟག་བཅས་སོ། །ཟག་བཅས་ཆོས་ཅམ་དུ་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་
དེ། གང་ཟག་གི་བདག་ལ་ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ཟག་མེད་ལ་བྱི་བ་ནི། ཇི་ལྟར་ན་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། ཟག་པ་དང་ཞེས་
ཏེ། ཟག་པའི་སྐོ་བྱུག་དང་མ་འབྲེལ་བའི་སྐོ་ནས་ཟག་མེད་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཅ་བ་དང་ཉེ་
བའི་ཉོན་མོངས་མ་རྟོགས་པ་རྣམས་ཟག་པ་དེའི་བདག་ཉིད་མ་ཡིན་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་
སྐོ་ནས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། དངོས་བརྟགས་ཅི་རིགས་པའི་སྐོ་ནས་ཤེས་པར་བྱས་
ལ། ཟག་མེད་དངོས་ནི། ཟག་མེད་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་དང་འདུས་མ་བྱས་སོ། །ཟག་མེད་ཀྱི་
ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅམ་དུ་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་རྣམས་སྤྱོད་
ཀྱང་ཟག་པ་དང་བྲལ་བར་ཞེས་སོ། །ཉེར་ལེན་མེད་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་ནི། ཉེར་ལེན་དང་
ལྡན་ཚུལ་སྤར་བསྟན་པ་གསུམ་པོ་དེས་མི་ལྡན་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་འོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་འཐབ་བཅས་ལ་བྱི་བ་ནི། ཇི་ལྟར་ན་ཞེས་
སོ། །ལན་ནི། འདོད་ཆགས་དང་ཞེས་ཏེ། འཐབ་པའི་རྒྱ་དང་འཐབ་པ་དངོས་ཀྱི་ཤེས་
པར་བྱ་སྟེ། ཕྱི་མ་ནི་ལུས་ཀྱིས་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། ལུས་ངག་གཉིས་ཀའི་དབང་

དུ་བྱས་པ་དང་། དག་གི་དབང་དུ་བྱས་པ་གསུམ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཆོག་
 དོན་རྣམས་ནི་གོ་བར་ཟད་ལ། འཐབ་པ་དངོས་ནི། ལུས་དག་མི་མ་ཐུན་པར་ཞུགས་
 པ་དེ། དུག་གསུམ་གྱིས་ཀྱན་ནས་སྦངས་ནས་“མཆོན་བྱ་”ལེན་པ་ཆོས་ཅན། འཐབ་
 པ་དང་བཅས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། འཐབ་པའི་སྟོ་དུག་གང་རུང་དང་འབྲེལ་བའི་
 ཕྱིར། འཐབ་བཅས་དུ་མ་ཡོད་དེ། ཟག་བཅས་རི་སྟེད་པ་དེ་སྟེད་ཡོད་པའི་
 ཕྱིར། འཐབ་བཅས་ཆོས་ཅན་དུ་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་
 ཅེས་སོ། །གཉིས་པ་འཐབ་མེད་ལ་བྱི་བའི། རི་ལྟར་ན་ཞེས་ཏེ། ལན་ནི། འཐབ་པ་དང་
 ཞེས་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། འཐབ་པ་དང་བཅས་པ་མ་ཡིན་
 ཏེ། འཐབ་པའི་སྟོ་དུག་གང་དང་ཡང་མ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། ཟག་མེད་རི་སྟེད་པ་འཐབ་
 པ་མེད་པ་ཡང་དེ་སྟེད་དོ། །འཐབ་པ་དང་བྲལ་བ་ཆོས་ཅན་དུ་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་
 ཡོད་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་ཡོད་ཀྱང་འཐབ་པ་དང་ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ཟང་ཟང་དང་བཅས་པ་ལ་བྱི་བའི། རི་ལྟར་ན་
 ཞེས་སོ། །ལན་ནི། འདོད་ཆགས་དང་ཞེས་ཏེ། ཟང་ཟང་དངོས་ནི། ཡང་སྲིད་པའི་
 ལུས་ལ་ཆགས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་རྒྱ་དུག་གསུམ་ལ་ཡང་ཟང་ཟང་ཞེས་བྱའོ། །ཞེ་སྟང་
 གི་སྟོ་ནས་ཆགས་པར་བྱེད་པ་མི་རིགས་སོ་ཞེ་ན། རྣམ་བུར་གི་ཕྱོགས་ལ་རྒྱབ་ཀྱིས་
 ཕྱོགས་པའི་སྟོ་ནས་ལུས་ལ་ཆགས་པར་བྱེད་པའི་དོན་ཏོ། །མི་འདོད་པ་སྣ་ཆོགས་
 སྟེད་པར་བྱེད་པས་ཟང་ཟང་དང་བཅས་པ་ཞེས་བྱའོ། །འདོད་པའི་སོ་སྟེའི་ཕུང་པོ་
 ཆོས་ཅན། ཟང་ཟང་དང་བཅས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཟང་ཟང་དེའི་བདག་ཉིད་སོགས་སྟོ་

༡ <<བླ་>><<སྟེ་>> ཉེ་བར།

དུག་གང་རུང་དང་འབྲེལ་བའི་བྱིར། འབྲེལ་ཚུལ་ནི། ཟག་བཅས་ཀྱི་སྐབས་ལ་
བརྟགས་ནས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཟང་ཟིང་དང་བཅས་པ་དུ་མ་ཡོད་དེ། འཐབ་བཅས་ཇི་
སྟེད་པ་དེ་དང་མཚུངས་པར་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ཟང་ཟིང་མེད་པ་ལ་ངི་བ་ནི། ཇི་ལྟར་ན་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། ཟང་ཟིང་
དང་ཞེས་ཏེ། ཆོས་གསུམ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཟང་ཟིང་དང་བཅས་པ་ལས་ལོག་
པའི་སྒྲོན་ས་མཆོན་ཉིད་དང་། འཐབ་མེད་དབྱེ་བའི་སྒྲོན་ས་མཆོན་གཞི་དང་། དགོས་
པ་གསུམ་གྱིས་གོ་བར་བྱ་བའི་བྱིར། ཟང་ཟིང་མེད་པ་ཆོས་ཙམ་དུ་བསྟན་པ་ལ་
དགོས་པ་ཡོད་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་ཅས་སོ། །

བཞི་པ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ཞེན་པ་བརྟེན་པ་ལ་ངི་བ་ནི། ཇི་ལྟར་ན་ཞེས་
སོ། །ལན་ནི། འདོད་ཆགས་དང་ཞེས་ཏེ། དེ་ཡང་ཆོས་གསུམ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་
སྟེ། མཆོན་ཉིད་དང་མཆོན་གཞི་དང་དགོས་པ་གསུམ་གྱིས་རིག་པར་བྱ་བའི་
བྱིར། འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལྡན་པ་ལྟགས་པར་ཆགས་པ་ནི་ཞེན་པ་དངོས་ཡིན་ལ། དེའི་
རྒྱ་དུག་གསུམ་གྱིས་མཆོན་པའི་རྩ་བ་དང་། ཉེས་ཉོན་ཐམས་ཅད་ལ་ཞེན་པ་ཞེས་
བྱའོ། །ཞེ་སྤང་ལ་ཆགས་པའི་རྒྱུར་འགོ་བ་ནི། འདོད་པ་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་
ལས་རྒྱུ་བ་ཀྱིས་སྤྱོད་པས་དེར་བཞག་གོ། །རྩ་བ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་ཆོས་
ཅན། ཞེན་པ་བརྟེན་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཞེན་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པ་སོགས་ཞེན་པའི་སྒྲོ་
དུག་དང་འབྲེལ་བའི་བྱིར། དབྱེ་བ་དུ་མ་ཡོད་དེ། ཟང་ཟིང་དང་བཅས་པའི་གངས་དེ་
སྟེད་ཡོད་པའི་བྱིར། ཞེན་པ་བརྟེན་པ་ཆོས་ཙམ་དུ་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་
དེ། གང་ཟག་གི་བདག་ལ་ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་མངོན་འབྱུང་བརྟེན་པ་ལ་བྱི་བཞི། ཇི་ལྟར་ན་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། ཞེན་པ་
 ཞེས་ཏེ། མངོན་འབྱུང་བརྟེན་པ་ཡང་གསུམ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་
 ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བ་ཞེན་པ་བརྟེན་པ་ལོག་པའི་སྒྲོན་པ་མཆོན་ཉིད་དང་། ཟང་ཟིང་
 མེད་པ་དང་འབྲ་བར་དབྱེ་བ་དང་། དགོས་པ་གསུམ་གྱིས་རིག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། མངོན་
 འབྱུང་བརྟེན་པ་ཆོས་ཙམ་དུ་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། འདོད་པ་ལ་ཆགས་བྲལ་གྱི་
 བདག་ཡོད་པར་བཟུང་ནས། “ཟང་ཟིང་”^༡ བདག་ཅེས་སོ། །

ལྷ་པ་ལ་”^༢ གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་འདུས་བྱས་ལ་བྱི་བཞི། ཇི་ལྟར་ན་ཞེས་སོ། །ལན་
 ནི། གང་ལ་ཞེས་ཏེ། སྤང་པོ་ཆོས་ཙན། འདུས་བྱས་སུ་ལྟ་སྟེ། སྐྱེ་འཛིག་གནས་པ་
 དང་གཞན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། སྐྱེ་བས་ཀྱང་”འདུས་བྱས་”^༣ སུ་མཆོན་ཀུས་མོད་
 གྱི། གཞན་གཉིས་སྒྲོས་པ་ནི་སྐྱེ་བའི་མཐའ་འཛིག་པ་དང་། གནས་པའི་མཐའ་གཞན་
 དུ་འགྱུར་བས་བསྐྱས་པས་ཡིད་བརྟན་མི་རུང་བར་ཤེས་ནས་སྐྱེ་བ་སྐྱེད་པའི་ཆེད་
 ཡིན་ནོ། །འདུས་བྱས་དུ་མ་ཡོད་དེ། འདུས་མ་བྱས་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་
 འདུས་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདུས་བྱས་ཆོས་ཙམ་དུ་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་
 དེ། གང་ཟག་གི་བདག་ཅེས་སོ། །གང་ཟག་གི་བདག་རང་གི་ངོ་བོ་རྟག་པ་ཡིན་ཡང་
 གནས་སྐབས་གཞན་འགྱུར་དུ་བདག་སྐྱས་ཁས་སྦངས་བས་དེ་ལྟ་སྟོས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་བྱི་བཞི། ཇི་ལྟར་ན་ཞེས་ཏེ། ཆོས་གསུམ་གྱིས་བྲིས་པ་ལ་དགོས་པ་
 ཡོད་དེ། མཆོན་ཉིད་དང་། མཆོན་གཞི་དང་། དགོས་པ་ལ་རྫོངས་པ་སེལ་བའི་ཆེད་དུ་

༡ <<སྤང་>> གང་ཟག
 ༢ <<ཞེན་པ>> + ལ།
 ༣ <<ཞེན་པ>> སངས་རྒྱལ།

བྱིས་པའི་ཕྱིར། ལན་ལ་དངོས་དང་ཞར་བྱུང་ངོ། །དང་པོ་ནི། འདུས་བྱས་ཞེས་ཏེ། སོ་
སོར་^༡ཉག་འགོག་ཆོས་ཅན། འདུས་མ་བྱས་ཡིན་ཏེ། སྐྱེ་འཇིག་བྲལ་བའི་ཆོས་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དུ་མར་དབྱེར་ཡོད་དེ། འདུས་བྱས་མིན་པའི་ཆོས་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་
གྱིས་བསྐྱས་པ་བརྒྱད་སོགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདུས་མ་བྱས་ཉག་དངོས་ཀྱི་སྒྲིབ་པའི་
ཆོས་ཅན་དུ་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་ཅེས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་ངི་བ་ནི། ཉེ་བར་ལེན་པ་ཞེས་ཏེ། ཟག་པ་མེད་པའི་ཕྱང་པོ་ལྔ་སྐྱེ་
འཇིག་བྱེད་ལ་འདུས་མ་བྱས་སུ་བཤད་པ་ཡང་ཐོས་པ་ངེ་ལྟར་ཞེས་པའོ། །ལན་
ལ། དམ་འཆའ་དང་། འཐད་པ་དང་། མདོ་དང་འགལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། གང་
ལ་བསམས་པའི་རྣམ་གྲངས་ལ་ལྟོས་ཏེ། དེ་ལ་ལྟོས་པའི་འདུས་བྱས་ཀྱང་མ་
ཡིན། སྐྱེ་འཇིག་དང་ལྡན་པས་འདུས་མ་བྱས་ཀྱང་མ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་ཞེས་
ཏེ། ཟག་མེད་ཀྱི་ཕྱང་པོ་ལྔ་ཆོས་ཅན། རྣམ་གྲངས་མཐའ་དག་ལ་ལྟོས་ཏེ། འདུས་
བྱས་མ་ཡིན། ལས་དང་ཉོན་མོངས་པས་མངོན་བར་འདུས་མ་བྱས་པ་ཉིད་ཀྱི་
ཕྱིར། སྐྱེ་འཇིག་དང་མི་ལྡན་པའི་འདུས་མ་བྱས་ཀྱང་མ་ཡིན། དབང་ཐོབ་པའི་རྣལ་
འབྱོར་པ་རྣམས་ཀྱིས་འདོད་པ་བཞིན་དུ་བྱེད་པས་རེས་འགའ་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་
ཕྱོགས་པ་རེ་ཡང་བྱེད། རེས་འགའ་རྒྱ་བ་ཀྱིས་ལྟ་བའི་དངོས་པོ་འཇིགས་པ་ལ་
མངོན་དུ་ཕྱོགས་པར་ཡང་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་ངི་བ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། དོན་ཞེས་ཏེ། ཕྱང་
གསུམ་ཡིན་ན་ཉེས་པ་དེར་འགྱུར་ཡང་། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱང་གསུམ་མེད་

༡ <<ཞོལ>><<བླ>><<སྐྱེ>> བརྟགས།

བར་ཐལ། སྐྱེ་འཇིག་བྱེད་པའི་དོན་གང་གིས་འདུས་བྱས་སུ་གྱུར་པའི་དོན་དེས་
འདུས་མ་བྱས་མ་ཡིན། ལས་ཉོན་གྱི་འདུ་བྱེད་པའི་དོན་གང་གིས་འདུས་མ་བྱས་སུ་
གྱུར་པའི་དོན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་འདུས་མ་བྱས་མིན་པའི་ཕྱིར། མདོ་དང་འགལ་བ་མེད་
པའི་ཚུལ་འདི་ནི་འདི་"^༡ལྟ་བར་བྱ་སྟེ། ལས་ཉོན་གྱིས་འདུས་བྱས་བ་དང་། སྐྱེ་འཇིག་
མི་བྱེད་པའི་འདུས་མ་བྱས་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་ལ། འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་
གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱང་གསུམ་དུ་ཡང་མེད་པར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ།

བཅ་པོ་གཉིས་བ་ནི་ཞེས་བའོ།

དུག་པ་ལ་གཉིས་ཡོད་པའི་དང་པོ་འཇིག་རྟེན་པ་ལ་བྱི་བ་ནི། ཇི་ལྟར་ན་ཞེས་
སོ། །ལན་ནི། ཁམས་གསུམ་བར་ཞེས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་པ་ལ་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། སོ་
སོ་སྐྱེ་བོའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཟུང་འཛིན་རྣམས་ཐ་དད་དུ་སྤང་བ་མ་དག་པའི་འཇིག་རྟེན་
"བའང་།"^༡ འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཟུང་འཛིན་རྣམས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྤོང་བར་མངོན་
སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བེན་པའི་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སྤང་དག་པ་འཇིག་
རྟེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། གང་ཟག་འཇིག་
རྟེན་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ནི་སྐྱེ་འཇིགས་སོ། །འཇིག་རྟེན་པ་ལ་དུ་མ་
ཡོད་དེ། ཟག་པ་མེད་པའི་ལམ་གསུམ་གྱི་མཉམ་གཞག་དང་། ཇེས་ཐོབ་འཇིག་རྟེན་
ལས་འདས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཐ་དད་སྤང་བ་མ་གཏོགས་ཕྱང་པོས་བསྐྱུས་པ་
དང་། ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་དང་བཙོ་ལྷ་དང་གསུམ་གྱི་གཉིས་ཀྱི་ཕྱོགས་"ལྟར་

^༡ <<ཐོ་>><<སྐྱེ་>> + ལྟར།

^༢ <<ཞེས་>><<ཐོ་>><<སྐྱེ་>> དང་།

ལྷོས་པ་དེ་དང་། འདུས་མ་བྱས་མ་གཏོགས་པ་རྣམས་ཡོད་པའི་བྱིར། འཛིག་རྟེན་
པ་ཆོས་ཙམ་དུ་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་^༡་ཅེས་^༢་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་ངེ་བ་ནི། ཇི་ལྟར་ན་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། ཁམས་གསུམ་པའི་ཞེས་
ཏེ། རོ་བོ་དང་མིང་དོན་གཉིས་ཀྱིས་མཉམ་གཞག་དང་། རོ་བོ་སྐྱབ་བྱེད་གཉིས་ཀྱིས་
རྗེས་ཐོབ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་བཞིན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་
ཙན། འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། གཙང་བདེ་རྟག་བདག་དུ་འཛིན་པའི་
བྱིན་ཅི་ལོག་དང་། གཟུང་འཛིན་རྩལ་ཐ་དད་དུ་སྤང་བའི་སྒྲོས་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་
ཡིན་པའི་བྱིར། དེའི་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་ཆོས་ཙན། འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་
ཞེས་བྱ་སྟེ། འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་
བྱིར། དེ་ལ་དུ་མར་དབྱེར་ཡོད་དེ། བྱང་སོགས་ཀྱི་སྟོགས་གཅིག་འདས་ལམ་གྱིས་
བསྐྱས་པ་རྣམས་ཡོད་པའི་བྱིར། འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ཆོས་ཙམ་དུ་བསྟན་པ་ལ་
དགོས་པ་ཡོད་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་ཁམས་གསུམ་དང་མ་འདྲེས་པའི་རྣམ་དག་
འབའ་ཞིག་དུ་ཞེས་སོ། །

ལྷ་མ་བྱང་མ་བྱང་སོགས་སྟེ་ཆོན་ལྷ་པ་ལ་བཞི། བྱང་བ་དང་མ་བྱང་བ་
དང་། འཛིན་བ་དང་བཟུང་བ་དང་། བྱི་ལྟས་ནང་ལྟས་དང་། ཉོན་མོངས་ཙན་དང་ཉོན་
མོངས་ཙན་མ་ཡིན་པ་བཤད་པའོ། །དང་སོ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་སོ་བྱང་བ་བཤད་པ་ལ་ངེ་
བ་ནི། ཇི་ལྟར་ན་ཞེས་སོ། །ལན་ལ་བྱང་བར་བཞག་པའི་ཚུལ་དངོས་དང་། དབྱེ་

^༡ <<བྱ>> ལྷ་ར།

^༢ <<བྱ>><<སྐྱ>> ལ་ཞེས།

བཅོ་ །དང་པོ་ནི། འདས་པ་དང་ཞེས་ཏེ། འདས་ད་ལྟར་བྱང་བའི་དངོས་པོ་ནི་ཚོས་
ཅན། བྱང་བ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། ཏུ་མ་ཡོད་དེ། འདུས་མ་བྱས་དང་མ་འོངས་པ་
མ་གཏོགས་པའི་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་གིས་བསྐྱུས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བྱང་བ་
ཚོས་ཅན་ཏུ་བསྐྱུན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་ཐེར་བྱག་མ་ཡིན་པ་
གསར་ཏུ་བྱང་བར་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤང་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ། གངས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང་། གསལ་བའི་དབྱེ་བཅོ་ །དང་པོ་ནི། ཡང་
ཞེས་ཏེ། བྱང་བ་ཏུ་མ་ཡོད་དེ། ཉར་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་བརྒྱ ལུས་ཀྱི་དབང་ཏུ་བྱས་པ་དང་། དབང་པོའི་དབང་ཏུ་བྱས་པ་
དང་། འགྲོ་བའི་དབང་ཏུ་བྱས་པ་དང་། ལུལ་ཀྱི་དབང་ཏུ་བྱས་པ་དང་། རྒྱུ་ལྡོ་ནས་
དང་། ཡིད་ཀྱི་ལུལ་ཀྱི་དབང་ཏུ་བྱས་པ་དང་། "ཏུས་ཀྱི་དབང་ཏུ་བྱས་པ་
དང་།" གནས་སྐབས་ཀྱི་དབང་ཏུ་བྱས་པ་དང་། རྩས་ཀྱི་དབང་ཏུ་བྱས་པ་དང་། སྤྱི་
པ་བཞིའི་དབང་ཏུ་བྱས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་ཡོད་དེ། སྐྱེ་སྤྱིད་ཏུ་^༡ "ཉིང་" ^༢ མཚམས་
སྐྱོར་བའི་ཏུས་སུ་བྱང་བ་" ^༣ དང་པོ་བྱང་བ་དང་། དེ་ནས་མ་ཤི་བར་ཏུ་བྱང་བ་
" ^༤ རྒྱན་གྱིས་བྱང་བ་དང་། རྒྱས་བྱང་གི་རྒྱ་བཞི་ལས་སྐྱེས་པ་རྒྱས་པ་ལས་བྱང་བ་
ནམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་འང་གསུམ་ཡོད་དེ། ཉང་གི་དབང་པོ་དང་པོར་
སྐྱེས་པ་ཉེན་"འབྱང་" བ་དང་། ཚོར་བ་དང་རྩས་སུ་མཐུན་པར་དབང་པོ་གཞན་ཏུ་

༡ <<ཞོལ>> -

༢ <<བླ>><<སྐྱེ>> ཉིད།

༣ <<ཞོལ>><<སྐྱེ>> + དང་།

༤ <<ཞོལ>><<སྐྱེ>> + དང་།

༥ <<བླ>> བྱང་།

བྱུང་བ་འབྱུང་བར་བྱུང་བ་དང་། ལང་ཚོ་གཏུགས་པའི་དབང་པོ་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པར་
བྱུང་བ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་"བས་" ¹བསྐྱུས་པ་བཞི་ཡོད་དེ། བདེ་འགྲོ་ནས་ངན་འགྲོར་སྐྱེ་བ་ཉམས་
པ་བྱུང་བ་དང་། དེ་ལས་ལོག་པ་བྱུང་བར་དུ་བྱུང་བ་དང་། ལྷ་བཅེ་བས་རབ་ཏུ་བསྐྱུས་
པ་དང་། ཡིད་སྤྲོད་འབྲིན་པ་དང་། འཕྲུལ་དགའ་བ་དང་། གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད་པ་
དང་། གཟུགས་གཟུགས་མེད་ན་སྟོད་པའི་ལྷ་རྣམས་དགའ་བ་མང་བ་དང་། འོངས་
སྟོད་དང་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་རིམ་བ་བཞིན་དུ་ངང་གིས་དབང་བསྐྱུར་བས་འོད་གསལ་
བར་བྱུང་བ་དང་། དེ་ལས་གཞན་པ་འོད་གསལ་མ་ཡིན་པར་འབྱུང་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

བཞི་བ་ནི། དུལ་བཞོད་པའི་གནས་སྐབས་བྱུང་བ་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བས་བྱུང་བ་
དང་། ལྷ་པ་ལ་གཉིས་ཡོད་དེ། དག་བཅོམ་པ་ཐ་མའི་ཕྱང་པོ་མ་གཏོགས་པ་ས་བོན་
དང་བཅས་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་། ཐ་མའི་ཕྱང་པོ་ས་བོན་མ་ཡིན་པར་བྱུང་བ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། ཐུག་པ་ནི། ཀང་རུས་སོགས་ཤེས་བྱའི་དངོས་པོ་དང་མ་ཐུན་པར་སྤང་
བའི་གཟུགས་བརྟན་དང་རྣམ་ཐར་གྱི་སྟོད་ལུལ་གྱི་གཟུགས་དབང་འབྱོར་པ་
དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གཟུགས་ངེས་པར་བརྟན་པའི་ཕྱིར་འབྱུང་
བའོ། །བདུན་པ་ལ་གཉིས་ཡོད་དེ། ཚེ་རབས་རྒྱུད་དེ་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བྱུང་བ་
དང་། རྒྱུད་ཅིག་རེ་རེ་ཞིང་བྱུང་བ་རྒྱུད་ཅིག་ཅིག་ནས་བྱུང་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བརྒྱད་
པ་ལ་གཉིས་ཡོད་དེ། སྤུག་པ་དང་མི་སྤུག་པ་དང་ཐུང་པ་དང་ཐུལ་བ་ཐུང་པ་དང་ཐུལ་
བས་བྱུང་བ་དང་། ཆགས་བཅས་དང་ཆགས་བུལ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་བྱུང་བ་

གནས་སྐབས་གཞན་དུ་བྱང་བ་དང་། དགུ་བ་ལ་གཉིས་ཡོད་དེ། སེམས་ཅན་སྐྱེ་
འཆིའི་དབང་དུ་བྱས་པ་འཆི་འཕོ་དང་སྐྱེ་བས་བྱང་བ་དང་། སྡོད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་
འཇིག་པ་དང་ཆགས་པས་བྱང་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

བཅུ་བ་ལ་བཞི་ཡོད་དེ། སྡོན་དུས་ཀྱི་སྲིད་པ་དང་། འཆི་སྲིད་དང་། བར་སྲིད་
དང་། སྐྱེ་སྲིད་ཀྱི་དུས་སྡེ་བྱང་བ་རིམ་བཞིན་དུ་སྡོན་ཀྱི་དུས་ན་བྱང་བ་སོགས་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་མ་བྱང་བ་ལ་ངེ་བ་ནི། ཇི་ལྟར་ན་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། མ་
འོངས་པ་དང་ཞེས་ཏེ། མ་བྱང་བར་བཞག་པའི་ཚུལ་ནི་མ་འོངས་པ་དང་འདུས་མ་
བྱས་པ་ནི་ཆོས་ཅན། མ་བྱང་བ་ཡིན་ཏེ། མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། དུ་མ་ཡོད་དེ། ཆོས་
གསུམ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ཅིག་གིས་བསྐྱས་པའི་ཕྱིར། དགོས་པ་ནི་གང་
ཐག་གི་བདག་ཅེས་སོ། །ཡང་མ་བྱང་བ་རྣམ་གངས་དུ་མ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། འབྱང་བ་
ལས་ལོག་པའི་སློན་ནས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་སོ་འཛིན་པ་ལ་ངེ་བ་ནི། ཇི་ལྟར་ན་ཞེས་སོ། །ལན་
ནི། དབང་སོ་ཞེས་སོ། །དེ་ལ་འཛིན་པར་བཞག་པའི་ཚུལ་དངོས་དང་། འཛིན་པའི་
དབྱེ་བ་ཞར་བྱང་ངོ་། །དང་སོ་ནི། དབང་སོ་གཟུགས་ཅན་པ་དང་། སེམས་སེམས་
བྱང་ཆོས་ཅན། འཛིན་པར་ལྟ་སྟེ། ཡུལ་ཀྱི་གཟུགས་བརྟན་ཤར་བ་འཛིན་པའི་གནས་
དང་། ཡུལ་དངོས་སུ་འཛིན་པའི་སློན་ནས་འཛིན་པར་བཞག་པའི་ཕྱིར། འཛིན་པ་ལ་དུ་
མ་ཡོད་དེ། ཆོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཕྱང་སོ་གསུམ་
དང་། གཟུགས་དང་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕྱང་སོ་ཕྱོགས་གཅིག་དབང་སོ་གཟུགས་ཅན་དང་
མཚུངས་ལྡན་ཀྱི་འདུ་བྱེད་དང་། དབང་སོ་ལྟ་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་བདུན་

གྲིས་བསྐྱས་པའི་ཁམས་བརྩ་གཉིས་དང་། བར་གི་སྦྱེ་མཆེད་དུག་དང་ཆོས་ཀྱི་
ཁམས་དང་སྦྱེ་མཆེད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་སེམས་བྱུང་གིས་བསྐྱས་པ་རྣམས་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། འཛིན་པ་ཆོས་ཅམ་དུ་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་
ཡུལ་འོངས་སྦྱོང་པའི་ཟ་བ་པོར་ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ཀྱི་དང་སོ། དབང་པོས་ཡུལ་འཛིན་ཚུལ་གྱི་བྱུང་པར་དུ་མ་
ཡོད་དེ། མིག་ན་དང་ཡིད་ཀྱིས་ཡུལ་མ་སྤང་བ་དང་གཞན་གསུམ་གྱིས་སྤང་"ན་
འཛིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དབང་ཤེས་དང་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་འཛིན་ཚུལ་མི་འབྲ་
བའི་བྱུང་པར་ནི། "ད་^༡ ལྟར་ཞེས་སོ། །དེ་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་འཛིན་ཚུལ་མི་འབྲ་
སྟེ། དབང་ཤེས་ལྡན་ཡུལ་ད་ལྟར་བའི་རང་མཚན་ཁོ་ན་འཛིན་ལ། ཡིད་ཤེས་ཀྱིས་
རང་སྦྱི་དང་དུས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡུལ་འཛིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་འཛིན་པའི་བདག་དགག་པ་ནི། ཆོགས་ན་ཞེས་ཏེ། འཛིན་པ་པོའི་
བདག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུན་བཞི་ཆོགས་ན་རྣམ་ཤེས་ཡུལ་གྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྦྱེ་
བས་དེའི་རྟེན་དང་བཅས་པ་ལ་འཛིན་པར་བཏགས་ནས་བཞག་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་
བཟུང་བ་ལ་ངེ་བ་ནི། ཇི་ལྟར་ན་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། འཛིན་པ་དང་སྟན་མོང་བ་དང་
སྟན་མོང་མིན་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། འཛིན་པ་གང་ཡིན་བཟུང་བ་ཡིན་
ལ། གཞུགས་སྒྲ་སོགས་དང་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་འདུས་མ་བྱས་སོགས་བཟུང་བ་
འབའ་ཞིག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་དུ་ལྟས་པ་ལ་ངེ་བ་ནི། ཇི་ལྟར་ན་ཞེས་སོ། །ལན་

༡ <<བླ་>><<སྒྲ་>> བཀའ།

༢ <<ཞེལ་>> དེ།

ལ་དམིགས་བསལ་དང་། རང་གི་རོ་བོའོ། །དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱུ་གྱི་ཞེས་ཏེ། བྱང་
བར་དུ་བྱེད་ཆོས་དང་བྱང་བར་དུ་བྱ་བ་གཉིས་"གྱི་^༡དམིགས་བསལ་ཤེས་བར་བྱ་
སྟེ། བསྐྱབ་བ་གསུམ་གྱི་ཆེད་དུ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱིས་བསྐྱུས་བ་
ནམས། འདོད་པ་ན་སྤྱོད་པ་ཡོད་ཀྱང་བྱི་རོལ་ཏུ་བལྟས་བ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཇེས་
སུ་མ་ཐུན་པའི་ཆོས་སྐྱབ་པ་ནི། བདག་མེད་སོགས་ལ་དམིགས་པའི་སེམས་གནས་
དགྲ་པ་སོགས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་ལྷག་པར་ཆགས་པ་
སོགས་ནི། བྱི་རོལ་ཏུ་ལྟས་པ་ཡིན་ཏེ། འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་ལྷག་པར་ཞེན་པའི་སྒོ་
ཡིན་པའི་བྱིར། དབྱེ་བ་དུ་མ་ཡོད་དེ། ལྷ་ལྷའི་ཤེས་བ་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གྱིས་བསྐྱུས་
པའི་ཁམས་བཞི་དང་། བྱི་རོལ་སྤྱི་མཆེད་གཉིས་དང་། དེ་ལས་གཞན་བ་དག་གི་
ཕྱོགས་གཅིག་ལྔར་བཞད་པའི་དམིགས་བསལ་མ་གཏོགས་འདོད་ཡོན་ལ་སྤེད་པ་
འཕེལ་བ་དང་ཇེས་སུ་མ་ཐུན་བ་ནམས་ཡོད་པའི་བྱིར། བྱི་རོལ་ཏུ་ལྟས་པ་ཆོས་ཅམ་
དུ་བསྐྱབ་བ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་ཅེས་སོ། །

གཉིས་པ་ནང་ལྟས་ལ་བྱི་བ་ནི། ཇི་ལྟར་ན་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། བྱི་རོལ་ཏུ་ཞེས་
སོ། །ནང་ལྟས་དུ་མ་ཡོད་དེ། སངས་རྒྱུ་གྱི་བསྐྱབ་བ་ལ་ཐོས་བསམ་བསྒོམ་གསུམ་
དང་མཉམ་གཞག་གི་སམ་བསྐྱུས་བ་ནམས་ནང་དུ་ལྟས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་དང་། བྱི་ལྟས་
གྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཁམས་བཞི་དང་སྤྱི་མཆེད་གཉིས་མ་གཏོགས་པར་དེ་ལས་གཞན་བ་
"དག་གི་ཕྱོགས་གཅིག་བཞད་མ་ཟག་པས་བསྐྱུས་བ་ནམས་ཡོད་པའི་བྱིར།

བཞི་བ་ལ་གཉིས་གྱི་དང་པོ་ཉོན་མོངས་ཅན་ལ་བྱི་བ་ནི། ཇི་ལྟར་ན་ཞེས་

༡ <<ཞོལ>><<སྤྱ>><<སྤྱ>> གྱིས།

༢ <<སྤྱ>> བདག་

སོ། །ལན་ལ་སྤྱིར་བསྟན་པ་ནི། མི་དགེ་བ་ཞེས་སོ། །ཉོན་མོངས་ཅན་གཉིས་སུ་
འདུས་ཏེ། མི་དགེ་^༡་བསྐྱེད་པ་^༢་ལ་ལུང་མ་བསྟན་གྱིས་བསྐྱེད་པ་འདི་བྱིས། དེ་བྲག་ཏུ་
བཞག་པ་ནི། "སྐྱེད་པ་^༣་ལ་ཞེས་ཏེ། དེ་བྲག་ཏུ་བྱེ་བ་གཙུག་པོ་རྣམས་ཤེས་ཀྱི་སྒོ་
ནས། རང་གི་རོ་བོའི་སྒོ་དང་། ཁམས་དང་སའི་སྒོ་ནས་^༤་སྐྱེད་པ་^༥་ལ་ལུང་མ་བསྟན་
དུ་མ་ཡོད་དེ། དམིགས་བསལ་གསུམ་མ་གཏོགས་པ་ཀྱང་ཏུ་འགྲོ་བའི་ཡིད་ཉོན་
ཡིད། དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཉོན་མོངས་བཞི་དང་། ཡིད་ཤེས་དང་མཚུངས་པར་
ལྡན་པའི་འཛིག་ལྟ་དང་མཐར་ལྟ་ལྡན་སྤྱེས་དང་། གཟུགས་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སས་
བསྐྱེད་པའི་ཉོན་མོངས་ཅན་རྣམས་ཡོད་པའི་བྱིས། ཆོས་གསུམ་གྱིས་བསྐྱེད་པ་དུ་
མ་ཡོད་དེ། ལུང་བོས་བསྐྱེད་པ་དང་། རྣམས་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་བདུན་དང་། གཟུགས་སྤྱ་
དང་ཆོས་ཀྱི་ཁམས་ཏེ། ཁམས་བརྩམས་བསྐྱེད་པ་དང་། གཟུགས་སྤྱ་དང་། ཡིད་
"^༦ཆོས་ཀྱིས་སྤྱེ་མཆེད་བཞིས་བསྐྱེད་པ་རྣམས་ཡོད་པའི་བྱིས།

གཉིས་པ་ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པ་ལ་བྱི་བ་ནི། དེ་ལྟར་ན་ཞེས་སོ། །ལན་ནི།
དགེ་བ་དང་ཞེས་ཏེ། ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པ་དུ་མ་ཡོད་དེ། བསྐྱེད་པ་དགེ་བ་དང་མ་
"སྐྱེད་པ་^༧་ལ་ལུང་མ་བསྟན་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པ་དང་། དེ་བྱེ་བ་དབང་བོ་ལྟ་དང་བྱི་རོ་
རེག་བྱའི་ཁམས་བརྩམས་དང་སྤྱེ་མཆེད་བརྩམས་དང་ཆོས་གསུམ་གཤི་ཕྱོགས་རེས་
བསྐྱེད་པའི་དགེ་བ་དང་མ་སྐྱེད་པ་ལུང་མ་བསྟན་ཡོད་པའི་བྱིས། ཉོན་མོངས་ཅན་མ་

༡ <<ཐ་>><<ཐུ>> བདད་ཐུག

༢ <<ཐ་>><<ཐུ>> ཐུག

༣ <<ཐ་>><<ཐུ>> ཐུག

༤ <<ཐ་>><<ཐུ>> + དང་།

༥ <<ཐ་>><<ཐུ>> ཐུག

ཡིན་པ་ཚོས་ཅམ་དུ་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་ཅེས་སོ། །

དུག་པ་འདས་པ་ལ་སོགས་པའི་སྡེ་ཚན་ལ་དུག་ཀུལ་བཞིན་དང་ཀུལ་བཞིན་མ་
ཡིན་པར་རྟོག་པའི་རྟེན་གཏམ་གྱི་གཞི་གསུམ་གྱིས་སྟོན་པ་དབྱེ་བ་དང་། རྒྱང་བྱ་དང་
སྤྱག་བསྐལ་གྱི་རྒྱ་ཤེས་ནས་སྤང་བའི་སྟོན་པ་དབྱེ་བ་དང་། འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་
ངེས་པར་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་པ་དང་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་སྟོན་པ་དབྱེ་བ་དང་། ལམ་
བསྟོམས་ནས་སྒྲིབ་པ་ལས་དག་པར་བྱེད་པ་དང་མི་བྱེད་པའི་སྟོན་པ་དབྱེ་བ་དང་། སྤང་
བྱ་ཡིན་མིན་གྱི་སྟོན་པ་དབྱེ་བ་དང་། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་དང་ནམས་བྱང་གི་གཞི་རྟེན་
འབྲེལ་བ་ཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་ཁར་བྱུང་ངོ་། །

དང་པོ་ལ་སྤྱིའི་ནམས་གཞག་ནི། འདས་པ་ལ་སྦྱེས་ལ་འགགས་པ། ཞེས་སྦྱེས་པ་
དང་འགགས་པ་གཞི་མ་ཐུན་དུ་བྱེད་པ་དང་། མ་འོངས་པ་ལ་ཡོང་ལ་མ་བྱུང་བ་
ཞེས། འབྲས་བྱ་དང་མ་སྦྱེས་པ་གཞི་མ་ཐུན་དུ་བྱེད་ཅིང་། ཁ་སང་གི་ཉི་མ་འདས་པའི་
མཚན་གཞི་དང་། སང་གི་ཉི་མ་མ་འོངས་པའི་མཚན་གཞིར་བྱེད་པ་དག་གིས་
ནི། གཞུང་གི་དོན་ལོག་པར་བྱེད་པ་འཆད་པ་ཡིན་ཏེ། སང་གི་ཉི་མ་སྦྱེས་སམ་མ་
སྦྱེས། དང་པོ་ལྟར་ན། ད་ལྟར་བར་འགྱུར་ཏེ། སྦྱེས་ལ་མ་འགགས་པའི་ཕྱིར། མ་སྦྱེས་
ན་འདུས་མ་བྱས་ཡིན་པས། དེ་རྒྱས་སྦྱེད་པ་གཞན་སྡེའི་ལུགས་ཡིན་གྱི། རིག་པ་དུ་
མས་གཞོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་པའི་དངོས་པོ་མ་
ཡིན་ན། འབྲས་བྱར་འགལ་ལ། ཡིན་ན། དེ་ལས་གཞན་པའི་ད་ལྟར་བ་མི་རྟོག་པའི་ཕྱིར་
རོ། །དེ་བཞིན་དུ་འདས་པའི་མཚན་གཞི་དེ་ལ་ཡང་"རྟག" པར་བྱ་བ་ཡིན་ལོ། །

༡ <<ཞོལ་>> རྟག <<སྤྱ་>><<སྦྱ་>> བརྟག

དེས་ན། འདས་མ་འོངས་དང་དངོས་པོའི་གཞི་མ་བྱུན་ཁས་ལེན་པ་རང་སྡེ་བྱེ་
བག་སྦྱ་བ་ཁ་ཅིག་མ་གཏོགས་སྐབས་འདིར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཁས་སྦྱང་བར་བྱ་
བ་མ་ཡིན་ནོ། དེས་ན། བྱམ་པ་ད་ལྟར་བ་དང་། བྱམ་པ་ཞིག་པ་འདས་པ་དང་། བྱམ་
པའི་རྒྱ་ཡོད་ཀྱང་ད་དུང་བྱམ་པ་མ་བྱུང་བའི་ཆ་ལ་མ་འོངས་པ་ཞེས་བྱའོ། དངོས་པོ་
ཡིན་ན། ད་ལྟར་བ་ཡིན་པས་བྱམ་པ་ཁས་སྦྱང་བར་བྱའོ། །གཞན་དག་གིས་འདས་མ་
འོངས་ཀྱི་མཚན་གཞིར་བཞག་པ་དེ་དག་ཀྱང་ད་ལྟར་བ་ཡིན་ལ་དེ་ལྟར་དེ་རིང་ཡོད་
དགོས་སྒྲུལ་པ་ནི། དངོས་པོ་རང་གི་ངོ་བོའི་གནས་ཚོད་དང་། དེ་ལྟར་རྟོག་པ་སོ་སོའི་
གང་ཟག་གི་ངོས་ནས་"བཅའ་"བའི་བྱུང་བར་མ་བྱེད་པའི་གཏམ་མོ། །ལྷག་མ་ནི་ཆོག་ག་
དོན་གྱི་སྐབས་སུ་འཆད་པར་འགྱུར་ངོ། །

སོ་སོའི་རྣམ་གཞག་ལ་གསུམ། འདས་པ་དང་། མ་འོངས་པ་དང་། ད་ལྟར་བ་
བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་བྲི་བ་ནི། རི་ལྟར་ན་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། བྱུང་བ་ཞེས་
ཏེ། འདས་པའི་མཚན་ཉིད་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཚོས་སྤྱད་པའོ། །དང་པོ་ནི་རང་གི་
ངོ་བོ་ཞིག་པ་དང་། བྱེད་པ་ཞིག་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། བྱམ་པ་ཞིག་པ་
ཚོས་ཅན། འདས་པ་ཡིན་ཏེ། ཞིག་རྒྱུའི་རང་གི་ངོ་བོ་སྦྱེས་ལ། དེ་འགགས་པའི་ཆ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདས་པ་ཡིན་ཏེ། ཞིག་རྒྱུ་དེ་ཉིད་རྒྱས་སྦྱེད་ཟེན་པའི་ཕྱིར་དང་། རང་
གི་ངོ་བོ་ཐོབ་ནས་འབྲས་བུའི་དུས་ན་ཞིག་པའི་ཕྱིར། བྱེད་པ་ཡང་ཞིག་པ་ཡིན་
ཏེ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་དང་རྣམ་པར་བྱུང་བར་བྱེད་པའི་རྣམ་པ་ཞིག་པའི་
ཕྱིར། ཕྱིས་འབྱུང་བའི་འབྲས་བུ་རྒྱ་མེད་དུ་ཐལ་བའི་སྦྱོན་མེད་དེ། རང་གི་འབྲས་བུ་

སྐྱེད་པའི་བྱ་བ་བྱས་ནས་འབྲས་བྱའི་དུས་ན་ཞིག་པའི་ཕྱིར། འབྲས་བྱ་དང་རང་གི་
མཚན་ཉིད་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། སྐྱད་ཅིག་ཕྱི་མའི་ཆེ། སྐྱད་ཅིག་ཕྱི་མ་
ཡོད་ལ། སྤྲ་མ་ཞིག་པའི་ཕྱིར། བྱེད་པ་ཞིག་ན། བྱེད་པ་དང་བཅས་པ་ལྟར་སྤང་བ་
འགལ་ལོ་ཞེ་ན། མི་འགལ་ཏེ། སྤར་སྤྱོད་པའི་རྗེས་སུ་འབྲས་པའི་བྲན་པའི་དམིགས་
པ་ཅམ་དུ་ཟད་པའི་ཕྱིར་དང་། འདས་པའི་ཡུལ་བྲན་པ་ལས་རྗེས་ཆགས་དང་ཁོང་ཁོ་
སྐྱེ་ཞིང་། སྤྱག་མི་སྤྱག་གི་མཚན་མ་མ་བཟུང་བར་བཏང་སྟོམས་སུ་བཞག་པས་
ཆགས་སོགས་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དུ་མ་དབྱེར་ཡོད་དེ། ད་ལྟར་བ་དང་། མ་འོངས་
པ་བོར་བའི་ཞིག་རྒྱུ་འབྱེད་ནས་བྱེད་པ་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདས་པ་ཆོས་ཅམ་དུ་
བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཆེ་རབས་སྤྲ་མའི་གང་ཟག་གི་བདག་ད་ལྟར་གྱི་
གནས་སྐབས་སུ་འདུག་པར་ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་མ་འོངས་པ་ལ་བྱི་བ་ནི། རི་ལྟར་ན་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། རྒྱ་ཡོད་ཀྱང་
ཞེས་ཏེ། མཚན་ཉིད་དང་། དེའི་ཆོས་སྤྱད་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །འོང་རྒྱ་
དེའི་རྒྱ་ཡོད་ཀྱང་རང་གི་ངོ་བོ་མ་སྐྱེས་པ་དང་། རོན་བྱེད་རྒྱས་པར་མ་བྱུང་བས་
མཚན་ཉིད་མ་ཐོབ་པ་ནི་མ་འོངས་པ་ཉིད་ཡིན་གྱི། འོང་རྒྱའི་ཆོས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་
བཞད་པ་ནི། རྒྱ་དང་། ཞེས་སོ། །བྱེད་པ་མ་འོངས་པ་ནི། རྒྱའི་དུས་ན་འབྲས་བྱ་མ་
བྱུང་བའི་ཕྱིར། འབྲས་བྱ་དེས་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་དང་ནམ་བུར་བྱེད་པའི་བྱེད་པ་
ཡང་མ་འོངས་པའོ། །རྒྱ་དང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ནི། རྒྱས་འབྲས་
བྱ་སྐྱེད་རྒྱས་པ་དང་། རྒྱའི་དུས་ན་འབྲས་བྱ་མེད་པའི་དོན་ཏོ། །མངོན་པར་དགའ་བ་

ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་མཆན་མ་དང་། མངོན་པར་དགའ་བ་མེད་པ་རྣམས་བྱང་གི་
མཆན་མ་ནི། མ་འོངས་དུས་སུ་འབྱུང་བའི་ཆོས་འགའ་ཞིག་གི་མཆན་མ་བཟུང་བས་
རྗེས་ཆགས་དང་ཁྲིང་ཁྲི་སྐྱེ་བ་དང་ཆོས་གཞན་གྱི་མཆན་མ་བཟུང་བས་དད་པ་
སོགས་འཕེལ་བ་དང་རྗེས་སུ་མ་ཐུན་པ་སྐྱེ་བ་སྟེ། མདོར་བསྡུས་ན། ཆོས་དེ་སྐྱེད་
པའི་རྒྱ་ཡོད་ཀྱང་། རྒྱའི་དུས་ན། རོ་བོ་དང་། འབྲས་བུ་སྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་མ་འོངས་པ་
ཆོས་ཅན། མ་འོངས་པའི་དུས་ཞེས་བྱ་སྟེ། འབྱུང་རྒྱ་དེའི་རྒྱ་ཡོད་ཀྱང་། ཁྲིང་དེ་མ་
འོངས་པའི་ཆར་གྱུར་པའི་རབ་ཏུ་བྱེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་
འདས་ད་ལྟར་དང་འདུས་མ་བྱས་པོར་བ་རྣམས་སོ། །མ་འོངས་པ་ཆོས་ཅན་དུ་
བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་མ་འོངས་པ་ནས་ད་ལྟར་བ་འཇུག་
པ་ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་ད་ལྟར་བ་ལ་བྲི་བ་ནི། རི་ལྟར་ན་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། བྱང་ལ་ཞེས་
ཏེ། བྱམ་པ་ཆོས་ཅན། ད་ལྟར་བ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེས་ལ་མ་འགགས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཁྲིང་
རྒྱས་སྐྱེད་ཟིན་ཅིང་ཁྲིང་རང་གི་རོ་བོ་མ་འགགས་པའི་ཕྱིར་དང་། རང་འབྲས་ཀྱན་ནས་
ཉོན་མོངས་དང་རྣམས་བྱང་སྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། འདས་པ་དང་མ་འོངས་
པ་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཆན་ཉེ་བར་གནས་ཏེ། ད་ལྟར་བའི་གནས་སྐབས་ཐོབ་ཟིན་པའི་སྒོ་
ནས་འདས་པ་དང་། ད་དུང་མ་ཐོབ་ཅིང་། ཐོབ་དུང་དུ་ཡོད་པའི་སྒོ་ནས་མ་འོངས་པར་
བཞག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། བྱེད་པ་ཉེ་བར་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་འབྲས་བུ་སྐྱེས་པའི་
བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་འདས་མ་འོངས་དང་འདུས་མ་བྱས་
པོར་བ་རྣམས་སོ། །ད་ལྟར་བ་ཆོས་ཅན་དུ་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གང་ཟག་གི་

བདག་ད་ལྟར་བདེ་མ་འོངས་པའི་སྐྱེ་བར་འཇུག་པར་ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། འདས་པ་དང་ཞེས་ཏེ། དུས་གསུམ་ནི་གཏམ་གྱི་གཞི་ཞེས་བྱ་
སྟེ། རྒྱུ་ལྡན་གྱི་དང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་རོ་བོ་རི་ལྟ་བུ་བཞེན་དུ་
རྟོགས་ཀྱིས་པའི་ཕྱིར། རོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ནི། གཏམ་གྱི་གཞི་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་
སྟེ། འབགས་པའི་མཉམ་གཞག་གིས་མངོན་སུམ་དུ་རིག་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། སྐྱོད་ཅམ་ལ་བརྟེན་ནས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་མི་ཀྱས་པའི་ཕྱིར་དང་། དུས་
གསུམ་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཐ་སྙད་སྤྱོད་ཆོགས་ཀྱི་གནས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་སོ་སོར་བཤད་པ་དང་། བསྟན་
པ་ཙམ་གྱི་ཆེད་དོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། དགེ་བ་དང་། མི་དགེ་བ་དང་། ལུང་མ་བསྟན་
བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་རྩི་བ་ནི། རི་ལྟར་ན་ཞེས་སོ། །ལན་ལ། སྤངས་དགོས་པ་དང་
བཅས་པ་བཤད་པ་དང་། སོ་སོའི་མཆོད་ཉིད་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རོ་བོ་ཉིད་
ཅེས་ཏེ། དགེ་བ་ལ་དངོས་"བརྟགས་"ཅི་རིགས་པའི་སྒོ་ནས་དུ་མར་ཡོད་དེ། རོ་བོ་
ཉིད་ཀྱི་དགེ་བ་ནས་རྒྱ་མཐུན་པའི་དགེ་བའི་བར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། ལུང་པོ་དང་
རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་བདུན་དང་། གཟུགས་སྤྱོད་ཆོས་ཀྱི་ཁམས་ཁམས་བཅུ་
དང་། ཡིད་དང་ཆོས་དང་གཟུགས་སྤྱོད་སྐྱེ་མཆེད་བཞིའི་ཕྱོགས་གཅིག་གིས་བསྐྱུས་
པ་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དགེ་བ་ཆོས་ཙམ་དུ་"བསྟན་དུ་"བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་
ཡོད་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་ཅེས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། གནས་སྐབས་ཙན་བཤད་པ་དང་། དེའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་

༡ <<ཞོལ་>><<སྤྱོད་>><<སྐྱེ་>> བཏགས།

༢ <<སྤྱོད་>><<སྐྱེ་>> -

དབྱེ་བ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་འདུས་བྱས་ཀྱི་དགོ་བ་དང་། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་དགོ་
བའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། རོ་བོ་དང་། གྲོགས་དང་། རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་སྒོ་ནས་
དང་། ཀུན་སྒྲོང་གི་སྒོ་ནས་དགོ་བར་བཞག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཞེས་
ཏེ། རིས་ལན་གཉིས་ཀྱིས་རིག་པར་བྱ་ལ། འོག་མ་རྣམས་ཀྱང་རིས་ལན་གཉིས་
ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དད་སོགས་བཅུ་གཅིག་ཆོས་ཅན། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་དགོ་བ་ཡིན་
ཏེ། ཀུན་སྒྲོང་སོགས་ལ་ལྟོས་མི་དགོས་པར་རང་གྲུབ་ཅམ་ནས་རྣམ་པར་དཀར་བའི་
ཆོས་སྤྱ་གནས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། འབྲེལ་བས་ཞེས་ཏེ། དད་པ་དང་མཚུངས་པ་ལྡས་མཚུངས་ཀྱི་
སེམས་སེམས་བྱུང་ཆོས་ཅན། འབྲེལ་བས་དགོ་བ་ཡིན་ཏེ། གྲོགས་ཀྱི་དབང་གིས་
རྣམ་པར་དཀར་བའི་ཆོས་སྤྱ་གནས་"བ"ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། རྗེས་སྤྱ་
ཞེས་ཏེ། དགོ་བའི་བག་ཆགས་ཆོས་ཅན། རྗེས་འབྲེལ་ཀྱི་དགོ་བ་ཞེས་གདགས་སྤྱ་
བྱུང་སྟེ། འདོག་བྱེད་དགོ་བས་བཞག་ཅིང་། འབྲས་བུ་དགོ་བ་སྦྱེད་པའི་རྣམ་པར་
དཀར་བའི་རྒྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། སྒྲོང་བས་ཞེས་ཏེ། དད་པས་ཀུན་
ནས་སྒྲོང་བའི་ལུས་ངག་གི་ལས་ཆོས་ཅན། སྒྲོང་བས་དགོ་བ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་སྒྲོང་གི་
དགོ་བས་རྣམ་པར་དཀར་བའི་ཆོས་སྤྱ་སྦྱེས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། རོན་དམ་པས་ཞེས་ཏེ། དེ་བཞིན་ཉིད་ཆོས་ཅན། རོན་དམ་པས་
དགོ་བ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ལ་མངོན་སྤྱུང་དམིགས་ཏེ་བསྒྲོམས་པས་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་
མཐའ་དག་ཟད་པར་རྒྱས་པའི་དམིགས་པ་མཐར་སྒྲུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རོ་བོའི་སྒོ་

ནས་ཆོས་གསུམ་དུ་དབྱེ་བའི་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་གྱི། སྤར་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་
 དེས། རོན་དམ་པའི་དགེ་བ་ཞེས་བཞག་པ་ཡིན་ལ། དགེ་བ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་
 བ། དགེ་བའི་རྣམས་སྤྱུ་མ་གྱུར་པའི་འདུས་བྱས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་
 བས། ལས་འབྲས་ལ་སྦྱར་འདེབས་གྱི་ལོག་ལྟ་ཡང་དགེ་བའི་རོ་བོར་ཁས་ལེན་
 དགོས་སོ། །དེ་ལྟ་ན། དགེ་ཙམ་ཆད་པའི་གང་ཟག་ཀྱང་མི་སྲིད་པ་ཁས་ལེན་དགོས་
 བས། རྣམ་གཞག་དུ་མ་ཉམས་པར་འགྱུར་རོ། །འོན་ཏེ་ན་དམ་པས་དགེ་བར་འགལ་
 ལོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་འཁོར་བས་བསྐྱས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་དགེ་བར་ཁས་ལེན་
 དགོས་པས། སོ་སོ་སྦྱེ་བོས་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྐྱར་བ་སོགས་ལ་འབད་བ་འབྲས་བྱ་
 མེད་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་དམ་པའི་རོན་དུ་གྱུར་བ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་
 བྱང་ཡིན་པས་རོན་དམ་པའི་དགེ་བ་ཞེས་བཤོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། འདུས་བྱས་གྱི་དགེ་བ་དང་། འདུས་མ་བྱས་གྱི་དགེ་བ་
 དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་འདུས་བྱས་གྱི་དགེ་བའོ། །དང་པོ་ལ་དབྱེ་བ་
 དང་། བྱད་པའོ། །དང་པོ་ལ། སྦྱེས་ཐོབ་དང་། སྦྱོར་བྱང་རོ། །དང་པོ་ནི། སྦྱེ་བས་ཐོབ་
 ཅེས་ཏེ། ཆེ་འདིར་གོམས་པ་ལ་མ་ལྟོས་པའི་སྦྱེས་བྱའི་རྒྱུད་གྱིས་དད་པ་བྱད་པར་
 ཅན་ཆོས་ཅན། སྦྱེ་བས་ཐོབ་པའི་དགེ་བ་ཡིན་ཏེ། སྦྱོན་དགེ་བ་གོམས་པར་བྱ་བ་ལ་
 བརྟེན་ནས། ལུས་ཉེན་བྱད་པར་ཅན་རྟེན་ཅིང་། ཆེ་འདིར་སོ་སོར་བཏགས་པ་ལ་མ་
 ལྟོས་པར། དང་ངམ་ལྷགས་གྱིས་རྣམ་པར་དཀར་བའི་ཆོས་སྤྱགས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྦྱོར་བས་ཞེས་ཏེ། ཆེ་འདིར་རྟེན་བཞི་ལས་"¹བརྟེན་ཏེ་འབད་བ་

ལས་བྱུང་བའི་སངས་རྒྱལ་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་སེམས་ཆོས་ཅན། སྦྱོར་བས་དགེ་བ་ཡིན་
 ཏེ། སྦྱོར་གོམས་པའི་སྦྱོབས་ཀྱིས་ཐོབ་བ་མ་ཡིན་ཀྱང་། ཆེ་འདིར་དགེ་བའི་བཤེས་
 གཉེན་ལ་བརྟེན། དམ་པའི་ཆོས་ཉན། ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱས། བྱུང་འདས་ཐོབ་བ་
 དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཆོས་སྦྱབ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་རྣམ་པར་དཀར་བའི་ཆོས་སུ་
 གནས་པའི་ཕྱིར་གཉིས་པ་ལ་བཞི་ཡོད་པའི་དང་པོ་མདུན་དུ་བྱས་པས་དགེ་བ་ནི།
 མདུན་དུ་ཞེས་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་སྦྱལ་བའི་སྦྱོར་སོགས་ལ་མངོན་སུམ་དུ་
 མཆོད་བ་དང་། བསྟོད་པའི་ལུས་དག་གི་ལས་ཆོས་ཅན། མདུན་དུ་བྱས་པས་དགེ་བ་
 ཡིན་ཏེ། དུལ་བྱུང་པར་ཅན་ལ་མངོན་སུམ་དུ་མདུན་དུ་བྱས་ཏེ། བྱ་བ་བྱུང་པར་ཅན་
 བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྣམ་པར་དཀར་བའི་ཆོས་སུ་གནས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་མན་འདོགས་ཀྱི་དགེ་བ་ནི། མན་འདོགས་ཞེས་ཏེ། བསྐྱུ་བ་བཞིའི་སྒོ་
 གས་གདུལ་བྱ་ལ་མན་འདོགས་པའི་ལས་ཆོས་ཅན། མན་འདོགས་པས་དགེ་བ་ཡིན་
 ཏེ། སེམས་^༡ ལ་མན་བ་བྱུང་པར་ཅན་སྦྱབ་པའི་རྣམ་པར་དཀར་བའི་ཆོས་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར་གསུམ་པ་ནི། ཡོངས་སུ་ཞེས་ཏེ། མཐོ་ངེས་ཀྱི་ལུས་ཡོངས་སྦྱོར་སོགས་དང་
 རྣམ་བུར་ཐོབ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་སྒོ་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱུ་བའི་སྒོ་གསུམ་གྱི་
 ལས་ཆོས་ཅན། ཡོངས་སུ་འཛིན་པས་དགེ་བ་ཡིན་ཏེ། མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་
 ཐོབ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་རྒྱ་བྱུང་པར་དུ་གྱུར་པའི་རྣམ་པར་དཀར་བའི་ཆོས་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ནི། གཉེན་པོས་ཞེས་ཏེ། སྤང་བྱ་སྒོར་ཚུལ་གྱི་གནས་སྐབས་ཅན་གྱིས་

༡ <<སྒྲུ>> <<སྦྱ>> + ཅན།

ཕྱེ་བ་བཞི་དང་། ལམ་གྱི་རྩ་ས་པའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་གཉིས་དང་། སྤང་བྱ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་
ནས་ཕྱེ་བའི་གཉིན་པོ་དེ་དག་ཚེས་ཅན། གཉིན་པོས་དགེ་བ་ཡིན་ཏེ། མི་མཐུན་
སྤྱོད་ས་དངོས་སུ་འཛོམས་པའི་མཐུ་ཁྲུང་པར་ཅན་དང་ལྷན་པའི་རྣམ་པར་དཀར་
བའི་ཚེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཉེ་བར་ཞི་བས་ཞེས་ཏེ། རྒྱ་དུག་གསུམ་དང་
ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བའི་གནས་ཚུལ་བ་དང་། དེ་དག་གི་ཉེན་ཕྱད་པོ་དང་བྲལ་བ་ཉན་ཐོས་
ཐུན་མོང་བའི་འགོག་པ་དང་། མི་གནས་པའི་ཕྱད་འདས་ཚེས་ཅན། ཉེ་བར་ཞི་བས་
དགེ་བ་ཡིན་ཏེ། སྤང་བྱ་མངོན་གྱུར་དང་ས་བོན་ཅི་རིགས་པ་དང་བྲལ་བའི་འགོག་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་དག་ནི། དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་སྒོ་བྱུང་གི་རྗེ་མ་དང་བྲལ་བའི་ཆ་ནས་
རྣམ་པར་བཞག་པའོ། །གསུམ་པ་ནི། རྒྱ་མཐུན་པས་ཞེས་ཏེ། ཉེར་བཞི་ཐོབ་པ་དེའི་
དབང་གིས་བྱུང་བའི་མངོན་ཤེས་^༡་སོགས་^༢་ཐུན་མོང་བ་དང་། "སྒྲོ་བས་"^༣་སོགས་ཐུན་
མོང་མ་ཡིན་པ་རྣམས་ཚེས་ཅན། རྒྱ་མཐུན་པས་དགེ་བ་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་བ་པ་མངོན་གྱུར་
དང་ས་བོན་ཅི་རིགས་པ་དང་བྲལ་བའི་སྒྲོ་བས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་རྣམ་པར་དཀར་བའི་
ཚེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་མི་དགེ་བ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། རྗེ་བ་ནི། རྗེ་ལྷར་ན་ཞེས་ཏེ། ལན་ལ་
དབྱེ་བ་དགོས་པ་དང་བཅས་པ་དང་། སོ་སའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
ངོ་བོ་ཉིད་ཅེས་ཏེ། མི་དགེ་བ་ལ་དུ་མར་དབྱེར་ཡོད་དེ། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མི་དགེ་བ་
སོགས་དང་། ཕྱད་པོ་དང་། ཁམས་བརྩུ་དང་། སྐྱེ་མཆེད་བཞིས་བསྐྱུས་པ་ཡོད་པའི་

༡ <<ཞོལ་>> སོ།

༢ <<ཞོལ་>> ཐོས།

ཕྱིར། བཅུ་དང་བཞི་ནི་དགོ་^༡ལ་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །གཉིས་པ་ལ། གནས་སྐབས་
 ཅན་དང་། དེའི་གནས་སྐབས་སོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མི་དགོ་བ་མཆན་ཉིད་པ་
 དང་། བཏགས་པ་བཅོ། །དང་པོ་ལ་བཞི་ཡོད་པའི་དང་པོ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མི་དགོ་བ་
 བློ། ངོ་བོ་ཉིད་^༢ཀྱིས་^༣ཞེས་ཏེ། "སྤྱི་བས་^༤ལ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ཉོན་མོངས་མ་
 གཏོགས་པའི་ཉོན་མོངས་དང་ཉེ་ཉོན་ཆོས་ཅན། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མི་དགོ་བ་ཡིན་
 ཏེ། ཕྱིག་པའི་ཆོས་ཀྱན་ནས་སྤང་ཞིང་། ཡང་སྤིད་ཕྱི་མ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་པར་
 གནག་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། འབྲེལ་བས་ཞེས་ཏེ། དེ་དག་དང་མཚུངས་པ་ལྡས་མཚུངས་ཀྱི་
 སེམས་སེམས་བྱུང་ཆོས་ཅན། བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ནི་གོ་བར་ཟད་ལ། གཏན་ཆོགས་ནི་
 དགོ་བ་ལ་བཤད་པ་ལས་ལོག་སྟེ་ཤེས་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་ནི། རྗེས་སུ་ཞེས་
 སོ། །མི་དགོ་བའི་བག་ཆགས་ནི་རྒྱ་མི་དགོ་བས་བཞག་ཅིང་། འབྲས་བུ་ཡང་མི་
 འདོད་པ་བསྐྱེད་པས་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་མི་དགོ་བར་བཏགས་སོ། །བཞི་པ་ནི། སྤྱོད་
 བས་ཞེས་ཏེ། ཞེ་སྤང་གིས་ཀྱན་ནས་སྤང་བའི་ལུས་ངག་གི་ལས་སོ། །གཉིས་པ་ནི།
 དོན་དམ་པས་ཞེས་ཏེ། འཁོར་བའི་སས་བསྐྱས་པ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པའི་མི་དགོ་
 བ་ཞེས་འདོགས་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཁ་
 ཅ་མ་ཐོ་བ་དང་བཅས་ཤིང་། ཡིད་འབྱུང་བའི་གནས་སུ་མངོན་སུམ་དུ་གཟེགས་པས་
 དེ་ལྟར་བཏགས་པའི་ཕྱིར།

༡ <<ཞོལ་>><<སྤྱི་>> + བ།

༢ <<ཞོལ་>> ཀྱི།

༣ <<སྤྱི་>><<སྤྱི་>> གྲིབ།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མཚན་ཉིད་པ་དང་། བརྟགས་པ་བཅོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། དབྱེ་བ་དང་། བྱེད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་སྐྱེས་ཐོབ་ཀྱི་མི་དགོ་
བ་ནི། སྐྱེ་བས་ཐོབ་པ་ཞེས་ཏེ། སྡོན་མི་དགོ་བ་ལྷག་པར་གོམས་པའི་མཐུས་མི་དགོ་
བ་བྱེད་འདོད་པའི་ལུས་རྟེན་རྟེན་ཅིང་། ངང་ངམ་ཤུགས་ཀྱིས་མི་དགོ་བ་བྱེད་འདོད་
པའི་སློབ་གཙུག་གི་ལས་ཚོས་ཅན། སྐྱེས་ཐོབ་ཀྱི་མི་དགོ་བ་ཡིན་ཏེ། སྤྲ་མའི་གོམས་
པ་འགའ་ཞིག་གི་དབང་གིས་རྣམ་པར་གནག་པའི་ཚོས་སུ་སྐྱེས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྦྱོར་བས་ཞེས་ཏེ། ཆེ་འདིའི་རྒྱུ་རྒྱུ་བ་དེ་དག་ལ་བརྟེན་པའི་སྦྱོ་
གསུམ་གྱི་ཉེས་སྦྱོད་ཚོས་ཅན། སྦྱོར་བས་མི་དགོ་བ་ཡིན་ཏེ། སྡོན་གོམས་པ་ཆེར་
མེད་ཀྱང་། ཆེ་འདིའི་རྒྱུ་ལ་བརྟེན་ནས་འབད་བས་རྣམ་པར་གནག་པའི་ཚོས་སུ་
སྐྱེས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མདུན་དུ་བྱས་པས་མི་དགོ་བ་ནི།
མདུན་དུ་ཞེས་ཏེ། དབང་ལྷག་གི་རྟེན་སོགས་མདུན་དུ་བྱས་ནས་འཆེ་བ་ཚོས་སུ་
ཞེན་པས་ཀུན་ནས་སྦངས་ཏེ་མཚོན་སྦྱོར་བྱེད་པའི་རྟེན་གསར་དུ་བྱེད་པ་དང་། དེར་
སྦྱོ་བོ་མང་པོ་སློབ་གཙུག་ལ་སྦྱོར་བའི་མཚོན་པའི་ལས་ནི་མདུན་དུ་བྱས་པས་མི་
དགོ་བ་ཞེས་བྱའོ། །འདིས་ནི་སྦྱོ་བོ་མང་པོ་སློབ་པའི་ལས་ལ་སྦྱོར་བའི་རྩོད་བཅིག་
པ་དང་། བྲེ་ལོག་བྱེད་པ་སོགས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། གཞོད་པར་བྱེད་པས་ཞེས་ཏེ། སེམས་"ཅན་^༡ ལུས་ཀྱིས་
བརྟེན། །ངག་གིས་"གཤེ།^༢ ཡིད་ཀྱིས་གཞོད་སེམས་བྱེད་པའི་ལས་དེ་དག་
ནི། གཞོད་པ་བྱེད་པས་མི་དགོ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། གཞན་ལ་གཞོད་པ་བྱས་པའི་དབང་

༡ <<ཞོལ་>> ལ།

༢ <<ཞོལ་>> བཞེ།

གིས་རྣམ་སྤྲིན་མི་འདོད་པ་འབྲེན་པའི་རྣམ་པར་གནག་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་ནི། ཡོངས་སུ་ཞེས་ཏེ། རན་འགྲོར་འབྲས་བུ་མི་འདོད་པ་འཕེན་ཞིང་
རྫོགས་པར་བྱེད་ལ། བདེ་འགྲོར་འབྲས་བུ་མི་འདོད་པ་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་སྒོ་
གསུམ་གྱི་ཉེས་སྒྲིང་ཆོས་ཅན། ཡོངས་སུ་འཛིན་པས་མི་དགེ་བ་ཡིན་ཏེ། རན་འགྲོ་
དང་བདེ་འགྲོར་འབྲས་བུ་མི་འདོད་པ་འཕེན་པ་དང་། རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་རྣམ་པར་
གནག་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། མི་མ་སྤྲོད་པའི་^༡ཞེས་ཏེ། ཕྱི་མ་དང་གཉིས་ཀ་ལ། མི་དགེ་བ་
མཆོད་ཉིད་པ་དང་བརྟགས་པ་བ་ཅི་རིགས་སུ་ཡོད་ལ། སྤྲ་མ་ཟག་མེད་ཀྱི་ལམ་སྐྱེ་
བའི་གོགས་དང་། ཕྱི་མ་དགེ་བ་ཅམ་ལ་བར་ཆད་བྱེད་པས་དབྱེད། །ལོག་ལྷ་ཆོས་
ཅན། མི་མ་སྤྲོད་ཕྱོགས་ཀྱིས་མི་དགེ་བ་ཡིན་ཏེ། ཟག་མེད་ཀྱི་ལམ་སྐྱེ་བའི་བར་ཆད་
བྱེད་པའི་རྣམ་པར་གནག་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བར་དུ་གཅོད་པས་མི་དགེ་བ་
ཞེས་བྱ་སྟེ། དགེ་བ་ཅམ་ཀྱི་བར་ཆད་བྱེད་པའི་གནག་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལུང་མ་བསྟན་ལ་ངེ་བ་ནི། ཇི་ལྟར་ན་ཞེས་སོ། །ལན་ལ། བྱངས་ཀྱི་
དབྱེ་བ་དགོས་པ་དང་བཅས་པ་དང་། ཕྱི་བ་སོ་སོའི་མཆོད་ཉིད་བཤད་པའོ། །དང་པོ་
ནི། ལུང་མ་བསྟན་ལ་དུ་མར་དབྱེར་ཡོད་དེ། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་
" ^༢སོགས་དང་། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལྟ་དང་། ཇི་རོ་རིག་བྱའི་ཁམས་དང་སྐྱེ་
མཆེད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་བརྒྱད་བརྒྱད་དང་། ལུང་པོ་ཆོས་གཉིས་ལྟག་མས་བསྐྱུས་པ་
ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ལུང་མ་བསྟན་ཆོས་ཅམ་དུ་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གང་

༡ <<ཞོལ་>> ལ།

༢ <<ཞོལ་>> + དང་།

ཐག་གི་བདག་ལ་རྣམ་སྤྲོད་འདོད་མི་འདོད་འབྲེན་པ་དང་བུལ་བའི་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་
 རྩམ་སྤྱ་མཛོན་པར་ཞེན་པ་སྤང་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གནས་སྐབས་
 ཅན་དང་། གནས་སྐབས་ཀྱི་ཆོས་སོ། །དང་པོ་ལ། འདུས་བྱས་དང་། འདུས་མ་བྱས་
 གྱིས་བསྟུས་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི་ཡོད་པའི་དང་པོ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་
 བློ། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཞེས་ཏེ། ཁམས་དང་སྦྱེ་མཆེད་གཟུགས་ཅན་བརྒྱད་སོགས་
 ཆོས་ཅན། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། དགེ་མི་དགེ་གང་དུ་ཡང་
 ལུང་བསྟན་དུ་མེད་ཅིང་། རང་གྲུབ་ཅན་ནས་དེ་ལྟར་གནས་པ་དང་། རྣམ་སྤྲོད་གྱིས་
 བསྟུས་པ་སོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གཉིས་ལུང་མ་བསྟན་དུ་ངེས་པའི་རྒྱ་
 མཚན་བཤད་ཟེན་ཅིང་། དེའི་འོག་མ་གཉིས་རྣམ་སྤྲོད་གྱིས་བསྟུས་པ་དང་། ཆོགས་
 གསུམ་ལྡན་མིན་གྱིས་བསྟུས་པ་ཅན་མ་གཏོགས། དགེ་མི་དགེ་གང་ལ་ཡང་ཉེ་རིང་
 གི་བྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། འབྲེལ་བས་ཞེས་ཏེ། དགེ་མི་དགེ་གང་གིས་ཀྱང་ཀྱན་ནས་མ་
 སྤང་བའི་སྤྱི་སྤྱི་སྤང་བའི་སེམས་སེམས་བྱུང་ཆོས་ཅན། འབྲེལ་བས་ལུང་མ་བསྟན་
 ཡིན་ཏེ། མཚུངས་ལྡན་གྱི་དབང་གིས་དགེ་མི་དགེ་གང་དུ་ཡང་བཞག་ཏུ་མེད་པའི་
 ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉགས་ཟུར་བྱི་མ་ནི། འོག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་ཅི་རིགས་སྤྱི་སྤྱིར་
 བར་བྱའོ། །གསུམ་པ་ནི། རྩམ་སྤྱ་ཞེས་ཏེ། ཀྱན་གཞི་ལ་ཡོད་པའི་མཛོན་པར་བརྗོད་
 པའི་བག་ཆགས་ཆོས་ཅན། རྩམ་སྤྱ་འབྲེལ་བས་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། བག་
 ཆགས་བསྐྱོ་བྱེད་དང་། འབྲས་བྱ་མཛོན་བརྗོད་དང་། རྩམ་སྤྱ་འབྲེལ་བ་ཀྱན་ཏུ་འབྲོ་

བའི་ས་བོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་བ་ནི། སྒྲོང་བས་ཞེས་ཏེ། ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་
གྱིས་ཀུན་ནས་^༡སྒྲོང་^༢བའི་ལུས་ངག་གི་ལས་ཆོས་ཅན། སྒྲོང་བས་ལུང་དུ་མ་བསྟན་
བ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་སྒྲོང་གི་དབང་གིས་བྱུང་བའི་ལས་གང་ཞིག །ཞེས་སོ། །

གཉིས་བ་ནི། དོན་དམ་པས་ཞེས་ཏེ། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་སོགས་ཆོས་
ཅན། དོན་དམ་^༣པ་^༤ལུང་དུ་མ་བསྟན་བ་ཡིན་ཏེ། འདུས་མ་བྱས་གང་ཞིག །ནམ་གངས་
གང་གིས་ཀྱང་དགེ་བཤམ་མི་དགེ་བར་བཞག་མི་རུས་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་བ་ལ། རྒྱའི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་བ་དང་། བྱ་བཤམ་ཆོས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་
བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་སྐྱེས་ཐོབ་ཀྱི་ལུང་མ་བསྟན་ནི། སྐྱེ་བས་ཞེས་
ཏེ། མིའི་ནམ་སྤྱིན་གྱི་ལུང་པོ་ཆོས་ཅན། སྐྱེ་བས་ཐོབ་པའི་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་
ཏེ། སྤྱོད་དགེ་བའི་ལས་ཀྱིས་འཕངས་པའི་ནམ་སྤྱིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མི་དགེ་བས་
འཕངས་པའི་དུང་འགྲོའི་ལུས་སོགས་ལ་ཡང་སྦྱར་བར་བྱའོ། །གཉིས་བ་སྦྱོར་བས་
ལུང་མ་བསྟན་ནི། སྦྱོར་བས་ཞེས་ཏེ། ཉོན་མོངས་ཅན་དང་དགེ་བ་གང་གིས་ཀུན་
ནས་མ་སྒྲོང་བའི་ཆེ་འདིའི་རྒྱུན་ལས་བྱུང་བའི་སྦྱོད་ལམ་དང་བཟོ་གནས་ཆོས་
ཅན། སྦྱོར་བས་ལུང་དུ་མ་བསྟན་བ་ཡིན་ཏེ། ཆེ་འདིའི་འབད་ཚོལ་ཙམ་ལས་བྱུང་བ་
གང་ཞིག །དགེ་མི་དགེ་གང་དུ་ཡང་བད་སྤྱད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་བ་ལ་མདུན་ཡོད་པའི་དང་པོ་མདུན་དུ་བྱས་པས་ལུང་དུ་མ་བསྟན་བ་ནི།
མདུན་དུ་བྱས་པས་ཞེས་ཏེ། འདིག་རྟེན་པའི་ཡུལ་ལྷ་སོགས་གང་རུང་མདུན་དུ་བྱས་
ནས་བསམ་སྦྱོར་ངན་བ་སྤངས་ཏེ་ལྷ་རྟེན་གསར་དུ་འཇུགས་པ་དང་། འདོད་མི་

༡ <<སྒྲོ>><<སྐྱེ>> སྒྲོང་།

༢ <<སྒྲོ>><<སྐྱེ>> བའི་

འདོད་ཀྱི་འབྲས་བུ་གང་ཡང་མི་^༡སྐྱེད་^༢པའི་མཆོད་བ་བྱེད་པའི་ལུས་ངག་གི་ལས་
དེ་^༣ནི་མདུན་དུ་བྱས་པའི་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་ཞེས་བྱའོ། །^༤གཉིས་པ་ནི། བན་
འདོགས་པས་ཞེས་ཏེ། སྤང་བ་དང་དངས་པ་^༥གང་ཡང་མ་ཡིན་པར་བྱན་སོགས་ལ་
ཟས་སོགས་གཏོང་བའི་ལུས་ངག་གི་ལས་ཆོས་ཅན། བན་འདོགས་པས་ལུང་དུ་མ་
བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། གཞན་ལ་བན་པ་ཙམ་གང་ཞིག །དག་མི་དག་གང་དུ་ཡང་མེད་
པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཉེ་བར་ཞེས་ཏེ། ཀུན་སྒྲོང་ཐ་མལ་པས་ཟས་གོས་ལ་འོངས་
སྒྲོད་པ་ནི་ཆོས་ཅན། ཉེ་བར་སྐྱེད་པས་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། འོངས་སྒྲོད་ལ་
ཉེ་བར་སྒྲོད་པའི་ལས་གང་ཞིག །དག་མི་དག་གང་དུ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ནི། འོངས་སུ་ཞེས་ཏེ། ཀུན་སྒྲོང་ཐ་མལ་པས་བཟོའི་གནས་ལ་ཡུན་
རིང་པོར་གོམས་པར་བྱེད་པའི་ལས་ཆོས་ཅན། འོངས་སུ་འཛིན་པས་ལུང་མ་བསྟན་
ཡིན་ཏེ། བྱི་མ་ལ་བཟོའི་གནས་སུ་རྩེ་དུ་མཐར་བྱིན་པར་འགྱུར་བའི་རིས་མ་ཐུན་གྱི་
རྒྱ་གང་ཞིག །ཅེས་སོ། །ལྔ་པ་ནི། གཉེན་པོས་ཞེས་སོ། །ནད་གསོས་ཏེ་དག་བ་བྱའོ་
སྟམ་པ་དང་། སྤྲིག་པ་སྒྲོད་དོ་སྟམ་དུ་མ་བརྟགས་པར་ནད་ལ་ཕན་པའི་སྟམ་བསྟེན་
པའི་ལས་ཆོས་ཅན། གཉེན་པོས་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་ཏེ། ནད་ཀྱི་གཉེན་པོ་གང་ཞིག་
ཅེས་སོ། །དྲུག་པ་ནི། ཉེ་བར་ཞེས་སོ། །གཟུགས་གཟུགས་མེད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཆོས་
ཅན། ཉེ་བར་ཞི་བས་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་གང་ཞིག །མི་དག་བ་
མངོན་གྱུར་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་ནུས་པའི་ཞི་གནས་དང་ལྟན་པའི་སྐྱེས་བུའི་རྒྱུད་ཀྱིས་

༡ <<སྐྱེ>> <<སྐྱེ>> བསྐྱེད།

༢ <<ཞེས>> ཆོས་ཅན།

༣ <<སྐྱེ>> <<སྐྱེ>> དང་པ།

བསྐྱུས་པའི་ཕྱིར།

བདུན་པ་ནི། ཆུ་མ་ཐུན་པས་ཞེས་ཏེ། སྤྱལ་སེམས་ལུང་མ་བསྟན་གྱིས་ཀུན་
ནས་སྤངས་ཏེ་སྤྱལ་པའི་ཕྱིར་སྤྱོད་མཆོད་ཆོས་ཅན། ཆུ་མ་ཐུན་པས་ལུང་དུ་མ་བསྟན་
པ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་རོ་བོ་མ་སྤྱིབས་ལ་ལུང་མ་བསྟན་གང་ཞིག །ཀུན་སྤོང་མ་སྤྱིབས་
ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ཀུན་ནས་"སྤང་"^༡བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཡང་ཞེས་ཏེ། དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་ལྟར་སྤང་ཡང་རྩི་ལྟར་
སྤང་བ་ལྟར་མ་བྱུང་པའི་སྤོན་ས་ཀྱང་། ཆོས་གསུམ་གྱི་ནམ་དབྱེ་ཤེས་པར་བྱ་
སྟེ། སངས་རྒྱུ་དང་དབང་ཐོབ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་རྣམས་ཀྱིས་གཞན་ལ་
པན་གདགས་པའི་ཆེད་དུ་སྟོག་གཅོད་པ་སོགས་ལྟར་བྱེད་པ་དང་། གཟིངས་
དང་། ཟམ་པར་སྤྱལ་བ་སོགས། དགེ་མི་དགེ་རང་"མཆོན་"^༢བ་དང་། ལུང་མ་བསྟན་
རང་"མཆོན་"^༣བ་ལྟར་སྤང་ཡང་སྤང་བ་དེ་ལྟར་མ་བྱུང་པའི། གཏུལ་བྱ་གཞུག་པ་ཙམ་
གྱི་ཆེད་དུ་བསྟན་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགེ་བར་བསྟན་པ་རྒྱལ་པོ་ཐམས་ཅད་
སྤོལ་གྱི་སྤྱེས་རབས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་དང་། མི་དགེ་བ་ལྟར་སྟོན་པ་དེད་དཔོན་ཐམས་
ལ་མཁས་པ་ལྟ་བུ་དང་། ལུང་མ་བསྟན་ལྟར་སྤང་བ་སྟོན་པས་རྒྱུ་མའི་སྤང་པོ་ཆེའི་
གཞུགས་སྤྱལ་བ་ལྟ་བུ་ལོ། །འདི་དག་ནི། ཐམས་མཁས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་
ལ་ཁོ་བ་སྤང་བའི་ཆེད་དུ་བཤད་པར་ཤེས་"^༤བུལོ། །

༡ <<ཐོ་>><<སྤྱོད་>> སྤོང་།

༢ <<ཐོལ་>> ཆོན།

༣ <<ཐོལ་>> ཆོན།

༤ <<ཐོ་>><<སྤྱོད་>> + པར།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་ཁར་བྱང་ངོ་། །དང་པོ་ལ་གསུམ། འདོད་པ་
དང་ལྡན་པ་དང་། གཟུགས་དང་ལྡན་པ་དང་། གཟུགས་མེད་དང་ལྡན་པ་སྦྱེ་བར་
བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་དྲི་བ་ནི། ཇི་ལྟར་ན་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། འདོད་ཆགས་དང་
ཞེས་ཏེ། མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞི་དང་། མཚན་བྱ་གསུམ་གྱིས་རིག་པར་
བྱའོ། །བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་གཉིས་པ་མན་ཆད། འདོད་པ་ལ་ཆགས་
པ་དང་མ་བྲལ་བའི་དགེ་བ་ཟག་བཅས་དང་། མི་དགེ་བ་དང་། འདོད་པ་ལ་སྲེད་པ་
འཕེལ་བར་བྱེད་པའི་ལུང་མ་བསྟན་ཆོས་ཅན། འདོད་པ་དང་རབ་ཏུ་ལྡན་པ་ཡིན་
ཏེ། འདོད་པའི་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་གཅིག་ཀྱང་མ་སྤངས་ཤིང་། འདོད་པ་ལ་སྲེད་པ་
འཕེལ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དུ་མ་དབྱེར་ཡོད་དེ། དྲི་རོ་དང་། ལྷ་
ལྷའི་རྣམ་ཤེས་གྱིས་བསྟུས་པའི་ཁམས་བཞི་དང་དྲི་རོའི་སྦྱེ་མཆེད་གཉིས་དང་། དེ་
ལས་གཞན་པའི་ཆོས་གསུམ་གྱིས་བསྟུས་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། འདོད་པ་དང་ལྡན་པ་
ཆོས་ཅན་དུ་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་ཅེས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་དྲི་བ་ནི། ཇི་ལྟར་ན་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། འདོད་པ་ལ་ཞེས་ཏེ། ལྷ་མ་
ལྟར་གསུམ་" གྱིས་^༡ རིག་པར་བྱའོ། །འདོད་པ་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་
ཞིང་། གཟུགས་ལ་ཆགས་པ་དང་མ་བྲལ་བའི་དགེ་བ་ཟག་བཅས་དང་ལུང་མ་བསྟན་
ཆོས་ཅན། གཟུགས་དང་རབ་ཏུ་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། འདོད་པ་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་
ཡང་། གཟུགས་ལ་སྲེད་པ་འཕེལ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དུ་མ་
དབྱེར་ཡོད་དེ། ལྷར་བཤད་པའི་ཁམས་བཞི་དང་། སྦྱེ་མཆེད་གཉིས་མ་གཏོགས། དེ་

༡ <<ཞོལ་>> གྱི།

ལས་གཞན་པའི་ཆོས་གསུམ་གྱི་ཕྱོགས་གཅིག་གིས་བསྐྱུས་པ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། ཕྱོགས་གཅིག་ཀྱི་འདོད་པ་དང་། གཞུགས་མེད་དང་ཟག་མེད་ཐོར་བ་
རྣམས་སོ། །འདོད་པ་ལ་ཆགས་བྲལ་ཆོས་ཙམ་དུ་བསྐྱེད་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་
དེ། གང་ཟག་གི་བདག་བསྟོམ་སྟོབས་ཀྱིས་ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་ལ་བྲི་བ་ནི། རི་ལྗང་ན་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། གཞུགས་ལ་ཞེས་
ཏེ། གཞུགས་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ། གཞུགས་མེད་ལ་ཆགས་པ་དང་མ་བྲལ་བའི་
དགེ་བ་ཟག་བཅས་དང་ལུང་མ་བསྐྱེད་ཆོས་ཙན། གཞུགས་མེད་དང་རབ་དུ་ལྡན་པ་
ཞེས་བྲ་སྟེ། ཁམས་འོག་མ་གཉིས་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ཡང་། གཞུགས་མེད་ལ་
མེད་པ་འཕེལ་བ་དང་རྗེས་སུ་མ་བྱུང་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞུགས་མེད་དང་
ལྡན་པ་དུ་མ་ཡོད་དེ། ལུང་པོ་ཐ་མ་བཞི་དང་། ཁམས་ཐ་མ་གསུམ་དང་། སྐྱེ་མཆེད་ཐ་
མ་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཞུགས་མེད་དང་ལྡན་པ་ཆོས་ཙམ་དུ་
བསྐྱེད་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་བསྟོམ་སྟོབས་ཀྱིས་ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཆགས་བྲལ་ལྡར་དབྱེ་བ་དང་། བཅུར་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་
ནི། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཞེས་ཏེ། ཆགས་པ་དང་བྲལ་བར་བྱེད་ཚུལ་དུ་མ་
དབྱེར་ཡོད་དེ། སའི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཉོན་མོངས་པའི་རྣམ་པ་བརྒྱད་པ་མན་ཆད་
གང་རུང་སྤངས་པ་དང་། འཛིག་ལྟ་ལ་ཆགས་བྲལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། འཕགས་པ་
སྟོབ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྤངས་པ་ཕྱོགས་གཅིག་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་
དང་། སའི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཉོན་མོངས་དགུ་པ་སྤངས་པ་དང་། ཕྱི་མའི་དབང་དུ་

༡ <<ཞོལ>><<བྲ>><<སྐྱ>> ནི།

བྱས་ན། མི་སྒྲོབ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྤངས་པ་སྟེ། མཐའ་དག་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་
 པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། སྤངས་ལྷག་པ་དང་བཅས་པའི་ཆགས་བྲལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཕྱི་མ་
 ལྷག་མ་མེད་པར་སྤངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཐོང་ལམ་གྱིས་སྤངས་པ་དེ་ནི་རྟོགས་
 པས་ཆགས་པ་དང་བྲལ་པ་ཡིན་ཏེ། བདག་མེད་སྤངས་པ་རྟོགས་མཛོན་སྤྲུམ་གྱིས་
 གསར་དུ་རྟོགས་པའི་སྒྲོན་པ་སྤངས་བྱ་དང་བྲལ་བར་བྱས་པའི་ཕྱིར། འཇིག་རྟེན་པའི་
 ལམ་གྱིས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ནི། གཞོད་པའི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཞེས་
 བྱ་སྟེ། ཉོན་མོངས་མཛོན་གྱུར་མགོ་གཞོན་པ་ཅམ་བྱེད་ཀྱང་ས་བོན་བྱངས་མི་འབྲིན་
 པའི་ཕྱིར། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གྱིས་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བར་བྱེད་པ་
 ནི། ལེགས་པར་སྟོན་པའི་ཆགས་བྲལ་ཞེས་བྱ་སྟེ། སྤང་བྱའི་ས་བོན་སྤངས་པའི་སྒྲོ་
 གས་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དབྱེ་བ་དང་། སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་དོ། །དང་པོ་ནི། ཡང་
 ཞེས་ཏེ། ཡང་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བར་བྱེད་ཚུལ་བརྩམས་ཡོད་དེ། རང་བཞིན་གྱིས་
 འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ནས། བོང་ན་མེད་པའི་ཆགས་བྲལ་གྱི་བར་རྣམས་ཡོད་
 པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། མི་འཕྲོད་པར་འཇིན་པའི་དོན་ཅམ་ལས་ཆགས་བྲལ་དུ་
 བཞག་པའི་དབྱེ་བ་དང་། གཉིན་པའི་སྒྲོན་པ་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། རང་བཞིན་གྱིས་
 ཞེས་ཏེ། མི་འཕྲོད་པར་འཇིན་པ་ཅམ་ལ་ཆགས་བྲལ་དུ་བཞག་པ་ལྟ་ཡོད་དེ། རང་
 གཞོད་ཅིང་མི་མཁོ་བའི་སྒྲོན་པ། "རང་གིས་མི་འཕྲོད་པར་འཇིན་པ་ཞིག་
 དང་། རང་གི་འདོད་པ་ཆོམ་པའི་སྒྲོན་པ་མི་འཕྲོད་པར་འཇིན་པ་གསུམ་དང་། བན་

༡ <<ཞོལ་>> པའི་ལམ།

༢ <<ཞོལ་>> དང་།

ཡོན་དང་ཉེས་དམིགས་མ་ཤེས་པས། རྩོམ་བྱ་མཆོག་ལ་མི་འབྲོད་པར་འཛིན་པ་
གཅིག་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ལམ་ངོ་བོའི་སློན་ནས་དབྱེ་བ་དང་། དེའི་ཁྱད་པར་རོ། །དང་པོ་ལམ་
ངོ་བོའི་སློན་ནས་དབྱེ་བ་ལ། གསུམ་ཡོད་དེ། སྤང་བྱ་སྤོང་བཞིན་པའི་སློན་ནས་བཞག་པ་
དང་། མཐོང་སྤངས་སྤངས་པའི་རྗེས་ལ་ཁམས་གསུམ་ལ་མི་འབྲོད་པར་འཛིན་པ་
དང་། སྤང་བྱ་སྤོང་བའི་སྤྱོད་ལ་ཁྱད་སྤང་བྱ་དེ་ལ་མི་འབྲོད་པར་འཛིན་པའི་སློན་ནས་
ཆགས་བྲལ་དུ་བཞག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ། ལམ་གྱི་ཆགས་བྲལ་ཆེད་དུ་བྱ་
བའི་སློན་ནས་གཉིས་ཡོད་དེ། རང་ཉིད་འབའ་ཞིག་གི་ཆེད་དུ་ཆགས་བྲལ་སློམ་པོ་གོང་
མ་དང་བཅས་པ་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆེད་དུ་ཉོན་མོངས་ལ་ཆགས་པ་
དང་བྲལ་བར་བྱེད་པ་གོང་ན་མེད་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ལ་གསུམ། སློབ་པ་དང་། མི་སློབ་པ་དང་། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་
སོ། །དང་པོ་ལ་དྲི་བ་ནི། ཇི་ལྟར་ན་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། ཐར་བ་"ལ"ཞེས་ཏེ། སློབ་པ་
ངོ་བོ་དང་། དེས་ཆོག་དང་། ས་མཆོམས་དང་། དབྱེ་བ་བཞིའི་སློན་ནས་ཤེས་པར་བྱ་
སྟེ། མཐོང་ལམ་ཐག་མེད་ལྟ་བུ་ངོ་བོ་དང་། ཐར་བ་ལ་བཙུན་བཞིན་པའི་དོན་གྱིས་
སློབ་པ་དང་། གཙོ་བོ་མ་ཡིན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། སེམས་བསྐྱེད་པ་ནས་བཟུང་
སྟེ། ཇོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་བར་གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། དབྱེ་བ་དུ་མ་ཡོད་དེ། ལྷུང་པོས་
བསྐྱུས་པ་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་བདུན་དང་། གཟུགས་སྤྱོད་ཆོས་ཀྱི་ཁམས་
ཏེ་བརྩས་བསྐྱུས་པ་དང་། གཟུགས་སྤྱོད་དང་ཡིད་དང་ཆོས་ཀྱི་སྤྱེ་མཆེད་བཞིས་

བསྐྱུས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཐར་ལམ་ལ་བརྩོན་བཞིན་པའི་དགེ་བ་ཚོས་ཅམ་དུ་བསྐྱུན་
པ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་ཅེས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་ངི་བ་ནི། ཇི་ལྟར་ན་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། སློབ་པ་ཞེས་ཏེ། མི་སློབ་པ་
ཚོས་བཞིའི་སློན་པ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། བསྐྱུས་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཟད་མི་སྟེ་ཤེས་པའི་
ཡེ་ཤེས་ངོ་མོ་དང་། ཟག་མེད་ཀྱི་ས་བོན་རྒྱས་པའི་ཆེད་དུ་སྦྲར་བསྐྱུས་མི་དགོས་
པས་སྒྲོ་དོན་དང་། རྟོ་རྟེན་ལྷ་ལྷུང་གིས་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ནས་བཟུང་སྟེ། ཐེག་པ་
དམན་པ་ལྟར་ན་ལྟག་མེད་དུ་མ་ཞུགས་པའི་བར་རོ། །དབྱེ་བ་ནི་ལྷ་མའི་གྲངས་ལྟར་
རོ། །མི་སློབ་པ་ཚོས་ཅམ་དུ་བསྐྱུན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། བསྐྱུས་པ་མཐར་ཕྱིན་
པའི་གང་ཟག་གི་བདག་ཅེས་སོ། །

གསུམ་པ་ལ་ངི་བ་ནི། ཇི་ལྟར་ན་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། སོ་སའི་ཞེས་ཏེ། དེ་ཡང་
ཚོས་བཞིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཐར་པ་ལ་བརྩོན་པ་མ་ཡིན་པའི་སོ་སྟེའི་དགེ་བ་
དང་། མི་དགེ་བ་དང་། ལུང་མ་བསྐྱུན་དང་། སློབ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཚོས་གཉིས་དང་། མི་
སློབ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མ་སྒྲིབས་ལ་ལུང་མ་བསྐྱུན་དང་འདུས་མ་བྱས་པ་^༡ ཚོས་
ཅན། སློབ་མི་སློབ་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་ཏེ། ཐར་པའི་ལམ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཙོ་བོའི་
དབང་དུ་བྱས་ན། ལམ་ཟག་མེད་ལ་སློབ་མི་སློབ་གཉིས་སུ་དབྱེ་ལ། དེ་མ་ཡིན་པའི་
ཚོས་རྣམས་གཉིས་ཀ་མིན་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལ་དུ་མར་དབྱེར་ཡོད་དེ། དབང་པོ་
གཟུགས་ཅན་ལྟ་དང་། ཇི་རོ་རེག་བྱའི་ཁམས་དང་། སྟེ་མཆེད་བརྒྱུད་བརྒྱུད་
དང་། དེ་ལས་གཞན་པའི་ཚོས་གསུམ་གྱིས་བསྐྱུས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སློབ་མི་སློབ་

༡ <<ཞོལ>> བྱས།

གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་ཆོས་ཅམ་དུ་^༡བྱེད་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གང་ཟག་གི་
བདག་གྲོལ་བར་འགྱུར་བ་དང་། གྲོལ་བ་ཞེས་བྱའོ།

ལྷ་པ་ལ་གསུམ། མཐོང་སྤངས་དང་། སྒྲོམ་སྤངས་དང་། སྤང་བྱ་མིན་པ་བཤད་
བའོ། །དང་པོ་ལ་རྩི་བ་ནི། རི་ལྟར་ན་ཞེས་ཏེ། ལན་ནི། ཉོན་མོངས་པ་ཞེས་
སོ། །མཆོན་ཉིད་དང་། མཆོན་གཞི་དང་། མཆོན་བྱ་གསུམ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་
ལ། མཆོན་གཞི་ཡང་ཉོན་མོངས་པ་དང་ལས་དང་^༢སྐྱེ་བའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་
གསུམ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །མཐོང་སྤངས་ལ་དུ་མར་དབྱེར་ཡོད་དེ། བཤེས་གཉིན་
ངན་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོས་ལོག་ཉན་པ་ལ་བརྟེན་ནས། གང་ཟག་གི་བདག་ཡོད་པར་
བྱུང་མཐའ་འཆའ་ཞིང་། འཇིག་ལྟས་བཟུང་བའི་བདག་ལ་དམིགས་ནས་^༣“ཉག་
པའམ་ཆད་པར་བྱུང་མཐའ་འཆའ་བའི་འཇིག་ལྟ་དང་མཐར་ལྟ་ཀུན་བརྟགས་
དང་། བདེན་བཞི་སོགས་ལ་ཡོད་མེད་དང་ཡིན་མིན་དུ་^༤དོགས་པའི་ཐེ་ཆོམ་དང་
ལྟ་བའི་གནས་ལྟ་བ་དང་མཚུངས་ལྟ་གི་སེམས་སེམས་བྱུང་དང་ལྟ་བའི་ས་བོན་
ཏེ། ཐེ་ཆོམ་གྱི་གནས་ཀྱང་དེས་མཆོན་ཏེ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ལྟ་བའི་དབང་གིས་ལོག་
པར་ཞུགས་པའི་ཁོང་ཁྱོ་སོགས་དང་། ལྟ་བ་ལ་དམིགས་པའི་འདོད་ཆགས་དང་། ང་
རྒྱལ་དང་། མ་རིག་པ་ཀུན་བརྟགས་གྱིས་བསྐྱུས་པ་རྣམས་དང་། ལྟ་ངན་དེ་དག་གིས་
ཀུན་ནས་སྤང་བའི་ལུས་ངག་གི་ལས་དང་། ངན་སོང་གི་སྤང་བོ་སོགས་མཐོང་

^༡ <<བྱ་>><<སྐྱེ>> བརྟན།

^༢ <<ཞེལ>> དད་པ་ལས།

^༣ <<ཞེལ>> བརྟགས།

^༤ <<ཞེལ>> དགོས།

སྤངས་ཡིན་ཏེ། མཐོང་ལམ་གྱིས་དེ་དག་གི་ས་བོན་ཟད་པར་སྤང་བར་བྱ་བ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གི་མཚན་གཞི་ནི། ཀྱས་པར་བདེན་པ་རྣམ་ངེས་ལས་འབྱུང་བར་
འབྱུར་རོ། །ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་སྒྲོམ་སྤང་དང་ཟག་མེད་བར་རྣམས་
སོ། །མཐོང་ལམ་གྱི་སྤང་བྱ་སྤོང་བ་ཚུལ་ཅིམ་དུ་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གང་
ཟག་གི་བདག་ཅེས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་ངེ་བ་ནི། རི་ལྟར་ན་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། མཐོང་བའི་ལམ་ཞེས་
ཏེ། འཛིག་ལྟ་ལྟན་སྤྱེས་ཚུལ་ཅན། སྒྲོམ་སྤངས་ཡིན་ཏེ། བདག་མེད་མངོན་སུམ་གྱིས་
རྟོགས་ཟིན་གོམས་པའི་སྒྲོན་སྤང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤང་བྱ་སྤོང་ཚུལ་
ནི། འཛིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་ས་བརྒྱད་ཀྱི་སྒྲོམ་སྤངས་ཆེ་འབྲིང་དགུའི་ས་བོན་ཉམས་
པར་བྱེད་པ་ཅིམ་ཡིན་ལ། འདས་ལམ་གྱིས་ནི་ཐེག་པ་དམན་པའི་ལམ་གྱི་ཉོན་སྤྱིབ་དང་
ཤེས་སྤྱིབ་གཟུང་རྟོག་གི་ས་བོན་འཛོམས་ལ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱིས་སྤྱིབ་པ་
གཉིས་ཀའི་ས་བོན་འཛོམས་ཤིང་། རང་རྒྱུད་ཀྱི་མ་རྟོགས་^༡པའི་ཟག་བཅས་རྣམས་
ནི། དེ་ལ་དམིགས་པའི་འདུན་པའི་འདོད་ཆགས་སྤངས་པའི་སྒྲོན་སྤོང་བར་ཤེས་
པར་བྱའོ། །མཐོང་ལམ་ཐོབ་པ་ཡན་ཆད་ཅེས་སྒྲོམ་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། མཐོང་ལམ་
གྱིས་སྤང་བྱ་ལྟན་སྤྱེས་ཀྱི་ས་བོན་འགའ་ཞིག་སྤོང་ངམ་སྟམ་པའི་དོགས་པ་བསལ་བའི་
ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་མཐོང་སྤངས་དང་ཟག་མེད་བོར་བ་
རྣམས་སོ། །སྒྲོམ་པ་ལུན་སུམ་ཆོགས་པའི་སྒྲོན་སྤོང་སྤང་བ་ཚུལ་ཅིམ་དུ་བསྟན་
པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་ཅེས་སོ། །

^༡ <<སྒྲོ་>> <<སྤྱེ་>> དུ་མ་གཏོགས།

གསུམ་པ་ལ་བྲི་བ་ནི། རི་ལྷར་ན་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། ཟག་པ་མེད་པ་ཞེས་ཏེ། ཟག་
པ་མེད་པའི་ལམ་ཆོས་ཅན། སྤང་བྱ་མ་ཡིན་ཏེ། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཉེས་སྦྱོན་མེད་པས་
གཉེན་སོས་གཞོན་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དུ་མ་དབྱེར་ཡོད་དེ། སྤང་སོ་དང་། ཁམས་ཐ་
མ་གསུམ་དང་། སྦྱི་མཆེད་ཐ་མ་གཉིས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཟག་མེད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་རྣམས་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། དེས་འབྱེད་ཆ་མ་ཐུན་མ་གཏོགས་ཞེས་སྒྲོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཟག་
མེད་འབེལ་བ་དང་རྗེས་སུ་མ་ཐུན་ཞིང་། སྤིང་པ་ལ་རྒྱབ་ཀྱིས་ཕྱོགས་པས་རྗེས་སུ་
མ་ཐུན་པའི་ཟག་མེད་ཡིན་ཞིང་། སྤང་བྱ་མ་ཡིན་ནས་སྦྱུང་དུ་དོགས་པ་བསལ་བའི་ཆེད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟག་པའི་གནས་ངན་ལེན་རྗེས་སུ་འབྲེལ་ཞིང་། དེའི་ཆེ་ཡང་ཉོན་ཡིད་
མངོན་གྲུང་ཡོད་པས་བསྒྲོམ་པས་སྤང་བར་བྱ་བས་བསྐྱུས་པ་ཡིན་གྱི། རོ་བོའི་སྒྲོ་ནས་
སྤང་བྱ་མ་ཡིན་ཏེ། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་སྒྲོ་གང་གིས་ཀྱང་སྤང་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་
རོ། །གཞུང་ཁ་ཅིག་དུ། ཁམས་བཅུ་དང་སྦྱི་མཆེད་བཞི་ཞེས་འདོན་པ་ནི། མ་དག་
སྟེ། སྤང་བ་ཤད་པའི་ཟག་བཅས་དང་ཟག་མེད་ཀྱི་རྟེན་གངས་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་
དང་། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་ལྷ་ལ་ཟག་མེད་མ་བཞག་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཟག་མེད་ཆོས་ཅན་
དུ་བསྐྱེད་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་ཉེས་པ་མེད་ཅིང་ཡོན་ཏན་དང་
ལྷན་པའི་བདག་ཉིད་དུ་བྱུང་བར་ཞེས་སོ། །

དུག་པ་ལ་བྲི་བ་ནི། རི་ལྷར་ན་ཞེས་སོ། །ལན་ལ། མངོན་བསྐྱེད་པ་དང་། སོ་
སའི་མཆོན་ཉིད་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་སོ་ནི། མཆོན་ཉིད་དང་ཞེས་ཏེ། གཞི་
རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་རྣམས་རྣམ་གཞག་དུ་མའི་སྒྲོ་ནས་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་
ཏེ། མཆོན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་ནས་སྒྲོམ་ཚུལ་གྱི་བར་དོན་བཅུའི་སྒྲོ་ནས་ཤེས་པར་

བྱ་བའི་ཕྱིར། ཉེན་འབྲེལ་དུ་མར་དབྱེ་སྟེ། ཚོས་ཁམས་དང་ཚོས་ཀྱི་སྦྱེ་མཆེད་ཀྱིས་
བསྐྱུས་པའི་འདུས་མ་བྱས་མ་གཏོགས་ཚོས་གསུམ་མཐའ་དག་གིས་བསྐྱུས་པ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། སྤར་སྦྱེ་བ་ཐམས་ཅད་གཡོ་བ་མེད་པའི་རྒྱུན་ལས་བྱུང་བ་སོགས་ཚོས་
ཅམ་དུ་བསྟན་བ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་དང་ཚོས་ཞེས་སོ། །

གཉིས་བ་ལ་གཉིས། རང་སྦྱིའི་མཆན་ཉིད་དང་། ཇི་ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་
ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་ལྟ། སྦྱིའི་མཆན་ཉིད་དང་། རང་གི་མཆན་ཉིད་དང་། སྤོན་
དང་། རྟོགས་པར་དགའ་བའི་ཚུལ་དང་། མཆན་གཞིའི་དབྱེ་བ་གཞན་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ལ་ཇི་བ་ནི། མཆན་ཉིད་ཀྱིས་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། གཡོ་བ་མེད་ཅེས་
ཏེ། མདོ་ལས། དག་སྤོང་དག་འདི་ཡོད་ན་འདི་འབྱུང་། འདི་སྦྱེས་པའི་ཕྱིར་འདི་སྦྱེས་
ཏེ། འདི་ལྟར་མ་རིག་པའི་རྒྱུན་ཀྱིས་འདུ་བྱེད། ཅེས་སོགས་ཀྱི་དོན་འཆད་བ་
ནི། འདུས་བྱས་ཉེན་འབྲེལ་གྱི་ཚོས་རྣམས་ཚོས་ཅན། གཡོ་བ་མེད་པའི་རྒྱུན་ལས་
བྱུང་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དབང་སྤྲུག་སོགས་ཀྱི་སྒོ་སྒོན་དུ་བཏང་བའི་གཡོ་བ་ལ་ལྟོས་བ་
མེད་པར་རང་གི་རྒྱ་རྒྱུན་ཡོད་པ་ཅམ་གྱིས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། རང་རྒྱ་མི་རྟག་པའི་
རྒྱུན་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། སྦྱེས་པ་གང་ཞིག །རྟག་པ་རིམས་དང་ཅིག་ཅར་གྱི་དོན་
བྱེད་པས་སྤོང་པའི་ཕྱིར། ལུས་པའི་རྒྱུན་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། སྦྱེས་པ་གང་ཞིག །མི་
མཐུན་པའི་རྒྱ་ངེས་མེད་ལས་འབྱུང་བ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་བ་ལ་གསུམ། དབྱེ་བ་དང་། བྱེད་ལས་དང་། ཀྱུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་
གསུམ་དུ་བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དབྱེ་བ་དངོས་དང་། བརྒྱ་གཉིས་སུ་བྱངས་ངེས་
པའི་རྒྱ་མཆན་ནོ། །དང་པོ་ལ་ཇི་བ་ནི། ཡན་ལག་ཅེས་སོ། །ལན་ནི། ཡན་ལག་བརྒྱ་

གཉིས་ཞེས་ཏེ། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། མ་རིག་པ་ནས་ཆ་
ཤེས་པ་ལོད་པའི་ཕྱིར། མ་རིག་པ་ནི། གཉིས་ཏེ། ལས་འབྲས་དང་། དེ་ཁོ་ནའི་དོན་ལ་
ཚོངས་པའོ། །འདུ་བྱེད་ནི་གསུམ་སྟེ། བསོད་ནམས་དང་། བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པ་
དང་། མི་གཡོ་བའི་ལས་སོ། །རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་རྒྱ་དུས་དང་འབྲས་དུས་ཀྱི་རྣམ་པར་
ཤེས་པ་གཉིས་སམ་བརྒྱད་དོ། །མིང་དང་གཟུགས་ནི་ཆོར་བ་སོགས་མིང་བཞིའི་ཕུང་
པོ་དང་། གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོའོ། །སྦྱེ་མཆེད་བྱུག་ནི། མིག་གི་སྦྱེ་མཆེད་སོགས་
སོ། །གསུམ་འདུས་པའི་རིག་པ་དང་། དེའི་རྒྱུ་གྱིས་བྱུང་བའི་ཆོར་བ་དང་། ཡང་སྤྱིད་
ཕྱི་མ་འབྲུབ་བྱེད་ཀྱི་སྤྱིད་པ་དང་། ལེན་པ་དང་། སྤོན་གྱི་ལས་རྒྱས་པ་མཐུ་ཅན་དུ་སོང་
བའི་གནས་སྐབས་སྤྱིད་པ་དང་། མངལ་དུ་ཉིང་མཆོམས་སྦྱར་མ་ཐག་པའི་སྦྱེ་བ་
དང་། ཕུང་པོ་སྦྱིན་པ་དང་རིགས་མཐུན་དོར་བ་ཆ་ཤིའོ། །

ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་པོ་འདི་དག །སྦྱེས་ནས་ཐོང་བྱུང་གྱི་ལས་བསགས་པ་
ཡིན་ན། ཆེ་གཉིས་ལ་རྫོགས་ཤིང་། དེ་མིན་ན། ཆེ་གསུམ་གྱིས་རྫོགས་དགོས་
པས། འཕེན་བྱེད་དང་འཕངས་པའི་འབྲས་བུའི་བར་དུ་ཆེ་རབས་གངས་ལས་འདས་
པ་ཆོད་ཀྱང་། རྟེན་འབྲེལ་གཞན་གྱི་"ཆར་"ཡིན་གྱི། དེའི་"ཆར་"མིན་ནོ། །འབྲུབ་
བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་དང་། བྲུབ་པའི་འབྲས་བུའི་བར་དུ་ཆེ་གཞན་གྱི་ཆོད་པ་མི་སྤྱིད་
དེ། གཞན་དུ་"འཇམ་ལག་བརྒྱ་གཉིས་སུ་མ་ངེས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ལྷག་མ་
བརྒྱད་གཞན་དུ་བཤད་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

༡ <<ཞེས་>> ཆད།

༢ <<ཞེས་>> ཆད།

༣ <<སྦྱེ་>><<སྦྱེ་>> + ག།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བསྟན་པ་དང་། བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་རི་བཞི། ཡན་ལག་ཅེས་སོ། །ལན་ནི། འཕེན་པའི་ཞེས་ཏེ། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཡན་ལག་བཞིར་འདུས་ཏེ། འཕེན་བྱེད་གྱི་རྒྱ་འབྲས་གཉིས་དང་། འབྲུབ་བྱེད་གྱི་རྒྱ་འབྲས་གཉིས་སུ་འདུས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། འཕེན་བྱེད་གྱི་རྒྱ་འབྲས་བཤད་པ་དང་། འབྲུབ་བྱེད་གྱི་རྒྱ་འབྲས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་འཕེན་བྱེད་གྱི་རྒྱ་ལ་རི་བཞི། འཕེན་པའི་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། མ་རིག་པ་ཞེས་ཏེ། འཕེན་བྱེད་གྱི་རྒྱ་གསུམ་དུ་ངེས་ཏེ། ལས་འབྲས་ལ་ཚྡངས་པའི་མ་རིག་པས་ཀུན་ནས་སྤང་བ་སྟེ། བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་ལས་བསགས། དེ་ཀུན་གཞི་ལ་བག་ཆགས་བཞག་པ་ཙམ་གྱིས་ངན་འགྲོའི་སྤྲུག་བསྐྱེལ་གྱི་སྤང་པོ་འཕེན་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ཁོ་ནའི་དོན་ལ་ཚྡངས་པའི་མ་རིག་པས་ཀུན་ནས་སྤངས་ཏེ། བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས་དང་། མི་གཡོ་བའི་ལས་བསགས་པ་ཀུན་གཞི་ལ་བག་ཆགས་བཞག་པ་ཙམ་གྱིས། འདོད་པའི་བདེ་འགྲོ་དང་ཁམས་གོང་མའི་སྤྲུག་བསྐྱེལ་གྱི་སྤང་པོ་འཕེན་པའི་ཕྱིར།

འཕངས་པའི་འབྲས་སུ་ལ་རི་བཞི། འཕངས་པའི་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། མིང་དང་ཞེས་ཏེ། འཕངས་པའི་འབྲས་སུ་བཞིར་གྲངས་ངེས་ཏེ། འོངས་སྟོང་པ་པོའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྐྱེ་སྤྱིད་དུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱར་མ་ཐག་པ་དང་། དེ་གོང་དུ་འཕེལ་བའི་གནས་སྐབས་མིང་ག་ཟུགས་དང་སྐྱེ་མཆེད་དུག་ཏུ་ངེས་ཤིང་། འོངས་སྟོང་བྱའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། ཡུལ་གྱི་འོངས་སྟོང་དང་། སྐྱེ་བའམ་ནམ་སྟོན་གྱི་འོངས་སྟོང་རིག་པ་དང་ཆོར་བ་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་ཕྱིར། གང་གིས་འཕེན་ན། མ་རིག་པས་ཀུན་ནས་སྤང་བའི་འདུ་བྱེད་ཀྱིས་འཕེན་ནོ། །གང་འཕངས་ན་ཚོས་བཞིའོ། །རི་ལྟར་འཕེན་

ན། རྣམ་ཤེས་ལ་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་བསྐྱོས་པའི་ཚུལ་གྱིས་སོ། །སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་
ཕུང་པོ་འབྱུང་བ་རུང་བྱས་པ་ནི། འཕངས་པའི་དོན་ཏོ། །

གཉིས་པ་ནི། འབྱུང་བྱེད་ལ་བྱི་བ་ནི། མཛོད་པར་ཞེས་སོ། །འབྱུང་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་
གསུམ་དུ་གངས་ངེས་ཏེ། སྤྱར་འཕངས་པའི་དོན་དེ་ཉིད་སྟེང་ལེན་གྱིས་ལས་རྒྱས་པ་
མ་སྤྱ་ཅན་དུ་བྱས་ཏེ། གསོས་བཏབ་པ་ཅམ་གྱིས་སྤྱག་བསྐྱེད་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་
ཕྱིར་གྲུབ་པའི་འབྲས་བྱ་ལ་བྱི་བ་ནི། མཛོད་པར་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། སྦྱོ་བ་དང་ཆ་
ཤིའོ། །སྤྱར་འཕངས་པའི་ཚོས་བཞི་པོ་དེ་ཉིད་མཛོད་གྲུང་དུ་གྲུབ་ཟིན་པའི་གནས་
སྐབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་སྦྱོ་བ་དང་ཆ་ཤི་གཉིས་སུ་ངེས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རི་ལྗང་རིགས་པའི་རྒྱུན་བྱེད་ཚུལ་དང་། རེས་པའི་རྒྱུན་
བྱེད་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་བྱི་བ་ནི། ཡན་ལག་ཅེས་སོ། །ལན་ནི། བག་ཆགས་ཞེས་
ཏེ། རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་སྤྲ་མས་ཕྱི་མ་ལ་བག་ཆགས་ཏེ་རྒྱུའི་རྒྱུན་བྱེད་དེ། དངོས་
སུ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུའི་རྒྱུན་རིགས་འབྲས་སྤྲ་མས་བཞག་པའི་བག་ཆགས་ཡིན་
ཡང་། འདུ་བྱེད་སྤྲ་མས་ཡང་སྟིད་ཕྱི་མ་འཕེན་རུས་ཀྱི་བག་ཆགས་འཛོག་པ་མ་རིག་
པས་བསྐྱོས་པའི་རྒྱུའི་རྒྱུན་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འབྱུངས་ཏེ། དེ་མ་ཐག་པའི་རྒྱུན་བྱེད་
དེ། དངོས་སུ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་རིགས་འབྲས་སྤྲ་མ་ཡིན་ཡང་མ་རིག་པའི་
འཕེན་པའི་འབྱུངས་ཀྱིས་རིགས་འབྲས་སྤྲ་མ་ལས་ཕྱི་མ་རྒྱུན་ཆགས་སུ་འབྱུང་དགོས་
པའི་ཕྱིར་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་སྟེ། དམིགས་པའི་རྒྱུན་བྱེད་དེ། དངོས་སུ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་
དམིགས་རྒྱུན་རང་གི་དམིགས་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་རྣམས་ཡིན་ཡང་། མ་རིག་པས་ཤེས་
བྱུང་ལ་ཚོངས་པར་བྱས་པའི་དབང་གིས་འདུ་བྱེད་རང་གི་དམིགས་པ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་

ཏུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བས་ཀྱང་སྟེ། "བདག་པོའི་"ཆེན་བྱེད་དེ། མ་རིག་པའི་ཤེས་བྱ་
ལ་ཚོངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། འདུ་བྱེད་ཕྱིན་ཅི་ལོག་རང་དབང་དུ་སྦྱེད་པའི་ཕྱིར།

ཆེན་བྱེད་ཚུལ་དེ་ཡང་ཅི་རིགས་སུ་སྦྱར་རྟེ། རིག་པས་རིག་པ་དང་བེམ་པོ་ལ་
ཆེན་དུ་བྱེད་པ་དང་། བེམ་པོས་བེམ་པོ་དང་རིག་པ་ལ་ཆེན་དུ་བྱེད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། དེ་
ལ་ཡན་ལག་དེ་དག་གིས་བསྐྱས་པའི་རིག་པས་རིག་པ་ཕྱི་མ་ལ་ཆེན་བཞི་བྱེད་དེ་ཀུན་
གཞིས་འཇུག་ཤེས་ཀྱི་རྒྱའི་ཆེན་དང་། ཉོན་ཡིད་ཀྱི་དམིགས་ཆེན་དང་། བདག་པོའི་
ཆེན་དང་། འཇུག་ཤེས་སྣ་མ་འགགས་མ་ཐག་བས་ཕྱི་མའི་དེ་མ་ཐག་ཆེན་བྱེད་པའི་
ཕྱིར་རོ། །བེམ་པོ་ལ་ཆེན་གཉིས་ཡོད་དེ། ཀུན་གཞིས་མིག་དབང་ལ་སོགས་པའི་རྒྱའི་
ཆེན་བྱེད་པ་དང་། འདུ་བྱེད་སེམས་པས་སྣོད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་ཀྱི་བདག་ཆེན་བྱེད་
པའོ། །བེམ་པོས་བེམ་པོ་ལ་རྒྱའི་ཆེན་དང་བདག་ཆེན་གཉིས་བྱེད་དེ་གོ་བར་ཐད་
དོ། །རིག་པ་ལ་ཡང་ཆེན་གཉིས་བྱེད་དེ། མིག་ཤེས་ལ་མིག་དབང་གི་བདག་ཆེན་
དང་། གཟུགས་ཀྱིས་དམིགས་པའི་ཆེན་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་སྤྱིའི་ངི་བ་ནི། ཡན་ལག་གི་ཞེས་སོ། །ལན་ལ་བརྩམས་ཡོད་
པའི་རེ་རེ་ཡང་ངེས་ལན་གཉིས་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་སེམས་ཅན་ལ་
བྱ་བ་བྱེད་པའི་ལས་དང་། ཚོས་ལ་བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཚུལ་རྟེ། བྱེད་ལས་གཉིས་གཉིས་
ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དང་པོ་ནི། མ་རིག་པ་ཞེས་རྟེ། མ་རིག་པ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་
ཀྱིས་བྱེད་ལས་གཉིས་བྱེད་དེ། སེམས་ཅན་རྣམས་སྣོན་དང་ཕྱི་མ་དང་ད་ལྟར་ཀྱི་

མཐའ་ལ་མྱོངས་པར་བྱེད། ཁྱོད་ཀྱི་དབང་གི་འདུ་བྱེད་ཀྱིས་ཡང་སྲིད་ཕྱི་མ་འཕེན་
 པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། འདུ་བྱེད་ཅེས་ཏེ། འདུ་བྱེད་ཀྱིས་སེམས་ཅན་དང་
 ཆོས་གཉིས་ཀ་ལ་བྱ་བ་བྱེད་དེ། ལས་གསུམ་གྱི་དབང་གིས་སེམས་ཅན་རྣམས་
 རིས་སོ་སོར་འབྱེད་ཅིང་འཕེན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་།^༡ རྣམ་ཤེས་ལ་བག་
 ཆགས་བསྐྱོ་བའི་རྒྱུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། “རྣམ་པར་^༢ཞེས་ཏེ། རྣམ་ཤེས་
 ཀྱིས་ཀྱང་ལས་གཉིས་བྱེད་དེ། སེམས་ཅན་རྣམས་ཡང་སྲིད་ཕྱི་མ་འབྲུག་པའི་ལས་
 ཀྱི་བག་ཆགས་འཛིན་པ་དང་། མིང་ག་ཟུགས་ཀྱིས་རྒྱུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ནི། མིང་དང་ཞེས་ཏེ། མིང་ག་ཟུགས་ཀྱིས་ལས་གཉིས་བྱེད་དེ། སེམས་
 ཅན་རྣམས་སྐྱེ་སྲིད་དུ་ཉིང་མཆོམས་སྦྱར་བའི་སྐོན་ནས་ལུས་ལེན་དུ་འཇུག་པ་
 དང་། རིགས་འདྲ་སྐྱེ་མཆེད་དུག་འཕེན་པའི་རྒྱུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ལྷ་པ་ནི། སྐྱེ་མཆེད་
 དུག་ཅེས་^༣ཏེ། སྐྱེ་མཆེད་དུག་གིས་ལས་གཉིས་བྱེད་དེ། སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་
 རྫོགས་པར་ལེན་དུ་འཇུག་པ་དང་རེག་པའི་རྒྱུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དུག་པ་ནི། རེག་པ་
 ཞེས་ཏེ། རེག་པ་ལས་གཉིས་བྱེད་དེ། སེམས་ཅན་རྣམས་ལུས་ཡིད་དུ་འོང་བ་
 སོགས་ལ་འོངས་སྦྱོད་དུ་འཇུག་པ་དང་། ཆོར་བ་གསུམ་གྱིས་རྒྱུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར།
 བདུན་པ་ནི། ཆོར་བ་ཞེས་ཏེ། ཆོར་བས་ལས་གཉིས་བྱེད་དེ། ལས་ཀྱི་རྣམ་སྲིད་སྐྱེ་
 བའི་འོངས་སྦྱོད་ལ་སེམས་ཅན་རྣམས་འཇུག་པ་དང་། སྲིད་པ་གསུམ་འཕེལ་བའི་
 རྒྱུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

༡ <<ཞོལ>><<སྐྱེ>> -

༢ <<ཞོལ>> -

༣ <<ཞོལ>><<སྐྱེ>> པ་ཞེས།

བརྒྱད་པ་ནི། "སྲིད་^༡པ་ཞེས་ཏེ། སྲིད་པས་ལས་གཉིས་བྱེད་དེ། སེམས་ཅན་གྱི་སྐྱེ་བ་འབྲུག་པར་བྱེད་པ་དང་། སྲིད་པ་རྒྱས་པ་མ་སྦྱ་ཅན་དུ་སོང་བ་ལེན་པའི་རྒྱུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དགུ་པ་ནི། ལེན་པ་ཞེས་ཏེ། ལེན་པས་ལས་གཉིས་བྱེད་དེ། སེམས་ཅན་ཡང་སྲིད་ཕྱི་མ་ལེན་དུ་འཇུག་པ་དང་། སྲིད་ཕྱི་མ་སྦྱ་ཅན་དུ་བྱས་པའི་སྐྱོན་སྲིད་པའི་རྒྱུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། བརྒྱུ་པ་ནི། སྲིད་པ་ཞེས་ཏེ། སྲིད་པས་ལས་གཉིས་བྱེད་དེ། སེམས་ཅན་རྣམས་དེ་མ་ཐག་ཡང་སྲིད་ཕྱི་མ་ལ་ཕྱོགས་པར་བྱེད་པ་དང་། སྐྱེ་སྲིད་དུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བའི་"ཕྱིར་^༢སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

བརྒྱུ་གཅིག་པ་ནི། སྐྱེ་བ་ཞེས་ཏེ། སྐྱེ་བས་ལས་གཉིས་བྱེད་དེ། འོངས་སྦྱོར་པ་སོ་དང་སྦྱད་བྱའི་ཡན་ལག་བཞིའི་རིམས་ཀྱིས་འཁོར་བར་འཇུག་པ་དང་། ག་ཤིའི་རྒྱུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། བརྒྱུ་གཉིས་པ་ནི། ག་ཤི་ཞེས་ཏེ། ག་ཤི་ཆོས་ཅན། སེམས་ཅན་དང་ཆོས་ལ་ལས་སོ་སོར་བྱེད་དེ། སེམས་ཅན་ཡང་དང་ཡང་། རྣ་ཆོད་འཇུག་པ་དང་། དེའི་སློག་འཇུག་པར་"བྱེད་^༣པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་བྱི་བ་ནི། ཡན་ལག་ཅེས་སོ། །ལན་ནི། མ་རིག་པ་ཞེས་ཏེ། ཡན་ལག་བརྒྱུ་གཉིས་སོ་གསུམ་དུ་འདུས་ཏེ། མ་རིག་པ་སོགས་གསུམ་ཡང་སྲིད་འཕེན་པ་དང་། འབྲུག་པར་བྱེད་པའི་ཉོན་མོངས་ཡིན་པས་"ཉོན་མོངས་"ཉོན་མོངས་པའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། འདུ་བྱེད་སོགས་གསུམ་ལས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་། ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་བསྐྱོ་བའི་གཞི་ཡིན་པ་

༡ <<ཞེས་>> རེག
 ༢ <<སྐྱེ་>> -
 ༣ <<ཞེས་>> སྐྱེད།
 ༤ <<ཞེས་>> -

དང་། ལས་རྒྱས་པ་མཐུ་ཅན་དུ་སོང་བའི་ཆ་ཡིན་པའི་སློན་ནས་ལས་ཀྱི་ཀྱན་ནས་ཉོན་
མོངས་པ་དང་། ལྷག་མ་རྣམས་ལས་ཉོན་གྱིས་འཕངས་པ་དང་བྱུང་བའི་རྣམ་སྤྲིན་གྱི་
ངོ་བོ་ཡིན་པའི་སློན་ནས་ཆེད་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་འདུས་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་སྐྱོད་ལ་བྲི་བ་ནི། རོན་གྱིས་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། བྱེད་པ་པོ་མེད་
ཅེས་ཏེ། སྐྱའི་དོན་ལ་བརྩུ་གཅིག་ཏུ་བྱས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། མི་རྟག་པ་
དང་། སྤྱག་བསྐལ་བ་དང་། སྟོང་པ་དང་། བདག་མེད་པའི་དོན་བཞི་བསྟན་པར་འདོད་
པས་བརྩུ་གཅིས་ཏུ་བྱེ་བའི་བྱིར། དེ་ཡང་དང་པོས་སྟོང་པའི་དོན་དང་། གསུམ་པས་
བདག་མེད་པའི་དོན་དང་། ཐ་མ་གསུམ་གྱིས་སྤྱག་བསྐལ་བའི་དོན་དང་། ལྷག་མ་
དུག་གིས་མི་རྟག་པའི་དོན་སྟོན་ཏོ། །

སྤྱག་བསྐལ་གྱི་འདུ་བྱེད་ཆོས་ཅན། སྟོང་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་ཏེ། བྱེད་པ་པོ་དོན་
གཞན་གྱི་བདག་གིས་སྟོང་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་བྱིར། མི་རྟག་སྟེ། མ་དེག་པའི་རྒྱ་
ལས་བྱུང་བའི་བྱིར། བདག་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། བྱེད་པ་པོ་དོན་གཞན་དང་། རང་གི་ངོ་བོར་
བྱུང་པའི་བདག་གིས་དབེན་པའི་བྱིར། མི་རྟག་སྟེ། རྒྱེན་གཞན་གྱི་དབང་ལས་བྱུང་བའི་
བྱིར་དང་། གློ་སྟོན་དུ་བཏང་བའི་གཡོ་བ་མེད་པའི་རྒྱེན་ལས་བྱུང་བའི་བྱིར་དང་། དུས་
གཉིས་པར་མི་སྟོད་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར་དང་། སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ཞིང་འཛིག་པའི་
བྱིར་དང་། རང་གི་རིགས་འབྲས་ལས་ཕྱི་མ་སྐད་ཅིག་དུ་མར་འབྱུང་བའི་བྱིར་
རོ། །སྤྱག་བསྐལ་བ་ཡིན་ཏེ། ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་རྒྱ་ལས་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་
འབྱུང་བའི་བྱིར་དང་། ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་སྒྲ་ཆོག་ལས་བྱུང་བའི་བྱིར་དང་། ལས་

ཉོན་སོ་སོར་ངེས་པའི་དབང་གིས་མི་འདྲ་བ་དུ་མར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་^༡།

བཞི་བརྟོགས་པར་དཀའ་བ་ལ་ངེ་བ་ནི། ཟབ་བས་ཅི་ལྟ་བུ་ཞེན་ཞེས་སོ། །ལན་
ལ། ཟབ་བ་ལྲས་མདོར་བསྟན་པ་དང་། མི་འགལ་ཡང་འགལ་བ་ལྟར་སྤང་བ་ལྲས་
རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱས་ཞེས་སོ། །སྤང་བཤད་པའི་དོན་བཅུ་གཅིག་
གི་སྟོན་ས་རྟོགས་པར་དཀའ་བས་ཟབ་བ་ཞེས་བྱའོ། །འདུ་བྱེད་རྣམས་ཆོས་
ཅན། རྒྱས་ཟབ་བ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་མེད་དང་སྟོ་སྟོན་དུ་གཏོང་བའི་བྱེད་པ་པོ་མེད་ཀྱང་སྟོ་
བུར་དུ་བྱུང་བའི་ཕྱིར། མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་ཟབ་བ་ཡིན་ཏེ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱང་
དེ་ཡོད་པ་ལྟར་སྤང་བའི་རྟོན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྟེ་བས་ཟབ་བ་ཡིན་ཏེ། རྟེན་
གཞན་ལ་རག་^༢སྟེ་^༣མ་འདྲེས་པར་བྱུང་ཡང་རྟེན་དེ་དག་གིས་སྟོ་སྟོན་དུ་བཏང་ནས་
བྱས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། གནས་པས་ཟབ་བ་ཡིན་ཏེ། སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་འཛིག་ཀྱང་
དུས་རིང་པོར་གནས་པ་ལྟར་སྤང་བའི་ཕྱིར། འབྱུང་བས་ཟབ་བ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་ལས་
འབྱུང་ཡང་བདག་གཞན་ལ་སོགས་པ་འབྱུང་ཚུལ་བཞིའི་སྟོན་ས་བརྟོགས་ན་རྟོགས་
"བ་" ^༤དཀའ་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཡང་ཞེས་ཏེ། འདུ་བྱེད་ཆོས་ཅན། གནས་པས་ཟབ་བ་ཡིན་ཏེ། སྐད་
ཅིག་རེ་རེ་ཞིང་འཛིག་ཀྱང་གནས་པར་དམིགས་པའི་ཕྱིར། སྟེ་བས་ཟབ་བ་ཡིན་
ཏེ། གཡོ་བ་མེད་པའི་རྟེན་ལས་བྱུང་བ་ཡང་ཡིན་ལ། རྟེན་གཞན་གྱི་རྣམས་པ་སོ་སོར་
ངེས་པ་ལ་ཡང་ལྟོས་པའི་ཕྱིར། མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་ཟབ་བ་ཡིན་ཏེ། གང་ཟག་གི་བདག་

༡ <<ཞོལ་>> + དང་། <<རྒྱ>> + རོ།

༢ <<བྱ>> ལས་ཏེ། <<རྒྱ>> ལས་སྟེ།

༣ <<རྒྱ>> པར།

མེད་པ་ཡང་ཡིན་ལ། དབང་བསྐྱར་བའི་སེམས་ཀྱང་ཉེ་བར་དམིགས་པའི་ཕྱིར། "རྒྱས་
'ཟབ་པ་ཡིན་ཏེ། བྱེད་པ་པོ་དོན་གཞན་མེད་པ་ཡང་ཡིན་ལ། ལས་འབྲས་རྒྱུ་མི་ཟ་བར་
ཡང་དམིགས་པའི་ཕྱིར། འབྱུང་བས་ཟབ་པ་ཡིན་ཏེ། མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་དང་། རང་གི་
བྱེད་པ་དང་གཞན་གྱི་བྱེད་པ་དོན་གཞན་ལ་སྟོས་མེད་དུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

ལྷ་པ་ལ་རྩི་བ་ནི། རབ་ཏུ་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། རྣམ་པར་ཞེས་ཏེ། ཀུན་ནས་ཉོན་
མོངས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དབྱེ་བ་དང་། རྣམ་བྱང་གི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དབྱེ་བའོ། །དང་
པོ་ལ་འབྲས་བུ་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་དབྱེ་བ་དང་། རྒྱ་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་དབྱེ་
བའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི་ཡོད་དེ། མིག་དང་གཟུགས་ལ་བརྟེན་ནས་རྣམ་ཤེས་འབྱུང་བ་
སོགས་དང་། འཆི་འཕོ་དང་སྐྱེ་བའི་དབྱེ་བ་བརྟེན་པ་དང་། རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་ནང་གི་
རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཉིས། བརྟེན་པ་དང་རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་ཕྱིའི་རྟེན་འབྲེལ་
གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཡོད་དེ། སྐྱེས་ཟིན་
གནས་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་དང་། མ་སྐྱེས་པ་སྐྱེ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱའི་དབང་དུ་བྱས་པ་
གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་རྣམ་བྱང་གི་རྟེན་འབྲེལ་ལ་ཡང་གཉིས་ཡོད་དེ། རྟེན་
དང་བརྟེན་པའི་སྒོ་ནས་ལམ་བསྐྱོམས་པས་རྩི་མ་དག་རིམས་ཀྱིས་དག་པར་བྱེད་པ་
དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བསམ་གཏན་དང་མངོན་ཤེས་སོགས་ཐོབ་པར་རྒྱས་པའི་
སྟོབས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ལ། དངོས་དང་། དོན་བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ནི།
ལུགས་དང་ཞེས་ཏེ། རྩི་བའོ། །ལན་ནི། ཀུན་ནས་ཞེས་ཏེ། མ་རིག་པ་དང་འདུ་བྱེད་

ལ་སོགས་པ་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་སྤྱིད་དུ་ཉིང་མཆམས་སྒྲོར་བའི་
 སྐྱེ་བ་སྤྱག་བསྐལ་བདེན་པའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ལ། སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ལས་བྱང་བའི་ཤ་གི་ལ་
 སོགས་པ་འཁོར་བ་སྐྱེ་དང་བྱེ་བྲག་གི་ཉེས་དམིགས་བསམས་པས་འཁོར་བར་
 གནས་པ་མེད་དོར་དུ་རྒྱད་པ་ལྟ་བུའི་འདུ་ཤེས་སྐྱེད་པར་བྱ་ལ། དེ་ནས་སྤྱག་བསྐལ་
 གྱི་ཕྱང་བོ་འདི་རང་གི་རོ་བོ་ཆེར་མ་འདོན་པའི་རྒྱལ་གྱིས་སྒྲོང་མི་རྒྱས་ཤིང་། རྒྱ་
 སྤངས་པའི་སྒྲོན་སྤང་དགོས་པས་རྒྱའི་མཐར་ཐུག་པ་མ་རིག་པའི་བར་དུ་ལུགས་
 ལས་ལྟོག་པའི་རྒྱལ་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་ལ། མ་རིག་པ་སྒྲོང་རྒྱས་མི་རྒྱས་བརྟགས་
 པ་ན། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པར་རྟོགས་ནས། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་དང་
 འཇིག་ལྟ་སྒྲོང་རྒྱས་སུ་ཁོང་དུ་རྒྱད་པར་འགྱུར་ལ། ཀུན་འབྱུང་སྒྲོང་རྒྱས་སུ་རྟོགས་
 པ་ན། སྤྱག་བསྐལ་འགགས་པའི་འགོག་པ་མཛོན་དུ་བྱ་རྒྱས་སུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་
 རོ། །དེ་མཛོན་དུ་བྱེད་པ་ཡང་ལམ་གྱི་བདེན་པ་ཡུན་རིང་དུ་གོམས་པར་བྱས་པ་ལ་
 ལྟོས་པར་ཤེས་པས། དེས་ན་འཁོར་བར་འཇུག་པའི་སྤྱོགས་ཀྱི་རྒྱ་འབྲས་གཉིས་ལ་
 བརྟགས་པས་སྤྱག་བསྐལ་དང་འབྲལ་འདོད་དང་། ཀུན་འབྱུང་ལ་སྒྲོང་འདོད་སྐྱེ་
 ཤིང་། འཁོར་བ་ལས་ལྟོག་པའི་སྤྱོགས་ཀྱི་ལུགས་མ་ཐུན་མི་མ་ཐུན་གཉིས་ལ་
 བརྟགས་པས་འགོག་པ་མཛོན་དུ་བྱ་བ་དང་། ལམ་བརྟན་བྱར་རྟོགས་པས། འཕགས་
 པའི་བདེན་བཞི་ཁོང་དུ་རྒྱད་ནས་ཐར་པ་ཐོབ་པའི་ཐབས་དམ་པའོ། །རྒྱས་པར་པ་
 རོལ་དུ་བྱིན་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ཆེ་རྒྱང་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། རྟན་
 ཅིང་ཞེས་ཏེ། གོ་བར་ཟད་དོ། །

༡ <<ཞོལ>><<སྐྱེ>> བའི།

བདུན་པ་རྒྱུ་སོགས་སྡེ་ཆོན་བདུན་པ་ལ་བརྒྱད། རྒྱུ་བཤད་པ་དང་། "ཉེན་^༡མཚུངས་དེ་མཚུངས་དང་། ཟེན་པ་དང་། དབང་པོ། སྤྱག་བསྐྱེད་གསུམ་དང་། རྣམ་སྤྲིན་དང་བཅས་པ་དང་། ཟས་དང་། གོང་མ་དང་བཅས་པ་དང་གོང་ན་མེད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། གྲི་བ་ནི། གྲི་ལྟར་ན་ཞེས་སོ། །ལན་ལ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱུ་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱ་དང་ཞེས་ཏེ། རྒྱུ་ཆོས་ཅན། དུ་མ་ཡོད་དེ། བསྐྱེད་ན་ཉེར་ལེན་དང་ལྟན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་གཉིས་དང་། རྒྱའི་རྒྱུ་སོགས་བཞི་དང་། རྒྱུ་པར་ན་ཤེས་པའི་དམིགས་པ་བྱས་པའི་སྒྲོ་ནས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དངོས་"བརྟགས་^༢ཅི་རིགས་པའི་སྒྲོ་ནས་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་ཆོས་ཅན་དུ་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྤང་པོ་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་བཞི། རྒྱའི་རྒྱུ་དང་། དེ་མ་ཐག་པའི་རྒྱུ་དང་། དམིགས་པའི་རྒྱུ་དང་། བདག་པའི་རྒྱུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གྲི་བ་ནི། རྒྱ་རྒྱུ་གང་ཞེན་ཞེས་སོ། །ལན་ལ། ཀྱན་གཞི་བཞག་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། མ་བཞག་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱའི་རྒྱུ་གཉིས་ཡོད་དེ། ཟག་བཅས་ཀྱི་རྒྱའི་རྒྱུ་ཀྱན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ས་བོན་གྱི་ཆས་བསྐྱེད་པ་དང་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱའི་རྒྱུ་དགོ་པའི་^༣བག་ཆགས་ཀྱན་གཞི་ལ་ཡོད་པའི་ཟག་པ་མེད་པའི་ས་བོན་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྤང་པ་ལ་རྣམ་སྤྲིན་གྱི་ཆ་ནི། ཆེ་རབས་སྤང་པ་ལ་བསྒྲོས་པའི་ས་

^༡ <<ཞེན་>><<སྤྱ་>> བཞེན།

^༢ <<སྤྱ་>><<སྤྱ་>> བདགས།

^༣ <<ཞེན་>> དག་པའི། <<སྤྱ་>> དག་པའི།

བོན་སྐྱེས་ཐོབ་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་^༡རྒྱུ་རྒྱུ་དང་། མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་ལས་བྱུང་བ་
གང་དུ་སྐྱེས་པའི་ཆོ། འབྲུག་ཤེས་ཀྱིས་བསྐྱོས་པའི་བག་ཆགས་ནི། སྒྲོར་བྱུང་གི་
ཆོས་ཀྱི་རྒྱུ་རྒྱུ་རོ། །

གཉིས་པ་ལ། དབྱེ་བ་དང་། སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཡང་ཞེས་
ཏེ། རྒྱུ་རྒྱུ་ལ་བྱུག་ཡོད་དེ། རོ་བོ་དང་དབྱེ་བའི་སྒྲོ་ནས། བྱེད་རྒྱ་དང་། ལྷན་ཅིག་
འབྱུང་བའི་རྒྱ་དང་། མཚུངས་ལྷན་གྱི་རྒྱ་དང་། སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་དང་། ཀྱར་འགྲོའི་རྒྱ་
དང་། རྣམ་སྒྲིན་གྱི་རྒྱ་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་བྱུག་ཡོད་པའི་དང་པོ་བྱེད་རྒྱ་
ལ་གཉིས། རོ་བོ་དང་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། རོ་བོ་ཉིད་ཅེས་ཏེ། ནེས་ལན་གཉིས་ཀྱིས་
ཤེས་པར་བྱའོ། །བྱེད་རྒྱ་སྒྲོན་པའི་ཆོ། རྒྱུ་རྒྱུ་རོ་བོ་ཉིད་ཅེས་སྐྱོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་
དེ། རྒྱ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱར་འདུས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་དེ་བཞི། རབ་ཏུ་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། འབྱུང་བའི་ཞེས་ཏེ། བྱེད་རྒྱ་
ལ་དབྱེ་ན། ཤེས་བྱ་ལ་བྱ་བ་བྱེད་ཚུལ་བདུན་ཡོད་དེ། རྒྱུ་གསུམ་ཆོགས་པ་ལ་རྣམ་
ཤེས་བསྐྱེད་པ་འབྱུང་བའི་བྱེད་རྒྱ་དང་། “སེམས་ཅན་^༢ རྣམས་ཀྱི་ཟས་བཞི་ལྟ་བུ་
གནས་པའི་དང་། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ས་ལྟ་བུ་བརྟེན་པའི་དང་། སྒྲོན་མེས་
གཟུགས་གསལ་བར་བྱེད་པ་དང་། མེས་ཤིང་འབྱུར་བར་བྱེད་པ་དང་། རྩོམ་བས་རྩ་
གཅོད་པར་བྱེད་པ་དང་། མགར་བས་གསེར་ལ་སོགས་པ་གཟུགས་གཞན་དུ་སྦྱར་
བར་བྱེད་པ་སྦྱར་བའི་བྱེད་རྒྱ་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཤེས་པ་ལ་བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཚུལ་གྱི་སྒྲོ་ནས་ལྟ་ཡོད་དེ། དུ་བའི་རྟགས་ལས་མེ་

༡ <<སྐྱེ>> -

༢ <<ཞོལ>> -

ཉོག་ས་པའི་རྗེས་དཔག་འབྱུང་བ་དང་། སྐྱབ་ངག་ཡན་ལག་ལྷའི་སྒོ་ནས་ཆོལ་བའི་
འདོད་ལུལ་གྱི་དོན་པ་རོལ་པའི་སྒོ་རྒྱ་གོ་བར་བྱེད་པ་སྟེ། སྤེལ་གཏན་ཆོག་གས་
དང་། བྱི་མ་སྐྱབ་ངག་གི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །ལམ་བདེན་གྱིས་སྤང་འདས་ཐོབ་པར་
བྱེད་པ་དང་། ཆཀ་པོ་རྣམས་གྱིས་བརྟུ་བྱས་པའི་མིང་དང་། དོན་གྱི་མཆན་མ་
དང་། དོན་དེ་ལ་མིང་དེ་བརྟུ་སྤྱོད་པ་མཐོང་བ་ལྟ་བུ་ཐ་སྟངས་ཀྱི་བྱེད་ཆུ་དང་། བཀྲེས་
པ་ནི་ཁ་ཟས་དོན་དུ་གཉེར་བའི་བྱེད་ཆུ་ལྟ་བུ་རྣམས་ཡོད་པའི་བྱིང་།

རིང་བ་དང་ཉེ་བའི་རྒྱུན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཉིས་ཡོད་དེ། ཆཱ་ཤིའི་རྒྱུན་མ་
རིག་པ་དང་། འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུན་མ་རིག་པ་ལྟ་བུ་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིང་།

ཆོས་དང་གང་ཟག་ལ་བྱ་བ་བྱེད་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་དེ། ཞིང་དང་ཚུ་ལུད་སོགས་
ལོ་ཉོག་འཛིན་པའི་བྱེད་ཆུ་དང་། རྒྱལ་པོ་ལེགས་པར་བསྟེན་པ་དེ་མཉེས་པའི་བྱེད་
ཆུ་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིང་། རྒྱུན་སོ་སོ་དང་ཆོག་གས་ནས་བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཚུལ་གཉིས་
ཡོད་དེ། འགོ་བ་ལྷའི་ལས་སོ་སོར་ངེས་པས་འགོ་བ་ལྷ་སོ་སོར་བསྐྱེད་པ་
དང་། དབང་ཤེས་བསྐྱེད་པ་ལ་རྒྱུན་གསུམ་ཆོག་གས་ནས་བྱ་བ་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་གཉིས་
ཡོད་པའི་བྱིང་། མི་མ་སྟན་པ་དང་མི་མ་སྟན་པ་དང་བྲལ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཉིས་
ཡོད་དེ། ལོ་ཉོག་ལ་སེར་བ་ལྟ་བུ་དང་། སེར་བ་སོགས་མེད་པར་ལོ་ཉོག་འཕེལ་བའི་
བྱེད་ཆུ་ལྟ་བུ་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིང་། གཉིས་པ་ནི། ཁྲོགས་གྱིས་ཞེས་ཏེ། དེས་ལན་
གཉིས་གྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །འབྱུང་བ་རྣམས་ནི། རང་དང་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་
འབྱུང་འབྱུར་གྱི་གཞུགས་དང་ཆོག་གས་པ་གཅིག་པའི་འབྱུང་བ་ནང་པན་ཚུན་གྱི་ལྷན་
ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་དེ་དག་རང་དང་ལྷན་ཅིག་པའི་ས་ལ་སོགས་པ་

ཐོགས་སུ་ཡོད་ན་འབྱུང་གི། མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། མཐུན་པར་ཞེས་ཏེ། སེམས་^༡་ཚན། རང་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཚོར་བ་དེའི་མཚུངས་ལྡན་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་ལྡན་མཚུངས་པའི་སྒོ་ནས་ཐོགས་བྱེད་པ་གང་ཞིག །གང་རུང་གཅིག་ཐོགས་སུ་མ་ཚང་ན་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། །བཞི་པ་ནི། “རྒྱས་པས་^༢་ཞེས་ཏེ། རིས་ལན་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །སྒོ་ན་དང་སོགས་དགེ་བ་དང་། ཆགས་སོགས་མི་དགེ་བ་”^༣ དང་། བཟོ་དང་སྒྲིད་ལམ་སོགས་ལུང་མ་བསྟན་ཏེ་དེ་དག་ནི་རང་གི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མའི་རྒྱས་པ་འཕམ་སྒྲལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། ཡང་དང་ཡང་དུ་གོ་མས་པར་བྱས་པ་ལས་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་གོང་ནས་གོང་དུ་རྒྱས་པ་དང་། དེའི་འོག་ཏུ་མཆོག་ཏུ་རྒྱས་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

ལྔ་པ་ནི། བར་དུ་ཞེས་ཏེ། སྤྲུག་བསྐྱལ་དང་ཀུན་འབྱུང་མཐོང་སྤངས་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་ལྟ་བ་དང་། ཐེ་ཚོམ་དང་མ་རིག་པ་ཚོས་ཚན། བར་དུ་གཅོད་པའམ་ཀུན་འཁྱེད་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། ལྷ་དན་ལས་འདས་པའི་རྒྱུད་ཐག་བསྐྱང་བར་བྱེད་ཅིང་། རང་ས་ཀུན་ཏུ་འཁྱོ་བའི་སྒོ་ནས་ཕྱིས་འབྱུང་སྤང་བྱ་རིས་ལྟ་བུའི་རྒྱ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། སྤྲུག་པ་ནི། ཡོངས་སུ་ཞེས་ཏེ། མི་དགེ་བའི་ལས་དང་། ཐག་པ་དང་བཅས་པའི་དགེ་བའི་ལས་ཚོས་ཚན། རྣམ་སྤྲིན་གྱི་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། རན་འཁྱོད་དང་བདེ་འཁྱེད་རྣམ་སྤྲིན་གྱི་སྤང་སོ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་ལ་རྩི་བ་ནི། དེ་མ་ཐག་པས་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། རྒྱུན་

༡ <<ཞོལ>> + ཚན།

༢ <<ཞོལ>><<སྒྲུ>> -

༣ <<ཞོལ>><<སྒྲུ>> + དགེ་བ།

ཞེས་ཏེ། རིགས་འདྲ་བར་མ་ཆད་དུ་འབྱུང་བའི་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཁྱོད་
རང་གི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་དེའི་དེ་མ་ཐག་པའི་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་སྐྱེ་བའི་གོ་
འབྱེད་ཅིང་། དེ་ཆོས་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་བར་སྤྱོད་བའི་རོ་བོར་ལག་རྩེས་
འཛོག་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། དགེ་བའི་སེམས་སེམས་བྱུང་རྣམས་རང་
དང་རིགས་མ་ཐུན་པ་དང་། མི་མ་ཐུན་པ་མི་དགེ་བ་དང་། ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་
ཀྱི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་དུ་གྱུར་ལ། དེ་བཞིན་དུ་གཞན་གཉིས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱའོ། །

འདོད་པ་ན་སྤྱོད་པའི་སེམས་^༡ "ནི།" ཁམས་གསུམ་ན་སྤྱོད་པའི་སེམས་
དང་། ཐག་པ་མེད་པའི་སེམས་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་དུ་འབྱུང་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཞན་
རྣམས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱའོ། །རྒྱས་པར་ན། འདོད་པ་ན་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་
གསུམ་དང་། གཟུགས་གཟུགས་མེད་ན་མི་དགེ་བ་བོར་བ་གཉིས་གཉིས་
དང་། ཁམས་གསུམ་གྱི་དགེ་བ་ལ་སྐྱེས་ཐོབ་དང་སྤྱོད་བྱུང་གཉིས་དང་། ལུང་མ་
བསྟན་ལ་སྐྱབས་པ་དང་མ་སྐྱབས་པ་གཉིས་ལས་བྱི་མ་ལ། འདོད་པ་ན། གཞོ་གནས་
པ་དང་། "ཕྱོགས་^༢ ལམ་པ་དང་། སྤུལ་སེམས་དང་། རྣམ་སྤྱོད་སྐྱེས་སོ། །གཟུགས་
ན་གཞོ་མ་གཏོགས་པ་གསུམ། གཟུགས་མེད་ན་རྣམ་སྤྱོད་སྐྱེས་གཅིག་ལ། ཐག་མེད་
ལ་སྐྱོབ་པ་དང་མི་སྐྱོབ་པ་གཉིས་ཏེ། དེ་རྣམས་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་དུ་གྱུར་ཚུལ་རྒྱས་པར་
གཞན་དུ་བཤད་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་དམིགས་པའི་རྒྱུ་ལ་བྱི་བ་ནི། དམིགས་པས་ཞེས་སོ། །ལན་ནི།
ཡུལ་ཞེས་ཏེ། དམིགས་པ་ལ་བརྟུག་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། དབང་ཤེས་དང་ཡིད་ཤེས་ལྟ་

^༡ <<སྐྱེ>> དང་།

^༢ <<ཞེལ>><<ཐོ>><<སྐྱེ>> རྒྱུད།

བྱ་ཡུལ་སོ་སོར་ངེས་པ་དང་ཡུལ་ཐམས་ཅད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཉིས། བརྟེན་པ་འབྲིས་པ་དང་འབྲིས་པའི་ཤེས་པའི་དམིགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡུལ་ལ་བཟུང་བར་འཛིན་པ་མེད་པའི་དམིགས་པ་དང་བཟུང་བར་འཛིན་པའི་དམིགས་པ་གཉིས་དང་། ཞེན་ཡུལ་ལ་མ་འཁྱལ་བ་དང་འཁྱལ་བའི་དམིགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཉིས་དང་། མཛོན་གྱུར་དང་སྒྲོག་གྱུར་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཉིས་དང་། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་དམིགས་པ་དང་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་དམིགས་པའི་དམིགས་ཚུལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཉིས་དང་། ཤེས་སྒྲིབ་ཟད་པར་མ་སྤངས་པ་དང་སྤངས་པའི་སྒྲོལ་ནས་ཡུལ་མཐའ་དག་ལ་ཐོགས་མེད་དུ་འཇུག་མི་རུས་པ་དང་རུས་པའི་ཤེས་པའི་དམིགས་པ་གཉིས་རྣམས་ཡོད་པའི་བྱིར།

བཞི་པ་བདག་རྒྱུན་ལ་བྱི་བཞི། བདག་པོས་ཞེས་སོ། །ལན་ལ། བདག་རྒྱུན་ཉེར་ལྟ་ཡོད་དེ། བདག་རྒྱུན་ཙམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་གསུམ། དབང་པོ་ཉི་ཤུ་ཙམ་གཉིས་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡོད་པའི་བྱིར་དང་པོ་ནི། རྒྱུར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱིས་རྒྱ་དཀྱིལ་གྱི་ཉེན་བྱེད་པ་ཉེན་དང་བཟེན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་མོང་གི་ལས་ཀྱིས་སྟོང་གྱི་འཛིག་ཉེན་འཕེན་པ་དུས་མི་མཉམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། སེམས་ནི་སེམས་བྱུང་འཁོར་དུ་བྱས་པ་ལ་དབང་བྱེད་པ་དུས་མཉམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཉེར་གཉིས་^༡ཡོད་དེ། ཡུལ་གྲུབ་པ་ལ་དབང་བྱེད་པ་དབང་པོ་དུག་དང་། མངལ་ནས་སྐྱེ་བར་བྱེད་པ་པོ་མའི་དབང་པོ་གཉིས་དང་། རིགས་མ་སྐྱེ་བར་བྱེད་པ་པོ་མའི་དབང་པོ་གཉིས་དང་།

༡ <<ཞོལ་>> ལྟ།

གནས་པར་དབང་བྱེད་པ་སྟོག་གི་དབང་པོ་དང་། འབྲས་བུ་ལ་ལོངས་སྟོང་པ་ལ་
 དབང་བྱེད་པ་ཚོར་བའི་དབང་པོ་ལྔ་དང་། འཛིག་རྟེན་པའི་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་དབང་
 བྱེད་པ་དང་སོགས་དབང་པོ་ལྔ་དང་། འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་རྣམ་དག་ལ་དབང་
 བྱེད་པ་མི་ཤེས་པ་ཀུན་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་དབང་པོ་སོགས་གསུམ་རྣམས་ཡོད་
 པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལ་ངི་བ་ནི། རི་ལྟར་ན་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། རྣམ་པར་ཤེས་པ་
 ཞེས་ཏེ། མིག་ཤེས་ཡུན་རིང་དུ་བརྟེན་པའི་མིག་དབང་ཚོས་ཅན། རྟེན་མཚུངས་ཀྱི་
 དབང་པོ་ཡིན་ཏེ། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་གང་ཞིག །དབང་ཤེས་ཀྱི་བདག་རྒྱུན་
 བྱས་པའི་སྒྲོ་ནས་རང་གི་རིགས་འདྲ་དུ་མ་འབྱུང་བཞིན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། མིག་
 བརྩམས་པའི་དུས་ཀྱི་མིག་དབང་ཚོས་ཅན། དེ་མཚུངས་ཀྱི་དབང་པོ་ཡིན་ཏེ། རྟེན་
 མཚུངས་ཀྱི་དབང་པོ་དང་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པར་མཚུངས་ཀྱང་། དབང་ཤེས་
 ཀྱི་བདག་རྒྱུན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། རྟེན་མཚུངས་དེ་མཚུངས་ཀྱི་དབང་པོ་ལ་དུ་མ་
 ཡོད་དེ། གཟུགས་ཀྱི་སྤང་པོས་བསྐྱུས་པའི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལྔ་དང་། དབང་
 པོ་ལྔས་བསྐྱུས་པའི་ཁམས་ལྔ་དང་སྟེ་མཆེད་ལྔ་ཡོད་པའི་བྱིར། རྟེན་མཚུངས་དང་དེ་
 མཚུངས་ཚོས་ཅན་དུ་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་ཅེས་སོ། །

གསུམ་པ་ལ་ངི་བ་ནི། རི་ལྟར་ན་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། ཚོར་བ་ཞེས་ཏེ། དབང་པོ་
 རྟེན་བཅས་ཀྱི་གཟུགས་ནི་ཚོས་ཅན། སེམས་ཀྱིས་ཟིན་པ་"^༡ ཞེས་བྱ་སྟེ། བན་གནོད་
 བྱས་པ་ལས་ཚོར་བ་བདེ་སྤྱད་འབྱུང་བའི་དངོས་ཀྱི་རྟེན་གཟུགས་ཅན་དེ་ཡིན་པའི་
 བྱིར། "དེ་ལ་ཡང་དུ་མ་ཡོད་དེ། ^༢ གཟུགས་ཀྱི་སྤང་པོས་བསྐྱུས་པའི་དབང་པོ་

༡ <<ཞོལ་>><<བླ་>> + ཞེས་པ།

༢ <<ཞོལ་>> -

གཟུགས་ཅན་གནས་དང་བཅས་པ་དང་། དབང་པོ་ལྷ་ས་བསྐྱུས་པ་དང་ཁམས་དང་
སྐྱེ་མཆེད་གཟུགས་ཅན་ལྷ་ལྷ་དང་། དེ་དག་ཚོགས་པ་གཅིག་པའི་གཟུགས་ནི་རོ་
རེག་བྱ་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཚོར་བ་འབྱུང་བའི་རྟེན་ཚོས་ཅས་ཏུ་བསྟན་པ་ལ་
དགོས་པ་ཡོད་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་ཅེས་སོ། །

བཞི་པ་ལ་དེ་བཞི། རི་ལྟར་ན་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། ཡུལ་འཛིན་པར་ཞེས་
ཏེ། མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་བྱ་གཞི་ཅན། ཡུལ་འཛིན་པར་དབང་བྱེད་པ་
ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་དབང་གིས། ཁྱོད་ཀྱི་བདག་འབྲས་ཡུལ་འཛིན་པའི་སེམས་སེམས་
བྱང་རྣམས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། པོ་མའི་དབང་པོ་ནི། རིགས་་་་རྒྱད་^༡ ལ་དབང་བྱེད་པ་
ཡིན་ཏེ། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་གང་དེའི་དབང་གིས་རིགས་རྒྱད་རྒྱན་མི་འཆད་
པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ལྷག་མ་རྣམས་ནི་བདག་རྒྱུན་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དབང་
བསྐྱུར་བྱའི་ཚོས་ནི། གུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པ་དང་། རྣམ་བྱང་
གི་ཕྱོགས་སུ་མཐུན་པ་གཉིས་སུ་ངེས་ལ།

དང་པོ་བཅུ་བཞི་དང་ཕྱི་མ་ལ་བརྒྱད་དོ། །དང་པོ་ལ་ཡང་ཟ་བ་པོ་སེམས་ཅན་
ཀྱི་དངོས་པོ་ཐ་སྙད་འདུག་པ་ལ་དབང་བྱེད་པ་མིག་སོགས་དབང་པོ་བྱ་གཞི། ཉན་
གི་སྐྱེ་མཆེད་བྱ་གཞི་ལ་སེམས་ཅན་ཀྱི་ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་ཕྱིར། སེམས་ཅན་མ་སྐྱེས་
པ་སྐྱེས་པ་ལ་དབང་བྱེད་པ་པོ་མའི་དབང་པོ་གཉིས་ཏེ། དེའི་དབང་གིས་མངལ་ཏུ་བྱ་
སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། སེམས་ཅན་རིགས་མཐུན་གནས་པ་ལ་དབང་བྱེད་པའི་དོན་གྱིས་
སོག་གི་དབང་པོ་བཞག་སྟེ། དེ་ཡོད་པ་དང་། གསར་ཏུ་མེད་པ་ལས་འཛོལ་བ་དང་། ཤི་

༡ <<ཞོལ་>> རྒྱ།

བའི་ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་ཕྱིར། བཟའ་བྱ་ཡུལ་ལ་མོངས་སྒྲིབ་པ་ལ་དབང་བྱེད་པའི་
དོན་གྱིས་ཆོར་བའི་དབང་པོ་ལྷ་རྣམ་པར་བཞག་གོ། མངོན་མཐོའི་ཐབས་
དང་། འཛིག་ཉེན་པའི་རྣམ་བྱང་ལ་དབང་བྱེད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དད་སོགས་ལྷ་
བཞག་ལ། རྣམ་བྱང་གི་ངོ་བོ་ལ་དབང་བྱེད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཐ་མ་གསུམ་
བཞག་གོ། དབང་པོ་དེ་ལ་ཆོས་གསུམ་གྱིས་བསྐྱུས་པ་དུ་མ་ཡོད་དེ། ཆོར་བ་དང་
རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོས་བསྐྱུས་པ་དང་། གཟུགས་ཕུང་གི་ཕྱོགས་གཅིག་དབང་པོ་
གཟུགས་ཅན་བདུན་དང་། འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕུང་པོའི་ཕྱོགས་གཅིག་སྟོག་དང་དད་
སོགས་ལྷ་དང་། དབང་པོ་ལྷ་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་བདུན་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་
ཁམས་བརྒྱ་གཉིས་དང་། ཉང་གི་སྒྲེ་མཆེད་དུག་དང་། ཆོས་ཁམས་དང་། སྒྲེ་མཆེད་
ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་སྟོག་དབང་དང་ཆོར་བ་བདེ་བ་སོགས་དང་དད་སོགས་ལྷ་རྣམས་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། དབང་པོ་ཆོས་ཙམ་དུ་བསྐྱན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གང་ཟག་གི་
བདག་ཅེས་སོ། །

ལྷ་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་སྐྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་སྐྱག་བསྐྱེད་བཤད་པ་ལ་བྱི་བ་ནི། ཇི་
ལྟར་ན་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། སྐྱག་བསྐྱེད་ཞེས་ཏེ། སྐྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་སྐྱག་བསྐྱེད་ལ་དུ་མ་
ཡོད་དེ། ཆོར་བ་སྐྱག་བསྐྱེད་དང་། དེ་སྤྱིང་གྱུར་གྱི་ཆོས་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་དང་སྤང་
པའི་དབང་པོ་སོགས་དང་། དེ་དག་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
ཕྱོགས་གཅིག་ཆོར་བ་སྐྱག་བསྐྱེད་གནས་དང་བཅས་པའོ། །སྐྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་སྐྱག་
བསྐྱེད་ཆོས་ཙམ་དུ་བསྐྱན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་ཅེས་
སོ། །གཉིས་པ་ལ་འགྱུར་བའི་སྐྱག་བསྐྱེད་ལ་བྱི་བ་ནི། ཇི་ལྟར་ན་ཞེས་སོ། །ལན་ནི།

བདེ་བའི་ཞེས་ཏེ། འགྱུར་བའི་སྤྱག་བསྐྱེད་དུ་མ་ཡོད་དེ། འགྱུར་ན་སྤྱག་བསྐྱེད་སྤྱི་
བའི་ཚོར་བ་བདེ་བ་དང་། དབང་པོ་དང་། དོན་དང་། དེ་དག་ལ་རྗེས་སུ་ཆགས་པའི་
ཉོན་མོངས་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱོད་གས་
གཅིག་ཚོར་བ་བདེ་བ་གནས་དང་བཅས་པའོ། །འགྱུར་བའི་སྤྱག་བསྐྱེད་ཚོས་ཅམ་
དུ་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་ཅེས་སོ། །

གསུམ་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་ལ་བྱི་བ་ནི། རི་ལྟར་ན་ཞེས་སོ། །ལན་ནི།
སྤྱག་བསྐྱེད་ཞེས་ཏེ། འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་དུ་མ་ཡོད་དེ། ཚོར་བ་བཏང་སྟོམས་
རྟེན་དང་བཅས་པ་སྟེ། གཙོ་བོ་ཀུན་གཞི་འཁོར་ཀྱི་ཚོར་བ་བཏང་སྟོམས་དང་། ཚོར་
བ་བཏང་སྟོམས་སྤོང་གྲུར་ཀྱི་ཚོས་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཚོགས་བདུན་འཁོར་བཅས་
དང་། སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་དང་། འགྱུར་བའི་སྤྱག་བསྐྱེད་གཉིས་ཀྱི་གནས་
ངན་ལེན་འཛིན་པའི་ཚོས་དང་། དེ་གཉིས་ཀ་ལས་མ་ཐར་བ་མི་རྟག་པས་དབང་དུ་
གྲུར་པ་བྱུང་བ་ཚོར་བ་བཏང་སྟོམས་སྤྱི་བ་དང་བདེ་བ་གནས་པའི་ངང་གཅིག་ལ་
བརྟེན་པ་མ་ཡིན་པར། དེས་འགའ་བདེ་བའི་སྐབས་ལ་བརྟེན། དེས་འགའ་སྤྱག་
བསྐྱེད་ཀྱི་སྐབས་ལ་བརྟེན་པའི་ཚོས་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། སྤང་སོ་
དང་། ཁམས་ཐ་མ་གསུམ་དང་། སྤྱི་མཆེད་ཐ་མ་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པ་ཟག་མེད་
པོར་བ་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་ཚོས་ཅམ་དུ་བསྟན་པ་ལ་
དགོས་པ་ཡོད་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་ཅེས་སོ། །

དུག་པ་རྣམས་སྟོན་དང་བཅས་པ་བྱི་བ་ནི། རི་ལྟར་ན་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། མི་དགེ་བ་
དང་ཞེས་ཏེ། མི་དགེ་བ་དང་སོ་སོ་སྤྱི་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་དགེ་བ་ཟག་བཅས་ཀྱི་ལས་ཚོས་

ཅན། རྣམ་སྤྲིན་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། ཡང་སྤྱིད་བྱི་མའི་རྣམ་སྤྲིན་གྱི་ཕུང་པོ་འཕེན་གྱིང་
ཡིན་པའི་བྱིར། རྣམ་སྤྲིན་དང་བཅས་པ་དུ་མ་ཡོད་དེ། ཕུང་པོ་དང་། རྣམ་ཤེས་གྱི་
ཁམས་བདུན་དང་། གཟུགས་སྤྱུ་ཚོས་གྱི་ཁམས་ཏེ། ཁམས་བཅུ་དང་། གཟུགས་སྤྱུ་
ཚོས་དང་ཡིད་གྱི་སྤྱེ་མཆེད་དེ། བཞིའི་ཕྱོགས་གཅིག་མི་དགེ་བ་དང་། དགེ་བ་ཟག་
བཅས་གྱིས་བསྐྱུས་པ་རྣམས་ཡོད་པའི་བྱིར། རྣམ་སྤྲིན་དང་བཅས་པ་ཚོས་ཅམ་དུ་
བསྐྱུན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཡང་སྤྱིད་བྱི་མའི་ཕུང་པོའི་བག་ཆགས་འཛོག་པའི་སྒོ་
ནས་གང་ཟག་གི་བདག་ཅེས་སོ། །རྣམ་སྤྲིན་གཙོ་བོ་དང་པལ་བ་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། རྣམ་
སྤྲིན་གཙོ་བོ་ནི། ཀུན་གཤིན་རྣམ་ཤེས་མཆོངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་ཡིན་ལ། སྤྱིན་གྱི་ལས་
གྱིས་འཕངས་པའི་མིག་སོགས་དབང་པོ་དང་ཚོར་བ་བདེ་སྤུག་སོགས། རྣམ་སྤྲིན་སྤྲ་མ་
དེ་ལས་བྱུང་བས་རྣམ་སྤྲིན་དུ་བཞག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

བདུན་པ་ཟས་ལ་བྲི་བ་ནི། ཇི་ལྟར་ན་ཞེས་སོ། །ལན་ལ། ཟས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དགོས་
པ་དང་བཅས་པ་དང་། ཟས་ཀྱི་བྱེད་ལས་སོ། །དང་པོ་ནི། འཇུ་བས་ཀྱང་ཞེས་
ཏེ། ཟས་ལ་བཞི་ཡོད་དེ། ལུས་ཀྱི་སྟོབས་གསོ་བ་འཇུ་བས་ཀྱང་འཇུ་བ་ལས་གྱུར་བ་
ཁམས་ཀྱི་ཟས་དང་། ཚོར་བ་བདེ་བ་དང་ཡིད་བདེ་གསོ་བ་ཡུལ་གྱིས་ཀྱང་ཡུལ་
ལས་གྱུར་བ་རེག་པའི་ཟས་དང་། འདོད་པའི་ཡུལ་ལ་རེག་པ་གསོ་བ་རེ་བས་^༡ ཀྱང་
རེ་བ་ལས་གྱུར་བ་སེམས་པའི་ཟས་དང་། དབང་པོ་བྲོད་དང་བཅས་པ་གནས་པར་
བྱེད་པའི་རྒྱ་ལེན་པས་ཀྱང་ལེན་པ་ལས་གྱུར་བ་རྣམས་པར་ཤེས་པའི་ཟས་བཞི་ཡོད་
པའི་བྱིར།

༡ <<ཞོལ>><<སྒྲ>> རེག་པས།

ཁམས་ཀྱི་ཟས་ནི། འི་རོ་རེག་བྱའི་སྤྱེ་མཆེད་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཡིན་
ལ། རེག་པའི་ཟས་ནི། དབང་པོའི་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་རྒྱས་པར་བྱེད་པའི་ཟག་བཅས་
ཀྱི་རེག་པའོ། །སེམས་པའི་ཟས་ནི། འདོད་པའི་དངོས་པོ་ལ་རེ་བ་དང་ལྡན་པའི་
སེམས་པའོ། །རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཟས་ནི། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཆོག་སྤྲུག་གྲག་གྲང་
ཡིན་ཏེ། ཁམས་བཅུ་གཅིག་ཅེས་འབྱུང་པའི་ཕྱིར་དང་། གཙོ་བོ་ནི་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་
པར་ཤེས་པའོ། །མདོར་བསྡུས་པ་ཙམ་འཆད་པར་འདོད་པས་དེ་ཙམ་ལས་མ་སྟོས་
སོ། །ཆོས་གསུམ་གྱིས་བསྡུས་པ་དུ་མ་ཡོད་དེ། གཟུགས་དང་འདུ་བྱེད་རྣམ་པར་
ཤེས་པའི་ཕྱང་པོ་གསུམ་དང་། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་བདུན་དང་། འི་རོ་རེག་བྱ་དང་
ཆོས་ཀྱི་ཁམས་བཅུ་གཅིག་དང་འི་རོ་རེག་བྱ་དང་ཡིད་དང་ཆོས་ཀྱི་སྤྱེ་མཆེད་ལྗེའི་
ཚྭ་གས་གཅིག་གིས་བསྡུས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གང་གིས་གནས་པར་བྱེད་པ་
དང་། གནས་པར་བྱ་བ་ཆོས་ཙམ་དུ་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གང་ཟག་གི་
བདག་ཅེས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཟས་ཀྱིས་བྱ་བ་དུ་མ་བྱེད་དེ། འཆིང་བ་མཐའ་དག་དང་ལྡན་པའི་
འདོད་པའི་སྤྱེ་བོ་ལྟ་བུ་མ་དག་པའི་ལུས་གནས་པར་བྱེད་པ་དང་། འཆིང་བ་ཅི་
རེགས་དང་བྲལ་ཞིང་ཟད་པར་མ་སྤངས་པ་སྟོབ་པ་དང་གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་
ན་སྟོད་པ་རྣམས་ཀྱི་ལྟ་བུ་དག་པ་དང་མ་དག་པའི་ལུས་གནས་པར་བྱེད་པ་
དང་། དབྱ་བཙོམ་པའི་ལུས་ལྟ་བུ་དག་པའི་ལུས་གནས་པར་བྱེད་པ་དང་། སངས་
རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མཐུ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱེ་མཆེད་ཟས་ཀྱིས་

གནས་པར་བྱེད་པ་ལྟར་སྤང་བ་གནས་པར་ཀུན་ཏུ་སྟོན་པར་ཡང་བྱེད་པའི་བྱིར།

བརྒྱད་པ་ལ་གཉིས་ཀྱི་གོང་མ་དང་བཅས་པ་ལ་ངི་བ་ནི། ཇི་ལྟར་ན་ཞེས་སོ། །ལན་
ནི། འདུས་བྱས་ཞེས་ཏེ། འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ཆོས་ཅན། གོང་
མ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། ཁྱིད་ལས་གོང་དུ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཆོས་ཡོད་པའི་བྱིར། དུ་མ་
དབྱེར་བྱུང་སྟེ། ཆོས་ཁམས་དང་སྟེ་མཆེད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། བྱང་
འདས་མ་གཏོགས་ཐམས་ཅད་ཡིན་པའི་བྱིར།"^༡ གོང་མ་དང་བཅས་པ་ཆོས་ཅམ་དུ་
བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་ཅས་སོ། །

གཉིས་པ་གོང་ན་མེད་པ་ལ་ངི་བ་ནི། ཇི་ལྟར་ན་ཞེས་སོ། །^༢ལན་ནི། འདུས་མ་
བྱས་ཞེས་ཏེ། དེ་བཞིན་ཉིད་དང་མི་གནས་པའི་བྱང་འདས་གོང་ན་མེད་པ་ཞེས་བྱ་
སྟེ། ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་པ་རང་བཞིན་གྱི་རྣམ་བྱང་ཡིན་པ་དང་། མྱོ་
བྱར་གྱི་ངི་མ་དང་བྲལ་བའི་སྟོ་ནས་ཐོབ་བྱ་མཐར་ཐུག་པའི་འགོག་པ་ཡིན་པའི་
བྱིར། དེ་ལ་ཡང་དུ་མ་ཡོད་དེ། ཆོས་ཁམས་དང་ཆོས་ཀྱི་སྟེ་མཆེད་ཀྱིས་བསྟུས་པ་
ཡོད་པའི་བྱིར། གོང་ན་མེད་པ་ཆོས་ཅམ་དུ་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གང་ཟག་
གི་བདག་ཅས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། "དེ་^༣ལྟར་ན་ཞེས་ཏེ། རྣམ་པའི་རབ་དབྱེ་ལྟར་
བཞུགས་པ་དེ་ཅམ་དུ་ཟད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཚུལ་འདིས་མཆོན་ནས་རྟོག་བཅས་སྟོན་
ཅེས་སོགས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའི་ཚུལ་གཞན་ཡང་ཆད་མེད་པ་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་བསྟུས་པའི་དབྱེ་བ་ལ་གསུམ། རོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱིས་དབྱེ་བ་

༡ <<སྟེ>> + དེ་ཡང་དུ་མ་ཡོད་དེ། ཆོས་ཁམས་དང་ཆོས་ཀྱི་སྟེ་མཆེད་ཀྱིས་བསྟུས་པ་དུ་མ་ཡོད་པའི་བྱིར།

༢ <<ཞེས>><<བྱ>> -

༣ <<ཞེས>> ཇི།

དང་། ཚོས་དང་རྒྱུད་ཀྱི་སྒོ་ནས་བཞིར་དབྱེ་བ་དང་། རྒྱ་དང་གང་ཟག་གི་སྒོ་ནས་
བྱུག་ཏུ་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མཚམས་སྦྱར་ཏེ་བྲངས་ཀྱི་དབྱེ་བ་
དང་། གསལ་བའི་དབྱེ་བ་དང་། སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་བཤད་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཡང་
ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། ཀུན་ཏུ་ཞེས་ཏེ། ཤེས་བྱའི་ཚོས་རྣམས་གསུམ་དུ་འདུས་
ཏེ། ཀུན་བརྟགས་གཞན་དབང་ཡོངས་བྱུབ་གསུམ་གྱིས་བསྐྱུས་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་ཀུན་བརྟགས་ལ་བྲི་བ་ནི། དེ་ལ་ཞེས་ཏེ། ལན་
ནི། བྱང་པོ་དང་ཞེས་ཏེ། བྱང་ཁམས་སྦྱེ་མཆེད་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་སོགས་སུ་
བརྟགས་པ་ཚོས་ཅན། ཀུན་བརྟགས་ཡིན་ཏེ། རྩས་སུ་མེད་བཞིན་དུ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་
གི་རྟོག་པས་བརྟགས་པ་ཅན་དུ་ཟད་བའི་གཟུང་ལྷལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གང་ཟག་གི་
བདག་སོགས་ཀྱང་མེད་བཞིན་དུ་རྟོག་པས་བརྟགས་པ་བས་^༡མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་
ཡང་ཀུན་བརྟགས་ཞེས་བྱའོ། །

བྱང་སོགས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མི་ཤེས་བཞིན་དུ་ཆགས་པར་བྱེད་པས་སེམས་
ཅན་དང་། རིགས་མཐུན་གནས་པས་སྟོག་དང་། སྦྱེ་སོགས་ཚོས་བཞི་དང་ལྡན་པས་
སྦྱེ་བ་པོ་དང་། ལས་ཀྱིས་བལྟས་པར་བྱས་པས་གསོ་བ་པོ་དང་། སྦྱེ་གནས་རྣམས་
སུ་ཡང་དང་ཡང་དུ་གང་ཞིང་ཟད་པར་བྱེད་པས་གང་ཟག་དང་། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་
སྦྱེས་པས་^༢ཤེད་^༣ལས་སྦྱེས་དང་། ང་རྒྱལ་བསྟན་ནས་མཐོ་དམན་ཅན་དུ་འགྱུར་
བས་^༤ཤེད་^༥ཏུ་ཞེས་བརྟགས་བའོ། །དེ་དག་ཀྱང་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་རྟོག་པས་བྱང་པོའི་

༡ <<སྦྱུ་>> དག

༢ <<ཞེལ་>><<ལྷ་>> ཤེས་པ།

༣ <<ཞེལ་>><<ལྷ་>> ཤེས།

ཆོགས་པ་དང་རྒྱན་གང་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་པའི་རྩལ་ཡོད་དུ་བཏགས་པའི་ཞེན་ཡུལ་
ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པ་དང་། གཞུང་ཡུལ་ནི་ཆོད་མས་གྲུབ་པའི་ཀུན་བཏགས་སོ། །

གཉིས་པ་གཞན་དབང་ལ་ངི་བ་ནི། རྣམ་པར་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། བྱང་པོ་དང་
ཞེས་ཏེ། རྣམ་སྤྲིན་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་བྱང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཆོས་ཅན། གཞན་དབང་
ཡིན་ཏེ། རང་"རྒྱ"^༡ལས་ཉོན་ལས་སྐྱེས་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ཡོངས་གྲུབ་ལ་ངི་བ་ནི།
ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ཞེས་ཏེ། ལན་ནི། བྱང་པོ་དང་ཞེས་ཏེ། བྱང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་གང་ཟག་
གི་བདག་གིས་སྟོང་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ལ་མངོན་སུམ་དུ་
དམིགས་ཏེ་བསྐྱོམས་པས་ཉོན་སྤྲིབ་མཐའ་དག་ཟད་རྒྱས་པའི་འཕགས་པའི་མཉམ་
གཞག་གིས་རྟོགས་བྱ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་རྩལ་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་
པ་སོགས་ལ་ཡང་སྦྱར་བར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བྱངས་དང་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་དང་། སོ་སོའི་མཆོན་ཉིད་
བཤད་པ་དང་། དེ་དག་ལ་མཁས་པའི་པན་ཡོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཡང་ཞེས་ཏེ། ཆོས་
དང་རྒྱད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་བཞིར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། མཆོན་ཉིད་ཀྱི་རབ་དབྱེ་སོགས་བཞིར་
ཡོད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་ཞེས་ཏེ། བཞི་ག་ཡང་ངི་བ་དང་ལན་
གཉིས་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཆོས་གསུམ་སོ་སོའི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་དབྱེ་བ་
དང་རྩལ་ཡོད་བཏགས་ཡོད་སོགས་རྣམ་པའི་རབ་དབྱེ་རོ་བོ་དང་བྱང་པར་གཉིས་
ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཉིས། སེམས་ཅན་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང་། དེ་སྐད་
ཅིག་རེ་རེ་ཞིང་འབྱུང་བ་རོ་བོ་དང་བྱང་པར་གཉིས་ཀྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱད་ཀྱི་དབང་དུ་

བྱས་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འབྲེད་ཚུལ་བཞིར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ལ་བཞི་ཡོད་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རབ་དབྱེ་ཤེས་པའི་ཕན་ལོན་ནི།
མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཞེས་ཏེ། མཚན་ཉིད་ཀྱི་རབ་དབྱེ་ཤེས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་
དེ། གཅིག་ཕྱར་འཛིན་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པར་རྟོགས་ཅུས་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ནི། རྣམ་པས་ཞེས་ཏེ། རྣམ་པའི་རབ་དབྱེ་ལ་མཁས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་
དེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གང་ཟག་གི་བདག་རིལ་པོར་འདུ་ཤེས་པ་སྤོང་ཅུས་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་ནི། ལུས་^༡ཀྱིས་ཞེས་ཏེ། ལུས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་བ་མཁས་པ་ལ་དགོས་པ་
ཡོད་དེ། ལས་མ་བྱས་པ་དང་སྤང་བ་དང་། བྱས་པ་ཚུད་ཟ་བའི་འདུ་ཤེས་ཤེས་ནས་
སྤོང་ཅུས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། རྒྱུན་ཀྱིས་ཞེས་ཏེ། རྒྱུན་ཅིག་རེ་རེ་ཞིང་འབྱུང་བའི་
རྒྱུན་ཀྱིས་རབ་དབྱེ་ལ་མཁས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གང་ཟག་ཉག་ཅིང་བརྟན་པར་
འཛིན་པའི་འདུ་ཤེས་ཤེས་ནས་སྤོང་ཅུས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དབྱེ་བ་དང་། སོ་སའི་མཚན་ཉིད་དོ། །དང་པོ་ནི། ཡང་
ཞེས་ཏེ། ཆོས་གསུམ་ལ་དུ་མར་དབྱེར་ཡོད་དེ། རྒྱུ་དང་གང་ཟག་གི་དབང་དུ་བྱས་
ནས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་བལྟས་པས་རབ་དབྱེ་བ་སོགས་བྱུག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི།
ཕྱི་རོལ་ཏུ་ཞེས་ཏེ། བྱུག་ག་བྲི་བ་དང་ལན་གཉིས་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །རྒྱུའི་
སྒོ་ནས་གཉིས་ཡོད་དེ། འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་སྲེད་པ་འཕེལ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་
པ་ཕྱི་རོལ་ཏུ་བལྟས་པ་དང་། མཉམ་པར་བཞག་པའི་ས་པས་བསྐྱུས་པའི་སྒྲིམས་
འབྲུག་ལ་སྲེད་པ་འཕེལ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ནང་ལྟས་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་

༡ <<ཞོལ་>> ཀྱི།

ཕྱིར། བལ་ཆེར་སྒྲོས་པ་ནི། ཆོས་དབྱིངས་རྟོགས་པའི་རྒྱ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་ཐོས་
བསམ་གྱིས་བསྐྱུས་པ་གཙོད་པའོ། །གང་ཟག་གི་རྒྱད་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་བཞི་ཡོད་
དེ། ཐོག་མ་དང་ཐ་མའི་ས་མཚམས་ངེས་པར་མི་ཟེན་པ་སོ་སྐྱེའི་ཕུང་པོ་སོགས་
རྒྱན་རིང་བའི་དུས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང་། དུས་འདི་ཙམ་ན་མྱུང་འདས་ཐོབ་ཀྱིས་པར་ངེས་
པའི་སྒྲོ་བ་མི་སྒྲོ་བ་སྐྱེའི་དབང་དུ་བྱས་པ་དུས་ཡོངས་སུ་ཆད་པའི་རབ་དབྱེ་
དང་། ལྷག་མེད་དུ་འཇུག་ཁ་མའི་མི་སྒྲོ་བ་པའི་ཕུང་པོ་སོགས་དེའི་དུས་ཀྱི་རབ་ཏུ་
དབྱེ་བ་དང་། སངས་རྒྱས་དང་དབང་ཐོབ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་
ཐ་མལ་པའི་ཕུང་སོགས་སུ་མེད་ཀྱང་ཡོད་པ་ལྟར་སྟོན་པའི་རབ་དབྱེ་རྣམས་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། དེ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་ཆོས་སྤྲུལ་ཅུ་སོ་ལྔ་^༡ བར་བཤད་པ་ནི། ལམ་དང་
འབྲས་བུ་རྒྱད་ལ་སྐྱེས་པའི་གཞི་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཤབ་ནས། གཞི་ལ་མཁས་པར་
བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་ནོ། །

༼དེ་ཉིད་ངེས་པར་བྱ་བའི་རྣམ་པ་བཤད་པ༽

གཉིས་པ་དེ་ཉིད་ངེས་པར་བྱ་བའི་རྣམ་པ་ལ། བསྐྱུས་པ་ལ་མཁས་པར་བྱས་
ནས་ཞི་གནས་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་ལ་མཁས་པར་བྱ་བ་དང་། ཞི་གནས་ལ་བརྟེན་ནས་
ལྷག་མཐོང་སྒྲོམ་པའི་ཚུལ་ལ་མཁས་པར་བྱའོ། །དང་པོ་ལ་རྩི་བ་ནི། བསྐྱུས་པ་གང་
ཞེ་ན་ཞེས་སོ། །ལན་ལ་གསུམ། དབྱེ་བ་དང་། སོ་སའི་མཚན་ཉིད་དང་། བསྐྱུས་པ་
ལ་མཁས་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་པ་ཞེས་ཏེ། བསྐྱུས་ཚུལ་བཅུ་གཅིག་

དུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། མཚན་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་ནས་དོན་དམ་པས་བསྐྱུས་པའི་བར་
ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚེས་ཅན་པལ་ཆེ་བའི་བསྐྱུས་པ་དང་། ཚེས་ཉིད་ཁོ་ནས་
བསྐྱུས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། བསྐྱུས་པའི་རྒྱ་མཚན་གཙོ་བོར་བྱས་པ་དང་། ཚུལ་
རི་ལྟར་བསྐྱུས་པ་དང་། གང་གིས་བསྐྱུས་པའོ། །དང་པོ་ལ་བདུན། མཚན་ཉིད་ཀྱིས་
མཚན་གཞི་བསྐྱུས་པ་དང་། ས་བོན་གྱི་ཉེན་དུ་གྱུར་པས་བསྐྱུས་པར་བཏགས་པ་
དང་། མཚན་ཉིད་མཚུངས་པས་བསྐྱུས་པ་དང་། གནས་སྐབས་གཅིག་པས་བསྐྱུས་
པ་དང་། གངས་གྱི་ཐ་སྙད་ཐོབ་པ་ལ་བསྐྱུས་པར་བཏགས་པ་དང་། ཐོགས་གཅིག་
པས་བསྐྱུས་པ་དང་། དུས་གཅིག་པས་བསྐྱུས་པའོ། །

དང་པོ་ནི། མཚན་ཉིད་"གྱི་"ཞེས་ཏེ། དེས་ལན་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ་
ལ། ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱང་དེ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཚེས་གསུམ་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་
ཀྱིས་མཚན་གཞི་བསྐྱུས་པ་ཡིན་ཏེ། ཁ་དོག་སྟོན་པོ་གཟུགས་རུང་ཡིན་པ་སོགས་
ཡིན་ཚུལ་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཁམས་ཀྱིས་ཞེས་ཏེ། ཚེས་གསུམ་
ཀྱན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་ནི། ཁམས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་དེ་
རྣམས་ཀྱི་ས་བོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། རིགས་ཀྱིས་ཞེས་ཏེ། བསྐྱུས་བྱ་
མིག་ལ་སོགས་པ་ཚེས་གསུམ་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་ནི་རིགས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའོ་ཞེས་བྱ་
སྟེ། སྤངས་པའི་དོན་དབང་བཅན་པར་བྱས་པ་ན་ཕུང་སོས་བསྐྱུས་པ་དང་། ཉེར་སྟོན་
འཛིན་པ་དང་པ་སྐྱེ་བའི་སྟོ་བྱེད་པ་དབང་བཅན་པར་བྱས་ནས། ཁམས་དང་སྐྱེ་

མཆེད་ཀྱིས་བསྐྱས་པས་ཕན་ཚུན་རིགས་གཅིག་པ་རིགས་ཅན་གྱི་ནང་དུ་འདུས་
པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ནི། གནས་སྐབས་ཞེས་ཏེ། བདེ་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཆོས་
གསུམ། ཆོས་གསུམ་གྱིས་བསྐྱས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་མཆོན་གཞི་མི་འདྲ་བའི་གནས་
སྐབས་ཅན་དུ་ཟད་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་གཞན་གཉིས་ལ་ཡང་ཤེས་པར་
བྱའོ། །བདེ་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཕྱང་པོས་བསྐྱས་ཞེས་བྱའོ། །བདེ་བའི་གནས་
སྐབས་ཀྱིས་བསྐྱས་ཞེས་མི་བྱའོ། །ལྷ་པ་ནི། རྟོགས་ཞེས་ཏེ། གཟུགས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་
འཁོར་བཅས་དེ་ལས་གཞན་པའི་ཕྱང་པོ་རྟོགས་སུ་གྱུར་པ་ཆོར་བ་སོགས་ཀྱིས་
བསྐྱས་པ་ནི། རྟོགས་ཀྱིས་བསྐྱས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རྟོགས་ཀྱིས་རྟོགས་ཅན་བསྐྱས་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟུག་པ་དང་། བདུན་པ་ནི། གོ་བར་ཟད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི་ཚུལ་རི་ལྟར་བསྐྱས་པ་ལ། སྤྱད་བྱེད་གང་ཡང་རུང་བས་བསྐྱས་པ་
དང་། རི་སྟེང་བས་བསྐྱས་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྟོགས་གཅིག་ཅེས་ཏེ། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་
ཕྱང་པོ་དང་། མིག་གི་ཁམས་དང་། ཉམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སྟེ་མཆེད་ལ་སོགས་པའི་
མིང་ཅན། གཟུགས་ཕྱང་སོགས་གང་རེ་རེས་བསྐྱས་པ་ནི། རྟོགས་གཅིག་གིས་
བསྐྱས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེའི་མཆོན་གཞི་རྟོགས་རེ་བའི་ཚུལ་གྱིས་བསྐྱས་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ནི། མཐའ་དག་ཅེས་ཏེ། རྟུག་བསྐྱལ་གྱི་ཕྱང་པོ་དང་། འདོད་ཁམས་དང་
འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟེ་མཆེད་སོགས་འདིར་བཤད་པའི་ཆོས་གསུམ་ཀུན་གྱིས་
བསྐྱས་པ་ནི། མཐའ་དག་གིས་བསྐྱས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ།^༡ དེ་ལྟམས་དེ་མཐའ་དག་གི་

༡ <<ཞོལ>><<སྟུ>> བྱའོ། །

ནང་དུ་འདུས་པའི་སྤྱིར།

གསུམ་པ་ལ་ངེ་བ་ནི། གཅིག་གིས་ཞེས་སོ། །ལན་ལ་གཉིས། ཚོས་སོ་ལྟ་པོ་
གཅིག་གིས་གཅིག་བསྐྱུས་ཚུལ་དང་། ཚོས་གཞན་བསྐྱུས་པ་དེ་དག་གྲང་དེས་
བསྐྱུས་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། སྤང་པོ་བསྐྱུ་བྱར་བཞག་པ་དང་། ཁམས་བཙེ་
བརྒྱད་བསྐྱུ་བྱར་བཞག་པ་དང་། སྐྱེ་མཆེད་བརྒྱ་གཉིས་བསྐྱུ་བྱར་བཞག་པ་ལོ། །དང་
པོ་ལ་གསུམ། གཟུགས་སྤང་བསྐྱུ་བྱར་བཞག་པ་དང་། སྤང་པོ་བར་མ་གསུམ་བསྐྱུ་
བྱར་བཞག་པ་དང་། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྤང་པོ་བསྐྱུ་བྱར་བཞག་པ་ལོ། །

དང་པོ་ནི། གཟུགས་ཀྱིས་ཞེས་ཏེ། གོ་བར་ཟད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། ཚོར་བའི་
ཞེས་ཏེ། ཚོར་སྤང་གང་གིས་བསྐྱུས་པ་དང་ལྷག་མ་དེ་དང་འབྲ་བར་བསྐྱུས་
པ་ལོ། །གསུམ་པ་ནི། རྣམ་པར་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། མིག་གི་ཁམས་སྤང་པོ་དང་
སྐྱེ་མཆེད་དུས་བསྐྱུས་པ་དངོས་སུ་བསྐྱུས་ནས་གཞན་བཞི་དེ་དང་འབྲ་བར་བསྐྱུས་པ་
ནི། མིག་གི་ཁམས་ཞེས་སོ། །གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་སྤང་པོ་དུ་དང་སྐྱེ་མཆེད་དུས་
བསྐྱུས་པ་དངོས་སུ་བསྐྱུས་ནས་གཞན་བཞི་དེ་དང་འབྲ་བར་བསྐྱུས་པ་ནི། གཟུགས་
ཀྱིས་ཞེས་སོ། །མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་སྤང་པོ་དང་སྐྱེ་མཆེད་གང་གིས་
བསྐྱུས་པ་དངོས་སུ་བསྐྱུས་ནས་ལྷག་མ་བཞི་དེ་དང་འབྲ་བར་བསྐྱུས་པ་ནི། མིག་གི་
རྣམ་པར་ཞེས་སོ། །ཚོས་ཀྱི་ཁམས་སྤང་པོ་དུ་དང་སྐྱེ་མཆེད་དུས་བསྐྱུས་པ་ནི།
ཚོས་ཀྱི་ཁམས་ཞེས་ཏེ། རྟོགས་པར་སྤྲེལ། །

གསུམ་པ་ལ་མིག་གིས་སྐྱེ་མཆེད་སྤང་པོ་དུ་དང་ཁམས་དུས་བསྐྱུས་པ་དངོས་
སུ་བསྐྱུས་ནས། གཟུགས་ཅན་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་གཞན་དགྲུ་དེ་དང་འབྲ་བར་བསྐྱུས་པ་ནི།

མིག་གི་ཞེས་སོ། །ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དང་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་དང་རྣམ་པར་ཤེས་
 པའི་ཁམས་བདུན་གྱིས་བསྐྱུས་པ་ནི། ཡིད་ཀྱི་ཞེས་སོ། །ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཕྱང་པོ་
 བར་མ་གསུམ་དང་ཆོས་ཁམས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་ནི། ཆོས་ཀྱི་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི།
 དེ་བཞིན་དུ་ཞེས་ཏེ། ཆོས་གསུམ་དུ་ཤེས་བྱ་ཁ་ཅིག་མ་"འདུས་"¹ པའི་སྐྱོན་མེད་
 དེ། ཆོས་གསུམ་པན་ཚུན་གཅིག་གིས་གཅིག་བསྐྱུས་པ་དེ་བཞིན་དུ། དེ་ལས་གཞན་
 པའི་མིང་གིས་བསྟན་པ་ཆོས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་ཞེས་པ་དང་། ཁམས་བཅུ་དྲུག་བསྟན་པ་
 དང་། ཟད་པར་དང་ཟིལ་གཞོན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་མིང་གིས་བསྟན་པ་དང་། ཕྱང་
 ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་མིང་གིས་མ་བསྟན་པའི་རྩ་ཡོད་སོགས་ཀྱང་ཆོས་གསུམ་དུ་
 འདུས་ཤིང་། རི་ལྟར་འདུས་ཚུལ་པལ་ཆེར་སྤར་བསྟན་ཅིང་། མ་བསྟན་པ་རྣམས་
 ཀྱང་དེ་ལ་དབགས་ནས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། རོན་དམ་པས་ཞེས་ཏེ། ཆོས་གསུམ་ཆོས་ཅན། རོན་དམ་པས་
 བསྐྱུས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རང་གི་ངོ་བོ་བདག་གཉིས་ཀྱིས་སྟོང་ཞིང་། བདག་མེད་པ་
 ཁྱོད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་བྲི་བ་ནི། དེ་ལྟར་ཞེས་སོ། །ལན་ནི།
 དམིགས་པ་ཞེས་ཏེ། བསྐྱུས་པ་ལ་མཁས་པར་བྱས་པ་པན་ཡོན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་སྟེ། ཤེས་
 བྱ་རི་སྟེང་པ་རྣམས་གཅིག་གི་ནང་དུ་གཅིག་འདུས་པའི་ཚུལ་དང་། དེ་ཐམས་ཅད་
 རོན་དམ་པས་བསྐྱུས་པའི་ཚུལ་ཤེས་ནས་བསྐྱུས་པ་དེ་ཉིད་ལ་བྱིང་གློད་དང་བྲལ་
 བར་ཅེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པས། ཤེས་བྱ་རི་ལྟ་བུ་དང་རི་སྟེང་པ་མཐའ་དག་
 ཞི་གནས་ཀྱི་དམིགས་པར་འགྱུར་ཞིང་། ཞི་གནས་ཐོབ་སྐྱེ་བའི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་

¹ <<ཞོལ་>> ལུས།

ཕྱིར།

།ཞི་གནས་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ལྷག་མཐོང་ ཐབས་མཚུངས་ལྡན་བཤད་པ།༽

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཞི་གནས་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ལྷག་
མཐོང་ཐབས་མཚུངས་ལྡན་བཤད་པ་དང་། མི་རྟག་པ་རྟོགས་པའི་ལྷག་མཐོང་སྐྱེད་
པའི་ཐབས་ལྡན་པ་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ལ་བྱི་བ་ནི། མཚུངས་པར་ཞེས་སོགས་ཏེ། ལན་ལ་གསུམ། དབྱེ་བ་
དང་། སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་དང་། མཚུངས་ལྡན་ལ་མཁས་པའི་པན་ཡོན་ནོ། །དང་པོ་
ནི། རྣམ་པ་ཞེས་ཏེ། མཚུངས་པར་ལྡན་ཚུལ་དུ་མ་ཡོད་དེ། ཐ་དད་མེད་པས་མཚུངས་
ལྡན་སོགས་དུག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གསུམ། གཟུགས་ཅན་གྱི་དབང་དུ་
བྱས་པ་དང་། གཟུགས་སེམས་སྐྱེ་མོང་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། སེམས་སེམས་
བྱུང་གི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་ཡོད་དེ། དུལ་སྤྲ་རབ་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་
པ་དུལ་སྤྲ་རབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ལ། ཕྱོགས་ཅན་ཚོགས་པ་གཅིག་གིས་སའི་འབྱུང་བ་
འབྱུང་འབྱུར་རྣམས་གོ་ས་མཚུངས་པ་དང་། དུལ་སྤྲ་མོའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཚུ་རྟོག་
མ་ཅན་གྱི་ནང་དུ་ཆུད་པའི་དུལ་འདྲེས་པ་ལྟ་བུ་དུལ་སྤྲ་རབ་ལས་གོང་མའི་ཕྱོགས་
ཅན་རྣམས་འདྲེས་པ་གནད་དང་རགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ། ལག་པ་དང་བྱམ་པ་
འཕྲད་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་ཀ་འཕྲད་པར་མཚུངས་པ་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ནི།

ཐ་དད་^༡་པ་^༡་མེད་པས་ཞེས་ཏེ། དཔེར་ན། འདིམ་རིལ་གཅིག་གི་འབྱུང་བ་འབྱུང་
འབྱུང་རྣམས་དེ་ལ་ཡོད་པའི་རྩལ་གྱི་ཤར་དང་ཉུག་ན་གནས་པ་མ་ཡིན་པར་གོ་ས་
གཅིག་ན་གནས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། འདྲེས་པར་ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། བྲང་
པས་ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཡོད་དེ། དུས་མཚུངས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ། ཚོགས་པ་
དང་དུས་གཅིག་པའི་སྤང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ལྟ་བུ་སྐྱེ་བ་དང་གནས་པ་དང་འགག་པ་
དང་གཅིག་ཅིང་མཚུངས་པ་དང་། དགོས་པ་སྦྱབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ། དགེ་སློང་
གཉིས་ལྟར་བ་བཤགས་པ་ལ་གཅིག་གིས་བཤགས་ཡུལ་བྱས། ཅིག་ཤོས་གྱི་
"བཤགས་"^༡་པ་བྱེད་པ་ལྟ་བུ། བྲ་བ་མཚུངས་པ་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ནི།
ལྷན་ཅིག་ཅེས་དང་། གཉིས་པ་ནི། བྲ་བ་ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་ལ་ངེ་བ་ནི། མཐུན་པར་
ཞེས་སོ། །ལན་ལ་མདོར་བསྟན་པ་ནི། སེམས་དང་ཞེས་ཏེ། སེམས་དང་དེའི་འཁོར་
གྱི་སེམས་བྱུང་མཐུན་པར་རྟོགས་པས་མཚུངས་པར་ལྷན་པ་ཡིན་ཏེ། དམིགས་པ་
གཅིག་ལ་དམིགས་ནས་མཚུངས་པ་ལྟའི་སྒོ་ནས་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་བཤད་པ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ལ་བཤད་གཞི་ནི།
མཐུན་པར་ཞེས་སོ། །རྩས་མཚུངས་པ་ནི། དེ་ཡང་ཞེས་ཏེ། རྩས་མཚུངས་པ་ཡིན་
ཏེ། གཙོ་བོ་གཅིག་གི་འཁོར་དུ་ཚོར་བ་ལྟ་བུའི་སེམས་བྱུང་རིགས་མཐུན་པ་གཅིག་
ཁོ་ན་འབྱུང་གི། །རིགས་མཐུན་གཉིས་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་དམིགས་པ་
གཅིག་རྟོགས་པ་ལ་གཙོ་འཁོར་རིགས་མཐུན་རེ་རེ་ཁོ་ནས་འབྱུང་གི་གཞན་མི་

༡ <<ཞོལ་>> -

༢ <<སྒྲ་>> གཤེགས།

དགོས་པའི་དོན་དོ། །དམིགས་རྣམ་དང་ངོ་བོ་མཚུངས་པ་ནི། མཐུན་པ་ཞེས་
 ཏེ། དམིགས་རྣམ་དང་ངོ་བོ་མཚུངས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། གཙོ་བོ་གཅིག་དང་དེའི་འཁོར་
 གྱི་སེམས་བྱུང་གཉིས་དམིགས་པ་དང་རྣམ་པའི་སྒྲོ་ནས་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་མིན་
 དང་། དགོ་མི་དགོ་སོགས་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། རྟེན་མཚུངས་པ་ནི། རྟེན་འབྲེལ་
 ཞེས་ཏེ། རྟེན་མཚུངས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། སྐྱེ་འཇིག་གནས་གསུམ་དང་གཅིག་པའི་ཕྱིར།
 ཁམས་དང་ས་མཚུངས་པ་ནི། མཐུན་པའི་ཞེས་ཏེ། གཙོ་འཁོར་གཉིས་ཁམས་དང་
 ས་མཚུངས་པ་ཡིན་ཏེ། འདོད་ཁམས་པའི་སེམས་ཀྱི་འཁོར་དུ་གཟུགས་ཁམས་པའི་
 སེམས་བྱུང་འབྱུང་བ་དང་། བསམ་གཏན་དང་པོའི་སེམས་ཀྱི་འཁོར་དུ་གཉིས་པའི་
 སེམས་བྱུང་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་"པར། ^༡ གཙོ་བོ་ཁམས་དང་ས་གང་ཡིན་པ་
 སེམས་བྱུང་ཡང་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་ཟག་མེད་ལ་འདུག་པར་བྱའོ། །

ལྷ་མ་མང་པོས། ལྷ་ཉིད་འཐད་པ་མེད་ཕྱིར་དང་། །དེ་ཡི་གནས་སྐྱབས་སྒྲོན་
 ཕྱིར་དང་། །བྱེད་རྒྱ་བྱེ་ཟག་མེད་ཕྱིར་དང་། །ལུས་དང་འགལ་བར་འགྱུར་ཕྱིར་
 རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་དུ་བྱས་ནས། སེམས་སེམས་བྱུང་རྣམས་ཐ་དད་ཁོ་ནར་
 བྱེད་པ་ནི། བཞག་པར་དཀའ་སྟེ། དེ་ལྟ་བུ་གཟུགས་སེམས་རྣམས་གཅིག་གཟལ། ཐ་
 དད། ཕྱི་མ་ལྟར་ན། གཟུང་འཇིན་རྣམས་"ཐ་དད་" ^༢ དགག་མི་རུས་པས། གཟུང་འཇིན་
 རྣམས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྒྲོང་བ་དོན་དམ་བདེན་པར་བཞག་མི་རུས་པར་འགྱུར་ལ། གལ་ཏེ་
 ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་རིལ་གྱི་དོན་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་གྱི། དོན་དམ་པར་མ་བྱུང་བོ་ཞེ་ན། ཐ་
 སྙད་པའི་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་དོན་དམ་འཇལ་བའི་ཚད་མས་མེད་པར་དེས་པར་བྱེད་

༡ <<ཞོལ་>> <<སྒྲ་>> པའི་ཕྱིར།

༢ <<ཞོལ་>> -

བ་མཁས་པའི་ལུགས་ལས་འདས་པ་ཡིན་ཏེ། རིགས་པ་དུ་མ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་
རོ། །དེ་ལྟ་ན་ཐ་སྐྱད་པའི་ཚད་མ་ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྱུལ་བར་འགྱུར་བས་འཕགས་པའི་
མཉམ་གཞག་མ་གཏོགས་ལོག་རྟོགས་ཐེ་ཚོམ་གྱི་ལམ་ནས་འདྲེན་པར་བྱེད་པ་
ནི། ལྷན་པོའི་གཏམ་སོ། །

གཞུགས་སེམས་རྩས་གཅིག་ན། སྤང་པོ་ལྷ་མི་འཐད་པའི་ཐལ་བ་དེ་ལའང་འཇུག་
པར་བསྐྱལ་བའི་བར་དུ་མཚུངས་སོ། །གཞུགས་སེམས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ལ་བཞག་
པས་སྤང་པོ་ལྷ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་ན། ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་གཞུགས་དང་སེམས་
སེམས་བྱུང་གི་གནས་སྐབས་ལ་བཞག་པས། མཚུངས་ལྷན་གྱི་འདུ་བྱེད་ལས་འདུ་བྱེད་
ཀྱི་སྤང་པོ་ལོག་པར་བཞག་ཏུ་མི་རུང་བར་ཐལ་བ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མཚུངས་
སོ། །གཞན་ཡང་གཙོ་བོ་འདྲེན་རུང་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་གཅིག་གི་འཁོར་དུ་ཀུན་འཕྲོ་ལྷ་
ངེས་པར་འབྱུང་བས་རྟོག་པ་རྩས་ཐ་དད་དུ་མ་སྐྱེས་བྱ་གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་དུས་གཅིག་ཏུ་
ཡོད་པ། དམིགས་རུང་མ་དམིགས་པས་ཁེགས་ཤིང་། གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱུད་དུ་མར་
ཐལ་བ་ཡང་"ལོག་མི་རུས་སོ། །འདི་ལ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཤིན་ཏུ་མང་སྟེ། དེ་ཅུམ་ལས་
མ་སྒྲོས་ཤིང་། དཔྱོད་ལྷན་རྣམས་ཀྱིས་ལེགས་པར་དབྱད་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ་གཉིས། གནས་སྐབས་ཅན་དང་། གནས་སྐབས་ཀྱི་དབྱེ་
བའོ། །དང་པོ་ལ་ངེས་པའི་མཚུངས་ལྷན་དང་། མ་ངེས་པའི་མཚུངས་ལྷན་ནོ། །དང་
པོ་ལ་སྤྱིའི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །དང་པོ་ནི།
མཚུངས་པར་ཞེས་ཏེ། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ཀུན་འཕྲོ་ལྷ་ཀུན་ཏུ་འཕྲོ་བའི་

མཚུངས་ལྡན་ཡིན་ཏེ། མཚུངས་ལྡན་གང་ཞིག་ཀྱང་རུང་གཅིག་མ་ཆང་ན། སེམས་
སེམས་བྱུང་གང་ཡང་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཡང་ཞེས་ཏེ། ཉོན་ཡིད་དེའི་
འཁོར་གྱི་ཉོན་མོངས་བཞི་པོ་ཀྱན་ཏུ་འགྲོ་བའི་མཚུངས་ལྡན་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་མཚན་སྡེ་
མ་ལྟར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། དེས་འགའ་ཞེས་ཏེ། དད་སོགས་དག་བ་དང་། མི་དག་
བས་བསྐྱུས་པའི་ཆགས་སོགས་སེམས་ལ་མཚུངས་ལྡན་རེ་འགའ་བ་ཡིན་
ཏེ། མཚུངས་ལྡན་གང་། དེས་པའི་མཚུངས་ལྡན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་བཞི། ཚོར་བའི་བྱུང་པར་དང་། ཏུས་ཀྱི་བྱུང་པར་དང་། རྣམ་པའི་
བྱུང་པར་དང་། གོམས་པར་བྱས་པའི་བྱུང་པར་རོ། །དང་པོ་ནི། གནས་སྐབས་ཞེས་
ཏེ། སེམས་ཀྱི་འཁོར་དུ་ཚོར་བ་གསུམ་གང་རུང་གཅིག་སྐྱེས་ན། གནས་སྐབས་ཀྱི་
མཚུངས་ལྡན་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཚོར་བ་བདེ་བ་བྱུང་ན་བདེ་བའི་གནས་སྐབས་ཞེས་
དང་། གཞན་གཉིས་ཀྱང་དེ་ལྟར་མཚུངས་ལྡན་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི།
རྒྱུན་ཞེས་ཏེ། ཏུས་ཀྱི་བྱུང་པར་ལ་གཉིས་ཡོད་དེ། བར་མ་ཆད་དུ་འབྱུང་བའི་ཏུས་
དང་། སྡེ་ཕྱིའི་བར་དུ་སེམས་མེད་པའི་སྟོམས་འཕྲུག་གིས་བར་ཆོད་པའི་མཚུངས་
ལྡན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཕྱི་རོལ་ཅེས་ཏེ། རྣམ་པའི་བྱུང་པར་གྱི་མཚུངས་
ལྡན་ལ་གཉིས་ཡོད་དེ། སྡར་བཤད་པའི་ཐོས་བསམ་མ་གཏོགས། འདོད་པའི་སས་
བསྐྱུས་ཀྱི་སེམས་སེམས་བྱུང་དང་། མཉམ་པར་བཞག་པའི་སས་བསྐྱུས་པའི་
སེམས་སེམས་བྱུང་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ནི། འབྲིས་པའི་ཞེས་ཏེ། གོམས་པར་བྱས་པའི་བྱུང་པར་གྱི་མཚུངས་
ལྡན་གཉིས་ཡོད་དེ། སོ་སོ་སྐྱེ་བའི་བདག་འཛིན་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་སེམས་སེམས་

བྱང་དང་། སློབ་པ་དང་མི་སློབ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཉིས་སྤྱང་ཅན་གྱི་སེམས་སེམས་བྱང་
ཁ་ཅིག་ཀྱང་། "ཐོག་མ་མེད་པ་ནས། འཁོར་བར་འདྲིས་པའི་སེམས་སེམས་བྱང་གི་
རིས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་དང་། བདག་མེད་མངོན་སུམ་གྱིས་གསར་དུ་རྟོགས་པ་
དང་། རྟོགས་ཐིན་གོམས་པར་བྱེད་པ་དང་། དེ་དག་གི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་བདག་
མེད་རྟོགས་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་སེམས་སེམས་བྱང་ཁ་ཅིག་ཐོག་མ་མེད་
པ་ནས་འཁོར་བར་མ་འདྲིས་པའི་སེམས་སེམས་བྱང་ཡིན་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ལ་
བྲི་བ་ནི། མཚུངས་པར་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། སེམས་ཅམ་ལ་ཞེས་ཏེ། མཐུན་པར་
རྟོགས་པའི་མཚུངས་ལྡན་སོགས་ཤེས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། བདག་གིས་སྟོང་
པའི་སེམས་ཅམ་ལ། ཚོར་བ་སོགས་དང་། ཆགས་སོགས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་
དང་། དད་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པར་བྱང་བའི་ཚོས་རྣམས་ཀྱི་མཚུངས་ལྡན་མ་ཡིན་པ་
ཤེས་ནས་གང་ཟག་གི་བདག་ཚོར་བར་བྱེད་ཅེས་"སོགས་^༡ བདག་འཛིན་སྟོང་
ཞིང་། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ལྷག་མཐོང་སྟོམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་བྱིར།

༼མི་རྟག་རྟོགས་པའི་ལྷག་མཐོང་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་ལྡན་པ་བཤད་
པ༽

གཉིས་པ་མི་རྟག་" རྟོགས་པའི་ལྷག་མཐོང་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་ལྡན་པ་བཤད་པ་
ལ་བྲི་བ་ནི། ལྡན་པ་གང་ཞེན་ཞེས་སོ། །ལན་ལ་མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་དང་། ལྡན་

༡ <<ཞེས་>><<སྒྲ་>> ཐོགས།

༢ <<ཞེས་>> སོ། །

༣ <<སྒྲ་>><<སྐྱེ་>> + བ།

བ་ལ་མཁས་པའི་པན་ཡོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། མཚན་ཉིད་ཅེས་ཏེ། འདིར་ལྡན་པ་རྒྱས་
བར་བཤད་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་གི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་དེས་
ཉོགས་ཀྱས་པས་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ལྡན་པ་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་དང་། ས་བོན་གི་སྒྲོན་པ་ལྡན་
པའི་དམིགས་བསལ་དང་། སྐྱེ་བོ་ཐ་གལ་གི་ལྡན་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་
ལ། དབྱེ་བ་དངོས་དང་། སོ་སའི་མཚན་ཉིད་དོ། དང་པོ་ནི། རབ་ཏུ་ཞེས་ཏེ། ལྡན་པ་
ཆོས་ཅན། གསུམ་ཡོད་དེ། ས་བོན་དང་ལྡན་པ་དང་། དབང་དང་ལྡན་པ་དང་། ཀྱན་ཏུ་
འབྱུང་བ་དང་ལྡན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ས་བོན་གི་སྒྲོན་པ་དང་། དབང་གི་སྒྲོན་པ་དང་། བདོན་གྱི་
གི་སྒྲོན་པ་ལྡན་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་ངི་བ་ནི། ས་བོན་དང་ཞེས་སོ། །ལན་ལ་
གཉིས། ས་བོན་གི་སྒྲོན་པ་ལྡན་པའི་ཚུལ་སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་། འདས་ལམ་ཐོབ་པ་ལ་
ཉོན་མོངས་ས་བོན་གི་སྒྲོན་པ་མི་ལྡན་པ་དང་ལྡན་པའི་དོན་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །དང་
པོ་ལ་འདོད་པའི་“རྟེན”^༡ ལ་ལྡན་ཚུལ་བཅེ་བ་ནི། འདོད་པའི་ཞེས་ཏེ། འདོད་པའི་རྟེན་
ལ་ལྡན་ཚུལ་རྟེན་གང་ལ་ལྡན་པ་དང་། ཆོས་གང་ལ་ལྡན་པ་དང་། སྒྲོག་གིས་ལྡན་པ་
གསུམ་གྱིས་བྱད་པར་བྱེད་ཆོས་དང་། དེས་བྱད་པར་དུ་བྱས་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་
པར་བྱ་སྟེ། རྟེན་འདོད་ཁམས་པའི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཁམས་གསུམ་གྱི་ཉོན་མོངས་པ་
དང་། ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་དང་། སྐྱེས་ཐོབ་གི་དགེ་བ་ནམས། དེ་དག་གི་ས་བོན་དང་
ལྡན་པས་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་ནི། ཐག་པ་དང་བཅས་པའི་ཆོས་བརྩ་བཞི་

༡ <<ཞེས་>> རྟེན།

དང་། ཟག་མེད་གཉིས་སུ་བྱེ་བ་རྣམས་སོ། །

གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་ལ་ལྷན་ཚུལ་བཅི་བ་ནི། གཟུགས་ཀྱི་ཞེས་ཏེ། གཟུགས་ཁམས་པའི་སོ་སྤྱེ་འདོད་པའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ས་བོན་དང་ལྷན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྷན་ཞེས་ཤིང་། འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གྱིས་མ་བཅོམས་པའི་ཕྱིར། མངོན་གྱུར་དང་ལྷན་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་སྟེ། མངོན་གྱུར་འཛིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་བཅོམས་པའི་ཕྱིར། ཁམས་གོང་མ་གཉིས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་དང་། དགེ་བ་སྤྱེས་ཐོབ་རྣམས་ཀྱི་ས་བོན་དང་ལྷན་པས་ལྷན་པ་ཡིན་ཏེ། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་དེ་དག་གི་ས་བོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཟུགས་མེད་ཀྱི་རྟེན་ཅན་ལ་ལྷན་ཚུལ་བཅི་བ་ནི། གཟུགས་མེད་པར་ཞེས་ཏེ། གཟུགས་མེད་པ་ཁམས་འོག་མ་རྣམས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ས་བོན་གྱི་སྒོ་ནས་ལྷན་པ་ཡིན་ཏེ། ས་བོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མངོན་གྱུར་དང་ལྷན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འཛིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་སྤངས་ནས་མེད་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་མེད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་དང་། རང་སའི་དགེ་བ་སྤྱེས་ཐོབ་ས་བོན་དང་ལྷན་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ས་བོན་རང་གྱུར་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་བཅི། ཁམས་གསུམ་པའི་ཞེས་ཏེ། འཕགས་པ་སྒྲོབ་པ་རྣམས་ལ་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ལྷན་ཚུལ་ཅི་རིགས་སུ་ཡོད་དེ། གང་གི་གཉེན་པོ་ཐོབ་པ་དེའི་ས་བོན་ཟད་པར་སྤངས་པས་མི་ལྷན་ལ། “གཉེན་པོ་མ་ཐོབ་པ་དེའི་ས་བོན་ཟད་པར་སྤངས་པས་མི་ལྷན་ལ།”^༡ གཉེན་པོ་མ་ཐོབ་པ་དེའི་ས་བོན་ལྷན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་ངེ་བ་ནི། དབང་དང་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། “སྦྱར་”^༢ བ་ལས་ཞེས་ཏེ། སྦྱར་བྱེད་གི་དགེ་བའི་ཆོས་འཛིག་རྟེན་པ་ཞི་རགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་བསམ་

^༡ <<སྤྱེ>> -

^༢ <<ཞེས>> སྦྱར།

གཏན་དང་། འདས་པའི་ལམ་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་བདེན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་བསམ་
གཏན་དང་། རྣམ་ཐར་བརྒྱད་དང་། དཔའ་བར་འགྲོ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་
གྱི་དང་། འགོག་པའི་སྒྲུབ་པ་འབྲུག་སོགས་དང་། ལུང་མ་བསྟན་གཞོ་གནས་
དང་། སྒྲུབ་སེམས་སོགས་ཆོས་ཅན། དབང་གི་ཚུལ་དུ་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། སོ་ཐར་
གྱིས་བསྐྱུས་པའི་^༡སྒྲོངས་^༡ སེམས་བཞིན་དུ། ས་བོན་ཡོད་ཅིང་མངོན་གྱུར་དུ་མེད་
ཀྱང་། མངོན་གྱུར་དུ་སྐྱེད་འདོད་ན། འབད་བ་ཅམ་གྱིས་མངོན་གྱུར་དུ་འབྱུང་བ་དུ་
ཡོད་པའི་བྱིར།

གསུམ་བ་ལ་ངི་བ་ནི། ཀུན་ཏུ་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། ལུང་སོ་དང་ཞེས་ཏེ། ཆོས་དེ་
དག་མངོན་གྱུར་དུ་ཡོད་པ་ནི། ཀུན་ཏུ་འབྱུང་བ་དང་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། གོ་བར་
སྒྲོའོ། །གཉིས་པ་ནི། དགོ་བའི་ཞེས་ཏེ། འོག་ལྟས་དགོ་ཅ་བཅད་པའི་སོ་སྐྱེ་ཆོས་
ཅན། དགོ་བའི་ཆོས་གྱི་ས་བོན་དང་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཡང་དག་པའི་ལྟ་བས། སྒྲར་
ཡང་མཆོམས་སྐྱར་དུ་བྱུང་བའི་བྱིར། མངོན་གྱུར་དང་མི་ལྡན་ཏེ། འོག་ལྟས་
བཅོམས་ནས་མངོན་གྱུར་མེད་པའི་བྱིར། གསུམ་བ་ནི། ཀུན་ནས་ཞེས་ཏེ། འོག་
སྟེད་ཅན་གཏན་ཡོངས་སུ་བྱུང་ན་ལས་མི་འདའ་བའི་གང་ཟག་ཆོས་ཅན། ཀུན་ནས་
ཉོན་མོངས་དང་གཏན་དུ་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཐར་པའི་རིགས་ཆད་པའི་སྒྲོ་ནས། ཐར་
པ་ཐོབ་པའི་སྐལ་བ་མེད་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་བྱིར། སྒོ་བ་དཔོན་གྱིས། འདིར་
རིགས་ཆད་སྐྱ་ངེ་བཞིན་པར་མཛད་ཅིང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་སྒྲ་མའི་བསྟན་བཅོས་
གྱི་འགྲེལ་བར། ཆོས་གསུམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་སྐྱ་ངེ་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པར་བསྐྱབས་

༡ <<ཞོལ་>> སྒྲོང་།

བ། བསྟན་བཅོས་འདི་དང་དེ་གཉིས་ཀ་སེམས་ཅམ་པའི་རང་ལུགས་སུ་འཆད་པ་
ནི། ཞིབ་དུ་མ་རྟོགས་པའི་རྣམ་འགྲུར་ཡིན་ཏེ། དེའི་རྣམ་བཤད་དུ་རྒྱས་པར་བཤད་
ཟེན་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ལ་བྲི་བ་ནི། ལྷན་པ་ལ་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཞེས་
ཏེ། དངོས་དང་"རྒྱད་"པའི་དགོས་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ལྷན་པ་ལ་
མཁས་པར་བྱས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཐོས་བསམ་གྱིས་མི་རྟག་པ་རྟོགས་པ་སྟོན་
དུ་བཏང་ནས། ཞི་གནས་ལ་བརྟེན་ཏེ། མི་རྟག་པ་རྟོགས་པའི་ལྷག་མཐོང་གི་སྒྲོ་
ནས། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་འབེལ་འགྲིབ་ཤེས་ཤིང་། ལུས་ལོངས་སྟོང་སོགས་འཇིག་
རྟེན་པའི་སྤུན་ཆོགས་འབྱོར་ཞིང་རྒྱས་པ་དང་། རྒྱད་པ་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པར་
མི་འཛིན་པར། སྤུན་ཆོགས་ལ་ཆགས་པ་དང་། རྒྱད་པ་ལ་ཁོང་ཁྱོ་སྤངས་ནས་ཐར་པ་
སྤངན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་པར་འགྲུར་བའི་ཕྱིར། །

རྣམ་གྲོལ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་སྒྲེ་བོ་རྣམས། །བདག་འཛིན་ཟད་པར་བྱེད་པའི་
ཐབས་ཀྱི་མཆོག། ཆོས་གསུམ་སོ་སོའི་གངས་དང་གོ་རིམས་དང་། །མཚན་ཉིད་
ཀུན་ལས་བརྟུས་པ་ལེགས་པར་བཤད། །གཉིས་པ་ལེ་འུའི་མཚན་བསྟན་པ་ནི། དམ་
པའི་ཆོས་མངོན་པ་ཀུན་ལས་བརྟུས་པ་ལས། མཚན་ཉིད་ཀུན་ལས་བརྟུས་པ་ཞེས་
བྱ་བའི་རྣམ་བཤད་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཆོས་མངོན་རྒྱ་མཚོའི་སྒྲིང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་
སྟེ་ཀུན་ལས་བརྟུས་པ་དང་པོའི་འགྲེལ་བའོ། ། །

༩༡༽ རྒྱུ་གཉིས་པ།

བམ་པོ་གསུམ་པ།

གཉིས་པ་རྣམ་པར་ངེས་པ་ཀུན་ལས་བརྟམ་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། ཤེས་བྱ་
ཇི་ལྟ་བུ་གཙོ་བོར་རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་བདེན་པ་རྣམ་ངེས་དང་། ཇི་ལྟ་བུ་དང་ཇི་
སྟེད་པ་རྣམས་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་འཇུག་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་ཚོས་
རྣམ་ངེས་བཤད་པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པའི་
ངེས་པ་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་གང་ཟག་དང་ཐོབ་བྱེད་ཚོས་སྤྱར་ཏེ་བཤད་པ་ཐོབ་པ་རྣམ་ངེས་
དང་། ཤས་ཀྱི་རྒྱལ་བ་ཚར་གཙོད་པ་སོགས་འབེལ་གཏམ་"གོ་ནས་གདུལ་བྱ་གཞན་
ཇེས་སྤྱུ་འཛིན་པའི་ཐབས་འབེལ་གཏམ་རྣམ་པར་ངེས་པ་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ལ་ལེ་འུའི་གཞུང་བཤད་པ་དང་། ལེ་འུའི་མཚན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་
སྤྱིའི་དབྱེ་བ་དང་། བདེན་པ་རྣམ་ངེས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་བྱི་བ་ནི།
རྣམ་པར་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། བདེན་པ་ཞེས་ཏེ། མཁས་པར་བྱ་བའི་གཞི་དེ་ཉིད་ངེས་
པར་བྱེད་པའི་ཐབས་ཀྱི་གཙོ་བོ་བཞི་ཡོད་དེ། བདེན་པ་རྣམ་ངེས་སོགས་བཞི་ཡོད་
པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དབྱེ་བ་དང་། སོ་སའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་
བྱི་བ་ནི། ཤེས་བྱ་ཇི་ལྟ་བུ་རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་བདེན་པ་རྣམ་པར་ངེས་པ་
གང་ཞེན་ཞེས་པའོ། །ལན་ནི། འཕགས་པའི་ཞེས་ཏེ། འཕགས་པའི་བདེན་པ་ཚོས་
ཅན། བཞིར་གངས་ངེས་ཏེ། འཁོར་བར་འཇུག་པའི་སྤྱོགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་དང་རྒྱ་

སྤྱག་ཀྱན་གཉིས་དང་། འཁོར་བ་ལས་ལྡོག་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་དང་རྒྱ་འགོག་ལམ་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་བཞི། སྤྱག་བསྐྱལ་དང་། ཀྱན་འབྱུང་དང་། འགོག་པ་དང་། ལམ་གྱི་བདེན་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། མཚན་གཞི་དང་། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཞན་བཤད་པ་དང་། འབྲུག་པ་པའི་རིམ་བཤོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། དམིགས་བསལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མདོར་བསྟན་དང་། རྒྱས་བཤད་དང་། སྤྱག་བསྐྱལ་དུ་བཞག་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱི་དོན་བསྟུ་བཤོ། །དང་པོ་ལ་ཆིག་དོན་དང་། སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་གོ། །དང་པོ་ལ་བྱི་བ་ནི། སྤྱག་བསྐྱལ་གྱི་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། དེ་ནི་ཞེས་ཏེ། སྤྱག་བསྐྱལ་གྱི་བདེན་པ་དེ་ནི་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། གང་སྟེ་བ་སེམས་ཅན་འགྲོ་བ་རིགས་ལྡས་བསྐྱུས་པ་དང་། གང་དུ་སྟེ་བའི་གནས་སེམས་ཅན་གནས་པའི་རྟེན་མ་ཐེན་པའི་འདུ་བྱེད་སྟོད་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

༼འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པའི་སྟོ་འདོགས༽

གཉིས་པ་ནི། འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པའི་སྟོ་འདོགས་བཅུ་དྲུག་ནི། སྤྱག་བསྐྱལ་གྱི་ཕུང་པོ་རྟག་པ་དང་། བདེ་བ་དང་། གཙང་བ་དང་། བདག་ཏུ་འཛིན་པ་བཞི་དང་།

ཀྱན་འབྱུང་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པ། སྤྱག་བསྐྱལ་རྒྱ་མེད་དུ་འཛིན་པ་དང་། མི་མཐུན་པ་རྒྱར་འཛིན་པའོ། །ཕྱི་མ་ལ་ཡང་། རྒྱ་གཅིག་ཁོན་ས་བྲས་པ་དང་། གཞན་

གི་སྒོ་སྒྲིལ་བྱ་བ་ཤར་ནས་བྱས་པ་དང་། རང་བཞིན་རྟག་ལ་གནས་སྐབས་འགྱུར་
བར་འཛིན་པའོ། །འགོག་པ་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པ་ནི། སྤྱག་བསུལ་ཟད་པའི་ཐར་པ་
མེད་པར་འཛིན་པ་དང་། འདྲ་ཤེས་མེད་པ་སོགས་ཟག་བཙས་ཀྱི་བྱུང་པར་འགའ་
ཞིག་ཐར་པར་འཛིན་པ་དང་། གྲོལ་བའི་བདག་གྲུ་ལོ་པའི་ཐར་པར་འཛིན་པ་
དང་། སྤྱག་བསུལ་སྐར་མི་སྒྲིག་པའི་ཆོས་ཅན་གྱི་ཐར་པ་མེད་པར་འཛིན་པའོ། །

ལམ་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པ་བཞི་ནི། ཐར་ལམ་མེད་སྟུང་པ་དང་། བདག་མེད་
བསྐྱོམས་པ་ལམ་ངན་པ་ཡིན་སྟུང་པ་དང་། བདག་བསྐྱོམ་པ་ཐར་ལམ་ཡིན་སྟུང་པ་
དང་། སྤྱག་བསུལ་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་བྱེད་ཀྱས་པའི་ཐར་ལམ་མེད་སྟུང་དུ་
འཛིན་པའོ། །དེ་དག་འགོག་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་ནི། སྤྱག་བསུལ་གྱི་སྤང་པོ་ལྔ་ཆོས་
ཅན། མི་རྟག་སྟེ། དེས་འགའ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་དང་། སྤྱག་བསུལ་བ་ཡིན་ཏེ། ལས་དང་
ཉོན་མོངས་པའི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། སྤང་བ་ཡིན་ཏེ། ཕྱིན་གྱིས་སྒྲོབ་པ་
པའི་བདག་དོན་གཞན་གྱིས་དབེན་པའི་ཕྱིར། བདག་མེད་ཡིན་ཏེ། མི་རྟག་ །དུ་
མ། གཞན་དབང་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་བདེན་པའི་ནམ་པ་རེ་རེ་ནས་
རིགས་པས་བསྐྱབས་ནས། ཀུན་འབྱུང་སྤོང་རྒྱས་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱག་
བསུལ་འགོག་རྒྱས་དང་། སྤྱག་བསུལ་འགགས་པ་མངོན་དུ་བྱ་རྒྱས་སུ་ཆད་མས་
རྟོགས་ནས། མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་རྟོགས་པའི་ལམ་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་སྒོ་
ནས་བསྐྱོམ་པ་ལ་འབད་པར་བྱའོ། །འདི་དག་གི་སྒོ་འདོགས་གཙུག་ཅུལ་
དང་། བདེན་པ་བཞི་དང་། ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་

ཀྱི་རིགས་པས་^༡སྦྱབས་^༢པའི་ཚུལ་ནི། འབྲེལ་བ་དོན་གསལ་དང་། ཚད་མ་རྣམ་ངེས་
ཀྱི་རྣམ་བཤད་དུ་བཤད་བ་ལས་ཤེས་བར་བྱའོ། །

༼གང་སྦྱེ་བ་བརྟུང་གིས་བསྐྱས་པའི་སྤྲུག་བསྐྱལ་འགྲོ་བ་རིགས་ལྔ་ བཤད་པ༽༽

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། གང་སྦྱེ་བ་བརྟུང་གིས་བསྐྱས་པའི་སྤྲུག་བསྐྱལ་འགྲོ་བ་
རིགས་ལྔ་བཤད་བ་དང་། གང་དུ་སྦྱེ་བའི་གནས་སྟོང་གི་འཇིག་རྟེན་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ལ་བྱི་བ་ནི། སེམས་ཅན་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། སེམས་ཅན་ཞེས་
ཏེ། བརྟུང་གིས་བསྐྱས་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་རིགས་དུ་མ་ཡོད་དེ། འདོད་པའི་གནས་
རིགས་ཉི་ཤུ་འཕ། སོ་དྲུག་དང་། གཟུགས་ཀྱི་གནས་རིགས་བརྟུ་བདུན་ནས་བཙེ་
བརྒྱད་དང་། གཟུགས་མེད་རིགས་བཞིར་སྦྱེས་པའི་སེམས་ཅན་ཡོད་པའི་བྱི་བ།

སོ་དྲུག་ནི། ཚད་སྟུལ་དང་། གང་དུ་སྦྱེ་བ་བརྟུང་བརྟུང་དང་། སྦྱིང་བཞི་དང་སྦྱིང་
ཐན་བརྟུང་དང་། འདོད་པ་ན་སྦྱོང་པའི་གནས་གཞན་དྲུག་དང་། ཉི་ཆེ་བ་དང་ཉི་
ལའོར་བའི་སེམས་ཅན་དུ་སྟུལ་བ་རྣམས་སོ། །སྦྱ་མ་ཡིན་དང་། ཡི་དྲགས་དང་། དུད་
འགྲོ་རྣམས་ནི། ལྷ་དང་མི་དང་^༣སྦྱན་ཅིག་^༤ཆུ་བའི་བྱི་བ། གནས་གཞན་མེད་པར་
བཤད་ལ། ཡང་ཁ་ཅིག་ཏུ། དུད་འགྲོའི་གནས་ཀྱི་རྩ་བ་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་དང་། ཡི་
དྲགས་ཀྱི་གནས་ཀྱི་རྩ་བ་འཛམ་བུའི་སྦྱིང་འདིའི་འོག་དཔག་ཆད་ལྔ་^༥བརྒྱ་^༦བཙད་པ་

^༡ <<སྦྱེ>> བསྐྱབ།

^༢ <<ཞེས>> ལྟག

^༣ <<སྦྱེ>> བརྟུས།

ན་གནས་པར་བཤད་དོ། །དེ་སོང་གསུམ་ནི། ཅ་ར་ག་ཞེས་པ། རྩ་ག་ཆགས་
 པའམ། དགའ་བ་ཡིན་པ་དེ་ནས་བཀག་པས་མི་དགེ་བའི་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་དགའ་
 བ་མེད་པར་བྱེད་པས་དཔུལ་བ་དང་། སྤེ་ཏ་ཞེས་པ། བཤེས་སྒྲིམ་གྱིས་ཉེན་
 པས། བཟའ་བཏུང་མཐོང་བའི་ཕྱོགས་སུ་ཡིད་མ་ལྡོག་པར་འགྲོ་བས་ཡི་དྲགས་
 སོ། །དུད་འགྲོ་ནི། སལ་ཆེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། མི་ལྟར་འབྱེད་སྟེ་མི་འགྲོ་བར་
 དུད་དེ་འགྲོ་བས་དེ་ལྟར་བཏགས་སོ། །དེ་དག་གི་གནས་དང་སྤྱད་བཟུལ་དང་ཆེ་
 ཆད་སོགས་རྣམས་འབྱོར་བའི་སའི་དངོས་གཞི་ལ་ཤེས་པར་བྱའོ། །མདོར་བསྟན་
 རྒྱས་བཤད་གཉིས་ཀྱིས། མི་དང་། འདོད་པའི་ལྷ་རིགས་དུག་ནི། ཀྱལ་ཆེན་བཞིའི་
 རིགས་སོགས་སོ། །གཟུགས་ཁམས་གནས་རིགས་བཅུ་བདུན་ནི། བསམ་གཏན་
 དང་པོ་གསུམ་གྱི་ལྷའི་རིགས་གསུམ་གསུམ་དང་། བཞི་བ་ལ་སོ་སོ་སྐྱེ་བའི་གནས་
 གསུམ་དང་། འཕགས་པའི་ལྷ་སྟེ་བརྒྱད་དོ། །བཙེ་བརྒྱད་པ་ནི། དེའི་གོང་ན་སྤྲིད་པ་
 ཐ་མ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་བཞུགས་པའི་གནས་གཞན་མ་རིགས་^༡ ལྷ་
 འདས་ནས། དབང་སྤྱད་ཆེན་པོའི་གནས་ཞེས་བྱ་བ་ཡོད་པར་བཤད་དོ། །

ཀྱལ་པོ་ཆེན་པོ་བཞིའི་རིགས་སུ་གཏོགས་པ་རྣམས་དེར་སྐྱེ་བས། ཀྱལ་ཆེན་
 བཞིའི་རིགས་ཀྱི་ལྷ་དང་། ལྷ་རིགས་མི་འདྲ་བ་སུམ་ཅུ་ཙུག་གསུམ་ཡོད་པས། སུམ་ཅུ་
 ཙུག་གསུམ་པ་སྟེ། འཛིག་ཉེན་པ་ལ་གྲགས་པ་ནི། འོར་ལྷ་བརྒྱད་དང་། ཉི་མའི་བྱ་བཅུ་
 གཉིས་དང་། དག་པོ་བཅུ་གཅིག །ཐ་སྐར་གྱི་བྱ་གཉིས་སོ། །བསྟན་བཙུགས་ལས་
 གྲགས་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་བཞི་ན། འཁོར་གྱི་གཙོ་བོ་ལྷ་བརྒྱད་བརྒྱད་དེ་

༡ <<ལྷ>> གཙང་མའི་རིས། <<སྐྱ>> གཙང་མའི་ས།

^੧ སྤུམ་ཅུ་ཅ་གཉིས་དང་། དབུས་ན་ལྷའི་དབང་སོ་གནས་པ་དང་སོ་གསུམ་སོ། །ཡང་གནས་སོ་གསུམ་དང་། མོངས་སྤྱོད་སོ་གསུམ་གྱིས་ཀྱང་བཏགས་སོ། །གཞན་རྣམས་ནི་གོ་བར་ཟད་དོ། །བསམ་གཏན་སྒྲིམས་པའི་སྟོབས་གྱིས་འདོད་པའི་ཉོན་མོངས་དག་ཅིང་ཆངས་པ་རྣམས་དེར་སྐྱེ་བས་ཆངས་རིགས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཆངས་པའི་མདུན་འདོན་པ་དང་། ཆངས་པ་གཞན་ལས་མཆོག་དུ་གྱུར་པས་སྤྱི་མ་གཉིས་སོ། །བསམ་གཏན་གཉིས་པ་བ་རྣམས་ནི། འོད་ཀྱི་ཁྱེན་རང་^੨ འོད་འཕེལ་བས་རབ་དུ་སྤྱེ་བས་འོད་ཆུང་སོགས་སོ། །བསམ་གཏན་གསུམ་པ་བ་རྣམས་ནི། ཡིད་ཀྱི་བདེ་བ་ལ་དགེ་བར་བཏགས་པས་དེ་འཕེལ་བས་རབ་དུ་སྤྱེ་བས་དགེ་ཆུང་སོགས་སོ། །

བསམ་གཏན་བཞི་པའི་གནས་འོག་མ་གསུམ་ནི། ས་གཞི་སྤྱིན་ཆགས་པ་ལྟ་བུ་མེད་པས་སྤྱིན་མེད་དང་། བྱམས་པ་ལུལ་དུ་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་མཆོག་ལས་སྐྱེས་པས་བསོད་ནམས་སྐྱེས་དང་། གནས་གཞན་དང་འབྲེལ་བའི་ལྷ་གཞན་ལས་འབྲས་བུ་ཆེ་བས་འབྲས་བུ་ཆེ་འོ། །འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམ་འཇུག་སྟོམ་པའི་སྟོབས་ལས་སྐྱེས་པས་འདུ་ཤེས་མེད་པ་བ་དང་། བསམ་གཏན་སྤེལ་མ་བསྒྲོམ་པ་ཤས་ཆུང་བ་དག་དེར་སྐྱེས་པས་མི་ཆེ་བ་དང་། འགྲོད་པ་མེད་པས་མི་གཏུང་བ་དང་། རབ་དུ་ཞི་ཞིང་མིག་སྒར་མཛེས་པས་གྲ་ཞོམ་སྤང་དང་། མཐོང་བ་ཤིན་དུ་རྣམ་པར་དག་པས་ཤིན་དུ་མཐོང་དང་། ཆུ་ཞེང་^੩ ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཀྱིས། གཟུགས་

^੧ <<ཞོམ་>> - <<སྤྱོད་>> བརྒྱུད།

^੨ <<སྤྱོད་>> དང་།

^੩ <<སྤྱོད་>> ཞིང་།

ཅན་གྱི་གནས་གང་གི་ཡང་འོག་ཏུ་མ་གྱུར་བས་འོག་མིན་ཏེ། འདི་དག་གྲང་སྒྲ་
བཤད་བ་ཅམ་མོ། །

གཟུགས་མེད་རིགས་བཞི་ནི། རྣམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སོ་སྟམ་བ་དང་། རྣམ་
ཤེས་དེ་ཉིད་གྲང་མཐའ་ཡས་སོ་སྟམ་བ་དང་། དེའི་འོག་ཏུ་བཟུང་བྱ་ཅི་ཡང་མེད་དོ་
སྟམ་བ་དང་། འདུ་ཤེས་ནི་ནད་དང་འབྲས་དང་ཟུག་རྩ་ལྟ་བུ། འདུ་ཤེས་མེད་བ་ནི་
ཀུན་ཏུ་སྒྲོངས་བའོ་སྟམ་དུ་གཟུགས་སོགས་ལས་ཆགས་བྲལ་བསྟོམས་བ་དག་དེར་
སྦྱེ་བའི་སེམས་ཅན་རིགས་བཞི་འོ། །

གཉིས་བ་ལ་བྲི་བ་ནི། སྦྱེ་བའི་གནས་གང་ཞེན་ཞེས་སོ། །ལན་ལ་བསྟན་བ་ནི།
"སྟོད་^༡ གྱི་ཞེས་སོ། །བཤད་བ་ལ་འོག་གཞིར་གནས་བ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་བའི་གནས་
དང་། གནས་གཞན་གྱི་རྣམ་བར་བཞག་བ་དང་། སྟོང་གསུམ་དུ་འཛོག་བའི་ཚུལ་དངོས་
སྟོས་ཏེ་བཤད་བའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱུད་གྱི་ཞེས་ཏེ། རྒྱུད་ཁྲད་པར་སེམས་ཅན་རྣམས་གྱི་
ཐུན་མོང་གི་ལས་ལས་"གྱུར་ནས་བྱུང་"ཞིང་། དངོས་སུ་རྒྱུད་དལ་བུ་དང་འཇམ་པོ་
ལས་ཁ་དོག་སྡོ་སྦྱུ་དབྱེ་བས་རྒྱུམ་པོ་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཛིག་ཏེན་གྱི་
ཁམས་གྱི་ཆད་ཅམ་བའོག་གཞིར་གནས་བ་དང་། ཡང་སྟོན་གནས་པའི་རྒྱུད་གླིང་བཞི་
རི་རབ་དང་བཅས་པའི་མཐའ་སྟོར་དུ་གནས་པའི་རྒྱུད་དཀྱིལ་དང་། དེའི་སྟེང་དུ་སེམས་
ཅན་རྣམས་གྱི་སྤྱི་མཐུན་གྱི་ལས་ལས་གསེར་གྱི་སྟེང་པོ་ཅན་གྱི་སྤྱིན་ཆགས་བ་ལས་
ཆར་བབ་བ་ལས་རྒྱུད་དཀྱིལ་འཁོར་སོགས་ཏེ་གོ་བར་ཟད་དོ། །

གཉིས་བ་ལ།སའི་ཞེས་ཏེ། རི་རབ་སོགས་སོ། །གསུམ་བཞི། ཀྱལ་ཆེན་ཞེས་

༡ <<ཞོལ་>> ལྷ་ཆོག་གས།

༢ <<སྦྱུ་>> བརྒྱད་ནས་འབྱུང་།

ཏེ། ས་གཞི་ལ་བརྟེན་པའི་གནས་གཞན་གཉིས་དང་། ཉན་མཁའ་ལ་གནས་པའི་
འདོད་ལྗེའི་གནས་གཞན་བཞི་དང་། གཟུགས་ཅན་གྱི་གནས་གཞན་དང་། ལྷ་མ་ཡིན་
གྱི་གནས་གཞན་རྣམས་ཀྱིས་མཐོ་རིས་ཀྱི་གནས་གཞན་དང་། དཔྱལ་བ་དང་། ཏུང་
འགོ་དང་། ཡི་དྲུགས་ཀྱི་གནས་རྣམས་ཀྱི་ངན་སོང་གི་གནས་གཞན་ནོ། །

བཞི་པ་ལ་གསུམ། སྒྲིང་གསུམ་པའི་འཛིག་རྟེན་སྒྲོས་ཏེ་བཤད་པ་དང་། དེ་དག་
འཛིག་ཆགས་དུས་མཉམ་པར་བསྟན་པ་དང་། དཔེ་དང་དོན་གྱིས་ཤར་ཕྱོགས་ལ་
མཆོན་ཏེ་ཕྱོགས་བཅུའི་འཛིག་རྟེན་མཐའ་མེད་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་མ་
ཞེས་ཏེ། ལྷ་བ་སྒྲིང་ནས་ཆངས་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་གནས་གཞན་སྒྲིང་ལ། སྒྲིང་སྒྲི་
ཡུད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དང་། དེ་རེ་རེ་ནས་བགྲངས་པའི་སྒྲིང་ལ། སྒྲིང་གཉིས་
པ་བར་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དང་། དེ་རེ་རེ་ནས་བགྲངས་པའི་སྒྲིང་ལ་སྒྲིང་
གསུམ་གྱི་སྒྲིང་ཆེན་པོའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཞེས་བྲ་སྟེ། དེ་ཁོར་ཡུག་ཆེན་པོ་
གཅིག་གིས་བསྐྱོར་བའོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྒྲིང་གསུམ་གྱི་ཞེས་ཏེ། དེ་དག་འཛིག་ཆགས་སྒྲ་ཕྱི་མི་འབྲ་བར་
རེས་འཛིག་ཏུ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དུས་མཉམ་དུ་འཛིག་ཅིང་ཆགས་པའི་ཕྱིར་གསུམ་
པ་ནི། འདི་ལྷ་སྟེ་ཞེས་ཏེ། གོ་བར་ཟད་དོ། །གསུམ་པ་ནི། སེམས་ཅན་གྱི་ཞེས་
ཏེ། བཤད་མ་ཐག་པའི་སྟོད་བཅུད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་དེ་དག་ཆོས་ཅན། སྤྱག་བསྐལ་གྱི་
བདེན་པ་ཡིན་ཏེ། རང་རྒྱུ་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་དབང་གིས་བསྐྱེད་ཅིང་། དེའི་
དབང་གིས་བྱང་བའི་ཕྱིར། བཅུད་དང་སྟོད་ལས་ཉོན་གྱི་རྣམ་སྤྲིན་དང་བདག་འབྲས་
མི་འབྲ་བར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་བསྐྱེད་པ་དང་། དབང་གིས་བྱང་བ་ཞེས་བྲའོ། །

གཉིས་པ་དམིགས་བསལ་ལ་གསུམ། ཡོངས་སུ་དག་པའི་འཛིག་ཉེན་གྱི་
 ཁམས་བདེ་བ་ཅན་ལ་སོགས་པ་སྤྱག་བདེན་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། དེའི་རྒྱ་
 དང་། ཉོག་གེ་བ་དང་སོ་སོ་སྐྱེ་བའི་བསམ་གཏན་བ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་
 བར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཡོངས་སུ་དག་པའི་ཞེས་ཏེ། འཛིག་ཉེན་གྱི་ཁམས་གང་
 ཡིན་སྤྱག་བསལ་གྱི་བདེན་པ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། ཡོངས་སུ་དག་པའི་འཛིག་ཉེན་གྱི་
 ཁམས་བདེ་བ་ཅན་སོགས་ཆོས་ཅན། སྤྱག་བདེན་མ་ཡིན་ཏེ། རང་རྒྱ་ཟག་བཅས་ཀྱི་
 ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་རྒྱ་ལས་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། སྟོན་ལམ་དང་
 ཞེས་ཏེ། དེ་དག་ཆོས་ཅན། རྒྱ་མེད་དང་མི་མཐུན་པའི་རྒྱ་ལས་བྱང་བ་མ་ཡིན་
 ཏེ། སེམས་དབང་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྟོན་གྱི་སྟོན་ལམ་དང་། ཟག་པ་མེད་པའི་དགེ་
 བའི་རྩ་བའི་སྟོབས་ལས་བྱང་བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུས་ན་ཞེས་ཏེ། རྒྱ་
 བསམ་གྱིས་མི་བྲབ་པ་དེ་བས་"ན།" དེ་དག་གི་རྒྱ་དང་སྐྱེད་ཚུལ་དང་འཛིག་
 ཆགས་ལ་སོགས་པ་ཉོག་གེ་བ་དང་སོ་སོ་སྐྱེ་བའི་བསམ་གཏན་བ་རྣམས་ཀྱིས་ངེ་ལྟ་
 བ་བཞིན་དུ་ཤེས་པའི་གནས་མ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཉག་གཅིག་གི་མངོན་སུམ་གྱི་
 སྤྱོད་ཡུལ་" ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་མཚན་ཉིད་ལ་གཉིས། རང་གི་མཚན་ཉིད་དང་། སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་
 འོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། སྤྱག་བསལ་བརྒྱད་དུ་སྤྱེ་སྤྱེ་བཤད་པ་དང་། སྤྱག་བསལ་
 བརྒྱད་དང་གསུམ་པན་ཚུན་འདུས་པའི་ཚུལ་དང་། སྤྱག་བསལ་གཉིས་སུ་གསུངས་
 པའི་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དབྱེ་བ་དང་། སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་འོ། །དང་

༡ <<ཞོལ་>> རྣམ།

༢ <<ཞོལ་>> + མ།

པོ་ནི། ཡང་སྐྱེ་བ་ནི་ཞེས་ཏེ། སྐྱུག་བསྐྱེལ་ལ་བརྒྱད་དུ་ཡོད་དེ། སྐྱེ་བ་སྐྱུག་བསྐྱེལ་བ་
ནས། ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་སྐྱུག་བསྐྱེལ་བའི་བར་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་བཞི། མངོན་བར་འགྲུབ་པའི་སྐྱུག་བསྐྱེལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་
དང་། ཉན་ལ་བརྟེན་པའི་སྐྱུག་བསྐྱེལ་དང་། ཕྱི་རོལ་ལ་བརྟེན་པའི་སྐྱུག་བསྐྱེལ་
དང་། གནས་ངན་ལེན་ལ་བརྟེན་པའི་སྐྱུག་བསྐྱེལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་ཅེས་
ཏེ། ཇིས་ལན་གཉིས་གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་ལ། འོག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་ཤེས་པར་
བྱའོ། །ལས་ཉོན་གྱིས་མངལ་དུ་སྐྱེ་བ་སྐྱུག་བསྐྱེལ་ཞེས་བྱ་སྟེ། མངལ་དུ་དོག་པའི་
སྐྱུག་བསྐྱེལ་དང་། ཉ་བ་དང་ཆ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱུག་བསྐྱེལ་གྱི་གནས་སུ་གྱུར་
ཅིང་། སྐྱུག་བསྐྱེལ་ལྟར་བྱུང་བར་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར། བྱུང་བར་དུ་བྱས་ཏེ། ཆོར་བ་
སྐྱུག་བསྐྱེལ་དང་གནས་ངན་ལེན་དང་ལྟན་པ་དང་། སྐྱུག་བསྐྱེལ་དང་། ཉོན་མོངས་
པའི་གནས་ཡིན་པ་དང་། མི་འདོད་པ་བཞིན་དུ་འབྲེལ་བའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་ཆ་བ་ལ་^༡སྐྱུག་བསྐྱེལ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་ཅེས་ཏེ། ཆ་བ་
སྐྱུག་བསྐྱེལ་ཡིན་ཏེ། ག་ཆོད་གྱུར་པའི་སློན་སྒྲུབ་གཟུགས་བཟང་པོ་དང་མཐུ་སྟོབས་དང་
དབང་པོ་དང་། དུལ་ལ་འོངས་སྤྱོད་པ་དང་ཆེ་ཉམས་^༢པ་ལས་^༣ཐེན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་
པ་ན་བའི་སྐྱུག་བསྐྱེལ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་ཅེས་ཏེ། ཁམས་འགྱུར་བའི་སློན་སྒྲུབ་ལུས་གྱི་རང་
བཞིན་འགྱུར་བ་དང་། སྐྱུག་བསྐྱེལ་དང་ཡིད་མི་བདེ་ཤས་ཆེར་འཕེལ་ཞིང་། དེ་ལ་
གནས་པ་དང་། དུལ་ཡིད་དུ་འོང་བ་འདོད་བཞིན་དུ་སྤྱད་དུ་མེད་པ་དང་། ཡིད་དུ་མི་
འོང་བ་མི་འདོད་བཞིན་དུ་སྤྱད་དགོས་པ་དང་། སྟོག་གི་དབང་པོ་དང་བྲལ་བར་འགྱུར་

༡ <<ཆ>> ག<<སྐྱ>> བའི།

༢ <<སྐྱ>> བས།

བས་སྤྱག་བསྐུལ་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་ཅེས་སོ། །འཆི་བ་སྤྱག་བསྐུལ་ཞེས་བྱ་སྟེ། འོངས་སྤྱོད་
སྤྱག་པ་དང་། ཅ་འཇིང་སྤྱག་པ་དང་། འཁོར་སྤྱག་པ་དང་། ལུས་སྤྱག་པ་དང་"བལ་
ཞིང་། འཆི་བའི་སྤྱག་བསྐུལ་དང་ཡིད་མི་བདེ་བཤེས་སྤྱོད་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མི་སྤྱག་པ་དང་ལྷན་པའི་སྤྱག་བསྐུལ་ནི། ཅིའི་
ཕྱིར་ཅེས་ཏེ། དབང་མི་སྤྱག་པ་དང་ལྷན་པ་སྤྱག་བསྐུལ་ཞེས་བྱ་སྟེ། མི་སྤྱག་པ་དང་
ལྷན་པའི་སློན་སྤྱག་བསྐུལ་དང་ཡིད་མི་བདེ་འཕེལ་བ་དང་། ཆད་བས་བཅད་
དོགས་འཇིགས་པ་དང་། ཆིག་ངན་པའི་སློན་སྤྱག་ལྷན་པས་འཇིགས་པ་དང་། ཉམ་ང་
བཞིན་དུ་འཆི་བས་འཇིགས་པ་དང་། ཆོས་དང་འགལ་བ་བྱས་པས་ངན་འགྱོར་སོང་
དོགས་ནས་འཇིགས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་ཅེས་ཏེ། སྤྱག་པ་དང་བལ་བ་
སྤྱག་བསྐུལ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་དང་བལ་བས་ཡིད་ལ་ཕྱ་ངན་བྱེད་པ་དང་། དག་ཏུ་སྟེ་
སྤྱགས་འདོན་པ་དང་། དེའི་དབང་གིས་ཡུལ་ལ་གཞོད་པ་དང་། ཡུལ་དེའི་ཡོན་ཏན་
ངན་ཞིང་འདོད་བས་གདུངས་པ་དང་། འོངས་སྤྱོད་མ་ཆང་བས་སྤྱག་བསྐུལ་བའི་
ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་ཅེས་ཏེ། སྤྱག་པ་དང་བལ་བའི་སྤྱག་བསྐུལ་བཞིན་དུ་
ཤེས་པར་བྱ་ལ། ཁྱད་པར་ནི། སྤྱ་མ་གྱུབ་ཟིན་དང་བལ་བས་སྤྱག་བསྐུལ་དང་། འདི་
ནི་ད་དུང་མ་གྱུབ་པས་སྤྱག་བསྐུལ་བའོ། །

བཞི་པ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་མཛོར་ན་ཞེས་སོ། །ཉར་ལེན་གྱི་སྤང་པོ་ལྷ་ཆོས་
ཅན། སྤྱག་བསྐུལ་ཡིན་ཏེ། མཛོན་པར་འགྱུབ་པ་ལ་བཞེན་པའི་སྤྱག་བསྐུལ་གྱི་སྟོང་

དང་།^༡ སྤྱག་བསྐྱེལ་གྱི་སྤྱག་བསྐྱེལ་དང་འགྲུར་བའི་སྤྱག་བསྐྱེལ་གྱི་སྣོད་དང་། འདྲ་
ཐེད་གྱི་སྤྱག་བསྐྱེལ་གྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་བ་^༢ལ་^༣ སྤྱག་དང་བརྒྱད་
གྱི་བསྐྱེལ་ཚུལ་དང་། དངོས་གྱི་དོན་རྟོ་དང་པོ་ནི། དེ་དག་ནི་ཞེས་ཏེ། སྤྱག་བསྐྱེལ་
བརྒྱད་པོ་དེ་དག་སྤྱག་ཏུ་འདྲུ་ཤིང་། སྤྱག་བརྒྱད་ཏུ་འགྲུར་^༤ཏེ།^༥ ཆ་བ་དང་ན་བ་དང་
འཆི་བ་གསུམ་ན་ཆོད་གྲུར་བ་དང་། ཁམས་གྲུར་བ་དང་། སྒོག་གྲུར་བས་གྲུར་པའི་
སྤྱག་བསྐྱེལ་ཞེས་བསྐྱེལ་པའི་དབང་གིས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་བ་ལ་ངེ་བ་ནི། གང་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། གཅིག་གིས་ཞེས་ཏེ། སྤྱག་
བསྐྱེལ་བརྒྱད་དང་སྤྱག་བསྐྱེལ་གསུམ་པན་ཚུན་གཅིག་གིས་གཅིག་བསྐྱེལ་ཏེ། རྒྱུ་
ཆ་ན་འཆི་དང་། མི་སྤྱག་བ་དང་ཐུད་པའི་སྤྱག་བསྐྱེལ་ནམས་སྤྱག་བསྐྱེལ་གྱི་སྤྱག་
བསྐྱེལ་གྱིས་བསྐྱེལ། སྤྱག་བ་དང་བུལ་བ་དང་འདོད་བ་བཅས་ཏེ་མ་རྟེན་པའི་སྤྱག་
བསྐྱེལ། འགྲུར་བའི་སྤྱག་བསྐྱེལ་དང་། ཉེར་ལེན་གྱི་སྤྱང་པོ་ལྷ་འདྲུ་ཐེད་གྱི་སྤྱག་
བསྐྱེལ་གྱིས་བསྐྱེལ། གསུམ་པོ་ལས་ཀྱང་བརྒྱད་ཏུ་འགྲུར་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་བ་ལ་ངེ་བ་ནི། ཀྱང་རྫོབ་གྱི་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། རྒྱུ་བའི་ཞེས་ཏེ། སྤྱང་སྤྱག་
བསྐྱེལ་བརྒྱད་བཤད་བ་གཉིས་པོ་འདིར་མ་འདྲུས་པའི་སྒྲིན་མེད་དེ། དང་པོ་བདུན་ཀྱང་
རྫོབ་གྱི་བདེན་པར་སྤྱག་བསྐྱེལ་བ་དང་། ཐ་མ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པར་སྤྱག་བསྐྱེལ་
"ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་དོན་ནི། དང་པོ་བདུན་གྱིས་བ་ནམས་གྱིས་ཀྱང་ཡིད་འགྲུར་བའི་

༡ <<ཞེས་>> + མངོན་པར་གྲུབ་པ་ལ་བརྟེན་པའི་སྤྱག་བསྐྱེལ་གྱི་སྣོད་དང་།

༢ <<ཞེས་>> དང་།

༣ <<ཞེས་>> ཞིང་།

༤ <<ཞེས་>><<བྱེལ་>> + བ།

གནས་སྤྱོད་གས་པས་སྒོ་ཀྱན་རྫོབ་པས་ཀྱང་སྤྱག་བསྐལ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ཀྱན་རྫོབ་
ཀྱི་བདེན་པར་སྤྱག་བསྐལ་བའོ། །ཐ་མ་ནི་དོན་དམ་པ་གཟིགས་པའི་འཕགས་པ་རྣམས་
ཁོ་ནས་ཡིད་འབྱུང་བའི་གནས་སྤྱོད་མཛོན་སུམ་དུ་གཟིགས་ཀྱི་བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མ་
ཡིན་པས། དོན་དམ་པའི་བདེན་པར་སྤྱག་བསྐལ་བ་ཞེས་བའོ། །

གཉིས་པ་སྤྱིའི་མཆན་ཉིད་ལ་གཉིས། དངོས་དང་ཞར་ལ་བྱུང་བའོ། །དང་པོ་ལ་
དབྱེ་བ་དང་། སོ་སའི་མཆན་ཉིད་དོ། །དང་པོ་ལ་ངི་བ་ནི། སྤྱག་བསྐལ་ཀྱི་ཞེས་
སོ། །ལན་ནི། མི་རྟག་པའི་ཞེས་ཏེ། སྤྱག་བསྐལ་ཀྱི་རང་བཞིན་ནམ་མཆན་ཉིད་རྣམ་
པ་བཞེད་ཡོད་དེ། མི་རྟག་པ་དང་སྤྱག་བསྐལ་བ་རང་གི་མཆན་ཉིད་དང་། སྟོང་བདག་
མེད་སྤྱིའི་མཆན་ཉིད་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མི་རྟག་པ་ནི། ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་
སྐྱེ་བ་དང་། སྐྱེ་བའི་གནས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་དེ་ཉིད། མི་རྟག་པ་བརྟུག་ཉིས་པོ་འདི་ལྟ་
བུའི་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་སྟེ། གཞན་དུ་ན་ལམ་བདེན་ལ་ཡང་བྲབ་ཆེས་པར་
འབྱུང་རོ། །སྤྱག་བསྐལ་ནི་སྤྱག་བསྐལ་གསུམ་མམ་བརྒྱད་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་གནས་
པའོ། །སྟོང་པ་ནི། ཟག་བཅས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་དང་། སྐྱེ་བའི་གནས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་དེ་
ཉིད། དོན་གཞན་ཀྱི་བདག་གིས་སྟོང་པའོ། །བདག་མེད་པ་ནི། དེ་ཉིད་རང་གི་ངོ་མོ་
བདག་ཏུ་མ་བྱུང་བའོ། །

གཉིས་པ་ལ་བཞེ། མི་རྟག་པ་དང་། སྤྱག་བསྐལ་བ་དང་། སྟོང་པ་དང་། བདག་
མེད་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དབྱེ་བ་དང་། སོ་སའི་མཆན་ཉིད་དོ། །དང་
པོ་ལ་ངི་བ་ནི། མི་རྟག་པའི་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། གང་ཞེས་ཏེ། མི་རྟག་པའི་མཆན་ཉིད་
བརྟུག་ཉིས་ཡོད་དེ། མེད་པའི་མཆན་ཉིད་ནས། སྟོང་འཇིག་པ་དང་། ཆགས་པའི་

མཆོན་ཉིད་ཀྱི་བར་རྣམས་ཡོད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལ་ལ། མི་རྟག་པའི་སྤྱོད་ཀྱི་
དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། མཆོན་ཉིད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། རྒྱུའི་དབང་དུ་བྱས་པ་
དང་། དབྱེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། མཆོན་གཞིའི་དངོས་པོའི་དབང་དུ་བྱས་
པའོ། །དང་པོ་ལ་རྟག་པ་མེད་པ་དང་། སྤྱི་ཞིང་འཛིག་པའི་དོན་ཅན་དུ་བསྟན་པ་
གཉིས་ནི། མེད་པའི་ཞེས་སོགས། དེས་ལན་གཉིས་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་
བྱའོ། །དང་པོ་ནི་སྤྱུག་བསྐྱེད་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་
གང་། བདག་དང་བདག་གི་བས་སྟོང་ཞིང་། རང་བྱུང་པའི་དུས་ལས་དུས་གཉིས་
པར་མེད་པའི་བྱིར། གཉིས་པའི་དོན་ནི། མི་རྟག་སྟེ། སྤྱིས་མ་ཐག་ཏུ་འཛིག་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། འགྲུར་བའི་ཞེས་ཏེ། འགྲུར་བ་དང་འབྲལ་བ་དང་ཉེ་བའི་མཆོན་
ཉིད་གསུམ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །རིམ་པ་བཞིན་དུ་དེ་ཆོས་ཅན། འགྲུར་བའི་མཆོན་
ཉིད་ཅན་ཡིན་ཏེ། སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་རྩས་གཞན་དང་གཞན་དུ་འབྱུང་བའི་
བྱིར། འབྲལ་བའི་མཆོན་ཉིད་ཅན་ཡིན་ཏེ། རྩས་ལ་སོགས་པ་སྤར་ལོངས་སྟོང་དུ་
རུང་བ་བྱིས་མི་རུང་བའི་སྟོན་མ་ཉམས་པ་དང་། དེ་ལྟར་མ་གྲུར་ཀྱང་གཞན་གྱིས་
བདག་གིར་བྱས་པས་རང་ཉིད་ཀྱིས་ལོངས་སྟོང་པ་ལ་མི་དབང་བར་སྤྱི་བའི་
བྱིར། ཉེ་བའི་མཆོན་ཉིད་ཅན་ཡིན་ཏེ། རང་བྱུང་ཅམ་ནས་མི་རྟག་པས་འོན་པའི་བྱིར།
གསུམ་པ་ནི། མི་རྟག་པ་རང་གི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། རང་རྒྱུ་ལས་མི་
རྟག་པ་སྤྱིས་པའི་བྱིར།

བཞི་པ་ནི། སྐད་ཅིག་གི་ཞེས་ཏེ། སྤར་བ་དང་རགས་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་

བྲོ། དེ་ཚོས་ཅན། སྐད་ཅིག་གི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་ཏེ། རང་བྱུང་དུས་ལས་སྐད་
ཅིག་གཉིས་པ་མན་ཆད་དུ་མི་གནས་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱན་གྱི་མཚན་
ཉིད་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉེ། རིགས་ལང་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་དུ་མ་ཡུན་རིང་པོར་འབྱུང་
པའི་ཕྱིར། ལྷ་པ་ལ་གཉིས། སེམས་ཅན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། སྣོད་ཀྱི་དབང་དུ་
བྱས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ལུས་དང་། སེམས་དང་། འོངས་སྣོད་ཀྱི་དབང་དུ་
བྱས་པའོ། །དང་པོ་ནི། ན་བ་ཞེས་ཏེ། དེ་ཚོས་ཅན། ལུས་མི་རྟག་པའི་རང་བཞིན་ཅན་
ཡིན་ཏེ། ཁམས་དང་ན་ཚོད་དང་སྟོག་འབྱུང་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སེམས་ཞེས་ཏེ། སེམས་མི་རྟག་པའི་དབང་གིས་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་
རྣམ་པར་འབྱུང་སྟེ། དུག་གསུམ་དང་བཅས་པ་དང་བྲལ་བ་སྤང་གཉེན་གྱི་དབང་དུ་
བྱས་པ་དང་། སེམས་དམིགས་པ་ལ་ནད་དུ་བསྐྱས་པ་དང་། ཕྱི་རོལ་རྩ་གཡེང་བ་
ཉིང་རེ་འཛིན་ཁྱད་པར་བ་མ་ཐོབ་པའི་མི་མ་ཐུན་པ་དང་། གཉེན་པོའི་དབང་དུ་བྱས་
པ་དང་། གཉིད་སྐྱགས་ཀྱིས་བྱིང་བ་དང་། དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་བན་པ་
སོགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས། དེ་འཁོག་པར་བྱེད་པ་བྱིང་བའི་སྤང་གཉེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་
དང་། དམིགས་པ་གཞན་ལ་ཕྱི་རོལ་རྩ་འཕྲོ་བ་དང་། མི་རྟག་པ་སོགས་བསྒྲོམས་ནས་
སེམས་ནད་དུ་སྦྱད་པར་བྱེད་པ་ཁྱོད་པའི་སྤང་གཉེན་དང་བྱིང་ཁྱོད་ཀྱི་སྤྱི་བ་པ་གཉིས་
མ་ཞི་བ་དང་ཞི་བ་ཞི་གནས་ཀྱི་སྤང་གཉེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། བསམ་གཏན་
གྱི་དངོས་གཞི་ལ་ཞུགས་པ་དང་མ་ཞུགས་པ་མཉམ་པར་བཞག་མ་བཞག་གི་དབང་
དུ་བྱས་པའི་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་རྣམ་པར་སེམས་འབྱུང་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། འོངས་སྤྱོད་ཅེས་ཏེ། འོངས་སྤྱོད་ཀྱང་མི་རྟག་པ་ཡིན་ཏེ། འོངས་
སྤྱོད་འབྱོར་པའི་མཐའ་རྒྱད་པས་བསྐྱུས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་ངི་བ་ནི། སྤྱོད་ཅེས་
ཏེ། ལན་ལ། སྤྱོད་འཛིག་པའི་རྒྱ་དང་། འཛིག་པའི་ཅེ་མོ་དང་། བསྐྱུས་པའི་རྣམ་
གཞག་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱོད་འཛིག་པའི་རྒྱ་གསུམ་ཡོད་དེ། མེ་དང་རྩ་དང་
རྩྱང་གིས་འཛིག་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། དངོས་དང་། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་
འཛིག་ཆགས་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། འཛིག་པ་ན་ལུས་པ་གསུམ་ཡོད་དེ། མེས་
འཛིག་པའི་ཆོ། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ཡན་ཆད་དང་། རྩས་འཛིག་པ་ལ་གསུམ་པ་
དང་། རྩྱང་གིས་འཛིག་པ་ལ་བཞི་པ་ལུས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། བསམ་གཏན་ཞེས་ཏེ། བསམ་གཏན་བཞི་པ་ལ་འོག་མ་རྣམས་
ལྟར་སྤྱོད་བཅུད་རིམ་ཅན་དུ་འཛིག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བཅུད་ཀྱང་གཞལ་མེད་ཁང་དང་
ལྟན་ཅིག་འཛིག་ཅིང་ཆགས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ། བསྐྱུས་པ་བར་མ་བསྟན་པ་
དང་། བསྐྱུས་པ་གཞན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། བསྐྱུས་པ་ཞེས་ཏེ། བར་གྱི་བསྐྱུས་པ་
གཅིག་རྫོགས་པའི་རྗེས་སུ་འབྱུང་བས་ན། བསྐྱུས་པ་བར་མ་སྟེ། དེ་ལ་གསུམ་ཡོད་
དེ། མི་རྣམས་ཀྱི་ཆེ་ལོ་སྤུམ་ཅུ་སྟུག་པ་དེའི་ཆོ། རྩས་པ་རྟིང་པ་དག་ཀྱང་སྐྱོལ་ཅིང་
སྐྱོག་འཛིན་པར་བྱེད་དགོས་ཤིང་། གལ་ཏེ་འབྲས་ལ་སོགས་པའི་འབྲུ་རྟེན་ན། རིན་
པོ་ཆེ་བཞིན་དུ་ཟ་མ་ཏོག་ཏུ་བཅུག་ནས་བསྐྱུང་བར་བྱེད་དགོས་པ་སྟེ་གཤིས་བསྐྱུས་པ་
བར་མ་དང་། མི་རྣམས་ཀྱིས་ཆེ་ལོ་ཉི་ཤུ་སྟུག་པ་དེའི་ཆོ། ཡམས་ནད་ཀྱིས་པལ་
ཆེར་དུས་མ་ཡིན་པར་འཆི་བ་ནད་ཀྱི་བསྐྱུས་པ་བར་མ་དང་། མི་རྣམས་ཀྱིས་ཆེ་ལོ་
བཅུ་སྟུག་པ་དེའི་ཆོ། གཅིག་གིས་གཅིག་མཐོང་ན་གསོད་སེམས་བྲག་པོ་སྐྱེས་

ཏེ། མཚོན་གྱིས་པལ་ཆེར་གསོད་པར་བྱེད་པ་མཚོན་ཆའི་^༡ བསྐྱལ་པ་བར་མ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་གསུམ་གྱིས་བར་བསྐྱལ་ཆོགས་པར་འགྱུར་ལ། དང་པོའི་རྒྱ་འདོད་ཆགས་དང་། གཉིས་པའི་རྒྱ་གཉི་ལྷག་དང་། ཐ་མའི་རྒྱ་ཞེ་སྤང་ངོ་། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བསྐྱལ་པ་དངོས་དང་། ཞར་བྱང་ངོ་། །དང་པོ་ལ། བར་གྱི་བསྐྱལ་པ་དང་། དེས་མཚོན་པའི་འཛིག་ཆགས་ཀྱི་བསྐྱལ་པ་བཞི་དང་། དེས་མཚོན་པར་བྱ་བའི་བསྐྱལ་ཆེན་ནོ། །

དང་པོ་ནི། འཛིག་ཆགས་གང་རུང་རེ་ལ་བར་གྱི་བསྐྱལ་པ་ཉི་ཤུ་རེ་ཡོད་དེ། སྤར་ཆེ་ལོ་དཔག་མེད་སྤུབ་པ་མར་འགྲིབ་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། ཆེ་ལོ་བཅུ་པའི་བར་དུ་འགྲིབ་པ་བར་བསྐྱལ་གཅིག་སྟེ། དེ་ལ་དུས་ཀྱི་ཡ་ཐོག་རིང་མོར་གྲགས། ཆེ་ལོ་བཅུ་པ་ནས་བརྒྱུད་ཁྲི་པའི་བར་དུ་འཕེལ་བ་དང་། འགྲིབ་པ་ལ་བར་གྱི་བསྐྱལ་པ་རེར་བྱས་པའི་བར་གྱི་ཁྲག་པ་བཅོ་བརྒྱད། ཐ་མར་འཛིག་ཏེན་འཛིག་པ་ནི། བཅུ་པ་ནས་བརྒྱུད་ཁྲི་པའི་བར་འཕེལ་བ་ནི། བར་བསྐྱལ་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། བར་གྱི་ཞེས་ཏེ། བོ་བར་བྱད་དོ། །གསུམ་པ་ནི། དེ་དག་གི་ཞེས་ཏེ། བར་གྱི་བསྐྱལ་པ་བརྒྱུད་ཅུ་ལ་བསྐྱལ་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་རེ་རེར་བྱས་པའི་བསྐྱལ་པ་བརྒྱུད་ཆོགས་བསགས་པས་རང་རྒྱལ་བསེ་རུ་ལྟ་བུ་སྟོབ་ལ། བསྐྱལ་པ་གངས་མེད་གསུམ་མཁུ་^༢ སུམ་ཅུ་ཅ་གསུམ་གྱིས་ཡང་དག་པར་ཆོགས་པའི་སངས་རྒྱས་སྟོབ་པར་བྱེད་དོ། །གཉིས་པ་ལ། བསྐྱལ་པ་བགང་བའི་རྩལ་དེས་ལྟའི་ཆེ་ཆོད་བསྟན་པ་དང་། སེམས་ཅན་འཆི་འཕོའི་རྒྱར་བསྟན་པའོ། །

༡ <<ཞོལ་>><<སྟུ་>> བྱའི།

༢ <<ཞོལ་>> གྱི།

དང་པོ་ནི། བསྐྱེད་པ་ཞེས་ཏེ། བསྐྱེད་པ་བཟང་བའི་ཚུལ་དེས། གཟུགས་གཟུགས་
མེད་ན་སྦྱོང་བའི་ལྷའི་ཆེ་ཆོད་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། བར་བསྐྱེད་ཉི་ཤུ་ལ་བསྐྱེད་པ་
གཅིག་ཏུ་བཏགས་པ་ཆོངས་པ་འཛིག་ཏེན་དུ་སྦྱེས་པའི་ཆེ་ཆོད་དང་། བར་བསྐྱེད་བཞི་
བཅུ་དང་། རྩ་གུ་ལ་བསྐྱེད་པ་བྱས་པ་ཆོངས་པ་མདུན་ན་འདོན་དང་། ཆོངས་པ་ཆེན་
པོ་དང་། འོད་ཚུང་ནས་བཟུང་སྟེ། བསྐྱེད་པ་ཆེན་པོའི་སྒྲོན་ནས་ཆེ་ཆོད་བཅི་བ་སོགས་
ཤེས་པར་བྱ་བའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ་མདོར་བསྟན་ནི། སེམས་ཅན་ཞེས་ཏེ། དེར་གནས་པའི་སེམས་
ཅན་རྣམས་ཆེའི་ཆོད་བཤད་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་བར་དུ་གནས་པའི་ངེས་པ་མེད་
དེ། ཆེ་ཐད་པ་སོགས་ཀྱི་དབང་གིས་དུས་མ་ཡིན་པར་ཡང་འཆི་འཕོ་བའི་
བྱིར། བཤད་པ་ནི། ཆེ་ཐད་པ་ཞེས་ཏེ། གནས་དེ་ནས་འཆི་འཕོ་བའི་རྒྱ་གསུམ་ཡོད་
དེ། སྒོན་གྱི་ལས་ཀྱིས་འཕངས་པའི་རྒྱས་པ་རྫོགས་ནས་འཆི་བ་དུས་ལ་བབ་ནས་
འཆི་བ་དང་། སྒྲོམས་འཇུག་ལ་རོ་མུང་གི་སྟེང་པ་བྱས་པས་བསོད་ནམས་ཐད་ནས་
དུས་མ་ཡིན་པར་འཆི་བ་དང་། གནས་དེར་སྦྱེས་ནས་སྟོང་གྱུར་དང་ལན་གངས་
གཞན་ལ་སྟོང་གྱུར་གྱི་ལས་ཀྱི་རྒྱས་པ་གཏུགས་ནས་འཆི་འཕོ་བ་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་སྟུག་བསྐྱེད་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ལ་བྱི་བ་ནི། སྟུག་བསྐྱེད་ཀྱི་ཞེས་
སོ། །ལན་ལ་དངོས་དང་། ལུང་དང་འགལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྟུག་བསྐྱེད་
ཞེས་ཏེ། སྟུག་བསྐྱེད་གསུམ་དང་བརྒྱད་ཆོས་ཅན། སྟུག་བསྐྱེད་ཡིན་ཏེ། རང་རྒྱ་
ལས་ཉོན་གྱི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལ་བྱི་བ་ནི། ཅིའི་བྱིར་ཅེས་
ཏེ། མདོ་ལས་མི་རྟག་པ་སྟུག་བསྐྱེད་ཀྱི་མཆན་ཉིད་དུ་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་

ཞེས་པའོ། །ལན་ལ་གཉིས། མི་རྟག་པ་ཤེས་ནས་སྤྱག་བསྐྱེད་གསུམ་ཤེས་པ་ལ་
དགོངས་པ་མི་འགལ་བ་དང་། མི་རྟག་པ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་ལ་སྤྱག་བསྐྱེད་བརྒྱད་
མངོན་པ་ལ་དགོངས་པ་མི་འགལ་བའོ། །དང་པོ་ལ། དངོས་དང་། ཤེས་བྱེད་བར་
བའོ། །དང་པོ་ནི། མི་རྟག་པ་ཉིད་ནི་ཞེས་ཏེ། མི་རྟག་པ་སྤྱག་བསྐྱེད་གྱི་མཚན་ཉིད་དུ་
གསུངས་པ་མ་ཡིན་གྱི། མི་རྟག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱག་བསྐྱེད་དུ་གོ་བར་བྱས་པའི་
མཚན་བྱེད་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་ཞེས་པའི་དོན་ཏོ། །

མི་རྟག་པ་རྟོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཟག་བཅས་སྤྱག་བསྐྱེད་དུ་རྟོགས་པར་བྱས་
ཏེ། མི་རྟག་པ་ནི། རྟེན་འཛིག་གཉིས་ཀྱི་ཆར་གཏོགས་པ་ཡིན་ལ། ཆོར་བ་སྤྱག་བསྐྱེད་
གནས་དང་བཅས་པ་སྦྱེས་པ་ན། སྤྱག་བསྐྱེད་གྱིས་སྤྱག་བསྐྱེད་ཤེས་ལ། ཆོར་བ་བདེ་
བ་གནས་དང་བཅས་པ་འཛིག་པ་ན་འགྱུར་བའི་སྤྱག་བསྐྱེད་ཤེས་ཤིང་། དེ་གཉིས་ཀའི་
ཆར་གཏོགས་ཀྱི་མི་རྟག་པ་ཤེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ལས་ཉོན་གྱི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་
པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་ཤེས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་ཞེས་ཏེ། མི་རྟག་པ་
ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱག་བསྐྱེད་གོ་བར་བྱེད་དེ། དོན་དེ་ལ་དགོངས་ནས། བཅོམ་ལྷན་འདས་
ཀྱིས་''ངས་' ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཡང་ཞེས་ཏེ། མི་རྟག་པ་ལ་བརྟེན་
ནས་སྤྱག་བསྐྱེད་གོ་བར་བྱས་ཏེ། རྟེན་འཛིག་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་ཟག་བཅས་ཀྱི་འདུ་
བྱེད་མཁས་ལ། སྤྱག་བསྐྱེད་བརྒྱད་མཚན་ལྟར་མངོན་ཞིང་། དེ་ལ་དགོངས་ནས་གང་མི་
རྟག་པ་སྤྱག་བསྐྱེད་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་སྟོང་པའི་མཚན་ཉིད་ལ་བྱི་བ་ནི། སྟོང་པའི་ཞེས་སོ། །ལན་ལ་གང་

ཟག་གི་བདག་མེད་བཤད་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། དངོས་དང་། ཤེས་བྱེད་དགོད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་པ་
དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གང་ལ་ཞེས་ཏེ། གང་ཟག་གི་བདག་གིས་
སྟོང་པ་རྟག་ཆད་དང་བྲལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། སྤང་ཁམས་སྦྱེ་མཆེད་ལ་
སྤང་བའི་ཆོག་ས་རྒྱན་གང་ལ་ཡང་བཏགས་པ་མ་ཡིན་པའི་གང་ཟག་གིས་སྟོང་པ་
ནི། གང་ཞེས་མདོར་སྟུམ་དུ་རྟོགས་ན་ཉོན་སྤྱི་བ་སྟོང་རྒྱས་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་
མེད་ཡིན་ལ། གང་ཟག་གི་བདག་གིས་དབེན་པའི་ཆོས་གསུམ་ཡོད་པར་ཆད་མའི་
སྟོབས་ཀྱིས་ཁོང་དུ་ཚུད་པ་ནི། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ལ་ལྟོས་པའི་རྟག་ཆད་དང་
བྲལ་བའི་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་རྟོགས་པ་ཡིན་པའི་བྱིན།

གཉིས་པ་ལ། དགག་གཞི་གང་ལ་དགག་བྱའི་ཆོས་གང་མེད་པ་ནི། གང་ན་
ཞེས་ཏེ། ཆོས་གསུམ་ཆོས་ཅན། གང་ཟག་གི་བདག་གིས་སྟོང་སྟེ། གང་ཟག་རྟག་
བརྟན་སོགས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་བྱིན། ལྷག་མ་གང་ཡོད་པ་ནི། དེ་ལ་ཞེས་ཏེ། གང་ཟག་
གི་བདག་མེད་པ་རྟོགས་པ་ལ་ཆོས་གཉིས་ཁོང་དུ་ཚུད་པར་བྱ་སྟེ། ཆོས་གསུམ་ལ་
གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་དང་། བདག་མེད་ཡོད་པར་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་བྱིན།
གཉིས་པ་ནི། འདི་ལ་ཞེས་སོ། །བདག་མེད་ཆོས་གཉིས་དང་ལྡན་པར་ཁོང་དུ་ཚུད་
པར་བྱ་སྟེ། དོན་དེ་ལ་དགོངས་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཡོད་པ་ཡང་ཞེས་
གསུངས་པའི་བྱིན།

གཉིས་པ་ལ། དབྱེ་བ་དང་། རོ་བོ་ངོས་བཟུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཡང་ཞེས་
ཏེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་གིས་སྟོང་པའི་སྟོང་པ་ཆོས་ཅན། གསུམ་ཡོད་དེ། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་

སྟོང་པ་སོགས་གསུམ་ཡོད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། དང་པོ་ནི་ཞེས་ཏེ། གཟུང་འཛིན་
 རྩམ་ཐ་དད་དུ་བཏགས་པའི་ཀུན་བརྟགས་ཆོས་ཅན། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་^༡སྟོང་པ་^༢ཞེས་
 བྱ་སྟེ། གཟུང་འཛིན་རྩམ་ཐ་དད་དུ་མེད་བཞིན་དུ་བཏགས་པའི་^༣བརྟགས་^༤ཆོས་
 ཡིན་པའི་བྱིར། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཆོས་ཅན། དེ་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་
 སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། གཟུང་འཛིན་རྩམ་ཐ་དད་དུ་སྤང་ཡང་། སྤང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པའི་
 ཟག་བཅས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཟུང་འཛིན་རྩམ་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཆོས་
 ཅན། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རང་བཞིན་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་པ་གང་
 ཞིག །མངོན་སུམ་ཀྱིས་རྟོགས་ནས་གོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་སྒྲིབ་ཟད་པར་
 སྟོང་རྒྱས་པའི་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་བྱིར།

འདིར་སྟོང་ཉིད་རིམ་པ་གཉིས་བཤད་པ་ནི། སྤང་མ་གང་ཟག་གི་བདག་གིས་སྟོང་
 པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་ཕུང་པོའི་ཆོགས་པ་དང་རྒྱུན་གང་ལ་ཡང་བཏགས་པ་མ་ཡིན་
 པའི་གང་ཟག་གིས་སྟོང་པ་ལ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་
 གྱི། གང་ཟག་དོན་བྱེད་རྒྱས་པས་སྟོང་པར་འཛིན་པ་ནི་^༥སྤྱར་འདེབས་ཡིན་
 ལ། གང་ཟག་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ནི་མགོན་པོ་སྤྱུ་སྤྱུབ་ཀྱི་
 བཞེད་པ་ཡིན་གྱི། སྐབས་འདིར་ཁས་སྒྲངས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ལ། སྒྲོབ་དཔོན་
 འཕགས་པ་སོགས་མེད་ཀྱི་མཐར་ཐུག་དེ་དང་མཐུན་པར་བཞེད་པ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་
 པོ་རྒྱུད་ལྔ་མའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་གསལ་ལོ། །ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་

༡ <<ཞེས་>> ལ།
 ༢ <<སྤང་>><<སྤྱུ་>> བཏགས།
 ༣ <<སྤྱུ་>> པའི། <<ཞེས་>> ལ།

ཀྱང་། གཟུང་འཛིན་རྣམས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་བ་ལ་བྱའི། རོན་དམ་བདེན་པ་ཏྲག་དངོས་
སུ་ཡོད་པ་སོགས་ནི། ཆོས་འདི་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པའི་ལུགས་ཡིན་པས་མཁས་
པས་རྒྱང་རིང་ཏུ་དོར་བར་བྱའོ། །

བཞི་པ་བདག་མེད་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་ལ་བྱི་བ་ནི། བདག་མེད་པའི་ཞེས་
སོ། །ལན་ལ། དངོས་དང་། ཤེས་བྱེད་དགོད་པ་དང་། དེ་ལ་ལུང་གཞན་དང་འགལ་བ་
སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། འདི་ལྟར་ཞེས་ཏེ། ཆོས་གསུམ་ཆོས་ཅན། བདག་མེད་པ་ཡིན་
ཏེ། གཞན་སྡེ་བཏགས་པའི་ཏྲག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་དོན་གཞན་གྱིས་
སྟོང་ཞིང་། རང་ཉིད་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་གི་ངོ་བོར་ཡང་མ་གྲུབ་པའི་ཆོས་ཡིན་
པའི་བྱིད།

གཉིས་པ་ནི། འདི་ལ་ཞེས་ཏེ། གོ་བར་ཟད་དོ། །གསུམ་པ་ལ། བརྟལ་བ་^༡ལ།
ཆོས་རྣམས་རང་གི་ངོ་བོ་བདག་ཏུ་མ་གྲུབ་པ་ཙམ་བདག་མེད་པའི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་
ན། མདོ་ལས་བདག་མེད་ཚུལ་གསུམ་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེས་ཆོལ་བ་
ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། ཕྱིའི་ཞེས་ཏེ། རང་གི་ངོ་བོ་བདག་ཏུ་མ་
གྲུབ་པ་ཙམ་བདག་མེད་ཏུ་བཤད་པ་དང་། བདག་མེད་པའི་ཚུལ་གསུམ་གསུངས་པ་
མི་འགལ་བར་ཐལ། གཞི་ཐ་དད་ལ་ལྟོས་ནས། ཕྱིའི་དངོས་པོ་རང་དབང་ཅན་གྱི་གང་
ཟག་གི་དབང་བསྐྱར་བྱུང་མེད་པས། དེའི་བདག་གི་བ་མ་ཡིན་པ་དང་། རང་ལ་རྣམ་
ཤེས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་གང་ཟག་གི་བདག་གི་ངོ་བོ་མ་ཡིན་པ་དང་། རང་གིས་བསྐྱུས་པའི་
ཕྱང་པོ་གཞན་བཞི་བདག་གི་བ་མ་ཡིན་པས། ཕྱི་ལ་བདག་གི་བ་དང་། རང་ལ་བདག་

^༡ <<ཞོལ>><<བླ>> དང་།

དང་བདག་གི་བ་གཉིས་དགག་བ་ཙམ་དུ་ཟད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་བ་"ལ"^༡ཞར་ལ་བྱང་བ་ལ་གཉིས། མི་རྟག་པའི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་ཞར་བྱང་
དང་། མཆན་ཉིད་ལ་འཛོམས་པའི་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སེམས་སྐད་
ཅིག་མར་བྱུབ་པ་ལ་ལྟོས་ཏེ། སྐད་ཅིག་མར་སྐྱབ་པ་དང་། དེ་ལ་མ་ལྟོས་པར་སྐད་
ཅིག་མར་སྐྱབ་པའོ། །

དང་པོ་ལ་ཇི་བཞི། སྐད་ཅིག་གི་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། ཇི་ལྟར་ཞེས་ཏེ། གཟུགས་
ནི་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་ཏེ། སེམས་སེམས་བྱང་སྐད་ཅིག་གིས་སྐྱེ་ཤགག་བྱེད་པར་སྡོད་
བས་བྱུབ་པ་ལྟར་ཆོར་བ་བདེ་སྤྱག་སྐྱེ་བའི་རྟེན་དུ་བྱས་པའི་སློན་ནས་སེམས་ཀྱིས་
ཟེན་པའི་ཕྱིར་དང་།^༢ རང་ལ་གནས་པའི་སེམས་དང་སྐྱེ་ཤགག་གནས་དང་གཅིག་
པའི་ཕྱིར་དང་། སེམས་འགྱུར་བའི་དབང་གིས་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། དབང་པོ་རྟེན་
བཅས་ཀྱི་ལུས་སེམས་སྐད་ཅིག་མའི་གནས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། སློན་གྱི་སེམས་
སྐད་ཅིག་མའི་དབང་གིས་བྱང་བའི་ཕྱིར་དང་། མ་སྤྱུ་བྱང་པར་ཙན་ཐོབ་པའི་སེམས་
ཀྱིས་གཞན་དང་གཞན་དུ་བསྐྱར་བའི་སློན་ནས་དབང་བསྐྱར་བའི་ཕྱིར། གཉིས་བ་ནི།
ཡང་ཞེས་ཏེ། གཟུགས་ཆོས་ཙན། སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་ཏེ། དང་པོ་སྐྱེས་པ་མཐར་རྒྱུན་
"^༣ ཆད་པ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་དང་། སྐྱེས་ནས་ཀྱང་ཕྱིས་འབྱུང་གི་འཛིག་རྒྱ་ལ་མི་
ལྟོས་པར་རང་གི་རང་གིས་འཛིག་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་བ་ལ། འབྱུང་བ་འབྱུང་འགྱུར་གྱི་དོན་གཏན་ལ་དབབ་པ་དང་། རྟེན་པ་

༡ <<ལ>> -

༢ <<ཞེས་>><<སྐྱེ>> -

༣ <<ཞེས་>><<ལ>> + མ།

རབ་རྒྱས་གཞག་ཅམ་དུ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞུལ་བ་ནི། གཞུགས་ཞེས་
སོ། །ལན་ལ། ལུང་གི་དོན་བཤད་པ་དང་། གནས་ཚུན་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་
པོ་ནི། སྲིད་པ་ལ་ཞེས་ཏེ། པ་རོལ་པོའི་བསམ་པ་ནི། རྣམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། སོ་
སོའི་མཚན་ཉིད་མེད་པར། ཐམས་ཅད་མཚན་ཉིད་ཐམས་ཅད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བ་
དང་། དབང་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་འདྲིན་པར་ཐལ་སྟམ་པའོ། །གོང་བུའི་དབང་དུ་བྱས་
ན། འདུས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་འབྱུང་བཞི་དམིགས་པར་ཐལ་ན། འོད་སོགས་ལ་སྔ་བ་
མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་དང་། དེགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། གཞུགས་ཐམས་ཅད་འབྱུང་
བཞི་ལས་མ་སྐྱེས་པར་འགྱུར་ཏེ། འདུས་པ་ཁ་ཅིག་ལ་འབྱུང་བ་བཞི་ག་ཡོད་པར་
ཁས་མ་སྒྲངས་པའི་ཕྱིར་སྟམ་པའོ། །གཞུགས་གང་ཡིན་འབྱུང་བཞི་འདུས་པ་
དང་། འབྱུང་བཞི་རྒྱུར་བྱས་པར་བཤད་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་པར་ཐལ། སྲིད་པ་སྟེ་
དེགས་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། རྒྱུར་བྱས་པའི་དོན་"ནི།"¹ འབྱུང་
བའི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་ངེས་པར་བརྟེན་དགོས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། འདུས་པ་ཞེས་ཏེ། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་མདོ་དང་འགལ་བ་མེད་
པར་ཐལ། འདུས་པ་གང་ལ་འབྱུང་བ་གང་དམིགས་པ་དེ། དེ་ན་ཡོད་ལ། ས་རྩོག་
སྐམ་པོ་དང་། དེ་ཉིད་གཤེར་བ་དང་། དེ་ཉིད་བོ་བ་དང་། གཤེར་ཞིང་རྩོལ་"འབྲིལ་
ཞིང་འགོ་བའི་ཆེ་ལྟ་བུ་རིམ་པ་བཞེན་དུ་འབྱུང་བ་གཅིག་ལས་གྱུར་པ་སོགས་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། འབྲས་གཞུགས་ལ་ཡང་འོད་ལྟ་བུ་གཅིག་དང་ལྷན་པ་དང་། གཉིས་དང་
ལྷན་པ་དང་། སྒྲ་དང་བྲི་དང་བཅས་པའི་རྒྱུར་ལྟ་བུ་དང་། རུ་བ་ལྟ་བུ་འདུས་པ་གང་

¹ <<ཞོལ>> རྟོ། <<ཟ>> རྟོ།

² <<ཞོལ>> འབྲིལ། <<སྐྱུ>> འབྲིལ།

འབྲས་གཟུགས་གཅིག་ལ་སོགས་པ་ཅི་རིགས་སུ་ལྡན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་
དང་། འབྲས་གཟུགས་བཞི་དང་ལྡན་པ་གང་དམིགས་པ་དེ་ན་ཡོད་དོ་ཞེས་བཞག་
པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་དངོས་ཀྱི་དོན་ནི། རྩལ་སྤྲ་རབ་ཅེས་ཏེ། རྩལ་སྤྲ་རབ་རྣམས་བཞག་
ཅམ་དུ་ཟད་ཀྱི། ཆ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྒྲོང་བའི་རྩལ་སྤྲ་རབ་མེད་པར་ཐལ། གཟུགས་
ཅན་གང་ཡིན་ཆ་དང་བཅས་པས་བྱབ་པའི་ཕྱིར། རྩལ་སྤྲ་རབ་བཞག་པའི་ཚུལ་
དགོས་པ་དང་བཅས་པ་ནི། སྒྲོས་ཞེས་ཏེ། རྩལ་སྤྲ་རབ་རྣམས་པར་བཞག་པ་དགོས་པ་
ཡོད་དེ། གཟུགས་ཅན་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆ་དང་ཆ་བྱེ་བའི་ཆ་ཤས་ལ་རྩལ་སྤྲ་རབ་ཏུ་
བཞག་ལ། དེ་ལྟར་བྱེ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱེ་བྲག་པ་ལྟར་གཟུགས་ལ་ཆ་མེད་ཀྱི་རིལ་
པོར་འདུ་ཤེས་པ་དང་། གཟུགས་ལ་རང་དབང་བའི་རྣམས་སུ་བྱབ་པ་མེད་པར་རྟོགས་
པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་དབྱེ་བ་གཞན་བཤད་པ་ལ་གཉིས། དབྱེ་བ་དངོས་དང་། སོ་སའི་མཚན་
ཉིད་དོ། །དང་པོ་ནི། ཡང་ཞེས་ཏེ། ཡང་སྤྱག་བསྐལ་ལ་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་རིམ་པ་ལ་
སྒྲོས་ནས་དུ་མར་ཡོད་དེ། སྤྱག་བསྐལ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་ལ་མ་བསྐབས་པ་ནས། སྤྱག་
བསྐལ་མ་ཡིན་པ་ལ་སྤྱག་བསྐལ་དུ་སྒྲང་ཞིང་བསྐབས་པ་ཆེན་པོས་ཉེ་བར་གནས་པའི་
བར་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་སྤྱག་བསྐལ་དངོས་དང་། སྤྱག་བསྐལ་ལྟར་སྒྲང་
བ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་སོ་སྒྲེའི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། འཕགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་
པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱག་བསྐལ་ཞེས་ཏེ། སོ་སྒྲེའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་གང་ཟག་གིས་

སྤྲུག་བསྐྱལ་བྲུང་གས་ཀྱི་རིམ་པ་ལྟ་ཡོད་དེ། དགེ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་བསགས་པའི་སོ་
 སོ་སྐྱེ་པོ་ལྟ་བུ་སྤྲུག་བསྐྱལ་གིན་ཏུ་རྒྱས་ལ། གཉེན་པོ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས་མ་
 བསྐྱབས་པ་དང་། འདོད་པའི་སོ་སྐྱེ་ཐར་པ་ཆ་མ་ཐུན་གྱི་དགེ་ཅུང་མ་བསྐྱེད་པ་ཐར་པ་
 ཐོབ་པའི་རྒྱ་དང་ཐུན་པས་བསྐྱབས་པ་དང་། འདོད་པའི་སོ་སྐྱེ་འདོད་པ་ལས་ཆགས་
 བྲལ་གྱི་གཉེན་པོ་བསམ་གཏན་དང་པོ་ཅམ་ཐོབ་པ་དེ་ཉིད་སྤྲུག་བསྐྱལ་གྱི་སྤྲུག་བསྐྱལ་
 མཛོད་རྒྱུར་དང་བྲལ་བ་དང་། ས་བོན་མ་སྤངས་པས་བསྐྱབས་པ་ཡང་ཡིན། མ་བསྐྱབས་
 པ་ཡང་ཡིན་པ་དང་། ཐར་པ་ཆ་མ་ཐུན་གྱི་དགེ་ཅུང་བྲལ་བའི་གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་སོ་
 སྐྱེ་ཁམས་གོང་འོག་གི་སྤྲུག་བསྐྱལ་ལ་ལྟོས་ཏེ་བར་མ་ཡིན་ལ། ཐར་པ་ཆ་མ་ཐུན་གྱི་
 དགེ་ཅུང་མི་ཐུན་པས། བར་མ་མ་བསྐྱབས་པ་དང་། ཐར་པ་ཆ་མ་ཐུན་གྱི་དགེ་ཅུ་
 སྤངས་པའི་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སོ་སྐྱེ་ཁམས་འོག་མ་གཉིས་ལ་ལྟོས་ཏེ། བསྐྱབས་པ་
 དང་། ཐར་པ་ལ་ལྟོས་ཏེ་མ་བསྐྱབས་པ། བསྐྱབས་ལ་མ་བསྐྱབས་པ་རྣམས་ཡོད་པའི་
 ཕྱིར། འཕགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཉིས་ཡོད་དེ། འཕགས་པ་སློབ་པའི་དབང་དུ་
 བྱས་པ་ངན་སོང་རྟོད་གཤེར་དང་སྟོང་སྐྱེས་ལས་འདས་པས་བསྐྱབས་པ་དང་། སྐྱེ་བ་
 བདུན་ལ་སོགས་པ་ནས་ཐར་པ་ཐོབ་ངེས་སུ་བྱས་པས་ཆེས་བསྐྱབས་ལ་བསྐྱབས་པ་
 དང་། འཛིག་ལྟ་ཟད་པར་སྤངས་གིང་ཆེ་དེ་ཉིད་ལ་ཕྱང་པོ་ལྷག་མེད་དུ་འདའ་བ་གིན་
 ཏུ་ཆེས་བསྐྱབས་ལ་བསྐྱབས་པ་མི་སློབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་གཉིས་ཡོད་པའི་
 ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། སྤྲུག་བསྐྱལ་མ་ཡིན་ཞེས་ཏེ། དབང་ཐོབ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
 དཔའ་སྡོང་རྗེ་དང་སློན་ལམ་གྱི་དབང་གིས་བསམས་བཞིན་དུ་སྐྱེ་བ་སྤངས་པའི་མིའི་
 ཕྱང་པོ་དེ་ནི། སྤྲུག་བསྐྱལ་མ་ཡིན་པ། སྤྲུག་བསྐྱལ་དུ་སྤང་ཞིང་བསྐྱབས་པ་ཆེན་པོས་

ཉེ་བར་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། ཟག་བཅས་ཀྱི་ལས་ཉོན་གྱིས་གཞན་དབང་དུ་མ་གྱུར་པ་
དང་། གཞན་སྤང་དུ་སྦྱག་བསྡུལ་ལྟར་སྤང་ཞིང་། སེམས་ཅན་མཐའ་ཡས་པའི་སྦྱག་
བསྡུལ་སེལ་བར་བྱེད་པའི་ཐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་སྦྱག་བསྡུལ་མངོན་པར་འགྲུབ་པའི་རིམ་པ་ལ་གསུམ། འཆི་སེམས་
དང་། འཆི་བའི་ཆེའི་ལུས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་བཤད་པ་དང་། ཤི་བའི་འོག་ཏུ་བར་དོའི་སྤྱང་
བ་ཇི་ལྟར་འགྲུབ་པ་དང་། ཡང་སྤྱང་བྱི་མ་ཇི་ལྟར་ལེན་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། འཆི་སེམས་དང་། ལུས་ཀྱི་བྱེད་པར་རོ། །དང་པོ་ནི། འཆི་བ་ནི་ཞེས་
ཏེ། འཆི་སེམས་གསུམ་ཡོད་དེ། རང་གི་དགེ་ཅའི་སྟོབས་བསྐྱེད་པའམ། གཞན་
གྱིས་གསལ་བཏབ་པ་ཡང་རུང་། འཆི་སེམས་ཐ་མ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སྔ་སྔོལ་
སེམས་གསལ་བའི་ཆེ། སངས་རྒྱས་ལ་དམིགས་པའི་དད་བ་སོགས་དགེ་སེམས་
གྱིས་འཆི་བ་དང་། སེམས་གསལ་བའི་ཆེ་ཁོང་ཁྱོ་སོགས་མི་དགེ་བའི་སེམས་གྱིས་
འཆི་བ་དང་། རྒྱུན་དེ་གཉིས་ཀ་མ་ཚང་བ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་གྱིས་འཆི་བ་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དགེ་བ་ཞེས་ཏེ། དགེ་བ་བྱེད་པའི་གང་ཟག་གི་ལུས་ནི་
འཆི་བའི་ཆེ། ཐོག་མར་ལུས་སྤང་གང་བར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་རྗེས་སྟོང་གི་བོད་བསྐྱུས་
ནས་སྟོང་ཁ་ནས་རྣམ་ཤེས་གྱིས་ལུས་འདོར་ལ། མི་དགེ་བ་བྱེད་པ་རྣམས་གྱིས་དེ་
ལོག་སྟེ་ལུས་འདོར་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཇི་ལྟར་འགྲུབ་པའི་རིམ་པ་དང་། རྒྱེ་བ་ལེན་པ་ལ་བར་མ་སྤྱང་
སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་མི་དགོས་ཀྱི་བྱེད་པར་དང་། རྣམ་གངས་དང་ཆེ་ཆད་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་ཞེས་ཏེ། འཆི་སྤྱང་གྱི་དེ་མ་ཟག་ཏུ་བར་དོ་གྲུབ་པ་ལ་བར་

དེའི་སེམས་ཅན་དེའི་ལུས་དང་མཐོང་སྒྲུབ་གི་བྱུང་བར་མི་འདྲ་བ་དུ་མར་འགྱུར་
 ཏེ། མི་དགེ་བ་བྱེད་པའི་བར་སྲིད་ཀྱི་ལུས་སྒྲོང་དུ་མ་ཆོག་པ་ལྟ་བུ་དང་། སེམས་ཀྱི་
 སྒྲུང་བ་འཆར་བ་ནག་པོ་སོགས་སྒྲུང་བའི་བྱིར། བདེ་འགྲོར་སྐྱེ་བའི་བར་སྲིད་ལ་སྒྲུམ་
 བུ་དཀར་པོ་སོགས་ལྟ་བུའི་སྒྲུང་བ་འགྱུར་བའི་བྱིར། མདོ་ལས་སྐྱེའི་བར་དོ་ཁ་དོག་
 དཀར་པོ་དང་། མིའི་སེར་པོ་དང་། དཔྱུལ་བའི་ནག་པོ་དང་། དུད་འགྲོ་དང་ཡི་དྲགས་
 ཀྱི་སྡོན་པོར་བཤད་པ་ལུས་དང་མཐོང་སྒྲུབ་མ་བྱེ་བར་བཤད་པའོ། །གཉིས་པ་ནི།
 བར་མ་ཞེས་ཏེ། ཁམས་^༡་འོག་མ་གཉིས་སུ་སྐྱེ་བ་ལ་བར་སྲིད་ཡོད་ཀྱི། གཟུགས་
 མེད་^༢་ནས་འོག་མ་གཉིས་སུ་འཕོ་བ་མ་གཏོགས། གཟུགས་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་ན་བར་
 སྲིད་མེད་དེ། གང་དུ་འཆི་འཕོ་བ་དེར། གཟུགས་མེད་ཀྱི་མིང་བཞིའི་ཕྱང་པོ་གྲུབ་པ་
 ཅུམ་ཡིན་ཀྱི། གོ་ས་གཞན་དུ་བགྲོད་མི་དགོས་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ནི། དེ་ནི་ཞེས་
 ཏེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡིད་སྐྱེ་གནས་སུ་འགྲོ་བས་ཡིད་ལས་བྱུང་བ་དང་། ཇིའི་བྱིར་
 འགྲོ་བ་དང་ཇིས་བརྟེན་པར་བྱེད་པས་ཇི་ཟེམས་ཀྱང་བྱའོ། །བཞི་པ་ནི། དེ་ལྟར་ཞེས་
 ཏེ། གོ་བར་ཟད་དོ། །མཛོད་ལས། མིའི་བར་སྲིད་ཤར་ནས་མི་ཁོ་ནར་སྐྱེ་ཞིང་། བར་
 སྲིད་གཞན་དུ་མི་སྡོག་པར་བཤད་ལ། འདིར་ནི། མིའི་བར་སྲིད་གྲུབ་པའི་རྗེས་ལ་
 ལས་ཀྱི་རྒྱས་པ་འགྱུར་ནས་དཔྱུལ་བའི་བར་སྲིད་ལྟ་བུ་འགྲུབ་པར་བཤད་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཉིང་མཆམས་སྒྲོར་ཚུལ་སོགས་དང་། དབང་པོ་འགྲུབ་ཚུལ་གཉིས་
 ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དང་པོ་ནི། སྤང་མདའི་ཞེས་ཏེ། རྒྱ་དུ་མས་སྐྱེ་སྲིད་དུ་ཉིང་
 མཆམས་སྒྲོར་ཏེ། བར་སྲིད་འགགས་པ་དང་སྐྱེ་སྲིད་དུ་སྐྱེ་བར་སྤང་མདའི་མཐོང་མན་

༡ <<ཞོལ་>> བར།

༢ <<ཞོལ་>> ན།

གྱི་ཚུལ་དུ་འཆི་འཕོ་ཞིང་ཉིང་མཆོམས་སྒྱུར་ལ། སྐྱེ་གནས་ལ་སྲིད་པས་ཉིང་མཆོམས་
སྒྱུར་བའི་རྒྱུ་དང་། ཁོང་ཁོས་བར་སྲིད་འགག་པའི་རྒྱུན་བྲས་ནས་བར་སྲིད་འགག་
ཅིང་། སྐྱེ་སྲིད་དུ་ཉིང་མཆོམས་སྒྱུར་བས་རྣམ་སྤྲིན་གྱི་ཕུང་པོ་འགྲུབ་པའི་བྱིར། གཉིས་
པ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་ཞེས་ཏེ། བར་དོའི་སྲིད་པ་འགག་ཁ་མ་དེའི་འོག་ཏུ་རྣམ་སྤྲིན་གྱི་
དབང་པོ་འགྲུབ་པའི་ཚུལ་དུ་མར་འགྱུར་ཏེ། སྒྲོང་ལས་སྐྱེ་བ་སོགས་བཞེར་འགྱུར་བའི་
བྱིར། ཉེན་འབྲེལ་གྱི་མདོ་ལས་བཤད་བ་བཞེན་ཏེ། མངལ་སྐྱེས་གྱི་དབང་དུ་བྲས་
ནས། ཐོག་མ་ཉིད་དུ་རྒྱར་རྒྱར་འགྱུར། །རྒྱར་རྒྱར་པོ་ལས་མེར་མེར་འགྱུར། །ཞེས་
སོགས་གསུངས་ལ། འདི་ཡང་ཞག་བདུན་པ་སྤྲུལ་ཆུ་ཆ་བརྒྱུད་གྱིས་མངལ་དུ་ཡན་
ལག་དང་ཉིང་ལག་སོགས་རྫོགས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ནས་ཞག་བཞི་ལོན་པ་ན། "བཙའ་
བར་དགའ་བོ་མངལ་འཇུག་ལས་བཤད་བ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ཀུན་འབྱུང་གི་བདེན་པ་བཤད་བ་ལ་ངི་བ་ནི། ཀུན་འབྱུང་ཞེས་
ཏེ། ལན་ལ་གཉིས། རང་གི་མཆོན་ཉིད་དང་། སྤྱིའི་མཆོན་ཉིད་དོ། །དང་པོ་ལ་མདོར་
བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །

༡ ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་མདོར་བསྟན་པ།

དང་པོ་ལ། དངོས་དང་། མདོ་དང་འགལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཉོན་མོངས་
པ་དང་ཞེས་ཏེ། ཀུན་འབྱུང་བདེན་པའི་མཆོན་ཉིད་ནི། རང་འབྲས་སྤྲུག་བསྐྲུལ་སྐྱེད་
བྱེད་དོ། །དབྱེ་བ་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུན་གཙོ་བོའི་དབང་དུ་བྲས་

ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། ཉེར་ལེན་གཙོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་
དབང་གིས་བྱང་པའི་ལས་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྤྱག་བསྐྱེད་
རྩོགས་པར་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཟག་པ་མེད་པའི་ལས་ཀྱིས་སྤྱག་བསྐྱེད་མི་སྐྱེད་
པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཉོན་མོངས་ཀྱི་དབང་གིས་འབྱུང་པའི་ལས་ཀྱི་ཞེས་སྒྲིབ་སོ། །

གཉིས་པ་ལ། མདོ་ལས་སྟེང་པ་ཀུན་འབྱུང་གི་གཙོ་བོར་བསྟན་པས་འདི་དང་
མི་འགལ་བ་དང་། གཙོ་བོར་སྒྱུབ་པའོ། །

དང་བོ་ནི། ལས་ཉོན་མཐའ་དག་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་ན། མདོ་ལས་སྟེང་པ་
ཁོན་ཀུན་འབྱུང་དུ་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། མི་འགལ་བ་ནི། གཙོ་བོར་ཞེས་
ཏེ། མདོ་ལས་སྟེང་པ་འབའ་ཞིག་ཀུན་འབྱུང་དུ་བསྟན་པ་དང་། འདིར་ལས་ཉོན་
གཉིས་ཀ་ཀུན་འབྱུང་དུ་བསྟན་པ་མི་འགལ་བར་ཐལ། མདོ་ལས་བསྟན་པ་ནི། སྟེང་
པ་ཀུན་འབྱུང་གི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ལ། འདིར་བཤད་པ་ནི། ཀུན་འབྱུང་
མཐའ་དག་བསྐྱེད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར། སྟེང་པ་ནི། འདོད་པའི་སྟེང་པ་
དང་། སྟེང་པའི་སྟེང་པ་དང་། འདིག་པའི་སྟེང་པའོ། །སྟེང་པ་ཡང་ཞེས་པའི་ཆོག་
བཞི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ལུས་ཐོབ་པ་དང་མ་ཐོབ་པ་དང་། ལུས་ཐོབ་པ་དང་མ་ཐོབ་པ་
ལ་ཆགས་པའི་སྟེང་པ་དང་བཞི་སྒྲར་རོ། །གཉིས་པ་ལ། བསྟན་པ་ནི། གཙོ་བོའི་ཞེས་
ཏེ། སྟེང་པའི་གཙོ་བོའི་དོན་ཅན་ཡིན་ཏེ། དངོས་སོ་ཐམས་ཅད་ནས། རྣམ་པའི་
བར། ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་ཞིང་བྱུང་པས་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ཕྱིར།

བཤད་པ་ནི། ཐམས་ཅད་དུ་ཞེས་ཏེ། དེས་ལན་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་
བྱའོ། །སྟེང་པ་དངོས་སོ་ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བ་ཡིན་ཏེ། ལུས་དང་ལུས་ཐོབ་པ་དང་མ་

ཐོབ་པ་ཐམས་ཅད་ལ་སྲིད་པའི་བྱིར། གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་ཏུ་འགོ་སྟེ། སྤྱག་
བསྐྱལ་གསུམ་ལས་བྲལ་བ་དང་། མི་པོ་དཔ་སོགས་ཀྱི་སློན་ནས་སྲིད་པའི་བྱིར། ཏུས་
ཐམས་ཅད་ཏུ་འགོ་བ་ཡིན་ཏེ། ཏུས་གསུམ་གའི་ཆོར་བ་སོགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགོ་བའི་
བྱིར། ཁམས་ཐམས་ཅད་ཏུ་འགོ་སྟེ། ཁམས་གསུམ་ག་ལ་བྱུང་པའི་བྱིར། ཆོལ་བ་
ཐམས་ཅད་ཏུ་འགོ་སྟེ། འདོད་པ་དང་། སྲིད་པ་དང་ལོག་པས་ཆངས་པར་སྒྲོད་པ་
ཆོལ་ཞིང་སྲིད་པའི་བྱིར། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཏུ་འགོ་སྟེ། འབྱུང་བ་དང་འཛིག་པའི་
སྲིད་པ་རྟག་པ་དང་ཆད་པའི་རྣམ་པ་དང་ལྡན་པའི་བྱིར།

། གྲུན་འབྱུང་བདེན་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ། །

གཉེས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གཉེས། ཉོན་མོངས་པའི་གྲུན་འབྱུང་
དང་། ལས་ཀྱི་གྲུན་འབྱུང་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་བརྩམ་དབྱེ་བའི་སློན་ནས་མདོར་
བསྟན་པ་དང་། སོ་སའི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉོན་མོངས་པ་ཞེས་
ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་ཆོས་བརྩའི་སློན་ནས་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། བྱངས་སོགས་དགྲ་
དང་། སྤོང་བྱེད་གཉེན་པའི་སློན་ནས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་བྱིར།

གཉེས་པ་ལ་གཉེས། ཉོན་མོངས་པའི་མཚན་ཉིད་ཇི་ལྟར་གནས་པ་དང་། དེ་
གཉེན་སོས་ཇི་ལྟར་སྤོང་བའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མཚན་གཞིའི་དབྱེ་བྱངས་
དང་། མཚན་ཉིད་དང་། སྤྱིད་ཚུལ་སོགས་བཤད་པར་བྱའོ། །དང་པོ་ནི། བྱངས་ཞེས་
བསྟན་བཤད་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཉོན་མོངས་པ་དུག་གམ་བརྩམ་འོད་དེ། ལྟ་བ་

༡ <<ཞོལ>> ཅུར། <<སྤྲ>> གམ་ཅུར།

ལ་ལྟར་མ་བྱེ་བ་དང་། བྱེ་བའི་བྱེ་བྲག་གིས་དེ་ལྟར་འགྱུར་བའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི།
མཚན་ཉིད་ཅེས་ཏེ། སེམས་ཀྱི་རྒྱད་རབ་ཏུ་མ་ཞི་བར་བྱེད་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་
བའོ། །རྒྱད་ཞི་བ་ནི་འགོག་བདེན་ཡིན་ལ། དེ་བྱེད་པ་ནི་ལམ་བདེན་དང་། སེམས་
རྒྱད་རབ་ཏུ་མ་ཞི་བ་ནི་སྤྱག་བསྐྱེད་བདེན་པ་ཡིན་ལ། དེ་བྱེད་པའི་གཙོ་བོ་ནི་ཉོན་
མོངས་སོ། །གསུམ་པ་ལ་བདུན་ཡོད་པའི་དང་པོ་རྒྱའི་བྱེད་པར་ནི། འབྱུང་བ་ཞེས་
ཏེ། ཉོན་མོངས་རྒྱ་མེད་རྒྱུ་མེད་དུ་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། བག་ལ་ཉལ་གྱིས་བསྐྱེས་
པའི་རྒྱའི་རྒྱུ་དང་། དུལ་སྤྱག་པ་དང་མི་སྤྱག་པ་སོགས་སུ་སྤང་བའི་དམིགས་པ་
དང་། གཙང་བདེ་རྟག་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་ཚུལ་"བཞིན་'མ་ཡིན་པའི་ཡིད་བྱེད་
ལས་བྱུང་བའི་བྱིར།

གཉིས་པ་དམིགས་པ་ནི། དམིགས་པ་ཞེས་ཏེ། ཉོན་མོངས་ཀྱི་དམིགས་པ་
མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་ཀྱི་རང་ལས་གཞན་པའི་ཉོན་
མོངས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དམིགས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་དང་། གང་ལ་དམིགས་ནས་ཉོན་
མོངས་འབྱུང་བའི་གཞི་ཡང་དེའི་དམིགས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། མ་རིག་པ་སོགས་
གསུམ་མ་གཏོགས་འདོད་པའི་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་ས་གོང་མ་ལ་མི་དམིགས་ཏེ། ས་
འོག་མས་བསྐྱེས་པའི་གོང་མ་དམིགས་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་དོན་གཉེར་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་
ནི། དག་བར་འགྱུར་གྱི་འདོད་ཆགས་སུ་མི་འགྱུར་བའི་བྱིར་དང་། དེས་གཞོད་པ་མི་
བྱེད་པའི་བྱིར་ས་གོང་མ་ལ་དམིགས་ནས་ཁོང་ཁྱོ་མི་སྐྱེ་ལ། ས་གཞན་གྱི་འདུ་བྱེད་
ལ་ངར་འཛིན་པ་མེད་པས་ང་རྒྱལ་གྱིས་ཀྱང་དམིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །མ་རིག་པ་དང་

ལྟ་བུ་"^༡དང་ཐེ་ཚོམ་གསུམ་གྱིས་ས་གོང་མ་ལ་དམིགས་ཀྱང་། རང་"མལ་
^༢དམིགས་པ་བཞིན་དུ་མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེས་ཀྱན་དུ་བརྟགས་
བ་ལ་དམིགས་པ་ཅམ་ལ་བཞག་པའི་ཕྱིར། གོང་སའི་ཉོན་མོངས་བས་འོག་མ་ལ་
སེད་ལྡན་གྱི་སྒྲོན་པ་དམིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར།

འགོག་ལམ་ལ་འོག་པར་ཞུགས་པའི་ཉོན་མོངས་བས། དེ་དག་ལ་མངོན་སུམ་
དུ་དམིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དང་འབྲ་བའི་རྟོག་པས་བརྟགས་པ་ཅམ་ལ་དམིགས་པ་
ལ་དེ་ལ་དམིགས་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཉོན་མོངས་ལ་རི་ལྟར་ཞེན་བ་ལྟར་གྱི་ཞེན་
ཡུལ་གྱི་གཞི་མེད་པ་དང་། ཡོད་པ་ལ་དམིགས་པ་གཉིས་ཡོད་དེ། འཇིག་ལྟ་དང་། ང་
རྒྱལ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་གཞི་མེད་ལ་དམིགས་པ་དང་། དེ་ལས་གཞན་པ་
གཞི་བཅས་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་མཚུངས་ལྡན་ནི། མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ཞེས་ཏེ། འདོད་ཆགས་ནི་
ཉོན་མོངས་ལྟག་མ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་གྱི། ཁོང་ཁྱོད་དང་ཐེ་ཚོམ་དང་མཚུངས་
པར་ལྡན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འཇིན་སྟངས་འགལ་བ་གཉིས་སྒྲོ་གཅིག་"གི་"^༣འཁོར་དུ་དུས་
གཅིག་ལ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་དང་། ཐམས་ཅད་དུ་སྐྱར་ནས་སྒྲོ་གནས་པ་མེད་ན། དེ་
ལ་ཆགས་པར་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་ཁོང་ཁྱོད་ཡང་ཉོན་མོངས་དེ་དག་དང་
ང་རྒྱལ་དང་ལྟ་བུ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་ལ་ཞེ་འགྲས་པ་དེས་
སེམས་ཁེངས་པར་མི་འགྱུར་ཞིང་། དེ་ལ་ལྟ་བའི་སྒྲོན་པ་རྟོགས་པར་མི་བྱེད་པའི་

༡ <<ཞེལ་>> + གསུམ།
༢ <<སྒྲོ་>> ས་ལ།
༣ <<ཞེལ་>><<སྒྲོ་>> གིས།

ཕྱིར། ང་རྒྱལ་ཡང་ཁྱོ་བ་དང་ཐེ་ཚོམ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་ལ་
ཡིད་གཉིས་སུ་གྱུར་བ་དེས་སེམས་ཁེངས་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། མ་རིག་པ་ལ་
གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་དང་། མ་འདྲེས་
བའི་མ་རིག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་འདྲེས་པའི་མ་རིག་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། བདེན་
བའི་གནས་ལུགས་ལ་སྒྲོངས་པའི་མ་རིག་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འཁོར་དུ་འབྱུང་བ་ནི། ཉོན་
མོངས་གཞན་དང་མཚུངས་ལྡན་མ་འདྲེས་པ་ཡིན་ལ། ཉོན་ཡིད་ཀྱི་འཁོར་དུ་བྱུང་བ་
ནི་རྟེན་ནས་རྫས་མ་འདྲེས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཞན་ནམས་གོ་བར་ཐད་ལ། ཁྱོ་བ་སོགས་ཞེ་སྒྲུང་གི་ཆར་གཏོགས་
ནམས། སེར་སྒྲ་སོགས་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཆར་གཏོགས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། ཁྱོ་ཆགས་བཞིན་དུ་འཛིན་སྐྱངས་མི་མ་ཐུན་པའི་ཕྱིར། འཛིན་སྐྱངས་མ་ཐུན་
པ་ནམས་པན་ཚུན་མཚུངས་པར་ལྡན་ནོ། །དོ་ཆ་མེད་པ་དང་ཁྲེལ་མེད་པ་མི་དགེ་བ་
ཐམས་ཅད་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་ཏེ། རང་གཞན་ལ་དམིགས་ནས་ཉེས་སྦྱོད་ལ་
འདྲེམས་བ་མེད་པ་མ་ཡིན་པ་ན། མི་དགེ་བ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཟུགས་པ་སོགས་
ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་ཏེ། སེམས་མི་གསལ་བ་དང་། ཕྱི་
རོལ་ཏུ་ཁྱོ་བ་དང་། རྟོག་པར་བྱེད་པ་དང་། དགེ་བ་ལ་མི་སྦྱོ་བ་དང་། ཟག་བཅས་ཀྱི་
ཚོས་ལ་སེམས་མི་བསྐྱངས་པ་མེད་ན། ཉོན་མོངས་སུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར།

བཞི་བ་ནམ་གངས་ལ་གཉིས། དབྱེ་བ་དང་། སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་གངས་ཞེས་ཏེ། ཉོན་མོངས་ཀྱི་རྣམ་གངས་དུ་མ་ཡོད་དེ། ཅ་བ་

དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པལ་ཆེ་བའི་རྣམ་གངས་དང་། དུག་གསུམ་གཙོ་བོར་བྱས་
 པའི་རྣམ་གངས་སོགས་ཡོད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཅ་བ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་
 མོངས་པལ་ཆེ་བའི་རྣམ་གངས་དང་། དུག་གསུམ་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་རྣམ་གངས་
 སོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རང་གཞན་གྱི་ཉེས་དམིགས་དང་། གཉེན་པོ་བསྐྱེད་པའི་
 གནས་སྐབས་གྱི་ཉེས་དམིགས་སོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། སྤྱག་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་
 བྱེད་པའི་ཉེས་པ་དང་། སྤྱག་བསྐྱེད་དང་མི་འབྲལ་བའི་རྒྱ་དང་། རྒྱ་དེ་ཉིད་རྟོགས་
 པར་དཀའ་ཞིང་སྤང་དཀའ་བའི་ཉེས་པ་དང་། སེམས་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བྱེད་པའི་ཉེས་
 པའོ། །དང་པོ་ལ་གངས་གྱི་སྒོ་ནས་མདོར་བསྟན་བ་དང་། སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་རྒྱས་
 པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཀུན་ཏུ་སྐྱོར་ཞེས་ཏེ། འབྲས་བུ་སྤྱག་བསྐྱེད་ལ་སྐྱོར་
 པར་བྱེད་པས་ཀུན་སྐྱོར་ཏེ། དེ་ལ་དགུ་ཡོད་དེ། རེས་སུ་ཆགས་པའི་ཀུན་སྐྱོར་
 ནས། སེར་སྒྲིའི་ཀུན་ཏུ་སྐྱོར་བའི་བར་རྣམས་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ་དགུ་ཡོད་པའི་དང་པོ་རེས་ཆགས་གྱི་ཀུན་སྐྱོར་ནི། རེས་སུ་ཞེས་
 ཏེ། རེས་སུ་ཆགས་པའི་ཀུན་ཏུ་སྐྱོར་བ་ནི། གང་གི་སྐྱོར་བ་དང་། རི་ལྗང་སྐྱོར་བ་
 དང་། གང་དུ་སྐྱོར་བ་གསུམ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཁམས་གསུམ་པའི་འདོད་
 ཆགས་དང་ལྡན་པས་ཁམས་གསུམ་ལ་ཡིད་མི་འབྱུང་ཞིང་དེའི་དབང་གིས་མི་དགེ་
 བ་སྐྱོད་ཅིང་དགེ་བ་མི་སྐྱོད་པ་ཡང་སྤིང་བྱི་མ་ལ་སྤྱག་བསྐྱེད་འབྲུག་ཅིང་སྤྱག་
 བསྐྱེད་དང་སྐྱོར་བའི་བྱིར། གཉིས་པ་ཁོང་ཁོའི་ཀུན་སྐྱོར་ནི། ཁོང་ཁོ་བས་ཞེས་
 ཏེ། ཁོང་ཁོ་བའི་ཀུན་ཏུ་སྐྱོར་བ་ཡང་ཆོས་གསུམ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཁོང་ཁོ་དང་

ལྷན་པས་སེམས་ཅན་སོགས་གསུམ་ལ་མནར་སེམས་བར་བྱེད་ཅིང་། དེའི་དབང་གིས་སེམས་ཅན་ལ་གནོད་བར་བྱེད་འདོད་ཀྱི་བསམ་བ་མི་འདོར་བས་མི་དགེ་བ་བྱེད་ཅིང་། དགེ་བ་མི་བྱེད་པས་ཡང་སྤྲིད་བྱི་མ་ལ་སྤྱག་བསྐྱེད་དང་སྦྱོར་བའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ར་རྒྱལ་གྱི་ཀུན་སྦྱོར་ལ། དབྱེ་བ་དང་། སོ་སོའི་མཆོན་ཉིད་དོ། །དང་སོ་ནི། ར་རྒྱལ་གྱི་ཞེས་ཏེ། ར་རྒྱལ་གྱི་ཀུན་སྦྱོར་བདུན་སོ་རྣམས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་དང་སོ་ར་རྒྱལ་ནི། ར་རྒྱལ་ཞེས་ཏེ། རིགས་དང་ཤེས་རྒྱ་སོགས་ཚུང་དུ་བས་བདག་ཆེ་བའམ་རང་དང་མཚུངས་པ་དང་མཚུངས་སོ་སྣམ་དུ་སེམས་ཁེངས་པ་དེ་ཆོས་ཅན། ར་རྒྱལ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རི་ལྟར་ཡོད་པ་ལྟར་འཇལ་བ་ཡིན་ཡང་། སེམས་ཁེངས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱིས་རབ་དུ་བྱེ་བའི་རིག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེས་མཆོན་ནས་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱང་ཤེས་བར་བྱའོ། །ཀུན་དུ་སྦྱོར་ཚུལ་ནི། ར་རྒྱལ་གྱི་ཞེས་ཏེ། ར་རྒྱལ་གྱི་ཀུན་སྦྱོར་ཆོས་གསུམ་གྱིས་ཤེས་བར་བྱ་སྟེ། དེ་དང་ལྷན་ན། བདག་དང་བདག་གིར་འཛིན་པའི་ཉེས་དམིགས་མི་ཤེས། དེ་མ་ཤེས་པས་མི་དགེ་བ་བྱེད་ཅིང་། དགེ་བ་མི་བྱེད་པས་བྱི་མ་ལ་སྤྱག་བསྐྱེད་དང་སྦྱོར་བའི་བྱིར།

བཞི་པ་མ་རིག་པའི་ཀུན་སྦྱོར་ནི། མ་རིག་པའི་ཞེས་ཏེ། མ་རིག་པའི་ཀུན་སྦྱོར་ཡང་ཆོས་གསུམ་གྱིས་ཤེས་བར་བྱ་སྟེ། ཁམས་གསུམ་པའི་སྤོངས་པ་མ་རིག་པ་དང་ལྷན་པས་སྤྱག་ཀུན་གྱི་ཆོས་ལ་ལྷག་པར་ཆགས་པ་འདྲེན་བར་བྱེད། དེའི་དབང་གིས་མི་དགེ་བ་བྱེད་ཅིང་དགེ་བ་མི་བྱེད་པས། ཡང་སྤྲིད་བྱི་མ་ལ་སྤྱག་བསྐྱེད་དང་སྦྱོར་བས་རབ་དུ་བྱེ་བའི་བྱིར། ལྷ་པ་ལྟ་བུའི་ཀུན་སྦྱོར་ནི། ལྷ་བའི་ཞེས་ཏེ། ལྷ་བའི་ཀུན་སྦྱོར་ཆོས་ཅན། གསུམ་ཡོད་དེ། འཛིག་ལྟ་དང་མཐར་ལྟ་དང་ལོག་ལྟ་གསུམ་

ཡོད་པའི་ཕྱིར། ལྷ་བའི་ཀུན་སྐྱོར་ཚོས་གསུམ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་དང་ལྡན་ན་
འཇིག་རྟའི་དབང་གིས་བདག་གྲོལ། གྲོལ་བར་འགྱུར་རོ་སྟམ་དུ་བརྒྱུད་ནས་གྲོལ་
བའི་བདག་སོགས་ཐོབ་པའི་ཆེད་དུ་ལོག་པས་ངེས་འབྱུང་གི་ཐབས་ཚོལ། མཐར་
ལྷས་ཉག་ཆད་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པར་བྱེད། ལོག་ལྷས་སངས་རྒྱས་པ་ལ་ཐར་པ་
མེད། བདག་སྒྲོལ་པ་ཐར་པ་ཡིན་སྟམ་དུ་ལོག་པས་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ཐབས་ལ་
ཞེན་པས་ཡང་སྲིད་ཕྱི་མ་ལ་སྤྲུག་བསྐྱེད་དང་སྐྱོར་བའི་ཕྱིར།

དུག་པ་མཆོག་འཛིན་གྱི་ཀུན་ཏུ་སྐྱོར་བ་ནི། མཆོག་ཏུ་འཛིན་པའི་ཞེས་ཏེ། ལྷ་
དན་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བརྟུལ་ཞུགས་ལ་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པའི་ཀུན་སྐྱོར་ཚོས་
གསུམ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་དང་ལྡན་པས་ཐར་ལམ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་མངོན་པར་
ཞེན་ཏེ། མི་དགོ་བ་བྱེད་ཅིང་དགོ་བ་མི་བྱེད་པས་ཡང་སྲིད་ཕྱི་མ་ལ་སྤྲུག་བསྐྱེད་དང་
སྐྱོར་བའི་ཕྱིར། བདུན་པ་ཐེ་ཚོམ་གྱི་ཀུན་སྐྱོར་ནི། ཐེ་ཚོམ་གྱི་ཞེས་ཏེ། ཐེ་ཚོམ་གྱི་
ཀུན་སྐྱོར་ཚོས་གསུམ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་དང་ལྡན་པས་འཕགས་པའི་བདེན་
པ་བཞི་དང་། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་ཡོད་མེད་དང་ཡིན་མིན་དུ་ཐེ་ཚོམ་བྲ། དེའི་
དབང་གིས་བདེན་བཞི་ལ་འདོར་ལེན་དང་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་འགོ་མི་
བྱེད་ཅིང་། དགོ་བ་མི་བྱེད། མི་དགོ་བ་བྱེད་པས་ཡང་སྲིད་ཕྱི་མ་ལ་སྤྲུག་བསྐྱེད་དང་
སྐྱོར་བའི་ཕྱིར།

བརྒྱད་པ་སྤག་དོག་གི་ཀུན་སྐྱོར་ནི། སྤག་དོག་གི་ཞེས་ཏེ། རྟེན་བཀྲུང་ལ་
ཆགས་པས་གཞན་གྱི་དུན་ཚོགས་ལ་སེམས་ཁོང་ནས་འབྱུགས་པའི་སྤག་དོག་གི་
ཀུན་སྐྱོར་ཚོས་གསུམ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་དང་ལྡན་པས་རྟེན་བཀྲུང་གཅེས་

སྤྱ་འཛིན་གྱི། ཆོས་གཅེས་སྤྱ་མི་འཛིན་ལ། དེའི་དབང་གིས་མི་དགོ་བ་བྱེད་
ཅིང་། དགོ་བ་མི་བྱེད་པས་^༡སྤྱག་བསྐྱེད་ལ་སྤྱག་བསྐྱེད་དང་སྦྱོར་
བའི་བྱིར། དགྲ་བ་མེར་སྤྱའི་ཀྱན་སྦྱོར་ནི། མེར་སྤྱའི་ཞེས་ཏེ། མེར་སྤྱའི་ཀྱན་སྦྱོར་
ཡང་ཆོས་གསུམ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། མེར་སྤྱའི་ཀྱན་སྦྱོར་དང་ལྷན་པས་ནོར་
གསོག་བ་གཅེས་སྤྱ་བྱེད་གྱི། ཡོ་བྱད་ཅུང་བ་གཅེས་སྤྱ་མི་བྱེད་ལ། དེའི་དབང་གིས་
མི་དགོ་བ་བྱེད་ཅིང་། དགོ་བ་མི་བྱེད་པས་ཡང་སྤྱི་བྱི་མ་ལ་སྤྱག་བསྐྱེད་འབྲུག་པར་
བྱེད་པས་སྤྱག་བསྐྱེད་དང་སྦྱོར་བའི་བྱིར།

གཉིས་པ་སྤྱག་བསྐྱེད་དང་མི་འབྲུག་བའི་རྒྱ་བཤད་པ་ལ་གསུམ། འཆིང་བྱེད་གྱི་
ངོ་བོ་དང་། འཆིང་བྱེད་གསུམ་དུ་བཞག་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། སྤྱ་དོན་ཏོ། །དང་བོ་ནི།
"འཆིང་^༢བ་ནི་ཞེས་ཏེ། སྤྱི་བར་འཆིང་བྱེད་གསུམ་ཡོད་དེ། དུག་གསུམ་གྱི་དབང་
གིས་འཆིང་བའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཞེས་ཏེ། སྤྱག་བསྐྱེད་ལ་འཆིང་
བར་བྱེད་པ་གསུམ་དུ་ངེས་ཏེ། འདོད་ཆགས་ཀྱི་འཆིང་བ་ནི་ཆོར་བ་བདེ་བས་བསྐྱེད་
པའི་འབྲུག་བའི་སྤྱག་བསྐྱེད་ལ་འཆིང་ཞིང་། འདོད་པ་བཞེན་དུ་མི་ཐོབ་པར་བྱེད། ཞེ་
སྤང་གིས་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་ལ་འཆིང་། གཉི་ཟུག་གིས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྤྱག་
བསྐྱེད་ཀྱི་ཉེས་དམིགས་མི་ཤེས་པས་འཆིང་བར་བྱེད་ཅིང་། འདོད་པ་བཞེན་དུ་བྱེད་པ་
མི་ཐོབ་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཡང་ཞེས་ཏེ། དུག་གསུམ་ཆོས་ཅན། འཆིང་བ་ཞེས་
བྱ་སྟེ། ཁྱོད་ཀྱིས་བཅིངས་པའི་དབང་གིས་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་སོགས་དགོ་བ་ལ་
སྦྱོར་བ་ན། འདོད་པ་བཞེན་དུ་བྱེད་པ་མི་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་བྱིར།

༡ <<བྱ>><<སྤྱ>> -

༢ <<ཞེས>> འཆི།

གསུམ་པ་རྒྱ་དེ་ཉིད་རྟོགས་པ་དཀའ་ཞིང་སྤང་དཀའ་བའི་ཉེས་པ་ལ། བག་ལ་
 ཉལ་གྱི་རོ་བོ་དང་། བདུན་དུ་བཞག་པའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དབྱེ་བ་
 དང་། སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་དོ། །དང་པོ་ནི། བག་ལ་ཉལ་གྱི་ཞེས་ཏེ། བག་ལ་ཉལ་
 བདུན་ཡོད་དེ། འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་ཀྱི་བག་ལ་ཉལ་ནས་ཐེ་ཚོམ་གྱི་བག་ལ་
 ཉལ་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། འདོད་པ་ལ་ཞེས་ཏེ། བདུན་པོ་དེ་ཡང་
 འདོད་པའི་འདོད་ཆགས་སྐྱེ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་གནས་ངན་ལེན་ནས་བཟུང་
 རྟེ། ཉོན་མོངས་ཀྱི་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་གནས་ངན་ལེན་གྱི་བར་
 ནི། དེ་དག་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། འདོད་པ་ཞེས་ཏེ། བག་ལ་ཉལ་བདུན་དུ་འགྱུར་བའི་རྒྱ་མཚན་
 ཡོད་དེ། གཟུགས་སྤྲུལ་སོགས་པའི་འདོད་ཡོན་ཚོལ་བ་མ་སྤངས་པས་འདོད་པ་ལ་
 འདོད་ཆགས་ཀྱི་བག་ལ་ཉལ་དང་། ཁོང་ཁོའི་བག་ལ་ཉལ་གཉིས་རྒྱས་པར་འགྱུར་
 ལ། སྤྲང་བ་ཚོལ་བ་མ་སྤངས་པས་སྤྲང་བའི་བག་ལ་ཉལ་རྒྱས་པར་འགྱུར། ལམ་
 ལོག་པས་ཐར་བ་དོན་དུ་གཉེར་བ། ལོག་པས་ཚངས་སྦྱོང་ཚོལ་བ་མ་སྤངས་པས་
 བག་ལ་ཉལ་བཞི་རྒྱས་པར་འགྱུར་བས་ཚོལ་བ་གསུམ་དུ་ངེས་པས་བག་ལ་ཉལ་
 བདུན་དུ་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཚོལ་བ་ཐ་མས་བག་ལ་ཉལ་བཞི་རྒྱས་པར་བྱེད་དེ། ལོག་
 པའི་ལམ་གྱིས་ཐར་བ་ཚོལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས། གཉེན་པོ་རྩེད་དུ་ཅམ་གྱིས་སེམས་
 ཁེངས་པར་བྱེད། བདེན་པ་བཞི་ལ་མོངས་པར་བྱེད། ཐར་བ་དང་ཐར་པའི་ཐབས་
 ལོག་པ་ལ་རྟོག་པར་བྱེད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་ཐེ་ཚོམ་འདྲེན་
 པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་སེམས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བྱེད་པའི་ཉེས་པ་ལ། ཅུ་བའི་ཉོན་མོངས་པས་
སེམས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བྱེད་པ་སྦྱིར་བཞག་པ་དང་། ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་འབའ་
ཞིག་པས་བྱེད་པ་དང་། རྒྱག་གསུམ་བྱེ་བྲག་ཏུ་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པའོ། །དང་པོ་ནི།
ཉེ་བའི་ཞེས་ཏེ། ཅུ་བའི་ཉོན་མོངས་ཆོས་ཅན། སེམས་དམིགས་པ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་
བྱེད་དེ། སེམས་སྒོ་དུ་མ་ནས་ཉེ་བར་ཉོན་མོངས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི།
ཉེ་བའི་ཞེས་ཏེ། ཁོ་བ་སོགས་ཆོས་ཅན། སེམས་དམིགས་པ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བྱེད་
དེ། སེམས་སྒོ་དུ་མ་ནས་ཉོན་མོངས་པར་མི་བྱེད་ཀྱང་སྒོ་རེ་རེ་ནས་ཉེ་བར་ཉོན་
མོངས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཡང་ཞེས་ཏེ། རྒྱག་གསུམ་ཆོས་ཅན། ཉེ་
བའི་ཉོན་མོངས་ཞེས་གདགས་སུ་རུང་སྟེ། ཁྱོད་ཀྱིས་སེམས་ཉེ་བར་ཉོན་མོངས་པར་
བྱེད་ཅིང་། དེའི་དབང་གིས་མཐོང་ལམ་གྱིས་ཆགས་བྲལ་ཐོབ་པར་མི་འགྱུར། སྒོམ་
ལམ་གྱི་སྒོ་ནས་གོལ་བ་ཐོབ་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཤེས་བྱེད་དགོང་པ་ནི།
བཙེམ་ལྡན་ཞེས་ཏེ། གོ་བར་ཟད་དོ། །

གཉིས་པ་གཉེན་པོ་སྦྱེད་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཉེས་པ་ལ་ལྟ། དགེ་བ་ལ་སྦྱོར་
བ་དང་འགལ་བའི་ཉེས་པ་དང་། ཉོན་མོངས་པའི་རྒྱན་ཕྱོགས་སུ་འཁྱེར་བའི་ཉེས་པ་
དང་། རྣམ་བྱང་ཐོབ་པ་ལ་བར་དུ་གཙོད་པའི་ཉེས་པ་དང་། སྤང་བྲལ་འཇུག་པའི་
ཉེས་པ་དང་། གཉེན་པོ་ལ་བར་དུ་གཙོད་པའི་ཉེས་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཀུན་ནས་དགྲིས་
པ་ཞེས་ཏེ། བརྒྱད་དུ་དབྱེ་བ་དང་། དེར་ངེས་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། སྒྲ་དོན་དང་
གསུམ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཀུན་དགྲིས་བརྒྱད་ཡོད་དེ། ཟུགས་པ་ནས་ཁྲིལ་མེད་
ཀྱི་བར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཀུན་དགྲིས་བརྒྱད་དུ་ངེས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཞི་གནས་

ཀྱི་རྒྱ་མཆན་ནས་སེམས་བྱིང་ངམ་བྱིང་དུ་དོགས་པའི་དུས་ན་སྤྲུགས་གཉིད་གཉིས་
ཀྱིས་དམིགས་པ་བྱིན་ཅི་ལོག་ལ་བགྱི་བར་བྱེད། རབ་ཏུ་འཛིན་པའི་རྒྱ་མཆན་ཚོད་
དམ་ཚོད་དུ་དོགས་པའི་གཉེན་པོར་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་སེམས་པ་སོགས་
བྱེད་པ་ན། ཚོད་འགྲོད་གཉིས་ཀྱིས་སེམས་བྱིན་ཅི་ལོག་ལ་བགྱི་བར་བྱེད། བཏང་
སྟོམས་ཀྱི་རྒྱ་མཆན་བྱིང་ཚོད་ཀྱིས་མི་མཉམ་པ་མེད་པར་ལྷན་སྐྱབ་ཏུ་འཇུག་པའི་
ཆོ། སྤྲུག་དོག་དང་། སེར་སྤྲས་དམིགས་པ་བྱིན་ཅི་ལོག་ལ་བགྱི་བར་བྱེད། ཞི་ལྷག་
ཟུང་འབྲེལ་སྦྱེ་བའི་གཞི། ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པ་བྱེད་པའི་དུས་ན། རོ་ཆ་མེད་
པ་དང་ཁེལ་མེད་ཀྱིས་བགྱི་བར་བྱེད་པས་ཀུན་དགྱིས་བརྒྱད་དུ་བཞག་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཚུ་བོ་ཞེས་ཏེ། དབྱེ་བ་དང་། སྤྲོད་དང་། བཞིར་བཞག་པའི་རྒྱ་
མཆན་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །འདོད་པའི་རྒྱ་བོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། འཁོར་བའི་"རྒྱ་
'ཕྱོགས་སུ་འཁྱེར་བར་བྱེད་པས་རྒྱ་བོར་བཞག་པའི་བྱིར། ཚུ་བོ་བཞིར་ངེས་པའི་རྒྱ་
མཆན་ཡོད་དེ། འདོད་ཡོན་ཆོལ་བ་ལ་ཞུགས་པ་རྣམས་འདོད་པའི་རྒྱ་བོས་རྒྱ་
ཕྱོགས་སུ་འཁྱེར་བར་བྱེད། གཟུགས་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྲིད་པ་ཆོལ་བ་ལ་ཞུགས་
པ་རྣམས་སྲིད་པའི་རྒྱ་བོས་རྒྱ་ཕྱོགས་སུ་འཁྱེར་བར་བྱེད། ལོག་པའི་ཐར་བ་དང་
ཐར་པའི་ཐབས་ཆོལ་བ་ལ་ཞུགས་པ་རྣམས། ལྷ་བ་གནས་པ་དང་། མ་རིག་པ་གནས་
སུ་འབྲེལ་བའི་ཚུལ་ཀྱིས་འཁོར་བའི་རྒྱ་ཕྱོགས་སུ་འཁྱེར་བར་བྱེད་པས་བཞིར་
བཞག་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ནི། སྦྱོར་བ་ནི་ཞེས་ཏེ། སྦྱོར་བ་ཡང་ཆོས་གསུམ་ཀྱི་སྒོ་
ནས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། སྦྱོར་བའི་གཞི་རོ་བོ་དང་། སྤང་བྱ་དང་བལ་བའི་བར་དུ་གཙོད་

བས་སྒྲོན་དང་། སྒྲོར་བ་བཞིར་ངེས་པའི་རྒྱ་མཚན་སྒྲ་མ་ལ་དབགས་ནས་ཤེས་
བར་བྱ་བའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ནི། ཉེ་བར་ལེན་པ་ཞེས་ཏེ། ཉེ་བར་ལེན་པ་བཞིར་ཡོད་དེ། འདོད་པ་ཉེ་བར་
ལེན་པ་ནས། བདག་ཏུ་སྒྲ་བ་ཉེ་བར་ལེན་པའི་བར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཉེ་བར་ལེན་པ་ཞེས་
བྱ་སྟེ། དེའི་དབང་གིས་ཁྲིམ་པ་དང་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་རྣམས་ཚོད་པའི་རྩ་བ་ཉེ་བར་ལེན་
ཅིང་། དེའི་དབང་གིས་ཡང་སྲིད་ཉེ་བར་ལེན་པས་དེར་བཞག་པའི་ཕྱིར། ཉེར་ལེན་ཚོད་
པའི་རྩ་བར་འགྱུར་ཏེ། འདོད་པ་ལ་ཆགས་པས་ཁྲིམ་པ་ནང་པན་ཚུན་དུ་ཚོད་པར་
འགྱུར། ལྟ་བ་སོགས་ལ་ཆགས་པས་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ནང་པན་ཚུན་ཚོད་པར་འགྱུར་བའི་
ཕྱིར། རྣམ་གྲངས་ལྟ་ནི། འདོད་ཡོན་སོགས་ལ་དང་པོར་དགའ་བ་དང་། དེ་ཡོངས་སུ་
བཟུང་ནས་གནས་པ་དང་། དེ་དང་མི་འབྲལ་བར་འདོད་པ་དང་། གཞན་གྱི་ལ་ལྟོས་ནས་
རང་གི་དེ་ལ་ལྟག་པར་ཞེན་པ་དང་། རང་གཞན་གཉིས་ཀ་ལ་དམིགས་ནས་ལྟག་པར་
ཞེན་པའོ། །ཡང་ན་ཆགས་པ་རྒྱུང་འབྱིང་གིས་དབྱེ་བའོ། །

ཉེར་ལེན་གྱི་མ་གསུམ་ཡང་ཉེར་ལེན་ཅེས་བྱ་སྟེ། ལྟ་ངན་དུག་ཅུ་རྩ་གཉིས་ནི། ལྟ་
བའི་ཉེར་ལེན་དང་། ལྟ་ངན་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་བརྟུལ་ཞུགས་ངན་པ་ལ་རྗེས་སུ་ཆགས་
པ་ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་དང་། འཛིག་ལྟ་བདག་ཏུ་སྒྲ་བའི་ཉེར་
ལེན་ཡིན་ལ། སྒྲ་མ་གཉིས་སུ་སྟེགས་ཅན་ནང་པན་ཚུན་ཚོད་པའི་རྩ་བ་དང་། གསུམ་པ་
ཆོས་འདི་པ་དང་གཞན་སྟེ་ཚོད་པའི་རྩ་བ་བྱེད་ཅིང་། དེ་དག་ཀུན་གྱིས་ཡང་སྲིད་ཕྱི་མ་
ཉེ་བར་ལེན་པར་བྱེད་པས་ཉེར་ལེན་དུ་བཞག་པའི་ཕྱིར།

ལྟ་པ་ལ། འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་དང་འགལ་བ་དང་། དེའི་སྒྲོར་བ་

དང་འགལ་བའོ། དང་པོ་ནི། མདུད་པ་ནི་ཞེས་ཏེ། རོ་བོའི་དབྱེ་བ་དང་། སྒྲོན་
དང་། བཞིར་བཞག་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །མདུད་པ་བཞིར་ཡོད་
དེ། གཞན་གྱི་ནོར་ལ་མི་རིགས་པའི་སྒྲོན་ས་བདག་གིར་བྱེད་འདོད་པ་བརྟུ་
སེམས་ལུས་ཀྱི་མདུད་པ་དང་། གཞན་ལ་གཞོད་པ་བྱེད་འདོད་པའི་ཁོང་ཁོ་གཞོད་
སེམས་ལུས་ཀྱི་མདུད་པ་དང་། ལྟ་བུ་དང་འབྲེལ་བའི་རྒྱ་ལ་ཁྲིམས་རན་པ་ལ་
མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། ལྟ་བ་རན་པ་ལ་བཟང་པོར་འཛིན་པ་བཞི་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། མདུད་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཡིད་ཀྱི་བར་དུ་གཅོད་པས་
མདུད་པ་ཞེས་བཞག་པའི་ཕྱིར། མཉམ་གཞག་ལ་བར་དུ་གཅོད་པ་བཞིར་སྟོན་པའི་
རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཟང་ཟང་ཅུང་ཟང་ཅམ་གྱི་རྒྱ་དང་། ཚོད་པ་ལ་ལེགས་པར་མི་
སྦྱབ་པའི་རྒྱ་དང་། ལྷ་ལ་ཁྲིམས་དང་བརྟུལ་ཞུགས་དག་པོས་སྦྱག་བསྐལ་བར་གནས་
པའི་རྒྱ་དང་། ཤེས་བྱ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་རྟོག་པའི་རྒྱས་སེམས་གཡེང་བར་བྱེད་པ་
བཞི་ཡོད་པས་བཞིར་བཞག་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྦྱིབ་པ་ནི་ཞེས་ཏེ། སྦྱིབ་པའི་རོ་བོ་ལྔ་ཡོད་དེ། འདོད་ལ་འདུན་
པའི་སྦྱིབ་པ་ནས་ཐེ་ཆོམ་གྱི་སྦྱིབ་པའི་བར་ལྔ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྦྱིབ་པར་འཛོག་པའི་
རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དགེ་བའི་ཕྱོགས་མི་རྟོགས་པའི་རྒྱ་ཡིན་པས་དེར་བཞག་པའི་
ཕྱིར། དེ་དག་གིས་དགེ་བའི་ཕྱོགས་ལ་སྦྱིབ་བར་བྱེད་དེ། འདོད་པ་ལ་འདུན་པས་
ཁྲིམ་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ལ་དགའ་བ་དང་སྦྱིབ་པར་བྱེད། རབ་ཏུ་བྱུང་ནས་ལྟར་བ་
བྱུང་བའི་ཆོ། ཕྱིར་བཅོས་པར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་བསྐུལ་བ་ན། གཞོད་སེམས་ཀྱིས་
ལྟར་བ་དག་པ་ལ་སྦྱིབ་པར་བྱེད། རྒྱགས་གཉིད་ཀྱིས་སེམས་ནང་དུ་ཞུགས་པར་བྱེད་

བས་ཞི་གནས་ཀྱི་རྒྱ་མཆན་སྒོམ་པའི་དུས་ན་སླེབ་པར་བྱེད། གཞོད་འགྲོད་ཀྱིས་ཕྱི་
རོལ་ཏུ་གཡེང་བར་བྱེད་པས་རབ་ཏུ་འཛིན་པའི་རྒྱ་མཆན་སྒོམ་པའི་དུས་ལ་སླེབ་
པར་བྱེད། ཐེ་ཆོམ་གྱིས་དམིགས་པ་ལ་ལྷན་བྲུབ་ཏུ་འབྲུག་པའི་བཏང་སྒྲོམས་ལ་
སླེབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་དུག་གསུམ་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་རྣམ་གངས་ལ་གསུམ། སྤང་བྱ་སྤང་
དཀའ་ཁིང་གཉེན་པོ་བསྟེན་དུ་མི་འགྱུར་བའི་ཉེས་པ་དང་། འབྲས་བྱ་མི་འདོད་པ་
སྤྱབ་པའི་ཉེས་པ་དང་། གཉེན་པོ་སྤྱེ་བ་དང་འགལ་བའི་ཉེས་པ་ལོ། །དང་བོ་ནི། ཐ་བ་
ཞེས་ཏེ། སྟོན་^༡གོམས་^༢པ་ཆེན་པོ་སྟོན་དུ་སོང་བའི་དུག་གསུམ་ཆོས་ཅན། ཐ་བ་
ཞེས་བྱ་སྟེ། ཁིང་ཐ་བ་འབྲས་བྱ་སྤྱེ་བའི་གཞིར་ལས་སུ་མི་རུང་བ་བཞིན་དུ་སྟོན་
གོམས་པའི་མ་ཐུས་གཉེན་པོ་ཐོང་ག་ཞོལ་དང་འབྲ་བས་ལོག་པར་དཀའ་
ཁིང་། མེམས་ལས་སུ་མི་རུང་བར་བྱེད་པའི་ཉོན་མོངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྲད་པར་འགྱུར་བའི་ཉེས་པ་
དང་། རང་གི་མི་འདོད་པ་སྤྲ་ཆོགས་འབྲིན་པའི་ཉེས་པ་ལོ། །དང་བོ་ནི། དེ་མ་ནི་ཞེས་
ཏེ། ཉེས་ལྟངས་ལ་ལྷག་པར་སྤྲད་པས་མི་སྟོན་པ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་རབ་ཏུ་ ^༡"འབྱུང་"པའི་
རྒྱ་དྲ་ཀྱི་དུག་གསུམ་ཆོས་ཅན། དེ་མ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཁྲོད་སོགས་གང་ན་འདུག་ཀྱང་
རུང་། ཉེས་ལྟངས་ལ་ལྷག་པར་སྤྲད་པས་ཆངས་པར་མཆུངས་པར་སྟོན་པ་རྣམས་ཀྱིས་
མཐོང་ངམ་ཐོས་ན། མི་གཙང་བ་ཁྲོད་གི་ཆེར་མ་ཞེས་སྤྲད་པའི་རྒྱ་རྒྱར་པའི་ཉོན་
མོངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

༡ <<ཞོལ་>><<སྤྲ་>> གོམས།

༢ <<སྤྲ་>> བྱུང་།

གཉིས་པ་ལ་བདུན། རྒྱན་གྱི་སྤྱུག་བསྐྱེད་བསྐྱེད་པ་དང་། གནས་སྐབས་ཀྱི་
 སྤྱུག་བསྐྱེད་བསྐྱེད་པ་དང་། བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བྱེད་པ་དང་། ད་ལྟར་གྱི་སྤྱུག་བསྐྱེད་
 བསྐྱེད་པ་དང་། བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་ལ་འཇུག་པ་དང་། ལོག་པར་སྐྱབ་པ་ལ་དགའ་བ་
 དང་། སྤྱུག་བསྐྱེད་མཐའ་དག་ལ་ཆགས་པའི་སློན་ནས་སྦྱོར་བའོ། །དང་པོ་ལ་
 གཉིས། རྒྱན་དུ་གཤོད་པ་དང་། སྤང་དགའ་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱིག་པ་ནི་ཞེས་
 ཏེ། དུག་གསུམ་ཆོས་ཅན། སྤྱིག་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཁྱོད་ལ་བརྟེན་ནས་དུས་རིང་པོར་སྦྱོ་
 འཆིའི་སྤྱུག་བསྐྱེད་སྦྱོར་བར་འགྱུར་བའི་ཉོན་མོངས་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི།
 ཟུག་རྩ་འི་ཞེས་ཏེ། དུག་གསུམ་ཆོས་ཅན། ཟུག་རྩ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཁྱོད་ལ་བརྟེན་
 བས་སྤྱོད་པ་དང་སྤྱོད་པའི་ཡོ་བྱད་ལ་ལྷག་པར་ཆགས་པར་འགྱུར་ཞིང་། དཀོན་
 མཆོག་གསུམ་དང་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་ལ་ཐེ་ཆོས་བྲངས་པའི་སློན་ནས་སྤྱུག་
 བསྐྱེད་པའི་ཉོན་མོངས་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མི་འདོད་པ་དངོས་ལ་སྦྱོར་བ་དང་། མི་འདོད་པའི་རྒྱ་ལ་
 སྦྱོར་བའོ། །དང་པོ་ནི། ལྷ་ཡང་ནི་ཞེས་ཏེ། དུག་གསུམ་ཆོས་ཅན། ལྷ་ཡང་ཞེས་བྱ་
 སྟེ། ཁྱོད་ལ་བརྟེན་ནས་ཡོ་བྱད་མང་པོ་འཛིན་ཅིང་ཡོ་བྱད་ལྷ་ཡང་དང་བཅས་པར་
 བྱས་པས་འཛིགས་པ་དང་། གཞན་དང་ཁོན་དང་བཅས་ཤིང་གཡེང་བ་མང་བར་
 བྱེད་པའི་ཉོན་མོངས་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཉེས་པར་སྦྱོད་པ་ཞེས་ཏེ། དུག་
 གསུམ་ཆོས་ཅན། ཉེས་པར་སྦྱོད་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཁྱོད་ལ་བརྟེན་ནས་སློག་གསུམ་གྱི་
 ཉེས་སྦྱོད་བྱིན་ཅི་ལོག་སྤྱོད་ཆོག་པར་བྱེད་པའི་ཉོན་མོངས་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། སློ་གསུམ་ཉེས་པར་སྒྲིད་པའི་ཅ་བ་ཡིན་ཏེ། ཟང་ཟེང་ཅུང་ཟད་ཅམ་ལ་ཡང་
ཆགས་པ་དང་། གཞན་གྱི་གཞོད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་བཟོད་པར་གཞོད་པ་བྱེད་པའི་
ཐབས་ལ་རྟོག་པ་དང་། རོན་དམ་བདེན་པ་རྟག་དངོས་སུ་འདོད་པ་སོགས་ཆོས་ལོག་
ལ་ཞེན་པའི་རྒྱས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཉེས་པ་ལ་སྒྲིབ་པའི་ཉོན་མོངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་ལ། སེམས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བྱེད་པ་དང་། སྐྱབ་བྱ་ལོག་པར་སྐྱབ་པའོ། །

དང་པོ་ནི། ཟག་པ་ནི་ཞེས་ཏེ། འདོད་པའི་ཉོན་མོངས་དང་། བོང་མའི་ཉོན་
མོངས་དང་། མ་དེག་པ་ཆོས་ཅན། ཟག་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་ཡུལ་ལ་
སེམས་ཁྲོ་བར་བྱེད་པའི་ཉོན་མོངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟག་པ་གསུམ་དུ་བཞག་པའི་
རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། དང་པོས་འདོད་ཡོན་ལ་སེམས་^༡ "འཕྲོ་" བར་བྱེད། གཉིས་པས་
སྟོམ་འཇུག་གི་ཆོར་བ་ལ་སྐྱེད་པས་^༢ "འཕྲོ་" བར་བྱེད། ཟག་པ་དེ་གཉིས་ཀ་གསུམ་
པའི་དབང་གིས་བྱུང་ཞིང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་གནས་ཡིན་པའི་སློ་ནས་^༣ "འཕྲོ་" ཞིང་ཟག་
པར་བྱེད་པ་གསུམ་དུ་བཞག་པའི་ཕྱིར། འདི་དག་ཀྱང་ངོ་བོ་དང་སྐྱ་དོན་གཉིས་
གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། མོངས་པ་ནི་ཞེས་ཏེ། དུག་གསུམ་ཆོས་
ཅན། མོངས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཁྲོད་ཀྱི་དབང་གིས་བསོད་ནམས་ཉམས་པས་ཡོ་བྱད་
འདོད་ཀྱང་མོངས་པས་གཞོད་པར་བྱེད་པའི་ཉོན་མོངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ལ་གཉིས། འདོད་པ་མ་འབྱུང་བ་ལས་བྱུང་བ་དང་། མོངས་སྒྲིད་ཐོབ་པ་
ལས་བྱུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཡོངས་སུ་ཞེས་ཏེ། དུག་གསུམ་ཆོས་ཅན། ཡོངས་སུ་

༡ <<ཞོལ་>><<སྒྲ་>> ཁྲོ།

༢ <<ཞོལ་>><<སྒྲ་>> ཁྲོ།

༣ <<ཞོལ་>><<སྒྲ་>> ཁྲོ།

གདུང་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཁྱོད་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱག་པ་དང་མི་སྤྱག་པའི་ཡུལ་ལ་དང་པོར་
སྤྱག་མི་སྤྱག་སོགས་སྤྱོད་པས་མཆན་མར་འཛིན་པ་དང་བྱེ་བྲག་ཏུ་བྱེ་ནས་བཟ་
བར་འཛིན་པ་མཛོན་ཏྱིགས་སྤྱ་བ་བྱུང་བས་འདོད་པ་མ་ཐོབ་ཅིང་མི་འདོད་པ་ཐོབ་སྟེ་
ལུས་སེམས་གདུང་བར་བྱེད་པའི་ཉོན་མོངས་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། འཇུག་
པ་ནི་ཞེས་ཏེ། དུས་གསུམ་ཆོས་ཅན། འཇུག་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཁྱོད་ལ་བརྟེན་ནས་
འདོད་པའི་ཡུལ་གཞན་དུ་འགྱུར་བས་དག་ཏུ་སྟེ་སྤྱགས་འདོན་ཞིང་། ཡིད་ལྟ་རན་
སོགས་ཀྱིས་འཇུགས་པར་བྱེད་པའི་ཉོན་མོངས་ཡིན་པའི་བྱིར།

ལྷ་པ་ནི། འཐབ་པ་ནི་ཞེས་ཏེ། དུག་གསུམ་ཆོས་ཅན། འཐབ་པ་ཞེས་བྱ་
སྟེ། ཁྱོད་ལ་བརྟེན་ནས་ལུས་དག་གི་ཆད་པས་གཙོད་པ་སོགས་འཐབ་ཚོད་སྤྱ་
ཆོགས་འབྲེན་པར་བྱེད་པའི་ཉོན་མོངས་ཡིན་པའི་བྱིར། དུག་པ་ནི། དེམས་ནད་ནི་
ཞེས་ཏེ། དུག་གསུམ་ཆོས་ཅན། དེམས་ནད་ཅེས་བྱ་སྟེ། ཁྱོད་ལ་བརྟེན་ནས། ཆོས་
མ་ཡིན་པ་མི་དགེ་བ་ལ་ཆགས་པ་དང་། མི་མ་བྱུན་པ་ཆོས་ཀྱན་སོགས་ལ་ཆགས་པ་
དང་། ཏྱག་དངོས་བསྟོམ་པ་ཐར་ལམ་དུ་འདོད་པ་སོགས་ཆོས་ལོག་ལ་ཆགས་པས་
ལུས་སེམས་གདུང་བར་བྱེད་པའི་ཉོན་མོངས་ཡིན་པའི་བྱིར། བདུན་པ་ནི། རྒྱགས་
སྦྱོར་ཞེས་ཏེ། དུག་གསུམ་ཆོས་ཅན། རྒྱགས་སྦྱོར་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཁྱོད་ལ་བརྟེན་ནས་
སྤིད་པར་སྦྱེ་བའི་རྩ་བ་ལ་ཆགས་པས་འགྲོ་བ་དེགས་ལྡར་ནགས་སྤྱག་པོ་དང་འབྲ་
བར་བཟོད་དགའ་ཞིང་། ཆང་ཆིང་མང་པོས་འབྲིགས་པའི་ལུས་སྤྱ་ཆོགས་འབྲུབ་
པར་བྱེད་པའི་ཉོན་མོངས་ཡིན་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་གཉིན་སོ་དང་འགལ་བའི་ཉེས་པ་ནི། "གོགས་"^༡ནི་ཞེས་ཏེ། དུག་གསུམ་ཆོས་ཅན། "གོགས་"^༢ཞེས་བྱ་སྟེ། སྟེན་པས་ལུས་དང་ཡོངས་སྟོང་ལ་ལྟ་བ་དང་བཅས་པས་དགོ་བ་མི་བྱེད་ཅིང་ཤེས་བྱའི་གནས་ལ་"སྟོ་"^༣མ་བྱང་བ་དང་། ཆོགས་ཀྱི་ནང་དུ་འདྲུ་འཛིའི་གཏམ་གྱིས་འདྲེ་ཞིང་གནས་པ་དང་། དགོ་བ་ཅུང་ཟད་ཅམ་གྱིས་ཆོག་པར་བཟུང་ནས་དགོ་བ་ལ་སྟོར་བའི་བར་ཆད་བྱེད་པའི་བྱིར།

ལྟ་བ་རང་རང་གི་དམིགས་པ་ལ་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བྱེད་པའི་ཉེས་པ་ལོག་པར་ཞུགས་པ་ལ་གཉིས། ཉོན་མོངས་སོ་སོར་བྱེ་ནས་མཐོང་སྤངས་དང་སྟོམ་སྤངས་ཀྱི་ལོག་ཞུགས་སྦྱིར་བསྟན་པ་དང་། ཉོན་མོངས་མ་བྱེ་བར་བདེན་པ་ལ་ལོག་ཞུགས་བྱེ་བཤག་ཏུ་བཤད་པའོ། །དང་སོ་ནི། ལོག་པར་ཞེས་ཏེ། འདོད་ཆགས་ཆོས་ཅན། དུལ་དང་ལྟ་བ་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པ་ཡིན་ཏེ། སྟོམ་སྤངས་ཀྱིས་བསྟུས་པ་ཡུལ་སྟུག་པར་སྟོ་བཏགས་ནས་སྟེན་པའི་བྱིར་དང་། མཐོང་སྤངས་ཀྱིས་བསྟུས་པ་འཛིག་ལྟ་ཀྱན་བཏགས་སོགས་ལྟ་ངན་ལ་སྟུག་པར་སྟེན་པའི་བྱིར། ཁོང་ཁོ་ཡང་དེ་གཉིས་ལས་ལོག་པར་ཞུགས་པ་ཡིན་ཏེ། དུལ་མི་སྟུག་པ་དང་མི་མཐུན་པའི་ལྟ་བ་ལ་ཀྱན་ནས་མནར་སེམས་པའི་རྣམ་པར་ཞུགས་པའི་བྱིར།

ང་རྒྱལ་ནི། སེམས་ཅན་དང་ལྟ་བ་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་ཏེ། ཅུང་དུ་བས་བདག་ཆེ་སྟམ་པ་དང་། ལྟ་ངན་ལ་མཆོག་ཏུ་བཟུང་ན་སེམས་ཁེངས་པའི་བྱིར། འཛིག་ལྟ་སོགས་གསུམ་ཤེས་བྱ་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་ཏེ། གང་ཟག་དང་སྤང་སོ་ལ་སྟོ་འདོགས་

༡ <<ཞོལ>><<སྟ>> གནས།
 ༢ <<ཞོལ>><<སྟ>> གནས།
 ༣ <<ཞོལ>> སྟོ།

དང་སྐྱར་འདེབས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཁྱེད་པའི་བྱིད། མཆོག་འཛིན་གཉིས་ལྟ་བུ་ལ་ལོག་
པར་ཁྱེད་ཀྱི། ལྟ་བུ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བརྟུལ་ཁྱེད་པའི་ལ་ལོག་དང་
དག་པ་དང་གྲོལ་བར་བྱེད་པའི་རྣམ་པར་ཁྱེད་པའི་བྱིད། ཐེ་ཆོས་གཉིས་པོ་ལ་ལོག་
པར་ཁྱེད་ཀྱི། འཕགས་པའི་བདེན་པ་ལ་ཡིད་གཉིས་ཟ་བའི་བྱིད། མ་རིག་པ་ལྟུལ་
དང་ལྟ་བུ་ཐམས་ཅད་ལ་ལོག་པར་ཁྱེད་ཀྱི། ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་མཆོངས་པར་
ལྟ་བུ་པའི་བྱིད།

གཉིས་པ་ལ། སྤྱག་ཀུན་ལ་ལོག་པར་ཁྱེད་ཀྱི། འགོག་ལམ་ལ་ལོག་པར་
ཁྱེད་ཀྱི། དང་པོ་ནི། ཉོན་མོངས་ཞེས་ཀྱི། ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་སྤྱག་ཀུན་ལ་
ལོག་པར་ཁྱེད་ཀྱི། སྤྱག་ཀུན་གཉིས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་རྣམས་ཀྱི་གཞི་གནས་བྱེད་
ཅིང་། ཐག་བཅས་ཀྱི་འདུ་བྱེད་རྒྱ་དང་འབྲས་བྱའི་ཆར་གྲུར་པ་ལ་དམིགས་ནས་བྱིན་
ཅི་ལོག་གི་རྣམ་པར་སྐྱེ་བའི་བྱིད་གཉིས་པ་ནི། ཉོན་མོངས་ཞེས་ཀྱི། ཉོན་མོངས་
ཐམས་ཅད་འགོག་ལམ་ལ་ལོག་པར་ཁྱེད་ཀྱི། ཉོན་མོངས་པའི་དབང་
གིས་འཁོར་བ་ལ་མངོན་པར་དགའ་ཞིང་། འགོག་ལམ་ལ་སྤང་བོ་རྒྱན་ཆད་པའི་
གཡང་ས་དང་། དེ་རྒྱན་གཅོད་པའི་མི་མ་སྤུན་པར་ལྟས་ནས་སྤྱག་པའི་རྣམ་པར་
ཁྱེད་ཀྱི།

སྤྱག་པ་ཉོན་མོངས་རྣམས་ཉེན་གང་ལ་གནས་པ་དང་། ཆོར་བ་གང་དང་
མཆོངས་པར་ལྟ་བུ་པའི་ཁམས་ཀྱིས་སློན་པ་བཤད་པ་ལ་བྱི་བ་ནི། ཁམས་ཀྱིས་ཞེས་
སོ། །ལན་ལ་བཞི། ཁམས་གང་ན་ཡོད་པ་དང་། དེ་ན་ཆོར་བ་གང་དང་ལྟ་བུ་
དང་། དེ་ན་རྣམ་ཤེས་གང་དང་ལྟ་བུ་པ་དང་། དེ་ན་དངོས་པོའི་ཕྱོགས་གཅིག་དང་

མཐའ་དག་ལ་འབྲུག་པའི་^༡ཁྱད་པར་། །དང་པོ་ནི། ཁོང་ཁྱོ་བ་ཞེས་ཏེ། ཁོང་ཁྱོ་མ་གཏོགས་ཉོན་མོངས་གཞན་རྣམས་ཁམས་གསུམ་ག་ན་ཡོད་ལ། ཁོང་ཁྱོ་ཁམས་གོང་མ་གཉིས་ན་མེད་དེ། རྒྱུད་ཞི་གནས་གྱིས་བརྒྱན་པའི་བྱིར་དང་། ཀུན་ནས་མནར་སེམས་གྱི་དམིགས་པ་མེད་པའི་བྱིར། དེས་ན་ཡིད་མི་བདེ་ཡང་མེད་དོ། །རྒྱ་མཚན་གྱི་གཙོ་བོ་ནི། འདོད་པ་ན་བདག་གི་བདེ་བ་སྦྱབ་བྱེད་འདོད་ཡོན་ལ་རག་ལས་ཤིང་། དེ་ཆོགས་ཆེན་པོས་སྦྱབ་དགོས་པས་ཡིད་མི་བདེ་འཕྲེན་པར་བྱེད་ལ། ཁམས་གོང་མ་གཉིས་དང་། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ཐོབ་པའི་འདོད་ཁམས་པ་ལ་ཉིང་འཛིན་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ཅམ་གྱིས། འདོད་ཡོན་གྱིས་བརྒྱན་དུ་མེད་པའི་བདེ་བས་ཆོམ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་བཏང་སྟོམས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་གྱི་སྐབས་ལ་བརྟེན་པའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ལ་བདུན། འདོད་ཆགས་དང་། ཁོང་ཁྱོ་དང་། ང་རྒྱལ་དང་། སྤྱོད་འདོགས་གྱི་ལྟ་བ་བཞི་དང་། རྒྱར་འདེབས་གྱི་ལོག་ལྟ་དང་། ཐེ་ཆོམ་དང་། མ་རིག་པ་ཁམས་གང་ན་ཆོར་བ་གང་དང་ལྡན་པའོ། །དང་པོ་འདོད་ཆགས་ཁམས་གང་ན་ཆོར་བ་གང་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའོ། །^༢འདོད་ཆགས་ནི་ཞེས་ཏེ། འདོད་ཆགས་ཆོས་ཅན། འདོད་པ་དང་བསམ་གཏན་དང་སོ་གཉིས་ན་ཆོར་བ་བདེ་བ་དང་བཏང་སྟོམས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་ཏེ། འདོད་པ་ན་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཆོགས་ལྡེའི་འཁོར་དུ་བདེ་བ་དང་། ཡིད་ཤེས་གྱི་འཁོར་དུ་ཡིད་བདེ་བ་དང་། གཉིས་ཀ་རྒྱུན་འཆད་པ་ན་བཏང་སྟོམས་དང་།

^༡ <<ཞོལ>> བྱིར།

^༢ <<སྒྲུ>><<སྦྱ>> པ་ནི།

མཚུངས་པར་ལྡན་ལ། བསམ་གཏན་དང་པོ་གཉིས་ན། དབང་ཤེས་གསུམ་གྱི་འཁོར་
དུ་བདེ་བ་དང་ཡིད་ཤེས་འཁོར་དུ་བདེ་བ་དང་ཡིད་བདེ་བ་གཉིས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་
རོ། །འདོད་པ་ན་ཡིད་གྱི་ས་པའི་བདེ་བ་མེད་ལ། བསམ་གཏན་དང་པོ་གཉིས་ན་ཡིད་
ཤེས་འཁོར་གྱི་ཚོར་བ་སིམ་པས་ཀྱང་དབང་པོ་བརྟེན་བཅས་སིམ་པར་བྱེད་པའི་
ཕྱིར་བདེ་བ་ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་གསུམ་པ་ན། ཚོར་བ་བདེ་བ་དང་། བཏང་སྟོམས་
དང་མཚུངས་པར་ལྡན་གྱི། དགའ་བ་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། ཚོར་
ལྡན་བྱས་པའི་ཡིད་བདེ་དང་མཚུངས་པར་མི་ལྡན་ཞིང་། ཡིད་མི་བདེ་མེད་པ་སྤར་
བཤའ་པ་ལྟར་རོ། །བསམ་གཏན་བཞི་པ་ཡན་ཆད་དུ་ཚོར་བ་བཏང་སྟོམས་ཁོ་ན་དང་
མཚུངས་པར་ལྡན་ཏེ། ཚོར་བ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་གང་ཞིག །བདེ་བ་ལས་ཀྱང་
འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཁོང་ཁོ་བ་ཞེས་ཏེ། ཁོང་ཁོ་ཚོར་བ་གསུམ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་
ཏེ། རྣམ་ཤེས་ལྡེའི་འཁོར་དུ་སྤྱག་བསྐྱེད་དང་། ཡིད་ཤེས་གྱི་འཁོར་དུ་ཡིད་མི་བདེ་
དང་། དེ་གཉིས་ཀ་འགགས་པ་ན་བཏང་སྟོམས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་
ཕྱིར། བདེ་བ་དང་ཡིད་བདེ་བ་དང་མི་ལྡན་ཏེ། མི་དགའ་བའི་རྣམ་པས་འཇུག་པའི་
ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ང་རྒྱལ་ནི་ཞེས་ཏེ། ང་རྒྱལ་ཚོར་བ་དུ་མ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་
ཏེ། འདོད་ཁམས་ན་ཡིད་བདེ་དང་བཏང་སྟོམས་དང་ལྡན་ལ། བསམ་གཏན་དང་པོ་
ན་བདེ་བ་དང་ཡང་མཚུངས་པར་ལྡན་ལ། གསུམ་པ་ལ་ནི། བདེ་བ་དང་བཏང་སྟོམས་
གཉིས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན། བསམ་གཏན་བཞི་པ་ཡན་ཆད་དུ་བདེ་བ་ལས་ཀྱང་
འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། བཏང་སྟོམས་ཁོ་ན་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་ནོ། །

བཞི་པ་ནི། ང་རྒྱལ་ཞེས་ཏེ། སྤྱོད་འདོགས་ཀྱི་ལྷ་ངན་བཞི་^༡ལོ་ཆོར་བ་གསུམ་
དང་མཚུངས་པར་ལྡན་ཏེ། ང་རྒྱལ་རི་ལྷ་བ་བཞིན་དུ་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་ཕྱིར།
ལྷ་པ་ནི། ལོག་པར་ཞེས་ཏེ། སྤྱོད་འདོགས་ཀྱི་ལོག་ལྷ་ཆོར་བ་གསུམ་དང་མཚུངས་
པར་ལྡན་ཏེ། སྤྲིག་པ་བྱེད་པ་རྣམས་དེའི་འབྲས་བུ་མེད་པར་མཐོང་ནས་ཡིད་བདེ་
དང་ལྡན་ལ། དགེ་བ་བྱེད་པ་རྣམས་དོན་མེད་པར་མཐོང་ན་ཡིད་མི་བདེ་བ་
དང་། གཉིས་ཀྱི་ཡང་འགག་པ་ན་ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཁམས་
གོང་མ་གཉིས་ན་ཡིད་ཀྱི་ས་པའི་ཆོར་བ་གང་ཡོད་པ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་ནོ། །

བྱུག་པ་ནི། ཐེ་ཆོམ་ནི་ཞེས་ཏེ། ཐེ་ཆོམ་ནི་ཆོར་བ་ཅི་རིགས་དང་མཚུངས་པར་
ལྡན་ཏེ། གཏན་ལ་མ་ཐེབས་ན་ཡིད་མི་དགའ་བས་འདོད་པ་ན་ཡིད་མི་བདེ་དང་
བཏང་སྟོམས་དང་ལྡན་ལ། གོང་མ་ན་ཆོར་བ་གང་ཡོད་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་
ཕྱིར། བདུན་པ་ནི། མ་རིག་^༢པ་ནི་^༣ཞེས་ཏེ། འབྲས་པ་དང་མ་འབྲས་པའི་མ་རིག་པ་
ལྡན་ཚུལ་གཉིས་སུ་འབྱུང་ཏེ། འབྲས་པའི་མ་རིག་པ་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་དང་
མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ཡིན་པས། ས་གང་ན་ཆོར་བ་གང་ཡོད་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་
ཞིང་། མ་འབྲས་པའི་མ་རིག་པ་ཉོན་ཡིད་^༤ཀྱི་^༥འཁོར་ལས་གཞན་པ་དེ་ནི། འདོད་པ་
ན་ཡིད་མི་བདེ་དང་བཏང་སྟོམས་དང་ལྡན་ལ། དེ་ཡན་ཆད་དུ་ཆོར་བ་གང་ཡོད་དང་
མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་ཕྱིར། འདོད་པ་ན་ཡིད་བདེ་མི་ལྡན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡིད་

༡ <<ཞོལ་>> བ།

༢ <<ཞོལ་>> ཡིན།

༣ <<ཞོལ་>><<བླ་>> ཀྱིས།

གཏན་ལ་མ་ཐེབས་”བ་ལ་མོས་”^༡ བ་མེད་བས་ཡིད་མི་བདེ་མེད་བའི་ཕྱིར། བོང་མ་
ནི། ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཡིད་བདེ་བ་དང་ཡང་ལྡན་ནོ། །

གཉིས་བ་ལ་རྩི་བ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་ཅེས་སོ། །ལན་ནི། ཐ་མལ་བ་ཞེས་ཏེ། ཉོན་
མོངས་ཐམས་ཅད་མཐར་ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས་དང་མཚུངས་བར་ལྡན་ཏེ། ཉོན་
མོངས་རྣམས་ཤུགས་མ་ཟད་བར་སྟོ་བྱར་དུ་འགག་བར་མི་འགྱུར་གྱི། ཤུགས་ཟད་
ནས་འགག་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་བ་རྣམ་ཤེས་གང་དང་ལྡན་བ་ནི། འདོད་ཆགས་ནི་ཞེས་ཏེ། འདོད་
ཆགས་ཆོས་ཅན། ཁམས་གསུམ་ན་རྣམ་ཤེས་གང་ཡོད་བ་དང་ཅི་རིགས་སུ་
མཚུངས་བར་ལྡན་ཏེ། འདོད་བ་ན་རྣམ་ཤེས་དུག་དང་གཟུགས་ན་སྣ་ལྟེའི་མ་
གཏོགས་བ་བཞི་དང་། གཟུགས་མེད་ན་ཡིད་གྱི་རྣམ་ཤེས་དང་མཚུངས་བར་ལྡན་
ཞིང་། འདོད་བ་ན་ཁོང་ཁྱོད་དང་མ་རིག་བ་ཡང་ཁྱོད་དང་མཚུངས་བའི་ཕྱིར་
དང་། ཁམས་བོང་མ་གཉིས་ན་མ་རིག་བ་ཡང་ཁྱོད་དང་མཚུངས་བའི་ཕྱིར། ད་རྒྱལ་
སོགས་གསུམ་ནི་ཆོས་ཅན། ཡིད་ཤེས་ཁོ་ན་དང་མཚུངས་བར་ལྡན་ཏེ། ཡིད་གྱི་ས་
བ་ཁོ་ནས་བསྐྱུས་ཤིང་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་འཁོར་དུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

བཞི་བ་ནི། འདོད་ཆགས་དང་ཞེས་ཏེ། འདོད་ཆགས་སོགས་གསུམ་ཡུལ་གྱི་
ཕྱོགས་རེ་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་སྟེ། རིམ་བ་བཞི་ན་དུ་ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་། ཡིད་དུ་མི་
འོང་བ་ལ་འཇུག་བ་དང་། རིགས་སོགས་གང་རུང་གིས་སེམས་ཁེངས་བས་འཇུག་
བའི་ཕྱིར། འདོད་ཆགས་དང་ད་རྒྱལ་ནི་ཁམས་བོང་མ་གཉིས་ན་ཡང་ཡུལ་གྱི་

^༡ <<ཞོལ་>> བའི་འདོད།

ཕྱོགས་རེ་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་སྟེ། རྒྱ་མཚོན་སྤྲ་མ་ལྟར་རོ། །ལྷག་མ་མ་རིག་པ་དང་ལྟ་བ་
དང་ཐེ་ཚོམ་ཚོས་ཅན། དུལ་རིས་སུ་ཆད་པ་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞི་
མཐའ་དག་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། བདུན་པ་སྟེ་ཚན་གྱི་སྒྲོན་ས་སྤང་བྱར་བཞག་པ་རིས་
བཤད་པ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན། རྒྱས་བཤད་དོ། །དང་པོ། རིས་གང་ཞེན་ཞེས་
ཏེ། སྤང་བྱ་ཉོན་མོངས་ཀྱི་རིས་ཚོས་ཅན། གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། བདག་མེད་མངོན་
སུམ་གྱིས་གསར་དུ་རྟོགས་པས་སྤང་བར་བྱ་བ་མཐོང་སྤངས་དང་། མངོན་སུམ་དུ་
རྟོགས་ཐིན་གོམས་པས་སྤང་བར་བྱ་བ་སྒྲོམ་སྤངས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། མཐོང་སྤངས་དང་། སྒྲོམ་སྤངས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། རྒྱས་
པར་དབྱེ་བ་དང་། རོན་བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། འདོད་པའི་ཁམས་ན་ཞེས་ཏེ། མཐོང་
སྤངས་ཉོན་མོངས་བརྒྱ་དང་བཅུ་གཉིས་ཡོད་དེ། འདོད་པའི་ཁམས་ན། ལྟ་བ་ལྟ་དང་
ལྟ་མིན་ལ། བདེན་པ་བཞི་རེ་རེ་^༡ ལོག་པར་ཁྱེགས་པ་བཞི་བཅུ་ ཁམས་གོང་མ་
གཉིས་ན་ཁོང་ཁོ་བཞི་བཞི་བོར་བས། སུམ་ཅུ་ཅ་དུག་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
དེ་ཡང་འདོད་པའི་ཉེར་ལེན་གྱིས་སྤང་བོ་ལྟམ། དེའི་སྐྱེ་བ་དང་སྐྱེ་བའི་གནས་ཀྱིས་
བསྐྱུས་པ་ནི། འདོད་པའི་སྐྱུག་བསྐྱུ་ལ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་དངོས་སུ་ལོག་ཁྱེགས་ལྟ་ཡོད་
དེ། འཇིག་ལྟ་དང་། མཐར་ལྟ་དང་། ལོག་ལྟ་དང་། མ་རིག་པ་དང་། ཐེ་ཚོམ་མོ། །མ་
རིག་པ་ནི་གོ་སྒྲུ་ལ། འཇིག་ལྟ་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་དང་བདག་གི་བ་མེད་བཞེན་དུ་
ཡོད་སྟུང་དུ་ཞེན་པ་དང་། མཐར་ལྟས་འཇིག་ལྟའི་ཞེན་ཡུལ་ལ་རྟག་ཆད་དུ་ལྟ་བ་
དང་། ལོག་ལྟས་པལ་ཆེར་སྐྱར་བ་འདེབས་ཤིང་། དབང་སྐྱུག་དང་སྐྱེ་དགའི་བདག་

པོ་སོགས་ཉག་པར་སྒྲོ་འདོགས་པ་དང་། ཐེ་ཚོམ་གྱིས་སྤྲུག་བསྐལ་ལ་ཡོད་མེད་ཡིན་
མིན་དུ་ཡིད་གཉིས་བྱ་བའོ། །

ལོག་པ་ལ་ལོག་ཞུགས་ནི་བཞེ་ཡོད་དེ། འདོད་ཆགས་དང་། ང་རྒྱལ་དང་། ལྷ་
བ་མཆོག་འཛིན་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བརྟུལ་ཞུགས་མཆོག་འཛིན་ཏོ། །འདོད་
ཆགས་ཀྱི་སྤྲུག་བསྐལ་བདེན་པ་ལ་དངོས་དང་"རྒྱུད་" བས་ལོག་པར་ཞུགས་པའི་ལྷ་
བ་ལྷ་པོ་ཆགས་པའི་གནས་མ་ཡིན་ལ་ཆགས་པར་བྱེད་པ་དང་། ང་རྒྱལ་གྱི་གནས་
ལྷ་པོ་ལ་དམིགས་ནས་ཁེངས་བྱེད་པ་དང་། ལྷ་བ་མཆོག་འཛིན་གྱིས་སྤྲུག་བསྐལ་ལ་
ལོག་པར་ཞུགས་པའི་ལྷ་བ་ངན་པ་ལ་མཆོག་རྟུ་འཛིན་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་
བརྟུལ་ཞུགས་མཆོག་འཛིན་གྱིས་ལྷ་ངན་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་སྒྲོད་ངན་ལ་དག་
གྲོལ་སོགས་སུ་འཛིན་པའོ། །དབང་"གིས་" ལོག་ཞུགས་ནི། ཁོང་ཁྱོད་ཀྱི་རང་གི་ལྷ་
ངན་བརྩམས་པའི་དབང་གིས། དེ་དང་མི་མཐུན་པའི་ལྷ་བ་ལ་ཞེ་སྤང་བས་སོ། །ལྷག་མ་
རྣམས་ཀྱང་རྟོག་སྒྲོད་དང་བཅས་པ་ལ་སོགས་པའི་སའི་བསྐྱུ་བ་"ལས་" བཤད་པ་རི་
ལྷར་རིགས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཁམས་གོང་མ་གཉིས་ཀྱི་ལོག་ཞུགས་ཀྱང་དེ་ལ་
དཔགས་ནས་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་དག་ཅེས་ཏེ། གོ་བར་ཟད་དོ། །

གཉིས་པ་སྒྲོམ་སྤངས་ལ། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ནི།
འདོད་པའི་ཁམས་ན་ཞེས་ཏེ། བདག་མེད་མཛོད་སུམ་དུ་རྟོགས་ཟིན་གོམས་པའི་སྒྲོ་
ནས་སྤང་བར་བྱ་བའི་ཉོན་མོངས་ཆོས་ཅན། བརྟུ་བྱག་ཡོད་དེ། འདོད་པ་ན་ལྷན་སྐྱེས་

༡ <<སྐྱུ>> བརྟུད།

༢ <<ཞེལ>> གི།

༣ <<ཞེལ>> ལ་སོགས།

གྲིས་བསྐྱས་པའི་འདིག་ལྟ་དང་། མཐར་ལྟ་དང་། འདོད་ཆགས་སོགས་བཞི་
དང་། ཁམས་གོང་མ་གཉིས་ན་ཁོང་ཁྱོམ་གཏོགས་པ་ལྷ་ལྷ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་
པ་ནི། དེ་དག་ཅེས་སོ། །གོ་བར་ཟད་"།^༡

གཉིས་པ་ཉོན་མོངས་གཉེན་པོས་རི་ལྟར་སྒྲོང་བའི་ཚུལ་ལ་གཉིས། མདོར་
བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྒྲོང་བ་ཞེས་ཏེ། སྒྲིབ་པ་སྒྲོང་བར་
འདོད་པས་ཆོས་གསུམ་གྱི་སྒྲོན་པ་ཐོག་མར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། སྒྲོང་བའི་སྤྱོད་ལ་ཏུ་
སྒྲོར་བའི་བྱུང་བར་རི་ལྟ་བུས་སྒྲོང་བར་བྱེད་པའི་རྒྱ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པས་རི་ལྟར་
སྒྲོང་བ་དང་། དངོས་གཞིའི་དུས་སུ་གཉེན་པོ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཅི་འདྲ་"བྱ་^༢ བས་སྒྲོང་
བ་དང་། སྤང་བྱ་གང་ཞིག་མངོན་གྱུར་རམ་ས་པོན་གང་ལས་རི་ལྟར་སྒྲོང་བའི་ཚུལ་
གསུམ་གྱི་སྒྲོན་པ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་རི་ལྟར་སྒྲོང་བའི་སྒྲོར་བ་བཤད་པ་དང་། སྒྲོང་བ་དངོས་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ལ་མདོར་བསྟན་པ་ནི། རི་ལྟར་ཞེས་ཏེ། སྒྲོང་བའི་སྒྲོར་བ་གསུམ་གྱིས་
ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། སྤང་བའི་རྒྱ་དང་ངོ་བོ་དང་ཉེས་དམིགས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་
དང་། སྒྲིས་པ་དང་དུ་མི་ལེན་པ་དང་། མ་སྒྲིས་པ་མི་སྒྲི་བའི་ཆེད་དུ་ལམ་བསྐོས་པ་
གསུམ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གསུམ་གྱི་
དང་པོ་ཡོངས་སུ་ཤེས་ཚུལ་ནི། ཡོངས་སུ་ཞེས་ཏེ། ཉོན་མོངས་སྒྲོང་བར་འདོད་པས་
ཐོག་མར་ཆོས་གསུམ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཉོན་མོངས་གང་ལས་སྒྲི་བའི་བག་ལ་
ཉལ་དང་དམིགས་པ་དང་དེ་མ་ཐག་རྒྱེན་སོགས་ཤེས་པར་བྱ་བ་དང་། རྣམ་པའི་

^༡ <<གྲོ་>><<སྒྲི་>> + གོ།

^༢ <<ཞེས་>><<གྲོ་>> བ།

འདྲིན་སྤངས་ཡོངས་སུ་ཤེས་བ་དང་། མ་སྤངས་ན་འདི་ཕྱིར་མི་འདོད་བ་སྤྲོ་ཆོགས་
བསྐྱེད་པའི་ཉེས་དམིགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཤེས་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་བ་མངོན་གྱུར་དང་དུ་མི་ལེན་བ་ནི། ཡོངས་སུ་ཞེས་ཏེ། ཉེས་དམིགས་
ཤེས་པའི་སྒྲོ་ནས་མངོན་གྱུར་འབད་བས་སྤང་བར་བྱ་སྟེ། སྐྱེས་ཅམ་ཉིད་ནས་དང་དུ་
མི་ལེན་བར་དགག་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། གསུམ་བ་གཉེན་པོ་རྟེན་བ་ན་རྗེ་ལྟར་བྱ་བ་ནི།
གཉེན་པོ་ཞེས་ཏེ། སྤང་སྤང་བྱ་མ་སྐྱེས་བ་ཡང་། བྱུང་ཀླུ་དུ་བཞག་བར་བྱ་བ་མ་
ཡིན་ཏེ། གཉེན་པོ་བསྒྲོམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱེར་མི་རུང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་བ་ལ་གཉིས། གཉེན་པོ་ངོས་བཟུང་བ་དང་། རི་ལྟར་སྤོང་བའི་ཚུལ་
ལོ། །དང་པོ་ལ་དངོས་ཀྱི་གཉེན་པོ་དང་། དེ་བསྐྱེད་^༡ ཐབས་སོ། །དང་པོ་ནི། ཡིད་ལ་
བྱེད་བ་ཞེས་ཏེ། ཉོན་མོངས་འདྲིམས་པའི་དངོས་ཀྱིས་གཉེན་པོ་གང་ཡང་རུང་བ་
བསྒྲོམས་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། བདག་འདྲིན་དང་འདྲིན་སྤངས་དངོས་སུ་འགལ་བ་
གང་ཞིག །བསྒྲོམས་བས་ཉོན་མོངས་མཐའ་དག་སྤོང་རུས་ཤིང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་གནས་ལུགས་བདག་མེད་བ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་བསྒྲོམས་བས་སྤང་བར་བྱ་
བའི་ཕྱིར། གཉིས་བ་ནི། མི་རྟག་པའི་ཞེས་ཏེ། གཉེན་པོ་དེས་སྤོང་ན། འདུས་བྱས་མི་
རྟག་བ་དང་། ཟག་བཅས་སྟུག་བསྟུལ་དུ་བསྒྲོམས་བ་སོགས་དགོས་བ་མེད་བ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དག་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་དམ་བ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་བ་ལ་རྩི་བ་ནི། གང་ཞིག་ཅེས་སོ། །ལན་ལ། མི་འཐད་པའི་སྤོང་ཚུལ་

༡ <<སྤྱོད་>> + བའི།

དགག་པ་དང་། ས་བོན་སྤང་བའི་གཙོ་བོར་བསྟན་པ་དང་། སྤོང་ཚུལ་དཔེ་དང་བཅས་
པ་བཤད་པ་དང་། སྤངས་པའི་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤང་བྱ་སྤོང་བ་ཚུལ་གང་
ཡང་རུང་བའི་སྒྲོན་ས་སྤང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། རང་དུས་ན་འདས་པ་བྱམ་པ་ཐོ་བས་
བཅོམས་པ་ལྟར་སྤོང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཞིག་པ་སྤོང་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། རང་དུས་སྤུ་
མ་སྤྱེས་པ་མདུན་ནས་སྤུལ་བ་ལྟར་སྤོང་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། རང་དུས་ན་མེད་པར་དེ་
ལྟར་བྱ་མི་རུས་པའི་ཕྱིར། མཛོ་སྤེལ་གཡང་ལ་སྤྱར་བ་ལྟར། སྤང་གཉེན་དུས་མཉམ་
དུ་འགགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཀྱང་སྤོང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་ཀྱི་གཞོན་བྱ་གཞོན་གྱི་
དུས་མཉམ་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར།

འདི་སྤེལ་ཁ་ཅིག་གིས། མཛོན་གྱུར་ལ་བརྟག་པ་གསུམ་གྱིས་སྤོང་བ་མི་འཐད་
པས། ས་བོན་སྤང་བྱ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་དུས་ན། རང་གི་དངོས་
ཀྱི་གཞོན་བྱ་སྤང་བའི་ས་བོན་ཡོད་པས། ས་བོན་ལ་^༡བརྟག་པ་^༢གསུམ་གྱི་དུས་
མཉམ་དུ་མི་འཇུག་པ་ལ་རྟགས་མ་བྱུབ་ཀྱི་ལན་འདེབས་པ་ནི། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་
དགོངས་པ་ཡེ་ནས་མ་ཡིན་ཞིང་། རིགས་པ་དང་ཡང་འགལ་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་ས་གཉིས་
པའི་མཉམ་གཞག་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེས་འཛིག་ལྟ་ལྟན་སྤྱེས་མཛོན་གྱུར་སྒྲོམ་སྤང་
ཆེན་པོའི་ཆེན་པོས་བསྟུས་པ་མི་སྤོང་བར་ཐལ། འདས་པ་འགགས་པ་དང་། མ་
འོངས་པ་མ་སྤྱེས་པ་དང་། ད་ལྟར་བ་ལམ་དུ་དུས་མཉམ་དུ་མི་འཇུག་པས་མི་
སྤོང་། དུས་^༣གསུམ་^༤གང་གིས་ཀྱང་མ་བསྟུས་པའི་འཛིག་ལྟ་མི་སྲིད་པའི་
ཕྱིར། རྟགས་སྤེལ་གསུམ་ཁས་གྲངས། འདོད་ན། དེའི་ས་བོན་སྤྱིར་མི་རུང་བའི་

༡ <<ཞོལ་>> རྟགས།

༢ <<ཞོལ་>> མཉམ།

ཆོས་ཅན་དུ་བྱེད་རྒྱས་པ་འགལ་ལོ། །འདས་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་དུས་ན་ངོ་
སྐལ་གྱི་སྤང་བུའི་ས་བོན་ཡོད་ན། སྤང་བ་སྦྱེས་པའི་དུས་ན་སྟན་པ་ཡོད་པར་ཁས་
ལེན་དགོས་པ་སོགས་མི་འདོད་པ་དུ་མ་ཞིག་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་
ངོ། །རྒྱས་པར་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱད་ཆ་མ་དང་། འབྲེལ་པ་དོན་གསལ་གྱི་ནམ་བཤད་
དུ་བཤད་ཟིན་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། འོན་ཀྱང་ཞེས་ཏེ། སྤང་བུའི་
གཙོ་བོ་ས་བོན་སྤངས་པ་ལས་སྤང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་མ་སྤངས་ན་སྦྱར་མི་རུང་
བའི་ཆོས་ཅན་དུ་བྱེད་མི་རྒྱས་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ནི། གནས་ངན་ལེན་ཅེས་སོ། །དངོས་གཉེན་བར་ཆད་མེད་ལམ་
གྱིས་ངོ་སྐལ་གྱི་སྤང་བུ་སྤོང་བའི་ཚུལ་སྤང་བས་སྟན་པ་ལ་གཞོན་པའི་ཚུལ་དང་འབྲ་
བར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། སྤང་བ་བསྦྱེད་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་དང་། སྟན་པ་སྤྲད་
ཅིག་ཐ་མ་འགགས་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་དུས་མཉམ་ཞིང་། སྤང་བ་སྦྱེས་པའི་
དུས་ན་སྟན་པ་ཐ་མ་འགགས་པ་བཞིན་དུ། སྤང་གཉེན་པོ་ཡུན་རིང་དུ་"སྟོམས་"པའི་
སྟོབས་གིས་འདས་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་སྦྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་དང་། ངོ་
སྐལ་གྱི་སྤང་བུའི་ས་བོན་ཐ་མ་འགགས་པ་ལ་ཕྱོགས་པ་དུས་མཉམ་ཞིང་། བར་ཆད་
མེད་ལམ་སྦྱེས་པའི་དུས་ན། ས་བོན་ཐ་མ་འགགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྤོང་བའི་བྱིར།
བཞི་པ་ནི། གནས་ངན་ལེན་ཅེས་ཏེ། འདས་ལམ་གྱིས་སྤང་བུའི་ས་བོན་སྤངས་པའི་
དོན་ནི། ཉམས་སྤྲད་པར་བྱས་པ་ཅམ་མ་ཡིན་ཏེ། མ་འོངས་པ་ན་སྦྱེད་མི་རུང་བའི་
ཆོས་ཅན་དུ་བྱས་པའི་སྟོན་སྤངས་དགོས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལས་གྱི་ཀུན་

འབྱུང་བཤད་པ་ལ་རྩི་བཞི། ལས་གང་ཞེན་ཞེས་སོ། །

ལན་ལ་མདོར་བསྟན་བ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མཚན་གཞི་དངོས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང་། ལས་ཀྱི་སྒྲས་བརྗོད་ཏུ་རུང་བ་ཙམ་ལས་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་པའི་ཞེས་ཏེ། ཀུན་འབྱུང་གིས་བསྐྱུས་པའི་ལས་གཉིས་སུ་འདུས་ཏེ། སེམས་པའི་ལས་།^੧ བསམ་པའི་ལས་སུ་འདུས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་བཞི། ཡང་ཞེས་ཏེ། ལས་ཀྱི་སྒྲས་བརྗོད་ཏུ་རུང་བ་ཙམ་ལྟ་ཡོད་དེ། མིག་གིས་གཟུགས་ལ་བལྟ་བ་ལྟ་བུ་དམིགས་པའི་ལས་དང་། སམ་བརྟེན་བྱེད་བ་ལྟ་བུ་རང་རང་གི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་ལས་དང་། རྫོ་སྟོན་ཏུ་བཏང་ནས་ལུས་ངག་གི་ལས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཚོལ་བའི་ལས་དང་། གསེར་སྒྲུལ་རྒྱན་ལ་སོགས་པར་བསྐྱུར་བ་ལྟ་བུ་སྐྱུར་བའི་ལས་དང་། འཕགས་ལམ་ཀྱི་ཐུང་འདས་ཐོབ་པར་བྱེད་བ་ལྟ་བུ་འཐོབ་པའི་ལས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ལས་ཀྱི་ཀུན་འབྱུང་ཏུ་གཏོགས་མ་གཏོགས་ཅི་རིགས་སུ་ཡོད་དོ། །ཀུན་འབྱུང་བདེན་བ་འཆད་པའི་སྐབས་འདིར་ནི་པལ་ཆེར་ཚོལ་བའི་ལས་སུ་འདོད་དེ། སེམས་བ་དང་བསམ་པའི་ལས་ཀྱི་སྟོན་མ་ཚོལ་བའི་ཕྱིར། པལ་ཆེར་ཀྱི་སྐྱ་སྟོས་པས་ནི། འཐོབ་བ་དང་བྱེད་པའི་ལས་ཀྱང་ཡོད་པར་སྟོན་པའོ། །

༼ལས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རི་ལྟར་གནས་པ་བཤད་པ༽

གཉིས་པ་ལས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རི་ལྟར་གནས་པ་བཤད་བ་དང་། དེ་ཚུལ་བཞིན་ཏུ་ཡོད་ལ་བྱེད་པའི་དམིགས་པར་བཞག་པའོ། །དང་པོ་ལ། སེམས་བ་དང་བསམ་

^੧ <<སྒྲ་>><<སྐྱ>> + དང་།

བའི་ལས་མདོར་བསྟན་པ་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་
ལ། སེམས་བའི་ལས་དང་། བསམ་བའི་ལས་སོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་བའི་ཞེས་
ཏེ། རོ་བོ་དང་དབྱེ་བ་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ལུས་ཀྱི་ལས་ཀྱི་ནུས་སྤོང་བར་
བྱེད་པའི་རྒྱ་དུས་ཀྱི་ཡིད་ཀྱི་ལས་དང་། དེ་ལ་ཡང་གསུམ་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ་བསྟན་པ་དང་། བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། བསམ་བའི་ཞེས་
ཏེ། བསམ་བའི་ལས་དེ་ཡང་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རྟེན་གྱི་སློན་ནས་སློག་གསུམ་
གྱི་ལས་དང་། རོ་བོའི་སློན་ནས་སློག་གསུམ་གྱི་ལས་དེ་ཡང་དགེ་མི་དགེ་གཉིས་ཀྱིས་
བསྟུས་པར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ། དགེ་མི་དགེའི་ལས་ལམ་བརྟུན་དབྱེ་བ་དང་། མི་དགེ་བའི་ལས་
ལམ་རྫོགས་པའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། མི་དགེ་བའི་ལས་ལམ་བརྟུན་ནི།
མི་དགེ་བ་ནི་ཞེས་ཏེ། མི་དགེ་བའི་ལས་ལམ་ཆོས་ཅན། བརྟུ་ཡོད་དེ། ལུས་ཀྱི་མི་
དགེ་བའི་ལས་ལམ་གསུམ། དག་གི་བཞི། ཡིད་ཀྱི་གསུམ་རྣམས་ཡོད་པའི་བྱིར། དེ་
དག་གི་མཚན་ཉིད་གཞན་དུ་བཤད་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དགེ་བའི་ལས་ལམ་ནི།
དགེ་བ་ནི་ཞེས་ཏེ། དགེ་བའི་ལས་ལམ་ཡང་བརྟུ་ཡོད་དེ། སློག་གཙུག་སྤོང་བའི་
ལུས་ཀྱི་ལས་ནས། ལས་འབྲས་"^༡ ཡིད་ཆེས་བའི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བུས་བསྟུས་པའི་
ཡིད་ཀྱི་བར་རྣམས་ཡོད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། སློག་གཙུག་པ་ཞེས་ཏེ། སློག་
གཙུག་སོགས་ཀྱི་ལས་ལམ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་ཆོས་ལུང་། བསྟུས་ན་བཞིའི་སློ་
ནས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། གཞི་ལ་སོགས་པ་ལུང་། གཞི། བསམ་པ། རྒྱུར་བ། མཐར་

༡ <<བླ་>><<སྟུ་>> + ལ།

ཐུག་བཞིར་བསྐྱས་ནས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་བྱིར། སློག་གཙོད་པའི་གཞིའི་ཡན་ལག་
རང་ལས་རྒྱད་ཐ་དད་པའི་སེམས་ཅན་པ་རོལ་པོ་ཞེས་སོགས་ཏེ། དེ་དག་གྲང་
གཞན་དུ་བཤད་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ལས་གཉིས་པོ་དེ་ཉིད་རྣམ་གྲངས་གྲིས་བཤད་པ་
དང་། རབ་ཏུ་དབྱེ་བས་བཤད་པ་དང་། གླང་བའི་ལས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །དང་
པོ་ལ་ལྷ། སེམས་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལས་ལྡེའི་རྣམ་གྲངས་གྲིས་བཤད་པ་དང་། ལས་
ངེས་པའི་རྣམ་གྲངས་གྲིས་བཤད་པ་དང་། འདུ་བྱེད་པ་རྣམ་པ་གསུམ་གྲིས་རྣམ་
གྲངས་གྲིས་བཤད་པ་དང་། ལས་ཀྱི་རྒྱས་པའི་བྱེ་བྲག་གི་རྣམ་གྲངས་གྲིས་བཤད་པ་
དང་། ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་འབྲུབ་པ་ལ་རྒྱ་དུས་ཀྱི་ཆོར་བ་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་ཞིང་ལས་
རང་གི་“རོ་བོ”གཙོ་བོར་བསྐྱན་པའོ། །

དང་པོ་ལ་གཉིས། ལྷར་དབྱེ་བ་དང་། སྤྱིང་བར་ངེས་པའི་དོན་བཤད་པའོ། །དང་
པོ་ནི། སེམས་པ་ཞེས་ཏེ། སེམས་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལས་ལྡེ་ཡོད་དེ། ཀུན་སྤྱིང་གི་བྱེ་
བྲག་མི་འདྲ་བ་ལས་རང་མི་འདོད་བཞིན་དུ་གཞན་གྲིས་ནན་གྲིས་བྱེད་དུ་བརྟུག་པ་
དང་། བན་པར་བསམས་ནས་གཞན་གྲིས་སློག་གཙོད་སོགས་ཀྱི་ལས་བྱེད་དུ་
བརྟུག་པ་དང་། སྤྱོན་ཡོན་མི་ཤེས་པར་སློག་གཙོད་བྱེད་པ་དང་། འཆེ་བ་ཆོས་སུ་
འདོད་པས་བྱེད་པ་སོགས་རྒྱ་དུས་ཀྱི་ཀུན་སྤྱིང་གི་སེམས་པ་མི་འདྲ་བའི་བྱེ་བྲག་
གིས་ལྡེ་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་ཞེས་ཏེ། ལས་དེ་དག་ལས་འབྲས་བུ་སྤྱིང་ངེས་མ་ངེས་ཅི་

རིགས་སུ་ཡོད་དེ། ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་ནས་ལས་བྱས་ཤིང་
བསགས་བ་ནི། རྣམ་སྤྲིན་སྤྱོད་ངེས་དང་། སྤྲ་མ་གསུམ་ལས་སྤྱོད་བར་ངེས་བ་དང་
མ་ངེས་བ་ཅི་རིགས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ལས་བྱས་བ་དང་བསགས་པའི་བྱེ་བྲག་ཐ་
དད་དེ། དུན་རིང་པོ་བསམ་པ་འཕམ། མ་བསམ་ཀྱང་། ལུས་ངག་གིས་དངོས་སུ་སྤྱད་
བ་ནི། ལས་བྱས་བ་ཡིན་བ་ལ། དངོས་སུ་མ་སྤྱད་ཀྱང་། དུན་རིང་པོ་ནས་བྱ་བར་
བསམ་པའི་ལས་ནི། "བསགས་"པའི་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་བ་ལ་གཉིས། བསྐྱན་བ་དང་། བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱོད་བར་ངེས་
པའི་ཞེས་ཏེ། དྲིས་ལན་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །སྤྱོད་ངེས་ཀྱི་ལས་ལ། རེས་
པའི་ཚུལ་གསུམ་ཡོད་དེ། རྒྱུན་གྱིས་ལོག་མི་རུས་པར་ལས་དེ་བྱེད་ངེས་བ་
དང་། རྣམ་སྤྲིན་སྤྱོད་ངེས་བ་དང་། དེ་ཡང་དུས་འདི་ཙམ་ན་སྤྱོད་བར་ཐག་ཆོད་པའི་
དུས་ངེས་བ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་བ་ལ། མི་དགེ་བ་དང་དགེ་བའི་ལས་ཀྱི་
འབྲས་བུ་གསུམ་འབྲུབ་ཚུལ་ཤེས་བྱེད་དགོད་བ་དང་བཅས་བ་དང་། འཕེན་རྫོགས་
ཀྱི་དབྱེ་བ་དོན་དང་བཅས་བ་བཤད་པ་དང་། འབྲས་བུ་འཕེན་པའི་རུས་བ་དང་སྤྲིན་
ཚུལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་ཞེས་ཏེ། མི་དགེ་བ་བཅུའི་ལས་ཀྱིས་
འབྲས་བུ་སྤྱེད་པར་བྱེད་དེ། དན་སོང་དུ་རྣམ་སྤྲིན་ཀྱི་འབྲས་བུ་དང་རྒྱ་མཐུན་ཀྱི་
འབྲས་བུ་སློག་གཅོད་པས་ཆེ་སྤང་ཞིང་ནད་མང་བ་སོགས་དང་། བདག་པོའི་འབྲས་
བུ་གང་དུ་སྤྱེས་པའི་ས་སྤྱོགས་སྤྱོན་ཅན་དུ་སྤྱེ་བ་སོགས་སྤྱེད་པའི་ཕྱིར། དགེ་བའི་
འབྲས་བུ་གསུམ་ནི། དེ་ལས་ལོག་སྟེ་རྫོགས་པར་སྤྲོད། །

གཉིས་པ་ནི། དགེ་བ་དང་ཞེས་ཏེ། དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བའི་ལས་ཀྱིས་བདེ་འགྲོ་
དང་རྒྱ་འགྲོར་རྣམས་སྒྲིན་འཕེན་པ་དང་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམས་སྒྲིན་གྱི་ངོ་
བོ་འཕེན་པ་ནི། འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་^༡ དང་། དེར་སྦྱེས་པ་ན། ཆེ་རིང་ཐུང་སོགས་
རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་ལས་ནི་^༢“རྫོགས་པར་^༣ བྱེད་ཀྱི་ལས་ཡིན་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་
ནི། ལས་གཅིག་གིས་ཞེས་ཏེ། ལས་གཅིག་དང་དུ་མས་ལུས་གཅིག་དང་དུ་མ་ཁོ་ན་
འཕེན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ལས་གཅིག་གིས་ཀྱང་རྣམས་སྒྲིན་གཅིག་དང་དུ་མ་འཕེན་
ལ། ལས་དུ་མས་ཀྱང་རྣམས་སྒྲིན་གཅིག་དང་དུ་མ་འཕེན་པའི་བྱིར། ལས་སྒྲིན་ཚུ་ལ་གྱི་
དུས་ཀྱི་རིམ་བ་དུ་མ་ཡོད་དེ། ལྷ་ཡང་གི་བྱེད་པར་ཡོད་ན། ལས་གང་ལྷ་བའི་འབྲས་
བྱ་ཐོག་མར་སྒྲིན་ལ། དེ་ཡང་འབྲས་ན། འཆི་བའི་དུས་ན་གང་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་འབྲས་
བྱ་ཐོག་མར་སྒྲིན་པ་དང་། གཉིས་ཀ་མངོན་དུ་གྱུར་ན་གང་གོམས་པ་ཤས་ཆེ་བ་ཐོག་
མར་སྒྲིན་པ་དང་། གོམས་པ་འབྲས་ན། སྒོན་དུ་བྱས་^༤“བ་^༥སྒོན་ལ་སྒྲིན། རྗེས་ལ་བྱས་
པའི་འབྲས་བྱ་རྗེས་ལ་སྒྲིན་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ལ་དངོས་དང་། ཞར་བྱང་ངོ་། །དང་སོ་ནི། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཞེས་
ཏེ། རྗེས་ལན་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ལས་གསུམ་
ཡོད་དེ། འདོད་པའི་སས་བསྐྱུས་པའི་དགེ་བའི་ལས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས་དང་། མི་
དགེ་བའི་ལས་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་ལས་དང་། ཁམས་གོང་མ་གཉིས་སུ་
འབྲས་བྱ་འབྲས་པར་བྱེད་པ་མི་གཡོ་བའི་ལས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར།

༡ <<ཞོལ་>> + ལས།

༢ <<ཞོལ་>> རྣགས་པར། <<བྱ་>> རྫོགས།

༣ <<ཞོལ་>><<སྦྱུ་>> པའི།

གཉིས་པ་ལ། ལས་སྤྱོད་མོང་^༡གཞི་བཤད་པ་དང་། ལས་སྤྱོད་མོང་མ་ཡིན་
 པའི་གཞི་དང་གཉིས་ཀྱིས་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་གང་ལས་འབྱུང་བ་བཤད་
 པའོ། དང་པོ་ལ་ཐེ་བ་དང་། ལན་ནོ། དང་པོ་ནི། མ་རིག་པའི་ཞེས་སོ། ལན་ལ། མ་
 རིག་པ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་དང་། དེ་ལས་རྣམ་སྤྲིན་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ་ལོ། དང་པོ་ནི།
 མ་རིག་པའི་ཞེས་ཏེ། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་ཆོས་ཅན། གཉིས་སུ་ཡོད་
 དེ། ལས་འབྲས་ལ་སྒྲོངས་པ་དང་། དེ་ཁོ་ནའི་དོན་ལ་སྒྲོངས་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
 གཉིས་པ་ནི། འབྲས་བྱ་ཞེས་ཏེ། མ་རིག་པ་གཉིས་ཀྱིས་རྣམ་སྤྲིན་སོ་སོར་འཕེན་པའི་
 ལས་སོ་སོར་ཀླན་ནས་སྒྲོང་བར་བྱེད་དེ། དང་པོས་མི་དགེ་བའི་ལས་བསགས་ནས་
 དན་འགྲོའི་འདུ་བྱེད་འཕེན་ལ། གཉིས་པས་བསོད་ནམས་དང་མི་གཡོ་བའི་ལས་
 བསགས་ནས་བདེ་འགྲོའི་རྣམ་སྤྲིན་འཕེན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། མི་དགེ་བའི་ལས་ལས་བརྩ་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་
 གསུམ་ཡོད་དེ། སྟོག་གཅོད་སོགས་གསུམ་གང་རུང་གིས་སྦྱོར་ཁེང་། ཞེ་སྤང་གིས་
 མཐར་ཕྱིན་པར་བྱེད། མ་ཕྱིན་ལེན་སོགས་གསུམ་གང་རུང་གིས་སྦྱོར་
 ཁེང་། ཆགས་པས་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱེད། རླུང་སྤྲོ་བ་སོགས་གསུམ་གང་རུང་གིས་
 སྦྱོར་ཁེང་། གང་རུང་གིས་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱེད། ལོག་ལྷ་གང་རུང་གིས་སྦྱོར་
 ཁེང་། གཏི་མུག་གིས་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ལ། ལས་ཀྱི་རྒྱས་པའི་བྱེ་བྲག་སྤྱོད་མོང་དང་སྤྱོད་མོང་མ་ཡིན་པ་མདོར་
 བསྟན་པ་དང་། སྟོབས་ལྡན་གྱི་ལས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། དང་པོ་ནི། ལས་སྤྱོད་

^༡ <<ཞོལ>> + བའི།<<ཐྱ>><<སྤྱ>> + གི

མོང་བ་ཞེས་ཏེ། ལས་སྤྱད་མོང་དང་སྤྱད་མོང་མ་ཡིན་པ་སོ་སོར་ངེས་པ་དང་རྣམ་
གངས་ཅི་རིགས་སུ་ཡོད་དེ། སྤྲོད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་འཕེན་པའི་ལས་འབྲས་ལུ་སྤྱད་མོང་
པའི་སྒྲོ་ནས་སྤྱད་མོང་བ་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་འཛིག་རྟེན་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་སྤྱད་
མོང་མ་ཡིན་པ་དང་། དེ་ཉིད་རྣམ་གངས་ཀྱི་དབང་གིས་སྤྱད་མོང་བར་ཡང་འགྱུར་བ་
ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། སེམས་ཅན་རྣམས་ལས་རིགས་མ་སྤྱད་སྤྱད་མོང་བ་
བསགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ལྷ་སྤྱིན་དང་མཆོད་སྤྱིན་ལྷ་བྱ་པན་ཚུན་དུ་བལྟ་བ་
དང་། རེག་པ་དང་། ཉན་པ་སོགས་ལས་ཀྱི་འབྲས་ལུ་སྤྱད་མོང་དུ་སྤྱོད་པར་མི་འགྱུར་
བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ། གཉེན་པོ་སྟོབས་དང་ལྡན་པ་དང་། མི་མ་སྤྱད་སྤྱོགས་སྟོབས་དང་
ལྡན་པ་དང་། རང་བཞིན་གྱི་སྟོབས་དང་ལྡན་པ་དང་། ཞིང་དང་ཀུན་སྤོང་གི་སྟོབས་
དང་ལྡན་པ་དང་། རྣམ་གངས་དགུས་སྟོབས་དང་ལྡན་པའོ། །དང་པོ་ལ། དངོས་
དང་། ཤེས་བྱེད་དགོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྟོབས་དང་ཞེས་ཏེ། ལས་འབྲས་ལ་ཡིད་
ཆེས་པའི་དད་པ་དང་། བདག་མེད་སྒྲོམས་པའི་ཤེས་རབ་དང་། དེ་དག་ཀུན་ནས་
སྤོང་བར་བྱེད་པའི་ཀུན་སྤོང་གི་སེམས་པ་དང་བཅས་པ་རྣམས་སྟོབས་དང་ལྡན་པ་
ཡིན་ཏེ། དེ་དག་གིས་དཔུལ་བ་སྤོང་གྱུར་གྱི་ལས་མཐོང་ཆོས་ལ་མགོ་ཆ་བ་ཅ་མ་
གྱིས་དག་པར་བྱེད་པ་དང་། མཐོང་ཆོས་ལ་སྤྱག་བསྐྱེད་སྤོང་གྱུར་སྤོང་མི་དགོས་
པར་དག་པར་བྱེད་ལུས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། འདི་ལ་ཞེས་ཏེ། གཉེན་པོ་སྟོབས་ལྡན་གྱིས་ལས་སྟོབས་དང་ལྡན་
པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་དགོངས་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་སྤྱིར་མི་དགོ་པའི་ལས་

འདིས། སྤྱག་བསྐྱེལ་འདི་ཙམ་དང་། དུས་འདི་ཙམ་དུ་སྒྲིང་དགོས་ཞེས་བཤད་པའི་
ལས་དེ། འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས། གཞི་དེ་ལས་སྤྱད་ཀྱང་དེའི་དབང་གིས་ངན་
འགྲོར་འཁྲིད་པ་དང་། དེའི་དབང་གིས་གནས་པ་དང་། ངན་འགྲོ་ཆེ་གོ་མོ་ཞིག་ཏུ་
སྦྱེས་སོ་ཞེས་པའི་གངས་སུ་བགྱང་བར་མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གཉེན་པོའི་
ཞེས་ཏེ། གཉེན་པོ་མཐུ་ཚུང་བའི་གང་ཟག་གིས་མི་དགེ་བའི་ལས་གཉེན་པོ་ཚུང་ཟད་
ཀྱང་མ་བསྟན་པ་དེ་ཡང་སྟོབས་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། མི་འདོད་པའི་རྣམ་སྤྲིན་སྒྲིང་
ངེས་སུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཡང་ཞེས་ཏེ། རང་བཞིན་གྱི་སྟོབས་དང་ལྡན་
པའི་ལས་དུ་མ་ཡོད་དེ། འདོད་པའི་མི་དགེ་བའི་ལས་དང་། སྟོག་གཅོད་སོགས་རྒྱ་
རིང་པོར་གོམས་པར་བྱས་པ་དང་། ཀྱན་སྒྲིང་སྟོབས་ཅན་གྱིས་བྱས་པ་དང་། གཏན་
སྤངས་ལས་མི་འདའ་བའི་ཆོས་ཅན་གྱི་མི་དགེ་བའི་ལས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་
སྟོབས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ནི། ཞིང་དང་ཞེས་ཏེ། ཞིང་དང་ཀྱན་སྒྲིང་གིས་སྟོབས་དང་ལྡན་པ་
གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། བ་མ་གསོད་པ་སོགས་དང་། རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་
བསམ་པ་སོགས་ཞིང་དང་། སེམས་ཀྱི་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པས་སྟོབས་དང་ལྡན་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷ་པ་ནི། ཡང་རྣམ་པ་ཞེས་ཏེ། ཡང་རྣམ་པ་དགྲའི་སྒྲོ་ནས་སྟོབས་
དང་ལྡན་པའི་ལས་རིག་པར་བྱ་སྟེ། བན་གཞོད་བྱ་བའི་ཞིང་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་ལས་
བྱེད་པ་ཞིང་གི་སྒྲོ་ནས་སྟོབས་ཆེ་བ་དང་། སྦྱིན་བྱའི་དངོས་པོ་བཟང་ཞིང་གྲུ་ལོ་པ་
དངོས་པོ་དང་། སྦྱིན་པ་ལས་ཚུལ་གྲིམས་སྟོབས་ཆེ་བ་ངོ་མོ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་གྲིམས་

དང་། མི་ལྡན་པ་ལས་ལྡན་པས་¹ སྤྱིན་པ་གཏོང་བ་བཞི་པོ་དང་། གྲུན་སྤོང་བྲག་པོ་
དང་། ཐོབ་བྱ་བྱུང་པར་ཅན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱེད་འདོད་པ་གྲུན་སྤོང་གིས་བསྐྱུས་པ་གཉིས་
དང་། སྤྱོད་བའི་སློན་སྤྱོད་པས་དང་ལྡན་པ་ཐ་མ་གསུམ་རྣམས་ཡོད་པའི་བྱིར།

ལྷ་པ་ལ་གཉིས། ཇི་བ་དང་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཞེས་
ཏེ། ལས་བྱེད་བཞིན་པའི་དུས་ཀྱི་ཆོར་བ་གཙོ་བོར་བསམས་ནས། ལས་བྱེད་དུས་
ཀྱི་ཆོར་བ་གཙོ་བོ་ཡིན་ན། སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་ཆོར་བ་བྲག་པོ་དང་ལྡན་བཞིན་དུ་ཚུལ་
ཁྲིམས་བསྐྱུང་བ་སོགས་བྱས་ན། ཚུལ་ཁྲིམས་བསྐྱུང་བ་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་ཏེ། སྤྱག་
བསྐྱེད་དང་ཡིད་མི་བདེ་དང་བཅས་པའི་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྤྱོན་མི་འདོད་པ་འབྱིན་
པས། ཚུལ་ཁྲིམས་བསྐྱུང་བ་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་སྐྱུམ་ནས་ཇི་བ་བཏོད་པ་དང་། ལས་
རང་གི་ངོ་བོ་གཙོ་བོ་ཡིན་ན། ཇི་ལྟར་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྐྱུངས་པ་དེ་ལྟར་འབྲས་བྱ་བ་དེ་
བ་འབའ་ཞིག་སྤྱོད་བས་དེའི་ཆེ་མི་དགེ་བ་བྱས་པ་འབྲས་བྱ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་སྤོང་མི་
དགོས་པར་འགྱུར་རོ་སྐྱུམ་དུ་བསམས་ནས་ཇིས་པ་སྟེ། དོན་ནི། ཆུ་དུས་ཀྱི་ཉོན་
མོངས་ཆེས་ཤས་ཆེ་བས། ཚུལ་ཁྲིམས་བསྐྱུང་བ་ལ་འབྲས་བྱ་ཡང་དེ་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་
སྤོང་དགོས་ན། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་འབྲས་བྱའི་དུས་ན་ཡང་། ཆུའི་དུས་བཞིན་དུ། སྤྱག་
བསྐྱེད་དང་བཅས་བཞིན་དུ་སྤོང་དགོས་པས་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྐྱུང་བ་དོན་མེད་དུ་
འགྱུར་སྐྱུམ་པའོ། །ལས་རང་གི་ངོ་བོ་གཙོ་བོ་ཡིན་ན། ཆུ་དུས་ན་ཆོར་བ་དང་ལྡན་
ཡང་རུང་། བདེ་བ་སྤོང་གྱུར་གྱི་ལས་སྤྱད་པ་ལས་ཀྱང་། འབྲས་བྱའི་དུས་ན་བདེ་བ་
ཁོ་ན་སྤོང་བར་འགྱུར་གྱི། སྤྱག་བསྐྱེད་ཅུང་ཟད་ཅུང་མི་སྤོང་བར་འགྱུར་སྐྱུམ་དུ་

¹ <<སྐུ>> པས་ལྡན་ལས།

བསམས་པོ། །ལན་ནི། འདིར་ནི་ཞེས་ཏེ། ཀུ་རུས་ཀྱི་ཚོར་བ་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་
དགག་པ་དང་། ལས་རང་གི་ངོ་བོ་གཙོ་བོ་ཡིན་པར་བསྟན་པོ། །

དང་པོ་ནི། འབྲས་བུ་ནམ་སྒྲིན་ཕྱོད་བ་ལས་ཀུ་རུས་ཀྱི་ཚོར་བ་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། ལས་བྱེད་པའི་རུས་ན་ཚོར་བ་བདེ་བ་ཡོད་ན། ལས་གང་བྱས་ཀྱང་ནམ་
སྒྲིན་བདེ་བ་ཁོ་ན་བསྐྱེད་པ་བཀག་ལ། ལས་བྱེད་རུས་ཚོར་བ་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཡོད་
ན། ལས་གང་བྱས་ཀྱང་། ནམ་སྒྲིན་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཁོ་ན་འབྲིན་པ་བཀག་ཅིང་། ལས་
བྱེད་པའི་རུས་ཚོར་བ་བཏང་སྟོམས་པ་ཡོད་ན། ལས་གང་བྱས་ཀྱང་འབྲས་བུའི་རུས་
ན་བདེ་བ་དང་སྤྲུག་བསྐྱེད་མི་ཕྱོད་བ་བཀག་པའི་ཕྱིར། ལས་རང་གི་ངོ་བོ་གཙོ་བོ་ནི།
ཡང་བདེ་བ་དང་ཞེས་ཏེ། ཀུའི་རུས་ན་ངེ་ལྟར་ཡོད་ཀྱང་ནམ་སྒྲིན་འབྲིན་པ་ལ་ལས་
རང་གི་ངོ་བོ་གཙོ་བོ་ཡིན་པར་ཐལ། ལས་བྱེད་པའི་རུས། ཚོར་བ་བདེ་བ་དང་ལྡན་
པའི་ལས་ལ་ཡང་། འབྲས་བུ་ནམ་སྒྲིན་བདེ་བ་དང་། སྤྲུག་བསྐྱེད་དང་བཏང་སྟོམས་
ཕྱོད་བར་འབྱུར་བ་གསུམ་ག་"འབྱུང་' ལ། ལས་བྱེད་རུས་ཚོར་བ་སྤྲུག་བསྐྱེད་ལྡན་
ཡང་། དགེ་མི་དགེའི་ལས་བྱས་པ་ལས་འབྲས་བུ་གསུམ་འབྱུང་ཞིང་། ལས་བྱེད་
པའི་རུས་ཚོར་བ་བཏང་སྟོམས་དང་ལྡན་ཡང་། ལས་གསུམ་བྱས་པ་ལས་ཇེས་སུ་
མ་སྤྲུན་པའི་འབྲས་བུ་གསུམ་ག་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

༡༡༽ ལས་ཀྱི་རབ་རྒྱ་དབྱེ་བའི་སྒོ་ནས་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལས་ཀྱི་རབ་རྒྱ་དབྱེ་བའི་སྒོ་ནས་བཤད་པ་ལ་བཞི། ལས་ཁྱད་པར་

ཅན་གྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་། འབྲས་བུ་སྤྱོད་བའི་སློན་ནས་དབྱེ་བ་དང་། དེ་སྤྱོད་བའི་
དུས་གྱི་སློན་ནས་དབྱེ་བ་དང་། རོ་བོ་དང་རྣམ་སྤྲིན་དང་གཉིན་པོའི་སློན་ནས་དབྱེ་
བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་བ་དང་། རྒྱས་བར་བཤད་བའོ། །དང་པོ་ནི།
ལས་གྱི་རབ་ཏུ་ཞེས་ཏེ། ལས་ཁྱད་པར་ཅན་གསུམ་དུ་ཡོད་དེ། སྤྱོམ་པའི་ལས་
དང་། སྤྱོམ་པ་མ་ཡིན་པའི་ལས་དང་། བར་མས་བསྟུས་པའི་ལས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། སྤྱོམ་པའི་ལས་དང་། སྤྱོམ་པ་མ་ཡིན་པའི་ལས་དང་། བར་
མའི་ལས་བཤད་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དབྱེ་བ་དང་། སོ་སའི་མཆོད་ཉིད་དོ། །དང་
པོ་ནི། སྤྱོམ་པའི་ཞེས་ཏེ། སྤྱོམ་པའི་ལས་ཆོས་ཅན། གསུམ་དུ་ཡོད་དེ། སོ་ཐར་གྱི་
སྤྱོམ་པས་བསྟུས་བ་དང་། བསམ་གཏན་གྱི་སྤྱོམ་པས་བསྟུས་བ་དང་། ཟག་པ་མེད་
པའི་སྤྱོམ་པས་བསྟུས་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གསུམ། སོ་ཐར་གྱི་སྤྱོམ་པ་
དང་། བསམ་གཏན་གྱི་སྤྱོམ་པ་དང་། ཟག་པ་མེད་པའི་སྤྱོམ་པ་བཤད་བའོ། །དང་པོ་
ལ་གསུམ། རིགས་བརྒྱད་དུ་དབྱེ་བ་དང་། དེར་འབྱེད་པའི་རྒྱ་མཆོན་དང་། དགེ་
བསྟེན་གྱི་སྤྱོམ་པའི་རོ་བོ་དང་རྟེན་གྱི་བྲག་ཏུ་བཤད་བའོ། །

དང་པོ་ནི། སོ་སར་ཐར་པའི་ཞེས་ཏེ། སོ་སར་ཐར་པའི་སྤྱོམ་པ་ཆོས་
ཅན། རིགས་བརྒྱད་དུ་ཡོད་དེ། ལྷུང་བ་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བརྒྱ་ཅུ་གསུམ། སྤྱེ་ཆོན་ལྔས་
བསྟུས་བ་སྤྱོད་བའི་སེམས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུད་ལྔ་ཡོད་པ་དགེ་སྤྱོད་གི་སྤྱོམ་པ་དང་། དེ་
ཉིད་"གནང་"བཀའ་ཅི་རིགས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་བ་བྱུང་མེད་ཀྱི་རྟེན་ལ་ཡོད་པ་
དགེ་སྤྱོད་མའི་སྤྱོམ་པ་དང་། དགེ་ཚུལ་མའི་སྤྱོམ་པ་གཞིར་བྱས་པ་ལ། ཅུ་བའི་ཆོས་

དུག་དང་རྩེས་མ་ཐུན་གྱི་ཚོས་དུག་སྤོང་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་དགོ་སྤོབ་མའི་སྤོམ་
པ་དང་། སྤོག་གཙོད་སོགས་སྤང་བྱ་བ་ཅུ་སྤོང་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སྤོང་བའི་
སེམས་པ་རྟེན་གྱི་དབང་གིས་དགོ་ཚུལ་པ་མའི་སྤོམ་པ་དང་། སྤང་བྱ་ལྔ་སྤོང་བས་
ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སེམས་པ། སྤྱིས་པ་དང་བྱད་མེད་གྱི་རྟེན་གྱི་བྲེ་བྲག་གིས་དགོ་
བསྟེན་པ་མའི་སྤོམ་པ་དང་། ཉིན་ཞག་གཅིག་ཙམ་སྒྲངས་ན་ཡང་སྤྱེ་ཞིང་། སྤང་བྱ་
བརྒྱད་སྤོང་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སེམས་པ་བསྟེན་གནས་གྱི་སྤོམ་པའོ། །སྤྱིར་
དབྲེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་གྱི། དགོ་སྤོང་གི་རྒྱད་ལ་ཡང་། དགོ་ཚུལ་དང་དགོ་བསྟེན་
གྱི་སྤོམ་པ་ཡང་ལྷན་དགོས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །རི་སྤྱིད་འཆོའི་བར་དུ་བསྟེན་
གནས་གྱི་སྤོམ་པ་ཙམ་ལ་གནས་པ་གོ་མའི་དགོ་བསྟེན་དུ་བཤད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་ཞེས་ཏེ། དེས་ལན་ཚན་པ་གསུམ་གྱིས་ཤེས་
པར་བྱའོ། །རྟེན་དང་བསམ་པའི་དབང་གིས་སྤོམ་པ་སོ་སོར་རྣམ་པར་བཞག་པ་
སྟེ། སྤོག་གཙོད་སོགས་ཉེས་སྤྱོད་ལས་ཀྱང་དབེན་པར་སྤྱོད་ཅིང་། མི་ཚངས་སྤྱོད་
སོགས་འདོད་པ་ལས་ཀྱང་དབེན་པར་སྤྱོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་རབ་བྱུང་གི་
སྤོམ་པ་རྣམ་པར་བཞག་ལ། སྤྱེ་མ་ལས་དབེན་པར་སྤྱོད་ཅིང་། སྤྱི་མ་ལས་དབེན་པར་
མི་སྤྱོད་པའི་རྟེན་དང་བསམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། དགོ་བསྟེན་པ་མའི་སྤོམ་པ་
རྣམ་པར་བཞག །པལ་ཆེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། རི་སྤྱིད་འཆོའི་བར་དུ་གཉིས་ཀ་
ལས་དབེན་པར་སྤྱོད་པ་མ་ཡིན། ཉིན་ཞག་རེ་ཙམ་དང་། རྒྱ་བྱེད་རེ་ཙམ་སྤོང་བའི་
དབང་དུ་བྱས་ནས། བསྟེན་གནས་གྱི་སྤོམ་པ་རྣམ་པར་བཞག་པའི་ཕྱིར། ཉིན་ཞག་རེ་
མ་གཏོགས་མི་སྤྱེ་བར་འདོད་པ་ནི། ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ཁ་ཅིག་གི་ལུགས་ཡིན་པས་ཕྱིན་

ཅི་ལོག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱཏོ། །

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། ཡན་ལག་མ་ཆང་བ་ལ་སྒྲོབ་པ་ལ་དག་བསྟེན་གྱི་སྒྲོམ་པ་
དང་ལྷན་མི་ལྷན་གྱི་ཁྱད་པར་དང་། དག་བསྟེན་གྱི་སྒྲོམ་པ་སྐྱེ་མི་སྐྱེའི་རྟེན་གྱི་ཁྱད་
པར་དང་། མ་ནིང་གྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པཏོ། །དང་པོ་ནི། དག་བསྟེན་ཞེས་ཏེ། དག་
བསྟེན་གྱི་སྒྲོམ་ལྷན་ལ་དག་སྒྲོང་ལྟར། ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་དག་བསྟེན་ངེས་པར་
དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྐབས་འགྲོ་སྒྲོན་དུ་བཏང་ནས། སློག་གཙུག་མ་བྱིན་ལེན་ཅམ་
སྒྲོང་བའི་སྒྲོམ་པ་སྒྲངས་པ་དེ་ལ། དག་བསྟེན་གྱི་སྒྲོམ་པ་དང་ལྷན་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱ་
ལ། མི་ཆངས་སྒྲོད་མི་སྒྲོང་བའི་ཆ་ནས་ཚུལ་འཆལ་ཞེས་ཀྱང་བྱ་བའི་བྱིར། དག་
བསྟེན་ལ་སྐབས་འགྲོའི་དག་བསྟེན་དང་། ལྷ་གཅིག་དཔྱོད་པ་དང་། འོགས་གཅིག་
དཔྱོད་པ་དང་། སལ་ཆེར་དཔྱོད་པ་དང་། ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་དག་བསྟེན་དུ་མ་ཡོད་
པར་ཤེས་པར་བྱཏོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཟ་མ་དང་ཞེས་ཏེ། ཟ་མ་དང་མ་ནིང་ལ་དག་བསྟེན་གྱི་སྒྲོམ་པ་
ཡོངས་རྫོགས་སྒྲངས་པའི་སྒྲོན་ས། དག་བསྟེན་སྒྲོམ་ལྷན་དུ་བཞག་པར་བྱ་བ་མ་
ཡིན་ཏེ། ས་"ཆ"སྒྲོ་ཅན་བཞེན་དུ་དེ་ལྟ་བུའི་སྒྲོམ་པ་སྐྱེ་བའི་གཞིར་མི་རུང་བའི་
བྱིར། རྒྱ་མཚན་དེས་ན་གང་ཟག་གཉིས་ཀྱི་ངེས་པའི་འཁོར་དུ་མི་རུང་བ་ཡིན་
གྱི། སྐབས་འགྲོ་སྒྲོན་དུ་སོང་ནས་སློག་གཙུག་སློགས་སྒྲངས་པ་ལས། བསོད་
ནམས་འཕེལ་བ་ཅམ་ལ་དག་བསྟེན་དུ་བཞག་པ་ནི་རུང་ངོ། །གསུམ་པ་ནི། མ་ནིང་
ནི་ཞེས་ཏེ། མ་ནིང་ནི་ལྷ་ཡོད། མི་གང་། སྐྱེས་ཅམ་ནས་པོ་མའི་དབང་པོ་གང་ཡང་

མེད་པ་དང་། རང་ལ་འཁྲིག་པ་བརྟེན་པའི་རྒྱས་པ་མེད་ཅིང་གཞན་བསྟེན་པ་མཐོང་
ན། སྐྱེས་པའམ་བྱད་མེད་ཀྱི་སྟོབས་པ་སྐྱེ་བ་དང་། དཀར་ཕྱོགས་སམ་ནག་ཕྱོགས་
གང་རུང་ལ་སྐྱེས་པར་འགྱུར་ཞིང་། གཞན་དུ་བྱད་མེད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤས་ཆེ་བ་
དང་། མི་གཙང་བ་ཁར་སྐྱགས་པ་ན་སྐྱེས་པར་འགྱུར་བ་དང་། དབང་པོ་བཅད་པས་
ཉམས་པའི་མ་ནིང་རྣམས་ཡོད་པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག་ཏུ། དབང་པོ་གང་ཡང་མེད་པའི་མི་
ལ་ཟ་མ་དང་། ཡོད་ཀྱང་བྱ་བ་བྱེད་མི་རྒྱས་པ་ལ་མ་ནིང་དུ་བཤད་དོ། །

མ་ནིང་ནི། སལ་ཆེར་སྐྱེས་པ་དང་། བྱད་མེད་གཉིས་ཀའི་ཉོན་མོངས་ཤས་ཆེ་
བས། དགོ་སྟོང་གི་ཕྱོགས་སུ་བཞག་ན། བྱད་མེད་བསྟེན་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་ལ། དགོ་
སྟོང་མའི་ཕྱོགས་སུ་བཞག་ན། སྐྱེས་པ་བསྟེན་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་བས། རབ་ཏུ་བྱུང་
བའི་འོས་མ་ཡིན་པའོ། །ཡང་ལྷ་ཡི་དང་པོ་ཟ་མ་དང་མ་ནིང་གཉིས་ཀ་དང་། གཉིས་"བ་
'མ་ནིང་ཁོ་ན་དང་། གསུམ་པ་བྱ་བའི་དབང་གིས་རེས་འཛོག་ཏུ་བཤད་དོ། །

གཉིས་པ་བསམ་གཏན་གྱི་སྟོམ་པ་ནི། བསམ་གཏན་གྱི་ཞེས་ཏེ། ཟག་བཅས་
ཀྱི་བསམ་གཏན་གྱི་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས། སྟོག་གཙོད་སོགས་འཆལ་ཚུལ་ཀྱང་
ནས་སྟོང་བའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ས་བོན་ཉམས་སྦྱང་པར་བྱེད་པའི་རིགས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་
བྱེ་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སྟོང་བའི་སེམས་པའོ། །དེ་ལ་བསམ་
གཏན་དང་པོའི་ཉིང་བསྟོགས་ཀྱིས། འཆལ་ཚུལ་དངོས་སུ་སྟོང་ཞིང་། ས་བོན་ཉམས་
སྦྱང་པར་བྱེད་ལ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་ནས། བཞི་པའི་བར་ན་སྦངས་
པ་ཟག་བསྐང་བར་བྱེད་པའི་གཉེན་པོས་བསྐྱས་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་སྟོམ་པ་ཡོད་

ལ། འདོད་པའི་ཆགས་བྱུང་ཉམས་ན་སྟོང་བར་འགྱུར་རོ། །

གསུམ་པ་ཟག་པ་མེད་པའི་སྟོམ་པ་བཤད་པ་ནི། ཟག་པ་མེད་ཅེས་ཏེ། ཟག་པ་མེད་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས། འཆལ་ཚུལ་ཀྱན་ནས་སྟོང་བའི་ཉོན་མོངས་གྱི་ས་བོན་སྟོང་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཟག་པ་མེད་པའི་སེམས་པའོ། །གཉིས་པ་སྟོམ་པ་མ་ཡིན་པ་བཤད་པ་ལ། སྟོམ་པ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་ཏེ། ལུལ་གྱི་སྟོན་ས་རོ་བོའི་དབྱེ་བ་དང་། ཉེན་གྱི་སྟོན་ས་དབྱེ་བ་དང་། ཐོབ་པའི་ཆད་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྟོམ་མིན་དུ་མ་ཡོད་དེ། དུད་འགོ་དང་མི་བསད་པས་འཆོ་བ་དང་། དུད་འགོ་དང་མི་ལ་གཞོད་པ་བྱེད་པ་ཅམ་དང་། བསད་པས་འཆོ་བ་ལྡ་དང་། གཞོད་པས་བྱེད་པས་འཆོ་བ་བཞི་ལ་སོགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་རྣམས་གོ་བར་ཟད་ལ། དེ་བོང་རྒྱས་གཤོར་བ་ནི། དེ་བོང་རྒྱས་འཛིན་པ་དང་། སྒྲུལ་གྱིས་འཆོ་བ་ནི། སྒྲུལ་བརྩུང་ནས་བརྩེ་བས་འཆོ་བ་དང་། ཉན་ན་བྱེད་པ་ནི། གཞན་ལ་སྤྲུལ་དང་འདམ་པོ་བྱས་པས་འཆོ་བ་སོགས་ཏེ། མདོར་ན་གཞན་ལ་གཞོད་པ་བྱེད་པར་ཞུགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ལོག་པར་སྟོན་པའི་སེམས་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་དག་གི་ཞེས་ཏེ། སྟོམ་མིན་ཅན་གྱི་གང་ཟག་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། དང་པོ་ནས་བཤད་པ་སོགས་ཀྱི་རིགས་སུ་སྦྱེས་པ་དང་། དེར་མ་སྦྱེས་ཀྱང་དེས་འཆོ་བའི་ཆད་དུ་བྱ་བ་དེ་བྱེད་པར་ཁས་ཁྲུངས་ཤིང་། བྱ་བ་དེ་ལ་ཞུགས་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། དེ་དག་གི་ཞེས་ཏེ། གོ་བར་ཟད་རོ། །གསུམ་པ་བར་མ་ནི། སྟོམ་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཞེས་ཏེ། སྟོམ་པའི་མཚན་ཉིད་དང་མི་ལྡན་པའི་སྦྱིན་པ་གཏོང་བའི་སེམས་པ་སོགས་ནི་བར་མའི་དགེ་བ་དང་། སྟོམ་མིན་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་།

མི་ལྷན་པའི་ཁུ་ཚུར་བསྐྱུན་པ་སོགས་ཀྱི་མི་དགེ་བའི་ལས་ནི་བར་མའི་མི་དགེ་བ་
ཞེས་བྱ་སྟེ། དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་དང་། སྦྱོར་བ་དང་སྦྱོར་མིན་གང་གིས་ཡང་
མཚན་ཉིད་དང་མི་ལྷན་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྦྱོར་ལྷན་ལ་ཡང་བར་མའི་མི་དགེ་བ་
དང་། སྦྱོར་མིན་ཅན་ལ་ཡང་བར་མའི་དགེ་བ་དུ་མ་བྱུང་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་འབྲས་བུ་སྤྱོད་བའི་སྦྱོར་ནས་དབྱེ་བ་ནི། བདེ་བ་སྤྱོད་བར་འགྱུར་ཞེས་
ཏེ། འབྲས་བུ་སྤྱོད་གྱུར་མི་འབྲས་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ལས་གསུམ་དུ་དབྱེ་
སྟེ། འདོད་པ་དང་བསམ་གཏན་དང་པོ་གསུམ་གྱི་སས་བསྐྱུས་པའི་དགེ་བའི་ལས་
བདེ་བ་སྤྱོད་གྱུར་དང་། མི་དགེ་བའི་ལས་སྤྲུག་བསྐྱུས་སྤྱོད་གྱུར་དང་། བསམ་གཏན་
བཞི་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ཟག་བཅས་ཀྱི་དགེ་བའི་ལས་བཏང་སྦྱོར་སྤྱོད་བར་འགྱུར་བ་
ནམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་འབྲས་བུ་སྤྱོད་བའི་དུས་ཀྱི་སྦྱོར་ནས་དབྱེ་བ་ལ་
གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཐོང་ཆོས་ལ་སྤྱོད་གྱུར་གྱི་ལས་ནི། མཐོང་བའི་ཞེས་ཏེ། བསམ་
སྤྱོད་ཤིན་ཏུ་བྲག་པོས་བྱམས་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལས་ལང་མ་ཐག་པ་སོགས་ལ་པན་
པའམ་གཞོད་པ་བྱེད་པའི་ལས་དེ་ཆོས་ཅན། མཐོང་ཆོས་ལ་སྤྱོད་གྱུར་གྱི་ལས་ཞེས་
བྱ་སྟེ། ལས་གང་། ལས་བྱས་པའི་ཆེ་དེ་ཉིད་ལ་འབྲས་བུ་བདེ་བའམ་སྤྲུག་བསྐྱུས་
སྤྱོད་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་འབྲས་བུ་མགོ་ཚུམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་
ཀྱི། མཐུག་རྫོགས་པའི་ངེས་པ་ནི་མེད་དོ། །ཡུལ་སྤྲ་མ་ནམས་ལ་ནི། བསམ་སྤྱོད་
བྲག་པོ་མེད་ཀྱང་པན་གཞོད་བྱས་པའི་ལས་དེ། ཞིང་གི་སྟོབས་ཀྱིས་མཐོང་ཆོས་ལ་
སྤྱོད་གྱུར་གྱི་ལས་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་སྐྱེས་ནས་སྤྱོད་གྱུར་གྱི་ལས་ནི། སྐྱེས་ནས་ཞེས་ཏེ། མཚམས་མེད་

ལྷའི་ལས་དང་། མཚམས་མེད་ཆ་འདྲ་བའི་ཉེས་པ་དང་། བྱི་མ་ལ་ལྟར་སྦྱེ་བའི་ཚུལ་
 ཁྲིམས་བསྐྱར་བ་སོགས་ཆོས་ཅན། སྦྱིས་ནས་སྤྱོད་གྱུར་གྱི་ལས་ཞེས་བྱ་སྟེ། ལས་
 གང་། ལས་བྱས་པའི་སྦྱེ་བ་གཉིས་པ་ལ་ནུམ་སྒྲིན་གྱི་མགོ་ཚུམ་པར་འགྱུར་བའི་
 བྱིར། རྫོགས་པའི་ངེས་པ་མེད་པ་དེ་ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་ལན་གངས་
 གཞན་ལ་སྤྱོད་གྱུར་ནི། ལན་གངས་ཞེས་ཏེ། ལས་གང་གི་སྦྱེ་བ་གསུམ་པ་མན་ཆད་
 དུ་ནུམ་སྒྲིན་གྱི་མགོ་ཚུམ་པར་འགྱུར་བའི་ལས་དེ་ནི། ལན་གངས་གཞན་ལ་སྤྱོད་
 བར་འགྱུར་བའི་ལས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

བཞི་པ་ལ་གཉིས། སྤང་བྱ་ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ལས་དང་། དེའི་གཉེན་པོའི་
 ལས་སོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། རོ་བོ་དང་ནུམ་སྒྲིན་གཉིས་ཀ་གནག་པའི་ལས་
 དང་། གཉིས་ཀ་དཀར་བའི་ལས་དང་། འདྲེས་པའི་ལས་སོ། །དང་པོ་ནི། གནག་ལ་
 ཞེས་ཏེ། སློག་གཅོད་སོགས་མི་དགེ་བའི་ལས་ཆོས་ཅན། གནག་ལ་ནུམ་སྒྲིན་
 "གནག"པའི་ལས་ཞེས་བྱ་སྟེ། རོར་བྱ་འབའ་ཞིག་གིས་བསྐྱས་པའི་ལས་གང་། ནུམ་
 སྒྲིན་མི་འདོད་པ་ཁོ་ན་འབྲིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། དཀར་ལ་ཞེས་ཏེ། ཁམས་
 གསུམ་པའི་སས་བསྐྱས་པའི་དགེ་བའི་ལས་ཆོས་ཅན། དཀར་ལ་ནུམ་པར་སྒྲིན་པ་
 དཀར་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དཀར་བའི་ལས་གང་། ནུམ་སྒྲིན་འདོད་པ་འབའ་ཞིག་འབྲིན་
 པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ནི། དཀར་གནག་ཅེས་ཏེ། གཞན་བསྐྱབ་བའི་བསམ་པས་ནོར་སྟེར་
 བའི་ལས་དང་། བན་པའི་བསམ་པས་ཀྱན་ནས་སྤངས་ཏེ། ཆོག་རྩལ་པོ་སྤྲོ་བའི་ལས་

ཆོས་ཅན། འདྲེས་མའི་ལས་ཡིན་ཏེ། ལས་གང་བསམ་སྒྲུབ་དཀའ་གནས་ཅི་རིགས་
བས་བསྐྱུས་ཤིང་། རྣམ་སྤྲིན་འདོད་མི་འདོད་ཅི་རིགས་སུ་འབྱེན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ནི། མི་གནས་ཅིང་ཞེས་ཏེ། སྤང་གཉེན་སྒྲུབ་བ་དང་བར་ཆད་མེད་པའི་
ལས་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཟག་པ་མེད་པའི་ལས་ཆོས་ཅན། དཀའ་ལ་རྣམ་པར་སྤྲིན་
པར་མི་འགྱུར་ཞིང་། ལས་ཟད་པར་འགྱུར་པའི་ལས་ཞེས་བྱ་སྟེ། ལས་གང་རྣམ་སྤྲིན་
མི་འཕེན་ཞིང་། ཟག་བཅས་ཀྱི་ལས་དངོས་སུ་སྤྲིན་པའི་ལས་བཞིའི་འཛོམས་པར་
བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་སྤངས་བྱའི་ལས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། སྤྲིན་པའི་ལས་
དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ལས་སོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། སྤྲིན་པའི་མཆན་ཉིད་བཤད་པ་
དང་། གཏོང་བར་བྱེད་པའི་སྒྲུབ་བ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་དང་། གཏང་བྱའི་དངོས་པོ་
ཕུན་སུམ་ཆོགས་པའོ། །

དང་པོ་ལ་མདོར་བསྟན་པ་ནི། སྤྲིན་པའི་ཞེས་ཏེ། སྤྲིན་པའི་ལས་བཞིའི་སྒྲོན་ས་
ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། མ་ཆགས་པ་སོགས་གསུམ་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་གཞི་དང་། དེས་ཁྱད་
པར་དུ་བྱས་པའི་ཀུན་སྒྲོང་དང་། གཏང་བྱའི་རྣམ་དང་། གཏོང་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་
རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། བཤད་པ་ནི། གཞི་ནི་ཞེས་ཏེ། ཁྱད་ཆོས་བཞིས་
ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཕུས་ལོངས་སྒྲོད་དགེ་ཅ་གཞན་དོན་གཏོང་བའི་སེམས་པ་
དང་། དེས་ཀུན་ནས་སྒྲོང་བའི་ཕུང་ངག་གི་ལས་ཏེ། གཏོང་སེམས་འཁོར་བཅས་
ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་ནི། སྤྲིན་པའི་ངོ་བོའོ། ། གཉིས་པ་ནི། རི་ལྟར་ན་ཞེས་ཏེ། གཏོང་

བའི་སྒྲོང་བ་ཆོས་དུ་མས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། བྱིར་ཞིང་སྦྱིན་པ་སོགས་ཆོས་གསུམ་
ལྟན་དང་། ཇི་ལྟར་སྦྱིན་པའི་ཚུལ་སྟེན་པ་དང་ཡོངས་སྒྲོང་གི་བྱིར་མི་འོང་བ་བསྟེ་
བར་གཞན་ལ་པན་པའི་བསམ་པས་སྦྱིན་པ་མི་གནས་པར་སྦྱིན་པ་སོགས་ལྟ་
དང་། གང་ལ་སྟེར་བའི་སྒྲོང་གི་དབང་དུ་བྱས་པ་སྒྲོང་ལ་སྦྱིན་པ་སོགས་ལེགས་པར་
བཤོད་དེ་སྦྱིན་པས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་བྱིར། ཆིག་དོན་ནི་གོ་བར་སྒྲུའོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཇི་ལྟར་ན་ཞེས་ཏེ། སྦྱིན་པ་བྱ་བའི་རྩ་སྒྲུལ་པར་དག་པས་
ཀྱང་། སྦྱིན་པ་ལུན་སུམ་ཆོགས་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། སྦྱིན་བྱའི་དངོས་པོ་གཞན་ལ་
གཞོད་པ་དང་། མ་འབྲེལ་བ་གཉིས་དང་། རོ་བོ་དག་པ་གཅིག་དང་། ཆོས་དང་མི་
འགལ་བ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་གཏང་བྱའི་རྩ་སྒྲུལ་སུམ་ཆོགས་པར་ཤེས་པར་བྱ་
བའི་བྱིར།¹ གཉིས་པ་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་རོ་བོ་བཤད་པ་དང་། མདོ་སྟེ་གཞན་ལས་
འབྱུང་བའི་རྣམ་གངས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་བཤད་པར་བྱའོ། །

དང་པོ་ནི། ཇི་ལྟར་ན་ཞེས་ཏེ། དེས་པར་འབྲེན་པ་རྣམ་པར་དག་པའི་དབང་དུ་
བྱས་པ་དང་། མ་སྦྱད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། མ་ཉམས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་
དང་། བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཉིས་ཀྱིས་སྒྲོན་
ཏེ། ཡོངས་སུ་རྩོགས་པའི་སོ་ཐར་གྱི་སྒྲོམ་པ་ཆོས་ཅན། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྟན་པ་
ཞེས་བྱ་སྟེ། དེས་པར་འབྲེན་པའི་ཆེད་དུ་སྒྲུངས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡིན་པའི་
བྱིར། སྒྲོམ་པས་བསྐྱམས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ���ར་པ་དེས་པར་འབྲེན་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་
ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཇི་ལྟར་ན་ཆོག་དང་ཞེས་ཏེ། གཉིས་ཀྱིས་རིག་པར་

¹ <<ཞོལ་>><<སྒྲུ>> + ཆིག་དོན་ནི་གོ་བར་སྒྲུའོ། །གསུམ་པ་ནི།

བྱའོ། །ཚོག་དང་སྤྱོད་ལུལ་བུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཚོག་དང་སྤྱོད་ལུལ་མ་
ཉམས་པས་དམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྲད་དུ་མེད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡིན་པའི་བྱིར། ཁ་ན་
མ་ཐོ་བ་རྒྱུད་དུ་ལ་ཡང་འཛིགས་པ་ལྟ་བུ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཉེས་ལྷུང་ཕྱ་མོས་ཀྱང་མ་གོས་
པར་སློབ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡིན་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ནི། རི་ལྷར་ན་ཞེས་ཏེ། ཡང་དག་པར་སྒྲངས་པ་ལ་སློབ་པ་ཞེས་བྱ་
སྟེ། བསྐྱབ་པའི་གཞི་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ལ་བསྐྱབ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡིན་པའི་
བྱིར།^༡ བཞི་པ་ནི། རི་ལྷར་ན་ཞེས་ཏེ། ལུས་དང་དག་བསྐྱོམ་^༢ པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། བན་
པ་དང་ཤེས་བཞིན་གྱིས་ལེགས་པར་བེན་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ་བཞི། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ངོ་བོའི་སློན་ནས་བསྟན་པ་དང་། བསམ་པ་
རྣམས་པར་དག་པའི་སློན་ནས་བཤད་པ་དང་། འབྲས་བུའི་ཡོན་ཏན་གྱིས་བཤད་པ་
དང་། བེ་མ་དང་བྲལ་བའི་སློན་ནས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ལྷུང་བའི་རྒྱ་དང་
བྲལ་བ་དང་། རང་དུས་ན་འགྲོད་པ་མེད་པ་དང་། ལྷུང་བའི་འབྲས་བུ་དང་བྲལ་
བའོ། །དང་པོ་ནི། རི་ལྷར་ན་ཞེས་ཏེ། སོ་ཐར་གྱི་སྤྱོམ་པ་ཚོས་ཅན། ལུས་དག་ལུན་
སུམ་ཚོགས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། གྲངས་པ་རྒྱུད་མི་གསོན་ཞིང་། ལྷུང་བ་མི་བྱེད་པའི་ཚུལ་
ཁྲིམས་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། རི་ལྷར་ན་ཞེས་ཏེ། སྤྱོད་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་
ཞེས་བྱ་སྟེ། ཚུལ་ཁྲིམས་དག་པ་ལ་བརྟེན་ནས། སེམས་པ་ལས་^༣ འགྲོད་པ་མེད་པ་ལ་
སོགས་པའི་རིམས་ཀྱིས་སེམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་སྤྱི་བའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་

༡ <<ཞེས་>><<སྟེ་>> + ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་རྒྱུད་དུ་ལ་ཡང་འཛིགས་པར་ལྟ་བུ་ཞེས་བྱ་སྟེ།

༢ <<བྲལ་>> བསྟན།

༣ <<བྲལ་>> ལ།

ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། རི་ལྷར་ན་ཞེས་ཏེ། གུན་སྒྱུད་དགེ་བ་ཞེས་བྲ་སྟེ། ཉོན་
མོངས་ཅན་གྱི་རྟོག་པ་དང་མ་འདྲེས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་མོག་པར་བསྟོར་བ་དང་བྲལ་བ་དང་། བྱད་གསོད་ཀྱི་བསམ་པ་དང་
བྲལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། རི་ལྷར་ན་ཞེས་ཏེ། གུན་སྒྱུད་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཡིན་ཏེ། འཁོར་
བའི་ཕུན་ཚོགས་ལ་སྟོན་ནས་ཆངས་སྒྱུད་ལ་གནས་པ་སྤངས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། རི་ལྷར་ན་ཞེས་ཏེ། གུན་སྒྱུད་གཞོད་པ་མེད་པ་ཞེས་བྲ་
སྟེ། གཞན་ལ་བྱད་གསོད་མི་བྱེད་ཅིང་། འགྲོགས་ན་བདེ་བར་བྱེད་པའི་ཚུལ་
ཁྲིམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།^༡ གསུམ་པ་ལ་གཉིས། རང་དོན་ཐོབ་པ་དང་། གཞན་དོན་
བསྐྱབ་བྱས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ནི། རི་ལྷར་ན་ཞེས་ཏེ། གུན་སྒྱུད་རྗེས་
སུ་མ་ཐུན་པ་ཞེས་བྲ་སྟེ། ཐར་པ་ཐོབ་བྱས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་
པ་ནི། རི་ལྷར་ན་ཞེས་ཏེ། གུན་སྒྱུད་རིགས་པ་དང་ལྷན་པ་ཡིན་ཏེ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་དགེ་
བ་མི་སྟོག་ཅིང་སྤྲིག་པ་མི་འཆབ་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་
པ་གཞན་དོན་བསྐྱབ་བྱས་པ་ནི། རི་ལྷར་ན་ཞེས་ཏེ། གུན་སྒྱུད་ཐབས་དང་ལྷན་པ་
ཞེས་བྲ་སྟེ། ཆངས་པ་མཚུངས་པར་སྒྱུད་པའི་འཁོར་བྱ་སྤྱད་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་
ཁྲིམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ལ་ང་རྒྱལ་དང་བྲལ་བ་དང་། ལྷ་བ་མཚོག་འཛིན་དང་བྲལ་བ་
དང་། མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བ་དང་། ཚོག་པར་འཛིན་པའི་བྱི་མ་དང་བྲལ་བའོ། །དང་

༡ <<ཞོལ་>> བའི།

༢ <<ཞོལ་>> + གཉིས་པ་ནི།

པོ་ནི། ཇི་ལྟར་ན་ཞེས་ཏེ། ཀུན་སྐྱོད་^༡འཆམ་^༢པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རྩ་མ་དང་། རྩ་མའི་གནས་ལྟ་བུ་ལ་ང་རྒྱལ་སྤངས་པའི་ཚུལ་བྱིས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཇི་ལྟར་ན་ཞེས་ཏེ། ཀུན་སྐྱོད་རྗེས་སུ་མ་ཐུན་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཚུལ་བྱིས་པ་དང་ལྟ་བ་རྣམ་དག་དང་ལྟ་བ་རྣམས་དང་གདམས་ངག་ལ་མ་ཐུན་པར་འཛིན་པའི་ཚུལ་བྱིས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ནི། ཇི་ལྟར་ན་ཞེས་ཏེ། དལ་ཞིང་དུ་བ་པའི་དབང་གིས་གདུང་བ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དཀའ་ཐུབ་བྲག་པོ་དང་དན་ངོན་ལ་མོས་པ་སྤངས་པའི་ཚུལ་བྱིས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཇི་ལྟར་ན་ཞེས་ཏེ། ཀུན་སྐྱོད་ཕྱིས་འགྱོད་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། འོངས་སྐྱོད་དང་ལས་ཀྱི་མཐའ་དན་པ་འདོད་པ་བསོད་ཉམས་ཀྱི་མཐའ་སྤངས་པའི་ཚུལ་བྱིས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། ཇི་ལྟར་ན་ཞེས་ཏེ། དགོ་བ་བཅུ་དེ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་པར་མི་འཛིན་པས་དགོ་བ་མ་བྱུབ་སྟུམ་དུ་ཡིད་ལ་གཅགས་པ་མེད་པའི་ཚུལ་བྱིས་པའི་ཕྱིར། ཀུན་སྐྱོད་ཡིད་ལ་གཅགས་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་ལོ།

༩ ལས་ཀྱི་མཆན་ཉིད།

གཉིས་པ་ལས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་^༡དང་དབྱེ་བ་དེ་དག་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་དམིགས་པར་བཞག་པ་ལ་གཉིས། རྣམ་པ་རྗེ་ལྟར་ཡིད་ལ་བྱ་བ་དང་། བསམ་

༡ <<ཞོལ་>> འཆམ།

༢ <<ཞོལ་>><<སྐྱུ་>> ནི།

གྲིས་མི་བྲུབ་པའི་གནས་ལ་སེམས་པ་དགག་པའི་ཆེད་དུ་བསམ་གྲིས་མི་བྲུབ་པ་
དང་བྲུབ་པའི་དབྱེ་བ་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ལ་གཉིས། རི་བ་དང་། དེའི་ལན་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། དང་པོ་ནི།
བཙེམ་ལྡན་འདས་ཞེས་ཏེ། རེ་རེ་ནས་རྒྱས་པར་འཆད་དོ། གཉིས་པ་ལ་འཁོར་བར་
འབྱུག་པའི་རིམ་བས་ཡིད་ལ་བྱ་བ་དང་། འཁོར་བ་ལས་ལྡོག་པའི་རྣམ་པ་
དང་། གཉེན་པོ་མེད་པའི་ཉེས་དམིགས་སོ། དང་པོ་ལ་གསུམ། གང་ཟག་སྤྱན་མོང་
མ་ཡིན་པ་དང་། ཚུལ་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པ་དང་། བྲད་པར་དེ་གཉིས་དང་ལྡན་པའི་
རྟེན་ལ་ལོག་རྟོག་བསལ་བའོ། དང་པོ་ནི། ལས་ཞེས་ཏེ། སོ་སོ་སྦྱེ་བོ་རྣམས་ལས་
བདག་གིར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། རང་གིས་བྱས་པའི་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲིན་རང་གིས་ཁྱོང་
དགོས་ལ། གཞན་གྲིས་མི་ཁྱོང་ཞིང་། གཞན་གྲིས་བྱས་པའི་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲིན་ཡང་
རང་གིས་མི་ཁྱོང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། རི་ལྟར་ན་ཞེས་ཏེ། ལས་ཀྱི་བགོ་སྐྱལ་ལ་
སྦྱོད་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རང་གིས་བྱས་པའི་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲིན་དེ་ཡང་འདྲེས་པར་མི་
འབྱུང་གྱི། དགེ་བ་བྱས་ན་བདེ་བ་ཁྱོང་བ་སོགས་དགེ་མི་དགའི་ལས་སོ་སོའི་བགོ་
སྐྱལ་ལ་སྦྱོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། རི་ལྟར་ན་ཞེས་ཏེ། སེམས་ཅན་རྣམས་ལས་
ཀྱི་སྦྱེ་གནས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རྒྱ་མེད་དབང་ལྷག་སོགས་མི་མ་སྤྱན་པའི་རྒྱ་ལས་སྦྱེ་བ་
སྤངས་ནས། རང་རང་གིས་བསགས་པའི་ལས་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། རི་ལྟར་ན་ཞེས་ཏེ། ལས་གང་ཡང་རུང་བ་ལ་བརྟེན་པར་བྱ་བ་མ་
ཡིན་ཏེ། ཟག་བཅས་ཀྱི་ལས་ཀྱིས་བཅེངས་པ་ལས་ཐར་པར་བྱེད་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་

ལས་ཏེན་དང་སྐྱབས་སུ་བཟུང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། སེམས་ཅན་ཞེས་
ཏེ། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་མ་བསྐྱོམས་ན་སྐྱོན་དང་བཅས་པར་འགྱུར་
གྱི། ཡོན་ཏན་འབའ་ཞིག་ཐོབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ལས་དབང་གིས་བདེ་འགོ་དང་རན་
འགོའི་ལུས་ཐོབ་ནས་གཟུགས་མི་སྤྲུག་པ་སོགས་རན་པ་དང་། གཟུགས་སྤྲུག་ཅིང་
ཁོངས་སྤྱོད་ཆེ་བ་སོགས་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་ཅི་རིགས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། གཉིས། ཅི་བ་དགོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་ཅན་
རྣམས་ཀྱི་ཞེས་ཏེ། བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པའི་ངོས་ནས་གཙོ་བོར་ཅིས་པའོ། །ལན་
ལ། བསམ་གྱིས་^༡ བྱབ་པར་བཤད་པ་དང་། མི་བྱབ་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
ལས་དགེ་བའི་ཞེས་ཏེ། དགེ་བའི་ལས་ཀྱིས་ལྷ་མེད་ནང་དུ་རྣམ་སྤྲིན་འདོད་པ་འབྱིན་
པ་དང་། མི་དགེ་བའི་ལས་ཀྱིས་རན་སོང་གསུམ་དུ་རྣམ་སྤྲིན་མི་འདོད་པ་འབྱིན་པ་
ནི་བསམ་གྱིས་བྱབ་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། སྐྱབ་བྱེད་ལུང་ལ་ལྟོས་མི་དགོས་པར་དངོས་པོ་
སྟོབས་ཁུགས་ཀྱིས་རིག་པས་རྟོགས་ཀྱས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཐ་མལ་དུ་གནས་པའི་ལས་སྤྱ་བ་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པ་
དང་། མཐུ་བྱེད་པར་ཅན་དུ་འཕགས་^༢པ་^༣ ཐོབ་པའི་གང་ཟག་གིས་ལས་བསམ་གྱིས་
མི་བྱབ་པའོ། །དང་པོ་ལ། སེམས་ཅན་གྱི་འཛིག་ཏེན་འགྲུབ་པའི་ལས་སྤྱ་བ་བསམ་
གྱིས་མི་བྱབ་པ་དང་། སྟོད་ཀྱི་འཛིག་ཏེན་འགྲུབ་པའི་ལས་སྤྱ་བ་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་
པའོ། །དང་པོ་ལ། ལུས་སྣ་ཚོགས་སྐྱེད་པའི་ལས་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པ་དང་། རྒྱ་
བཞེས་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལས་འདིས་ཞེས་ཏེ། ལས་མི་འདྲ་བ་

༡ <<ཞོལ་>> + མི།

༢ <<ཞོལ་>><<སྤྱ་>> པའོ།

དུ་མས་ལུས་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཆོག་གས་སུ་འགྱུར་བ་སོ་སོ་སྤྱི་བོ་རྣམས་ཀྱི་^༡ "རིག་^༡ བ་ཅམ་
ལ་བརྟེན་ནས་བསམ་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། འིན་ཏུ་སློག་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་བ་ནི། ལས་ཞེས་ཏེ། དེ་ལྟར་འབྲས་བུ་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཆོག་གས་བྱུང་བ་རྣམས་
འགྱུར་བར་བྱེད་པའི་རྒྱའི་ལས་ཆེ་སྒྲ་མ་ལ་གནས་གང་དུ་བྱས་པ་དང་། སེམས་ཅན་
དང་སེམས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་དངོས་སོ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་བྱས་པ་དང་། རྒྱའི་བྱད་བར་
ཅི་འདྲ་བས་བྱས་པ་དང་། རྣམ་སྤྲིན་གང་ལ་བརྟེན་ནས་བྱས་པ་སོགས་རིགས་བ་ཅམ་
གྱིས་བསམ་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། འིན་ཏུ་སློག་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གཉིས་བ་ནི། ཕྱིའི་
དངོས་སོ་ཞེས་ཏེ། ཕྱིའི་དངོས་སོ་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཆོག་གས་འགྱུར་བའི་ལས་སྒྲ་བ་དང་། རྣམ་
བྱ་རྒྱུ་ཤེས་ལས་རྒྱ་འབྱུང་བ་སོགས་དང་། སྤྲན་འགའ་ཞིག་བཟུང་བས་མི་སྤྲང་བར་འགོ་
བ་དང་། སྤྲགས་བཏབ་བས་མེས་མི་འཆོག་པ་དང་། ལུང་བ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་དེ་ལྟ་
གསུམ་སྤངས་ཏེ། མཐོ་སར་ཕྱིན་ནས་བདུན་པ་མན་ཆད་ཀྱི་རིམས་རྣམས་སོང་ཤིག་
ཅེས་བརྗོད་ནས་འཕངས་པས་རིམས་ཞི་བ་ལྟ་བུའི་མཐུད་སྤྱད་དང་ལྟན་པའི་^༢ "ལས་ཀྱི་
^༣ རྒྱའི་ལུས་བ་ནི། སོ་སོ་སྤྱི་བོ་རྣམས་ཀྱིས་^༤ "རིག་^༥ བ་ཅམ་གྱིས་བསམ་བར་བྱ་བ་མིན་
ཏེ། རྒྱ་མཚན་སྒྲ་མ་ལྟར་འོ། །

གཉིས་བ་ནི། རྣམ་འབྱོར་བ་ཞེས་ཏེ། རྣམ་འབྱོར་པའི་མངོན་ཤེས་གྱིས་མཐུས་
"ས་^༦ གཡོ་བ་སོགས་དང་། དབང་ཐོབ་པའི་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དབང་རྣམས་ཀྱི་དབང་

༡ <<སྤྱི་>> རིགས།

༢ <<ཞེས་>> ལན་གྱི།

༣ <<སྤྱི་>> རིགས།

༤ <<ཞེས་>><<སྤྱི་>> -

བཅུའི་ལས་དང་། སངས་རྒྱས་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་སྦྲར་མི་ལྡང་བའི་ཚུ་ལ་གྱིས་མཉམ་
པར་བཞག་བཞིན་དུ། འཁོར་བ་དེ་སྤིང་གི་བར་སེམས་ཅན་གྱི་བསམ་བ་དང་མཐུན་
པའི་ལས་མཛད་པ་སོ་སོ་སྦྱེ་བོ་རྣམས་གྱིས་རིགས་པ་ཅམ་གྱིས་བསམ་པར་བྱ་བ་
མ་ཡིན་ཏེ། ཡིན་ཏུ་སྒྲོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར།

དབང་བཅུ་ནི། རིམས་པ་བཞིན་དུ། ཆོའི་འདུ་བྱེད་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ནས་
བསྐྱལ་བར་གནས་ཀྱས་པ་དང་། དེ་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་དུ། ཉིང་རེ་འདྲིན་གྱི་སྒོ་དུ་
མ་ལ་མཉམ་པར་འདོག་ཀྱས་པ་དང་། འབྲུ་དང་རིན་པོ་ཆེ་ལ་སོགས་པའི་ཡོ་བྱད་གྱི་
ཆར་འབེབས་ཀྱས་པ་དང་། གོང་མ་སྤོང་གྱུར་གྱི་ལས་ལས་འདོད་པར་སྒྲིན་པར་
སྦྱར་ཀྱས་པ་དང་། དེ་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་དུ་སྤྲིང་རྩེ་དང་། སྒྲོན་ལམ་གྱི་དབང་གིས་
སྦྱེ་བ་ལེན་ཀྱས་པ་དང་། མོས་པ་བཞིན་དུ་ས་ལ་སོགས་པ་གསེར་ལ་སོགས་པར་
སྦྱར་ཀྱས་པ་དང་། སྒྲོན་ལམ་གྲངས་མེད་པ་འབྲུམ་སྤྲག་བཅུ་ལ་སོགས་པ་འབྲུབ་པ་
དང་། རྩ་འབྲུལ་གྱི་ཆོ་འབྲུལ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་སྒྲོན་ཀྱས་པ་དང་། སོ་སོ་ཡང་དག་
རིགས་བཞི་སོགས་མཐར་ཕྱིན་པར་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཆོས་སྒྲོན་པའི་ཆོག་
གཅིག་གིས། སེམས་ཅན་བསམ་བ་མི་འདྲ་བ་མཐའ་ཡས་པའི་སེམས་ཅིག་ཅར་དུ་
ཆོམ་པར་ཀྱས་པའོ། །

༡༧༡ སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ།

གཉིས་པ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་ལ་གཉིས། དབྱེ་བ་དང་། སོ་སོའི་མཚན་
ཉིད་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་དག་མདོར་བསྡུ་ན་ཞེས་ཏེ། ཀུན་འབྱུང་གི་རང་

བཞིན་བཞིར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རྒྱལ་མཆོན་ཉིད་སོགས་རྣམ་པ་བཞིར་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཉག་པར་སྟེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡང་སྟེད་པར་འབྱུང་བར་བྱེད། བདེ་
བ་དང་གཙང་བར་སྟེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དགའ་བའི་འདོད་ཆགས་དང་ལྡན་པ་
དང་། དེ་དང་དེར་མངོན་པར་དགའ་བར་བྱེད། བདག་ཏུ་སྟེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ལུས་
ལ་ཆགས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། རོན་ནི་འཆད་པར་འབྱུང་རྟོ། །

གཉིས་པ་ལ་བཞི་ཡོད་པའི་དང་པོ་ནི། རྒྱལ་ཞེས་ཏེ། ཉག་པར་སྟེད་པ་ཆོས་
ཅན། རྒྱལ་མཆོན་ཉིད་ཏུ་རིག་པར་བྱ་སྟེ། ད་ལྟར་གྱི་གནས་སྐབས་དང་ལྡན་པའི་
ཡང་སྟེད་སྤི་མའི་ལུས་འབྱུང་བར་བྱེད་པའི་བག་ཆགས་འཛོག་པའི་བྱེད་རྒྱ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གུན་འབྱུང་བའི་ཞེས་ཏེ། བདེ་བར་སྟེད་པ་དང་གཙང་བར་
སྟེད་པ་ཆོས་ཅན། གུན་འབྱུང་བའི་མཆོན་ཉིད་ཏུ་རིག་པར་བྱ་སྟེ། རིམ་པ་བཞིན་ཏུ་
ཡུལ་ཐོབ་པ་དང་མ་ཐོབ་པ་ལ་དགའ་བའི་འདོད་ཆགས་དང་ལྡན་པ་དང་དེ་དང་དེ་ལ་
མངོན་པར་དགའ་བའི་སྟོན་པ་རིགས་མཐུན་གྱི་བག་ཆགས་བསགས་པ་དེ་དང་དེ་
དག་རང་དང་སྐལ་བ་མཉམ་པའི་འགྲོ་བ་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་ཏུ། སེམས་ཅན་གྱི་
རིགས་དེ་དང་དེར་གུན་འབྱུང་བའི་བྱེད་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། རབ་ཏུ་སྐྱེ་
བའི་ཞེས་ཏེ། དེ་ཆོས་ཅན། རབ་ཏུ་སྐྱེ་བའི་མཆོན་ཉིད་ཏུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། འགྲོ་བ་
དང་སྐྱེ་གནས་མི་འདྲ་བ་དང་རྒྱུད་མི་འདྲ་བ་དང་རང་གི་རྒྱུད་ལ་ཡང་གནས་སྐབས་
མི་འདྲ་བའི་སྟོན་པ་འདོད་པ་ནས་སྟེད་ཅེའི་བར་ཏུ་མཆོག་ཏུ་འབྱུང་བའི་བྱེད་རྒྱ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། རྒྱུན་གྱི་ཞེས་ཏེ། བདག་ཏུ་སྟེད་པ་ཆོས་ཅན། རྒྱུན་གྱི་

མཚན་ཉིད་དུ་རིག་པར་བྱ་སྟེ། ཁྱོད་ལ་^༡བརྟེན་ནས་འཁོར་བ་ལས་མི་འདའ་བར་
བྱེད་ཅིང་། སྡོན་མ་ཐོབ་པའི་ལུས་གཞན་དང་གཞན་འཐོབ་པ་དང་ཐོབ་པ་ལས་འདའ་
བའི་བྱེད་རྒྱ་ཡིན་པའི་བྱིར། བཅ་པོ་བཞི་པ།

༩ འགོག་པའི་བདེན་པ་བཤད་པ།

གསུམ་པ་འགོག་པའི་བདེན་པ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། རང་གི་མཚན་ཉིད་བཤད་
པ་དང་། སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། བཅུ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་
དང་། སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། འགོག་པའི་ཞེས་
ཏེ། འགོག་བདེན་ཆོས་ཅན། ཆོས་བཅུ་གཉིས་གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། མཚན་ཉིད་
ནས་མིང་གི་རྣམ་གངས་^༢ཀྱི་^༡བར་གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་བྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་དང་། མིང་གི་རྣམ་གངས་
སོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་། རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་མཚན་
ཉིད་དོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། དངོས་དང་། ཤེས་བྱེད་དགོད་པ་དང་། དོན་བཟུ་
བའོ། །དང་པོ་ནི། མཚན་ཉིད་གྱིས་ཞེས་ཏེ། འགོག་པའི་བདེན་པ་ནི། བྱང་ཆོས་
གསུམ་གྱིས་བྱུང་པར་དུ་བྱས་ཏེ། དགག་གཞི་གང་དུ་འགོག་པ་བདག་གི་སྟོས་པས་
དཔེན་པའི་སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་དང་། གཉིན་པོ་གང་གིས་
འགོག་པ་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་། དགག་བྱའི་ཆོས་

༡ <<ཞོལ་>> བརྟེན།

༢ <<ཞོལ་>><<སྐྱ་>> གྱིས།

གང་འགོག་པ་ཉོན་མོངས་པ་ས་བོན་དང་བཅས་པ་འགོག་པ་སྟེ། སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་གཉེན་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པའི་ས་བོན་སྤངས་པའི་བྲལ་བ་ནི། འགོག་བདེན་གྱི་མཚན་ཉིད་དོ། །འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ཐུན་མོང་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། འདི་ལ་བཞེན་ནས་ཤེས་སྒྲིབ་སྤངས་པའི་འགོག་པ་ཡང་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། འོག་དུ་ཡང་ཟུར་ཅིམ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་དོ། །

༼ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་དང་སྤང་པོ་ལྔ་འགོག་པར་གསུངས་པ༽

གཉེས་པ་ནི། རང་གི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་དང་སྤང་པོ་ལྔ་འགོག་པར་གསུངས་པ་དང་། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཁམས་བཙེན་བརྒྱད་འགོག་པར་གསུངས་པའི་ཤེས་བྱེད་དགོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། བཙེན་ལྡན་འདས་ཞེས་ཏེ། མ་རིག་པ་དང་ལྡན་པའི་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་དང་། སྐྱེ་མཆེད་དེས་མཚོན་པའི་ཕྱིའི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་སྟེ། གཉེན་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་དང་བྲལ་བ་འགོག་བདེན་ཡིན་ཏེ།^༡ དེ་ལ་དགོངས་ནས། གང་དུ། ཞེས་ཏེ།^༢ གསུངས་པའི་ཕྱིར། མིང་བཞིའི་སྤང་པོ་དང་གཟུགས་ཀྱི་སྤང་པོ་གཉེན་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་བྲལ་བ་འགོག་བདེན་ཡིན་ཏེ། རོན་ཏེ་^༣ ལ་དགོངས་ནས། དེ་བཞིན་མིང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ནི། ཡང་ཞེས་ཏེ། གཉེན་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ཁམས་བཙེན་བརྒྱད་དང་བྲལ་བ་འགོག་བདེན་ཡིན་ཏེ། རོན་ཏེ་ལ་དགོངས་ནས། གང་

༡ <<ཞེས་>><<སྐྱེ་>> གྱི།

༢ <<བྲལ་>><<སྐྱེ་>> + མོགས།

༣ <<ཞེས་>> -

དུ་མིག་འགག་པ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཉང་གི་དབང་པོའི་ཁམས་དང་
པོ་སྟོས་པས་ལྷག་མ་ལྷ་ཡང་མཆོན་པ་ཡིན་ལ། ཆོས་ཀྱི་བར་དུ་འགག་པས་
ནི། དུལ་གྱི་ཁམས་ལྷ་འགགས་པ་ཡང་མཆོན་ནོ། །ཁ་དོག་གི་འདུ་ཤེས་ནི་ཆོས་ཀྱི་
འདུ་ཤེས་མེད་པས། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་དུག་འགགས་པ་མཆོན་པ་ཡིན་
ནོ། །གསུམ་པ་ནི། རྣམ་གངས་ཞེས་ཏེ། སྤར་བཤད་པས་རྟོགས་པར་རུས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། དགག་བྱ་བསྟན་པའི་སྟོན་པས་ཤེད་
དགོད་པའོ། །དང་པོ་ལ་མཐའ་བཞི་དང་བྲལ་བར་གནས་པས་ཟབ་བ་དང་། དེའི་སྒྲུབ་
བྱེད་དོ། །དང་པོ་ནི། ཟབ་པས་ཞེས་ཏེ། དུང་པོ་ལྷག་མེད་ཀྱི་འགོག་པ་སྟེ། ཟག་
བཅས་ཀྱི་འདུ་བྱེད་འགགས་པ་ལས་རང་བཞིན་གཞན་མ་ཡིན་པར་ཐལ།^༡ དེ་ལྟར་
ཟག་བཅས་ཀྱི་འདུ་བྱེད་འགགས་པ་མ་ཡིན་པར་འགྲུར་བའི་ཕྱིར། གཞན་མིན་པ་
ཞིག་གྲང་མ་ཡིན་ཏེ། ཟག་བཅས་ཀྱི་འདུ་བྱེད་ཞིག་པ་ཚམ་ཐར་པར་མི་རུང་བའི་
ཕྱིར། གཉིས་ཀ་ནི་གཞི་མཐུན་མ་ཡིན་ཏེ། འགལ་བའི་ཕྱིར། དེ་ཉིད་དང་གཞན་
གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་རྣམས་སུ་གྲུབ་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ནི། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཅེས་ཏེ། དུང་པོ་ལྷག་མེད་ཀྱི་འགོག་པ་ཆོས་ཅན། སྟོས་
པས་^༢དབེན་པ་ཡིན་ཏེ། སྟོས་པའི་མཐའ་བཞི་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། སྟོས་པའི་ངོ་བོ་ངོས་བརྒྱུད་བ་དང་། ཟབ་མའི་དོན་ལུང་གིས་
བསྟན་པ་སྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྟོས་པ་ནི་ཞེས་ཏེ། ལམ་བདེན་གྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་
འདིས་སྟོ་བར་བྱེད་པའི་སྟོས་པ་ནི། ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པར་སེམས་པའི་ཡིད་ལ་བྱ་

༡ <<ཞོལ་>><<སྟུ་>> ལ།

༢ <<ཞོལ་>> དབྱེན།

སྟེ། འདུ་བྱེད་ཞིག་པ་དང་འགོག་བདེན་སྒྲོས་པའི་མཐའ་བཞིར་འཛིན་པའི་ཡིད་ལ་བྱ་
 བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མཐའ་གཞིར་བཟུང་བས་སྒྲོས་པར་འགྱུར་བ་
 དང་། སྒྲོས་པ་དང་དེ་ཞི་བའི་དུས་ངོས་བཟུང་བས་འགོག་བདེན་གྱི་ངོ་པོ་བསྟན་
 པའོ། །དང་པོ་ནི། བཅོས་ལྡན་འདས་ཞེས་ཏེ། ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་སྦྱེ་མཆེད་དུག་
 ཕྱིས་བྱུང་བའི་འཛིག་རྒྱ་མེད་པར་ཟད་པར་སོགས་ལས་སྒོ་བྱུང་བྱི་བྲལ་གྱི་འགོག་
 པ་གཅིག་དང་། རང་བཞིན་གཞན་དང་། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་རྣམས་གང་དུ་ཡང་
 བཟུང་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ཏུ་བཟུང་ན། ལས་བདེན་སྦྱེ་བའི་"བག་གས་
 'ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པའི་སྒྲོས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། འདི་དག་ནི། འདུ་བྱེད་སྦྱེས་
 རས་འཛིག་པ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པས། འདུ་བྱེད་གྱི་ཞིག་པ་འགོག་བདེན་
 མ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། ཟག་བཅས་དང་འགོག་བདེན་གཉིས་མཐའ་བཞིར་
 གྲུབ་པ་ཡང་དགག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། རི་སྤྱིད་དུ་ཞེས་རྟོགས་པར་
 སྒྲུའོ། །གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ། ཐུན་མོང་གི་དབྱེ་བ་འགོག་པ་དང་། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་
 པའི་འགོག་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། རྒྱ་ལས་གྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་བ་དང་། རྟེན་གྱི་གང་ཟག་
 གི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་བ་དང་། ཡོན་ཏན་གྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་བ་དང་། བྲལ་བྱ་སྤང་པའི་སྒྲོ་ནས་
 དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ལ། དངོས་དང་སྦྱབ་བྱེད་དགོད་པ་གཉིས་གྱིས་འགོག་བདེན་
 བརྟགས་པ་བ་བཤད་པ་དང་། མཚན་ཉིད་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། བརྟགས་ཞེས་
 ཏེ། འཛིག་རྟེན་པའི་ལས་གྱིས་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་སྤངས་པའི་བྲལ་བ་ཆོས་
 ཅན། བརྟེའི་འགོག་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཉོན་མོངས་གྱི་ས་པོན་ཅ་བ་ནས་མ་སྤངས་པར་ས་

བོན་ཉམས་སྦྱང་པར་བྱས་པ་ཙམ་གྱི་འགོག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཤེས་བྱེད་ནི། དེའི་
བྱིར་ཅེས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། རོན་དམ་པས་ཞེས་ཏེ། མཐོང་སྤངས་ཀྱི་ས་བོན་སྤངས་པའི་བྲལ་
བ་ཆོས་ཅན། རོན་དམ་པའི་འགོག་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རང་གི་ངོ་སྤྲུལ་གྱི་སྤང་བྱའི་ས་
བོན་སྤངས་པའི་བྲལ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་དབྱེ་^༡བསྟུ་
^༢གཉིས་ཀྱི་མི་རྫོགས་པའི་འགོག་པ་ནི། ཡོངས་སུ་ཞེས་ཏེ། མ་རྫོགས་པའི་འགོག་པ་
ཆོས་ཅན། དུ་མ་ཡོད་དེ། འབྲས་བུ་གསུམ་གྱིས་བསྟུས་པའི་སློབ་མའི་རྒྱུད་ཀྱི་
འགོག་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་^༣རྫོགས་པའི་འགོག་པ་ནི། ཡོངས་སུ་ཞེས་
ཏེ། དག་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་བདེན་ཆོས་ཅན། རྫོགས་པའི་འགོག་པ་ཞེས་བྱ་
སྟེ། དག་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཟད་པར་སྤངས་པའི་བྲལ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར།
གསུམ་པ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་རྒྱན་མེད་པའི་འགོག་པ་ནི། རྒྱན་མེད་པས་ཞེས་
ཏེ། དག་བཅོམ་^༤པས་^༥ཤེས་རབ་ཀྱིས་འགོག་པ་ཡོད་པའི་བྱིར་^༦རྣམ་པར་གྲོལ་
པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་པ་དེ་ཆོས་ཅན། རྒྱན་མེད་པའི་འགོག་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཉོན་སློབ་
ཟད་པར་སྤངས་ཀྱང་། སློམས་འཇུག་གི་སློབ་པ་མ་སྤངས་པས་མངོན་ཤེས་དུག་དང་
བྲལ་པའི་འགོག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་རྒྱན་དང་བཅས་པ་ནི། རྒྱན་དང་ཞེས་ཏེ། དག་བཅོམ་པ་གཉིས་ཀའི་

༡ <<ཞེས་>><<རྒྱུ་>> བ་རྒྱ།

༢ <<ཞེས་>><<རྒྱུ་>> འགོག་

༣ <<སྟེ་>> བ།

༤ <<སྟེ་>> -

ཆ་ལས་རྣམ་གྲོལ་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་བདེན་ཆོས་ཅན། རྒྱན་དང་བཅས་པ་ཞེས་བྱ་
སྟེ། སྟོམས་འབྲུག་གི་སྤྱི་བ་པ་སྤངས་པས་རིག་པ་གསུམ་དང་མངོན་ཤེས་བྱུག་དང་
ལྷན་པའི་འགོག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། བཞི་པ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ལྷག་བཅས་ནི། ལྷག་
མ་དང་ཞེས་ཏེ། སྤྱི་ཆེའི་འདུ་བྱེད་མ་^༡བཏང་^༢བའི་དག་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་པ་
ཆོས་ཅན། ལྷག་བཅས་ཀྱི་འགོག་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཉོན་མོངས་ཟད་པར་སྤངས་ཀྱང་
ཡུང་པོའི་ལྷག་མ་ལུས་པའི་བྲལ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལྷག་མ་མེད་པ་ནི།
ལྷག་མ་མེད་ཅེས་ཏེ། ལྷག་མེད་དུ་ཞུགས་པའི་དག་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་པ་
ཆོས་ཅན། ལྷག་མ་མེད་པའི་འགོག་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། སྤུག་ཀྱན་གཉིས་ཀ་སྤངས་པའི་
བྲལ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འགོག་པ་ནི། བྱུང་པར་དུ་ཞེས་ཏེ། སངས་
རྒྱུ་དང་བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་སྤུགས་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱིད་^༡ཞེའི་^༢མཐའ་གཉིས་ལ་མི་
གནས་པའི་འགོག་བདེན་ཆོས་ཅན། བྱུང་པར་དུ་འཕགས་པའི་འགོག་པ་ཞེས་བྱ་
སྟེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སྤུགས་སུ་མན་པ་དང་། འབྲལ་དུ་བདེ་བའི་གཞིར་
གྱུར་པའི་འགོག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

༼འགོག་པའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་བཤད་པ༽

གསུམ་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་བཤད་པ་ལ། རྣམ་གྲངས་སོ་བཞིའི་སྟོན་ས་

༡ <<ཞོལ>><<སྤྱ>> གཏང་།

༢ <<ཞོལ>><<བྲ>> བཞིའི།

མདོར་བསྟན་པ་དང་། ཀླུ་ས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་གངས་ཀྱི་ཞེས་
ཏེ། འགོག་བདེན་རྣམ་གངས་དུ་མའི་སྒོ་ནས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། མ་ལུས་པར་སྤངས་པ་
སོགས་རྣམ་གངས་སོ་བཞིའི་སྒོ་ནས་རིག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་
གསུམ། སྤང་བྱ་དང་བྲལ་བའི་སྒོ་ནས་བཞག་པ་བརྒྱད་དང་། ཡོན་ཏན་གྱི་སྒོ་ནས་
བཞག་པ་ཉེར་གཅིག་དང་། སྤྱག་བསྐྱལ་བསྒྲོག་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པ་ལྔའོ། །དང་པོ་
ལ། མདོར་བསྟན་པ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་ཅེས་ཏེ། འགོག་པའི་བདེན་པ་དེ་མ་ལུས་པར་
སྤངས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེས་པར་སྤངས་པ་ལ་སོགས་པས་ཀྱང་བྱད་པར་དུ་སྤངས་
པའི་བྲལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མདོན་གྱུར་སྤངས་པ་དང་། ས་བོན་སྤངས་པའོ། །དང་པོ་
ནི། ཅིའི་ཕྱིར་དེས་པར་ཞེས་ཏེ། འགོག་བདེན་ཆོས་ཅན། དེས་པར་སྤངས་པ་ཞེས་བྱ་
སྟེ། ཀུན་དགྱིས་མདོན་གྱུར་དང་བྲལ་བའི་འགོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་
དངོས་དང་། གཉིན་པོའི་སྒོ་ནས་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་དང་། ཡོན་ཏན་གྱི་སྒོ་ནས་བྱེ་བ་
གསུམ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་བྱང་བར་ཞེས་ཏེ། བྱང་བར་གྱུར་པ་ཞེས་
བྱ་སྟེ། ས་བོན་སྤངས་པ་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱེད་པའི་བྲལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་ཟད་པར་ཞེས་པ་གཉིས་ཏེ། མཐོང་སྤངས་ཀྱི་ས་བོན་
སྤངས་པའི་འགོག་པ་དང་། སྒོ་མ་སྤངས་ཀྱི་ས་བོན་སྤངས་པའི་འགོག་པ་ཆོས་
ཅན། ཟད་པ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། སྤང་བྱ་མཐོང་
ལམ་གྱིས་སྤངས་པའི་བྲལ་བ་དང་། སྒོ་མ་ལམ་གྱིས་སྤངས་པའི་བྲལ་བ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་འགོག་པ་ཞེས་སོགས་ཆོན་པ་གསུམ་གྱིས་སྟོན་

ཏེ། འགོག་བདེན་ཆོས་ཅན། འགོག་པ་དང་། རྣམ་པར་ཞི་བ་དང་། ལུབ་པ་ཞེས་བྱ་
སྟེ། རིམ་པ་བཞིན་དུ། ཕྱི་མའི་སྤྲུག་སྤལ་མི་སྦྱེ་བ་དང་། རྒྱ་མེད་པས་ད་ལྟར་གྱི་ཡིད་
མི་བདེ་བའི་འབྲུང་བ་དང་། སྤང་པོའི་ལྷག་མ་རང་གི་རང་གིས་འགག་པར་འབྲུང་
བའི་བྲལ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ་བྲུག །འདུས་མ་བྲས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། ཟབ་པའི་ཡོན་ཏན་
དང་། བདུད་བཞི་དང་བྲལ་བའི་ཡོན་ཏན་དང་། བདེ་བ་དང་ཞི་བའི་ཡོན་ཏན་དང་། དག་
བར་འབྲུང་བའི་ཡོན་ཏན་དང་། མི་མ་སྤྲོད་སྤྱོད་པས་དང་བྲལ་བའི་ཡོན་ཏན་ནོ། །དང་པོ་
ནི། ཅིའི་བྱིར་འདུས་མ་བྲས་ཞེས་ཏེ། འདུས་མ་བྲས་ཞེས་བྱ་སྟེ། འདུས་བྲས་གྱི་མཚན་
ཉིད་གསུམ་དང་བྲལ་བའི་འགོག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཅིའི་བྱིར་བལྟ་དཀའ་
བ་ཞེས་ཏེ། བལྟ་དཀའ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དཔག་ཚད་བརྒྱ་ནས་སྟོང་གསུམ་ཚུན་ཚད་གྱི་
གཟུགས་ཅན་སོ་སོར་ངེས་པར་མཐོང་བའི་ཤེད་སྤྲོད་དང་། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་འཆི་
འཕོ་བ་དང་། སྦྱེ་བ་ཤེས་པའི་ལྷའི་མིག་གི་ཡུལ་ལས་ཀྱང་འདས་པའི་བྲལ་བ་ཡིན་པའི་
བྱིར། གསུམ་པ་ལ་བཞི་ཡོད་པའི་དང་པོ་སྤང་པོའི་བདུད་དང་བྲལ་བ་ནི། ཅིའི་བྱིར་
གཡོ་བ་མེད་པ་ཞེས་ཏེ། གཡོ་བ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། འགོ་བར་"འཕོ་"བའི་རྟེན་ཟག་
བཅས་ཀྱི་སྤང་པོ་དང་བྲལ་བའི་འགོག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལྷའི་བྱའི་བདུད་དང་བྲལ་བ་ནི། ཅིའི་བྱིར་མི་འདུད་པ་ཞེས་ཏེ། མི་
འདུད་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཁམས་གསུམ་གྱི་སྟེང་པ་གསུམ་དང་བྲལ་བའི་འགོག་པ་ཡིན་
པའི་བྱིར། གསུམ་པ་འཆི་བདག་གི་བདུད་དང་བྲལ་བ་ནི། ཅིའི་བྱིར་འཆི་བ་མེད་པ་

ཞེས་ཏེ། འཆི་བ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། སྤང་པོའི་བདུད་དང་བྲལ་བའི་འགོག་པ་ཡིན་
པའི་བྱིར། བཞི་པ་ཉོན་མོངས་པའི་བདུད་དང་བྲལ་བ་ནི། ཅིའི་བྱིར་ཟག་པ་མེད་པ་
ཞེས་ཏེ། ཟག་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཉོན་མོངས་པའི་བདུད་དང་བྲལ་བའི་འགོག་པ་
ཡིན་པའི་བྱིར།

བཞི་པ་ལ། བདེ་བའི་ཡོན་ཏན་ལྡ་བ་ཤད་པ་དང་། ཞི་བའི་ཡོན་ཏན་བཞི་བ་ཤད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། ཅིའི་བྱིར་གནས་ཞེས་སོགས་རིམ་པ་ལྡས་སྟོན་ཏེ། གནས་
དང་། སྤང་དང་། སྦྱོབ་པ་དང་། མགོན་དང་། དཔུང་གཉེན་ཞེས་བྱ་སྟེ། རིམ་པ་བཞིན་
དུ། ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པ་རྣམ་གྲོལ་གྱི་གཞིར་གྱུར་པའི་འགོག་པ་ཡིན་པའི་
བྱིར། ཁམས་གསུམ་གྱི་^༡སྟེང་པའི་བརྒྱན་དང་བྲལ་བའི་འགོག་པ་དང་། སྦྱེ་གྲ་ལ་
སོགས་པའི་གཞོད་པ་དང་བྲལ་བའི་འགོག་པ་དང་། བྱད་ཆོས་ཐོབ་པའི་ཆེད་དུ་
བསམ་པ་དང་སྦྱོར་བ་བྱས་པ་འབྲས་བུ་ཡོད་པའི་གནས་གྱི་འགོག་པ་དང་། དག་
བཅོམ་པར་འགོ་བའི་གནས་སུ་གྱུར་པའི་འགོག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི།
ཅིའི་བྱིར་འཆི་འཕོ་མེད་པ་ཞེས་སོགས་རིམ་པ་བཞིས་སྟོན་ཏེ། འཆི་འཕོ་མེད་པ་
དང་། རིམས་ནད་མེད་པ་དང་། ཡོངས་སུ་གདུང་བ་མེད་པ་དང་། བདེ་བ་ཞེས་བྱ་
སྟེ། རིམ་པ་བཞིན་དུ། ཡང་སྟོན་བྱི་མར་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བའི་སྦྱེ་བ་དང་བྲལ་བའི་
འགོག་པ་དང་། ཆོག་མི་ཤེས་པའི་ཐོངས་པ་དང་བྲལ་བའི་འགོག་པ་དང་། ལྷ་རན་
སོགས་གྱིས་གདུང་བ་དང་བྲལ་བའི་འགོག་པ་དང་། ན་བ་སོགས་གྱིས་གདུང་བ་དང་
བྲལ་བའི་འགོག་པ་དང་། འཛིགས་པ་མེད་པའི་གནས་སུ་གྱུར་པའི་འགོག་པ་ཡིན་

༡ <<ཞོལ་>> མོད། <<སྦྱེ་>> མིད།

པའི་ཕྱིར།

ལྷ་པ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་ཞི་བ་ཞེས་སོགས་རིམ་བཤུམ་གྱིས་སྟོན་ཏེ། ཞི་བ་
དང་། བདེ་ཞི་དང་། བདེ་བར་འགྱུར་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རིམ་བཤུམ་བཞིན་དུ། བན་པའི་
དངོས་སོ་དགེ་བའི་ཆོས་ཀྱང་གྱི་གནས་སུ་གྱུར་པའི་འགོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
དང་། དོན་དམ་པ་བདེ་བ་ཟག་པ་མེད་པའི་གནས་སུ་གྱུར་པའི་འགོག་པ་དང་། སྒྲོར་
བ་བདེ་བ་ངལ་ཞིང་། དུབ་བ་སོགས་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་སྤངས་པས་འཛོལ་པའི་འགོག་
པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྒྱག་པ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་ནད་མེད་པ་ཞེས་སོགས་རིམ་བཤུམ་གྱིས་སྟོན་
ཏེ། ནད་མེད་པ་དང་། མི་གཡོ་བ་དང་། ལྷ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རིམ་བཤུམ་
བཞིན་དུ་སྤྱི་བཤུར་དང་བྲལ་བའི་འགོག་པ་དང་། ཡུལ་གྱི་སྒྲོས་པའི་གཡེང་བ་དང་
བྲལ་བ་དང་། ཟག་བཅས་ཀྱིས་འདུ་ཤེས་ཀྱིས་དམིགས་པའི་མཆོན་མ་མེད་
ཅིང་། ཟབ་མེད་ཀྱི་བདེ་བའི་གནས་སུ་གྱུར་པའི་འགོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་
ལ། ཅིའི་ཕྱིར་མ་སྦྱེས་པ་ཞེས་སོ། །རྒྱག་བསྐྱེད་དང་བྲལ་བའི་བྱུང་བར་རིམ་བཤུམ་
སྟོན་ཏེ། མཐར་ཐུག་པའི་འགོག་བདེན་ཆོས་ཅན། མ་སྦྱེས་པ་དང་། མ་བྱུང་བ་
དང་། མ་བྱས་པ་དང་། “འདུས་མ་བྱས་པ་དང་།”^༡ སྦྱེ་བ་མེད་པ་”^༢ ཞེས་བྱ་སྟེ་རིམ་བཤུམ་
བཞིན་དུ། ཡང་སྤིད་བྱི་མ་ཉིང་མཆོམས་སྒྲོར་བ་དང་བྲལ་བའི་འགོག་པ་དང་། དེའི་
རྒྱུན་གྱིས་བདེ་སྤྱུག་གི་ཆོར་བ་འབྱུང་བ་དང་བྲལ་བའི་འགོག་པ་དང་། ལས་ཉོན་
གྱིས་འདུས་བྱས་པ་དང་བྲལ་བའི་འགོག་པ་དང་། སྤིད་ལེན་སྤིད་པ་དང་བྲལ་བའི་

༡ <<ཞོལ>> -

༢ <<ཞོལ>><<སྦྱུ>> + དང་།

འགོག་པ་དང་། སྲིད་པའི་རྒྱུན་ལས་བྱུང་བའི་སྤྱི་བ་དང་ཁྱ་ལི་དང་བྲལ་བའི་འགོག་
པ་ཡིན་པའི་བྱིད།

༼འགོག་པ་སྤྱིའི་མཆན་ཉིད་བཤད་པ༽༽

གཉིས་པ་སྤྱིའི་མཆན་ཉིད་ལ་གཉིས། གངས་དང་བསལ་བའི་དབྱེ་བ་དང་། སོ་
སོའི་མཆན་ཉིད་དོ། །དང་པོ་ནི། ཡང་འགོག་པའི་ཞེས་ཏེ། འགོག་བདེན་ཆོས་
ཅན། རྣམ་པ་བཞིའི་སྒྲོ་ནས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། འགོག་པའི་མཆན་ཉིད་སོགས་བཞིས་
རིག་པར་བྱ་བའི་བྱིད། གཉིས་པ་ནི། ཅིའི་བྱིར་ཅེས་སོ། །ཆོས་ཅན་སྤྲུལ་ལ། འགོག་
པ་དང་། ཞེ་བ་དང་། གྲུ་ལོ་མ་པ་དང་། དེས་པར་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་ཀྱི་ས་
བོན་སྤངས་པའི་བྲལ་བ་དང་། སྤྱག་བསྐྱལ་སྤངས་པའི་བྲལ་བ་དང་། སྤྱག་ཀུན་
གཉིས་ཀ་དང་བྲལ་བས་གཙང་ཞིང་བདེ་བའི་བྲལ་བ་དང་། སྤྲར་མི་ལྟོག་པའི་ཆོས་
ཅན་གྱིས་ཉྱག་པ་དང་ཕན་པའི་གཞིར་གྱུར་པའི་བྲལ་བ་ཡིན་པའི་བྱིད།

བཞི་པ་ལམ་གྱི་བདེན་པ་ལ་བཞི། བྱེད་པའི་སྒྲོ་ནས་བསྐྱུས་ཏེ་བསྐྱུན་པ་
དང་། མཆན་གཞིའི་དབྱེ་བ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། སྤྱིའི་མཆན་
ཉིད་དང་། དེའི་བྱེད་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལམ་གྱི་བདེན་པ་ཞེས་ཏེ། ལམ་གྱི་
བདེན་པ་ཆོས་ཅན། བྱེད་ལས་བཞིས་བྱེད་པར་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། སྤྱག་བསྐྱལ་རང་
སྤྱིའི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཤེས་པར་བྱེད། ཀུན་འབྱུང་ཅ་བ་ནས་སྤོང་བར་
བྱེད། འགོག་པ་མངོན་བྱེད། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ལམ་བསྐྱོམ་པས་བྱེད་པར་བྱ་
བྱས་པའི་བྱིད།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྒྲིབ་ལམ་ཅམ་གྱི་དབྱེ་བ་དང་། སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་
དོ། །དང་པོ་ནི། ཡང་ལམ་ཞེས་ཏེ། ཐར་ལམ་ཆོས་ཅན། ལྷ་ཡོད་དེ། ཆོགས་ལམ་
ནས་མཐར་ཐྱིན་པའི་ལམ་གྱི་བར་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་ལྷ་ཡོད་པའི་
དང་པོ་ཆོགས་ལམ་ལ་གཉིས། རོ་བོ་དང་། བྱེད་ལས་སོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཞི་
གནས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་སྡོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པའི་ཡན་ལག་ལྷས་བཤད་པ་དང་། ཞི་
ལྷག་གཉིས་ཀའི་ཡན་ལག་དང་། ལྷག་མཐོང་མཐར་ཐྱིན་པར་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་
གོ་དང་པོ་ནི། ཆོགས་གྱི་ཞེས་ཏེ། ཆོགས་ལམ་གྱིས་བསྐྱས་པའི་ཞི་ལྷག་ཁྱད་པར་
ཅན་བསྐྱེད་པ་ལ་ཆོས་ལྷ་དང་ལྷན་པ་དགོས་ཏེ། འཆལ་ཚུལ་སྤྱོད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་
དང་། མིག་སོགས་དབང་པོ་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་དབང་པོ་ལོག་
པའི་ཡུལ་ལ་འགྲོ་བ་སྡོམ་པ་དང་། ཟས་ཏ་ཅང་མང་ཉུང་དང་དགེ་བ་སྐྱབ་པ་ལ་མི་
གཞོན་ཅིང་པན་པའི་ཆོད་ཤེས་པ་དང་། ནམ་གྱི་གྲང་ཐུན་མ་གཏོགས་ཉིན་པར་
དང་། ནམ་གྱི་ཆ་སྟོད་སྤང་ལ་མི་ཉལ་བར་རྣལ་འབྱོར་ལ་བརྩོན་པ་དང་། འན་པ་དང་
ཤེས་བཞིན་གྱིས་ཟིན་པའི་སྟོན་ས་དགེ་བའི་དམིགས་པ་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པ་
ལ་མངོན་པར་དགའ་བ་རྣམས་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཡང་ཞེས་ཏེ། ཞི་ལྷག་གཉིས་ཀའི་ཡན་ལག་དང་ལྷན་པ་དགོས་
ཏེ། སྤྲེག་པ་བཤགས་པ་དང་། དགེ་བ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་སོགས་ཉན་ས་ནས་
བཤད་པ་ལྷར་དགེ་སྤྱོད་གི་རྒྱན་དང་ལྷན་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི།
ཐོས་པ་ལས་ཞེས་ཏེ། ལྷག་མཐོང་མཐར་ཐྱིན་པར་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་དང་ལྷན་པར་
བྱ་སྟེ། ཐོས་བསམ་སྟོམ་གསུམ་སོགས་ཀྱི་སྟོན་ས་བདེན་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་

དང་། སྤྱི་བ་པའི་ས་བོན་འཛོམས་པའི་^༡སྟོན་ ཏུ་འགྱུར་བར་བྱ་བའི་བྱིར། གཉིས་པ་
སྟོར་ལམ་ལ་བྱི་བ་ནི། སྟོར་བའི་ཞེས་ཏེ། ལན་ལ། བྱང་པར་ཅན་གྱི་མ་ཡིན་པ་
དང་། བྱང་པར་ཅན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཆོགས་གྱི་ཞེས་ཏེ། ཆོགས་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་
རིགས་མ་ལུས་པ་སྟོར་ལམ་ལ་ཡང་ངེས་པར་ལྡན་དགོས་ཏེ། དེ་མེད་ན་སྟོར་ལམ་
ཆོགས་པར་མི་རུས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ། དབྱེ་བ་དང་། སོ་སོའི་མཆོན་ཉིད་དོ། །དང་པོ་ནི། སྟོར་བ་ཡིན་ལ་
ཞེས་ཏེ། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་སྟོན་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་སོགས་ཆོགས་ལམ་གྱི་
དུས་སྟུ་མ་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་དང་བཅས་པའི་སྟོར་ལམ་ཆོས་ཅན། བཞི་ཡོད་
དེ། རྟོན་སོགས་ཡོད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལ་བཞི་ཡོད་པའི་དང་པོ་བྱོད་ནི། རྟོ་བར་
གྱུར་པ་ཞེས་ཏེ། འབགས་པའི་བདེན་པ་ལ་གསལ་སྤང་དང་པོར་ཐོབ་པའི་ཉིང་ངེ་
འཛིན་དང་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པའི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མ་ཐུན་དང་
པོའོ། །གཉིས་པ་ཅེ་མོ་ནི། ཅེ་མོ་ཞེས་ཏེ། གཟུང་བ་རང་བཞིན་མེད་པ་སོགས་བདེན་
པ་རྣམས་ལ་གསལ་སྤང་^༢མཆེད་ པའི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མ་ཐུན་གཉིས་པའོ། །

གསུམ་པ་བཟོད་པ་ནི། བདེན་པའི་ཞེས་ཏེ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དབང་དུ་
བྱས་ནས་གཟུང་བ་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་གསལ་སྤང་རྫོགས་ཤིང་། འཛིན་པ་རང་
བཞིན་མེད་པ་ལ་གསལ་སྤང་ཐོབ་པའི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མ་ཐུན་གསུམ་པའོ། །བཞི་པ་
ཆོས་མཆོག་ནི། འཛིན་ཉིད་པའི་ཞེས་ཏེ། འཛིན་པ་རང་བཞིན་མེད་པའི་དོན་སྤྱི་ལ་

༡ <<ཞོལ་>>«སྟོ» གནོད།

༢ <<ཞོལ་>> འཆེད། «སྤྲ» འཆེད།

གསལ་སྤང་རྫོགས་ཤིང་། དེ་མ་ཐག་བདེན་པ་མངོན་རྫོགས་སྦྱེ་བ་དང་རྗེས་སུ་
མཐུན་པའི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་བཞི་པའོ། །གསུམ་པ་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་བྱི་བ་ནི།
མཐོང་བའི་ལམ་ཞེས་སོ། །ལན་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། མདོར་བསྟན་ན་ཞེས་ཏེ། རང་རྒྱ་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་ལས་སྦྱེས་
ཤིང་། བདེན་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་གསར་དུ་རྫོགས་པས་རབ་དུ་བྱེ་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་
དང་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པའོ། །

སྟན་མོང་མིན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། གཞུང་འཛིན་རྗེས་ཐ་དད་གིས་སྦྱོང་པར་
རྫོགས་པའི་བདེན་པ་མངོན་རྫོགས་སོ། །^༡ དེ་ཡང་རྣམ་གྲངས་གསུམ་གྱིས་རིག་
པར་བྱ་སྟེ། ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་མཐོང་ལམ་དེ་ཉིད་གང་ཐག་ཏུ་
རྣམ་པར་རྫོག་པ་དང་། གཞུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་སུ་རྣམ་པར་རྫོག་པ་
དང་། གཉིས་ཀའི་རྣམ་པར་རྫོག་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། དེ་དག་གི་བརྒྱ་^༢ གསལ་བ་
ལ་དམིགས་པ་ཞེས་བྱའོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། གླུ་ཅིག་བཅུ་དྲུག་མདོ་དང་སྦྱར་
ཏེ་བཤད་པ་དང་། བྱད་ཆོས་གཞན་མདོ་དང་སྦྱར་ཏེ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་
ལྷ། བཅུ་དྲུག་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་། སོ་སོའི་མཆོན་ཉིད་དང་། བཅུ་དྲུག་ཏུ་བྱེད་པའི་རྒྱ་
མཆོན་དང་། རྣམ་པའི་འཛིན་སྤངས་དང་། མཐུག་བསྟུས་ཏེ་གླུ་ཅིག་གི་ཆོད་བསྟན་
པའོ། །དང་པོ་ནི། ཡང་མཐོང་བའི་ལམ་ཞེས་ཏེ། མཐོང་བའི་ལམ་གླུ་ཅིག་མ་བཅུ་
དྲུག་ཡོད་དེ། བདེན་པ་བཞི་རེ་རེ་ལ་དམིགས་པའི་ཆོས་བཅོད། ཆོས་ཤེས། རྗེས་
བཅོད། རྗེས་ཤེས་བཞི་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

༡ <<ཞེས་>> པའོ། །

༢ <<ཞེས་>> + ལ།

གཉིས་པ་ལ། སྤྱག་བསྐྱལ་ལ་དམིགས་པ་བཞི་བཤད་པ་དང་། ལྷག་མ་གསུམ་
 དེ་དང་འབྲ་བར་བསྟན་པ་ལོ། །དང་པོ་ལ། སྤྱག་བསྐྱལ་ལ་དམིགས་པ་འདི་ཚོས་གྱི་
 བཅོད་པ་དང་ཤེས་པ་བཤད་པ་དང་། རྗེས་བཅོད་རྗེས་ཤེས་པ་བཤད་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི།
 སྤྱག་བསྐྱལ་ཞེས་ཏེ། སྤྱག་བསྐྱལ་བདེན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་མི་རྟག་པ་སོགས་
 མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་གང་ཞིག །སྤྱག་བསྐྱལ་མཐོང་
 སྤངས་གྱི་ས་བོན་དངོས་སུ་སྤྱོད་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་བསྐྱས་པ་ནི། སྤྱག་
 བསྐྱལ་ཚོས་བཅོད་ཅེས་བྱའོ། །དེས་དངོས་སུ་བྱངས་པའི་སྟོབས་གྱིས་རྣམ་གྲོལ་
 ལམ་གྱིས་བསྐྱས་པ་ནི་སྤྱག་བསྐྱལ་ཚོས་ཤེས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྤྱག་བསྐྱལ་ལ་རྗེས་སུ་ཞེས་ཏེ། སྤྱག་བསྐྱལ་ཚོས་བཅོད་དང་
 ཚོས་ཤེས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་འཕངས་པའི་ཚོས་རྣམས་གྱིས་རྒྱུར་སྤྱོད་སྟོབས་གྱིས་
 རྟོགས་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་བསྐྱས་པ་རྗེས་བཅོད། རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱིས་
 བསྐྱས་པའི་རྗེས་ཤེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་བཞིན་དུ་ཞེས་ཏེ། བདེན་པ་ལྷག་མ་
 རྣམས་ལ་དམིགས་པའི་བཅོད་ཤེས་ཀྱང་སྤྱག་བསྐྱལ་ལ་དམིགས་པ་བ་^༡ བཞིན་དུ་
 ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། བདེན་པ་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བདེན་
 པ་མངོན་རྟོགས་གང་། བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱིས་བསྐྱས་པ་
 ཚོས་བཅོད་ཚོས་ཤེས་དང་། དེ་གཉིས་སྤྱོད་སྟོབས་གྱིས་རྟོགས་པའི་བར་ཆད་མེད་
 ལམ་དང་། རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱིས་བསྐྱས་པ་རྗེས་བཅོད་རྗེས་ཤེས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་
 པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། དེ་ལ་ཞེས་ཏེ། མཐོང་ལམ་རྟུན་ཅིག་མ་བཅུ་དུག་ཏུ་འབྱེད་

པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། འཕགས་པའི་བདེན་པ་རེ་རེའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་གཟུང་བ་
འཕགས་པའི་བདེན་པ་རྟོགས་པ་དང་། འཛིན་པ་དེ་རྟོགས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་རྟོགས་པའི་
ཤེས་བཞིན་སྐད་ཅིག་མ་རེ་རེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ནི། བཞིན་པ་དང་ཞེས་ཏེ། མཉམ་གཞག་རྗེས་བཞིན་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་
དྲུག་ཆོས་ཅན། སྟོས་པའི་མཚན་མས་དབེན་པ་ཡིན་ཏེ། འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་
ཡུལ་ཡུལ་ཅན་ཅི་རིགས་^༡ སྟེ། དམིགས་པའི་རྟོག་བྲལ་མ་འབྲུལ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ལྷ་པ་ནི། སེམས་ཀྱི་ཞེས་ཏེ། དེ་ཆོས་ཅན། མཐོང་ལམ་ཡིན་ཏེ། བདེན་པ་
མངོན་རྟོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དུས་ཀྱིས་སྤང་བའི་མཐར་སྤྱུག་པའི་དབང་དུ་བྱས་
པའི་སྐད་ཅིག་མ་མ་ཡིན་ཏེ། བདེན་པ་བཞི་ལ་དམིགས་ནས་རྟོགས་བྱ་རྟོགས་པ་
དང་། སྤང་བྱ་སྤོང་བའི་བྱ་བ་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། འཕགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤྱན་གྱི་དང་པོར་གསུངས་
པའི་མདོ་དང་སྦྱར་བ་དང་། ལམ་གྱི་ངོ་བོ་མདོ་དང་སྦྱར་བ་དང་། བན་ཡོན་མདོ་དང་
སྦྱར་བའོ། །དང་པོ་ལ། དེ་དག་མདོའི་དོན་ཡིན་པར་བསྟན་པ་དང་། དེ་ཉིད་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། ཆོས་རྣམས་ལ་ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཆོས་ལ་ཞེས་ཏེ། མདོ་ལས། "རྩལ་^༢ མེད་པ། ཇི་མ་"དང་^༣ བྲལ་
བ་ཞེས་གསུངས་པ་དེ་མཐོང་ལམ་གྱི་དབང་དུ་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་ཀྱི་

༡ <<ཞོལ་>> + ལ།

༢ <<ཞོལ་>><<སྦྱ་>> སྦྱག་བསྐྱུལ།

༣ <<ཞོལ་>><<སྦྱ་>> -

"རྒྱལ་^༡མེད་བ་ཚོས་བཟོད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྤྲུལ་དང་། དེའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་
དབང་དུ་བྱས་ནས་བྱི་མ་གསུངས་པའི་བྱིར་དང་། བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་རྣམ་གྲོལ་
ལམ་གྱི་ཡོངས་སུ་ཤེས་^༢པའི་^༣དང་། སྤོང་བས་ཀྱང་ལམ་རྣམ་པར་དག་པའི་དབང་
དུ་བྱས་ནས་དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་བྱིར། གཉིས་བ་ནི། ཚོས་མཐོང་བ་ཞེས་སོགས་
དང་པོ་བཞི་མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད་ཀྱིས་སྟོན་ཏེ། མདོ་ལས། ཚོས་མཐོང་བ་ཞེས་
གསུངས་བ་ཡང་། མཐོང་ལམ་གྱི་དབང་དུ་མཛད་ནས་གསུངས་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་བཞི་
རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཚོས་བཟོད། ཚོས་ཤེས། ཇེས་བཟོད། ཇེས་ཤེས་རྣམས་སྟོན་པའི་
དབང་དུ་མཛད་ནས་དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ལ། རང་དོན་ལ་ལྟོས་པའི་ཕན་ཡོན་དང་། གཞན་དོན་ལ་ལྟོས་པའི་
ཕན་ཡོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། སོམ་ཉི་ལས་བརྒྱལ་བའི་ཞེས་སོགས་གསུམ་ག་མདོར་
བསྟན་རྒྱས་བཤད་ཀྱིས་སྟོན་ཏེ། མདོ་ལས་སོམ་ཉི་ལས་བརྒྱལ་བ་ཞེས་སོགས་
གསུངས་བ་ཡང་མཐོང་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་དབང་དུ་མཛད་བ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་
མཐོང་ལམ་ཐོབ་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཉོན་མོངས་ཅན་ཟད་པར་སྤངས་བ་དང་། གཞན་གྱིས་
མཐོང་ལམ་ཐོབ་པ་ལ་ཡང་མི་བདེན་བ་སྟུང་པའི་ཐེ་ཚོམ་དང་བྲལ་བ་དང་། རང་གི་
ལམ་སྟོམ་པ་མི་ཤེས་པར་གཞན་གྱི་བྱིང་མི་འཛོག་པ་དང་། ཟུབ་པའི་བསྟན་པ་ལ་སུ་
སྟེགས་ཅན་གྱིས་བྱི་མི་རྒྱས་པའི་མཐོང་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་སྟོན་པའི་དབང་དུ་བྱས་
ནས་དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཉིས་བ་ནི། ཚོས་རྣམས་ལ་ཞེས་པ་མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད་ཀྱིས་སྟོན་

༡ <<ཞོལ>><<སྟུ>> སྟུག་བསྐལ།

༢ <<སྟུ>> བ།

ཏེ། ཚུལ་སྒྲུབ་ལ་མི་འཛིག་པ་ཐོབ་པ་ཞེས་མདོ་ལས་གསུངས་པ་དེ་ཡང་མཐོང་ལམ་གྱི་དབང་དུ་མཛོད་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། བདེན་པ་མཛོད་སྤྱོད་གྱིས་རྟོགས་པའི་སྟོབས་གྱིས་^੧ བདེན་པ་ལས་བརྒྱུ་ཉེ་གཞན་གྱིས་བྱི་བ་དང་། དེའི་ལན་ལུང་སྟོན་པ་ལ་མི་འཛིག་པ་ཐོབ་པའི་མཐོང་ལམ་གྱི་ཕན་ཡོན་གྱི་དབང་དུ་མཛོད་ནས་དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་བྱིར། མཐོང་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་སྒྲེ་ཚུལ་སོགས་རྒྱས་པར་འགྲེལ་བ་དོན་གསལ་གྱི་རྣམ་བཤད་དུ་བཤད་པ་ལྟར་འདིར་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །

བཞི་པ་སྟོམ་པའི་ལམ་ལ། དངོས་དང་། ཞར་བྱང་ངོ་། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ལམ་དགྲར་དབྱེ་བ་དང་། སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྟོམ་པའི་ལམ་ཞེས་ཏེ། སྟོམ་པའི་ལམ་དོན་དགྲའི་སྟོན་པའི་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཞི་རགས་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་འཛིག་རྟེན་པའི་ལམ་ནས། བྱད་པར་ཅན་གྱི་ལམ་གྱི་བར་རྣམས་གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལ། གནས་སྐབས་ཅན་བཤད་པ་དང་། དེའི་གནས་སྐབས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། འཛིག་རྟེན་པའི་ལམ་དང་། འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ལ་གཉིས། བཤད་བྱ་འཆད་བྱེད་གྱིས་མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། དང་པོ་ནི། འཛིག་རྟེན་པའི་ལམ་ཞེས་ཏེ། འཛིག་རྟེན་པའི་བསམ་གཏན་བཞི་དང་། གཞུགས་མེད་བཞི་དང་། བྱད་ཚུལ་བཞིས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། སྤང་བྱ་དང་། རོ་བོ་དང་། བྱད་པར་དང་། མཐར་ཕྱིན་པའི་ཡན་ལག་བཞིས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་

ཕྱིར། འཕགས་པ་སྒྲོམ་ལམ་པའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་ཆོས་འཛིག་རྟེན་པའི་དགེ་བ་ཐམས་
ཅད་འཛིག་རྟེན་པའི་སྒྲོམ་ལམ་ཡིན་ཡང་། འདིར་ནི་གཙོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་
ནས། བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །ཆོགས་ལམ་བ་དང་སྦྱོར་ལམ་
པའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་དེ་དག་ནི། ལམ་ལྡར་བྱས་པའི་སྒྲོམ་ལམ་གྱི་ཐ་སྙད་མཛད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་བཞི། སྤང་བྱ་དང་། རོ་བོ་དང་། དེའི་བྱུང་པར་དང་། མཐར་ཕྱིན་
པའི་ཡན་ལག་བཤད་པའོ། །དང་བོ་ལ་རྩི་བ་ནི། ཀྱན་ནས་ཞེས་སོ། །ལན་ལ་
གསུམ། ཅ་བར་དབྱེ་བ་དང་། ཅ་བ་གང་གིས་གང་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་འགྱུར་
བ་དང་། དོན་བསྐྱུས་ཏེ་ཅ་བར་བཞག་པའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། །དང་བོ་ནི། ལུང་དུ་ཞེས་
ཏེ། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་བཞི་ཡོད་དེ། སྤང་བ་ཤས་ཆེ་བ་
སོགས་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། སྤང་བས་^༡ནི་ཞེས་ཏེ། ཉོན་མོངས་
བཞིས་བསམ་གཏན་བ་རྣམས་ཉོན་མོངས་པར་བྱེད་དེ། སྤང་བས་^༢ནི། སྤང་བ་
ཤས་ཆེ་བ་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པའི་བདེ་བ་ལ་རོ་སྤང་བར་བྱེད་པའི་བསམ་གཏན་བ་
རྣམས་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་བྱེད། བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་ནས་སྡོན་གྱི་མཐར་
རྟོག་པ་ལ་སོགས་པའི་ལྟ་བུ་ཤས་ཆེ་བའི་བསམ་གཏན་བ་རྣམས་ལྟ་བུ་བས་^༣ཀྱན་
ནས་ཉོན་མོངས་པར་བྱས་ནས་དག་པའི་བསམ་གཏན་སྒྲོམ་པ་ལ་གོགས་
བྱེད། འཛིག་རྟེན་པའི་བསམ་གཏན་ཅན་གྱིས་སེམས་ཁེངས་པའི་ང་རྒྱལ་ཤས་ཆེ་
བ་རྣམས་ང་རྒྱལ་གྱིས་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་བྱེད། ཐར་པའི་ལམ་ལ་རྫོངས་པའི་

༡ <<ཞོལ་>><<སྦྱ་>> བ།

༢ <<སྤང་>> བ།

༣ <<ཞོལ་>> བ།

མ་རིག་པས་ནི། འཇིག་རྟེན་པའི་ལས་ལ་ཐར་བ་ཡིན་མིན་ཐེ་ཆོས་དུ་ཟ་བའི་ཐེ་ཆོས་
ཤས་ཆེ་བའི་བསམ་གཏན་པ་རྣམས་ཉོན་མོངས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གཞུགས་མེད་
རྣམས་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟར་ཞེས་ཏེ། བསམ་གཏན་དང་གཞུགས་མེད་དག་པ་བསྟོམ་
བ་ལ་ཉོན་མོངས་པས་བར་ཆད་བྱེད་དེ། སྤྱི་བས་^༡ ལུང་མ་བསྟན་བཞིའི་སྟོན་ས་
གོགས་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། རྣམ་པར་བྱང་བས་ཞེས་ཏེ། དག་པའི་བསམ་
གཏན་གཞུགས་མེད་ཆོས་ཅན། རྣམ་པར་བྱང་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རང་སའི་ཀྱན་ནས་
དགྲིས་པ་དང་བྲལ་བའི་འདོད་པ་ལ་ཆགས་བྲལ་གྱི་སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་བྲི་བ་ནི། རྣམ་པར་ཞེས་སོ། །ལན་ལ། བསྟན་པ་དང་བཤད་
བའོ། །དང་པོ་ནི། ཡན་ལག་ཅས་ཏེ། བསམ་གཏན་རྣམས་ཁྱད་ཆོས་བཞིའི་སྟོན་ས་
ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཡན་ལག་དང་། སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་ཚུལ་དང་། རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་
ཆད་དང་། མིང་དུ་གདགས་པའི་སྟོན་ས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་བཞི། རོ་བོ་དང་། རོ་བ་ཚུལ་དང་། རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་ཆད་དང་། དབྱེ་
བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། བསམ་གཏན་བཞིའི་ཡན་ལག་བཤད་པ་དང་། གཞུགས་
མེད་ལ་ཡན་ལག་མི་འདྲ་བ་བཞག་ཏུ་མེད་པའི་འཐད་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཡན་ལག་
ཅས་ཏེ། བསམ་གཏན་དང་པོ་ཡན་ལག་ལྔས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ཏེ། འདོད་པ་ནི་
རགས་བའོ། །བསམ་གཏན་དང་པོ་ནི་ཞིབ་བའོ་ཞེས་ཅིང་བ་དང་ཞིབ་པའི་རྣམ་པར་
དབྱེད་པ་གཉིན་པོའི་ཡན་ལག་གཉིས་དང་། དབེན་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་དགའ་བདེས་

བསྐྱུས་པ་མན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་གཉིས་དང་། སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་གནས་གྱི་ཡན་ལག་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཐ་མ་ནི། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཞི་གནས་གྱི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མཐོ། །

བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ལ་ཡན་ལག་བཞི་ཡོད་དེ། དན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་བཏང་སྟོམས་གསུམ་གྱིས་ནང་རབ་ཏུ་དང་བ་གཉིན་པོའི་ཡན་ལག་དང་། ཉིང་རེ་འཛིན་ལས་སྐྱེས་པའི་དགའ་བདེ་མན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་དང་། སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་གནས་གྱི་ཡན་ལག་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བསམ་གཏན་དང་པོ་ན། འདོད་པ་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་ཡང་། ཅིང་ཞིབ་ཏུ་དབྱད་པས། ཡིད་ཅུང་ཟད་གཏུང་བར་བྱེད་པའི་སྟོན་ལས་མ་གྲོལ་བས། དེའི་དགའ་བདེ་ལ་དབེན་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་དགའ་བདེ་ཞེས་བྲ་ལ། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ན་སྟོན་དེ་ལས་གྲོལ་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལས་སྐྱེས་པ་ཞེས་བྲའོ། །བསམ་གཏན་གསུམ་པ་ལ་ཡན་ལག་ལྔ་ཡོད་དེ། བཏང་སྟོམས་སོགས་གསུམ་གཉིན་པོའི་ཡན་ལག་དང་། དགའ་བ་མེད་པའི་བདེ་བ་མན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་དང་། སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་གནས་གྱི་ཡན་ལག་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བསམ་གཏན་བཞི་པ་ལ་ཡན་ལག་བཞི་ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་གྱི་སྟོན་བརྒྱད་ལས་གྲོལ་བའི་དན་པ་དང་བཏང་སྟོམས་ཡོངས་དག་གཉིན་པོའི་ཡན་ལག་དང་། “ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས་མན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་”དང་།^༡ སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་གནས་གྱི་ཡན་ལག་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཡན་ལག་དེར་གྲངས་ངེས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། གཉིན་པོའི་ཡན་ལག་སོགས་གསུམ་གྱིས་བསམ་གཏན་རྣམས་རྟོགས་པར་

བྱེད་ཀྱས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གཟུགས་མེད་^༡པ་ཞེས་ཏེ། གཟུགས་མེད་རྣམས་ན་རི་སྐད་
བཤད་པ་ལྟར་གྱི་ཡན་ལག་མི་འདྲ་བ་རྣམས་པར་བཞག་པ་མེད་དེ། བལ་ཆེར་སོ་སོར་
རྟོག་པའི་ལྷག་མཐོང་དང་བལ་བ་ཞི་གནས་སུ་རོ་གཅིག་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་
ལ། ཡིད་བྱེད་བདུན་གྱིས་སྟོམས་པར་འབྱུག་པ་དང་། དེ་དག་ངོས་བཟུང་བའོ། །དང་
པོ་ནི། སྟོམས་པར་ཞེས་ཏེ། ^༢བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་རྣམས་ཡིད་བྱེད་བདུན་
གྱིས་རྟོགས་པར་བྱེད་དེ། ཞི་གནས་ལ་བརྟེན་ནས་ཡིད་བྱེད་བདུན་གྱིས་འོག་ས་
ལས་འདོད་ཆགས་དང་བལ་བར་བྱེད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བསྐྱས་དོན་ནི་སྤྲ་མ་ལྟར་རོ། །ཞི་གནས་མཆོན་
ཉིད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འོག་ས་སྟོན་དང་བཅས་པ་དང་། ས་གོང་མ་ཡོན་ཏན་དང་
བཅས་པར་ཐོས་བསམ་གྱིས་དཔྱོད་པར་བྱེད་པའི་ཡིད་བྱེད་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་
དབྱེད་པ་བྱས་པའི་སྟོབས་གྱིས་ཤིན་སྤངས་འདྲེན་ཀྱས་པའི་ཞི་ལྷག་བྱང་འབྲེལ་གྱི་
ཉིང་ངེ་འཛིན་ཐོབ་པའི་ཡིད་བྱེད་དང་། དེའི་འོག་ཏུ་འོག་སའི་ཉོན་མོངས་ཆེན་པོ་
གསུམ་སྤངས་པའི་སྟོབས་གྱིས་དེའི་ཕྱོགས་གྱི་གནས་ངན་ལེན་དང་བལ་བའི་ཡིད་
བྱེད་དང་། དེའི་འོག་ཏུ་ཉོན་མོངས་འབྲིང་གསུམ་སྤྲོང་བའི་ཡིད་བྱེད་དང་། དེ་ནས་
ཉོན་མོངས་པལ་ཆེར་སྤངས་པས་ཟད་པར་སྤངས་མ་སྤངས་རྟོག་པའི་ཡིད་བྱེད་
དང་། དེ་ནས་ཉོན་མོངས་ཆུང་དུ་གསུམ་སྤྲོང་བའི་ཡིད་བྱེད་དང་། རང་རང་གི་དངོས་
གཞི་ཐོབ་པའི་ཡིད་བྱེད་དོ། །

༡ <<ཞོལ་>><<སྟུ་>> ལ།

༢ <<ཞོལ་>> -

སྒོན་གྱི་མངོན་པ་བ་ཁ་ཅིག་གིས་སེམས་གནས་པའི་ཐབས་དགུས་སྦྱབ་པའི་
བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས་ཞི་གནས་གིས་བསྐྱུས་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཉན་
ས་ནས་བཤད་པ་ལྟར་མ་ཤེས་པར། མཚན་ཉིད་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཉེར་
བསྟོགས་གྱི་དང་པོར་བྱེད་པ་ནི། ཞི་ལྷག་སྦྱེ་ཚུལ་ལ་མི་མཁས་པ་ཡིན་ཏེ། ཡིད་བྱེད་
འདི་ནི་ཞི་གནས་ཐོབ་ཐེན་པའི་རྗེས་སུ་ལྷག་མཐོང་སྦྱེ་བའི་ཐབས་གྱི་ཡིད་བྱེད་
དེ། པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ཆེ་བ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་ནི།
ཚད་ནམ་པར་ཞེས་ཏེ། བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་ནམས་བསྟོམ་པ་ནམ་པ་གསུམ་
གསུམ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། གུས་སྦྱོར་དང་རྒྱན་སྦྱོར་གས་རྒྱུང་ཞིང་དམིགས་
ནམ་རྒྱུང་ཟད་མི་གསལ་བ་དང་། སྦྱོར་བ་གཉིས་གང་རུང་སྟོབས་ཆེ་ཞིང་དམིགས་
ནམ་གསལ་བ་དང་། སྦྱོར་བ་གཉིས་ཀ་སྟོབས་ཆེ་ཞིང་དམིགས་ནམ་གསལ་བའི་བྱེ་
བྲག་གིས་རྒྱུང་ཏུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོར་བསྟོམ་པ་གསུམ་གསུམ་ཡོད་པའི་བྱིར།

བཞི་པ་དབྱེ་བ་ལ། དངོས་དང་། མིང་དུ་གདགས་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཡོད་པ་
དང་། དེའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ནི། བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་ཞེས་ཏེ། བསྟོམ་པ་མི་
འདྲ་བའི་བྱེ་བྲག་གིས་འབྲས་བྱ་མི་འདྲ་བ་དུ་མར་འགྱུར་ཏེ། ཚངས་"རིགས་"ལ་
སོགས་པའི་སྦྱེས་གནས་མི་འདྲ་བ་བཟང་ངན་གསུམ་གསུམ་དུ་འགྱུར་བའི་
བྱིར། གཟུགས་མེད་ནམས་ན། གཟུགས་ཅན་གྱི་སྦྱེ་བའི་བྱེ་བྲག་མི་འདྲ་བ་བཞག་ཏུ་
མེད་དེ། གཞལ་མེད་ཁང་གི་གནས་གཞན་མེད་པའི་བྱིར། འོན་ཀྱང་འབྲས་བྱའི་ཁྱད་
པར་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་ཡོད་དེ། ཆེ་རིང་ཐུང་གི་མཐོ་བ་དང་དམའ་བ་དང་། ཉོན་མོངས་

མང་ཉུང་གིས་ངན་པ་དང་བཟང་པོར་མཛོད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

“གཉིས་”^੧པ་ནི། མང་དུ་ཞེས་ཏེ། བསམ་གཏན་དང་པོས་བསྐྱུས་པའི་ཉིང་རེ་
འཛིན་མི་འདྲ་བ་མཐའ་ཡས་ཏེ། སངས་རྒྱས་དང་དབང་ཐོབ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་རྣམས་ཀྱི་མ་སྤུའི་ཁྲད་པར་གྲུབ་པའི་སྒྲོ་ནས་གངས་མེད་པ་ལ་སྟོམས་པར་
འབྱུག་པ་དེ་རྣམས་ཀྱི་མིང་ཡང་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་མི་ཤེས་
པ་གངས་ལས་འདས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ལྷག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་ཤེས་པར་
བྱའོ། །གསུམ་པ་ནི། དེ་ནི་ཞེས་ཏེ། རི་སྐད་བཤད་པའི་བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་
མཐའ་ཡས་པ་དེ་དག་ཚོས་ཅན། རྒྱ་མེད་དང་། མི་མ་སྤུན་པའི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བ་མ་
ཡིན་ཏེ། བསམ་གཏན་གྱི་པར་ཕྱིན་ཚྭ་གས་པའི་སྟོབས་ལས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ནི། རྣམ་པར་དག་པས་ཞེས་ཏེ། འཕེལ་བ་གསུམ་གྱིས་སྤྱངས་པའི་
བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་དེ་དག་རབ་ཀྱི་མཐའ་ལས་བྱུང་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རྒྱ་ཁྲད་
པར་ཅན་གསུམ་ལས་བྱུང་བས། རང་གི་རིགས་མ་སྤུན་གཞན་ལས། ལས་རྒྱང་
མཚོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། ས་བརྒྱུད་ལ་རིམས་ཀྱིས་ལུགས་མ་སྤུན་དང་ལུགས་ལྡོག་
ཏུ་ལྷགས་པ་ནི་འཕེལ་བ་ཆུང་དུ་འོ། །རེ་རེ་བར་དུ་བཞག་པའི་ཐོད་རྒྱལ་ལུགས་
མ་སྤུན་དུ་ལྷགས་པ་ནི། འཕེལ་བ་འབྲིང་ངོ་། །དེ་ཉིད་ལུགས་ལྡོག་ཏུ་ལྷགས་པ་ནི་
འཕེལ་བ་ཆེན་པོ་སྟེ། དེའི་རྗེས་སུ་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་སྟོམས་པར་ལྷགས་ན་
ཡང་། རབ་ཀྱི་མཐའ་ལས་བྱུང་བའི་བསམ་གཏན་དང་པོ་ཞེས་བྱའོ། །རབ་མཐའ་
བསམ་གཏན་བཞི་པ་ཁོ་ནར་མི་བརྩུང་ངོ་། །

੧ <<ཞེས་>><<སྟེ་>> གསུམ།

གཉིས་པ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་ལ། བསྟན་པ་དང་བཤད་པའོ། །དང་
པོ་ནི། འཇིག་རྟེན་ལས་ཞེས་ཏེ། བདེན་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་ཟིན་གོམས་བར་
བྱེད་པ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་ནི་སྒྲོམ་པའི་ལམ་
མོ། །གཉིས་པ་ལ། ལྷག་མཐོང་གས་ཆེ་བ་དང་། ཞི་གནས་གས་ཆེ་བའོ། །དང་པོ་ནི།
ཆོས་ཤེས་དང་ཞེས་ཏེ། ལྷག་མཐོང་གིས་བསྟུས་པའི་སྒྲོམ་ལམ་གཉིས་སུ་ཡོད་
དེ། བདེན་བཞིའི་དེ་བཞིན་ཉིད་རྟོགས་པ་ཆོས་ཤེས་ཕྱོགས་མཐུན་བཞི་དང་། དེ་
དག་རྟོགས་པའི་རྗེས་ཤེས་ཕྱོགས་མཐུན་བཞི། རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་གྱིས་བསྟུས་
པ་ཡོད་པའི་བྱིང་།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། སྤྱིད་ཅེ་སྒྲོམ་པའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ནི།
ཟག་མེད་གྱི་ལམ་”དེ་དག་བསམ་གཏན་’ དང་། གཟུགས་མེད་གྱིས་བསྟུས་པའང་
ཡོད་དེ། དེ་དག་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་བསམ་གཏན་དང་པོ་ནས། ཅི་ཡང་མེད་པའི་
སྒྲེ་མཆེད་གྱི་བར་ཡོད་པའི་བྱིང་། འཕགས་པའི་སྒྲོམ་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་བཟོད་པ་
ཁས་སྒྲང་བར་མི་བྱ་སྟེ། བདེན་པའི་གནས་ལུགས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ལ་སྐྱག་
རིགས་པ་ལ་མི་སྐྱག་པའི་བཟོད་པ་མཐོང་ལམ་གྱི་དུས་སུ་ཐོབ་པ་འདས་ནས་ཡུན་
རིང་བའི་བྱིང་།

གཉིས་པ་ལ། དངོས་དང་། ཤེས་བྱེད་དགོད་པ་དང་། ཅོད་པ་སྤངས་པའོ། །དང་
པོ་ནི། འདུ་ཤེས་མེད་ཅེས་ཏེ། བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
པའི་ལམ་ཟག་མེད་སྤྱིད་ཅེའི་སེམས་ལ་བརྟེན་པ་མི་འཐད་དེ། སྤྱིད་ཅེ་འདུ་ཤེས་གྱི་

རྒྱ་བ་མི་གསལ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། བཅོམ་ལྷན་ཞེས་ཏེ། འདྲ་ཤེས་གསལ་བོས་
སྟོམས་པར་འབྲུག་པ་དེའི་ཆེ་ཀྱན་ཤེས་པ་འདས་ལམ་ཟག་མེད་ལ་མཉམ་པར་
བཞག་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། དངོས་དང་། མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་པ་དང་ཐོབ་པ་མཛོན་དུ་བྱེད་
པའི་རྟེན་དང་། གཟུགས་མེད་དུ་མཛོན་དུ་མི་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ནི།
"འགོག་"པའི་ཞེས་ཏེ། འོ་ན་འགོག་སྟོམས་ཀྱང་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་མ་ཡིན་
པར་འབྲུག་རོ་ཞེན། དེ་ནི་མི་མཚུངས་ཏེ། དེ་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གྱི་
སྟོབས་གྱིས་ངེས་པར་ཐོབ་དགོས་ལ། སྲིད་ཅེ་དེའི་སྟོབས་གྱིས་ཐོབ་ཀྱང་མི་
དགོས། ལམ་ཟག་མེད་བརྟེན་པ་ཡང་"མི"འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་དོགས་པ་སྐྱེ་
བའི་རྒྱ་མཚན་ནི། འགོག་སྟོམས་སྲིད་ཅེའི་སེམས་ལ་བརྟེན་དགོས་པས་སྟམས་
པའོ། །གཉིས་པ་ནི། མི་རྣམས་ཀྱི་ཞེས་ཏེ། འགོག་སྟོམས་ཀྱི་ལུས་རྟེན་དུ་མ་ཡོད་
དེ། སྤར་མ་ཐོབ་པ་འདོད་པའི་གྲིང་གསུམ་གང་རུང་གི་རྟེན་ལ་སྐྱབ་ཅིང་། ཐོབ་ཟིན་
སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་ལ་གཟུགས་ཁམས་སུ་ཡང་མཛོན་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། མཛོད་ཀྱི་འབྲེལ་
བཤད་དུ། རྟེན་ཁྲད་པར་ཅན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས། འདོད་ལྟའི་རྟེན་ལ་བསྐྱེད་པ་
ཡང་བཤད་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། གཟུགས་མེད་པའི་ཞེས་ཏེ། གཟུགས་མེད་ཁམས་སུ་འགོག་
སྟོམས་མཛོན་དུ་བྱེད་པ་མེད་དེ། ཚོར་འདུ་རགས་པ་རྒྱུ་ཆད་པའི་ཞི་བའི་རྣམ་པར་
ཐར་པའི་རྣམ་པར་སྤྲོན་པས་གནས་པ་རྣམས། གཟུགས་མེད་ལ་འབད་པའི་སྒྲོལ་བ་

༡ <<ཞོལ>> འགག།

༢ <<ཞོལ>><<རྒྱ>> -

མི་བྱེད་ཅིང་། དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིར་རྣམ་པར་བཞག་པ་ནི། ཀུན་གཤི་
ཁས་མི་ལེན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། དེར་མངོན་དུ་བྱེད་པའང་བཤད་པ་
ནི། ཀུན་གཤི་ཁས་སྦངས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། རྒྱ་མཚན་དེ་ཡང་མཚུངས་
པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། རྣམ་པར་སྤྲོན་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཞི་བདེ་ཐོབ་ཀྱང་། ཚོར་བ་
རྒྱན་ཆད་པའི་ཞི་བ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལམ་དེའི་གནས་སྐབས་བཤད་པ་ལ། རྒྱང་འབྲིང་ངམ་^༡ རྣམ་པའི་སྒོ་
ནས་དབྱེ་བ་དང་། སྒྲོང་ལམ་བཞིའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ལམ་རྒྱང་དུ་གང་
ཞེ་ན་ཞེས་སོགས་ཏེ། རི་སྐད་བཤད་པའི་སྒོ་ནས་པའི་ལམ་ལ་རྩ་བའི་སྒོ་ནས་རྒྱང་དུ་
འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ་དང་། ཡན་ལག་གི་སྒོ་ནས་དེ་རེ་རེ་འང་གསུམ་གསུམ་དུ་ཡོད་
དེ། སྤང་བྱ་ཉོན་མོངས་ཀྱི་དབང་གིས་དེ་ལྟར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་བཞི་ཡོད་
པའི་དང་པོ་སྒྲོར་བའི་ལམ་ནི། སྒྲོར་བའི་ལམ་ཞེས་ཏེ། ལམ་གང་གིས་སྒོ་སྤངས་
ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ། སྒྲོང་བར་བརྩམས་པ་དང་། དེ་མ་ཐག་ཏུ་བར་ཆད་མེད་ལམ་
འདྲེན་ཞིང་མགོ་གཞོན་པའི་ཚུ་ལ་གྱིས་སྒྲོང་བའི་ལམ་མོ། །གཉིས་པ་བར་ཆད་མེད་
པའི་ལམ་ནི། བར་ཆད་མེད་ཅེས་ཏེ། དེའི་འོག་ཏུ་མངོན་གྱུར་རམ་ས་པོན་གཤགས་
བྱེད་མེད་པར་དངོས་སུ་སྒྲོང་བཞིན་པའི་ལམ་མོ། །གསུམ་པ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ནི། རྣམ་
པར་ཞེས་ཏེ། དེའི་འོག་ཏུ་ཉོན་མོངས་སྤངས་ནས་འགོག་པ་དང་པོར་ཐོབ་པ་ནས་
བརྒྱང་བའི་ལམ་མོ། །

བཞི་པ་བྱད་པར་གྱི་ལམ་ནི། བྱད་པར་གྱི་ཞེས་ཏེ། བྱད་པར་གྱི་ལམ་ལ་གསུམ་

༡ <<སྒྲོང་>><<སྒྲོང་>> རོ་བོ།

ཡོད་དེ། སྤངས་པ་བྱུང་བར་བྱེད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཉོན་མོངས་འབྲིང་སྤྱོད་པའི་
སྤྱོད་པའི་ལམ་སོགས་ཉོན་མོངས་ཆེན་པོ་སྤངས་པའི་བྱུང་བར་གྱི་ལམ་དང་། སྤྱོད་
པ་བྱུང་བར་ཅན་ལ་འཇུག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། ཆེན་པོ་སྤངས་རྗེས་སུ། སྤང་བུ་
སྤྱོད་བཞིན་པའི་སྤྱོད་པ་རེ་ཞིག་བཏང་སྟོམས་སུ་བྱས་ནས། མདོ་ལ་སོགས་པའི་
ཆོས་སེམས་པ་དང་། སྤང་བྱུགས་ཟིན་པའི་ཆོས་ལ་གནས་པ་དང་། སྟོམས་འཇུག་
གཞན་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ཡང་། དེའི་བྱུང་བར་གྱི་ལམ་དང་། ཡོན་ཏན་བྱུང་
བར་ཅན་མདོན་དུ་བྱེད་པའི་ཆོས་སྟེ། མདོན་ཞེས་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་སྤང་མེད་
གསལ་དུ་སྒྲུབ་པ་དང་། རྩོམ་ཟིན་ལ་གནས་པའི་ལམ་མོ། །དེ་ཡང་། སྤང་དེའི་སྤངས་
པ་བྱུང་བར་དུ་འཕགས་པར་བྱེད་པའི་བྱུང་བར་གྱི་ལམ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ཞར་བྱུང་ལ། ལམ་སྟོམ་ཚུལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བྱེ་སྟེ་བཤད་པ་དང་། ས་གོང་
མའི་ལམ་བསྟོམ་པ་ན་འོག་མའི་ཡོན་ཏན་གྱི་རིགས་བསྟོམ་པར་འགྱུར་བ་རྒྱུན་དང་
བཅས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ལམ་སྟོམ་པའི་རིམ་པ་བསྟན་པ་དང་། རྣམ་གྲངས་
གིས་བཅུ་གཅིག་ཏུ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། དབྱེ་བ་དང་། སོ་སའི་མཆོན་
ཉིད། གཉེན་པོ་བསྟོམ་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལམ་བསྟོམ་པ་ཞེས་
ཏེ། ལམ་སྟོམ་པའི་དགོས་པའི་དབང་གིས་ཚུལ་བཞི་ཡོད་དེ། མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་པའི་
བྱིར་བསྟོམ་པ་སོགས་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཡང་དག་སྤོང་བཞི་དང་སྤྱར་ཏེ་བཤད་པ་
དང་། འཕགས་ལམ་སྤྱིའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྩོམ་པར་བྱ་བའི་
བྱིར་ཅེས་སོགས་རིམ་པ་བཞིས་སྟོན་ཏེ། ལམ་སྟོམ་པའི་ཚུལ་རྣམ་པ་བཞི་ཡོད་

ཅིང། དེ་ཡང་དགོས་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། དད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་སྤར་མ་སྐྱེས་
པ་སྐྱེད་ཆེད་དུ་བསྒྲོམ་པ་དང། སྐྱེས་ཟིན་གནས་པ་དང། མི་ཉམས་པ་དང། ཡང་དང་
ཡང་དུ་རྒྱད་ལ་འབྱུང་བ་དང། གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བ་དང། འཁོར་དང་བཅས་པ་
རྒྱས་པར་འགྱུར་བའི་ཆེད་དུ་བསྒྲོམ་པ་དང། མི་དགེ་བའི་ཆོས་སྐྱེས་པ་སྤོང་བ་
དང། མ་སྐྱེས་པ་མི་སྐྱེད་པའི་ཆེད་དུ་བསྒྲོམ་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཡང་ལམ་
ཞེས་ཏེ། འཕགས་ལམ་སྤྱི་ཉིད་བར་དུ་བྱས་ནས་ཀྱང་བཞིར་ཡོད་དེ། ལམ་དེའི་བག་
ཆགས་རང་རྒྱད་ལ་འཛོག་པ་དང། མཛོན་དུ་གྱུར་ནས་བསྒྲོམ་པ་དང། དེའི་སྤང་བ་
སྐྱེས་པ་སྤོང་ཞིང་སྤངས་ནས་བྱིས་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་བྱེད་པའི་ཚུལ་བཞིས་
བསྒྲོམ་པ་ཡོད་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ལ། དབྱེ་བ་དང། སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཡང་
ཞེས་ཏེ། གཉེན་པོ་བསྒྲོམ་པ་བཞི་ཡོད་དེ། སུན་འབྲེན་པའི་གཉེན་པོ་སོགས་ཡོད་པའི་
བྱིར། གཉིས་པ་ནི། རྣམ་པར་ཞེས་ཏེ། སྤང་བ་སྤོང་བའི་གཉེན་པོ་རྣམ་པ་བཞི་ཡོད་
དེ། ཐོག་མར་སྤང་བ་རྣམས་ལ་ཉེས་དམིགས་སུ་བལྟས་ནས་སུན་འབྲེན་པར་བྱེད་པ་
དང། དེའི་འོག་ཏུ་ལམ་གཉིས་ཀྱིས་སྤོང་བ་དང། དེ་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་
དང། སྤངས་པ་ཐག་བསྐྱང་བར་བྱེད་པའི་དེའི་གོང་མའི་ལམ་རྣམས་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མཛོར་བསྟན་པ་དང། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
ཡང་དངོས་པོ་ལ་ཞེས་ཏེ། བཤད་བྱ་དང་འཆད་བྱེད་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ་
སྟེ། བཤད་བྱ་དངོས་པོ་ལ་རྟོག་པའི་ལམ་སོགས་དང། འཆད་བྱེད་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་
བྱང་སྟོགས་སོ་བདུན་དང། ཉེན་ལམ་བཞི་དང། དག་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ཆོས་ཀྱི་གནས་

བཞི་དང་། ལམ་གྱི་ངོ་བོ་ནི་^༡“ལྷག” གཉིས་དང་། ས་མཚམས་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་
དབང་པོ་གསུམ་གྱིས་བཤད་པར་བྱ་བའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ་ལྷ། བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་དང་། གནས་དང་དབང་པོ་ཐ་དད་པས་
ལམ་བཞི་དང་། བསྐྱབ་པ་གསུམ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བའི་ཆོས་གྱི་གནས་བཞི་དང་། ཡོན་
ཏན་ཐམས་ཅད་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་དང་། ལམ་ཐམས་ཅད་
སྤྱད་པར་བྱེད་པའི་དབང་པོ་གསུམ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རྟན་པ་ཉེར་གཞག་
ཆོས་ལྡན་ཤེས་པར་བྱ་བྱིང་གཞམ་རྣམས་དེ་དང་འབྲེལ་བར་བཤད་པའི་སྒྲོ་ནས་མདོར་
བསྟན་པ་དང་། སོ་སོའི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྟན་པ་ཞེས་ཏེ། གཉིས་
པ་ལ་བདུན་ཡོད་པའི་དང་པོ་དངོས་པོ་ལ་ཡོངས་སུ་རྟོག་པའི་ལམ་བཤད་པ་ལ་བྱི་བ་ནི།
རྟན་པ་ཉེ་བར་ཞེས་སོ། །ལམ་ལ་དམིགས་པ་ནི། ལུས་དང་ཞེས་ཏེ། ལུས་ཚོར་སེམས་
ཆོས་བཞི་ཆོས་ཅན། རྟན་པ་ཉེར་གཞག་གི་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྒྲོ་འདོགས་གཅད་
པར་བྱ་བ་དང་། བསྐྱོམ་པར་བྱ་བའི་གཞི་ཡིན་པའི་བྱིར། དམིགས་པ་བཞེར་ངེས་པའི་
རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། གང་ཟག་གི་གནས་དང་ཚོར་བ་བདེ་བ་སོགས་ཡོངས་སྦྱོང་གྱི་གཞི་
དང་། གང་ཟག་གི་ངོ་བོ་དང་། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། རྣམ་པར་བྱང་བར་བྱེད་
པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བཞི་ཡོད་པའི་བྱིར།

ངོ་བོ་ནི། ངོ་བོ་ཉིད་ཅེས་ཏེ། ལུས་མི་གཙང་། ཚོར་བ་སྤྲུག་བསྐྱུལ། སེམས་མི་
རྟག། ཆོས་བདག་མེད་པར་བྱེད་པའི་ཤེས་རབ་དང་། དམིགས་རྣམ་མ་བཟེད་^༢ པའི་

༡ <<ཞེས་>><<རྒྱ>> ལྷག

༢ <<ཞེས་>><<རྒྱ>> ལ་བཟེད།

བན་པ་ནི། བན་པ་ཉེར་གཞག་གི་ངོ་བོ་དང་། དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་སེམས་
བྱང་ནམས་ཐོགས་ཏེ། ཐོགས་ཞེས་པས་སྟོན་ཏོ། །སྒྲོམ་ཚུལ་ནི། བསྒྲོམ་པ་ཞེས་
ཏེ། མདོར་བསྟན་ཀྱས་བཤད་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །རང་དང་གཞན་གྱི་ལུས་
རང་བཞིན་པ་དང་། མི་སྤྱལ་པ་བསྒྲོམ་པས་ཀེང་རུས་སོགས་སུ་སྤང་བའི་གཟུགས་
བརྟན་གྱི་ལུས་ལ་དམིགས་ནས་མི་གཙང་བའི་རང་བཞིན་དུ་ལྟ་བའི་བན་ཤེས་
མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་ལུས་བན་པ་ཉེར་གཞག་དང་། ལང་དང་བྱི་དང་བྱི་ནང་
གཉིས་ཀའི་ལུས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་བའི་ཆོར་བ་ལ་དམིགས་ནས་སྤྱལ་བ་སྤལ་གྱི་
རང་བཞིན་དུ་ལྟ་བ་དང་། སེམས་ལ་དམིགས་ནས་མི་རྟག་པ་དང་ཆོས་བདག་མེད་
པར་ལྟ་བའི་བན་པ་དང་ཤེས་རབ་སྦྱོར་བ་གཉིས་ལྡན་གྱི་སྒྲོ་ནས་གོམས་པར་བྱེད་
པའི་སྒྲོམ་ཚུལ་ལོ། །

ཅི་རིགས་པའི་དོན་ནི། སྒྲོ་ལ་ཆོར་བ་ཐམས་ཅད་སྤྱལ་བ་སྤལ་དུ་སྤང་བ་དེ་
དང་། རང་བཞིན་གྱི་ཆོར་བ་གསུམ་མཉམ་པར་རྟོག་པ་ལྟ་བུའོ། །ཡང་གོང་གི་
དམིགས་པ་དེ་དང་། དེ་ལ་ནམ་པ་དེ་དང་དེ་ལྟར་བསྒྲོམ་པ་འབྲུག་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་
བསྒྲོམ་པ་དགའའི་སྒྲོ་ནས་སྟོན་ཏེ། ཡང་བསྒྲོམ་པ་"ནི"ཞེས་པས་སོ། །ནམ་པ་དགའའི་
སྒྲོ་ནས་བསྒྲོམ་པར་བྱ་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་གཉེན་པོ་ཡིད་
ལ་མི་བྱེད་པའི་གཉེན་པོར་བསམ་པ་སྤུན་ཆོགས་འདུན་པ་དང་། དགོ་བ་མ་སྦྲེས་པ་
བསྦྲེད་པའི་སྦྱོར་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ལེ་ལོ་དང་བྱིང་གོད་སྟོང་བའི་བཙོན་འགྲུས་
དང་། སྦྱོལ་བ་དང་། རང་ལ་བརྟེན་པའི་ཉེས་པས་མི་ཉམས་པའི་ཆེད་དུ་སྦྱོ་བ་

དང་། གཞན་ལ་བརྟེན་པའི་ཉེས་པས་མི་ཉམས་པའི་ཆེད་དུ་བསྐྱོམས་པས་མི་སྐྱོ་བའི་
མ་ཐོན་པ་གཉིས་ནི། སྐྱེས་པ་མི་ཉམས་པའི་སྐྱོར་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། མ་
ཉམས་པ་འཕེལ་བའི་སྐྱོར་བའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར་རྒྱར་བ་མེད་པ་དང་། བན་པ་
དང་། ཤེས་བཞིན་དང་བག་ཡོད་བསྐྱོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

སྐྱོམ་པའི་འབྲས་བུ་ནི། "བསྐྱོམ་"པའི་ཞེས་ཏེ། བན་པ་ཉེར་གཞག་ཆོས་
ཅན། བསྐྱོམ་པ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། གཅང་བདེ་རྟག་བདག་ཏུ་འཛིན་
པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞི་སྟོང་བར་འགྱུར་བ་དང་། བདེན་བཞིའི་མཆན་ཉིད་ཕྱིན་ཅི་མ་
ལོག་པར་རྟོགས་པ་ལ་འཇུག་པ་དང་། ཡུལ་ལ་སོགས་པའི་གནས་ངན་ལེན་དང་
བྲལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་ལམ་ཡང་དག་སྟོང་བ་
བཤད་པ་ལ་བྲི་བ་ནི། ཡང་དག་པར་ཞེས་སོ། །ལན་ལ་དམིགས་པ་ནི། མི་མཐུན་པ་
ཞེས་ཏེ། སྤང་གཉིན་སྐྱེས་པ་དང་སྤར་མ་སྐྱེས་པ་ཆོས་ཅན། ཡང་དག་སྟོང་བའི་
དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་མཆན་ནི་སྤར་མ་ལྟར་རོ། །རོ་བོ་དང་ཕྱོགས་ནི། རོ་བོ་ཉིད་
ཅེས་ཏེ། དམིགས་པ་དེ་དག་ལ་དམིགས་ནས་འདོར་ལེན་ཚུལ་བཞིན་དུ་བྱེད་པའི་
སྐྱོར་ལམ་རྟོག་ལ་གནས་པའི་སེམས་དབའི་རྒྱུད་ཀྱི་བརྩོན་འགྲུས་དེ་ནི། ཡང་དག་
སྟོང་བའི་རོ་བོ་དང་། དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་བྱུང་ནམས་ཕྱོགས་སོ། །

སྐྱོམ་ཚུལ་ནི། བསྐྱོམ་པ་ཞེས་ཏེ། ཡང་དག་སྟོང་བསྐྱོམ་ཚུལ་བྱུང་བར་དང་བཅས་
ནས་བསྐྱོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དང་པོར་སྤང་གཉིན་དེ་དག་ལ་དམིགས་ནས་འདོར་
ལེན་ཚུལ་བཞིན་དུ་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་འདུན་པ་བསྐྱེད། དེའི་རྗེས་སུ་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་

པར་བྱེད། ཞི་ལྷག་གི་སློ་ནས་ཅེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་འདོག་། དམིགས་པ་ལ་ནང་
 "¹བྱིང་ན། སངས་རྒྱལ་གྱི་ཡོན་ཏན་སེམས་"²བ་¹སོགས་གྱི་སློ་ནས་གཟེངས་བསྟོད་
 དེ། དམིགས་པ་དེ་ལ་གསལ་ཐོར་སེམས་རབ་ཏུ་འདྲིན། བྱི་རོལ་ཏུ་འདོད་ཡོན་སོགས་
 ལ་དམིགས་པའི་རྟོག་པ་བྱུང་ན། མི་རྟག་པ་དང་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་སེམས་པ་
 སོགས་གྱིས་དམིགས་པ་ལ་སེམས་བསྐྱུས་ནས་རབ་ཏུ་འདོག་པར་བྱེད། བྱིང་རྟོག་
 གྱིས་མི་མཉམ་པ་མེད་པར་སྦྱུན་བྱུང་ཏུ་འཇུག་པའི་བཀྲངས་སྟོམས་གྱི་སློ་ནས་བཙུན་
 འབྲས་བསྟོམས་པ་ལ་འཇུག་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། བཙུན་འབྲས་གྱི་འོག་ཏུ་རབ་ཏུ་
 འདྲིན་པ་དང་འདོག་པ་སྟོམས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། བྱིང་རྟོག་སེལ་བ་ཡང་བཙུན་
 འབྲས་ལ་ལྟོས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར།

སྟོམ་པའི་འབྲས་བྱ་ནི། འབྲས་བྱ་ཞེས་ཏེ། ཡང་དག་སྟོང་བ་བསྟོམ་པ་འབྲས་བྱ་
 དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། སྤང་བྱ་ཉམས་པ་དང་གཉེན་པོ་ཐོབ་ཅིང་འཕེལ་བར་བྱེད་པའི་
 བྱིར། གསུམ་པ་ཉིང་དེ་འདྲིན་ཡོངས་སུ་སྟོང་བའི་ལམ་རྩ་འབྲུལ་གྱི་རྒྱུ་ལ་ལ་
 དམིགས་པ་ནི། རྩ་འབྲུལ་ཞེས་ཏེ། ཉིང་དེ་འདྲིན་གྱིས་བྱུང་པའི་བྱ་བ་སྟོད་ནས་མེ་
 འབར་བ་སོགས་སྤུལ་སྤྱར་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཞེས་པའོ། །

རོ་བོ་ནི། སེམས་ཅེ་གཅིག་པའི་ཉིང་དེ་འདྲིན་ཏེ། རོ་བོ་ཞེས་པས་བསྟན་
 ཏོ། །ཐོགས་ནི། ཐོགས་གང་ཞེན་ཞེས་ཏེ། རྩ་འབྲུལ་གྱི་རྒྱུ་ལ་འདི་ཐོགས་རྣམ་པ་
 བཞེ་འཁོར་དང་བཅས་པ་ཡོད་དེ། འདུན་པ་སོགས་བཞེ་དང་། དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་
 གྱི་སེམས་བྱུང་རྣམས་ཡོད་པའི་བྱིར་དེ་དག་བཤད་པ་ནི། འདུན་པ་ཞེས་ཏེ། ཐོགས་

¹ <<ཐོ་>> + བྱ།
 ² <<ཞོལ་>><<སྟོ་>> དཔལ།

ནམ་པ་བཞིར་འགྱུར་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྤར་བ་ཤད་པའི་དམིགས་པ་དེ་ལ་
 དམིགས་ནས་སྒྱུར་བ་དག་པོས་བསྐྱོམས་པས་སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་ལ་རེག་པ་
 དང་། རྒྱན་ལྷན་དུ་སྒྱུར་བ་བཅུམས་པ་དང་། སྒྲོན་ཉིང་རེ་འཛིན་སྐྱོམ་པའི་སྐྱེས་ཐོབ་
 ལ་བརྟེན་པ་དང་། ཆེ་འདིར་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་སྟོབས་གྱིས་ཆོས་རབ་ཏུ་
 རྒྱུ་འབྱེད་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་ལ་རེག་པ་བཞི་ཡོད་པའི་བྱིར་
 དང་། ཡང་དག་སྟོང་བའི་འབྲས་བུའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་འདུན་པ་བསྐྱེད་པ་
 དང་། བརྩོན་འགྲུས་ཚོམ་པ་དང་། སེམས་རབ་ཏུ་འཛོག་པ་དང་། སེམས་རབ་ཏུ་
 འཛིན་པ་ན། སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་ལ་རེག་པ་རྒྱམས་ཡོད་པའི་བྱིར།

སྐྱོམ་ཚུལ་ནི། བསྐྱོམ་པ་ཞེས་ཏེ། སྟོང་བའི་འདུ་བྱེད་བརྒྱད་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་
 བྱས་ནས་བསྐྱོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ཐོག་མར་ཉིང་རེ་འཛིན་བསྐྱོམ་པ་ལ་མི་སྒྲོ་བའི་
 ལེ་ལོའི་གཉེན་པོར་ཉིང་རེ་འཛིན་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་ལ་ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པ་
 དང་། དེ་བསྐྱོམ་པ་ལ་དོན་གཉེན་གྱི་འདུན་པ་དང་། གཉེན་པོ་དངོས་བརྩོན་འགྲུས་ལ་
 འཁྱུལ་མེད་ཀྱི་སེམས་བས་བསྐྱུས་པ་ཚོལ་བ་དང་། ལུས་སེམས་ཤིན་ཏུ་སྤངས་
 པའི་བདེ་བ་དང་ས་^༡དང་ས་^༢ཀྱི་བར་དུ་བསྐྱོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། མཉམ་པར་བཞག་
 པ་ན། དམིགས་རྒྱུ་མ་བཟེད་པའི་བྲན་པ་དང་། བྱིང་གློད་བྱུང་^༣ངམ་^༤བྱུང་དུ་དོགས་
 ནས་རྟོག་པའི་ཤེས་བཞིན་དང་། བྱིང་གློད་བྱུང་བ་ན། གཉེན་པོ་འདུ་བྱེད་པའི་སེམས་
 པ་དང་། བྱིང་གློད་མེད་པར་ལྷན་གྱུར་ཏུ་འཇུག་པའི་ཆེ། བཏང་སྐྱོམས་བསྐྱོམ་པར་

༡ <<སྒྲུ>> -
 ༢ <<སྒྲུ>> མི།

བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།^༡

ཡང་བརྒྱད་པོ་དེ་དག་བཞིར་འགྱུར་ཏེ། དད་པ་དང་། འདུན་པ་དང་། ཚེལ་བ་
གསུམ་གྱིས་གཉེན་པོ་བསྒྲོམ་པ་ལ་འབད་པ་དང་། ཤེན་སྦྱངས་གྱིས་ལུས་སེམས་
ལ་ཕན་འདོགས་པ་དང་། བཅ་པ་དང་ཤེས་བཞིན་གྱིས་དམིགས་རྣམས་མ་བཟེད་ཅིང་
བྱིད་ཚོད་རྟོགས་པར་བྱེད་པས། ཉེ་བར་ཕན་འདོགས་པ་དང་། གཉེན་པོས་བསྐྱུས་
པའི་སེམས་པ་དང་བཏང་སྟོམས་བཞིར་འདུས་པའི་ཕྱིར། ཡང་འདུན་པ་སོགས་བཞི་
བསྒྲོམ་པ་དགོས་པ་དང་བཅས་ཏེ། སེམས་དམིགས་པ་ལ་ནང་དུ་བྱིང་བ་དང་། བྱི་
རོལ་ཏུ་གཡང་བ་སྐྱབ་པའི་མཚན་མ་སྟོ་འདོགས་པ་སོགས་བཞི་དང་བཅས་པ་སྟོང་
བ་དང་། ཕན་ཡོན་གྱི་སྟོན་པ་གཟེངས་བསྟོད་པ་དང་། ཉེས་དམིགས་བསམས་པས་
ནང་དུ་སྦྱད་པ་དང་། དེ་གཉིས་ཀའི་གནས་དང་མཐུན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་
སེམས་པ་དང་། འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་སེམས་པ་སོགས་བསྒྲོམས་པས་ཉིང་ངེ་
འཛིན་སྟོན་མེད་སྟེ་བའི་ཕྱིར།

འབྲས་བུ་ནི། འབྲས་བུ་གང་ཞེན་ཞེས་ཏེ། རྩ་འབྲུལ་གྱི་ཀླང་བ་བཞི་བསྒྲོམ་པ་
ཕན་ཡོན་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་བྱའི་ཚོས་གང་དང་གང་ཤེས་
འདོད་པ་དེ་དང་དེ་ཤེས་པ་དང་། རྩ་འབྲུལ་དང་མཛོན་ཤེས་སོགས་གང་དང་གང་
མཛོན་དུ་བྱེད་འདོད་པ་དེ་མཛོན་གྱུར་དུ་ཐོབ་པའི་སྐལ་བ་ཅན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་མཛོན་པར་རྟོགས་པར་སྟོར་བའི་ལམ་དབང་པོ་བཤད་པ་ལ། དབང་པོ་
རྣམས་ཀྱི་ཞེས་ཏེ། འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་སྟོ་འདོགས་གཅད་པར་བྱ་བའི་གཞི་

༡ <<ཞེས་>><<སྟེ་>> ཏེ།

དང་། བདེན་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ལ་དབང་བྱེད་པའི་དད་པ་སོགས་ལྟ་རོ་སོ་
དང་། དེ་དག་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་སེམས་བྱུང་རྣམས་ཐོགས་སོ། །བདེན་པ་
མངོན་པར་རྟོགས་པ་དབང་བྱེད་པ་ལ་ཚུལ་ལྟར་ས་པར་དགོས་ཏེ། ཐོག་མར་
འཕགས་པའི་བདེན་པ་རྣམས་ལ་འཇུག་ལྟོག་གི་སྒྲོ་ནས་ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པ་
དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཆེད་དུ་བརྩོན་འགྲུས་
ཚུལ་པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དམིགས་རྣམས་མ་བཟེད་པའི་བློ་དང་། བློ་པ་དང་
ཤེས་བཞིན་གྱིས་བཟུང་བའི་སྟོབས་གྱིས་སེམས་ཅེ་གཅིག་དུ་འཛོག་པའི་ཉིང་རེ་
འཛིན་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བདེན་པའི་གནས་ལུགས་འབྱེད་པའི་ཤེས་རབ་གྱི་
དབང་པོ་ལྟ་བུ་དགོས་པའི་ཕྱིར།

དབང་པོ་ལྟ་བུ་བསྟོམས་པ་པན་ཡོན་དང་བཅས་ཏེ། བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
པར་འགྱུར་བ་དང་། སྒྲོར་ལམ་བཞི་སྒྱུར་དུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ལྟ་བུ་མངོན་
པར་རྟོགས་པ་དང་འབྲེལ་བའི་ལམ་སྟོབས་ནི། དབང་པོ་རྣམས་ལ་ཞེས་ཏེ། སྟོབས་ལྟ་
རྒྱས་པར་བཤད་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དབང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་པར་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་
དང་། བྱད་པར་མེད་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། སྤེ་ཆོན་གཞན་དུ་བཞག་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་
དེ། དབང་པོའི་ཆེ། མི་མ་སྤུན་སྒྲིགས་སྟོབས་དང་ལྡན་པས་དེའི་གཞིན་པོ་འབད་པས་
སྤྲིམ་དགོས་ལ། སྟོབས་ཐོབ་པའི་ཆེ་དད་པ་སོགས་མ་བསྟོམས་ཀྱང་རྗེས་ཀྱི་གནས་
སྐབས་སུ་ཡང་མ་དད་པ་སོགས་མངོན་གྱུར་པལ་ཆེར་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

དུག་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་བྱང་ཚུབ་གྱི་ཡན་ལག་བཤད་པ་ནི། བྱང་

ཆུབ་ཀྱི་ཞེས་ཏེ། འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་དམིགས་པ་དང་། རོ་བོ་ནི་བྲན་པ་ཡང་
དག་སོགས་བདུན་ཡོད་ལ། བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་བདུན་ངེས་པར་དགོས་
ཏེ། དམིགས་རྣམས་མ་རྗེད་པའི་བྲན་པ་གནས་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་། འཕགས་པའི་
བདེན་པ་རྣམས་མ་རྗེད་སྟུང་བྱེད་པའི་རོ་བོ་དང་། བཟོད་པ་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱེད་
པའི་ཡན་ལག་བཙུན་འབྲས་དང་། སེམས་རྒྱུད་ཆོས་པར་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་དགའ་
བ་དང་། གང་གིས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་མི་འགྱུར་བ་དང་། གང་དུ་ཀུན་ནས་
ཉོན་མོངས་པར་མི་འགྱུར་བ་དང་། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་ཡན་ལག་གིན་
སྤངས་སོགས་གསུམ་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གྲོགས་ནི། དེ་དག་དང་མཚུངས་སྒྲན་ཀྱི་སེམས་སེམས་བྱུང་རྣམས་སོ། །སྒྲོམ་
ཚུལ་ནི། བསྒྲོམ་པ་གང་ཞེན་ཞེས་ཏེ། བྲན་པ་ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་གིས་
ཆོས་རྣམས་པ་བཞིའི་སྒྲོན་སྒྲོམ་པར་བྱེད་དེ། སྤྱག་བསྐྱེལ་ཀྱི་དབེན་པ་ཆོལ་བ་
དང་། དེའི་ཆེད་དུ་ཀུན་འབྱུང་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བར་བྱེད་པ་དང་། འགོག་པ་ལ་
མ་རྗེད་དུ་བྱ་བ་དང་། དེའི་ཆེད་དུ་སྤྱག་ཀུན་སྤོང་བའི་སྒྲོན་པ་ལས་བསྐྱེད་བྱུང་སྒྲོམ་
པའི་དམིགས་རྣམས་མ་རྗེད་པར་བྱེད་ལ། ཡན་ལག་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་བདེན་
བཞི་ལ་དམིགས་པའི་ཚུལ་དེ་ལྟར་སྒྲོམ་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིས་ནི། བསམ་གཏན་བཞི་
ལ་བརྟེན་ནས་འདོད་པ་ལས་དབེན་པ་དང་། ཡང་ན། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་རྣམས་
གསུམ་ཀྱིས་དབེན་པ་དམིགས་པའི་བསྒྲོམ་པ་བསྟན་ཏོ། །

བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་བདུན་བསྒྲོམ་པ་པན་ཡོན་དང་བཅས་ཏེ། མཐོང་སྤངས་ཟད་
པར་སྤོང་བྱས་པའི་ཕྱིར། བདུན་པ་འཕགས་ལས་ཡན་ལག་བརྒྱད་བཤད་པ་ནི།

ལམ་གྱི་ཡན་ལག་ཅེས་ཏེ། དམིགས་པ་ནི་སྤྲ་མ་ལྟར་རོ། །རྩོམ་བརྒྱད་དུ་ངེས་པའི་
རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རྒྱ་བའི་ཆེ་ན། དག་དང་ལས་གྱི་མཐའ་དང་འཆོ་བ་རྣམ་དག་
གསུམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་དག་པར་བྱེད་ལ། མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཆེ་ན། ལྷག་མཐོང་ལ་
གཙུག་པོར་གྱུར་བ་ལྟ་བུ་དང་རྟོག་པ་དང་རྩོམ་བ་གསུམ་དང་། ཞི་གནས་ལ་ཉེ་བར་
མཁོ་བ་གཙུག་པོའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བྱུང་བ་དང་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཏོ། །བསྐྱབ་བ་གསུམ་
གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཀྱང་ཡན་ལག་བརྒྱད་དུ་ངེས་སོ། །

གཞན་ཡང་ཡན་ལག་བརྒྱད་དུ་ངེས་ཏེ། མཉམ་གཞག་ཏུ་རྟོགས་པའི་དོན་རྗེས་
ཐོབ་ཏུ་ངེས་པར་བྱེད་པའི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བུ་ཡོངས་སུ་གཙུག་པོའི་ཡན་ལག་
དང་། རྟོག་པས་ཀྱང་ནས་སྤངས་ནས་གཞན་ལ་གོ་བར་བྱེད་པས་གོ་བྱེད་གྱི་ཡན་
ལག་རྟོག་པ་དང་། ལྟ་བུ་རྣམ་དག་དང་། མཐའ་ངན་པ་གཉིས་སྤངས་པའི་ཚུལ་བྲིམས་
དང་། ལོག་འཆོ་ལྷ་སྤངས་པའི་ཆོར་བ་རྣམ་དག་ཏུ་ཡིད་ཆེས་པར་བྱེད་པ་གསུམ་
ནི། གཞན་ཡིད་ཆེས་པར་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་དང་། རྩོམ་བས་སྒྲོ་སྤངས་སྤྱོད་བ་ལ་
སྤྱོད་བར་བྱེད་ཅིང་། བྱུང་བས་དམིགས་རྣམ་མ་བཟེད་པར་བྱས་པའི་སྒྲོ་ནས་ཉོན་
མོངས་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་སྤྱོད་བར་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་དང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་
ནི། མངོན་ཤེས་སོགས་ཡོན་ཏན་བྱུང་བར་ཅན་ཐོབ་པ་ལ་སྤྱི་བའི་བྱི་མ་སྤྱོད་བའི་
ཡན་ལག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མྱོགས་ནི། དེ་དག་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་སེམས་
བྱུང་རྣམས་དང་།

སྒྲོ་མ་ཚུལ་ནི། བྱང་ཆུབ་གྱི་ཡན་ལག་"བཞིན་^༡ཤེས་པར་བྱའོ། །འཕགས་ལམ་

ཡན་ལག་བརྒྱད་བསྐྱེད་པ་པན་ཡོན་དང་བཅས་ཏེ། ཤེས་བྱ་རི་ལྷ་བ་དང་རི་སྟེང་བ་
 ཡོངས་སུ་གཙོད་པ་དང་། དེ་གཞན་ལ་གོ་བར་བྱེད། གདུལ་བྱ་འདུན་པའི་ཆེད་དུ་
 གཞན་ཡིད་ཆེས་པར་བྱེད། ཉོན་མོངས་དང་ཉེ་ཉོན་དང་། ཡོན་ཏན་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་
 སྦྱིབ་པ་དག་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གནས་དང་དབང་པོ་ཐ་དད་པའི་ལམ་
 བཞི་བཤད་པ་ལ་བྱི་བཞི། ལམ་བཞི་གང་ཞེན་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། མངོན་པར་ཞེས་
 ཏེ། གནས་དང་དབང་པོ་ཐ་དད་པའི་ལམ་བཞི་ཡོད་དེ། དབང་པོ་རྒྱལ་པོས་བསམ་
 གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས་ལ་བརྟེན་ནས་ལམ་བསྐྱེད་པ་དང་། རྟོན་པོས་དེ་ལ་
 བརྟེན་ནས་ལམ་བསྐྱེད་པ་བྱུལ་ལ་དཀའ་བ་དང་། ལྷུང་ལ་དཀའ་བ་གཉིས་
 དང་། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་དབང་པོ་རྒྱལ་པོ་དང་རྟོན་པོས་
 ལམ་བསྐྱེད་པ་བྱུལ་ལ་སྦྲ་བ་དང་། ལྷུང་ལ་སྦྲ་བ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ལྷུང་བྱུལ་
 བྱི། དབང་པོའི་ཁྱད་པར་ཡིན་ལ། དཀའ་སྦྲ་ནི། ལམ་གྱི་ཁྱད་པར་ཏེ། བསམ་གཏན་
 གྱི་ཉེར་བསྟོགས་དང་། གཟུགས་མེད་གྱི་སེམས་ལས་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་
 ལ་བརྟེན་ན། ལམ་སྦྲ་བ་སྦྲ་བའི་དོན་ཏེ།^༡

གསུམ་པ་བསྐྱབ་པ་གསུམ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བའི་ཆོས་ཀྱི་གནས་བཞི་ནི། ཆོས་
 ཀྱི་གནས་ཞེས་ཏེ། བསྐྱབ་པ་གསུམ་དག་པར་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་བཞིར་ངེས་
 ཏེ། གཞན་གྱི་^༢“ཉོར་ལ་”^༣བརྟེན་སེམས་མེད་པ་དང་། “གཞན་ལ་གཞོད་སེམས་མེད་
 པས་”^༤སྟག་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྐྱེས་པར་དག་པར་བྱེད། བྱིང་གྲོད་དང་བྲལ་བར་དག་

༡ <<ཞོལ་>> ཏེ། <<སྦྲ་>><<སྦྲ་>> རོ།

༢ <<ཞོལ་>> ཐོར་བ།

༣ <<ཞོལ་>> - <<སྦྲ་>> གཞན་ལ་གཞོད་སེམས་མེད་པའི།

བའི་དམིགས་རྣམས་མ་བརྗེད་པའི་བློ་བཟང་སྒྲིང་པོ་ལྟ་བུ་དེ། ཡང་
དག་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲིང་པོ་ལེས་རབ་དག་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་སྦྱབ་པར་བྱེད་པའི་ལམ་ཞི་གནས་དང་སྒྲིང་པོ་མཐོང་
བཤད་པ་ལ། ཞི་གནས་ནི། ཞི་གནས་གང་ཞེན་ཞེས་ཏེ། ཞི་གནས་ཁྱད་པར་ཅན་
སྟོབས་བྱུག་ལ་བརྟེན་པའི་སེམས་གནས་པའི་ཐབས་དགུས་སྦྱབ་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་
བརྟེན་ནས་སྦྱབ་དགོས་ཤིང་། དེ་མེད་པར་སྦྱབ་མི་ཁུས་པའི་ཕྱིར།

དགུ་པོ་ནི། དག་པའི་དམིགས་པ་ལ་དང་པོ་ཉིད་ཏུ་སེམས་གཏོད་པ་དང་། རྒྱན་
ལྡན་ཏུ་གཏོད་པ་དང་། ཡེངས་ན་སྤར་ཡང་བཀྲུག་ནས་དམིགས་པ་ལ་གཏོད་པ་
དང་། མི་འཕྲོ་བའི་ཆེད་ཏུ་ཐོག་མ་ཉིད་ཏུ་བློ་བཟང་པོ་སྟོབས་ཅན་གྱིས་ཉེ་བར་འཛོག་པ་
དང་། རྣམ་གཤམ་གྱི་རྒྱ་གཟུགས་སོགས་ལ་ཉེས་དམིགས་སུ་ལྟོས་ནས་འཕྲོ་མི་
སྟེར་བ་དང་། ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་སོགས་ལ་ཉེས་དམིགས་སུ་ལྟོས་ནས་ཞི་བར་བྱེད་
པ་དང་། ཅུང་ཟད་བྱུང་ན་དང་ཏུ་མི་ལེན་པར་རྣམས་པར་ཞི་བར་བྱེད་པ་དང་། བྱིང་ལོད་
མི་འབྱུང་ཡང་ཅུང་ཟད་བསྐྱིམ་པའི་རྩོལ་བ་དང་བཅས་པ་ཅེག་ཅིག་ཏུ་བྱེད་པ་
དང་། རྒྱན་གྲུབ་ཏུ་མཉམ་པར་འཛོག་པའོ། །སྟོབས་བྱུག་ནི། ཐོས་པ་དང་བསམ་པའི་
སྟོབས་དང་། རྟོག་པ་དང་ལེས་བཞིན་གྱི་སྟོབས་དང་། བཙུན་འགྲུས་དང་ཡོངས་སུ་
འདྲིས་པའི་སྟོབས་སོ། །དེ་ལ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་སེམས་གནས་དང་པོ་གཉིས་
འགྲུབ་ལ། གསུམ་པས་དེའི་འོག་མ་གཉིས་དང་། བཞི་པས་འདུལ་བར་བྱེད་པ་
སོགས་གསུམ་དང་། ལྷ་པས་ཅེ་གཅིག་ཏུ་བྱེད་པ་དང་། བྱུག་པས་མཉམ་པར་འཛོག་

༡ <<ཞོལ་>><<སྦྱ་>> ཞོ།

༢ <<ཞོལ་>><<སྦྱ་>> ཞོར།

བ་འབྲུག་མོ། །དེ་ལ་ཡང་ཡིད་ལ་བྱེད་བ་བཞི་ཡོད་དེ། བསྐྱེམས་ཏེ་འཇུག་པ་
དང་། བར་དུ་ཆད་ཅིང་འཇུག་པ་དང་། བར་དུ་ཆད་པ་མེད་པར་འཇུག་པ་དང་། ལྷན་
གྱིས་གྲུབ་པར་འཇུག་པའི་ཡིད་བྱེད་དོ། །དེ་དག་གྱང་རིམ་པ་བཞིན་དུ། དང་པོ་
གཉིས་དང་། དེའི་འོག་མ་ལྔ་དང་། བརྒྱད་པ་དང་། དགུ་པ་ལ་ཡོད་པའོ། །

གཉིས་པ་ལྷག་མཐོང་ནི། ལྷག་མཐོང་གང་ཞེན་ཞེས་ཏེ། ལྷག་མཐོང་ནི། རོ་བོ་
དང་བྱེད་ལས་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དུལ་ཤེས་བྱེད་སྟེད་པ་དང་། རི་ལྷ་བ་
ནམ་པར་འབྱེད་པར་བྱེད་པ་དང་། རབ་ཏུ་ནམ་པར་འབྱེད། རང་གི་རོ་བོའི་སྒྲོན་ས་
རྟོག་ཅིང་གཙོད་པར་བྱེད། བྱེད་ལས་ཞི་གནས་ལ་བརྟེན་ནས་གནས་ངན་ལེན་
དང་། དེ་འཛོག་པར་བྱེད་པའི་མཚན་མ་འཛོམས་ཤིང་། ཉག་སོགས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་
འཛིན་པ་འཛོམས་པར་བྱེད། ཕྱིན་ཅི་ལོག་མ་ཡིན་པའི་དོན་ལ་སེམས་འཛོག་པར་
བྱེད་པའི་ཕྱིར།

ཡང་ཞི་ལྷག་ལ་བརྟེན་ནས་ལམ་བཞིར་འགྱུར་ཏེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉིར་
བསྟོགས་ཀྱིས་བསྐྱེམས་པའི་ཞི་གནས་ཐོབ་ཀྱང་། ལྷག་མཐོང་མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཏུ་
བཙོན་པ་དང་། རྒྱན་ཞུགས་ལྷ་བྱ་བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ལྷག་མཐོང་ཐོབ་
ཀྱང་། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིས་བསྐྱེམས་པའི་ཞི་གནས་མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་ཕྱིར་ཏུ་
བཙོན་པ་དང་། གཉིས་ཀ་མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཏུ་བཙོན་པ་དང་། གཉིས་^༡ ཐོབ་ནས་
ཟུང་འབྲེལ་དུ་སྒྲོམ་པ་ནམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདི་དག་ལ་བརྟེན་ནས། ཞི་གནས་མཚན་
ཉིད་པ་སྟོན་དུ་མ་སོང་བར། ལྷག་མཐོང་མཚན་ཉིད་པ་ཐོབ་པར་འདོད་པ་ནི། ལམ་གྱི་

༡ <<སྒྲོ་>><<སྒྲོ་>> + ཀ

ནམ་གཞག་མི་ཤེས་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་རྫོང་བ། སངས་རྒྱལ་གྱི་བསྟན་པ་ཉམས་པར་
བྱེད་པ་དེ་དག་ནི། མཆིལ་མའི་ཐལ་བ་བཞིན་དུ་དོར་བར་བྱའོ། །

ལྷ་པ་ལམ་ཐམས་ཅད་སྤྱད་པར་བྱེད་པའི་ལམ་དབང་པོ་གསུམ་བཤད་པ་
ལ། གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་དང་། སོ་སོའི་མཆོད་ཉིད་དོ། །དང་པོ་ནི། དབང་པོ་ནི་ཞེས་
ཏེ། ལམ་སྤྱད་པར་བྱེད་པའི་དབང་པོ་གསུམ་ཡོད་དེ། མི་ཤེས་པ་ཀུན་ཤེས་པར་བྱེད་
པའི་དབང་པོ་སོགས་ཡོད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། མི་ཤེས་པ་ཀུན་ཤེས་ཞེས་
སོགས་རིམ་པ་གསུམ་སྟེ། སྦྱོར་ལམ་དང་མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་བཙུག་ལ་
གནས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་དད་སོགས་དབང་པོ་ལྷ་དང་། ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་དང་། བསམ་
གཏན་ས་བླག་ལ་ཅི་རིགས་སུ་བརྟེན་པས་ཆོར་བ་བདེ་བ་དང་། ཡིད་བདེ་བ་དང་
བཏང་སྟོམས་དང་། དེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་གྱི་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་དུས་ན་ཉེར་བསྟོགས་ལ་
བརྟེན་པའི་དགྲ་བཙུག་ཐོབ་པར་འདོད་པས་བསྐྱུས་པའི་ཡིད་མི་བདེ་བ་སྟེ། བཅུ་པོ་
དེ་དག་ཆོས་ཅན། མི་ཤེས་པ་ཀུན་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་དབང་པོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེས་
འབྱེད་ཆ་མཐུན་དང་། བདེན་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་ནས་མཐོང་སྤངས་ཟད་པར་
སྤངས་པའི་བྲལ་བ་ཐོབ་པ་ལ་བདག་པོར་གྱུར་པའི་དབང་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར། སྦྱིར་
སྦྱིད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་མཆོད་གཞི་བཅུར་དབྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །

མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་བཅུ་བླག་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། རྗེ་རྣམས་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་
བར་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་དད་སོགས་ཆོས་ཅན། ཀུན་ཤེས་པའི་དབང་
པོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། མཐོང་སྤངས་ཟད་པར་སྤངས་པའི་བྲལ་བ་ཐོབ་ཅིང་། བདེན་པ་མངོན་
སུམ་གྱིས་རྟོགས་ཟིན་གོམས་པར་བྱེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས། རྟོམ་སྤངས་ཟད་པར་སྤངས་

པའི་བྲལ་བ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ལ་བདག་པོར་བྱེད་པའི་སློབ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་དབང་པོ་ཡིན་
པའི་བྱིར། མི་སློབ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་དད་སོགས་དབང་པོ་ཚུལ་ཅན། ཀུན་ཤེས་^༡པ་
ལྟ་བུའི་དབང་པོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཟད་མི་སྟེ་ཤེས་པའི་སློན་ས་སྤངས་པ་མཐར་བྱིན་པའི་
དབང་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདིའི་མཚན་གཞིར་ཡིད་མི་བདེ་མི་སྲིད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཞེས་ཏེ། ས་གོང་མའི་ལམ་སློམ་པའི་
སྟོབས་ཀྱིས་ས་འོག་མ་ན་ཡོད་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བའི་རིགས་རྣམས་བསྟོམས་པར་
འགྱུར་ཏེ། དེ་སྟོམ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས། ལམ་འོག་མའི་ལམ་གྱི་རིགས་རྣམས་ལ་དབང་
འབྱོར་བ་ཐོབ་པའི་བྱིར། དཔེར་ན། དད་པ་ཙམ་དུ་བྱུང་པར་མེད་ཀྱང་། སྤངས་པ་
དང་། ཡོན་ཏན་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་སློན་ས། འོག་མ་^༢ལ་^༡ ལྷལ་དུ་བྱིན་པ་ཐོབ་པའོ། །

ལྷ་པ་མཐར་བྱིན་པའི་ལམ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མཐར་བྱིན་པའི་ལམ་གྱི་མིང་དོན་གྱིས་བསྟན་པ་དང་། མི་
སློབ་པའི་ལམ་གྱི་མིང་དོན་གྱིས་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྤངས་པ་མཐར་
བྱིན་པའི་ཚུལ་དང་། ཡེ་ཤེས་མཐར་བྱིན་པའི་ཚུལ་འོ། །དང་པོ་ལ། སྤྱིའི་བྱི་བ་ནི།
མཐར་བྱིན་པའི་ཞེས་སོ། །ལན་ལ་དང་པོ་ནི། གནས་ངན་ཞེས་ཏེ། སྤངས་པ་མཐར་
བྱིན་པའི་ཚུལ་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། གནས་ངན་ལེན་ཐམས་ཅད་རྒྱུན་བཅད་
པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྤང་བྱ་ཟད་པར་སྤངས་པ་དང་། དེ་སྤངས་པའི་བྲལ་ཐོབ་མཐར་
བྱིན་པས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། རྩི་རྩུ་བྱུང་ཞེས་ཏེ། ཡེ་ཤེས་མཐར་བྱིན་པའི་དོན་རྒྱ་དང་། ཐོབ་

༡ <<ཞོལ་>><<སྟུ་>> པའོ།

༢ <<ཞོལ་>> ལས།

དུས་དང་། རང་གི་ངོ་བོ་གསུམ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རང་རྒྱ་དོ་རྩེ་ལྷ་བུའི་ཉིང་རེ་
ལའི་ན་ལ་བཏེན་ནས། གནས་གྲུར་མཐར་ཕྱིན་ཏེ། ཟད་མི་སྦྱེ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་
པས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། མི་སྦྱོབ་པ་ཞེས་ཏེ། བསྐྱེད་བྱ་མཐར་ཕྱིན་
པའི་སྦྱོ་ནས་གྲུར་མཐར་ཕྱིན་པའི་ལམ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། བསྐྱེད་བྱ་གསུམ་གྱིས་
བསྐྱེད་པའི་མི་སྦྱོབ་པའི་ཆོས་བཅུའི་སྦྱོ་ནས་བསྐྱེད་བྱ་མཐར་ཕྱིན་པས་ཤེས་པར་བྱ་
བའི་ཕྱིར། མི་སྦྱོབ་པའི་རྣམ་གྲོལ་ནི། སེམས་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་དང་། ཤེས་རབ་རྣམ་
པར་གྲོལ་བ་སྤངས་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་དང་། དེ་ཤེས་པས་མཐར་ཕྱིན་པས་བསྐྱེད་
པའོ། །ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་ནི། ཟད་མི་སྦྱེ་ཤེས་པའོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མཐར་ཕྱིན་པའི་ལམ་"གྱི་མིང་དོན་གྱིས་བཤད་པ་
དང་། མི་སྦྱོབ་པའི་ཆོས་གྱི་མིང་དོན་གྱིས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྤངས་པ་
མཐར་ཕྱིན་པའི་མིང་དོན་གྱིས་བཤད་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་མཐར་ཕྱིན་པའི་མིང་དོན་
གྱིས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྤང་བྱ་སྤངས་པའི་དོན་བཤད་པ་དང་། འགོ་ག་
པ་ཐོབ་པའི་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། སྤང་བྱ་གནས་ངན་ལེན་ཉར་བཞི་བཤད་པ་
དང་། སྤང་པའི་ཐོབ་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། གནས་ངན་ལེན་གྱིས་གནས་
སྐྱབས་ཅན་བཤད་པ་དང་། དེའི་གནས་སྐྱབས་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ལ་སྦྱུའི་བྱི་བ་ནི། གནས་ངན་ལེན་ཅེས་སོ། །ལན་ལ་དང་པོ་ནི། མངོན་
པར་བརྗོད་པའི་ཞེས་ཏེ། གནས་སྐྱབས་ཅན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གནས་ངན་ལེན་
བཅུ་བདུན་ཡོད་དེ། ཉན་མོངས་ཀུན་གྱི་རྒྱུའི་རྒྱུ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་མིང་ལ་ཞེན་

པའི་བག་ཆགས་ཀྱན་གཞི་ལ་གནས་པ་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་དང་། ཉོན་
མོངས་པའི་གནས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཆོར་པའི་གནས་ངན་ལེན་དང་། རོ་ཤིང་
དབང་དུ་བྱས་པ་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་གསུམ་གྱི་གནས་ངན་ལེན་དང་། སྤྱིབ་པ་
གསུམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཉོན་མོངས་དག་ལ་རྒྱན་རིང་བ་དང་། མཆམས་མེད་ཀྱི་
ལས་སོགས་དང་། སྤྱི་མི་སྙན་སོགས་ཐར་ལམ་གྱི་ཉེན་དུ་མི་རུང་བའི་རྣམ་སྤྲིན་ངན་
པ་སྤྱེ་འགྱུར་གྱི་གནས་ངན་ལེན་གསུམ་དང་། དག་བ་ལ་སྦྱོར་བའི་སེམས་ལས་སུ་
མི་རུང་བར་བྱེད་པ་འདོད་པ་ལ་འདུན་པ་སོགས་ཀྱི་སྤྱིབ་པ་དང་། རབ་ཏུ་འགྱུར་བའི་
གོགས། འདོད་ལ་ཉོག་པའི་གནས་ངན་ལེན་གཉིས་དང་། ལུས་ལས་སུ་མི་རུང་བར་
བྱེད་པ་ཟས་ཏ་ཅང་མང་ཉུང་དང་། འབྲིག་པ་བསྟེན་པ་དང་། མི་ལམ་གྱིས་ལུས་རོ་
ལྟར་གྱུར་པ་དང་། ཉན་སོགས་གསུམ་དང་། ཏ་ཅང་འགྲོ་བ་སོགས་ཀྱིས་ལུས་ངལ་
པའི་གནས་ངན་ལེན་བདུན་རྣམས་ཡོད་པའི་བྱིར།

གནས་སྐྱབས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་གནས་ངན་ལེན་བདུན་པོ་དེ། ཉེན་གྱི་གང་
ཟག་གི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་དང་། རིགས་ཆད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པའི་གནས་ངན་ལེན་བསྟན་
པ་དང་། འདོད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་
ཆེ་འབྲིང་རྒྱུང་གསུམ་དང་། ཐོབ་བྱ་ལ་སྤྱིབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ། ཉན་རང་གི་བྱང་
རྒྱུ་ཐོབ་པ་ལ་སྤྱིབ་པ་ཉོན་སྤྱིབ་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་དང་། མཐར་གནས་ཀྱི་སྟོམས་
འཇུག་ཐོབ་པ་ལ་སྤྱིབ་པ་སྟོམས་འཇུག་གི་སྤྱིབ་པའི་གནས་ངན་ལེན་དང་། ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པ་ཐོབ་པ་ལ་སྤྱིབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཤེས་སྤྱིབ་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་རྣམས་
ཡོད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། བླད་པའི་ཞེས་ཏེ། བླད་པའི་ཐོབ་པ་ནི། གནས་ངན་ལེན་

དེ་དག་གི་བག་ཆགས་རང་རྒྱུད་ལ་བསགས་པ་ལ་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། བྲལ་བའི་
ཞེས་ཏེ། བྲལ་ཐོབ་ཇུས་ཐ་དད་པ་གཞན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གནས་ངན་ལེན་དེ་དག་
གཉེན་པོའི་སྟོབས་གིས་ཟད་པ་ལ། གཉེན་པོའི་ཐོབ་པ་ཞེས་གདགས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཡེ་ཤེས་མཐར་ཕྱིན་པ་ཐོབ་པའི་རྒྱ་བཤད་པ་དང་། ཐོབ་
པའི་དུས་བཤད་པ་དང་། རོ་བོ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་མདོར་བསྟན་པ་ནི། རྟོ་རྟེ་ལྟ་
བུའི་ཞེས་ཏེ། རྟོ་རྟེ་ལྟ་བུའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཆོས་ཅན། གཉིས་ཡོད་དེ། སྦྱོར་བའི་ལམ་
གིས་བསྐྱུས་པ་དང་། བར་ཆད་མེད་ལམ་གིས་བསྐྱུས་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་སྦྱོར་ལམ་གིས་བསྐྱུས་པ་ནི། སྦྱོར་བའི་ལམ་གི་
ཞེས་ཏེ། ས་བཅུ་རྒྱུན་མཐའི་གནས་ངན་ལེན་གྱི་བྱི་བྱི་མ་དངོས་སུ་སྦྱོར་བར་ཅོམ་
ཞིང་། སྦྱིབ་པ་ཐམས་ཅད་གིས་མི་བྱེད་ཅིང་སྦྱིབ་པ་ཐམས་ཅད་འཛོམས་པའི་རྒྱས་པ་
དང་ལྡན་ལ། བར་ཆད་མེད་ལམ་དངོས་སུ་བསྐྱེད་པའི་ལམ་ནི་སྦྱོར་བའི་ལམ་མོ། །

གཉིས་པ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ནི། བར་ཆད་མེད་པའི་ཞེས་ཏེ། རྒྱུན་མཐའི་བར་
ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་གསུམ་གིས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རོ་བོ་དང་། བྱུང་པར་དང་། ཤེས་
བྱེད་དགོད་པ་གསུམ་གིས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གནས་ངན་ལེན་གྱི་བྱི་
མ་སྤྱོད་དངོས་སུ་སྦྱོར་ཞིང་། རྣམ་གྲོལ་ལམ་གིས་བསྐྱུས་པའི་ཟད་མི་སྦྱེ་ཤེས་པའི་
ཡེ་ཤེས་དངོས་སུ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་གང་། སྦྱིབ་པ་དེ་སྦྱོར་བ་ལ་བར་
ཆད་མེད་པ། སྦྱིབ་པ་ཐམས་ཅད་གིས་མི་གཤེགས་པས་བརྟན་^༡ པ། སྦྱིབ་པ་ཐམས་
ཅད་འཛོམས་པའི་རྒྱས་པ་དང་ལྡན་པས་སྤྱོད་པ། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་རོ་གཅིག་པ་

^༡ <<ཞོལ>> གཤེགས་པར་བསྟན། <<སྤྱོད>> གཤེགས་པར་བསྟན།

ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་ཁུབ་པ་དང་ལྡན་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་
ཕྱིར། ཤེས་བྱེད་ཀྱི་དོན་ཡང་དེ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། གནས་མ་ལུས་པར་ཞེས་ཏེ། མི་སྟོབ་པའི་ལམ་གནས་གྱུར་
གསུམ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། སེམས་རང་བཞིན་འོད་གསལ་དེ་ཉིད། སྟོབ་ཀྱི་རི་
མ་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བ་ཐོབ་པའི་སེམས་ཀྱིས་གནས་གྱུར་དང་། ལམ་གྱི་རྒྱས་པ་
ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ལམ་གྱི་གནས་གྱུར་དང་། ཀུན་གཞི་ལ་ཡོད་
པའི་གནས་ངན་ལེན་མཐའ་དག་ཟད་པར་སྤངས་ནས་མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་
པ་གནས་ངན་ལེན་གནས་གྱུར་པའི་སྟོན་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། འདི་དག་ལ་
བརྟེན་ནས། དམན་པའི་ལམ་གྱི་དོན་ལྟ་བུའི་ཉིང་རེ་འཛིན་དང་། གནས་གྱུར་ཚུལ་
ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཟད་པ་ཤེས་པ་ཞེས་ཏེ། རྒྱ་ཀུན་འབྱུང་ཟད་ནས། བདག་མེད་
མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པའམ་ཀུན་འབྱུང་ཟད་པ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་
ཟད་པ་ཤེས་པ་དང་། འབྲས་བུ་སྤྲུག་བསྐྱུལ་ཟད་པར་སྤངས་པའི་སྟོན་སྟེ། བདག་
མེད་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པའམ། སྤྲུག་བསྐྱུལ་སྤངས་པ་མངོན་དུ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་
ནི། མི་སྟོབ་པ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། མི་སྟོབ་པའི་ཆོས་ཞེས་ཏེ། མི་
སྟོབ་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྟོན་ཀྱང་མཐར་ཕྱིན་པའི་ལམ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། མི་སྟོབ་པའི་
ཆོས་བརྒྱ་ཐལ་པ་མེད་པའི་སྤང་པོ་ལྡན་བསྐྱུས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཤེས་པར་བྱ་
བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མི་སྟོབ་པའི་རྒྱད་ཀྱི་ཡང་དག་པའི་དག །ལས་ཀྱི་
མཐའ། འཆོ་བ་རྣམས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྤང་པོ་དང་། དན་པ་དང་། ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་

ཕྱང་པོ་དང་། ལྷ་བ་དང་། རྟོག་པ་དང་། རྩོལ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕྱང་པོ་དང་། ཡང་དག་
པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཕྱང་པོ་དང་། ཡང་དག་པའི་ཤེས་བ་རྣམ་པར་
གྲོལ་བའི་ཡེ་ཤེས་མཐོང་བའི་ཕྱང་པོས་བསྐྱུས་པའི་བྱིར།

༼ལམ་བདེན་སྤྱིའི་མཆོན་ཉིད་བཤད་པ༽

གསུམ་པ་སྤྱིའི་མཆོན་ཉིད་ལ་གཉིས། དབྱེ་བ་དང་། སོ་སོའི་མཆོན་ཉིད་
དོ། །དང་པོ་ནི། ཡང་ལམ་གྱི་ཞེས་ཏེ། ལམ་བདེན་གྱི་རང་བཞིན་བཞིན་ཤེས་པར་བྱ་
སྟེ། ལམ་དང་རིགས་སྐྱབ་དང་ངེས་འབྱེན་གྱི་སྟོན་ས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཅིའི་བྱིར་ཅེས་སོགས་ཏེ། རིམ་བ་བཞིན་ཤེས་པར་བྱའོ། །བྱང་
སེམས་མཐོང་ལམ་པའི་རྒྱད་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་
ཆོས་ཅན། ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་བྱིར། རིག་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། མ་རིག་པ་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ས་
བོན་དངོས་སུ་འཛོམས་པའི་གཉེན་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར། སྐྱབ་པའི་རྣམ་པ་ཞེས་བྱ་
སྟེ། སེམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཤིན་ཅི་མ་ལོག་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཤིང་སྐྱབ་
པའི་ལམ་ཡིན་པའི་བྱིར། ངེས་པར་འབྱེན་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། བདག་མེད་རྟོགས་
པའི་སྟོན་ས། རྟག་པ་སྤང་འདས་ཀྱི་གནས་ལུགས་སྤང་མི་ལྟོག་པར་འབྲོ་བའི་ལམ་
ཡིན་པའི་བྱིར།

བཞི་པ་དེའི་བྱང་བར་བཤད་པ་ལ་ངི་བ་ནི། བདེན་པ་རྣམས་ལ་ཞེས་ཏེ། བདེན་
པའི་རྣམ་པ་བརྩུ་བྱུག་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་འཇིག་རྟེན་བ་ཡང་ཡོད། འཇིག་རྟེན་ལས་

འདས་པ་ཡང་ཡོད་ན། དེ་གཉིས་ལ་བྱེ་བྲག་ཅི་ཡོད་སྟུང་དུ་^༡“དོགས་”པའོ། །ལན་ནི།
ཤེས་བྱ་ལ་ཞེས་ཏེ། བདེན་པའི་རྣམ་པ་བཅུ་བྱག་རྟོགས་པར་བྱས་པར་མེད་
ཡང་། སྦྱིར་བྱས་པར་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བདག་མེད་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་ཟེན་
པའི་སྒོ་ནས། སྦྱོང་བའི་སྟོབས་གྱིས་མ་ཞུགས་པ་དང་^༢“ཞུགས་པར།”^༣སྦྱིབ་པའི་ས་
བོན་མ་སྤངས་པ་དང་སྤངས་པ་དང་། བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་^༤“འདྲེན་”རྩང་འཛིན་པའི་
རྟོག་བཅས་དང་། རྟོག་བྲལ་གྱི་བྱས་པར་ཡོད་པའི་བྱིར། དེར་ཐལ། འདས་ལམ་
“གྱིས་”མི་རྟག་པའི་དོན་རང་མཚན་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་གི། །མི་རྟག་པ་ཉིད་ཅེས་སྦྱ་
སྦྱི་དང་དོན་སྦྱིས་བྱས་པར་དུ་བྲས་ནས་རྟོགས་དགོས་པ་མ་ཡིན་ལ། རྣམ་པ་ལྷག་མ་
རྣམས་ལ་ཡང་རྟོགས་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་བྱིར། འདིར་སྦྱས་པ། །གང་
ཞེས་རྟོགས་པའི་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་གྱིས། །སྤྲིད་པའི་རྒྱ་མཚོ་སྤྲུང་དུ་སྐྱེམས་བྱེད་
ཅིང་། །འཕགས་ལམ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ཐབས་གྱི་མཚོག། །བདེན་པ་རྣམ་པར་
ངེས་པ་ལེགས་པར་བཤད། །བསྐྱུ་བའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ། །གཉིས་པ་ལེ་འཁྱའི་
མཚན་བཤད་པ་ནི། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བརྟུས་པའི་རྣམ་པ་ཤེས་པར་བཤད་
པ་ཚོས་མངོན་རྒྱ་མཚོ་ལྷིང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་བདེན་པ་རྣམ་པར་ངེས་པ་ཞེས་བྱ་
བ་སྟེ་ཀུན་ལས་བརྟུས་པ་གཉིས་པའི་འགྲེལ་པའོ། །

༡ <<ཞེས་>><<བྱ་>> དགོས།

༢ <<ཞེས་>><<སྦྱ་>> -

༣ <<ཞེས་>> འདྲར།

༤ <<ཞེས་>><<སྦྱ་>> གྱི།

༼ལེའུ་གསུམ་པ༽༽

གཉིས་པ་རི་ལྷ་བ་དང་རི་སྟེང་བ་རྣམས་ལ་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་
འཇུག་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་ཆོས་རྣམ་དེས་བཤད་པ་ལ་གཉིས། ལེའུའི་གཞུང་
བཤད་པ་དང་། ལེའུའི་མཆོན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་བྲི་བ་ནི། ཆོས་རྣམ་པར་དེས་
བ་གང་ཞེན་ཞེས་སོ། །

ཡན་ལ་གསུམ། གསུང་རབ་ཀྱི་ཆོས་ངོས་བཟུང་བ་དང་། དེ་ལ་དམིགས་པའི་
ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་འཇུག་པའི་རིམ་པ་བཤད་པ་དང་། ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་སྡེ་སྟོང་
དང་། དེའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་བྲག་ཏུ་བྱེ་སྟེ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། གསུང་རབ་
ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་སུ་བྱེ་སྟེ་བསྟན་པ་དང་། དེ་སྡེ་སྟོང་གསུམ་དུ་བསྐྱས་ཏེ་བསྟན་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དབྱེ་བ་དང་། སོ་སོའི་མཆོན་ཉིད་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
ཆོས་ཞེས་བྲ་བ་ནི་ཞེས་ཏེ། སྟོན་པའི་གསུང་རབ་ཆོས་ཅན། ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་
སུ་ཡོད་དེ། མདོའི་སྡེ་ནས་གཏན་ལ་ཐབས་བསྟན་པའི་སྡེའི་བར་རྣམས་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་བཅུ་གཉིས་ཡོད་པའི་དང་པོ་མདོའི་སྡེ་ལ་གཉིས། རོ་བོ་ངོས་
བཟུང་བ་དང་། རྒྱས་པར་མི་གསུང་བའི་རྒྱ་མཆོན་བསྐྱས་ནས་གསུངས་པའི་
དགོས་པ་དང་བཅས་པའོ། །དང་པོ་ནི། མདོའི་སྡེའི་ཞེས་ཏེ། སྤང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་
སོགས་གང་བསྟན་པར་"བཞེས་"པའི་དོན་དེ་དག་སྒོས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཏེ། མདོར་
བསྐྱས་ཏེ་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་མགོ་སྒོས་པ་ཙམ་གྱིས་སོ། །རྒྱང་བར་ཏེ་ཆོག་ལྷག་
པར་གསུངས་པའི་མདོ་སྡེའོ། །

༡ <<ཞོལ>><<བྲ>><<སྐྱ>> བཞེད།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བསྟན་པ་དང་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། བན་ཡོན་བཅུ་ཞེས་
 ཉེ། མདོའི་སྡེ་མདོར་བསྟུས་པའི་ཚུལ་གྱིས་གསུངས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། བན་
 ཡོན་བཅུ་གཟེགས་^༡ནས་དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཐུན་
 མོང་གི་པན་ཡོན་གསུམ་དང་། འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་ཐོབ་པའི་པན་ཡོན་
 ལྷ་དང་། མཐོང་ཆོས་ཀྱི་པན་ཡོན་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་པར་བཞག་ཅེས་
 ཉེ། ཐུན་མོང་གི་པན་ཡོན་གསུམ་ཡོད་དེ། འཆད་པ་པོ་དང་ཉན་པ་པོ་གཉིས་ཀའི་སྒོ་
 ཡུལ་དུ་རྒྱས་བཤད་ལ་སོགས་པའི་དོན་རྣམས་བཞག་སྒྲ་བ་དང་། འཆད་པ་པོས་
 བཤད་སྒྲ་བ་དང་། ཉན་པ་པོས་བཟུང་སྒྲ་བའི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི།
 ཆོས་ལ་ཞེས་ཉེ། འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་ཐོབ་པའི་པན་ཡོན་ལྷ་ཡོད་
 དེ། སྦྱོར་བའི་དུས་སུ་ཆོས་ལ་གྲུས་པས་སྦྱར་དུ་ཆོགས་རྩོགས་པ་དང་། སྦྱོང་ཉིད་
 མདོར་བསྟུས་ཉེ་སྟོན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། དངོས་གཞིའི་དུས་སུ་སྦྱར་དུ་ཆོས་
 ཉིད་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་དང་། སྦྱོར་བ་དང་རྩེས་ཀྱི་དུས་སུ་དད་པ་གསུམ་ཐོབ་པའི་
 པན་ཡོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། མཐོང་བའི་ཆོས་ལ་ཞེས་ཉེ། མཐོང་ཆོས་ཀྱི་པན་ཡོན་གཉིས་
 ཡོད་དེ། རང་ལ་ལྟོས་ནས་ཆེ་འདིར་ལུས་སེམས་བདེ་བར་གནས་པ་དང་། འབེལ་
 བའི་གཏམ་གྱིས་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་སེམས་མཁྱེན་བར་བྱེད་ཅིང་། མཁས་པ་མཁས་པ་
 ཞེས་བྱ་བའི་གངས་སུ་འགྲོ་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་དབྱངས་ཀྱི་སྟད་པའི་སྡེ་ལ་བྱི་བ་ནི། དབྱངས་ཀྱིས་ཞེས་སོ། །ལན་ནི།

༡ <<ཞོལ་>><<སྟུ་>> གཟུགས།

མདོའི་སྡེ་ཞེས་ཏེ། དབྱངས་ཀྱིས་སྟོན་པའི་སྡེ་བྱང་ཆོས་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ་
སྟེ། སྟོན་ཚུལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་མདོར་བསྟན་གྱི་ཚུལ་གྱིས་ལྷག་པར་གསུངས་
པའི་མདོ་དེ་ཉིད་དུ་དབྱས་དང་ཐ་མར་ཆེག་བཅད་ཀྱི་དབྱངས་"གྱི་'སྟོན་པ་
དང་། བརྗོད་བྱའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་མདོར་བསྟན་དུ་བཞག་པ་དེ་ཉིད་ངེས་དོན་མ་
ཡིན་པར་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་བྱིར། མདོའི་སྡེ་
ལས་ལོགས་པ་ངེས་པར་དགོས་པ་མིན་པར་བསྟན་ཏོ། །

གསུམ་པ་ལུང་དུ་བསྟན་པའི་སྡེ་ལ་དྲི་བ་ནི། ལུང་དུ་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། གང་
ལས་ཞེས་ཏེ། ལུང་དུ་བསྟན་པའི་སྡེ་ཡང་བྱང་ཆོས་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ་
སྟེ། མདོ་གང་ལས་དགེ་སློང་དང་དགེ་ལུན་པོ་མོ་སོགས་ཤི་ནས་གང་དུ་སྐྱེ་བ་ལུང་
བསྟན་པ་ལྟ་བུ་སྟོན་ཚུལ་དང་། བརྗོད་བྱའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བྱང་བའི་དོན་མ་ཡིན་
པར་ནམ་པར་བྱེ་ནས་དགོངས་པ་ལུང་དུ་སྟོན་པ་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་སྡེའི་དབང་དུ་
བྱས་ནས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་བྱིར། གཞི་བསྟུ་བ་ལྟར་ན། ཤི་བའི་དུས་བྱས་པ་སྐྱེ་བ་
ལུང་སྟོན་པ་ལ་བཤད་དོ། །བཞི་པ་ཆེགས་སུ་བཅད་པའི་སྡེ་ནི། ཆེགས་སུ་བཅད་
པའི་ཞེས་པ་དྲིས་ལན་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཆེགས་སུ་བཅད་པའི་སྡེ་
ནི། ཆེགས་བཅད་ཀྱི་སྟོན་པ་བརྗོད་བྱ་སྟོན་པའི་དབང་དུ་བྱ་སྟེ། མདོ་སྡེ་གང་ཆེག་
ཀར་པ་གཉིས་ཀྱིས། སྐབས་ཀྱི་དོན་ཆན་རྗེགས་པ་སྟོན་པ་ནས། ཆེག་ཀར་པ་བྲག་
གིས་སྐབས་ཀྱི་དོན་ཆན་རྗེགས་པ་སྟོན་པ་སོགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཤེས་པར་
བྱ་བའི་བྱིར།

ལྷ་པ་ནི། ཆེད་དུ་ཞེས་ཏེ། ཆེད་དུ་བརྗོད་པའི་སྡེ་ནི། མདོ་སྡེ་གང་ཡི་རང་ནས་
བརྗོད་པའི་དབང་དུ་བྱ་སྟེ། མདོ་སྡེ་གང་། གང་ཟག་གི་མིང་དང་རིགས་དངོས་^༡་མ་
བརྗོད་པར། ཕྱི་རབས་ཀྱི་གང་ཟག་རྣམས་ཀྱི་^༢་ཆེད་དུ། དམ་པའི་ཆོས་ཡུན་རིང་དུ་
གནས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། གང་ཟག་ཁ་ཅིག་ནི་ཆོས་འདི་ལྟ་བུ་སྟོན་པར་འགྱུར་
ངོ། །ཞེས་ཆོས་དེ་ལ་ལྷག་པར་བསྟགས་པ་མཛད་པའི་སྟོན་པ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར།
དུག་པ་ནི། སློང་གཞིའི་ཞེས་ཏེ། སློང་གཞིའི་སྡེ་ནི་བྱང་བཅས་ཀྱི་དབང་དུ་ཤེས་པར་
བྱ་སྟེ། མདོ་སྡེ་གང་། ར་མཁན་གྱི་བུ་ལོ་ཅན་ལ་བརྟེན་ནས་མ་བྱིན་ལེན་གྱི་བཅས་
པ་མཛད་པ་ལྟ་བུ། དུས་ཕྱིས་ཉེས་པ་དེ་^༣་བྱུང་^༤་འགྱུར་གྱི་གང་ཟག་གི་ཆེད་དུ་
གསུངས་པ་དང་། མ་བྱིན་^༥་ལེན་^༦་ལྟ་བུའི་ཉེས་པ་བྱུང་བ་དང་། དགེ་འདུན་བསྟུས་
ནས་བྱིན་ཆད་དགེ་སྟོང་གིས་འདི་ལྟ་བུ་མི་བྱའོ། །ཞེས་བཅས་པའི་མདོར་ན་བསྟུང་
པ་བཅའ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གསུངས་པར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར།

བདུན་པ་ནི། རྟོགས་པ་བརྗོད་པའི་ཞེས་ཏེ། ཀླུ་པོ་ཆངས་བྱིན་གྱིས་སྟོན་གྱི་
བྱུང་བ་སྟོན་པ་ལྟ་བུ། མ་རྟོགས་པའི་དོན་དཔེ་དང་བཅས་ཏེ་གསལ་བར་སྟོན་པ་ལྟ་
བུའོ། །བརྒྱད་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུ་ཞེས་ཏེ། མདོ་སྡེ་ལས་བརྒྱ་པ་ཆོས་ཅན། དེ་ལྟ་བུ་བྱུང་
བའི་སྡེ་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྡེ་གང་འདས་པའི་ཆེ་རབས་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་རྒྱུད་དེ་
འོངས་པའི་ལས་རྒྱ་བ་ཡུང་སྟོན་པ་གཙོ་བོར་གཞིལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་

༡ <<མ་>> + ལ།

༢ <<ཞེས་>> + ཇེས་སྟེ།

༣ <<མ་>><<སྟེ་>> འབྱུང་།

༤ <<ཞེས་>><<སྟེ་>> -

གོང་ལོག་རྣམས་ལའང་ཅི་རིགས་སུ་སྦྱར་རོ། །དགྲ་པ་ནི། སྦྱིས་པའི་རབས་ཞེས་
ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་གྱི་སྦྱི་བ་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་
རྒྱད་དེ་སྦྱོད་པ་ངོ་མཆར་བ་དུ་མ་མཛད་པའི་ཚུལ་སྟོན་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་ལམ་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པ་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་མདོ་སྡེ་ལོ། །

བཙུ་པ་ནི། འིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་ཞེས་ཏེ། རོ་བོ་དང་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་དང་མིང་
དོན་བཤད་པ་གསུམ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །མདོ་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱས་གསུམ་ཆོས་
ཅན། འིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་སྡེ་སྦོད་ཡིན་ཏེ། རང་གཞན་གྱི་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྟོན་པས་
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་པན་པའི་གནས་ཡིན་པ་དང་། ས་དང་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་
རྒྱས་པར་སྟོན་པས་རྒྱས་པ་དང་། མཐུ་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྟོན་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་
སྟོན་པས་ཐབ་པའི་རྣམ་པར་ཆོས་སྟོན་པའི་སྡེ་སྦོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དོན་ནི་འབྲས་བྱ་
འིན་ཏུ་རྒྱས་པ་དང་། གཞུང་འིན་ཏུ་རྒྱས་པ་གསུམ་གྱིས་སྦྱ་དོན་ཤེས་པར་
བྱའོ། །རྣམ་པར་འཐག་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། སྤྱི་བ་པ་མཐའ་དག་འདྲོམས་པའི་ཐབས་རྒྱས་
པར་སྟོན་པའི་མདོ་སྡེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཚུངས་བྲལ་ཞེས་བྱ་སྟེ། མདོ་སྡེ་གང་བརྗོད་
བྱའི་ངོས་ནས་ཁྱོད་དང་མཚུངས་ཤིང་། ཁྱོད་ལས་ལྷག་པ་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར།

བཙུ་གཅིག་པ་ནི། མདུ་དུ་བྱུང་བའི་ཞེས་ཏེ། མདོ་སྡེ་གང་། ཉན་ཐོས་སོགས་ཀྱི་
མཐུ་མདུ་དུ་བྱུང་བ་བསྟན་པ་དེ་ལ་སྡོན་ཆད་ཀྱང་མ་བྱུང་། ཕྱིན་ཆད་ཀྱང་མི་འབྱུང་
པའི་ཆོས་རྒྱ་ཆེར་སྟོན་པ་དང་པའི་སྟོབས་བསྐྱེད་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱག་རྒྱའི་མདོ་
ལས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

བཙུ་གཉིས་པ་ནི། གཏན་ལ་པཔ་པར་ཞེས་ཏེ། མདོ་སྡེ་གང་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་

སྤྱིའི་མཆན་ཉིད་རྒྱས་པར་སྟོན་པའོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། གསུང་རབ་གང་སྡེ་སྟོང་གང་གིས་འདུས་པ་དང་། ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་སྡེ་སྟོང་གསུམ་དུ་བསྐྱས་པའི་རྒྱ་མཆན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། མདོ་སྡེ་ལ་སོགས་པ་ཞེས་ཏེ། གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་སྡེ་སྟོང་གསུམ་གྱི་ནང་དུ་འདུས་ཏེ། མདོའི་སྡེ་ལ་སོགས་པ་ལྔ་ཉན་ཐོས་གྱི་མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྟོང་དུ་འདུས་ལ། སྒྲེང་གཞིའི་སྡེ་ལ་སོགས་པ་"གཉིས་ཀའི"ཚུལ་ཁྲིམས་སྟོན་པས་ཐེག་པ་ཆེ་རྒྱུད་གཉིས་ཀའི་འདུལ་བའི་སྡེ་སྟོང་དུ་ཅི་རིགས་སུ་འདུས། ཡིན་ཏུ་རྒྱས་པ་དང་། མདོ་དུ་བྱུང་བའི་སྡེ་གཉིས་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྟོང་དུ་འདུས་ལ། ཐ་མ་ནི། ཐེག་པ་ཆེ་རྒྱུད་གཉིས་ཀའི་མདོན་པའི་སྡེ་སྟོང་དུ་གཙོ་ཆེ་རྒྱུད་གི་ཚུལ་གྱིས་འདུས་པའི་བྱིར། དཔལ་ལྷན་ལྷ་བ་བྲགས་པས། ཚིག་གསལ་གྱི་མཐུག་ཏུ་གསུང་རབ་ཡན་ལག་དགུ་བསྐྱས་པ་དང་། གཞུང་གཞན་དུ་ཡང་དེ་ལྟར་ཁ་ཅིག་གིས་མཛད་པ་ནི། སྒྲེང་གཞིའི་སྡེ་གཙོ་བོ་དང་། རྟོག་པ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་ལྟ་བུ་བྱུང་བ་དང་། སྤྱིས་པའི་རབས་ཀྱི་སྡེ་གསུམ་དེའི་འཁོར་ཡིན་པས་དེར་བསྐྱས་ནས་བཞག་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ་བྲི་བ་ནི། ཅིའི་བྱིར་ཅེས་སོ། །ཡན་ལ་གསུམ། བྱེད་ལས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྡེ་སྟོང་གསུམ་དུ་འདུས་པ་དང་། རང་གི་རོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། བརྗོད་བྱའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གསུམ་དུ་འདུས་པའོ། །

དང་པོ་ནི། ཉེ་བའི་ཞེས་ཏེ། གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་སྡེ་སྟོང་གསུམ་དུ་བསྐྱས་ནས་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། ལྷག་པའི་སེམས་"ཀྱི" བསྐྱབ་པ་བརྗོད་བྱའི་

༡ <<ཞོལ་>> བཞིག་འདི།

༢ <<ཞོལ་>><<སྐྱུ་>> ཀྱིས།

གཙོ་བོར་བྱས་ནས་ཐེ་ཚོམ་ཉོན་མོངས་ཅན་འཛོམས་པའི་གཉེན་བོ་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་
དབང་དུ་བྱས་ནས་མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྟོང་རྣམ་པར་བཞག་ཅིང་། ཚུལ་དེ་ལྟར་སྟོན་པ་རྣམས་
ཀྱང་མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྟོང་དུ་འདུས། ལྷག་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པའི་སྟོན་པ་དཔལ་ཞིང་
དུལ་པའི་མཐའ་དང་། འདོད་པ་བསོད་ཉམས་ཀྱི་མཐའ་སྟོང་པའི་གཉེན་བོར་སྟོན་པའི་
དབང་དུ་བྱས་ནས་འདུལ་པའི་སྡེ་སྟོང་རྣམ་པར་བཞག་། ཚུལ་དེ་ལྟར་སྟོན་པ་རྣམས་ཀྱང་
འདུལ་པའི་སྡེ་སྟོང་དུ་འདུས། ལྷག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པའི་སྟོན་པ་ལྟ་བུ་མཚོག་
འཛིན་འཛོམས་པའི་གཉེན་བོ་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་མངོན་པའི་སྡེ་སྟོང་
རྣམ་པར་བཞག་། ཚུལ་དེ་ལྟར་སྟོན་པ་རྣམས་ཀྱང་། མངོན་པའི་སྡེ་སྟོང་དུ་འདུས་པའི་
ཕྱིར་གཉིས་པ་ནི། ཡང་ཞེས་ཏེ། ཡང་སྡེ་སྟོང་གསུམ་དུ་སྟུང་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་
དེ། བརྗོད་བྱ་སྟོན་ཚུལ་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གསུམ་དུ་འདུས་པའི་
ཕྱིར། དེར་ཐལ། བསྐྱབ་པ་གསུམ་ཆ་མཉམ་དུ་རྒྱས་པར་སྟོན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་
མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྟོང་དང་། ལྷག་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་རྒྱས་པར་སྟོན་
ཅིང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་རྒྱས་པར་སྟོན་
པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། འདུལ་པའི་སྡེ་སྟོང་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་བསྐྱེད་པའི་
ཐབས་རྒྱས་པར་སྟོན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། མངོན་པའི་སྡེ་སྟོང་རྣམ་པར་བཞག་
པའི་ཕྱིར། བཅས་རང་གི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་སྟོང་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལེགས་པར་ཤེས་ན། དེ་
ཉིད་ཀྱིས་བྱིང་ཚོད་ལེགས་པར་འགོག་རྒྱས་པས། ཉིང་ངེ་འཛིན་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་བསྐྱེད་
པའི་ཐབས་མཚོག་ཏུ་གྱུར་པ་སྟེ། གོ་བ་ཆགས་པ་ཅམ་ཡང་ཉིན་མོའི་སྐར་མ་ལྟར་སྤང་
ངོ། །གསུམ་པ་ནི། ཡང་ཚོས་དང་ཞེས་ཏེ། བརྗོད་བྱའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཀྱང་སྡེ་

སྟོད་གསུམ་དུ་འདུས་ཏེ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོག་དང་། འོན་ལ་བྱང་བར་བྱེད་པའི་
ཐབས་རྒྱས་པར་སྟོན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྟོད་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་
རྣམས་པར་དག་པ་དང་ཐུན་ན། ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་གི་གཞི་ཚུགས་པས། ཡོན་ཏན་
མཐའ་དག་སྐྱབ་པའི་གནས་སྟོན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། འདུལ་བའི་སྡེ་སྟོད་
དང་། རང་གཞན་འབེལ་བའི་གཏམ་གྱིས་ཤེས་བྱའི་ཆོས་ལ་རྫོགས་པར་ལོངས་སྟོང་
པས། བདེ་བ་ལ་རེག་པར་གནས་པའི་ཐབས་སྟོན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། མདོན་
པའི་སྡེ་སྟོད་རྣམས་པར་བཞག་ཅིང་། ཚུལ་དེ་ལྟར་སྟོན་པ་རྣམས་ཀྱང་། དེ་དང་དེ་དག་
གི་ནང་དུ་འདུས་པའི་ཕྱིར།

། གསུང་རབ་ལ་དམིགས་པའི་ཡུལ་ཅན་འཇུག་པའི་རིམ་པ།

གཉིས་པ་གསུང་རབ་ལ་དམིགས་པའི་ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་འཇུག་པའི་རིམ་པ་
ལ་གཉིས། ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་གང་གི་ཡུལ་དུ་རི་ལྟར་འགྱུར་བ་དང་། ཡུལ་ཅན་དེ་
དག་རི་ལྟར་འཇུག་པའི་ཚུལ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཡུལ་ཅན་གྱི་རི་བོ་དང་། དེའི་
ཡུལ་དུ་རི་ལྟར་འགྱུར་བ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཆོས་འདི་དག་ཅས་ཏེ། གསུང་
རབ་ཡན་ལག་བརྩ་གཉིས་ཡུལ་ཅན་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་
ཏེ། ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་གྱིས་ཆོག་དོན་དང་བཅས་པ་
རྒྱས་པར་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། སེམས་སེམས་བྱུང་གི་རྣམ་གངས་སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་། འོན་དེ་
དག་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་སྒྱུར་ཏེ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་དང་ཞེས་ཏེ། སེམས་
སེམས་བྱུང་རྣམས། རྣམ་གངས་བཞིའི་སྒྲོ་ནས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དམིགས་པ་དང་

ནམ་པའི་འཛིན་སྐྱོང་ས་དམིགས་པ་གཅིག་ལ་ནམ་པ་དུ་མར་འཇུག་པ་དང་། གནས་སྤྱོད་གས་ལ་འཇུག་པ་དང་། མཚུངས་པར་ལྡན་པ་རྩེས་དང་ཡུལ་དང་དུས་དང་བྱ་བ་བྱེད་པ་མཚུངས་པའི་སྒྲོ་ནས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཆོས་ཀྱི་ནང་ནས་ཞེས་ཏེ། མདོའི་སྡེ་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཅན། ཤེས་རབ་དེ་དག་གི་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། སྒྲོ་འདོགས་གཅད་པར་བྱ་བའི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་གྱི་ཤེས་རབ་དེ་དག་ཆོས་ཅན། ནམ་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། གསུང་རབ་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཆོས་གསུམ་གྱི་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ལེགས་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། གནས་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། རོག་མར་ཆོས་དེ་དག་གཞན་ལ་རོས་པ་དང་། རོས་པའི་དོན་མི་བརྟེན་པར་བྲན་པ་དང་། སྒྲོན་བག་ཆགས་བཞག་པའི་མ་ཐུ་ལས་ཀྱང་བྱུང་བའི་ཕྱིར། མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། གཙོ་འཁོར་ནམས་གཅིག་གི་གྲོགས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཡུལ་གྱི་ནམ་པ་ཤར་བའི་སྒྲོ་ནས་ཡུལ་གྱི་གནས་ཆོད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་ལྟ། ཡུལ་ཅན་དེ་དག་གི་ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང་། བསམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་དང་། སྒྲོམ་བྱུང་གི་མངོན་རྟོགས་འཇུག་པའི་རིམ་པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ལམ་དང་འབྲས་བུ་ཐོབ་པའི་རིམ་པ་དང་། ཡུལ་ཅན་དེ་དག་ཆོས་ལ་རི་ལྟར་གནས་པའི་ཚུལ་བསྟན་པའོ། །

དང་པོ་ལ་བྱི་བ་ནི། ཆོས་ལ་ཞེས་སོ། །ལན་ལ་དབྱེ་བ་བཤད་པ་ནི། རྒྱབ་པའི་ཞེས་ཏེ། གསུང་རབ་ཀྱི་ཆོས་ལ་བརྟེན་ནས་ཡུལ་ཅན་འཇུག་པའི་བྱེ་བྲག་མི་འབྲ་བ་དུ་མར་འཇུག་ཏེ། ཞེ་ལྟག་སོགས་སྤྱན་མོང་གི་དམིགས་པ་རྒྱབ་པའི་དམིགས་པ་

དང་། ཞི་ལྷག་ལ་ཤས་ཆེར་སྒྲོར་བའི་དམིགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་སྒྲོད་པ་རྣམ་
སྒྲོང་གི་དམིགས་པ་དང་། ལྷག་མཐོང་སྒྲོམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་མཁས་པའི་
དམིགས་པ་དང་། ཞི་ལྷག་བྱང་འབྲེལ་གྱིས་ཉོན་མོངས་སྒྲོང་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་
ཉོན་མོངས་རྣམ་སྒྲོང་གི་དམིགས་པ་རྣམས་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་ལ་བཞི་ཡོད་པའི་དང་སོ་བྲལ་པའི་
དམིགས་པ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། དབྱེ་བ་དང་། སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པའོ། །དང་
སོ་ནི། རྒྱབ་པའི་ཞེས་ཏེ། རྒྱབ་པའི་དམིགས་པ་བཞིའི་སྒྲོ་ནས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཞི་
གནས་ཀྱི་དམིགས་པ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་གཟུགས་བརྟན་དང་། ལྷག་མཐོང་གི་
དམིགས་པ་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་གཟུགས་བརྟན་དང་། ཞི་ལྷག་གཉིས་ཀའི་དམིགས་
པ་དངོས་སོའི་མཐའ་དང་། གནས་གྱུར་ཐོབ་པའི་དགོས་པ་འགྲུབ་པ་རྣམས་ཡོད་པའི་
བྱིར། རྒྱགཉིས་པ་ནི། རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན་ཏེ། དང་སོ་གཉིས་
གོ་བར་ཟད་ལ། དངོས་སོའི་མཐའ་ནི། གཉིས་སུ་ངེས་ཏེ། སྤང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་
འདི་ཙམ་དུ་གནས་ཀྱི། འདི་པན་ཆད་དུ་མེད་དོ་ཞེས་པ་རི་སྟེད་ཡོད་པ་དང་། སྟོད་
ལྷགས་འདི་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་གནས་ཀྱི། འདི་ལས་གཞན་དུ་མེད་དོ་ཞེས་པ་རི་ལྷ་བ་
བཞིན་དུ་ཡོད་པ་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་བྱིར། རི་ལྷ་བ་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་དེ་ཡང་བདེན་
པ་རྣམ་པར་བཞག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་དང་། རྣམ་
པ་བརྟུ་བྱུག་དང་། མ་བཞག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། གཟུང་འཛིན་རྩིས་ཐ་དད་ཀྱིས་
སྟོང་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྟོམ་བཞི་དང་། རྣམ་ཐར་སྟོ་གསུམ་ཀྱི་

དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

དགོས་པ་བྱུང་བ་ལ། དངོས་དང་། རྣམ་པ་བརྟུ་བྱག་ཆོས་གསུམ་གང་དུ་འདུས་
པའོ། །དང་པོ་ནི། "དགོས་^༡པ་ཞེས་ཏེ། གནས་ངན་ལེན་གནས་གྱུར་པ་ཆོས་
ཅན། དགོས་པ་བྱུང་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ལམ་བསྐོས་པའི་འདོད་བྱ་མཐར་སྟག་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། རྣམ་པ་ཞེས་ཏེ། རྣམ་པ་བརྟུ་བྱག་དང་། རྟོང་པ་ཉིད་སོགས་
གསུམ་པན་ཚུན་གཅིག་གིས་གཅིག་བསྐྱུས་ཏེ། རྟོང་བདག་མེད་གཉིས་རྟོང་པ་ཉིད་
ཀྱི་རྣམ་པ་དང་། མི་རྟག་པ་དང་། སྟག་བསྐྱུས་པ་དང་། གྲུག་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་བཞི་
སྟོན་པ་མེད་པའི་རྣམ་པ་དང་། འགོག་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱད། མཆོན་མ་མེད་པའི་ངོ་
བོ་དང་། འདིས་མཆོན་མ་མེད་པར་བྱེད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། མཆོན་མ་མེད་པའི་
རྣམ་པས་བསྐྱུས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་སྟོང་པ་རྣམ་སྟོང་གི་དམིགས་པ་ནི། རྟོང་པ་རྣམ་པར་སྟོང་པའི་ཞེས་
ཏེ། ཉན་མོངས་མཛོན་གྱུར་འཛོམས་པའི་གཉེན་པོ་^༢སྟོམ་^༡པའི་རིམ་བས། རྟོང་པ་
རྣམ་སྟོང་གི་དམིགས་པ་དུ་མར་འབྱུར་ཏེ། འདོད་ཆགས་སོགས་ཤས་ཆེར་སྟོང་པ་
རྣམས་ཀྱིས་རིམ་པ་བཞིན་དུ། རྣམ་པར་བསམ་པ་སོགས་མི་སྟག་པ་བསྐོས་པ་
དང་། བདེ་བ་དང་ལྷན་འདོད་ཀྱི་བྱམས་པ་དང་། ཉེན་འབྲེལ་གྱི་འཇུག་སྟོག་
དང་། རང་གི་སྤང་པོ་ཁམས་བྱག་ཏུ་སོ་སོར་བྱེ་ནས་རྟོག་པ་དང་། དབྱུགས་འབྱུང་
རྟུབ་ཀྱི་གངས་རྗེས་སུ་བྲན་པའི་སྒོ་ནས་བསྐོས་པ་སོགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་མཁས་པའི་དམིགས་པ་ནི། མཁས་པའི་ཞེས་ཏེ། ཇི་བའོ། །ལན་

༡ <<ཞོལ་>> དགོངས།

༢ <<སྟོ་>> བསྐོས།

ལ། མཁས་པའི་དམིགས་པ་ལྟར་དབྱེ་བ་དང་། གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་ལ་
མཁས་པའི་དམིགས་པ་བཤད་པ་དང་། ཚེད་པ་སྤང་བ་གསུམ་གྱིས་ཤེས་པར་
བྱའོ། །མཁས་པའི་དམིགས་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ལུས་རང་གི་ལ་ཆན་ཉིད་ལ་
མཁས་པ་དང་། ལུས་ཀྱི་རྒྱ་ལ་མཁས་པ་དང་། ལུས་ཀྱི་མོངས་སྤྱོད་དང་། ལུས་ཀྱི་
འབྲུག་ཚུལ་དང་། ལུས་ཀྱི་ནུན་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བ་ལ་མཁས་པ་
ལྟ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གནས་དང་ཞེས་ཏེ། གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་
ལ་མཁས་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཉེན་འབྲེལ་གྱི་འབྲུག་ཐོག་ལ་
མཁས་པའི་སྒོ་ནས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཉེན་ཅིང་ཞེས་ཏེ། དེ་གཉིས་ཁྲད་པར་མེད་ན། མཁས་པའི་
དམིགས་པ་ཐ་དད་དུ་བཞག་པ་མི་འཐད་ལ། ཁྲད་པར་ཡོད་ན། སྤྲ་མ་གོ་བས་ཕྱི་མ་
གོ་བ་མི་འཐད་སྟུང་བའོ། །སྤྲ་མ་ལ་བཞེན་ནས་ཕྱི་མ་གོ་བ་ཀྱང་ཁྲད་པར་མེད་པ་
མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་མེད་དང་མི་མཐུན་པའི་རྒྱ་ལས་སྦྱེ་བར་འཛིན་པ་སྤང་བའི་ཆེད་དུ་
ཉེན་འབྲེལ་ལ་མཁས་པར་བསྟན་ལ། རྒྱ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་འབྲས་བུ་འབྱུང་
གི། མི་མཐུན་པས་མི་འབྱུང་བར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་ལ་
མཁས་པར་བྱ་བ་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ཉོན་མོངས་རྣམ་སྤྱོད་གི་དམིགས་པ་ནི། ཉོན་མོངས་པ་ཞེས་ཏེ། ཉོན་
མོངས་པ་སྤོང་བར་བྱེད་པའི་ཆེ། སྤོང་ཚུལ་གཉིས་གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། འཛིག་ཉེན་
པའི་ལམ་ཙམ་གྱིས་མངོན་གྱུར་འཛིམས་པའི་ཆེ། ས་གོང་འོག་ལ་ཞི་རགས་ཀྱི་རྣམ་
པར་ལྟ་བ་དང་། འདས་ལམ་གྱིས་ས་བོན་སྤོང་བའི་ཆེ། དེ་བཞིན་ཉིད་འཕགས་པའི་

བདེན་པ་བཞི་བསྐྱོན་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་བྱི་བ་ནི། ཆོས་ལ་ཞེས་
སོ། །ལན་ལ་དབྱེ་བ་ནི། "བཞིས་"ཞེས་ཏེ། གསུང་རབ་ལ་བརྟེན་ནས་བསམ་བློར་གི་
ཤེས་རབ་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་ཡོད་དེ། ལྟོས་པའི་རིགས་པ་སོགས་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་སོ་སོའི་མཆོན་ཉིད་བཤད་པ་ནི། ལྟོས་པའི་རིགས་པ་ཞེས་
ཏེ། བསམ་བློར་གི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་རྣམས་པ་བཞིར་འབྱུང་ཏེ། ས་བོན་ལ་
བརྟེན་ནས་སྤྱ་གྲུ་འབྱུང་བར་རྟོགས་པ་སོགས་འབྲས་བྱ་རྣམས་རྒྱ་ལ་ལྟོས་པར་
རྟོགས་པ་དང་། ལུས་ངོམས་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་སོགས་སོ་སོར་རང་རང་གི་མཆོན་
ཉིད་རི་ལྟ་བུ་བཞིན་རྟོགས་པ་"ལྟོས་པ་དང་" ^༡ བྱ་བ་བྱེད་པའི་རིགས་པ་དང་། ལྟོག་
བྱུང་གི་དོན་"གཏན་ཆོགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་པ་གཏན་ཆོགས་
བསྐྱབས་" ^༢ པའི་རིགས་པ་དང་། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་སྤྱིའི་མཆོན་ཉིད་རི་ལྟ་བུ་གནས་
པ་ལྟར་རྟོགས་པ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རིགས་པ་དངོས་
ནི། དུལ་ཅན་ཆད་མ་ལ་བྱའོ། །གསུམ་པ་ལ་གཉིས། རྒྱའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཡོངས་
སྤྱི་ཆོལ་བ་བཞི་དང་། དེའི་འབྲས་བྱ་ཡོངས་སྤྱི་ཤེས་པ་བཞི་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ལ་དབྱེ་བ་ནི། ཆོས་ལ་རིགས་པས་ཞེས་ཏེ། ལྟོས་བྱུང་གི་མངོན་རྟོགས་
སྤྱི་པའི་ཆེད་དུ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་སྤྱིའི་མཆོན་ཉིད་ཆོལ་བའི་ཆོལ་བཞི་ཡོད་
དེ། མིང་ཀུན་ཏུ་ཆོལ་བ་སོགས་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སོ་སོའི་མཆོན་ཉིད་བཤད་པ་
ལ་བཞི་ཡོད་པའི་དང་པོ་མིང་ཆོལ་བ་ནི། མིང་ཀུན་ཏུ་ཞེས་ཏེ། དང་པོར་ཆོས་རྣམས་

༡ <<ཞོལ་>> བཞི་པ།

༢ <<ཞོལ་>> -

༣ <<ཞོལ་>><<སྤྱ་>> རྟོགས་པ་རྒྱུ་བ།

མིང་གིས་བརྗོད་པ་ཇི་ལྟར་གནས་པ་བཅའ་བར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། མིང་ཆོག་ཡི་གེའི་
 ཆོག་གིས་དོན་བརྗོད་པ་ན། མིང་དོན་གྱི་རང་བཞིན་དུ་བྱུང་མ་བྱུང་དང་། མིང་
 ཅམ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་གྱི་མཆན་ཉིད་ཇི་ལྟར་བཞིན་དུ་རྟོགས་མ་རྟོགས་བཅའ་བ་
 ན། མིང་བརྗོད་བྱའི་དོན་གྱིས་རང་བཞིན་དུ་མ་བྱུང་པ་དང་། རྟོག་པས་བཏགས་པ་
 ཅམ་གྱི་དོན་བརྗོད་པར་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དངོས་སོ་ཆོལ་
 བ་ནི། དངོས་སོ་ཀུན་ཏུ་ཞེས་ཏེ། མཆན་གཞི་ཇི་ལྟར་རིགས་པ་བཟུང་ནས་དངོས་སོ་
 ཆོལ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཆོས་གསུམ་མིང་གི་སྒོ་ནས་བརྗོད་པའི་དོན་ཏེ། ཆོས་གསུམ་
 གྱི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་པར་མ་བྱུང་བར་ཡིད་གྱིས་བརྗོད་པ་ཅམ་དུ་རྟོགས་
 པའི་སྒོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། རོ་བོ་ཉིད་དུ་ཞེས་ཏེ། ལྟོ་ལྟོར་བའི་དོན། ལུས་པ་ཞེས་པའི་མིང་གི་
 ཐ་སྙད་འདུག་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡིན་གྱི། མིང་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་རང་གི་མཆན་ཉིད་
 གྱིས་བྱུང་བ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་སྒོ་ལོ། །བཞི་པ་ནི། བྱང་པར་དུ་ཞེས་ཏེ། རྟག་མི་
 རྟག་དང་གཟུགས་ཅན་ཡིན་མིན་སོགས་ཀྱི་དོན། དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཐ་སྙད་འདུག་
 པའི་རྒྱ་མཆན་ཅམ་ཡིན་གྱི། མིང་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་རང་གི་མཆན་ཉིད་གྱིས་བྱུང་བ་
 མེད་པར་རྟོགས་པའི་སྒོ་ལོ། །

གཉིས་པ་ལ། དབྱེ་བ་དང་། སོ་སའི་མཆན་ཉིད་དོ། །དང་པོ་ནི། ཆོས་ཀུན་ཏུ་
 ཆོལ་བ་ཞེས་ཏེ། དེ་ལྟར་བཅའ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ཇི་ལྟར་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་
 "བའམ" ཡོངས་ཤེས་བཞི་ཡོད་དེ། མིང་ཆོལ་བར་རྟོགས་པ་ཇི་ལྟར་བཞིན་དུ་

༡ <<ཞོལ>><<བྱ>><<རྒྱ>> པའི།

ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་སོགས་བཞི་ཡོད་པའི་བྱིར། འདི་དག་གི་དགོས་པ་ནི། གསུང་
རབ་གྱི་ཐ་སྙད་དོན་གྱི་རང་བཞིན་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པ་སྤང་བའི་ཆེད་ཡིན་ནོ། །སྤྱིད་
པ་འཕོ་བའི་མདོ་ལས། མིང་ནི་གང་དང་གང་གིས་སུ། །ཆོས་རྣམས་གང་དང་གང་
བརྗོད་པ། །དེ་ནི་དེ་ལ་ཡོད་མིན་ཏེ། །འདི་ནི་ཆོས་རྣམས་ཆོས་ཉིད་དོ། །ཞེས་སོགས་
གསུངས་པའི་དོན། སློབ་དཔོན་གྱིས། མིང་གི་སྤྱོད་ལ་སློབ་མེད་བྱིར། །མང་བའི་བྱིར་
དང་མ་ངེས་བྱིར། །དེ་ཡི་བདག་ཉིད་བདག་མང་དང་། །བདག་འབྲེས་འགལ་བས་
འབྲུབ་པར་འབྱུང་། །ཞེས་པའི་རིགས་པས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། །སྤྱི་མ་བདག་ཉིད་ཆེན་
པོས་མཛད་པའི་བྱང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། མིང་ཆོལ་བར་ཞེས་ཏེ། མིང་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་ལ་བཏགས་པས་བྱི་
རོལ་གྱིས་དབེན་པའི་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གྱི་ཚུལ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་ཡོངས་ཤེས་
ཆོས་ཙན། རྣམ་པ་བཞིར་ཡོད་དེ། མིང་གི་ཐ་སྙད་རི་ལྟར་བཏགས་པའི་མིང་དེ་དོན་གྱི་
རང་བཞིན་དུ་མ་གྲུབ་པར་འཛིག་ཏེན་པའི་སློམ་བྱུང་གི་ཤེས་པ་དང་། དོན་དེ་ཡང་རི་
ལྟར་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་ལྟར་གྱི་རང་བཞིན་མ་གྲུབ་པར་ཤེས་པ་དང་། དོན་གྱི་རོ་བོ་
བརྗོད་པའི་མིང་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་དང་། འདུས་བྱས་མི་རྟག་པ་སོགས་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་
རྣམས་སུ་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གྱི་ཚུལ་འཛིག་ཏེན་
པའི་སློམ་བྱུང་གི་ཤེས་པ་རྣམས་ཡོད་པའི་བྱིར། དོན་ནི། གཟུགས་དེ་དང་། གཟུགས་
ལ་རྟོགས་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པའི་ཆ་དེ། གཟུང་འཛིན་དབང་ཤེས་ལ་ཡང་སྤང་
ཞིང་། དེ་ཆོལ་བ་བཞི་དང་ཡོངས་ཤེས་བཞི་ལ་བརྟེན་ནས། རྣམ་སུ་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་
ཤིང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དབང་ཤེས་འབྱུང་བ་དང་། གཟུང་འཛིན་རྣམས་ཐ་དད་གྱིས་སྤྱོད་

བར་ཁོང་དུ་ཆུད་པས། འདི་ནི་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་པ་རྣམས་ཀྱི་བྱུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་
 རིགས་པ་ཡིན་པས་ཞིབ་པའི་སྒྲོས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ།

བཞི་པ་ལ་གཉིས། རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་ལྗར་དབྱེ་བ་དང་། སོ་སོའི་མཆན་ཉིད་
 ཏོ། །དང་པོ་ནི། ཚོས་ལ་ཉིང་རེ་འཛིན་ཅེས་ཏེ། གསུང་རབ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོས་
 བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་བྱས་པས། ལམ་དང་འབྲས་བྱ་ཐོབ་པའི་རིམ་པ་ལྟ་ཡོད་དེ། གཞི་
 དང་བསྐྱེད་པ་སོགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་རྒྱ་བཤད་པ་དང་། འབྲས་བྱ་
 བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། སོ་སོའི་མཆན་ཉིད་དང་། སྐབ་བྱེད་དགོད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
 གཞི་གང་ཞེ་ན་ཞེས་ཏེ། རྒྱ་ལམ་གྱི་རིམ་པ་བཞིར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཚོགས་
 བསགས་ཏེ། འཕགས་པའི་བདེན་པ་ལས་བརྒྱམས་པའི་ཚོས་མང་དུ་ཐོས་པའི་གཞི་
 དང་། དེའི་དོན་རྣམས་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ལ་བརྟེན་ནས་ཚུལ་བཞིན་དུ་ཡིད་
 ལ་བྱེད་པའི་བསྐྱེད་པ་དང་། མེ་ལོང་གི་ནང་དུ་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་ཤར་
 བ་ལྟར་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞིའི་རྣམ་པའི་གཟུགས་བརྟན་འཛིག་ཏེན་པའི་སྒོམ་
 རྒྱང་ལ་ལེགས་པར་ཤར་བའི་མེ་ལོང་ལྟ་བུ་དང་། གཟུང་འཛིན་རྩས་ཐ་དད་ཀྱིས་
 སྟོང་བར་མངོན་སུམ་གྱིས་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་གྱིས་བསྐྱུས་པ་སྤྱང་བ་
 རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། འདི་ལ་ཞེས་ཏེ། གཟུང་འཛིན་རྩས་ཐ་དད་ཀྱིས་
 སྟོང་བ་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་རིམ་གྱིས་
 གོམས་པར་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡིད་ཀྱི་གཟུགས་བརྟན། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་
 རྣམས་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་ཅུམ་དུ་ཟད་ཀྱི། སྤང་བ་ལྟར་མ་བྱུབ་པར་
 རྟོགས་པའི་ཐོད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དང་། དེ་ནས། སེམས་ཉིད་གཟུགས་སུ་སྤང་བ་ཅུམ་དུ་

ཁོང་དུ་ཚུད་པའི་ཅེ་མོའི་ཡེ་ཤེས་སྒྲེས་པས་དེ་ནས་ཞེས་སོ། །དེའི་འོག་དུ་ཤེས་པ་
ལས་ཐུགས་ཐ་དད་པའི་གཟུགས་མེད་པའི་དོན་སྤྱི་ལ་གསལ་སྤང་ཆེར་འཕེལ་བར་
བཟོད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྒྲེས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ཞེས་སོ། །དེ་ལ་བཞེན་ནས། གཟུང་བ་དོན་
གཞན་མེད་པས། དེ་ལ་ལྟོས་པའི་འཛིན་པ་དོན་གཞན་མེད་ཅིང་། གཟུང་འཛིན་ཤེས་
པ་ལྟ་བུ་འབྱུང་བ་ཙམ་དུ་སྒྲོམ་བྱུང་"གི་^༡ ཁོང་དུ་ཚུད་ཅིང་། འཛིན་པ་རང་བཞིན་མེད་
པའི་དོན་སྤྱི་ལ་གསལ་སྤང་རྫོགས་པའི་ཆོས་མཆོག་གི་ཡེ་ཤེས་སྒྲེས་པ་ནི། དེའི་
འོག་དུ་ཞེས་ཏེ། མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཤེས་བྱེད་དགོད་པའོ། །དེ་ནས་གཟུང་འཛིན་བདེན་
མེད་དུ་མངོན་སུམ་གྱིས་རྫོགས་པའི་སྤང་བའི་ཤེས་བྱེད་དགོད་པ་ནི། དེ་ནས་ཞེས་
སོ། །གཉིས་པ་ནི། གནས་ཞེས་ཏེ། སེམས་རང་བཞིན་འོད་གསལ་ལ། ཉོན་མོངས་
ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བ་ཆོས་ཅན། རོབ་བྱའི་གནས་ཡིན་
ཏེ། གནས་གྱུར་མཐའ་ཕྱིན་པ་ཡིན་པའི་བྱིད།

ལྷ་པ་ལ་གཉིས། ཆོས་ལ་མཁས་པ་དང་། ཆོས་ལ་གནས་པའི་བྱེད་པར་
རོ། །དང་པོ་ནི། ཇི་ལྟར་ན་ཆོས་ཞེས་ཏེ། ཆོས་ལ་མཁས་པ་རིམ་བུའི་སྒྲོན་ས་
ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཆོག་ལ་མཁས་པ་ཆོག་དང་ཡི་གེ་པལ་ཆེར་རྫོགས་ཤིང་སྐྱེད་ས་པ་
ཙམ་གྱིས་ཟེན་པའི་མང་དུ་སྒོས་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། དོན་ལ་མཁས་པ་ཆོས་མངོན་
པ་སོགས་ཀྱི་དོན་ལེགས་པར་ཤེས་པ་དང་། ཡི་གེ་ལ་མཁས་པ་ངེས་པའི་ཆོག་
བཟང་པོ་སྤྱི་འབྱུག་པའི་རྒྱ་མཆན་དང་ལྡན་པའི་ཐ་སྙད་ལེགས་པར་ཤེས་པ་
དང་། ངེས་ཆོག་ལ་མཁས་པ་ཡུལ་མའི་ངེས་ཆོག་ལ་མ་ཞེན་པར་ཆོས་དང་སེམས་

༡ <<བྲམ་>> གིས།

ཅན་སྣང་བ་ལྟར་དུ་མ་བྱུང་བར་རྟོགས་བཞིན་དུ་ཐ་སྙད་འདོགས་པ་ལ་མཁས་པ་
དང་། རོན་ལེགས་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་ནས་དེ་སྟོན་པའི་ཆོག་གཟིངས་དང་འབྲ་བ་ཉིད་
དུ་རྟོགས་པ་སྟོན་མཐའ་དང་བྱི་མའི་དགོངས་པ་ལ་མཁས་པ་རྣམས་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཆོས་ལ་གནས་པ་མཐར་བྱིན་པ་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་བཞད་པའོ། །དང་
པོ་ནི། རི་ལྟར་ན་ཞེས་ཏེ། ཆོས་ལ་གནས་པའི་དགེ་སློང་ལ་བརྩམས་པའི་མདོ་ལས་
བསྟན་པ་ལྟར་བསྟོམ་པ་ལ་མ་བརྟེན་པར་ཐོས་བསམ་འབའ་ཞིག་གིས་ཆོས་ལ་གནས་
པ་རྫོགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤང་བྱ་མདོན་གྱུར་དང་ས་བོན་གང་ཡང་འཛོམས་མི་རུས་པའི་
བྱིར། དེ་གཉིས་ལ་མ་བརྟེན་པར་སྟོམ་པ་འབའ་ཞིག་གིས་ཀྱང་ཆོས་ལ་གནས་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། བསྟོམ་པར་བྱ་བའི་རོན་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་མི་ཤེས་པའི་བྱིར་རོ། །དེས་ན་
གཉིས་ཀྱི་ལ་བརྟེན་ཅིང་གཉིས་ཀྱི་ལ་གནས་ན་ཆོས་ལ་གནས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། འཛིན་པ་དང་ཞེས་སོགས་ཏེ། མདོའི་ཆོག་དང་པོ་གསུམ་གྱིས་
ཐོས་པའི་ཤེས་རབ་དང་ལྡན་དགོས་པར་བསྟན་ཏེ། འཛིན་པས་ནི། སྤྲེགས་བམ་
ལས་འཛིན་པར་བྱེད་པ་དང་། ཁ་ཏོན་བྱེད་པས་ནི་མི་བརྟེན་པའི་བྱིར་ཏུ་ཆོག་གིས་
བྱང་བར་བྱེད་པ་དང་། བཞད་པས་ནི། གཞན་ལ་སྟོན་པ་བསྟུས་པས་ཐོས་པ་དང་
ལྡན་དགོས་པར་བསྟན་ནོ། །རྣལ་འབྱོར་མི་འདོར། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་མི་འདོར། ནང་དུ་
སེམས་ཞི་གནས་སུ་བྱེད་པ་མི་འདོར། ཞེས་སོགས་གྱིས་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་སྟོར་བ་
དང་། ཆོག་པར་མི་འཛིན་པའི་སྟོམ་བྱུང་བསྟན་ཏེ། ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་སྟོར་བས། སྟོར་
བ་གཉིས་ལྡན་གྱིས་གོམས་པར་བྱེད་པ་དང་། བསྟོམ་བྱའི་རོན་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་
ཉམས་སུ་ལེན་པའི་སྟོམ་བྱུང་བསྟན་ལ། ཆོག་པར་མི་འཛིན་པས་ཐོབ་ཐེན་རོ་མི་

མྱང་བ་དང་། གོང་ནས་གོང་དུ་ཞི་གནས་ལ་སྒྱོར་བའི་སྒྲོམ་བྱུང་བསྟན་རྟོ། །

༼ཕིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་སྡེ་སྡོད་དང་དེའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་བྲག་ཏུ་སྡེ་སྡེ་ བཤད་པ།༽

གསུམ་པ་ཕིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་སྡེ་སྡོད་དང་དེའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་བྲག་ཏུ་སྡེ་སྡེ་བཤད་
པ་ལ་ལྟ། ཕིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང་། དེ་ལ་ལོག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྒྱ་
དང་། དེའི་དགོངས་པ་བསྟན་ལ་དབབ་བ་དང་། དེ་ལ་བཙོན་པའི་ཕན་ཡོན་དང་། དེ་
ཡི་བྱད་པར་དུ་མཆོད་པའི་གནས་སུ་བསྐྱལ་པའི་རྒྱ་མཆན་ནོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། བརྗོད་བྱའི་སྡོ་ནས་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་སྡེ་སྡོད་དུ་འདོགས་པའི་རྒྱ་མཆན་
དང་། འབས་བྱའི་སྡོ་ནས་ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་བར་བསྟན་པའི་རྒྱ་མཆན་ནོ། །དང་པོ་ནི།
ཅིའི་ཕྱིར་ཅས་ཏེ། ཕིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་སྡེ་སྡོད་ཆོས་ཅན། པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་སྡེ་སྡོད་
ཅས་བྱ་སྟེ། ཆོས་ནས་པ་བཅུའི་སྡོ་ནས་པར་ཕྱིན་རྒྱས་པར་སྟོན་པའི་སྡེ་སྡོད་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། པར་ཕྱིན་གྱི་གངས། རོ་བོའི་སྡོ་ནས་དུག་དང་། བྱེད་ལས་ཀྱི་
སྡོ་ནས་ཀྱང་དུག་ཏུ་དེས་པའི་ཕྱིར། །མངོན་མཐོ་ལ་སྟོས་ནས་དང་པོ་གསུམ་གྱིས་
ལོངས་སྒྱོད་དང་། ལུས་དང་འཁོར་སྤུང་ཆོགས་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང་། དེས་ལེགས་ལ་
བརྟེན་ནས། ཉོན་མོངས་ཟིལ་གྱིས་མཁན་ནས་དགེ་བ་ལ་སྒྱོར་བའི་ཐབས་
དང་། སེམས་ཅན་སྟོན་པའི་ཐབས་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་བསྐུས་པའི་ཐབས་ལ་
སྟོས་ནས་བྱི་མ་གསུམ་དུ་དེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ལུས་ལོངས་སྒྱོད་དགེ་ཅ་གཏོང་བའི་སེམས་པས་བསྐུས་པ་དང་། རང་ཉིད་

འབའ་ཞིག་གི་ཆེད་དུ་ཐར་པ་དོན་དུ་གཉེར་བ་སྒྲོང་བའི་སེམས་པས་བསྐྱས་པ་
 སོགས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་དང་། མདོ་རྒྱན་ལས་བཤད་པ་ལྟར་ཉེན་དང་བཉེན་པ་དང་
 དམན་པ་དང་མཆོག་དང་། རགས་པ་དང་། སྤ་བའི་གོ་རིམས་དང་། ཅིའི་ཕྱིར། སྦྱིན་
 བའི་པར་ཕྱིན་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། སྦྱིན་པ་ཆེན་པོ་དང་། སྦྱོན་མེད་པ་དང་། ཇི་མ་མེད་པས་
 ལུལ་དུ་བྱུང་བ་སོགས་ཀྱིས་ངེས་ཆོག་བསྟན་པ་དང་། ལུང་པོར་བཉེན་ནས་བསྒྲོམ་
 པ་དང་། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། བསམ་པ་དང་། ཐབས་དང་། དབང་འབྱོར་པ་སོགས་
 ཀྱིས་སྒྲོ་ནས་བསྒྲོམ་པ་བསྟན་པ་དང་། དེ་རེ་ལ་གསུམ་གསུམ་དུ་བྱེ་བའི་རབ་དབྱེ་
 བསྟན་པ་དང་། གཞི་དང་ཉགས་དང་ཕྱོགས་རྣམས་དང་། །ལྷག་པའི་བསམ་དང་
 གནས་པ་དང་། །སྦྱེ་དང་ཡོངས་སུ་འཛིན་དང་ས། །སྦྱོད་དང་རབ་གནས་ཐ་མ་
 ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར། ཆོས་བཅུ་འཛིན་སྒྲོ་ནས་བསྐྱས་པ་བསྟན་པ་དང་། སེར་སྣ་སོགས་
 མི་མ་སུན་ཕྱོགས་བསྟན་པ་དང་། སྦྱིན་པས་ཡོངས་སྦྱོད་ཆེན་པོར་འབྱུང་བ་སོགས་
 ཡོན་ཏན་གྱི་བསྐྱབས་པ་བསྟན་པ་དང་། པར་ཕྱིན་རེ་རེའི་ནང་དུ་བྱུག་བྱུག་ཆོང་བར་
 འདུས་པ་སོགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་གཅིག་ལ་གཅིག་ངེས་པར་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ནས་ཉོགས་
 པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་ཅེས་ཏེ། ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་སྡེ་སྡོད་
 ཆོས་ཅན། རྒྱ་ཆེ་བ་དང་ཐབ་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཁྱོད་ཀྱིས་བརྗོད་བྱ་ཉམས་སུ་གྱངས་པ་
 ལ་བཉེན་ནས་ཐོབ་པའི་འབྲས་བུ་རྣམས་མཁྱེན་ཉོགས་པ་དང་སྤངས་པ་རྒྱ་ཆེ་བ་
 དང་། ཐབ་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་སྡེ་སྡོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཆོས་ལ་ཆོས་མ་ཡིན་པར་འཛིན་པའི་རྒྱ་དང་། དོན་མ་
 ཡིན་པ་ལ་དོན་དུ་འཛིན་པའི་ངེས་པར་མི་འབྱུང་བའི་རྒྱ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།

ཅིའི་ཕྱིར་ཅེས་ཏེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྡེ་སྟོན་སྟོང་བའི་གང་ཟག་ཁ་ཅིག་གཞི་དང་ལམ་
དང་འབྲས་བུ་རྒྱ་ཆེ་བ་སྟོན་པ་དང་། ཟབ་མོ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་སྟོན་པའི་སྡེ་སྟོན་མི་
མོས་ཤིང་སྐྱག་པར་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རྒྱ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་དང་
བལ་བ་དང་། མ་ཐུན་རྒྱུན་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་མོས་པའི་དགེ་རྩ་མ་བསལས་པ་
དང་། འགལ་རྒྱུན་སྤྲིག་གྲོགས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་དབང་གིས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་བྲི་བ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་ཅེས་སོ། །ལན་ལ་དོན་ལ་དོན་མ་ཡིན་པར་བྱང་
དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་ལ་ངེས་དོན་དུ་འཛིན་པའི་རྒྱ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཉེས་དམིགས་
ཆེན་པོ་འབྱུང་བ་མདོ་གང་ལས་གསུངས་པ་དང་། མི་འདོད་པ་དུ་མ་སྦྱེད་པའི་ལྟ་བུ་
གྱི་དབྱེ་བ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། བདག་ཉིད་ཅེས་ཏེ། གང་ཟག་ཁ་ཅིག་གིན་ཏུ་
རྒྱས་པའི་སྡེ་སྟོན་ལ་མོས་ཀྱང་། འཁོར་བ་དང་། ཐེག་པ་དམན་པ་ལ་ངེས་པར་མི་
འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་དུ་ལྟ་བའི་རང་ལྟ་མཆོག་
ཏུ་འཛིན་པ་དང་། བྱང་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱུས་གསུམ་ལ་སྦྱ་རི་བཞིན་དུ་
ཞེན་པའི་དབང་གིས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། འདི་ལ་ཞེས་ཏེ། གོ་བར་ཟད་དོ། །གསུམ་པ་ནི། ལྟ་བ་ངན་པ་ཞེས་
བྲི་བ་དང་ལན་ནི། མཚན་མར་ལྟ་བ་ཞེས་ཏེ། བྱང་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་ལ་སྦྱ་རི་བཞིན་པར་
བཟུང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྟ་བ་ངན་པ་ཉི་ཤུ་རྩ་བརྒྱད་འབྱུང་སྟེ། མཚན་མར་ལྟ་བ་ནས་
རྩ་བའི་ལྟ་བའི་བར། ལྟ་བ་རང་གི་ངོ་བོའི་སྟོན་སྟེན་བརྗོད་པ་བཅུ་བདུན་དང་། དེ་ནས་
ལྟ་བ་དེ་ལ་སྟོན་བརྗོད་པའི་སྟོན་སྟེན་བཤད་པ་བཅུ་དང་། གྲུག་གྱི་དོན་བསྐྱུ་བ་གཅིག་
ནམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

དང་པོ་ལ། མེད་ལྟ་རང་གི་ངོ་པོའི་སྒོ་ནས་བསྟན་པ་གཅིག་། དེ་ལ་ལྷུ་ལ་གྱི་སྒོ་
ནས་བྱེ་བ་གསུམ། དེ་ཡི་སྒྲུབ་བྱེད་འཛིན་པའི་སྒོ་ནས་གཉིས། བན་ཡོན་དུ་ལྟ་བ་
གཉིས། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཉེས་དམིགས་གཉིས། དེ་ལས་དུ་བྱེད་པ་དང་དེའི་པན་ཡོན་
དུ་ལྟ་བ་རེ་རེ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གཞན་དང་འབེལ་གཏམ་བྱེད་པའི་ཚུལ་གཉིས་
དང་། དེ་ལ་ཡོན་ཏན་དུ་ལྟ་བ་གཅིག་དང་། དེ་ལ་ཞེན་པའི་བྱེད་པར་གཅིག་དང་། དེ་
ཐམས་ཅད་གྱི་ས་པོན་གཅིག་གོ། དང་པོ་ནི། ཚོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་དུ་ཞེན་པ་
མཆན་མར་ལྟ་བའོ། །གཉིས་པ་ནི། མཆན་ཉིད་གསུམ་ག་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་
པར་ལྟ་བ་དང་། གསུམ་པ་ནི། ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་སྒྲུབ་བྱེད་འགོད་ཅིང་། གཞན་དབང་
དང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་གྲུབ་དུ་སྟོན་པའི་མདོ་སྡེའི་དགོངས་པ་གཞན་དུ་འཆད་པ་
དང་། བཞི་པ་ནི། ཚོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྲུབ་པར་སྟོང་བར་ལྟ་བ་དེ་ཉིད་སྟོན་
མེད་ཅིང་དེ་བསྐྱོམས་པས་ཐར་པ་ཐོབ་པར་ལྟ་བ་དང་། ལྷ་པ་ནི། གཞན་དབང་བདེན་
གྲུབ་དུ་སྟོན་པའི་དཔན་པའི་སྡེ་སྟོད་ཀྱི་དགོངས་པ་གཞན་དུ་འཆད་ཅིང་། དབང་ཟ་བ་
དང་ལྟ་བ་དེ་ལ་མོས་པ་ལ་ཞེ་སྤང་བའོ། །

དུག་པ་ནི། རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་འདི་ནི། སྟོན་མེད་པའོ་སྟུང་དུ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དུ་
ལྟ་བ་དང་། ལྟ་བ་དེ་ལ་འཇུག་པ་བསོད་ནམས་འབེལ་བར་ལྟ་བའོ། །བདུན་པ་
ནི། གཞན་དང་འབེལ་གཏམ་བྱེད་པ་ན། ཁས་ལེན་མེད་ཅེས་སྒྲུབ་དང་། ངན་གཡོ་
བྱེད་པའོ། །ཕྱི་མ་གསུམ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ། ལྟ་བ་འདི་ལྟ་བུ་འཛིན་པ་སྟོན་པ་ལ་
མཆོད་པ་བྱེད་པའོ་སྟུང་པ་དང་། འདི་ཉིད་བདེན་གྱི་གཞན་ནི་དོན་མེད་དོ་སྟུང་པ་
དང་། ལྟ་བ་དེ་དག་གི་གནས་ངན་ལེན་ཏོ། །

གཉིས་པ་ནི། ལྟ་བུ་དེ་དག་གི་ཉེས་དམིགས་ཀྱི་སྒྲོན་མ་བཤད་པ་སྟེ། ལྟ་བུ་དང་
 བོ་ནི། ལྟ་བུ་ནལ་མ་ལ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པར་ལྟ་བུ་ལོ། །མཆོད་ཉིད་གསུམ་པ་སྐྱར་པ་
 འདེབས་པ་ནི། འབད་པ་འབྲས་བྱ་མེད་པའི་འདྲ་ཤེས་ཅན་འགྱུར་བས། སྐྱོར་བ་
 སེལ་བའི་ལྟ་བུ་དང་དེའི་འོག་ཏུ་གཉིས། དེ་སྤྱིད་བཟུང་བ་དེ་སྤྱིད་དུ་ཐར་པ་ཐོབ་པ་མི་
 སྤྱིད་པས། དེས་པར་འབྲིན་པ་མ་ཡིན་པར་ལྟ་བུ་དེའི་འོག་མ་གཉིས་སྐྱིབ་པ་གསོག་
 པའི་ལྟ་བུ་དང་དེའི་འོག་མ་གཉིས་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པ་འབེལ་བའི་ལྟ་བུ་དང་དེའི་
 འོག་མ་གཉིས་འབྲས་བྱ་མེད་པའི་ལྟ་བུ་སྟེ། དེའི་དབང་གིས་གོང་མའི་བྱད་པར་མི་
 ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་འོག་མ་གཉིས། ཆར་བཅད་རིགས་པས་ཆད་པས་བཅད་
 པའི་ལྟ་བུ་དང་དེའི་འོག་མ་སྒྲོན་པ་ལ་སྐྱར་པ་འདེབས་པའི་ལྟ་བུ་དང་དེའི་འོག་མ་
 བསྐྱད་པ་མ་ཡིན་པའི་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་ལ་འབེལ་གཏམ་བྱས་པ་དགོས་པ་མེད་པས་
 འབེལ་བའི་གཏམ་བྱ་བ་བཀག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཅ་བའི་ལྟ་བུ་ནི་ལྟ་བུ་ཆེན་པོ་སྟེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱི་མ་ལ་ལྟ་བུ་ཐམས་ཅད་
 རྒྱས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ལྟ་བུ་ཉེར་བདུན་པོ་དེ་དག་ཕྱིན་ཅི་འོག་གི་ཀུན་
 ཅས་སྒྲུངས་ཏེ། དེས་ཁེངས་པས་མངོན་པའི་ར་རྒྱལ་གྱི་ལྟ་བུ་ལོ། །གསུམ་པ་ལ་བྱི་
 བ་ནི། ལིན་ཏུ་རྒྱས་པ་ལས་ཞེས་ཏེ། རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱུས་གསུམ་ལས་ཆོས་ཐམས་
 ཅད་རོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པ་དང་འགལ་སྐྱུམ་པའོ། །

ལན་ལ་གཉིས། ཆོས་ཐམས་ཅད་རོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྒྲོན་པའི་མདོ་སྟེ་སྐྱ་རི་
 བཞིན་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་བཤད་པ་དང་། ལིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་སྟེ་སྟོན་གྱི་དོན་རྟོགས་

པའི་ཐབས་དགོངས་པ་བཞི་དང་ལྗེས་དགོངས་"^༡ བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རོ་
 བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་བཤད་པ་དང་། དེ་ལ་བཞེན་ནས་མ་སྦྱེས་
 པ་སོགས་ཀྱི་དོན་ཡང་རྟོགས་ཅུས་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། བདག་ཉིད་"ལྟ་
 བློས་ཏེ། གཞན་དབང་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དེ། ལྷན་
 ཅུ་རྒྱས་པའི་སྡེ་སྡོད་ཀྱི་དགོངས་པའི་དོན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྦྱེ་བ་ན། རྒྱུ་ལ་ལྟོས་
 མེད་དུ་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་འབྱུང་བ་མེད་པ་དང་། རི་ལྟར་སྤང་བ་ལྟར་ཀྱི་རོ་བོ་ཉིད་དུ་
 མེད་པ་དང་། སྐད་ཅིག་ལས་ལྷག་པར་གནས་པའི་རོ་བོ་མེད་པ་དང་། གཙང་བདེ་
 རྟག་བདག་སོགས་བྱམས་པས་བཏགས་པ་ལྟར་ཀྱི་རོ་བོ་མེད་པ་ལ་དགོངས་
 བས། རོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

ཡང་ཀུན་བརྟགས་ལ་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རོ་བོ་མེད་པ་
 དང་། གཞན་དབང་རྒྱུ་ལ་མི་ལྟོས་པར་རོ་བོ་མེད་པ་དང་། འབྱུང་མེད་ཡོངས་གྲུབ་
 ཆོས་ཀྱི་བདག་རྣམས་པར་བཅད་ཅུ་ལས་མ་རྟོགས་པའི་རོ་བོ་མེད་པ་ལ་དགོངས་
 བས། ཆོས་ཐམས་ཅད་རོ་བོ་མེད་པར་གསུངས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། སུམ་ཅུ་པར། རོ་
 བོ་ཉིད་ནི་རྣམ་གསུམ་གྱིས། །རོ་བོ་ཉིད་མེད་རྣམ་གསུམ་ལ། །དགོངས་ནས་ཆོས་
 རྣམས་ཐམས་ཅད་ནི། །རོ་བོ་ཉིད་མེད་བསྟན་པ་ཡིན། །ཞེས་བཤད་པ་ལྟར། ཀུན་
 བརྟགས་གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་གསུམ་གྱི་རོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ཚུལ་གསུམ་
 དགོངས་གཞིར་བྱས་ནས་རྒྱས་འབྱིང་བསྟུས་གསུམ་སྐྱ་རི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པར་

༡ <<ལྟོ>><<སྦྱེ>> + བཞི།
 ༢ <<ལྟོ>><<སྦྱེ>> ལས།

འབྲེལ་པའི་ལུགས་ཡིན་པས། མདོ་སྡེ་དགོངས་འབྲེལ་སྤྱི་ཇི་བཞིན་པར་བྱས་
ནས། བྱང་དོན་དང་རེས་དོན་འབྲེད་པའི་ལུགས་ཡིན་གྱི། གཞན་དབང་རང་སྟོང་
དང་། འགྱུར་མེད་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་བྱེད་པ་འདི་དག་གི་དགོངས་པར་འདོད་
པ་ནི། ཤིང་རྩ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་བཞེད་པ་མི་འབྲ་བ་སུན་འབྲིན་པར་བྱེད་པ་སྒྲུན་པའི་
ལོག་རྟོག་འབའ་ཞིག་གོ།

གཉིས་པ་ནི། མ་སྐྱེས་པ་ཞེས་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་མེད་དུ་བཤད་པ་སོགས་
མདོ་དེ་དག་གི་དགོངས་པའི་དོན་མིན་ལ། རོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་བཤད་པའི་དགག་
བྱའི་ཆོས་དེའི་ཚུལ་གྱིས་མ་སྐྱེས་པ་དང་མ་འགགས་སོགས་མདོ་དེ་དག་གི་
དགོངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཡང་གང་དག་གིས་ཞེས་ཏེ། ཤིན་ཏུ་རྒྱས་
པའི་སྡེ་སྟོང་གི་དགོངས་པ་ཁོང་དུ་རྒྱད་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་དགོངས་པ་བཞི་དང་
ལྗེས་དགོངས་བཞི་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དགོངས་པའི་གཞི་གཙོ་བོར་གཟུང་
ནས། དགོངས་པ་བཞི་དང་། བྱང་དོན་གསུངས་པའི་དགོས་པ་གཙོ་བོར་བཟུང་
ནས། ལྗེས་པོར་དགོངས་པ་བཞི་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གི་དཔེ་ནི་རིམ་པ་
བཞིན་དུ། སྟོན་པའི་འཁོར་ཁ་ཅིག །བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་སྐྱེ་བྱུང་ཞིང་། སྐྱེ་བོར་
ཡང་རྒྱུད་བས། སངས་རྒྱས་རྣམ་གཟིགས་ལས་དམན་ནོ་མཉམ་དུ་བརྟན་པའི་
གཉེན་པོར་ཆོས་སྐྱེ་མཉམ་པ་ཉིད་ལ་དགོངས་ནས་ང་དེའི་ཆེ་སངས་རྒྱས་རྣམ་
གཟིགས་སུ་གྱུར་ཏེ་ཞེས་གསུངས་པ་དང་། དུས་གཞན་ན་སྐྱེ་བ་ལ་དགོངས་
ནས། ལེ་ལོ་ཅན་གྱི་གཉེན་པོར། བདེ་བ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བར་སྟོན་ལམ་བཟུང་བ་ཅེས་
གྱིས་དེར་སྐྱེའོ་ཞེས་གསུངས་པ་དང་། དོན་གཞན་ལ་དགོངས་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་

ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པ་དང་། སྤྱིན་པ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་པར་འཛིན་པའི་གཉེན་
 བོར་དེ་ལ་སྤྲུག་ནས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསུགས་པ་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །ལྷེམ་དགོངས་
 བཞིན། བསྟན་པ་ལ་རིམས་ཀྱིས་"བཞུགས་"པའི་དོན་དུ་གང་ཟག་གི་བདག་དང་བྱི་
 རོལ་གྱི་དོན་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་དང་། རོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ཚུལ་གསུམ་
 དགོངས་གཞིར་བཟུང་ནས། ཆོས་ཐམས་ཅད་རོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་
 དང་། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་གདུལ་བྱའི་ཉེས་པ་གདུལ་བའི་དོན་དུ་གསུངས་
 པ་དང་། དོན་ཟབ་མོ་སྒྲོ་བ་དུང་པས་^༡ བསྐྱར་ཏེ་གསུངས་པ་དང་བཞིན། །

བཞི་བའི། འིན་ཏུ་རྒྱས་པ་ལ་ཞེས་ཏེ། འིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་སྡེ་སྡོད་བརྗོད་བྱ་དང་
 བཅས་པ་ལ་མོས་པའི་པན་ཡོན་ལྷ་ཡོད་དེ། ཞི་གནས་ཀྱི་པན་ཡོན་གཉིས་དང་། ལྷག་
 མཐོང་གི་པན་ཡོན་གཉིས་དང་། ཟུང་དུ་འབྲེལ་བའི་པན་ཡོན་གཅིག་རྣམས་ཡོད་པའི་
 ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་ལ་མོས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། གླུ་ཅིག་རེ་རེ་ལ་
 ལུས་དང་སེམས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་འཛིག་པར་བྱེད་ཅིང་། ལུས་སེམས་འིན་ཏུ་
 སྤངས་པའི་བདེ་བ་འབྲེན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་། གསུང་རབ་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དེ་
 བཞིན་"ཉིད་ལ་"^༢ འབབ་པས། མཐར་ཐུག་སྤྲུལ་ཆོགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་དང་བྲལ་ནས། མདོ་
 ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་དགའ་བ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར།

ལྷག་མཐོང་གི་པན་ཡོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཇི་ལྟ་བུ་དང་ཇི་སྟེང་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤང་
 བ་ཡོངས་སུ་མ་ཆད་པ་ཆད་མེད་པ་ཤེས་པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རྣམ་པར་དག་པ་

༡ <<སྒྲོ>> ཞུགས།

༢ <<ཞོལ>> ངན་པ་ལ།

༣ <<ཞོལ>> ལས།

གནས་གྲུང་གི་ཆ་དང་མཐུན་པ་མི་རྟོག་ཡི་ཤེས་སྤྱི་བའི་མཆོན་མ་འབྱུང་བའི་
ཕྱིར། ཟུང་འབྲེལ་གི་པན་ཡོན་གཉིས་ཡོད་དེ། ས་བཅུ་བ་སོགས་ཐོབ་ནས་ཆོས་སྤྱི་
ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་སྤྱི་བ་གཉིས་བག་ཆགས་
དང་བཅས་པ་སྤངས་པས། ཆེས་གོང་མར་གྲུང་བའི་རྒྱ་ཡོངས་སུ་སྤྱི་བ་ཅིང་འཛིན་
པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

ལྷ་པ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་ཤིན་ཏུ་ཞེས་ཏེ། ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་སྡེ་སྡོད་ལ། ཨ་ཀ་རུ་ལ་
སོགས་པའི་བདུག་པ་དང་། ཅན་ཅན་གི་ཕྱེ་མ་སོགས་ཀྱིས་རྒྱན་དུ་མཆོད་པར་འོས་པ་
དེ་ཅུ་ལྟུང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡེ་སྡོད་ལ་ངེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱའི་དོན་
ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་ཉིད་འཁོར་བའི་སྤྱག་བསྐྱེད་ལས་གྲོལ་བ་ཅུ་ཐོབ་
པར་བྱེད་ལ། ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་སྡེ་སྡོད་ཀྱི་དོན་ཉམས་སུ་སྤངས་པས། སངས་རྒྱས་
ཐོབ་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཁོར་བ་ལས་སྦྱོལ་བར་བྱེད་པས་སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་ལ་པན་པ་དང་། བདེ་བའི་གཞིར་གྲུང་བའི་ཕྱིར། འདིར་སྤྱས་
པ། འཕགས་མཆོག་གྱེ་བས་བཟོད་པའི་ལས་ཀུན་ལ། །ཐོས་བསམ་སྦྱོམ་པའི་ཤེས་
རབ་འཇུག་པའི་གཞི། །རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་གསུང་རབ་དམ་པའི་ཆོས། །རྣམ་པར་ངེས་
པ་ཀུན་ལས་བརྟུས་པ་བཤད། །བསྐྱེད་པའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

གཉིས་པ་ལེ་འུའི་མཆོན་བསྟན་པ་ནི། ཀུན་ལས་བརྟུས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་ལེགས་
པར་བཤད་པ་ཆོས་མངོན་རྒྱ་མཆོད་ཞེས་བྱ་བ། ཆོས་རྣམ་པར་ངེས་པ་ཀུན་ལས་
བརྟུས་པ་སྟེ། ཀུན་ལས་བརྟུས་པ་གསུམ་པའི་འབྲེལ་པའོ། །

།ལེ་ཏུ་བཞི་བ།།

བཅ་པོ་ལྔ་པ།

གསུམ་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་བྱད་པར་ཅན་ཐོབ་
པའི་རིམ་པ་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་གང་ཟག་དང་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་དང་སྦྱར་ཏེ་བཤད་དེ་ཐོབ་པ་
རྣམ་པར་ངེས་པ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། ལེ་ཏུའི་གཞུང་བཤད་པ་དང་། ལེ་ཏུའི་མཆན་
བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་
པོ་ནི། ཐོབ་པ་ཞེས་ཏེ། ཐོབ་པ་རྣམ་ངེས་ཆོས་གསུམ་གྱི་སྟོན་པ་བཤད་པར་བྱ་
སྟེ། ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་གང་ཟག་དང་ཐོབ་བྱའི་མངོན་རྟོགས་གཉིས་ཀྱི་སྟོན་པ་ཤེས་པར་
བྱ་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བཤད་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཤེས་བྱ་རིམ་བཤད་དེ་སྟེད་
པའི་དོན་ལ་གསུང་རབ་ཀྱི་ཆོས་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་རབ་གསུམ་གྱིས་གོམས་པར་
བྱས་པས་གང་ཟག་གང་ལ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་གང་སྟེ་བའི་ཚུ་ལ་ལ་མཁས་པར་
འགྲུར་བའི་ཕྱིར།

།ཐོན་བྱེད་ཀྱི་གང་ཟག་བཤད་པ།།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་གང་ཟག་བཤད་པ་དང་། ཐོབ་བྱའི་ཆོས་
མངོན་རྟོགས་བཤད་པ་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གང་ཟག་དང་དེ་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པར་
བྱ་བའི་ཆོས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། དབྱེ་བ་དང་། སོ་སའི་
མཆན་ཉིད་དང་། རྒྱན་དུ་ཞུགས་པའི་གང་ཟག་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་

གཉིས། རྩེ་ཚན་གྱི་སྒྲོ་ནས་བདུན་དུ་དབྱེ་བ་དང་། དེ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྲས་ཏེ་སོ་སོའི་
དབྱེ་བས་དུག་ཅུར་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། གང་ཟག་ཅེས་ཏེ། ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་གང་ཟག་
རྩེ་ཚན་གྱི་སྒྲོ་ནས་བདུན་དུ་ཡོད་དེ། སྟོང་པ་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ནས། སྟུང་པས་རབ་ཏུ་
དབྱེ་བའི་བར་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྟོང་པས་ཞེས་སོགས་ཏེ། སོ་སོའི་དབྱེ་བ་དུག་ཅུ་ཡོད་དེ། སྟོང་
པའི་སྒྲོ་ནས་བདུན། དེས་འབྱུང་གི་སྒྲོ་ནས་གསུམ། ཉེ་བར་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ནས་
གསུམ། སྟོང་པའི་སྒྲོ་ནས་གཉིས། ཞུགས་འབྲས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཉེར་བདུན། ཁམས་ཀྱི་
སྒྲོ་ནས་བཅུ་གཉིས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དང་། སྟུང་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བ་ལྷ་ཆམས་
ཡོད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལ་རྩེ་ཚན་བདུན་ཡོད་པའི་དང་པོ་སྟོང་པས་རབ་ཏུ་དབྱེ་
བ་ལ། འདོད་ཆགས་ཤས་ཆེར་སྟོང་པ་དང་། གཞན་བཞི་ཡང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་
པར་བྱ་བ་ནི། འདོད་ཆགས་ལ་ཞེས་ཏེ། ཆེ་རབས་སྤྱི་མང་ཡང་འདོད་ཆགས་ཀྱན་ཏུ་
"རྟེན" གོམས་པར་བྲས་ལན་མང་དུ་བྲས་གཉེན་པོས་སུན་འབྲིན་པར་ཡང་མ་བྲས་
པ། འདོད་ཆགས་ཤས་ཆེར་སྟོང་པ་ནས། ཆམ་རྟོག་ཤས་ཆེར་སྟོང་པའི་བར་དུ་
ཤེས་པར་བྱའོ། །ཆ་མཉམ་དུ་སྟོང་པ་དང་ཤས་ཆུང་བ་ནི། ཆ་མཉམ་དུ་ཞེས་ཏེ། ཆེ་
རབས་གཞན་དུ་ཉོན་མོངས་"བརྟེན་པ" གོམས་པར་མ་བྲས། གཉེན་པོས་ཀྱང་སུན་
མ་བྲུང་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཉོན་མོངས་རང་བཞིན་པར་གནས་པ་ནི། ཆ་མཉམ་ལ་
སྟོང་པའོ། །གཉེན་པོས་སྤབ་མོར་བྲས་པ་ནི། ཉོན་མོངས་པ་ཆུང་བ་ཞེས་བྱའོ། །

རྩེ་ཚན་བདུན་གོ་རིམས་འདི་ལྟར་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། ཉོན་མོངས་དང་ལྷན་

༡ <<ཞལ་>> བསྟན་པ། <<སྤྱི་>> ཉོན་ནས། <<སྟོང་>> བསྟེན་ནས།

༢ <<ཞལ་>> བསྟན་པ། <<སྟོང་>> བསྟེན་ནས།

པའི་གང་ཟག་གིས་ལམ་ལ་འབད་དགོས་པས་སྒྲིང་པས་དབྱེ་བ་བདུན་དང་པོར་
བསྟན། དེ་ཡང་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་སྒྲིན་སྒྲིང་དགོས་པས། དེས་པར་འབྱུང་བས་
དབྱེ་བ་དེའི་རྗེས་སུ་བསྟན། དེ་ཡང་ཆོག་པ་བསགས་པ་ལ་སྒྲིན་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་
དུ། ཉེ་བར་བསྟན་པས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དེའི་རྗེས་ལ་བསྟན། ལམ་སྒྲིན་པའི་སྒྲིང་བ་
ཡང་། དབང་པོ་རྫོ་རྩལ་གྱི་སྒྲིང་བའི་བྱད་པར་མི་འདྲ་བ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ། སྒྲིང་
བས་དབྱེ་བ་བསྟན། དེ་ཡི་རྗེས་སུ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དགེ་སྒྲིང་གི་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་
ཐོབ་པའི་བྱད་པར་མི་འདྲ་བ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ། འབྲས་བུས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་
བསྟན། གང་ཟག་དེ་དག་རྟེན་གང་ལ་གནས་པའི་ཁམས་གྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དེའི་རྗེས་
སུ་བསྟན། དེ་དག་སྒྲིང་དབྱེ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡི་ནང་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གང་ཟག་
གི་ལམ་ལ་སྒྲིང་པས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ཐ་མར་བསྟན་ཏེ། སྤེ་ཆོན་བདུན་དུ་དབྱེ་བ་
ནི། རྟག་ཅུར་འབྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། །

སྤེ་ཆོན་གཉིས་པ་དེས་པར་འབྱུང་བས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་ལ་
ཉན་ཐོས་གྱི་ཐེག་པ་པ་བཤད་པ་ནི། ཉན་ཐོས་གྱི་ཞེས་ཏེ། ཉན་ཐོས་གྱི་ཐེག་པ་པ་
ནི། བྱད་ཆོས་བདུན་གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཆོས་ཉིད་གྱིས་ཐོབ་
པའི་རིགས་ཞི་བ་བསྐྱོད་པ་གཅིག་ལྟ་བུ་པའི་ལྟ་བུ། ཐེག་པ་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བར་
རིགས་དེས་པ་དང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་དུ་ཡང་འགྱུར་དུ་རུང་བ་རིགས་མ་དེས་པ་
རིགས་ཀྱི་བྱད་པར་དང་། དབང་པོའི་བྱད་པར་དང་། རང་ཉིད་གཅིག་ལྟ་བུ་ཐར་པ་ཐོབ་
པར་སྒྲིན་པ་སྒྲིན་ལམ་གྱི་བྱད་པར་དང་། ལམ་གསུམ་དུ་རིམ་པ་བཞིན་འཁོར་བས་
ཡིད་འབྱུང་བ་སོགས་བསམ་པའི་བྱད་པར་དང་། དམིགས་པའི་བྱད་པར་དང་། ལྷང་

འདས་ཐོབ་པ་དང་རྗེས་སུ་མ་བྱུང་བའི་ཆོས་སྐྱབ་པ་སྟོན་པའི་བྱང་པར་དང་། སྤྱག་
བསྐྱེད་པར་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ཐོབ་པ་འབྲས་བུའི་བྱང་པར་གྱི་སྒྲོན་པ་ཤེས་
པར་བྱ་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པ་བ་ནི། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞེས་ཏེ། རང་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པ་བ་ཡང་། བྱང་ཆོས་བདུན་ལ་སོགས་པས་ཤེས་པར་བྱ་
སྟེ། དེས་བ་དང་མ་དེས་པའི་རིགས་ལ་གནས་པ་རིགས་ཀྱི་བྱང་པར་དང་། རང་
བཞིན་གྱི་དབང་པོ་འབྲིང་པོ་དབང་པོའི་བྱང་པར་དང་། སྲིད་པ་ཐ་མའི་ཆོ་སྟོབ་
དཔོན་ལ་མི་ལྟོས་པར་རང་གཅིག་བུ་གྲོལ་བར་སྟོན་པ་སྟོན་ལམ་གྱི་བྱང་པར་
དང་། སྲིད་པས་ཡིད་འབྱུང་བ་སོགས་བསམ་པའི་བྱང་པར་དང་། ཉན་ཐོས་^༡ སྤྱན་
མོང་མ་ཡིན་པའི་བསམ་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་སངས་རྒྱ་བར་འདོད་པ་དང་། དམིགས་
པའི་བྱང་པར་དང་། སྟོན་པའི་བྱང་པར་དང་། འབྲས་བུ་ཐོབ་ཚུལ་གྱི་བྱང་པར་གྱིས་
ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར།

དེས་བར་འབྱུང་ཚུལ་གྱི་བྱང་པར་ནི། སྟེ་བ་སྤྱ་མ་ལ་སྟོར་ལམ་མ་ཐོབ་པ་དང་།
ཐོབ་པ་དང་། སྤྱ་མ་ལ་དགེ་སྟོང་གྱི་ཚུལ་གྱིས་འབྲས་བུ་མ་ཐོབ་པ་དང་། ཐོབ་ཀྱང་
རུང་། སངས་རྒྱས་འབྱུང་བ་མེད་པའི་འདྲི་བ་ཉེན་ཏུ། རང་ཉིད་ཀྱིས་དག་བཅོམ་པ་
མངོན་ཏུ་བྱེད་པའོ། །དེ་ཡང་སྲིད་པ་ཐ་མའི་ཆོ། བསེ་བུ་ལྟ་བུར་གྱུར་པ་དང་། ཆོགས་
ན་སྟོན་པའི་ཚུལ་གྱིས་དག་བཅོམ་ཐོབ་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་ཏེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བ་ཡང་།

༡ <<ཞོལ་>><<སྟོང་>> + དང་། <<སྟོང་>> + ལས།

ཁྱད་ཆོས་བདུན་ལ་སོགས་པ་ས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རིགས་ཀྱི་སྟོབས་དང་རྟོགས་པའི་
 སྟོབས་^༡ ཀྱིས་ཟླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ལས་སྤྱིར་མི་ལྟོག་པ་རིགས་ངེས་པ་ལ་
 གནས་པ་དང་། ཉན་ཐོས་སྤྱི་ཡང་འགྱུར་སྤྱིར་པ་མ་ངེས་པ་ལ་གནས་པ་སྟེ། རིགས་
 ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་། དབང་པོའི་ཁྱད་པར་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཐར་པ་ཐོབ་
 "བ་"^༢ སྟོན་པ་སྟོན་ལས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་། དམིགས་པའི་ཁྱད་པར་དང་། ཟླ་ན་མེད་
 པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་དང་རྗེས་སྤྱི་མཐུན་པའི་ཆོས་བསྐྱབ་ཅིང་། སེམས་ཅན་སྟོན་
 པར་བྱེད། སངས་རྒྱུ་ཀྱི་ཞིང་ཡོངས་སྤྱི་བར་བྱེད་པ་སྤྱིར་པའི་ཁྱད་པར་
 དང་། རང་ཉིད་ཟླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ལུང་བསྟན་པ་ཐོབ་ཅིང་། དེར་འཁོར་རྒྱ་བ་
 འབྲས་བུའི་ཁྱད་པར་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་བྱིད།

སྟེ་ཆོན་གསུམ་པ་ཉི་ལྔ་བར་བསྟན་པས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ལ་གསུམ་ཀྱི་དང་པོ་
 ཆོགས་མ་བསགས་པ་ནི། ཆོགས་མ་བསགས་པ་ཞེས་ཏེ། བདེན་པའི་དབང་དུ་བྱས་
 པའི་ཆོས་ལ་དམིགས་ནས་དད་པ་དང་མོས་པ་རྒྱུང་བའི་གང་ཟག་ཐར་པ་ཆ་མ་ཐུན་
 རྒྱུང་དུ་ལ་གནས་ཤིང་། སྤྱིར་ལས་བསྐྱེད་པ་ལ་དུས་ངེས་པ་མེད་པ་དང་ལྷན་
 པའོ། །གཉིས་པ་ནི། ཆོགས་བསགས་པ་ཡང་ཞེས་ཏེ། སྤྱི་བྱི་ལ་ལྟོས་ཏེ་བདེན་པའི་
 དབང་དུ་བྱས་པའི་ཆོས་ལ་མོས་པ་དང་། དད་པ་བར་མ་དང་ཐར་པ་ཆ་མ་ཐུན་འབྲིང་
 དང་། སྤྱིར་ལས་བསྐྱེད་པ་ཆེ་རབས་ཀྱི་དུས་ངེས་པ་དང་ལྷན་པའོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཆོགས་བསགས་པའི་ཞེས་ཏེ། སྤྱི་མ་ལ་ལྟོས་ཏེ། མོས་པ་དང་
 དད་པ་ཆེན་པོ་ཐར་པ་ཆ་མ་ཐུན་ཆེན་པོ་ལ་གནས་ཤིང་། ཆེ་དེ་ཉིད་ལ་སྤྱིར་ལས་

༡ <<ཞོལ་>> -
 ༢ <<སྐྱུ་>> པར།

ཐོབ་པའི་གང་ཟག་གོ། སྦྱོར་ལམ་གྱི་སྒྲོན་སྒྲིང་དེ་བུ་དངོས་དང་། རྒྱུ་འབྲིང་གི་ས་
བོན་མི་ཉམས་པའི་རྒྱ་མཚོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཡང་ཞེས་ཏེ། སྦྱོར་ལམ་ལ་གནས་པའི་
སྒྲོན་སྒྲིང་གང་ཟག་གསུམ་དུ་དབྱེ་སྟེ། སྒྲོན་རྒྱུང་གི་སྦྱོབས་ཀྱིས་འཕགས་པའི་
བདེན་པ་བཞི་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པའི་བཟོད་པ་རྒྱུད་དུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་ཐོབ་པ་
དང་། སྦྱོར་ལམ་རྒྱུད་དུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་ལ་གནས་པ་དང་། མཐོང་ལམ་ཐོབ་
པ་ལ། ཆེ་རབས་ཀྱི་དུས་ངེས་པ་མེད་པ་དང་། ངེས་པ་ཅན་དང་། ཚུལ་མཚོག་པ་
གཏོགས་ཆེ་རབས་དེ་ཉིད་ཀྱི་དུས་ཅན་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཚུལ་མཚོག་
དམིགས་ཀྱིས་བསལ་བའི་རྒྱ་མཚོན་ཡོད་དེ། ཚུལ་མཚོག་ལ་གནས་པ་ཆེ་དེ་ལ་
ངེས་པར་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པས་བྱུང་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཐར་པའི་ཞེས་ཏེ། ཚུལ་སྦྱོར་ལ་གནས་པ་ཆེ་རབས་དེ་ཉིད་ཀྱི་
དུས་ངེས་པ་ཅན་དང་། ཆེ་རབས་དེ་ཉིད་ཀྱི་དུས་ཅན་ཡིན་ན། ཉམས་པ་འབྱུང་བར་
བཞད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། འགལ་བ་མེད་ལ། དེ་དག་གི་ཆེན་པོ་ནི། བརྟན་པས་མི་
ཉམས་ལ། རྒྱུད་དུ་དང་འབྲིང་ལས་ཉམས་པ་ཡང་རེ་ཤིག་མཛོན་གྱུར་དུ་སྦྱེ་བའི་རྒྱུ་
ཆད་པ་ཅུ་ཟད་ཀྱི། དེ་དག་མཛོན་དུ་འབྱུང་བའི་བག་ཆགས་ཉམས་པ་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། སྤེ་ཆེན་བཞི་པ་སྦྱོར་བས་རབ་དུ་སྤེ་བ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་དད་པས་རྗེས་སུ་
འབྲང་བ་ནི། དད་པས་ཞེས་ཏེ། དད་པའི་རྗེས་འབྲང་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ་
སྟེ། ཚུལ་ལམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པས་རྒྱུད་སྒྲིན་པར་བྱས་པ་བདེན་པ་མཛོན་སུམ་དུ་
མ་རྟོགས་པ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་སྦྱོར་བ་ལ་གནས་པ་དང་། རྟོགས་པ་མ་རྫོགས་པ་
རྫོགས་པར་བྱེད་པ་མཐོང་ལམ་སྐྱད་ཅིག་བཅོ་ལྔ་ལ་གནས་པ་གཞན་གྱི་བྱིང་ལ་ལྟོས་

ནས་བདེན་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པར་བྱེད་དགོས་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བཅུ་དྲུག་
པ་ལ་གནས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི།
ཆོས་ཀྱི་ཞེས་ཏེ། གཞན་གྱི་ཐིང་ལ་སྟོས་པ་མེད་པར་བདེན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་
ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་རྟོགས་པར་བྱེད་ཀྱས་པ་ཆོས་
ཀྱི་རྗེས་འབྲང་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

སྡེ་ཚན་ལྔ་པ་ལ་དྲུག་ །སྟོབ་པའི་འབྲས་བུའི་ཁྱད་པར་དབང་པོའི་སྟོན་པ་དེ་བ་
གཉིས་དང་། སྟོམས་འབྲུག་གི་སྟོན་པ་གཅིག་དང་། དག་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུའི་ཁྱད་
པར་སྟོབ་པའི་སྟོན་པ་བྱེ་བའི་གང་ཟག་བརྒྱད་དང་། “ལམ་དང་འབྲས་བུའི་སྟོན་པ་བྱེ་
བའི་གང་ཟག་བརྒྱད་དང་།” སྟེ་བའི་ཁྱད་པར་གྱི་སྟོན་པ་བྱེ་བ་བརྒྱད། དག་བཅོམ་པའི་
འབྲས་བུའི་ཁྱད་པར་དབང་པོ་ལས། ཉམས་པའི་ཁྱད་པར་གྱིས་བྱེ་བ་དྲུག་གོ། དང་པོ་ནི།
དད་པས་ཞེས་པ་སྟེ་བྱེ་བའི་པ་གཉིས་ཏེ། མཐོང་ལས་སྐད་ཅིག་དང་པོ་བཙུ་ལ་
གནས་པ་དེ་ཉིད་བཅུ་དྲུག་པ་ཐོབ་པའི་ཆེ། མིང་གཉིས་དང་། དོན་གཉིས་སུ་འགྱུར་
ཏེ། དབང་པོ་དང་འབྲས་བུའི་ཁྱད་པར་གྱི་དབང་པོ་རྒྱལ་པོ་དེ་ཉིད་དད་མོས་དང་། རྟོན་
པོ་དེ་ཉིད་མཐོང་བས་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། མཐོང་བས་ཐོབ་པ་ནི། ཤེས་རབ་གྱིས་
གྲོལ་བ་སྟེ། མཐོང་བ་ནི་འདིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། ལུས་ཀྱི་ཞེས་ཏེ། ཕྱིར་མི་འོང་རྣམ་ཐར་བརྒྱད་ལ་བསམ་གཏན་
པ་ཆོས་ཅན། ལུས་མངོན་བྱེད་ཅེས་བྱ་སྟེ། གཟུགས་ཅན་གཟུགས་ལ་བལྟ་བ་ལ་
སོགས་པའི་རྣམ་ཐར་བརྒྱད་ཤེས་རབ་ཀྱི་ལུས་ཀྱིས་མངོན་དུ་བྱས་ནས་གནས་པའི་

འཕགས་པ་སློབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཞེས་པ་རིམ་པ་
གཉིས་ཏེ། དག་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུའི་བྱང་པར་སློབ་པའི་སློན་པ་དབྱེ་བ་གཉིས་
ཡོད་དེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་སློབ་པ་ཀྱིས་ཉོན་སློབ་ཟད་པར་སྤངས་ཀྱང་། སློམ་པ་འབྲུག་གི་
སློབ་པ་ཟད་པར་མ་སྤངས་པས་རྣམ་ཐར་བརྒྱད་ལ་བསམ་གཏན་པ་མ་ཡིན་པ་ཤེས་
རབ་ཀྱིས་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་དང་། སློམ་པ་འབྲུག་གི་སློབ་པ་ཡང་སྤངས་པ་གཉིས་
ཀའི་ཆ་ལས་རྣམ་གྲོལ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ལ་བཞི། རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་གནས་དང་། ལན་ཅིག་ཕྱིར་འོང་ཞུགས་
གནས་དང་། ཕྱིར་མི་འོང་ཞུགས་གནས་དང་། དག་བཅོམ་པའི་ཞུགས་གནས་སོ། །དང་
པོ་ལ་གསུམ། གང་ཟག་གཉིས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་དང་། དམིགས་བསལ་དང་། རྒྱན་ཞུགས་
ཀྱི་མཆན་ཉིད་ལ་མདོ་དང་འགལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱན་དུ་ཞུགས་པའི་ཞེས་པ་
རིམ་པ་གཉིས་སོ། །སྒྲིར་ལམ་སྟན་གཅིག་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། འདོད་ཉོན་ཀྱི་ཕྱོགས་"རེ་
ཉ"སྤངས་ཀྱང་རུང་། འདོད་ཉོན་དུག་པ་མ་སྤངས་ཤིང་ཀུན་སྒྲིར་གསུམ་སྤངས་པས་རབ་
ཏུ་སྒྲེ་བའི་དགེ་སྦྱོང་གི་འབྲས་བུ་ཐོབ་ཕྱིར་ཏུ་བཅོན་པའི་གང་ཟག་རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་
པ་དང་། ཀུན་སྒྲིར་གསུམ་སྤངས་པས་རབ་ཏུ་སྒྲེ་བའི་འབྲས་བུ་ལ་གནས་པ་ནི་རྒྱན་
ཞུགས་འབྲས་གནས་སོ། །སྒྲིར་ལམ་རྫོད་ནས་མཐོང་ལམ་ཀྱི་བར་སྟན་དེ་ཉིད་ལ་བར་
མ་ཆད་དུ་སྦྱིད་རུས་པ་མ་མཐའ་རྫོད་ནས་སྟན་གཅིག་པ་གཟུང་གི། ཆོས་མཆོག་ཁོ་ན་
ནས་མི་བཟུང་སྟེ། དོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་པོ། །

གཉིས་པ་ལ། མཐོང་ལམ་ཀྱི་རྣམ་གངས་དང་། མཐོང་ལམ་ལ་དང་པོར་འབྲས་

བྱ་གང་ཐོབ་དབྱེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། མཐོང་བའི་ལམ་ཞེས་ཏེ། མཐོང་ལམ་ནས་
གངས་དུ་མར་འགྱུར་ཏེ། བདག་མེད་མངོན་སུམ་གྱིས་གསར་དུ་མཐོང་བའི་ཆ་ནས་
མཐོང་ལམ་དང་། མུང་འདས་སུ་ཐོབ་ངེས་སུ་ཞུགས་པའི་ཆ་ནས་ཡང་དག་པ་ཉིད་དུ་
ངེས་པར་འགྱུར་བ་ལ་ཞུགས་པ་དང་། རོན་དམ་པའི་ཆོས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་
ཆ་ནས་ཆོས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཞེས་གྲང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། འདོད་པ་
ནས་ལས་ཞེས་ཏེ། བཅུ་དྲུག་པ་ཐོབ་པའི་ཆེ་རྒྱུན་ཞུགས་ཁོ་ནར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། མཐོང་ལམ་གྱི་སྡོན་དུ་འདོད་པའི་སྒྲོམ་སྤངས་དྲུག་པ་མ་སྤངས་པ་བཅུ་
དྲུག་པའི་ཆེ་རྒྱུན་ཞུགས་དང་། བལ་ཆེར་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ཞིང་འདོད་
པའི་སྒྲོམ་སྤངས་དགུ་པ་མ་སྤངས་པ་བཅུ་དྲུག་པའི་ཆེ་ཕྱིར་འོང་དང་། དགུ་པ་སྤངས་
པ་སྡོན་དུ་སོང་བ་བཅུ་དྲུག་པའི་ཆེ་ཕྱིར་མི་འོང་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ་ཀློང་བ་ནི། གང་གི་ཆེ་ཞེས་ཏེ། སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་པ་ལ་གནས་
པའི་ཆེ། མཐོང་སྤངས་སྤངས་པས་རྒྱུན་ཞུགས་སུ་འགྱུར་ན། མདོ་ལས། ཀུན་དུ་"སྒྲོར་
པ་བ་གསུམ་པོ་འདི་གས་ཆོགས་ལ་ལྟ་བ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བརྟལ་ཞུགས་
མཆོག་དུ་འདྲིན་པ་དང་། ཐེ་ཆོམ་ནས་སྤངས་ནས་ལོག་པར་མི་ལྟར་བའི་ཆོས་ཅན་
བྱང་ཆུབ་དུ་ངེས་པར་གཞོལ་བ་"ེ་^༡ ལྟར་ཐོགས་ན། མིད་པ་ལན་བདུན་པའི་རྒྱུན་དུ་
ཞུགས་པར་གྱུར་ཅིང་། ལྟ་དང་མིའི་ནང་དུ་ལན་བདུན་བདུན་དུ་མཆོམས་སྐྱར་ཞིང་
འཁོར་ནས་སྐྱག་བསྐྱལ་མཐར་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་ནི་གང་ཟག་"ེ་^༢ ལྟར་ཐོགས་ན་མིད་

༡ <<ཞོལ>> སྒྲོར་།

༢ <<ཞོལ>><<སྐྱ>> དེ།

༣ <<ཞོལ>><<སྐྱ>> དེ།

བ་ལན་བདུན་པ་ཞེས་བྱའོ། ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེས་པའོ། །

ལན་ནི། གཙོ་བོ་ཞེས་ཏེ། འགལ་བ་མེད་པར་ཐལ། ཀུན་སྒྲོལ་གསུམ་རྒྱུན་
 ལྷགས་ཀྱི་སྤང་བྱར་བཤད་པ་ནི། རྒྱུན་ལྷགས་ཀྱི་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་
 བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཙོ་བོ་ཡིན་པར་ཐལ། འདྲིག་ལྷས་བདག་དང་བདག་གིར་བརྩེད་
 ནས་འཁོར་བ་ལས་མི་འཕགས་པའི་རྒྱ་བྱེད། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བརྟལ་ལྷགས་
 མཚོག་འདྲིན་གྱིས་འཕགས་ཀྱང་ལམ་ངན་པ་ལ་ཞེན་ནས་ལོག་པར་ངེས་པར་འབྱུང་
 བའི་རྒྱ་བྱེད། ཐེ་ཚོམ་གྱིས་ལམ་རྒྱལ་མ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཐོས་ནས་ཡང་དག་པར་ངེས་
 པར་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་པས་གཙོ་བོར་བཞག་པའི་ཕྱིར། ཡང་དེ་གསུམ་སྤང་བྱའི་གཙོ་
 བོ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུན་ལྷགས་ཐོབ་པ་མཐོང་ལམ་རྫོགས་པ་ལ་ལྷོས། དེ་གསུམ་ངེས་པ་
 བཞིན་དུ་བྱུང་མཐའི་དབང་གིས་ཤེས་བྱ་དང་ལྟ་བ་དང་། གཉེན་ལོ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་
 པའི་རྒྱ་ཡིན་ལ། མཐོང་ལམ་རྫོགས་པ་སྤང་བྱ་ཀུན་བརྟགས་ཟག་བཅས་"ཟད་"པ་ལ་
 ལྷོས་པས་གཙོ་བོར་བཞག་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ཕྱིར་འོང་ལྷགས་གནས་ནི། ལན་ཅིག་ཕྱིར་འོང་བའི་ཞེས་ཏེ། མཐོང་
 ལམ་ཐོབ་རྗེས་སུ་འདོད་ཉོན་དུག་པ་སྤོང་བའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་གནས་པ་མན་
 ཆད། སལ་ཆེར་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་རབ་རྟུ་བྱེ་བའི་དགེ་སྤོང་གི་ཚུལ་གྱི་
 འབྲས་སུ་ཐོབ་ཕྱིར་རྟུ་བཙུན་པའི་གང་ཟག་ནི་ལྷགས་པ་དང་། དེས་ཕྱིར་འབྲས་སུ་ལ་
 གནས་པའི་གང་ཟག་ནི་འབྲས་གནས་སོ། །འདིར་སྒྲོམ་སྤང་ལྟ་བུ་སྤངས་པའི་ལམ་ལ་
 གནས་པར་བཤད་པ་ནི། ལྟ་བུ་སྤངས་དུག་པ་སྤོང་བ་ལ་བཙུན་པ་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོའི་

དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། དང་པོ་སྤོང་བ་ལ་བརྩོན་པ་ཡང་ཡོད་པར་གཤམ་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ཕྱིར་མི་འོང་ཞུགས་གནས་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། ཚུད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཕྱིར་མི་འོང་བའི་ཞེས་ཏེ། ཐ་མའི་ཆ་མ་ཐུན་ལྔ་སྤངས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་དགེ་སྤྱོད་གི་ཚུལ་གྱིས་འབྲས་བུ་ཐོབ་ཕྱིར་ཏུ་བརྩོན་པའི་གང་ཟག་དང་། དེས་བྱེ་བའི་འབྲས་བུ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་གོ། །འདིར་ཡང་བདུན་པ་དང་། བརྒྱད་པ་སྤང་བར་བཤད་པ་ནི། དེ་གཉིས་སྤངས། དགུ་པ་^༡སྤང་བའི་སྤྱོད་པ་ལ་བརྩོན་པ་གཙོ་བོའི་^༢དེ་དབང་དུ་བྱས་པ་འོ། །འདི་ལ་ཡང་། མཐོང་ལམ་གྱི་སྡོན་དུ་པལ་ཆེར་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང་། སྒྲོམ་ལམ་གྱིས་ཐོབ་པ་གཉིས་ཡོད་ལ། སྤང་མ་ཆགས་བྲལ་སྡོན་སོང་དུ་འདོད་པ་ནི་ཉ་ཅང་ཐལ་བའོ། །

གཉིས་པ་ལ་ཚུད་པ་ནི། གང་གི་ཆེ་ཞེས་ཏེ། འདོད་ཉོན་དགུ་པ་སྤངས་པས་ཕྱིར་མི་འོང་དུ་འགྱུར་ན། ཐ་མའི་ཆ་མ་ཐུན་ལྔ་སྤངས་པས་འགྱུར་བར་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། མདོ་ནི་ཐ་མའི་ཆ་དང་མ་ཐུན་པའི་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་ལྔ་པོ་འདིག་ཆོགས་ལ་ལྟ་བ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བརྟལ་ཞུགས་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། ཐེ་ཆོམ་དང་། འདོད་པ་ལ་འདུན་པ་དང་། གཞོད་སེམས་ཏེ་དེ་དག་སྤངས་པས་ཕྱིར་མི་འོང་བ་ཡིན་ཞེས་བཤད་དོ། །ལན་ནི། གཙོ་བོ་ཞེས་ཏེ། འགལ་བ་མེད་པར་ཐལ། ཕྱིར་མི་འོང་གི་སྤང་བའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཙོ་བོ་ཡིན་ཏེ། གསུམ་གྱིས་འགྲོ་བ་ཐ་མ་སོ་སྤྱེ་ལས་མི་འདའ་བའི་རྒྱ་བྱེད། གཉིས་ཀྱི་ཁམས་ཐ་མ་འདོད་པ་ལས་མི་འདའ་བའི་རྒྱ་བྱེད་ཅིང་། ཕྱིར་མི་འོང་ཐོབ་པ་ལ། མཐོང་ལམ་

༡ <<ཐ་>><<སྤྱོད་>> སྤོང་།

༢ <<ཐ་>><<སྤྱོད་>> -

ཐོབ་དགོས་པར་མ་ཟད། འདོད་པ་ལས་ཀྱང་ཆགས་པ་དང་བཤམ་དགོས་པས་སྤང་
བྱེད་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་དག་བཙུག་ཅིང་ཞུགས་གནས་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། ཚྡོད་པ་སྤང་
བའོ། །དང་པོ་ནི། དག་བཙུག་པ་ཞེས་ཏེ། གོང་མའི་ཆ་མ་སྤྱོད་ལྟ་སྤངས་པས་རབ་ཏུ་
བྱེད་པའི་དག་སྤྱོད་གི་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ཐོབ་ཕྱིར་ཏུ་བཙུན་པའི་གང་ཟག་དག་བཙུག་
ཞུགས་པ་དང་། དེས་རབ་ཏུ་བྱེད་པའི་འབྲས་བུ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་འབྲས་གནས་
སོ། །གཉིས་པ་ལ་ཚྡོད་པ་ནི། གང་གི་ཆེ་ཞེས་ཏེ། སྤིང་ཅེད་སྒྲིམ་སྤངས་དགུ་པ་
སྤངས་པས་དག་བཙུག་པར་འཛོག་ན། མདོ་ལས། གོང་མའི་ཆ་དང་མ་སྤྱོད་ནམས་
ལྟ་། །གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་ལས་སྦྱེས་པའི། །འདོད་ཆགས་གཉིད་གྲོད་དང་
རྒྱལ་སྤོངས། །དེ་དག་སྤངས་པའི་ཕྱིར་དག་བཙུག་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་
དང་འགལ་སྤྲུང་པའོ། །ལན་ནི། “གཙོ་བོ་”ཞེས་ཏེ། འགལ་བ་མེད་པར་ཐལ། ལྟ་སྤོང་
སྤང་བྱེད་གཙོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར། སྤང་བྱེད་གཙོ་བོ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་
ཆགས་གཉིས་གོང་མ་ཉི་ལྟ་པའི་རྒྱུད་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་དང་། གྲོད་པ་དང་དང་
རྒྱལ་དང་མ་རིག་པ་གོང་མ་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བའི་རྒྱུད་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་གཙོ་
བོར་བཞག་པའི་ཕྱིར།

ལྟ་སྤོང་པའི་བྱེད་པར་གྱི་སྒྲིམ་སྤོང་བ་བརྒྱུད་ལ། རྒྱུན་ཞུགས་གྱི་འབྲས་བུའི་
བྱེད་པར་གཉིས་དང་། ཕྱིར་འོང་གི་འབྲས་བུའི་བྱེད་པར་གཅིག་དང་། ཕྱིར་མི་འོང་
གི་འབྲས་བུའི་བྱེད་པར་ལྟའོ། །དང་པོ་ནི། “རེ་”^༡ ལྟ་སྤོང་གསལ་ན་ཞེས་པ་རིམ་པ་གཉིས་

༡ <<ཞེས་>> འགལ་བ་མེད་ལ།

༢ <<ཞེས་>><<རྒྱུ>> དེ།

ཏེ། འདིར་བསྟན་རྒྱན་ཞིང་པ་ལན་བདུན་པ་ལ་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། སྒོམ་
སྤངས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་^༡མ་སྤངས་པའི་རྒྱན་ཞིང་གསུང་གང་། ཐོག་མར་འདོད་ལྟའི་ཉེན་
ལ་རྒྱན་ཞིང་ཐོབ་པ། དེ་ནས་ཤི་སྟེ་སྤངས་གསུང་གང་རུང་གི་མིར་སྐྱེ་བ་ལན་ཅིག་
ལེན། དེ་ནས་འདོད་པའི་ལྷར་སྐྱེ་བ་ལན་ཅིག་ལེན། དེ་ལྷར་^༢ཡན་མཉམ་ཏེ་མིར་ལན་
བདུན། ལྟའི་ནང་དུ་ལན་བདུན་སྤངས་ཏེ། ཐ་མར་འདོད་ལྟའི་ཉེན་ལ་དག་བཅོམ་ཐོབ་
པ་དང་། ཡང་ཐོག་མར་མིའི་ཉེན་ལ་རྒྱན་ཞིང་ཐོབ་པ་དེ་ནས་འདོད་ལྟ་དང་། དེ་
ནས་མིར་སྐྱེས་ཏེ་ལྷར་ལན་བདུན། མིར་ལན་བདུན་སྐྱེ་བ་སྤངས་ཏེ། ཐ་མར་མིའི་
ཉེན་ལ་དག་བཅོམ་ཐོབ་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་བྲིན།

ཁ་ཅིག་ལྷ་མི་བསྐྱེམས་པའི་ལན་བདུན་ཁོ་ནར་འདོད་པ་དོན་མ་ཡིན་ཏེ། ཉན་ས་
ལས། ལྟ་དང་མིར་ལན་བདུན་མཚམས་སྦྱར་ཞིང་། འཁོར་ནས་སྤྱག་བསྐྱེལ་མཐར་
བྱེད་པ་ཞེས་བཤད་པ་ལྷར་ཁས་སྤང་བར་བྱའོ། །དེ་ལྷར་ན། བར་དོར་སྐྱེ་བ་དང་
བཅས་པས། བདུན་བཞི་ཉི་ཤུ་ཅ་བརྒྱད་སྤངས་ནས་ལྷ་དན་ལས་འདའ་དགོས་པས་
ལན་བདུན་པ་ཞེས་བཞེད་པ་མི་རིགས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས། བདུན་ཚན་དུ་འབྲ་བས་
སྐྱོན་མེད་དེ། གནས་བདུན་ལ་མཁས་པའི་དགེ་སྤྲོད་དང་ཤིང་འདབ་མ་བདུན་པ་
ཞེས་པ་བཞེན་ནོ། །ལྷ་མ་བསྟན་བཅོས་ལ་གྲགས་པའི་དཔེ་དང་། བྱེ་མ་འཛིག་ཉེན་
ལ་གྲགས་པའི་དཔེའོ། །

གནས་བདུན་ནི། གཟུགས་ཀྱི་རོ་བོ་ཤེས་པ་དང་། གཟུགས་ཀྱི་འཕྲུང་བ་
དང་། འགོག་པ་དང་། འགོག་པར་འགྲོ་བའི་ལམ་དང་། གཟུགས་ཀྱི་རོ་ལྷང་

༡ <<ཞོལ་>><<སྐྱེ>> -

༢ <<ཞོལ་>><<སྐྱེ>> ཡས།

དང་། ཉེས་དམིགས་དང་། དེས་བར་འབྲུང་བ་ཞེས་པ་བཞིན་དུ་ཕུང་པོ་ལྷག་མ་བཞི་
ལ་ཡང་སྦྱར་བས་བདུན་ལྔ་སྟུང་ཏུ་སོ་ལྔ་ལ་མཁས་པ་ཡིན་ཡང་། བདུན་ཆོན་དུ་འབྲུང་
བས་གནས་བདུན་ལ་མཁས་པ་ཞེས་པ་དང་། འདབ་མ་བརྒྱ་ཐུག་དུ་མ་ཡོད་
ཀྱང་། ལོ་མ་རེ་རེ་ལ་འདབ་མ་བདུན་བདུན་ཡོད་པར་འབྲུང་བས་འདབ་མ་བདུན་པ་
ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །འདི་དག་ལ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མང་སྟེ། མ་སྟོས་སོ། །རྒྱུན་
ཞུགས་རིགས་ནས་རིགས་སུ་སྦྱེ་བ་ཡང་ཆོས་ཅན། གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། ལྷ་རྣམས་ཀྱི་
རིགས་ནས་རིགས་སུ་མཆོམས་སྦྱར་ཞིང་། འཁོར་ནས་དབྱེ་བཅོམ་ཐོབ་པ་དང་། མི་
རྣམས་ཀྱི་རིགས་ནས་རིགས་སུ་མཆོམས་སྦྱར་ཞིང་། འཁོར་ནས་དབྱེ་བཅོམ་ཐོབ་
པ་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། བར་ཆད་གཅིག་པ་ཞེས་ཏེ། ལན་ཅིག་བྱིར་འོང་གང་། འདོད་པའི་
སྟོམ་སྤངས་བདུན་ནས་བརྒྱད་པ་སྤངས་ཞིང་། ཆོ་དེ་ཉིད་ལ་དགུ་པ་མ་སྤངས་
པར། སྦྱེ་བ་གཉིས་པ་ལ་འདོད་པའི་ལྷའི་རྟེན་ལ་སྤང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་
པའོ། །བརྒྱད་པ་མ་སྤངས་པ་སྟིད་ཀྱང་སྤངས་བྱའི་གཙོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བར་
ཆད་གཅིག་པ་ཞེས་བྱའོ། །འདིའི་རྩ་འགྲེལ་དང་། ཉན་ས་དང་། བསྟུ་བར། ལྷའི་རྟེན་
ཁོ་ན་ལ་དབྱེ་བཅོམ་པ་ཐོབ་པར་བཤད་དོ། །

གསུམ་པ་ལ་ལྔ་ཡོད་པའི་དང་པོ་བར་དོར་འདའ་བ་ནི། བར་མ་དོར་ཞེས་ཏེ། བྱིར་
མི་འོང་བར་དོར་འདའ་བ་ཆོས་ཅན། གསུམ་ཡོད་དེ། འདོད་པའི་རྟེན་ཅན་གྱི་བྱིར་མི་
འོང་གང་། འདོད་པའི་སྦྱེ་སྟིད་དུ་ཉིང་མཆོམས་སྦྱོར་བའི་ཀྱན་སྦྱོར་སྤངས། བར་སྟིད་
འབྱུབ་པའི་ཀྱན་སྦྱོར་མ་སྤངས་པ་གཞུགས་ཀྱི་བར་སྟིད་བྱུབ་མ་ཐག་དབྱེ་བཅོམ་ཐོབ་

བ་དང་། གཞུགས་ཀྱི་སྐྱེ་སྤྱད་དུ་འགྲོ་བར་མི་སེམས་ཤིང་བར་སྤྱད་ཀྱི་ཆེ་དཀྱིལ་དུ་
དགྲ་བཅོམ་ཐོབ་བ་དང་། སྐྱེ་སྤྱད་དུ་འགྲོ་བར་སེམས་ཀྱང་། བར་སྤྱད་ཀྱི་ཆེ་བཞུགས་
ཀྱི་སྐྱེ་སྤྱང་འདས་ཐོབ་བ་ཞོགས་མའི་མེ་སྟག་གི་དཔེས་མཆོན་པར་ཀྱི་སྐྱེ་སྤྱང་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། སྐྱེ་སྤྱད་དུ་ཉིང་མཆོམས་སྦྱར་བའི་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་མི་སྐྱེ་ལ་བར་སྤྱད་དུ་
ཉིང་མཆོམས་སྦྱར་བའི་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་སྐྱེ་བས། དེ་དག་གི་ཀུན་སྦྱར་མ་སྤངས་
བ་དང་སྤངས་པ་ཞེས་བྱའོ། །གཉིས་བ་སྐྱེ་འདའ་བ་ནི། སྐྱེས་ནས་ཞེས་ཏེ། འདོད་པའི་
རྟེན་ཅན་གྱི་ཕྱིར་མི་འོང་གང་། ཀུན་སྦྱར་གཉིས་ཀ་མ་སྤངས་པས་གཞུགས་ཁམས་སུ་
སྐྱེས་མ་ཐག་དགྲ་བཅོམ་ཐོབ་པའོ། །

གསུམ་བ་འདུ་བྱེད་མེད་པར་འདའ་བ་ནི། མངོན་པར་ཞེས་ཏེ། འདོད་པའི་རྟེན་
ཅན་གྱི་ཕྱིར་མི་འོང་གང་། སྟོན་གོམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་གཞུགས་ཁམས་སུ་སྐྱེས་
མ་ཐག་གི་རྟེན་ལ་འབད་ཚུལ་ཆེན་པོ་མེད་པར་ངམ་ངམ་འབྱུགས་ཀྱིས་ལམ་མངོན་དུ་
བྱས་ཏེ། དགྲ་བཅོམ་ཐོབ་པའོ། །

བཞི་བ་འདུ་བྱེད་དང་བཅས་པས་འདའ་བ་ནི། མངོན་པར་འདུ་ཞེས་
ཏེ། གཞན་འདྲ་བ་ལ་གཞུགས་སུ་སྐྱེས་པའི་སྐྱེ་བ་དང་པོ་ལ་འབད་ཚུལ་དང་བཅས་
པས་ལམ་མངོན་དུ་བྱས་ཏེ། དགྲ་བཅོམ་ཐོབ་པའོ། །འདིར་དངོས་བསྟན་འདོད་པའི་
རྟེན་ཅན་ལ་དབྱེ་བར་ཟད་ཀྱི། རྒྱས་པར་ན། གཞན་ཡང་ཡོད་པར་ཤེས་པར་

༡ <<སྐྱེ>> གཞུགས་

༢ <<སྐྱེ>><<སྐྱེ>> མཆོན་པར་

༣ <<ཞོལ>><<སྐྱེ>> གནས།

༤ <<ཞོལ>> དུ།

བྱའོ། །ལྷ་པ་གོང་དུ་འཕོ་བ་ནི། གོང་དུ་འཕོ་བ་ཞེས་ཏེ། ཕྱིར་མི་འོང་གོང་དུ་འཕོ་བ་
གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། ཕྱིར་མི་འོང་གང་ག་ཟུགས་སུ་སྐྱེ་བ་ལན་དུ་མ་སྒྲངས་ནས་ལྷག་
མཐོང་^༡་ཤས་^༢་ཆེར་སྐྱུད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས། འོག་མིན་གྱི་རྟེན་ལ་ཐུང་འདས་མངོན་དུ་
བྱེད་པའི་རིགས་ཅན་དང་། ཞི་གནས་ཤས་ཆེར་སྐྱུད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ག་ཟུགས་སུ་
གོང་ནས་གོང་དུ་སྐྱེ་བ་སྒྲངས་ཏེ། མཐར་སྟིང་ཅེ་འེ་རྟེན་ལ་དགྲ་བཅོམ་ཐོབ་པའི་
རིགས་ཅན་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འོག་མིན་དང་སྟིང་ཅེ་འེ་མཐར་ཐུག་འགྲོ་ཞེས་
བཅས་པ་ནི། ལྷ་པ་ཟུགས་སྟིང་པ་ལན་བདུན་པ་བཞིན་དུ་དེ་པན་ཆད་དུ་འགྲོ་བ་མེད་
པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །སྟིང་ཅེ་འེ་མཐར་ཐུག་འགྲོ་ནི། གནས་གཙང་མར་^༣་མི་^༤་སྐྱེ་
སྟེ། བསམ་གཏན་སྟེལ་མ་སྟོམ་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གནས་གཙང་མ་རིགས་ལྷར་སྐྱེ་བའི་ལྷ་བསམ་གཏན་སྟེལ་མ་སྟོམ་པ་ལྷ་ཡོད་
དེ། སྐྱོར་བ་གཅིག་གིས་དང་པོར་བསམ་གཏན་བཞི་བ་ཟག་མེད་ལ་སྟོམས་པར་
འབྲུག་ཤེས་ཟག་བཅས་ལ། དེའི་འོག་དུ་ཟག་མེད་ལ་སྟོམས་པར་འབྲུག་པ་ཆུང་
དུ་གསུམ་སྟེལ་དང་། འབྲིང་བྲུག་སྟེལ་དང་། ཆེན་པོ་དགྲ་སྟེལ་དང་། ཆེས་ཆེར་
བསྟོམ་པ་བཅུ་གཉིས་སྟེལ་དང་། ཤིན་དུ་ཆེས་ཆེར་བསྟོམ་པ་བཅོ་ལྔ་སྟེལ་སྟོམ་པའི་
སྟོབས་ཀྱིས་གནས་གཙང་མ་རྣམས་སུ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། "སྟོན་སོ་སོ་སྐྱེ་བའི་^༥་རྟེན་ལ་
ཡང་སྟིང་འཕེན་བྱེད་གྱི་ལས་དུ་མ་བསམགས་པ་ཟག་བཅས་ཀྱི་བསམ་གཏན་བཞིའི་
སྟོབས་ཀྱིས་དེར་འབྲུག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། སྟེལ་སྟོམ་གྱི་ཟག་མེད་ལྷ་

༡ <<ཞོལ>><<སྒྲ>> -

༢ <<ཞོལ>> མིར།

༣ <<ཞོལ>> རྟོན་སོ་སྐྱེའི།

ཞོག་། བསམ་གཏན་དག་པ་བས་ཀྱང་ཡང་སྲིད་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གསོག་པ་མ་
ཡིན་ནོ། །གང་ཟག་གང་^༡ གིས་སྤྲེལ་ན། ཕྱིར་མི་འོང་བྱུང་བར་ཅན་དང་། དག་
བཅོམ་པ་འགའ་ཞིག་གིས་ཀྱང་སྤྲེལ་ལོ། །ཤེས་རབ་གསལ་བས་ཐོག་མར་མིའི་རྟེན་
དང་། ཕྱིས་གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་ལ་བསྒྲོམས་ཞིང་། ལམ་སྤྱོད་མཆོག་ཡིན་པས། ཐོག་
མར་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ཁོ་ན་ལ་སྤྲེལ་ལ། ཕྱིས་གཞན་ལ་ཡང་སྤྲེལ་ལོ། །དགོས་པ་
ནི། ཕྱིར་མི་འོང་གནས་གཅིང་དུ་སྤྲེལ་བ་དང་། མཐོང་ཆོས་ལ་བདེ་བར་གནས་པའི་
ཆེད་དུ་བསྒྲོམ་ལ། དག་བཅོམ་པ་དབང་པོ་རྒྱལ་པོ་ཉོན་མོངས་པས་འཇིགས་པ་
དང་། རྒྱུ་པོ་མཐོང་ཆོས་ལ་བདེ་བར་གནས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཏུའོ། །

དུག་པ་ལ་གཉིས། དུས་ཀྱི་རྣམ་གྲོལ་ལྟ་དང་། དུས་དང་མི་སྦྱོར་བ་རྣམ་པར་
གྲོལ་བ་བཤད་པའོ། དང་པོ་ནི། དག་བཅོམ་པ་ཡོངས་སུ་ཉམས་པའི་ཞེས་སོ། །རིམ་
པ་ལྟས་སྟོན་ཏེ། མཐོང་ཆོས་ལ་བདེ་གནས་ཀྱི་བསམ་གཏན་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཇི་
ལྟར་འདོད་འདོད་ལ་ལྟོས་པ་མ་ཡིན་པར་མངོན་དུ་བྱེད་པ་དུས་ཀྱི་བྱུང་བར་ལ་ལྟོས་
པའི་དག་བཅོམ་པ་ལྟ་ཡོད་དེ། དག་བཅོམ་པ་དབང་པོ་རྒྱལ་པོ་གང་། སྟོན་སྟོབ་པའི་
ལམ་ཀྱི་གནས་སྐབས་ན་སྦྱོར་བ་གཉིས་ལྟན་གྱིས་གོམས་པར་མ་བྱས་པས། འདོད་
"ཡོན་^༢ ཀྱི་དབང་དུ་སོང་ཡང་རུང་མ་སོང་ཡང་རུང་། རང་གིས་རང་གསོད་དམ་མི་
གསོད་ཀྱང་། མཐོང་ཆོས་ལ་བདེ་གནས་ཀྱི་བསམ་གཏན་ལས་ཉམས་པའི་སྐལ་བ་
ཅན་དང་། མི་གསོད་ན་ཉམས་པའི་སྐལ་བ་ཅན་དུ་འགྱུར་ཞིང་། གསོད་ན་མ་ཡིན་པ་
དང་། འདོད་ཡོན་གྱིས་སྟོས་ན། ཉམས་པའི་སྐལ་བ་ཅན་ཡིན་ཞིང་། མ་སྟོས་ན་མ་

༡ <<སྤྲེལ་>> -

༢ <<ཞོག་>> ཉོན།

ཡིན་པ་དང་། གྲོས་ཀྱང་རུང་མ་གྲོས་ཀྱང་རུང་། དེ་ལས་ཉམས་པའི་སྐལ་བ་ཅན་མ་
ཡིན་ཞིང་དབང་པོ་རྣམས་པོར་སྦྱོར་བའི་སྐལ་བ་ཅན་ཡང་མ་ཡིན་པ་དང་། དབང་པོ་
རྒྱལ་པོ་མཐོང་ཆོས་ལ་^༡ "བདེ་" གནས་ཀྱི་བསམ་གཏན་ལས་མི་ཉམས་ཤིང་། དབང་
པོ་རྣམས་པོར་སྦྱོར་བའི་སྐལ་བ་ཅན་རྣམས་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། མི་འབྲུགས་པའི་ཞེས་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ནང་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་
དབང་པོ་རྣམས་པོའི་དབྱ་བཅོམ་པ་གང་། མཐོང་ཆོས་ལ་^༢ "བདེ་" གནས་ཀྱི་བསམ་
གཏན་ལས་ཉམས་མི་སྲིད་པའོ། །འདི་དག་ནི་སློབ་ལམ་གྱི་སྐབས་ན་མཐོང་ཆོས་ལ་
"བདེ་" གནས་ཀྱི་བསམ་གཏན་སྦྱོར་བ་གཉིས་ལྡན་གྱིས་གོམས་པར་མ་བྱས་པ་
གཉིས་དང་། "རྒྱ་" སྦྱོར་མེད་པ་གཅིག་དང་། བྱས་པས་སྦྱོར་བ་མེད་པ་གཅིག་
དང་། དེ་གཉིས་ཀ་ཡོད་ཀྱང་དབང་པོ་རྒྱལ་བས་བཞག་པ་གཅིག་གོ། རྩེ་ཆེན་བྱུག་པ་
ཁམས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ལ་ལྟ། འདོད་པ་ན་སྦྱོད་པའི་གང་ཟག་གསུམ་སོ་སོའི་
མཆོན་ཉིད་དང་། ཁམས་གོང་མ་གཉིས་ཀྱི་གང་ཟག་བྱུག་དེ་དང་འབྲ་བར་བསྐྱེད་པ་
དང་། འདོད་པ་དང་ག་ཟུགས་ན་སྦྱོད་པའི་བྱང་རྒྱུ་བ་སེམས་དཔལ་གཉིས་
དང་། འདོད་པའི་རྟེན་ཅན་གྱི་རང་རྒྱལ་དང་། དེ་བཞིན་གསལ་གསལ་བ་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། འདོད་པ་ན་སྦྱོད་པའི་ཞེས་རིམ་པ་གསུམ་གྱིས་ཤེས་པར་
བྱའོ། །འདོད་པའི་རྟེན་ཅན་གྱི་གང་ཟག་གསུམ་གྱི་སྒྲོན་པ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། འདོད་

༡ <<སྐྱ>> བདེར།

༢ <<སྐྱ>> བདེར།

༣ <<སྐྱ>> བདེར།

༤ <<ཞེས>> རྒྱུ།

པའི་རྟེན་ཅན་འཕགས་པའི་ཆོས་མ་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་དང་། དེ་ཐོབ་ལ་ཀླན་སྤྱོད་
 ལྷག་མ་དང་བཅས་པའི་གང་ཟག་དང་། རྟེན་མོངས་པ་བད་པར་སྤངས་པའི་གང་ཟག་
 གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། འདོད་པ་ན་སྤྱོད་པའི་གང་ཟག་གསུམ་ཞེས་
 ཏེ། ཁམས་ཀྱི་སློན་ནས་གཟུགས་གཟུགས་མེད་ན་སྤྱོད་པའི་གང་ཟག་དྲུག་ཡོད་
 དེ། ཀླུ་མཚན་ནི་གོ་བར་བད་དོ། །གསུམ་པ་ནི། འདོད་པ་ན་སྤྱོད་པ་དང་ཞེས་
 ཏེ། འདོད་པ་དང་གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་གྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གཉིས་ཡོད་
 དེ། སེམས་ཅན་སློན་པའི་གནས་མ་ཡིན་པས་གཟུགས་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་སྤངས་
 ཤིང་། བསམ་གཏན་གྱི་བདེ་བ་ལས་མ་ཉམས་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་སློན་པའི་ཆེད་
 དུ་སྤྱིང་ཟེ་དང་སློན་ལས་གྱི་དབང་གིས་འདོད་པ་དང་གཟུགས་སུ་སྐྱེས་པ་གཉིས་
 ཡོད་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ནི། འདོད་པ་ན་ཞེས་ཏེ། འདོད་པའི་རྟེན་ཅན་གྱི་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱང་
 དབྱེ་ན་དུ་མར་འགྱུར་ཏེ། བསེ་རུ་ལྟ་བུ་དང་། ཆོགས་ན་སྤྱོད་པ་སོགས་ཡོད་པའི་
 ཕྱིར། གནས་གང་དང་། རྒྱ་བ་དང་། ཆོས་སྟོན་ཚུལ་གྱི་བྱང་པར་སོགས་ཀྱང་ཤེས་
 པར་བྱའོ། །ལྟ་བ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཞེས་ཏེ། མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སློན་ས་
 བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་འདོད་ཁམས་སུ་སྟོན་
 པ་ནི། གང་ཡང་རུང་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མཆོག་གི་སྤྱལ་པའི་སྤྱིའི་
 དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

སྡེ་ཆོན་བདུན་པ་སྤྱད་པས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ལ་གཉིས། ས་མ་ཐོབ་པ་དང་། ས་

༡ <<ཞོལ>> གང་དུ། <<སྤྱ>> དང་།

ཐོབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། མོས་པས་ཞེས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཆོག་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་
ནས་བཟུང་སྟེ། ས་མ་ཐོབ་བར་གྱི་སེམས་དཔལ་ཚོས་ཅན། མོས་པས་སྦྱོད་པ་ཅན་
ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟོགས་ཀྱང་མོས་པའི་སྒྲོ་ནས་ཡུལ་དུ་
བྱེད་པའི་སེམས་དཔལ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཆོས་ལ་ངེས་པར་སེམས་པའི་བཟོད་པ་རྒྱང་
འབྲིང་སོགས་ནི་རྒྱང་དུ་བྱོད་ཅེ་གཉིས་ལ་གནས་པ་དང་། འབྲིང་བཟོད་པ་དང་། ཆེན་
པོ་ཆོས་མཆོག་གོ། །ཡང་ན་སྤར་བ་ཤད་པ་ལྟར་ཞེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ་སྦྱི་དང་བྱེ་བྲག་གོ། །དང་པོ་ནི། ལྷག་པའི་ཞེས་ཏེ། ས་བཅུ་ལ་
གནས་པའི་སེམས་དཔལ་ཚོས་ཅན། ལྷག་པའི་བསམ་པས་སྦྱོད་པ་ཅན་ཞེས་བྱ་
སྟེ། སྤང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྦྱོབས་ཀྱིས་བདག་གཞན་མཉམ་ཉིད་དུ་
རྟོགས་པའི་སེམས་དཔལ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། མཚན་མ་དང་ཞེས་སོགས་
རིམ་པ་གསུམ་སྟེ། ས་དང་པོ་བྱག་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔལ་ཚོས་ཅན། མཚན་མ་
དང་བཅས་པས་སྦྱོད་པ་ཅན་ཞེས་བྱ་སྟེ། སྤང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཀྱང་། མི་
འདོད་བཞིན་དུ་མཚན་འདྲིན་གྱི་བར་ཆད་འདྲེ་བ་དང་བཅས་པ་དང་། དོན་གྱི་མཚན་
མ་མངོན་དུ་བྱེད་པ། མིང་གི་མཚན་མ་རྩང་ཟད་འདྲེ་བའི་སེམས་དཔལ་ཡིན་པའི་
བྱིར། ས་བདུན་པ་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔལ་ཚོས་ཅན། མཚན་མ་མེད་པར་སྦྱོད་
པ་ཅན་ཞེས་བྱ་སྟེ། རྗེས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཡང་ཆོས་ཀྱི་བདག་འདྲིན་མངོན་གྱིར་
པལ་ཆེར་མི་འབྱུང་ཞིང་། དོན་གྱི་མཚན་མ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་མིང་གི་མཚན་མ་ལ་
སྟོས་མི་དགོས་པའི་སེམས་དཔལ་ཡིན་པའི་བྱིར། དག་པ་ས་གསུམ་ལ་གནས་པའི་
སེམས་དཔལ་ཚོས་ཅན། མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་མེད་པར་སྦྱོད་པ་ཅན་ཞེས་བྱ་

སྟེ། འབད་ཚུལ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་སྟོབས་གིས་རྗེས་གི་གནས་སྐབས་སུ་ཡང་ཚུས་གི་
བདག་འཛིན་མཛོན་གྱར་མི་འབྱུང་ཞིང་། མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ལ་དབང་གྱུར་ཐོབ་པའི་
སེམས་དཔའ་ཡིན་པའི་བྱིར།

།རྒྱན་དུ་ཞུགས་པའི་གང་ཟག་གྱེ་བྲག་དུ་བཤད་པ།།

གསུམ་པ་རྒྱན་དུ་ཞུགས་པའི་གང་ཟག་གྱེ་བྲག་དུ་བཤད་པ་ལ། མདོར་བསྟན་
པ་དང་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱན་དུ་ཞེས་ཏེ། རྒྱན་ཞུགས་ཚུས་
ཅན། གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། འབྲས་བུ་མཐར་གིས་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་རིམ་གིས་པ་
དང་། ཁམས་གསུམ་གི་སྒྲོམ་སྤངས་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་དགུ་ཅིག་ཅར་སྤོང་བ་
ནས། རྒྱུང་དུའི་རྒྱུང་དུ་དགུ་ཅིག་ཅར་སྤོང་བའི་སྒྲོན་ས། ཅིག་ཅར་ངེས་པ་འབྱེན་པ་
གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལ། མཐར་གིས་པ་བཤད་ཟིན་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ནི།
རིམ་གིས་པ་ཞེས་སོ། ཅིག་ཅར་བ་ལ་གཉིས། ཅིག་ཅར་ངེས་པར་འབྱེན་པའི་རྒྱལ་
དང་། དག་བཙུང་ཐོབ་པའི་དུས་སོ། །དང་པོ་ནི། ཅིག་ཅར་ཞེས་ཏེ། ཅིག་ཅར་བ་ཁྱད་
ཚུས་ལྡན་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ལམ་གང་གིས། ས་གང་ལ་བརྟེན་ནས། སྤང་བུ་
"གང་།" ^༡ རི་ལྟར་སྤོང་བ་དང་། འབྲས་བུ་གང་ལ་བཞག"པས་ཤེས་པར་" ^༢ བྱེད་པའི་
བྱིར། བདེན་པ་མཛོན་སུམ་གིས་རྟོགས་པས་ཁྱབ་སྟེ། སོ་སྟེས་ཁམས་གསུམ་གི་
སྒྲོམ་སྤང་གི་ས་བོན་མི་སྤོང་བའི་བྱིར། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བརྟོགས་མི་

༡ <<ཞོལ་>><<སྒྲ་>> -

༢ <<ཞོལ་>><<སྒྲ་>> པ་སྤོང་བར།

སྟོགས་མེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ཉོན་མོངས་སྟོང་སྟེ། འདིས་ཁམས་གསུམ་གྱིས་ཉོན་
མོངས་ཅིག་ཅར་སྟོང་ཞིང་། དེ་ཡང་འདི་ལ་བརྟེན་པ་^༡ ལྷ་ལྷ་གྱི། ས་གཞན་ལ་བརྟེན་
ན་ཅི་རིགས་སྟུ་མི་དགོས་ཤིང་མི་ལྷ་ལ་བའི་བྱིར། འདས་ལམ་གྱིས་སྟོང་དགོས་
ཏེ། འཛིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་སྲིད་ཅེའི་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་ཡང་སྟོང་མི་ལྷ་
པའི་བྱིར། ཁམས་གསུམ་གྱི་སྒྲོམ་སྤངས་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་དགུ་ཅིག་ཅར་སྟོང་བ་
ནས་རྒྱུ་དུའི་རྒྱུ་དུ་དགུ་ཅིག་ཅར་སྟོང་བར་བྱེད་དེ། འདི་དབང་པོ་རྣེ་བས་ཞི་
རགས་གྱི་རྣམ་པར་མི་ལྷ་བར། འདི་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་ཅེས་སོགས་གོམས་པའི་
སྟོབས་གྱིས་ཡིན་པའི་བྱིར། མོར་མོའི་རྩ་མོའི་མདོ་ལས་ཀྱང་གསུངས་པ་ལྷར་
རོ། །འབྲས་བུ་བར་མ་གཉིས་ལ་འདི་པ་^༢ མི་བཞག་སྟེ། འདོད་པའི་སྒྲོམ་སྤངས་དུག་
པ་སྤངས་ནས། སྲིད་ཅེའི་དུག་པ་མ་སྤངས་པ་དང་། འདོད་པའི་དགུ་པ་སྤངས་ནས་
སྲིད་ཅེའི་དགུ་པ་མ་སྤངས་པ་འདི་ལ་མི་སྲིད་པའི་བྱིར། དེས་ན་དགུ་པ་སྟོང་བ་ལ་
བརྟེན་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་གནས་གྱི་བར་རྒྱན་ཞུགས་དང་། སྤངས་པའི་རྣམ་
གྲོལ་ལམ་སྦྱེས་པ་ན། དག་བཅོམ་པ་བཞག་གོ། རྣམ་པར་བྱེད་པའི་མདོ་ལས། རྒྱན་
ཞུགས་གྱི་འོག་དེ་མ་ཐག་དག་བཅོམ་གསུངས་པ་ཡང་འདི་ལ་དགོངས་ཏེའོ། །

གཉིས་པ་ལ། བལ་ཆེ་བའི་དུས་དང་། དེ་གཉིས་མ་ཐོབ་ན་འདོད་པར་སྦྱེ་བའི་
རྒྱ་དང་། རྒྱན་དང་མི་སྤད་ན་བྱང་རྒྱུ་གཞན་ཐོབ་པར་འཕྱར་བའོ། །དང་པོ་ནི། བལ་
ཆེར་ནི་ཞེས་ཏེ། དུས་ནམ་གྱི་ཆེ་དག་བཅོམ་ཐོབ་པར་བྱེད་ཅེ་ན། མཐར་གྱིས་པ་

༡ <<བྲེན་>> རྣམ།

༢ <<ཞེལ་>> -

ལྷན་སྤྱོད་པར་སྐྱེ་བ་དུ་མ་ལེན་དགོས་པ་"མ་"ཡིན་ཏེ། རྒྱན་ཞུགས་ཐོབ་པའི་ཆེ་དེ་
ཉིད་ཀྱི་མཐོང་ཆོས་སམ། འཆི་བའི་དུས་ཀྱི་ཆེ། སལ་ཆེར་ཀུན་ཤེས་པ་སྤྲུང་ན་ལས་
འདས་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། འཆི་སྤྱོད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། མཐོང་ཆོས་སྤྱོད་
འགྱུར་བས། རོན་གྱིས་བར་སྤྱོད་ཀྱི་ཉེན་དུ་མངོན་ལ། རྒྱན་ཞུགས་ལ་བར་དོར་
འདའ་བ་མེད་པར་འདོད་པ་ནི། ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་དག་གི་འཇུགས་སོ། །སལ་ཆེ་བའི་
དབང་དུ་བྱས་ན། འདི་ནི་མཐོང་ཆོས་"བཞིའི་"རྒྱན་ཞུགས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། གཤམ་ཏེ་ཞེས་ཏེ། ཆེ་འདིར་སྤྲུང་འདས་"མ་"ཐོབ་ཀྱང་སྐྱེ་བ་དུ་མ་
རྒྱད་དགོས་པ་མིན་པར་ཐལ། སྒྲོན་ལམ་གྱི་དབང་གིས་འདོད་ཁམས་སྤྱོད་སྤྱོད་ནས་
སྐྱེ་བ་གཉིས་པ་ལ་ངེས་པར་དག་བཅོམ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། སངས་རྒྱས་
ཞེས་ཏེ། དག་བཅོམ་ཐོབ་པ་ན། ངེས་པར་ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་དུ་འགྱུར་བར་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་འབྱུང་བ་དང་སྤང་ན་ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་དུ་འགྱུར་ཡང་། དེ་
དང་མ་སྤང་ན། རང་རྒྱལ་དག་བཅོམ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

༡༥ རྩོམ་བྱའི་ཆོས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་རྣམ་པར་བཞག་པ།

གཉིས་པ་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ལ་
གཉིས། མངོན་རྟོགས་བཅུའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་དང་། དེ་དང་འབྲེལ་བའི་ཆོས་ཀྱི་
བྱད་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། དབྱེ་བ་དང་། སོ་སའི་མཚན་ཉིད་

༡ <<ཞོལ་>> -

༢ <<ཞོལ་>><<སྤྱོད་>> ཞེས།

༣ <<ཞོལ་>> -

དང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་ཁྱད་
པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཞེས་ཏེ། “མངོན་པར་རྟོགས་པ་
བརྩེ་ཡོད་དེ།”^༡ ཆོས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མངོན་རྟོགས་
ཀྱི་བར་ཡོད་པའི་བྱིད།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། གནས་སྐབས་ཅན་བཤད་པ་དང་། གནས་སྐབས་ཀྱི་དབྱེ་
བ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་ལྷ་ཡོད་པའི་དང་པོ་ཆོགས་ལམ་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཆོས་
མངོན་རྟོགས་བཤད་པ་ནི། ཆོས་མངོན་པར་ཞེས་ཏེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོགས་ལམ་
ཆུང་དུའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཆོས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཡིན་ཏེ། འཕགས་པའི་
བདེན་པ་བརྗོད་བྱུང་སྟོན་པའི་དབང་དུ་བྱས་”པའི་^༢ གསུང་རབ་ཀྱི་ཆོས་ལ་དམིགས་
ནས། མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་བརྩེ་བྱུག་གི་དོན་སྤྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་
ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒྲོན་ནས། དེས་པར་འཛིན་པའི་མོས་པ་དང་། དེ་ལྟར་ཡིད་ཆེས་པ་
དང་། དང་བ་དང་འདོད་པའི་མཆན་ཉིད་ཅན་ཀྱི་དད་པ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པའི་ཐར་པ་ཆ་
མཐུན་ཡིན་པའི་བྱིད། གཉིས་པ་སྦྱར་ལམ་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་དོན་མངོན་རྟོགས་ནི།
དོན་མངོན་པར་ཞེས་ཏེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྦྱར་ལམ་བྱོད་ཆོས་ཅན། དོན་མངོན་
རྟོགས་ཡིན་ཏེ། རི་སྐད་བཤད་པའི་གསུང་རབ་ཀྱི་ཆོས་ལ་དམིགས་ནས་བདག་མེད་
པའི་དོན་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ལ་དེས་པར་སེམས་པའི་བཟོད་པ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པའི་
དེས་འབྲེད་ཆ་མཐུན་ཡིན་པའི་བྱིད། མཐོང་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་བདེན་པ་རེ་རེ་མངོན་
སུམ་གྱིས་རྟོགས་པའི་བཟོད་པ་དེ་ཡང་གསུམ་ཡོད་དེ། བཟོད་པ་ཆེན་པོའི་ཆུང་དུ་

^༡ <<ཞེལ་>> ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོགས་ལམ་ཆུང་དུའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན།

^༢ <<ཞེལ་>> བ།

དང་། ཆེན་པོའི་འབྲིང་དང་། ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་དེ་ཁོ་ནའི་མངོན་རྟོགས་ནི། དེ་ཁོ་ན་ཞེས་ཏེ། མཐོང་ལམ་ཤེས་བཞིན་
སྐད་ཅིག་བརྩ་བྱུག་པོ་ཚོས་ཅན། དེ་ཁོ་ནའི་མངོན་རྟོགས་ཡིན་ཏེ། བདག་མེད་མངོན་
སུམ་གྱིས་རྟོགས་པའི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཐོང་ལམ་གྱི་སྐབས་
སུ་བདེན་པ་རེ་རེ་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པའི་རྗེས་སུ་ཡང་སྤྲུག་བསྐྲུལ་ལ་སོགས་
པ་འདི་ལྟ་བུའོ་ཞེས་ཡིད་ལ་མངོན་པར་བརྗོད་པའི་སློན་པ་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་མངོན་
པར་རྟོགས་པའི་མཐའ་ལས་བྱུང་བ་ཐོབ་སྟེ། སྤྱིང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་དེའི་ས་བོན་
གསོས་པས་མངོན་བྱ་བྱེད་པའི་རུས་པ་མ་སྤྱ་ཅན་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། མཐོང་ལམ་མཉམ་
གཞག་གི་སྐབས་སུ་མངོན་བྱ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྐད་ཅིག་བརྩ་བྱུག་བར་མ་ཆད་བྱ་
སྟེ་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་ན་ཡང་། དེའི་རྗེས་སུ་མངོན་བྱ་བྱེད་དེ། སློམ་ལམ་གྱི་གནས་
སྐབས་སུ་མངོན་བྱ་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་ལ། དངོས་དང་། དེའི་གནས་སྐབས་སུ་མངོན་བྱ་
བྱེད་པའི་གནས་སྐབས་གཉིས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྗེས་ལ་ཞེས་ཏེ། ས་གཉིས་
པའི་ཡེ་ཤེས་ཚོས་ཅན། རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་ཡིན་ཏེ། བདག་མེད་མངོན་སུམ་གྱིས་
རྟོགས་ཐེན་གོམས་པར་བྱེད་པའི་སྟོབས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དགོན་མཆོག་ཅེས་པ་རིམ་པ་གཉིས་ཏེ། མངོན་པར་རྟོགས་པ་
གཉིས་མཐོང་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་ཐོབ་ཅིང་། སློམ་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་མངོན་བྱ་བྱེད་
དེ། དགོན་མཆོག་གསུམ་ལ་དམིགས་པའི་ཐེ་ཚོམ་ཉོན་མོངས་ཅན་ཟད་པར་སྤངས་
པའི་སྟོབས་ཀྱིས་དེ་གསུམ་ལ་ཤེས་ནས་དད་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་དང་། ངན་

འགྲོའི་རྒྱ་སྟོག་གཙོད་སོགས་སྤར་མ་བྱེད་པའི་སྟོམ་པ་འཕགས་པ་དགྲེས་པའི་ཚུལ་
ཁྲིམས་སྤྱོད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པས་བདག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་རན་སོང་གསུམ་ཟད་
དོ། །དེར་ལོག་པར་ལྷུང་བ་ཟད་དོ། །བདག་གྱུང་རན་འགྲོའི་རྒྱ་བྱས་ནས་དེའི་རྣམ་
སྟོན་འབྲུག་པའི་སྐལ་བ་ཅན་མ་ཡིན་ནོ་སྟུམ་པ་ཀུན་ཏུ་མི་འབྱུང་བའི་མངོན་རྟོགས་
མཐོང་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་རྒྱས་པའི་སྟོན་པ་ཐོབ་ཅིང་། སྟོམ་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་
མངོན་དུ་བྱེད་པའི་བྱིད།

ལྷ་པ་མཐར་ཐུག་པ་མངོན་རྟོགས་ནི། མཐར་ཐུག་པ་ཞེས་ཏེ། ཉན་ཐོས་དགྲ་
བཅོམ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། མཐར་བྱིན་པའི་མངོན་རྟོགས་ཡིན་ཏེ། ཉོན་སྲིབ་ཟད་
པར་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཐོབ་པའི་དམན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་བྱིད། གཉིས་
པ་གནས་སྐབས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཤད་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མངོན་པར་
རྟོགས་པ་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཞེས་ཏེ། ལྷ་པ་བཤད་པའི་མངོན་རྟོགས་བདུན་པོ་གཞན་
ཀྱི་ལུང་གི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་ཐོབ་དགོས་པའི་ཐེག་པ་རྒྱུད་དུའི་མངོན་རྟོགས་དེ་
ཆོས་ཅན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་ཡིན་ཏེ། སྟོན་པ་ཐ་མ་པའི་ཆེ་ཡང་གཞན་གྱི་
ལུང་ལ་ངེས་པར་ལྟོས་དགོས་པའི་ཐེག་པ་དམན་པའི་མངོན་རྟོགས་ཡིན་པའི་བྱིད།

གཉིས་པ་རང་རྒྱལ་གྱི་མངོན་རྟོགས་ནི། རང་སངས་རྒྱས་ཞེས་ཏེ། བདུན་པོ་
གཞན་གྱི་ལུང་ལ་མ་བརྟེན་པར་ཐོབ་རྒྱས་པའི་ཐེག་པ་འབྲིང་པོའི་མངོན་རྟོགས་དེ་
ཆོས་ཅན། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་ཡིན་ཏེ། སྟོན་པ་ཐ་མ་པའི་ཆེ། ངེས་
པར་གཞན་གྱི་ལུང་ལ་ལྟོས་མི་དགོས་པར་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་རྒྱས་པའི་ཐེག་པ་དམན་
པའི་མངོན་རྟོགས་ཡིན་པའི་བྱིད། སངས་རྒྱས་ལྟར་རང་སངས་རྒྱས་ལ་མི་སྟོབ་

བས་ཁྲབ་པར་འདོད་པ་ནི་དོན་མིན་ཏེ། རང་སངས་རྒྱལ་ལ་རང་ཉིད་ཀྱིས་སངས་རྒྱ་
བར་བྱེད་པ་དང་། རང་ཉིད་སངས་རྒྱལ་པ་གཉིས་ཀྱི་ཡོད་པས། བྱིས་རང་རྒྱལ་ཐོབ་
པར་བྱེད་པའི་ཉན་ཐོས་མ་གཏོགས་སྟོབ་པ་ཡང་དེ་ལྟར་ཁས་སྐྱོང་བར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་སེམས་དཔའི་མངོན་རྟོགས་ནི། བྱང་ཆུབ་ཅེས་ཏེ། ཉན་རང་གི་མངོན་
པར་རྟོགས་པ་བརྟན་པའི་རིགས་དེ་དག་ཀྱང་མངོན་དུ་མི་བྱེད་ཀྱང་། གདུལ་བྱ་
གཞན་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་དོན་དུ་སྟོན་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་ཆོས་
ཅན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མངོན་རྟོགས་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱད་ཀྱི་
ཤེས་པར་བྱ་བའི་མངོན་རྟོགས་ཡིན་པའི་བྱིར། སེམས་དཔའི་སྟོན་མེད་པ་ས་དང་པོ་
ལ་ཞུགས་ཤིང་གནས་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་
ཆོས་ཅན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མངོན་རྟོགས་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡི་རྒྱད་ཀྱི་མངོན་དུ་བྱ་
བའི་མངོན་རྟོགས་ཡིན་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ལ་འདྲི་བ་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཞེས་ཏེ། ས་དང་པོ་ཐོབ་པས་ལམ་གསུམ་ག་
མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པའི་ལམ་ཤེས་བསྐྱེད་ན། དེ་དག་ལ་ཁྲད་པར་ཅི་ཡོད་སྟུང་
པའོ། །ལན་ལ་ཁྲད་པར་བཅུ་སྒྲིབ་བསྟན་པ་དང་། འབྲས་བུའི་ཁྲད་པར་བྱེ་བྲག་ཏུ་
བཞག་པའོ། །དང་པོ་ནི། དམིགས་པའི་ཞེས་ཏེ། ཁྲད་པར་བཅུའི་སྟོན་མངོན་དུ་བྱ་
བའི་མངོན་རྟོགས་ཁྲད་པར་འཕགས་ཏེ། དམིགས་པ་དང་རྒྱུའི་ཁྲད་པར་དང་། རོ་
པོའི་ཁྲད་པར་དང་། བསམ་སྒྲུར་གཉིས་ཀྱི་ཁྲད་པར་དང་། བྱེད་པའི་ཁྲད་པར་བཞི་
དང་། འབྲས་བུའི་ཁྲད་པར་གྱིས་ཁྲད་པར་དུ་བྱས་པའི་བྱིར། རྩ་མ་གཉིས་ཀྱིས་ཁྲད་

༡ <<ཁྲ>><<སྒྲ>> ལམ་པ་ཡང་ངེས་པར།

པར་དུ་བྱས་ཏེ། ཉན་ཐོས་རང་དོན་ཙམ་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་དམན་པའི་སྡེ་སྟོང་ལ་
 དམིགས། བྱང་སེམས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་སྡེ་སྟོང་ལ་དམིགས་པའི་བྱིར་དང་། ཉན་
 ཐོས་ཚོགས་ཀྱི་རྒྱུ་ཞིང་། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔལ་ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་ཆེན་གསོག་པ་
 ལ་བརྟེན་པའི་བྱིར་དང་། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཙམ་རྟོགས་པ་དང་། བདག་མེད་
 གཉིས་ཀ་རྟོགས་པའི་ངོ་མོའི་བྱང་པར་དང་། རང་དོན་ཙམ་བྱེད་འདོད་པ་
 དང་། བདག་གཞན་མཉམ་པར་ཁས་ལེན་པའི་བསམ་པའི་བྱང་པར་དང་། དམན་
 པའི་ས་བདུན་ཙམ་དང་། ས་བརྩས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་སྟོར་པའི་བྱང་པར་
 དང་། བྱེད་པའི་བྱང་པར་བཞི་ནི། ཞི་བ་ཙམ་ཐོབ་པ་དང་། མི་གནས་པའི་སྤང་འདས་
 གི་སྟོན་ས་དགེ་བ་ཤེས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་འཇིག་པ་ཡོངས་འཇིག་གི་བྱང་པར་
 དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་སྟོང་རྒྱས་མི་རྒྱས་དང་། གཏུལ་བྱ་མཐའ་ཡས་པ་འཁོར་
 དུ་སྤྱད་མི་སྤྱད་ཀྱི་གནས་དང་། འཁོར་གི་བྱང་པར་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཏུང་
 "འཚོ་བ་" རྒྱས་པ་དང་མི་རྒྱས་པ་བཙུན་པར་སྦྱེ་བའི་བྱང་པར་དང་། ཡོངས་སྟོང་
 རྟོགས་པའི་སྤྱི་འཁོར་དུ་སྦྱེ་བ་དང་མི་སྦྱེ་བ་སྦྱེ་བའི་བྱང་པར་དང་། འབྲས་བུའི་
 བྱང་པར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། འབྲས་བུའི་ཞེས་ཏེ། དེ་ལ་གཉིས། ས་བརྩན་ཡོད་པའི་བྱང་པར་
 དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ན་ཡོད་པའི་བྱང་པར་རོ། །དང་པོ་ནི། བྱང་ཚོས་གསུམ་གྱིས་
 ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། གནས་ངན་ལེན་ཐམས་ཅད་གནས་སྤྱར་པའི་རྟེན་གྱི་བྱང་པར་
 དང་། སྟོབས་སོགས་ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་འབྱུང་པར་བྱེད་པའི་བྱང་པར་དང་། རྣམ་པ་

ལྷའི་སློན་སྐྱོད་ཀྱི་ཁྱེད་པར་འཕགས་པའི་ཕྱིར། ལྷ་པ་ནི། བག་ལ་ཉལ་མཐའ་དག་སློང་བའི་
ནམ་དག་གི་ཁྱེད་པར་དང། སངས་རྒྱལ་གྱི་ཞིང་ཡོངས་སུ་དག་པར་བྱེད་པའི་ཁྱེད་པར་
དང། ཆོས་སྐྱའི་ལུས་སྐྱའ་པ་ལུས་ཀྱི་ཁྱེད་པར་དང། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ལ་རྫོགས་
པར་ལོངས་སློང་པ་ལོངས་སློང་གྱི་ཁྱེད་པར་དང། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་དུ་
སེམས་ཅན་གྱི་དོན་སྐྱབ་པ་ལས་ཀྱི་ཁྱེད་པར་རོ། །འདི་དག་ནི་ས་བརྒྱའི་གནས་སྐབས་
ནས་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་འབྲས་བྱའི་ཁྱེད་པར་བསྟན་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྐྱ་གསུམ་ནི། ལྷ་ངན་ལས་འདས་པ་རྟེན་གྱི་ཁྱེད་པར་གཉིས་
དང། ཡེ་ཤེས་དང་སྤངས་པ་གཉིས་ཀྱིས་རང་དོན་གྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཁྱེད་པར་
དང། གཏུལ་བྱ་གང་གི་དོན་ཇི་ལྟར་བྱེད་པ་གཅིག་དང། མཐར་ཐུག་པའི་འབྲས་བྱ་
དང། དེ་གཞན་ལ་སྟོན་པའི་ཐབས་ཀྱི་ཁྱེད་པར་གཉིས་དང། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་
གྱི་ཁྱེད་པར་ལྷས་སངས་རྒྱལ་གྱི་ས་ན་ཡོད་པའི་ཁྱེད་པར་བཤད་དོ། །འབྲེས་པ་དང་ཉེ་
བར་འབྲེས་པ་ལྷ་མ་ནི། སངས་རྒྱལ་ཐམས་ཅད་ཆོས་སྐྱ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པར་
རྟོག་གཅིག་པ་དང། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་མཐུན་པ་མཚུངས་པའི་དོན་
རྟོ། །འབྲེས་པ་གཉིས་པ་ནི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་བྱེད་པ་མཚུངས་
པའོ། །སྐྱོབ་པ་ལྷ་ནི། གཞོད་པ་དང། ཐབས་མ་ཡིན་པ་དང། ངན་སོང་དང། འཛིག་
ཆོག་སྐྱོབ་དང། རིགས་མ་ངེས་པ་ཁ་ཅིག་ཐེག་པ་དམན་པ་ལས་སྐྱོབ་པའོ། །

༡ <<ཞོལ་>> ལྷ་ལ།

༢ <<ཞོལ་>> -

༼དེ་དང་འབྲེལ་བའི་ཆོས་ཀྱི་བྱང་པར་བཤད་པ༽༽

གཉིས་པ་དེ་དང་འབྲེལ་བའི་ཆོས་ཀྱི་བྱང་པར་བཤད་པ་ལ་གསུམ། མངོན་
རྟོགས་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་བྱང་པར་ཅན་བཤད་པ་དང་། ལམ་གྱི་གཏོང་^༡འཛོལ་
དང་སྤངས་པ་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་བཤད་པ་དང་། སྒྲོབས་དང་ནམ་མཁུན་གྱི་ལས་ལ་རྩོད་
བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་ལྟ། ཡོན་ཏན་དེ་དག་མངོན་རྟོགས་གང་གིས་བསྐྱུས་པ་
དང་། ཡོན་ཏན་གྱི་དབྱེ་བ་བྱང་པར་བཅས་པ་བཤད་པ་དང་། སོ་སའི་མཆོད་ཉིད་
དང་། ཡོན་ཏན་གང་ཞིག་གིས་གནས་གང་ལ་བརྟེན་ནས་རི་ལྟར་སྐྱབ་པ་བཤད་པ་
དང་། དེ་དག་གཉིས་སུ་དབྱེ་ཞིང་དེ་དག་གི་བྱེད་ལས་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་
པོ་ལ་རྒྱུ་བའི་ཆོད་མེད་པ་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། རྒྱུ་ལ་ཞེས་ཏེ། ཆོད་མེད་སོགས་
ཡོན་ཏན་བྱང་པར་ཅན་འདི་དག་ཆོས་ཅན། མངོན་རྟོགས་གང་ཡང་བྱུང་བས་བསྐྱུས་
པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་ལ་མངོན་རྟོགས་དང་མཐར་ཐུག་པའི་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་རིགས་སུ་
བསྐྱུས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེ་དག་གྱུར་ཞེས་ཏེ། ཡོན་ཏན་བྱང་པར་དུ་མར་དབྱེར་ཡོད་
དེ། ཆོད་མེད་བཞི་ནས་ནམ་མཁུན་གྱི་བར་སྡེ་ཆོན་བཅུ་དགུ་ཡོད་ཅིང་དེ་དག་གྱུར་
མཛད་སྡེ་ལས་བྱུང་བ་བཞིན་ཤེས་པར་བྱ་བའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཐུན་མོང་དང་། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་ནོ། །དང་
པོ་ལ་གཉིས། ཞི་གནས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་དང་། ལྷག་མཐོང་གིས་བསྐྱུས་པའོ། །དང་པོ་
ལ། སོ་སྐྱེ་དང་ཐུན་མོང་གི་དང་། ཉན་ཐོས་དང་ཐུན་མོང་བའོ། །དང་པོ་ནི། བྱམས་པ་

༡ <<ཞོལ་>> མཐོང་།

གང་ཞེ་ན་ཞེས་པ་རིམ་པ་བཞིས་སྟོན་ཏེ། ཚད་མེད་པ་བཞི་རྣམ་པའི་བྱང་པར་མི་
འདྲ་བའི་སློན་ནས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་བདེ་བ་དང་ལྡན་པར་ཤོག་ཅིག་སྟེ། སྤྱག་བསྐྱེད་དང་བྲལ་བར་གྱུར་
ཅིག་སྟེ། བདེ་བ་དང་མི་འབྲལ་བར་གྱུར་ཅིག་སྟེ། ཉོན་མོངས་དང་
བྲལ་བར་གྱུར་ཅིག་སྟེ། དུ་སན་པར་བསམ་པའི་གནས་པ་ཡང་དག་པར་འབྱོར་པའི་
ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་སེམས་སེམས་བྱུང་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་ནི། བྲམས་
སོགས་ཚད་མེད་བཞི་པའོ། ༡

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རྣམ་ཐར་དང་། ཟིལ་གཞོན་གྱི་སྦྱེ་མཆེད། ཟད་པར་གྱི་སྦྱེ་
མཆེད་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། རྣམ་ཐར་དང་པོ་ནི། གཟུགས་ཅན་ཞེས་ཏེ། གཟུགས་
ཅན་གཟུགས་ལ་བལྟ་བའི་རྣམ་ཐར་དགོས་པའམ། དེས་ཆོག་དང་རྟེན་དང་དམིགས་
པ་དང་། རྣམ་པ་དང་ངོ་བོ་དང་། མོགས་གྱི་སློན་ནས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། བསམ་གཏན་གྱི་
དངོས་གཞི་གང་རུང་ལ་བརྟེན་ནས། ཁ་དོག་མཛེས་པ་དང་། མི་སྤྱག་སོགས་གང་
སྤྱུལ་བར་འདོད་པའི་སྦྱིབ་པ་ལས་ཐར་པའི་ཆེད་དུ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སེམས་མ་ཐོབ་
པས་གཟུགས་མེད་ཀྱི་འདུ་ཤེས་དང་མ་བྲལ་བའམ། ཐོབ་ཀྱང་རང་ལ་གཟུགས་ཀྱི་
འདུ་ཤེས་བཞག་པས་ཀྱང་རུང་། ཁ་དོག་རང་བཞིན་པ་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས་
སྤྱག་མི་སྤྱག་རིམ་ལྡན་པ་བཞིན་སྤྱུལ་བར་མོས་པར་བྱེད་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་
འབྲེལ་གྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་སེམས་བྱུང་རྣམས་
སོ། །འདི་དག་ལ་གང་ཟག་བྱང་པར་ཅན་གྱི་དེ་དང་དེ་ཆོས་ཅན་དུ་བསྐྱེད་ནས་སྦྱབ་

༡ <<སྤྱ>> བཞིའོ།

བྱེད་དུ་དགོང་པར་བྱ་སྟེ། འདིར་ཡི་གེ་མང་དུ་དོགས་ནས་མ་བྲིས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། བྱང་ག་ཟུགས་མེད་པར་ཞེས་ཏེ། གཞན་འབྲུ་བ་ལ་ག་ཟུགས་མེད་
ཀྱི་སེམས་ཐོབ་སྟེ། རང་ལ་ག་ཟུགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་དང་བྲལ་བ་འཕམ། མ་ཐོབ་ཀྱང་རང་
ལ་མིང་གཞིའི་འདུ་ཤེས་བཞག་སྟེ། ག་ཟུགས་རང་བཞིན་ས་རྣམས་ལ་རི་ལྟར་འདོད་
བ་ལྟར་ལྟ་བའི་གནས་ས་འབྱོར་བའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་ནི།
སྤྱག་པའི་ཞེས་ཏེ། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་ག་ཟུགས་སྤྱག་
བ་སྤྱལ་བ་ལ་དགའ་བ་དང་། མི་སྤྱག་བ་སྤྱལ་བ་ལ་མི་དགའ་བའི་ཉོན་མོངས་འབྱུང་
བའི་སྤྱི་བ་བ་ལས་ཐར་བའི་ཆེད་དུ། སྤྱག་མི་སྤྱག་པན་ཚུན་ལྟོས་བ་དང་། པན་ཚུན་
རྗེས་སྤྱ་འབྲེལ་བ་དང་། མཐར་ཐམས་ཅད་རོ་གཅིག་པའི་འདུ་ཤེས་ཐོབ་ནས་ཐམས་
ཅད་སྤྱག་པའི་རྣམ་པར་¹ བྱེད་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཅེས་སོ། །

ག་ཟུགས་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་བཞི་ནི། རྣམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སྟེ་མཆེད་ཀྱི་རྣམ་
ཐར་བཤད་བ་དང་། ལྷག་མ་གསུམ་དེ་དང་འབྲུ་བར་བསྟན་བ་དང་། དགོས་པ་འཕམ་
ངེས་ཆིག་གོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་མཁའ་ཞེས་ཏེ། བསམ་གཏན་གྱི་སེམས་ལ་བརྟེན་
ནས་ཐར་བ་ཟག་མེད་² རྗེས་སྤྱ་མ་ཐུན་པར་རྣམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སོ་སྟུང་དུ་ཡིད་
ལ་བྱེད་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཅེས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། རྣམ་འཕམ་ཞེས་ཏེ། དེའི་འོག་ཏུ་རྣམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སོ་སྟུང་པའི་
རྣམ་ཤེས་དེ་ཉིད་མཐའ་ཡས་སོ་སྟུང་བ་དང་། དེའི་འོག་ཏུ་བཟུང་བྱ་ཅི་ཡང་མེད་དོ་སྟུང་
བ་དང་། འདུ་ཤེས་ནི་ནད་འབྲས་ཟུག་ཟུ། འདུ་ཤེས་མེད་པ་ནི། ཀྱན་ཏུ་མོངས་པའོ་སྟུང་

1 <<ལྷ་>><<སྤྱ་>> + མོས་པར།

2 <<ལྷ་>><<སྤྱ་>> + དང་།

དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཅེས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། འདི་
ལྟར་ཞེས་ཏེ། གཞུགས་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་བསྐོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གཞུགས་ཀྱི་
མཚན་མ་ལ་ངེ་ལྟར་འདོད་པ་ལྟར་དབང་བསྐྱར་བ་ལ། དེ་ལྟར་མི་རྒྱས་པའི་སྤྱི་བ་པས་
བསྤྱི་བ་པ་དང་། གཞུགས་མེད་དག་པ་ལ་ཆགས་པའི་སྤྱི་བ་པ་པས་ཐར་པ་བྱེད་པའི་ཆེད་
དུ་སྐོས་པའི་ཕྱིར། འགོག་པའི་རྣམ་ཐར་ནི། འདུ་ཤེས་དང་ཞེས་ཏེ། སྤྱི་བ་ཅེའི་རྣམ་ཐར་
ལ་བརྟེན་ནས། ཆོར་འདུ་རགས་པ་འགོག་མི་རྒྱས་པའི་སྤྱི་བ་པ་པས་ཐར་པའི་ཆེད་དུ་
གཞུགས་མེད་ཞི་བའི་རྣམ་ཐར་པས་འདས་ནས་^༡ "བརྟན་^༢ བ་མ་ཡིན་པའི་སེམས་
སེམས་བྱུང་དང་། "བརྟན་^༣ བ་དེ་དག་ལས་ཀྱང་ཁ་ཅིག་འགོག་པ་ཐར་པ་དང་མཐུན་
པར་གནས་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ཟེལ་གཞོན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལ། ཟེལ་གཞོན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམ་ཐར་
མཚུངས་པར་བསྟན་པ་དང་། རྣམ་ཐར་དང་ཟེལ་གཞོན་གྱི་རྣམ་པའི་བྱེད་པར་
དང་། ཆེ་ཆུང་བཟང་ངན་གྱི་བྱེད་པར་བཤད་པ་དང་། ལྷག་མ་རྣམ་ཐར་བཞིན་ཤེས་
པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཟེལ་གྱིས་ཞེས་ཏེ། རང་གཞུགས་སུ་འདུ་ཤེས་པས་ཕྱི་
རོལ་གྱི་གཞུགས་ཆུང་དུ་དང་ཆེན་པོ་ཟེལ་གྱིས་^༤ "མནན་^༥ བ་གཉིས་པ་དང་། རང་
གཞུགས་མེད་པར་འདུ་ཤེས་པས་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཞུགས་ཆེན་པོ་དང་ཆུང་དུ་ཟེལ་
གྱིས་གཞོན་པ་གཉིས་ཏེ། ཟེལ་གཞོན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་བཞི། རྣམ་ཐར་གཉིས་གྱིས་
ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཟེལ་གཞོན་དང་པོ་གཉིས་ནང་གཞུགས་སུ་འདུ་ཤེས་པས་ཕྱི་རོལ་

༡ <<ཞོལ>><<སྤྱ>> བསྟན།

༢ <<ཞོལ>><<སྤྱ>> བསྟན།

༣ <<སྤྱ>> གཞོན།

གི་གཟུགས་ལ་བཏྲ་བའི་རྣམ་ཐར་ལས་བྱུང་བ། གསུམ་པ་དང་བཞི་པ་ནང་གཟུགས་
མེད་པར་འདུ་ཤེས་པས་བྱི་རོལ་གི་གཟུགས་ལ་བཏྲ་བ་ལས་བྱུང་བའི་སྒྲོ་ནས་ཤེས་
པར་བྱ་བའི་བྱིར། རོན་ནི་རྣམ་ཐར་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་རྟེན་དང་དམིགས་པ་དང་། རོ་པོ་
དང་གྲོགས་བསྟན་པ་དེ་ཉིད་ཟེལ་གཞོན་བཞི་པོ་དེ་དག་གི་ཡང་ཡིན་པར་ཤེས་པར་
བྱ་བའི་རོན་རྟོ། །ནང་གཟུགས་མེད་པར་འདུ་ཤེས་པས་བྱི་རོལ་གི་གཟུགས་སྡེ་
སེར་དཀར་དམར་ཉེ་ཁ་དོག་བཞི་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པ་དེ་དག་ནི་སྟུག་པའི་རྣམ་ཐར་
བསྒྲོམ་པ་ལས་བྱུང་བར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡི་རྟེན་ལ་སོགས་པ་བཞི་མཚུངས་པ་
དང་། དེ་ཡི་དམིགས་པ་ཁ་དོག་ལ་བཞིར་བྱེ་བ་ཅེས་དུ་ཟད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། རྣམ་པར་ཐར་པ་ཞེས་ཉེ། རྣམ་ཐར་དང་ཟེལ་གཞོན་དམིགས་པ་
མཚུངས་ཀྱང་རྣམ་པའི་བྱུང་པར་ཡོད་དེ། རྣམ་ཐར་གྱིས་གཟུགས་རྒྱུ་དུ་ལ་སོགས་
པའི་དམིགས་པ་རྣམས་ཇི་ལྟར་སྟུལ་འདོད་པ་ལྟར་"མོས" ^༡ པར་བྱེད། ཟེལ་གཞོན་
གྱིས་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་དུ་དབང་བྱེད་པ་དང་། དམིགས་པ་རང་བཞིན་པ་
རྣམས་མི་སྒྲུང་བར་བྱས་པའི་སྒྲོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ནི། སེམས་ཅན་དང་ཞེས་ཉེ། མདོ་ལས་བསྟན་པའི་ཆེ་ཆུང་དང་
གཟུགས་བཟང་དན་སོགས་ཇི་ལྟར་རིགས་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། གཟུགས་རྒྱུ་དུ་
སེམས་ཅན་གྱི་གཟུགས་དང་། ཆེན་པོ་དེ་ཁང་བྱིས་སོགས་ཀྱི་གཟུགས་དང་། མི་
དང་ལྟའི་ཁ་དོག་དན་པ་དང་བཟང་པོར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་བྱིར།

བཞི་པ་ནི། ལྟག་མ་ནི་ཞེས་ཉེ། མདོའི་ཆོག་ལྟག་མ་ནང་གཟུགས་སུ་འདུ་ཤེས་

༡ <<བླ་>> མེད། <<ཞོལ་>> སྟུལ།

བ་དང་གཟུགས་མེད་པར་འདྲ་ཤེས་བས་བྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་ལ་བཟླ། ཞེས་སོགས་
 གྱི་དོན་འདིར་རྒྱས་པར་བཤད་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་ཐར་གྱི་སྐབས་སུ་བཤད་
 བ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རྟོགས་ཀྱས་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ཟད་པར་གྱི་^༡སྦྱེ་མཆེད་
 ལ། མཆོན་ཉིད་དང་། འབྱུང་བ་བཞི་ལ་ཟད་པར་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཆོན་དང་། ཟད་
 པར་གྱི་བྱེད་ལས་སོ། །དང་པོ་ནི། ཟིལ་གྱིས་ཞེས་ཏེ། ཟིལ་གཞོན་གྱི་སྦྱེ་མཆེད་གྱི་
^༢དམིགས་པ་རང་བཞིན་པ་རྣམས་མི་སྤྲང་བ་དང་། དབང་བསྐྱར་བའི་སྟོན་པ་ཟིལ་
 གྱིས་མཐོན་ནས། ཟད་པར་གྱིས་ས་ལ་སོགས་པ་ཟད་པར་ཏེ། མ་ལུས་པར་རྒྱས་
 པར་བྱེད། མཐའ་ཡས་པར་བྱེད་པར་གནས་པ་ཡང་དག་པར་འབྱོར་པའི་
 ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཞེས་སོ། །འབྱུང་བ་བཞི་^༣དང་། འབྱུང་འགྱུར་བཞི་
 དང་། རྣམ་མཐའ་དང་། རྣམ་ཤེས་ལ་དམིགས་པའི་སྟོན་པ་བཅུ་དྲུག་སྟེ། རྒྱས་པར་
 གཞན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་ཅེས་ཏེ། རྣམ་ཐར་དང་ཟིལ་གཞོན་གྱི་དམིགས་པ་ལ་
 འབྱུང་བཞི་མ་བཞག་པར། ཟད་པར་གྱི་དམིགས་པར་བཞག་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་
 དེ། གནས་འབྱུང་བ་དང་བཅས་པའི་འབྱུང་འགྱུར་གྱི་གཟུགས་ལ་བྲལ་པར་བྱ་བ་
 དབང་འབྱོར་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་བྱིར། ལྷག་མ་ནི་གཟུགས་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་བཞི་
 བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་ནི། ཟད་པར་གྱི་ཞེས་ཏེ། ཟད་པར་བྱེད་ལས་
 བྱེད་པར་ཅན་དང་ལྷན་ཏེ། རྣམ་ཐར་གྱིས་སྦྱལ་བ་སོགས་ཅོམ། ཟིལ་གཞོན་གྱིས་

༡ <<ཞོལ>> -
 ༢ <<བྲེ>> གྱིས།
 ༣ <<ཞོལ>><<སྦྱེ>> བཞིའི།

སྒྲིབ། ཟད་པར་གྱིས་དེ་དག་འབྲུབ་པར་བྱེད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཉན་ཐོས་དང་སྤྱོད་མཛད་པ་དང་། སོ་སོ་སྤྱོད་ཐོས་སྤྱོད་མཛད་པ་དང་། སྤྱོད་མཛད་མ་ཡིན་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཉན་ཐོས་མེད་པ་དང་། སྤྱོད་གནས་ཤེས་པ་དང་། སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ་བཞི་བཤད་དོ། །དང་པོ་ནི། ཉན་ཐོས་པ་མེད་པ་ཞེས་ཏེ། རབ་མཐའི་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་ལ་དམིགས་པའི་གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་ཉན་ཐོས་སྤྱོད་པ་འགོག་ཀྱིས་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་དང་ཞེས་སོ། །གྲོང་ལ་སོགས་པར་འགྲོ་བ་ན་རང་ལ་དམིགས་པའི་གཞན་ཀྱི་ཉན་ཐོས་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་བསམས་ནས་སྤྱོད་པར་ཤེས་པ་ན། དེ་མི་སྤྱོད་པར་བྱའོ་སྟུང་དུ་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པས་རང་གིས་གཞན་ཀྱི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་དམིགས་རྒྱུན་བྱེད་པ་འགོག་ཀྱིས་པའོ། །དེ་ནི་ཉན་ཐོས་དང་སྤྱོད་མཛད་པ་ཡིན་གྱི། སངས་རྒྱུས་རྣམས་ཀྱིས་ནི། ཉིང་རེ་འཛིན་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་ཉན་ཐོས་བྱངས་འབྲིན་པར་མཛད་པ་ཡིན་ལོ། །

གཉིས་པ་ནི། བསམས་ནས་ཞེས་ཏེ། རབ་མཐའི་བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་ནས་འདས་མ་འོངས་ད་ལྟར་གྱི་དོན་འདི་ཤེས་པར་བྱའོ་སྟུང་དུ་བསམས་ནས་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེ་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་འགྲུབ་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཅེས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཆོས་སོ་སོ་ཞེས་སོགས་རིམ་པ་བཞི་སྟེ། སོ་སོ་ཡང་དག་པ་རིག་པ་བཞི་ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་གྱི་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱན་ནས་ཉན་ཐོས་དང་རྣམ་བྱང་གི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མིང་གིས་རྣམ་བྱངས་ཐོགས་པ་མེད་པར་ཤེས་པའི་

ཆོས་སོ་སོར་རིག་པ་དང་། དེ་རྣམས་ཀྱི་རང་སྤྱིའི་མཆན་ཉིད་དང་དོན་གཞན་ལ་
དགོངས་པ་སོགས་ཐོགས་པ་མེད་པར་ཤེས་པ་དོན་སོ་སོར་རིག་པ་དང་། ཡུལ་མིའི་
སྐད་དང་ཆོས་ཀྱི་ངེས་ཆིག་ཐོགས་པ་མེད་པར་ཤེས་པ་ངེས་ཆིག་སོ་སོར་རིག་པ་
དང་། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་མཐའ་ཡས་པ་ཐོགས་པ་མེད་པར་ཤེས་པའི་ཞི་ལྷག་
ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་མཆོངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་སྟོབས་པ་སོ་སོར་རིག་པ་
རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བཞིར་བཞག་པའི་རྒྱ་མཆན་ནི། བཤད་བྱ་རིག་པ་ལ་བརྟེན་
ཆོས་རིག་པ་དང་། བརྟེན་པ་དོན་རིག་པས་གཉིས་དང་། འཆད་བྱེད་རིག་པ་ལ་ངེས་
པ་བཞིན་དུ་དེ་གཉིས་ཀྱིས་འཆད་བྱེད་རིག་པས་"^༡ གཉིས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་སོ་སྤྱེ་དང་ཐུན་མོང་བའི་མངོན་ཤེས་ལྡན་དང་། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་
ཐག་མེད་མངོན་ཤེས་སོ། །དང་པོ་ནི། རྩ་འབྲུལ་གྱི་ཞེས་ཏེ། ངེས་པ་ལྡས་སྟོན་
ཏེ། མཆན་ཉིད་ཀུན་ལས་བརྟུས་པར་བཤད་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི།
ཐག་པ་ཐད་པའི་ཞེས་ཏེ། བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་ནས་ཐག་པ་ཐད་པའི་སྤངས་པ་
དང་། དེ་ཐོབ་པའི་ཐབས་རྣམས་ངེ་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པའི་ཞི་ལྷག་
ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་མཆོངས་ལྡན་དང་བཅས་པའོ། །

གཉིས་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ་ལ་གཉིས། གནས་སྐབས་
ཅན་གྱི་ཆོས་"^༢ འདྲེས་པ་བརྒྱ་བཞི་བཅུ་དང་། གནས་སྐབས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་
བཅོ་བརྒྱད་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་བསྐྱུས་ན་བཅུ་ལྟེ། གཟུགས་ཀྱི་སྤྱི་དད་པར་

^༡ <<ཐུན་>><<སྤྱེ་>> + བ།

^༢ <<ཞེས་>> -

བྱེད་པའི་མཛད་པ་དང་། "ཆོ་" འབྲུལ་གྱིས་ཡང་དག་པར་གདམས་པའི་སྒྲོར་བའི་
མཛད་པ་དང་། དེས་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་མཐུ་དང་ལྷན་པར་བྱས་ནས་སྒོངས་པ་དང་
ཐེ་ཆོམ་གཙོད་པའི་མཛད་པ་དང་། བས་ཀྱི་གྲོལ་བ་ཆར་གཙོད་ཅིང་རང་གི་ཕྱོགས་
བཞག་པར་བྱ་བའི་མཛད་པ་དང་། སློབ་མའི་ཆོགས་སྤྱད་པ་ལ་ཉོན་མོངས་ཅན་མ་
ཡིན་པའི་མཛད་པ་དང་། བསམ་སྒྲོར་མ་འདྲེས་པས་རི་སྐད་སྤྲུམ་པ་བཞིན་བྱེད་པ་
དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱ་བ་མི་འདོར་ཞིང་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་བྲན་བ་ཉེ་
བར་གནས་པ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲོད་པ་དང་གནས་པ་དག་ལ་རི་ལྟ་བ་
བཞིན་དུ་སྤྱབ་པ་དང་། ཉིན་མཆོད་ཐམས་ཅད་དུ་སངས་རྒྱུ་གྱི་སྤྱན་གྱིས་འཛིག་
རྟེན་ལ་གཟིགས་པ་དང་། རོན་མ་ཡིན་པ་སྟོན་པ་སྤངས་ནས་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རོན་དུ་
འབྱུང་བ་ཉེ་བར་སྟོན་པ་མཛད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། མཆོན་དང་ཞེས་ཏེ། དེ་ཡང་གཟུགས་སུ་སྤྲང་བ་ཙམ་དང་། གཟུགས་
རང་རྒྱད་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། སྟོན་གྱི་སྟོན་ལམ་མཐར་ཕྱིན་པ་
དང་། བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་ནས་ཉིང་རེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་དབང་གིས་མཆོན་
སོ་གཉིས་དང་། དཔེ་བྱད་བརྒྱད་ཅུས་བརྒྱན་པའི་གཟུགས་ཀྱི་སྒྱུ་ཀྱང་དུ་སྟོན་པ་ལ་
དབང་འབྱོར་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་མཚུངས་ལྷན་དང་བཅས་པ་དང་། དེ་ལས་བྱུང་
བའི་གཏུལ་བྱ་ལ་གཟུགས་ཀྱི་སྒྱུར་སྤྲང་བ་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ལུས་དང་ཡོངས་སྒྲོད་དག་པ་དང་། ཞི་གནས་དང་ལྷག་
མཐོང་དག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གནས་ཡོངས་སུ་དག་པ་ཞེས་རིམ་བ་གཉིས་

ཏེ། ཡོངས་སུ་དག་པ་རིམ་པ་བཞིའི་ནང་ནས་ལུས་དང་ཡོངས་སྟོང་དག་པ་གཉིས་
 སུ་ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་ནས་རི་ལྷར་བཞེད་པ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་བ་འཛིན་པ་
 གནས་ལེན་པ་དང་། དེར་སྐྱེས་ནས་ཆེད་འདུ་བྱེད་བྱིས་བརྒྱབས་ཏེ་རི་སྤང་
 བཞེད་པར་བཞུགས་པ་དང་། བཞེད་ན་སྐྱེ་ཆེད་འདུ་བྱེད་གཏོང་བ་ཡང་དག་པར་
 འགྱོར་པ་དང་། རི་ལྷར་བཞེད་པ་བཞིན་དུ་དམིགས་པ་སྐྱུལ་སྐྱུར་ལ་མངའ་བརྟེན་
 པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་མཚུངས་ལྷན་དང་བཅས་པ་ཡོད་པའི་བྱིར།
 གཉིས་པ་ནི། ཟུགས་ཞེས་པ་རིམ་པ་གཉིས་ཏེ། ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་ཡོངས་སུ་
 དག་པ་གཉིས་ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་ནས་རི་ལྷར་བཞེད་པ་བཞིན་དུ་ཏིང་
 རེ་འཛིན་གྱི་སྒོ་གངས་ལས་འདས་པ་ལ་དབང་བསྐྱར་ཐོབ་པ་དང་། རི་ལྷར་བཞེད་པ་
 བཞིན་དུ་^༡གཟུངས་^༡བཞི་ལ་སོགས་པ་སྒོ་ཀུན་དུ་འཛིན་པ་ལ་དབང་འགྱོར་པའི་ཞི་
 ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྷན་ཡོད་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ལ། ཐབས་ལ་བསྐྱེད་པའི་བདུད་འཛོམས་པའི་སྟོབས་དང་། རྣམ་པར་
 དག་པ་དང་ཐེག་པ་ཆེན་པོས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ལས་བསྐྱེད་པའི་བདུད་འཛོམས་པའི་
 སྟོབས་བཅུའི་སྒོ་ནས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། བསོད་ནམས་དང་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་
 ལས་ལས་འབྲས་བུ་འདོད་མི་འདོད་འབྱུང་བའི་གནས་དང་། དེ་ལས་ལོག་པ་གནས་
 མ་ཡིན་པ་ལ་མཐུན་པ་སོགས་པ་མེད་པར་འཇུག་པ་དང་། ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྤྲོན་པ་
 དང་། བསམ་གཏན་དང་རྣམ་ཐར་སོགས་དང་དབང་པོ་མཆོག་དང་མཆོག་མ་ཡིན་
 པ་དང་། མོས་པ་སྒྲ་ཆོགས་དང་། ཁམས་སྒྲ་ཆོགས་དང་། ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བའི་

^༡ <<ཞེས་>> བཟུང་། <<སྐྱེ་>> གཟུང་།

ལམ་དང་། སྟོན་གྱི་གནས་རྗེས་སུ་དྲན་བ་དང་། འཆི་འཁོ་དང་། སྦྱི་བ་དང་། ཟག་པ་
ཟད་པ་ལ་མཁུན་པ་གང་ཞིག་ཐོགས་པ་མེད་པར་འདུག་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་
ཉིང་རེ་འཛིན་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་མཐར་ཐུག་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་
པར་བྱ་བའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ལ་གཉིས། ཡེ་ཤེས་དང་སྤངས་པ་ལ་མི་འཛིགས་པ་གཉིས་ཀྱིས་རང་
དོན་ལ་བཅུམས་པ་དང་། བར་དུ་གཙོད་པའི་ཆོས་ལ་མི་འཛིགས་པ་དང་རེས་པར་
འབྲེན་པའི་ལམ་ལ་མི་འཛིགས་པ་གཉིས་ཀྱིས་གཞན་གྱི་དོན་ལ་བཅུམས་པ་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། མངོན་པར་རྫོགས་པར་ཞེས་པ་རིམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་སྟོན་
ཏེ། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་རབ་མཐའ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་བྱའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་
མངོན་སུམ་གྱིས་སྤྲུགས་སུ་ཆུད་དོ་ཞེས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་ལ། འདི་སྤྲུགས་སུ་མ་
ཆུད་དོ་ཞེས་དགོ་སྤྱོད་ངམ་བྲམ་ཟེ་སོགས་ཆོས་དང་མཐུན་པའི་རྟོག་པའི་མཚན་མ་
ཅོམ་ཡང་མི་མཐོང་བས་བདེ་བ་^༡ ཐོབ། མི་འཛིགས་པ་ཐོབ། བག་ཆ་བ་མེད་པ་ཐོབ་
ནས་ཁྱུ་མཆོག་གི་གནས་སུ་དཔལ་འཆའ། ཆངས་པའི་གནས་སུ་འཁོར་ལོ་
བསྐྱོད། འཁོར་གྱི་ནང་དུ་སེལླེའི་སྤྱོད་^༢ བསྐྱུགས་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་
འབྲེལ་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་མཐར་ཐུག་པའི་ཡེ་ཤེས་སོ། །ཡང་ཟག་པའི་རྣམ་པ་ཐམས་
ཅད་ཟད་པར་ཞལ་གྱིས་འཆེས་པ་ལ་ཟག་པ་འདི་མ་ཟད་དོ་ཞེས་ཏེ་ཆོས་མཐུན་གྱི་
རྟོག་པའི་མཚན་མ་ཅོམ་ཡང་མ་མཐོང་བས་ཞེས་སོགས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། བར་དུ་གཙོད་པའི་ཞེས་པ་རིམ་པ་གཉིས་ཏེ། འདོད་ཆགས་^༣ ཀྱི་

༡ <<ཞོལ་>> བ་མེད་པ།

༢ <<སྤྱོད་>> བསྐྱུགས། <<ཞོལ་>> རྟོགས།

^༡ ཐར་པའི་བར་ཆད་དུ་འགྱུར་པ་སོགས་བསྟན་པ་ལ། དེ་བསྟེན་ཀྱང་བར་ཆད་དུ་མི་
འགྱུར་རོ་ཞེས་ཆོས་མཐུན་གྱི་ཁྱོལ་བའི་མཆན་མ་ཙམ་ཡང་མ་མཐོང་བས་ཞེས་
སོགས་དང་། གཞི་ཤེས་བསྟོམས་པས་ཐར་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཞལ་གྱིས་
བཞེས་པ་ལ། ཐར་པར་ངེས་པར་འབྱེན་པར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཆོས་མཐུན་གྱི་ཁྱོལ་
^༢ བའི་མཆན་མ་ཙམ་ཡང་མ་མཐོང་བས་ཞེས་སོགས་ཏེ་ལྷག་མ་རྣམས་འཕྲོལ། །ལྷ་པ་
ནི། བན་པ་ཏེ་བར་ཞེས་ཏེ། ཆོགས་སྤྱད་པ་ན། འཁོར་ཁ་ཅིག་གུས་པ་དང་། གཞན་
དག་མ་གུས་པ་དང་། འབྲེས་མར་གནས་པ་ལ་རྗེས་ཆགས་ཁོང་ཁོ་ཟད་པར་སྤངས་
པའི་མཁུན་པ་མཐར་ཐུག་གོ།

ལྷག་པ་ནི། བསྐྱར་བ་མེད་པ་ཞེས་ཏེ། འཁོར་ལ་རྗེ་ལྟར་བཞེད་པ་བཞེན་དུ་
གདམས་པ་དང་རྗེས་བསྟན་སྟོན་པ་སོགས་སྟོ་གསུམ་གྱིས་སྟོན་གཞན་གྱིས་ཤེས་
དོགས་ནས་བཅའ་པའི་དགོངས་པ་ཟད་པར་སྤངས་པའི་མཁུན་པ་མཐར་ཐུག་
གོ། །བདུན་པ་ནི། བསྐྱེལ་བ་མེད་ཅེས་ཏེ། གཤམ་བྱ་རྣམས་ལ་སྦྱའི་མཛད་པ་
དང་། གསུང་གིས་ཆོས་སྟོན་པའི་མཛད་པ་མཐའ་དག་ལ་བསྐྱེལ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་
མངའ་བའི་མཁུན་པ་མཐར་ཐུག་གོ། །བརྒྱད་པ་ནི། བག་ཆགས་ཞེས་ཏེ། སྟོ་གསུམ་
གྱི་ཀུན་སྟོང་ལ་ཀུན་མཁུན་མ་ཡིན་པའི་སྟོང་པ་རྩལ་ཙམ་ཡང་མི་འབྱུང་བའི་མཁུན་
པ་མཐར་ཐུག་གོ།

དགུ་པ་ནི། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ཞེས་ཏེ། སེམས་ཙན་སྤྱག་བསྐྱེལ་ཙན་རྣམས་

^༡ <<སྤྱ>> གྱིས།

^༢ <<ཞེས>> གྱིས་སྟོང་། <<སྤྱ>> གྱིས་ཁྱོལ།

གདུལ་བའི་དུས་ལ་བབས་པ་དང་མ་བབས་པ་ལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱན་གྱིས་ཉིན་མཆོན་
 དུས་དུག་ཏུ་གཟིགས་པ་རྒྱན་ཆད་པ་མི་སྲིད་པའི་ཐུགས་རྗེ་མཐར་ཐུག་གོ། སྤྱི་
 གཉིས་པ་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཙུང་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་
 ཞེས་ཏེ། སྤྱིད་པ་དན་པ་དང་མ་འདྲེས་པ་དུག་གི་དམིགས་པ་ནི། སྤྱི་དང་ཞེས་པ་
 དང་། རྟོག་པ་མ་འདྲེས་པ་དུག་གི་དམིགས་རྣམ་དེ་བཞིན་ཞེས་དང་། འཕྲིན་ལས་མ་
 འདྲེས་པ་གསུམ་གྱི་དམིགས་རྣམ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་ཞེས་དང་། ཡེ་ཤེས་མ་འདྲེས་
 པ་གསུམ་གྱི་དམིགས་རྣམ། ཡེ་ཤེས་ལ་ཞེས་ཏེ། གནས་མ་ཡིན་པར་གཤེགས་པ་
 སྤྱིའི་འབྲུལ་བ་མི་མངའ་བ་སོགས་དང་། འདུན་པ་ཉམས་པ་མི་མངའ་བ་སོགས་དུག་
 དང་། སྒོ་གསུམ་གྱི་འཕྲིན་ལས་མཛད་པ་ཡེ་ཤེས་^༡ སྤྱི་འགྲོ་ཞིང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
 རྗེས་སུ་^༢ འབྲང་། བ་དང་། དུས་གསུམ་གྱི་ཤེས་བྱ་མཐའ་དག་ལ་མ་ཆགས་མ་
 ཐོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་མངའ་སྟེ། རྒྱས་པར་འགྲེལ་བ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །བཅུ་བ་ནི།
 རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཅེས་ཏེ། དུང་ཁམས་སྟེ་མཆེད་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་
 དུ་གཟིགས་པའི་མཁྱེན་པ་མཐར་ཐུག་གོ།

བཞི་བ་གང་གིས་གནས་གང་ལ་བརྟེན་ནས་སྦྱབ་པ་དང་། ཚུལ་ཇི་ལྟར་སྦྱབ་
 པའོ། །དང་པོ་ལ། སོ་སྟེ་དང་ཐུན་མོང་བའི་ཡོན་ཏན་གང་གིས་གང་ལ་བརྟེན་ནས་
 སྦྱབ་པ་དང་། ཡོན་ཏན་ལྷག་མ་རྣམས་གང་ལ་བརྟེན་ནས་སྦྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཡོན་
 ཏན་འདི་རྣམས་ཞེས་ཏེ། ཆད་མེད་པ་བཞི་དང་། མངོན་པར་ཤེས་པ་ལྷ། ཕྱི་རོལ་བ་
 དང་ཉན་ཐོས་པ་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་རྟེན་བྱེད་པར་ཅན་ལ་བརྟེན་ནས་

༡ <<སྤྱི>> མངོན།

༢ <<ཞེས>> འབྲང།

སྐྱབ་སྟེ། བསམ་གཏན་དག་པ་བཞི་པོ་གང་རུང་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱབ་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཡོན་ཏན་ལྷག་མ་ཞེས་ཏེ། ཡོན་ཏན་ལྷག་མ་^༡ནམ་ཐར་^༢སོགས་ཉན་
ཐོས་དང་ཐུན་མོང་བའི་སྡེ་ཚན་བྲག་དང་། ཟག་པ་ཟད་པའི་མངོན་ཤེས་ཆོས་ཅན། གང་
ཟག་གསུམ་གྱིས་སྡེ་མ་ལས་ཀྱང་སེམས་རྟེན་བྱད་པར་ཅན་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱབ་
སྟེ། རབ་མཐའི་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་
ཡང་ཞེས་ཏེ། ཡོན་ཏན་དེ་དག་ཚུལ་གང་ཡང་རུང་བས་སྐྱབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བྱམས་པ་
ཆད་མེད་སྐྱབ་འདོད་པས་བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ཅན་ནམས་བདེ་བ་དང་
ལྷན་པར་གྱུར་ཅིག །ལྷན་པར་བྱའོ་སྙམ་པ་སོགས་རང་རང་གི་ནམ་གནས་ལན་མང་དུ་
སྒྲོར་བ་གཉིས་ལྷན་གྱིས་གོམས་པར་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱབ་དགོས་པའི་ཕྱིར།

ལྷ་པ་དེ་དག་གཉིས་སུ་དབྱེ་ཞིང་དེ་དག་གི་བྱེད་ལས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་
གཉིས། གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་དང་། བྱེད་ལས་སོ་སོར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཡོན་
ཏན་འདི་དག་ནི་ཞེས་ཏེ། ཡོན་ཏན་གཉིས་ཏེ། རང་གི་མཐུན་ཚུགས་ལ་སོགས་པའི་
བྱ་བ་ལ་ཉེ་བར་གནས་པ་དང་། ཉན་དུ་སེམས་པ་ལས་གྱུར་པ་ལ་གཉིས་སོ། །དེ་
ཡང་དང་པོ་ནི། སེམས་ཅན་དང་ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་ཆད་མེད་སོགས་རྗེས་ཐོབ་
ཤེས་པའི་རང་བཞིན་གྱིས་བསྐྱུས་ལ། གཉིས་པ་ནི། སལ་ཆེར་འདས་ལམ་གྱིས་
བསྐྱུས་པའི་མཉམ་གཞག་གོ། །

གཉིས་པ་ལ། ཆད་མེད་བཞིའི་བྱེད་ལས་ནི། ཆད་མེད་པ་ཞེས་ཏེ། བྱམས་
སོགས་ཆད་མེད་ཆོས་ཅན། བྱེད་ལས་བྱད་པར་ཅན་དང་ལྷན་ཏེ། རང་གི་མི་མཐུན་

༡ <<སྒྲུ་>> རྣམ་མཐུན།

ཕྱོགས་སྤོང་ཞིང་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་རྫོགས་པར་བྱེད། སེམས་ཅན་སྤྲིན་པ་ལ་
མི་སྟོ་^༡ པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཉན་ཐོས་དང་ཐུན་མོང་པའི་སྡེ་ཆོན་གསུམ་ཀྱི་བྱེད་
ལས་ལ། རྣམ་ཐར་གྱི་ལས་ཀྱི་དྲི་བ་ནི། རྣམ་ཐར་ཞེས་སོ། །ལན་ལ་རྣམ་ཐར་དང་པོ་
གཉིས་ཀྱི་ལས་དང་། “སྤྱག་པའི་རྣམ་ཐར་གྱི་ལས་དང་།”^༢ གཟུགས་མེད་ཀྱི་རྣམ་
ཐར་བཞིའི་ལས་དང་། དེས་ཆོག་བསྟན་པའི་སྟོན་པ་འགོག་པའི་རྣམ་ཐར་གྱི་ལས་
བཞིས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རྣམ་ཐར་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་གཟུགས་སྤྱལ་པའི་ལས་སྤྱལ་
པར་བྱེད། གསུམ་པས་དེ་ལ་ཉོན་མོངས་འགོག་པར་བྱེད། གཟུགས་མེད་ཀྱི་རྣམ་
ཐར་བཞིས་ཞི་བའི་རྣམ་ཐར་ལ་རོ་བྱང་གི་ཆགས་པ་འགོག་པར་བྱེད། འགོག་པའི་
རྣམ་ཐར་གྱིས་མོས་པས་འཕགས་པའི་གནས་པ་མཆོག་ཏུ་ཞི་བའི་གནས་པས་
གནས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

ཐེལ་གཞོན་གྱི་ལས་ནི། ཐེལ་གཞོན་གྱི་ཞེས་ཏེ། ཐེལ་གཞོན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཆོས་
ཅན། བྱེད་ལས་ཁྲད་པར་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ། དམིགས་པ་རང་བཞིན་པ་ཐེལ་གྱིས་
མནན་ནས་གཟུགས་ཅན་གྱི་རྣམ་ཐར་གསུམ་གྱི་དམིགས་པ་ལ་དབང་བསྐྱར་པར་
བྱེད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ཟད་པར་གྱི་ལས་ནི། ཟད་པར་གྱི་ཞེས་ཏེ། ཟད་པར་གྱི་སྐྱེ་
མཆེད་ཆོས་ཅན། བྱེད་ལས་ཁྲད་པར་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ། རྣམ་ཐར་གྱི་དམིགས་པ་
རྣམས་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་དུ་རྒྱས་པར་བྱས་པའི་སྟོན་པ་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར། དེ་
བཞིན་དུ། ཉོན་མོངས་པ་མེད་པས་ཞེས་སོགས་འོག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་། ཤེས་འདོད་
ཆོས་ཅན་ནི་གོ་བར་ཟད་ལ། བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ནི་བྱེད་ལས་ཁྲད་པར་ཅན་དང་ལྡན་

^༡ <<ཐེལ་>> སྐྱེ།

^༢ <<ཞེལ་>> -

ཏེ། ཞེས་ཀུན་ལ་སྐྱར་ཞིང་སྐྱབ་བྱེད་ནི་རིམ་བཤམ་བཞིན་དུ། ཉོན་མོངས་མེད་པས་
གཞན་གྱི་སེམས་དང་མཐུན་པར་སྦྲ་བས་གཟུང་བར་འོས་པའི་ཆོག་ཏུ་བྱེད་པའི་
ཕྱིར། སྟོན་གནས་ཤེས་པས་དུས་གསུམ་གྱི་ཆོས་ལུང་སྟོན་པ་དང་། འཛིག་ཉེན་
མང་སོས་བཀྱར་བའི་གནས་སུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་། སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་"པས་"^༡ཐེ་
ཆོས་གཙོད་པས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སེམས་ཆོས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

མངོན་ཤེས་ཀྱིས་སྟོན་གསུམ་གྱི་སྟོན་པ་གདུལ་བྱ་འདུན་པར་བྱེད་ཅིང་། ཐར་
པའི་ལམ་ལ་འགོད་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར་དང་། མཆན་དཔེས་མཐོང་མ་ཐག་ཏུ་སྦྱེས་
དུ་ཆེན་པོར་ཡིད་ཆེས་ཤིང་། སེམས་དང་བར་མཛད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡོངས་དག་གི་
ལས་ནི་གོ་བར་ཟད་ལ། སྟོབས་རྣམས་ཀྱིས་ལས་འབྲས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྦྲ་བ་བསལ་
ནས་མངོན་མཐོང་ལམ་སྟོན་པ་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱི་སྟོན་པ་སོགས་སྟོན་
རུང་གི་བྱེད་པར་ཤེས་ནས་ཐར་པའི་ལམ་སྟོན། པས་ཀྱི་གྲོལ་བ་ཆར་གཙོད་ཅིང་བྱེ་
བ་བྱེས་པས་ལུང་སྟོན་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར་དང་། མི་འཛིགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་འཁོར་
གྱི་ནང་དུ་སྟོན་པ་ཡང་དག་ཡིན་པར་ཡིད་ཆེས་པར་བྱེད་ཅིང་། ལུ་སྟེགས་རྣམས་
ཀྱང་། ཆར་གཙོད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་། རྒན་པ་ཉེར་གཞག་རྣམས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་
ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པར་འཁོར་"བསྐྱད་"^༢པ་དང་། བསྐྱད་བ་མེད་པས་རྒྱུ་མི་
ཆད་དུ་གདམས་པ་དང་རྗེས་བསྟན་འདོམས་པར་བྱེད་པ་དང་། བསྟེལ་བ་མེད་པས་
སྐད་ཅིག་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་མི་འདོར་བར་བྱེད་པ་དང་། བག་ཆགས་ཀྱི་
བཅོམས་པས་ཉོན་མོངས་པ་ལྟ་བུའི་ཀུན་སྟོན་སྟོན་མི་སྲིད་པར་བྱེད་པ་

༡ <<ཞེས་>><<སྐྱ་>> པའི།

༢ <<ཞེས་>><<སྐྱ་>><<སྐྱ་>> སྐྱད།

དང་། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོས་ཉིན་མཆན་དུས་དུག་ཏུ་འདིག་རྟེན་མཐའ་དག་ལ་
གཟིགས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ལ་མ་འདྲེས་པ་དང་པོ་དུག་གིས་སྐྱུ་གསུང་
ཐུགས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་དག་པར་བྱེད་པ་དང་། གཉིས་པ་དུག་གིས་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆོས་
འཛོལ་པ་དང་། ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱིས་གཤེགས་པ་དང་། བཞུགས་པས་ཀྱང་ཉན་རང་
ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། རྣམ་མཁའ་ཆོས་ཅན། བྱེད་ལས་བྱུང་པར་
ཅན་དང་ལྡན་ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐེ་ཆོས་གཙོད། དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་
རྒྱུན་རིང་དུ་གནས་པར་བྱེད། སེམས་ཅན་མ་སྤྲོན་པ་སྤྲོན་པར་མཛད། སྤྲོན་པ་གྲོལ་
བར་མཛད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལམ་གྱི་གཏོང་^༡ "འཛོལ་དང་སྤངས་པ་སྤོམ་པའི་ཚུལ་བཤད་པ་ལ་
གཉིས། དངོས་དང་། སྤང་པོ་ལྷག་མེད་དུ་ལམ་ཐམས་ཅད་ཉན་ཐོས་ཀྱིས་རྒྱུན་
གཙོད་ཅིང་འདོར་བ་དང་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་མི་འདོར་བའི་བྱུང་པར་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཞེས་ཏེ། སྤང་བཤད་པའི་མངོན་རྟོགས་འདི་
རྣམས་ལ་ཐོབ་པ་དང་གཏོང་བའི་ཚུལ་ལ་སྤངས་པ་སྤོམ་པའི་བྱུང་པར་དུ་མ་དང་
བཅས་ཏེ། སྦྱོར་ལམ་ཐོབ་པའི་ཆེ། ཆོགས་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་རིགས་མི་འདོར་
ཡང་རྣམས་འདོར་བ་དང་། ཕྱིར་འོང་ཐོབ་པའི་^༢ ཆུན་ཞུགས་འདོར་བ་དང་། འབྲས་
བྱ་གང་དང་གང་ཐོབ་པའི་ཆེ། རང་རང་གི་སྤང་བྱ་མ་ལུས་པ་སྤངས་པའི་སྤངས་པ་
སྤོམ་པ་གནས་གྱུར་གྱི་བྱུང་པར་མངོན་སུམ་དུ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྤང་པོ་ཞེས་ཏེ། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་དགེ་བའི་རྩ་བ་མི་

༡ <<ཞོལ་>> ཐོབ།

༢ <<སྤང་>> -

ཟད་པ་དང་། ཡོན་ཏན་མི་ཟད་པ་ཞེས་བྱ་ལ། ཉན་ཐོས་རིགས་ངེས་པ་རྣམས་ལ་དེ་
ལྟར་མི་བྱ་སྟེ། དེ་ནི་ཡུང་པོ་ལྷག་མེད་དུ་ལམ་ཐམས་ཅད་རྒྱན་གཙོད་པར་བྱེད་
ལ། བྱང་རྩབ་སེམས་དཔའ་འདྲི། འཁོར་བ་རྩི་མིན་གྱི་བར་དུ་རྒྱན་མི་འཆད་པར་བྱེད་
པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་སྟོབས་དང་རྣམ་མཁེན་གྱི་ལས་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ལ་བྱི་བ་ནི།
ཡུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་ཞེས་ཏེ། སྟོབས་བརྩ་དང་རྣམ་མཁེན་གྱི་བྱེད་ལས། སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐེ་ཆོས་གཙོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ན། གཞན་གྱིས་ངེས་པའི་ལན་
ཡུང་མི་སྟོན་པ་ཅི་ཡིན་སྟུང་པའོ། །

ལན་ལ། ཡུང་མི་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། དེའི་སྤྱབ་བྱེད་དགོད་པའོ། །དང་པོ་
ནི། ཚུལ་བཞིན་ཞེས་ཏེ། རི་བ་བརྩ་བཞིའི་ལན་ཡུང་མི་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་
དེ། ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ཞུས་པས་ལན་གསུངས་པ་དགོས་པ་མེད་ཅིང་ཉེས་པ་
དང་བཅས་པས་མ་གསུངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་ཅེས་ཏེ། རི་
བ་བརྩ་བཞི་པོ་ཆོས་ཅན། ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པའི་རི་བ་ཡིན་ཏེ། བདེན་བཞི་རྒྱ་
འབྲས་དང་། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་དང་རྣམ་བྱང་གི་སྤྱོགས་ལ་སེམས་པ་སྤངས་པའི་
རི་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པར་བྱ་བའི་ཆོས་བྱེ་བྲག་ཏུ་
བཤད་པ། །

གསུམ་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གང་ཟག་དང་དེས་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པར་བྱ་བའི་ཆོས་
བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ། བྱང་རྩབ་སེམས་དཔའ་ལ་རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་འབྲས་

སོགས་མ་བཞག་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་
ཆོས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། ཐེག་པ་དམན་པའི་གང་ཟག་དང་
མི་འབྲ་བའི་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་རྒྱན་ཞུགས་
མ་བཞག་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་ཅེས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ས་དང་པོ་
ཐོབ་"ཀྱང་^༡རྒྱན་དུ་ཞུགས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། རང་ཉིད་འབའ་ཞིག་གི་ཆེད་དུ་ལྷ་རན་
ལས་འདས་པའི་རྒྱ་མཚན་ལ་འཇུག་པ་མ་བྱུང་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཕྱིར་འོང་མ་བཞག་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་ལན་ཅིག་ཅེས་
ཏེ། བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ཆོས་ཅན། འདོད་པའི་བསྐྱོམ་སྤངས་བྱུག་པ་སྤངས་
ཀྱང་། ཕྱིར་འོང་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་སེམས་པ་བཞིན་དུ་སྤྲོད་
པར་སྐྱེ་བ་ཆད་མེད་པ་ལེན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ཕྱིར་མི་འོང་མ་བཞག་པའི་རྒྱ་
མཚན་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་ཕྱིར་མི་འོང་ཞེས་ཏེ། དེ་ཆོས་ཅན། འདོད་ཉོན་དགུ་པ་སྤངས་
ཀྱང་ཕྱིར་མི་འོང་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། བསམ་གཏན་གྱི་བདེ་བ་ལ་གནས་བཞིན་དུ་འདོད་
ཁམས་སུ་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། རྒྱུ་ལམ་ལ་སེམས་པས་སྤང་བྱ་གང་གི་གཉིན་པོ་བསྐྱོམ་པ་
དང་། སྤང་བྱ་སྤོང་ཞིང་འབྲས་བུ་ཐོབ་པའི་དུས་དང་། རྒྱུ་སྤངས་ཉོན་མོངས་མ་
སྤངས་ཀྱང་དེའི་ཉེས་པ་མི་སྐྱེད་པ་དཔེས་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔལ་རྣམས་ཞེས་ཏེ། བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ཆོས་ཅན། ས་བཅུ་རྣམས་སུ་ཤེས་
སྐྱིབ་"ཀྱི་^༢ས་ཐོན་གཙོ་ཐོར་སྤྲོད་བར་བྱེད་ཀྱི། ཉོན་སྐྱིབ་སྤང་བའི་གཙོ་ཐོར་བྱེད་པ་

^༡ <<ཞོལ་>> པ།

^༢ <<ཞོལ་>> ཀྱིས།

མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་ཤེས་སྲིབ་སྤངས་པའི་ཞར་ལ་སྤོང་བྱས་པའི་བྱིར་དང་། ཤེས་བྱ་
མཐའ་དག་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པ་ལྟར་མཛད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེ་བྱང་ཚུབ་ཐོབ་པ་ན་ཞེས་ཏེ། དེ་ཚེས་ཅན། ཉོན་སྲིབ་སྤང་བྱར་མི་
བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྲིབ་གཉིས་ཅིག་ཅར་བྱང་སྤོང་པའི་བྱིར་དང་། དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་
ཅིག་ཅར་དགྲ་བཅོམ་པ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པར་འགྱུར་པའི་བྱིར། མགོན་པོ་སྐུ་
སྤྱུང་གི་བཞེད་པ་དང་འདི་མི་འབྲ་སྟེ། དེའི་བཞེད་པས་ས་བརྒྱད་པར་ཉོན་སྲིབ་བྱང་བར་
བྱེད་པའི་བྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ནི། དེ་ཉོན་མོངས་པ་ཞེས་ཏེ། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་
འཕགས་པའི་སྐབས་སུ་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་དུ་བྱུང་ཡང་དེའི་དབང་གིས་ཉེས་པ་
བསྐྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤྲུལ་དང་སྤྲུན་གྱིས་བྱས་པ་བཅོམ་པའི་དུག་ལྟ་བུ་དང་། དགྲ་
བཅོམ་པ་ལྟར། དེའི་དབང་གིས་སྐྱེ་བ་ལེན་མི་དགོས་པ་དང་། རང་གཞན་ལ་གཞོད་
པ་སོགས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་བྱེད་པའི་བྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མངོར་བསྟན་པ་དང་། ཀླུ་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
ཡང་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་ཏེ། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ས་གནས་ལྔ་ལ་མཁས་
པར་བྱ་སྟེ། དམིགས་པ་དང་། སྤྱོད་པ་དང་། སྤང་བྱ་དང་། གཉེན་པོ་དང་། དུས་དུས་
སུ་དབང་པོ་སྤྱོད་པ་ལ་མཁས་པར་བྱ་བའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལ། མཁས་པར་བྱ་
བའི་ནམ་པ་དང་། འགལ་བ་སྤང་བའི་སྟོན་སྤང་པོ་སྤྱོད་པར་བྱ་པོ། །དང་པོ་ལ་
བཞི། དམིགས་པ་ལ་མཁས་པ་དང་། སྤྱོད་པ་ལ་མཁས་པ་དང་། སྤང་བྱ་ལ་མཁས་

༡ <<ཞོལ>> -

༢ <<ཞོལ>><<སྐྱ>> ཐོུར།

༣ <<ཞོལ>><<སྐྱ>> ཐུར།

བ་དང་། གཉེན་པོ་ལ་མཁས་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། རྟོག་བྱེད་ཤེས་བྱ་དང་། མྱེད་
བྱེད་ཤེས་བྱ་ལ་མཁས་པར་བྱ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་གང་ཞེན་ཞེས་ཏེ། བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཁྲུལ་བ་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་ལ་མཁས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། སྤང་བྱེད་
གཙོ་བོ་གཟུང་འཛིན་ཇུས་ཐ་དད་དུ་ཞེན་པའི་འཁྲུལ་བ་དང་། དེའི་གནས་ཀྱི་རྟོག་
གཞན་དབང་གི་གནས་ཚུལ་ལ་མཁས་པར་བྱ་བའི་བྱིད།

གཉེས་བ་ནི། མ་འཁྲུལ་བའི་ཞེས་ཏེ། མ་འཁྲུལ་བའི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་སོགས་ལ་
མཁས་པར་བྱ་སྟེ། མ་འཁྲུལ་བའི་གནས་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། སྤང་ཡུལ་དང་ཞེན་
ཡུལ་ལ་རིམ་བཤུགས་བཞིན་ཏེ། འཁྲུལ་བ་ཡང་ཡིན་ལ་མ་འཁྲུལ་བ་ཡང་ཡིན་བ་
བདག་མེད་ལ་དམིགས་པའི་ཐོས་བསམ་གྱི་ཤེས་རབ་སོགས་དང་། མ་འཁྲུལ་བ་མི་
རྟོག་ཡེ་ཤེས་དང་། དེ་ཡི་རྒྱ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་རྗེས་སྟོན་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་དགེ་
ཆོས་རྣམས་ལ་མཁས་པར་བྱ་བའི་བྱིད།

གཉེས་བ་ནི། ཐབས་ལ་ཞེས་ཏེ། སེམས་བས་སྟོང་བ་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་མཁས་
པར་བྱ་སྟེ། རྒྱ་ཆེ་བའི་སྟོང་བ་དང་། ཐབས་པའི་སྟོང་བ་སེམས་ཅན་སྟོན་བ་
དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ལ་མཁས་པར་བྱ་བ་དང་། དེ་དག་པར་
བྱེད་པའི་ཐབས་ཉིན་མཚན་དུས་དུག་ཏུ་སྟོན་བ་བཤགས་བ་དང་། དགེ་བ་ལ་རྗེས་
སྟེན་ཡི་རང་བ་སོགས་ཀྱི་སྟོན་ས་ས་དང་པོར་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་
མངོན་ཤེས་སྒྲུབ་བ་ལ་མཁས་པ་དང་། མི་གནས་པའི་སྤྱང་ན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་
པའི་བྱིད་ཏུ་ཤེས་རབ་དང་སྟོང་རྗེ་གཉིས་ཀྱིས་ལམ་རྒྱན་མི་འཆད་པ་ལ་མཁས་པར་
བྱ་བའི་བྱིད།

གསུམ་པ་ལ་རྣམ་རྟོག་བཅུར་བསྟན་པ་དང་། རྣམ་པར་གཡེང་བའི་རྣམ་རྟོག་གེ་
 བག་ཏུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ཕྱོགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་
 རྟོག་དང་། རྣམ་བྱང་གི་ཕྱོགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་རྟོག་གོ། །དང་པོ་ནི། ཡང་དག་པ་
 "མིན་^༡ པ་ཞེས་ཏེ། ཅ་བའི་རྣམ་རྟོག་ཀུན་གཞི་དང་། མཚན་མའི་རྣམ་རྟོག་ལུས་
 འོངས་སྤྱོད་སྤྱོད་སོགས་བཟུང་བའི་རྣམ་པར་སྣང་བའི་རྣམ་རིག་དང་། མཚན་མར་
 སྣང་བའི་རྣམ་རྟོག་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བདུན་དང་། མཚན་མ་འགྱུར་བའི་རྣམ་རྟོག་
 ཀུན་གཞི་བཟུང་བྱའི་མཚན་མ་རྣམས་གནས་སྐབས་གཞན་དུ་གྱུར་པ་དང་། མཚན་
 མར་སྣང་བ་འགྱུར་བའི་རྣམ་རྟོག་མིག་ཤེས་སོགས་བདེ་བ་ལ་སོགས་པའི་གནས་
 སྐབས་གཞན་དུ་སྐྱེས་པ་སོགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གཞན་གྱིས་ཞེས་ཏེ། རྣམ་བྱང་གི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པའི་རྣམ་
 རྟོག་ཀྱང་རང་གི་ངོ་བོ་དང་། དེའི་དབྱེ་བ་གཉིས་དང་། ཉེས་དམིགས་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་
 རས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དམ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཚོས་དང་། དམ་པའི་ཚོས་བསྟན་པས་
 བསྟུས་པའི་མིང་ཆོག་ཡི་གེའི་ཚོགས་དང་། དང་པོའི་དོན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་
 དང་། གཉིས་པའི་དོན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་རྟོག་ལས་
 ལྷ་ངན་བྱུག་ཅུ་ཅ་གཉིས་ཀྱིས་བསྟུས་པའི་རྣམ་རྟོག་དང་། དངོས་པོ་མེད་པར་འཛིན་
 པ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་རྣམ་རྟོག་གི་སྒོ་རས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། རྣམ་པར་གཡེང་བའི་ཞེས་ཏེ། རྣམ་གཡེང་གི་རྣམ་རྟོག་བཅུ་ཡང་
 གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། གང་ཟག་གི་བདག་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་རྟོག་གཉིས་

^༡ <<སྤྱོད་>> མ་ཡིན།

དང་། ཆོས་ཀྱི་བདག་ལ་བཞུགས་པའི་རྣམ་ཏྲུག་བརྒྱད་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར།
དང་པོ་ནི། ཡུང་པོ་མེད་པར་ཞེན་པ་དངོས་པོ་མེད་པའི་རྣམ་ཏྲུག་དང་། ཉག་གཅིག་
རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་ཡོད་པར་ཞེན་པ་དངོས་པོ་རྣམ་པར་ཏྲུག་པ་སྟེ། དེ་དག་གི་
གཉེན་པོར་རིམ་པ་བཞེན་དུ། མདོ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ཡོད་བཞེན་དུ་
ཞེས་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མ་མཐོང་ཞེས་པས་
ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། གཟུང་འཛིན་རྩལ་ཐ་དད་དུ་ཞེན་པ་དང་། གཞན་དབང་མེད་པར་
ཞེན་པ་སྒྲོ་འདོགས་སྒྲུར་འདེབས་ཀྱི་རྣམ་ཏྲུག་དང་། གཞན་དབང་དང་དེའི་ཆོས་ཉིད་
གཅིག་དང་ངོ་པོ་ཐ་དད་དུ་འཛིན་པ་ནི། གཅིག་དང་ཐ་དད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཏྲུག་པ་
དང་། གཟུགས་ཞེས་པའི་མིང་གི་བརྗོད་བྱ་དོན་ཀྱི་ངོ་པོ་ཉིད་དུ་བདེན་པར་བྱུབ་པར་
འཛིན་པ་དང་། སྒྲེ་འགག་ལ་སོགས་པའི་མིང་གི་བརྗོད་བྱ་དོན་དམ་པར་བྱུབ་པར་
འཛིན་པ་ངོ་པོ་ཉིད་དང་། བྱང་པར་དུ་རྣམ་པར་ཏྲུག་པ་དང་། གཟུགས་ཞེས་པའི་མིང་རི་
ལྟར་བཏགས་པ་དེ་དག་ཐོས་པ་ན། བརྗོད་བྱའི་དོན་དུ་སྒྲུར་བའི་སྒྲུལ་མེད་དུ་འཛིན་
པ་དང་། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་དོན་དམིགས་པ་ན། རི་ལྟར་དམིགས་པ་བཞེན་དུ། དེ་
ཡི་མིང་དུ་འབྱུང་མེད་དུ་འཛིན་པ་མིང་རི་ལྟར་བཞེན་དོན་དང་། དོན་རི་ལྟར་བཞེན་
མིང་དུ་རྣམ་པར་ཏྲུག་པའོ། རྣམ་ཏྲུག་བཅུ་པོ་འདི་དག་གི་གཉེན་པོ་ནི། གང་ཟག་གི་
བདག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་འགོག་པའི་རིགས་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱ་བའོ། །

བཞེན་པ་ལ་རྣམ་པར་མི་ཏྲུག་པ་གསུམ་སྒྱིར་བསྟན་པ་དང་། སྒྲོས་པ་མེད་པའི་
རྣམ་པར་མི་ཏྲུག་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། དང་པོ་ནི། རྣམ་པར་མི་ཏྲུག་པ་ཉིད་ཅེས་

ཏེ། ཚོག་པར་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་སོ་སོ་སྤྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱི་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་
མི་རྟོག་པ་ལ་སོགས་པའི་དོན་འགའ་ཞིག་རྟོགས་པ་ན་དེས་ཚིམ་ནས་གོང་མའི་ཁྱད་
པར་འབད་པས་ཚོལ་བར་མི་བྱེད་པའི་བྱིར། བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་
པ་ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱི་སྟེ། ཚོས་ཀྱི་བདག་ཏུ་ཞེན་ནས་རྟག་འཛིན་སོགས་ཀྱི་གཉེན་
སོར་མི་རྟོག་སོགས་བཞི་རྟོག་པ་ལ་གཙོ་བོར་འབད་པའི་བྱིར། སྤྱོས་པ་མེད་པའི་
རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་སྟེ། ཚོས་ཀྱི་བདག་བཀག་
ནས་དེ་བཞིན་ཉིད་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གྱིས་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་
པ་ལ་གོམས་པར་བྱེད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྤྱོས་པ་མེད་པའི་ཞེས་ཏེ། དེ་བཞིན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
པའི་སྤྱོས་པ་མེད་པའི་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ནི་ཚོས་ཅན། ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་བཀག་པ་ཅམ་
གྱིས་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན། གཉིད་ལོག་པ་དང་ར་རོ་བ་སོགས་ཀྱི་ཡིད་ཀྱང་མི་རྟོག་
ཡེ་ཤེས་སུ་ཐལ་བའི་བྱིར། སྤར་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་རྟོག་དབྱིད་ལས་འདས་པ་ཅམ་
གྱིས་མ་ཡིན་ཏེ། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་སོགས་ཀྱང་དེར་ཐལ་བའི་བྱིར། སེམས་
སེམས་བྱུང་གི་འཇུག་པ་མངོན་གྱུར་ཞི་བ་ཅམ་གྱིས་མ་ཡིན་ཏེ། འདུ་ཤེས་དང་ཚོར་
བ་འགོག་པའི་སྤྲོམས་འཇུག་ཀྱང་དེར་ཐལ་བའི་བྱིར། རྟོག་མེད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན་པ་ཅམ་
གྱིས་མ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་སོགས་ཀྱང་དེར་ཐལ་བའི་བྱིར། དམིགས་པ་ལ་མངོན་
པར་འདུ་བྱེད་པས་མ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་པ་ཡང་དེར་ཐལ་བའི་བྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་ན་ཡང་མི་
རྟོག་ཡེ་ཤེས་གཞན་དུ་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དམིགས་པ་ལ་གཉིས་སྤར་དང་བཅས་
པའི་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་མེད་པར། དེ་བཞིན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་

ཤེས་དེ་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ཞེས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་རང་
བཞིན་གྱིས་དབང་པོ་རྟོན་པོ་ཡིན་ན། དབང་པོ་སྦྱོང་བ་མི་འབད་པར་འགྱུར་སྟེ་
བའོ། །ལན་ནི། དབང་པོ་ཞེས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་དབང་པོ་རྟོན་པོ་ཡིན་ན་
དབང་པོ་སྦྱོང་མི་དགོས་པའི་སྦྱོན་མེད་པར་ཐལ། ཐེག་པ་འདོག་མ་གཉིས་ལ་ལྟོས་
ཏེ། ཆེས་རྒྱ་བ་ཡིན་ཡང་། རང་གི་རིགས་ལ་ལྟོས་ནས། དད་སོགས་དབང་པོ་རྟོན་པོ་
ལ་བརྟེན་ནས་ཏེ་^༡ འབྲིང་དང་། རྟོན་པོ་འབྲིང་ལ་བརྟེན་ཏེ། རྟོན་པོའི་ཆེན་པོ་ངེས་
པར་སྦྱབ་དགོས་པའི་བྱིར། འདིར་སྦྱས་པ། ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་སྦྱེ་ཚུལ་ངོ་པོ་
དང་། །རྣམ་པའི་འཛིན་སྦྲངས་ལེགས་པར་ངེས་བྱས་ནས། །དེ་དག་འཛོམས་པའི་
མངོན་རྟོགས་སྦྱེ་ཚུལ་གྱིས། །ཐོབ་པ་རྣམ་པར་ངེས་པ་ལེགས་པར་བཤད། །བསྐྱེ་
བའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

གཉིས་པ་ལེའུའི་མཚན་བསྟན་པ་ནི། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བརྟུས་པའི་རྣམ་
བཤད། ལེགས་པར་བཤད་པ་ཆོས་མངོན་རྒྱ་མཚོའི་སྒྲིང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས། ཐོབ་
པ་རྣམ་པར་ངེས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཀུན་ལས་བརྟུས་པ་བཞི་པའི་འགྲེལ་པའོ། ། །

^༡ <<ཞོལ>> ནས། <<སྒྲ>> ཏེ།

༡༩༽

བཞི་པ་པས་གྱི་སྒོ་ལ་བ་ཆར་གཙོ་བོ་སོགས་འབེལ་གཏམ་གྱི་སྒོ་ནས་གདུལ་
བྱ་གཞན་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཐབས་འབེལ་བའི་གཏམ་རྣམས་པར་ངེས་པ་ལ་
གཉིས། ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ་དང་། ལེའུའི་མཆོན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་རི་བ་
ནི། འབེལ་བའི་ཞེས་སོ། །ལན་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་པ་དང་། ཀླུ་པར་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། རྣམས་པ་བདུན་ཏེ་ཞེས་ཏེ། འབེལ་གཏམ་རྣམས་པར་ངེས་པ་ཆོས་
ཅན། དོན་བདུན་གྱིས་བཤད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། གཏན་ལ་"པབ" གྱའི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་བ་
དོན་དང་རྣམས་བཤད་རྣམས་ཀྱིས་གཉིས། གཏན་ལ་འབེལ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་བ་རབ་
ཏུ་ཕྱེ་ནས་ཀླུ་ཏུ་བསྟན་པ་དང་། རི་བ་རྣམས་ཀྱིས་གཉིས། གཏན་ལ་འབེལ་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་
གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་བསྟུ་བ་རྣམས་ཀྱིས་དང་། གང་གིས་གཏན་ལ་འབེལ་སྒྲུབ་པའི་དབང་
དུ་བྱས་པ་སྐྱབ་རྣམས་ཀྱིས་དང་། བར་དོན་གྱི་མདོ་སྒྲེ་རྟོགས་པའི་ཐབས་མཆོན་བྱེད་
ལྗེས་དགོངས་རྣམས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ལེའུ་དང་པོ་
བཞིས་རང་གིས་ཐར་བ་དང་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཐོབ་པའི་ཐབས་ཀླུ་པར་བསྟན་
ནས། ལེའུ་ཐ་མས་གཞན་དོན་སྐྱབ་པའི་ཐབས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བསྟན་ཏེ། ཐུབ་
པ་ཉིད་གྱིས་དམ་པའི་ཆོས་སྟོན་པའི་སྒོ་ནས་གདུལ་བྱ་སྐྱལ་བ་ཅི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་
འཕྲེན་པར་མཛད་པ་ཡིན་གྱི། རྩ་འབྲུལ་དང་དམ་པ་སྐྱིན་པའི་མཐུ་ཙམ་གྱིས་མ་ཡིན་
པས། དེ་དང་མཐུན་པར་འདིར་ཡང་། དོན་སྒྲེ་རྟོགས་སྟོན་པས་གཏམ་ཞེས་བྱ་

ལ། དེའི་ནང་ནས། "རིག་^༡ བས་ལེགས་པར་འཐད་པའི་གཏམ་ནི་འབེལ་བའི་གཏམ་
སྟེ། དེ་ཡང་གསུང་རབ་ལ་བརྟེན་པའི་གཏམ་དང་། རིགས་པ་བཞི་དང་ལྡན་པའི་
གཏམ་མོ། །"དེ་ཡང་རིགས་པ་བཞི་དང་ལྡན་པའི་གཏམ་མོ། །^༢ དེ་ཡང་སློབ་མ་ལ་
བཤད་པ་དང་། ཚོལ་བྱིར་ཚོལ་ཅོད་པའི་ཚུལ་གཉིས་ཀྱིས་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །

༼གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཚུལ་སྒྱིར་བཤད་པ༽

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཚུལ་སྒྱིར་བཤད་པ་དང་། བྱང་
དོན་གྱི་མདོའི་དོན་འཆད་ཚུལ་གྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། གཏན་ལ་
དབབ་བྱའི་སློན་ནས་དབྱེ་བ་དང་། གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་གྱི་སློན་ནས་དབྱེ་བ་
དང་། གཏན་ལ་འབེབས་པའི་རྟེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། གཏན་ལ་འབེབས་བྱེད་
ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། བརྗོད་བྱའི་དོན་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་
བཤད་པ་དང་། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་མདོ་སྟེ་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཇི་
བཞི། དོན་ཞེས་སོ། །ལན་ལ་གྲངས་དང་། དབྱེ་བ་དང་། སོ་སའི་དོན་ཏོ། །དང་པོ་ནི།
དོན་བྱག་ཅེས་ཏེ། ཞེས་བྱ་"གཏན་ལ་འབེབས་" པའི་ཆེ་དོན་བྱག་གི་སློན་ནས་བཤད་
པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེའི་སློན་ནས་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་ཀྱས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དོན་བྱག་ཅེས་ཏེ། ཞེས་བྱའི་དོན་ནས་པ་བྱག་ཏུ་ངེས་ཏེ། རོ་བོའི་
དོན་སོགས་སྐྱེ་ངེས་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ལ་གནས་སྐབས་ཅན་དང་། གནས་སྐབས་

༡ <<སྒྲ་>><<སྒྲ་>> རིགས།

༢ <<ཞོལ་>><<སྒྲ་>> -

༣ <<ཞོལ་>> བསྟན། < <སྒྲ་>> གཏན་ལ་འབེབས།

གྱི་ཆོས་སོ། །དང་པོ་ནི། རོ་བོ་ཉིད་ཅེས་རིམ་བཤགས་མ་སྟེ། གནས་སྐབས་ཅན་གྱི་
 རོན་གསུམ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཤེས་བྱའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱང་བཏགས་གཞན་
 དབང་ཡོངས་བྱུང་གང་རུང་གི་རོ་བོར་གནས་པ་རོ་བོའི་རོན་དང་། ཉེར་ལེན་ལས་
 འབྱུང་བ་སྟེ་བའི་རྒྱ་དང་། མ་རིག་པ་ལས་འདུ་བྱེད་ལྟ་བུ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་དང་། རྣམ་
 སྟོན་གྱི་འབྲས་བུ་སོགས་འབྲས་བུའི་རོན་གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཆོག་དོན་ནི་
 རོགས་པར་སྦྱོར། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་ནི། ལས་ཀྱི་དོན་ནི་ཞེས་ཏེ། ལས་ཀྱི་དོན་ལྟ་
 ཡོད་དེ། དམིགས་པའི་ལས་སོགས་སྤར་བ་ཤད་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར།
 གཉིས་པ་ནི། ལྟ་བུའི་དོན་ནི་ཞེས་ཏེ། ལྟ་བུའི་ཚུལ་ལྟ་ཡོད་དེ། ཁང་པ་ལྟ་བུ་རྒྱ་
 མང་པོ་ལྟ་བུ་པ་ལས་གྲུར་པ་དང་། ཉོན་མོངས་ཀྱི་བག་ལ་ཉལ་གྱིས་བཅིངས་པ་ལྟ་བུ་
 འཆིངས་པ་ལས་གྲུར་པ་དང་། སྦྱིས་གནས་གཅིག་ལས་སྦྱིས་པ་ལྟ་བུ་འབྲེལ་བ་
 ལས་གྲུར་པ་དང་། རེས་འགའ་བདེ་བ་དང་ལྟན། རེས་འགའ་སྤྱད་བསྐྱལ་དང་ལྟན་པ་
 གནས་སྐབས་ལས་གྲུར་པ་དང་། ཆགས་སྤང་མངོན་དུ་གྲུར་པས་རྒྱད་དཀྱགས་པ་
 ལྟ་བུ་འགྲུར་བ་ལས་གྲུར་པའི་སྟོན་པ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། འཇུག་པའི་དོན་ནི་ཞེས་ཏེ། འཇུག་པའི་དོན་ཡང་ལྟས་ཤེས་པར་བྱ་
 སྟེ། འདུས་བྱས་སྟེ་འགག་གི་རྣམ་པར་འབྱུང་བ་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་འཇུག་པ་དང་། འཁར་
 གཞོང་ལ་རྒྱ་བྱག་ལྟར་ཉེན་ལ་འཇུག་པ་དང་། ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞི་ལྟ་བུ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་
 གིས་འཇུག་པ་དང་། འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ལྟ་བུ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མ་ཡིན་པའི་འཇུག་
 པ་དང་། ཆོས་གཅིག་ལ་དུ་མར་དབྱེ་བ་ལྟ་བུ་རབ་དུ་དབྱེ་བའི་འཇུག་པའི་སྟོན་པ་ཤེས་

པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། རི་བཞི། "ནམ་པར་"ཞེས་སོ། །ལན་ལ་མདོར་བསྟན་
པ་དང་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གང་གིས་ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་བརྗོད་བྱའི་དངོས་པོ་དང་། མདོ་སྡེ་ནམ་པར་འཆད་པའི་སྒྲིང་བསྟན་
ཏེ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ཡང་གང་ཞེན་ཞེས་ཏེ། སྤར་བཤད་པ་ལྟར་བརྗོད་བྱའི་
དོན་བྱུག་གིས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རི་སྟེང་ཡོད་པའི་དང་། རི་ལྟ་བ་བཞིན་བྱ་ཡོད་པ་
གཉིས་ཀྱིས་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་དང་། ལམ་སྟེ་བའི་རྒྱ་དང་། རང་གི་ངོ་བོ་གཉིས་ཀྱི་
ལམ་དང་། སྤངས་པ་དང་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ཀྱིས་ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། བརྗོད་བྱའི་དངོས་པོས་བྱེ་བ་གཉིས་དང་། ཆིག་གི་བྱེད་པས་བྱེ་
བ་བྱུག་དང་། བརྗོད་བྱ་སྟོན་ལུགས་ཀྱི་ནམ་པ་གཙོ་བོར་བྱས་པ་བྱུག་གོ། །དང་པོ་ནི།
གཉིས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དགོས་དོན་སོགས་ལྟའི་སྒྲིང་ནས་འཆད་ཚུལ་སྟོན་པ་ནམ་
བཤད་བསྟན་བའི་སྒྲིང་དང་། བསྟན་པ་གསུམ་བརྗོད་བྱར་སྟོན་པ་ལྟ་བུ་བརྗོད་བྱའི་
དངོས་པོ་བསྟན་བའི་སྒྲིང་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། བྱུག་ཡོད་དེ། མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་སྒྲིང་ནས་འཆད་པར་
བྱེད་པ་ཡན་ལག་དང་ཉེ་བའི་ཡན་ལག་གི་སྒྲིང་ནས་དད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འདུན་པ་དང་
དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བཙུན་འབྲས་ཙམ་པའི་ཚུལ་སྟོན་པ་ལྟ་བུ་གོང་ནས་གོང་བྱ་སྟབས་
པའི་སྒྲིང་དང་། བསྟོམ་པ་ལ་མདོར་བར་བཙུན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོས་བསམ་ཙམ་གྱིས་
ཆོག་པར་འཛིན་པ་སྟོང་བ་སྟོང་བའི་སྒྲིང་དང་། དོན་གཞན་ལ་བྱུབ་ཅིང་བྲགས་པའི་ཡི་
གོ་བརྗོད་ཚུལ་གཞན་སྟོན་པ་ཡི་གོ་ཡོངས་སུ་བསྟར་བའི་སྒྲིང་དང་། ཚུད་ཟ་བ་དང་དེ་

འགོག་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་དབྱེ་བ་དང་བཅས་པ་སྟོན་པ་"^༡ རྒྱུ་ཐ་བ་དང་མི་ཐ་བའི་
སྟོང་དང་། གང་ཐག་གངས་འདི་སྟེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གསུངས་སོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་
གང་ཐག་རྣམ་པར་བཞག་པའི་སྟོང་དུག་གི་སྟོན་པ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ནི། རབ་རྩ་དབྱེ་བ་ཞེས་ཏེ། བརྗོད་བྱ་སྟོན་ལུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་གཙོ་
བོར་བྱས་པ་དུག་གི་སྟོན་པ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ལུ་བཞིའི་རི་བ་དང་ལན་གྱི་དོན་ལན་
བརྗོད་པ་ལྟ་བུ་རབ་རྩ་དབྱེ་བ་བཞག་པའི་སྟོང་དང་། དེ་ཁོ་ནའི་དོན་གྱི་ཚུལ་དང་། ཐོབ་
པ་དང་བཤད་པ་དང་། མཐའ་གཉིས་སྤངས་པ་དང་། བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་པ་
དང་། དགོངས་པའི་ཚུལ་དུག་གིས་དོན་བརྗོད་པ་ཚུལ་གྱི་སྟོང་དང་། ཚུལ་དེ་ལ་
བརྟམས་ནས་དེའི་ཐབས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱེད་པ་སྟོན་པ་ཡོངས་ཤེས་ལ་
སོགས་པའི་སྟོང་དང་། ཆིག་སོ་སོའི་རྩ་པ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་སྟོབས་དང་སྟོབས་མ་
ཡིན་པའི་སྟོང་དང་། ཆིག་སྤྲུམ་བཤད་གཞིར་གཟུང་ནས་རྣམ་གངས་ཀྱི་སྟོན་པ་རྒྱས་
པར་འཆད་པ་ལྟ་བུ་བསྐྱས་ཏེ་བརྗོད་པའི་སྟོང་དང་། ཆིག་རེ་རེ་ལ་ལུ་བཞི་ལ་སོགས་
པའི་སྟོན་པ་འཆད་པ་མངོན་པར་སྒྲུབ་པའི་སྟོན་པས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་བྱིར།
གཉིས་པ་ལ་བྱི་བ་ནི། རབ་རྩ་བྱེ་བ་ཞེས་སོ། །

ལན་ལ། སྟོན་བརྒྱུད་ལ་བརྟེན་ནས་གཏན་ལ་དབབ་པ་དང་། བྱེད་ཆིག་བརྒྱུད་
དང་ཚུལ་བཞི་ལ་བརྟེན་ནས་གཏན་ལ་དབབ་པའོ། །དང་སོ་ལ་གཏན་ལ་དབབ་བྱ་ནི།
རི་རྒྱུད་དུ་ཞེས་ཏེ། གཏན་ལ་དབབ་པའི་རྣམ་པ་ལ་གཉིས་ཡོད་དེ། རི་བ་གཙོ་བོར་

^༡ <<ཞེས་>> + དབྱེ་བ་དང་བཅས་པ།

བྱས་པ་ཆིག་རེ་རེ་ནས་ངེས་^༡ནས་^༢ཡང་གཞན་འདི་བ་ཞིག་ནས་^༣རྟོགས་^༤པ་
དང་། ལན་གཙོ་མོར་བྱས་པ་ཤེས་པ་ཡིན་ན་ཤེས་བྱ་ཡིན་པས་ཁྲབ་བམ་ཞེས་འདི་
བ་ལ་དེ་ལྟར་རོ་ཞེས་པའི་ཆིག་གོང་མ་དང་སྒྲོར་བ་དང་། གཟུང་བ་ཡིན་ན་འཛིན་པ་
ཡིན་པས་ཁྲབ་བམ་ཞེས་པ་ལ། བྱི་མ་ལ་སྤྲ་མས་ཁྲབ་བོ་ཞེས་ཆིག་འོག་མ་དང་སྒྲོར་
བ་དང་། ལྷ་གཉིས་པ་དང་། གསུམ་པ་དང་། བཞི་པའི་དོན་སྟོན་པ་དང་། འདུ་བྱེད་
གང་ཡིན་མི་རྟག་པ་ཡིན་ནམ་ཞེས་འདི་ན། དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་པ་དང་། བྱང་པོ་མ་ཡིན་
པའི་འདུ་བྱེད་བདེན་པ་གང་གིས་བསྐྱུས་ཤེ་ན། “མེད་དོ”^༥ཞེས་སྒྲོང་བའི་ཚུལ་སྟོན་
པའི་སྟོན་པ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ལ་ངེ་བ་ནི། ཡང་དག་པར་ཞེས་སོ། །ལན་ནི། རྣམ་པ་བརྒྱད་དེ་ཞེས་
ཉེ། ངེ་བ་རྣམ་པར་ངེས་པར་བྱེད་ཆིག་བརྒྱད་དང་ཚུལ་བཞིའི་སྟོན་པ་ཤེས་པར་བྱ་
སྟེ། སྒྲའི་རྣམ་དབྱེ་བརྒྱད་ཀྱི་སྟོན་པ་མི་དམིགས་ཞེས་པ་གཞིར་བཞག་ནས་གང་མ་
དམིགས་ན། གང་ཟག་གི་བདག་མ་དམིགས་པ་སོགས་གང་གིས་མ་དམིགས་པ་
དང་། རྒྱ་ཅིས་མི་དམིགས་པ་དང་། དུལ་ཅན་གང་གིས་མི་དམིགས་པ་དང་། དགོངས་
པ་ཅིའི་བྱིར་མི་དམིགས་པ་དང་། གནས་སྐབས་གང་དུ་མ་དམིགས་པ་དང་། རྣམ་པ་ཅི་
ཞིག་གིས་མ་དམིགས་པ་སོགས་ངེ་བ་བརྒྱད་ཀྱི་ངེས་པ་དང་། ཁྲོལ་བྱིར་ཁྲོལ་ཅོད་པའི་
དབང་དུ་བྱས་ནས། ལུན་འབྲེན་དང་སྐྱབ་བྱེད་འགོད་པ་གཉིས་དང་། སྟོབ་མ་ལ་འཆད་
པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། རེ་ཆོམ་གཅོད་པར་བྱེད་པ་དང་། དོན་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱེད་པ་

^༡ <<སྒྲུ>> ས།

^༢ <<ཞེལ>><<བླ>><<སྒྲུ>> རྟོག

^༣ <<ཞེལ>><<བླ>> མདོ་ལྷེ།

གཏན་ལ་འབེབས་རྒྱ་བཞེས་ངེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་རྟེན་ལ་བྱི་བ་ནི། བསྐྱ་བ་ཞེས་སོ། །ལན་ལ་
མདོར་བསྟན་ནི། གནས་བཅུས་ཞེས་སོ། །རྒྱས་བཤད་ནི། གནས་བཅུ་ཞེས་
ཏེ། གནས་བཅུར་བསྐྱས་ཏེ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། འདིག་རྟེན་པ་པན་ཚུན་ཚོད་པའི་ཚུལ་
ལྟ་བུ་བྱ་བ་སྐྱབ་པ་རྣམ་ངེས་དང་། འདིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཚོས་ཀྱི་དབང་དུ་
བྱས་ནས། ཐུན་མོང་བ་ཐེག་པ་གསུམ་ལ་དང་པོར་འབྲུག་པའི་ཐབས་དང་། ཐོས་པ་
དང་བསམ་པ་དང་། གཞན་དོན་སྐྱབ་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་དེ་ནས་
རིམ་པ་བཞིན་དུ། གཞི་དང་། མཐོང་ལམ་དང་། རྟོག་ལམ་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་དེའི་
འོག་མ་གཉིས་ཀྱིས་སྟོབ་ལམ་ཀྱི་གནས་སྐབས་དང་། ཁུད་པར་ཀྱི་ལམ་དང་གཞན་
དོན་སྐྱབ་པའི་གནས་སྐབས་སྟོབ་མི་སྟོབ་ཐུན་མོང་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་དེའི་འོག་
མ་གཉིས་དང་། ཐ་མ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་བཅུས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་
རྟེན་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར།

༡༧༧ གཏན་ལ་འབེབས་བྱེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ།

བཞེས་པ་གཏན་ལ་འབེབས་བྱེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ལ་བྱི་བ་ནི། སྐྱ་བ་རྣམ་པར་
ཞེས་སོ། །ལན་ལ་དབྱེ་བ་ནི། སྐྱ་བ་དང་ཞེས་ཏེ། སྐྱ་བའི་ཚུལ་བདུན་ཀྱི་སྟོན་མ་ཤེས་
པར་བྱ་སྟེ། སྐྱ་བའི་ངོ་བོ་སོགས་བདུན་ཀྱི་སྟོན་མ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར།

རྒྱས་བཤད་ལ་བྱུག །སྐྱ་བའི་ངོ་བོ་དང་། གང་གི་བྱང་དུ་སྐྱ་བར་བྱས་པའི་དབང་
པོ་དང་། གང་ལ་བརྟེན་ཏེ་སྐྱ་བའི་བརྗོད་བྱ་དང་། ལེགས་པར་སྐྱ་བའི་ཡོན་ཏན་

དང་། ཉེས་པར་སྦྲ་བའི་ཉེས་དཔྱད་གསུང་དང་། སྦྲ་བའི་རྒྱལ་གཉིས་པ་འད་པའོ། །དང་པོ་
ལ་དབྱེ་བ་ནི། སྦྲ་བ་གང་ཞེན་ཞེས་ཏེ། སྦྲ་བའི་རོ་བོ་དུག་གི་སྒོ་ནས་ཤེས་པར་བྱ་
སྟེ། སྦྲ་བ་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། རྒྱས་པར་བཤད་པ་ནི། སྦྲ་བ་ནི་
ཞེས་ཏེ། སྦྲ་བའི་རོ་བོ་དོན་དུག་གིས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དོན་བརྗོད་པ་དང་། འདིག་
རྟེན་ན་ཐགས་པ་སྦྲ་བ་ཐུན་མོང་གི་སྦྲ་བ་གཉིས་དང་། བན་ཚུན་མི་མཐུན་པའི་སྦྲ་བ་
དང་། ཆོག་ངན་སྦྲ་བ་དོར་བའི་སྦྲ་བ་གཉིས་དང་། ལེགས་པར་གསུངས་པའི་ཆོས་
སྟོན་ཅིང་འབེལ་བའི་གཏམ་གྱིས་མཐུན་པར་སྦྲ་བ་དང་། གོང་མའི་བྱད་པར་མ་ཐོབ་
པ་ཐོབ་པར་བྱ་བ་དང་། ཐོབ་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཆེད་དུ་སྦྲ་བ་གང་མས་པར་སྦྲ་བ་
སྟེ། བྱད་བའི་སྦྲ་བ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། སྦྲ་བའི་
ཞལ་"ཕྱི"་བ་ཞེས་ཏེ། སྦྲ་བ་ཐུན་མོང་གི་དབང་པོ་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྦྲ་བའི་དབང་པོ་
གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །བསྐྱོས་པ་འདུ་བའི་ས་ནི། རྒྱལ་པོས་དབང་པོར་
བསྐྱོས་པ་དང་། འདུས་པ་ནི། ཆོང་འདུས་སོགས་ཏེ་གོ་བར་ཟད་དོ། །

གསུམ་པ་ལ། སྦྲ་བའི་གཞི་ཞེས་ཏེ། བསྐྱབ་པ་དང་བཤད་པ་སོགས་ཀྱིས་ཤེས་
པར་བྱ་སྟེ། བསྐྱབ་བྱ་གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་རོ་བོ་སོགས། བྱད་པར་དང་། སྦྲ་བ་བྱེད་
ཡན་ལག་ལྟེ་སྒོ་ནས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཡན་ལག་ལྟེ་ལ་དམ་བཅའ་ནི། རང་
འདོད་གཞན་ལ་ཆོག་གིས་སྟོན་པའོ། །གཏན་ཆོགས་ནི་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། སྒོག་
གྲུང་གི་དོན་གོ་བར་བྱེད་པའི་ཐབས་ཕྱིར་ཆོལ་གྱིས་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུང་བ་དང་
མ་བྱུང་བ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཔེ་ལ་གཉིས་ཡོད་དེ། ཚེད་གཞི་དང་རྟགས་ཆོས་

༡ གླ་»འཁྱུ» ལྷ། གླ་བཞི་» ཆེ།

མཚུངས་པར་སྒྱུར་བ་དང་། མི་མཚུངས་པར་སྒྱུར་བའི་དཔེ་གཉིས་ཡོད་པའི་
 ཕྱིར་ཉེར་སྒྱུར་ནི། འུ་ཐུན་ལ་ལ་འུ་བའི་རྟགས་ཀྱིས་མེ་ཡོད་པ་བཞིན་དུ། འུ་དཔེ་
 གི་འགྱུར་བ་ཡང་ཡོད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་ཆོས་གཞན་མཚུངས་པར་བསྟན་པའོ། །མཐུག་
 སྟུང་ནི། སྒྲར་ཡང་དམ་བཅའ་བཟོད་པའོ། །རྟོག་བྲལ་མ་འབྲུལ་བའི་ཤེས་པ་མངོན་
 ལུམ་དང་། རྟོག་གྱུར་གསར་དུ་རེས་པའི་རྗེས་དཔག་དང་། ཚད་མ་དང་མི་འགལ་
 བའི་དོན་སྟོན་པ་ནི། ལུང་སྟེ། སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་གོ། །

བཞི་པ་ནི། སྒྲ་བའི་རྒྱན་ནི་ཞེས་ཏེ། སྒྲ་བའི་རྒྱན་ལྟ་ཡོད་དེ། རང་གཞན་གྱི་
 གཞུང་ལུགས་ལེགས་པར་ཤེས་པ་དང་། དེ་ཡང་སྒྲ་སྟོན་དང་བྲལ་བར་སྒྲ་རྒྱས་པ་
 དང་། མཁས་པ་འདུས་པའི་དབུས་སུ་སྒྲ་བ་ལ་མི་འཛིགས་པ་དང་། ཕྱིར་སྟོལ་གྱི་
 ཆོག་མཐར་ཕྱིན་པར་ཉན་ནས་ཆོག་དལ་དུ་སྒྲ་བ་བརྟན་པ་དང་། གཟུ་བོ་དང་ཕྱིར་
 ཆོལ་དང་མཐུན་པར་བྱེད་པ་སྒྲ་བ་པོ་མཛེས་པའི་ཆོས་ལྟ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ལྟ་བ་ལ་
 མདོར་བསྟན་པ་ནི། སྒྲ་བ་ཞེས་སོ། །བཤད་པ་ལ། སྒྲ་བའི་ཉེས་དམིགས་གསུམ་གྱི་
 སྟོན་པ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། བཟོད་པ་གཏོང་བའི་རྒྱ་རང་སྟོན་དང་གཞན་གྱི་ཡོན་ཏན་
 ཁས་ལེན་པ་དང་། བཟོད་པ་དམའ་བབ་པའི་རྒྱ་སྐབས་ཀྱི་ཅོད་པ་མཐར་མ་ཕྱིན་པར་
 འབྲེལ་མེད་ཀྱི་གཏམ་གཞན་སྒྲ་བ་ལྟ་བུ་སོགས་དང་། གཏམ་གྱི་ཉེས་པ་ཅལ་ཅོལ་སྒྲ་
 བ་སོགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

དུག་པ་སྒྲ་བའི་རྒྱན་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། ཞར་ལ་བཅད་ཅིང་སྒྲ་བར་མི་བྱ་
 བར་གདམས་པའོ། །དང་པོ་ལ། སྒྲ་བ་དུས་ཆོད་ཟེན་པས་མཛེས་པ་དང་། སྒྲ་བའི་

༡ <<ཞོལ>><<སྒྲ>> བསྟན།

ཡན་ལག་ཚང་བས་མངེས་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྲོ་བ་ལས་བྱུང་བ་ཞེས་ཏེ། གཞན་དང་
སྤྲོ་བའི་དུས་ལ་མཁས་པར་བྱ་སྟེ། ཉེས་པའི་གནས་ནས་ལེགས་པའི་གནས་སུ་
བཞག་ཏུ་མི་རུང་བ་ཕྱིར་ཚོལ་སྟོང་མ་ཡིན་པ་དང་། གཟུ་བོ་དང་ལེགས་ཉེས་འབྱེད་
པའི་འཁོར་ཡོན་ཏེན་མེད་པ་དང་། རང་ཉིད་ཀྱང་རང་གཞན་གྱི་བྱ་བ་མཐའ་ལ་མི་
མཁས་ན་སྤྲོ་བར་མི་བྱེད་ལ། དེ་ལས་ལོག་པའི་ཆེ་སྤྲོ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་
ནི། སྤྲོ་བ་ལ་གཅེས་སྤྲོས་ཞེས་ཏེ། སྤྲོ་བའི་ཡན་ལག་ཚང་བས་མངེས་པར་བྱ་
སྟེ། རང་གཞན་གྱི་གཞུང་ལུགས་ལ་མཁས་པ་དང་། གང་དུ་སྤྲོ་ཡང་མི་འདྲིགས་པ་
དང་། ཁྱིམ་བཅས་ཅད་ལ་ལན་འདེབས་རུས་པའི་སྟོན་མངེས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། གདམས་པ་དངོས་དང་། དེ་ཉིད་ལུང་གིས་སྤྱབ་པའོ། །དང་
པོ་ནི། ཡང་བདག་ཅེས་ཏེ། བདག་ལེགས་སུ་འདོད་པས་ཚོད་པའི་ཚུལ་ཤེས་པར་བྱ་
ཞིང་། དུས་ཀུན་ཏུ་ཚོད་ཅིང་སྤྲོ་བར་མི་བྱ་སྟེ། རང་གཞན་གྱི་དགོ་བའི་ཕྱོགས་གྱི་
བར་ཆད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཞེས་ཏེ། གནས་
བརྩ་གཉིས་མཐོང་བའི་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་དགོ་བ་ལ་བཙོན་པས་གཞན་དང་
ཚོད་པ་ལྟར་སྒྲང་བར་མི་བྱ་སྟེ། ཉེས་དམིགས་ཆེ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དགོ་བ་དང་
མི་ལྡན་པའི་ཉེས་པ་གཅིག་དང་། ཕྱིར་ཚོལ་གྱི་ཉེས་པ་གཅིག་དང་། གཟུ་བོའི་ཉེས་
པ་གཅིག་དང་། ཚོད་པ་སྤྲོ་བའི་ཉེས་པ་དང་། རོ་བོའི་ཉེས་པ་ཕྱོགས་འདྲ་བ་ལ་མཛོན་
པར་ཞེན་པ་མང་བ་དང་། སྤྲོ་བར་བྱེད་པའི་བསམ་པའི་ཉེས་པ་བརྒྱད་ལ་སོགས་པ་
དང་ལྡན་པ་སལ་ཆེ་བས་ཚོད་པ་ལྟར་སྒྲང་བར་མི་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཆོག་དོན་རྣམས་ནི་
གོ་བར་སྤྲོ། །ཐ་མ་བརྒྱད་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱི་ཉེས་པ་དང་། རང་གཞན་གྱི་སེམས་

མི་བསྐྱུང་བའི་ཉེས་པ་དང་། མངོན་ཞེན་ཆེ་བ་ལས་གྱུར་བའི་ཉེས་པ་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་
ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་དངོས་ཀྱི་ཉེས་པ་གཉིས་དང་། བརྒྱད་པའི་ཉེས་པ་གསུམ་
སྟེ། གསུམ་ནི་བདེ་བར་མི་གནས་པ་དང་། རྒྱ་མ་ཐོབ་པའི་ཉེས་པ་དང་། འབྲས་བུ་མ་
ཐོབ་པས་ཉམས་པར་གྱུར་བའོ། །གཉིས་པ་ལ་དྲི་བ་ནི། ལྷེས་པོར་ཞེས་སོ། །ལན་ལ་
བསྟན་པ་ནི། མིང་གི་ཚོགས་ཞེས་ཏེ། མིང་ཚིག་ཡི་གེའི་ཚོགས་ཀྱི་དོན་རི་ལྟ་བ་
བཞིན་དུ་གནས་པ་ལས་མ་གྲགས་པའི་དོན་གཞན་སྟོན་བྱེད་དུ་སྦྱར་བའི་མདོ་སྟེ་ནི་
ལྷེས་པོར་དགོངས་པའོ། །བཤད་པ་ལ། སྟེག་^༡ བྱས་པས་དག་པར་སྦྱར་བ་ནི། རི་
སྐད་དུ་ཞེས་ཏེ། འཛིག་རྟེན་ན་ཁ་ན་མ་ཐོབ་ཆེ་བར་གྲགས་པ་སྟེ་བོ་སྒྲ་མ་གསོད་པ་
དང་། སྟེ་བོ་པལ་པོ་ཆེ་གསོད་པའོ། །

དང་པོ་ལ། སོ་སོར་ངེས་པར་པ་མ་དང་། ཐུན་མོང་བ་སྦྱོང་བར་བྱེད་པའི་རྒྱལ་
པོ་དང་། སྦྱོན་གནས་བྲམ་ཟེ་གཅིང་སྤྱ་ཅན་ཏེ། དོན་གཞན་ལ་དགོངས་ནས་དེ་དག་
བསད་པས་དག་པར་སྟོན་པ་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་པ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་དང་། མ་འབྲུག་
བྱེད་ཀྱི་སྲིད་པ་དང་། རྒྱལ་པོ་ཉིར་ལེན་དང་བཅས་པའི་རྣམ་ཤེས་དང་། གཅིང་སྤྱ་
ཅན་མཚོག་འཛིན་གཉིས་དང་། ཡུལ་འཁོར་སྟེ་མཆེད་དུག་དང་། འཁོར་དང་བཅས་
པ་དེ་ཡུལ་དང་བཅས་པ་སྟེ། དེ་དག་སྤངས་པས་དག་པར་འབྱུར་བ་ལ་དགོངས་ནས་
སྤྱ་གཞན་ཀྱིས་བསྟན་པའོ། །དན་པ་མཚོག་ཏུ་སྦྱར་བར་སྟོན་པ་ནི། ཡང་རི་སྐད་དུ་
ཞེས་ཏེ། འཛིག་རྟེན་ན་དན་པར་གྲགས་པ་ཡིད་ཀྱི་ལས་དན་པ་དང་། ལུས་ཀྱི་ལས་
དན་པ་དང་། དག་གི་ལས་དན་པ་དང་། ལོངས་སྦྱོང་དན་པ་དང་བཞི།

^༡ <<སྟེ་བོ་>> <<སྟེ་བོ་>> + ཏོ།

དང་པོ་ནི། འཇིག་རྟེན་པ་རོལ་ལ་ཡིད་མི་ཆེས་པས་དགེ་བ་མི་བྱེད་པ་
 དང་། བྱས་པ་མི་གཞོ་བ་དང་། ཁྱིམ་འཕེལ་པ་དང་། རྩོན་སྒྲུབ་དང་། སྦྱགས་པ་ཟ་
 བ་ཡིན་ལ། དེ་དག་མཆོག་གི་སྦྱས་སྟོན་པ་ནི། དགོངས་གཞི་གང་ལ་དགོངས་
 བས། རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཡེ་ཤེས་རང་གིས་ཐོབ་པས་ཡིད་ཆེས་པ་དང་། སྤང་འདས་
 མངོན་དུ་བྱེད་པ་དང་། ཡང་སྲིད་ཕྱི་མའི་རྒྱ་ཉོན་མོངས་སྤངས་པ་དང་། ཕྱི་མ་ལ་ངན་
 འགྲོའི་སྦྱག་བསྐལ་འབྱུང་བ་འདི་གོ་སྐབས་བཙུག་པ་དང་། མཐོང་ཆོས་ལ་ཡོ་བྱད་གི་
 ལུས་འཇིན་ཀྱང་། འོངས་སྦྱོད་དང་སོག་ལ་རེ་བ་མེད་པ་ལ་དགོངས་ནས་བསྟན་པ་
 དང་། ཡང་སྲིད་ཕྱི་མའི་རྒྱ་ཉོན་མོངས་སྤངས་པ་དང་། འཁོར་བའི་རྒྱ་བྱང་ཚུབ་ཆེན་
 པོའི་རྒྱར་འབྱུར་བའི་སྦྱ་སྟོན་པ་ནི། སྤྱིང་པོ་མེད་ལ་སྤྱིང་པོར་ཤེས། །ཞེས་ཏེ་དེ་ལ་
 སྤྱིང་པོ་ནི་རྣམ་གཤེད་ཡིན་ལ། དེ་མེད་པ་ལ་སྤྱིང་པོར་ཤེས་པ་ནི། དེ་མེད་པའི་ཉིང་
 རེ་འཇིན་ལ་བརྟེན་ཞེས་པའོ། །རྟག་བདེ་སོགས་ལས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མི་རྟག་སོགས་ལ་
 ཤིན་ཏུ་གནས་པ་ནི། ཡང་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པའོ། །གཞན་དོན་གྱི་དཀའ་སྤྱད་
 གྱིས་ཉོན་མོངས་པས་ཀུན་ནས་རབ་ཏུ་ཉོན་མོངས་པ་ནི། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོག་གས་
 རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་འབད་པའོ། །དེ་ལྟར་ཆོག་གས་གཉིས་ལ་འབད་ན། སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་
 འབྱུར་བ་ལ་དགོངས་ནས་སྦྱ་གཞན་གྱིས་བསྟན་པའོ། །

ཡང་གཉེན་པོ་ལ་དགོངས་ནས། མི་མ་སྦྱོར་སྤྱོད་ཀྱི་སྦྱས་བསྟན་པ་ནི། ཡང་རི་
 རྐང་དུ་ཞེས་ཏེ། དོན་ལྡན་བཤད་དེ། སེར་སྒྲའི་བག་ལ་ཉལ་སྤངས་པས་དེ་བཞིན་
 ཉིད་གནས་ཀྱུར་པ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ལ་དགོངས་ནས། སེར་སྒྲའི་ཆོས་ཉིད་འཕེལ་བ་
 དང་། མགོ་སྦྱིན་པར་གཏོང་བ་སོགས་ཀྱིས་སྦྱོ་སྦྱོ་སྤྱད་བ་དང་། སྦྱོང་བ་པོ་རང་

གིས་སྒྲངས་པས་ཚོག་པ་དང་། སྤྱིན་བྱའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་དུས་རྒྱན་དུ་སྤྱིན་པ་
དང་། མ་དག་པའི་སྤྱིན་པ་ལས་རིང་དུ་གྱུར་པས་སྤྱིན་པའི་པར་ཕྱིན་རྫོགས་པ་ལ་
དགོངས་ནས། སྤྱིན་པས་སྦྱོར་སོགས་ཀྱི་སྤྲས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཚངས་སྦྱོར་གྱི་
དབང་དུ་བྱས་པ་ནི། ཡང་ཞེས་ཏེ། དེ་ཡང་དགོངས་གཞི་ལྗེའི་སྒྲོན་ལེས་པར་བྱ་
སྟེ། འབྲིག་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་རྫོགས་པ་ལས་གཞན་དུ་དེ་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་
ཐབས་མི་ཚོལ་བ་དང་། མི་ཚངས་སྦྱོར་སྦྱོང་བའི་ཐབས་ལ་རྫོག་པ་དང་། འདོད་
ཆགས་ནང་དུ་སྦྱེས་པ་ཕྱི་རོལ་དུ་སྦྱོང་བའི་གཉེན་པོ་བསྟེན་པ་དང་། དེ་ཡི་གཉེན་པོ་
སེམས་ཅན་བསྐྱལ་བའི་དོན་དུ་རྩོལ་བ་དང་། ཞི་ལྷག་གཉིས་ཟུང་འབྲེལ་གྱིས་བདེན་
བཞི་ལ་དམིགས་པའི་འདིག་རྟེན་པ་དང་། འདིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གཉིས་
ལ་སྦྱོམས་པར་ཞུགས་པས་ཚངས་སྦྱོར་མཐར་ཕྱིན་པ་ལ་དགོངས་ནས། འབྲིག་པ་
ལས་གཞན་དུ་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། །འདིར་སྤྲས་པ། གསུང་རབ་འཆད་
ཐབས་མན་ངག་ཁྲུང་པར་ཅན། །རྣམ་བཤད་རྣམ་པ་བདུན་གྱིས་བཤད་པ་
ཡིས། །སྐལ་ལྷན་རྗེས་སུ་འདྲིན་པའི་གདམས་པ་ཡིས། །འབེལ་གཏམ་རྣམ་པར་
ངེས་པ་ལེགས་པར་བཤད། །བསྐྱུ་བའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

གཉིས་པ་ལེའུའི་མཆན་བསྟན་པ་ནི། ལེགས་པར་བཤད་པ་ཆོས་མདོན་རྒྱ་
མཆོའི་སྡིང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས། འབེལ་བའི་གཏམ་རྣམ་པར་ངེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་
སྟེ། ཀུན་ལས་བདུས་པ་ལྔ་པའི་འབྲེལ་པའོ། །གསུམ་པ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་མཆན་དོན་
བསྐྱུས་ཏེ་བསྟན་པ་ནི། བསྟན་བཅོས་འདི་ཅིའི་ཕྱིར་ཅེས་པ་དྲིས་ལན་གཉིས་གྱིས་
ཤེས་པར་བྱ་ལ། བསྟན་བཅོས་འདིའི་མཆན་དོན་ཁྲུང་ཆོས་གསུམ་གྱིས་ཤེས་པར་

བྱ་སྟེ། སློབ་དཔོན་གྱིས་ཟག་མེད་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
ནས་བརྟུས་པས་མངོན་པས་བརྟུས་པ་དང་། མངོན་པའི་སྡེ་སྟོན་དགོངས་འགྲེལ་སྟོང་
ཐུག་བརྒྱ་པ་སོགས་ལས་བརྟུས་པས། མངོན་པ་ལས་བརྟུས་པས་མངོན་པ་ཀུན་
ལས་བརྟུས་པ་དང་། ཡང་དག་པར་མཐོ་བའི་གནས་ཟག་མེད་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་
པ་མཐར་ཐུག་པ་ཐོབ་པའི་ཆེད་དུ་བརྟུས་པ་མངོན་པའི་ཆེད་དུ་བརྟུས་པས་མངོན་པ་
ཀུན་ལས་བརྟུས་པ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་བྱིར།

བཞི་པ་མཐུག་གི་དོན་ལ་གཉིས། བསྟན་བཅོས་གང་གིས་མཛད་པ་དང་། སྦྱར་
བྱེད་གང་གིས་བསྦྱར་བའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། ཚུལ་མངོན་པ་ཞེས་ཏེ། དམ་པའི་
ཚོས་མངོན་པ་ཀུན་ལས་བརྟུས་པ། ཞེས་བྱ་བ། གསུང་རབ་མཐའ་དག་གི་དགོངས་
པ་འགྲེལ་པར་རྒྱལ་བས་ལུང་བསྟན་པའི་ཤིང་རྩ་ཆེན་པོ་སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་
ཐོགས་མེད་གྱིས་མཛད་པ། རྣམ་བཤད་དང་བཅས་པ་རྫོགས་སོ། ། །གཉིས་པ་
ནི། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་ཇི་ན་མི་ཅ་དང་། །ཤྱི་ལེ་རྩ་བོ་རྟེན་དང་། །ལྷ་ཆེན་གྱི་ལོ་རྩ་བ་
བརྗེ་ཡེ་ཤེས་སྟེས། རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་ལས་བོད་ཀྱི་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ཅིང་ལྷན་ཏེ་འཆད་
ཉན་གྱིས་ལེགས་བཤད་གཏན་ལ་པབ་པའོ། ། །

དོན་ཐབ་དགོངས་པ་ངས་པར་འགྲེལ་པ་ལས། །

ཅང་དོན་ངས་དོན་ཇི་ལྟར་འབྲེད་པའི་ཚུལ། །

རྒྱལ་བས་གསངས་པའི་བཞེད་པ་ཇི་བཞིན་དུ། །

འགྲེལ་བྱེད་ཀུན་ལས་བརྟུས་པའི་རྣམ་བཤད་བྱས། །

དེ་མེད་རིག་པའི་མིག་དང་མི་ལྡན་ཞིང་། །

ལེགས་བཤད་ཉེས་བཤད་འབྱེད་པའི་མ་རྩ་མེད་པར། །
གཞུང་འདིའི་རྣམ་བཤད་བྱེད་པ་དུ་མ་ཡིས། །
ལུགས་འདི་ལོག་པར་བཤད་པ་མཐོང་བས་ན། །
རྗེ་བཙུན་སྒྲ་མའི་གསུང་གི་གདམས་པ་དང་། །
ཀླུ་བའི་སྤྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་ནས། །
དམ་ཚུལ་མངོན་པའི་ཤིན་ཏུ་དཀའ་བའི་གནས། །
དོན་བསྐྱུས་ཅམ་ཞིག་གོ་སྤྲི་རག་གིས་བཤད། །
མཁས་པའི་འཇུག་དོགས་རྣལ་འབྱོར་ཡོད་པའི་ས། །
སྤྱི་ཚན་ལྔ་ལ་འདྲིས་པར་མི་བྱེད་པར། །
རི་སྟེང་ཤེས་བྱའི་གནས་ལ་བལྟ་འདོད་པ། །
ཤར་བྱུང་ཀྱི་མཚོའི་འགྲམ་བཞིན་རིང་དུ་གོས། །
འདིར་འབད་དགེ་བ་རབ་དཀར་ཅི་ཡོད་དེས། །
ཐོགས་མེད་དུས་ནས་བཅེ་བས་བསྐྱངས་པ་ཡིས། །
ནམ་མཁའི་མཐས་གཏུགས་གྱུར་པའི་འགོ་བ་རྣམས། །
ཀུན་མཁྱེན་ཀླུ་བའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་ཤོག། །
ལུགས་འདིར་འབད་པས་རིང་དུ་འདྲིས་བྱས་ཀྱང་། །
ཤིང་རྩ་ཆེན་པོའི་བཞེད་པ་རྟོགས་དཀའ་བས། །
གལ་ཏེ་འདི་ལ་རྟོངས་པའི་ཚོགས་མཆིས་ན། །
སྒྲ་མ་ལྟར་བཅས་རྣམས་ཀྱིས་བཟོད་མཛད་རིགས། །

བདག་ཀྱང་དེང་ནས་ཆེ་རབས་ཐམས་ཅད་དུ།

གཞུང་ལུགས་འདི་དང་ནམ་ཡང་མི་འབྲལ་ཞིང་།

རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱི་དམ་ཆོས་མ་ལུས་པ།

རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་རི་བཞིན་འཛིན་པར་ཤོག ། །

དམ་པའི་ཆོས་མངོན་པ་ཀུན་ལས་བརྟམ་པའི་རྣམ་བཤད་ལེགས་པར་བཤད་
པ་ཆོས་མངོན་ཀྱི་མཆོད་སྒྲིང་པོ་ཞེས་བྲ་བ་འདི་ནི། སྤྲུགས་སྟོན་བཀའ་བཅུ་པ་སྟོ་
གྲོས་བརྟན་པ་ལ་སོགས་པ་སྟོམ་བཅོཅ་སྟེ་སྟོད་འཛིན་པ་དུ་མས་བསྐྱལ་བ་ལ་བརྟེན་
ནས། རྒྱལ་བའི་རིང་ལུགས་པ་ཆེན་པོ་ཐེ་བཅུན་དམ་པ་རེད་མདའ་བ་ཀྱ་མ་ར་མ་
ཉིའི་ཞལ་སྟེ་ནས་ཀྱིས་ལེགས་པར་བཤད་པའི་བཀའ་བྲིན་དང་། སྤྲུགས་དུས་ཀྱི་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཐེ་རིན་པོ་ཆེ་སྟོ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་བཟང་པོའི་ཞལ་སྟེ་
ནས་ཀྱི་བཀའ་བྲིན་དང་། མཁས་བྱུ་དོན་བྱུ་རིན་ཆེན་ཀྱི་ཞལ་སྟེ་ནས་ལས་ཀྱང་
ཐོས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ཐེ་བཅུན་དམ་པ་ཡབ་སྲས་གཉིས་ཀྱི་ཞབས་ཀྱི་རྒྱལ་ཡུན་
རིང་དུ་སྤྱི་བོས་མཐོས་པ་མང་དུ་ཐོས་པའི་དགེ་སྟོང་རིགས་པ་སྟེ་བ་དར་མ་རིན་
ཆེན་ཀྱིས། འབྲོག་རི་བོ་ཆེ་དགེ་ལུན་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་སྤྱིང་དུ་སྦྱར་བའོ། །ཡི་གེ་བ་
ནི་ཤངས་སྟོན་བཀའ་བཅུ་པ་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཆོན་འོ། །འདིས་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་
སྟོ་ཐམས་ཅད་ནས། སྤྲུགས་ཐམས་ཅད་དུ་དར་ཞིང་རྒྱས་ལ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པར་
གྱུར་ཅིག ། །

༥ ཆོས་འདི་ཡི་བརྒྱད་པ་ནི། །རྒྱལ་བའི་དབང་པོ། བྱམས་པ་མགོན་པོ། ཐོགས་
མེད། དབྱིག་གཉེན། སྟོ་བརྟན། གང་བ་སྟེལ། རིན་མིའ། སྐྱེའོག་ཞང་གསུམ། དཔལ་

གྲི་དོ་རྩེ། ལྷ་བའི་དོ་རྩེ། ཀྱལ་བའི་ཡེ་ཤེས། མཆོག་གི་ཡེ་ཤེས། སེ་བཙུན་གཞོན་ལུ་
དབང་ལུག། "འགར་^༡མི་ཉག་ཡོན་ཉན་གཡུང་བྱང་། ལུ་སྟོན་བཙོན་འབྲུས་གཡུང་
བྱང་། རྩ་ཀྱ་ལི་གསུམ། བྱང་ཉི་དར་མ་སྟིང་པོ། ཀོ་ལུ་ཡེ་ཤེས་འབྲུང་གནས། འབན་
དཀོན་མཆོག་དོ་རྩེ། རོ་ཀུན་དགའ་དོ་རྩེ། མཛད་པ་སྟོན་སྐྱབས། མཛད་པ་གཞོན་
བྱང་། འབྲིང་མཆམས་བ་ཞང་སྐྱི་དཀར་བ་ཆེན་པོ། བོ་དོང་བ་རིན་ཆེན་ཅེ་མོ། ལྷག་
སྟེ་བ་སེལྟེ་ཀྱལ་མཆོན། དབང་ལོ་རྩོ་བ་སྟོ་གོས་བཏན་པ། སྐད་གཉིས་སྟོ་བ་བྱང་
ལུ་བ་ཅེ་མོ། དེད་མདའ་བ་གཞོན་ལུ་སྟོ་གོས། རྩེ་རིན་པོ་ཆེ་སྟོ་བཟང་གྲགས་པ། ཡབ་
སྲས་གཉིས་ཀ་ལ། བདག་དར་མ་རིན་ཆེན་གྲིས་ཐོས་སོ། །ཡང་རིག་ཆོས་ཀྱི་བཙོན་
འབྲུས་ནས་བཟུང་སྟེ། དོན་གྲུབ་རིན་ཆེན་གྲིས་བར་དུ་བརྒྱད་པ་ཡང་ཐོས་སོ། །

༥ ཞོ་སྟེ་སྟེ། བན་བདེའི་འབྲུང་གནས་ཀྱལ་བསྟན་ཡོངས་འདུའི་ལྷོན། །རབ་
ཀྱས་འགོ་ཀུན་ཐར་མཆོག་འབྲས་བཟང་ལ། །སྟོད་ཕྱིར་བཟ་ཤིས་ལྷན་གྲུབ་ཆོས་གྲ་
ཆེད། །ཆོས་སྐྱིན་འཛད་མེད་དལ་འགྲོའི་རྒྱན་འདི་སྟེལ། ། །

སའ་མཛྲ་ལོ། ། །

^༡ «ལྷ་» འབར།

བར་བྱང་སྟོན་ཆིག

ནམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་ཏུ།

གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཚོས་ཚུལ་དལ་འབབ་སྤྱང་།

ཆིག་གི་གཟེགས་མ་རེས་ཀྱང་དུག་གསུམ་གྱི།

དྲི་མ་ཡོངས་འཁྱུད་ལེགས་བཤད་བདུན་ཅི་འདི།

དབར་དུ་བསྐྱུན་པའི་ནམ་དཀར་བྱང་པོའི་མཐུས།

ཡང་དག་ཚོས་ཀྱི་སྒོ་མོ་སྟོང་ཕྱག་བརྒྱ།

གདངས་ཏེ་རྒྱད་ལྡེའི་འགོ་བ་མ་ལུས་པ།

ངེས་ལེགས་ཞོར་བྱའི་མཛོད་ལ་དབང་འབྱོར་ཤོག།

ཅེས་འཇམ་སྤྱིང་ཡངས་པའི་ཁྱོན་ལ་འཆེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་སྟོན་ནམ་འབྲེན་ཤུག་སེལ་རྒྱེའི་
རིང་ལུགས་སྟོ་ཀུན་ནས་རྒྱས་པ་སོགས་འཕྲལ་ཡུན་ལེགས་ཆོགས་དུ་མའི་ཆེད་དུ་དམིགས།
ནང་བསྟན་བྱུང་མཐའ་རེས་མེད་ཀྱི་གསུང་རབ་དག་དབར་དུ་བསྐྱུན་དང་བསྐྱུན་འགྱུར་གང་ལའང་
སྤྱར་ཆོག་པའི་དགེ་བསྟེན་སྟོན་ཆིག་ཏུ་ཤུག་ཏེ་དགེ་སྦྱོང་ཆོས་སྤྱོད་པ་དག་དབང་སྟོ་བཟང་བསྟན་
འཛིན་རྒྱ་མཚོས་སྤྱར་བཤོ།

༡༡། བཅའ་མཐུན་འཁྱུར་ལྷོ་ལྷོ། ཡུལ་འཁྱུར་འཁྱུར་ལྷོ་ལྷོ། རྒྱུ་ལྷོ་ལྷོ།

ཡི་གེ་ཉི་ཤུ་ཅུ་གྲག་པ་འདི་དཔེ་ཆའི་ནང་དུ་བཞུགས་ཆེ་འགོམ་ཡུག་གི་ཉེས་པ་མི་འབྱུང་བར་

འཇམ་དཔལ་ཅུ་རྒྱད་ལས་གསུངས་སོ།